

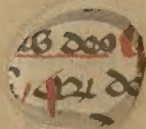
Liber iste intitulus Speculum regimie datus est p m^{gr}m Nicolau de Radom
in decret^{is} Baacalaru ~~in~~ p^{ri}uaria Collegij Artistar^{um}

Speculum Regimie.

835.

N. Inu. 835.

997
9.

Tabula in librum sequentem ordinata intulatur Speculum regimie q^o ad
vtrūq^{ue} homine opulatu p philipū de pygamo ordie sti bndum
mōchi.

Sine quodamq^{ue} fa-
ctis in verbo aut in
opere. omnia in nomine
domini nostri ihu xpi
facite. gratias age-
tes deo. ad collo m. xvi q.
v. Non licet. Doctor egregius
augustinus volens diuini auxilij
necessitatem in humanis actibus
declinare loquitur sub hac for-
ma. Quia sine saluatore
salutem nō habere. et sine
vera sapientia existimat se
prudenter fieri posse. non sa-
uus sed eger est. non prudens
sed stultus in egritudine assi-
dua laborabit. et in caritate
noxia stultus et demens pma-
nebit. Hec legitur in canone
qui sine saluatore rē. xxvi q.
ii. Et ideo paulus apłus diuini
facile pđicator. xxvi q. i. pre-
dicator sanctus plenus flammę
xxvi q. ii. Beata doctor. xxxv
dis turbat. et vas electissimę
solidu. xxvi d. quibus et c. sa-
crosta. xxvi d. et xxxv q. v.
Si paulus. quęlibet instruit ope-
ratę. ut pō nomis diuini implo-
ret deuote suffragiū. qđ se
speret posse obtinere gratia
ipia liberali in vbiis assumptę
dicens. Omne qđcūq^{ue} faciatis in
verbo aut in opere. rē. In quib^{us}
verbis serues pntis tabule et
consumatio designat. pmo.
ad dei auxiliū implorandū
operator quilibet informat.
Secundo. ut ad opus intentum
huiusmodi inuocacōe pmissa
cum fiducia accedatur. Ter-
tio. ut operis consumati ipi
deo gratia debita rferatur

per pñm mens humana ad
superna dirigit. per scdm
opus laborantis in inferiora di-
spōit. Per trauū impensę
beneficię intente rpendit. p
tangit. cum dicit. omne qđcūq^{ue}
qđ faciatis in verbo aut in o-
pere. omnia in nomine dñi mei
ihesu xpi. facite. Bdm cum
addit. facite. Tercu ai subu-
git. grās agentes deo. pma
pñm est sciendū. qđ deus est
omnium rerū pñm. ut in decretali
d. m. finter de summa trinitate.
Vnde de pñpō d. Ego sum pñ
apłus. apł. i. y. et m. ca. ii. No-
vij. facit de con. d. m. Si quis
autem innotafine. Est em gñali-
ter omnium operū fundamentū. i.
cor. m. i. q. i. Cum paulus de
pe. d. y. firmu. et in decretali
vltr de pñbi nō bapti. In ipō
em vñmā mouem. et sumus
acti. xxvi. xxvi q. vii. Non
obseruetis in fi. Ad ipm rē est
confugiendū. qui sanare pñm
me passiones. de con. d. i. ois
uamus. qui ead liguras balbu-
cienu facit disertis. m. q. m.
in fi. Ipñm igit in pñtis tabu-
le formatōe et psecutione
meu inuoco adiutores. xxvi
q. v. Non licet ut sit pñm
caput. ac etiā efficax fundamē-
dicens ai pñta deus in aduato-
riū meū. mōnde. ps lxix. vii.
q. i. g huc ead. pñta scdm
destendo videlicet ad pñtis ta-
bule formatōem. Tercu vō
in opus sine huius operis ex-
equens. r relinquens vbi grā
deo in finte reddent. pñ pñas

igitur tabule speculi regibus spe-
culari cupientibus instructione
et in formatione est breuiter scie-
dum quod prius opusculum in duas
partes principales est diuisum
videlicet in prohemiales et tracta-
tu. Prohemialis igitur pars diui-
ditur in quatuor partes videlicet in pro-
hemialem primam in prohemia-
lem secundam in prohemialem tertiam
in prohemialem quartam. Prima
ibi ad diuisionem in qua quid
parte tractatur de virtutibus
atque officiis et differentiis eor-
dem et complectitur viginti
gematos paragraphos et du-
rat usque ad secundam prohemialem
partem que incipit. Hinc sic
generaliter in qua panduntur
viae plurimorum sive septem ma-
nuerum hominum statum diuisum
et complectitur in eodem volumine
gemati. Et durat usque ad
tertiam prohemialem partem que
incipit. Postquam in secunda in
qua succurritur partem viarum propter
partemque aliorum sub diuer-
sorum opinionum preceptu se pal-
lare volentium et continet
duos gematos. Et procedit
usque ad quartam prohemialem
partem que incipit sequitur quod
ta prohemialis pars in qua
auctor multus affectuum demit
priorum que etiam complectitur
sub duobus gematis paragraphis.
Et durat usque ad principium
tractatus qui incipit. Itaque
deos supplicat. Expedita igitur
prohemiali parte nunc circa
tractatum est attendendum qui
etiam in duas sub diuiditur partes

videlicet in ipsam et metam
ipsam vero pars diuiditur in pri-
cipia ipsam que sunt in libro
que incipit. Itaque deos suppli-
ca usque ad metam partem prece-
ditur que etiam subdiuiditur in
quatuor partes metales. Pa-
ra. Si deus est animus in
ultima preceptis immediate sequen-
tibus. Secunda ibi Telluris
in xxxv preceptis post sequitur
Tercia hoc quicunque velis in
xxxvi preceptis prome sequi
bus. Quarta ibi secunda in
li preceptis per remittitur. Et non
quod si est nomen preceptum duos
usque per quatuor. Quia igitur quod
aliqua inuene desiderat at-
tente consideret a qua sit
alpha. Dico de qua vult in
apiat et sic tabula duciget
in qua operis parte sunt ex-
qui valebit intentionem. Postat
in super omnis lector prius quod os
S. Recnon omnia precepta
in xxi distinguuntur partes
videlicet in. A. B. C. D. Ita quod
prima contineat partem. B. vero per
que a prius recedat et usque
ad medium pertendit. C. vero
recedat a medio et partem
tertiam contineat. D. vero per
etiam partem usque in fine partem
dat et sic terminetur partem
et non ignoret prudens lec-
tor quod multe allegaciones cano-
ideo in libro sunt obmissae de-
scribere et multe allegaciones
et potius in tabula apponendas
fore utilius iudicium causa bre-
uitatis tamen est quia si dic-
tas allegaciones ad materiam ad

cas ptinetib; in codice posuisse
minimū esset diuolutū ac ead
omni dubietate remota legen
tib; et nō intelligētib; maxie
nō uirist nō modicū genera
rent edū. Et ut verū fate
ar p concor allegatos cano
et legū hic notatas autū
pous vocales in serē q̄ reales
tum p̄t mōemēdi imposs
bilitate, tū ead p̄t mōemē
gandi difficultate p̄tēstō
tamē me in hac parte dno
meor canoistaz correcomi
submittendo. Quia p̄t p̄stpa
acipies mōemē et p̄o canom
sas et legist sufficē credens
ip̄is dno quenda methadu
ad arrendū bīuū fore con
seruendū iuxta id apli i ad
For. v. Om̄s quidem erūt
sed vñs accipit bīuū. Sic
cūte ut comprehendat vñ q̄
i. Sūt plurimū. Currat i
putez. Theologia canoista legi
sta necnō et moralis plus
om̄sq̄ p̄tor pūda et tollat
vñsq̄ p̄te suam et dmi
ttat alienaz cū p̄dm dmi ihu
p̄ sm̄az quib; suis stipendib;
de esse contentis. Luc. iij. xvij.
q. i. militare ac ead q̄d suū
est tollere. Mt. xv. de q. d.
v. p̄uūm. Unde ego infra
p̄stpa hūq̄ rēgm̄s specul
speculacōnem assumens
illum speculor qui ē specu
lūm sūq̄ macula et tardor
lūas etne. Sap. vij. p̄n q̄o
quid defecta p̄pos speculā
necnō et reformare se p̄t
vñsq̄ si in eo mētis oculo

2
iugiter duxerit contemplad spm
igit sup̄liat mōem ut mōta
vñ p̄comi cōm. P̄samam
m̄ se nō de suo fonte gūz edū
ac in p̄mā p̄ quā in ip̄o qui
est veritas. Sol. iij. sic stia
et possim veritate speculaz
in hūq̄ di rēgm̄s speculā ta
bile necnō et totius opustuli
speculā q̄ in illis stilo uel ca
lamo a veritate semita non
diuertam ut sic ego ac om̄s
h̄q̄ speculā inspectōes sue ma
gm̄tudinis speculatores effla
mām. P̄fatos igit dno et
alios quosq̄ p̄cor q̄b; de
dignū m̄me debeat in hūq̄
gm̄s speculā tabula figere
mētis oculo aliqui quid dūo
auxilio suffragante pabulū
repiant in eodem ex q̄o ali
qualit̄ reuocari poterunt et
valebūt. Nam s̄dm̄ Penet
p̄plā vñ p̄on ē mirandū ex
eadem mātā quemq̄ suis
studis apta colligere cum
in eod p̄rato q̄rūt bos her
bam cum leporē cōcomaq̄
lacetam. 2^a m̄m
Histinare mōta decem
de quib; barones m̄
lites et regentes se
debeant abstinē. P̄ p̄a p̄
hemali p̄te in q̄to q̄. P̄
in p̄n. Canoista licet alit̄
de mātā abstinē. p̄ cōcor
videat canone. Ecclie p̄nā
pes et c. vi. die xxv. d. et
canone. Alud. xi. q. i. xxij. q.
v. de forma. De pe. d. i. me
suram. De cō. d. v. nō medio
crit et in dēctali. et ampula

de vi. et ho. de. in gloria n.

Abusus rota q. abusus reru
ta mala induat in pte
metta xxiij. o pcepto. **A**busus
q. p. o. m. p. n. **C**anoni. ad maz
licet alit. et diuimode facit
c. vmo mebrant. xxiij. q. iij
xi. q. iij. p. uilegiu. xxiij. q. iij
quid dicitur. Et xxxvi. q. i
q. cu. ergo. abusus mltu. a
iure canonico repbat. et vt i
phemo. **A**rgo. q. i. ho. ibi. abusu
Et de vi. et ho. de. ibi. a. a. a.
pula. ibi. vlla. abusu. et m. re.
gula. p. uilegiu. d. r. g. l. s. un. f. i. v. i.

Accusatio nota q. accipio
rei aliene pt. epliator
p. h. r. e. parte. p. f. u. a. l. i. m. t. o.
pcepto. d. a. t. u. p. e. r. u. a. **A**. a.
mediu. **C**anoni. licet alit. vi.
deat. c. penale. xxiij. q. v. t. a.
et c. non. sane. e. c. a. et q. i.

Acadia q. d. detestacione
ra. d. i. m. o. p. e. quatuor. co. p. t. e.
ra. d. i. o. n. e. s. m. u. l. t. a. v. a. l. e. r. e. d. e. b. e. t.
p. f. u. a. l. i. p. t. e. p. r. e. p. t. o. h. o. **A**llud
stude. a. g. e. r. e. q. d. b. o. n. o. e. s. t. **A**.
p. o. s. t. m. e. d. i. u. **I**tem. **A**cadia. h. o.
m. n. o. c. e. t. m. f. e. r. e. n. d. o. m. a. l. a. t. a.
p. e. n. e. q. u. i. a. l. i. p. e. **A**l. i. d. **A**. a.
f. i. n. e. **I**tem. n. o. t. a. q. d. d. e. a. c. a. d. i. a.
n. a. s. t. u. n. t. **A**. v. i. j. p. u. i. s. s. i. m. e. f. i. l. i. e.
d. e. q. u. i. b. a. n. o. t. a. b. i. l. i. s. r. a. t. i. o. f. e. n.
d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. o. t. a. t. **A**. m. t. a. a. p. t. e.
m. e. t. t. a. v. i. j. p. r. e. p. t. o. **A**. g. i. n. a. e.
f. u. g. i. t. o. **A**. m. p. u. i. o. **A**. m. b. i. e. a. a.
q. u. e. r. u. n. t. **A**. e. o. r. **A**. o. c. o. n. q. u. o. d.
d. e. c. a. l. o. g. i. p. r. e. p. t. u. s. i. t. p. e. t. m.
a. c. a. d. i. e. **A**. a. m. e. d. i. u. **A**. d. o.
a. u. v. t. u. b. a. c. a. d. i. a. o. p. p. o. n. i. t. **A**.
a. a. f. i. n. e. **A**. t. e. r. a. o. d. e. e. f. f. e. t. u. h. u. i. q.

pti. **A**. m. p. u. i. o. **A**. u. a. r. t. o. v. t. u.
a. c. a. d. i. a. i. t. p. e. t. m. m. e. l. e. **A**. p. t. y. m. e. d. i.

Accipe nota q. qui a. quid
male accipit ut bene di.
spensat. **A**. g. i. u. a. t. **A**. p. o. a. q. q. u. u. u. a.
e. t. q. u. a. r. t. a. p. t. e. m. e. t. t. a. x. p. r. e.
p. t. o. **A**. d. d. o. n. a. r. e. p. o. t. e. s. **A**.
m. p. u. i. o. **C**anoni. s. t. a. a. d. m. a. t. i. a. z.
r. e. a. l. i. t. f. a. t. **A**. q. i. m. x. m. l. i. t. a. t. i. o. f. i. e. z.

Accusare **A**. u. e. r. u. t. **A**. v. t. h. o.
t. e. n. e. a. t. **A**. c. c. u. s. a. r. e. r. e. c. t. e.
a. g. e. n. t. e. z. t. i. a. p. t. e. m. e. t. t. a. x. v. i. j.

A. p. r. e. p. t. o. **A**. d. n. o. s. t. i. f. a. c. t. u. **A**.
p. t. y. m. e. d. i. u. **C**anoni. s. t. a. v. i. d. e. a. t.
q. d. n. o. t. a. t. **A**. x. v. i. j. q. i. **A**. i. q. u. i. s.
p. a. p. i. l. l. u. m. i. n. g. l. o. i. j. **A**. t. e. m. q.
t. u. t. v. t. u. l. i. c. e. a. t. a. c. c. u. s. a. t. o. e. t.
a. d. m. o. r. t. e. q. d. e. p. n. a. t. o. p. e. d. e. f. e. n.
d. e. u. t. f. u. g. e. t. i. a. p. a. r. t. e. m. e.
t. i. a. p. r. e. p. t. o. x. i. v. **A**. d. m. e. r. i. t. o.
p. a. t. e. r. i. s. **A**. m. p. u. i. o. **A**. d. q. u. i. t. u. r.
v. t. u. l. i. c. e. a. t. a. c. c. u. s. a. t. a. p. e. c. c. e. t. i. n. u. d. i.
c. i. o. v. e. r. i. t. a. t. e. m. n. e. g. a. n. d. o. p. f. a. l.
t. a. l. i. p. t. e. p. r. e. p. t. o. x. i. j. q. i. i. n. u.
d. i. c. o. a. d. e. s. t. o. **A**. m. p. u. i. o. **A**. t. e. m.
n. o. t. a. q. d. a. c. c. u. s. a. t. o. n. o. l. i. c. e. t. p. e.
c. a. l. i. p. m. o. r. e. d. e. f. e. n. d. e. i. b. i. d. **A**.
a. n. t. e. m. e. d. i. u. **C**anoni. s. t. a. d. e. m. a.
a. c. c. u. s. a. t. i. o. n. i. s. a. d. p. l. e. n. i. u. i. d. e. p. t.
i. n. d. e. a. r. e. i. j. q. v. i. j. e. t. q. v. i. j.
e. t. i. n. q. i. i. j. e. t. q. i. v. o. **A**. q. x.
e. t. i. i. j. q. i. e. t. q. v. i. j. e. t. v. q.
i. j. e. t. v. i. j. q. i. **A**. q. i. j. e. t. x. v.
q. i. i. j. p. t. o. t. u. e. t. i. n. s. p. e. m. t. i.
d. e. n. o. t. o. a. z. **A**. r. e. p. e. t. i. t. i. v. i. d. a. t. u. m.

Accusatio nota q. m. accipio
culpa acade. pt. pa. pte me.
tia. xxiij. o. pcepto. **A**. d. o.
quid. desit. **A**. a. m. e. d. i. u. **A**. a.
n. o. t. a. q. u. o. a. d. p. m. f. a. t. x. x. v. i. j.
d. p. o. n. e. o. i. s. i. n. f. i. **A**. u. o. a. d.

secundum xlvij d. vnu lutherian
quo ad tercia de consuetudine
ex parte quo ad xlvij d.
Sicut huius ad matiam et ad
coris facit qd habet xlvij q.
v. qui habet et sequenti

Actor nota qd actor e ille
qui rei conuenit in iudicio
in quo sit actor sex condicio
requiritur et parte psuasi p
cepto xlvij q. in iudicio adesto
et in pmi qm nota qd actor
cauere deuit ne cogat reos
ad pcurandū ibide et ad fies
Item nota dnam mī auctore
sine et auctore ai e et acto
re pmi v pma parte metta
pcepto xlvij q. in iudicio adesto
ad pmi Canota de matia mī
q. mī. c. i. et xlvij q. i. et con
et in decretali foras de ver
signi et de vestip. statutū
et cū vob li. vi. et in spe. ti
de actore per totum

Adm nota qd adā per
cū tēdē credidit pā pte me
tta viij^o pcepto qd tēdē
vxoři et cū sine Canota
licet alit xl d. adā et
in Canoe adā xxxvii. q. v
et de pe. d. i. adā et

Adistere de mā addisten
di requirere in psuasi
pare pcepto xlvij q. in iudicio
ad hanc ptem videat qd no
tat aut. xxxvii d. vnu
ois et qta pte metta p
cepto xlvij^o diste aquid et
pte ead pcepto xxxv. diste
sed a doctis et parte ead

3
pcepto xxxv. diste ne cesses
et pte eadem pcepto xxxv.
ne iudeat qd nescius et pte
ead pcepto l. cū t. qtingat
Canota de mā in canone
Si hēs xxxvii q. in et diste
ibi in glo. qd nulla etas pēra
ē addistend vsp ad lxxxvii
etia hz m. l. apud Juliam
et de fideiuss. qd notat in de
cretali mī ai pdom de vnu
m. et p defectū qd sūe extra

Adumare Sicut em vsq
adumuat mam artific
in arte mechaica sic aut in
exacū adumuat vsq quo ad
cūqūq. sūe facultate quarta
pte metta pcepto xxxv. et
ce studū Canota licet alit
xxxvii q. vi. Si res et adma
teria de elec. qm sic li. vi

Adopao Nota qd p adop
tes puenit legacois spe
aes parte psuasi m. pcepto
Cognatos cole et m. pmi
ibi etia qut de debus pmo
vxoři filij adoptoīs adoptuq
contrahē posset cū filia ille
gitia et m. si. Sed vxoři
ad optuq adopcoe durante
si contrahit cū filia illegitia
adoptant mīq soluet et mīo
et m. si. Tercio vxoři mī pater
adoptantem adopt et pter
adoptati sūe mīam aliqua
cognaco contrahit et m. si
Canota de matia adopcois
de cognacoē legali et vnu

Adore Nota qd qnq
sunt acta adonacois qm
h reddit et alia deo debite et
ueniae et honois parte psuasi

primo precepto itaque deo supplicat
in primo hoc idem repetitur
per parte metra per precepto
Si deus est animus in fine la-
nomista in canone imitatores
xi. m. xxm. q. m. Dissplicat
et xxvi. q. v. Nec mirum

Adversitas nota quod in
felicitate eo cui iniquus aliquis
adversus euenit scilicet parte metra
precepto xxix. Item in adversis
et fine Item in omni adversi-
tate vel in tribulatione spes per-
tenenda et hoc per bonam
bona scilicet parte metra pre-
cepto xxix. Item in adversis
et in medio Item nota quod
sunt per que quis debet adver-
sa necesse et infortuna patre
ter colligere et parte metra
precepto xxxm. Item est displi-
cat et in primo. Canonista xi.
q. m. in act. vii. q. i. adversitas
et ii. q. vi. Quisquis

Aduocatus de aduocati
condicione multiplicia parte
per pauca xv. precepto ad pro-
rium stato et in fine Item
quis si precauere debeat ad-
uocatus ibidem et in fine in
bi. etiam queritur de tribus
vtrum aduocatus petat in-
stam cum defendendo in
medio Sed vtrum aduocatus
petat sit se committere dis-
m. si adiuvando vtrum in al-
terius prouidiam in primo
Terio vtrum aduocatus tene-
atur gratias patrocini prestare
in fine Canonista de
matia adiutor Nota in canone
disciplina xlv. d. et de pe-
d. i. necesse et c. Be et facit

Ad ad matiam cano si omni
inquit Depe d. ii. et legitur in
deare Roma d. testis li. vi.

Adulatio nota quod adula-
tor dicitur puer per laudem
et cum sermone vane laudis
aliam exhibito cum intendit
placendi per parte metra
precepto xiii. Item aliquis
laudat et in primo Item adu-
latores falsos non est credendum
quod ex eo coram casu more por-
tantis comparatur ibidem in
primo Nota quod quadruplex est
adulatio dicitur per parte metra
precepto xiii. Item aliquis
laudat et si Item adu-
lantur aulici dicitur ut ab eis
honores assequantur scilicet pro
herali parte xvii. et in primo
Canonista de tribus modis
adulandi videat et in fine alias.
Quicquid maiori persone in
gloriam adulari xv. d. et
videat scilicet quod notatur in canone
et clerici in alleg. in gloria
adulatores et

Adulator vero quod adulator
homines dicitur et inimicus
scilicet per phemali parte xvii.
et in primo Item adulator
scorpioni est similis qui palpa-
do linit per cauda reptat
per phemali parte et xvii. et
in primo Item adulator ve-
ste eplica est operis prima
parte metra precepto xxvii.
Item homines et in medio
vbi etiam recitatur hystoria
duorum pauperum per vendit et
falsidiam et qualiter tristulert

Agricultura pro agricultura dicitur
species artis mechanice sub qua
complectitur omnes qui agris et
boris et pascuis deputantur per
hemali parte c. xvi. et per
primam item de materia agriculturae
et in secunda parte metta prima per
cepto Testatur si forte a. per
mediu canonista ad matiam facit
xii. d. et de victu nullo p. b.
Alea nota quod ab alea ludis
debemus abstinere propter quatuor
mala inde provenientia parte
periculi precepto xxxviii. alea
fuge. et per primam xxxviii. d.
Episcopus de vi. et ho. de clerici
Alere querit utrum alere te
nentur filii patres maxime
qui sunt coemptes parte pro
futura precepto in parerama
et cetera fine canonista de ma
i autem ut li. ma. et a. g. p.
quod coll. viii. et facit de ar.
cu quid de quid in p. p. a. a. a.
Amaze nota quod natura secundum
philosophum talis esse demonstratur quod si
fieri posset in una natura se
tufferent ut essent unum
natura et nomine per parte met
ta precepto v. b. Si potes ut
notis et cetera fine canonista de
ma xxxviii. q. iii. quod nos et
Ambicio nota quod potestas
ambiente difficile est equitate
suare. Et in tullio ymo in
pellitur ad res multas qui
gloie cupidus est parte per
hemali c. xvi. et in per
item quod ut ait ambicio per
patem periculi parte precepto
xx. et in per. et de consiliu
ne accessis et in per.

Atem duo sunt que maxime de
bent trahere aulicos ab hono
re et rerum temporalium ambitione
per per hemali parte c. xvi. et
ad mediu item ambicio est eo
modo quo ambuit dignitas et in
hoc deprehensi repellendi sunt
quod prius dicitur et huiusmodi
poliantur combatuntur per per
cali precepto xxxvi. ad consi
liu ne accesseris et post me
dum canonista ad matiam li. d. d.
simode facit per canonos
infra scripta vi. et canon huius
igitur et viii. d. et canon de
Ecclesiasticis xxxviii. d. et cano
Sicut xlv. d. et c. ambicio
vii. q. i. et canon Si quis ad
causa et vi. q. i. applica et
quod notatur de repp. c. si. li. vi.
et de elec. quidam e. li. et
regula i. de. se verbo ambicio
Amicia nota quod amica
autem statum est natura et va
lis quod non solum duo corda
facit unum sed facit quod unum sit
corpus insidi. Secunda parte met
ta v. precepto Si potes ut
et in per. in bi quod ut ait per
melias sine regno amicos
habe quod regni sine amas
possidere et cetera fine item
amicia secundum tullium tam no
bilitate quam utilitate omnibus rebus
quibus anteponenda et ad
res sit spiritualis per parte me
ta precepto xxxv. et cetera
per hemali item amica secundum
aristotem tres sunt species secundum
per hemali parte in et in
per item qui sunt vere am
icie affectus ibidem et an mediu

Item qui sunt veri uel facti amici
hec pulare secundum Eudemum de
stabilitate ibidem. Et circa medium
nota quod circa amicitias queruntur
eorum primo utrum qui multum proficiunt
in virtute uti debeat amico
eo quia morientur tamen in primo
statu. Et in primo. Quidam vero per
dissolutionem amicitiae qui sunt in
cuius se debeat habere aliam uel
familiarem ad amicum quondam
qui nunquam de patre fuisse amicum
ibidem. Tercio utrum propter morum
mutationem in uno amicorum se
qui quis factus est de utroque
utroque alter amicus solvere de
beat amicitiam. Quarto utrum
propter talem mutationem morum
statim in amico sit statim am
icitia dissolvenda aut solum
tunc quando est facta magna morum
mutatio quarta parte metra
precepto xliij. Pampnae m
qui. Et circa fine item amicitia
ut utriusque licet in fortuna
torem maxime appetenda est
propter eorum que quidem non va
lent nisi in utroque amicus
reperi. quarta parte metra p
cepto xviij. Cum tamen ut solum
Et in primo item amicitia tunc
dicitur ut utriusque quando in ea ut
conditiones coarctantur per parte
metra precepto xxxviij. Cum
tamen cum possit. Et in primo item
amicitia vera per eorum signa ma
nifestatur et ostenditur. Et tunc
parte metra precepto xxxviij.
Et laudato. Et in primo item
amicitia nulla et maxime ma
lus habet ad seipsum licet dicatur
seipsum amare per parte metra

vi precepto. Dilige sic alios. Et
circa finem item ad verum am
icitiam conservandas tamen sunt
notae exiguntur per parte metra
precepto xvi. Qui sicut utriusque
Et in primo item quid utrum
inter pauperem et divitem possit
esse vera amicitia per parte me
tra precepto xv. Exiguntur
morum. Et item amicitia vana
nam tunc relinquit suos sui
tores. Exo quod legitur in Bar
laam. Et tunc parte metra xliij.
precepto. Cum finis. Et in medio
item nota quod amicitia et cordi
a secundum Empedoclem plurime
sunt factis per et genera
tibus cum sita parte metra xv
precepto. Adversus notum. Et in
primo. Cum tamen ad maiorem aliter
factus canon neque xviij. Et xliij.
Et ego lodovicus in fine.
Amicitia nota quod amicitia utriusque
per amicum utriusque eorum pati dicitur
quarta parte metra precepto
xxxviij. Est iactura. Et in primo
Imbi etiam quid utrum utriusque
tamen sit de morte et possessione
per amicum utriusque sit parte vera
et per quos tenenda. Et circa primo
item nota quod fuerunt duo amica
quorum unus scribebat beneficia
que alter sibi impendebat
alius non scribebat omnia benefi
cia ab amico recepta. Et hoc quid
cum amicitia vel dilectio fuit
maior per parte metra precepto
xxxv. Ne dubites. Et ultra
medium item tamen sunt que inducunt
ne quis amicum suum fallat in
verbo per parte metra precepto
xxvi. Qui simulat utriusque
in medio item qui eligendi sunt

in amicos et qui non. **Quarta**
pte metta pcepto xvij. Cum
tibi vel poau. **P**da mediu
item nota scdm ysaia dicit
nam q quis lente fieri debz
amici facti pseruente nitat
eta pte metta pcepto xxx.
parce laudato. **P**ta pñ
item nota q paut verq amos
sup oia e diligenda a amia
dus sic eccliso facti super
omnia est odienda et cauenda
ptali facto amico exponit
fabula Ouidi de deo qui a
poetis noia bat pthub e ta
pte metta pcepto xv. **P**ta
lu a notis. **M** pñ. **P**ta
ad miam licet alit et dūpō
de facere pnt mfrapō ca
nonis vi. **P**ta non nō omis
b. q. v. et xvij. q. iij. **R**um
um st i qeti ai mlt alijs pñ
Ammittē **R**ō q amitte omi
tpe gaudia vite ppter mort
metu valde e stultu scdm viij
intellctm 2a pte metta pre
cepto metto a vij. Inque metu
leti. **P** ante mediu **C**anoista
de 9 d. pñ. **P**ta **C**anoista
mendo xi q. iij. **P**ta
Moz nota q adamo pñu
modamz ppter qñq pñu
li pte ij. pcepto pñtes aa
P m medio **C**anoista xvij
d. c. i. pñbi est qñq vñu
vpor pñuenda sit pñibus
m amore. **P** m fine pñem a
moz cōiugis mōdmatus tota
est cauenda pñu pte x p
cepto **C**ōiugē ama. **P** i pñ
Pta ad matiam fa. xvij
q. iij. origo pñem nota q ad.

amorem mutui quigile cordia
lem xoz inducē debet pte pro
sauali pcepto x. quigē ama
P an mediu item nota qñ
Pta **P**ta qñd est qñ inclinat
appetitū mñm ad illicitū amo
rem qñlū et eoz mōdmātū
retencōz qñta pte metta p
cepto xvij. **P**ta **P**ta **P**ta
P m pñ. **P**ta nota q ad a
morem pñe et ad aq defen
sionem inducē nos debet pñ
iij. **P**ta pñu pñu pñu
xvij. pñu pñu pñu
mediu **P**ta qñd depñgit
amor 2a pte pñu pñu
dixi qñto ibidē de amore
pñu. **P**ta **C**anoista de matia
m amore fortitudo xxxv. q.
m. et. l. qñme. **P**ta de vñu.
Angela nota q vñu pñu
angeloz quos pñu et docto
res debent mñu pñu pñu
metta pcepto xxx. **P**ta
culpāre pñes. **P**ta ante mediu
Canoista de matia angeloz
licet dñsmode xvij. d.
dem hō xvij. d. **P**ta
m si. xv. q. vñ. **P**ta illud vero
et hō xv. d. **P**ta **P**ta et de
con d. i. de vñu et. c. se
et d. ij. quid si pñu
Ama nota de aia a eiq
pñu pñu hñt pñu
pte pñu pñu pñu
tem tuā custodi. **P**ta m medio
Pta nota q aia mōdmalis
m pñu pñu vñu e pñu et
mtegru. quā vñu mñu
maculat et corrupit pñu
pñu pñu pñu. **P**ta
tuam custodi. **P**ta an mediu et

Appetitus natus q. appetitus
pe excellencie tpiat. di
stinguitur p^a pte metta v^o
pcepto Si vita inspiras
a cu fine item appetitus
humana nisi in solo deo nime
saciari potest. xpo illi. Apol
loms p^hu. De quo rratat p^o
in plogo biblie pma p^hem
ali parte q. xij. a post p^m

Forma nota q' azimib' v'etib'
 in eis debz esse fidelitas sapia
 et fortitudo scda phemialit'e
 et xxxi in pho. Hec vi ar
 mib' seu iaculis v'etib' drabo
 lus ad aie et corpis op'issione
 pa parte metta p'cepto xxxm.
 Cum dubia morit' D in pho
 Cañta licet dicit' xxvii q' vii
 Couemor et de vi. et ho de q' i.

Armatura nota q armatura
est pda species arcu. **M**echam
aru cu sub alternat omes qui
dolabro aut malleo opant p
phemali pte. **E**xo. **I**n pñ
fanta ad matiam fat Canon.
Nisi bella xxv q. 1. 22. m

Ates nota q m artib libera
lib maxime mstru dent libeoz
filij parte pscali pcepto vi
Erudi liberos. **E**m pñ. **F**an
omo p videat qd sribit. **R**d
xxv q. 1. de quibda p verbo
arcu et xxv q. v. c. 1. ca
finem. **I**tem nota de artibus
mechanas que sut vij tractat
sa phemali pte m. **E**xo. **I**n pñ
m pñ. **I**tem nota q ars bal
statoru seu sagittatoru est phibi
ta m p certo cau et conficietes
vermut ex quicandi sa phemali
pte. **E**xo. **I**n pñ. **F**an
nostra m deare vnta de sa
gitta. **I**tem m artib tam libe
ralib qm mechanis mstru
suffiaent cupietib ta sut p
maxime nota qta pte me
ta pcepto xxv q. 1. **E**xo. **I**n pñ
studu. **I**n fine. **F**an
ad matiaz licet aliter x. q. m.
Cauendi mfi. de con. **S**. v. ta
uq de cens. **F**u aplus. **R**d
q artu fidei hito r spatu ad
eos qui Symbolu ediderit sut
vij pñm m. vij. aplor sed
hito r spatu ad ea que radica
litez sunt credenda. **T**uc arti
put xiiij. j. pte metta. **S**i
deus e animq m addi.

Astuti nota pñm pñm q
astuti magis p cauendi qm illi
qui p acuti ire pta pte metta

pcepto xxv q. 1. **I**n pñm
da fine. **F**an
teriaz licet alio lxxm. **S**. m
noime dm. **E**xo. **I**n pñm q. 1. **S**i upis

Atemptare **F**apiens non
attemperare nec face d. qd
opus qd qsuare ho possit. **E**xo.
duob modis compbat. **E**xem
plus coraa parte metta. **E**xo.
pcepto. **F**an potes id tempta
iuxta finem. **F**an
matiaz facit Canon. **S**i quis
vero. **E**xo. **I**n pñm q. 1. **E**xo. **I**n pñm
S. **I**n pñm. **S**i quis non dicam

Avaricia no q auaricie
meh no solu diuicias m de
bite agendo. **H**oies m famat
m de ea eas m debite ratine
do. **S**a pte metta pcepto
xxv q. 1. **L**uxuria fugito. **P**ta
medu. **I**tem. **A**uariaz quibz
fuge d. et a se pempti ab
dicare et hoc ppter ta ma
la que homi mferit. **Q**uarta
pte metta pcepto xxv q. 1.
vtere quesit. **E**m pñm
Item nota pñm. **F**an
q auaricia et luxuria hnt
dissolud amicia et pda
tem. **S**a pte metta pcepto
xxv q. 1. **V**ma cu possit
m fine. **F**an
faat canon. **E**xo. **I**n pñm **S**. et
canon. hnt eodem. **P**lix. **S**. **I**n pñm
1. q. 1. **F**u omis et c. ea. q.
m. **S**a quis et pben. **A**uala
a et de elec. **A**ualae l. vj. d. **E**xo.

Avaria ro pñm. **P**ug. **P**ta
auarq omes hoies tunc
vnd mme quietari valet
quarta pte metta m. pce
pto. **D**espice diuicias. **E**m pñm

Item auaritia secundum Augustinum semper
egregia ibidem in fine propter quod
quis magis peccat an auarus
qui omnia retinet an prodigus
qui omnia incaute tribuit quod
ta propter metra v. procepto
pro in cauta et in fine. Item
auaritia peccatum uel dandi
pro deo colit hoc quodam no
ta ex eo comparatur quarta
metra propter v. procepto
de denariis et in prophanis
de materia licet aliter in canone
sunt hi prophanos et et xxviii
q. vii. et autem et

Auidius nota quod tunc sunt que
maxime solliciti auditorum corda
ad benivolentiam doctrine capi
stende quia prophanis propter
et in prophanis canones ad materiam
facit pater et in v. auditoribus
pluribus et facit et optat vii. q. i.

Auctor nota quod dubitatur
quis fuit auctor huius libri
et in prophanis propter et propter
uisionem et de medio et et
nota dram in auctor
auctor et actor propter propter met
ta vii procepto. Summus fi
ge et nota quod quis auctore

Auffre non dicitur a raptoze
vel usurario res aliquas ut inde
faciat aliquam bonam partem pro
ua vi procepto. Qui des vi
deto et in fine. Canonista ad
materiam facit canon forte
xxviii. q. v. et et qui habet
item auctore rem alienam
quoque modo non licet quod ex
sta fuisse comparatur in propter
metra x. procepto quod ubi
sors dedit et in prophanis canones

ad materiam facit canon penale xxviii. q. v.
Augustinus nota quod Augustinus sit
pro voces ut motus animi sicut au
spiciu ab inspectore animi et ta
propter metra procepto xxviii. q. v.
ta ventura et ante medium
canonem xxviii. q. v. augustinus
et et v. et mirum et

Aulica nota quod aulica ut plura
deceptio viae sit viae facit
hemali parte et xxviii. q. i. pro
Item nota quod duo sunt quod maxime
aulicos retrahit ab honoribus
ambicione dicit quod duobus com
paratur et exis facit prophanis propter
xxviii. et in medio item aulica
spere dicit munda vel et
despicit ex eo aulicos Romanos
ac etiam ex eo beati Gregorius propter
eadem et xxviii. et in prophanis item
aulici ut plurimum leges et con
suetudines iniquas ad morem
ut ad prophanos excoiandis parte
eadem et xxviii. et in prophanis ca
nonista de aula habet et in ca
none prophanos xxviii. q. i.

Aurus nota quod id non solum reg
est qui falsus de aliquo profert
sed et is qui cito aurem omnibus
propter facit propter metra propter xxviii.
Noli tu quedam et ante medium
canonem de materia xi. q. ii. in
canone non solum et facit et in
cestuosus xxviii. q. ii. et xxviii.
q. i. Petrus et rex Salo

Aurus nota mon mittebat
in navi naues in quibus erat
aurum argentum dentes elephanti
tum similes et pavones facit prophanis
ali propter et xxviii. et in prophanis canones
xxviii. q. ii. in canone aurum et
in canone aia et de pe d. ii.
et in canone prophanos et eadem

Beneficij Nota q' iugiter
meminere debonq' bñficij ac
cepti ac eadē vices repen
dere dñ se facultas obadic
parte p'pua v' p'cepto Bñ
ficij accepti memor esto ¶

8
in pñ. Ambī aāa quēit de duo
bus et pñ an bñficiū relinquit
mensuranda sit pñm accep
tū bñficiū uel dante effectum
¶ pñ pñm. Sed an pñ bñfi
co accepto oporteat aliquod
magis impende qñ fuit pñmo
impensū ibidē. Canonista de
de dona c. 1. Item nota qñ
tplex off. vñ araturay m
duare nos dñ ad narrandū
offiā. Ad est bñficia nobis a
deo mēditur condonata pñ
parte metā pñcepto xv. offi
aliā. ¶ in fine. Item bñficia
a dñō pñcepta mōr cetera
semp narrare debent ad hñ
ut gños nos esse ostendat
pñma pñe metā pñcepto xv
offiā aliter. ¶ cñ fine pñm
bi aāa quēit vñ alib bñ
fide pñous tendat ad pñm
vñ crisis an ad pñm ma
mō glorie. ¶ in pñ. Canonista
ad materia aliquantū facit
Canon fm xxvi dñ ibi
bñficia cñ mediū et in fi.
Bñficiatay quēit vñ bñficia
omñ homñ bñficiat
ti ad grāu accōnes teneat
tñ qñta pñe metā pñcepto
xliij. Bñficiatay offiā
in pñ. Canonista de matia
bñficiatū videat qñ le mō et
no in deax pñ dñlcty de
dona de pñm imp. ai pñm
apñm in glo. de test. cñ ioffiā
Bñficiatay Nota qñ pñm
bñficiatū pñ vñtā plagā quā
dñs iñmpt phādm denotat
pñ pñe metā xx pñcepto
tñs pñteute. ¶ cñ finem

Blanditor nota dram pñm tho
mam mōr blanditorē adu
latozē et placidū pñma pñe
ce metā. xxvñ pñcepto vñli
homñes mñm. ¶ cñ pñm
Imbi quēit de duob. Et pñmo
vñtū quib blandiendo uel apñ
placere volendo peccat. ¶ cñ
mediū. Canonista ad mñm fñ
qñ hñt in pñ cñmō xv. dñ cñ
fi. Sed vñtū blanditorib. i.
hñstionib. aliquid dare ut do
nare pñm sit mortale. ¶
in fi. Canonista lxxvñ. dñ dñre
et c. se. Item nota qñ blandi
tores seu adulatores hodie
magis honorant qñ vñdici
qñ quodam notabili compla
tñ exō ibidem. ¶ cñ mediū
Canonista xv. dñ cñmō sup
alt. et xv. dñ qui pñmōra
Blanday Nota qñ quib sit
que efficiūt ac ostendunt
homñem esse blandū seu ben
gnū seu mansuetū pñe pñm
tali pñcepto xli. Blandus
est. ¶ cñ circa finem.
Blassphemia nota cñ pñm
blassphemie quēit de duo et
pñ que dñ sit mñ blassphē
am et maledictōz sedo que
nā sit pena blassphemay
pñferentē contra dñm et sños
et maxime cñ mñm dñ
pñ phemali pñe. ¶ xvñ
¶ in medio. Canonista ad
materia licet alit videat c.
Canones xiiij. dñ et c. pñm
Romana xv. dñ xxvñ dñ qñs
lñm dñ geneālis. Et in Can
qñ vñt et c. nō mōmē et
c. qui peccat et c. qñ crudele

xviii q. iiii et in canone me hec
vethu de pe. d. ii. et in deare
statutum de maledict. extra
Bona nota q. bona omnia fecit
deus in pte metra pcepto
xviii q. iiii et pponas. a. post
pna canonista licet alit. m. ca.
none quida v. floriam xviii
q. iiii et xviii q. i. Rupae. It
no q. bona bpliaa distigunt
qita pte metra pcepto xviii
exptis opib. B. aa finem
Bonorum nota q. paretas bo
norum paxime est appetenda
et malorum penta fugienda et
hoc ppter tria quod quadru
pliter compbat. pte psci
ca pcepto xxxv. Cum bonis
ambula. p. m. pna. Panta
ad man. licet aliter fa. Canon
sepe malorum consora xviii
q. i. et xviii q. i. c. fi.
Boni nota scdm Aug. q.
fecit deus creatura rationali
ut sumu bo. intelliget et in
telligendo amaret amando
possideret et possidendo bta
esset. et pte metra pcepto
xviii q. iiii et pponas. a. ante
medu. Item ut bonu opem
et no orem. po. sut nob. dea
i. mudo et hoc pbat. auctoi
tatib. xviii. ad hoc nos in
pellentib. parte psci
ca pcepto lv. q. i. scdm age. a.
post pna. Item ad hec vide
at in. Canonem ve qui di
citis bonu malu. vi q. iiii et
canone. Si en. m. de pe.
d. ii. De tercia littera. Deget
Aliupma videlicet. a. p.
Nota q. ea st. que vici

calupniis causa impulsiva que
venit penta ciuitanda pma
pte metra pcepto. v. Si vi
cam in spicias. a. pta pna
Canonista licet ad matia. alit.
fa. n. q. m. quai p totu et
vi q. vi c. n. et iiii. et xviii
q. v. Regu et i. et n. de ca.
lumpma. extra. et
Caput nota q. caput mu
lieris est vir. Caput aute
viri est corpus parte psci
ca. v. pcepto. Coniugem
ama. a. post pna. Cano
nista licet alit. m. Canone
cum caput xviii q. v. It
non licet a. capite membra
distedere huc dicto scilicet
compent. qd. hec. de con.
d. m. noster et psci. ad
no licet hoc ead. sententia
exponit. m. scda parte me
tra pcepto xxxv. Judi
cu. pti. a. d. m.
Caritas nota q. ex caritate
quatuor sunt amanda parte
psci ca pcepto lv. libenter
fero amorem. a. m.
pna. Item ad caritate. pplex
motu. ibidem post. Item
nota dictu. me caritate. di
lectionem et amorem. d. ibide
Item duo sunt pcepta caritat.
p. amor dei et amor proximi
ibid. d. Item quic. v. car
tati pponendus sit amor sa
lutis ppe salutis aliene pa
parte metra. vi pcepto.
Dilige sic alios. a. pti me.
du. Item caritas compatitur
viti que inq. fructi. stare
cessat parte psci ca pcepto

ultio. 4. in pñ. Canonista de
matia caritatis licet dñs pñmode
in Canoe. Si quis semel de pe.
d. ij. Et in Canoe caritas ead.
d. et in Canoe qñ rñdñ ead.
d. et in Canoe vide qñdñ bñ
1. q. 1. Et in Can. pphetant
ea. d. et q. et in Canoe in
espñtñ vñ. q. 1. et in Canoe
nam mñc. xxvñ. q. 1. et in
Canoe nñ pietas. xxvñ. q.
mñ. et q. vñ. Quē ad modū
de bap. maiores in glo. de
rñgula licet in glo. et de r.
mñc. Rñs. cum pñdem et
de sem. et aq. l. pñes.
Castigatio nota q. castiga
tio lenis et et temperata
esse debet quia sepe fit ut
lenit. castigati reuerētiā
exhibz. castigati pñe pñca
li. xñ. pñcepto. Familiaz cura
4. iuxta si. Canonista in ca.
noe cum bñs vñ. d. et no.
mñ deare. hñlis de ma. et obe. ex.
Castigare nota pñ famili
as. castigare dñs familiā suā
pñdem de plato uel quocūq.
regente. dñat. nec cñ hoc
dñs esse negligens vel re
missus quia dum vñ parat
in digno ad cōtagiū pñocat
vñmñs pñe pñca pñe
cepto. xñ. Familiaz cura
4. cñ finem. Canonista
de materia licet alit. vide
ut canone nō osulat. 2.
vñ. q. vñ. Et fac. Canon
est i. iusticia. xxvñ. q. mñ.
c. se. et de pe. d. ij. Si em
mñ. ē all. pñem castigare
dñs maritū vñorem si q. li.

debet specialit. obseruare tñā
parte metra pñcepto. xvñ.
Coniugis iute. 4. in pñ. bid.
enā reatit. notat. exñ. de
malicia vñoris cñ maritū
4. in pñ. Canonista ad ma
teriaz. fac. vñ. q. 1. Sicut al
tera. q. vñ. de hoc in pñ. glo.
et xxvñ. q. 1. vñor in pñ. glo.
Castitas nota q. castitatem
quingeb in vicem seruantes
multa inde pñemut bona
et cñ facientes. multa pñem
unt mala pñca. parte pñ
cepto. xñ. Coniuge ama. 4.
cñ mediū. Canonista ad mati
az. licet alit. videat. Canonē
deinde. xxvñ. d. xxvñ. d. hñs
xxvñ. nicena. xxvñ. d. vñemo
et vñ. q. 1. ex merito et de pe.
d. ij. Si em mñ. in illo vñ. pñ
mñ. vñgñs placet in pñca. casti
te.
Cautus. Quērit. Quis mag.
peccat an pñdñs qui incaute
omñā tñuit nec aliq. rñcōe
gubernat an auarū qui oñā
retinet. 2. pñe metra. vñ.
pñcepto. Amñ. pñs incautū. 4.
cñ mediū. Canonista licet alit.
videre pñ. Canonē. Amñ. spñ.
xxvñ. d. et canonē sic rñtōe
xlmñ. d. et acutū. qualit.
et de con. d. mñ. 1.
Cedere nota q. pñt. duo.
specialit. cedere debemq. po
aorū quarta parte metra
pñcepto. xlmñ. Cede loco lps.
4. in pñ. Amñ. et querit.
vñdñ. pñt. semp vñdñ. et pñdñ.
canonones. cñā. tenendñ. q.
plata. pñter. potentes pñca.
cñnem. cedere debeat ac pñc.

sum depre gregem vel quod in
hoc casu se gerere debeat vel
hre d m pna^o Canonista de
materia vij. q. 1. **E**t tunc ser
uand^o et facit deare msi cu
pdem de remic. **E**t p^o mali
aaz autem plebis extra
Eclare nota q^o celare debz
prudens qntu p^o qd pudeat
p^oas ad hoc autē faciendū
inducere debent tū p^o p^o
metta p^ocepto xi. qd pude
at p^oas d m pna^o Canonista
v. q. v. **E**t qui ambulat fraudu
lenter imbi eiaz querit^o dedu
obus p^omo an si aliquis solū
sit crimen altera teneatur
plato reuelare. **E**t qd quo ordi
ne pcedendū sit in fraterna
correctione Canonista de ma
n. q. 1. **E**t si peccauerit et q^o m
pleriq^o et m. q. 1. **E**t si tantū
xon q. 6. hoc videt^o et fa
deare nouit de iudi. et deare
m omi neg^o de testi. r.
Oibus nota q^o tales abos
acipere non debem^o quos
aut difficult^o digere aut co
mestos magno paratos et p
ditos labore doleam^o p^o phe
mali parte **E** xxv. **E**t aia
mediū Canonista in canone
nec tales de con. d. v. et c.
nihil i. sit iocund^o ea d.
Omnis p^oas querit^o vtrū aū
specto sit p^oas prudencie p^o
te p^oas vel p^ocepto Dilige
ciam adhibe **E** aia mediū
Omnitas nota q^o illa ciuitas
diat^o amabilis et glōsa m q^o
quis fiduat^o poteris hūare in
plogō aia mediū Ciuitat^o scne

desp^oao ij pte metta xoxij
p^ocepto **E** Canonista de ma
liet alit^o viij. d. m pna^o et
xv. d. deareuina et qd le
et notat^o m deare statutu
de r^osp^o li. vi. et de pe. d. m.
plut et vi. q. 1. eos sacerdo
tes et m. q. 1. oportet
Omnitas nota p^o Genetā
q^o ille d^o demēs qui nō m
alieno dolore si qui suis exa
guat^o stimulis est demēs p^o
phemali parte **E** viij. **E** m
pna^o **E**tem eadē clemēcia thro
mus regis roborat^o ibidē **E** aia
finez **E**tem sicut clemēcia p^o
rat vitam ita maloz sectaco
mortem ibidē **E** Canonista v.
d. vnam et lxxxvj. d. qui de
menas et **E** Sed hūb 1. q.
m. msi. et de pe. d. m. di
uina clemēcia et c. de imp.
l. impaalis m pna^o r.
Omnitas nota q^o cognati
et agnati colendi sūt et re
netandi put^o reput^o m miz
parte p^oas m p^ocepto
Cognatos colenda m pna^o **E**
p^oma hēt^o de cog. spi. **E**
p^o m Rub^o de cog. legali
detia m rub^o de confag.
et affi imbi eadē q^oant^o
duo p^o vtrū cognatō spūa
lis impediāt mriom **E** p^o p^o
mediū **E** qd quot sūt spēs
cognatōis spūalis et que
sunt **E** m pna^o
Omnitas nota q^o ex coitu m
ordmato sex puenit mala
p^o pte metta xxiij. p^ocepto
luxuria fugito **E** m pna^o

Canonica licet aliter ad matiam
fa^t Canon loj dⁱ dⁱus 2^e
Quolere nota fm Aug^u illd
p^reteris colit^r qd p^r alijs di
ligat^r quarta p^r metta p^rre
cepto vi Dilige denariu^m ¶
m p^rmo Canonica licet aliter
ad matiam fa^t Canon tuc eis
de con dⁱ nⁱ Ambi eaa q^rit^r
de duob^{us} p^ro q^rie auaritia mor
dinate denariu^m diliges vdo
latre comparat^r ¶ m fine
¶ Sed q^rie auaritia vdo latre
comparat^r ibide^m Can^{ta} de
matia mⁱ Canone p^r sol^u mⁱ dⁱ

Conmutare nota q^d conu
tate debem^{us} p^r celestib^{us} t^ria
p^rma p^rte metta xl p^rcepto
¶ p^rap^ris mⁱterdⁱ ¶ p^rta p^rmo
Can^{ta} xlv q^r i que ad p^retia

Concordia nota q^d concordia
multa puenit bona et e
queris ex discordia multa se
quut^r mala qd multa aucto
rita^t et ex^eplis compbat^r
p^ra p^rte metta p^rcepto xlv
licem mferre caue ¶ i p^rmo
Can^{ta} de matia licet alit^r
mⁱ f^r quid ergo l^r dⁱ Et m ca
none iustu^m xlvij q^r mⁱ et
xv dⁱ m p^rncipio 2^e

Concupiscentia nota q^d dⁱp^r
e q^rupia vna vtuosa et alia
viciosa p^rte p^rsaica p^rcepto
l^rij ¶ Ali^m noli q^rupiscere
¶ p^rta p^rmo Ambi eaa q^rit^r
de duob^{us} p^rmo vtru^m hⁱc p^rt
p^rap^r v^ru^m q^r m lege p^rhibet^r
q^rupia mterior sicut extior
¶ c^ra p^rmo ¶ Sed vtru^m conu
piscen^t sit mortale p^ram ¶
m medio p^rt n^o q^r tria s^ut

que papue retinere nos deat
ab aliene rei concupia et hⁱc
p^rter ta mala p^rte p^rsaica
l^rij p^rcepto Alieni q^rupis
tere noli ¶ m f^r p^rte quib^{us}
debet se retinere a vico con
cupie p^rt q^rup^r antiquoz exa
victuosa ibidem ¶ m medio
Can^{ta} de mltiplic^r q^rupia vi
dere p^rt m Can^{ta} q^d dⁱat dⁱus
xl dⁱ ¶ Et m Can^{ta} viz xlvij dⁱ
¶ Et m Can^{ta} p^rdicator xlvij q^r i
¶ Et m deora ¶ Nam q^rupiaz
de concupiscen^t extra

Condepnare ¶ Que^rit^r an liceat
ad mortem q^dempnato se dese
dere uel fugere tercia parte
metta p^rcepto xlv ¶ dⁱ mel
to pateris ¶ c^ra mediu^m la
noista de matia licet alit^r v^rij
q^r i Vereor ¶ v^ro q^rig fidecia

Confidecia minima tplex
v^rit^r p^ria qd t^rpliat^r comp
bat^r p^rte p^rsaica xlvij p^r
cepto Diligencia adhibe ¶
m p^rmo Canonica ad m^ra q^ri
den^t fa^t qd hⁱc mⁱ l^r i xlvij q^r m

Coniuiges v^ro q^d quiges p^rm
canones tenent^r ad mutuan
dilecto^r qd p^rt ex t^rb^{us} p^rte p^r
saica x^o p^rcepto quiges ama
¶ m p^rmo ¶ Item nota q^d ad
coniu^{gu} amore et mutuan
dilectone^m induc^r deat antiq^r
exa que p^r valeriu^m r^rat^r ¶
ibid^m ¶ p^rta mediu^m ¶ Item nota
ad quid et m quib^{us} tenentur
mutuo coniu^{ges} ibide^m ¶ i p^rmo
Can^{ta} ad matiam fa^t canon
ai mⁱat^r xlvij q^r nⁱ et xlvij
q^r i ¶ Si infidelis et sic em f^r ex^rhis

et q. item d. aug. et xxxij.
q. v. ita **S**i paulus re-
Comendare nota q. veritat
est res ne quid fiat gra. q. me
dandi ut in plogo. **C**ano
hoc idem h. in Canone **B**i
quis vero xi. q. m.
Comoda nota q. xps amia
sollicitudine ne comodorum p
bet et hoc quadrupla end
siliu solitudine quarta pte me
ta. m. pcepto **C**omoda natue
A post p. m. q. mbi ead q. ruz
vtru sollicitudo comodorum ne
sit liata. **S**i in p. m. q. m. co
moda multa ex moralium pcep
toru observancia sequuntur et
h. et e. comiso in comoda
multa ac ead dampna non
ea observancia inde sequuntur et
h. in ead pte metta pcep
m. **C**omoda multa feres **S**i in
medio **C**an. ta lig. al. xij. q. n.
q. s. ita **R**ota q. cois v. q.
Comunis om. q. p. m. h. mdo
ead homib. debuit si p. m. q. m.
alius dixit hoc esse suu aliq
aliud pte p. m. h. n. q. v. q. m.
Si ead finem **C**anonista licet
al. xij. q. i. **D**ilectissimus et
c. q. tua re. **R**ota q. copassio
Compassio epli. causat. i.
pte metta vi pcepto **S**i po
tes ignotis **A** post p. m. q. m.
Can. ta licet al. xlv. d. **S**i
namq. nonnulli et c. **V**era
iusticia distinet eadem re.
Comparet querit. vtru
aliquis fieri posset compat
per p. m. q. m. p. m. q. m.
pcepto **C**ogitos cole **S**i in p. m.
item querit vtru filii duor. com.

patru mior. valeat copulari
ibidem **S**i in fine p. m. q. m.
quis cognovit aliquam fem
care et postea sit compater
aliqua altera puta leuat quen
dam de sacro fonte. uti i. amu
lier formica sit ead comater
Si p. m. q. m. **C**anonista de ma
licet d. m. q. m. **S**i in p. m. q. m.
ptoti et de cogito spuali m
dece. et mbi plenissime
Compellere nota q. p. m. q. m.
pleruq. ad deu. t. b. l. a. d. m. b.
et p. m. q. m. redire compellunt
nec p. m. q. m. a deo repbantur
si p. m. q. m. v. t. u. t. e. clariq. comp
bantur p. m. q. m. p. m. q. m.
xij. q. m. **S**i p. m. q. m. para. **C**an.
p. m. q. m. mbi ead q. ruz de du
ob. p. m. q. m. **N**uquid si de q. p.
uos ad bonu compellit ex
tali bono meritu. consequetur
Si ibid. **S**i p. m. q. m. ead m.
litat. ead compellere debeat
malos ad beneficia. vel no
ibid. **C**anonista de ma
in Canone m. m. et c. d. p. m.
cet x. q. m. et q. vi. c. i.
Constancia nota q. ad con
stancia bona ad implenda
ac ead consuanda induc
d. m. q. m. **S**i p. m. q. m.
metta x. q. m. pcepto **S**i p. m.
curat si quis **S**i in p. m. q. m.
ead querit. vtru constancia
erronea obliget ad faciendu
aliqu. uel d. m. q. m. **S**i in fine
item nota q. constancia aliqu.
magis standi f. e. q. fame
m. pte metta pcepto x. q. m.
Cu. com. tibi sit **S**i ad fieri
item nota an quis pot. sequi

et constam debeat qm alioru
vel ead infamias non curare
coram parte metra m. p. p. p.
Cum rite vnas. **P** aia modum
imbi ead querit. **P** vtru qstia
sufficiat vel no sufficiat illi
qui apud deu putat h. constiaz
multa ta. aliqd malu suspiciat
et de ipso ppter aliq. exhorre
spem et sic scandalizant. **P**
eo ibid. **P**tem nota scdm. **P**e
netam q nemo videt. plus
extimare. **P**ute nemo magis
illi esse deuota qm qui boni
viri fama pdidit ne qstiaz
pderet. **P**a pte metra. **P** v. p.
p. p. p. **P**e aures si quis. **P**
pta pnam. **P**an. **P**a de matia
licet diuimode. **P** v. p. **P** v. p.
dm et xi. q. i. quid obest et
c. m. cunctis. et c. custodi ea
q causa et questione. **P**
Consiliarius. **P**ota q ad bo.
consiliariu ptinet tria. **P** v. p.
et ta vitare pte p. p. p. p.
xxvi. **C**onsilia esto. **P** p. p.
modum. **P**an. **P**a de matia licet
alt. **P** v. p. **P** v. p. **P** v. p.
q no. m. ultima glo. et m.
canone. **P** v. p. **P** v. p.
Consiliu. **P** v. p. **P** v. p.
quq. pollet magis consilio. **P**
m. tellectu. qm. magis. corpis.
i. pte. metra. **P** v. p. **P** v. p.
qui. **P** v. p. **P** v. p. **P** v. p.
p. p. p. **P** v. p. **P** v. p.
duob. v. p. maxime. p. p. no.
i. merito. causari. parte. p. p.
ca. p. p. p. **P** v. p. **P** v. p.
siliu. ne. accesseris. anteq. voce.
ris. **P** v. p. **P** v. p. **P** v. p.
a. tibus. qm. p. p. no. est.

maxime petend pte p. p. p.
p. p. p. **P** v. p. **P** v. p. **P** v. p.
be. **P** v. p. **P** v. p. **P** v. p.
nari. est. specialit. consiliu. p.
stulandi. ibidem. **P** v. p. **P** v. p.
tem. nota. modum. p. p. p.
quem. tenere. d. p. p. p. quib.
aia. consiliarios. et. qstia. **P**
ocultada. que. tradidit. **P** v. p.
li. **P** v. p. **P** v. p. **P** v. p.
v. p. qd. plurib. ead. comp. p.
et. exis. p. p. pte. metra. p.
cepto. **P** v. p. **C**onsiliu. archa.
m. **P** v. p. **P** v. p. **P** v. p.
consiliu. p. p. p. d. p. p. p. p.
no. est. despiciendi. t. p. pte.
metra. **P** v. p. **P** v. p. **P** v. p.
siliu. **P** v. p. **P** v. p. **P** v. p.
v. p. p. licet. ut. p. p. p. p.
invalidu. tamen. p. p. p. p. p.
abi. quq. valde. v. p. p. p. p.
tia. pte. metra. p. p. p. p.
v. p. p. p. **P** v. p. **P** v. p.
De. matia. licet. diuimode. vi.
de. p. p. m. **P** v. p. **P** v. p.
p. p. m. et. i. canone. qstia. **P** v. p. **P** v. p.
Consilia. **P** v. p. **P** v. p. **P** v. p.
consilia. de. aliquo. putat. de. p.
dia. omnia. **P** v. p. **P** v. p. **P** v. p.
pa. pte. metra. p. p. p. p.
p. p. p. si. quis. **P** v. p. **P** v. p.
P v. p. **P** v. p. **P** v. p. **P** v. p.
Can. **P** v. p. **P** v. p. **P** v. p.
xxviii. d. habuisse. **P** v. p. **P** v. p.
noe. **P** v. p. **P** v. p. **P** v. p. **P** v. p.
m. canone. m. v. p. **P** v. p. **P** v. p.
Consensus. **P** v. p. **P** v. p. **P** v. p.
consensus. m. delectacoi. carnis.
absq. hoc. q. p. p. p. p. p. p.
p. p. p. et. pte. metra. p. p. p.
to. **P** v. p. **P** v. p. **P** v. p. **P** v. p.
modum. **P** v. p. **P** v. p. **P** v. p.
et. diuimode. m. cano. p. p. p.

lxxxviii distinc. Et in canone
fuerunt lxxxvi distinc.
Conservare nota ea que in
to acquirunt labore carius con
servantur qd etibus rationibus com
pbat. p. pte metra pcepto
lxxxix Consua pota. A. i. p. n.
quibus etiam queritur utrum melius sit
dumtaxat conservare quam eas ab
icere. P. post medium. Can. de
matia i. canos habebat xii. q. i.
Conspiratio nota quod quantum malum sit
conspiratio et quanta sit asspiciator
pena p. pte metra pcepto
lxxxix. Iudicia p. pti. P. pti
medium. Canonista licet aliter
vide. p. illud legitur et notatur
in de re p. tuas et in de re
c. i. et in de pen. et in de iudi.
ii. q. iii. conspiratores xi. q. i.
conspiratio et c. asspiciator
cum duobus c. p. et ea et in
q. i. c. et aut a vicis s. d. i. o. r.
Constantia nota quod licet con
stantia utrumque omnibus generaliter
conveniat a t. b. in maneribus
hominum p. n. decet obsuare p. a
pte metra vii. pcepto. Con
stantis et lenis. P. in p. n. quibus
etiam queritur quod conveniat co
stantia ad perseverantiam. P.
etiam fine. Item non s. m. tullii
quod constantia est perseverantia
quodam in re bene constituti et
stabilis et perpetua mansio ibid.
A. in p. n. et p. de offi. p. si. le.
ad obsuandum in fi. Item non quod co
stantia utrumque nullum viguit in an
tiquis quod ex centurionis dum
angusti combat. ibid. P. pti me
dum. Can. ad mag. licet aliter
Canon oportet lxxxix. d. i. p. n.

Consultat nota dum in consil
torio et consulente pte p. pti
pcepto lxxxix. Consultat esto
P. pti p. n. Item etiam sunt que
consultat attende. d. et obsua
re ibidem. A. ad medium. Can. ta
m. q. vii. opus sine p. n.
Contemptus nota quod neque s. m.
exteriori apparet quod contemp
tus est quod interior eius igno
ratur utrumque quod t. p. n. combat.
ii. pte metra pcepto xii. q. i.
porus exigui. A. pti medium
quibus etiam queritur de duobus
p. n. que non sunt illa que
reddunt hominem ingratum et
ad scientiam dispositum. P. pti
medium. Sed quod duo p. n.
reputantur quod in hominibus pu
sile statum pota. p. in ma
gno. P. pti medium. Item ma
iores non debent contempnere
minores quam quod eos p. cellat
ut in aliquo dignitate p. n.
vel virtutis parte p. pti x.
pcepto. amore ne quod p. pti
A. etiam fine. De hoc etiam red
re in p. a. p. n. mali parte p.
xli. A. in p. n. Item contem
nentes venire quod vocantur
sunt in t. p. n. d. n. parte
p. n. mali parte te. foris p. n.
xii. q. i. P. in p. n. Canonista
licet aliter fiat ad materia
Canon non oportet xvi.
d. et canon aliud xi. q. i.
et cano. Reo. ea. et et q. n. o.
Contentio nota quod tria sunt
que nos retinere debet a q.
tentiois v. n. p. n. pte met
ra x. pcepto. Cont. v. n. o.
noli. A. pti medium. q. n. magis

meriti est a contumacia vicio
abstinere quod duobus com
pbat^r exemplis ibidem **P** m
medio **P**tem nota qd cu qnq
generibus psonarū speciat^r
nō est contendendū **P** m me^o
Ptem nota qd contumacia vbi
aduersus notū maxime est
cauenda s^a pte metā xv
pcepto. aduersus notū **P**
m p^o **P**tem etiam querit^r
de duob^{us} et p^omo vtrū adu^{er}
notū sit aliqua^r contendendū
P m p^o **S**ed vtrū q^o tēde
pctm sit mortale p^a pte me
tā x pcepto. Con verbosus
P m p^o **P**an^o de matia
habet aliter **S** ad hoc xv q^o 1
et m q^o 11 oportet et v q^o
m m loco et xv d^o **P** quib^{us}
et n^o d^o r^osa mfi et xi q^o 1
quicunq^{ue} **N**ota quib^{us} debet
Ontū esse q^o tēq^{ue} eo qd
h^o mōta notale d^otm p^oatū
qui mērograt^r quid agere d^oret
paucā habens multā indigē
quod auctē et exō compbat^r
m pte metā xv pcepto **P**
bus et mēnsū **P** cā mediū
Pan^o de matia m canone n^o
et c **E**p^ostopus xv q^o 1
Ontūcia **N**ota q^o tēcia
ē ab omⁿi aliato contū absten
tia parte p^ouacali pcepto xlv
mētū fuge **P** an mediū
q^otem quāta ex m q^o tēcia r^o
gentib^{us} bona pueniūt s^adā
phemali parte **S** xi **P** **P**an^o
nom^o de matia m canone
pus q^om **S** xv q^o 1 et **P** q^o d^o
ergo xv q^o 1 **S** et m canōe

non oportet xlv q^o 1 et au
ctūitate de leno m **P** 1
Ontūcia nota qd cā contūcōne
querit^r xv q^o 1 p^omo que **P** quot
sunt cāe contūcōis inductiue
Sed vtrū dolor contūcōis d^o
esse intellectualis et sensibilis
Perāo vtrū m contūcōe x^o q^o tēz
maior dolor de vno pctō q^o de
alio **P**erāo vtrū pctō d^omissio sit
contūcōis effectū **P**erāo vtrū
contūcō tollere possit totū rea
tū p^one **S**exto vtrū specia
lis contūcō de quolib^{et} pctō
requirit^r **S**eptimo et vltio
vtrū requirit^r contūcō de q^olib^{et}
pctō mortali quarta pte met
ā pcepto xlv **P**u quid p^oca
ris **P** p^oca mediū **P**an^o cā
de matia m canone i acōe
de pe d^o 1 cū duob^{us} c^o seq^uib^{us}
Ontūcia **N**ota qd t^oplex
contūcia m iure r^oput^r que q^o
d^om hodie de iure canon nō
corpali morte sⁱ spūali pūm
t^o t^oplexat^r pte p^ouacali pcepto
xlv **P** m iudicio adesto **P** m
p^o **P**an^o de matia vide
re p^o canonem cōtūcōes **P** d^o
et canonē **P** quib^{us} tūm d^o xv
q^o 11 et canonē de illiata
xlv q^o 1 ac eū pag^opho q^o
vob^{us} cōtūcia n^o q^o tēne
vi et eū videre p^o rubricā
et conat^r p^octū et spec^o d^o con
tūcia vbi q^o tē de q^o tūor **P**
Ontūcia nō q^o tēia sunt
spūaliter que retrahē d^ont
diuites sūe maiores a mōz
contūcia s^adā p^ohemali pte
S xlv **P** post mediū **P**tem q^o tēz
an contūcia sit pctm ex pte
P xlv **P** an mediū **P**tem q^o tēz

quid sit deterius an potius cotuelli
e uel adulacionis uel detractionis
quarta pte metca pcepto xxxv
Aandaris quoq. pta mediu
Canoista licet alit. in Canoe
non satis v item ceteru lxxxv
d et v. q. in. in loco et xvq.
v. si q. tumida et n. q. v. puto
Conmissio nota q. quadrupl
commissio in septuaginta repitatur pte
psauca pcepto xxxv. Cu bonis
ambula. a. cu finem. Item con
u. sacro bonoz ad huanu. dicit
tun vltis est et nra qd q.
drupliat. appbat. ibid. d. in
p. n. Item commissio maloz cu
malis pessima est multu caue
da. ibide. d. in p. n. Item conu
sacra bonoru cu malis bonis sug
gestiomb. et exemplis malos
ut plurimu comitat. qd quadru
pliat. compbat. ibide. d. an
fi. Item q. multu nocet con
u. sacro maloz bonis t. p. l. pbat.
ibidem. d. a. si. Can. cu. Sema
licet d. u. s. mode in Canoe. Volu
tmang hom. d. et in deax.
cum cu. aut. d. elec. i. p. n. ex.
Conuiu. no. q. t. p. l. ex. q. v.
viam repit. parte psauca p
cepto. xlv. Varo conuiuia. d.
in p. n. Item q. r. q. r. conuiu
fuit inuentu ibidem d. pta me
diu. Ita nota t. p. l. ex. r. r. r.
q. r. pauca debem. in conuiuio
loqui pte psauca pcepto p. l. n.
pauca in conuiuio loquere d.
a. finem. Item nota q. stus
Aug. omem conuia a p. flus
et noauis fabulis abstine. do.
cebat ac etia a detractionibus
et h. p. duos v. s. multu nota

Cu si ibidem Canoista d. ma
conuiu. licet alit. videat in q.
none. h. n. s. igit. x. x. m. d. et d.
nae. p. l. n. d. et p. l. n. d. con
uiuia et c. q. n. aut. et c. q. n.
p. l. n. d. et c. de q. s. d. i. s. t. i. c.
n. Ret m. o. n. p. s. re. m.
Corpus nota q. m. cetera
alia corpa homis corpa exi
stunt mirabili fabricatu qd
ostendit. ex none quib. com
paginatu esse videt. p. a. r.
co psauca pcepto. xxxv. Var
tuaz custodi. d. a. mediu. no
corpis vilitate. et a. nobili
tatem p. exa. pulchra des. ba.
p. ma pte metca quarto pcep
to. Sp ne repugnando. d. p. p. t. q.
mediu. Item nota q. t. a. s. u. t. p.
que t. a. homi corpa facit
destruit. ibidem. d. a. me
diu. Item corpus bona sunt
ta. p. a. pte metca pcepto.
xxxv. Varia fugito. d. m.
p. n. Canoista ad materiaz
licet aliter in can. corpa et
c. se. xxxv. q. v. et m. ca
none singula. li. o. d. et v. n.
q. i. Michil de suma t. m. e. a. t. e.
d. a. p. i. n. q. et de h. e. t. i. c. a. i. ex. i. u. d. o.
Correctio no. q. ad correctio
f. n. a. induat nos specialiter
ta. p. a. pte metca i. v. pcepto
Cumq. mones aliqui. d. m.
mediu. Item nota d. r. a. m. m.
correctioem sapientis et fatui
p. a. pte metca pcepto. xxxv.
p. r. e. a. l. p. a. r. e. p. o. l. e. s. d. a. i.
mediu. Item nota q. sunt
no. nulli qui alios corrige
nolunt etta. ab eisdem corrigit
nolunt ibide. d. an mediu. Can.

de matia licet diuimode xlv d
remmes n q vn Sicut inquit
v q v no nos n q i Si patane
ut n q vn Beati sut xxiij
q m corripianz et m deere
qualiter j. *re. mm*

Carpula nota q carpula
tphiat sumit parte pfaica
pcepto l vmo te tempera d
ca p m Canoista de matia
xxxv d vmoletu et m de
are a carpula de vi et hecle

Creare nota dnam m are
generare et facere pma par
te metia pcepto xxi infante
mdu q ca mediu item qut
qre deus tanta crea hom m
titudinem cu maiore pndet
dampnandaz pda pte metia
pcepto xxxij. Noli tu queda
ca mediu item qut qd
opus erat q dea tam multa
alia arearet sue m aquis
sue metia que hoib no sut
netia vmo potia pncosa et
m mda vta pte metia p
cepto xij. Cu t pponas Si p m

Creatura no q tplex crea
tura repit pa pte metia p
cepto xxi infante mdu d
ca mediu item creature qda
hnt esse tn ut lapides qda
vme ut arbores queda pte
ut aialia queda intelligit
angel et homies ibide cano
msta de matia creatoris et
creaturaz videat Canones
quid ergo xij q v et idere
cu m creatura d cele m f ex

Crede no q crede teme
non debemq vbi erroris
haticor ac caa alioz opmoib

pte pfaica pcepto xxxv. Noli
teme credideris. P m p m mbi
ca noue hie parcharu erroes
describit. Sed ex hie septor
declarat. ibid pta item q m q
generib psonarum mala de a
liis referentia no semp a cre
dendu. pa pte metia pcepto
xxxij. Noli tu queda a ca
fmem p mbi caa querit vtru
no credere m mico xpi r pug
net consilio ibidem caa fmem
4. Canoista ad matiam fiat
canon de q oipotes n q i

Credulitas nota q exteme
raria credulitate innocentes
multa repit q m q fuisse d m
nati quod exo phaome qui
mms credula verbis vporis
fuit compbat. p deo innocetes
joseph m carcem traxit pte
pfaica pcepto xxxv. Noli te
mere credideris. Ca p m
Canoista de matia licet alit et
diuimode xj q m m auctis

Crimine nota q cimen alteraz
revelare debemq dum tu beni
uole et iurifordme obfuato
fiat tua pte metia pcepto xvj
qd nosti factu item qut
vtru aliquis sine cime vel sal
tem sine veniali pda vnuere
possit pa pte metia pcepto
v. Si vita mspicias. p pta
mediu Canoista m. f noie
aut dms q se xxxv d f m
canone quia tua l d j q m.

Culpaze qut vtru alios
culpaze que sit p m pma
pte metia pcepto qto. Si
vita mspicias. p caa fmem

Item non dicitur homo culpae seipsum
sed per te metum precepto vero
per te collaudas. Et cum fine
item culpa doctor plus nocet
aliis subditur quam aliorum quod duo
duo exemplis comparatur per
per te metum precepto per vii. Quae
culpae solus. Et cum per hunc. Canon
ad materiam licet aliter fiat. Et ad
eius vero et per d. quia tua
et de accusa cum delecti. 1. ex.

Quia nota quod quique sunt ac
ta. papue per quos deo reddere
debemus cultum debite reuerentiae
et honoris per te per sacra primo
precepto. Itaque deo supplicat. Et
in primo. Canon ad materiam di
mini cultus facit. Et per oblat
in q. vii. et xvi. quoniam omnis
iactantia et xvi. q. iii. Et
hic. Et quid crudele. De pe
distinc. et per oppositum.

Cupidus nota quod sacri canones
volunt quod nulla cupidus debet ad
sacros ordines promoueri et hoc
per duplicem rationem per te per sacra
precepto. Alium noli cupidus
Et cum per hunc. Item nota dicitur
nisi cupidus et auarus per te per me
cum precepto xvi. Et dicitur vile
est carum. Et cum medium. Canon
ad materiam facit. Vbi dicitur in
prima et c. bonorum. Et ea et c.
sicut huius. Et ea et xvi. q. ii.
quid autem. Et per omni.

Curare non maxime per
corpus de curis. Quia per te met
cum precepto vii. Cum fueris lo
cuples. Et in per. Ambi enim recta
tur exemplum cuiusdam auari qui
poculus voluit oculum perdere quam me
dico florem dare. Et cum medium

Canon de materia in Canone ar
ticolones xvi. q. vii. Et
Qualitas nota quod qualitas
per se per hunc dicitur omnis veritas
quia facit actum omnis virtutis per
phemali per te vero. Et per me.

Curiosus nota quod curiosus
fuerunt per maneribus dicitur
de de summo bono operantur
in parte metum per precepto.
Et dicitur si forte. Et cum modum
item quod verum verum curiosus
possit esse in cognitione intellectus
tua parte per sacra precepto.
xvi. q. ad consilium ne accesse
ris. Et cum medium. Canon de
hoc videtur licet aliter. Vbi hic
etiam. Et albigine vero huius in
oculo si magis per legit et
notatur in canone qui si sal
uatore xvi. q. ii. Et ea. Et q.
in. Sciendum. Et cum.

Custodire nota quod homo
ita debet custodire per te per sacra
precepto xvi. q. dicitur tua
custodi. Et cum per hunc. Canon
de materia licet dicitur modo per
bos. Et in iure et damp. Da
et de pe. Et per d. et d. et d.
in iudas. Sequitur. Et cum.

Care nota quod in dando
delecta personarum est
hinc dicitur quod ostenditur
ex quatuor ac eadem ex quo
dam sancti viri. De quo in
vita patrum legitur et apte compara
tur per sacra per te per precepto. Quia
des videtur. Et cum medium. Ca
nonista licet aliter ad materiam
facit canon. Sacerdotes vbi
Et et. 1. q. ii. pastor. 1. q. vii. du
berti. xvi. q. q. Deame. Et ea

cā q. vii quāq. et c. p̄dicator
ead. q. vii de cele. m̄s. cū m̄arche
p̄ sane. extra. c. m̄

Datū nota q. datū suare et
plūto danti restituerē quis bene
et parte p̄sua m̄. p̄cepto dā
tū sua. p̄ p̄ta medū. Decime
fidelit̄ sūnt dande. n̄. p̄te p̄he
mali. p̄p̄. p̄p̄. c. p̄p̄. q̄to
p̄. cā. de m̄a. i. q. i. placuit

Defecta nota q. m̄. tā p̄stū
m̄. huāns ad m̄uēcōmbi. r̄p̄t̄
q̄. eā. ex aliqua sū p̄te de
fectū aq̄uē p̄ciat̄. ut i. p̄lo
go m̄. s̄ie. q̄te. nō. q. defectū
diutū sūt. x̄or. p̄a. p̄hemali
p̄te. c. x̄or. vii. q. m̄. p̄n̄. cā. ta
de matia m̄. canone. s̄m̄. t̄at̄
x̄or. vii. q. et m̄. canōe. de oca
dendis. x̄or. vii. q. v. u. et q̄or.
c. i. q. c. quia. c. d̄. r̄et̄. uē. em̄

Delectacō nota q. delectacō
quēdā s̄. v̄t̄iles. dūmō. honeste
et s̄m̄. r̄acōnem. fiat m̄. p̄te
met̄a. v̄m̄. p̄cepto. q̄nt̄. p̄one
tū. s̄. m̄. p̄n̄. Item nota q.
quēdā. delectacō. male. sūt. et
m̄. v̄t̄iles. sicut. sūt. brutales. id̄
cānoīsta. licet. alit̄. de. p̄em̄. d̄.
q. i. q̄. nūquid. de. p̄etra. c. m̄

Denariū nota q. hō. denariū
p̄ce. d̄. dilige. x̄ta. p̄te. met̄a
vi. p̄cepto. Dilige. denariū. d̄.
m̄. p̄n̄. Item nota q. qui. dena
rios. p̄. deo. colūt. caueāt. ne
eis. contingat. sicut. audā. aua
ri. qui. denarios. et. pecūiam
p̄. deo. colebat. ibid. c. m̄. p̄n̄.
cānoīsta. ad. mān̄. s̄at̄. canon
p̄s̄bit̄. h̄or̄m̄. d̄. et. de. conse
distinc. v̄. ta. p̄em̄. m̄

Depositarū nota q. cā. illū

qui. rem. alienā. quo. quō. q̄s̄uādā
accepit. Duo. p̄n̄. sūt. consideā.
da. p̄te. p̄sua. m̄. p̄cepto. Pa
tum. sua. cā. ultra. medū. Item.
depositarū. caueat. dē. ne. p̄s̄i
deposita. a. dolo. p̄s. maxime. ser
uanda. recipiat. q̄. duplici. cō
p̄bat̄. x̄or. ibid. c. ultra. medū.
Imbi. querit̄. v̄rū. p̄ceat. qui. rē
aput. aliu. depositum. uel. i. iuste
detentam. furti. accipiat. eand.

Depositum de natura depo
siti. p̄t. q. res. ip̄a. restituitur
sicut. m̄. comodato. t̄n̄. h̄. fallit
m̄. x̄or. cāibus. ibid. c. cā. s̄m̄.
cā. ta. de. matia. depositi. s̄at̄
cānon. p̄s. n̄ale. d̄. i. p̄bo. depo
siti. rei. et. canon. ne. q̄. x̄or. q. i.
et. ff. depo. l̄. bō. et. de. pe. p̄to. x̄or.

Deridere nota q. nullū. debi
aliū. deridere. Lex. namq. iusti
ssima. est. ut. qui. aliū. deridet
derideat̄. quod. ex. ducto. apli
et. iure. naturali. comp̄batur.
m̄. p̄te. met̄a. v̄o. p̄cepto. al
terū. factū. c. cā. s̄m̄. cā. ta
licet. alit̄. v̄. q. m̄. m̄. loco. i. s̄m̄.

Despiciē nota q. hō. despiciē
debet. diuicias. si. vult. esse. b̄t̄us.
m̄. p̄te. met̄a. m̄. p̄cepto. De
spiciē. diuicias. c. cā. p̄ncipū.
cānoīsta. ad. matia. l̄. alit̄. s̄at̄
at. de. pe. d̄. i. c. i. q. i. c. m̄.

Detractō querit̄. v̄rū. de
tractō. p̄em̄. sit. mōrle. t̄ra. p̄te
met̄a. x̄or. p̄cepto. Quid. rē. v̄mas
c. cā. s̄m̄. cā. ta. alit̄. ad. mān̄.
s̄at̄. canon. m̄. v̄a. x̄or. q. m̄.

Detractor n̄. q. detractor. cō
pat̄. camb̄. d̄. v̄a. p̄a. p̄te. met̄a
p̄cepto. m̄. v̄t̄ute. p̄a. q. cā. s̄m̄.

Item nota q. detractor filius est
vrsus ibidem. Ante mediu[m] p[re]
filius est sp[irit]u[m] ibide[m] p[re] ante
p[ri]m[us] Item filius est p[er]co ibide[m]
p[er] m[od]o p[ri]m[us] Item figurat[ur] p[er] amon
ibide[m] p[re] ante mediu[m] Canonista
de m[od]o licet alie[m] m[od]o p[re] ante
p[ri]m[us] d[icitur] et m[od]o q. m[od]o detractor
et v[er]o q. p[ri]m[us] summa et v[er]o q. p[ri]m[us]
cerdos et de h[er]etico cu[m] ex i[ur]idico
Deus r[ati]o q[ui] deus e[st] aima
p[er] p[ar]te[m] met[er]a p[ri]m[us] p[re]cepto Si
deus est aima. Ultra mediu[m]
Item ad p[ro]bandu[m] de[us] esse ma
tant nos ta[m] ibide[m] p[re] ante p[ri]m[us]
Item deus solus et no[n] alie[m] e[st]
colenda p[er] p[ar]te[m] ta[m] ibide[m] p[re] ante
mediu[m] Item nota q. de[us] est
colenda pura m[et]e q[uod] t[em]p[or]e
clausulis ex p[ri]m[us] ibide[m] p[re] ante
p[ri]m[us] mediu[m] et c. de summa t[em]p[or]e
t[em]p[or]e p[ri]m[us] v[er]o Item Janus deus
gentiliu[m] erat qui b[er]sione dep[re]m
gebat[ur] p[er] p[ar]te[m] met[er]a p[ri]m[us] p[re]cepto
v[er]o v[er]o q[uod] sequit[ur] p[re]cepta
ad mediu[m] Item de[us] est i[ur]iste
re vltor et p[ar]te[m] met[er]a p[ri]m[us] p[re]cepto
v[er]o v[er]o conat ho[m]i[n]em i[ur]iste
Item nota q. deo supplicandu[m]
e[st] et quod p[ar]ta p[re]fata p[ri]m[us] p[re]cepto
Itaq[ue] deo supplicat[ur] p[er] p[ar]te[m]
mediu[m] Item nota q. eoru[m] que
deo conueniunt t[ri]plex est ma
neries. n[on] p[ar]te[m] met[er]a v[er]o p[re]cepto
p[ri]m[us] archana dei p[re] ante p[ri]m[us]
Item nota q. huguico de hoc
nomi[n]e deus t[ri]plex facit expo
sitiom[em] p[ar]te[m] met[er]a v[er]o p[re]cepto
dilige p[er] alio[m] p[er] post mediu[m]
Canonista de hoc no[m]i[n]e de[us] licet
diuisimode videat canone[m] p[ri]m[us]
v[er]o d[icitur] ultra mediu[m] Et canoci

de iudeis xlv. d[icitur] v[er]o d[icitur] p[re]fata
com et canonem p[er]s[on]e om[n]i p[er]
n[on] q. p[ri]m[us] et m[od]o q. p[ri]m[us] Deus igit[ur]
et v[er]o q. m[od]o ve m[od]o de p[er]m[od]o
m[od]o Si ex bono de q[ui] p[er] m[od]o
aliud iudiciis nouit et de p[er]m[od]o
venerabilis r[ati]o p[re]fata q[ui] p[er]
Dabolus no[n] laicis utit[ur]
ad a[n]i[m]a[m] et corp[us] opp[re]ssionem
p[er] p[ar]te[m] met[er]a p[ri]m[us] p[re]cepto v[er]o v[er]o
p[ri]m[us] dubia m[od]o d[icitur] m[od]o p[ri]m[us]
Canonista licet diuisimode ad
matiam facit canon om[n]is p[er]m[od]o
v[er]o q. m[od]o v[er]o v[er]o q. n[on] v[er]o
et v[er]o v[er]o q. v[er]o nec mirum
et de p[er]m[od]o d[icitur] n[on] sicut n[on] de
Si em[en] m[od]o et de con[tra] d[icitur] m[od]o
sicut n[on] de p[er]m[od]o t[em]p[or]e f[er]unt
et c. dampn[us] m[od]o si v[er]o p[er]
but doctores de m[od]o no[m]i[n]e
p[re]fata r[ati]o p[re]fata q[ui] quis diff
diff[er]e re non debet g[ra]t[ia]
manu p[ri]m[us] r[ati]o hoc e[st] velo
citer maxime q[uod] occit p[er]m[od]o
rei cu[m] ad hoc ante exeq[ue]r
dum inducere nos debent
ta[m] et p[ar]te[m] met[er]a p[ri]m[us] p[re]cepto
v[er]o v[er]o p[ri]m[us] p[ri]m[us] r[ati]o r[ati]o
p[ar]te[m] met[er]a mediu[m] Canonista licet
alie[m] v[er]o q. m[od]o cu[m] ap[er]it et de
p[er]m[od]o distinc[ti]o v[er]o c. p[ri]m[us]
Diligencia p[re]fata q[ui] q[uod] q[uod]
cu[m] tria et maxime p[ri]m[us] p[ri]m[us]
diligencia est adhibenda p[ar]te[m]
p[re]fata v[er]o p[re]cepto diligencia
adhibe[re] d[icitur] m[od]o p[ri]m[us] Canonista
ad manu[m] licet alie[m] facit v[er]o v[er]o
d[icitur] de quib[us]dam et v[er]o v[er]o d[icitur]
q[uod] nece[ss]e p[re]fata q[ui] h[oc] dilige
Diligere p[er] d[icitur] quadru[m]
et p[er] q[uod] p[ri]m[us] p[ri]m[us] p[ar]te[m] met[er]a
met[er]a p[re]cepto v[er]o dilige p[er] a[n]i[m]a[m]

Acta p^m. Item nota d^m m^t
dilecti mundanorum et v^tuosorum
i^pno. ibide. **S**ed finem Item qu^t
quid sit melius an dilige andi
lige. **C**an^m mediu. Item nota
xviii. signa v^e dilectionis ibidem
Sed finem Item nota q^d dili
gere deit filii pntes n^o ficti
sed cordiali dilectione t^{er}cia pte
metta p^{re}cepto xvi. Dilige non
egria. **S**ed acta mediu. Circa dilec
tionem pnti et filioz qu^tur
duo. Et p^{ri}mo vtru pater pl^us
diligenda sit qm mater. **I**n
p^{ri}mo. Sed vtru h^o ex caritate
pl^us filiu dilige d^r q^d p^{re}sentem
ibid^m p^{re}sentali pte q^o p^{re}cepto
pntes ama. **E**t ultra mediu
Nota q^d sex s^ut que naliter
mouent hominem ad diligenda
aliqua rem que omia in deo
p^{er}fectissime reputat^r t^{er}cia pte
metta p^{ri}mo p^{re}cepto hoc quicq^{ue}
velis. **C**an^m p^{ri}mo. Can^mta de di
lectione licet dⁱuisimode videat^r
p^{ri}mo Canon^e omⁿis aut in dⁱ
et xviii. q^u in ea v^{er}dicta et
c. deb^t h^o et q^u p^{er} si n^o licet
de pe. dⁱst. q^u fin^{is} de con
dⁱstⁱⁿct^{io}ne q^u a species. **2^a**
Dissensionis Nota q^d viciu
dissensionis dⁱstⁱⁿct^{io} viciu t^{ri}ste
dit q^d quoda nota^{re} ex^{em}plo
comp^{ar}at^r p^{ri}mo pte metta tho
p^{re}cepto v^{er}itate p^{ri}mo. **S**ed acta me
diu. Can^mta ad m^{ai}m fa^{ct} canon
et constitucio l^{et} dⁱ in verbo dⁱs
sensionis suffragas. **2^a**
Distⁱⁿctio nota q^d distⁱⁿctio cu
pientib^{us} p^{er} p^{ri}mo n^o a t^{er}cia pte
metta p^{re}cepto xviii. Distⁱⁿctio p^{er}
a doctis. **I**n p^{ri}mo Item nota

q^d distⁱⁿctio cupientib^{us} et sapie fruc
tum degustare volentib^{us} m^{ai}or ac
cepto studio debet cessare q^d
fieri d^r t^{ri}pliat^r et t^{er}cia pte metta
p^{re}cepto xviii. Distⁱⁿctio ne cesses
In p^{ri}mo Item nota q^d distⁱⁿctio
quib^{us} d^r et papue m^{ai}or s^ut
aliqua ut artem m^{ai}or p^{er}ter
fortune variabilitatem q^uta pte
metta p^{re}cepto xviii. Distⁱⁿctio q^uid
Acta p^m. Item qu^tur vtru filii
dum ad vel nobiliu dⁱca valeat
fortunati s^ut a deo q^u eis non
expediat artes liberales uel
e^{ss}et mercam^{en}tas distⁱⁿctio ibid^m. **C**
in p^{ri}mo. Item cupiens licet dⁱ
stⁱⁿctio et ad l^{et}ta notia p^{er}uenire
t^{er}cia papue d^r attende parte
p^{re}sentali p^{re}cepto xviii. Distⁱⁿctio l^{et}ta
Acta finem Item nota q^d v^{er}bi
p^{ri}mo quicq^{ue} modos distⁱⁿctio et
exhib^{et} l^{et}ta s^ut mali et quicq^{ue}
boni ibidem. **S**ed acta mediu. Can^mta
ad matiam licet dⁱuisimode facit
p^{er} canon relatu et c. n^o o^{mn}is
xviii. et canon nullu. **E**p^{is}copus
xviii. d^r et canon in p^{re}dicto
bus. l^{et}ta d^r xviii. q^u i. Sic v^{er}ue^r
m^{ai}or q^u in. Si habes et ff de
de p^{re}dictis l^{et}ta ap^{ud} m^{ai}or. **2^a**
Dissidia Nota q^d m^{ai}or ex^{em}plo
bilib^{us} r^{eg}entib^{us} n^o p^{ro} iure co
tenti g^uer^{re}as mouent rabi
das destruentes pacis s^unt
dissidentes p^{er} p^{re}sentali pte
q^u xviii. **I**n p^{ri}mo. Can^mta ad m^{ai}m
fa^{ct} Canon dissidentes et xv
d^r p^{re}dicta in fi et d^r xviii. m^{ai}or
Distⁱⁿctio p^{er} q^d distⁱⁿctio e^{ss}et
m^{ai}or h^o aut dⁱstⁱⁿctio ad i^use
riozu corr^uptionem exhibenda
et p^{ri}mo. **I**n dⁱstⁱⁿctio noue m^{ai}or opat^r

effecta p^{ma} p^{te} met^a / i^o p^{re}p^o.
Item mones aliquē q^d cū p^{ri}m^o
 p^{re}tem disciplina a c^op^oano sic de
 scribit^r. **D**isciplina ē m^oz ordi^a
 ea cōreco et beator^u p^{re}cedū
 patrū regular^u ibid^{em} p^{ri}m^o
 p^{re}tem ad discipline v^ututem m^o
 ducē nos debent t^a et mata
 re ibidem q^d cū m^oduū. **C**ān^{ta}
 licet dⁱlⁱg^{en}te ad mām facit
 canon consuecō i^o dⁱ et p^{ri}m^o
 dⁱ p^{ri}m^o phas xlv. dⁱ disciplina
 et xlvij dⁱ quēb^u et l^ota dⁱ
 p^{re}cepta et xlvij q^d m^o quidā
Distordia q^uit^r v^utru distordia
 p^{ri}m^o p^{ri}m^o mortale n^o p^{ri}m^o met^a
 xlv p^{re}cepto l^otas p^{ri}m^o p^{ri}m^o p^{ri}m^o
 p^{ri}m^o p^{ri}m^o p^{ri}m^o ad mām facit
 canon distordantes et c^o neq^u
 ad cam xlv dⁱ et fat^r ead^{em} q^d
 l^otas p^{ri}m^o dⁱ et m^o q^d v^u q^d quippe
Ques nota dⁱmes cōfideā
 do quid cōfiserit dⁱuicias cō
 gregando v^u re vbi existit
 quo finalit^r tendat bona q^uq^u
 m^ode acq^uere poterit et valebit
 n^o p^{ri}m^o p^{ri}m^o p^{ri}m^o p^{ri}m^o p^{ri}m^o
 fine cān^{ta} l^otas alit^r xlvij dⁱ
 stat h^u m^o sub sp^ocōe et m^o q^d
 v^u q^d obiat^r de pe dⁱ m^o
Quare n^o q^d m^o dⁱuicias q^u
 tuat^r affluat non debem^u cor
 apponere et hoc maxime p^{ri}m^o
 t^a p^{ri}m^o met^a p^{re}cepto p^{ri}m^o
 Confua p^{ri}m^o q^d m^o p^{ri}m^o p^{ri}m^o
 nota q^d dⁱuicias sūt p^{ri}m^o p^{ri}m^o
 capitaliū q^uatū n^o p^{ri}m^o p^{ri}m^o
 p^{ri}m^o q^d xlv. **I**tem p^{ri}m^o p^{ri}m^o n^o
 q^d cū dⁱuicias non dⁱu acq^u
 tas s^u ead^{em} acq^uerēdas m^o cū
 p^{ri}m^o p^{ri}m^o m^ois q^uis m^oidere
 p^{ri}m^o p^{ri}m^o p^{ri}m^o met^a p^{re}cepto p^{ri}m^o

dⁱ p^{ri}m^o dⁱuicias
 n^o p^{ri}m^o p^{ri}m^o q^d 38
 dⁱuicias n^o dⁱuicias
 q^uatū n^o p^{ri}m^o p^{ri}m^o
 n^o p^{ri}m^o p^{ri}m^o q^d
 xlv

Ne tibi quid desit a m^o medio
 Item nota p^{ri}m^o p^{ri}m^o q^d dⁱ
 mac s^u eas n^o cōmetat^r n^o
 bilitas et potentat^r n^o faa
 ut h^uon^u felice p^{ri}m^o p^{re}cepto
 met^a p^{re}cepto xlv p^{ri}m^o
 m^oidū a cū fine cān^{ta}
 ad mat^am fat^r alit^r q^d h^uet^r
 m^o cān^{ta} n^one xlvij dⁱ
 m^o fi et xlvij dⁱ q^d cū et
 xlvij dⁱ omēs et xlvij q^d
 v^u q^d **Q**uemadmodum r^o
Quinao nota q^d t^a sūt dⁱu
 natōis genera que aliqui
 fatū m^ovestigare molunt^r
 t^a p^{ri}m^o met^a p^{re}cepto p^{ri}m^o
 m^oidū venturi **C**ān^{ta} modū p^{ri}m^o
 querit^r v^utru dⁱuicias p^{ri}m^o
 cān^{ta} demōm^u sūt liata
 ibidem **I**tem modū p^{ri}m^o
 v^utru dⁱuicias p^{ri}m^o p^{ri}m^o
 ibid^{em} **I**tem v^utru dⁱuicias p^{ri}m^o
 cū sūt liata ibidem post p^{ri}m^o
 v^utru omēs dⁱuicias sūt sup^u
 cō sūt liata ibid^{em} **I**tem nota
 q^d dⁱuicias sūt cōmā que i^o m^o
 t^a false op^{ri}m^om sup^u sūt cōsa
 est **E**t cū cōsiderare op^{ri}m^om
 quid sūt v^u cū p^{ri}m^o cōgnitō de
 cōmp^{ri}m^os sūt p^{ri}m^o met^a
 p^{re}cepto xlvij cōmp^{ri}m^o ne
 cū cū p^{ri}m^o cān^{ta} ad
 mām facit canon **P**ortilegi
 xlvij q^d i^o et q^d y m^oelligi n^o
 h^uit dⁱu et cū illos q^d ea et
 q^d m^o c^o i^o et q^d v^u q^d dⁱuicias
 et c^o **R**i c^o c^o et q^d m^o
Quare nota q^d dⁱuicias cōt^r
 sūt q^d dⁱuicias v^u v^u p^{ri}m^o
 p^{ri}m^o p^{ri}m^o p^{ri}m^o p^{ri}m^o p^{ri}m^o
 p^{ri}m^o p^{ri}m^o **I**tem n^o q^d dⁱuicias
 sup^u p^{ri}m^o q^d alios p^{ri}m^o

punit deus. qd exo septuplia
compbat. eadem pte qd xxxv
a post mediu. Item diuites i
ordmatu amorem diuiciaru
qcompne. deit seu despicit pte
ta mala que inde puenit
eadem pte qd xlv. a m fine pte
querit. an diuites qui nra
tempore no subueniunt paupi
bus sint raptores confendi pte
te metra pcepto xi. Cu tibi
diuicie p. m me. Item diuites
ut filijs diuicias congregare va
leant pte viuunt et m se ipis
arudetes sunt qd exo gallime
et aquide compbat. p. a pte
metra pcepto xl. Dapilis
interdu. a ca p. m. Can. ca lig
aliu m canoe no cogant. xlv.
d. et m canone. Non satis
hxxvi. d. et i can. mli. 191 mfi.
Doceat. Nota qd mge ut salub
ter doceat debz m se ex obser
uare qta pte metra pcepto
xxx. diste sed a doctis. a mfi.
Can. ca ad materia licet aliter
xviii. d. no oportet et xxxvi.
d. q. Eae. et l. d. ponderet et
c. cu exaudiero et xxxviii. d.
oms psallens et xxxix. q. m. f.
hys. ita et de pe d. y. Totam
qta xxi. que sit nra ut quis
debito mo doceat. vide m su
de vias et vtiibz m tractatu
de pruden. c. si nontand. aade
qd notat. de ma et obe huius
m p. a gloria. q. doctor facit debz
Doctenoe ea que docet p
pte metra pcepto xxx. Que
culpare soles ca ca mediu. It
doctor p laudabit et absp. ca
supma velit alios mculpare actq.

et ppetates celestis peditie d.
m. tui. qui sunt ibidem. Can. ca
ad matiam licet aliter xxxviii.
d. de quibusda et xlviii. d. Sane
lix. d. ordmatos et vi. q. i. Punt
pluim et de con d. m. nospa.
de doctoribz vero et que ptdia
me mgtos et doctores et de
sacendis ab eis et docendis. xi.
deas qd notat. qd m pallian.
de quibusdam xlviii. d. ystine.
Doctina. No q m humli dor
tina et longa expigeti mgt.
et doctor. quilibz exatut esse
d. anteq doceat pte p. saca.
pcepto xlv. d. xlv. d. mgtue mgtm
p. ca p. m. Canonista ad matiam
facit canon. h. hoc p. m. xlviii. d.
m. p. n. et xlviii. d. sacdo. et f.
m. Doctina vero lxxxvi. d.
et c. quomolibz. i. q. m. m.
Dominus. Nota p. dno p. p. suoz
culpa m. m. m. d. m. p. m. ad
suetudine m. m. qd exo. Se
nece compbat. p. a pte met
ca pcepto xxxviii. d. Seruorum
ob culpa. a ca mediu. Can. ca
licet aliter de con. d. m. y. q. q.
aut et xxi. q. y. m. ecclia. de
pe d. i. vide benignu dnm. et c.
si p. m. et xxi. q. i. et uabur.
Donare. Nota qd duo p. que
nos induce. dnt ad liberalit
donandu. p. a pte metra pcepto
xxx. d. p. stare potes. a ca
mediu. Item donare des m. sca.
p. de tuo p. p. no de alio qd no
est alteri auferendu. m. d. alteri
tribuas qta pte metra p. p. p.
qd donare potes. a ca mediu.
Item qut. v. v. donaco f. ca p. co
stantin. ecclie. p. m. m. p. sonabti.

filueſtri valuerit et an ſucceſſores
de iure illam renouare valeant
et poſſint ibidem ¶ cū pñ pñ
querit quis de iure donare vale
at et poſſit c. in pñ. Canonista
licet alit. xxxij. q. iij. ¶ pcepta
et canone donare ad duob. c.
se lxxxvi. dyſtinc. et in palea
constantina xxxij. d. 2. m.

Dormio nō q dormio modica
ta tres magnas vtilitas affert
pte pñali pcepto xlvij. q. d.
ſatis e dormi ¶ poſt pñ pñ
nota q dormio i modice ſup
ta ta mala corpi nſert ibidem
¶ poſt modum ¶ an ta licet
alit. vi. d. teſon et c. ¶ non eſt
dyſ. ea. et d. xxxij. pñ h. et l.

D ponderet et c. ¶ ad d. d. ea.
¶ dotes qñt. vñ dotes corpo
ris glorificati ſunt tñ. mō. pñ
aut plures uel pauciores qñt.
pte metta pcepto xlvij. q. d. morte
repetma ¶ in pñ. ¶ item qñt.
de duob. et pñ. quot ſūt ſpecies
dotes ¶ ſecundo quid ſi marit. te
net. de dote cū ſit in alijs de
bitis obligati cūa parte metta
xlvij. pcepto ¶ uxorem fuge ¶
ante modum ¶ theologi videat
ſi placet de d. d. d. aie. ¶ l. 2.
d. d. corpi glorificati in 2.
ſmāzū d. xlv. ¶ canonista et
de hac matia videat in canoē

Dubia nota q dubia in meli
orem et mīorem pñem ſunt
mīptanda pñ pñali pcepto
xlvij. q. d. mīme iudica ¶ cū me.
¶ an ta ad matiam ſat ¶ canon
gñe xvi. q. iij. et regulis iur.
ex toto et de hom. ad audicāz
extra 2. Sequit. de littera c.

Ebricitas Rota q pñter
ebrietatem multa mala
plūma ad eā pñcōſa
ſunt pñ. qñ tñs compbat. 2.
exemplis parte pñali pñp.
l. vñ te tempera ¶ cū pñ.
¶ item nota q qñq. generib. pñ.
ſonazū ſpecialit. ab ebrietate
conuenit pñuere ibide. ¶
¶ item ebrietas 2. ſomes et mī.
mōdū omī vñdū qñ epō ougda
hēmitē compbat. ibid. ¶ in pñ.
¶ item qñt. vñ mēbrū alū
peccet mōtalit. ¶ in pñ. ibid.
¶ item qñt. vñ ebrietas ſit
mōtalit. pñm ibidem. ¶ ite qñt.
que ſit cauſa uel ratiō qñ ille
qui pñū eſt ebriq. magis in
ſant et litigat qñ ille qui eſt
ſobriq. uel omī ebriq. ibidem.
¶ ite qñt. que nā ſit culpa pñ.
quā ebriq. ligura peccat ita
q nō valet pñ ſormale pñm
qñta pñ metta pcepto xlv. q. d. h.
bibe qñ poſſis ¶ in pñ. xxxij.
pcepto. ¶ cū venere ¶ cū me.
dū ¶ an ta de matia licet dū.
ſimode. xxxv. d. in pñ. de con.
d. ij. nullit. et in dearto a ca.
pula de vi et ho. de. et de.
reli. et ven. ſant. c. i. m.

Ecclēſia nota q hēſarche.
mīter ceteros ecclēſie mīlitat.
ſilos tamq. de genereſ dū.
ſis modis et vñs ſtūm mīz.
mīlitate mīlīaz ſus pñp. dōg.
tib. offendere mōlūt. 2. parte
metta pcepto xxxij. ¶ pñge
non egi c. in pñ. ¶ canonista
licet alit. videat qñ hē. 2. d.
xij. l. 2. ecclēſia et xlv. d. in
mōriam et xxxv. d. ¶ Ecclēſie
Ecclēſia qñalē p. regis et nūblea dāt mīri.
et qñ. d. ca. deant pñmōd. in pñ. pñ. q. v.

principes et i. q. i. Cito turpem
xxxiii. q. i. vna sola qui filii
sunt legi p. venerales extra
de pe. d. i. Ecclesia 2^a m.
Eger nota dñm in egru
et egru. quarta pte metra
pcepto vii. Qu fueris locuples
4. in principio recta m.

Egritudo nota q. sicut egritudo
magnus et fortis medicus
curat. ita egritudine corporis vi
na retinuit. quod duobus
comparat. eius. quarta pte
metra vii. pcepto Qu fueris
locuples 3. cā pñ. Cāta ad
materia. fa. h. alit. cāno iudices
i. q. i. 2^a m. Querit. vñ meli.

Electio p. q. regia dignitas
vel quicq. alia pñapara
dar p. elector. qñ p. hēdicationem
sa. pñemali pte 4. vii. 2^a m.
in pñ. Item nota q. electoris
forma est pñplex pñda pte metra
pcepto xxxiii. iudiciu pñli. 4.
cā pñ. Cāta de materia de
pe. d. m. Si ex bono et mdec
qua ppter. de elec. et xxxiii. d.
in nomē domi de elec. vbi
pñdu. h. pñto 2^a m.

Elemosina Nota q. in elemosina
dacione tria sūt cōpēdanda.
pte. pñca. 2ª pcepto Qui des
videto. Cāta si. qñt. 2. qbus
potius elemosina sit danda
ibidem 4. cāta mediu. Cāta
licet aliter ad materia. facit
canon nō satis. lxxxvi. d.
Item querit. vñ homib. mat.
danda sit elemosina 3. m. pñ.
Item querit. quid de illo qui
furat. ab usurario vel a rap.
tore. ut inde elemosina faciat

ibidem post. Cāta videat pñcon
cor. canoe. forte xxxiii. q. v.
Item ad hoc q. elemosine des
sūt accepte. 2ª sūt nāia.
pñ pte metra. pcepto xxxv.
re dubites. 3. cāta sñez. pñez.
elemosine quedā sūt corpales
et quedā sūt spūales. 4. pñ.
mediu. Corpales elemosine sūt
vñ. opera mē ut est pascere.
esurientes. 2ª spūales eā
sūt vñ. ut est docere. ignoante.
consulere dubitanti. ibidem 2^a m.
Item querit. que elemosine sūt
meliores an corpales an spūa
les. ibid. post. Item querit. vñ
elemosina impende. sit in pñp.
ibid. 3. post. Item nota q. tā
sūt alia genera elemosinar.
pñ pte metra. 2ª pcepto. Cā
moneas aliquē. 4. cāta mediu.
Item querit. vñ pñt. timorem
pñti in ans glorie in apto fieri
debeat. vel non. pñ pte met.
ca. xv. pcepto xv. Officiu al.
teru. 3. m. pñ. Cāta licet dñd.
sñmode in. Canone. medicamēti.
de pe. d. i. Et in canone quia
tua. xv. q. i. et in Canone
elemosine. xxxiii. q. v. 2^a m.

Eloquentia querit. an pñ eloq.
cām liceat pñatoru. sua colo
rare. dñt. ut magis appareat
vera. tertia pte metra. vi. p
cepto. Pñones. 3. cāta sñon.
Item querit. vñ illi qui pñ
fraudem. ut fictu loquendi. ac
qñt. aliq. ut sūt adulatores.
et ypocrite. rescom. beneant. 2.
et quib. ibidem. 3. pñ. med.
Cāta de ma. xxxvii. dñt. m.
3. Sed contra. recta m.

Episcopus que dicit concurre m.
plato vide p^a pte metia x p
cepto. Contra verbosus. **I**ta si
nem. **Q**uid vtrū spūs peccet
confens bñficiū bono. p^mittas
meliorē q^{ta} pte metia p^{cep}
x. q^d donare potes. **I**ta
p^m fāta de spūs licet dū
smode xxx d. **I**ta autē
et c. p^m lxxx d. m p^m xxx
d. m p^m xxxvi d. m p^m
xlv d. m p^m g nāe xlviii d.
m p^m lxxvi d. m p^m lxxx
d. m g phibet et p^a q m
quis spūs et c. se. **I**tem vtrū
spātū licet appetē pte p^{sa}
ta p^{cep}to xxxvi ad cōsilū
ne accessus. **E**ta fmem.
Error nota q errorū sūū q^z
reuocare tenet. **E**ta p^{hem}
ali pte. **E**ta m si. **I**tem
nota q quilibz proximi sūū
ab errore reuocare tenetur ibi
dem p^{ta}. **I**tem querit m^q
ad omes generalitē p^{tnet}
ab errore uel a malo sūū p^{xi}
reuocare. ibidem post. **I**tem
q^z vtrū seqtes erroneas o
p^mones doctorū ut m^{grōrū}
exa^{sent} a p^{cto} ibidem p^{ta}.
Item nota de multiplici errore
ad p^{pm} angelos et aīas
parte p^{sa}ta p^{cep}to xxxviii
temē credideris. **I**tem nō
q antiqui mē mēbus erroribz
ad p^{cep}ta modalia maxime fu
erūt m^{oluti} et p^{hem}ali pte
q n. m p^m. **C**anoista demā
licet aliter facit canon qua
tua l. d. et lxxxviii distinc
coe error facit eā canon m
patores xl q m et xxxv q.

vi q errauerat et m. **E**pla
liquet. **E** de sūma t^mte.
E subestē. **N**ota q sex st
de quibz est multū erubescēd
p^{sa}cali pte p^{cep}to xxxviii.
Ita vēcundia d. eā medū.
Item nota q contra illos qui
erubescūt se exbitare mopi
bus vtrūq^z quatuor valere
debent p que o^{ndit} q male
se hūt quo ad deū t^{phater}
ibidem. **E** m p^m. **C**anoista
ad mām licet alit^r facit ca
non erubescant xxxviii d. et
de pe d. p^a. **Q**ue p^{ontet} z
Erudne nota q eā filiorū
erudicōnem t^a sūnt attendē
pte p^{sa}cali p^{cep}to xl eru
di liberos. **I**ta post p^m m
Item nō q eā filiorū erudi
cōnem sūnt t^a attendē ibid.
E d. m p^m. **I**tem erudiēdi
sūt nati specialit^r ad t^a p^a
pte metia p^{cep}to xxxviii. **E**ta
sūt nati. **E** m p^m. **C**an^{ta}
licet alit^r ad materiam facit
canon nō m^{ocent} et c. **E**i
ecclia xxxv q m et xxxviii
d. legant. **E**pi et **E** q^z est
d. ea et l. d. qui m ecclia
et deare s^r specula de magi. ex.
Etas nota q sex st etates
homīs p^{sa}ca pte p^{cep}to
xxxviii. **E**ta tiam a^{stodi}
E m p^m. **C**an^{ta} licet alit^r
lxv d. et xv q. i. omēs etas
de pe d. n. **A**dā et pte
m^q m p^{hem}o p^{xi} m glo
sup vō p^{facta}. **I**tem sex
sūt m^{di} etates ibid i addicōe
Eutrapelia nō eutrapelia
est vtrū que m ludis et ioc^{is}

consistit et est media me' host'
onem et hyspidu' seu agster
pa' pte phemali §. x. §. i. p'm
Exempla nota q' exempla
plus mouent qm' ora' pa' pte
metca pcepto xviij multo' au'
fita q' pta' mediu' fanta' l'is
alit' i' §. fana quippe xlvij
§. §. recepe Et n' q'one pa'
nulla xi. q. m. et xxm. q. i.
patus Item nota q' fregit po'
exa pter m' anozu' imitadu'
vtuofis n' pheiali pte §. xl.
Item nota f'm fregit q' quicq'
fuo p'uo subdit f'mt' causa
anne tot mortib' digni f'mt'
quot ad subditos fuos p'dicof
exempla t'nsmittunt p'fauca
li pte pcepto xij. Cum fa
miliar §. m. fine fano' sta
xi. q. m. p'p'ue re'
Expendere Nota q' expende
quis debet large et p'p'ue cum
pa' res hoc desiderat p'da
pte metca i' pcepto f'mt' f'mt'
tum p'p'ue legista ad matiam
fact' §. l. qd' m' vxorem §.
de neq' gest' re' m'
Experta Nota f'm p'm q'
vntuq' expto m' f'm ope ac
zendu' est pte p'fauca xxx
pcepto extimaco' rebe q'
cia mediu' fanta' de matia
xxviii §. f'mt' em' et xlvij
§. q' recepe nota
Extimaco' Nota qui vlt' re
ram et certam extimaco'ne
hre de reb' huams f'm p'm
non debz m' f'mt' expig'ca
uel f'mt' iudicare pte p'fau
ca pcepto xxx extimaco'
retine §. cia mediu' pte q'ut'

vtru' meli' p' p'ro republica
q' omia iudicia et huana ne
gocia iudiciu' extimaco'ne t'met'
qm' legu' arbito' et vel equo
ibid' §. m' p'm fanta' de ma' m'
deore Si leferit de iur' et
damp' §. a. §. de litta' f. re'
Ex p'fauca Nota q' subno'
falsi arguit' omis falsi
fue p'ditor f'me falsus
testis f'me mendax f'me f'mt'
dulenta quoquo fraudulente
mo' et falsitate impie' p' reus
§. a' phemali pte §. xxviii
§. m' medio fanta' De matia
plonissime videat canone §.
f'mt' §. §. et meli' m' canoe
m' mediam xix distimaco'ne
vbi tractat' de falsariis et
falsitate m'faphia Et videat
cia m' rubrica de cri. fal. legi'
et notat' re' fama tenet f'mt'
Fama noq' ydu' me' tria
bona pa' pte metca pcepto
xxm' luxuriaz fugito §. i. p'm
Item nota q' fama p'mt' colle'
est nam occidere p'd f'mt' cor'
viuit mediate dia p'cia vult
mediate fama q'ta pte metca
pcepto xix Si famam f'mt' q'
cupis §. cia mediu' Item fama
se h' m' d'nter ad famam et
m'famam ibid' post Item no'
q' fama p' m'famam accipit' q'q'
ex f'mt'cia q'q' ex f'mt'p'one
p'cedit q'q' ex certo auctore
q'q' ex m'orto ibid' post m'bi
cia querit' de duob' Et p'o
vtru' m' fama uel gloia p' feli
citas ponenda §. p'ta' med' f'mt'
vtru' fama alia demigrare
ma' p' p'ctm' q'm' homiadu'

familia. dicitur
mod. 8. Anliu

vel adulterium amittit. **I**n p^o.
Canonista de materia in **Can**
fctm est de conse. d. m. et de
sacra unc. c. vii. in glo. xiii.
de cohabi. de. et mutua re.

Familia nota q^d familia qu
bornari uel regi d^r ab ipso pre
familias parte p^rsaucta p^rcepto
xvi. familiam cura. **I**n post p^r
Canonista de materia licet alit^r
videat Canonem d^rnde xvi.
distinctione et q^d necesse est.
xvi. d. et c. quib^d d. eadem.

Filius nota q^d filius p^r
mortem t^ralem nascitur in
colo et ibidem acquiritur p^r
tima bona et p^rte metruca
p^rcepto xvi. morte xvi.
p^r ca. med. **Can**ta licet aliter
et c. x. d. et canon sufficit
de con. distinc. 1. re.

Femina nota quod et q^d femina
p^r esse testis t^ra parte met
ca. v. p^rcepto p^rducta testis
p^rta med. Canonista licet d^r
smode de materia femine quo
ad vocalitatem h^ret in canone
acutiq^d xvi. d. et xvi. d.
q^d interrogasti xvi. d. ho
spitali. xvi. d. de iur. p^r
quo ad testio^m f^rudu h^ret xvi.
q^d in. ex eo. et in canone muli
erem. xvi. q. v. et de testi
q^d et c. ta. l^ris extra et u
beriq^d in deare. muliere d^r u^r
c^ris. li. vi. 2. cetera.

Fundum nota quib^d decaus
de iure amittit^r f^rudu p^rte
p^rsaucta v. p^rcepto. **I**n f^ria a^r
p^rta memor esto. **I**n ultra med.
Canta licet d^rsmode ad ma
riam Canon esto p^rbiecta xvi.

et xvi. q. vii. c. 1. et in li^o seu
doru. in quib^d cau. seu amittit
c. 1. et n. et de seu p^rto. extra.

Fidelitas nota q^d qui fidelitate
d^rno suo iurat p^ro suare deb^r.
necno ai affectu memorie q^dmen.
daro. n. p^rhemali parte. **I**n xvi.
In p^o. **Can**ta de materia di
c^re videat canonem de forma
xvi. q. v. et extra de iur. in
rando. Ego. n. et in li. seu
de for. fidel. c. 1. re.

Filius nota q^d p^rim filii iure
canonico et civil. bonis patris
ex hereditate p^rte. xvi. decaus
p^rsaucta p^rte n. p^rcepto. **I**n an
medu. parentes ama. **Ca**
nomista licet alit^r xvi. d. q^d
vices et n. q. vii. quib^d et
xvi. q. 1. in p^rit ead. ca. et
q^dstione. Sic em. naq^d notat^r
in deare. v. ta. nalis d^r u^r u^r
ex i mag^d glo. ubi enu^rant^r
p^rdicta. cause. re.

Flumen nota q^d flumina pa
disi sunt xvi. p^r que p^rte xvi.
tutes cardinales designatur
quib^d mens iura. n^rigai p^rte
et reformari debet p^rte. xvi.
p^rhemali p^rte p^rte. xvi. p^rta
p^ria. **Can**ta de materia m. c.
canones xv. d. ult. p^rem.
de conse. d. n. reuere.

Fons nota q^d fons unus d^r
esse deq^d a quo emanat vii.
canalia sa. vii. d^ris qui fons
a signatq^d vii. sigillis. **I**n xvi.
d^ris sp^rus sancti. **I**n p^rta p^r
am et d^r ca. medu. **I**n p^rhem
ali parte xvi. c. q^d maple ad
focet. **Can**ta de ma. n. q. vii. di
c^ris de p^rte. d. n. **I**n em. inquit

Forma nota quod sit forma secundum
primum quanta parte metra vij. precepto
dilige denarium et post medium ca
nonista xxv. q. v. de forma.

Formicatio nota contra errorem
illorum qui dicunt fornicationem fieri
cum uxore propria parte profana ultimo
precepto inzebratam fuge et contra
si. Item queritur utrum fornicatio
simpliciter committatur debeat inter petra
mortalia et sit petra mortale ibi
dem et contra medium Canonista licet
distinguitur in. Canone necum xij.
et et lxxxij. et si quispiam et
xxv. q. ij. Quia propter et xxv.
q. m. anathemas et xxv. q. ij.
et quis tamen. et.

Fortitudo nota quod secundum Tullium
fortitudo est considerata periculo
suspensio et labori duritia prope
parte profana precepto xxv.
utere virtute et contra principium
item nota quod virtus fortitudinis
apte ostendit qualis in interioribus
homo sit et contra principium. Item
virtus fortitudinis est alia virtuti
probatur quod ex eo augdam fieri
plurimum comparatur. profana parte pro
cepto xxv. utere virtute et
post. per. Item nota quod sex sunt
modi fortitudinis non vero parte
eadem et precepto utere virtute
item queritur utrum magis consistat
fortitudo in aggrediendo quam
in sustinendo. et in principio. Item
queritur utrum fortitudo precellat
omnes alias virtutes. et parte me
tra precepto xxv. Esto fortis autem
et in principio. Item nota quod Tullius
sex fortitudinis partes assignat
ibidem post et contra medium. Item
philosophus post in species fortitudinis

ibidem post Canonista licet dicitur
simode ad materiam facit et si.
xx. et in. uti consurge et facit
Canon cum exaudieris l. et
Canon fortitudo xxv. q. m. et
et se et de pe. et ij. Item obre
et et ij. Si enim inquit et.

Fortitudo nota quod ille merito fortis per
incorporari qui terribilia sustinet
nec propterea prostermitur parte p
fana precepto xxv. utere virtute
et post medium. Item nota quod for
tis esse debet inque dampna ex
propi et aliorum virtuosorum et parte
metra precepto xxv. Esto fortis autem
et contra medium. Canonista ad materiam
facit Canon valida est et de pem.
et ij. Item queritur de tribus primo
de ipso nomine quadruplia distic
tione et contra medium. Secundo de ipso
quadruplia amedatione ibidem. Tercio
de ipso parum multa assignatione
ibidem nota dicitur inter ut fortis
et audacem et parte metra precepto
xxv. Quia est principaliter et parte medium
Fortuna nota quod mali sunt quater
melius fortunati quam boni secundum
parte metra et precepto Successu
dignos. et in principio. Item nota quod
queritur de duobus primo utrum auctor
bene dicat in eo quod dicit modus
get fortuna malis et contra medium
Secundo utrum fortuna bonis modus
grat potius quam malis et in principio
Item queritur utrum fortuna sit ce
ca ut non quarta parte metra
et precepto cum sis in causa et
in medio. Item nota quod de bona
fortuna et mala tenendum est
quod habet in principio parte metra p
cepto xxv. Cum fueris felix
et in principio Canonista de fortuna.

et fortuitis casibus videat qd legit
et notat in deare. qda de homici

Drum nota dram m' foru
in neutro gne et forus in masbi
lino parte p'paua xij^o p'cepto
para te foro. c. ca. fi. Item nota
q' ta sut que habet papue no
solu reu hnd oia quemz de cor
pe vniuersitatis inducere ad pa
randu foro suo ibidem. Post
p'nci. Can. de matia licet diu
smode videat canonem no ita
n. q. vi. et in canoe. Epus xv
q. vii. et videat qd legit et no
in deare. forus de v. sign. et de
ca. sit generale de fo. compe.
et c. Si de iur. et ca. ex parte
b. et c. licet cum mltis alijs.
in eti. postis extra 2° n.

Antes nota scdm papiam
fres dicitur quatuor modis p'saua
pte teras p'cepto cognatos cole
ca. mediu. Canonista de ma
licet diu smode xlvj. d. deinde
et lv. d. Si Evangelica xxv
q. i. in p'nci. de diuor. c. vi. et
de hare. cum exiuncto 2° n.

Fugere nota q' fuge debz quibz
rumores p'ma pte metta xij^o
p'cepto. a. m. p'nci. Rumores fuge
Canonista licet diu smode xlvj.
d. Si rector. vi. q. i. q' hoc tuc
xxv. q. m. d. Item ab aliquo
et c. tres p'sonas xxv. q. m. et
vi. q. i. Si sitans de venic. i. fi.

Antu nota q' quicqz vtit
re apud cu deponit uel rei
comodata ad aliu usum uel
eaa vtit pignore furtu qmittit
p'saua parte. m' p'cepto d'au
serua. c. ca. p'nci. qmibi ead qut

8 futo et vid'
n pte p'nci. d.
xlvj

reui peccet qui rem sua apud
alium deponit uel ead iure
detenta furtim accipit eand
d. m. fi. Canonista ad m'iam fa
c. ex hys videt. i. q. i. et xv.
q. v. ta penale et xxv. q. m.
metrices de diuor. gaudemq
et de furt. pto. m. et ff. de fur.
l. i. d. i. et l. qui hos. d. l. et de

Sic Sequit de lra. d.
rulg nota dram mter
garrulu et eloquentem t'ia pte
metta p'cepto xvi. Ant. com
uas. c. post p'nci. Canonista
ad m'iam sed alit. fa. xxv. q. m.
d. huc est et xlv. d. i. p'nci.
Gaudere nota q' gaudere no
debz de morte repentia maloz
et hoc maxime p'p' quoz que
reipb. in pucto mortis dicitur
metta q'ta pte metta p'cepto
xlvj. morte repentina. c. ca.
mediu. Canonista videat cano
nem. Scd. Romana v. item
in Ephra. xv. d. et l. d. q'
tua et xxv. q. m. d. potest

Gaudia nota q' mala gaudia
sunt vicia que penitus veniunt
refugienda ppter ea q'ta pte
metta xlvj. p'cepto. Si fama
suare cupis. c. ca. mediu.
Canonista xxv. q. m. d. in canone
igitur p'nci. querit. ca. gaudia
de duobz p'mo que sunt illa
gaudia que s'mo studio sunt
a mortalibz appetenda que ve
ramenda t'ia pte metta xij^o
p'cepto. mterpone tuis. d. ca.
finem. Scd. ad quod p'mi vana
gaudia reduant. d. in p'nci. Item
nota q' talis d'ca est m' gaudia
vbiopoz et viciopoz qualis e de

puncto qui fit sup lūm et p lūa
qta pte metra pcepto xv. Si
famam q cā mad. Cā tū m ca
none quia tua l. d. et xxm.
q m. C. ex hys et xv. d. pā
Romana. Item m. Epistola pā
all et lxxvi. Iteumū zc.

Gladus nota q multa de ligno
sua non faciūt gladiū foliaū
qui erat m soluta pallio post
q. Epistola zc. p pā pte p
cepto vii. Saluta libere. P
m pū. Cā tū de matia licet
aliter xlv. d. disciplina et
xxm. q. n. q. m hoc c. et de
pūle. ex ore m pūpio zc.

Gloria nota quod sit glā tūa
prosaicali parte pcepto n. d.
m pū. Item gloria dicitur va
na tripliciter ibide q. m pū.

Gloriosus nota q tā hōiem
gloriosū facere consueuerit pte
pā pcepto xxvii. Būa
recondia. q. ulan medū pā
querit. vtrū possit desiderā
gloriosū m conspectu hōm appa
re. corā p hēmalī parte q.
n. d. cā si. Cānoīsta de mā
m Cānone nō est xxv. q. i.
m q. m. pū. vā et m deare.
Et si xpus. de uice iura.

Gratitudo nota q ad vūtem
gratitudinis duo pū. mducē nos
debent parā pā pcepto v. pā
pū. pā. dā pti mōr qto d. pā
medū. Item qut. vtrū vtrū
bucō grāū diffēda sit ibidem
q. post pū. Cānoīsta ad māz
fāt quod hēte m canōe legimq
xxm. d. et xxv. d. pā ego.

Guelfi et gibellini nota de
guelfis et gibellinis et eorū m.

pollerore plane tractat pte pā
ca pcepto xxv. maledicta ne
esto p pā medū. Regista vide
at p dūm. pā. m tractatu de ty
ranno vii. q. pū. subqua format
deamā q. vbi pōit de pāci
cūm aūm ad hēt guelfo et qst
contra gibellinū et e contra ut p.
de le. i. l. si qd a si. d. finali.

Gula querit vtrū gule viciū
sit gūssim pōdū quarta pte me
tra pcepto vii. pū. te derneat
d m pū. Cā tū de mā videat
Cānoīem qūq modis de con. d. v
et c. ne tales eadem distīcōe.

Haurire Sequitur de hāh
nota q haurire conati sūt
qū plures pū de fonte
vūtu vide de dō. quō sit si
se facere mīme potuerūt pā
p hēmalī pte q. vii. q. m pū.
ad fontem loco aūq viciū spēcor
fāt ē lūa capitalis a. post pū.
Regista licet alit. fāt ad māz
l. pā. aut m pū. d. rūs vbi hē
Helzeus nota q helzeus
ad helyam clamabat oro ut si
at spūs tuus dūp. m me pā pte
metra pcepto qto pū. repug
nando. C. pā medū. Cānoīsta
ad māz fāt canōn non sāt
pū. d. pū. vtrū.

Heresis nota de multis
heresiarcharū specie parte pā
ica pō pcepto pāq deo supplicā
p pā pū. et pte ead pā pcepto
xxv. pū. temere credidit. d.
m pū. Et pā pte metra pū.
pcepto Si deq est aūq p m pū.
et post Cā tū de mā pā q. m.
Saluator xxm. q. i. que dignior
xxvi. q. v. pū. et d. hē. pto. ex.

Homnadu nota q homnadu ge
nus duplicat' distinguit' tercia
pte metra pcepto m. Lu rce m
uas q pta med. Cuius de ma
l. d. Si quis homnadu cu mltas
calis ibide pntet lxxviii d. c
vlt. de pe d. i. homnadu et
de homi pto' recta m.

Homo nota q eplex rati affig
quae homo magis timent' q qm
cetera aialia qta pte metra p
cepto xiii. Cum tibi pponas a
pta pti. Nota homo deuot' assi
mlat' puero m septem ppetia
bus eta pte metra xxiii. pcepto
Lu sapias. Item qut' vtru m
sit quod dicit autor q. e. q. ho
sit magis timentus qm cetera
aialia ibidem. Cuius medu
Nota q valde detestandi. Thora
esse farocem cu scdm plm a na
debeat esse aial mansuetu ppu
cali pte pcepto xli. Blandus
esto pta pti. Item nota q ho
bene agere differre non debet
cum facultas operandi se habet
qd duab' auct' b' comptat'
pcepto xxxiii. pte pte metra
Cuius dubia meras. A post pti
et d. cu si. Item querit' qre
homo cetera aialia pcedat m
prudencia pda pte metra xiii.
pcepto Corpus exigui. A cu si
Item nota q homo factus ad
ymaginem dei m naturalib' et
ad similitudinem m gtuus quarta
pte metra pcepto xiii. Lu e
pponas. A cu med. Item nota
q homo dicit' poaq ad ymagi
nem dei factus qm angelus
ibidem post. Item nota q ho
dom' aialia pdidit pte pti

ibidem. A pta medu Item nota
q phr dicit' stultos homines
esse frigidiores saginis pte pte
calidi quarte pte metra xv. p
cepto. Lu sapias aia. A m pti
Canonica de matia licet dnpode
l. d. ponderet. i. q. m. homi m
q. m. postulata de pe d. i. Si em
mq' de q. d. i. h. y. duo re

Honor querit' vtru aliq' ha
te valeat honorem appetere tua
phemali parte. A. y. Cuius fies
Item nota q qui facit aliq'ue
actu vtuosu solu pte honorem
vtuosu no sut ibidem. Item hono
ram attingere ml aliud e q' testi
moniu de bono et ex cellenti hre
ibidem. A pta pti. Item honor et
reuerentia maiorib' maxime de
bet' qui aliq' sut p emmentia
uel dignitate constituti et hoc p
ta que eos ostendit vtuosos
Sede maiori. A cu si pmi et
querit' de duob' pte vtru ho
nor. et reuerentia solus' supiori
b' debeat'. A pta med. Cuius
vtru maiores m dignitate consti
tuti honorandi sut p pte mali
ibidem. Item nota q an pte
mori pti m pte pte etiam
quadrupla sublimati honore
p pte metra pcepto xxi.
Infantem nudu. A cu fme
Cuius de matia licet dnpode
m Canone. qus mltare l. d.
et m Canone pmonamq. l. d.
et m canone m pte pti
viii. q. i. et ead' fuit canon
didiamq. xxxiii. q. i. de elec
q. i. gliter. Iamata. Nota q
Honoris honoris amata
est vtru qda q qstut i amado

honores mediocres p^a phemali
pte pagrapho viij. Et in p^{ri}
canonista licet aliter ad man
facit canon. **Ca**u. xxxv. d.

Hospitalitas de hospitalitate
et de alijs m^e opib^{us} p^a pte me
tta pcepto xxxv. **Re** dubites
Et p^{ri} mediu. **Ca**u. ta ad matiaz
fa. xliij. d. in p^{ri} Et canon
in noia p^{ri}u. lxv. d. **re**.

Humilitas nota q^d eplex est sp^{ec}
hilitat^{is} p^{ri}da phemali parte g
v. m. **P** ca fine ptem humilitas
publicam a saluatore m^ulad co
mendat^{ur} f^{ac} phemali pte g. **re**
xliij. d. in fine **Ca**u. ta de hac v^{er}itate
que specialit^{er} deo appat^{et} et app^{ar}u
coe alia^{rum} v^{er}itu videat m^ulad
Si qui filij xxx. d. v^{er} hoc aut
sp^{ec}ima sup^{er} vo cu humilitate de
matia saam h^{ab}et^{ur} in cano^{de} qui
fat se. ij. q. vi. et xxx. q. m.
Displicet in fine **Se** de l^{it}ra.

Iactare quic^{us} vtru iactas
se. de aliq^{ui} v^{er}itate v^{er}it^{er}
Caneat illa uel ea r^{ati}aliter
habeat n^{on} pte metta pcepto
xv. nec te collaudes. **P** ca m^e
item q^{ui} vtru iactancia p^{er}m
p^{er} morle ibidem post. **Ca**u. ta
licet alit^{er} ad matiam fa. canon
m^uladre vi. q. i. et canon omis
iactancia xxx. q. m. et cano
opuantus xxx. q. m. **re**.

Idolatra nota q^d quatuor st
p^{ri}da ydolatra^m atten^{da} p^a pte
metta p^{ri} pcepto Si deus est
aimq. **P** p^{ri} mediu. **Q**uon nota
q^d septem p^{ri}u sp^{ec} ydolatre ibid
P ca p^{ri} **Ca**u. ta de matia m
canone Si quis demoxp^{er} xxx. q.
vi. et xxx. q. v. **S** hinc notat^{ur}

et xxx. q. i. non auferamus
et xxx. q. i. ydolatra **re**
Idolatra querit^{ur} q^{ui} auarus
pecunia^m ut denari^{um} m^uladmate
diligens ydolatre comparet^{ur}
et auaria ydolatre q^{ui}ta pte me
tta vi pcepto Dilige denariu.
E ca si **Ca**u. ta ad matiaz licet
aliter fa. canon juliana^m p^{ri} q. m.
Ignis nota q^d x^o r^{ati}omb^{us} onis
p^{ri}sto nobili et p^{ri}o vico tua pte
metta pcepto x. **Q**uod est p^{ri}o de
dederit **P** ca p^{ri} **Ca**u. ta de
matia licet alit^{er} faat Canon **S**
als aut^{em} xxx. d. et i. q. i. **S**icut
amuchq^{ue} et e. c. et q. cu scriptura
de pe. d. m. mter hac **re**.

Ignorancia nota q^d duplex est
ignorancia s^{ci} p^{ri}u et facti p^{ri}da
pte metta xxx. pcepto d. i. p^{ri}
Toli tu quedaz. Item querit^{ur}
vtru puer ignorando ea que fi
dei sut vana peccet maxime
quia a quo distere h^{ab}et^{ur} no potuit
m. pte metta xxx. pcepto **Re**
pudeat **E** ca p^{ri} **Ca**u. ta de
matia licet alit^{er} vide p^{ri} m. **S**
notand^{um} i. q. m. et xv. q. i. m. ph.
xxx. q. i. de h^{ab}et^{ur} et m. **re** igno
rancia hodie de r^{ati}omb^{us} si. vi.

Ignoscere nota q^d boni viri ig
noscere debent et r^{ati}omb^{us} m^u
rias maxime p^{ri} duab^{us} conside
rudnes q^{ui}ta pte metta p^{ri}ap^{er}
xxx. **Q**uon^{iam} q^{ui}on^{iam} iust^{us} **P**
post mediu **Ca**u. ta licet alit^{er}
m. **Ca**none parat^{ur} xxx. q. i.
et vi. d. **C**onsuetudo et de pe
d. i. libent^{er} ignosco. **R**egista c. de
Epi. et cleru^{is} Si q^{ui} m. h^{ab}et^{ur} gen^{er}
Iustus nota de hac d^{ic}tione
Iustus h^{ab}et^{ur} m. p^{ri} plogi ibi.

Illustres industrie re
mago rota q. repbi pty morte
eplicem assumunt deformatam yma
gmem qta pte metta pcepto
xlvij. q. morte repentina q. aa
pnapui. Item nota q. electi plic
eplicem assumet ymaginē ibidem
q. pty mediu. Canonista de ma
xpm. d. ut hic ymago de pe. d.
m. Si ex bono de hom. c. n. ex
Immolare rota q. m. ymola
coe dialui dumerpoy extimabat
aliqui fatu pcta relaxari qta
pte metta pcepto xvi. Cu. ps
ipe nocens. B. aa fine. Can. ta
de matia. q. q. xvi. q. n. c.
no em. et canon m. die xxxv. d.
Impietas rota q. p. plumbi
talenti quo ob omphote clau
debat. auari impietas d. pgt.
parte ppuca v. pcepto. q. tu
um da. q. ante med. Can. ta
de matia m. Canoe no e. i. q. i. et
xxvi. q. m. q. hys ua. re
Irame gloria rota q. de m.
am gloria scdm. Biegt. oriat.
septem ppuce filie stda pte met
ta pcepto xvi. Nec te collaudes.
q. m. pu. Item nota de mam
gloria Regis Karoloth. regis Ro
ruuegie. Saac et anglie stda
phemali pte. q. vii. B. aa si
Can. ta ad mam facit qd notatur
m. Canone. Quisq. xli. d. m.
glo. B. stda. et m. canoe. q. q. i. q. i.
Icompositio po. m. compositio
corpis m. compositio. i. m. equaliter
notat ment. p. a. phemali pte.
q. i. q. pty pu. Canonista
m. q. Fiat ergo. xli. d. ymago
Iconsideratio. Nota q. q. tuor
sunt que maxime valere debet.

contra p. n. vici m. considerationem
pna pte metta v. pcepto. Si vi
tam inspicias. q. ulim. mediu
Can. ta v. q. v. q. si. re
Iconstancia nota q. viciu. mo
stancie eplicem infamia parit. xvi.
pcepto laudis quecuq. q. ante
mediu. Regista. ff. de p. vici. l. m.
canone m. pu. ibi. i. constan. rayat.
Idoctrina rota q. m. doctrina
hom. mortuo est p. h. etia pte
metta stda pcepto. Instrue. pcep
tis. q. m. p. m. p. re.
Infans nota q. m. fans nali
etate nascens. ta facit que adhu.
militat. exm. sunt inductua. pa
pte metta pcepto xvi. Infan
tem midu. q. m. pu. Item no
q. m. fans m. viciu. ai. ad debitu.
venerit maxime appetit m. or
qta pte metta pcepto xlvij.
morte repentina. q. aa si. Can. ta
ad materiam licet aliter facit
Canon placuit. i. q. m. et canon
de hys xvi. d. de infancia et
alys etatib. Requere sup. m. lu.
q. m. apit etas et ibi plene
Infinitas nota q. hom. xto
res ex sua m. fin. te alior. quoru
cumq. et maxime subditoru
m. fin. tas pensare debet pma
parte metta v. pcepto. Si vi
tam inspicias. q. aa pnapui
Can. ta de matia. xvi. d. B.
Epus et xlv. d. Recedite. q.
mam sed alit. fa. n. q. v. Si ma
la de adul. B. g. f. casti. et xv. q.
m. pu. re. Nota q. ta. sut. q.
Infortunū. quis d. amari.
amari m. fortuna. patienter
collerare qta pte metta pcepto.
xxxvi. Cum tibi displiceat. q. aa.

finem Regista. Qui te fa pta
l. d. p. d. r. e. n. s. i. t. a. m. e. d. i. et. f. i.

Ingratitudo nota q. d. a. m. g. t. i. t. u. d. i. n. e. m. q. u. e. r. u. e. t. d. u. o. p. m. o. v. i. t. u. o. b. l. i. u. s. b. o. n. e. f. i. c. i. i. m. e. g. r. a. d. u. m. g. t. i. t. u. d. i. n. e. s. i. t. m. a. i. o. r. e. t. d. e. t. e. s. t. a. b. i. l. i. o. r. c. a. t. e. r. i. s. p. r. o. s. a. u. c. i. a. l. i. p. a. r. t. e. p. r. o. c. e. p. t. o. v. i. n. s. i. f. i. c. i. i. a. c. c. e. p. t. i. i. n. p. h. o. f. a. n. t. a. d. e. m. a. t. i. a. v. i. d. e. a. t. i. n. s. i. m. a. h. o. t. a. d. e. p. e. u. d. i. s. q. u. i. a. i. b. i. e. m. i. a. n. t. z. a. l. i. q. u. i. c. a. p. i. s. p. e. c. i. a. l. e. s. a. d. i. n. g. r. a. t. i. d. i. n. e. m. p. t. i. n. e. n. t. e. s. r. e. c. t. a. m.

Immixta nota q. q. u. i. l. z. i. n. p. i. n. t. i. v. i. t. a. d. e. g. e. s. t. b. i. v. a. l. l. a. t. a. q. d. i. m. m. i. c. a. s. p. m. a. p. t. e. m. e. t. r. i. c. a. p. r. o. c. e. p. t. o. x. x. x. m. q. u. i. d. u. b. i. a. m. e. t. r. i. s. i. t. a. f. i. n. e. q. t. e. m. d. e. i. m. m. i. c. o. v. e. t. e. r. i. v. a. l. d. p. r. i. o. l. o. s. u. i. c. o. n. f. i. d. e. p. s. a. u. c. i. a. p. t. e. v. l. p. r. o. c. e. p. t. o. d. i. l. i. g. e. n. t. i. a. a. d. h. i. b. e. d. i. n. p. h. o. f. a. n. t. a. d. e. m. a. t. i. a. x. x. m. q. m. f. o. h. n. s. e. t. c. i. n. l. e. g. e. e. t. c. e. a. v. i. n. d. i. c. t. a. m.

Inobediencia nota q. o. m. n. i. s. i. n. o. b. e. d. i. e. n. c. i. a. e. t. p. u. a. l. i. c. i. o. a. c. c. i. p. i. t. s. e. d. i. m. a. p. l. i. m. r. e. b. u. c. o. m. s. i. n. c. e. d. e. m. i. c. o. n. d. i. g. n. a. p. u. n. c. o. n. e. m. p. a. r. t. e. p. s. a. u. c. i. a. p. r. o. c. e. p. t. o. x. x. m. p. a. r. a. t. e. f. o. r. o. i. t. a. f. i. f. a. n. t. a. d. e. m. a. t. i. a. l. i. c. e. t. d. u. i. s. m. o. d. e. x. x. o. d. i. m. u. l. l. i. p. h. a. s. e. s. t. e. t. v. m. q. i. f. a. o. v. i. d. u. e. t. x. x. m. q. m. i. u. s. t. i. u. m. e. t. q. v. i. f. a. s. m. a. t. i. a. e. t. x. x. m. q. m. d. e. e. x. c. o. m. m. u. a. z. d. e. d. o. e. t. c. o. n. a. i. v. i. t. a. t. i. s. f. a. t. e. c. f. a. d. p. p. o. i. t. u. d. e. s. u. t. i. m. e. p. l. i. q. u. i. t. s. m. q. b. i.

Impaenaa nota q. i. m. p. a. i. o. n. t. e. s. q. u. i. a. l. i. o. s. h. o. r. t. a. n. t. z. a. d. p. a. a. m. i. o. c. u. l. a. t. o. r. i. b. e. x. i. s. t. u. t. s. i. l. e. s. q. t. a. p. t. e. m. e. t. r. i. c. a. p. r. o. c. e. p. t. o. x. x. x. m. i. n. f. u. m. t. i. b. i. d. i. s. p. l. i. c. e. a. t. i. t. a. p. u. i. n. R. e. g. i. s. t. a. f. i. d. e. b. o. c. o. r. q. m. o. r. f. i. b. i. c. o. n. s. i. l. i. f. i. s. f. i.

Insipiens nota d. i. a. m. i. n. t. e. r. i. n. s. i. p. i. e. n. t. i. o. n. s. t. u. l. t. u. e. t. f. a. t. u. m. i. n. p. t. e. m. e. t. r. i. c. a. p. r. o. c. e. p. t. o. x. x. x. m. i. n. s. i. p. i. e. s. e. s. t. o. i. t. a. p. t. a. p. h. i. m. f. a. n. o. i. s. t. a. a. d. m. i. a. z. f. a. a. t. c. a. n. o. n. q. d. a. u. t. x. x. m. q. m.

Instabilitas nota s. d. m. f. r. e. g. o. m. q. m. e. t. r. i. c. i. n. r. e. b. u. s. h. u. a. n. s. c. o. r. d. e. i. n. s. t. a. b. i. l. i. q. i. n. m. e. n. t. z. q. t. a. p. a. r. t. e. m. e. t. r. i. c. a. p. r. o. c. e. p. t. o. x. x. x. m. l. a. u. d. a. r. i. o. q. u. e. m. a. i. o. r. z. r. e. p. t. o. t. a. q. h. o. m. o. d. i.

Instruere instrum. i. n. d. e. c. e. m. d. e. c. a. l. o. g. i. p. r. o. c. e. p. t. i. s. t. e. r. c. i. a. p. a. r. t. e. m. e. t. r. i. c. a. i. n. p. r. o. c. e. p. t. o. i. n. s. t. r. u. e. p. r. e. c. e. p. t. i. s. i. t. a. m. e. d. u. i. f. a. n. o. i. s. t. a. i. c. a. n. p. o. d. e. r. e. t. l. d. e. t. m. q. m. p. o. s. t. u. l. a. t. u. s. r. e. p. t. o. t. a. s. d. m. p. h. i. m. q. u. i.

Intellectus iubet p. n. a. p. a. r. i. m. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. i. u. b. e. t. p. n. a. p. a. r. i. e. t. d. e. u. m. e. t. l. e. g. e. s. p. m. a. p. a. r. t. e. m. e. t. r. i. c. a. q. t. o. p. r. o. c. e. p. t. o. p. p. e. r. n. e. r. p. u. g. n. a. n. d. o. i. t. a. p. o. s. t. p. n. a. p. i. u. r. e. t. e. r. a. m.

Intelligentia nota q. i. t. a. e. s. t. d. e. c. e. c. a. m. o. r. t. a. l. i. u. i. n. t. e. l. l. i. g. e. n. c. i. a. i. t. a. m. u. d. i. a. l. i. a. t. i. z. n. a. s. i. c. u. t. d. e. o. a. i. l. o. q. u. i. v. i. d. e. t. a. r. e. m. o. t. i. s. r. e. m. e. t. c. a. u. d. i. a. t. p. a. u. a. m. a. u. m. p. t. m. a. g. n. a. p. m. a. p. t. e. m. e. t. r. i. c. a. x. x. x. m. p. r. o. c. e. p. t. o. q. d. v. i. l. e. e. s. t. c. a. r. u. m. i. n. p. h. o. f. a. n. t. a. a. d. m. i. a. z. f. a. a. t. q. d. l. e. g. i. t. z. e. t. n. o. t. a. t. i. n. d. e. a. r. e. i. n. t. e. l. l. i. g. e. n. d. e. v. b. o. r. u. s. f. i. g. u. r. i. m.

Intelligere nota quid sit intelli gere s. d. m. e. t. h. y. m. o. l. o. g. i. a. z. v. o. c. a. t. i. q. t. a. p. r. o. h. e. m. a. l. i. p. t. e. s. i. d. i. t. a. f. i. f. a. n. t. a. d. e. m. a. t. i. a. l. i. c. e. t. a. l. i. t. e. r. x. x. x. m. d. i. q. u. t. i. t. a. q. u. i. g. m. e. x. c. e. l. l. e. n. t. i. s. s. i. m. u. s. m.

Intempania nota de i. n. t. e. m. p. a. n. c. i. a. n. o. b. i. l. i. u. i. n. p. h. o. m. a. l. i. p. t. e. s. i. x. l. i. o. i. n. p. h. o. i. t. e. m. d. e. i. n. t. e. m. p. a. n. c. i. a. a. u. l. i. c. o. r. p. a. r. t. e. e. a. d. s. x. x. x. m. q. m. p. h. o. i. t. e. m. d. e. i. n. t. e. m. p. a. n. c. i. a. d. u. i. t. u. p. a. r. t. e. e. a. d.

Ex xliij. a. m. pñ. Item quare
pctā in tempore maxime se
ex pñibilia pñsa pte p
cepto xxxvii. qñdus esto. I
cā finē Canonista de matia xliij.
d. m. pñ et xli. d. Quisquis m.

Investigare nota q. scolastica
non d. esse multū curiosus inve
stigare vana et vñtia et hoc
ppter x. mala que ex nimia
investigacōe pueniūt parteme
tca pcep. l. Cum tibi qñgeit
l. m. pñ. Regista ad qñm licet
aliter l. impialis m. pñ. l. d. imp.
Invidia nota q. inter cetera vi
tia mortalia. invidia pñ super
biam cuius est filia ceteris pñalo
rior detestabilior atq. dolorosior
stā pte metca pcepto vñ mñ
diam mñmo. l. m. pñ. Item qñ
tū vñ m. vñdia pñ pñm ibid
ante medū. Item querit. vñ
pñ omī pñforū mñ. ibidem. l. pñ
Item nota pñ pñq. q. invidia
d. dolor aliene felicitatē mñs
ibid. l. pñ medū. Item in vñdie
sunt qñq. pñ effectus. l. post
pñam. Item nota q. quisq. au
tā pñ esse d. ne pñ invidiosq.
ppter tā mala que inde oriūt.
pñ pñemali parte. l. xxx. l.
m. pñ. Cāta ad materiā mñ.
die facere pñ. xix. d. Secūda
et xxxv. d. vi. die et lxxxvi.
d. non satis cā si at. n. q. vñ
hoc pñ. at. vi. q. l. Si omnia et
de off. aīf. c. n. ex. rē m.

Inuitare nota q. inuitant
nos ad conuēdiū de q. dñtā
et mñdus parte pñsa pñp.
pñ. l. pñ. Cāta ad materiā mñ.
die facere pñ. xix. d. Secūda
et xxxv. d. vi. die et lxxxvi.
d. non satis cā si at. n. q. vñ
hoc pñ. at. vi. q. l. Si omnia et
de off. aīf. c. n. ex. rē m.

inuitat dñs. de con. d. n. et mñdare.
vñca de saā vñc. l. h. mñeto
Poaria nota q. vpoaria co
mō cognoscit. quo sup. q. oīna
pelle tectā et hoc qñtū ad tā
signa quarta parte metca pñp.
xxxvi. pñssis dñs. l. post pñ
mñbi enā querit. de tribus et pñ
quare dñs tñ detestatur. pñm.
vpoarps. l. cā si. l. pñ. Cāta
tū vñ vñpñs. opponat. l. cā
medū. Cāta de gñtūte
qñq. pñ et compacōe. l. pñ
pñ. Item de vpoarps. vide in
pte pñsa pñp. xxxvi. pñp.
qñdus esto. l. cā medū. Cāta
ad materiā vpoarps. fñ. xxxvi.
q. vi. m. pñ. ad materiā eāam
fñat. l. idem testat. m. q. vñ.
Ira nota q. pendente mñ n.
est acceptandū parte pñsa pñ
cep. xli. pñ. mñsa ab re. l. pñ
post medū. Item nota cā
gradus nñ pñ pte metca
pñsa de re. l. cā medū. Item
nota q. duplex mñ reput. pñ
pte metca pñp. xxxvi. l. cā
mñre caue. l. m. pñ. Item
querit. vñ autor bñ dñpñ
in hoc qd dñt. l. m. odū gñat
ibidem. l. post pñapū. Item
nota q. ibidem notant. octo
dñe mñ mñ et odū. l. post
pñ. Item nota q. duplex mñ
reput. pñ pte metca vñ.
pñp. l. mñsa de re. a. m. pñ.
Item nota q. mñ subūat am
qñm hoc duplicat. compba
tur ibidem. l. cā pñ. Item
nota q. ex re vñsa qñq. pñ
nāst. l. filie ibidem. l. i. pñ.
Item querit. vñ mñ mñ et cetera

passiones cadant in sapientem
prosaici pte pcepto xliij. p
audiam temperu. **I**n pñ.
Item querit. vtrū na sit om
maloz causa ibidem. Item qñ
trū na sit pñ remale
ul' mōle ibidem. **C**an. ta de mā
luet dūsmode v. q. v. **R**elatu
mfi et xi. q. m. na et xxiij. q.
i. m. pñ et **E**. c. mfi bella et
q. viij. xxiij. q. v. **I**n hīc notād
et de conse. d. m. **I**nssime
Inquidā nota q. tplex e
genus inuicidiz parte psaici
pcepto xliij. neli. nasa abre
E. m. pñ. Item duplex inuic
dia reput. vi. actua et passi
ua psaici pte pcepto xliij.
Inuicidā compea. **P**ta pñ.
Item viciū inuicidie pte eiā
i. mantatez septem reb. dete
stabilib. agitat. ibidem. **P**
ptā med. **C**an. ta ad mā. fa
Canon. **S**i emige. **L**o. d. i. pñ
et canon. **S**i epūs inuicid. xi. q. m.
In ratā nota q. irati statim
architenting destbene aut et
cū contrabāt. **R**e. **E**d. enā
pbat. **S**olumus exo. quazūdā
mulierū m. hō de mirabilib. mū.
di psaici pte vln. pcepto.
noti. nasa ab re. **A**nte mē
Canonista ad mā. faat canō.
Si quis irat. n. q. m. **A**te. quit.
vtrū nasa aliqui possit esse
liatū. **E**. cā. medū. **R**e.
Inrisio. **R**o. q. cā. inrisiois
viciū. **S**ex sūt. specialit. pñ.
tanda parte psaici vlin.
pcepto. **R**emiez. inriser. **E**.
m. pñ. Item tā sūt. p. que se
retrahē. debent a mferoz. inri

sione. eadem parte xli. pcepto
iniserū. noli. inride. **S**. m. pñ.
Item querit. quid sit maius
peccatū an inrisio qua pñ.
inridet. dē. cū. patit. **R**eaduū.
uel. cū. dūia. iudicia. **O**tempt.
an. inrisio. pñ. et. mris. ibid.
In. m. pñ. Item nota q. tria
sūt. p. que. retrahere. se. debent
a. deceptoz. inrisione. qñ. ta
pte. metā. pcepto. xxi. **I**n. sa
pias. aīo. **E**. m. pñ. **C**anonista
ad. materiam. licet. aliter. xxiij.
q. i. **P**azata. cā. mē. et. xxiij.
d. **S**edulo. et. n. q. viij. **S**ūia. mfi.
In. roma. nota q. de. yroma.
que. est. pars. mendaci. **Q**rit.
vtrū. sit. pñ. et. quale. **I**tdā.
pte. metā. xxi. pcepto. **R**ec.
te. collaudes. **E**. cā. si. **C**an. ta
videat. de. yroma. m. **E**. hīs
ita. rīdet. m. glo. **S**ape. xxiij. q. i.
In. adex. nota q. tā. sūt. que.
Papue. iudicē. mouere. debet.
et. inducē. ut. equitate. m. iudicē.
debeat. obsuare. parte. psaici.
xvi. pcepto. equi. iudica. **E**.
post. pñ. **C**an. ta. xxiij. q. n.
In. sū. Item. querit. an. iudex.
pñ. allegata. et. pbatā. de.
beat. iudicare. an. sequi. cōstia.
quā. hī. m. cōtrū. **P**a. parte.
metā. pcepto. xxiij. **I**n. sū.
tibi. met. **E**. m. pñ. **C**anonista
de. matā. p. conclusioē. videat.
quod. habet. xxi. d. c. i. et. n.
Item. q. iudicē. auxiliū. cum.
expedit. venit. hūilē. implo.
rūdu. teraa. parte. metā. pcepto.
xvi. **I**n. iudicē. auxiliū. **E**. m. pñ.
Item. querit. an. huāna. iudicia.
melia. iudicē. q. legib. gmetat.

De iudicē. cā.
iudicē. m. xxiij. q. i.
prosaici. pte. viij.
pcepto. **A**ntū. da.
pñ. addi. pñ. mē.
In. dē. cā. nō. pñ.
pñ. tñ. cā. licet.
hī. pñ. pñ. pñ.
addi. pñ.

parte p[ro]fana p[re]cepto xxxviii
ma[n]u[m] retine[n]t & in p[ri]mo. Ca
no[n]ista de iudicijs et iudicijs lig
diuersimode in canone et pur
gabit l. 8 et in can[on]e p[re]biter
lxxxvi d. 1. q. 1. iudices. n. q. 1. m[er]i
ti et c. deus omnipotens et s[an]c[t]us
et in p[re]missis de diuor. gaudem[us]
Iudiciu[m] nota ad hoc ut iudiciu[m]
integret[ur] quatuor p[ar]te p[ro]fane p[re]cepto
xxxviii in iudicio adesto. **I**n me
can[on]ista ad matelam facit m[er]i q
m[er]i nulla vniq[ue] p[ar]te q[ui]t[ur]
de duob[us] et p[ri]mo vtru[m] litem
sit aliquem iudicare vel non
p[ro]fana p[ar]te p[re]cepto xxxviii
n[on] me iudica & in p[ri]mo p[re]cepto
s[an]c[t]o vtru[m] p[er] suspici[n]em sit
iudicand[um] uel non & p[ar]te p[ri]ma
p[re]cepto nota q[uod] iudiciu[m] suspici[n]is
ex t[ri]p[ar]te causa p[re]cedit ibide[m]
& c[on]tra si. p[re]cepto t[ri]plex iudiciu[m]
populi distiguit[ur] fa p[ar]te me
ta p[re]cepto xxxviii iudiciu[m] po
puli p[re]cepto nota q[uod] q[ui]tuor sunt
que h[um]an[um] p[er]tinet iudiciu[m]
p[ro]fana p[ar]te p[re]cepto xxxvi &
in p[ri]mo. equi iudica & post
p[ri]m[um] qui concordat cano[n]e Qua
xi q. m. p[re]cepto nota d[ic]am me
iudiciu[m] quod sit actu iuste et
iudiciu[m] quod sit actu quolib[et] hu
mane et iudicatorie opinio[n]is
in quo mortalis quib[et] sua co[n]s
cientia firmit[ur] p[ro]fana p[ar]te
p[re]cepto xxxviii n[on] me iudica a
post p[ri]m[um] p[re]cepto nota q[uod] om[n]ia
d[ic]ta iudicia q[ui]tuorq[ue] in comp[re]h
ensibilia su[n]t et occulta sine
grauia sine sine g[ra]t[ia] su[n]t iustiss
ma et verissima in seip[s]is et ad

mortalium salutem succedentia
vel p[re]missa p[ri]ma p[ar]te meta
p[re]cepto xxxviii Si tibi p[re]meritis
a[ut] circa medium re

Iudica nota q[uod] m[ul]ta rep[re]s[en]t[ur]
impedimenta p[ro]pter que iudex
in iudicio impedit[ur] p[er] p[ro]fana
p[ar]te p[re]cepto xxxvi. Equi iudica
a[ut] ultra mediu[m] p[ar]te ad m[an]u[m]
facit deare p[ro]fana p[ar]te s[an]c[t]i vi
de of del. et deare a[ut] viciissim
e. ti et in q. vii. iudicat et xi
q. m. iudicare et c. p[er] l[et]erumq[ue]
ead[em] causa et q[uod] p[re]cepto de pen
iudi. tam eccl[esi]asticor[um] q[uam] laicor[um]
co[n] sub[al]ia iudicij p[re]cepto iudi
ciana[m] ibidem & ante med
p[ar]te ad m[an]u[m] facit de c[on]t[ra]l[is]
causa et in de ser. et re iudica
li vi. xi. q. m. quicunq[ue] et c.
de pe. l. vlt[ima] re[cta]

Iuramentu[m] nota homo in
om[n]ib[us] finomib[us] no[n] debet iura
mentu[m] p[re]stare sed in p[re]missis
b[us] fidem seruare p[ro]fana p[ar]te
p[re]cepto xxxviii iurand[um] sua
a[ut] ante med[ium] iambi o[mn]ia q[ui]t[ur]
de sex p[ri]mo que fuerit causa
iustitiam iuramenti & an
med[ium] Sedo vtru[m] auctor[um] p[er]
ceptu[m] sit in om[n]i iuramento ob
suand[um] ibidem post p[re]cepto q[uod]
requirunt[ur] ad hoc ut recte
fiat iuramentu[m] & c[on]tra si p[re]cepto
vtru[m] p[er]u[er]u[m] sit p[er]t[in]et morte
& ante med[ium] p[re]cepto vtru[m] pec
cet qui ab alio exigit iura
ibidem post p[re]cepto q[uod] pena
p[er] p[re]cepto p[er]u[er]u[m] v[er]it imponenda
ibidem post p[re]cepto nota de d
lo[n]i errore qui asserunt nul
lam veritatem iuramento esse

finandi tercia pte matca v^o
pcepto produca testis **I**n
mediu **I**n **I**n de matca in canone
innouo et c. Ita ergo et iura
bnt xxij q. i. xij q. m. et az
et c. vnylisp. et c. adone au
militis alijs c. ibidem posu et
in deat. et si x^o de iur. iur. ex

Instia nota q. iusticie vty
excellencor est et generalior
vtutibz ceteris quod pbat. ext
bz fa phemali pte **I**n m. **I**n
ca medi **I**n l. i. vtybz ex
collencia pluibz exis et audi
compbat. ibidem **I**n m. multi
sunt iustie effia nobilissim q
sub quadaz **I**n p. am aucte com
phendit. qui omibz successue
declarat. ead pte v. **I**n p.
totu **I**n m. querit. vtybz faaes
in iusticiam semp mortalit per
cet. ibidem **I**n m. p. **I**n m. no
q. iusticia diuidit. in supioz
ptes et inferiores parte p. ai
ca p. pcepto **I**n m. deo suppli
ca **I**n m. medi **I**n m. no q.
iustia ab Agellio l. vi. mirabi
destitit. p. ai pte pcepto
xxij. Equu iudici **I**n p. p. m.
In m. de iustia m. ai p. ai
pta in canone. qntalibz xlvij
d. et ij. q. vii. **I**n m. hns ita et i
Canone **I**n m. de rebz xxij. q.
vi. **I**n m. xxij. q. m. **I**n m. p. ai
ta de pe d. i. Serpens et d.
ij. **I**n m. et c. Sapiens d. ead
de con d. m. per aquam
et c. distinc non dubito

In uenies no q. uuenes ut
plumy st p. ai p. ai mep
tam v. ai p. ai. n. phemali p
te **I**n m. **I**n m. finem **I**n m.

uuenes ut plumy sut medares
ibidem **I**n m. post **I**n m. p. ai
uuenes sunt i moderati ibidem
post **I**n m. uuenes ut v. ai effi
aant. tria sut eis p. ai m. ta
mponenda tria p. ai m. ta
pte metca v. ai pcepto aiulioz
aun fta **I**n m. **I**n m. medi **I**n m.

In uenta nota q. uuenta vicia
sunt sex. n. phemali pte **I**n m.
In m. p. ai **I**n m. de matca uue
tutis et infancie videat deare.
ai in uuentute de p. ai p. ai
ga. c. ai in uuentute et in deare
remens in glo de eo qui cog.
consang. v. ai. sue r. **I**n m.

In laborare nota **I**n m. l. l.
q. quidam fuerit illius
opinionis homines no
debere laborare sed dune pui
denae se comittere. quod duo
bus exemplis compbat. p. ai
pte metca pcepto xxv. **I**n m.
serua potius **I**n m. p. ai no q.
illa que ai labore acqrit. me
lius consuunt. qd t. plia o. te
dit. rone ibide **I**n m. post p. ai m.

In labor nota q. labor vanus
et frustratorij dicit. t. plia.
tercia pte metca pcepto xxij
qd potes id tempta **I**n m. ai
fmez **I**n m. qnt. a quo vicio
labores corpales trahat origi
nem tercia pte metca v. ai p
cepto m. ai p. ai tuis **I**n m. ai me
diu **I**n m. de multipli labo
re videre pt. xxij. q. i. **I**n m. hns
ita xxij. q. vi. c. i. et. q. vii.
c. i. de r. ai. **I**n m. ai p. ai m.
In m. rerum et ne. cle. vel mo
telatu. r. **I**n m. q. largitas
In m. largitus fuit p. ai p. ai m.

Sanctus et sub eo alio q. ai. **I**n m. p.
p. ai. q. r. l.

amabilem qd exēplo Tyti impato-
ris compbat^r pda pte metra v^{to}
pcepto Si potes ignotis **P** aia me
Can^{ta} licet alie in canone sepe
vicia xli d. et i q i. Put nō nulli
et demā. **S** de pūga et sacri m
f omnia. Nota q aia late cultum
L aura qui soli deo tamq p^o
om rerū pūa. singulariter debe-
tur quia plures heretici et genti-
les multiplic^r errauerūt pte pūa
pcepto p^o itaq deo supplicat **P**
aia med. Item nota dram mē-
latam dūliaz et ypdūliaz p^a
parte metra pmo pcepto Si
deus est aīnq **A** ad si imbi-
eā querit^r de duobz. Et pmo
vtrū late cultū mēi xpi deat
exhiberi. Sed vtrū late cultū
crucis xpi sit exhibendū m addi
Canōista de lata de conse. d.
m. reñ les ymagines et videat
qd no. de offi. ordi. Si canō. li. vi.

Istima nota q lastitia cō-
iugibz quoz mferit mala. v. p
cepto Cōiugem ama **A** post
mediū. Canōista ad mām fa-
canon. Etia^r pūapes xxxv d.
et canon hinc eton. vliu d.

Laudare nota q laudare nos
ipos non dēmq pda pte me-
tra xxx pcepto Rec te collau-
des ita aia mediū. Item tria sūt
p que quis se debet appos.
laudibz abstinē ibidez in pūa^o
Item quis dicit^r aliu parte
laudare qn in ipā laude tā
spēcia^r conarunt qta parte
metra xxx pcepto parte lau-
dato **P** in pūa^o Item nota
q quem pmo laudamz dap-
nare eū postea nō debemus.

quarta pte metra pcepto xxxv
Laudare quēcuqz **P** in pūa^o
Canōista de laude dūia m ca-
none p smoiar xli d. et in
canone pūbit^r xq d. qui est
palea uel pasta sed p grano
habet^r de celebra missa c. i.

Ius nota q laudes ato ar-
dere non dēmq p^a pte metra
pcepto. viii. **A** uē aqz laudat
A aia si. Item venosī in hoc
papue abalys distēmit^r qz
laudem nō appetūt **A** post pūm
Can^{ta} licet alie xxxv. q. v.
Si nō licet et c. lex eterna
et i q i. Put nō nulli et c. nō
solum ead causa s; q. m.

Legere nota q legere de-
bemz multa quibz lectis ple-
gere idest p elige multa s; v-
taliōra de singulis debemz
teraa pte metra xx pcepto
multa legas **P** in pūa^o Can^{ta}
ad materiam faciūt infra sēpti
canones. xxxv d. sacerdotes
et c. legant et c. turbat et
c. Cur ergo et c. legimz d.
ead et xxxv d. **S** ignoan

Leges qut^r vtrū nāe sūt
legem Evangelicā esse pter
legem nālem et positūa p
santa pte pcepto lū. patere
legem **A** aia med. Item qut^r
vtrū leges huāne obliget in
foro qstē ibid. Item vtrū me-
liq rēgat^r ciuitas ad rēgm
optimo rege uel optima lege
ibidem Item leges benentur
obfuare pūapes a se editas
ppter tā **A** aia pūa^o ibide
Itē nō q rēpūt^r xxxv leges mēq

et scdm aiam non seruande tercia
parte metra pcepto xxv. iudic
auxilium. Et c. a mediu. Canonista
delegibus licet diuisimode et p
de multiplici lege i. d. omne leges
et d. n. quedam etia leges
et d. m. privilegia sunt leges
et d. m. facte aut sunt leges
et de conditorib. legu. vi. d.
morphe et c. se. et m. deare.
Paribam et de psump. Item
de lege poenali que est m mem
bris m. Canone. Sed p. s. d. u.
vi. d. palea est. Et m. Canoe.
Si paula. xxxij. q. v. Item ta
de lege naturali qm de legem
cordibus scripta m. canone duo
sunt i. q. n. xxij. q. vi. m. p. n.
Et m. canone. Si quis autem
de conse. distinc. m. ca.

Liberalitas nota q. liberalitas
est virtus beneficium erogandi qua
eand. p. affectu benignitatem di
omni et p. effectum beneficentiam
p. ma. pte metra. xxv. pcepto
p. d. p. stare potes. Et ante me.
Item liberalitas m. tribuendo et
retribuendo consistit. Et ibidem
post item nota q. liberalitas
h. conveniencia cu. iusticia m.
duobus parte p. p. p. p. p. p.
w. cu. dos videto. Et a. med.
Item nota q. liberalitas est
virtus media int. p. digalitatez
et auariciam p. ma. p. p. p. p.
pte. q. v. m. d. a. a. p. m. Ca
nomista de matia licet aliter
lxv. d. i. Non satis et not.
m. deare. Relatu. de p. p. n.

Liberalis nota q. omnibus
bona dona tribuere et continue
largis mercede sup. b. no reddit

horem nec effiat liberalem parte
p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p.
tuam custodi. Et a. mediu. Can.
lxv. d. i. d. liberalem et.

Liberi nota q. liberi sunt ab
infancia bonis et virtuosis morib.
erudiendi et hoc ppter ta. obsta
cia que m. pueris maxime re
p. u. t. p. p. p. p. p. p. p. p. p.
Frudi liberos. Et a. mediu. p. p.
liberi sunt m. liberalib. artib. ac
etia mechanice erudiendi. Et
pta. p. n. m. Canonista de matia
licet diuisimode. i. d. p. u. n. ale
et xxv. q. m. liberi ad m. a. z. et
fage. p. t. q. n. o. c. e. s. s. e. xlv. d. i.

Libertas querit quot mo.
dis serui efficiuntur liberi q. ta
pte metra. xlv. pcepto. Cum
seruos fueris. Can. ta de matia
libertate videat. Et hoc tunc ob
seruandu cu. sua glo. l. m. d. et
ad m. a. z. fa. deare. v. l. d. i. u. d. e. i. s. x.

Libri querit vtru scolastic
m. diffente liceat multitudine
libroz. capere et m. eiusdem mor
dinate lege p. p. p. p. p. p. p. p. p.
xxij. o. lege libros. Et p. ta. med. m.
Item querit vtru clerici ac ec
clasticas liceat m. libris gentilium
ac etia signeta poetarum effica
atque studere ibidem post. p. te
nota q. m. libris m. quib. seu
lares scientie sunt descripte m.
illis e. v. a. m. t. a. s. m. u. l. t. i. p. l. i. c. e. r. o.
ris et m. illis talib. quis min.
intenta esse debet q. d. exo. hu.
gome. Etiamacen. combat.
p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p.
libros. Et a. med. Canonista
videre p. t. licet alit. canone
legima. i. d. et c. turbat. xxxv.

S Et ca. ut veterem lib. d. ix

Ligwa nota q. ligwe viciat
xxviii que seriose emulant in
xxix prope pcepto maledicti
ne esto. **C**a post med. Item no
q. ta sunt p. que quibz ab hoc
pessere ligwe viciat. debz ab
sonere. ibidem post. Item p.
uorū ligwe discordias seman
tes maxime h. qui pariali
comouent fere viciat. tota
destruxerut ibidem. **C**a
mediū. Amb. ead. querit de
ratione quā ligwa sic diffial
ter refrenat. **C**a post p.
Item ligwa tplex pma repit
que sumo. studio venit cōpescen
da ac eam gladio tplex ab
stidenda pma pte metta m.
pcepto. Virtutem pma. **C**a
mediū. Item ligwa tta sepius
concordatos distordit. n. pte me
tta xv. pcepto. h. pterite. **C**a
m p.
Item ligwa viciat ma
xime q. est viciat. est p. p. p.
supportanda ac ead. colleranda
et hoc ppter duo tta pte me
tta pcepto xxv. viciat lig
nam. **C**a m p.
Item q. ta
bona pcedat a bona ligwa et
econtraio q. ta mala puenit
a mala ligwa q. ex quodā
notabili exo compbat. p.
saia pte pcepto. Solon p. au
ca loquere in conuicio. **C**a m
p.
Item nota q. nulla bestia
vel res aliq. tantū nocet ho
mibz sicut ligwa pma quod
pbat solina exo ligwe augda
serpent. p. saia pte pcepto
xxv. maledicti ne esto. **C**a
ead. mediū. **C**anta de materia

ligwe licet alit. vi. q. vi. ex me
to et m. deare. m. si cum p. dem

de renica. m. **C**a p. malaam

Ligwa et ligui. Quid sit ligwa
ligui et quot sit ad huius li
tiguū attenda. **C**a pte metta
pcepto xv. aduers. notū. **C**a
m p.
Item ligwe non de
bona ad q. q. generibz p. p.
pma pte metta x. pcepto
Contra viciat. **C**a ante med.
Item q. ta viciat ligui p. p.
p. p. q. m. adulator p. pte me
tta pcepto xv. aduers. notū.
Ca post p.
Canista licet alit.
n. d. respon. m. si. et x. l. d.
m. p. et xv. d. m. p.
et p. totam distm. ac.

Ligwa nota q. plures sunt
quibus nocet sui loqui plus q.
sua taciturnitas et hoc q. p. p.
de causis pma pte metta xv.
pcepto. Minores fuge. **C**a
med. Amb. ead. querit de
duobz et pmo q. dicit. ma
ius p. an v. m. loqui an
multiloq. **C**a m p.
Sed de
difficultate auendi huius di
p. p. **C**a m p.
Item nota
q. d. est m. locum. m.
lacionem, et figurata. pma,
pte metta. pcepto xv. **C**a
simulat. v. b. **C**a post med.
Item nota q. loqui sila
ria et ad illa. **C**a m
p. p. **C**a ibidem. **C**a. xv.

Ligwa nota q. p. loqui
cognoscit. homis. fabulas
vel malicia ac ead. sapiēcia
vel bonitas. **C**a ideo p. p.
omnia que audit tante q. p. d. d.
d. q. pte metta p. p. xv.

Prospicito aucta. Et ad finem
Canonista de loquela et locutione
in Canone legimus. xxi. d. et
v. q. v. § Sed aliter et vi. q.
i. In scripturis xxiii. q. i. patet
de ase. d. v. Saluator in

Ludus nota q. ludus duplex
reputatur p. hemali parte §
xxxvi. d. in p. n. Et nota q.
ad ludum q. d. de duobus et
p. mo v. m. ludis et i. oas po
sit esse v. t. q. ibidem. Et ad si
§ ad v. m. in ludis sit v. t. et
quo ibidem post. Item nota q.
ludus aleas fugiendus q. ppter
xvi. p. t. que oritur ex eo pte
p. a. p. p. p. p. p. Aleam
fuge. Et post p. n. Item nota
q. ad ludum t. q. d. p. mo v. t.
causa ludi liceat v. t. hitu reli
giosoru. Et ad med. § ad v. m.
in cana. p. d. l. sit p. t. m. p. b. d.
Tercio v. t. liceat v. t. ludo sca
coru et huiusmodi ludis in ecclesia
p. b. d. m. Item ad ludu q. d. t.
octo p. mo v. t. omnis ludus qui
in m. t. t. fortune liatus sit et
p. m. s. § ad que nam sit p. t.
deuorū ad aleas ludenau p. b. d.
Tercio v. t. ille qui in ludo aleas
v. m. t. illi qui alienas non p. t.
ad r. s. t. u. c. n. e. m. t. e. n. e. a. t. § p. t. o.
v. t. u. quiaq. aliu t. r. a. x. i. t. a. d.
ludu restituere teneat. § q. u. i. t. p.
in ludo amittit. § p. t. o. v. t. u. q.
fraudulenti ludit et tali modo
restituere teneat. § s. e. p. t. o. v. t. u.
ille qui v. m. t. q. n. v. o. l. u. n. t. a. r. i. a.
a. i. v. o. l. u. n. t. a. t. o. l. u. s. t. e. a. d. r. s. t. a. t. u. c. o. r.
teneat. § s. e. p. t. i. m. o. v. t. u. l. u. d. u.
aleas sit p. t. m. § o. c. t. a. u. o. v. t. u. l. u.
dus aleas mortale sit p. t. m. i. b. d.

Canonista de materia licet d. i. s. p. m. o.
de. x. x. p. v. d. c. i. Et notatur
in deare cleri de officia. de vi
et ho. de. et in deare m. r. a. m. z.
de p. o. r. u. s. non ordi. r. c. m.

Luna nota q. luna quito de
lunae suscipit versu nos tato
plus obtenebreat v. s. q. celestes
nam p. t. d. a. p. h. e. m. a. l. i. p. a. r. t. e. §
x. l. d. m. p. n. o. Canonista de materia
lune videat. § h. u. s. u. t. a. r. e.
spondet. § i. q. m. r. c. m.

Lupus nota q. lupus licet om
na pelle sit tectus in chilomna p
ta cognoscitur signa q. n. o. est
omnis sed lupus quarta p. t. e. m. e.
t. a. p. p. e. p. t. o. x. x. x. m. d. u. m. i. s. s. o. s. a. i.
m. o. § p. o. s. t. p. n. m. Canonista
ad m. a. m. v. o. c. a. l. e. m. f. a. a. t. c. a. n. o. n.
o. p. o. r. t. e. r. § o. x. x. i. d. et c. a. n. o. n. e.
l. u. p. o. m. d. et c. a. n. o. d. e. a. r. e. § i. q. v. i.

Lusor nota q. quidam lusor
fuit qui p. l. u. s. i. t. a. m. p. e. q. u. o.
s. t. i. § i. n. d. i. p. p. e. p. t. o. p. s. a. u. c. o. x. x. x. m.
Aleam fuge. Et in p. n. o. Item
nota q. d. n. s. aliqui v. m. d. e. t. a. m.
de lusoribus accepit a. a. r. i. t. e. r. m.
p. n. i. t. i. q. u. o. d. d. u. o. b. u. s. e. x. i. s. c. o. m. p.
b. a. t. § i. b. i. d. e. m. § p. o. s. t. m. e. d. i. u.
Item nota q. in lusoribus duo.
decim magne fatutas r. p. u. i. t. §
i. b. i. d. e. m. § m. p. n. o. Canonista de
materia xxxv. d. Epus

Luxuria nota q. p. t. m. l. u. x. u.
rie s. d. m. d. u. i. s. a. s. q. u. i. q. s. p. e. t. m. a. i. o.
r. i. u. e. l. m. o. d. i. m. a. l. i. a. a. g. g. n. a. t. z.
s. t. d. a. p. a. r. t. e. m. e. t. a. p. p. e. p. t. o. x. x. m.
Luxuria fugito. Et an mediu
Item p. l. u. x. u. i. a. m. b. u. r. e. s. s. u. p. i. o. r. e. s.
de ordmant. et s. d. m. m. m. e.
u. d. e. o. r. d. m. a. c. o. m. e. s. t. m. o. v. i. d. e. r. i.
§ i. b. i. d. e. m. § p. o. s. t. p. n. m. Item nota

scdm Gregor^m q^d ex luxuria octo
generantur vicia ibidem q^d
in p^{ri}mo Ambrosius etiam querit v^{er}
viciu luxurie magis sit omⁿi ali
o p^{er}do. Et post mediu. Can^{ta}
de luxuria videat q^d ergo
xxxviii. Et ad matiam fa
deare. Cum i iuuetute dⁱ p^{er} p^{er}
extra r^e *de q^uo de lⁱta n^o*

Magister Rota q^d m^{ag}
metuenda e a discipulo
et hoc maxime p^{ro}p^{ter}
tria q^u p^{ro}p^{ter} p^{ro}p^{ter} p^{ro}p^{ter} p^{ro}p^{ter}
q^uerit m^{ag}ist^{er} fⁱlⁱu. Et ad finem
Item ad hoc ut m^{ag}ist^{er} metuenda
sit et veneranda dⁱ in p^{ri}mo for
q^uo ibidem q^d a m^{ag}ist^{ro} fⁱlⁱu
etiam querit de e^{is}dem. p^{ri}mo an
m^{ag}ist^{er} in corrigendo discipulu
maiores p^{ro}p^{ter} h^{ab}eat q^u p^{ro}p^{ter}
in filiu ibidem. Et p^{ro}p^{ter} p^{ri}ma
Sed an m^{ag}ist^{er} h^{ab}eat valeat po
larib^{us} collectu imponere vel
etiam exigere ibidem post. Et
quid de m^{ag}ist^{ro} qui festu aliaq^{ue}
sancti q^u de se colend^u est no
vult concedere ad celebrandu
m^{ag}ist^{er} sibi data pecunia. Et m^{ag}ist^{er}
Can^{ta} de materia xxxviii. Et de
quibusdam et xlviii. Et in p^{ri}mo
et h^{ab}et q^uisq^{ue} de elec^{ti}oⁿe cu^m in
m^{ag}ist^{er} de ma^gist^{ro} et obe h^{ab}ilis in
glo^{ria} et de m^{ag}ist^{ro} p^{ro} totum.

Magnanimitas nota q^u mag^{is}
m^{ag}ist^{er} effectus et p^{ro}p^{ter} p^{ro}p^{ter}
sex p^{ri}ma p^{ro}p^{ter} h^{ab}eat p^{ro}p^{ter} fⁱ
viii. Et circa mediu.

Magnificen^{ti}a nota q^u v^{er} mag^{is}
cenae est. media m^{ag}ist^{er} parvifi
cencia et consumpcionem p^{ro}p^{ter}
p^{ro}p^{ter} h^{ab}eat p^{ro}p^{ter} x. Et post
mediu Item nota. sex condicio

nes et p^{ro}p^{ter} p^{ro}p^{ter} magnificen^{ti}a. Et
Et Canonista licet alit^{er} ad ma
teriam facit canon p^{ro}p^{ter} x. Et
Magis nota q^u maiores s^{un}t
honorandi et p^{ro}p^{ter} p^{ro}p^{ter} quo ad
q^uoq^{ue} in quib^{us} omⁿis honor et
reuerencia consistit p^{ro}p^{ter} p^{ro}p^{ter}
parte vi p^{ro}p^{ter} p^{ro}p^{ter}. Et de maiori
Et post mediu. Canonista xxxviii.
q^u i. maiores q^uo ad maiori
honorem et reuerencia exhi
benda induc^{ti} nos debent
specialit^{er} t^{er} ibidem post.
Can^{ta} de materia honorandi
et alit^{er} in Canone. Non est
putanda i. q^u i. et de materia
maior et minor legit^{ur} et no
tat^{ur} in deare p^{ro}p^{ter} p^{ro}p^{ter} p^{ro}p^{ter}
qui filii s^{un}t legit^{ur} et de sen
ex com. Cum illorum.

Mala nota q^u mala que ho
m^{ag}ist^{er} putanda occurrunt sunt
duplicia. q^uta p^{ro}p^{ter} metta vi.
p^{ro}p^{ter} p^{ro}p^{ter} Cum s^{un}t in caut^{er} q^u
in p^{ri}mo. Can^{ta} de materia
xxxviii. q^u m^{ag}ist^{er} quida v^{er} coliaa
de pe^{cc}at^{is} dⁱ m^{ag}ist^{er} h^{ab}eat de vita
et ho^{mo} de. cum ab omⁿi s^{un}t de
eo qui cog^{it} consag^{it} v^{er} p^{ro}p^{ter} p^{ro}p^{ter}
veniens de s^{un}t. audia.

Maledictio nota de maledic
tione que imponit p^{ro}p^{ter} p^{ro}p^{ter}
nam legem mandata dei
non obp^{ro}p^{ter}antib^{us} p^{ro}p^{ter} p^{ro}p^{ter}
metta t^{er}o p^{ro}p^{ter} p^{ro}p^{ter} Como
da multa s^{un}t. Et ad fine
Can^{ta} xxxi. dⁱ p^{ro}p^{ter} p^{ro}p^{ter}
dⁱ fⁱlⁱu alias aut m^{ag}ist^{er} ad m^{ag}ist^{er}
facere p^{ro}p^{ter} p^{ro}p^{ter} i. q^u i. maledicam.

Maledictio querit v^{er} male
dica quis possit homⁱⁿi p^{ro}p^{ter} p^{ro}p^{ter}
p^{ro}p^{ter} p^{ro}p^{ter} xxxviii maledictio

ne est. **D** ad pñcipiū Item
querit: vñ maledicē sit mor-
tale pctm. **I**bidem anfi. Item
querit: que nam sit pena
pñtis maledicōz cōtē dñi
et sanctos et maxime cōtē
mēm dñi scđā pñmali pte
g. xlvñ. **E** m med. **C**an. de
maledias et eoz pñmōe m
amōe. **D**omq. xxi d. et xxi
d. g. alias autē mfi et xlvñ
d. **C**leuq. xxiñ. q. v. **Q**uid g.
de pe. d. m. g. eoz et g. que-
rit de maledicō. c. n. **re**

Malefactor querit: vñ ma-
lefactorū post cōdempñēz
liceat fugere vel se defendere
tēraa pñte metā xxi pñ-
pñ. **Q**uod merito pñtis. **I**
post pñm. **C**an. licet aliter
xxñ. q. v. g. **S**ed obiatur.

Maleficia querit: qua pñ-
tam de iure. **C**an. qñ auli
maleficia veniāt pñmendi. n.
parte metā pñpñ. **Q**uid
deus intendat. **I** post pñm.
Item querit: vñ qui malicia
am cōmetūt irregulares effi-
ciant: et maxime enormia
ut qui sacrificat dñi nūmōz
ut dñes fiat. **re** **I** ad finē
Can. ta videre pñ m. **C**anone
Epi xxiñ. q. v. et c. amone
ant. ca. c. et q. viñ. **re**

Mandatu querit: quis ma-
gis peccauerit an ad dñm
mandatum bisgrediēdo an
an eia pñ pñte metā viñ.
pñpñ. **I** pñtē tōmē xxiñ. **E**
post mediu. **C**anōmista. **D**emā
licet aliter de pñm. manda
et notat: de purga. c. **C**um.

m. unicitate et de elec. m. cūs
Mansuetudo nota q. mansue-
tudo est vñ media rñmēs ma-
sibilitates et moderas nās.
pñ pñmali pñte g. x. **I** pñ
pñia. Item cura mansuetudine
querit: qñq. pñmō quid sit
mansuetudo. **Q**uod quid ipā mā-
suetudo sit hoim bñm. **T**ercō
quare mansueti tñz posside-
būt. **Q**uarto qd dñm mansue-
tudini dat: **P**ñto vñ mā-
suetudo et clemēcia que sūt
partes integrales comparatē
sūt potissime vñtes pñmā p.
te pñpñ. **C**an. ta esto. **E**
ad med. **C**an. ta licet aliter xlvñ
Recedit mñunt polluti et i. q.
viñ. **E**xigunt et xxiñ. q. viñ.
g. **E**x hñs omib. **re**

Manus nota q. sicut studiu aug-
mēt faciliat: adiuuat ingeniu
sic vsus adiuuat manu. **Q**ta
pñte metā pñpñ. **E**x
ce studiu. **I** m pñ. **C**um pñ-
concor lex ciuilis. **I** de le. m. le.
legatis sūt. **E** ornabat dñes
Qta omē artifiu pñm exbaui
sustipit maxemētū. **C**an. ta
enā de matia māng licet aliter
videre pñ m. **C**anone. **E** hñs
xx. q. i. de sac. vñc. vñno. **E**
hoc vñgento exotia. **re**

Maria magdalena nota q.
maria magdalena fuit pñm
peccatō sed pñm cōmīssionez
fita. **E** casta mulier et quia
mulat dilexit xñm ideo meruit
pñmōz pñmōz obtinē parte pñ-
saica pñpñ. **E**x. **L**ibent. **S**exto
amōz. **I** m fine. **C**an. ta
de materia i. q. viñ. **E** qñ omēz

Item maria soror moysi effecta
fuit leprosa eo qd fci suo detrahit
pma pte metat pcepto m. v. v. v.
pman. A. cia fi. l. m. v. v. q. n.
hoc ipm et m. l. di. z. m.

Mater nota qd filia offendens
mrem dicitur voluerit pmon sua
parte metat pcepto xxxvi. Fili
ge non egia. p. m. p. n. o. Item no
q mgtis filia offendens mrem
ecclesiaz offendit deu pmon ibid
C. m. p. n. o. legist. C. de si. san.
et l. iubemq. nlli. g. Ea en l.
de exuina. g. Sacro stia e. ti.
Item nota scdm arylem qd m.
plus filiu diligit qm pr qta
pte metat pcepto xliix. Cum
comu tibi sit. d. ultra mediu
Canta ad mam fat canon 19vi
ad fona et c. no solet. ea. q.

Matinomiu nota qd tria sunt
bona mionu. profauca pte p
cepto x. Congem ama. C. an
mediu. Item scdm canones tplex
est effectus mrio. ibidem post
Item querit que sut cma q
impediut mrio. contractu. d.
post p. n. o. Item querit vnu
licet mrio. contrahet cu sorore
fibe mee spualis parte p. f. ai
ca m. pcepto cognatos cose
d. Item querit vnu filiu duos
compactu mrio. valeant co
pulari ibidem. Item querit vnu
vnu esse de lege vnu qd de
lege naturali qta pte metat
pcepto xliix. Cum comu t sit
d. m. p. n. o. Canonista de maria
xxxvi. q. n. c. n. xxxvi. q. i. c.
m. p. n. o. xxxvi. q. i. videt de
figa. Debit et m. deax. videt
qui mionu. acca. pos. 20.

Mechanica nota qd sub arte me
chanica comprehenduntur septem
artes mechanice. p. a. phemali p
te. g. xxxvi. A. cia finem.

Mediana nota qd vii species
mediane mechanice est medicina
que sanando corpa plonge in
vitam humanam. p. a. phemali
pte. g. xxxvi. A. post. p. n. o.
Canonista ad mam licet aliter
facit. Canon medicina et c.
medicamentu de pe. d. i. et xxxvi.
q. m. Quid facit. Item ibide.
querit de quatuor pmo vtru
medicu teneat. p. n. o. m. f. m. u.
q. n. o. auare qui eu mori pmitte
p. a. phemali parte. g. xxxvi.
d. m. p. n. o. Quid vtru medicu
muito ego teneat. eu auare
et medianas de suo. t. b. u. e. d.
cia med. Tercio vtru peccet
m. f. m. q. non obediens medico
C. cia mediu. Quarto quid de
medico qui facit vel fleubo
tomat aliquem qui inde morit.
d. m. p. n. o. Item ta sut que
onduut mediu. esse fidelem
p. a. phemali parte metat pcepto xxxvi.
Confilu. archam. d. m. p. n. o.
qta nota qd sub arte mediane
comprehenduntur nedu phisica
vmetia cyruugia et pigme
tary. p. a. phemali parte
g. xxxvi. d. m. p. n. o.

Medica nota qd medicina ut
plurimu m tribi offendit p. a.
phemali parte. g. xxxvi.
d. m. p. n. o. Item nota qd antiq
de stebat tam phisica qd cyru
gicu m qua desitpcoe comp
henduntur omes effectus vtriusq.
ead parte. g. xxxvi. A. pta p. n.

Item nota qualiter aviplex allegorice
supponit de confidencia medicorum
parte metra pcepto xxxvi. Con
silium archani d. cta mediu. La
noista de medio licet alit in ca
none adhuc instant in d. et
in Canoe absit l. d. et in m. l. d.
multa. n. q. i. et xxm. q. m. Pa
bucodonozor et in Canone l.
elepe. d. de pe d. i. et in d. c.
omne vtusq. sexus et c. Cu
m finitutes de pe. et r. m. c. ext.

Mediu nota q. duplex mediu
distinguitur quarta pte metra
pcepto xxxv. qd. potes id cepta
q. post pna. Ambi ead. qatur
vtru omne vti moralis consistat
in medio. l. in pna. Can. de
medio licet alit in canone. h.
salubrit. xxxv. q. vii. de elec
pna. ex. et no. de cen. vmes

Memoria nota q. tplex me
morid reputat p. sticali pte p
cepto xxxm. quelegeris me
mento. l. in pna. Item nota q.
p. memoria que auduit. tenaa
cer conseruant. hoc aut. de
attencoe vi sue potencie com
pbat. ibide. l. cta med. Can. ta
de matia de de. xom. id do
m. in glo. p. anda. r. c. n.

Mendaau nota q. ta sut que
maxime quelz a mendaui vici
o retrahere debent parte p
santa pcepto xxxvi. qd. men
tiri. l. post pna. Ambi ead.
querit. de duob. pmo vtrum
ome mendaui sit p. m. d. in
pna. Sed vtru ppter libera
conem homis a quoruq. p. au
lo sit ibidem. Item nota p. m.
puga octo genera madauoru

ibidem. l. in medio. Item nota
p. m. eudem. puga q. aliud est
mendaui iocofum. aliud p. m.
sum. aliud officofum. l. post
pna. Item ad detestacione me
daui tria faciunt p. que homines
se retrahere deit ab hoc in aua
vicio m. vterato ibidem. l. an
med. Item nota q. duo sunt
que causant m. daui ibid. l.
cta fi. Can. ta de ma. n. q. vii
actu. l. p. m. ibidem. l. xxxi. q.
n. g. Item qui falsu. et c. non
artificose. et c. Si quis ad te pa
lea. l. et xxxi. q. v. Iuramenti
de pe. d. n. caritas ergo. et
de vsu. c. super eo. r. c. n.

Mens nota q. qntuq. quis
laudet. aut vitupet. semp ad
mentem recurrere debet. l. te
vtru hoc vnu sit vel non qd.
de illo dicit. tertia parte me
tra quarto pcepto cum r. ta.
vmas. l. cta fine. Can. ta. xi.
q. m. inter verba in prima.

Menstrua nota q. vir ad
mulierem menstruata accede
non debet quia tunc p. m. q. m.
mapit fetus membris dampni
parte p. m. pcepto v. Con
iugem ama. l. in pna. Can. ta
de matia v. d. ad eius vero ac
cia in eodem post p. m.

Mercator nota q. mercatores
in mercanois tam emendo qm
etiam vendendo ut plurimu
occultam malicia rapina et
fraudulencia committit p. m.
hemiali pte. l. xxxvii. l. in
pna. Item querit. vtru merca
tor honestu in reru vendicione
vicia reru patefacere debeat

aut celare. **I**n medio Canonista
habet alter in Canon. Facies
xxxviii d. palea. **E**t in de re
quoniam de treu. et pa. i. glo.

Metrix nota q. tria sunt que
papue docent nos metice fuge
ac eam ponit. euntare parte
psaica pcepto solio metrice
fuge. **E**t a mediū item nota
q. ex metice quor. mala possia
puemut ibidem post item nō
de ex cogitata malicia causa
metrias ibidem. **E**t a finem
Can. ta licet alr. xxm. d. q. i. tū
et in. ca. metices xxxii. q. m.

Metrix nota q. homo in pnti
degens quor. modis mēri pē
sa pte metia pcepto xxx. q. m.
tū. quā nō sit. **I**n pnti. **I**tem
nota q. nemo mētur grām dei
sustipe ex merito digni uel cō
digni sed congrui q. ta pte me
tia. xlv. pcepto q. m. p. m. ra
pienda. **E**t post med. legista
ad matiam facit. l. ampliore
a mediū. **E**t de appellan.

Metrix querit. vtrū bona
opera extra caritatem facta
sunt meritoria q. ta pte metia
ix pcepto. **E**s age que pnt
Et ante med. Can. ta de mā
licet alit. xlv. d. non loca et
t. q. i. fort. et q. n. deia et
c. quiescāq. xlv. d. et xxx.
q. m. **E**t aliquid forte rē.

Miliaa nota q. quadruplex
liaa repit. stā p. m. ali pte
f. xii. d. in pnti. item in mli
a hūa. quatuor concē dēnt
ibidem. **E**t a finē item nō q.
militēs miliaa abucētes dupa
pena antiqua pūebant. ead.

parte f. xii. d. in pnti. item
pūlegia militi fidelit. se exē
cū ibidem. **E**t post pūam. item
militie effecta sūt octo. eadem
pte f. xv. item q. i. tū. vtrū in
licae sit pnti ibide. **I**n pnti.
item q. i. tū. vtrū rex ut alius
magnus. **E**zo extra regnū sūi
militēs creare possit. stā p. m.
mali parte f. xxx. **E**t a. ca.
med. item nota q. duo sūt que
papue faciūt militon atq. con
stauit eadem parte xii. pcepto.
In pnti. Can. ta de mā militū
deo et mūdo militariū tangit.
in canōe clerici. f. d. q. m. idē
x. d. et xvi. q. i. **E**t non nulli
xxi. q. m. c. i. q. et in xxx. q.
v. m. reprehensibile et xxx. q.
q. v. m. q. i. tū. **E**t in mli.

Metrix nota q. pandi sūt
qui in mma felicitate corpore
stā pte metia pcepto xxx.
fibus in adips. **E**t a mediū
Canonista licet alit. ad matiam
facit. Canon. f. h. xlv. d. et
xlv. d. f. i. ibi. q. i. tū.

Metrix cordia q. Benecia mli
de demēcia dicit q. mā est
egitudo omni ob alia. mli. d. a.
spem aut tristia de aliis mli.
serijs parte p. m. pcepto.
xlv. q. i. tū. noli uride. **E**t p. m.
pnti. mli. ead. tā valen. exā
reatant. Can. ta de mā. f. d.
ponderet in fi. et c. Quia tua
d. eadem. xxx. q. m. f. ex
q. i. tū. facit ead. q. f. pcepta
de pe. d. y. **E**t in mli. et d.
m. p. totū. et xxx. d. in
singulis vbi dicit. **E**t mā
plenitudo vtrū est et idō ombre

proposita forma perfecte virtutis et
Modestia nota quod modestia secundum
tullium est virtus per quam pudor ho-
nesta carum et stabilem comparat
autem. **P**er sedem theologos mo-
destia in dictis et factis consistit
tria parte metra precepto xxi. In-
ter conuivas. **I**n pñ. **I**tem
nota quod modestie partes secundum
macrobiū sunt octo pñ parte me-
tra in precepto virtutem pñ a
aut pñ hñ q homo modestus

Modestia nota quod debet ad locum
conem maxime in conuiuio et
hoc propter multa inconuenientia
que modo sequuntur. Tercia parte
metra xxi. precepto pñ conuivas
pñ a si. **C**an. ta ad materiam
aliqualem facit qd hñt in cñe
dicia. i. q. vii. et in canone pe-
tina. xi. q. i. in vbo modestie
et in deare ex studiis suis d'
presump. extra re. m.

Modus nota dñm ut mod-
et ordinem et mensuram pñ
parte metra precepto xxi. Vere
questas. **I**n post pñ a. **C**an. ta
de modo videtur canonē mēsu-
ram in fi. pñe glo. de mēsu-
ra. **I**bidem in textu et i. d. **I**n
militare. **N**ota quod mores antiqui

Mores in duobus differrebant
a moribus modernorum pñ pñe
li parte. **I**n. **I**n medio pñe
pñu mores ab etate et fortuna
variantur. **I**n. **I**n pñ. **I**tem
nota quod cñ mores preceptorum mo-
ralium antiqui mē maxime in
tibus errabat qñta pñemali
parte. **I**n. **I**n pñ. et pñ.
Item mores iuueni pñ ut cñ
minter sunt sex pñ pñe

parte. **I**n. **I**n pñ. **I**tem mo-
res pñu pñu ut pñu pñ
tres ead pñe. **I**n. **I**n pñ.
Item mores nobiliū et regnau
pñu pñ ut pñu. **I**n. **I**n
In. **I**n pñ. **I**tem mores
allicor pñ ut pñ. **I**n. **I**n
Ibidem. **I**n. **I**n pñ. **I**tem
mores diuitū pñu pñ quor
Ibidem. **I**n. **I**n pñ.
Item mores pauperū pñ ut pñ
xi. sunt qñq. **I**n. **I**n
In pñ. **C**an. ista licet aliter
de matia in deare. **C**um exu-
uēte de pñu. in glo. de elec-
Cum in cunctis in glo. de symo-
nathens in glo. et l. d. in
Pacerdotibus et in. **I**n. **I**n
pñ. dñe. **I**n. **I**n mores dñe. du-
Mores nota bñ qñu ad duo
pñ parte metra xxi. precepto.
Cum dubia et fragilis. **I**n. **I**n
mod. **I**tem nota quod in morte
aliqñ nō est ponenda spes sed
in pñe dñe qñ pñe. ex tñs
Ibidem. **I**n. **I**n pñ. **I**tem nota
quod mortis mēoria iugit est hñda
ut mala relinqm et vicia
et hoc propter tñ que **A**bbas he-
lias timore dicebat pñ parte
metra precepto xxi. **I**n. **I**n pñ.
In. **I**n tñeas illa. **I**n. **I**n mores tñe
in pñeas rapit. pñ parte me-
tra precepto vii. **I**n. **I**nque metu
leti. **I**n. **I**n pñ. **I**tem mortis
memoria iugit est hñda pñ
quatuor **I**bidem. **I**n. **I**n fi. **I**n
Ibidem in fi. notantur. xxi. vñ
quos pñe demostenas post
allex. **I**n. **I**n magis decessit de ipñ
gestas et morte composuit
acta eius sepulchru dicitur

despisse d. m. si Item querit
vtrū mors sit bonū ut malū
secundā parte metā pcepto xxiij
fac tibi pponas ¶ in pñ^o pñ^o
querit vtrū in morte alid sit
aialis non est speranda salū
et quid hoc intelligat qñta pte
metā pcepto xvi Cum pñpe
nocens ¶ post mediū ambi
entā qñt Aug⁹ quare pñqñ
veritas hñt offerre illas hñt
as reputat pñ pñdolata ¶
in pñ^o Item mors nō est mñlū
timenda pñcor multiplicem
ipñ mortis vñlem effectū qui
ex corpali morte pñuñt qñta
parte metā pcepto xxm qñl
tum venturi ¶ in pñ^o ambi
querit vtrū timor mortis ex
aist a peccato ¶ ibidē ¶ in pñ^o
Item mors quid sit scdm effectū
ibidē ¶ in pñ^o Item nota qñ mors
componit ex 2^{or} hñs et de
eaz ¶ Etymolō^a pñ quas ipñ
mortis effectū quatuor dñgnit
¶ Quarta pte metā pcepto xxx
ix^o Tempa longa tibi ¶ da
fi Item querit vtrū mors in
flucta sit pñter malū pñe pñ
pñtō an mñt homī a natura
¶ in pñ^o Item nota qñ non
considerant mortis pñula in
quibz vita nñ uigiter versat
et mñdi cupiditates atqz car
nis voluptates sequētes pñles
pñnt audam de quo narrat
¶ Barlaam qui fugiēte vñcor
nem et in baratz cadentem
apphendit arbustula ¶ quarta
pte metā pcepto xxxv
Tempora longa tibi ¶ ulam
mediū ¶ Nota qñ qualis sit

mortalitū statq pñma pte metā
xxxm pcepto Cum dubia
Anglis 2° ¶ Cānta de matā
mortis licet dñsmode in cāoe
hñ qui m. q. m. xij. q. ij. m.
cāo^o xxm. q. m. ¶ pñ mñfē
da et q. vñ Cōue^o xxv. q. vñ.
¶ Cognouim⁹ de pe. d. j. ¶ Pa
dñtat et d. m. adhuc in
stant de con. d. ij. ¶ Reuera
¶ Mñlier nota qñ mñl^o pñ
pñm est mastul⁹ occasionat⁹
pñsanta pte x pcepto ¶ Con
iugem ¶ Ama ¶ pñqñ mediū
Item nota qñ mulieris nane
quor ē aliqua alia vñ pñ
tia parte metā pcepto xxij
Cōiug⁹ nate ¶ in pñ^o Cāñ^o
de matēla in Cānone cōue^o
xxm q. vñ et xxvñ q. pñda
addit et xxvñ q. j. ¶ Sic em
xxij q. j. in pñm de se mñp
ca^o pñ. xxxm q. j. in pñ
de se mñp. ca. pñnt et vñtō
¶ Maliloquū ¶ Nota qñ mñl^o
loquū pñm non de eaz pñ
pte metā pcepto xñ. ¶ In
mores fuge ¶ Cāmedū
¶ mñbi eaz qñt vtrū mñ
alōqñ sit mñq pñm qñ vñ
mloqñ ¶ in pñ^o Item qu
t^o vtrū mñl^o loqñ sit vñma
le pñm tñtū ut eñ mortale
eadem pte pcepto xñ ¶ Tem
tibi pñm ¶ in mediū
Cānoista de matā licet alr
vñm d. sit vñtō iuxta fi.
¶ Mñdiaa nota qñ mñdiaa
scdm mñm pñm sit diffinit⁹
mñdiaa est homī vñtō mñ
tegtas dñm amoris in tñtū
obseruata vel alr mñdiaa ē

Munera nota qd munera non
sunt passim ab omib; et max^o
a tibi psonatu generib; papi
enda p^a pte matra pcepto
xvi. Exigui minq. **P** post me
Item nota qd quatuor munda p^a
osa donat omib; fidelib; dno m^o
ihus xpus ibidem **C** post med
ambi ora querit de trib; **E**
p^{mo} vtru p munera liceat mfi
deles trahere ad fidem **P** post
p^m **S**ed vtru licet a quon
p munera trahere ad religioz
ibidem post **C**oro vtru studiu

liceat munda a partibz reapere
ibidem post. Cāta licet aliter
ad mān faciat canon. Reg. ad
Cān. x. c. d. et l. q. l. iudices.

Munificia Nota qd hō munificia
debet esse maxime in senectute
constituta tertia parte metra
pcepto xi Cum tibi diuitie p
in pñ. Item querit vtrū diuites
qui tempore nātati nolunt ēē
munifici in paupes sint fices
vel raptores censendi p. pta med.

Munus Nota qd mung quaten
pñ tam p scripturis qm enā p
Canones rapit pma pte me
tra exiguū mung a post med.
Canonista p concordantibz m ca
none pñ nōnulli l. q. l. et ca
ead et q. m. c. iudiciū. Item
mung mē redemptōis excellēq
et nobiliū fuit ceteris qd exō.
quodā morali et auctōe compbat
ibidem Cāta de matia munerū
licet alit. c. i. x. q. m. et
m. canone scriptū est. xxv. q. b.
et m. deare. Et si qstios de symo.

Murmuratio Nota qd mali mur
murat cōn dēu et maxime
qn pmerit amos respondet
eūdem pma parte metra pcep
xxix. Si tibi pmerit a post
med. Item murmuratio non de
bona de malorū pssitate et bo
norū adūstare metra pte pze
cepto xxvii Successu dignos
a m pñ et pma pte metra
pcepto xxvii Si tibi pmeritis
a cā mediu Cāta de materia
m. Canoe aliena p. d. i. r.

Mutare No qd mutare d. sapi
dis mores id est qstia et aq
suos temporibz id est ptempoal

propter
habenda
propter
Nature vñ q nature
 ordmem imitant^r grā
 et vñus qui est a pa
 pientia diuina instituta p pte
 metā pcepto xxxij Ignotu
 tūmet q ante mediu Item
 natura dup^r reput^r s^r creans
 et creata p ma pte metā p
 cepto xxi infantem quid p
 aā med^r pān ta ad matiam li
 cet alit^r fat^r d^r i^r qus autē m
 glo vbi mult^r modis disting
 uit^r natā et xxiij q m p
 cōmutabilis deus et de conse

¶ *in v. ta* netales desuma bñte
fmiter et m de con sit natiē
de consi m glo secunda
Nauis nota q rex Salomon
naues mittebat m tharsus de
ferentes inde aurū & sda phe
mal parte & olim a post
pñm Item naus que modico
flumie fortz est magis tuta q
que m alto mari duarz sda
parte metta x pcepto qd m
mū est fugito & pñm
Canomisa de materia m cao
ne dispensacōibz i q vii Et
m Canone turbatz i q m et
xxm q i non turbatz &c

Negligencia nota q negligē
in iure canonu dampnat. et p
duo p pualu pte pcep. l. v. illud
stude. et post mediu pmbi et
querit. vtru negligē sit pccm
mortale ibidem. Item cā pccm
negligencie qat. de dca negli
gencie ad alia pcca cū quib
videt. et conveniēciā hūc pccat
ad desidia torpore et pigritia
ignavia et obmissione pcca
pte metā pcepto solon. p m
p m rapienda tibi. et cā finem. et
ad negligēciā vitandā induat
nos exm auqdam regis qui
tres filios pigerimos habuit
et pigerrimos. et pigriorē
illoz constituit regem p pualu
pte pcepto. l. v. illud stude. agē
et ante mediu. Canonista de
matia hūc alit. xxxi. et dictū
est. et lxxxii. d. v. qd m fine
et lxxxiii. d. m pn. et c. pua
at et c. mīa atum. d. ea et de
pe. d. i. p m sūam mfi. et xi
q. m. non sunt de. pe et te.

Questum in glo de offi arch
ea que in glo de sp nichil p
dest in glo de sp in omi ope
Negotio no uel negotio de
ura Canonu ta sunt papue
attenda quarta pte metta in
pcepto Res age que p sunt
a ca finem Canonista dema
licet diuimode in Canoe de la
xxi q 1 et lxxxviii de Regoa
atorem clerici et c. si acce pale
a est d. ea et in deare popte
de popt in glo et in deare aul
ta quidem in glo ne uel mo ex
Nimietas nota q omne mmiu
ppter duo est fugiendi secunda
pte metta in pcepto qd mmi
u est fugito a ca si Canonista
ad materiam licet alie fiat ca
non Sic retor xlviii d in vbo
mme et xlv d cum beatq
in vbo maxpatois aut mme
Et Canon ne tales de conse
d v et xlv d istinc hinc
atem in verbo mmiu de n
Nobiles nota q nobiles rege
tes in generali sut decem vi
cis viati p phemali parte
g m q in pn Canonista licet
alie face pt qd hnt in canoe
ve qui xxi q m et videat quod
legit et notat in deare vene
rabilis de pben in glo et de pe
quem et de pur c nobilis i glo
item nota q nobiles pncipes
et barones legitia instituit
aucte quadrupliat pda parte
prohemali g vn c. ammes
Can ta ad materia fiat canon
nullq Epus lo d et xvi q 1
in pn et c. 1 et de mstiqua
quasi per totum exira re

Nobilitas nota q tres nobilitas
reputat in vniuerso p phemali
parte g xxviii in pn pncipio
item nota q nobilitas que
attribuitur vel ex gne ad quos
tenseat descendendo ibid g. xv
in pn Canonista de matia
in deare venerabilis de pben
in glo et de pe graue in glo
Necesse nota q qui nocet ta
tum rapiat qntu nocut tercia
parte metta in pcepto alteria
factu a ca si Can ta pccorda
ois n q m Secundu de psump
c. i et q. vii Et si illa re
Notari nota q notari in pub
multu sut utiles si sut boni et
equs si mali in viles pda p
hemali parte g. xxvi p ca
medu Can ta licet aliar in cao
Notari xvi q 1 et de symo m
ordmando in glo et de resp
statutu g noru ul norios li. vi
Notus nota q notu pponendi
sunt ignotis licet in bonitate eq
les existant pma pte metta
pcepto xxx h. Ignotu tu tibi d
post pncipiu pmbi Et quic
vtru auctoris pceptu sit kacho
et bonu in eo q dicit Ignotu
tu tibi c in pn Canonista de ma
licet aliter xvi q. vii Et hoc di
xviii in glo n et in deare Cu
deputati de iudic ex re
Natus nota q Poccus dr
q nati sumq de vceris matru
mudi ac ead omi rru mopes
hede manifestat r ia mudi ali
despcone quam de mudo feat
pccalaus phus pma pte me
tta pceptu xxi pncipio mudi
a ad medu Et ad mudi mudi

facit m. q. n. oportet de lra s
Obedire Nota q. tria sūt
que maxime inducere
debent discipulū ut ma
gistro p̄mpte debeat obedire
p̄ parte p̄sicali xxi p̄cepto q̄
tue m̄grm q. m. p̄m. Item q̄
vñus est lñs plures iudices et
vñus papit illud et aliud aliq
an obediē teneat an p̄mo an s̄do
p̄sicali parte p̄cepto xiii p̄a
ra te foro q. ad medū p̄m
de materia obediēcie licet dñi
mode in canone q. qui p̄siteri
lxxxi d. et xcm d. in p̄m et
in canone qui sūt n. q. i. et
in canone q. quis et c. nō em
et c. q. dñs xi q. m. Et in ca
none p̄m dñs vñ q. i. Et in de
ore illud de maio. et obediē de
gista ff. de re iudic. l. contra
pupillum q. i. et c. de iur. 20
Obiare Nota s̄dm Augm
q. arere non videt̄ scrupulo
p̄actat̄ occulte qui manifeste
fianon dēfinit obviare cetera
p̄te metta p̄cepto xvñ q. dñs
sti factū q. m. p̄m p̄m
de materia in canone Error
lxxxi d. et xlvñ d. distic. Con
sentire et n. q. vii. Negligere
Osp̄erancia Nota q. obp̄ua
aa est quedam v̄ta p̄quam
exhibet̄ alicq. et honor p̄sdis
in dignitate constitut̄ et hic
honor videt̄ in q̄lq. cōsistere
p̄sicali parte vñ p̄cepto. Ma
iori cede q. post p̄m l. Regist
ad mām fat. l. n. q. m. i. ff.
de oi iur. et l. Ariam q.
de heretias et manicheis 20

Ocidere Nota q. ad occasionē
querit̄ ta p̄mo v̄tū licet
v̄porem adulteram aliquo mō
ocidere. Secūdo v̄tū licet
v̄vū v̄voris adulterū occidere
Tercio v̄tū magis peccat occi
dens v̄vorem qm̄ m̄m p̄sai
cali p̄te p̄cepto. x. d. ad med
p̄mgem ana p̄m de m̄m
p̄lia occasione in canone di
sciplina xlv d. et xl d. p̄m
et xcm q. m. m̄m ea ca
q̄ta n. m. p̄m et c. q. nō licet
q. Si ergo et fat. de pe. d. h.
homidm et de homic. c. i.
et c. ti. pro human. l. vii.
Ocasus Nota q. occasus
ta vicia specialiter m̄staut̄
p̄a p̄te metta et p̄cepto n.
plus vigila semp. d. post
p̄m p̄m de m̄m m̄ deare.
R̄p̄t am p̄m de r̄m̄a.
Ocaū Nota q. ocaū est anne
et corpis destructiū parte
p̄sicali p̄cepto xxi dñs
tem tuam custodi. d. post me
dñs Item nota q. non posūt
nos dñs. in hoc mūdo ut oca
em̄ sed ut bonū opem̄ et
hoc p̄pter xviñ auctes nos
ad opus bonū inducentes parte
p̄sicali p̄cepto l. illud s̄m
de agere d. post p̄m p̄m
m̄sta ad materiam facit cano.
Sed illud xlvñ distic. 20
Oculus Nota q. autores sc̄e
ae p̄spectus causam t̄p̄icā
assignare vident̄ quare p̄m
vident qui habent oculos
p̄m̄entes qm̄ oculos p̄m̄.
Sed hñces p̄a p̄te metta
p̄cepto xxi p̄m te collaudes

In p^{ri}mo. Item nota q^d oculus
mei cordis p^{er} meditaco^{em} et desi
deriu^m in celu^m. Debet esse desi
uus q^d Empidoclis p^{ri}mo et
p^{ri}mo. Abbas sancti illi dicit
facere informam^{us} s^{ed}da parte
metta p^{ri}mo xxiix q^d s^{ed}da
specta p^{ri}mo p^{ri}mo. Item oculo
perspicua seu intellectus p^{ri}mo
quid^{am} m^o spectare debet et vi
dere ibidem. Can^{on}ta licet d^{ic}it
ad man^u fac^{ere} p^{ri}mo s^{ed} ut itaq^{ue}.
xxviii d^{ic} et q^d. Sicut ergo
xli d^{ic} et xxi. d^{ic} dyacom et
canon hunc etom xlix d^{ic} et i
q^d i quili et xi q^d m^o. Ve qui
xxviii q^d m^o. Sex s^{un}t de sa^{an}c
c. vno s^{ed} q^d vno vno ad man^u
ocam fac^{ere} q^d notat^{ur} d^{ic}lec.
quorundam li. vii^o r^o n^o.
Odiu nota q^d p^{ri}mo p^{ri}mo v^{er}di
fervent^{er} inter odiu^m et iram.
p^{ri}ma p^{ri}te metta p^{ri}mo xxiix
item in ferre caue. **I**n p^{ri}mo.
ambi^{er} etia^m querit^{ur} de duobus
p^{ri}mo v^{er}u^m odiu^m p^{ri}mo semp
p^{ri}mo p^{ri}mo **I**n p^{ri}mo. **S**ed v^{er}o
autor m^o bene d^{ic}it in co
q^d in p^{ri}mo metta d^{ic}it m^o o
diu generat ibidem. **C**an^{on}ta
de mat^{er}ia odiu^m n^o q^d vii. Si qui
sunt m^o et xxi q^d n^o. **Q**uid
nicolaus de pe^{re} d^{ic} i. homin^um
et in deare. **C**onsuluit d^{ic} off
dele extra. **N**ota q^d officialis
Officialis qui se male geit
ab off^{icio} d^{ic} ab illo p^{ri}mo
m^ou^{er}et q^dta parte metta p^{ri}
cepto xliii. **S**inaor off^{icio}
In p^{ri}mo. Item querit^{ur} v^{er}o
officialis p^{ri}mo debent
in off^{icio} v^{er}o n^o hunc q^d
to breu^{er} m^o d^{ic}et^{ur} fⁱⁿ p^{ri}mo q^d

p^{ri}mo in off^{icio} non debent
et hoc maxime p^{ri}mo ca^u requir^{it}
ibidem in libro. **C**an^{on}ta de ma
facere p^{ri}mo c. non sane xxi q^d n^o.
et clem^{en}ta. **E**t si p^{ri}mo
officialis de res^u et de foro co
pe. **R**omana li. vii^o r^o n^o.
Opera nota ad hoc ut opera
m^o s^{un}t meritoria tra spec
aliter requir^{it} quarta parte
metta p^{ri}mo p^{ri}mo. **S**ed age q^d
p^{ri}mo. **I**n p^{ri}mo. **A**mbi^{er} etia^m
querit^{ur} de t^{er}bus et p^{ri}mo v^{er}o
opera extra caritate f^{er}ta s^{un}t
meritoria. **E**t post p^{ri}mo. **S**ed
v^{er}u^m bona opera extra carita
tem existencia ad veni^{er}te ca
ritate p^{ri}mo p^{ri}mo. **S**ed v^{er}u^m bona
opa in m^o p^{ri}mo f^{er}ta op^{er}at^{ur}
aliquem effect^u **I**n p^{ri}mo. **O**pera
Operaciones nota q^d operaciones
m^o orit^{ur} ex q^dtuor p^{ri}mo p^{ri}mo
mali parte s^{ed} n^o. **I**n p^{ri}mo. **C**an^{on}ta
licet d^{ic}it d^{ic}it m^o cano
ne. **Q**u^oda^m xxi q^d n^o. et in deare.
q^d dei timor^{is} de staⁿ m^o. i glo.
Opus nota q^d opus q^dcuq^{ue}
sit m^o d^{ic}it^{ur} fructuosum
vel existat m^o meritoriu^m sit
et virtuosu^m quarta parte metta
p^{ri}mo. **S**ed age que p^{ri}mo
Et post p^{ri}mo. Item nota quis
non deb^{et} opus aliq^{uod} accept^u
m^o illud valeat adimplere
q^d exemplis methaphor^{icis}
comparat^{ur} quarta parte metta
p^{ri}mo. **S**ed potes id op^{er}ta
Et ca^u si. **C**an^{on}ta de ma^{ter}ia op^{er}ta
licet d^{ic}it d^{ic}it videre potest
xxi q^d i. s^{ed} h^{ic} ita et de fac
vnc. c. vii. s^{ed} hoc vngento

Ora^{ti}o nota dicitur inter orationem
supplicatiam et postulatiuam
parte p^rosuali p^rcepto p^rimo e
ad finem itaq^{ue} deo supplicat^{ur} q^{ui}m
bi eam querit de duob^{us} q^{ui} p^ro
vtru^m hanc sit aliquid in orone
det^rinare petenda ibidem post
p^ro vtru^m deus exaudiat p^ro
res orantes ibidem. d. post p^ro
item nota q^{ue} t^riplex orone eff^r
tus reperit^{ur} ibidem. d. aⁿ med
item nota q^{ue} or^{atio} dicit^{ur} fructu
osa p^rpter duo p^rimo q^{ui} fit re
tando et h^uili affectu. p^ro q^{ui}
est sacrosancta et hoc sex com
p^rat^{ur} exemplis ibidem. d. post
mediu^m item orone et mentis
deuocoe deum placare demq^{ue}
quarta parte met^ra p^rcepto
xlv. p^ro deum placat^{ur} e m^usi
ne. q^{ui}m eam q^{ui}ant^{ur} ta et p^ro
vtru^m or^{atio} cadit sub p^rcepto d. m
p^ro. p^ro quare de^u oram^{us}
d. m. medio. Tercio vtru^m aliq^{ue}
or^{atio} dirigenda sit ad p^ro d. m
fine. Can^{on}ta de mat^ria orone
habet dⁱuisi^one xlv. d. g. e^u
vero xlv. q. n. item Cum
ap^{osto}lus de pe. d. m. m^undu^m deo
distⁱⁿct^{io}ne i. de ym^pis xlv.

Orbis nota q^{ue} orbem vni^uersu^m
descripsit. Actalus p^ro sub fi
gura t^rum ciuitatu^m p^rima p^rte me
ta xlv. p^rcepto infantem m^undu^m
d. ante mediu^m. Can^{on}ista ad ma
t^ria^m facit q^{ue} h^uet^{ur} m. can^{on} le
gim^{us} xlv. d. p^rta mediu^m iⁿ
m. p^ro p^ret altera et m. v. se. et
xlv. q. i. futuru^m eccl^{esi}az et m. ca
none. Scelus n. q. i. de h^uia p.

Pacencia nota q^{ue} q^{ui}m^{us}
pacencia omib^{us} n^ucia
sit et utilis p^rapueⁿti.

p^rincipi n^{on} n^{on} aul^u r^{eg}enti quo
ad duo p^rmaxime n^ucia est et
expediens p^ra parte met^ra p^r
cepto xxxviii. Quem sup^rare
potes^{is} d. m. medio. q^{ui}m et
querit^{ur} vtru^m pacia sit maxima
moru^m v^{er}u^m d. m. p^ro. item ad p^ra
cencia^m p^rutibus exhibendam
inducit nos speciat^{ur} eor^{um} par
te p^rosuali p^rcepto. l^{it}er. Ha^{ec}et^{ur}
v^{er}ice parentes d. ante mediu^m
item nota pacia p^rualet omib^{us}
v^{er}utib^{us} m^undu^m p^rte met^ra p^rcepto
xxxviii. Cum t^{em} p^ro displicat^{ur} d.
item nota q^{ue} antiqui n^uci fuer^ut
quadrup^{la} pacia decorati ibid^{em}
e aⁿ mediu^m. Can^{on}ta de mat^ria
m. Canone. Deinde xxxv. d. ult^{ima}
et xlv. d. i. et c. Cum beata
Paradisus. v^{er}o condico^{is} m^u
ribiles paradisi t^rest^{is} et m^u
quo loco sit situatus p^rima p^rte
phenemali. g. xi. Circa q^{ui}m
Parcialitas nota q^{ue} parcia
litas est ab omib^{us} detestanda
cum sit ab omⁿi veritate et q^{ui}
bonitate remota parte p^rosuali
d. circa mediu^m. r^{eg} m. m.
Parientes nota q^{ue} filii t^roiet^{ur}
p^rutib^{us} m^undu^m obedire parte p^r
osuali p^rcepto. l^{it}er. p^roacientes
v^{er}ice parentes d. ante mediu^m
q^{ui}m eam querit^{ur} de duob^{us}
p^rimo vtru^m parentes p^rponendi
sint alijs omib^{us} m. honore. d.
ita. si. p^ro vtru^m teneant^{ur}
parentib^{us} m. omib^{us} obedire
ibidem. Can^{on}ta de mat^ria
m. Canone non satis d. e^u
teru^m. l^{it}er. xxxv. d. i. et p^roacientes
Parusica nota q^{ue} condico^{is}
p^ro p^ro sit v^{er}u^m p^ro phenemali
parte. g. v. d. m. p^rincipio

Parumpensio iſo. q. nemo qm
cumq. ſciens. ac diues et potes
mores ſe parumpende debet
nec hoc ipi miores a reddendo
debitu honorem ipis maioribus
retribuant. parte pſauali. n.
pcep. q. amoram ee ne q. tēperus
¶ in pñ. Canonista ad materia
ſuat Canon. Non vno in ſi.
deoma questione tercia re.

Parum querit. quare parū
uel ſufficiens appetendū eſt et
qd. eſt minimū fugiendū ſcda pte
metat. pcepto x. q. d. minimū e
fugito. ¶ in pñ. Regiſta. ¶ de
morte reſatur. ul. diuq. ad l. aq.
l. n. ¶ Gillias. nota q. tria

Paterfamilias ſit que inducere
debent patrem familias ad ha
benda ſollicitudine cure reſa.
miliaris parte pſauali pcep.
on. familiam cura. ¶ cā ſine
item pater familias ſcda iua
Canonica ac etiā auctia deſ.
bus ſpecial. cā familia curare
debet ibid. ¶ in pñ. Cāta
ad materia ſa. xlvij. d. ¶ nāe
eſt et ſagt l. pñciatū. ¶
de ver. ſig. ¶ familie re.

Pater nota q. uis pater no
men ſit amoris addo q. nullo mō
licet filio patrem abnegare
nichilomin. tamē patri bene
licet filiu in etate legitima
conſtitui ppter in gratitudinē
¶ non et plures alias cauſas
abnegare parte pſauali pcep.
ſcda parentes ama. ¶ in pñ.
Cāta ad mām ſa. deare. qāta
nalis de iur. iuran. i. glo mag.

Patria nō q. quā ſit que.

inducē debent pñ. ad patrie
deſenſionem. et honorem pſa
ca. pte. pcepto xviij. pugna
p patria. ¶ ante med. item pa
tria ſcda nomis ethro. ¶ diat.
pariens tā ibidem. ¶ cā medū
item qut. vtrū filius obedire te
net. ¶ dua exata papiet q. pug
net p patria contra pñ. Cāta
de pat. licet alit. i. q. i. ¶ alij
et m. deare. Et ſi xpūs de iur.
iurando. et in Canone foritudo
xxvi. q. iii. et q. viij. om. tō
re et legiſta in l. q. i. me. ¶
de religioe et ſ. reſuti. ¶ de
iur. et iur. re. vtrū pauper

Pauper qut. pñ. famis ul
frigoris neceſſitate. poſſit ſur
tum comitte. n. pñ. mali parte
¶ xlvij. ¶ in medio ſcda qe
duo ſūt et vterq. ſup. ſtū con
gredit ſibi vnus uſq. ad mille
alter uſq. ad centū. quib. eorū
plus peccat ſcda parte metat.
x. ¶ pcepto. qd. minimū eſt
fugito. ¶ in pñ. Cāta xj.
q. iii. pauper ſcda Aug. q.

Paupes nō. deus paupes
voluit eſſe quib. elemoſina da
ret. ut regni celoz eſſet ve
nale. pñ. pte metat pcepto
xl. ¶ pſis mterdu. ¶ in me.
Canonista licet aliter xlvij. d.
Non cogant. in paupib. em
deq. paſat. et caput. et ad.
de qd. notat. Archi. xxi. d. i.
nouo. Et ſa. lxxvi. d. ¶ i. pa

Paupertas nō q. paupertas
omnis qñq. alleuare debent
ſa pñ. ali pte. ¶ xlvij. d.
ad pñ. item nota q. ppter
paupertatis onem ſūt nonnulli.

qui palliare se voluit ut duo mē
cetera pcta licent valeant ppe
trare eadem parte pcepto xl
vñ. a cā mēd. Canonista de mē
pauptatis. i. q. i. c. baptisand
et ea c. et q. n. placuit et n. q.
i. notū et c. pñbent. ea c. et
q. fat. c. canon legim. xcm. d.

Pax nota de tripla pace q
esse debet mē cōnem et spm p
pte metā pcepto. m. Spezne
repugnando. p. m. fine. Item
nota q. pax cause reddit. p. p.
quas non est pax inter hominē
ibidem. c. motu fine. Cā ta
videat qd notat. m. deare ad a
plite. de sen. et re uidi. m. glo
pacem. li. vi. et ad mām. fiat
canon. Non omis. n. q. vi. et c.
quia ergo. q. ea. et c. hinc eā
d. xvñ. et xcm. d. dyaco mfi.

Pecati nota q. septem sūt
cāmalia pcta que aīam hinc de
formare. pma parte metā. vi.
pcepto. Que notat. a tenes
p. post medū. Item nō licet pta
ta homin. aliquo tpe lateant. tā
iusto dei iudic. alio tempore ap
parent. et non remanēt impu
nita. sda parte metā. pcepto
xñ. Nolo putes pños. p. i. pñ.
Canonista. de materia. xxv. d.
c. alias m. b. Ex quibus m.

Pecatores Querit. q. de
pñit. peccatores pñpñ et
bonos molestai. ibidem. p. an
medū. Item querit. an deus
iuste pñorib. mferat penā
eterna. ibidem. p. cā medū. Ca
nomista. de materia. xvñ. d. Rec
liant. et meli. n. q. i. multi

Penitentia Nota pñ Augm.

q. penitentia est quedā dolor
vndicta puniens m se quod
dolet se commississe. qm pte
metā pcepto. xli. Cū quid
peccatis. ibide. p. pñ pñ.
Cāta de mē. l. d. Quia tua
et c. dñs sctō. et c. h. non
et c. pñ esse. et c. penitens
et m. capite. ea d. et de pe. d.
i. q. ror. et d. n. Si em mōp
de conse. d. m. Quippe et c.
Agut. et xcm. q. m. c. Ex
hinc omib. Nō q. de reu. te

Perdicio porali. pñone.
nō est multū dolendū quia ex
nos sūt. nec efficiūt qd pñt
tunt. quod ex tñ. compbat.
qta pte metā pcepto. xcm.
Exptis opibus. p. pñ pñ.
pñplexitas. Nota q. dup.
est pñplexitas. parte pñali.
pcepto. li. pñ arbitrio virū
feceris. p. m. pñ. Item qñt.
an aliquis sctm. veritatem
possit esse inter duo peccata
pñplexus. ibidem. Canonista
de materia. xñ. d. sctm. pñ.

Perseuerancia Nota qñt.
constancia se h. ad pñeuan
aīam. p. a parte metā. vi.
pcepto. Constans et lams.
d. cā medū. Cāta de matia
licet aliter. vi. q. i. Suggestū.
De pe. d. n. Non reuertebat.
et c. aplis. et d. m. Non qui
mceperat. pñeuerit. vñ. cē.

Petere poralia simpliter
pñt. petenda pma pte metā
pcepto. xxi. qd iustum est pe
tito. d. ante medū. et c.

Peticio Nota q. ad petitiōe
iustam atq. honestā faciendam

quod sunt attendenda p^a pte metra
pcepto xxi. qd iustu est pe
tito q post mediu item nota
q ta sut que iuste ac eia ho
neste a deo possima postulare
ibidem. C. ptiq med. C. an ta de
matia xxm. q. v. Dixit dñs xv
ij. q. ij. Si quis xviii. q. i. Si
autem x.

Pietas endu est pntib; exo
gcomaru p saica pte pcepto
n. parentes amia. C. aia med
C. an ta de matia xlv. d. m. pñ.
et s. hinc eia xlv. d. et c.
disciplina. Dñc naq; nō nlli. dñi.

Planete nota quo mouentur
planete contra motu finā
tia pte metra pcepto pmo
hoc quicumq; velis. A.

Pollucia nota q decem sunt
p que pollucia pñ domini con
suat pma parte metra pcep
tō. Papphis meredu. C. m. pñ
legista videat l. si auguste
f. delega. n. vbi de hoc x.

Polluta nota q diuina lex et
canonica abhorret illos q quia
re volūt pollute p^a parte me
tra pcepto v. Si vita mspi
aas f. m. pñ. Canonista de h
m. canone recedite xlv. d.
item eiam qut; vñu polluo
que m sompnis mapiet et m
vigilia tñat; pñ pñ et qñ
mortale et qñ veniale pda
parte metra pcepto xxxv. pñ
ma ne ares. C. x. pñ. C. an ta
de matia licet diuimode m ca
none testamēti v. d. m. pñ.
xxxvi. d. q. i. demonia. pñ.
xlv. d. pcedite xxi. q. i. hēmq
et q. m. nō purib; et xv. q. vii.

Coastantib; et de pe. dñm. dñab
xv. et xv. q. n. indigna x.

Posse nota q aliquis dicit ali
quid posse quatuor modis pta
pte metra x. pcepto. qd do
nare potes. C. post pñ. C. an ta
ad materiam facit deare rife
rente de pñen m glo. der. stp.
C. pñatq m glo. et deare cum
hret de eo qui dñt m dñit
m mñio quā polluit p adultm.

Possidere nota q omia possi
dentib; nichil de est qñ eis di
cat veritate pda pñemali pte
f. xxm. C. post pñ. C. an ta
de matia licet alit m deare vi
mis miqua de excess pñ et
m canone ad fidem. xxm. q. v.
et xxm. q. i. C. recta rē.

Potus nota que peccando cō
mittis p potu te nñm et nō
vñm culpate de. pda parte
metra pcepto xxv. C. que po
tu peccas. C. aia mediu. C. an ta
de potu licet alit m deare de q
qui de pem. et remiss.

Precepta nota q ta sunt
que papue ad moralū pcepto
doctrinā capestōda nos induit
tercia parte metra p^o pcepto
hoc quicumq; velis. C. m. pñ.
item nota q pcepta decalo
gi sunt decem et dependent
ex hñs duob; pceptis vi. deo
dilectōe dei et dilectōe pñm
tercia parte metra pcepto. n.
instrue pceptis. C. m. pñ.
C. an ta de matia licet alit de
pe. d. n. cūtas ibi. Celestū
pcepto et lo. d. pcepta. Ca
nomi. et pñm. dñs. pcepti et
pñm. dñs. pñm. et c. C. ut quid.

Dea et m. f. hoc autem xom. d.
Pre eminentia nota q. tplex p.
omencia repit. p. saicali parte
pcepto. l. y. p. acent. vnce pa.
rentes. C. ante mediu. Cano.
nista. m. p. hemo. septi. r.

Presencia nota q. p. hicaa
duna nullam infert. n. atatem
ondit. Boecius quadrup. s. k. m.
coe et exo. s. d. a. pte. metta. vi.
pcepto. q. nte. ar. tiana. dei. C.
ante mediu. Can. ta. de. pe. d. m.
f. Sic. itaq. si. ex. bono. d. ea.
et. f. se. de. ma. p. hie. et. p. d. g.
plene. tractat. m. f. p. d. estia.
ao. xxm. q. m. q. p. sup. ao.

Pre sup. ao. nota que a sup.
dia p. d. it. multu. e. p. cauenda
quod. t. pli. ond. it. p. ma. pte. me.
tia. q. pcepto. Si. v. ita. m. p. pi.
aas. d. ante. med. Can. ta. de.
matia. multipli. et. d. uis. m. ois.
sup. ta. m. canone. de. cent. v. l. o. x.
w. d. et. m. canone. q. t. d. m. q.
de. conse. d. i. et. v. m. d. gene.
ralis. et. x. w. d. q. ulli. p. has. e.
et. c. ita. d. n. b. et. m. de. are. h. y. b.
qui. m. glo. et. t. ex. de. ad. u. de.
iudeis. et. c. si. m. glo. et. t. ex. de.
ad. u. c. m. ar. tis. et. de. p. u. r. g. a. c.
Si. quis. q. t. am. nota. q. q. tuor. s. t.
p. sup. ao. s. p. s. s. d. a. pte. metta.
pcepto. x. w. x. m. iud. i. au. p. p. h.
a. p. t. q. med. i. Nota. q. o. m. a. m.

Preterea. dialia. et. vana.
gaudia. p. t. erent. q. t. a. pte. me.
tia. pcepto. x. w. x. w. t. em. pa.
longa. tibi. A. o. a. med. leg. y. sta.
m. auc. C. de. li. p. te. et. m. auc.
v. ex. de. ap. cog. f. aliud. q.
ol. v. m. r. e. Nota. q. a. a. p. d. em.

Preterea. p. t. oria. m. actu. acti.

uo. m. formae. Debet. se. p. t. e. t. u.
qm. qui. to. a. q. v. e. i. p. u. b. e. p. s. o. n. a.
gerit. et. de. a. u. s. s. u. e. d. i. g. n. i. t. a. t. i. s.
Debeat. s. u. s. t. i. n. e. r. e. p. r. o. s. a. i. c. a. l. i.
parte. pcepto. x. w. ad. p. t. o. r. u. i. s. t. a.
to. d. u. l. a. r. a. m. e. d. i. leg. y. sta. f. de.
offi. d. p. s. i. l. i. o. b. s. e. r. u. a. n. d. a. p. t. o. m.
aduocata. et. v. a. s. a. l. l. y. q. u. i. b. m.
actu. p. a. s. s. i. u. o. s. e. e. a. a. t. a. l. i. t. d. z.
o. b. s. e. r. u. a. r. e. e. t. m. f. o. r. m. a. e. q. m.
p. t. o. r. u. o. t. c. o. r. a. m. p. t. o. r. e. h. o. n. e. s. t. e.
a. t. e. a. a. r. e. u. e. n. i. t. s. l. a. r. e. d. e. b. e. a. t.
v. e. l. a. d. e. s. s. e. i. b. i. d. e. m. p. o. s. t. l. e. g. y. s. t. a.
de. m. a. t. e. r. i. a. v. i. d. e. a. t. de. offi. p. s. e. c.
p. t. o. o. r. u. e. n. C. l. i. x. y. et. de. offi.
p. s. e. c. p. t. o. a. f. f. i. l. i. d. e. p. t. o. r. e.
v. e. r. o. v. i. d. e. a. t. C. a. n. t. a. m. C. a. n. o. e.
E. p. u. s. n. x. v. q. v. n. et. m. c. a. o. e.
de. s. y. n. a. u. x. w. m. d. et. m. c. a. o. e.
l. i. b. e. l. l. o. r. u. n. q. v. i. r. a. t. e. r. a.

Preuisio. nota q. m. p. u. i. s. a. m. l. i. t. u.
nocere. p. o. l. e. n. t. f. i. q. u. e. q. u. i. p. u. i. s. a.
s. u. n. t. m. i. q. n. o. c. e. r. e. p. o. l. e. n. t. q. t. a.
p. a. r. t. e. m. e. t. t. a. x. i. p. a. c. e. p. t. o. q. d.
a. b. i. s. u. s. p. e. c. t. u. d. p. o. s. t. m. e. d. i. u. d. a.
n. o. i. s. t. a. a. d. m. a. m. f. a. t. C. a. n. o. m.
n. o. m. e. d. u. i. x. w. m. d. et. n. o. t. a. t. z.
de. p. a. u. i. c. i. et. c. i. a. m.

Premata. q. u. e. r. i. t. v. i. t. u. p.
m. a. t. a. s. p. i. u. a. l. i. s. m. a. g. i. s. h. a. b. e. a. t.
de. m. o. t. u. o. a. d. a. p. p. e. t. e. n. d. i. et. c. o.
u. e. m. e. n. d. a. q. a. p. p. e. t. i. p. o. s. s. i. t. q. u. i. t. e.
p. o. a. l. i. s. et. v. e. l. e. q. u. i. s. o. p. s. i. u. a. l. i.
p. t. e. pcepto. x. w. x. v. i. ad. c. o. n. s. i. t. a.
l. u. n. e. a. c. c. e. s. s. e. r. i. s. d. m. p. i. n. C. a. n.
a. d. m. a. m. f. a. c. i. t. l. u. e. t. a. l. i. t. C. a. n. o. n.
x. w. i. u. s. x. w. i. d. et. x. w. y. d. B. a.
a. d. p. t. a. et. c. a. n. o. n. q. u. i. s. t. a. p. o. l. d.
et. c. a. n. o. n. n. o. b. q. s. u. e. t. u. d. i. n. e. x. w.
d. r. a. c. t. a. m. o. t. a. q. p. r. i. n. c. e. p. s. l. u. e. t.

Priniceps. legib. p. t. s. o. l. u. t. a. t. i.
p. r. i. n. c. e. p. s. l. e. g. i. b. q. p. s. i. t. e. t. z. p. s. i. u. a. p. t. e.
p. r. i. n. c. e. p. s. d. i. v. m. o. d. u. s. n. p. t. e. p. h. e. q. e.
l. u. d. e. t. l. u. d. p. r. i. n. c. i. p. a. d. q. d. i. u. e. s.

precepto. Item patere legem. Item in pñ.
Item princeps quib. debet esse car
gus. exo. lxxi. impatoris pñda pte
metta vi pcepto. Si pote igno
tis. Item ca. med. Can. ta de mafia
licet alit. in Canoe. Constitutio
nes pñapu. et c. sustipit. x. q.
se. xii. d. et bon. d. nulla. et
c. pñda. et c. pñlapibi. nō boni
d. et in g. Sed notandū xxi.
q. viii. et de pe. d. ii. Si em. inq.
Prodigalitas. Nota q. prodiga
litas vitanda est ppter tā mala
que inde pueniūt. pñda pte met
ta xxi. pcepto. Ne tibi quid
desit. Item ante mediu. Amb. o. p.
quē. vñ. prodigalitas pñ ma
ia pñm. vel gñm. qñ auaritia.
Item in pñ. Item ibidem querit.
an prodigalitas pñ vñ pñda
pte metta pcepto xxi. vñ
questis. Item pñ. post pñ.
Can. ta de mafia de consue. ex
pte et qd. ibi notant. glo. et doc
tores. et c. Nota q. pñmissio in
Promissio certa seu in dista
ta operat. pñda parte metta
pcepto xxi. Item pñmissio a
cā. si. Amb. eam. querit. q.
de illo. qui aliquid pñmit. et
pñmissu. nō adimplet. Item post
pñda. Item nota q. pñmissio
pñsoluenda pñt quia mora in
recedendo. tria opat. mala pñ
pte metta pcepto xxi. qd.
pñstare potes. Item in pñ. pñte
nota q. duo sunt que quēlib.
inducē debent pñmissa repete
adimplere. Item ca. med. ibid.
Can. ta de mafia xxi. q. iii.
Item hñs. ita et xxi. q. iii.
vñmissis. et c. pñt. comutabit.

et c. Non omnia promissa et c.
in malis pñmissis ead. qñtione.
Proprietas. Nota q. duplices
maneries pñtatu. in sūt. vñb.
pñma pte metta pcepto xxi.
Cum fueris felix. Item post med.
Item in pñpuitate constitutus
aduersitates considerare debet.
quarta pte metta pcepto xxi.
Tranquillus. Item post pñ. qñtē. nō.
fabulam. quā. fingit. poete. de
fince. que filia solus dicebat. et
pñ quā. mñdi. pñpuitas. desigēt.
Ibidem. Item Canonista ad man
facere pñt. Canon. fñt. pñt. xxi.
ii. d. et canon. ead. in pñfacione
xxi. recta. Nota q. iugit. p.
Prospicere. spicere debem. q.
futuros. casus. uel. euentus. pñda
parte metta pcepto xxi.
prospice. qui. veniūt. Item ca. med.
legista. de damp. mñf. li.
qui. bona. Item qñ. mñ. et c. pñq.
domi. Item idem. qui. pñ. loca. et c.
Prouidentia. Nota pñ. tñlu.
q. prouidentia. est. vñ. pñ. quā.
videt. et. aliqd. futurū. anteqm.
factū. pñt. pñficali. parte. pñ.
xxi. Tu. te. consule. Item post
pñ. Amb. ead. querit. de. duo
bus. pñmo. vñ. prouidentia. mñ.
partes. prouidentie. debeat. con
mñari. pñ. pñ. pñ. vñ. vñ.
aliquis. in. futurū. deb. esse.
solliat. qd. pñt. ad. prouide
ciam. ibidem. Item post. mediu.
Item nota q. tā. pñt. que. cñ.
re. agendari. prouidentia. in.
duce. dñt. quarta. pte. met
ta. pcepto. xxi. qñ. pñ.
mñpñda. tibi. ca. mediu.
Can. ta. pñ. q. i. nolo. et. xxi.

dis. et. xxm. d. Si in plebibus
ex xcm. distinc. Nulla re.

Prudencia nota q. sex sunt
prudencie officia que vniuers
pnapri vel regenti p maxime
sunt nota p sacrali parte pcep
xxviii. Tu te consule. Ita
finem. Item nota q. tres sunt
acta seu officia prudencie q.
quibz prudente docent amal
futuris p auere. pma parte
metta pcepto vii. Vel teme
xpori. Ante mediu. Item
q. ere possit aliquis an pruden
sit in seuis solu an in pnapri
bi in parte metta pcep. xxx.
distere ne cesses. Et post me.

Prudens nota q. prudent
officiu est no solu pterita co
gitare vinct pnapri mala ac
ta cauere qd. exemplis leo
nis et merguli compbat. p
sacrali parte pcepto xxxviii.
Consulta esto. Ita mediu
prudens quibz prouidere debz
qua. n. pte metta xxxi. p
cepto. Canonista xxviii. d.
Qui epus xxxvi. d. in pna.
et xl. distinc. Amouamq.

Pudor nota q. pudorez hie no
debemq. in distendo. quarta pte
metta pcepto xxxi. Repude
as que nescieris. Ita mediu
Can. ta de pe. d. i. latine.

Puer nota q. sicut pueri fa
ciliter infiant. Ita facilliter
viciose familiaritatibz i myste
tiz pma pte metta xvi. p
cepto. Multorum cum facta
senex. Ita fine. Can. ta
ad man. facit Canon. Non
en. xxii. q. ii. et in deare qo.

studis. suis de psump. Item
pueri tenendi sunt ne nimis
doctis fabulosis imbuant.
tercia parte metta pcepto
xx. Multa legas facto. C.
aa mediu. Canonista ad man
facit. p. d. d. Salomon
vero econtra. et i. q. i. pueri
de etate et q. ex rone
et de delic. pu. de puelis ext.

Pueritia nota q. pueritia
a septimo usq. ad q. tndem
am. tmat. p sacrali parte p
cepto xxxix. Item tua custo
di. C. in p. Canonista vide
pt Canonem. Platu aa fine
et xxxviii. d. et xl. d. ante
omia de pueritia v. et aliis
etatibz videat. s. i. l. a. C. Etas.

Pueres nota q. diutina d. a.
quies maxime ta m.
strat vicia pa pte me
tta pcepto ii. plus vigila. p
d. post p. Can. ta de matia
hoc aliter de pe. d. i. Sunt
q. arbitrit. usq. ad. De l. a. d.

Racionale nota q. in veti
lege pceptu erat pon
ticia ne portaret in pectore
racionale iudiciu in quo esset
veritas et doctna pma pte
metta pcepto xxx. Que ad
pare soles. B. in p. Can. ta
de matia videre pt. in C. eae
xxxvi. distincione. ref.

Rapina nota q. ea sunt que
ad detestaco. pti rapina ma
xime faciut pma pte metta
vi pcepto. Que noatura ce
nas. C. aa mediu. Item no
q. rapina dupliat. diat. uel
comittitur. tna pte metta pcep.

xxm. **U**tere quæstus & m. p. m. a. o.
Raptores nota q. raptores
scdm leges et canones mltip
punitur ac ginter p. a. pte me
tta vi pcepto. Que notatur
tenes. P. a. m. med. m. m. b. e. a. a. z
querit. v. r. u. rapina p. g. u. g.
p. d. m. q. m. f. i. e. t. u. s. i. b. i. d. e. m. p. o. s. t.
p. a. n. t. a. d. e. m. a. t. i. a. r. a. p. i. n. e. q. d.
ad p. s. o. n. a. s. x. x. x. v. i. q. i. e. x. h. i. c.
et ead. t. a. et q. n. r. a. p. t. o. r. e. s. et
o. q. i. q. u. i. s. n. o. n. d. i. c. a. m. r. a. p. e. q. u. o.
a. u. t. e. a. d. r. e. s. d. i. a. t. r. a. p. t. o. r. et q.
f. m. c. a. n. o. n. e. s. et l. e. g. e. s. m. u. l. t. i. p. l. i. c.
p. u. n. i. t. u. r. v. i. q. m. p. l. a. c. u. t. et d. e.
r. a. p. t. o. c. i. et c. s. u. p. e. o. et c. m.
l. i. n. e. i. u. s. t. i. d. e. p. u. b. l. i. u. d. i. s. i. t. e.
l. e. x. j. u. l. i. a. d. e. v. i. r. e. f. e. r. u. o. m. b.
Retorquerit indigent
corpali retorende q. r. a. p. t. e. m. e.
t. i. a. v. m. p. c. e. p. t. o. i. n. t. r. o. p. o. n. e. t. u. s.
p. o. s. t. m. e. d. c. a. n. o. n. i. s. t. a. d. e. m. a.
l. i. a. t. a. l. i. t. d. e. d. e. v. e. n. a. c. i. m.
g. l. o. n. d. e. s. t. a. m. o. n. t. e. m. a. g. r. o.
m. d. e. r. e. p. o. t. a. q. q. u. i. b. r. e. t. o. r.
Retor. siue p. l. a. t. q. d. e. b. e. t. m.
s. e. h. i. e. c. o. n. s. t. a. n. t. i. a. et l. e. n. i. t. a. t. e.
p. m. a. p. a. r. t. e. m. e. t. a. v. m. p. c. e. p. t. o.
c. o. n. s. t. a. n. s. et l. e. n. i. s. p. a. m. f. i. n. e.
c. a. n. t. a. l. i. a. t. a. l. i. t. v. i. d. e. a. t. m. c. a.
n. o. n. e. l. i. a. t. x. l. v. d. e. t. c. r. e. d. i.
t. e. et c. d. i. s. c. i. p. l. i. n. a. et x. l. i. v. d.
m. p. n. o. et o. m. n. i. o. v. i. d. e. a. t. i. l. l. u. d. q. d.
p. o. n. i. t. p. r. a. d. i. s. u. p. v. o. r. e. g. n. a. t.
v. b. i. i. n. t. e. r. f. e. r. i. t. q. u. a. t. u. o. r. n. o. t. i. a. v.
m. a. u. q. b. e. n. e. r. e. g. e. n. t. i. s. e. u. p. p. i. d. e.
t. i. et m. c. a. n. o. n. e. s. i. i. t. o. r.
x. l. i. v. d. et x. x. m. d. q. u. i. s. p. e. s.
et l. x. x. v. i. d. i. n. f. e. r. i. o. r. u. o. r. d. i. n. i.
et x. i. q. m. s. u. m. o. p. e. r. e. i. c.
Redarguere nota q. ad q.
ut redarguere ordmate.

fiat. t. a. s. p. e. c. i. a. r. e. d. i. u. n. t. p. m. a.
p. t. e. m. e. t. a. p. c. e. p. t. o. x. x. x. f. u. e. et
p. a. r. e. p. l. e. s. p. a. n. m. e. d. c. a. n. t. a.
l. i. a. t. a. l. i. t. n. q. v. m. f. i. t. a. u. m.
b. a. l. a. c. o. n. et f. a. t. e. a. q. f. i. a. t. i. r.
Reddere nota q. redde tenet.
d. e. b. i. t. u. c. o. n. i. u. g. e. s. a. d. m. o. i. c. e. p. a. r. t. e.
p. s. u. a. x. p. c. e. p. t. o. c. o. n. i. u. g. e. m.
a. m. a. c. a. n. m. e. d. c. a. n. t. a. d. e.
m. a. s. e. d. a. l. i. t. m. c. a. n. p. o. n. d. e. t.
f. d. et c. c. u. e. x. a. u. d. i. e. s. et x. x.
v. m. q. n. s. i. t. e. m. a. p. l. u. s. x. x. x.
q. p. a. p. o. s. t. e. x. x. x. n. q. f. l. i. n. e.
i. t. a. f. a. t. x. x. x. m. q. n. p. a. n. o. et
c. a. p. l. o. et d. e. p. e. d. i. n. p. i. e. m. i. q.
Reddenda nota q. omib. red
de denda sūt debita. Cui t. b. u.
t. u. m. t. b. u. t. u. a. u. r. e. d. i. g. a. l. r. e. d. i.
g. a. l. p. a. r. t. e. p. s. u. a. p. c. e. p. t. o. x. x. i.
q. u. e. t. u. e. m. g. r. m. p. t. a. p. m.
c. a. n. t. a. d. e. m. a. x. x. m. q. v. m.
s. e. d. n. o. t. a. n. d. u. s. i. t. e. m. t. r. i. a. s. t.
g. e. n. e. r. a. p. s. o. n. a. r. u. q. u. i. b. m. i. q.
p. t. r. e. d. d. i. e. q. u. a. l. e. n. s. f. i. n. a. u. p. t. a.
p. t. e. m. e. t. a. v. m. p. c. e. p. t. o. v. e. r.
b. e. r. a. t. u. t. u. l. e. r. u. s. c. a. n. t. a. a. d.
m. a. t. e. r. i. a. m. l. i. a. t. a. l. i. t. f. a. t. c. a.
n. o. n. s. e. x. s. u. n. t. x. x. m. q. v. i.
Redemptio querit. v. r. u. d. e.
m. o. n. e. s. x. p. i. m. c. a. r. n. a. t. o. r. et h. u.
m. a. n. g. n. i. s. p. i. p. i. q. m. o. r. t. e. r. e.
d. e. m. p. t. i. o. n. e. m. p. s. u. a. c. o. g. n. o. u. e.
r. u. t. s. a. p. i. a. m. a. n. n. o. n. s. e. d. a. p.
t. e. m. e. t. a. p. c. e. p. t. o. x. x. m. q. u. e.
s. t. e. r. i. s. n. o. e. s. s. e. p. a. r. e. s. m. p. n.
c. a. n. t. a. i. q. i. b. a. p. t. i. z. a. d. i. s. et
c. q. s. t. u. e. a. c. a. et q. m.
Regre nota q. regere v.
l. e. n. s. a. l. i. o. s. s. e. i. p. m. d. i. r. e. g. u.
l. a. r. e. et h. o. c. p. p. t. e. r. d. u. o. s. t. o. m.
q. d. u. p. l. e. x. e. i. p. s. i. q. o. r. d. o. r. e. g. i. m. i. s.

prima prohemiali parte §. n.
¶ in fi. **C**an^{ta} ad man^u fiat a
non **Ann**om^e dⁿⁱ xxv. d. et
decretalis inde eor^u de eta.
et quali ex **Op** regib^{us} et p^{ri}
Reges **no** sapib^{us} orbis pro
genes clara non sufficit m^u
genus egregi^u generositas
adiuvant et illustris industria
clarificet p^{ri}ncipatu^m in p^{ro}logo
p^{er}q^{ue} mediu^m **Item** reges illi p^{ri}
Breg^{is} merito debent n^uci
pazⁱ qui a n^uciis sibi sunt pre
cauere p^{ro} a prohemiali p^{ar}te §.
n. **¶** in p^{ri}o **C**an^{ta} in materia
licet diuersimode in deare tua
et in p^{ri}ma glo. de eate. edifi
de fac. vnc. c. vii. et in v. id.
ad minuo et xxv. q. v. re
gu^m et vii. dy. **¶** Quo iure
Reg^{is} **no**ta q^{ue} duplex e
sump^{tu}q^{ue} ordo reg^{is} p^{ro} a p^{ro}he
miali parte §. n. **¶** A dⁿⁱ medi
Item nota q^{ue} in reg^{is} sui
p^{ri}ncip^u qua^{re} requirunt^{ur} ibidem
¶ in p^{ri}o **C**an^{on}ista h^{ic} alit^{er}
ad materia^m fac^{it} xxxix. d. pe
tus. et facit o^{mn}ia can^{on}o d^{is}ta
plina et c. **B**ut n^{on} nulli xlv.
d. et xlv. d. in p^{ri}o. et canon
Scelus. n. q. i. et in deare. ai
p^{er} ars. de eta. et quali
Relinquenda **no**ta q^{ue} t^{ra}
sunt imp^{ed}im^{en}ta in via dei
o^{mn}ia que sunt p^{er}mit^{ta} re
linquenda p^{ro} a p^{ar}te met^{re}
v^{er}o p^{ro}cepto. **¶** Qu^{er}e no^{ti}atura ce
nes **¶** p^{er}q^{ue} mediu^m **C**an^{on}ista
licet aliter xxviii. q. i. **¶**
h^{ic} ita **¶** Et in decretali **B**u
p^{ri}ncip^u de homⁱⁿadio re.

Remitt^e **no**ta p^{ro}ter duas co
suetudines vir innocens iu
rias remitt^e debet quarta
parte met^{re} p^{ro}cepto xxxvi.
¶ Non homⁱⁿes iusti **¶** A dⁿⁱ fine
Can^{ta} licet aliter xxv. d. q^{ue}
¶ pe. pe. d. i. **¶** **S** p^{er} et d. m.
p^{ri}ncip^u h^{ic} v^{ir}chu^m o^{mn} et de testi
venies et fac^{it} xxviii. q. v. re
mittit^{ur} **¶** **no**ta q^{ue} re
Repu^l pudicare n^{on} d^{icitur} m^ultas
conjugem suam quis p^{er} g^{ra}us
et molesta et hoc maxime
p^{ro}ter duo t^{er}cia p^{ar}te met^{re} p^{ro}
cepto xiii. v^{er}o rem^{is}si^one fuge
ante mediu^m **¶** Amb^u et
querit^{ur} de e^o et p^{ri}mo v^{ir}u
marita^m de iure valeat v^{er}o
rem^{is}si^one form^{is} can^{on}em p^{ro} a aucto^{re}
d^{icitur} mitt^e **¶** **¶** post p^{ri}ncip^u **S**ed
quare in repudio v^{ir} et v^{ir}or
n^{on} iudicabunt^{ur} ad pala^m et
q^{ue} v^{ir}or n^{on} iudicabat v^{ir}
et n^uc in diuor^{io} ad p^{ar}cia
iudicant^{ur} ibidem **¶** ante m^ultas
¶ **no**ta que p^{er} dⁿⁱ m^ultas rep^udi^u
et diuor^{io} ibidem post **C**an^{ta}
de m^ultas rep^udi^u in can^{on}o n^{on}
p^{er}is xxxviii. q. i. et in deare.
¶ **¶** **no**ta de diuor^{io}
Reg^{is} **no**ta q^{ue} tam aptam
et tibi no^{ti}am p^{ro} p^{ri}ncip^u uel
futura d^{icitur} mitt^e n^{on} debet
ex^o illa statue qua^{re} ant
qu^{er} de p^{ri}ncip^u **¶** **no**ta
in honore fortune p^{ar}te
met^{re} p^{ro}cepto xxx. **¶** **¶**
tibi qua^{re} no^{ti}as **¶** A dⁿⁱ medi
¶ **Item** res t^{er}rales augm^{en}t^{ur}
tant^{ur} p^{ro}ter duo t^{er}cia p^{ar}te
met^{re} p^{ro}cepto q^{ue} d^{icitur} tibi
p^{er}is dederit **¶** **¶** ante mediu^m

Item de reru tpealiu amissione mlt
cum tptari non debent qta pte
metra xxxvii pcepto exceptis
opibus. **A** post pñm item nō
q res tpeales quidam eas dili
gunt et conseruat ut eorum
serui Item quidam eas diligūt
ad instar dñi Item quida eas di
ligūt et conseruat et retinent
ppter dñi sicut vñi pfecti p
pte metra pcepto xxxvii cō
serua pociq. pta pñm Item
nota q tplex est dñi reru si
ue agenaū pte p sicut pcepto
li nil arbitrio viru feceris
q. m pñm. Cānta ad mutua
liet alit. xij. q. i. q ad hec
callida et xxxvi. d. Si quis
inquit c. ao Nota q resurget

Resurget cōm fides et spes
vtilis est nobis maxime quo
ad quatuor pma parte metra
pcepto xxxvii. Re tmeas illa
Data mediu. Cānta dñi mōsat
amon. Quia spūs xxiij. d. de
resurrectione eā et resurgēti
statu de fide facta fūmter
extra. c. c. c. (ta q reueria

Requencia lro tptiater acci
pit p sicut pte pcepto xxi
metue mōm. C. c. mediu
Cānta ad mām fat depe. d. i.
g. denique et d. m. achab
et c. Talis et c. Si achab

Resus nota q res aīmg mō
pca q est quia suspiciō
semp tūbat quarta pte me
tra pcepto xxi. Quod tibi
suspiciō. **A** m pñm Item nō
q reus m iudicio atq corā
iudice. Si cūta vel defectus
imponant eidem non debz se

purgare p mēdacia ut puria
vel am purgatoris falso te
stimonio qd eod quadrupli
comptat p sicut parte pce
cepto xxi. In iudicio adesto. C.
ante mediu. Cānta de malia
m. q. m manifestas em. q. i.
m. q. pñ. Non est xxxv. q. vlti
c. vl. et m deare p. a. de muti
is peti. de. v. sig. forq. v. tōm
de rescrip. Cūtu. v. Cum reo
et rer. Cū aut. l. v. et m spe
culo de reo p totum. 2c. i.

Res nota q rex dicit a rege
re suando nomē regis
tenet. peccando amittit. p
phiali pte. g. n. S. m pñ
Item de regis multi iusticia
p phemali parte. g. v. a.
post pñm. Cānta de materia
regis licet diuimode m. Cānto
quo iure. vñ. d. et m. Cānto.
achab et c. talis et c. Si achab
de pe. d. iij. et p. hinc etiam
xviij. d. et m. Cānto. C. c. q. i.
et c. de su. em. ep. iter. cla.

Res nota q tplex risus ē.
reprehensibilis m. pcepto v.
tutem pma. **A** post pñm. Cānta
ad malia. fuit. q. i. pñm.

Rumores nota q pñm tria
homines libent pferunt rumo
res sda p phemali parte. g.
xxij. et m pñm. Item rumo
res quibz fugere d. ne sit ul
diat possit eoru auctor uel
augmentator uel fctor uel
etia rumorū ipōz mventor
uel etia pluriū mēdacioz al
falso et noue fame imposi
tor. p. a. pte metra. xxi. pcepto.

Humores fuga in cā medū qā
nomīa ad materiam licet alie
fat canon in cūctis xij q. m. **S**
Abbati Rota de hū. 8.
S q. sabbatum custodire pte
ceptū est circa parte metā
vñ. pcepto Regmāem fugito
q. post pñ. **Canonista** vide
pt. regulā quod ē licitū de
reg. iur. ex. **q. sacerdotes**
Sacerdos nō in dñis sptu
ris aliqñ dñi aliqñ angeli no
māntē sda phemali parte
q. vi. 4. cā med. **Nō** q. sac
dotes nō debēt p lapros iudi
cari ibidem **4.** **Canonista** de mā
m. **q. 4.** **Ecce xxxvi. 8.** et xliij
8. sit rtor et vi. q. i. **Sacer**
dotes et c. ipi sacerdotes. q. ea
xij. q. i. **Sacerdotib.** de hē. cum ex
i. iudic. **re. 1.** **Rota** q. sacmēta
Sacmētū eclesiastica mē
ta fuerit ad sanandas infir
mitates Item mēta sūt ad ad
iuuandū vltutes sda parte
metā pcepto xxxviij. **Sūt**
papue **8.** post pñ. **Canonista**
de mā. sacramentorū videat. **8.**
dñi mei. 10. **Cal.** quā facit de
sacmētis iterandis vel non
et de biga debitum et **8.** bre
uiter i. q. viij. et c. **Sacmēta**
ca. c. **3. q. 1.** **Rota** de b. spēb.
sacmētorum de quibus re
quire ibidem in libro m.
Sacfiā **Rota** q. sacfiā ce
rimonialia postqñ submēt
lex Evangelica euacuata sūt
quarta pte metā pcepto viij.
q. 1. pñ. ipē nōcēs **4.** cā pñ.
Rota dñm mē sacfiā sac
mētū mīsteriū et consecratiō

ibidem in li. **Item** qñqñ dñs
in veteri lege pñserit sacfiā
cā sda aplū illis hoc in figura
contingebat ead pte pcepto
xl. **Canonista** de cōse. **8. 11.**
Sacfiā et i. q. i. **Requē** em et
c. **Si** quis inquit et xxxij. q.
i. **diat** **re. 1.** **Canonista** vtrū li
Sagittarij ceat vñ arte sa
gittariorū sda phemali pte
q. xxx. 8. post pñ. **Canonista**
de cōse. vñca de sagittarijs.
Salus **Rota** q. de Duplia sa
lute curare debem. sda pte
metā pcepto xxxviij. **Si** tibi
papue **8.** m. pñ. **Amibi** ead
querit de duob. **Et** pñ. vñca
sit pñ. magis curare de sa
lute corporis qñ de salute aīe.
4. m. medio **Sado** vñca sit pñ.
obfuare tempo cā mediaas
ac ead cā egritudines motq
superiorū corporū considerā
4. cā med. **Canonista** licet di
uersimode ad mā. facit pñ.
xxxij. q. i. **8.** **Sed** obiat. i. q. i.
8. ex illa et **8.** **Cum** ergo vi.
q. i. **8.** vñca **Rota** q. saluta
Salutatio **re. 1.** aliud est
q. desiderū bonū expmē ac
eos ad quos salutaciōnem dñi
gimq ad amāciā mūtare pñ.
sua pte pcepto viij. **Salu**
ta libenter a cā. si qñbi ead
querit de trib. **Et** pñ. vñca
se pñ. amāciā alia quod
plerūq sit p salutaciōem pñ.
8. **q. 1.** pñ. **4.** m. pñ. **Sado**
vñca mñm signa amāciā
pñ. affabilitate sūt exhiben.
da ibidem post. **Tercio** quare

Sapientia nota q' triplex sa-
pientia in hominib' reputat' p'ma
pte metra pcepto x. Contra
verbosus & aia mediu' Item
sapientia cupiens adipisci natio
ta expedit inuestigare p'da
pte metra p'mo pcepto Tellu-
ris si forte. & aia mediu' Item
nota q' gentiles phi' v'maginem
sapie p'forib' temploru' depingi
fecerit in p'logo. & Item cupies
sapie fructu' degustare cu' tan
fugato torpore illa debet audi-
tate p' q'ia quod fieri p't' epli'
quarta pte metra pcepto xxv
discere ne cesses & in p'mo
san'ia de matia sapie licet di-
uersimode in Canone stta ho-
milia Aug' xv. d. xxxvi. d.
& Ecce xxxvi. d. Sed egra
xxvi. q. vi. vides et xlii. d.
Canoru' Canonu' p'cta in

Satisfactio nota debet que
anime vestitum pnt qualiter
ipis sit satisfaciendu. quarta
pte metra pcepto xli. de celo
colesus & cū si Cānta ad ma
teriaz licet aliter fat de pe d.
pa petrus nota q scandalu
scandalu veritas relinq non
non debet maxime si una
nituerit tercia parte metra
v. pcepto producta bestas &
post mediu Cānta de matia
scandali licet diuismode vi
dere pē canone qmicare vi
q 1 et canone Pauendu x. qm

Item xi. q. iii. hnt vā xxij. q.
m. m. pñ. De pe. d. m. Si ex
dono de gse d. n. pma quide
et m. de ac. Nisi cum pñdem
S. pñgram q. scandalo de re
mñia et m. de re. Cum exiūto
de noui ope. nñt extra.
Sacraa nota q. quibz stola
stia pñam a deo hñit postu
lare debet. pñca pñe pñcepto
xxij. diste tñis (S. m. pñ. et
pñ. pñhemali pñe. S. xxij. ad
fontem (S. post mediu. Item
nota q. desuena nemo debz se
extollere vel etiā gloriari sed
pocut se hñiare et etiā pen
sare solliate ad quos fines plu
res sacraa desuē supiores
puerit quarta pñe metra pñ.
cepto l. Cum tibi contigerit
S. aia pñm. Item nota q. stia
acqñdo duo sensa desuñt
visus et audita pñe pñca
xxij. pñcepto. lege libris. S. aia
mediu. Item nota q. nō debet
quis m. sacraa more secularibz
nimis pñi am. applicare. Con
faciētes m. vñt. S. aia. S. om. q.
m. canone noue. xxvñ. d.
m. parte metra pñcepto pñmo
hoc quāq. velis. S. post med.
Item nota q. antiqui pñi q.
more sacrae cape pñde oia
qñtempñentes se soli pñpñe dñi
carūt quarta pñe metra pñ
pto. xxix. distere ne cesset
S. post med. Tñta lñ dñi
pñmode m. canone. Nulla dñ.
d. et m. S. Sed econtā. xx
vñ. d. et m. canone turbat
et c. qui. de mensa d. cade
et m. de re. Nisi cum pñdem

q̄ pro defectu de remota exē
et de elec cum in auctis m
Syllabi nota q̄ in plenao
discreta d̄ esse r̄tor quod uir
et exis compbat p̄ma parte
metra in p̄cepto. Vtū p̄ma
p̄ cā finē. P̄anoista de matia
in canone. Sic r̄tor xlm̄ d̄
et facit etiā Canon in lo v
q̄ in p̄lata. Nota q̄ sex sūt
Sco que scolastica in bone
memorando p̄oficē p̄t parte
p̄fuali p̄cepto xlm̄. Que
legeris memeto d̄ in p̄u.
Item scolastica qm̄ plures r̄
p̄uit qui copiam librorū h̄re
cupiūt sed in eis m̄ime stude
re volunt et tales congrue
p̄herodem significai possūt
qui gloriā in pellib; interp̄
tatur p̄fua parte p̄cepto xv.
corāo lege libros d̄ post med
Item scolastica qm̄ plures cum
sapienti faculo et insipienti
aio ut p̄lūm ad partes redeūt
quod quodam m̄lato epem
plo compbat. d̄ cā p̄m. La
nomista de mā licet aliter
xxv m̄ d̄. Sedulo et uidet
p̄tuas d̄ v̄u de sen. exco. ex
Scribere nota q̄ auctor ep̄
logando se exp̄iat q̄e p̄t m̄
de s̄p̄t hoc autē p̄t duo
videt seasse videt q̄ta pte
metra p̄lmo p̄cepto p̄ua
ris nudis d̄ in p̄lo. P̄uā
ad mān fiat deare. Sari
bam de presump. exco.
Seduo querit v̄u p̄duo
que sit contra cōmū bonū
cū tat vel alicū multitudinis
semp sit p̄tm̄ mortale. d̄a

pte metra p̄cepto xxv m̄. Iudi
cū populi d̄ in medio p̄uā
faat ad mān Canon Constituti
vi. q̄ i et vi. q̄ i. Si quis p̄p̄
m̄si et s̄. Eare quare xlm̄ d̄
et in c. P̄ediconarios ead. d̄
et c. de P̄dia. l. i.
Segm̄es nota q̄ Segm̄es
figiēda ē p̄ter vi p̄uos ef
facti quos h̄ opari terāa parte
metra vi. p̄cepto Segm̄em
figito d̄ in p̄u. Item segm̄es
d̄iat sine igne vel seozum
ab igne i caliditate aini et
vigore in gem̄ ibidem d̄ in p̄u.
Imbi eāa recitat xlm̄. Illi
segm̄es qui h̄ent ad abbaton
Siluam i m̄ote syon d̄ i m̄e.
Samūia nota de illo p̄m
vmo quem inuent Samaria
m̄s in via p̄ma parte metra
p̄cepto xxi. Infantem m̄idū
d̄ cā p̄m. P̄uā de matia
in canone. Disiplina xlv d̄ et
in deare. Om̄s v̄usq̄ de pe
et i m̄s et in deare p̄etens
de honna ex. ac. m̄.
Senes nota q̄ senes via
at sunt t̄p̄lia defectu s̄dā
p̄hemali parte s̄. m̄. d̄ in
p̄u. Item in Senib; vigere
debent tā que obsuā cōmen
dacoē et narracoē sūt digna
p̄ma pte metra p̄cepto xvi.
q̄ultorū cum facta senex d̄
in p̄u. Item senes nō sūt r̄
videndi sed velud pueri in
om̄ib; supportandi et ad hoc
inducit nos tā quarta pte
metra p̄cepto xvi. Cū sapi
as aio d̄ in p̄u. Imbi eāa
m̄ant q̄q̄ p̄p̄ta p̄uorū

in quas maxime senes decipi
et etatis in aerum 44. post pñ
item querit. viri senes hēant
aliquos amicos hoc est viri
in amicitia in tali etate pñue
rent. tertia pte metia pcepto
vi. q. m. tibi dicitur q. in pñ
santa de matia licet aliter lo.
xxm. d. porro et lxxxvi. d.
santa 2c. Nota q. sñia que
sententia est lata ex aude
licite vel odi in maiestate de
iure non tenet qd ead quoda
comparat exo pñiali pte
vri pcepto Equi iudica. f.
an mediu et pñolu. Canonista
de matia videat. Canonē. Omne
quod xxv. q. i. et canonem
iustit. ca. c. et q. Sed verius
hōt. de hoc. ff. de acqu. hē li.
vi. q. vlt. An autē sñia sit
iusta ex aude pñialis et iusta
ex ordine et causa videat. f.
Si ergo vi. q. m. de matia et
sñie licet aliter videat. canonē
Gumope et f. An ergo sñia
vi. q. m. et de pe. d. m. Si
Achab. de placōe vob sñie q.
liter et pñem pñuati de
beat videat. de ac. vlt. d. 56.
et 12. audi. li. vi. et de sen. pla.
f. Sequit. in pñ. et videat
titulu de sen. et re. audi. et re.
petit. in sexto et de 2c.
Epulchru. Nota de sepul.
chro allex. sñia pte metia
pcepto vi. Inque metu leti d.
in pñ. Santa de matia sepul.
chri et sepulchre et de modo
sepeliendi in canone. Ebon.
viii. q. ii. et in canod. quēsta ca.
dem causa et quēstione m.

Sermo Nota q natura aiali
bus pbiuit auditu visu odoratu
et tactu soli autem homi vfu
exhibuit ad finonem pferendu
pma pte metta v. pcepto Co
tra verbosus Et in pñ pte nō
q pfermonem manifestat hō
qualis mē sit quod exēbus cō
pbat quarta pte metta pcp
vñ ppropiato cūta v. post
plen. Tāta de nā finonem
et loquēde licet diūsmode in
canone Seta Romana m v pa
stoue xv d. xxv q i m pñ
et ca. ita de pe. d. n. Si am iq
et d. m. Si ex bono de conse
d. n. c. vñ et m deare Et si
opus dūm quid et m deare.
Intelligen de versign. ~
Serpens Nota spente hy
storia de quo ratur Aug⁹ q
diat illud nota le vii vi de
amico veteri est mīme cōfide
dum pparali parte pcepto
xl. Filigēas adhibe. Et ita
mediū. Item nota de quodaz
spente qui filiū suū necat
eo q filiū hospitū suū venenat
pma pte metta x. pcepto
Exiguū mung Et an medi.
Anomsta de materia licet
aliter boni d. vñ. Vñ et
vñ d. de iudeis et xvi q i
Et ad hoc callida et de pe d
i. Serpens Adde quod notat
xvi q i. Si cupis et xxxvi
d. Quia catiastias p archi
vbi ponit tam de qūta p
pentis qm scia de ipi vene
no scdm ysidoru et pytago
ram ~
Seruare nota q cū illū qui
rem alienā seruandā accepit

duo sunt considerata: propter
ca parte pcepto quarto. **S**erua
datu a post mediu. **C**an. ad
materiam licet diuimode fat
Canon xliij. d. hinc etiam et
xxm. q. v. **Q**uid etiam si ma
gis pte facit matia rubre de
deposito ex. **U**z serui adms
Serui nota sunt huc et
benigne debent tractari. **E**t si
in aliquo excedit moderate
castigari ad hoc faciendum
duant ex pma pte metca
pcepto xxxv. **S**eruos ob
culpa p. in p. item suos
nequicia venit aliter pui
enda ex illoz qui suos do
minos occiderit ibidem. **I**n
mediu item quatuor suos
gna p plm denotant. **I**n
parte metca pcepto xij. o
tile consiliu. **E**t ca mediu
item dñs ad seruos tria
attendere debet et pensare
quarta pte metrica pcepto
xliij. **C**um seruos fueris
a ca mediu imbi etiam
querunt septem pmo vtz
sam possint pagani hñe
a ca si. **S**ed vtrū seruus
sine consensu dñi valeat
mñm contrahere. **T**ercio
quid si dñs seruū coniugatu
in remota regione velit
eū vendere ibide. **Q**uarto
quid si coniuges sui habet
duos diuisu regionu ita
q ad coniugale officiu neque
unt conuenire ibidem. **P**mo
vtrū siut pta mñm ve
nire possit ibidem. **S**exto
si finis qui fuerat ordinatq

et nūc est restituta mñm con
here possit. **S**eptis quot mo
dis seruū efficiat libera vide
supra ad hñm libertas in l.
Serua. **N**ota scdm plm
q tria sunt genera psonaz
quibz nūq p. reddi equales
scdm uel pmi quarta pte
metca pcepto viij. **V**erba
cum tuleris. **E**t in p. **C**an. ta
de matia suoz et finituz
licet diuimode ad plenū
videre p. l. m. d. p. et de
suis non ordi p totū desui
tute vero i. d. **I**us geau et
xxxv. d. **S**exto die pma
coriam etiam facit quod hñe
in canone. **V**alem xvj. q.
ij. et de p. d. i. **I**tem ut
xpūs ait et d. ij. **S**eruos
et dñm. v. **C**onsideret
Similitudo querit vtrū
corpa mñ. post gñalem re
surrectionē erūt corpi xpi
plia quarta pte metrica. v.
pcepto. **C**omoda nature in
p. **C**an. ta de materia licet
aliter de tñsta mñ corpalia
in glo de consir. vi. uel in
v. **C**um dilecta et de p.
d. ij. pñcipu. **z** c. m.
Simpliatas nota q duplex
est simpliatas pñcia pte
metca. **I**n pcepto. **S**imones
blandos a post mediu. **C**a
nomsta de matia. **I**n q. i. ex
merito xvj. q. i. **S**i cupis de
purga. ca. c. v. et xxxvi.
d. in pñ. **N**ota q quadri
Simulacō plex simulacō
in sacris repit. **C**anombz ex
quibz due sūt vitande q. pñe.

et due sequende quia nāc pā
parte metā xxv pcepto. In
sapiens esto. & ante mediū
Item querit vtrū simulare
se amicu alicui sit graue pētm
prosaica pte vñ pcepto Sa
luta libenter. & m pñ. Item
querit vtrū omnis sūctio pē
liata pā parte metā xxvi
pcepto. Qm simulat vbi d
ad mediū. res nota q sūm
Simulato latentes dū saluat
de ligura sua nō solū facit gla
dū goliadi philisti. & et gla
dū hoab parte psaica pcepto
vñ. Saluta libenter. & m pñ.
Nota de mā xxv. q. ij. vñ
Sobrietatis nota q ad sobrie
tatem abj et pota suauitatem
et tenendas tria nos inducē
deut psaicā pte pcepto xl
vñ. Item nota q sobrietatē effecta
sunt. ix. ibidem. & m pñ. pñbi
et querit quibz psonis quē
vñs sobrietatē. & ad finem
Nota q duo sūt sobrietatē offia
pte psaicā pcepto l. vñ
te tempera. & ad pñ. Item
nota q duplex ē modū suae mē
sua ad sobrietatem plinens
ibidem post. Canonista de mā
xxv. d. qñs igit. Et xxxv.
d. m pñ. et xlv. d. Sic rector.
Societas nota q bō socie
tas. Eploz facit emolumentū
pma pte metā pcepto xx
qto. vñcū ai possis & m
pñ. Item nota drat mē soda
lem pōu collegam et consor
tium ibidem. & ad mediū. Itē
societas vñosorū multū ē ap

petenda et colenda malorū vñ
e contra qm plūm refugēda
quod mltipli compbat. pñ
ca pte pcepto xxxv. Cum bō
mō ambula. & ptoū. Canon
sta de materia xxv. d. Qñs
et lxxxv. d. s. error et xxv.
d. s. Sacroscta et xxv. d. qñ
et et xv. q. i. Solo.
Sodolitas nota q mē soda
les duo maxime conuincē
debeant pā pte metā pre
cepto. xxxv. vñcū ai poss
& ad fi. Item nō q m pñ
sa sodalitate nouē conuincē de
bent ibidem. & m pñ.
Sol nota sctm astrologos
q qñ m solis accensu sit eclips
is multū gnat oculos mē
cū et ē malū signū. pā pte
metā pcepto xxx. Que cul
pare solis. & post pñ. Ca
nonista de mā solis licet alit
videre pē xxv. q. m. ex hñs
de pñ. d. m. adhuc instant
xxv. d. Consulendū xxv.
q. i. Quomaz verus ē.
Sollicita nota sctm pñm
q sollicita ē hñt qui pueit
ex repentino inueniē qd cō
tingit psaica pte pcepto xxx
Extimacōnez retine. & pñ
Item sollicita nō solū sūt hñ
m inueniē modū m demon
stratiuis sed etā m opatiuis
ibidem post. Canonista. l. v. d.
latoz et xv. d. m. canomef
et xxxv. d. i. pñ. ibi hñe sollicita
Sollicitudo querit vtrū
sollicitudo m futū sit licita p
saicā pte pcepto xxxv. Tu
te consule. & pñ. pñ. qñ nō.

Item nota qd tplex est sollicitu-
do illata ut in sapientis reputat
qda parte metra in pcepto
Comoda nature. In pna
Canonista ad manum facit lig
aliter canon plect. xxv. d.
et canon hinc etiam solux d.
et lxxxviii. d. in pna et c. m.
c. a. d. ea. et d. xviii. qm
quid et de offi. pfectis ad hoc
et de offi. pfectis pbi ut in
gule et l. d. accedens.

Sompnia Nota que pt ca
sompniarum et an possint ee
causa futurorum eventuum et
ea cognoscere pda pte metra
pcepto xxxv. Sompnia ne
cures. B. ca. med. Item no
drum ut sompni et somp-
ni. ibidem. In fine. De sop-
no hnt. S. alias. xxv. d. p
nota qd sompnia quatuor mo-
dis contingunt. ibidem. In
in pna. Imbi. ca. querit
de illis fatuus mulieribz quidi-
cunt uel credut se. de nocte
in sompniis cu dyana de age-
tili. vel herodrade cu inua
milane equitaz sup quasda
bestias innumera spacia in-
sue et multa hmgdi. d. ca.
finem. Canonista ad manum fa. ca.
non. Estm. vi. d. in pna et
xxvi. q. v. ep. rectum.

Sompnia Nota qd sompnus
moderate sumptus. tres magis
utilitas affert et econverso imo-
derate sumptus tria dampna
infort. prosaicali parte pce-
pto. xlviii. Quod satis e dor-
mi. Canonista ad manum
facit canon. Estm sup all. anme.

Spes Nota qd ca pda man
consueuerunt theologi canoiste
et legiste vii pparari pda
pte metra pcepto xvi. d. d.
de q. m. tendat. B. in pna. Item
querit. m. p. p. d. q. qui e
norma comittit ca. ca. ista
sacramenta effiat. n. regula-
ris ibidem. d. ca. fi. Canonista
de materia pda licet aliter
xxv. q. i. in pna q. n. et q. v.
in pna et c. Si quis epus et
c. et sorores et c. Si qd clerici
et c. Epi q. ea. et de pda. p. d.

Spectare Nota qd prudens
quibz spectare d. inter cetera
et videre quor pda pte me-
trici pcepto xxxi. d. d. p.
specta. B. in pna. Canonista de
materia videat quod hnt.
sup. in lra. d. in oculis.

Spes Nota qd in omni adu-
sitate et tribulacoe spes semp
tenenda est et hoc ppter qua-
bona inde pueniendia secunda
parte metra pcepto xxxv.
tebus in aduersis. B. post
mediu. Item nota qd duo snt
que pna aduersant. virtuti
spei pma pte metra xvi.
pcepto. Cum dubia et fra-
gilis. B. in pna. Canonista de
materia licet alit. xvi. q. n.
qui diuina et c. hoc autem
ques. ea. et c. q. hnt. q. ea.

Studiu / Nota qd studiu
sapie inter omni homi studia
est sublimiq. iocundius subli-
lius et pfectius pda parte
metra pcepto pmo. Tellur.
si forte. B. in pna. Item no
q studiu pt esse reprehensile

maxime ppter xor qta parte
metta. l. pcepto. Tu tibi con
tigerit q. pta pum. Can ta
lutor. l. d. et in deare exhi.
dno suis de psump. et de ma
gistris. Qm no nulli et c. se
specula. e. ti. et de prius. ai
duer. l. vi. q. duer. diu. as
Stultia no stulticias ex diu
ps. cas. diuis. tempib. atq.
loas. simulauerunt. que diuis.
exemplis. compbant. n. pte
metta. xxv. pcepto. Inspices
esto. p. ca. fine. Canonista.
de matia. in canone. dicit. dno.
xxv. q. i. **R**ota. qm. qm. oib.
Subueni. pte. subueniendu.
tamen. in. no. subueniendi. de
lecta. psona. e. lndi. quod. ex
quor. compbat. p. pta. pte
pcepto. x. Au. des. videt. p.
pty. pum. Item. qut. p. bnfac
tor. me. et. anna. sint. me. gli
na. te. cons. et. possid. v. cor.
subueni. et. no. ambob. au. ma
gis. pte. in. hoc. casu. subueni. d.
p. pta. pte. p. pcepto. Qu.
des. videt. p. ca. fine. Can. ta.
ad. matiam. facit. canon. defen
sionis. lxxv. dist. i. g. e. r.
Sum. bonu. nota. q. diuis.
opmomb. antiquor. in. quib.
sum. bonu. dicebat. c. s. s. tere.
que. p. doctores. saue. sint.
te. p. bte. pta. parte. metta.
pcepto. Celluris. p. forte.
p. ca. med. pta. s. d. m. p. regf.
Superbia. q. quadruplex.
est. species. supbie. pta. phe
miali. parte. p. xxxv. q. i.
in. fine. Can. ta. xxv. q. v. hinc.
notadu. et. l. d. s. in. pna. n.

Superbos nota q. supbos deq.
ar. p. p. in. p. qm. alios.
p. d. res. q. d. sextupli. p. b. t. ex.
p. d. a. p. hemali. pte. p. xxxv.
p. in. p. o. r. p. pta. d. am. ut.
Supplia. e. supplicat. et. po.
p. d. are. parte. p. pta. p. pcepto.
p. d. q. deo. supplicat. p. p. m. o. d.
Can. ta. ad. man. fat. vi. q. i.
qualit. xxv. q. ii. p. si. et. xxv.
q. ii. in. p. m. a. p. i. o. r. et. n.
Suspicio. nota. q. t. p. l. e. x. g. d. y.
p. s. p. i. o. i. s. r. p. i. t. z. parte. p. pta.
pcepto. xxv. q. i. m. e. u. d. i. c. a. p.
ca. si. Item. qut. v. r. u. m. m. a. t. i. a.
qut. v. r. o. r. e. m. s. u. a. m. de. a. d. u. l. t. i. o.
s. u. s. p. e. c. t. o. r. d. i. s. t. i. t. u. t. p. o. s. s. i. t. a. d. u. l. t. e.
x. y. p. e. r. i. t. a. t. e. m. q. u. a. r. t. a. p. a. r. t. e.
metta. pcepto. xxv. q. i. p. a. a. n. e. e. s.
p. q. u. i. s. p. a. a. f. i. n. e. z. p. m. b. i. e. c. f.
q. u. e. r. i. t. z. v. r. u. m. s. u. s. p. i. c. i. o. b. o. n. u. p. e.
v. e. l. m. a. l. u. p. a. a. m. e. d. i. u. p. t. e.
q. u. e. r. i. t. z. v. r. u. m. s. u. s. p. e. c. t. a. e. t. d. u.
b. i. a. s. i. n. t. i. n. m. e. l. i. o. r. e. p. a. r. t. e. m. t.
p. t. a. n. d. a. q. u. a. r. t. a. p. t. e. m. e. t. t. a.
x. y. p. a. p. t. o. q. d. t. i. b. i. s. u. s. p. e. c. t. i. o.
p. a. a. m. e. d. i. u. p. a. n. t. a. de. m. a. t. i. a.
i. n. d. e. a. r. e. p. i. q. u. i. s. de. g. r. a. d. u.
de. p. u. r. g. a. c. a. e. t. m. e. l. i. q. n. o. t. a.
t. e. p. l. o. i. n. c. a. n. o. n. e. p. a. m. p. e. r.
x. y. q. i. e. t. x. y. q. t. e. r. a. a. p. n. a. i. d. e. t.
e. t. c. n. o. n. s. i. n. t. a. u. d. i. e. n. d. i. q. e. e. s.
Habernaadu. De. l. i. a. e.
Rota. q. t. h. a. b. e. r. n. a. a. d. u.
p. p. u. a. l. e. n. o. m. a. t. i. a. l. e. m.
q. i. t. e. a. l. e. s. i. a. n. e. v. i. d. e. a. t. z. i. n.
d. a. v. i. d. e. q. t. a. p. t. e. m. e. t. t. a.
pcepto. vii. q. i. t. h. u. r. d. e. u. p. l. a.
c. a. p. a. a. f. i. n. e. m. p. a. n. t. a. de.
m. a. t. e. r. i. a. h. i. c. e. t. d. i. u. s. m. o. d. e. i. n.
c. a. n. o. n. e. p. i. q. u. i. s. v. o. l. t. e. t. x. y.
x. y. d. i. t. e. m. i. n. c. a. n. o. e. p. i. q. u. i. s.

l. q. i. et de conpe. d. i. in pñ.

et in f. eonata xxi. q. v.

Tabula nota q. in duab. tabu-
lis lapideis deus dedit pcep-
ta moysi p. 1. pte metta
n. pcepto pñstue pcept. f.
in pñ. Canonista in canone
disciplina xlv. distinc. in

Taciturnitas nota q. extat
metate deo pñm efflamur
quod tñliatē compbat. pñ
pte metta in pcepto pñstue
pñm f. in medio pñbi qñt
caam vñu pñm locutis pñ
maia pñs taciturnat. f. ca
mediu pñm nota q. tacit-
urnitas a pñct. patrib. mñi
phat. cōmendat. f. in pñ.

Taciturnitas nota q. taciturni-
tatis sunt cauendi quarta
parte metta pcepto xxi. q. v.
de mñs animo f. in pñ.

Tacere nota q. tacere qñq.
est laudabile qñq. vitupale
pñma parte metta in pcepto
vñtutem pñm f. ca finem
pñm querit. vñu pñm pñm
pñm pñm mortale pñma parte
metta pcepto xxi. q. v. f. d.
nostri factu f. in pñ. f. ca
ad materia facit Canon f. d.
rector xlv. d. et f. f. d. xxi.
vñ dñ et in regula qui ta-
cet. de re iur. li. v. o.

Temperancia nota q. vñus
temperancie multiplicat accipi-
tur pñma pñemali pte f.
v. pñ totu pñm nota q. pñ
pericia tñm nobilis vñus ex-
istit q. reb. omñi. mod. mñpō
pñda pñemali parte xlv. q. v.
f. d. pñ totu pñm nota q.
pñi pñm tres pñs temperan-

de anglib. vñose vñe volen-
fore nōas. pñda pte metta
cepto xxi. q. v. f. d. ut valeat
f. in pñ. Canonista licet alit.
in canone. f. d. pñm xxi. q. v.
f. d. disciplina et c. omñs qui et
c. omñs qui et xlv. d. q. d. f. d.

Tempora nota q. tempa-
non sunt cñspanda pñda
parte metta pcepto xxi. q. v.
f. d. tibi pñpue. f. mñ. pñbi
caam qñt. vñu obferuare.
tempora ad medianas dñdis.
f. pñm f. ca med. f. ca ta
hōt dñs pñm. in f. d. itaq.
xxv. q. i. pñm de pe. d. i. f. d.

Tempore abolus pñm
pñm f. d. qñm adaz pñma
parte metta vñ. pcepto pñ
temere vñm. f. post med.
f. ca ad mñm facit canoes
hñc etōm. xlv. d. xxi. q. v.
f. d. querit. xxi. q. vñ. f. d. nulla
de pe. d. f. d. et c. f. d. mñ.
mñit. r. f. d. nota q. tempore me-

Tempore pñm pñm pñm
quadrupli. pñda parte metta
pcepto xxi. q. v. f. d. quā nost.
f. in pñ. pñm in tempe. pñm
quatuor modis quō mñm pñ
f. in pñ. f. ca ad mñm lñz
alit. facit xxi. q. v. f. d. f. d.
xxv. q. vñ. f. d. vñ de pe. d. i.
f. d. f. d. nota q. cupidus.

Tempore pñm pñm pñm
parte pñm pñm pñm pñm
pñm pñm agere. f. ca finem
Canonista de matia xxi. d. f. d.
pñm pñm pñm. nota q. ca
pñm pñm pñm pñm pñm
concedenā querit. de trib. q.
pñm vñu in mortis articulo

sufficiat furi vel vspurio ad sa-
lutem Testamenti condere sup
male ablatoru restitutione. Et in
pñ. Sedd vtru talis teneat
rem restituere cu fructibz inde
pceptis. Et in pñ. Tercio qñs
executores in testamētis relin-
quere debeat decedentes. Taa
parte metta pcepto x. erdt
sors dederit. Et in medio. Ca-
noista de testamētis. Atesta-
condentibz in canos testamētū
vi. d. et in canone romana
vi. in Sabbato. xv. d. Item
in deare. Cum martore. v. Cete-
ra de cele. mis. et in c. n. i. pa-
glo. de testa. et in deare. Quia
nos. et in deare. Cu eos e. ti-
z. breuit. legista de testi. p. totu.

Testimoniu nota q. aia te-
stimoniu ferendū qñt. Duo pñ.
pñmo vtru homo teneat. fix
testam. Tercia parte metta v.
pcepto. p. ducta test. Et p. q.
med. Sedd vtru liceat homi
ferre testam. de hñs que pñ.
in pñeto sūt commissi ibide.
Et ante med. Pan. ta. i. q. i. dñ.
dedant et xi. q. i. Testimoniu.

Testis nota q. tria sūt que
testem inducē dñe. sup. omia
veritatem pñulgare. nec eā
celare. dñ. aliquatū. Tercia pte
metta v. pcepto. p. ductus
testis. Et ante med. pñbi et
querit. et quis possit esse test.
et que et quot. condicōes.
requirūt. in teste. Et anteme-
dñ. Item querit. et qua pena
de iur. dñis et canos. falsi
testis veniat pñmōd. Tercia
parte metta v. pcepto. p. ducta.

testis. Et post med. Canoista
de materia. s. de cñsūmo. et
teste. licet diversimode videre
pñ. in canone. Sacro. s. ta. xxi.
d. xi. q. iii. Existimat. Sed
qualiter de iure veniat pñ.
vidus. falsi test. legit. et no.
tat. in deare. falsi. dñ. deari.
falsi. et in canone. pñbi. v.
q. vi. et xxviii. q. v. h. ymago
v. satis. en. Satis. en. al. est.
cap. m. et ead. facit. ta. de st. et
attesta. p. totu. et l. i. ff. ad l.
cor. de fals. iudicia.

Theatra nota q. theatra
septia et vltima spes artis
mechanice dicit. et que sūda
ludoru. atheatro. dñ. mñu.
pat. et pñ. pñhemial. pte. Et
xxviii. d. in pñ. legista ad
man. facit. l. i. cñ. Et vñu.
statu. ff. de v. di.

Uniuersitas. Querit. et quare
quedam legalia retinuit ead.
et quedaz non. qñt. pte metta
pcepto. xl. Thure. dñ. pla-
ca. Et in pñ. Canota ad
materia. licet aliter de pe.
dñ. Et opponit. et.

Timor nota q. timor mor-
dm. atq. moras. infert homi
qñtuor. mala pessima. qñta
pte metta pcepto. xlv. Su-
specti. caueas. Et in pñ. dñ.
pñbi. et querit. et vtru timor
sit pñm. et qñ mortale
et qñ veniale. Et an med.
Pan. ta. de matia. Et dñ. i.
mode. xxviii. q. vi. in pñ. dñ.
et in canone. et venit de
pe. dñ. i. et querit. et vtrum.

Ullerae leniq. sit tollere.

penam quā quis tolleret iuste p[ro]p[ter]
demerita p[ro]p[ter] aadmis uel pe-
nam quā tolleret iuste. Et
parte metā p[ro]p[ter] p[ro]p[ter]o. Et
merito p[ro]p[ter]is p[ro]p[ter] p[ro]p[ter]am
Item tollere quis deb[et] p[ro]p[ter]
aduersa p[ro]p[ter] ea quarta
pte metā p[ro]p[ter]o p[ro]p[ter]o
quā tibi displiceat q[ui]a ita sine
Canonista de tollerācia licet ali-
in Canonie multa. q. i. et in
Canonie p[ro]p[ter]o p[ro]p[ter]o q. m.
et c. q[ui]m magnū et c. q[ui]m
Tranquillitas nota q[ui]m in
quillitate rerū futura adūp[er]a
cauere debem[us] quod ex quada
fabula quā poete de curie
regna fingit moralit[er] comp[ar]
bat. et p[ro]p[ter]o. Tranquillis reb[us]
p[ro]p[ter] in p[ro]p[ter]o. Regista ad mān[us] fac
vincta p[ro]p[ter] pu len vel am
su. li. xij. Nota q[ui]m t[ri]bula
Tribulatio nota q[ui]m t[ri]a bona o-
perat[ur] in homie p[ro]p[ter]a parte
metā p[ro]p[ter]o p[ro]p[ter]o. Rebusi
aduersis p[ro]p[ter] in fine. Canonista
ad mān[us] facit q[ui]m habet in ca-
none. Saluator. i. q. iij.
Cruentia nota q[ui]m t[ri]a de a-
liens bonis t[ri]p[er]at contingit
et q[ui]m q[ui]m inuidia p[ro]p[ter]m q[ui]m
non p[ro]p[ter]a pte metā p[ro]p[ter]o
p[ro]p[ter]o. Inuidia inmo. Et in me-
dio Canonista de t[ri]a in dec
ex quada de ale miss.
Curiositas nota q[ui]m t[ri]p[er]itudo
doctoris q[ui]m sit in faciēdo
ea que alijs p[ro]p[ter]dicat nō fieda
p[ro]p[ter]a parte metā p[ro]p[ter]o
p[ro]p[ter]o. Que culpaze p[ro]p[ter] p[ro]p[ter]
p[ro]p[ter] in p[ro]p[ter]a ad mān[us] facit p[ro]p[ter]o q[ui]m
p[ro]p[ter]o. Et sal[ut]er. m.

Vana gloria nota q[ui]m glo-
ria diuidit[ur] in veraz
et vanam. Vera diui-
dit[ur] in veraz simp[er] verioram
et verissimā. Item vana diui-
dit[ur] in dyabolica et humana
Item humana diuidit[ur] in carna-
lem et spūalem p[ro]p[ter]a parte me-
tā p[ro]p[ter]o. xix nec te collau-
des. p[ro]p[ter] in p[ro]p[ter]o. Item querit[ur] p[ro]p[ter]
vana gloria sit mag[is] p[ro]p[ter]m in
quibusdā p[ro]p[ter]s q[ui]m in alijs
ibidem. p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] mediu. Can[on] ta
de vana gloria videat canone
Si qui sit. q. i. q. vi. circa fine.
Caritas nota q[ui]m antiqui for-
maz vana t[ri]m m[er]it[ur] de sp[irit]u
p[ro]p[ter]a parte metā p[ro]p[ter]o p[ro]p[ter]o
p[ro]p[ter] te collaudes. p[ro]p[ter] ita med
Canonista ad materiaz licet
aliter facit. p[ro]p[ter] Item ab aq[ui]o
p[ro]p[ter]o q[ui]m. Et caritas ergo
de pe. d. ij. r[ati]o. m.
Capulare nota q[ui]m vapula
bit plagis multis suq[ue] stens
voluntatem domi et nō faciēs
p[ro]p[ter]a pte p[ro]p[ter]o. lv. Quid
stude agere. p[ro]p[ter] ita med. Can[on]
de materia p[ro]p[ter]o d. p[ro]p[ter] vt
itaq[ue] et i. can[on] Ca vmda p[ro]p[ter]o
q[ui]m. Nota q[ui]m duplex vas in
p[ro]p[ter]o p[ro]p[ter]is repit[ur] p[ro]p[ter]
metā vi p[ro]p[ter]o. q[ui]m et
chana dei. p[ro]p[ter] ita mediu. Ca-
nonista de materia vas
licet aliter in canoē de hys
in l. d. et in Canonie vng
quib[us] p[ro]p[ter]o q[ui]m. et in ca-
none. p[ro]p[ter] veta p[ro]p[ter]o q[ui]m. i.
de pe. d. ij. Si em inquit
et de religi et ad h[oc] glo et
p[ro]p[ter]o q[ui]m. Et p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] m fle

Uerba nota q verba maloz quq
curandi sunt quq non peraa p
te metra m. pcepto. Ann. rete
vmas. A. oia pmi. Canonista de
vis impioru licet alr v. q. v. Sed
aliud et. xij. q. i. q. hys ita r
detz et xxij. q. v. humane et
de pe. d. pma et venit r.

Uerba nota q verba pa
tis sut pacter tolleranda q
ta pte metra vin. pcepto. Ver
bera cu tuleris. p. post mediu
Canonista ad man licet aliter
facit canon. qn vlt. xxij. q.
m. et c. Si ecclia. et xxij. q.
v. et. xlv. d. Bais. cu. q. se.

Uerba nota q verba ppe
est qui se iactat cu sibi videat
sapiens nec velit aliqui alia
momoz reape pma parte me
trica. pcepto. Contra vbofos
a. ante mediu. Regista ad miaz
facit. l. i. m. p. ff. de tri. iur.
et l. ampliore. a. med. d. d. appel.

Ueritas nota q veritas est
rebus pessimis opponit. pma
pte metra pcepto. xxij. q. i. f. u
quis felix. d. ante mediu. Item
plex veritas reput. pma pte
metra pcepto. xv. v. q. d. p. sta
re potes. d. ante mediu. Item
nota q veritas h. duo extrema
pma p. hemali pte. g. x. d.
ante mediu. Item nota q ver
tas est v. tus. ondens se talon
qualis est. pma p. hemali p
te. g. x. d. m. p. n. Nota q
veritas est media ut iactiaa
et vroma ibidem. Item nota
q duob. exntibus amicis sitm
est p. honore veri. qd. exo pla
toms et p. ratis compbat. tra

pte metra p. p. v. p. ductu test
q. ante mediu. hoc idem h. et
n. p. hemali pte. g. xxij. d.
Item nota q veritas p. scandalo
relinqui no debz et hoc de t
plia veritate intelligit. ibid.
a. post mediu. Canonista de re. iur.
qui scandalizavit m. glo. ext.
Item nota q veritas p. p. p. omiz
falsitas vantas p. vmbra ut
pictura veritatis. ibidem. A.
ita si. Item nota de errore il
loru qui asserunt nulla veri
tatem esse finandaz. ibid.
a. ante mediu. Canonista de ma
licet alit. et diu. smode. m. ca.
none consuetudo. viij. d. i. n. c.
et c. veritate. et c. qui con
tempta. d. ea. et. viij. q. i. d. m.
qui de pe. d. n. c. Si em. m. q.
de con. d. v. de sp. u. et c. Salor.
et legit. et notat. m. de re.
veritatis de dono. et contu. de
q. fir. vti. Cu. dilecta m. glo.

Ueritas nota q veritas est
ta spes artis mechanice que
m. hys diuidit. p. d. p. hemali
parte. g. xxij. d. m. p. n.
Imbi. ead. querit. de duob.
p. mo. q. re. p. hibeat. magis
venari. q. p. istu. a. a. si
nem. Secundo. v. r. u. p. r. u.
ceneant. obedie. domis. tem.
porib. p. hibeat. venari. p. a.
finem. Canonista de ma. m. g.
hys ita. vi. d. et. xxij. q. i. d.
c. quorundam. cu. duob. c. se.
et. lxxvj. d. Esau. et. de. de.
venia. ap. m. m. glo. et. c. oib.
m. glo. r. Nota q. delicta. de. re.
a. ante mediu. Canonista de ma. mala. pe.
p. ma. induit. p. a. pte. metra
pcepto. xxij. q. i. d. m. p. n. luxuria. fugito

Dicitur finem. Imbi etiam queritur
quare luxuriosi de actu vene-
reo magis faciat puer vel eam
esse contenti. Et per primum. Item non
quod ex venere et baccho nascitur
sive procedit. huius sive contentio
quarta parte metra precepto
xxxv. Cum venere et baccho.
Et ad finem. Imbi eam ponitur
descriptio bacchi qua faciebat
fabianus in libro de naturis
per qua descriptio desitit ebriosi
et violenti colliguntur. Et per
medium. Registra. Et de adul-
terio. cum vir inibit in fine.

Verecundia nota quod duplex
verecundia in scripturis reperitur
per primum parte precepto xxxviii.
Secunda verecundia. Et post primum.
Imbi eam queritur. per primum
verum verecundia sit verum. Et
in primum. Sed verum verecundiam
et qualiter coram quibusdam
personis et magis de una quam
de alia ibidem. Tercio verum a
liquis verecundat. de bonis operibus
quod cum verecundia sit de turpi
actu ibidem. Quare homo vere-
cundat. de paupertate fuitate
ignobilitate et filius ibidem.
Item verecundia dicitur. verum
sa que sit propter timorem veri
sciri unde erubescat quod facit
bonum et ex hoc meretur tres
fatiuitates ibidem. Et per primum.
Sancita licet aliter. lxxxvi. et non sa.
Maa nota quod secundum Gregorium
aliqui simulat se esse virtutes
quod exemplis aliquibus comparatur
per primum parte xl. precepto. di-
ligena adhibere. Et in primum. Ca-
nonista de ma. xli. et in canone.

Sepe vicia item nota quod septem
capitalia vicia accipiuntur per quon-
dam consuetudinem ad virtutes quon-
dam metra. per primum precepto. Secunda
in primum. Sancita de viciis capi-
talibus videat in. Et alias. xxx.
Et et lvi. et rui. de viciis et
de pe. d. i. per primum obrem. c. me-
suras. Imbi eam queritur. de du-
obus primo verum vicia capita-
lia plura sunt quam septem. Et
in medio. Sed verum sunt vicia
capitalia septem. Et in primum.

Nota ubi est verum ul-
latens virtus adesse potest et equi-
tate per metra primo precepto
Secunda queritur. Et in primum.
Sancita de viciis licet aliter. i. q.
verum et c. dno declarat et
c. qd. quid ea c. et qst.

Victima queritur. Augustinus que-
ritur quod victima veritas venit
offerre victimas per dolatira
reputabat. quoniam parte metra
precepto xvi. Cum sit per nos
Et in primum. Canonista ad man-
faat canon in quibus. in q. vii
et xvi. q. v. Scriptum est.

Victor nota quod victori ple-
runque attingit quod dicitur
contra elephantem, pugnat
ut plurimum contingit. Et per
ita parte metra. precepto xvi.
quod facis non esse parem.
Et in primum. Canonista licet aliter
ad man faat deare. lras de
remitti in glo. et deare hui-
lis de ma. et obedi in glo.

Vigilare nota quod ea homi-
nibus consuevit multum
vigilare. prima parte metra. in p-
cepto. plus vigila semper. Et
ad si. Item nota quod immoderata

vigilia multū nocet p̄p̄suali
parte p̄cepto xlviii. quod sa
tis est dormi & in p̄lupio
Canonista ad materia p̄at
liat alie p̄anon Testamēti
lviii. d. et canon clerici omnes
i. q. i. r. c. **Q**uerit vtrū vndi
inductio cacio sit liata uel
non p̄a p̄te metā p̄cepto xxx
viii. **Q**ue sup̄are potes &
post mediū p̄an̄ta de matia
vndictē liat alie xlviii. d. &
messuānes et xxviii. q. i. in
p̄n̄ et s. f̄re q. mali xxviii. q.
iii. et vi. q. i. Si om̄ia in p̄n̄
et de pe d. in ignis succus
est. r. c. **Q**uota q. vni sobrietat
p̄m̄ **S**peaā in quibz ḡn̄b
p̄sonarū requirit p̄suali p̄
te p̄cepto l. Tempera te vmo
ante mediū **I**tem nota q. q.
tior sūt que maxime nos re
trahere debent ab i. moderata
vni sup̄cone. **I**dem & post
mediū. **I**mbi etiam q̄ut vtrū v
sus vni liata sit uel non &
ante mediū **I**tem vni modera
te sup̄tū confert multa bona
quarta parte metā xxxvi. p̄
cepto hoc bibe qd possis &
Can̄ta de matia vni liat du
smode xxxv. d. in p̄n̄ et c.
vniolenti palea est et c. sexto
die et c. ab exordio et in dec̄
et si xpus de ur̄ ur̄

Vires nota q. de p̄n̄s vni
bus tam sp̄ualibz ut sa
piencia qm̄ etiā corp̄alibz ut
fortitudine in tātū confide nō
debemq. q. patrū uel p̄rūde
tū in om̄ibz contēpnere debe
amq. parte p̄suali p̄cepto li. q. i.

arbitrio vni facere & c. a medi
Canonista ad mān̄ fac̄ p̄t q.
non bene quidem. xvi. d. in
vō vires et i. q. i. Non est pu
tanda circa finem r. c. **V**
Virga nota q. de virga cor
rectio habet p̄ma p̄te me
tā vni p̄cepto. **C**onstas et le
nis & in p̄n̄. Canonista de
vinea in canone **V**inea d. q. d.
d. n. et i. cān̄ dist̄n̄t. xlv. d. q.
Virgo nota q. de quibz p̄rūde
tibz virginibz et de quibz fatuus
tangit p̄da p̄te metā p̄ce
pto xix. nec te collaudes &
cān̄ mediū **C**an̄ta de matia
vnegni et vgnitātē liat di
uismode in s. opposit. i. q. i.
Item in canone nuptiarū xxviii.
q. i. et xxxi. q. i. **Q**uod et d.
xxviii. Si nup̄serit vnego
Virtuosus nota q. virtuosē vi
uentes laudem consequūt p̄
riter et honorem quod exem
plarit de m̄ritū **V**irga li. v.
Deuic̄ dei c. vii. tertia phe
miali parte. s. i. d. ante mediū
legista in aut de referen. s.
i. in v. volum̄ em̄ **I**tem virtuo
se regentibz fructū felicitatis
et p̄m̄i ac fame gloriose att̄
buit & p̄da p̄hemiali parte
in s. v. & post mediū
Virta nota q. virtutis nomē
antiquit̄ sola for̄l̄ nōiabat
p̄suali p̄te p̄cepto xxxviii.
vtere virtute & post p̄n̄a
Item nota s̄dm̄ **V**irga q. vtrū
est bona qualitas aīn̄i s̄m̄e
tis qua rōne vniūz p̄da phe
miali parte & xxxviii. & cān̄
mediū **I**tem virtus s̄dm̄i p̄lūm̄ est

habitu electus in mente consistens
ibidem ante. Item non quod una
itaque quibus pluribus opponitur per
parte metæ primo precepto. Secundo
autem quibus in primo. Tercio
ad manum facit canon. Si primo
met in. Et contra de. per
et c. Si enim inquit ad finem
Item nota quod valem dram
met virtutes cardinales et intellectuales
lectuales. Prima prohemali par
te. Et v. d. ad finem. Item nota
per virtutem cardinalem non et
moralium in formatione quatuor
maxime investigari debent.
Primo virtutem ex virtutem predictarum
acquirere aliqua utilia con
sequantur et que et quot. Et
prohemali parte. Et v. d. in primo.
Secundo virtutem oportuni fuerit
ut virtutes cardinales ponentur
ibidem. Et in primo. Et v. d. Tercio
virtutem morales virtutes ac species
eandem cum eisdem annexis
sufficiat declarantur ibidem. Et
v. d. Et in primo. Quarto quod dicit
virtutes cardinales sunt quatuor
flumibus paradisi et eis apparet
assimilantur ibidem. Et v. d. Et
ad primo. Item a virtutem fonte
qui deus est. Septem emanant
canalia que sunt septem virtutes
scilicet tres intellectuales et tres
cardinales ibidem. Et v. d. Et
per primo. Canonista habet dicit
mode in canone in mandatis.
v. d. d. Ibi dona virtutem et boni
d. Iugum et c. se. m. f. et c.
aplica de ea et q. v. Non omnes
de pe. d. n. d. ut sitam et c. Si
enim inquit de ea et c. illa autem et
v. d. d. perui et v. d. in primo.

Ultus nota quod sicut visus exte
rior deterioratur ad aspiciendum
excellens visibile splendore. Et
e converso visus interior scilicet intel
lectus fortificatur quando attingit rem
intelligibilem obscuram et late
tam. Quarta prohemali parte
Et v. d. per primo. Canonista de ma
ximam quod v. d. in primo de celestibus.
Cum martine de. Tunc et
Ultima nota quod vita humana
dicitur in opere propter tria. Prima
per metæ precepto. Secundo
ad modum. Cum tibi sunt nati sunt
nota vita mortalium videtur in
certis punctis quod declarat
ex tribus. Prima parte metæ pre
cepto. Secundo. Cum dubia martine
per ad finem. Item nota quod vite
punctabilitas comprehenditur per
exhibitionem historia que habetur in spe
culo Vincentii de impulsu mor
te allex. magni. Eadem parte
precepto. Tercio. Cum dubia et
fragilis. Et per primo. Item
vita nostra secundum Gregorium nau
gantem est sicut ibidem. Et per
medium. Item vita secundum seculam au
piens deducere expedit ut vi
cia que obsunt moribus et virtuti
bus a se debet effugare et to
taliter virtutibus inherere. Et
per metæ primo precepto. Secundo
quibus. Et in fine. Item nota
quod duo sunt que maxime nos
retrahunt deus ab ymaginatione
vite longioris nec in ea ali
qualiter est sperandum. Vmo po
tius est contempnenda. Quarta
parte metæ precepto. Secundo
Tempa longa et post modum
Item vita nostra dicitur dubia quia

ad duo: quod exō aūqdam facti
pris au more oīsa fuit lūa
lent' compbat' pma parte me
tra pcepto. vii. Cum dubia
et singulis. A cā med' Cānta
licet alit' et dūsmode de vi
ta in canone in Ecclia d. m.
et in deare deus qui de pe. et
re in glō. de ver. signi. qreū
de elect. postq' in glō de sen
et re iudi. c. i. et d. de r'mū
rup' ai prider in glō et de r'
gula licet in glō. 2c. m.

Utare nota q' ad hoc q' sto
lastiq' liberiq' vacare possit
studio sex in se d. hū. et duo
sup' omia cūtare. p'suata pte
xxv. pcepto. Itas. diste. A
ptq' medū. Cānoīsta licet alr
ad materiā facit canon multi
corrigūt' in vō malos vitādo
y. q. i. Nota q' mch' m reb;

Utis omib' mvenit' qd m
gis vire in fructib' delectat'
p'suati pte ultimo pcepto. C
in pñ. Item nota de vire quā
noe planta que cū amara est
quadruplia sagne dulcorat'
sda m'hemali parte. C. xxxi.
P m pñ. Cānta ad man' lū
alit' cān' cōueior xxm. q. vii.

Utilis nota q' vituli cede
nō placat' de q' cū litat' p
parte metta v. pcepto. Thu
re. Deum placat' A cā sine
Item vituli adoracōe iselū
tus p'p'us a deo gūt' fuit pūte
quarta parte metta xxxvi
pcepto. Contra hominē iustu
ante med' Cānta de vitu
li adoracōe i. q. apponit' de
pe. d. n. qd materiā vituli

facit canon p ysa i q. i. m.
Uuere. Quere. vtrū sine
cūne. vel saltem sine venali
pcto aliquis viuere possit p
parte metta v. pcepto. Si vi
tam m'piciat. A cā med' Cānta
de mā sup' in vita 2c. m.

Ulao. Nota q' dū v'asat'
in p'uorū i iustas qd p' ex
tribus quarta parte metta.
pcepto xxxvi. Cān' horam
iustu. A ulao med' qmbi et
querit' vtrū v'ao sine v'm
dicta sit motuū peccati ne
et vtrū hoc habet veritatem
quod doctores tenent cōmūt'
C. ante med' Cānoīsta ad
mām licet alit' fac' cān' Sex
diffenae st' xxm. q. m.

Umbra. Nota q' m' vānq
vmbra videt' 2. cū esse dū
corrit' 2. s. dū tangit' n' l'omo
sentit' pma pte metta vi
pcepto. Que noctura tenet
A cā medū. Cānta de vmbra
licet alit' in Cān' s'itū Rōmā
v. in Sabbato. xv. dist.

Una. Nota q' vna dōcet
et nō leat' pma p'hemali
parte quarta pcepto. C. xii.
P cā si Cānta in cān' vna
de pe. d. n. et de sacra vne
c. vno. Nota de t'p'ia v'm

Uritas. Hēc pma parte me
tra. m' pcepto. Sperne vā
pugnando. P m pñ. Cānta
de mā v'm. d. m pñ. i. q. ii.
post pñ. xv. q. ii. Dilectissiq
de sū. t'm. Dapna' et i canoe
Ecce. p'v. d. c. i. Depem d
m. Repūtur de conse. d. iiii
Cum itaq' 2c. m.

Ultimo nota q mla a deo no
caut. qui venire gtempnit
et hñ m tpla dñi. denotat
vocatoru parte pñcia pñ
pto. xñ. para te foro. Cñ
de materia m canone qñ vñ
xxñ. q. m. et q. vi. c. i.
Uluptas nota q m ordina
tum amorem voluptatu diffu
dent nobis pñ. duo pñ pñ
metta pñpto xxñ. foras
ut valeas. Pñ. cñ. pñ. et
querit. de duob. Et pñmo vñ
contingat esse pñm cñ abi
dmm mñ. sicut cñ sup flui
tatem. Cñ. cñ. pñ. Secundo po
ne q aliquis dubitet et ti
met q si mñm abstinet
q operib. vacare debitas
non poterit. Item timet
plus accipere. Et q no poterit
motu carnales abute aut
carnem domare peccati ne
talis plus vel mñ accipiendo
qm oporteat. et qñ istud
magis expediat. ibidem. Itē
nota q ex voluptate venere
a multa nascut. mala et
hoc ex quadā metta. yma
gine qua gentiles poete m
honorem veneris planete
laudent. declarat. qñ pñ
metta pñpto xñ. Cñ. te de
tmeat. Pñ. m pñ. Item nota
q voluptas multa mala facit
pñda pñmah parte. Cñ. vñ
a. Pñ. d. m pñ. Item nota
q voluptates sūt quatuor mo
dis homib. nocue m hac vita
pñda parte metta pñpto xñ.
xxñ. foras ut valeas. Cñ. pñ.
Cñ. ta ad mñm pñ. d. hñc

etm. Item nota q voluptas est
vna ex armis hostis mñd anti
qui sñ dñi. qua letalit. volup
tuosos patit atq. ferit parte
pñcia pñpto. vñ. pñ. sñ
de agere. quod iustu est. Cñ.
cñ. mediu. Cñ. ta licet alit
ad mñm facit quod legit. et no
tat. m deare mñ. cum pñdem
de rñm. extra. et.

Ulti nota q melius ē sñmo
volere qm post volu pñmissa
non implere. pñma parte me
tta pñpto xñ. Item tibi pñmis
sam. Cñ. cñ. pñ. Canonista
de materia licet alit. xv. q. i. m
pñ. de vñ. et vñ. redemp. ma
gne. Item m canone manifestu
xxñ. q. v. Itē de pe. dñ. Cñ.
Econtra ea q m. vñ. pñ. i. leu. to

Ulti nota q tplex creatura
vñ. nob induat ad narnid.
bñficia a deo nobis mñcordit
elargita. pñ. pñ. metta vñ.
pñpto. offian. alteriq. pñ. pñ.
mediu. Cñ. ta ad mñm licet
alit. facit canon dñm. xxñ. d.

Ulti nota q iudei asserit
q alienigenis mutuare sub
vsura non est vsura. ad hñ
raciones frivolas adducētes
pñ. pñcia vñ. pñpto. pñ.
tñ. da. Cñ. m pñ. Itēno q
ē cñ. nñm vsura accipe de
pecunia mutuata. et ad hoc
pñbandu est notandu q xñ.
sñm. pñ. mutuacois pecu
niatue parte pñcia vñ.
pñpto. pñ. da. Cñ. ta me
dñ. Itēno q vsura ē mutuat
pñ. dñ. ibide. pñ. pñ. et qñ.
de trib. pñmo. vñ. pñ. pñ.

faciat ille qui negat mutuum mu-
tuanti an qui negat depositum
deponenti. Et ante medium. Probo.
vtrum vxor et familia usurarii
vel raptoris qui scient comedit
bibit ac eam induit de talibus
teneant et restitutionem. Ibidem. Probo.
medium. Probo. quid de fructibus
usurarius qui nichil habent
propter usuras vtrum liate recipere
a talibus valeant mercedem suam
Et circa finem ibidem.

Usurarius. Nota quod usurarius
nota quod usurarius plus est iude
propheta. parte procepto. vtrum
tam da. Et circa finem. Item us-
rarius plus est a cordillo. Et in pro-
phetem. Usurarios cruciatu om-
ni fuerit. p angelu. zacharie
propheta sub figura mulieris in
amphora exentis ibidem post-
quam usurarius inter dampnos
horribilia comeditur paratur
put audaz. sctoru patru pange-
lu fuit. onsum ibidem. Et in pro-
phetam. tam de usura qui de
usurariis licet diuimode vi-
dere potest. canonem. plerique. i.
q. m. et xlvij. d. m. pro. cum
duobus. c. se. et c. de petro. d.
eadem. et xviij. q. m. putauit
xviij. q. m. Quia multi de usu-
ris. Consultat de modo et forma
restituendi usuras videat. dec.
Et in quoniam. e. li. vi. m.

Utere. Nota quod questus parce
utendu est ad hoc ut serues que
habes. sda. pte. metra. xxi. pre-
cepto. Utere. questus. Et circa finem.
Canon. in canone. Probo. i. q. n.
Et in canone. us. nalis. xxxij. q. viij.

Uulnera. Nota quod ai. vulnera
sanant. tunc dolor est medius
qta. pte. metra. xlvij. procepto.
Cum quid peccatus. Item. non
quod vulnera benigne debent cu-
rari. pma. pte. metra. procepto
xvi. Infantem nudu. Et pte.
pro. Canonista ad manum fuit
xlvij. disciplina. cum. pro. m.
de pe. et re. omnis. vtus. et de
pe. d. m. Et. Quotiens illa
et. i. q. i. vtrum. et. m.

Uxor. Nota quod cupiens vxo-
rem. ducit. cum. eam. multa. at-
tende. debet. et. qualem. vxore.
sda. pte. pte. acquirere. debeat. Et
a. parte. metra. procepto. xviij.
vxorem. fuge. Et pte. pro. m.
ibi. eam. querit. vtrum. sapiens
vxore. ducit. debeat. uel. non.
Et. ante. medium. Item. ibidem. quod.
de. duobus. pmo. que. vxor. non
probat. sicut. cetera. alia. an
qui. ducit. Et. circa. finem. Probo.
vtrum. maritus. possit. vxorem.
formicantem. pro. aucte. dimit-
tere. Et. circa. medium. Canon. ta. d. ma.
xxvi. d. deinde. xxxv. q. ij.
Sunt. qui. et. c. Agathosa.
Item. nota. quod. vxoris. dilectio.
ex. tribus. signis. sda. pte. pte.
plena. cognoscitur. et. equis.
odiu. pma. pte. metra. vni.
procepto. pro. temere. vxori.
Et. circa. pro. m. Canonista. licet.
diuimode. de. ma. vide. potest.
vni. d. Pro. xxxv. q. ij.
Et. hys. ita. xxxvi. d. lex. con-
tinentie. xxxv. d. omnis. vni.
q. i. Sicut. vni. xxxv. q. ij. Qui.
qui. dicit. xxxv. q. i. vxor.
legittima. xxx. q. m. c. i. xxxi.

q. n. quō xxxij. q. v. Si ppo
rem xxxv q. m. Fane de
biga debitu et duoz gaudet

Xpus nota de lra x
q. xpus tamq pauper
amici tribuit nobis mu
nus super omia pcosum qd
exo quodam notabili metta
compbat pma pte metrica
pcepto xx. Exiguū minus a
post med. Canonista licet ali
ter et diuersimode de conse
d. ij. xpus panis ē. et c. ite
rat et c. vāu et m. q. m.
opus nob pt et vij. q. i. Sugge
stion et de cele miss. am
marthe. **E**x eo rē de 3

Acheus nota q. p. za
cheum pusille statuē
qui ascendit arbore sacmōz
diuitem querens in pūsatum
denotari posse n. p. hemali
parte. **E**xlm. d. m. p. n. Ca
nomista licet alit. i. q. n. **E**
verū xxvi. q. vii. **A**ffectum
m. fi. de conse d. ij. quotidie
et m. prohemio sexti. li. i. glo

Zelotopia nota q. zelot
opia vici et vporis illud
qd dicit Salomon profana
parte x. pcepto. **C**ouge ama
p. ultra mediū. **C**an. lra alit
de mā zelotpie ij. q. v. **E**
hec autē nota q. zelo bono
Elius et nō malo mutuo
se zelare cōuges debet pro
fana parte. pcepto x. **C**ōm
gem ama. **P** ultra mediū
item nota q. plex zeli xpi
ibidem cā. de māia zeli fia
aliter videat xv. q. i. m. pna
de bono etiā zelo tangit m

Canone Disiplina xlv. d. p. b. sit
zelus sed nō m. moderate seu
ens et ibi zelo rectitudinis

Omniam omi hte mēo
riam et m. nullo defici
vel errare potius dū
qm humanitatē existit ut lex
asserit humanalis. **E** de re iur
em. l. ij. **E** q. quid et hec ex
occupacōibz quotidianis occu
rentibz et emergentibz maxie
puemē videat et vtilia aliq
ppter pmissa in opa vel ptabu
la pnt obmissa que repacōne
indigent aliquali. **Q**ua pte hys
qm deus dederit occurrē capi
ens additōs infra spcas libro
et tabule mēferendas fore vñ
le iudicium ordme vñ p. libato

Adam nota sctm canones
q. adam fecit testamētū
lra parte metra. x. pcepto
Quod tibi fore dederit additō
ne pma m. pūcipio rēta

Afecto nota sctm canones
et p. m. q. affectio et voluntas
dant potā attendenda sūt
pma pte metra. pcepto xx
Exiguū minus m. pma addi
coe rē. **N**ota sctm p. m. q.
Ammaa quoz sunt genera
nō p. p. uerūm m. amicia
neq. finam tenenā eand
q. pta parte metra. xvij. p. p.
cepto. **E**um tibi ut p. dū ibid
m. additōe item nota sctm
Canones q. rēpit. **H**omo
m. triplia d. rā amare
quarta pte metra. pcepto
xv. **A**uxiliū a notis p. pto
A m. pna m. additōnem

Angelus nota q angelus dicitur
decem modis. in propheticali parte
et xxxviii et c. et si in addi.

Himnus nota q angelus quintuplex re
puitur in propheticali parte met
ca. pcepto xxxi quod sequitur

Apparatus debita ut indebita sit
quod modis in psalmi parte p
cepto itaq de supplicia ibide
post in addicōe secunda.

Apparatus nota vtrū cā exte
riorē apparatū possit esse vtrū
vel vtrū in magna addicōe
quā p hō libri in tractatu de
signo celi circa mediū

Angelus nota q angelus dicitur
quatuor modis in pte metca p
cepto xx. Exiguū nimis q
vtrū mediū in addicōe scda.

Aqua nota q qdrū aq in sp
turalis repitit facit in psalmi p
te pcepto xlix q heretice fuge
p. cā finem. Nota scdm canones

Avaricia et phos q septe
sunt que dissuadent auaricia
et pte metrica pcepto xviii
in addicōe ibi posita et

Aulici nota q aulici sunt
curiales epli sumit et secunda
parte propheticali et xvi in
p. in addicōe ibi posita

Boni nota scdm canones
q boni separe se dent a ma
lis in psalmi parte pcepto
xxv. Cum bonis ambula
in addicōe vtrū mediū.

Cams nota q cāms dicitur
quod modis in psalmi parte
pcepto xxix q maledicti ne
esto et an mediū in p. addi.

Cantici nota q sextuplex cāti

cum repitit in pte metrica
pcepto xxxviii. Non homines
nimis in addicōe et

Caput nota scdm scripturas
et canones q caput dicitur
quatuor modis in psalmi pte
in pcepto quingem amam p
addicōe item nota supbidui
tes nō cognoscit deū caput su
pra se hōc in pte metica
in pcepto Si deq est cāms
in quarta addicōe et

Cautela nota scdm canones
q ad cautelam futurorū hōda
sepe requiruntur quarta parte
metrica pcepto. Si sis
in cautela in p. in addicōe

Centas nota q centas qua
druplex dicitur quarta pte me
trica pcepto xxxvi. Pontia
homines iusti in addicōe

Conatio nota q quadruplex
conatio repitit in psalmi parte
x. pcepto. Para te foro et in
p. in addicōe et

Consuetudo nota q domus
consue tria species debz habē
in pte metica xviii pcep
to. Ne aures siquis et in p. in
addicōe. Nota scdm canones

Conaliū dicitur inter con
siliū et conaliū in psalmi pte
pcepto xxxvi. Ne accessus
ad consiliū et in p. in p. addi.

Conmen nota scdm canones
q conmen quadruplex acci
pitur in pte metica v.
pcepto Si vtrū in spicias et
cā mediū in addicōe

Consentire nota q consue
dicitur quod tribus modis scdm
qdruplex repitit consensus

quarta pte metra pcepto vñ cu
te detineat in addicoe **C**ule nre
Confuetudo nota quot modis
dicitur confuetudo ptraa parte
metra pcepto xvi iudic auxi
Cognitio nota q cognicio de
deo dupli^r hñt^r in addicoe
magna que est in pma parte
metra que incipit nota q
duplex e cognico de deo
Continencia nota q tplex co
tinencia repit^r in addicoe ma
gna qñte partis pñapalis
libri in tractatu de quarto
signo celi post pñapui
Cupiditas nota q cupiditas
tplex repit^r in sacris canoi
bus pñapali pte lñi pcep^o
Alieni concupiscere noli
Curiositas nota vñ vñ
curiositas possit esse in cog
nitione sensitiua scda pte
metra pcepto pmo Cellur
in magna addicoe ibidem
Cus nota de nombus
dei significatib^{us} in magna
addicoe supra pma parte
metra que incipit nota si qñ
cupit scire de nomb^{us} dei pñ
nota de tpla opmone de
reddendo deo reuerentia
et honorem pñapali pte
pmo pcepto itaq^{ue} deo supplicat
in addicoe Item nota de que
stione vñ homo rationali v
lute possit deū cognoscere per
suos effectus pma metra pte
p^o pcep^o Si deus e in pñ addicoe
Dies nota q multiplex di
cit^r dicitur quarta parte metra
xxx pcepto parte laudato
in pma^o in addicoe re

Divinare nota scdm canones
q diuina fit in xor elementis
quarta pte metra pcepto lñi
~~Cum pñu rapienda tibi ad~~
~~dicione vñca i xxiij mul~~
tum venturi in addicoe
Dilacio nota q dilacio de
iure canonu fit ppter septe
quarta parte metra pcep^o
xliij qñ pñu rapienda tibi
addicoe vñca ad pñam
Disciplina nota q disciplina
pacienter est sustinenda qñ
dura videat^r ppter tria pma
pte metra in pcepto Cum
moneas aliquem in addicoe i pñ
Dector nota q triplex ordo
doctoru pñap^o in sacris canoi
bus repit^r quoru quib^{us} pños
discipulos dicit^r habere pma
parte metra xxx pcep^o Que
culpaze soles i addi^o tñca ad med^u
Dona nota q septe dona sps
sancti septe vñca opponit^r
de quib^{us} habet^r pma pñemi
ali parte **S** xij ad fontem
post pñ et et pte metra
pmo pcepto Secura quicunq^{ue}
e in pñ Item nota q septe
dona sps sancti intelligut^r
pseptem signacula quib^{us} liber
erat signata in magna ad
dicoe pñi libri pñapalis
partis ante mediu
Ecclēsia nota q Ecclēsia iu
dicat de iudeis in xii casib^{us}
pñapali parte viij pcep^o
mutu da in addicoe pma
ad mediu pte nota q ecclia
ppter tres causas nō psequit^r
iudeos licet psequat^r hñti
cos ibidem post in pñ addicoe

Item nō q̄ **G**alia dicitur quāq̄ mo-
dis secunda parte metra xxxvj
p̄cepto Dilige non egra i addi-

Spiritus nota q̄ sp̄alem dig-
tatem aut alios inferiores de-
dmes xp̄us typice dicto aut
facto luallent de m̄uuit p̄saia
li parte xxxvj p̄cepto qd con-
siliū ne accesseris m̄ addi ante
finem Item nota q̄ sp̄us be-
dicam regulas aplicas debet
obfuare p̄ma parte metra
x̄ p̄cepto Contra verbosus
m̄ addicōe ante medū

Facere nota scdm canones
q̄ quis dicitur aliquid facere
x̄ modis p̄ma pte metra p̄-
cepto xxx̄ que culpare p̄-
les addicōe p̄ma m̄ p̄nao

Fides nota q̄ fides vera ē
p̄li de deo ut m̄ addicōe Si
deus ē aīnq̄ p̄a parte metra
p̄te nota de diffinitione fidei
scdm aplm̄ m̄ magna addicōe
ne quāte partis p̄ncipalis lib̄
m̄ tractatu de p̄mo signo celi

Item nota q̄ fides dicitur p̄a
victa ibidem post Item nō
q̄ fides assimilatur iaspidi la-
pidi p̄a p̄o ibidem post p̄te
nota q̄ fides vera p̄cipi-
tatem non ambit nec aduer-
sitatem metuit p̄bidem post

Item nota de fide quot mo-
dis accipitur fides Quot
sunt sp̄es fidei Quot sint ar-
tiali fidei Quod p̄mū ar-
denau que pena non ardeat
et quot sint symboli de hīs
om̄ibz require m̄ p̄a glō p̄ita
sup rubrica de p̄xi et fi-
ca extra m̄ magna addicōe

p̄me partis metra post p̄nao
Item nō d̄ fidelit̄ cas ibide p̄tq̄

Filius nota q̄ filia dicitur
quāq̄ modis p̄sa p̄be n̄ p̄cep-
tmes ama m̄ p̄a addicōe

Hons nota q̄ q̄druplex fōs
reputat p̄a p̄heiali parte q̄
xon m̄ addicōe q̄ gaudū

Gaudū nota m̄udiale de-
fore falsū quod p̄ncipione
media exō compbat m̄ mag
addicōe quāte partis libri m̄
xi signo celi ante medū

Gibellini et guelfi p̄reges
israel et juda merito de signi-
pnt p̄ncipali parte p̄cepto
xxx̄ m̄ p̄aledicōe ne esto m̄ qd
dicōe ibidem v̄lra medū

Gladia nota q̄ triplex gla-
dius reputat p̄ncipali pte
v̄n p̄cepto Saluta libenter
m̄ addicōe i cura finem

Hereditas nota scdm cano-
nes q̄ h̄editas x̄ ē ealepe
v̄mūptas vel ougliber fide-
lis aīa p̄tca parte metra
x̄ p̄cepto p̄quod tibi fōs
dederit addi p̄a aīa p̄m̄

Hereticus nota scdm canos
q̄ h̄eticus sive h̄esarcha sex
modis dicitur p̄ncipali parte
p̄cepto xxx̄ v̄l tene ar-
dideris m̄ qddr aīa medū

Homadiū nō q̄ homadiū
x̄m̄ modis cōmitti p̄t ter-
cia parte metra q̄to
p̄cepto q̄ū rōe v̄uas i addi

Homo nota hominē cōn-
hominē m̄p̄rige q̄rū ē na-
ture p̄ter duo m̄ qddi mag
quāte partis libri i tractatu
de terzo signo celi Item nota

q homo infidelis ligno putrido
assimilatur in addi magna qn
te partis tra pñm q map ryo
sup de qto speculo metia
In continencia nota vñ mco
tmes plus peccat qm m tpa
tus in addicōe magna qñte
partis libri in tractatu de oc
tauo signo celi Item nota v
trū in continens ne peyor
sit qm in continens qñpiste
ae ibidem post Item nota
q in continencia contra aque
tripliciter sit ibidem post

Infamia nota sñm cano
nes q in fama dicitur ex mo
dis qñta parte metia xix p
cepto Si fama seruare cupis
in addi tra pñm Item nota
q in fama rogatur dupli
citer ibidem post Item nota
q in fame sex sunt defectu
ibidem post Nota q i fide

Fidelitas litas duplicat
sum potest in magna addi
aone qñte partis libri

*Indebit m dicitur
etiam in dicitur
in lxx Rego dicitur*

Deus nota q deus noluit
q uideri penta consumente
sed potius dispergentes ppe
tes causas pñali parte
vñ pcepto pñtutu di i pñd

Iudiciu nota sñm canoes
q ordo iudicarij obmittitur
qñq de causis pñali pñv
vi pcepto Equu iudici in
addiaone tra pñm pñm

Poeta nota q pñarte
vñ a vñes virtuosos dist
in pñt Exemplo vñt co
lorati quarta pte metia
pcepto xxxm demissio aio

Iusticia nota q iusticie

virtu sine vñ iustia pñte mñta
electro compatit pñda pñcia
li parte s m post
mediu in addiaone

Eges nota sñm canoes
q sextuplex lex in saaris
canombi reppit pñda pte
metia xvi pcepto iudias
auxiliu in addicōe vñcia in
pñm Item nota q appella
coe legis continet mñlap
genus legis ibidem post
nota q lex legi aliqui de
rogat ibide post Item nō
q lex aliqui subrogat ibi
dem post Item nota q lex
aliqui obrogat ibide pñq
Et hoc fit sex modis

Litigiosus nota litigiosus
sñm canones monendū
est ut a tali vias se debeat
abstinere qñq pñcumbus
pñma parte metia pcepto
xxxvi Item in ferre cane
addiaone vñcia in pñm

Luxuriosus nota sñm Ba
liem q luxuriosus licet pa
reū emittat de semie nichilo
mñq seipm magis ledit qm
si quadragesies tantu effu
derat de sagivme pñda pte
metia xxi pcepto luxu
ria fugito addi vñcia

Magi nota magor xii
esse genera quarta parte
metia pcepto xxxm qñltu
venturi Nota sñm canoes

Malus et qñq q malis
aliqui tollerandi pñsaica pte
pcepto xxxv ambula cu
bonis in addicōe in fine

Mansuetudo nota q tplex

Don't be mean! In addition

Origenē sanar b. hucā, dno se trāspulisse
libet quāto ē grāto in thm, dcm penactio
tu quo vepit xx a ples notables hēnates
errores, nichilāz tu legat de quada pte
scō, q amāz demōst in dntē vepit pti
vāpnt cū vt pti vū dicit, an origenes
cēt in infus vī nō, q dicit quā nō esse in
infus, et signat qd hē, qz in illo cōtā sū
nō dntē illa cōtāz infus ē anglā, qd
hē in vīgā hūit magnā expetit q
qst dntē vīctatō, d nūitē dūp
thm qz in illo vōs amō, rē

quite partis libri vltimū medium
item nota q ad pacem nullā
reduci potest nisi prius obliui
scaturit iuramentū et rememoretur
benefactorū. **P**da parte metra
cepto xxi. h. p. t. e. i. ad. i. p. n.
P Ecclatū in spm scdm nota
scdm canones q quis septem
modis peccat in spm scdm pta
parte metra pcepto xlii. **Q**u
ad p. t. e. i. ad. i. p. n. quid peccatis item nota scdm
canones q quis peccat quibus
altero sex modis quarta parte
metrica xlii. pcepto. **Q**uam q
peccatis in addicione pda.
Pena nota scdm canones
de pena pstantū occasionem
mortis prosula parte pcepto
xli. **P**ilignencia adhibe i addi
cione in p. n. item pene ie
hemialis meditatio pda par
te metrica xxxi. pcepto.
P m medio. **N**ota q. **S**alo.
Pemtentia scdm geronimu
et ambro. per pnam saluata
est i mag addi. quite p. lib. i. f.
Petrassio nota q passio t
plex in p. n. reppit. canomb.
prosula parte pcepto xxi.
metue ingrm in addi. cā med.
Perurru nota de pena illi
qui aliu puocant ad p. n.
dum prosula parte pcepto
xvi. iusurandū seruā in ad
dione in fine. item nota
q p. n. dicit. quq mod.
prosula parte pcepto xvi.
seruā iusurandū i p. a. addi.
Persuerancia nota q p
seuerantie virtū inter ate
ras vates coronari meret
in magna addicione quite

partis pnapalis libri in tracta
tu d. xi. signo celi cā mediu.
Petas nota q in opib. p. n.
excedis tria consideranda
occurt prosula parte x.
pcepto. **Q**ui des videto.
Padozophia nota q p. n.
duplex reppit. s. cheolo. et
naturalis in magna addi
one p. n. parte libri in fine.
Plaga nota de decem plagis
egypci pda parte metrica
xv. pcepto. **I**llo p. n. m
addicione in p. n. p. n. 2.
Precepta nota q dicit Rabbi
moyses q in veteri lege tot
erāt pcepta affinitia quot
sūt in corpore huāno ossa que
sūt. ccc. xlviii. et tot erāt
negatiua quot sūt dies in
anno. item nota scdm Augu.
q tamq. seruū sub q. n. con
stituti tenent. pcepto. obte
pare quod ex morib. planetar.
et aliorū corporū celestiu cō.
probat. ibidem post tertia
parte metra pmo pcepto hoc
quāq. vobis i mag addi.
Princeps nota q p. n.
dicit. q. n. modis pda p. n.
h. parte. s. v. m. addi. **P**
Produor nota q p. n.
dicit. sextuplex in canomb.
reppit. pda parte metra
xi. pcepto. **C**um sapias au
addicione vna cā mediu.
Puer nota q pueris assla
n. debent deuoti homines p. n.
septem quarta parte metra
xv. pcepto. **A**ddiaone vna
cā mediu. **N**ota in quocūq.
Regens regente quq. spe

calit' requirunt. p^a pte phemi
ali s^o d^o q^d in addicione m^a
Remittit' nota q^d p^a pte t^hphⁱ
remittunt' p^a pte metra
v^o p^a pte q^due noata tenes
Repelle' nota q^d repellere
v^o v^o licet in mag^a addicoe
q^due p^a pte libri in tractatu de
s^o signo celi c^a finem m^a
Rephenso nota q^d repheⁿ
so triplex in sacris canonib^{us}
reppit' p^a pte metra v^o
p^a pte q^due culpare soles in
addicione s^o d^o a^uta pilap^u
Rixa nota v^o v^o rixa sit p^a
catu in magna addicoe q^due
p^a pte libri de s^o signo celi
c^a mediu s^o d^o nota s^o d^o pal
ladu q^d v^o v^o virtuosu m^a rix
so m^ame habitare p^a pte
p^a pte p^a pte xxxv. **R**ix
s^o d^o ambula in s^o d^o addicoe
Sacramentu nota q^d sacmen
toru quedam sunt necessitat^e
et quedam volunt' s^o d^o p^a pte me
c^a xxxv. p^a pte p^a pte p^a pte
apue addi. p^a pte c^a mediu s^o d^o
nota s^o d^o canones q^d septem
sacramenta ecclⁱasta designat^e
p^a pte septem signacula quibus
signatus erat liber de q^o p^a
in ap^o s^o d^o addicoe mag^a c^a mediu
Item nota q^d sacm^ata ecclⁱe
sunt septem ibidem post s^o d^o
nota s^o d^o canones de ex^o cel
lenia sacm^atoru ecclⁱe ibid^e
post s^o d^o nota s^o d^o canones
v^o v^o sacm^ata ecclⁱasta p^a pte ite
rari ibid^e i addicoe p^a pte
Saluandus nota d^o d^o s^o d^o
S^o d^o et q^dug^a m^a de m^ao sal
Suloh in s^o saluato v^o v^o p^a pte

uandoru v^o v^o tot sunt saluadi
quot angeli ceciderut de celo
an quot angeli remanserut
in celo s^o d^o p^a pte metra p^a
cepto xxxv. **R**oli tu quedu
Sandalu nota q^d p^a pte s^o d^o
dalu mala obmittunt' s^o d^o
q^deraa p^a pte metra v^o p^a pte
p^a pte test^e in addi. p^a pte m^a
Seruire nota s^o d^o s^o d^o
quatuor esse genera quibus
obsequiis deseruiunt quarta
p^a pte metra p^a pte p^a pte
cum suos fueris in addicoe
Scriptura nota q^d s^o d^o p^a pte
sensus p^a pte doctores sanctos qua
duplex assignat' p^a pte p^a pte
p^a pte xxxv. p^a pte p^a pte
Sentencia nota q^d s^o d^o c^a
diconalis deure canonu est
quadruplex p^a pte p^a pte
p^a pte xxxv. Equu iudici in
addi. v^o v^o mediu s^o d^o p^a pte
Signa nota celi tam alle
gorice q^d moralit' p^a pte p^a pte
metra p^a pte p^a pte Secura
quia q^d in addi. mag^a Aten
signa solis et lune s^o d^o p^a pte
s^o d^o p^a pte de futuris auris
p^a pte p^a pte p^a pte p^a pte
Simbola nota q^d p^a pte
aploru designat' p^a pte p^a pte
de saluado quod fabricare
fecit plato p^a pte ad m^avesti
grand cam p^a pte p^a pte
regnantis in magna addicoe
p^a pte p^a pte metra c^a mediu
Speculu nota de quatuor
a speculo methare quod
colligit' p^a pte addicoe mag^a
q^d mag^a p^a pte quia p^a pte opus
in p^a pte q^d p^a pte quatuor
Sol nota accipit' p^a pte p^a pte

metra pcepto xxx. Que ad
pare soles quarta addicōe

Systemare nota vtra susti
nende sint semp in iuxta in
addicōe magna pte libri in
tractatu de nono signo celi

Tacere nota scdm canones
q tacere accipit qiqz modis
pma parte metra pcepto ter
cio et tute pman addi vta

Terra nota q terra sex
modis dicit pda parte met
ca pmo pcepto celluris si for
te in addi pda p m pna

Testes nota q testes testa
menti ade fuerit septem
pda mortalia pda parte me
trica pcepto x qd abi sds
dedit addicōe pda pna

Temor nota q sextuplex
est timor quarta parte met
ca pcepto xlv Suspectus
caueas in addicōe zc

Tollere nota scdm Augu
q mali aliqui sunt tollerandi
prosaica parte pcepto xxxv
Cum bonis ambula in addi

Vidua nota q vidua qua
modis dicit quarta parte
metrica in addicōe quice par
tis libri ibidem zc

Viduitas nota scdm albu
q viduitas dicit qua modis
in magna addicōe quice pte
libri in tractatu de vno sig
no celi circa mediu zc

Virga nota scdm canones
q sextuplex virga respit
pma parte metra pcepto
vno Constans et lenis ad
dicōe vna vltra medi

Virginitas nota q vti
virginitat in tantu deo sm

gulaicet gta fuit q ipiq odore
feritate deposita in vnguis
gremio descendit quod exo
vnicorns compbat in mag
addicōe quice parte in tracta
tu de sexto signo celi Item
nota q vnguitas e mro
preferenda ibidem zc

Vita nota q septem vti
melligunt p septem signula
quibus signatus erat liber de
quo sol in apoc in addicōe
pma pme partis libri da me
Item nota q vites st vi

Vocare nota q vocat nob
deus quadrup prosaica pte
pcepto xiii pda te foro
in addicōe p post pna

Votum nota q votu san
git ppter octo pma pte me
tra pcepto xlv pntibi pro
missam in addicōe p pta pna

Xpūs nota xpūs dicit
liber in quo legere dnt tam
clera qm sapientes laici vnde
sensus sui reformet in addi

Xpūs nota q xpūs dicit liber mit
et extra septa necnon et vi
sigillis signata ibidem post

Xpūs nota q xpūs verus
liber fuit septem vti vti deo
rati ibidem post Item nota
q xpūs fuit septem domo

Xpūs nota scdm cano
nes q xpūs fuit testamtu
pda parte metra pcepto x
quod e sds dedit in ad

Xpūs nota q xpūs fuit testamtu
sua morte confina ibide pta

Item nota qd xpo vero libro nō
ta genera hominū contradiant
ibide post med. Item nota
qd in xpo vero libro tres repi
untur scripturæ ibidem ante si
Item nota qd in xpo speculo
luminosissimo fluxerunt singu
lariter xij. vtutes i magna
additione qñte partis libri i
pñcia. Item nota qd in xpo
speculo luminosissimo fluxit
plexus mñs scdm triplicem p
tymologia nomis imperator
die in magna additione qñ
te partis libri tractatu de
deamo signo tali aucta pñcia

Hic finitur legistū pñtio
libri. Sequitur. Hic probe
mū in eundem. rōtēta.

Iustis industrie ac
grandis benivolē
cie speculo fructu
sto nouello gemitu
exceles et magni
fici domi meis in
gularissimū franciscū de car
raria padue. re. Indit guber
natoris et dūgis. Deuotus et fi
delissimū cor pñ philippus
de parigamo nkonsteri sancte
marie de veruao ordinis scī
benedicti. Inter pores padue
e ciuitatis mñm pro su et
dicti monasteri. cu pñas opu
sali intelligencia se ipm ac
sue recomēdationis fidei et de
uocōis sinceritate. cu pñem
pmpititudine famulandi. cu
pposuisse in corde meo pñtru
tari quid regnantibz uel rege
tibz foret vtili. et multorum
theologorū. moralū phōrū.
atqz aliorū sapientū sentēcias
comprobatas. prout ingenij mei
* ariditas cape potuit. ingeti
studio. sūma qz cum diligencia
plustarem pñ lachrima memi
me recepisse sñas quā exi
muis modernorū. Bocaus
libro pmo de consolacōe pñ
quarta recitat in hac verba
Beatas quid fore pñ publicas
si eas vel studiosi sapientie
regerent. uel earū rectores
studere sapiām contigissz. fū
eaa sñe. galerii maxima
li. vii. ca. vii. recitator exti
tit. Ex qua sñia euidenter
concludit. necessaria esse
regnantibz. uel eaa regentibz
sapiētiā qz p eam. Reges

regnant et legum conditores ab
maius iusta disternit puerbior
viii^o et sapie vii^o proli inquit
illam regnis et sedibus et seq^r
infinita eius tanta hominib^{us} et
p^{ro}u tercio melior est adquisitio
eius negotiacone argenti et
auri p^{ro}asior em est ciuitas op^{er}
bus et in poliaraton h^{oc} in
ca^o v^{er}o scribit et au getiles
uel sine metu num^{er}o credat
faciendū vni quasi deu d^{eu}
et omⁿ p^{ri}ncipem excolunt
scilicet sapiam quia omib^{us}
post vnde phi veteres yma
ginem sapie p^{ro}forab^{us} omⁿ de
p^{ri}ncipi fecerunt et hec v^{er}o de
bere scribi consueuerunt ane
v^{er}us genuit pepit memoria
zophiam me vocant grea rob
sapientiam Item et hec ego odi
homines stultos et ignauia o
pera phantas st^{er}as s^{ed} in q^{ui}
bus nulla est utilitas vnde al
pharabius in eius p^{ro}comu et
laudem h^{oc} de diuisione phie
inquit q^{ui} phia est humanay
et diuina cognicio cu studio
bone viuendi Quid amadite
tes et ad veretates antiqui ge
tiles p^{ri}ncipes humanis diuis
q^{ui} scienciae se plenissime instru
verut Sic q^{ui} ptolomeus rex ge
tilis qui ut p^{ro}bi innotestaret
lex diuina qua ead^{em} regni sui
sapientibus coicaret p^{er}q^{ui} aliaz
stientiaru assenau^{er} septua
ginta m^ul^{ti}ptes aduocauit scdm
qd p^{ro}uga de doct^{ri}na vana ca
m^u et ead^{em} xviii de ciuitate
dei reatut et magni Caroli
reput^{at} in gestis q^{ui} fuit in libe

nulib^{us} arub^{us} sufficiat instructa
et in libris diuis intentissime
studiosus hoc ead^{em} considera
antiqui p^{ri}ncipes Romani Im
peratores filijs suis optimos
et p^{ro}bos h^{oc}re m^ultos p^{ro}curabat
Sicut alexandro Aristotilem
Cravano plutharū Rexomⁿ de
necam vbi tullia h^{oc} de diuina
aut Regale opus est sapie et
diuinae quod fieri nequit
absq^{ue} disrecone sapiecie **Car**
iudex sapiens iudicabit p^{ro}lm
sui et in Reg^{is} in c^o de Salo
mone legit^{ur} q^{ui} d^{eu}s dedit ei
cor sapiens et intelligens p^{ro}pe
p^{ro}lm sui quem sibi tradidit
gubernandū h^{oc} igit^{ur} sapie
effectu considerato p^{ro} viribus
in hac famosissima ciuitate q^{ui}
est ordinatissima gubnaao me
rito dici p^{ot} de ipa quod magni
Alex in ante **Athenaz** ob
tento donum in **Columpna**
qua eugi fecerat statuit in me
dio platee describi madauit
Gloriosa et amabilis ciuitas
ista est in qua fiducia alit^{ur} hi
tas omⁿis viues hec gloriosa
et amabilis ciuitas signant
ead^{em} describi p^{ot} noⁿ imerito
p^{ro} ciuitatem tyri De qua ysa
xxiii quis cognit^{ur} sup^{er} tyru
quonda^m coronata re Nam re
uera hec ciuitas de qua vatic
natus est sophomias p^{ro}pheta y^{er}
caplo dicens hec est ciuitas glo
riosa hitans in confidenaa au^{tem}
gloriosi et amabili duplex
est ratio demituaat p^{ro}mo ratio
ordinatissima gubnaao **Sed**
ciuitatis amemissima situacio

Et propter ad perpetuandū tantū quib
tamen tamēq̃ ciuitatis famio si
ssimū nomen/ si hic contenta
nō pigeat effectua^r intueri q̃
q̃m plurimi priores sup hac
materia plenius vberiusq̃ nō
scrent compilare tractata/ q̃a
tamen p̃fati magnifici dñi mei
puenti officio. forte p̃teritis pi
eib; ad ip̃iū honorem et gloriā
sui affectu ex eorundem s̃m̃s
sapientū non de mei sufficiēcia.
sed de dei potius illustraone.
et ṽrā benignissima supportaōe
confisq̃ ad honorem et laudem
om̃ipotentis dei. et gloriose ṽ
ginis marie. totiusq̃ celestis ci
uitatis. hoc opusculū. quod speculū
regnis. quo ad ṽtrūq̃ hominū
mācipare decreui. putē dēma
teria in fine opusculi lacus
explicabit^r de eo et pleniq̃ sup
mediate in additaone que p̃
p̃mo p̃logo ponit^r aggredior
timorose. Recio ad ṽrā delicta
aonem. om̃i q̃ legentū consola
aone. ip̃iū licet rudi s̃ctenarū
exp̃lanacōne cathome. in quo
plusq̃m in ceteris autoribus
meo iudicio commūiores homi
mores. et ṽtutes includunt^r.
p̃posui componē ṽrā q̃ felici
nomi assignare. In quo si quid
deō ṽtiliter repplat^r opus
accipiat inde laudes. cum p̃ro
fecta ad tantū om̃is suscipiēdū.
nulla laus humana. ut gloriā
me induxerit. Ea namq̃ re
ritas ē regula. ne quid fiat
quā comendandi. ut in fano
ne. Si quis vero x̃i q̃. iij.
sed solūmo ṽrā amabilis be
nivolentia grāiosa. totius pa

cerm̃i h̃itq̃ exp̃ssua. quā menar
uabili affectu. cupio felicius
hūidare successibus. quod fel
ater puto fore obtinendū. Si
iusticia m̃rem. p̃dore sapientia.
amicam hūeris prudentia.
et velut filiam dilexeritis re
ritatez. Ad tam igit^r alias et
excellentē ṽtutes capere. quā
quarū acquisitōe. diuina fauēt
grā. dominū ṽrū roborabit^r.
in futurū. eudent^r nos induat
illa l̃ialis et sollemis oratio
friderici. Thomāz imp̃atoris.
ad Conradū eius filiu. Cardi
nis regem. sic amonitore al
loquentis. Regibus et p̃ncipi
bus orbis. progenies clara nō
sufficiat. nisi genus egregiū. ge
nerositus adiunget. et illust^r
industria clarificet. p̃ncipatu
nec ob hoc. q̃m q̃ aliaq̃ sedeat
reges. et p̃ncipes. ab alijs di
stinguunt^r. nisi singulis pru
denae. alijsq̃ p̃libatis ṽtuti
bus. profundius videant. et
ṽtiosius opent^r. h̃as itaque
p̃signatas ṽtutes. ex ñrelli.
genaa nobis celis condona
ta. nec nō et liberi arbitrii po
testate. fugatis vicijs. desideria
ti aō amplecti debetis. ac
eisdem inseparabiliter inherere.
nec t̃merito. quia p̃ ṽtutes
antedictas contingit ad fa
litatez. et veram beatitudi
nem puenire. et finē om̃i bo
norū obtinere. Unde. In q̃
Ille beatus est. qui fide splendit.
qui spe gaudet. qui caritate
fovet^r. qui temperantia m̃bet.
qui prudentia lucet. q̃ iusticia

emmet qui fortitudine pollet.
qui humilitate redolet et qui pu-
ritate transluet. Ad hoc eam
bene facit quod beatus ambrosius
dicit libro de officiis. Bonus ar-
tibus est. Si iustitia querit
dignitas invenit fortitudo ven-
dicat temperantia possidet.
Et iustitia sit in affectu pru-
dentia in intellectu fortitudo
in effectu temperantia in usu.
hec omnia et singula paul du-
bio facit ad implere poteri-
tis si ea vel parte que in hoc
continentur opusculo studiosi-
us dixeritis ad implendum his
omnibus gaudebit plus letabitur de-
votus stulticia exultabit otio-
riabitur quod tota civitas padua-
na se tale ac tantum lumen pro-
tulisse in dominum et rectorem
insuper vero si in hoc opuscu-
lo aliquid minus bene vel
nimis superfluum vel domini
nomen repertum fuerit contine-
re imputet et scilicet paupertati
corrigatur quod lima caritatis
atque romae et non aliqua luo-
ris aut sensualitatis. Finis
vero negare nequeo quod aliqua
sunt huiusmodi inserta opusculo
iusto iudicio nulla valent te-
mere aliquid ut asserit
Augustinus in canone negare
distinctionem vel quod tam perfectum
in humanis ad imitationem
reperit quod ex aliqua sua par-
te defectu aliqua praecatur
ut asserit lex humanalis libro 4.
Sed quia de rebus sanctis
qui finaliter concordat dictum
Augustinus in canone de civitate

xxv. q. v. Quia eam reueren-
tius libris ac pluribus ad hoc ne-
cessarius testor dominum quod valia et
vera posui scribere sed ea ad-
plere nequim inperfectum quod scilicet
in hac parte oro ut perfectio sup-
pleat civitatem. Singularissime
igitur mihi domine per opusculum ad
viri nomen laudem compilatio.
quod vere magnificencie offero
per me. Vra quies benedictio su-
supra. ipse quod virum facit viri
appellando flores. si qui sunt col-
ligite super flumina vel in quibus. Dup-
opis autem in perfectione vera
postulans humiliter et devote re-
verentiam amantem
qui plurimos homines
erare in pia mori-
fama per opera spe-
culum regnum quo
ad utrumque hominis reformationem
necnon et virtutum apprehensionem
intitulare deareum. Prode pro
aliquid tam de speculo materialium
formarum seu speculativum qui est
christus benedictus et quo omnia
alia specula lucem continent
et splendorem compendiose
vel succincte tractabit. De
inde de triplici speculo me-
thodice primo curiosum atque utile
evidentia alia aliqua de eisdem
per tractare pro quorum omni in-
telligencia brevis est notandum
quod quicquid aliqua opera seu
libri tam in divinis eloquiis
in canonicis et civilibus litteris
la nomen in quibus reuera
speculati et reformati se valeat
homines in hac vita in patria
tamen opusculo secundum gratiam

perfectissime domini quique specula
interferunt specula methapho-
ricam quique huius libelli principales
partes in quibus speculari et
contemplari se debet vniuersus
et maculas suorum vicio-
rum inspicere valeat et terge-
re debeat cum affectu primo namque
speculum est omni virtuti completum
cum ac veritati omnis christiani-
tatis secundum est coronarum macularum
fugatum atque fidei catholice re-
patrium Tercium est curiosarum
in reliquarum repressum ac ex-
eundem repressum reformatum
Quartum est moralium preceptorum
inductum atque eorundem effectum
manifestatum Quintum est vicio-
rum abstersum atque prime exar-
impulsum In primo est speculo
etiam inscribitur autor scolasticus
necnon quique alios iungit specu-
lari ac etiam se in eodem iungit
reformari debere hoc autem
in prima huius libelli parte pro-
fane auctor facere debet In
qua quidem parte sex precepta
seu decemeta vniuersa complec-
tuntur prout prudens lector se-
riose et particulariter in eodem
templari poterit et valebit
Vbi tamen aduertendum quod
admodum in materiali speculo quod
componitur ex platis et clavis vi-
tios faciem macule exprimentur
Ac etiam quemadmodum in materiali
speculo aperte manifestantur Sic
per omnia luculentia in formalispe-
culo seu speculari quo qui est
dei filius benedictus ut est dictum
omnes vicio-
rum macule per eum
refelluntur et terguntur De hoc

infra in quinto speculo metha-
phorice et plenius tractabitur deo
duce De hoc formali speculo huius
modi quod est omni completum
vniuersum scribitur Sapientia vii quod
est speculum sine macula cadit
lucis eterne dei maiestatis de-
cedit missi Fane in fi. Circa quod
notandum quod dicitur promissa quod
natura rationalis est quoddam
speculum sed quedam est in macula
actu sed non habitudine sicut
angeli et homines dampnati ac-
tu cum sunt in peccato et tamen
amplius peccare non possunt que-
dam est cum macula actu et
habitudine sicut homo in via
peccatum habet et peccare potest quedam
etiam est sine macula et actu
sicut Christus dei filius benedictus
sicut apparet ac etiam perfecte co-
cludit auctoritas antedicta et hoc
est quod ysaia liij singulariter
de hoc speculo videlicet Christo
scribitur quod peccatum non fecit nec
est inuentus dolus in ore eius
Et in tali ergo speculo per quod
methaphorice per huius libelli per
intelligi potest informat autor vni-
quemque iungit speculari debet
et hoc infra in hac propheticam
parte vbi Agitur mea precepta
ita legas ut intelligas quasi
velit autor inuere quod non suffi-
at precepta huius prime partis li-
bri super faciat speculari vel
etiam legere nisi etiam ea intel-
ligas id est in te latente app-
heredas atque obferre ea debe-
as cum effectu vbi etiam sciendum
quod in huius quique speculis metha-
phorice ad instar speculi in peccato

si domi m d i h u x quadrup
reducet sua s; Salutaris ve
ritatis spture Singularis v
tilitatis lecture Exemplaris
militisimitate nate Et specula
trip p a o s t a t i s d o c t r i n e p p m a
namq; sua que e salutaris
veritatis spture signanter
describitur in illo sacro li o
revelaco m qui on s; fuit p h i
Ewange te qui Ap o s t o l i m e n t i
pat; e v c p r i m q u i d e s p t q
erit m t q et f o r i s et sigillis
septem consignat; De h c t a
m i r a l i b r o h u g o l i s de s a t
p t e v i c v l o q u i t s u b h a c
forma d i c e n s q l i b e r s p t u s
est d e i f i l i q u i s p t q e m t q
et f o r i s p m o f o r i s a d h u a n t e
ut l e g a t u r f o r i s a d m i t a c o r
m t q a d c o n t e m p l a c o r f o r i s a d
s a m t e m m t q a d f e l i c i t a t e m
f o r i s a d m e r i t u m m t q a d g a u d i u m
f o r i s q u i a v m c a r o f a c t u e s t
m t q q u i a m p h i p i o e r i t v m
h i l l e f r i g e r e e r g o d e b e s
t u e m e t i s o c u l o s a d h u c l i b r u m
i n q u o p a t e t o m n i s v e r i t a t
e x e m p l u m et v t u t i s q u o d l i b z
d o c u m e n t u m B o l u s i t a q d e i p l u
d i g n u s m m e t q e h u c l i b r u a
p i r e et s e p t e e i q s i g n a c u l a
c e a t i m r a s u a g r a r e s e r a r e
p q u e s e p t e m s i g n a c u l a m e t
l a g i p n t s e p t e m s a c r a m e n t a
e c c l e s i a l i a et s e p t e m v t u t e s a t q
d o n a s p u s s a n c t i p m o n a q
h u c l i b e r v i d e l u e t x p u s s i g
t u s f u i t s e p t e m e c c l e s i e s a c
m e n t i s q u e s u t b a p m q c o n f
m a c i o E u k a i s t a o r d o p e n
t e n a a E x t r e m a u n c i o m e r i o m

hec sacramenta in decretis plen
et aperta q m m libris ceteris
explicantur De p m o s; de bap
tismo tractat de conse d m j
p t o t u De s e c d o s; de c o n f i r m a c
o n e tractat de conse d v t a
m p m u s e b u s c a p i t u l i s De t r i o
s; de E u k a i a tractat de conse
d n p t o m De q u o s; de o r d i n e
t r a c t a t a v l f e r e d v s t q a d
f i d i s t m c o m De q u o s; de p e
n t e n c i a h e t u r i n t r a c t a t u d e p e
n t e n c i s De v s s; de e x t r e m a
u n c i o n e p o n i t u r i n p c o d i l l u d
De s e p t i m o s; de q u i n g i o a x x v i j
c a a d t r a c t a t u d e g e t r a c t a t u
d e p m a q u i m x x x m c a m t
s e r u t p e m i s s o Et d e h i s o m
n i b u s p t t r a d i t u r s u g n a n t e E p t
d e s u t m s a t i s f i n i t d e m a
c a a S a c r a m e n t o r u h e t u r i n f i a
m s e d a p a r t e m e t r a p r e p t o
x x x m E u r t p a p u e s p a q
p u m p o s s e t a l i q u i s q u e r e r e
q u o d i s t o r u S a c r a m e n t o r u s i t
e x c e l l e n t i a d i c e n d u e q b a p m q
e o q e x c e d i t a l i a r o n e e f f i
c i a e d e q s e d m j p b a p t i s m u
p a m v t u t e e i u s d i m i t t i t u r
o m n i a p e c c a t a q u o a d a d p a m e t
q u o a d p e n a m n e q e n a t a a
l i a p e n t e n c i a E u k a i a a u t e m
e x c e d i t r a t i o n e d i g n i t a t e t s a c
t a t i s d e c o n s e d n R u c h i l C o n
f i r m a c i o a u t e m e x c e d i t i n a o e
c o n s e n t i t q u i a a s o l o E p o c o n
f e r t s i a u t e a a s a c e r o r d o q u a
t i m o n i u a u t e x c e d i t r a t i o n e s i g
f i c a t i o n i s q u i a s i g n i f i c a t c o m u n i o n e m
d a d e c c l e s i a z p v n i o n e m
d i n e et h u a n e n a t u r e E p t
d e P i g a d e b i t u v s m a i o r

adduc
m t q

sacra
eme m

in effatu bap^m corpus in esse & co
iugu signo maiori c^mma m^{is}tro
Secundo hic liber s^c xp^{us} con
signatus fuit vii v^{ir}itibus que s^ut
s^c fides Spes Caritas Tempe
rancia Iustia Fortitudo prude
cia De h^{is} v^{ir}itibus non est hic
m^{is}tandū quia satis habetur
infra p^{ri}ma parte prohemiali
c. v. d. cā s^c Et s. vi. d. m
p^{ri} et xi. s. a cā p^{ri}m. Et
s. xii. d. post p^{ri}m. Et m^{is} q^ua
parte metta p^{ri}mo p^{re}cepto Secu
tam quiaq^{ue} cupis s. m p^{ri}m
Et ibi habet^{ur} quod v^{ir}itutes oppo
nūt^{ur} viciis Tercio hic liber s^c
xp^{us} consignatus fuit septem
doms spūs sancti que v^{ir}uant^{ur}
s. xi. Et s^c spūs sapiēcie
et intellectus spūs consiliū et
fortitudinis spūs scie et pietat^{is}
Et spūs timoris domi T^{er}his
eā spūs s^c domi nō expedit
hic m^{is}tare quia satis habet^{ur}
infra p^{ri}ma prohemiali parte
s. xii. d. cā p^{ri}m. Et infra
q^ua p^{te} metta p^{ri}mo p^{re}cepto
auram quiaq^{ue} z c. cā p^{ri}m
Quolue igit^{ur} v^{ir}itū h^{is} li
brū v^{ir}itū et in singulis car
tis lege poteris quid debeas
imitari sic docet v^{ir}sa facere
v^{ir}sa xxx. Requirit diligē
ter in li^o d^m et legite v^{ir}m
ex h^{is} nō desunt vere vel
deest sed tibi ē s^cptū q^ud ne
cessarium est ad salutem Ab
isto igit^{ur} li^o tamq^{uam} ab exari
correcto complete et p^{er}fecte
tr^{an}sibenda essent nobis multa
s^cdm q^{uod} docet v^{ir}sa Diligēter
aut lege in li^o exemplari idem

fac oadi in isto libro legentis
illuānt^{ur} ad intelligendū respua
tur aures ad audiendū perzūb
toborat^{ur} ad exequēdū cōceptū
exhilarat^{ur} ad delectandū le
gant ergo omⁿes clerici sapiētes
q^{uod} laici h^{is} libri plogū textū
p^{re}ssū et epilogū p^{re}dicatos
v^{ir}m spectat nō solum in h^{is} libro
legere sed alios m^{is}trueret i
s. mare sicut docet palyp v.
m^{is} p^{re}cebit p^{ri}mū lib^{ri} leg^{is}
moysi Si legas plogū oar
rit tibi p^{er}funditas veritatis
Disce quia m^{is}is s^cm et hū
lis corde. Mt. x. Supbi autē
aut m^{is}flati aut supia aut pro
supia aut amicorū potentia
nō legūt h^{is} libri plogū
ymō veritati h^{is} s^cpturē
in prologo contradicūt Si le
gas h^{is} libri textū et p^{re}
ssū occurrūt tibi speciositas
sancti^{tas} et veritas omⁿis verit^{as}
Nam p^{re}ssus libri contmet v^{ir}
ritatem vite veritate m^{is}tiarē
veritatem doctrine vos vocat^{ur}
me m^{is} et d^m et b^{en} d^m d^m
s^cm otem Ioh^{an} xii. h^{is} textū
h^{is} processū et h^{is} m^{is}
tipia veritatis contradicūt
puer^{is} vici^{is} p^{er}idi. auar^{is} gu
tosi. dolosi. mendosi. perum
veritates abnegantes. h^{is} p^{re}
cessū eā contradicūt puer
s. iudices. aduocati fallaces
p^{ri}ncipes t^{er}ram/antes p^{re}benda
t^{er}aurati/paup^{er}es defraudantes
rebus eccl^{ie} abutentes et i
m^{is}te d^{is}pensantes v^{ir}id^{is} tales
clerici s^cdm canones ad v^{ir}satu
conem omⁿ p^{re}doctorū tenentur

veritas
triplex

Et in canone gl'a et c. **S**i illi xij
q. n. Et etiam peccant mortali
no solu quia paupibus subtrahunt
sed etiam qm paupibz psonis
turpit' conferunt ut lxxvii d
qm venatoribz et c. **P**onere
hij vero sunt veritate iuste
abnegantes / de qua quide v'tute
laas agit' ex in stda p'hem
ali parte huius p'me partis
libri **S**i in p. aia modum **E**t
parte eadem v. **S** p'to' **E**t
sua parte p'mo p'cepto itaqz
deo supplicat **E**t parte eadez
xvi p'cepto **E**quum iudicium
Si legis **E**pylogu huius libri
occurrit tibi i m'estas caritatis
quia maiore caritate nemo
h'z r' **A**oh xv hinc **E**pylogo
contradicit qui int' doctores
et doctore et int' doctore et
discipulu et int' p'au et p'
au et int' p'oximu et exne
distordias sustinet / diffensios
seminat / invidias et emulaci
ones p'uocat. et parat / **P**e
matia diffensionis requie inf
in p'ma parte metra in p'
cepto v'lutez p'mam **P** aia
modum **P**e ma ad emulacoez
et invidias requie infra
stda parte metra xvij p'
cepto inuidia immo r' **P**e
matia distordie requie in
stda eadem parte xx p'cep
tis p'terite **P** in p'u **P**a
stia que e singularis v'tu
tatis lectore in pullegatoli
eiam signat' distribuit m'q
quidem libro debemq tria
valde vtilia considerae p'm
est quid commissio **S**edm quid

obmissu **T**ercu quid ad missu
p'mo em in eo legere debemq
quid commissio s'z nenephanda
scelerata commissio ad deplorand
Sed in eo legere debemq quid
obmissu eterna s'z gaudia ob
missa ad supplendu **T**ercu et
in eo legere debemq quid a
missu s'z concessa tempora
ad recuperandu **P** qm vtilis e
stia ista vel scilicet qm nara
doctrina ut habeamq et diliget
studeamq quanta qualia **V**bi quid
et quodam s'z huius libri
inter cetera docet constiam
reformare qua quibz cotidie
corrupte debet penitus ac ead
dum in p'u vltu degit eme
dare valebit hoc est qd da
melis p' de s'bit' iudiciu se
dit et libri aperti sunt **I**n
hoc etia libro s'pta sut in fi
gura ymaginis diuine **C**ostia
legis eterne celestia q'stione
stia omnia p'u v'te **E**x s'p
tura etia p'u libri v'cio s'us
quibz iudicio co v'mat' ut
ait **P**uga xxx. de am'itate de
c. xxvii **V**indicta fiet i iudicio
et vniqz ang p bona et mala
ad memoria reuocabut' ut
omnia omibz reuelent' **S**ic
taqz auctoru archana patebunt
qm v'met d'ns qui et illuab'
abstondita tenebraru. **I**n p'p
m' t'issu n q' **M**ulli xxx
q. v. **I**ncerta **N**icquid em op
tum m'q d' oadit' uel cogita
ti quod tuc no reuelat' **P** q'
falsus e liber ista s'z consueae
et in pluribz corruptis **P**loza
quia m'enas puerfa m'lmart

propter veritatem et in mundicia cogita
a omni corrupta et tunc qd falsu
et in mundus ac etia fides Cor
rupta est orthographia qd cor
loquid simulata et falsa multa
punctatio quia falsa et dolosa
eoru confessio hodie confitetur
et cras ad pda novit qfessa
velud ames ad vomitu reuer
tuntur et sic faciunt punctu qd
continuatim cu facie debeant
dum sum videlicet ut sumis pte
te in pteffione et pnm ho
neste comipromis Tezaa et
qta stia gra breu qumtm
sumendo tractat de speulaa
one huius doctrine piose st
saare spture et multiformi
exemplaris natie vnde dui
ssime hee due stae docent
de naturis reru ad vsum
mem solu illa sume de quib
nobis speadu fabare vale
amg. Et hee stae stae stiaru
mutuapatz que quide supoz
speadaco pphetica extollit
et dignitate et vtilitate omnibus
pponit has stas docet ver
phia st veritas theloa per
stutatu que ab hoc speado tm
pidissimo st dei filio diat
refulgere qd tan reuea no
mstruit alia phia questdm
pam diuidit in rationales
naturale et morale phia
quidem rationalis licet doceat
concludere homib no tamen
drabolo. Iraturalis licet doce
at cognoscere creatura non
tamen creatora. Moralis vo
licet doceat acquirere vices
consuetudinales no tamen

docet acquirere veritate Sed va
phia que est veritas theo
logica hec omnia opat. Duz
en deu cognosce. Dya lo pste
caritatis studys et exaans m
heret hec est diuoru pigne
toru apoteca delecta super
mel et fauu paosum hec
est fons de loco voluptatis ir
rigans paradisu. De vnaquaq
vero pdictaru sacraaru parti
culariter in hoc speado. In
libro cuipetq pstrutator
dare poterit repere si in eode
intelligenae oculo fuerit per
spiciater contemplatq. Et q
delius speculis mettha ante
dictis pmt dicta sufficiant
qz dnde deo in suis locis la
cus et clarius explicabuntur

Ad diuisione igit huius
libelli descendens ta spe
galiu considero pnota
da st que et quot sint cause
libri. In parti phie suppona
tz et quis sit libri tytilus
ca pmi diuidu 3 q ista libri
qua sunt cause st materialis
formalis efficiens et finalis
Causa materialis est videru
emutatio et vntu appheuso
Causa formalis e duplex
forma tractaty et forma
tractandi forma tractaty e
moru mstruato et huane vi
te regulacio sub racoe boni
virtualis forma tractandi
que idem e q modq agendi
e mltip. s diffinituq dui
sing pbatuq mptatnuq exoz
positiuq hec patebut in pro
cessu subtiliter intuenti obmteris

ea breuitatis amore. cui gaudeat
breuitate moderni. Causa vero
efficiens est duplex scilicet prima
et immediata puta ipse deus
nam ipse dedit viam scientie et di-
scipline. Omnis enim sapientia a deo
deus est. Et primo et in christo.
Ergo altissimi prodit sapientia
organica et immediata ut pote
ipse catho. secundum aliquorum opi-
nionem. pro cuius tamen opinionis
evidentia est breuiter sciendum quod
in publico. Et huiusmodi leguntur
tantum duo cathones fuisse
quorum unus dicitur catho
consors. qui morum censor ex-
stitit. et iste mortuus fuit ante
tempus iulij cesaris. et ante ci-
uilia bella. Alter vero catho fuit
viticensis. quia apud viticam
civitatem se peremit. analuit ei
mori quam sub impio iulij ducere
vite libertatem. Aliquorum tamen
opinio fuit quod ipse defunctus
apud viticam in bello. quod ha-
buit contra cesarem. Sed neu-
ter istorum hoc opusculum com-
pilauit. quod utique probari potest per
quosdam versus qui tales sunt.
Si romana cupis et autor
fuit pro lucano lucanum vero
facta. Iulij cesaris descriptum
et non legitur quod terentius fuit
catho. nisi quod iuuenalis de ca-
sore dicit. Terentius ex celo ce-
dit catho. Et sic patet quod alii
quis catho hoc opus non co-
posuit. Et propter hoc adhuc
de autore dubitatur. et ad
hoc subiudice librum. Solet
tamen dici quod iulius composuit
hoc opus et ut in maiori tene-

Nullus apparet
hoc opus. opus.

ret. auctoritas opus suum sub nomine
cathonis in titulum fecit. Et cum
hec opinio vera esse non potest
eadem ratione. videlicet quia iulius
contemporaneus fuit cathoni
et ante lucanum. Opinio insuper
aliorum fuit quod fuit. Penes
moralis philosophie magister et doctor
quod tamen aperte non habet.
Aliqui vero opinantur alium par-
tem nominis extitisse qui exdat
moralibus et notabilibus aliorum
hoc opusculum compilauit. hanc
opinionem ut fidedignorum re-
latione precepti apparere videtur.
Duo sunt scilicet petrarca poe-
ta laureatus ac etiam hystorio-
graphorum summa. quod deuotus
palis amplector. et paulo du-
bio fore credens veriorum.
Cumque tam fuit autem causas
habuit communes et priuatas.
Communis causa fuit omni generis
literis instructio. Et hanc notat
ubi ait. opinio eorum. Priuata
fuit quibus ad filium. Et hanc notat
ubi ait. Huiusmodi filii cum summe
Causa vero finalis sunt virtutes
cardinales et morales. Cuius
secundum principale scilicet autem parti philosophie
supponatur libellus iste dicendum
est quod supponit. Huiusmodi id est
moralis philosophie que quidem diuidi-
tur in tres partes hoc est in tres
libros morales. In quorum primo
conducitur quod quibus proprium regere
debeat. In secundo quo familiam
interdum quo civitatem aut regnum
primo deseruit monoloyca. Secundo
economica. Tercio politica huius
libris sub alternatur libellus iste pro
intelligentia tamen huiusmodi.

partis est breuiter notandum quoniam
 tendens virtuose ac laudabiliter
 alios gubernare prius debet se
 ipsum quam alios regere quod du-
 pliciter persuaderi potest secundum quod du-
 plex est summi ordo regiminis scilicet
 rationalis et naturalis primus
 ordo rationalis inducat quod quilibet
 scilicet seipsum bene et virtuose
 regere quod sic probatur Nam
 ea que sunt ad alterum sumunt
 originem ex his que sunt ad seipsum
 unde ex Ethicorum dicit philosophus
 quod amabilia que sunt ad amicos
 veniunt ex amabilibus que sunt
 ad seipsum Ille autem amicus esse
 videtur qui se habet ad alium cum ami-
 cat sicut ad seipsum Sed dicitur
 est de amabilitate veritatem
 habet de industria regnatua Prius
 enim videtur in diuitis esse ut alios
 regat debet esse in diuitis ut se
 ipsum gubernet et tanto magis quod
 to maior est potentia dignitate et
 gratia ad hoc ut subditos sue
 maiestatis exco disponat ratio-
 nabiliter ad virtutem Sic enim ut
 ait pythagoras prius non bonus
 censetur medicus qui alios
 curat et seipsum non curat ut acci-
 dat illud Evangelii dictum luce v.
 Medice cura te ipsum Sic non gub-
 ernator bonus dicitur qui aliis ma-
 dat ut a malis se custodiant
 opibus et seipsum regulare negli-
 git cum effectum Nota ergo solum
 rector adeo sollicitus sit alios rege-
 re quoniam primo se et familia interiori-
 bus passionibus et concupiscenti-
 is aduersus animam militantibus
 studeat principari unde ysaia
 in ethimo c. m. dicit Rex

dicitur a regendo rectefaciendo
 nomen regis tenet et peccando
 amittit Rex eris si recte facias
 si non recte facias non eris et
 p[ro]p[ri]o sicut sap[ientia] id est Job v. 1
 v. 1 Reges in seculo collocat imp[er]i-
 petui li. moralium xxvi dicit
 quod illi merito nuncupari possunt re-
 ges qui plati motibus carnis mo-
 luxurie appetitu frenat mo estu
 auaricie temperat modo gloria
 elationis inclinat mo suggestio-
 lis obreuit mo ignem furoris
 extinguunt mo temptacioni su-
 ari motibus non consentiendo stant
 bere sed regendo posse nouerunt
 unde et valerius impator octo
 generum et adhuc vniuerso diem
 facti sui prima triumphorum suorum
 recolens quibus ipse fuerat salu-
 assingit aut se bene vna victoria
 gloriari et requisita quare non
 quia inimicorum nequissima do-
 mini carne p[er]it aut ipse in pa-
 no tractatu Ideo melior est
 qui domatur a se suo expug-
 natore urbium puerbiorum xvi
 quia ille vinctus exteriora et ex-
 pugnat hic vero exteriora
 sua regit et ordinat ut expo-
 Breg. n. pastoralis c. xii. Si
 vis ergo omnia subicere subice
 te tuam multos reges si te
 repperit ratio ab ipso am distes
 quid et quemadmodum aggredi
 debeas ait Seneca Epistola
 xxxviii Et sic non fiat non
 est rex vix rex censendus et
 p[er] quos regimine non est dignus
 unde Seneca Epistola xxi. Timor
 in modo est rex in tyrannus
 Rex est cum honesta intuetur

salutem commissi operis auert et
illi nichil imperat turpe uel for-
didum. Vbi vero cupidus impo-
tens. delicata trahit in nomen
detestabile fit. Exramus de tali
iudiciorum. xv. Rex qui sedem po-
tio iudicij dissipat omne malu
in tutu suo. Secundus ordo na-
turalis. Quia hoc probat quia
natura procedit de misero ad
perfectum. et quia mor perfectio re-
quiritur ad regendum seipsum
familia aut ciuitatem. Ideo prius
agere debet de regimine sui ipsius
et postea de regimine familie
aut ciuitatis. In regimine sui ipsius
quatuor requiruntur. primo in quo
debet homo finem suum ponere. scilicet
quas uirtutes debet habere. Deinde
passiones debet mutari. Quia
quos mores sibi debet accipere.
non potest homo seipsum regere
bene nisi det se bonis op-
erationibus. Operationes enim me-
ritur ex quatuor. primo ex hi-
tibus. Secundo ex passionibus. Tertio
ex moribus. Quarto ex finibus.
quia secundum quod homo persequitur
sibi alium. et alium finem alia
et alia operatur. Ex passionibus
quia aliter et aliter passiones
alia opera de moribus
antiquorum et uicini laqueus
dicat. infra super illo verbo
textu. In via morum in secunda
phenomenali parte. §. 1. Et ha-
bitus quia qualis fuerit unus
quisque talis factus sibi uidetur
ut luxuriosus finis est luxuria
hec omnia prudens lector in
sequentibus emendare seipsum
poterit et ualebit. Nota secundum

secundum et philosophus quod in quocumque
regente ut sapienter regat et
laudabiliter quique specialiter reg-
nant. primo est ordinatio statu-
torum. Secundum est obtemperatio
subditorum. Tercium est diuulgatio
tutorum. Quartum est regalitatis
transgressorum. Quintum est expugatio
inimicorum. primo ergo quod requiritur
in regente est ordinatio statutorum
ut per sapientiam iusta statuta et
leges ordinentur. Et per sapientiam
dispositio legis. Et augustinus
dicit ut iniqua hominum statuta
leges. Sic ergo ydoneitas ad
regendum primo et principia sit
per ordinem statutorum ratio-
nabilium et discretarum. Secundum quod
requiritur in regente est obtem-
peratio subditorum. Aristoteles
in Ethicis dicit quod alexander cepit
vnam ciuitatem que sepe rebella-
tandem. Aristoteles scripsit. Si esset
bonum quod eam faceret muros con-
tingere uel murare qui taliter
condit eadem. Imperator alio-
ra sunt corda hominum quam cumu-
lus lapidum. Ideo edificare de-
bes de cordibus animarum tuorum. Quia
corda hominum uisus ad celum ascen-
dunt. alias enim tenere non po-
teris. Vltimo. Talis dominator fuit
Iulius cæsar qui in bonum habuit
corda hominum. quod suo tempore non inueni-
git. unde quibus an mori
desiderabat quod ideo sic testa-
bantur. Tercium quod requiritur
in regente est diuulgatio tu-
torum. hec enim singulariter mag-
ficat principem ut se hostibus
tribulet reddat maxime qui
inquant. Unde hosue habito

de duobus regibus amoris et
 triumpho habitates Perichlosta
 tm piderunt cor. Quatuorq;
 requirit in regente est reco
 aliaao transgressoru. ut sit pnce
 pes clemencia et benignitate
 splendeat pro loco et tempore
 transgressorib; indulgendo hoc
 etiam indicat natura quia qnto
 debilior tanto vniudicior et
 qnto potentior tanto magis pia
 exm de leone et catulo qnto
 et ultimo requirit expugnao
 inimicoru. hic quero an sit li
 atum xano bellare. Et q no
 sit licitū pbat aucte xpi di
 centis illud. mat xxvi. omis qui
 accipit gladiū gladio pibit. p.
 Pho. pda pde. q. xl. arti. j. Et
 qnto ut bellū licitū sit tria sunt
 pmaxime ncia vide q auctas
 pncipis iusta causa et mtenao
 recta no tamen clerias licet ef
 fundere. sagnem hanc qstione
 et eius detrimatone. vide infra
 in xviii. pcepto. pugna pro
 patria. p pty mediu. fira
 coru pncipale videndu p q
 restat quid sit tytils et quis
 sit qm quidem talis mapit
 Ethica. fithoms. facho em
 grece sapiens latine dicitur
 unde mapit liber fathoms
 id est sapientis unde tullius in
 officio in prohemio ipm demoz
 grauitē comedans ait q mare
 dibile illi natura fbiut grauitē
 ftenas em fathoms siue h
 opustuli auctoris est tractare
 de quatuor vtutib; cardm qlib;
 pncipalit ac etia de dce vtu
 tibus moralib; madentalit quasi

de decem colupnis siue de decem
peccatis quibz tuncq totus regis
reboratur. **C**ardinales autem v
tutes dicuntur a cardine ita ho
mo vna vsari debet in istis
vtutibz ut fiat vtuosa et fruc
tuosa. **A**ttendit ergo auctor iste
vniueqz psignatis vtutibus
sub psona filij beniuole ac studio
se mformae. **U**tilitas h9 libri
est videri fuga necnon et p
dicandu vtutu electio recta

Uerū qđ sđm sapiēte sen
tenaa virtutibz nřl sit vřlius
m hac vita homibz sapiē vřj
et ađ vřtutes spēdať versat
debeat studiu mēm et doctřia
přpue cū sme doctřia et stu
dio vřtq vře uel mřq haberi
possit ut Seneca diat et přm
opus vřtutu přm přm sit doce
ri vřq em aum hřilitate nřl
doctři aum labore queri et cū
amore haberi nec aht vel
doctři uel queri vel haberi
possit pđeo m pñta opustulo
xpi m auxiliante vřtute pmo
de cardinalibz qm de moralibz
tractabit m gñe ac ead m
effectibus eadēdem Secundo
de theologice scilicet deinde de
vřijs pđictis virtutibz oppořt
moxtm tamen et mřscalarit
sđm quod lector prudens mřscip
tis opustuli occurrentibus loas
p bñ aduerterit scilicet přsu
tari poterit et valebit vnde
pro iparū vřtutu adipiscendaz
mformaaone qua pñapa
occurrut m vestiganda Et přo
vřu ex vřtutu pđictarū acq
saaone aliqua vřlia consequē

et que et quot. Secundo vtrum
oportum fuerit ut vtutes car-
dinales ponentur. Tercio vtrum
morales vtutes ac spes earum
cum eisdem annexis sufficiat
declarentur. Quarta vtrum
vtutes cardinales ppe quatuor
flumib; paradisi et eis appatus
assistent; cretem.

Quarto ppe est sciendum qd
acqspionem vtutu pdictaru
quo ad vtruq; hominu vtilia
multa consequuntur. Nam pmo
quo interiore hominu s; aia
pdicta vtutes aiam reddunt
quadratam et stabilem. Figu-
ra em quadrata vndiq; stabi-
lis est et firma prudentia
namq; tenet aiam in peri-
culo mali ne pignorancia vel
errorem vel curiositatem
recedat ab eo. Temperancia
vero tenet eu in nccitate neq;
sup fluitatem ut dimmuto
recedat ab eo. Fortitudo aut
tenet aiam in quadam equi-
tate ne aduersitas eam deiciat. Iu-
sticia vero tenet eandem
in proximi vtilitate ut ei
non noceat sed potius vtili-
tatem intendat. Sed hec quatuor v-
tutes moti principales aie
dirigunt prudentia em diri-
git actu rationabilem qui e
distinguit inter bonu et malum
vel inter duo bona quod melius
est vel inter duo mala quod ma-
gis malum est. Temperancia
vero dirigit actu concupis-
cibilem qui e velle bonu et de-
lectabile. Fortitudo autem actu
irascibilem qui est aggrediar

diu et sustinere qd est difficile
ad sustinendu. Iste ergo vtus
actus principales trium vtutu aie
dirigunt qntu ad se. Sed iu-
sticia actq; illos dirigit qntu
ad proximu. Ipa em colit
omnes vires. sicut dicit gloria
vbi sup. Ben s. Tercio de
officiis pdictaru vtutu restat
dicendu. Vnde notandu qd
prudencia lumen ceteris pferat
Temperancia vero pfiat aiam
respectu ei qd infra nos est
quod contra nos est. Iusticia
vero respectu eius quod iuxta
vel supra nos est s; respectu
dei vel proximi. Item prouide-
cia eligit quod agendu est.
Temperancia cauet ne quid
magis fortitudo ne quid paru.
Iusticia opus ordnat ad de-
bitu finem. De his etia Augu-
stinus prudencia e elige qd dili-
gendi est fortitudo nullum
velli molestis. Temperancia
nullis illecebris. Iusticia nulla
superbia. Insup hec vtutes
scdm Maerobiu dicitur qnq;
politice qnq; purgatorie qnq;
purgati animi qnq; exemplares
pimas docet Salomon in p-
dix. Sedas in Ecclastico. Ter-
cias in cantica quartas in deo.
legimus politice namq; dicitur
scdm quod regunt homines
vitam quo ad opera exteriora
et q pugnanc contra vicia
et hoc mo sunt imperientia
purgatorie dicitur s; qd ia
sunt in victoria vicioru et ce-
spiciunt ut est dictu partim
exteriora et partim interiora

et sic sunt proficiendum. Huius
gati animi dicitur quia iam de vic
tis viciis possessor virtutum
questit raro in surgentibus
primis motibus et hoc modo pertinet
ad perfectos. Exemplares dicitur
quia in mente divina questit. Ra
ydee virtuti in deo sunt et ipse
omni rerum est exemplar vel ali
ter accipi valent hee virtutes
in quibus politice dicitur cunctis
quia conveniunt illis qui rem
publicam cum ratione gubernant
purgatorie conveniunt illis qui
prosperit se a secularibus nego
ciis sequi et in via duce
innocentem. Tercio conveniunt
illis qui omnia postponentes
in celestium contemplatione versa
quarto in solo deo consistunt
et ideo exemplares dicitur quia
ceterae virtutes illas imitari con
tur. Prime igitur virtutes molliunt
perit. Secunde auferunt. Tercie
obliviscuntur in quibus ne phas
nominari perit. Insuper etiam per
acquisitionem virtutum perit
duo consequuntur bona. Primo quia
in bonis operibus instruuntur. Secundo
contra vicia armantur. Perit
fit dupliciter quia armantur in pro
peris per temperantiam et in adu
rsis per fortitudinem. Unde Augustinus
in comedacione harum virtutum
ait quod prudentia est in periculis
dis insidiis iustitia in subuen
iendis miseris. Fortitudo in per
iculis molestis. Temperantia in no
torandis delectacionibus prauis.
Iste autem virtutes habent suos per
fectos gradus secundum quod eas aliter
possident magis aliter proficiunt

et aliter perfecti. Porro etiam quibus
virtus cardinalis habet duos
oculos principales qui non debet
a regentibus ignorari. Primum iustitia
habet discretio et rectitudinem pru
dentia vero vigilancia et caute
lam fortitudo constancia et ma
gnitudo. Temperantia quoque
constancia et abstinencia. Iste est
ille quatuor virtutes que surgit
in capite iusti quasi columna de
lapide proprio que quidem dicitur
in quolibet regere taliter collocari
ut sit in anteriori parte iusticia
ponatur quia non est nisi de
certis iudiciis pendendum. Suppositio
ri prudentia qui in dubiis con
siliis est. Iudicium in dextera tem
perantia est ponenda quia ca
uendum est ne dissipatus in pro
peris periat. Fortitudo vero
in sinistra locatur quia in adu
rsis timendum est diligentissime ne
constancia perit subvertatur.
Perit ne metes utique virtutes
expiant et eiuntur. Noxia et
salutaria conservant. Deinde
superbis resistit humilibus autem
dat gratiam quam nemo nisi hu
ilis perit. Postea etiam pru
dentis labor quod quatuor virtutes tam
theologice quam cardinales quibus
vita humana regitur. Virtutes sunt
per in formationem gratia perit tamen
informes fieri per culpam et iterum
reformari per penitentiam ad
veniente gratia que est habitus virtutis
origo finis et forma. De hac
materia sola cardines exapiuntur
que in formis esse non poterit
sicut ceterae virtutes in ipsa sunt
per virtutis forma rationis habitus

aliarū virtutū habeat sine gratia
et caritate in quibus consistit vi-
ta virtutū tunc sunt informes.
Sicut autem aut gratia superuenit tunc
formantur et decorantur et deo
acceptabiles sunt. Vnde virtutes in-
formes sunt sicut colores in te-
nebris et sicut carbonem exsic-
cati et sicut ram arborū aridi.
Sicut et flos ale animi mortue
et sicut gēme comisse in silices
et sicut aurū obscuratū. Non
uerso virtutes formate sunt sicut
colores in luce visibiles quidem
appetui complacent et sicut car-
bones virescentes et sicut ram
virentes et sicut aurū fulgens
et sicut gēme vas aurū dū
corantes. Diffinita autem virtu-
tū theologicarū et cardinaliū
taliter esse demonstrat quod virtutes
theologicę mouent in finem.
Sed cardinales ea que sunt
ad finem item theologicarū
virtutū obiectū est deus. Sed
cardinaliū virtutū finis est ipse
deus et non obiectū ipse item
theologicę hntur p in suspensione
Cardinales vero p acquisitionē
item virtutes theologicę mouet
ad opera ex rationibus sup-
a in deus. Cardinales vero
a iure naturali item in theolo-
giis sic est quod hnt generat
actū. Sed in cardinalibus est equis-
quod i actū generat hnt sicut
quod dicitur plus quales sunt magis
actus tales sunt magis et hnt.
Circā sicut dicitur e quod opor-
tū fuerit ut virtutes cardina-
les ponentur. Quod potest taliter
persuaderi virtutū enim e ad recti-

x virtutes
moralis

ficandū potestas animi contra
obligationem et ad p vigorandū
con difficultatem facit enim po-
tentiā vigorantem. Et quia co-
tingit hominem ordinari ad deū
ad proximum et ad seipsum et
in his eisdem potest obligari et im-
pediri. Ideo non in indiget
habitu ipse regulatib et vi-
gorantib prout tendit in deū
aug sunt hnt virtutū theologicę
Sed indiget habitib ipse vigo-
rantib et regulantib prout or-
dinat ad proximum et ad seipsum
tales sunt habitū virtutū card-
inaliū sicut enim ppter precepta
prime tabule que directe ordi-
nant in deū nō sunt ponē
precepta sēc tabule que ordi-
nat ad proximum. Sic ex par-
te ista est intelligendū. Circa
terciū quęstionē dicendū est quod
plus ad finem sēc ethicorū
pter prudentiā et iusticiā po-
et emiat decem virtutes mora-
les videlicet fortitudinem tem-
perantiā honoris amatiuam
magnanimitatem ciuitatem libera-
litatem magnificentiā mansuetudi-
nem affabilitatem. Eutropeliā
quā bonas fertilitate possim
appellare. Sunt ergo in om-
niuerso septem virtutes et sunt me-
dię quedā que nō hnt fidem
nisi ad ea que sunt in liberta-
te mea in quibus docet nos po-
nere medietatem aut equa-
litate aut rectitudinem hnt au-
tem sunt tres scilicet iras passio-
nes et opacōs pteriores egie
et mesurate. Sicut igitur quod
habemus rationes nō sunt
prudentiā put habemus opa

aones equatas suntz iustiaa
 prout habentz decem passiones
 moderatas habentz decem alias
 vtutes existens in appetitu ali
 ter et aliter. **A**lia etia vtutu
 dunsio sic sum pt. Nam omis h
 tus moralis interdu in boni rōis
 Intende aut in boni rōis pt
 esse tpi^r vel qz hoc boni p^rit
 vel quia ipm effiat vel qz con
 seruat et custodit. **P**rudencia
 ipm p^riat iustiaa rōis boni
 effiat alie vtutes ipm custodi
 unt et conseruat. **D**icatz ergo v
 tus moralis uel edificat rōnes
 et est rōis pfectua sic est
 prudencia vel adequat opa
 aones et sic est iustiaa vel
 adequat passiones et sic est
 temperancia vel fortitudo. **I**a
 passiones insurgut ex alijs et
 alijs obiectis. **P**icatz ergo ppi
 siones insurgut aut ex bono
 aut ex malo. **S**i ex malo ut ex
 futuro uel ex pnti. **S**i ex futuro
 sic sit in nobis timor aut auda
 cia. **T**imor cu illud refugimz auda
 cia cu illud aggredimz et m^r
 has passiones est vtiqz for
 titudo. **E**st igitz fortitudo medi
 atas queda timoris et audacie
 in rāstidit quia timor et auda
 cia in rāstidit hnt esse. **S**i vero
 passiones oriuntz ex malo pnti
 quod quide iam nob illatu est
 aut insurgimz ad puniendū et
 p^ro ē rā aut a puniendū defia
 et sic ē tamditas. **P**rodiu horū ē
 mansuetudo in rāstidit. **D**ue igitz
 sunt vtutes que mediat passio
 nes que oriuntz ex malo existentes
 in rāstidit ut fortitudo et passio

ortas ex malo futuro et magne
 tudo et passiones ortas ex malo
 pnti. **S**i autē sumat vtutes
 et passiones que oriuntz ex
 bono tunc distinguendu est
 de ipō bono quia quoddā ē bonū
 hominū in se et quoddā in ordine
 ad alios. **B**oni hominū in se ē
 tplex quia quoddā est delectū
 quoddā vtile et quoddā honestū.
Delectabile ut abi et potus
 vtile ut pecunia honestū ut ho
 nor. **I**uxta passiones ortas ex
 bono delectū est tpanaia. **C**ū
 vtile sit due vtutes sū libeali
 tas et magnificen. **I**uxta hone
 stū sunt etia due sū magnai
 tas et honoris amatia. **I**uxta
 passiones que oriuntz ex bono
 pnt cōicamz cu alijs sū tres
 vtutes. **P**ā cu alijs quicūque
 verbis et factis. **E**t ista deserv
 ut nobis ad ea. **E**t p^rdm hoc st
 tres vtutes. sū veritas. **A**ffabi
 litas et autapelia. **V**eritas
 hz duo extrema sū iactancia
 et p^rocsm. **A**ffabilitas nō ē
 adulator nec distola. **B**ed en
 trapilis nō agrestis nec hosto.
Queda etia anallantz vti
 bi ut sunt bone dispoitōes
 ad vtutē sicut. **F**ubulia qē
 bere consiliatia. **A**tem p^rseuera
 cia p qua homo non cadit et
 si temptat et contmēcia per
 quam homo ē fortz contra pa
 siones et nō cedit passio
 sed rāom et hee due conser
 uant vtutē. **S**unt etia alie
 supra vtutem sicut vtiqz. **E**idi
 ca et sup iustia. **P**ā sū alij
 sū quasi bestie et sū mali ut

modum humanum sic sunt aliquid
 ium ultra modum consuetum
 hominis passiones quedam impel
 lunt nos ad malum ut passiones
 concupiscentes. Quedam retrahunt
 nos a malo ut passiones irascibiles.
 Quidam passiones oportet valentem
 aliquam habere ne passiones nos impel
 lent ad id quod ratio facit vetat
 et oportet dare aliquas virtutes ne
 nos retrahant ab eodem quod ratio
 dicitur. Omnes igitur virtutes ut recte
 fiat rationes vel ad equat opo
 rationes. uel moderat passiones
 primum facit prudentia secundum iustitiam
 Tercia paucitas et fortitudo.

Ubi super summa de plura
 virtutibus cum quibusdam
 earundem speciebus in quodam
 generali. Hinc consequenter
 utile puto et notum ad predic
 tas virtutes magis in speciali
 procedere earum effectus singu
 lariter declarando ac etiam ad
 eosdem plene indagare. Nota
 quod est secundum quod supradictum ex pre
 dictis virtutibus aliqua sunt que
 respiciunt bona in se vel bona
 in ordine ad alios. Bona autem
 in se sunt iusta vel honesta.
 Iuxta bona honesta est duplex
 virtus scilicet magnanimitas et
 honoris amativa. Iuxta mag
 nimitatem que ad magnos hono
 res respicitur primo est in statu
 nam circa magnos honores pot
 se quis habere triplex vel quia de
 fiat pusillanimitas vel quia superbia
 dimidat sicut presumptuosus vel quod
 decet se habere sicut magnani
 mitas. Quidam vero sunt apti
 ad magis excedenda et facienda si

quidam pusillanimitate se subtrahunt
 et hinc vocantur pusillanimes. Alii
 ingerunt se ad ea que excedere non
 possunt et tales sunt presumptuosi
 et furiosi. Alii tenent medium et
 aggrediuntur ea que complere
 possunt et hinc magnanimi sunt et
 virtuosus. Est ergo magnanimitas
 medietas quedam inter pusillanimitatem
 et presumptuosum respiciens pusillanimitatem
 et moderatum presumptuosum. Magnani
 mitas igitur consistit ut dictum est
 circa magnos honores diuicias
 principatus et circa fortuna et infor
 tuna si principaliter est circa hono
 res. Consequenter vero ad alia
 quere magnanimitas bene et con
 uenienter se habet ad omnia quod ipse
 est thetironos bonus in quem
 deitatur sic magnanimitas nec fortu
 nis nec infortunis statim deici
 potest uel extolli. Ratio quia par
 apparet exteriora bona pusillani
 mitas autem in fortunis statim
 intumesat et infortunis statim
 deiciatur. Ratio quod nimis apparet
 exteriora bona unde nescit frui
 fortunas. Metas et effectus mag
 nam sunt sex primo quod non ex
 ponit se periculis nisi pro mag
 nis negotiis explicandis. Secundum
 est quia plurimum est retributus.
 Tercio quia paucorum est operarius
 quia solum certa negotia operatur.
 Quarto quia est manifestus oditor
 uel amator. Quinto quod non curat
 laudari nec quod aliqui vituperentur. Sexto
 quia non est plangitimus nec
 circa deprecatur quia parum apparat
 ista bona exteriora ut est dictum.
 De honoris amativa subsequenter
 restat dicendum. Hec virtus consistit

in amando honores. Sed cum hoc
est. Sciendum quod honorem amatores
aliqui laudant et aliqui vitupant.
Ideo quidam ethicorum dicit philosophus
vitupamque curantes de honore ut
superbos et ambitiosos et vitupe-
ramque non curantes de honore.
1. de opere digno honore. Curat
ergo de honore. Uno est laudabile
philosophus est vitupabile. Est autem virtus
duplex circa honores. Una est quod
dicitur magnanimitas et hoc circa
magnos honores tendit. Alia est
que est circa medios et hoc est
honoris amantia. Eadem vero
sunt opera magnanimitatis et alia vir-
tutis. Si enim fortis facit opera
fortia et delectatur in eis fortis
dicitur. Sed si magnanimitas facit
ea que magno honore sunt
digna magnanimitas est. Curabo-
na etiam virtus est duplex virtus
scilicet liberalitas et magnificencia.
Consistit autem liberalitas in
recto usu pecunie. Ad rectum
vero usum pecunie tria requiruntur.
Primo ut homo accipiat unde non
debet. Secundo ut accipiat unde
debet. Tercio ut expendat sicut
debet et de quibus debet. Non debet
accipere aliena. Sed de posse
suis et debet dare
non hiscomibus nec ribaldis. Si
enim aliena capet non esset libe-
ralis quia secundum philosophum usurarii
senones aleatores et mortuorum
spoliatores illiberales sunt quia
accipiunt unde non debent stilis
ab amicis quibus debent benefi-
cere in expendendo autem prin-
cipaliter consistit liberalitas contra
autem in propter reddere quod accipiendo.

et non in accipiendo aliena vel
unde non debet. Tercio hinc est
quia ubique contingit deficere
et superhumidare ibi oportet po-
nere virtutem mediam. Sed circa superbia
et expensas contingit deficere
et superhumidare. Ideo et defi-
cere facit. Quarta superhumidare
facit prodigalitas. Oportet
igitur virtutem liberalitatis mediam
ponere que recipit avaritiam
et moderat prodigalitates.
Sicut fortitudo recipit timores
et moderat audaces alio audacia.
Oportet de liberalitate. Restat
dicendum de magnificencia. Sicut
enim liberalitas est circa medios
sumptus sic magnificencia est circa
magnos sumptus. Unde si dives
facit expensas proportionatas
suis divitiis dicitur facere sumptus
medios et pauper faciens
sumptus proportionatos suis facultatibus
facere dicitur medios.
Patet ergo quod sumptus sumuntur
per comparationem ad facultates
et divinas facientis. Magnifi-
cencia ergo est circa magnos sum-
ptus in magnis operibus contingit
deficere sicut facit parvificencia
et contingit superhumidare quod
facit consuptores. Ideo oportet
virtutem mediam ponere scilicet mag-
nificenciam que est media inter
parvificenciam et con-
suptorem. Habet autem esse ma-
gnificencia circa quatuor mag-
ni magnificencia dicitur quod
magno opere quia hoc esse circa
opera que ad divinum cultum
tinent sicut templum et ecclesia
sic et circa illa que pertinent

ad rationem commutat et ad ho-
norandas magnas personas et
in his que pertinent ad magni-
tudi- per totam vitam sua sicut
sunt impae uel milia vel
aliud edificium quod mystis faciat
superius decentes conditiones
et proprietates magnificas sunt sex
prima quia cognoscit quantum
debeat expendere in magno
opere quia ipse intelligens est
et sciens Secunda quia facit o-
pus magnum non propter vanam
gloriam sed bonam gratiam Tercia
quia magna facit propter et
delectabiliter non cum dolore
uel tristitia sicut paruis factis
qui magnum perdit per modicum
Quarta quia considerat
qualiter faciat magnum opus
non quantum expendit Quinta
quia est excellenti liberalis
vnde magnificencia est quida
ornata liberalitas Sexta
de equalibus superius facit ma-
iora quam paruis factis qui ma-
gnum perdit per modicum Vnde per
uerbali- dicitur quod auarus
plus expendit quam largus uel
liberalis Conditiones econtra
paruis factis sunt sex secundum
philosophum primo Ethicorum prima quia
in omnibus desit Secunda quod per
paruo magnum bonum perdit Tercia
quia tardat Quarta quod
non respiciat quod superius facit
et si quod paruo expendat
Quinta quia facit cum dolore
et tristitia Sexta quia videtur
sibi quod plus faciat quam habeat
propterea non decet paruum
virum esse paruis factis quia par-

uifica semper est vilis Sequitur
de quinta uis de aualitate
que secundum philosophum dicitur omnis uirtus
Sicut enim iuxta legem que est
uirtus ad impletionem legis se habet
Sic aualitas ad nobilitates
morum Ratio quia nobilitate
morum debet concomitari omnis
uirtus Circa quod sciendum est
quod aualitas est quasi idem quod
nobilitas morum de hac nichil
ad primum quia locus dicitur in
in secunda prophetica parte 2. primum
qui incipit morum ignobilitas
et in quo persequor de triplici
nobilitate scilicet super naturali naturali
et auali et ibi plenissime
de materia nobilitatis Quintum
vero ad primum spectat sufficit
de hac uirtute concludere quod sicut
uirtus legalis quod est iuxta est omnis
uirtus ex eo quod facit actu omnis
virtutis Sic aualitas que
dicitur a aualia que quidem
aualia est magna domus nobilium
quantum ad mores quare auali-
tas est omnis uirtus quia facit
actum omnis uirtutis quod pro-
bat quia idem qui aualis est
liberalis est quia prompte
tribuit et est magnificus quia
magnos facit sumptus in ma-
gnis operibus Et est temperata
quia nulli iniuriatur nec in
filiis nec in uxoribus et
est affabilis quia extraneos
affabili uultu respiciat Et for-
tis quia aualis propter nobilita-
tem non dimittit Et ut bre-
uiter me expediam Aualitas
est omnis uirtus quia facit actum
omnis uirtutis Ideo docet oes esse

liberitas sicut decet omnem hominem
esse virtuosum. Sequitur de sex.
scilicet de mansuetudine postquam
visum est de virtutibus respicientibus
exteriora bona. Subsequenter
dicendum est de respicientibus
exteriora mala. Huiusmodi autem
virtus est mansuetudo que quidem
est contra iras et instabilitatem
quod sic probatur. Vbi quod contingit
deficere et superhabundare conuenit
virtutem mediam ponere sed in appe-
tendo vniuersam contingit de-
ficere et superhabundare ergo et
virtus autem ista scilicet mansuetudo
que respicit instabilitatem et mo-
derat iras sicut aliqui excedit
in appetendo punctionem et ali-
qui excedit deficiunt in hoc. Ergo
debemus quod ratio dicat. De
qui de septima scilicet de affabili-
tate. Expedito de virtutibus respicientibus
bona prout alijs dicimus.
Communicamus autem alijs verbis
et operibus. Verba autem et opera
deserviunt nobis quantum ad tria.
quantum ad affabilitatem ut ami-
cabilitatem. Secundo quantum ad ve-
ritatem. Tercio quantum ad iocun-
ditatem uel iocundas delecta-
tiones. Est quia secundum quod dic-
tum est superius quod vbi quod
contingit superhabundare et de-
ficere oportet virtutem mediam
ponere. Ideo et deserviunt autem
nobis verba et opera primo ad
affabilitatem uel amicitiam
que consistit in honorando
et recipiendo amicum et comen-
dando. In hoc autem contingit de-
ficere et superhabundare. Super habun-
dant autem in hoc adulatores

et placidi qui omnia dicta et
facta aliorum commendant. Defi-
ciunt autem distoli et litigiosi.
In autem scilicet adultores et bla-
ditores. Super habundant in delecta-
tione. Plurimum scilicet distoli et litigiosi
super habundant in contristatione.
Affabiles et amicales mediu-
tinent. Unde amicales habent
reprimere blandicias et litigiosa
moderare. Item deserviunt nobis
verba et opera quantum ad veri-
tatem. Veritas autem est virtus
per quam aliquis est apertus et
manifestus et ostendit se talem
esse qualis est. Hec virtus duo
habet extrema. Vnum est iactan-
tia scilicet quando homo de se maiora
dicit quam sunt. Aliud vocatur y-
ronia quando multo maiora dicit
quam sunt et quando recognoscit
in se esse. Medium autem est vi-
tas que in compuncta iactantia
et moderata contemptibilitate
tamen semper est delectanda. In
primis plurimum propter onerosas se
humandas homo enim in tunc
naturaliter afficitur ad proprium bonum
quod vult semper propria bona esse ma-
iora quam sunt et ideo magne
prudencie est cognoscere se ipsum
et scire quod propria bona extimat
maiorem quam sunt et hoc est quod
pulari dicitur. Prudens. Et tunc o
homo tempus cognoscere quia
multo melior es quam si te ne-
glecto cognosceres. Cuiusmodi sunt
vires herbarum complexionis
hominum et naturas animalium. Se-
quitur de octa scilicet Eutrapelia
seu bona confusione que vltima
in ordine collocatur. De hac

etiam videndum est hec enim vir-
tus in ludis et iocis consistit
nobis etiam deferunt verba et
opera prout cum alijs dicitur
quoniam ad iocosas delicias
Et quia in ludis et iocis con-
tingit super humidare et desic-
ideo oportet virtute mediam
ponere hec autem virtus ut dic-
tum est eutrapelia mutatur
quod idem est quod bona comesta-
tio hec autem virtus habet duo ex-
tra quia aliqui super humidat
in ludo et hi vocantur hostes
quia omnia dicit et facta
aliorum trahere voluit ad risum
et cachinnum Alii vero ex-
tra modum est
in desicando et hi vocantur
agrestes et hispidi quia de
nullo voluit solari ymo sunt
solacii antibus onerosi Virtus
autem media est eutrapelia
que recipit solacia honesta
secundum quod oportet et ut oportet
de materia ludorum latissime
dicitur infra in secunda perhemali
parte xxxvi. Et qui incipit
quod postremo loco residet
quod ludis iocis presidet theatra
cata. **A**ffera quartum ducendum
est quod auctor ut est dictum ante
dixit de quatuor perfunctibus virtutibus
tractare generaliter ac eam
disponere principaliter de eisdem
merito opus suum in quatuor par-
tes diuisit ad instar paradisi
fontis qui in quatuor flumina diui-
ditur secundum quod scribitur Gen. ii.
in scriptura xv. d. c. i. v. l. a. p. n.
per que flumina per virtutes primi
per designantur unde glo. gg.
super id Gen. ii. c. flumina egre-

diebat de loco voluptatis ad re-
rigandam et nota de flumina paradisi
terrestribus seu deliciarum secundum doctores
de quo egrediuntur quatuor
flumina infra scripta quod hic pa-
disus est in loco secreto situatus
Secundo quod est in loco alto fundatus
Tercio quod est in loco tranquillo
collocatus quarto quod est in loco
luado collocatus quinto quod est in loco
medio ordinatus Sexto quod est in
loco secundo applicatus primo nam
quod paradysus deliciarum dicitur in lo-
co secreto situatus ex eo quod mul-
tus hominum ad eum accedere potest unde
Augustinus super Gen. dicit dicitur
videndum est quod locus ipse paradisi
a cognitione hominum remotissimus
est et est riuus quia accedit quod
longum sit spatium terre et maris
ut dicit magister hystoriarum inter
ipsum et maris habitabilem terram
Nam de toto ambitu tractum ut
tradit Boetius in secundo de con-
solatione vix quatuor pars cog-
ta est hominibus Si dicas quomodo
locus ille magnus est hominibus
cum a fonte qui est in medio
illius procedunt quatuor flumina ut
dicitur Gen. ii. Ambulant per
maris terram habitabilem quam
habemus nos nisi per hec ad illum
accedere Respondet Augustinus ubi
supra et est etiam dictum magister
hystoriarum quod illa flumina ali-
cubi subintrant terras et per
tracta prolixarum regionum alijs
locis erumpunt ubi tamquam in suis
fontibus nota esse prohibentur Ra-
banges ut dicit magister hystoriarum
dicitur nasci in locis fluminis mo-
tis Nilus vere ab achalante Ty

gris et Euphrates in Armenia
Boheas .v. de consolatione dicit
Tigris et Euphrates vno se fon-
te resoluit. Ruptis Academicis
stopulis per hoc ergo flumina
nulla possimus habere paradisi de-
licia nota. De hoc etiam dicitur
in Canone quelz xof d. Secundo
paradisus est in loco alto fundatus
vbi ptem quosda doctores tholo-
gorum qd aer hz tplex msticiu vi-
mfm in quo aues habitat et
volitant in quo etia est impetus
vetoru et nubiu. Mediu in quo
sunt mpsiones vaporu et gene-
rantur. Supm in quo n aues
nec nubes nec huius reppunt
vapores. locus autem paradisi
est tam altus q distendens mfi-
nu et mediu puenit usq ad
supm. Unde dicit mgr hystori-
acu q est addo altu q vsq ad
limacem globu attingat. hinc
est q qius aque diluuii xv
aubit vniu s montib qui sub
celo essent altiores vt dicitur
Ben vij. tamen ut dicit mgr
hystoriacu aque ille no puenit
ut illuc sz ad paradisu tre-
stem. Tercio paradisus deliaat
est in loco tranquillo tnuatq
non in sunt vllie tnuaciones
turbaciones aeris uel veti m
ptus nec etia alie mtempies
ppter npiq altinem ad qua non
aspirat aeris turbaciones de
quo non est miru quia put di-
cunt Bolmus papa et Augst
in pmo teraj sup Ben ad lram
Olympi etia mons quacdoie
tante altis est ut in eius ca-
uume nec ventus senaat nec

nubes caligant quia excedit
illu aerem humidu in quo aues
celi volitant qd ab eis pceditu
est qui solebant nescio quoru
sue fiaoru causa memoatu mo-
tem ascendere et aliq notat i
pulvere scribebat quas alio ano
integras mremebat quod non
posset fieri si loci ie ventis ut
pluu s impeteret. Unde tanta
e temutis illiq aeris ut nemo
posset ibi spirare n est ibi stde
mfi ai spangis aqua plenis
sub naribus ad grossiore aere
trahendu. Sed dicereb quo
ergo homo potuisset ibi viuere
ubi e tato maior subtilitas ae-
ris qnto altior est olympo. Re-
spondeo q alia ratio reformat
pactu. Nam in statu graue et
innocencie homo purior vici-
ssat aere puriori. Quarto pa-
disus trestat est in loco luado col-
locatu ipen em lux illiq ardibi-
lis est talis qualis est lux me-
huius hitaoms. Sed valde aer
est et e ratio quia qnto e altior
om terra tanto magis appmt
corpori solari et p consequens
tato plus illuat. Sicut magis
illuat aer i nocte qui e pre-
lucerna qm qui e longe quia
aer ille ibi est purissim ppter
su alitudinem ab omi vaporis
grossiae et p sequeb tato ma-
ioris lymis susceptus. In nra
em hita dazitas solis no habi-
tanta potencia et vltate ppter
vaporis pmtione. Hec lux
illa ex suis excellentissia ala-
tudine est diutior sicut videt
q motib notabilib hq me terre.

habitabilis aq̄us orit̄ sol et ard̄i
ocidit qm̄ vallibz vnde fertur q̄
est quidā notabilis mons qui ta
te est altitudinis q̄ in cauumē cō
morantes p̄ multas horas vident
cious cūiri solem et p̄ multas
tardiq̄ occidere qm̄ illi qui hīcat
ad radicem montis illiq̄ p̄t̄ quod
cū paradysū t̄stis emētissimq̄
sit om̄i t̄raū lux ibi continua
est nec ibi intrumpit̄ ulla noc
te de quo sic ait Damascenus
paradisus dei manibz placatq̄
in oriente quidem om̄i t̄ra
excellior positus temperate
et tenuissime aere cūfulgens
lumē repletus pulchritudinis
vniūse. Ap̄to paradysus t̄stis
est in loco medio ordinatq̄ ita
ardet̄ sitis esse sub eq̄noctia
li arcu. Equinoctialis autē
circulus seu equator diuidit spe
ram in duo media quorū vna
est septentrionalis alia meri
diana. Pars autē sub eo sita
recte pars mūdi p̄t̄ dici media
et est ibi paradysus. Sexto t̄re
stis paradysus est in loco secūdo
applicatus et deliois plenus gen̄
y. cū proderit dñs om̄e lignū
pulcrū et ad vestendū suauē
lignū eadē vitz in medio paradysū
domū ē manibz in Eden pla
tatus gaudiū et exultacōis
vniūse p̄mptuariū. Eden idē
voluptas hoc māli paradysū p̄
isto paradysū tractat̄ in canoi
bus i s̄ptis vis in Canone
illud iij. d et in Canone p̄n
tumk et ca. adāz ea d et de
pe. d i. Importuna et. iij. d
adam. Dicit q̄tuor flumina padī

sim irrigant quia dñm hñs q̄tu
or v̄tutibz cor insignit̄ ab om̄i car
naliū desideriorū estu tempeat̄
hoc autē tūc fieri dicit̄ cū recti
tudo hūmāe vite a regula dñe
legis nō distordat. In quā eadē
nobis diuidz volūtez manifestat
hanc in super quadrupla v̄tute
mens nra irrigari et refocē
dicit̄ cū videlicet cognitiuam
sapientem appetitiuā temperantē
p̄ceptuā intelligentē ac eloq̄
tū et operatiuā reddit fru
ctificantem. Et s̄dm̄ hec q̄tuor
fons iste in q̄tuor capita diui
dit̄ et vniūquodq̄ illoz capi
tū p̄o nomē et sibi cōsono
appellat̄. Hec autē quatuor
virtutes irrigare habent p̄
grāz spūs sancti quadriforme
mediante fide operante p̄ di
lectionem cū fides operas
aiam cōiūgit suo p̄n̄ hoc est
quod p̄o. vii. scribit̄. Qui ar
dit i me dicit scriptura flumina
de ventre eius fluent aque viue
p̄mo ergo dico q̄ hec qua
druplex autē virtū p̄ quadru
plicem sancti spūs grāā irri
gat cū cognitiuā reddit sa
pientem quod cōpetit p̄mo
flumē qui dicit̄ phryson qui
m̄p̄tat̄ oris mutatio. Sapientia
enī in creata in homīe facit
oris mutacōnem qm̄ p̄ ipam
grām cor illūat̄ et illū loqui
facit celestia et v̄tuosa qui
loqui consuevit t̄rena turpi
a ac inhonestā. Adhac cogni
tiuā sapientēz in format autē
discipulū cū in p̄ma parte
metrica. iij. p̄cepto dicit v̄tute

pnam et eam contrahunt
 in ordinatu modu loquendi sic
 nu adhibet modestia que est vna
 riuulor teroij flumis padyi vis
 temperancie que dicitur in ordina
 tis specialit' consistit et h' e qd
 Iacob in Ep sua c nisi imere
 videt' quia statim post vauet
 religionis que i mediate ordia
 tur ad xpi subuentiones ordina
 ligire modestiam dicens Si quis
 autem putat se religiosu esse
 non refrenas linguam suam
 sed seducens cor suu huius vana
 religio Trissuphuie in canone
 m loco m. q. v. Secundo hec q
 duplex vltus anime p quadru
 plicem spūs sancti gram reri
 gat' cum appetibua reddit
 temperantem quod competit
 pmo flumio qui dicit' Byron
 qui m'ptat' luctatio Ru q' em
 pt homo se a delectationibus
 temperie nisi p longa luctam
 virtutu contra vicia Ad hanc
 luctam induat nos autor in pta
 parte metra pmo pcep' dicit
 Secutam quaiq' re Ad hanc
 eam lucta m duat nos autor
 pma parte metra secundo p
 cepto plus vigila semp exeo
 q p longam quietez homo seg
 ms et mtemperatq ac eam
 ad ea que facienda sut effia
 tur impotens et nisi p vigila
 aam et longu exatuu vtutum
 et bonoru operu se excitauit
 et vicijs resisterit vicia genea
 bis multa et tuc de facili ari
 ois expugnabit' Contra hq
 luctam ponit sremi fortitudo

fortitudo que pdm theologos
 in expugnacione vicioru con
 stat Tercio hec quadruplex
 est vltus p quadruplicem sps
 sancti gram reri gat' ai m'p
 tuam reddit eloquentiam quod
 competit flumio terao qui dicit
 tur Iygris qui sagitta m'p
 tatur spā em grā in anima
 descendens homiez facit eloq
 tem huius autem eloqcie i noie
 aque vel flumij quia sapiecia
 vni iusti aqua profunda m'c
 opat' Ad hanc eloquentia con
 sequenda ac vite p'mulganda
 induat nos autor tercia parte
 metra v pcepto Sermones
 blandos et huius tamen m'p'ta
 tue eloqcie ponit sremi pru
 dencia Nam si no esset actq
 prudentie humana locutio p
 timiaq esset no esset eloqcia
 sed voluntat' huius inregu
 lata Nec eam suffiat ad
 veram eloqciam solū p'mois
 ornati seu facidie racionalis
 orō rebus tempibz et p'soms
 confirmata nisi et bonitas
 opacōis accedit qd em vltus
 prudentie consistit solū in v
 bis vni et m factis p'ma
 prudentia pdm aristotilem
 vi ethycoz est rcta rctio agi
 bilu hanc pnam appbat' Fe
 neta vi Epla ad luallu dicit
 Concordent pmo factis ai rita
 non delectent tantu vā p's
 p'sint tuc rē p'dicamq ad
 verba fact' oñ d'mg Alias
 autem eloqcia pdm culu lo
 p'mo rhetorice veteris parū
 auctuabz prodest Vnd dicit
 p'mo p'mo sapiecia sine eloqcia

cum talibus parum prodesse. Elo
quētia vere sine prudentia
ut plurimum obesse prodesse
nūq̃. Si quis autē obmissis
rectissimis studiis et officio
cōsumit omnem operam in ex
citacione dicendi in vtilis ē
et p̃mōsus patrie eius ha
beat. De vtilitate eloquēcie
exemplificat val. m. c. p̃mō
ta eloquēcie. Quarto hic
quadrupl̃ aīc virtutis p̃ qua
duplicem spūs scti grām
irrigat. ai opatūaz redd̃
fructificatē et hoc q̃to
fluvio competit qui dicit.
Eufantes qui mēpitat. seu
giser et bene signat eu qui
peandem grām in opibz ui
sue reddit. copiosus vid̃
de vno iusto d̃. m. p̃. p̃.
Erit tamq̃ lignū qd̃ pla
tū est secus decur. aq̃ qd̃
fruc. su. da. i. te. su. hoc ē
qui opa iustie exēcet tpe
congruo et debito. Hanc
virtutem p̃sequenda docet
auter scolastici in parte p̃
sua p̃mō p̃cep̃. Illud
stude agere quod iustum est
quā diceret autor. p̃ illud
studiose hoc ē ai studio et
affectu iusta fieri age
quod iustum est. p̃d̃ em̃ est
iustū qui iusta agit n̄ ex
electione opet. iusta. Et
pluriter iustū est qui ex
lectione opat. iusta ut p̃
bat. p̃ceptes v. Ethicor. c.
viii et x. p̃deo sumus
studys p̃sequenda et dili
genda est iustia tamq̃ ce

ceris virtutibz dignior ut p̃bat
sac̃tissim⁹ p̃ncip̃s iustitiam
in aut ut omes obe iudiciū
in p̃mō dices vna quidem
esse homin p̃fectissimā virtutē
arbitrandi ē hominibz que iura
sua omnibus distribuit hec est
causa cognominata unde i. er
cōmēdacione. illa h̄o de offi
cis d̃. q̃ iustia fundamētū ē
p̃petue cōmēdacionis et fame
sine qua nichil potest esse
laudabile et plus v. Ethicor.
dicit q̃ iustia iustis est
p̃fecta nō simpli. sed ad al
terū. Et neq̃ hesperq̃ neq̃
luifer est ita mirabilis p̃d̃q̃
seruas eam p̃mō p̃mērebi
t. glōsū. iuxta illud p̃s. xl
in. s. Quia dilexisti iusti
ciam et odisti iniquitatem p̃te
rea vixit te deus oleo leti.
Insup. de fac. vno. c. vno.
q̃. Adhibendū aīa fines
Ad fontem nota q̃ quidam
plex fons reppit. in sacris
canonibz et scripturis p̃mō
dicit. malus et hic est du
plex s̃ in sensibilis et sensi
bilis. Unde dicit. venerit
fili. iust. ubi erūt xij. sales
Exo. xli. Sedus sensibilis
ut apli. Unde dicit. Bene
dixit dñm de fontibz iust.
p̃s. Secūda fons dicit. spi
ritualis et hic est p̃plex p̃
est doctrina dei unde dicit.
fontes tui deriuent. et foras.
Sedus originalis scriptura. m.
d. p̃mō in p̃m. Tercus
baptis. in quo cōfēt. sa
crū bap̃mā. xliij. q̃. n. p̃dem

Et iste fons terarū dicitur cele-
 stis et est duplex p̄m̄q̄ pa-
 rti felicitas. De conse. d. m.
 Sca. Secunda est ip̄e xpus de
 quo m̄ p̄o dñe apud te ē s̄s
 vite. Quartus fons dicitur inf-
 nalis et hic dicitur hēticorum
 doct̄a. xpm̄ q̄ m̄ hēticū cū
 multas c. sequētibz. Hic ē vti-
 tū p̄dictū fontem qui deus
 est voluerūt accēdē qm̄ plu-
 res phi. Et licet aliquāter
 intellectu suo ad p̄dictū fontē
 attigerūt eorū tamen m̄ ordi-
 tum appetitū satiare nūme
 potuerūt et q̄ qm̄ inter cete-
 ros. **Amphibolus** phōrū sumus
 cū vase suo s̄s intellectu su-
 o. Aliqua hauserūt de subā
 et potens aīe s̄dm̄ quod
 absolute p̄mat nobis m̄ ter-
 cio de aīa et m̄ h̄o methacē
 ac eā p̄ rācones natūales
 cognouerūt vñ esse p̄m̄
 om̄i quē deū vocat. ut vñ
 phicorū et xij. methacē asse-
 rere videat. tamen ut est dñm̄
 satiare nullatenq̄ potuit ei
 intellectu et merito quia ip̄e
 et sui seq̄es de ingenio eis
 dato confisi nō sicut debue-
 rūt deū glorificauerūt. Sed
 prout dicit **Ap̄l̄us** ad Jo. p̄
 quānerūt m̄ cogitacombus
 suis et obstatū ē cor m̄sipi-
 ens eorū. Et tēcā tales figu-
 rari ip̄e potuerūt p̄ illū appo-
 lomū phm̄ de quo rētat. Et
 rommā m̄ p̄logo. **Publie** qui
 trāsiūt p̄ersas et regna in
 die opulētissima ut ierar-
 chiam videret in aūeo throno

sedentem et de tantali fonte
 potantem de naturā de mori-
 bus de cursu dierū et syderū
 docentem. **Hic** **Tantalus** s̄dm̄
 qd̄ fingūt poete fuit filius
 Jouis qui p̄pter culpā suā
 patit̄ talem pēnā q̄ semp
 sit et h̄z aqua ad labiū m̄se-
 rius et cū se vlt̄ m̄dmare ut
 bibat aqua refugit et eā
 esurit et desup̄ h̄z arborem
 pomorū descendēcū ad la-
 biū superi et cū se erigē vlt̄
 ut comedat poma refugit
 Et t̄a h̄c phus cū ad h̄m̄t
 fontē veniet m̄ quo nec sitis
 tollit̄ nec esuries. Veniendo
 tñ laborat. hoc ē quod dicitur
 ait p̄o libido tñ facta semp
 sitat relinquit plenitudinem
 et m̄q̄ s̄a at. Sic p̄ aut
 dubio accidet illis qui de inge-
 mo p̄o uel s̄cēcia gloriānt̄
 non attendēb̄ q̄ m̄q̄ s̄u
 p̄t s̄ue dñm̄ m̄m̄s illustra-
 cione. **Hec** restat m̄sī orādo
 dicere tñ p̄s tā deus meus
 illumina tenebras meas. **Ph**
 as blandit̄ quis de memoie
 tenac̄z desudū assiduitate
 delingere volubilitate cū p̄o
 lius dei qm̄ s̄cēciarū dñs q̄
 sit docere. **Abipo** igit̄ ē s̄m̄
 orōmbz h̄m̄lt̄ postulanda
 iaco. p̄mo. Si quis indiget
 sapia. postulet a deo. **Vñ**
 cathedrā h̄z m̄ celis qui cor-
 da hōm̄ docet m̄ terris solus
 em̄ deus docet hominē. **Effec**
 tue homo autē exatatur
 vnde. **Ph** d̄ m̄ quadā **Ep̄la**
 fulleris fili fulleris si p̄m̄ate

invenire apud mundum magister
 scientia quam soli christi discipuli
 dei munere consequuntur. Non
 enim docet leccio sed unctio. Item
 et transumptive per augustinum in libro
 unctio de peccatis et de sacramento
 unctio. Et uno. **S**ed bene te volu-
 imus ita medium. **M**ostremo autem
 superuenit auctor meus in hac par-
 te antecellens ceteros qui in
 primo fonte intuens divina il-
 lustrata gratia unum fontem cog-
 novit ymaginem quod probatur
 aperte ex eo quod filium suum omni-
 in hac parte moralium typum
 gerente ad hunc fontem unum
 a quo omnes derivantur flumina
 ac etiam virtuti et gratia rum-
 li gustanda induat dum in
 ipso primo prope precepto to-
 tius animi puritate et atten-
 tionem primam supplicandum
 informatur dicens **D**eus suppli-
 ca quam velit imere quod non
 tantum confidere debet de ipso
 ingenio sicut faciebatur per dicitur
 philosophi quod credat ad fontem per
 dictum virtuti accedere ac de
 eo bibere aut gustare nisi
 prius dum lumen splendore
 fuerit illustrata quo media-
 te faciat tunc poterit et
 valebit in quo quidem satis
 exprimitur ac etiam appeti-
 tus gustantis per omnia ve-
 reat. **H**ic fons fons est
 ortus et puteus aquarum
 viventium. **C**ausa. **M**ic est
 fons purus aqua septem
 emanat canalibus per virtutes
 figurata qui quidem fons ut
 est dicitur a sacris ventis ema-

navit. De quibus ventis habuimus
 quid credendum per quod fides de-
 notatur quid sperandum per quod
 spes intelligitur quid caritas autem
 dum per quod caritas de claratur.
Per has ergo theologicas seu
 intellectuales virtutes anima quatuor
 ad superiorem partem in qua
 consistat ymago. **E**mitat in
 rectitudinem unde sicut ymago
 creatoris consistat in unitate
 habitum cum vere. **P**er hos
 autem tres habitus virtutum per
 dictam anima fortis in sumam
 unitatem secundum tria appata tribus
 personis ita quod fides dirigit in
 summe verum credendo et asse-
 cundo. **S**pes vero in summe
 arduum imitando et expecta-
 do. **C**aritas in summe bonum
 desiderando et amando. **Q**uod
 isto ergo fonte tam limpidi
 primo ut est dictum septem ema-
 nat virtutes. **T**res sunt theo-
 logice et quatuor cardinales
 ut merito dicatur fons signatus
 septem. **S**ignatus sunt septem
 domus spiritus sancti ut per septem
 vias repellantur ita ut non
 repellat superbiam pietas in-
 vidia. **F**aciam nam. **C**onsilium
 quatuor. **F**ortitudo acedia
 intellectus gula. **S**apientia luxu-
 riam. **I**tem hic fons est sig-
 tus septem stellis maioribus
 visis. **P**ut autem in hac con-
 stellatione septem radiose
 stelle quarum tres signat tres
 theologicas virtutes. **Q**uatuor
 vero septem forma arborum ha-
 bentes signat quatuor cardinales
 virtutes quarum arborum

volunt omnes homines iuste
vuentes et ideo dicitur malis
sed vna tota die cā stipite vā
tur sic hec constellatio cā.
polū voluit. Vnde dicitur p̄
q̄ hic cāq̄ semp vā et m̄
qm̄ ad yma demergit et quia
m̄q̄ p̄ vātes a deo recedunt
sed ei magis appropinquat. Vnde
sicut m̄t om̄s cā constellatio
nes hec ē alior p̄t̄ e q̄ ē polo
proximior p̄t̄ p̄ solas vātes
deo proximi sumus aut effiam

Prohemialis
ps. 2a ps. prohemialis
ps. generalit̄ ac rudit̄
p̄missis ad libelli di
uisione est accedendu libelli
itaq; iste in duas diuiditur
partes. p̄mo prohemii mate
ries ad huc t̄plicat. Secundo
tractatus quoq; series post de
moleat et p̄pter p̄m̄ p̄mitti
t̄ p̄m̄ amaduerton p̄pter
s̄dm̄ subinfert. Itaq; deo sup
plicat. In hac autē secunda
prohemiali parte tā s̄a p̄t̄
noxam consuetudinem p̄ad̄
plurimorum opem comedibile
reddit vātorū virtus affec
tū demit patiorū p̄m̄ s̄a
in prohemii p̄missioe. Secun
dū facit ibi. Suauiter d̄t̄
cū ibi. Nūc te fili cūssime.
De p̄ma parte ergo dicit p̄
am̄ aduertere. i. aū meo cō
siderarem et attenderem.
hec est optima doctrina neq; s̄
v̄m̄ profertur aliquā dū exco
gitet. Vnde Salomō p̄bior
p̄m̄ dicit. Qui custodit os
sūū custodit aīam suā. Qui
autem in consuetudine loquitur

seruat mala. Insuper h̄nt
verba. Sed aliud v̄ q̄ v̄
cū p̄m̄t et h̄c adiunctiue s̄dm̄
q̄maticos q̄mplūmos homines
hec dicit q̄m̄ aliqui tenet cō
lectiue. Et bonū ē sperare in
dño q̄m̄ sperare in p̄ncipib;.
q̄nq; associat̄ ut tā sortes
q̄m̄ plato q̄nq; admirat̄
ut q̄m̄ pulcra es amica mea
q̄nq; augmetat̄ ut h̄c q̄m̄
plūmos homines v̄. Eligat
assodat̄ augmetat̄ q̄m̄ lib̄ p̄
nat. Et cū p̄dictis comput
at̄ stupet. Requie. grauit̄
erue. Quere eā posset
in quo tam ḡnter errabat
tūc homines p̄cendū ē ex eo
quia eorū error valde gene
ralis nō extendebat s̄ ad
paucos sed ad q̄m̄ plūmos
Item quia talis error multū
erat intens̄ quia nō leuiter
aut medioct̄ errabat sed
ḡnter. Item error illorū nō
s̄ extendebat ad aliquā s̄ad̄
sed cū morū qualitate quod
erat valde p̄dolosū quata
rit aīe salutē et s̄ama. Et
ideo autor subdit. In via morū
in situat̄ et caucone d̄t̄
m̄ et qualitatē quā velit
inuenire q̄ q̄nto mores a ra
tione regula magis elonga
tur tanto fuit magis mor
dm̄ et erroris. Incompo
sitas em̄ corporis ut ait p̄m̄
m̄. Sicut igit̄. x̄l. d̄m̄
equalit̄ indicat menti h̄c
eā ex p̄p̄q; moris diffinacōe
compbat̄. nos em̄ ē m̄m̄
habita ex quo similitudo opū

assiduitas manat. Et sicut ex
tendendo nome virtutes dicunt
mores aut pollicata h. v. c.
m. **S**ciendum tamen qd antiqui
mores a modernorum moribus
in quibusda[m] tam ex parte aliq[ua]
quo ad pollicata fuerunt bonis
moribus imbuti et aliqui ex eis
quo ad precepta moralia quicquid
plurimum extraxerunt et p[er] q[uo]d
quid ad hoc prauos mores
habuerunt. De talibus erroribus
dicitur in prohemiali parte
S. y. **I**n p[ri]mo. De moribus
vero q[uo]d medietatibus atq[ue] q[uo]d
ad pollicata narrat. **P**hilosophus
retratans v[er]ba **C**athonis q[uo]d
concordat e[st] in **S**enatu h[ic]
p[ri]mo que etia[m] retrat **A**ug[ustinus]
h[ic] v. **D**e ciuitate dei. c. xiii.
Rolite inq[ui]t astimare maiores
nros armis rem publicam
ex parua magna fecisse
puta esset multo pulcer
rima haberemq[ue] quippe so
loru[m] atq[ue] annu[m] puta armoru[m]
et equoru[m] maior copia nob[is]
qm[am] illis. **S**ed alia fuisse q[uo]d
illos magnos fecerunt que
nobis nulla sunt. s[ed] domi
industria. **F**oris iustu[m] impiu[m]
ai[n]q[ue] in consulendo liber neq[ue]
delicto neq[ue] libidini obnoxio
pro his nos habemq[ue] luxu
riam atq[ue] auaricia[m] publi
cam egestatem, p[ri]uata[m]
p[er]uicaciam, fraudemq[ue] diuicias
sequit[ur] in heras, in bonos
et malos distimen nullu[m]
omnia virtute p[ri]ma abia opo
r[et] **E**t idem **A**ug[ustinus] h[ic] p[ri]mo
de ciuitate dei ca. xxxiii. loq[ui]t[ur]

de **S**apientia dicit q[uo]d no[n] cense
bat i[n] felici[m] republica[m] stati
bus membris et vuentibus moribus
de moribus etia[m] mod[er]at[is] p[ri]us
et in eptis quib[us] auctor suare
intendat restat. **n**unc videndu[m]
Verum quia mores prauis ab
etate et a fortuna variant[ur]
et diuisi fiunt. s[ecundu]m p[ri]m[um]
y. **C**athon[em]. **I**am ab etate ali
os mores p[ri]os h[ab]ent iuuenes
et alios h[ab]ent senes. **I**n fortia
quia alios mores h[ab]ent nobi
les alios aulica alios ignobi
les alios diuites alios pau
peres. **E**t quia ut exp[re]sse
tali docet[ur] argu[er]e. **P**etecio
volueris milloaene causa co
sistit curac[i]o q[uo]d postis in
me curat[ur] in si p[er]fecto volu[m]
debetat[ur] apte. **I**nc[on]ueniens e[st] q[uo]d in
p[ri]uati tractatu[m] in q[uo]d possibi
litas mei intellectu[m] ad mis[er]ia
uerit volueris sorditatem
pau[er]u[m] moru[m] de sordiditate s[ecundu]m
aug[ustinus] h[ic] condicione[m] et sta
tum cum salubri medicame[n]te
digni[us] ordina[re] p[ro]p[ri]u[m] **I**n
effectualit[er] est aduertendu[m]
q[uo]d inueticus p[ri]uatis et aui
tua qualitas p[ri]mo p[ro]pagat[ur]
Sem[per] malignitas remedi[um] q[uo]d
benignitas post hec diuulge
tur. **R**obilu[m] pueritas cuius
q[uo]d sedactas etia[m] dilaretur
p[ri]uati ignobilitas volu[m] quoq[ue]
santas quarta reserret[ur] **I**n
uitu[m] i[n]manitas medeleq[ue] sa
guatitas q[uo]d colloret[ur] in op[er]u[m]
deformitas aut q[uo]d realitas de
nuicq[ue] applicet[ur] **D**ico naq[ue]
p[ri]mo **I**n inueticus p[ri]uatis et

no verus recipiunt et secundum eas
plerumque iudicant quod valde
periculosum est et iniquum taliter
iustitiam pervertit. De ista mate-
ria lacius explicabitur in secunda
prohemiali parte. Et ideo qui
incipit. Dixi sexto et dixi
quarto quod per hanc danciam
et quod est dictum quod ipsi iuue-
nes nimis hinc danciant in verbis
sunt verbosi et contumeliosi quod
est contra viam cui succursum
prebet. autor infra in primo per
metra. et precepto. Contra v-
boses in quo precepto iuvenes
informantur ne sint presumptuosi
quia in epistola verbositas quia
presumptio regulariter fuit semper
iurgiorum et contumeliarum mater.
Vnde raro iurgia dissensio
et bella oriuntur nisi iuvenes
aut eadem ebrii sint in causa
hanc rationem assignat. Aristoteles. h. Rhetoricorum. Dixi
quinto quod ex quo quarto sequitur
et quod est dictum quod ex quarto
vicio iam dicto sequitur quod
nunc dicendum quod quia iam
dictum est quia ipsi iuvenes sunt
nimis loquaces. Et quia in
multiloquio non de erit meda-
sequitur quod ipsi ut plurimum
sunt mendaces quod est contra
viam eorum. cui autor succur-
sum prebet infra xxxvi per
precepto. Idem medari quod mis-
ere intendit iuvenes ne per
falsa verba alios fallere debeat.
Vnde vnaque ipsorum dicitur.
Noli velle metiri omne meda-
m assiduitas illa non est bona.
Etiam. xii. Dixi sexto quod in

duo autem denegat quod est dictum
quod non hinc modum in autem factum
ex eo quod facit omnia valde di-
ligenter valde odit valde et hoc
est sextum vicium eorum. Cui autor
succursum prebet infra in xxxv
per precepto. Et bonam rationem
retine in quo insinuat iuvenes
solertes esse hoc est in omnibus
agendis correctionem tenere
et servare nec eorum passiones
sequi velle. Cuius hinc preceptum
bona doctrina dat. Seneca libro
de quatuor virtutibus. Dicens quod
prudenter sequi desideras tunc
per rationem recte viues si oia
plus extimescas et penes ut
dignitatem rebus non exopias
multorum sed ex eorum non existimes.
Et sic expeditis viciis et
eorum remediis. iuvenem hoc
idem quo ad utrumque de semibus
restat faciendum pro quo acci-
dat secundum primum. Vbi dixi. Pe-
ni malignitas et. Etiam quod
sciendum quod Seneca si perperam
viciat. Video triplia defectu
quibus non inani succursus sit
legaliter autoris respectu. Ra-
liquet ratio timor et suspicio
hos sub pedibus. Bordes aua-
ritia pueri. Stultitia. et
induravit ut terra dant in
dicia morum. et viciandis au-
tibus deficiunt. Dixi primo.
Nam ut liquet ratio recta
quod est dictum quod expigen-
matur stat quod ipsi senes sunt
sub pedibus nimis timidi
ti et suspicaci quod est per
viam eorum et hoc puerit ex
eo quod multis animis vixerunt

et i multis pertraxerunt et ppe
hoc mēsurat alios per se et
credūt alios tales esse quales
ipi fuerūt et sūt. Talib' successu
pbet autor infra. quarta pte
metra pcepto xlv. Suspectu
caueas in quo quide metra i
forit p senes ab hoc viao do
loroso pbi pcauere ac etiam
a minima timda tē a pauore q
ista duo viaa pū multū sūt
vite huāne abbreuiatā. Sup
flua em suspicio ac etia min
us timor mortis cū alijs t
ribilib' huāna vita multū a
breuiat et hoc ē quod fca
pho sctbat. q more boni est
iudiciū homi indigenti i pau
pore et qui vixib' mōrānt
id est timēti et suspicōso et
defecto i. Sen in omib' na
turato et cū de omib' cura
est i laboranti et maredi
qui pduc sapiam hys omib'
aptissima est mors. Pro pto
qd sordes auaricia rē qd est
dctm q' ipi senes ex quada
puecta stultia que quide
nō puenit ex simplicitate s
malicia sūto indurati sordeti a
uaricia quod ē sctm viam cori
quod puenit ex eo q' vult
memoria et nō spe quia nō
spērat plus aggregari nec ef
luari pdeo auari sūt et illibe
rales contra hunc pūi mo
ram autor succurrit pbet inf
teraa parte metra xl pcepto
Cū tibi diuicie in quo pcep
autor hortat senes ut liberales
et mūficia annas id ē paup
bus efficiant. Istud em pce

ptum est q' idem ad eo quod
infra habet i ultimo pcepto
pme partis dapsilis mērdio
Sed illud expōit de am
tempalib' pdeo istud expōit
de amēf spūalib' id ē paup
bus quib' dicitur luce xvi sa
ate vobis amicos de nāmo
na iniquitatē rē unde qn ta
les ad statum deceptū pue
nunt saltem tūc congregat
debent thesauros in celo p
elemosinaz elargitōz expōit
huius pncipis p quo legitur
in balaaz qui omē thesauros
suos ad insula in qua relega
ri debebat trāsmisit alijs suis
pdecessorib' fame et penuria
defectib' ipse ceteris sapien
cor imue p diuicias copysse
lūmdat. Pro teraa ut cta
dant iudicia rē qd ē dictū
q' manifesta iudicia iudicat
hec q' quādi omē sūt defam
ti p mēdandiam morū hoc ē
q' nō sūt erubescitū et h
ē tū viam cori quod erit
ex hoc quia magis curant
de vtili qm de honesto nē
thorcorū pdeo autor contra
hunc pūi more succurrit pbt
et hoc infra in parte pro
fuita pcepto xxxviii. Vere
iudicia serua in quo quidem
pcepto senes informat ut
aiam tempore debeat ab il
liato turpitudinis amore qd
maxime fit p mēdandiam
pū mēdandiam p timoris i duc
tua de tēpi actu sctm da
mastem. Et sctm hoc senes
pōnere debet p hōstū vtili

Qui concedat **Julius** m^o de
 officio c. xv. Si quis quæret
 quæ homo de bonis operibus
 aliqui vèandat? cū vèandia ut
 ē dñm sit de actu turpi. **Fidei**
 p^o q^o de actu vtuoso mptu v
 tuosus est nullus vèandat?
 S^o quia id quod ē vtuosu
 uel quq^o m opinioe homi
 est vtuosu aut qua hō timet
 de p^ospicuo aut p^olacioe nota
 ri uel tæo timet ne m huius
 actu deficiat. **Idco** cōtingit q^o
 hō aliqui vèandat? de bono
 opere. **Nota** q^o iustie v^ous p^oue
 vir iustq^o merito electo com
 parat? et hoc ppter multas ex
 cellen^o p^oetas que m electo
 recipiri debent. **Dicit** **phil** xxi
ethymo q^o electu qd ē nate
 talis dicit? esse v^otut^o uel nate
 ut i cōviniuo ad liminē clarig
 auctis metallis fulgeat ac etiā
 veneni prodat. Nam si vene
 ni m infundis stridore reddit
 quia colores varios m modu
 aris celest^o emittit. **Habet**
 autē electu tres partes au
 ri et vna argenti. **Moralit^o**
 p^o electu vir iustq^o et eq^otate
 resplendens. **Singulariter** denota
 tie. **Aug** ratio talis affigē
 p^o quia sicut electu tres s^o
 partes auri et vna argenti sic
 m vno iusto est aū rational
 que ē nobilior et maioris v
 tute qm corpus cū membris
 suis et sicut etiā electu me
 tallis ceteris splendidig est
 et pulchrius. **Sic** vir iust^o
 p^oditq^o auctis homib^o coram
 deo splendor reddit clarioze

Et si aliquod veneni p^oti p sug
 gestione eius cordi qualitatig
 infundat? stridorem statim e
 mittit ipm videlicet repellendo
 et colores varios emittendo
 quatuor modis p^ota vitando
 et p^omo ppter p^oti ruborem
 hoc nō **Anaxagoras** p^otm
 carnale vitat m cuius lecto cū
 intrasset mlt^o statim de lecto
 surrexit et exclamat dicens
Idco esse iustu celū steno com
 steri. **Secundo** ppter dei amo
 rem. **Tercio** ppter pene ihe
 nalis terroze. **Quarto** ppter
 glorie p^oditis timore. **Di**
xi quoq^o tercio **et** nobiliū
 pueritas et p^oro quo p^ocedū
et vna sūt decalogo cō
 sistūt m mō quib^o obfustāt?
 p^och dolor nobiliū genus s^o nō
 om^o si verū fateor limites
 iusticie cernūt? excedere. **ser**
 tantes vtuosa obicē catholice
 tendūt. **et** hie lmp^otes p^oosa
 postponētes celū p^oceptū
 dñi s^opernūt genitores ple
 ias. **Dū** v^olupat violēcia
 ut horū expulsores horre
 da iam impietas m eis q^o
 crudelitas demēcia orbaunt
pulcens en bladias bona
 sterneb^o regia p^oeros subi
 trauit potestate p^omitq^o con
 donata celū vitat ab p^o
 sine. **Corrupta** v^o regula
 colut mteperancia p^oluum
 aucti v^o. **Suicidas** mouet
 rubidas **et** devastates pa
 tias simul dissidētes. **ma**
 nem zelat gloriā p^o gloria
 storiā dementē eligētes

Dixi namque primo quod iustum
est iustitiae et hoc super scriptum
decem defectus sunt aliquorum
nobiliu supermi statu nobili
tatis teneantur a quibus prefati
nobiles se penitus debent ab
stinere contra quos auctor
sua su pbat et inuicem et hoc
infra in xxxviii p[ar]te p[re]cepto
vtere v[er]itate et iustitia Si quis aut
querat quare auctor potius
habet hoc p[re]ceptum in singulari
modo quam in plurali p[re]sent
dicendum quod propter duas ra
tiones quarum prima assignat
Tullius dicens in nomine virtutis
antiquitas fuit plura fortitudinis
tunc aut cum hoc est quod non
statim immotuit hominibus virtus
sua aliam virtutem sed virtutis
semper apparuerunt qui laboribus
et doloribus deficiunt vna po
tuerunt Sed expugnata post
ea docuit animi h[ab]ere etiam
multa contra diuitias deli
cias et honores quarum vicio
ria difficilis est et utilis unde
virtutes notati sunt qui vicia et
animi passiones vnde potu
erunt Etiam ratione assignat
nant sapientes alii assentes
quod quia iuste v[er]itas per alios ex
cellenat est et generalior
hoc nomen virtutis magis virtu
ti iustitiae congruit quam fortitu
dini vel ceteris aliis virtutibus
quod etiam potest persuaderi ratio
nibus primo namque ipsa iustitia
est omni virtuti contenta Secundo
quia ipsa iustitia omni malorum
est ~~contenta~~ prohibita Et
tercio quia ipsa iustitia magis mu

do est utilis et necessaria Dico
primo quod iustitia omni virtuti est
contenta quod sic probatur Dicit
enim philosophus v[er]itas et iustitia quod legalis
iustitia est quodammodo omnis v[er]itas
ex eo quod includit in se actum omni
virtutis Nam dicitur quod legalis
quia implet legis precepta sicut
ut primo morum dicitur Lex pa
pat actum omni papit opat s[ecundu]m
ad v[er]itatem Ethicus Lex est papit
non deducit a se nec eam su
gere nec arma abire heresia
spectat ad fortitudinem Item
papit temperantiam et actum omni
virtutis papit eam v[er]itate imple
et omni malicia fuge quare
legalis iustitia est omnis v[er]itas
Secundo dixi quod iustitia est omni
malorum in hibita et destructa
quod sic probatur legalis enim
iustitia est omni malorum phibi
tua ergo est v[er]itas perfecta p[er]
locum ab oppositis legalis iustitia
est perfecta malicia perfectum
autem malum vel integrum por
tari non potest v[er]itas semper de
struit et confundit ut in
Ethicus dicit philosophus ergo et
tercio dixi quod ipsa iustitia mu
do utilis est quod sic declarat
iustitia enim tutat innocentia
punit malicia fionat auda
cia atterit superbia secura
reddunt castia auitates et
regna p[er]tato her v[er]itas s[ecundu]m
videtur v[er]itas Ethymus v[er]itas
regia non i merito potest m[er]itu
p[er]i ex eo quod regentibus magis
quam ceteris competere vide
bitur quod ex hoc Pyberis casus
comprobatur per Romanorum

declarat hystoria ubi dicitur quod
 ipse. Erberius videt vite sue
 finem sibi imminere. et de impio
 volens providere elegit ad impi-
 um capadocem statum et sapi-
 entissimum nomine apaurianum qui
 eam filiam suam constantiam cum
 ornamentis regalibus tradidit dices
 Sic est impius meus in hac pu-
 ella concessit vivere ergo eo
 felicit et habere necessant in me
 te equitate et iustitia papua
 optimi imperatoris insignia et
 tulit in eius commendatione dicit
 quod iustitia omni est domina et regina
 dicitur. Quia etiam virtus excel-
 lentia in quadam fulgenti gema
 que epistulae mancipat unde
 ter ostendit hec enim gloria ru-
 tilans est et rubicunda huius
 officium est homines tuum suare
 seditiones atterere locustas id est
 perversos homines deterere et ne-
 bulas et grandines et gressus
 rias et dissensiones a terris
 expellere. Ipse etiam imperator
 leges et canones ac etiam scriptorum
 patrum decreta que ad ipsius
 custodia facta sunt multipliciter
 ostendunt quod reuera si de me-
 dio tollatur tota peribit mundus
 Nam ubi deest iustitia domina-
 tur iniquitas et malicia ibi
 cedes et homicidia ibi rapine
 et furta timor undique et an-
 gustia. Et ut breviter me expe-
 diam securitas nulla. Unde
 Augustinus in de civitate dei c. 19
 de ipsa iustitia plenissime
 tractans concludendo dicit
 hoc verissimum est sine summa
 iustitia reipublica regi non

posse pro tanto tenuis apparet
 quod nil tam immanis civitati in
 regno quam in iustitia nec omnino
 in magna iustitia augeri aut
 stare non posse reipublicam
 tanta est vis ut ait. Tullius ut ex-
 latronum opes augeat. Civitas
 vni me leges et et iudicia
 et in constituenda reipublica
 stare putamus. Nota quod princeps
 secundum canones dicitur quod mo-
 dis primo namque deus dicitur prin-
 ceps. Unde ysaie 60. stetit quod
 princeps pacis. Secundo dicitur
 dicitur princeps. Unde in. Secundo
 potest. Princeps huius mundi
 est. Secundo. Sed no-
 tandum. Tercio quod in seculis
 lais. Quarto. Princeps
 Quarto principes in quod
 iudicio. De suo cor. 1. 1. Et
 in hoc iudicio. Quinto quod
 latet ecclesie. Sexto. Et ecclesie
 princeps. Sumo igitur studio in
 sum excellenciam principum
 manorum regentes vestigia
 penitus sequi debent qui tem-
 poribus eorundem iustitie solui
 iudice temerunt unde et iustitie
 templa dedicaverunt gentiles
 Et ait Augustinus primo de doctrina
 christiana. c. 19. Ideo sapienter et
 stetit. Filigite iustitiam qui iudi-
 catis terram. Quia propter cupis
 eorundem principum excellenciam
 in herede vestigis namque ipse re-
 gentibus expedit multiplicem
 habere iustitiam illa papue qua
 multipliciter destituit et docet. Et
 panis hoc de per abusibus
 seculi in per abusibus gradu
 qui est rex iniquus quam

etiam trisuptiue pro parte de
 scribitur in can. Reg. xxiij.
 q. v. ubi sic dicitur et habet
 iustia regis e. deu timere et
 p. omnia in eo confide. fidemq.
 catholice hie. Ecce las q. catho-
 licus defensare ac ead. easd.
 venerat. Quod e. contra p. m.
 et p. m. nobiliu atq. regerai.
 defectu item putes atq. p. gei-
 tores. seu cognatos atq. agna-
 tos caritate tractare nec ena.
 p. natiu. indebite et i. iuste.
 usurpae velle quod e. cont-
 terai et quartu. defectu. smq.
 no exaltare bonos sublimare
 impudicos hystones. quos et
 intelligo blanditores et adula-
 tores. no mitre quod e. con-
 q. m. et sextu. defectu. ste ne
 miz i. iuste opp. patam
 suam fortit. et iuste contra
 aduersarios. defende. quod e.
 contra nom. et deam. p. sig-
 tos defectu. Multa m. super
 iusticie opera sequunt. que
 obseruata faciunt ipm. p. nati-
 m. suo domino saluat. triumph-
 re. Unde in p. p. p. aucte seq-
 tur q. debet sine accepcone
 p. sonari. iudicare aduenis
 et viduis ac pupillis defenso-
 ram esse. Inhibere furta et a-
 dultoria punire impios det-
 ra p. de. paupes elemosinis
 alere. Fenes et sapientes et
 sobrios consiliarios habere. Ma-
 gorum aruoloru et phytoistoru.
 sup. stomb. no interde pati.
 diu et p. uates vnde no sine
 iustos sup. negocia regni co-
 stituere. prosperitatib. am. non

deuare aucta adu. p. nati. tollere
 p. nati. filios suos no sinere
 impie agere. Certis hois mo-
 raomb. m. s. tere. ante heras a-
 gnas abu. aut potu. no gusta-
 re. hec regni p. p. p. tatem
 in p. nati. faciunt et rege ad cele-
 stia regna pduant. Et sicut v-
 tuose regentib. fructu. felia-
 et p. m. ac fame gloriose i-
 biunt. Sic ex p. u. s. regimie
 platoru et p. m. apu. omib. pe-
 nalis atvatus respuat. e. p. de
 cu de talento eis commissu in
 die sum. iudici. habeant red-
 dere ratione. Unde in huius si-
 gura t. m. regu. xx. st. b. t. r.
 Custodi vnu hunc id e. p. p. m.
 istum qm. si de manu tua lap-
 sus fuerit eis aia tua p. aia
 illi. Ineffabile. ead. no stat
 quisq. regens. q. sicut m. thro-
 no p. m. q. constituta sit. sic et
 p. m. si neglexerit iusticie o-
 pera. exerce. p. m. tati hituq.
 est. Unde sapie. vi. Potentes
 potent. tormeta patient. viij.
 q. i. Illud at. si. Aliquis po-
 t. de tali q. sione. q. uel
 m. vestigare. Vtru. facies i. iu-
 stiaa semp. mortali. peccet.
 Breuissime dicendu. est. p. m.
 tho. p. a. p. e. q. l. x. q. 2. cum
 i. iusticia i. no. ameto alteru. q. co-
 p. stat manifestu. e. q. contrai-
 at. caritati et sic ex suo ge-
 nere e. p. m. mortale. Pe-
 i. iustiaa iudiciu. tam carlasi-
 coru. qm. p. arlaru. et de p. e. b.
 quas p. p. tea m. aruit laud. di-
 cet. m. fia. in xvi. p. ro. se
 p. cepto. Et qui iudici. recta

Verū quia nobiliū p̄dictorū p̄
dicti defectū succumte m̄ms s̄
descripti et ex hoc modica ip̄s
regentib; utilitas consequat̄
p̄deo putile m̄ videt̄ declaratio
m̄ eorū de m̄sistere. Et quia
p̄ma defectū ad iusticiā p̄tens
iam existit aliquatit̄ declarata
m̄ successine restat m̄frasp̄
tos alios declarāde. Duxi igit̄
sedo q̄ aliqui ex ip̄s nobi
lib; et regentib; obice tendit
Eccl̄ie l̄m̄ptes p̄iosa hoc est
dictū q̄ aliqua contra sita;
m̄em Eccl̄iaz faciūt a' com̄t̄
tunt aliqui videlicet de dūno
officio parū aut modicū cu
rantes et ad queq; sacra re
reuenētes ac eā ad dei cultu
res m̄denote se habentes.
p̄p̄ea autor ex audito p̄cep̄
contra hunc p̄m̄ more mode
lam adhibet et succursū dū
dicit v̄te v̄tute. i. iustia que
p̄napa' induat nobiles et
regentes deū t̄me et regē
defensare ac ip̄s m̄sibros
venerat̄. Et ideo p̄napes
et quicūq; regentes deū t̄me
eccl̄ias defensare ac ip̄s m̄
sibros venerat̄ ac sūmo stu
dio m̄tendē debent ut i eis
sit hūlis obediēcia et r̄uen
cia respectu dei et Eccl̄ie
sancte ei; deū pie colendo
Eccl̄iaz et ei; m̄sibros deuo
te honorando nō p̄pt̄ ei; q̄
ex se ip̄o ē gr̄a plēna au
m̄cil a creatura addici
p̄t sed p̄pter nos q̄ eo q̄
p̄hoc deū reuēnt̄ m̄ens
m̄a ei subiat̄ et m̄ hoc

p̄ m̄ens p̄fectio consistit. Quia
libet em̄ res p̄fiat̄ p̄hoc q̄
subdit̄ suo sup̄iori sicut corp̄
p̄ hoc q̄ v̄nificat̄ ab aīa et
aer p̄ hoc q̄ illūat̄ a sole et
mens autē hūana indiget
ad hoc q̄ cōiūgat̄ deo sensi
bilū m̄mduat̄ quia m̄i
sibilia dei p̄ ea que sita sūt
m̄tellecta conspiciūt̄ ut ait
ap̄lus ad Ro. 1. Et ideo i di
uio cultu necesse ē aliquib;
corp̄alib; v̄t ut m̄eis quāsi
gms quibusdam m̄s homis
exatet̄ ad sp̄uales actū q̄b;
deo cōiūgit̄. Ideoq; religio
h; quosdā actū m̄teiores q̄
m̄cipales et p̄se ad religio
p̄tinentes. Exteriores vero
actū quāi s̄darios et ad m̄
teiores actū ordiātos v̄nd.
Greḡ ad hoc hortas anau
raū p̄mp̄atorem l̄o. v. re
gistr̄ ait Non indignetur
sacerdotib; dñs m̄eq; sed ex cel
lanti considerat̄ p̄pter eu
ang sunt serui ita eis dñet̄
ut debita reuēcia m̄pedat
quia illi dñi m̄ diuīs eloq̄s
dñi aliqui angeli n̄m̄ant̄
Epo. xxij dñs nō det̄q̄es
et Malact̄ ij labia sacer
dotū custodiūt s̄tam et v̄n
constat̄ ut dicit̄ ibide;
acceptos libellos cont̄ Ep̄os
conscriptos combussit eorū
consp̄ctū dicens Vos
dñi esat̄ a v̄eo deo constati
Inter vos causas dispoice
v̄tū quia dignū nō est ut
deos iudicem̄. Ex qua s̄ta
ait. Greḡ. plq; s̄ ex hūilitate

qm̄ illis p̄fatio ex reuerētia im-
penſa. **A**ualit̄ autē dilatauit
dñm̄ altit̄ ſcribit̄ h̄o i hysto-
tripartite in qua quidem cō-
tinet̄ q̄ die ſanctū i dñm̄
ſanxuit a iudicijs et vniūſ
cauſis vacatōnem h̄re et mea-
tantū orōmb̄ occupari. **I**llu-
honorabat quia in eo x̄i r̄ſur-
rexit et hoc eſt quod **A**uḡ
h̄o tercio ad **C**riſt̄ ſcribit̄ dices
in hoc ſeruiūt dōo r̄ges ſi bō
ubeant mala prohibeat nō
ſolū que ad hūanā p̄tinet ſoa-
etatez. **V**m̄ potius que addi-
uina p̄tinent i r̄ligioz q̄ ſi ſc̄
fecerūt dñm̄az merebūt̄ gr̄az
et dñs ſui et ſuozū p̄tector
efficiet̄. **V**nd̄ hūc rei gr̄d
leuitia **x**vi ſcribit̄ q̄ ſi in p̄-
ceptis eius ambulaueritis
inimicos vros p̄ſeqm̄. **E**cont̄
ſaētēs accidēt forſan quod
de achior dicit̄ q̄ quia man-
datū dei q̄temp̄ ſit p̄pter hoc
multi de p̄lo fuerūt occiſi. **p̄t**
Joſue vii c. declarat hysto-
riā tercio q̄ aliqui ex nobi-
lib̄ poſtpōnētēs celiaū p̄re-
ceptūq̄ dñm̄ ſp̄nāt geitōes
hoc eſt dñm̄. **P**o aliqui ex
nobilib̄ reputat̄ qui ſunt p̄-
tū deſpectores hoc ideo ſci-
ut ut n̄o **Re**tho⁴ trad̄ ph̄as
quia ſe reputant maiores
et potentiores p̄pterea au-
tor ex ante dicto p̄cepto cō-
hūc p̄uerſū more medela-
adhibet et ſuauit̄ dñm̄
diat. **V**tere v̄tute id ē uſt̄a
quia p̄ ipam̄ uſt̄ia nobiler

et regentes inducūt̄ ut pa-
rentes et cognatos hūiliter
debeat reuerēti ſc̄m̄ qd̄ ante
dicta **C**yprian̄ auctas mādāt
et p̄cipit cū hūc arḡ. **L**uob̄
ſerui. **N**ō em̄ ex eo q̄ r̄pu-
tant potentiores et at nobiles
debent ſe offerre v̄l mam-
ter gloriari ita q̄ parenter
conſanguineos uel cognatos vi-
lipendunt atq̄ deſpiciat. **E**rd̄
p̄t̄ t̄p̄lia conſideratōe videri
p̄ma nāq̄ conſideratō eſt
originis. **D**e hac **Q**ueſt̄ ſup̄
id̄ **Job** **x**vi. **I**nquit non
i vtero ſcit me qui et illū
q̄ort̄ **x**vi d̄t potentib̄ v̄m̄
magna ē v̄tq̄ hūilitat̄. **C**on-
ſiderata equalitas conditōis
et poſt vana hūilme cōſid̄
deſpiciendū ē timor elacōis.
Secūda conſideratō ē p̄t̄q̄
aūq̄ ē iſta nobilitas ſi carnis
et ſanguis que ē in ſima p̄t̄
hōm̄is. **D**e qua nullo ē gloriā
de tali gloria ſcribit̄. **p̄re**
in gloria eoz̄ ab utero et
p̄t̄u eoz̄ ſi nobiliū. **T**ercia
conſideratō eſt alienitat̄ n̄
eand̄ de tali ē aliq̄liter glori-
andū v̄mo p̄uans hūilitandū
de hac pulare loquit̄. **Bo**le
cū iij de conſolacōe c. vi
dicens q̄m̄ ſit inane et q̄
futile nobilitat̄ nōm̄e quib̄
nō videat que ſi addit̄
reſert̄ aliena ē videt̄ nā
q̄ tunc nobilitas quedam
de meritis veniens laus
parentū q̄ ſi clauit̄mem
p̄dicatō. **f**at̄ illi neceſſario
ſunt clari qui p̄dicantur
quare ſplendidū ſi tuū non

habeas te aliena claritudo non
effiat De hac materia lacus
dicat in finem in secundo et tertio
preceptis prope parentes ama
4 cognatos cole Dicitur quod
plerumque domina usurpant
violencia ut horum expulsi
hoc in effectu est intelligendum
quod ex his aliis reputantur qui
contra diuinitatem et humanam
ordinacionem sibi usurpant
domina Contra hunc primum
morem si quis primum auctor
in predicto precepto dum dicit vult
virtute et iustitia quia est iustitia
induat nobiles regentes ut
permissa legitima iustitiae
domina nullatenus apprehendant
secundum quod antedicta. Et primum
auctas papit nobilibus obser
uare. Circa quod sciendum
quod ipsi nobiles principes le
gitima instituit auctas qua
duplex primo diuina ordinacione
et promissione sicut de
dauid legitur in regum v. Et sic
de moyses in xvi. vbi di
citur quod moyses orat ut deus
proinderet homines super mul
titudine populi qui ante eos ex
ire possent et intrare. Secundo
iustitiae collacione ex diuina
auctas vnde moyses vocauit
iosue Deuter. xxxi. Dicitur
et ut introducat populum in
Tales a deo instituti sunt
leges diuinitatis traditas. Con
tra sibi domina usurpantes
non sunt leges hoc in i. c. i.
de talibus dicitur quod qui a deo
potestatem accepit legibus sunt
et ipsi famuli eius. Primum vero

usurpat sua deponit et sue volu
tati leges submittit. An enim ergo
merito sua armantur qui leges
exarant. Ideo sumope stude
debent nobiles principes ut
regnum sit naturale nec vniuersi
tales naturales efficiantur. Si
passim aut voluntarie sue allec
ti cupiat principari. Sed auctor
iustitiae existens absque ratione
et lege nichil statuat in re
traidit. Tercio militum sue populi
vnam eleat. Sic de vestigio
legit et legitur secundum quod breuit
narrat. Egiptus huiusmodi suo quod
Quarto in super prima et le
gitima successione sicut de Sa
lomo in i. in secundo vbi dicitur
quod sedit salomon super thronum
dauid patris sui hoc promissum
dicit regi si populum suum recte et
fideliter gubernaret quod filius post
eum regnaret. Item quod Deuter. i.
xxv. c. Declarat historia et
pro populo xxx. c. huiusmodi pro
posito optime copulat quod quia
queri consuevit vtrum melior
sit regia dignitas vel quacumque alia
principatus qui vadit per electionem
quam qui per hereditatem. Et videtur
quod qui per electionem et sic quanto
dignitas quaeque in se exponit
fortune et casui tanto est me
lior sed dignitas que vadit
per electionem exponit in se for
tune et casui ergo et. Primum
in se exponit per quod quia qui
nascitur ex rege potest aliquando esse
factus et. Sed breuitur epistolam
concludit prius quod melius est
ut dignitas quaeque non vadat
per electionem sed per hereditatem

primo namque ex parte ipsius regit
 nam secundum philosophum in politica in
 ciuitate est quanta est delictatio propter
 aliquod possidere propter hoc quod
 homo afficitur ad illud quod est
 sibi proprium item illud quod est naturale non
 est oiosum Si ergo homo aliquando pos
 sessionem per hereditatem vel successi
 one possideret que est natura
 lis que iterum pueniet ad fili
 os suos quos naturaliter diligit
 et ad quos summo amore affi
 citur naturaliter tunc magis regem
 amabit et melius reget illud
 quia illud regnum magis est
 ex amore ergo melius per aliam
 hereditatem quam electionem Sed
 ex parte filii succedunt Nam
 sicut mores hominum ditorum
 sunt peiores moribus aliorum
 sic mores hominum imper electi
 seu eleuatorum ad altum statum
 sunt peiores moribus aliorum
 quia tales nesciunt bene frui
 fortunam ideo superbiunt et fiunt
 elati Si ergo dignitas esset
 per electionem tunc tales essent
 elati magis quam alii qui habet
 talem dignitatem per hereditatem
 Tertio ex parte populi obe
 dientis quia secundum philosophum con
 suetudo est altera natura prodeo
 qui consuevit populus obedire
 aliam per hereditatem quam est ei
 naturale et quia illa que sunt
 naturalia magis sunt volun
 taria et ad illa magis inclina
 untur Unde non sunt quia non
 onerosa ideo populus libenter
 obedit ergo melius est dominum
 per hereditatem quam per electionem
 Duplex ratio quod horrenda iam
 impietas est hoc est in effectu

intelligendum quod aliqui corporis
 nobilibus circa delinquentes minus
 seuerere et crudeliter se habent a
 demencia et humane decemur
 sed est contra prefatum propter am
 documetum propter auctor contra
 hunc in humanum morem sic
 cursu prebet et iuuamur pro
 diat utere virtute si iusticia
 quia iusticia inducit nobiles
 et regens ut demet et pie
 contra delinquentes se exhibe
 ant et iracundia sua disse
 rent atque temperent et hoc
 secundum iusticie equitate quia vera
 iusticia compassionem habet falsa
 vero dedignatur aut si regis
 in san. Vera iusticia pro. d.
 hoc enim est magis animi pro
 plandum esse tranquillum et in
 iurias ac offensas sumope
 despicere muliebri vero est
 in ira furere aut Seneca homo
 primo de demencia c. 7. Nec sunt
 eundem vellem demencia magis
 ex omnibus quam regem aut
 principem deest pro enim vir
 tutes magnas viris deest
 glorie quod sunt si illis salubris
 potentia est Nam pestifera
 vis est valere ad nocendum
 et c. in principum crudelitas
 bellum est Non enim deest re
 gem seua et in exorabilis
 nam non multum enim super eum
 eminet cum se iustendo ex
 equat pro predictorum et se
 quendum intelligitur in specialiter
 magis est secundum quam sicut aut Se
 neca homo de demencia proead
 modum magnam. Non est qui
 de alieno liberalis est Sed.

qui alteri donas sibi subthit
 sic clementem voco. nō in alie
 no dolore sed eū qui cū suis
 stimulis exagitat. hic ē de
 mens. quia intelligit magni
 animi rem in sua psona in
 iurias pati. hoc ē scia quod
 scbit tūliū in Inuentura ad
 cesarem. Dicens animū vince
 rum cohibe. victoria tempore
 ad usum extollē nō mō sed
 attencione ampliare p̄stima
 dignitatem qui hoc facit non
 ego cū sumis viciis comparo
 sed solum deo comparo iudico
 Et p̄pterea dicit Seneca in
 libro de formula hominis vite.
 Cū i inimicū tuū habueris in
 tua p̄tate vmdicta p̄tata po
 ppe vmdicare. Pato em magni
 tate esse genus vmdicte vnde
 si contingat casus in dno vel
 aliorū supiori in dignitate vel
 potencia constituto p̄pter qd
 velit subdicoz suoz receptas
 in iurias remittere offensio
 nibus eozudem sue clementie
 bonitatis. Talis benignitas
 scdm cūstodias eiā p̄t esse iu
 sta uel iusta clementia p̄t q
 dem esse iusta si offensio reco
 aliata et satisfacta ē ex offe
 sa ab offendente recepta et
 insuper q talis dno videat
 et cognoscat aliquod grande
 bonū uel aliqd aliud vtile rei
 publice uel alia p̄tialia cau
 se ex tali clementia p̄stia qd
 siquidē bonū p̄t excellencius
 et vtilia qm bonū iustie quod
 seq̄ret̄ ex pena put contem
 p̄t p̄t ex causis infinitis ex

quibz p̄ncip̄s domi et supiores
 alij ad clementia digna ratione
 mouent̄. vel q p̄ntem p̄t reco
 aliacionē efficit ista p̄da con
 diao subsequat̄. quia pluriq
 p̄pter mortē absencā uel m̄
 dinatā volūte offensi reconcili
 atio nō vendicat sibi loam
 p̄pter quod talis vtilitas rei
 pube uel eoz iuste m̄e bonū
 possit verisim̄ impediri. Si vō
 clementiam et remissione non
 consequet̄ tale bonū vel alia
 rationalis causa nō moueat.
 dnm remittente talis clementia
 est illiata et iusta. et eo ma
 iore si offensi reconciliatio
 nō querat̄. quia sic confundi
 tur iusta subdicoz ac nocēti
 malicia valeat̄. Et p̄pterea
 nō omibz est tribuenda vema
 ne p̄textu clementie delictoz
 impietas popiat̄. quia felia
 tas veme moentūm ēbuit de
 linquendi. Aut Ambrosius in Can
 est i iusta. xxxm. q. m. et
 mdeare. Ut delictoz mores de
 vi et ho. de. ex. Nec sic scle
 ratis et male agentibz sunt
 remittenda delicta m̄e ul de
 mentie motu q sancte iustie
 veritas negligat̄. Et p̄pterea
 Seneca hō eodem dicit q tam
 omibz ignorare q nulli au
 dele est. Talis igit̄ debet
 esse benignitas domantis ut
 iustiae veritas p̄ m̄am et
 clementiaz ac misericordia p̄
 veritatem et iustia teporet̄.
 per vero t̄nssup̄tione finalit̄
 h̄ntur per Greḡ in Can di
 disciplina xv. d. ubi sic dicit̄
 Et disciplina sine ma

multi deficiunt si una sine alia
teneat hoc est quod concludit.
Salon pñ n̄ dices qñ et rei
tas custodit regem et roborat
demēaa thronus est et sicut de
menaa pñat vitam ita pñatio
maloru mortem nedū tempore
vñ et spūalem proat de hēode
verone et quibusdā alijs crude
libi dñis manifeste demerit h̄
storie Pipi pñto En blādia
a bona sternens regia proceres
prostravit hoc in effatū ē intel
legendū q̄ aliqui ex ipis regna
tibz artificiosē blanditijs adula
ci pñerunt p quod plerūq; a
trante declinavit verū quod ē
contra iustā ip̄i effatū pñtea
autor contra hunc pñam moēs
pñat pñbet et medelaz
Pñ in sepedito pñcepto dicit v̄
tere virtute i. iustā quia pñam
nobiles et regentes inducunt
ne impudicos et hystones pñ
quos intelligi pñt adulatores et
blāditores mitant et exaltat
vel etiā corū verbis fallentis
fidem adhibeant sed eos dep̄
mant virtuosos exaltent pñat
et subliment cū tales sint rei
hostes ac rignoru ut plurimū
destructores h̄v etiā adulatorē
sint qui cū falsis artibz corūde
semp ad noamētū virtuosoru ten
dunt vsūpantes honores et
gracias que bonis et excellētibz
debent hoc aut accidit in ex
cūsali regnāci et excellēciā
pñam virtuosā excellēciā nata
qui honesta tacitū contenti
nō aulosi nō audaces nec ex
pñptuosi se offerunt nō vocati

sed hūiles et pñates expectat
q̄ de iporu dñoru pñdencia dispo
nat ut eorūdem merita exigat
et requit Unde Seneca de bñ
ficijs li. 4. Brauissimus vñ
nulla res cūctis constat qm̄ q̄
ab eis emptā ē molestū vñ et
onerosu demisso q̄ vñ dñis
rogo vñ quia p ipos regnates
talis pñtio nō habet excellen
tes et virtuosos dedignat talia
molestē ferentes et ex h̄ plerū
q̄ reddit ad multa opa virtuosā
desides et remissi Ex quibz po
ssent regnates et rei publice
statq et glōia merito causari
habita ergo pñditorū notia
hūc ipi pñapes et domi excel
lentes et bonos dignis honori
bus pñmōie quia ex bonoru
remunēciāci cūcti disponit p
fecit ad virtutes Et hoc ē quod
Cassiodorū dicit Remunēciāci
meritorū iustū dominantis pñt
impū Na mitat pñmō ex
virtutes Aristoteles Alexandro
complū tradit dices Vallex
doctissime fili exaudi patia
ones honestas subiectoz tuoru
honorā honorādos quia ip̄e
modus ē cōmendalis et m̄h̄
impū honorat et vñ quilibz
naturalis prudēcie rictor ip̄e
adulatorē cū virtutē existit
minna habet abhorre pñāa
qui velut Syrene maris m
cantacombz morafert homēz
de mulcent et ad sopmū pñti
sepiq pñocant et inducunt Unde
Salon pñd. xxiij dicit Pñm
blādus pñtis pñmōibz loquit

reformatione
arabum
et

Quibus expedit recte gressibus
 suis et hoc est quod per domi
 diat de talibus Adulatores sicut
 cum cernis diuitum captant michi
 prius vel postea meditantur quoniam
 id quod gratissimum auditoribus putat
 isti tales put meruerunt tractandi
 sunt secundum quod de eis disposuit
 Salomo prius. y. d. quod in primis de
 terra pudentes et qui inique agunt
 auferentur ex ea non sunt autem
 puniendi adulatores ut regibus
 loquantur. Unde narrat Drogus
 pompeius lib. vi. quod Canoni
 atheniensis a rege persarum vo
 catum contra lacordemones. Sed cum
 prohibita fuit a colloquio regis
 eorum more persarum adulari
 vellet ut ait. Sed Epistola boni
 adulatores quicquid per sua portio
 ne insinuat. Et Gregorius. i.
 omne i. omne non sicut Ezechielis
 quod prodest si omnes laudent
 et constantia sola excusatur aut
 quid obesse poterit. Si omnes
 derogent et constantia desedat
 habentur. Unde in supposito per Gregorius
 in canone sunt verba laudantium
 xi. q. m. post per haec et ibi plen
 issime. De hac materia tractatur
 in secundo septimo quod ex nobilibus tali
 qui potestate perempta condonata
 celitus. hoc est dicitur quod aliqui
 ex eis cum potestate usque neque
 se habet multa ex potestate
 faciendo quibus iustitia non concordat
 Contra quos Augustinus rex
 hester xii. dicebat. Nolum po
 tentiam vniuersi abuti magnitudine
 per tanto contra hunc primum mo
 ram suarum prebet auctor dicitur

dicitur. Vnde virtute re. i. iustitia quia
 per iustitiam per fati nobiles inducitur
 ne potestate eis celitus condonata
 nequit abutatur. Quod est contra
 per fati. Quodam dauidem. Quia
 quod est secundum quod aristoteles in. Ethica
 in vniuerso quia potentatque seu. Eui
 hitates. Describit vi. Demotracia
 oligarchia. Aristotracia et pro
 narchia. Aliqui enim ex his sunt
 boni et hi imitandi sunt. Aliqui
 vero mali et hi perempti sunt. Vnde
 prius est demotracia. Et hoc est
 ciuitas que regitur populo cuius
 finis est libertas. Secundus dicitur
 oligarchia et est ciuitas in qua
 diuites et potentes dominantur.
 Cuius finis sunt diuitie et hic
 malus est et non secundus. Tertius
 Aristotracia incipit quod est
 ciuitas in qua sapientes distri
 ti dominantur. Cuius finis est bonum
 regimen. Tale regimen vige
 ut Rome tempore quo Sena
 torum regimen cessat. Eligebatur
 enim per sapientes boni et vo
 cabatur regimen bonorum virorum.
 Unde quoniam de aliquo non tabiliter
 recordari volebant dicebant
 illud factum fore tempore bonorum
 virorum. Quartus dicitur anar
 chia et est ciuitas que regitur
 domini gubernatur vel in qua
 unus domatur cuius finis est bonum
 regimen hic est optimus et merito
 secundus. Unde Ethica vii. dicitur
 plus quod rex qui quod utile est
 subditorum intendit et qui per se
 sufficiens est et omnibus bonis se
 excellens. Valia non sibi sed sub
 ditum intendit. Verum quia tota
 potentie nostre status in regimine bono

consistit et bono regimine domini id
bonitatis ut supra dictum est. et affat
quodam in enarra^{ti} vos cupiam
filiab^{us} huiusmodi successib^{us} novit
deus pro tanto circa hoc deare
valem vobis p^{ro}bere doctrinam
qua si loco et tempe congruis ea
effectualit^{er} annueritis adimple
verum in civitat^{ibus} p^{er}petuabit^{ur} domi
um ad q^{uod} om^{nes} erit vobis substit
ad verum v^{er}u^m b^uplatu^m at p^{re}ceptu^m
ac et p^{ro} amore quem ad vos
habebant in eis domib^{us} p^{ro}pa
afia tu triumpho p^{ro}p^{ro} valem
doctrinam li^o vi politicor^{um} docet
plus reges obsuare q^{uam} quidei
infra scriptis consistit p^{re}cept^{is} p^{ro} regim^{is}
namq^{ue} boni rector et d^{omi}n^{us} regim^{is}
iura custodi^{re} deb^{et} et q^untu^m est s^{ibi}
posse conservare. Item boni
publici totis virib^{us} p^{ro}curare ite
no d^{icit} se nimis terribile ut p^{ro}cur^{et}
nec etiam familiarem ostendere
q^{uod} ex hoc a subditis contemptib^{us}
reddet^{ur}. Item iⁿ iurial non deb^{et}
subditis suis nec in filiab^{us} nec i
vporib^{us}. Et si contingat de subdit^{is}
hoc fac^{ere} zelo iusticie noⁿ liuore
vindicta debet eos punire. Item
vporum p^{ro}p^{ri}am debet instruere
ut sicut ip^{se} suos honorat sub
ditos et se ip^{se} reddit affabi
lem et benignu^m q^{uod} etia^m vpor
faciat vporib^{us} eorundem. Itaq^{ue}
quia coⁿter homines vporos su
as sicut diligit et eis credit
et ip^{se} eos inclinat ut si videret
abuxorib^{us} d^{omi}n^{orum} se despici^{re} vncos
inducerent ut pedicos contra d^{omi}n^{os}
comouerent. Item ciuitas^{is} castri
munie debet et aliq^{uando} mag^{is} fac^{ere}
quia populu^m h^{ab}et o^mnes reputat.

cu^m magis sapientem et magnu^m
Item honorare debet sapientes et
bonos etia^m exoneos. Item debet
esse temperat^{us} in cibo et potu et
ita venere q^{uod} si in t^{em}p^{or}at^{us} est ex^{tra}
reddet^{ur} multu^m q^{uod} temptabilis q^{uod}
est octauu^m p^{re}ceptu^m q^{uod} m^ultu^m v^{er}itat^{is}
dicendu^m et declarandu^m. Item
octauo q^{uod} ex nobilib^{us} regib^{us} a
liqui corrup^{ti} v^{er}it^{as} regula^m cole
tos int^{er}pancia^m et. Item con
hunc turpissim^{um} more successu^m
p^{ro}b^{is} autor du^m d^{icit} q^{uod} t^{em}p^{or}ate v^{er}itate. I.
iustia quia p^{ro} ea ut p^{ro}dicta q^{uod}
dam auctas tradit p^{ro}fat nobiles
inducit^{ur} ad temperancia^m et p^{ro}b^{is}
tatem al^{is} si int^{er}panci existit
m^ultu^m a subdit^{is} contemptib^{us}
reddet^{ur} nec talu^m dom^{us} duru^m
bile est p^{ro} p^{ro}uera nullu^m imp^{er}u^m
durale nec p^{ro}uapat^{us} stabili^s
q^{uod} regnat in p^{ro}uape libido gule
et luxurie. Unde p^{ro}ma^m imp^{er}u^m
exhaustu^m est et diuulsi. Item
ne imp^{er}ante. Item gula omnia
deuorat libido maculat ex
haustit auaricia friget ignauia
luxuria cu^m supbia exomaniunt
aut poliarat^{us} li^o vi. c. xii. hoc
etia^m probat ex^{tra} infra scriptis in
lexi^o li^o vi. c. i. d^{icit} q^{uod} volu^mteu^m
v^{er}bs erat opulenta morib^{us}
et legib^{us} sedmata postq^{uam} v^{er}bs
luxuria p^{ro}lapsa est in p^{ro}fundu^m
iuriam et turpitudin^{em} deadi^t
ut fuor impolentiss^{is} d^{omi}n^{orum}
subiaceret ibide^m etia^m narrat
q^{uod} caput iⁿ pictu^m hambalem
arme^m suis illecebris amplexa
vincendu^m. Item m^ultu^m audid^{it}
illa duce vigilat^{us} p^{ro}u^{er}ba ex
atu^m acvinnu^m sapib^{us} lare^m

allu^m r^{eg}is
d^{omi}n^{us} d^{omi}n^{us}

u^{er}ba

quid hys
miseris
nobilibus

inducitur

habundanti vino vintentorum
fragrantia veneris vili lictum
ore ad sompni et delicias eno
cant et demum fracta e et coagula
puncta feritas. **¶** Unde ego hys
vicijs fetidus quid dampnosus
q. ibi virtus atterit et victorie
relanguescit populi gloria in
infamia committit et cum q. et
corpus vires expugnante
a deo ut nestas ab hostib. an
ab illa p. m. cosus hndu sit. **¶** Con
tra p. continencia ipi regentes
deus efficiunt grati subdit ama
biles et venerandi hostib. vob
tribiles et tristia que ora ut
est dictu aufert libido gule
luxurie. **¶** Quia autem bona ex
continencia et temperancia no
biles et regentes consequuntur
ac eorum domus felicitas aplietur
videtur beate de re militari
lib. iij. c. i. exemplis duobus
¶ Et primo exo alex. qui cum
esset et tradita vgo vire pul
critudinis audam p. m. de
sponsata summa abstinentia
popat ita ut nec illa aspiceret
sed ad sponsu rennisset que
rennisset vniuersas gentes et p. m.
api metes sibi reconciliavit
¶ Quavido exo affricam in hys
pama in seuti vbi dicit q. m. ter
captivas exomie forme vrgo
et nobilis p. ducta ad eu esset
omni q. oculos in se comiteret
summa custodia habita sponso
nomine. **¶** Illas reddidit auri
quod parentes eius redempti
captiva attulerat eidem spon
so p. m. p. m. m. m. dedit qua
munificencia vniuersa gens victo

impio romam accessit. **¶** Pro
nono q. ex nobilib. regentib.
aliqui guerras mouent rabi
das deuastantes p. m. et re
uissime eaq. contra huc rabidu
morem succit auctor in sepe
nomiato p. m. **¶** Vere vntute
iusticia quia p. m. ut est d. m.
p. m. nobiles inducit q. nem
nem p. m. iuste opp. m.
debeant nec et p. m. p. m.
regni sui augere velle. **¶** Ad hoc
beneficiat quod reatit p. m. in
politico. **¶** Requoda rege qui cu
dimisisset parte su regni qua
ea tenebat iuste. **¶** Regna re
darguit et dicens q. m. de te
ra mittet filijs suis qm p. m.
qui rudit q. q. m. dimittet
eis m. in q. m. tate. **¶** Qum dimi
tebat eis magis in durabili
tate quia p. m. p. m. durabili
d. m. super paucos iuste
super multos iuste tamen
hodie videmus ut plurimum
contrarium fieri quia ut regna
augeant et domina sunt s.
in vicem dissidentes guerras
mouentes et p. m. m. m. m.
¶ Effusa e cotenao sup p. m.
¶ Ex hoc em turbaco sequitur
perabilis subditi. **¶** Iuxta illud
p. m. **¶** Quia d. m. reges
plectunt. **¶** Achim. **¶** Videmus em
ad sensu q. q. m. turbant et sup
res partes terre et p. m. hoc
tame no tollit q. m. nobiles
gentes ex iusta na. **¶** Assime
valent bella uel illata uel m. m.
renda cu hoc p. **¶** Ex angelum
sustineri posset ut iniquitas h
et m. eripiat sedm quod p. m.

probat in **Sermo** de puero de
 ticioms **Ad** inſuprie pmt
San paty in pna xxij q
 tem ead ppter paas neceſſitate
 poſſut bellu aſſume uel ead mſ
 re quod pbat canon **Si** nulla i
 m glo. xxij q. viij. **Quas** mſq
 fieri debet bellu uel comitti in
 pug. **Bellu** quod gerendu deo
 auctore ſuſcipit recte ſuſcipi
 phas eſt. dubitare no eſt uel
 ad terrendam uel contendenda
 uel ſubungenda mortaliu ſupbia
 et bella ſut pacta que ſunt p
 maloru coheraone et bonoru
 ſublimatone et reipub obediaz
 Deamo et ultimo dixi q ex pſa
 tis nobilibi pnapantib aliqui
 i anem zelant gloria re p
 declaracoe eſt luculent aduſen
 dum q ex hns aliqui tenent ſu
 m nobilitatis gradu ut pncipes
 et barones et omſ dm natiales
 et quib nichil ad pns quia ſu
 pia ſatis eſt deductu hſ tamen
 ſi ſapietes forent et prouidi
 attende deberet mundane glole
 fruolam atq vana eſſe mome
 taneam veritate atq pntabi
 litate quia ut job. xxx. c ſibi
 Eleuati ſut ad modiad et non
 ſubiſſut. Et ead. x. **Am** pote
 tatq vna breuis. **Exo** karoloti
 regis Noruegie Dacie et anglie
 de quo in quada narrat **Exo**
 q ai i maximo vigore imperij
 ſui floret ſedile ſui in lutoze ma
 ris aſtenderet ſtatui iuſſit. Et
 alloquens mare ait Impero tibi ne
 aſcendas terra mea et ne veſtes
 dhitoris tui mades facere pſm as
 nichilomin mare aſcendit et eia

celli

J

xviij

et pedes eius mad ſcat q ſto
 lle reghe. **Ad** **Paant** omſ
 hiatores orbis vanam et ſimo
 lam eſſe regu pſentia nec eſt
 nome quempia dignu pſe en
 aua mſu celu et terra et ma
 re obediut et mſq poſtea ſue
 cerua corona impoſuit mſa
 ſed ſup ymagine ſaluatoris
 in cruce ea poſuit in laudem
 regis eterni. **Aliqui** ead exo
 bilib rſpuit qui mſim te
 nent nobili gradu et ſunt
 ſimplices milites. **De** quib rſtat
 me aliquat explicandu. **Veru**
 quia no nulli ex hns abutit
 mſia. **Idco** autor pro talu in
 formatore ſuauſſim pbet et
 aduina in hoc ſepe nominato
 pcepto du dicit vire vute
 i iuſta quia puiſſia inducit
 milites ad militandu deo p adre
 et dilectonem ad militandum
 proximo pſubiectione et deſe
 ſione ad militandu ſibi ipſis p
 pncoru actiu abdicatione necno
 et vutud apprehenſione. **Item**
 ſtm q in ſpſturis quadrup
 milia am vniuſo repit. **ſalus**
 vtualis et ſpualis vtualis
 et humanalis. **Ad** pma mli
 ra hortat. **apluſ** omſ etia
 platos atq pducatores contra
 hoſtes fidei necno contra he
 ſim. **Exo** ad mvetores vni
 luer et ſinceriter militare ſua
 doctna apli n ad thyo. ij. **Ad**
 bora ſicut bonus miles xpi ihu
 re. **ſeda** milia e ſpualis q
 ſdm aplm eſt aduſus carnem
 et ſagnem reſſo. **Eph** vi. **De**
 qua job. vii. ſcribit. **apilua** e

xv

q ſm milia

vita hominis sup. tunc ubi fregit
 mors viro suffiaet de hac loq
 tur dicens In hac militia debz
 fidelis militans deo esse indult
 a prouidus disciplina exaltat
 dante p. d. t. constancia a. d. f. u.
 plus e. v. more d. n. l. q. m. pha
 ronom. ai. ex. e. g. m. a. u. b. a. u.
 Inhard. sup. f. a. n. d. m. e. x. x.
 v. x. f. e. r. a. a. m. i. l. i. a. a. e. v. o. l. u. a. l.
 In hac horat. b. n. f. i. d. e. l. e. s. m.
 l. u. s. q. u. i. e. x. d. i. u. o. a. m. o. r. e. e. t.
 f. i. d. e. i. d. e. u. o. t. i. o. n. e. d. e. u. o. u. e. t. e. t.
 e. x. p. o. n. i. t. s. e. c. o. n. t. r. a. h. o. s. t. e. s. f. i.
 f. i. d. e. i. v. i. r. t. u. t. e. m. i. l. i. t. a. r. e. u. t. s. u. t.
 m. i. l. i. t. e. s. t. e. m. p. l. i. e. t. s. i. l. i. c. e. t. f. r. e. s.
 a. l. e. m. a. m. d. e. p. r. u. s. i. a. I. n. d. i. b. i.
 In d. q. f. e. a. u. r. i. p. r. o. c. e. d. u. t. m. i. l. i.
 t. a. s. m. i. t. e. p. i. d. o. a. u. o. i. m. m. c. o. s. b.
 p. o. s. s. i. t. e. f. e. q. u. i. t. q. m. g. l. o. r. i. a.
 r. e. u. e. r. t. u. t. v. i. c. t. o. r. e. s. d. e. p. l. i. o. q.
 b. e. a. t. e. m. o. r. e. s. m. p. l. i. o. m. o. r. u. t. t. e.
 e. t. i. b. i. d. e. i. p. a. u. d. a. p. f. e. c. t. o. m. i.
 l. e. s. d. i. a. t. t. q. u. i. u. t. c. o. r. p. u. s. f. e. r. r. i.
 s. i. c. a. b. n. f. i. d. e. i. l. o. r. u. c. a. m. d. u. i. t. e. r. r.
 t. a. e. t. u. l. t. i. m. a. m. i. l. i. a. a. d. i. a. t. u. r.
 h. u. m. a. l. i. s. f. e. q. u. a. m. p. u. b. l. i. p. r. o.
 s. i. t. o. v. b. e. r. u. s. t. r. a. c. t. a. r. e. m. e. n. d. o. h.
 a. u. t. e. m. f. i. t. s. u. b. p. h. a. p. e. t. e. r. r. e. n. o.
 i. n. q. u. a. q. u. i. d. e. m. q. u. a. t. u. o. r. p. i. n.
 c. o. n. a. t. e. r. e. d. e. b. e. n. t. p. m. u. t. t. a. l. e. s.
 m. i. l. i. t. e. s. s. u. n. t. d. i. s. c. i. p. l. i. n. a. e. l. e. c. t. i. a. t.
 q. u. i. u. r. a. t. i. f. e. d. m. q. u. i. t. a. l. e. s. m. i. l. i. t. e. s.
 s. u. n. t. v. i. r. i. b. u. s. p. i. d. i. a. f. e. r. a. u. q.
 d. u. r. e. s. u. n. t. e. t. a. s. p. e. r. e. m. i. t. a. t. i. f. r.
 t. u. q. u. i. n. o. n. d. u. m. p. r. i. a. p. i. s. e. d. b.
 s. u. n. t. i. v. i. c. e. m. i. t. a. f. i. d. e. l. i. t. e. p. u. c. t. i.
O f. f. i. c. o. p. r. i. m. o. q. u. i. t. a. l. e. s. m. i. l. i. t. e. s.
 d. e. b. e. n. t. e. s. s. e. d. i. s. c. i. p. l. i. n. a. e. l. e. c. t. i. a. u. t.
 u. r. a. t. i. p. r. o. c. o. a. u. t. m. e. l. l. i. g. e. n. t. e. s. o. m.
 q. u. i. d. u. o. s. u. n. t. p. a. p. u. a. q. u. e. m.
 l. u. e. m. f. a. c. i. u. t. a. t. q. c. o. n. s. t. i. t. u. u. t.

13
 Duo f. e. q. u. e. a. d.
 m. l. i. t. e. s.

put. aut. poliarat. h. o. v. i. c. v. p. r.
 clead. et. f. a. c. i. u. t. De. m. i. l. i. t. a. e. a. u. t.
 i. n. s. t. i. t. u. t. i. o. n. e. s. u. e. m. i. l. i. t. e. e. f. f. e. c. t. i. o. n. e.
 e. t. m. u. l. t. i. p. l. i. c. a. t. i. o. n. e. p. r. i. m. i. t. t. o. r. i. d. f. o. r. e. p. u.
 t. o. a. u. r. o. s. p. u. e. t. n. e. a. m. i. n. v. e. s. t. i. g. a. t. i. o.
 I. n. d. e. m. p. i. n. o. h. y. s. t. o. r. i. e. f. o. m. a. n. o. r.
 d. i. a. t. t. q. u. i. c. o. n. d. i. t. a. a. u. t. i. t. a. t. e. a. v. o.
 m. i. l. i. o. q. u. a. e. x. p. o. n. o. f. o. m. a. v. o. c. a. t.
 m. i. l. l. e. p. u. g. n. a. t. o. r. e. s. d. e. e. a. e. l. e. g. i. t.
 q. u. o. s. a. m. i. o. m. i. l. i. t. e. s. a. p. p. e. l. l. a. u. i. t.
 a. n. t. e. s. e. m. d. i. c. t. u. s. e. q. u. a. i. e. x. m. i. l. l. e.
 e. l. e. c. t. u. s. a. u. t. p. a. p. i. a. s. f. o. m. u. l. a. p. r.
 e. x. p. o. p. u. l. o. m. i. l. i. t. e. s. s. u. p. p. i. t. e. t. a. p. p. e. l.
 l. a. u. i. t. e. t. s. i. a. u. t. m. i. l. e. s. e. n. o. m. e. n.
 l. a. b. o. r. i. s. u. t. a. e. t. h. o. n. o. r. u. s. a. u. t. p. o. l.
 a. r. a. t. u. s. l. i. v. o. c. v. i. j. De. e. l. e. c. t. i. o. n. e.
 p. r. i. m. o. m. i. l. i. t. e. d. i. c. t. u. s. v. e. g. e. a. q. u. e.
 n. a. t. u. s. d. e. e. l. e. c. t. i. o. n. e. m. i. l. i. t. u. m. i. n. h. o. c.
 i. n. q. u. i. t. t. o. t. u. s. r. e. i. p. u. b. l. i. c. e. p. u. l. i. s.
 v. a. t. t. q. u. i. d. e. t. y. r. o. n. e. s. n. o. t. a. u. t. i.
 c. o. r. p. o. r. u. s. s. e. d. a. i. m. s. p. s. t. a. n. t. i. s. s. i.
 d. e. l. e. g. a. n. t. v. i. r. e. s. r. e. g. i. m. e. t. t. o. m.
 n. o. m. i. s. f. u. n. d. a. m. e. n. t. u. i. n. p. r. i. m. a. d.
 l. e. t. u. s. e. l. e. c. t. i. o. n. i. s. e. x. a. m. i. a. c. o. n. e. c. o.
 s. i. s. t. u. n. t. n. e. c. l. e. u. e. h. o. c. p. u. t. e. t. u. r.
 o. f. f. i. c. i. u. a. u. t. p. a. s. s. i. m. q. u. i. b. u. s. t. u. q.
 c. o. m. e. n. d. a. n. d. u. q. u. o. d. a. p. u. t. v. e. t. e.
 r. e. s. i. n. t. e. r. t. a. m. v. a. r. i. a. g. e. n. e. r. a.
 v. t. u. t. u. p. a. p. u. e. c. o. n. s. t. a. t. e. s. s. e. l. a. u.
 d. a. t. u. s. q. u. i. u. e. t. q. u. i. a. u. d. e. f. e. n. s. i. o.
 p. u. i. c. i. a. d. u. i. m. i. n. e. t. e. t. m. o. r. u. b. e. x.
 c. e. l. l. e. d. e. b. e. t. e. t. v. i. r. u. b. h. o. n. e. s. t. a. s.
 e. m. m. i. l. i. t. e. m. r. e. d. d. i. t. p. d. o. n. a. u. e. t.
 v. e. r. e. d. i. t. u. v. e. a. u. d. i. a. d. u. m. p. h. i. b. z.
 f. u. g. e. r. e. s. a. p. e. f. a. a. t. e. s. s. e. v. i. c. t. o. r. e.
 f. e. q. u. i. t. a. m. a. g. n. i. s. e. r. g. o. v. i. n. f. m. a.
 g. n. a. q. d. i. l. i. g. e. n. a. a. c. o. u. e. i. t. e. l. i. g. i. m.
 n. o. r. e. s. f. i. n. n. v. e. r. o. d. i. l. i. g. e. n. s. e. l. e. c. t. o.
 m. i. u. d. i. c. i. o. f. u. e. r. i. t. a. p. p. r. o. b. a. t. a. s. i. g. n.
 d. i. s. u. n. t. e. t. a. s. t. i. b. e. n. d. i. m. i. l. i. a. e. q.
 a. d. e. a. m. m. o. u. e. n. t. u. t. v. d. o. n. e. i.
 i. p. a. m. e. t. v. e. l. o. c. i. t. a. t. u. s. r. a. p. e. n. d. a. e. s. t.

et robur et virū armorū discipli-
 na que sunt edicere valeat et
 habeat confidenciā militarem
 plerūq; enī quib; probabiles vide-
 antur tamen compbantur indigni
 repellendi ergo sunt magis utiles
 et in locū eorū succurrunt sub
 rogandi **V**alutatem huius disci-
 pline militaris ostendit valerius
 l. 1. c. v. dicens q; disciplinam
 militis acrius retenta principatu
 vltarie **R**omano pepit imperio
 militariū vrbū magnorū regū
 validissimarū genarū regū lar-
 gita **E**t poliantur l. 1. c. v. q;
 Romanos genarū omni fecerit esse
 victores suā exatā et fides
 quā electi impendebat rei pube.
 Et ideo pualuerūt adūsq; in
 tudine galloz et pceritates
 gmaoz vices hyppanor et do-
 los hyppanorū **V**nde **E**grippus
 l. 1. v. recitat q; in exatu **R**oma-
 no nō solū vices corpis s; et
 mentis requirit **R**ec fortitudi-
 nem in hostem **S**perācam di-
 scipline normā spectat ne au-
 delis impius. ne in pollere miles
 ne poag pde qm victorie sit
 mcentia **E**t sacmēto autē mi-
 litari legitur in politico l. v.
 c. vi. **E**t idem **V**egezi l. iij.
 c. i. **I**urant milites p deū
 et xpm. et eius spm sanctū et
 eius maiestatem pncipi qui
 idm deū huāno gm dilige-
 da ē fidelitate **I**urat magis
 omnia se pthēme facturos q;
 pceperit pncips **I**n em
 legitti quib; accipit pncipi-
 tū tamq; pnti deo fidelis
 est ei pstāda deuoto ipēdēdus

quigil famulatq; **I**urat se et
 magis deserturos in hāc uel
 mortem reasutuos pro repu-
 blica aug sunt conscripti milites
 qm hoc psterit iuramē-
 tū cingulo militari donantur
 et p uilegijs p uilegia em in
 lūa bene et fidelit' sū officii
 exēciū ex iure antiquo erat
 ab angarijs et p angarijs et
 sordidit munerib; erat alieni
 et q; iura licent' ignorat **E**t li-
 cet in priā sint in casārensi
 ptate periculo testari pnt et
 ex publica solitudine nō pnt
 tant' egere aut poliantur
 l. 1. c. vi. **I**deo ergo ab-
 usus obtinuit ut electio et
 sacmētū militem facerent
 et sine electione nemo consti-
 beret aut iuramēto **S**ine
 iuramēto nemo officii mili-
 tis aut nomē fortiter p;
 ergo militi dignitas fidei sm-
 ceritas et iuramēti obligabi-
 litas aug forma ē ut deo p-
 fides debita deinde pncipi
 et rei pube puet' modu-
 mis **T**enent' ergo **E**clie
 obnoxij sacmēto taato uel
 ex pssō. licet em ideo forte
 iuramēti sollemitas cesset ap-
 aliquos quia ad hoc omes i-
 viat et coartat necessitas
 officij et veritas fidei proleuat
 em consueo sollemis ut qui
 de qua quis militari cingulo
 decorat' **E**cliam sollemiter
 adeat gladioq; sup altari po-
 sito et oblato quā celebri
 pfeffione seipm obsequio
 altaris deuoueat et gladij

Glad.

id est officij sui iuge deo spon-
deat famulatu neq; necesse e
ut hoc verbo profiteat: et ai legi-
tima p[ro]fessio milicie facta eiq;
videant: inserta i[n] homine em
illitterato qui magis arma no
scire debet qm lras s[ed] non
oportet semp ut dictu e p[ro]
fessione exire lra[ti]a sicut m
homb[us] quoniam lra[ti]a s[ed] p[ro]fessio
expedit q milites s[un]t v[er]o
p[ro]fessi vnde p[ro] ad milites te-
ph aut lra[ti]a p[ro]fessio esse n[on]
milici p[ro]fessio ut s[ed] p[ro]fessio
us m[er]it[us] q[ui] et m[er]it[us] p[ro]fessio
quide ad se p[ro]fessio exp[er]
dit ad d[ist]inguendu[m] et p[ro]p[ri]
tus ad p[ro]fessio p[ro]fessio em
militib[us] s[un]t p[ro]fessio hostem p[ro]
fidia acutare m[er]it[us] m[er]it[us]
m[er]it[us] turpem fama p[ro]fessio ex-
pedit q d[ist]ingu s[un]t et asp[er]
m[er]it[us] hoc exp[er]m[er]it[us] p[ro]fessio
declarat p[ro]fessio ep[iscop]i l[ra]ti
p[ro]fessio m[er]it[us] p[ro]fessio m[er]it[us]
ex frangosso v[er]it[us] p[ro]fessio e
v[er]it[us] et v[er]it[us] m[er]it[us] labo-
rem v[er]it[us] m[er]it[us] que ad
arma ab arabo t[ra]ns[er]it[us] p[ro]fessio
m[er]it[us] d[ist]ingu am[er]it[us] m[er]it[us]
et p[ro]fessio exp[er]m[er]it[us] v[er]it[us]
gula que m[er]it[us] asp[er]o p[ro]fessio
m[er]it[us] e i[m]m[er]it[us] p[ro]fessio
q[ui] p[ro]fessio p[ro]fessio m[er]it[us]
pulvere defiat et p[ro]fessio ibidem
m[er]it[us] est am[er]it[us] et a bl[an]
d[ist]ingu v[er]it[us] p[ro]fessio ab[er]it[us]
hendus h[er]it[us] m[er]it[us] d[ist]ingu
m[er]it[us] atq[ue] al[er]it[us] v[er]it[us] p[ro]fessio
m[er]it[us] am[er]it[us] armis
v[er]it[us] v[er]it[us] e v[er]it[us] p[ro]fessio
v[er]it[us] l[ra]ti v[er]it[us] al[er]it[us]

ma ad
m[er]it[us]

v[er]it[us]

auxilijs effemati s[un]t et milicie
m[er]it[us] ai milites oporteat m[er]it[us]
d[ist]ingu esse armis qm vestibus
l[ra]ti uel est[er]it[us] m[er]it[us] uel
m[er]it[us] pati humi requiescere
eodem tempore m[er]it[us] tollere
et laborem p[ro]fessio v[er]it[us] v[er]it[us]
nat[us] hoc t[ra]ns[er]it[us] add[er]it[us] m[er]it[us]
lem esse milicie m[er]it[us] t[ra]ns[er]it[us]
et delictis assuetu p[ro]fessio exp[er]
q p[ro]fessio milites s[un]t s[ed] m[er]it[us]
mutua fidelit[er]e t[ra]ns[er]it[us] p[ro]fessio
milites ad duces et p[ro]fessio de-
bent esse fideles v[er]it[us] et ad p[ro]
p[ro]fessio ut fidelit[er]e iugat[us] am[er]it[us]
m[er]it[us] em a[er]it[us] m[er]it[us] tenet
ab hostib[us] ai m[er]it[us] am[er]it[us] et
fidelit[er]e v[er]it[us] m[er]it[us] o-
p[ro]fessio p[ro]fessio ai m[er]it[us] m[er]it[us]
l[ra]ti d[ist]ingu orit[us] v[er]it[us] belli vic-
toria exp[er]t[us] am[er]it[us] ergo se
sic m[er]it[us] amore foueat ut
honorem al[er]it[us] sua p[ro]fessio
esse victoriam ac ead[em] m[er]it[us]
al[er]it[us] se exp[er]t[us] p[ro]fessio i[n] fi-
gura fuerit illustres milites
Joab et Abysai qui contra
Ios et amonias bellatores s[un]t
ab i[n]v[er]it[us] fidelit[er]e am[er]it[us] sub
p[ro]fessio p[ro]fessio hostes m[er]it[us]
v[er]it[us] vnde d[ist]ingu Joab ad
abysai p[ro]fessio v[er]it[us] et p[ro]
nemq[ue] p[ro]fessio m[er]it[us] et p[ro]fessio
dei m[er]it[us] p[ro]fessio adu[er]
sum me p[ro]fessio m[er]it[us] m[er]it[us]
v[er]it[us] Si aut[em] filij amon p[ro]
luerit adu[er]it[us] te auxiliabor
tibi p[ro]fessio p[ro]fessio om[ne]s iug[er]
uerit n[on] p[ro]fessio v[er]it[us]
p[ro]fessio igit[ur] i[n] summa col-
ligo octo s[un]t v[er]it[us] milicie esse
d[ist]ingu p[ro]fessio namq[ue] milicie exp[er]
v[er]it[us] m[er]it[us]

v[er]it[us]
octo eff[er]
m[er]it[us]

est ordinare ecclesiam defensare. **S**e-
cundus effectus est p[ro]fidam defen-
sa impugnare. Tercius effectus est
sacerdotum venerari. Quarta effectus
est pauperum i[n] iuriam p[ro]pulsare. **Q**ui-
tus effectus est p[ro]uocare pacem. Sex-
tus effectus est p[ro]p[ri]is ut sacramento
docet concipio sanguine frondere.
Sextus op[er]a est ead[em] aia ponere.
Septimus effectus est alienum non
p[ro]dare vel rapere unde fertur hec
edictio iulii cesaris comp[er]uisse mi-
lites suos q[uod] urbem ingressus
est no[n] licere homines spoliare
nec et templa deor[um]. Octauus
effectus est i[n] iustis bellis no[n] i[n] iure
sed ut iudiciu[m] faciant i[n] iustitia
ad excedendu[m] officiu[m] suu[m] sicut
iudici equitatem ut cont[ra] pre-
dictos milicie effectus facientes
antiqua pena duplici punie-
bantur p[ri]mo na[m]q[ue] predationes
ad ordinem p[ro]diti sicut p[ro]mit-
tum. Valerius h[ic] m[en]t[ur] ca. 1. **P**er au-
relio qui filiu[m] suu[m] v[er]is cesari
milicie mune[m] i[n]t[er] pedes f[er]re
coegit eo q[uod] eius culpa casta-
erant sublata p[un]iebatur sicut
pena mortis sicut q[uod] n[on] erat.
Vegetius h[ic] m[en]t[ur] ca. 1. **P**roterea
rutilius. consul ex duab[us] re-
giomb[us] que loco cesserat forte
ductos p[er]iit p[er]u[er]i. Pro p[re]-
dictoru[m] intelligencia atq[ue] obsua-
cia e[st] de i[n]fra scriptis questiom-
b[us] q[ue]rendu[m] vel i[n]vestigand[um]. **E**t
p[ri]mo vtru[m] militare sit p[ro]p[ri]u[m]. **R**e-
inter dicendu[m] est q[uod] milicia sicut
se no[n] est illicita sed abusus e[st]
illicitus quod p[ro]bat Augustinus h[ic]
de v[er]bis domini tractatu xxi
q[uod] i[n]sup[er] t[em]p[or]e h[ab]et i[n] canone

ap[er]tate non est delictu[m] xxm.
q. 1. **V**bi sic dicitur militare no[n]
est delictu[m] sed p[ro]pter p[ro]dam
militare p[ro]p[ri]u[m] est et quis tal[is]
abusus milit[is] fiat p[ro]p[ri]e ta-
sit i[n] t[em]p[or]e s[ed] i[n] concussione
innocenti et i[n] exactione sa-
larij amplioris q[uam] desu[m]e po-
sit militando et i[n] exactione
ad ostentationem i[n]imici cu[m] no[n]
meto homin[em] et veru[m] sicut corne
amata et ita lancearu[m] p[ro]mit-
tamen quedam exactione milicie
natura sicut arsitudo et v[er]sio
dextrarioru[m] et ars p[ro]uocandi
et defendendi et tela p[ro]uocandi
que no[n] p[ro]hibentur hoc accipit
ex p[ro]p[ri]o Regu[m] c. 1. **V**bi Rex da-
p[re]cepit ut doceret filij i[n]t[er] al-
ia 1. artem sagittandi. **S**ed
querit[ur] vtru[m] militib[us] licet
dinas et festiuis dieb[us] bellare.
Sicut e[st] dicendu[m] s[ecundu]m Thoma. 2. a.
22. q. vi. q[uod] festi[ui] obsequio
no[n] impedit ea que ad homin[is]
salutem atq[ue] corp[or]alem ordina-
tur. **U**nde v[er]o d[icitur] arguit unde
os dicens illud. jo. vii. **N**ichi
indignam[ur] quia totu[m] homin[em]
solum facit i[n] sabbato. **I**nde e[st]
q[uod] media i[n] die festo licet me-
deri p[ro]ut multo aut[em] magis
co[n]seruanda e[st] salu[m] r[epu]b[lic]e
q[uam] vni[us] hominis hoc aut[em]
sit p[ro] bellu[m]. **E**t ideo licit[um] est
bellare i[n] dieb[us] dinas et fe-
stiuis si necessitas hoc ex po-
stat. **N**am p[ro]pter festu[m] i[n] nat[ur]a
no[n] bellare esset de[us] ceptac-
sed necessitate cessante no[n] licet
tunc debent homines vacare
spiritualib[us] et diu[is] i[n] h[is]

delictu[m]

p[ro]p[ri]a
militat

q.

rante et invidia enorme vere
 navit. Tumore assiduitas per
 moni in opportunitas eosdem
 demigrauit. Agomizat veritas
 in hinc fructizat. falsitas ut liq
 gement. Rore vacant oao
 voluptas comessatio. hos ligat
 indecent. Dixi namq pmo q
 pestis detestabilis rō hoc ē in
 effectu intelligendu q ex hinc
 et aulicis sunt nō nulli qui ex
 ambicione auda honori et dig
 titati ac ead luari tpalis cupi
 ditate talia potius assument
 officia quā inbutu obedire
 supioris i iugentis vel affectu
 rei pubor vel deservio subue
 mendi suo auxilio indigētib
 vel ecf patrodano. Talen p
 ptatem ambicionem pmi Pulliū
 pō de offiis c. 4. Difficile est
 equitatem suare vmo ut tpe
 inquit impellit ad res i iustas
 qui glorie cupidus est contra
 hinc pmi morem auctor sume
 sum pbet. infra lūy. ppe ppe
 Aliem noli concipiste. hoc en
 pceptu ad omem iusticie speci
 em planet que sū ad supiores
 pares aut inferiores et ē idē
 cum pcepto stes tabule. Non
 concipistes rem proximi tui h
 autem pceptu qd ē dūm
 mādatu nō habet locu i sta
 tu innocencie sū ante pām
 non erant en tūc ppetas
 sue rerū domma hinc vel
 illi appata sed omia erat
 omnia omib. Unde dementis
 pupa in can. Dilectissimis xij
 q. i. aut q qmuis vsq omi q
 in hoc mudo sūt omib homib

esse debuit s. iniquitatem aliq
 duat hoc esse suū et aliud illud
 Et sic inter mortales facta est
 diuisio. Pemoq quida sapientissiq
 sū plato hoc ita sciens esse co
 mūia debere aut em esse am
 corū omia comūia et sic aer nō
 potest diuidi neq splendor solis
 ita nec reliqua que comūit
 omibq data sūt ad habendu
 diuidi debere sed habendu esse
 comūia. Ex quo plq q ppetas
 et rerū domma distincta sūt
 ppete peccato et p pmi mō
 ducta sū p iniquitatem id est
 habendi cupiditate p qua indu
 cunt solitudines temporaliū re
 rū ac ead amore in ordinatu
 inducunt q vniuersisq affiat
 ad rem sibi pām q retrahit
 ab amore dei et p pmi di
 lectione sūm tamē magis et
 mī duo tamē sunt que debe
 rent ipos aulicos a talia ho
 norū ambicione et ipulū rerū
 cupiditate retrahere. De pmo
 Pulius in sua rethorica dicit p
 est auctas cilianie ad ambia
 non calumpniosa de testuio
 pām ē exemplor vtiq
 inducio fructiosa q ambi
 ciosus statim ut ē ad honore
 pmoq in supbia extollit in
 iactantiā effrenat nō arat
 pdesse sed gloriatur pesse p
 sumit se meliore quā cōmū
 se supiorem mme adiutis
 q bonū faciat non melius
 sed gradus nō dignitas sed
 honestas piores de dignat
 amicos notos ignovit h
 nos comites cōtempnit aliquos

vltu suū auertit ceruicem cūq;
 faustu ondu grandia loquitur - sub
 limia meditat - subesse no pa
 tat - posse molit - subdit onco
 sus omibz mēstis pape mole
 sta derogant gūis et impietati
 mus Berni. ead notat decem
 puos effecta ambiaoms dicens
 Ambiao ē subale malū paze
 tum vni sculca pestis doli acti
 sex mē ypoctis viorū origo
 tynea sanctitatē cordū exorta
 trix ex remedijs morbos cūas
 generans et languores. Sedm
 quod retrahere debz aulicoest
 coā vtiuorū et maxime no
 bilū Romanorū qui potius n
 cūis pūapū mīstebant et ex
 stabant ut indigentibz et mīstis
 prodesse valerent qm imbi p
 esse quod duplici pbat pē exo
 Et pmo exo gloriosi mīlūe se
 bastiam qui solūmo ad hoc m
 curia impatoris morabat - ut
 aias pānorū quas in tormāis
 videbat deficere confortaret
 Secundo exo pūstūay mīlūe
 de quo narrat Valerius l. 1. c. 1.
 pmo q tam diu pūpū sustinū
 qm diu cū pthemenyebz bellū
 gerendū fuit postq vō vito
 ria pata est Deposuit impū
 ne vltū quod repub. necessi
 tas exiguit dū pmaneret.
 Tercio pūdo q seducens adula
 re hoc est in effectū intellige
 dum q ex hīs non nulli adh
 ut dignitates et honores aspe
 quant - supioribz blandiūt -
 et adulantur necnon et alijs
 ut eis faueat et ead ut ab
 eis cōmendant - unde poliarat

l. 1. c. 1. pūstūay adulatorz
 considerans ait qz adulator oīs
 datus est mīma et qī dāuū
 figit in oculo illig cū quo cōserit
 eo q magis cauendus ē quosub
 amantē specie nocere cupit. Se
 quit - Comites hī adulator oīū
 et fraudem prodicōnem et no
 tam mēdāi sequelam pūstūas
 et exoracōnem proximū et
 totius honestatis extimū ole
 um peccatoris inquit. Et non
 impigret caput mēū. In hīs
 vero laudatē pūdo in desiderijs
 aīe sue sup quod pūstū ligre
 adulatorū alligant homines in
 peccatis. Et sic trahunt pūdo aī
 mas ad pūdāonem. Pont hūc
 pūstūon morem suūstū pūdo
 autor in pūmo pūdent pūstū
 pūstū noli concupiscere. Nec p
 ceptū qm ad pūstū spectat rēpi
 at pūstū spūm iustū que est
 supioribz et maxime i digni
 tētibz honorem et reuerē
 am exhibere. Ad hoc em pū
 pūe tenent - aulicū q mīme fa
 aut cū pūstū domibz adulatorz ad
 finem ut eis fraudulentē no
 ceant uel corpālū uel ead spū
 aliter et hoc pūter in effrenatā
 eorū concupiscēciā que meta
 caret et modo et tunc pūstū
 mortaliter peccat pūstū pū
 dens et distretū pūstū pū
 regens sūmo studio quēdē
 debet ut vicia et vītes pū
 ditorū maxime aulicorū et
 officialū diligenti in vesti
 gaciōe cognoscat. Nam pūstū
 pūstū l. 1. c. 1. de consi
 ad Eugēniū papā non opōrt

ut rias domus tue: vltimaq stias
 quod qm plurimis nouimq cōti
 gisse aliis alia dissipet tu de
 disciplina pvide illud nemi cre
 das Bonam etiā cū hē doctriā
 tradit **Ps 9**. Ipse dñs vel regē
 tibi alloquens adulatorū assensi
 ones et noxia blandimenta falla
 cio velut quasq pestes fugite
 Et ad id **Seneca Epistola** lxxviii
 regenti dixit **Quidā** mō te ad
 torib pscā **Abhis** et talibus
 monet **Secundū** pvidere i pscā
 dicens **Nos** ad patam festinā
 mortiferos syznarū tanta sinda
 aure bisue debonq. ne credas
 adulatorib vmo nesciorib aure
 ne libent' accomodes hoc vnde
 docet bonis ignacius dicens
Ipen qui me laudat poausme
 flagellat. si laudib letemur
 vituperijs frangimr. **Ploriam**
 nō more ponamus hom alior
 Ad idem **Seneca Epistola** lxxviii
 dñm inquit te amatorib pscā
Bom de vltioe qui claudobē
 aures syznas et quia tales
 contrey sunt veritati appellad
 valent **Sathan** vnde **Greg**
 m. **apost** **Wale** mō suadetes
 dicitz **sathan** qui blandis v
 bis ad illata trahant vnde
 in huius figura **scōi** **Agū** xix
 scribit. **Cur** m' hodie effia
Sathan aut **Dauid** ad **Abysay**
 ay tales sunt scorpionēs terre
 fiae blandientes et cauda pau
 cientes. **Ezech** m. c. **Cū** scō
 pomb habitas **ibi** **Greg** l
 pō **Amē** x. **Adulator** scōpi
 o est palpa do mordē si cauda

fuit **Et** silr' apis quia mel in
 ore gerit sed in cauda voluit et
Pota q amphidoria ē quoddam
 monstrū habens duo ora vñd
 ante aliud retro et pter hoc
 gradit' vtrubiqz s; ante et retro
 moralit' p hoc monstrū adurato
 res demonstrant' qui reuera
 habent duo ora vñd ante q
 bene loquūt' de hominē in pñ
 cia et aliud retro quia male
 loquūt' in absentia. **Pota** et
 de angue que ita mouet cele
 riter vñd lingua quā h; q cō
 videat' habere **Sic** reuera
 adultores deliqua sua faciūt
 tres quia nūc mala in absentia
 nūc bona in pñcia nūc vero
 duplicia et ad decipiendum
 Caueant ergo adultores ne
 in eis accadat quod timogore
 accidit de quo narrat **valer**
 l. vi. c. m. d. **Ad** **Archemes**
Timogorem m' officiu saluta
 tionis **Daxū** regem more gā
 adulatū capitali supplicio affe
 cerūt **Duxi** ceras **Et** illa
 donariū puertoris iudiciū qdā
 caligat **Hoc** ē in effectū melli
 gendū q ex audiet aliq mpe
 recipiūt munera et ex hoc
 ex cecant' nō aditantes pām
 dñm madatu faciūt vnde
Pro xxm scribit. **Re** acapi
 es munera que pūnt ead
 prudentes **Reuera** vñd sine ta
 libus p' quis ingredi arias
 dñorū tam spūalū q t'p alui
 vñd cū aliquo officii loq
 vñd a nemi ex audici **Pao**
 est quia omē diligit munera.

Adulator
 fuit 3.

xviii

ipsa p^o. Tales certe sunt sicut
canes avis qui obiecto aboma-
suecit. Sic multi sunt avaritiam
aut. Seneca l^o de constantia
pientia qui avaros sunt et aspe-
ri antequam videant munera
quibus vix masuecit. Contra
huc pessimum morem auctor
suarum p^obet in p^omo p^o
cadenti p^ocepto. Alium noli co-
acquistere hoc p^oceptum respicit
illam iustitiam speciem que e-
st in inferioribus vel equalibus
benefacere. Nam ex beneficentia
ipsi aulici consequuntur honores
pariter et amorem quia valis
est regno meritis acquirere ami-
cos. Cum igitur natalis amor ad
omnes extendi debeat sequitur
quod omnibus est beneficendum pro loco
tamen et tempore et personis
aliis constantis. Ad hoc autem
tales hortatur apud ad gall.
ultimo. c. dicitur. Cum tempus
habemus oportet bonum ad oes
res. In hoc enim sequi debent
si prudentes forent. Romanorum
aulicos qui munera respue-
bant et dona nec cupiditate
vel avaritia quicquam faciebant
sed ex sola mera benignitate
et libertate beneficia infundebant
ac etiam omnibus generaliter im-
pendebant et per augmentum
reipublice secundum quod narrat
Frogus l^o xviii. quod Pomeas
missus a purro Roma ad pa-
cem confirmandam cum ingentibus
donis nuncios ex aulicis Roma-
norum expectavit atque donis mu-
neribus pariter quoniam autem munera

diffabant omnes ostia domus clau-
serunt ne cum muneribus intrare
possent. De modernis vero
aulicis in poliarato l^o in dicitur
quod non est sperandum de suffragio
quod muneribus alimentum viri-
bratilis gratie munuscula sunt
et nisi frequentata fuerint amica-
cie nomen interuenit quod nullus
amor durat nisi suavis suavis
servet amorem. Et quod
crudelis est accipere tales a
pauperibus ab afflictis et ab i-
iuste vexatis item eadem quantum
ad hoc sequi debent boni. Pro-
gorum secundum quod ipse de serpo re-
atat l^o v^o registrarum dicens.
Remia nre sancti poluerunt
quia valde in congruum est
ut a p^odatibus aut afflictis fra-
tribus munera precepisse videa-
mur. Secundum tamen canones
essidentio et poalento debi-
to modo et debito tempore et in
debita quantitate recipere
patet determinat de his. Epistolam
domini Senecae et Imperatoris
Anthonij ac eadem de his.
Insuper libro vi.
De his quarto. Quod in p^oba
venditio p^omagis cum officio plures
subiungunt hoc est in effectu
intelligendum quod ex aulicis aliis
officia aut comoditates im-
penderent vendunt et vix sine
p^ocio vel spe remunerationis
aliquid aliquibus eadem amas
faciunt vel impendunt unde
poliarato l^o v. c. v. p^ouicit
contra tales dicens quod in p^obitas
a deo avaritiam innotuit et de

testimonio constet de veritate
 morum De odore optimis de
 sinceritate causa de torrens e
 loquencie nisi pao muenere
 quis frustra confidat si m. d. f. i. i.
 i. quid de arte amandi spe
 licet venias ransis comitatus
 sine si michi attuleris ibis o
 mere foras nec ingredi sine
 pao nec aures mulare absp
 pnti dato no pmissi pt **Cont**
 hunc puerissimū more autor
 remediū adhibet et unanīe
 Dum in sepe dato pcepto dicit
 Alieni noli concupiscere **Dis**
 maceria pias dictū est supra
 in proximo pcedenti defectu
 vel etiā suar su et ibi reat
 re si placet **Qui** qnto q
 hū sepe ferūt fictile nomen
 amicie / latent mordaces
 hoc ē dictū q ex hīs aulias
 aliqui fingunt se esse amicos
 cū in rei veritate no sint rei
 sed ficti amia **Et** hoc est
 qd de talibz dicitur **Tercio**
 de officio dicit q in malis fic
 ao est in bonis ved amicia
Et idem **Tulius** de amicia c
 x vere amiciae difficilime
 reputat n hīs qui honoribz
 req publici versant / hoc
 dare oñdit **Crispianus** viii. **Et** hū
 corū vbi ponit tres species
 amiciae equales aialibz **Pri**
 em amātes bona et sic pnt
 vale amātes ad invicem **Et**
 sint quidā amātes pnt de
 lectaciones **Et** due hee amia
 ae vltime scdm accidens sit

facile solubiles **Dis** soluto em
 ppter quod sint amia dissol
 ute amicia / i qn no conse
 quitur quid vale vel delectat
 has duas amiaas diligunt
 et querūt ut plurimū aulias
Et ideo **Seneca** **Epla** xxvii
 dicit **Errat** qui in aulio qut
 amia **Et** est ratio quia qui
 libet sui intendit comodū vñ
 tulus de natura deorū li. p.
 m. fi. **Quā** ē ipm nomen
 amoris ex quo amiaae nō
 ipm est dictū quē si ad fruc
 tū nem referimq nō est ad
 illis comodū quē diligimq nō
 erit amia sed mercatō qda
 vtilitātū suar ppter ea et aulias
 et pecidū greges diligunt
 eo mō q fructū ex hīs capiūt
 homī caritas et amiaa tū
 tū est id est debet esse **Vñ**
 ysid. de sumo bono **Non** sint
 fideles in amia quos mune
 ra copulant nā cito deserunt
 nisi semp accipiat **Ple**mo
 em que munere copulatur
 vel conglutinat et eo suspēso
 dissoluit **Contra** hunc pe
 ssimū et inceptū morem
 iuravit autor in vlt. no pce
 cepto abent ferto amorem
 hoc autē pceptū spectat
 ad quartam iusticie specie
 m ad gratitudinem de qua
 infra prosociali parte pto
 pcepto **Pati** serua q in
 pntia p qua aulias induci
 debent amatoribz suis reddē
 p valorem et amorem p
 qua em induci debent ad
 affabilitatem et amiam

Est autem affabilitas siue a-
micitia quidam naturalis ho-
et generalis quo omnis homo
omni homini est amicus naturaliter
iuxta illud *Eccl.* xij. *Omne ani-*
mal diligit sile sibi. Et si
maior felicitas que in mundo
haberi potest est amari ab eo que
amas. Ita e converso auctor dolor est
amare et non amari. Et est
ratio quia non amari ab eo que
amamus causatur ex carencia
aliqui boni. Et quanto bonum quod
quis perdit vel caret et magis
tanto dolor est maior si amor
est nobilior et melior qualiter et cor-
porali cum procedat ab anima
que nobilior est corpore recte.
Et per tanto fulgentius ostendit
quis vel qualis sit verus amor
et quis sit amoris effectus de-
scribit cum sub hac forma ad
modum unius iuuenis nudatum
caput habentem et spiritum habentem
in fronte hyemps et estas cum
cor longe et prope. In refectory
fombris mors et vita. Proa-
licet amor ad modum iuuenis
devotat quod verus amor remanet
semper et nunquam mutatur.
Cum capite discooperto quia
verus amor palliari non potest
In fronte hyemps et estas ad
designandum quod perfectus amor
et in hyeme tribulationis et in
estate consolationis et prosperi-
tatis semper in amore persistit
in mobilis nec infortuna
ab amore retrahi potest vel di-
uelli. Ideo *Eccl.* xij. *quod agnos-*
cat in bonis amicis nec in
malis inimicis. Unde *Amicus*

Cum fortuna manet vltro ge-
nerantur amica. Cum cadit et
perit vertit in ora fuga. Amicus
autem autem perfecta ostendit vale-
rius homo xij. c. vii. fuisse in du-
obus si amore et phycia quorum
vni cum dyomisius tyrannus vel-
let occidere et ille tempore impe-
trasset ut domum rediret ad
res suas ordinandas altere se si-
deumbere per eius reditu non du-
bitavit. Exprobrante autem die
perfecta nec rediens vniuersis
per illum sponsores comedie
dampnabat. Ille vero de ami-
ci sui constantia se non metue-
re dicebat. Ea autem hora consti-
tuta a tyranno rediit alter
ad imperatorem autem tyrannus verum
amicum supplicium eorum remi-
sit ac rogavit ut in tertium gra-
du pedala cum reaperit. *Eccl.*
vires amicitie mortis conceptum
ignorare vita dulcedine exor-
gere irudelitatem inasistere
perdu in amore conuicere prena
beneficio pensare potuerunt.
Capio etiam affricanum dicebat
nichil esse difficilius quam amari
ab usque ad extremum vite perma-
nere vtriusque talium amicorum per
verum et perfectum habent audiam
hys quibus amicitia et amorem
ostendit. Quoniam quoniam sit potest
in amicitia simulare distinet
tunc in fine in septima pro se parte.
Saluta libenter in primo quesito
re perit quod sit melior et ma-
gis meritorum an diligere an di-
ligi distinet in fine in prima
parte metia xij. c. precepto
Dilige sic alios et in

21
Dico sexto **Q**uoniam innocentes opprimant leges una variat inq machinantes hoc est in effectu intelligendu q ex hys audientibz ad inveniunt zophisticas machinationes ad excoiandu populu et ad hoc faciendu leges statuunt iniquas et i iusticiam constibentes ecf statuunt pūsus consuetudines allegacōes non attendent illud quod scribit **Isa** 10. **Ve** qui condut leges iniquas et i iusticiā constibentes suppe ruit et oppresseunt zc. **Isa** 10. talis sedet in insidie cu duntibz ut inficiat innocentem qd ma xime cōtingit qn pncipes sūt inq iusti et nimis auari **Pa** 10. **scilicet** iudice populi sic et mīster ei et pū **xxv** **Q**libent audiat vba mendacii omne mīster habet impios hoc est dicere q mīster talu dno cu voluit eis p mendacia complacere quia nō placent uera licet eis placere possit nisi p mendacia de talibz scribit **ps** 10. **Qui** mīster mēdaciis hic pūstet vetos p mēdacia mīdana opera denotant quia reuera mēdacia sūt non em soluit quod pūctat sū pūre tatem que inq ibi valet e puri luxuriosū videt si delectacōnem carpe posset q pūa ari esset qua habita magis sūt qm ante **Et** sic de alijs cōtingit rēppici **Idco** qui in dānis abutit pūstet vetos **Tales** a deo indurati sūt in impie q nec pauperū mōcētia et media nec pupilloz

^{ut}
 infamia nec viduarū ignorācia vel in sciētia moueret e os ad pietatez vna **scilicet** inq vidi calupnias que sub celo gerunt et lacrimas innocentū zc **Sed** finalit talibz euemet quod cōtingit consuevit aubz budo nem deplumatis **Et** aut em pū pūens vni de aialibz **Tueb** v lant et ipm deplumat et pū hoc venatores cu illo de prehe dunt multas auas **Sic** iucta tū pūdicti dū i iustie paupes spoliāt ipi a supioribz spoliāntz **Unde** de vnoquoqz auli corū verificabit **id** **Isa** 10. **Ve** qui p datus nōne et ipē p daberis **Penura** in exausabili loz existit quia cu sint diuites nichilomin spoliāt paupes **Unde** **Ambros** pmo de **off** talibz loquit sub hac forma **Quies** eras qua causa aliena rupiebas **Agestas** compulit ideo fca te diuitem ut exa facōnem nō haberes **Sic** non affusti i uerūam paacētibz ideo te fca potentem ut nō mferres violētia sed ut expel leres **Fripere** inq pō paup rem et egenū **De** manu pūda toris liberate eū **Requiritur** dum augere opes cōsumere tras rapinā iustā **Et** manū exuimq beneficēciā amittit cōmū sed excecata malicia et rapienda auaricia nō cogitat spūalia dampna **Sicut** em caris dum deuorat pūi mīst a dno ad spm ventūci mīnat **Et** tales dum deuorant qd fortuna pūat nichilomin ad rapinā

sunt erecti ut ait Seneca de
 rapacibus *Ep. lxxv.* Et quod
 non faciunt creaturae rationabiles
 ipsi non abhorrent ut enim dicit
 sapiens *vi de animalibus* non est
 is modus animi *viij species*
 quod una comedat alia *isti tam*
 confutres suos deuorat *spua*
quichae. iij. Comederunt carne
 populi mei *unde narratur de*
lyberio in Prometheis breuibz
ip. cu pbi suadet et tunc in
genda esse puij. dicit *to*
in pastore non esse puij de
glutur *Red pchidoloz mular*
hodie domi tam spiritus q n
lumi. lxx qui dum regimine iura
 suscipiunt ad dilacerandos sub
 ditos inardescunt tiorum pote
 tis exhibent et quibz pdesse
 debue et novent et quia aru
 vistera non habent domi vi
 deri appetit prob se esse in
 me recognoscit qui et si dqn
 exhi. *lxx* blandit et mbi. *lxx*
 puij. *to* quibz veritas dicit
 illud *q. vi.* Attendite a
 falsis prophetis qui veniunt
 duos in vestimentis ouium in
 tificati autem sunt lupi rapa
 ces. *Reuera bene merito lupi*
dici possunt lupi enim rapiunt
et occidunt ac ead oues de
glutunt et sic reuera hodie
ut plurimum nec domi faciunt
quia ut ait Ambrosius in pando
fiat h. xlvij. d. Non dmi
cimen habent tollere q n
possis egredi de negare dmi
dicit et deglutit quia ut ait
Peda. opm suare p. et no
suauit occidit *Considerandu*

est ergo ut ait *Pro. lxxv.* quid de
 regibz agut. qui lupi pastores
 sunt *isti sunt lupi de quibus*
dicit in p. lxxv. *Eae ego mit*
to vos sicut oues inter lupos
Non est ergo mirandu si tur
baas maxima hodie aruit
i mundo nam ut naturales
dicit et astrologi asserunt signa
plurima future perturbations
et tempestatis que ex his ali
qua apparent in celo aliqua
in mari aliqua in aere aliq
in terra pmo in celo et hoc ap
paret in luna nam ut dicit
egid. q si cornua lune noue
fuerint obiecta nibe et reliq
corpus fuerit lucidu manifestu
signu est future tempestatis y
mo si tempore veris vnu ex
cornu lune noue maculosum
appareat magna macula et
nebulosa et durat a pma
die apparitions vsq ad qn
tam diu signat notabilem
tempestatem et aeris turba
tionem in futura estate
ralit. lma rade p. variabi
litas et mutabilitat signat
homon stultu et instabilem
sine prudentia et constantia
Est p. lxxv. *Scilicet ut lma*
mutabitur *Sic ergo si contingat*
q stultu p que intellige volo
quod dmi rabi. et stultu
in altitudine domini p
alios constituti *Prudentes pbi*
cornua potestatis aruit ad
psequenda ita q p. lxx
maculata macula puitatis
et sic nebulosa nebula igno
rantiae et ceatatis signu est

turbacōis in populo et futūe
 tempestatis q̄ p̄uolosi valde
 est dare homi p̄uolū p̄uolū
 et cornua facultatē ad p̄p̄q̄dū
 quia sicut dicit Seneca dāe
 p̄tatem homi stulto I dare
 gladiū furiosū hoc solū ad dños
 p̄pales p̄tinet Insup̄ cū p̄lem
 sicut dicit p̄uid sicut aliqua
 signa Nam si oriente sole cū
 n̄m̄ arailq̄ des̄p̄tq̄ appareat
 in nube rubea signat in p̄xi
 mo realit̄ multam pluuiam
 Si vob̄ sp̄es araili apparetis
 i nube fuerit arcea signat
 v̄tū et pluuiā et tempestatē
 de proximo imminet arailit̄
 nomē solis plaiū intelligit q̄
 sicut sol debet populo repleti
 dere f̄cā xlii Sol cum in
 p̄m̄ app̄et f̄cā autem
 si cū plaiū sit in eis sit aff̄
 cō ob imbilant lucem cū ad
 de q̄ a affectio eius fuerit ru
 bea rubedine sanguis et amo
 ris carnalis sicut est contra
 multos in ordmate amātes q̄
 non p̄p̄e parentele generati
 tū multa pluuiā dāuā
 et compulso p̄p̄entit̄ que
 uet̄ ad mediū pluuiē dēat
 des̄p̄et a fortuna tū uo a
 iustit̄ et des̄p̄et sicut pluuiā
 super uia am̄ Sed si cū cor
 plati sit nubes arcea sicut uo
 puta quia in p̄p̄p̄it̄ uo
 et cupiditas auri tū sub iure
 gime sicut nō solum pluuiē di
 uiazi sed eā ueni sup̄bie et
 distordiat̄ ex quib̄ sit finalit̄
 in eo et p̄tinetib̄ ad p̄m̄ ruina
 magna q̄t̄ vii Descendit pluuiā

plauerūt venti et venerunt
 pluuia et irruerūt in domū suā
 et cecidit et facta ē ruina
 magna Item si sol oriat̄ ma
 culosus sub nube rubea latens
 sub nube arcea ad modū auri
 idem signat quia si p̄latus q̄
 debet esse sol lateat sub nebu
 la amoris sanguis ita q̄ caro
 et sanguis sibi reuelet vel eā
 sub nebula cupidit̄ tauri si eā
 accessores et consiliarij sui qui
 debent et deberent esse sicut
 stelle celi disticerūt hinc inde
 venando aucupando et solac
 ando dēuānt omnia hec sūt
 signa p̄turbacōis et tempe
 statis in populo q̄t̄ xlii Ex
 pectauim̄ temp̄q̄ auuicōis et
 eā turbacō hec solumō spec
 tant ad platos et dños eā
 stuos De alijs t̄b̄q̄ signis n̄
 ad p̄m̄ grā breuitatē Cont̄
 hunc rabidū morem suauit̄
 autor insepedito p̄cepto alie
 noli concupiscē Et dicit si pla
 cet p̄ omnia ut ibi quia v̄ro
 biq̄ ruo ē eadem ac
 22
 5 **D**ixi septimo q̄t̄ hos f̄cā
 pessima rancor et inuidia ē
 norme venena hoc ē i eff̄cū
 intelligendū q̄ cū aliquis p̄p̄
 apud dñm̄ habet maior̄ grā
 alij invident ei sicut fratres
 ioseph inuidebant ei eo q̄ a p̄e
 plus ceteris amaret̄ f̄cā
 xxxvii Et de dauid eā au
 invidentes satrape philisti
 norū detraxerūt apud r̄gē
 achis De aūq̄ familia erat
 p̄m̄ f̄cā xxxvii Iules dya
 bolū imitant̄ et aūq̄ filij sunt

Et cum invidia mors inuoluit
in terram Sapientia n. c. Extrema
in invidia plerumque prodiciunt
uent. Et hinc cum multi ipsum
qui non sunt de materiali invidia
contenti Sed in occulto prodito
rie aliqua mala parant illis
cum quibus comedunt et bibunt
Ipe talibus bene variatus fuit
Abdias propheta dicens Qui
comedunt terram ponit in prodias
subter te. Utinam autem tales
attenderet quid dauid propheta
impetrat eis dicens Tu vero
inquit homo unanimes Dux
meus et notus meus qui sumus
meum dulces capiebas ab eis
magnificasti super me supple
tationem Ideo propterea veniet
inquit mors super illos qui soli
cet sunt tales et descendunt
in infernum viuentes. Sicut hinc
dolorosum morem suauiter au
tor infra in secunda parte metra
precepto xvij. Invidia immoritur
per que metra uel precepta au
tor generaliter docet omnes a ta
li via pessimo peruenire et
maxime aulicos qui virtuosos
ores et sapientiores alijs re
putantur. Et hoc specialiter
propter ta. Iuno qui hanc viam of
fendit deum homo sed pro
feras peripsum. Et ex hoc effi
atque ignominiosus et pusillus in
serpo quia pusillus est et in
ferum est qui ex miseria
tremore celestia et eterna con
tempnit. Qui etiam propter
prodit et certificat semetipsum
id est ab hominibus maxime au
lias talis est passio relaxanda

propter quod glo. super iob pusillus
adit in invidia dicitur. Nam vere par
uus est qui terrena diligit ex
invidia terrena contempnens
Vnde Augustinus huius viam in mai
tatem considerans hinc de doct
na. Vana dicitur. Deprecatur ut
tam pestilens viam a cunctis
hominibus tolleretur. Dicitur. Vult
deus pestem invidie ab animis
hominum viam diaboli quam so
lo dyabolus reus est. Non enim
dicitur de dyabolo ut dampnetur
hominum commissa furtum
fracta aliena rapuit sed ho
minem statim a reo invidiosum
Pombrus in glo. super id ad gal
n. c. In detestatione invidiosorum
ponit condiciones et defectus
invidiosus dicens. Hinc vultus
tumens. Latus aspectus pal
lor in facie. In labijs tremor. St
dor in dentibus. Verba rapida
effrenata. Conuicia et manus
ad violentiam prompta. Et
gladio interitum. Vicia odio
tamque furiale mentis. Carina
ta. Iuxta huius viam detesta
tione plura maduit dubita
bilia que tamen ad differendum
nunc sunt obmittenda. Proinde
duce lacus explicabuntur. In
p allegato precepto. Invidia immi
o re. **¶** Item octauo quod. Rumor
assiduitas. In omni importunitas
eodem demeruit hoc enim in
effectu intelligendum quod auli
corum viam est rumor assidu
tas in curia vel in palatio
quibus cotidie implentur. In duorum
curie. Vnde legitur quod in curia
regis. Perthusij non solebant co

mede quousq; apportati erant
 rumores aliqui Item sub ra-
 ne quibus repleta erat tota
 domus pharaonis regis Egypti
 usq; exo. vii. c. Et notandum
 qd hec fuit maxima plaga
 inter ceteras ad denotandum qd
 huiusmodi rumores multum mala
 inducunt Nam quicq; in eis dicitur
 malum de inimicis quicq; falsa
 prospera de amicis quicq; ad in-
 diam provocativa quicq; in mala
 estiam directiva et filia multa
 propter quod in curia ubi qd est re-
 ligio caveatur ne ibi rumores
 afferantur unde dicitur In domo
 nova religionis abusor esse
 rumores in clausis Contra
 hunc primum morem fuerit auctor
 in prima parte metra precepto
 xvi. rumores fuge et Inque
 metra instruit auctor genera-
 liter quousq; aulicos labia
 sua moderare circa rumores in-
 actione et eorum que de nouo
 dicuntur ubi advertendum qd
 propter ea nonnulli ex aulicis mo-
 ventur rumores novos munda-
 re uno quia cupiunt in admiracione
 habere Ita nova et maxime
 in solita audientes in admiracione
 suspendunt vel comitantur Sed
 quia credunt ex hoc magis sa-
 pietas reputari tamq; singu-
 lares et alios in cognicione
 precellentes Unde istud ad man-
 gloria videtur pertinere Cum noui-
 tatibus presumptio sit septima et
 filia Tercio quia desiderant
 alijs complacere hoc autem
 habet locum solummodo in hijs qd
 audientibus grata forent et

Sed plerumq; contingit qd credunt
 grata domus mirari et in hoc
 eis complacere et in rei veritate
 magis displicere quia multo
 ex talibus rumoribus ad invidiam
 provocantur Item de iob pna-
 pe miliae regis dauid De quo
 scribitur et sicut regis xvi. c. ubi sic
 narratur qd congregato iob.
 exortu persequeretur Absolon fi-
 lium regis dauid quia usurpauerat
 sibi regnum patris sui Tandem
 ipse iob interfecit tres lanceas
 in corde absolon et occidit eum
 quo fito Admonuit filius Sa-
 doch autem Fierat et amicus
 bo regi quia iudicium fecit et
 deus de manu inimicorum eius
 Ad quem iob ait Non eris
 mihi in hac die sed mihi
 bis in alia hodie nolo te mi-
 rari filius enim regis mortuus
 est quid vis arripere Non eris
 boni mihi baulus qd ita fit. 3
 Dixi nono qd argomizat
 veritas in hijs fructizat fil-
 ias et hoc est in effectu intel-
 ligendum qd ex hijs pauca re-
 puit qui veritate domino suo
 dicant vel magnatibus arie ne
 fiant eis odiosi quia veritas
 ut plurimum reddit odiosus in-
 venietur his scilicet quid omnia ha-
 bentibus desit Preest enim qui
 eis dicit veritatem Contra
 hunc primum morem auctor suadetur
 prebet et adiuuante et hoc in
 in tertia parte metra vi precepto
 Sermones blandos et In hec
 metra et precepta auctor omnes
 generaliter instruit ne fidei et
 colorat sermonibus ut debeant ad

in vicem homines sed veritatem
 simpli^r proferre. **S**pecialiter
 autem aulici et curiales ut sup
 ra de hijs que nouerunt et delictis
 sup quibus interrogant^r duo suo
 veritate debeant proferre nec
 ipsam aliquatenus occultare ali
 us autem si seais fuerent
 duo suo existerent infideles
 et scdm leges et canones su
 grauer tales puniendi. **E**t
 quod scdm q scdm **C**anones
 quibz qui fidelitatem duo suo
 iurat ista sex in media sep
 habere debeat et suare vi
 incolumem tutu honestu vtile
 facile possit incolumie vide
 ne sit in dampnu duo de
 corpore suo. **F**utu ne sit in
 dampnu de patre suo vel
 de amicis p quas tutus esse
 pot honestu ne sit ei in dampnu
 de iustia ius sua vel de alijs
 causis que ad honestatem
 sui pertinere noscunt^r vale
 ne sit ei in dampnu de pos
 sessione sua faciale vel pos
 sibile ne illud bonu quod duo
 suo leuit^r facere poterat fa
 ciat ei difficile ne no quod le
 possit aut reddat ei impo
 ut fidelis. **H**ec documenta ca
 ueat. i. caus debz et fidelit^r
 custodiat iustid est hec oia
 hant^r in canone de forma
 xxij. q. v. ante mediu p^rato
 in p^ro p^rcepto auctor de simpli
 a veritate qua vti debet
 aulici duo suo bene concludit
 dnm dicit **S**implitas veri
 fama e hoc e dicit q simpli
 atas et no duplicatas ad auli

cos p^rinet et sapientes vnde
 phus p^ro **P**lenq dicit q duo p^r
 opera sapietu vnd est non
 mentiri de quibz nouit. **A**liud
 est mercedem manifestare po
 se. vnde tiliq in inuestura qua
 facit con **C**athilina in come
 daco^r veritat^r que int omi
 ingema calliditatem sollicita
 contra fidat omi insidias fac
 le p^rsepat se defendit p^rtea
 pa vni stbit. **P**ropter labi
 a mea ut p^rdicent veritate
 rectam meditabit^r et guttur
 meu et labia mea detestabu
 impiu hoc est p^rquide quod tra
 dit phus p^rmo **P**hycoz dicit
 p^rmbobz omi existentibz am
 sanctu e p^rhonore veritate
Sume ergo ab aulicis et ma
 xime honoranda et p^rosop
 da est veritas quia sicut v
 mca bonis floremus p^rualet
 actu falsis. **P**er vncq homo
 verax deu vere timeb et di
 ligens mille fraudulent^r et
 impijs nostit^r p^rualere p^rtea
Et xxij stbit. **M**elior est
 vnus timens deu qm mille fi
 lii impij. **E**t nota q sub noie
 falsi arguit^r et omis falsus sue
 p^rditor sue falsus testis sue
 mendax sue fraudulentus
 quo q fraudulentus no et fal
 sitatis impie^r sit vauis. **N**ota
 scdm **C**anones q falsary l^rat
 aptiaru dicit^r qui falsunt
 bullam extra de ar. fal. l. q
 qui vera habent sed cu quada
 abrasione ex e. ex constia
 qui vera habent si fuerint ex
 de eo q fuerit ordi. reat. venies

Quam falsi suggestionem impetrat
 19 **L**itera bulla salus manus
 altera naso filii **H**ec tibi papale
 facit cognoscere scriptum **E**t quis
 fraudulentus vel alius quilibet cor-
 rupte mentis et operantis dolo
 se videat - unde ac florere con-
 tentus in vestibus comessationibus
 et aliorum exteriorum temporalium ap-
 parencia **Q**uius etiam talis fal-
 sarius vel alius fraudulentus o-
 peratur sub audacia quadam
 videat - invidiosus suas defen-
 dere et occultare malicias mo-
 hat - occulto tamen dei iudicio
 non obstat qui ex iniquitatum
 suarum gravitudine sit in agone
 et timore contritus dolorose
 ac cruciata mentis ipse coram
 affligitur **H**oc autem probat **L**iter
 in libro de libero arbitrio dicens
 ipso tempore in tallo hoc du-
 o dividuntur - et quia aliquo tem-
 pore faciat homo quod non debet et
 alio patitur - ne vel tempore
 puncto universalis pulchritudo de-
 turpetur ut sit in ea dedecus
 culpe sine decore vindicta qui
 dicitur **I**psa est dare omni punctu
 tempore quo intellectualis ex-
 cellencia humane creature quod est un-
 iversalis pulchritudo et perfectio
 hominis malitiose delinquit qui
 inmediate per similitudinem consistit
 lese voluntatis suppone iudicio in-
 pigretur **E**t propterea doctor ge-
 nius in ad fortis scribit **F**loria
 magister est testimonium creature me **T**ra-
 scriptum in **P**avione inter valau-
 dancium xj q. m. **E**t ideo **P**ug-
 dicit **N**ulla gravior est pena
 quam consuetudo delictorum **E**t **A**mbro-

in libro de officiis dicitur **Q**uia pena
 gravior quam interitus velis consue-
 Super hoc ergo concludendo
 dicendum est cum **I**sidoro de summo bono
Si homo vult semper esse bonus
 et nunquam de aliquo tristari in
 operibus virtuosus debet suam di-
 cere vitam **F**acio quia omnia fu-
 gere poterit homo per gratiam
 an suam **O**xi decimo et ul-
 timo **R**oxe vacat oia volup-
 tas comessatio hos ligat indec-
 hoc est in effectu intelligendum
Qui ex aulicis nonnulli per magna
 parte temporis vacant ois
 ludis comessationibus et noxiis
 voluptatibus **H**uius sunt de quibus
 scribitur per amos prophetam **V**idetur
 ois **O**ptimates capita po-
 pulorum ingredietes pompati-
 ce domus **I**saie **S**equitur **Q**ui
 dormit in lectis ebrietas et
 lascivitis in stratis vestris et
Isaie **V**idetur qui potentes est
 ad bibendum vinum **I**n de nocte
 facit die et ecomisso dormi-
 unt enim de die et vigilat de
 nocte **D**e huiusmodi **P**rophetam
 tem viderit in die **V**idetur
Seneca **E**pistola **L**xxxj dicit de
 quodam potente qui maiorem
 noctis partem in convivio con-
 gebat et usque ad horam **V**idetur
 fere dormiebat **D**e talibus etiam
Seneca ad helviam vivit ut
 edant **Q**ui miserabiles quorundam
 palatium nisi ad proprias escas
 exatatur et in **E**pistola **L**xxij **I**psa
 vivit qui libidini et sompno
 vivit aut **S**eneca de huiusmodi
Isaie **V**idetur qui pergit mane
 ad ebrietatem sectandam **P**otest

usq; ad vesperam ut vmo estu-
etis cothara et lyra et tympanum
et vnu cōviniū vñs et opq
domi non respiciatis nec ope-
ra manū eius consideratis
p̄terea captus ē p̄p̄us meq
quia nō habuit scienciam
et nobiles ei⁹ interierūt fame
Dequit p̄terea dilatauit
inferniq; aīam suam et aperuit
os suū absq; vlla timō et de-
stendent fortes illiq; et publi-
mes ei⁹ gloriosi q; ei⁹ adēu
et maruabit homo et hūilia-
bit vir et oculi sublimiū de-
p̄ment rē p̄terea p̄hi ci-
vitas potentū fugiebant ut
narrat in p̄logo poliarati
de ysoante et alijs rē **P̄li**
sancti vñi tales curias dedi-
cant nisi q̄ntū martas cogit
aut utilitas exigit aīaz Ali-
as male faciūt p̄tēa in trac-
tatu de xij abusib; dicit
q; q̄nta abusus est monach⁹
curialis qui amat plus esse
cū discumbētib; cū herode q;
in carcere clausū cū iohāne
ibi enī videt puella pulchre
et iohāne caput detruātū
Iohānes grā int̄p̄tat Duo
autem auferūt caput iohis
id est xpm̄ sepiant a corpe
uel a corde hñ duo sūt
curiositas et vanitas **De**q;
hoc nō videat caput iohis
in disto detruātū videt tñ
ibi que effuso sagne acq̄u-
tiz vacam vidue et porci
pauperis in carcere p̄ncipis
pauper morit⁹ et tamē de
siba pauperis comedēs mōch⁹

p̄ncipi blandit⁹ **C**ontra hunc
puerū morem succursu p̄bet
autor et hoc in secūda parte
metā p̄cepto xxxij ffraoz
ut valeas rē p̄ que metatū
p̄cepta in format autor vñi
quēq; generulit⁹ et specialit⁹
audicos ut aīa plōngacōnem
et sanitatē cōseruacōz p̄bi de-
beant sup̄ om̄ia p̄uidere qd
sit parce vtēdo voluptati-
bus 1. delitacōib; p̄ncipis
hoc ē quod Seneca dicit orō
p̄t mā p̄uidēda hūc corpu-
sulo longiorē plōngare vi-
tam si voluptes quib; magno
pere paret cogere poterim⁹
vel coherere ita voluptes
i moderate valitudine et forti-
tudine corporis tollūt et m̄fir-
mitates induūt p̄tēa **Sen** dē
opus inquit tam contumelio-
sus fuit qm̄ in q̄dā voluptas
fuit **S**uffiat aliau si hostem
sui exccat sed voluptates
nō solum exccat voluptuosos
sed eam impotentes efficiūt
et contrarios et leprosos et
diuersis alijs m̄firmitatibus af-
fligunt **Ad** hoc bñ fā quod
dicit **I**dem⁹ in fauone nec
tales **p̄** cordis v. in p̄n
vbi dicit text⁹ nec tales ac-
cipiam⁹ abos quos aut diffi-
cultez digerere aut comestos
magno patos et p̄ditos labo-
re doleam⁹ vñde **B**aliemus
dodissim⁹ ypoarais int̄pres
atheletas quorū vita et azo
figura ē in exhortacōne me-
diane aut nec viuē posse
dū nec sanas esse aīas que

ita nimo fagine et a dapibus
 quai luto in volutas nichil tenu
 e id e subale nichil celeste sed
 semp campus eructare et re
 neris in glume gurgitare **R**
 nam autem doctrinam in septu
 idem **S**edmmq tradidit dicens
 q multorum infinitas ieiunasa
 nant **R**egimq nup quosdam
 morbo articulari et podagre
 humorib laborates prospice
 bonoru ad simplici mensam
 et paupes abos conualuisse re
 dactos **P**aruerant eni solia
 tidme dispensande domq et
 puellaru largitate que a cor
 pus frangit et aiam nridet
Graa appetitu aboru qui con
 sumpti relinquit penitenciaz
Ppne voluptas nocet paria
 dolore voluptas **S**ut et alia
 multa septa vicia cu pdictis
 que sumatim sit ai ipis hic
 repeta **V**t supbia ad exoneos
 et in compassio ad miseros
 habentes negoda in ariis et
 exprossiones multode cu pecu
 niis et seruicia et filia et
 ambiao honoru muneru accep
 ao myba officioru et bonoru
 pendiao ficta amara calup
 niose accusantes voluptates
 sue delicaciones quib mlti in
 voluti in ariis pdunt aias su
 as **V**eru sicut multi in eisdem
 ariis peunt ita posset ibi
 dem multu mereri si esset
 sicut **I**oseph in **A**ria phao
 nis et sicut **D**aniel in ariis
Rabuchodonozor **R**eg **E**t sicut
Recemas et esdras in ariis
Aur regis qui in eis scdm deu

26

se laudabile habuerunt **D**e talib
 bene loquit **P**reas n c dices
Domus regis austeritate que
 nobis iudiciu est **D**omq regis
 dicitur aula et tota congre
 gatio que cu rege moratur **C**u
 ista igitur est iudiciu discepta
 tioms et retribuciois quia sm
 merita vni auguq comorat
 retribuetur ei **S**ic aulicoru
 vicijs trino mebro tradit co
 mite medela **P**andentur gene
 ralita quib ars mechanica sicut
 bit cum tutela **R**etura

Opare aardat illud quartu
 membru pnapale ubi dyoi p
 moru ignobilitas vulgi quoq
 samtas qto reseret **Q**uod
 in effectu e intelligendu qm
 isto qto membro declarabo de
 factq moru ipiq vulgi seu ple
 beyoru cu aliquali reformatioe
 eorudem **V**bi aduertendu q p
 vulgum seu plebeyu nolo intel
 ligere nisi sub arte mechanica
 contentos **Q**nde notandu qh
 artis sps si bene pspiciant
 hugo testat **R**euera septena
 riq clare tradit mra quod illi
 co pbat **P**am pstat lamfiau
 aug est officiu pelles conpat
 tare **A**rmatura vatr malleo
 cu dolabro delime pstat
Pstat nauigatio ouq pstat
 cio pelago versatur **P**gail
 bara residens celas in ues
 tellus operatur **C**esius qpe
 pstat **V**enatio que dicitur
 mudans delicta **R**empe tenet
 loailum **S**amficus corpusculu
 mediana dicta **P**osmo loco i p
 que ludis ioas presidet theatra

locata possessores omni pmissarum
arum non fide fedata laborant
sed fideliter utiliter sinceriter sic
cipient optata Et pro hoc
exiliu gaudebit ipe in
vita beata Ex his visis ppe
prudens lector emulare po-
terit septem artes mechani-
cas a hugone dydastolicon
parte tercia ematas lamfiau
armatura nauigatoz agulau
ram venacionem medicinam
theatram Quia in qualibet
de prima usque ad septima ampli-
tate una ars spectantur ut v-
bi gra in prima lamfiau in
secunda armatura in tercia res
nauigatio Et sic de singulis
usque ad septima amplitate ut
dictu est comando et

¶ Pro pgo pmo pa pstat
lamfiau et Sub qua prosa-
ut comprehendit prima ars me-
chanica puta lamfiau que
quidem secundum prefatu hugone
primam tenet locu ad quod
notandu Quia sub huius arte
lamfiau multi artifices com-
plectuntur vbi Insidentes co-
nuentes tondentes colorantes bar-
bam radentes huius omnes circa
pilos operantur et lana Item
notarii pelliparii Forarii huius
omnes circa pilos et pelles opan-
tur Item macellarii seu bo-
charii et huius quidem circa car-
nem operantur huius omnes sub ar-
te lamfiau comprehenduntur et
in huius precipue debet esse so-
cialis amicitia honestas con-
tinencia atque verborum veritas
sunt ceteros aut pnomatos

mechanicos notarii reipublice
multum utiles sunt et necessarii
si boni sunt Si autem mali rei-
publice sunt pessimi Cum enim
pro eos cause et questionibus sub
iudice assessorum strident multa
in eis si veritas ac legalitas
fuerit magna ciuitati ciuium
utilitas emergit Caueant
igitur nostri consules ne pma
contracta viciant quia illi ad
emendandum tenentur qui suo
dolo in scripto mentiti sunt statu-
ta ciuitatum contumace plegat-
atque stant considerant si con-
deu et iura esse confecta no-
uerunt populum atque rectores al-
liant ad imitandum sunt enim
non huius vniuersi quod contra-
fidem et bonos mores sancti-
tum est sed seu hodie qui
plura de re publica nouerunt
bona agere dei timore propter
missos infirmiores et iustiores
populares deapiunt ad contra-
riones et inepta collegia att-
huc et vniuersos in vniu. sed
cones in ciuitate potius quam cor-
diu federa nequit Pullu hodie
lumbardis tantu et nouum col-
legium quam notarioz in quibus
inueniuntur distordie voluntatu
ad hos omnes pertinet artes quibus
dedicti sunt diligenter seruantur
et fideliter exerce cogitantes quod
homo nascitur ad laborem non
in c Et idem c labores manu-
um tuarum qui manducabis et
ita quod ad artes suas taliter ope-
rentur ut a potius eisdem artibus
cohiber coomitantibus fiat immu-
nes et maxime a furtis fraudibus

mendacis voluptatibus pueris et
 aliis que in plurimum predictis arti-
 bus solent concomitari quia tali-
 a exercentes operari essent iniqui-
 tatis et in seruitio dyaboli con-
 stituti et sic bonam non pape-
 rent retributionem a domino sed mala.
 Quoniam dicitur eis illud iuxta viij.
 Distendite a me omnes operarii in-
 quitatis et per x. Maior his qui
 operantur iniquitates et qui mali-
 cose se habuerunt in operacioni-
 bus seu artibus eorum exercendis
 quare omnes tales ut predicta
 malam effugiant retributionem
 fideliter se habeant ad omnes
 et conspiciant mercedem bonam
 adeo percipientes illam inque mer-
 cedem quam promittit apostolus Ro-
 m. v. dicens Gloria et honor
 et pax operanti bonum et bene in
 operacione sua se habenti ad quod
 hortatur nos autor per generale
 preceptum illud stude agere quod
 bonum est et est penultimum
 preceptorum psalmorum ad inuendu-
 m quod vniuersaliter omnia psalmi per
 apta comprehendit maxime illa
 que pertinent ad virtutum induci-
 onem et vitiarum expulsionem
 non enim solus actus sed actus cum
 studio commendatur hoc clare
 in Regum. ix. c. comparatur ubi
 sic dicitur Studiosse egisti quod
 rectum erat et placebat in oculis
 meis etc. Et bene dicitur
 Quod bonum est agere stude
 hoc enim preceptum tam ex propheti-
 ca quam apostolica comparatur et aucte-
 rimus prophetica Amos. ij. Quod
 te bonum et non malum Et iuxta
 vij. Inducabo tibi o homo quid sit

bonum et quid deus requirit a
 te utque facere iudicium et misericordiam etc. Et dicit apostolus ex
 duto etiam apostoli ad Gal. vij.
 Cum tempus habemus etc. et per
 xxviij. Decima a malo et
 fac bonum hoc autem ipsi me-
 chancii facientes videntes agunt
 et vicia detestantur per quas
 virtutes. De statu ignobilitatis
 ad veram nobilitatem se transferunt
 Cum veri nobiles ab ignobili-
 bus non aliter nisi per virtutes disting-
 uantur. Quia nihil aliud est vera
 nobilitas quam vita humana da-
 ta virtutibus per electionem et habitum
 animae intellectualis exteriori operan-
 tis. Qualiter autem et quod per
 infortunatam nobilitatem diffinitur
 nec non et per infortunatam nobi-
 tatem veritas elucescet. Unde
 quorundam opinioniones referunt
 fuit enim quidam danti Beghori
 nomine de florentia vulgaris
 poeta laudabilis recolendeque
 memorie qui cum haec fecit vna
 sua cantilena que incipit le-
 dolae vime damore etc. ubi
 citat tres opinioniones antiquas
 quarum prima talis fuit quod quidam
 imperator dixit quod nobilitas est
 antiquitas sue diuitiarum posse
 pro cum pulchris regibus et
 moribus Alii dixerunt quod antiqui-
 tas boni mores habere faciunt
 nobilem et hi de diuitiis
 aurae minime dicunt. Tercii di-
 cunt quod ille nobilis dicitur qui
 descendit de patre aut aui
 ualenti Omnes tamen has rep-
 bat opinioniones. Ultimo detin-
 nans quod quicunque virtuosus est

est nobilis. Item nobilitas esse
non potest ubi virtus deest.
Obmissis opinioib[us] alia[rum] co[n]clu-
sione[n]t[ur] amore pro ip[s]a si-
nali conclusion[e] veridica est
scilicet q[uod] tres in vniuerso reperiunt[ur]
nobilitates. Prima nobilitas est
theologica et sup[er]naturalis. Secunda
nobilitas est naturalis. Tercia
nobilitas est politica et civilis.
Prima in conspectu eterni iudicis
est quidam, aput que nulla
est obumbratio nec aliquid la-
tere potest. Ita aput deum est no-
bilitas omnis, que est gratia. Dico
de gratia grati faciente. Item
omnis qui virtuosus est ea scilicet
virtute, que hominem facit se-
licem, hoc intelligo si est in car-
itate, quia ille est in gratia,
non enim potest esse in caritate
sine gratia, et hoc secundum sen-
tentiam, et determinacionem
venerabilis doctoris beati tho-
me in 2a 2e q[uestione] 10 et q[uestione] 12
quod hoc etiam verum probat
ip[s]um Regu[m] scilicet 2o ubi dicitur
Benedixit deus quia q[uod] ho-
norificabit me et glorificabo
eu[m]. Qui autem contempserunt
me, erunt ignobiles. Istos au-
tem ignobiles hic perfecte cog-
noscere non valemus nisi per re-
velacionem dei. Dicitur enim
Ecce ego et Resat homo vlti-
mo amore an odio dignus sit et
multi sunt predestinati, qui apud
homines ignobiles reputantur
per quo bene facit illud q[uod] se-
biter sapie[n]t[ia] in hijs sunt quos
aliqui habuimus in derisu et
similitudine imperii. Nos in

conceptu vitam illorum estimaba-
mus infamas et sine illorum sine
honore. Ecce quo computati sunt
inter filios dei et inter sanctos
sors illorum est. Nobilis quatuor ad
hoc est qui secundum philosophie doctrina
vivunt quia philosophia nobile facit
animam. Seneca Epistola 107
philosophia facit nobilem
veram philosophiam et utile nobili
facit generatio[n]em spiritualis que
secundum deum est. Crisp[ianus] 1o 1o 1o
philosophia una est nobilitas sola vo-
luntatem dei facit. Et hic est
modus nobilitatis nec in filijs
magnum sapientiam nisi virtutem
eorum habeamus nec in patribus
nisi eis filios fuerint. Unde 2o
de coniugio sola aput deum
libertas est non servare peccat.
Summa inquit aput deum no-
bilitas est claudere virtutibus. Et
Bernardus ad Eugenium. Semus
apostolorum non aliud nobile quam
motu ingemunt fidei fortitudine.
Isti autem nobilitas theologice
delinquitur. Secunda est nobili-
tas naturalis. Hec duobus mo-
dis considerari potest prout videtur
competit aliquibus rationabilibus
et irrationabilibus, et alijs esse
sensu carentibus et isto modo
nobiles et ignobiles dicuntur
secundum operationum bonitatem ut
patet in brutis. Quia enim
quasdam aves etiam eiusdem
speciei nobiles et ignobiles
sunt falcones per magis
lameis nobiles reputantur
sunt et de ceteris animalibus iudi-
candum. Et de pomis eodem
modo. Inter artifices esse distinguuntur

quosdam nobiles qui magis sunt
 instructi in arte. Alii dicuntur
 nobiles qui magis. De hac pri-
 mo non est tractandum quia per hoc
 non distabit nobilis a plebeo
 de quo queritur. Sed modo con-
 siderari potest per quod cadit in hominibus
 hec nobilitas naturalis et tunc
 intelligi debet naturalis et naturali
 ratione inducta quia iuriste appel-
 lant. Deinde per primum inuenio quod
 apparet qui per se hominibus con-
 gruunt et de tali nobilitate loquitur
 philosophus primo politico c. in ipso ali-
 qui virtus et malicia determinant
 seruum vel liberum hoc autem non
 est de omni virtute intelligendum
 Sed de ea virtute que competit
 aliquibus prout apti sunt dominari
 et hoc facit ad principalem pro-
 prium huius operis non de ea
 que competit hiis qui apti sunt
 subiacere ut per philosophum primo politico c.
 Dicendum est ergo quod talis no-
 bilitas est virtus prout competit
 hiis qui apti sunt per se aut
 dominari vel ponere diffinitionem
 virtutis quam ponit philosophus primo ethicorum
 cum dicta adducit ut dicitur
 quod hec nobilitas est quidam ha-
 bitus in medio consistens cum ea
 que pertinet ad preces aut domi-
 ni cum hac determinatione. Et po-
 test esse vnde quod dicitur ante
 Et de hac nobilitate loquitur
 canon. Quod de viis hominum d.
 in primo ubi dicitur magis de vi-
 cijs erubescamus prout hoc voluit
 iste canon quod ille qui natus est
 ex parentibus prorsus a virtutibus
 est alienus. Ann tamen ipse sit vir-
 tuosus et bonus melior est quam ille

qui natus est de bonis parentibus
 licet eadem ipse sit bonus ex pa-
 rentibus et maiore prout magis
 admirabilis qui exemplar non
 habuit quam qui habuit. Quia
 magis fuit dei virtute mira-
 bilis. Sed hec optime facit
 quod dicit. Tullius in Inuenti-
 na qua facit contra Balustum
 Panca. et in eius gestibus floree
 quam aliorum opinione in maiorem et
 ita vnde ut sim meis posteris
 nobilitatem meam et virtutem et equitatem
 32. **E**raa nobilitas est politica
 seu civilis prout differt nobilitas
 a plebeo ubi eadem est intellige
 dum quod dicit Bartholomeus de
 saxo ferrato venetus et capio
 sus doctor vnde per ipsum non
 et multarum aliarum sciens inbu-
 tus valde et ex parte de humano
 nobilitate dat diffinitionem talen-
 dicens quod nobilitas est qualitas
 illata per principatum tenens quas
 quis ultra honesta plebeyos
 acceptis ostendit. Hanc diffin-
 itionem non multum apparet non
 bilis vnde dicit Agapetus de co-
 lumbina de principibus. Ramaz
 mus de gratia vnde bonorum Episcopus
 vnde magis implet eam dicens
 quod nobilitas est in anima huius
 virtuosus acquisitus aut a natura
 productus hoc autem. Fuit de
 nece. Epistola vnde. ubi videtur
 luallo prout conuenit malum
 egisse naturam. Deinde fertur
 quia non erat natus nobilis et
 non poterat se eximere vulgo
 et esset nobilis adducens adhuc
 diffinitionem. Nequa hic loquitur
 quia non habebit statum in forma

representabat maiorem nobilitatem
et ipse dabatur p[er] principatu
tenentes sicut hic apparet diffi-
cilio verbi gratia Archy triumphales
et p[er]iles **Ad** hoc videtur **Se-**
neca q[uod] si vult p[er] se eximia
vltimo et effia nobilis vultu
s[ed] vltimo aiam vltimo hitu
in duendo p[er] eam ipse hitus
hominu a natura sepiissime vult
dicit ipse **Seneca** li[ber] 1 de de
m[er]ita ad neronem **Q**ui aima
dicit qui ex nobilib[us] traxit
originem facili[us] ad vltim[um] m[er]itu
natur q[uam] alia p[er]tinet exim[um]
de equo boni generis qui li-
beru regit[ur] sicut q[uam] alia **Q**ui
q[uod] eam ipse hitus h[ab]et[ur] adq[ui]sicio
ne et p[er]tinet exim[um] de dem[er]ite
ortulano post modu p[er]tinet
et **Socrate** alias rustico ac et
multa humili loco nati vltim[um]
adq[ui]sitione fuerut clari **P**ut
valeru li[ber] 1o **tercio** ca[ssio] vltimo **Et** p[er]
exim[um] de **Fulio** hostilio qui in
cinabulis accepit agreste tu-
guriu eius[us] adolescentia in
p[er]tine p[er]tine fuit o[mn]ia
validior etas **R**omani in
peru[er]u iuxit et duplicat[ur]
p[er]tine in altissimo maesta-
tis suscipio fulsit et ibidem p[er]
exim[um] de alijs in p[er]tine si vel
lemus dicit quilibet nobilitatu
p[er] p[ri]ncipem esse nobilem p[er]tine
e[st] dicit **R**am sicut eundem dicit
Partholo miles est nobilis
et in vltimo p[er] p[ri]ncipem h[ab]it[ur]
militie dicemus ne illu fore no-
bilem absit multos vidi in dig-
tute p[er]tine esse auarissimos
et tamen nisi nobilis sit magni

magis no[n] est nobilis de dona c. 1.
unde **Deut[er]o** in c. **Tuli** de t[ri]bu-
bus vltis sapietes et nobiles
et co[n]stitui eos p[ri]ncipes **Et**
p[ri]ncipit vltim[um] s[ed] sapietes et no-
biles postmodu dignitatem
subiungit vltis p[ri]ncipes h[ab]et q[uod]
opinionib[us] p[er] p[ri]ncipes venerab[iles]
vltis **h**inc inde t[ri]bu[us] distib[us]
cupiens de h[ab]et p[er]tine veritate
videre vltim[um] opinionem dantis
vltim[um] sup hoc p[ri]ncipes co[n]sultare
qui talem dederut det[er]minacionem
p[er]tine sequit[ur] vltis q[uod] illa e[st] vera
formalis et p[er]fecta nobilitas q[uod]
nedum homines vltim[um] ex fano
p[er] et clari[us]mo genere de fano
tem facit vltis eam quilibet posse
p[er]tine vltim[um] nobilem reddit et effi-
at generosum **Quia** cu[m] m[er]itu
aliud sit vera et p[er]fecta nobilitas
q[uam] vita hu[m]ana clara vltim[um] p[er]
electionem et hitu aia m[er]itua
lis exterioris operant[ur] q[uod] h[ab]et ta-
tu est nobilis q[uod] cu[m] op[er]atio
est vltim[um] et ab aia bonitate
hituata p[er]tine **Deo** ad p[er]fectu
aug[er] vltim[um] nobilit[ur] **D**uo nara
requirunt[ur] s[ed] hitu m[er]itua
electionis et bone op[er]atio effi-
tus alias no[n] esset vera nec
vltim[um] nobilitas q[uam] n[on] p[er]hibet
q[uod] ex corrupte interioris m[er]itua
malicia possit aliqua vltim[um]
vel nobilis op[er]atio exterioris
de m[er]itu **Et** p[er]tine in eam
p[er]tine c. dicit **S**apiens e[st] qui
nequiter se humiliat et m[er]itua
eius plena sunt dolo hoc aut
manifeste p[er]tine p[er] p[ri]ncipem in di-
ffinitione vltim[um] **Et** h[ab]et ip[s]e
vltis p[er]tine dicit q[uod] vltis e[st] h[ab]itu

electus in mediate consistens
 Et pugnat in li. de li. ar. v. aus
 est bona qualitas aie qua recte
 vult. Ex quibz siquidem diffi
 cultatibz clare patet qd illa e vera
 virtus et nobilitas que recte agens
 per operationem ex bona matris
 qualitate procedit qm illas duas
 felicitates includit vna bonitatem
 exteriorem in actu et interi
 orem electionem in habitu et
 sic patet veritas in predictis.

Quia hanc materiam queri po
 tuit de duobus dubitabilibz. Pr
 mo vsqz ad quos descendit
 trahatur nobilitas que attribuitur
 in genere. Ad quod questum re
 spondent doctores qd vsqz ad
 nepotes ut asserit l. dmo. q
 hoc probat. Nam ultra nepo
 tem non e accepta ultra plebe
 os ut ibi patet per tamen dia
 lacus quinqz omni illud ex quo
 sequitur nobilitas trahit ad poste
 ros ut regni ducatus. Comita
 tus et filia. Et tunc vsqz ad in
 finitum erit nobilis ille ad que
 dicitur non ex persona patris qm
 ipse h. aliud ex quo e nobilis.
 Rursus istud non transit et tunc
 de iure communi ex persona putat
 non transit ultra nepotem
 ut m. l. dmo. quartus et h. per
 consuetudines. In quibusda tamen
 partibz vltarie omnes descendentes
 admittuntur per nobili et tunc istud
 e probandum quinqz istud admit
 tunt leuitate ut per nobilibus
 habeantur donec ad paupertatem
 deueniant vel ad viles ar
 tes tunc incipiunt esse ignobi
 les et ita loquitur auctas phi. v.

politici. Vbi dicitur nobiles
 esse videntur quibz existit primo
 gentium virtus et diuicie recte
 intelligitur qd pollicia i. que tunc
 regnabat admettebat nobili
 tatem ex p. g. me donec diuici
 bant diuicie vnde breuit. scdm
 qd ap. l. vel princeps accep
 tat. ita e nobilitas ut supra
 consuetum est. Secundo potest queri
 si rex vel alius baro trahit
 ut per alias partes ex regni an
 tece possit milites vnde videtur
 qd non quia ibi e ut prius
 homo ut m. l. i. de offi. p. l. v.
 In contrarium est veritas quia ea
 que sunt in eis diuiciis voluta
 rie extra tritorum opera put
 ut l. i. ff. de offi. p. consil. et
 sic patet veritas predictorum.
 Ad propositum autem redeundo. prius
 Tales in arte lamfay opantes
 moralit. debent e. face vestem
 spiritualem. Ex quo mulieris forte
 de qua dicitur qd v. l. q. quest
 lana et hinc r. stragulatay
 vestem fecit pbi ut sic induti
 veste imperiali regni ingredi
 antur et tunc hec e caritas ut
 ait Gregorius super Evangelia
 luc. l. i. omnes vni q. tepor. e.
 duobz preceptis ut dilectio dei
 sit ad modum stans et dilectio
 proximi sublegimur ibidem.
Opp. secundo qd armatura
 malleo vocatur cu dolabro de
 hinc p. s. utale qd e in effectum
 intelligendum qd p. da spes arte
 mechanice e armatura cu sub
 alternat. omnes qui dolabro a
 malleo opantur ut sunt h. m. s. f. a
 s. p. h. v. s. f. a. b. i. p. r. a. n. a. u. i. f. i. c. e. s.

monetas componentes. In omni
malles opantur. Item rancieri sedo-
res lignorum. Cemeterij domus
muros ac turres edificantes
In omni dolabro opantur. In his
omnibus debet esse fidelitas sapientia
et fortitudo tales etiam ab illiis
debent precavere. Verum quia in
arte predicta complecti potest ars
sagittariorum et balistariorum
et hoc propter illos qui faciunt
veretas ad fabros et arcus
seu balistas nec non sagittas
quo ad lignorum pectores et
tales prohibite sunt per canones
fieri maxime contra vanos
et catholicos ut in deare. Omnia
de sagittariis. Ideo contra tales
auctor futurus probet dum pro
deum precepto dicit illud stude
agere quod bonum est. I. licitum ac
etiam honestum qui talis sit ars
secundum opinionem aliorum in belle
iusto etiam contra vanos licite
exerceri potest. Quia in tali bello
ut dicit Augustinus. Vtrum aperte
quis pugnet aut in insidiis
nichil ad iustitiam inter est hoc
probat. Dominus xxxij q. ij in
rubeo et in magno. Contra
paganos vero et fidei pseu-
tores licite hoc officium exer-
ceri potest. Quia autem sit peccatum
contra modo prohibito talem
autem excoentes est qui sunt ex-
coicandi moraliter tales artes
in dicta arte laborantes facere
debent sibi arma spiritualia ad
protegendum et pacandum eorum
et forma que instruit apostolus
ad Ephes. vi. d. Parate arma
domini dei etc. Prout enim sunt qui

mundi remanent contra tela ho-
minum. **¶** Item tertio quod sit navi-
gatio quia periculum pelago est
sicut quod est dictum quod tertia species
artis mechanice est navigatio
sub qua comprehenduntur omnes
opantes et utentes manibus
aria aquas qui in arte sua
taliter operari debent ut ad illa
ta sibi precaveant fortes et co-
stantes esse debent. Si enim
timidi existerent timore alius
imperit et pericula nestitibus
moneretur et ad hoc faciendum
induat nos auctor in sepe dicto
precepto dicens illud stude agere
quod iustum est. I. quod cum arte
decens. Et ab illiis ut dictum
est se precavendo a forti et co-
stanti animo cum pericula incurrere
se minime ut vis consideras
ta periculis in mentibus spe salu-
tis non videantur. De negare
magnum enim animi est magna
pericula equo animo tollerare ap-
paliter etiam tales sibi peniten-
ae arma faciant que secundum ta-
bula est post naufragium aut
secundum. **¶** Epistola lxxxviij apphen-
dat et cristi crucem que etiam
navis est ut ait Augustinus super
ioh. omnia ij. et insistent mare
et mundum quo transierat tunc
bus et undis se illudic uel
illudic ait Gregorius super. **¶** Ewan-
gelium ij. omnia m. etc. **¶**
¶ Item quarto quod agricultura
residens ceteros transiens
tellus operatur quod est dictum quod
agricultura est prima species artis
mechanice que intendit omnes
qui operantur terram de quibus

consequitur victu sub qua arte com-
prehenduntur omnes qui agris arbori-
bus ac eadem pastus deputantur
qui tunc in opatione eorum se ex-
ceant ut a peccatis et illiis
tale opationem concomitari sole-
tibz penitus immunes existant
ad quod induuntur per autorem
in primo precepto dicente illud
scilicet ager quo iustus est videtur
scilicet quod per terram cultorem
legem quod fuisse cayn primogenitum
ade. Gen. iij. c. Necesse enim
fuit hominem culture terre in sibi
ut quemadmodum terra est omnia
ter quia ex ea formationis
nunc sumptus inuenerunt et illarum
in fine vite habent in domum
ita debuit nobis videri laborem
nunc mediate prestare iustitiam
debet igitur agricola deum cognoscere
legalitatem huius mortem
per domino suo contempnere labori si-
deliter in sibi deum cognoscere sibi est
necesse ut a quo bona tempera-
lia respiciat quibus est donata su-
stentat et ei reddat gratiam acco-
nes decimas rerum fideliter et
liberaliter offerat eligatque melio-
ra ne eius munera velut al-
terius cayn respiciant aut quod
decimam partem quantam propter
deum tribuere omnia sibi ingruere
te tempestate aut hostium guer-
ra sub orta tollantur hoc ex-
probat Augustinus in cum decime
xxx. q. i. ita inquit ubi habetur
hec enim domini iustissima con-
suetudo ut si tu illi decima non
dederis tu ad decimam reuocatus
dabis inquit impio militi quod
non vis dare sacerdoti Nempe

pro eo quod deo magis est homo
per virtutem suam consilium indigne
temporalia multipliciter assequendo
deum disponere iudicio omnia tol-
limus ingrato Dignum est enim ut
homo qui in habundanti facit
deum non nouerat saltem sic adu-
sante sibi fortuna tunc requirit
unde legimus dauid regem dum
ei arripisset fortuna adulteri
et hominem pertrasse et dum
fugerat Saul aduersanteque sibi
fortuna in vultibus ac deo timore
per mansisse prodeo dicitur per
luxuriam imple facies eorum igno-
minia et queret nomen tuum
domine Item legalem oportet
esse agricolam et cum domino in
deum sibi retinuerit illi pro
na domini gerat curam vicus
aliena quam sua via maiorem
et nobiliorem vitam est in manibus
laborantem Sic enim artes sunt
dispositae ut nulla esset sufficiat
sed sua aliis vitando tunc va-
leant Item pro domino suo mortem
cum se facultas obtulerit contemp-
nere debet agricola Ad hoc facit
quod narrat valerius de fide-
litate cuiusdam pampinonis
li. vi. c. viii. Cum autem esset ali-
qui missi ut dominum suum occide-
rent comutata veste cum eo
et permutato amulo illi clam
emissit Se autem in cubiliis
et lectulum recepit et se ut
pampinone premitte audi per
narrat Seneca in de beneficiis
c. xiiii. Item agricola labori
fideliter debet in sibi ut vi-
cia dentet ita tamen ut labor
domino non perducet precepto

dicente Exo. xv. armeto ut
diem sabbati stifices in eo sc
nichil nisi sanctu operando.
in cuius pcepti puidiu age
rent si secus facerent et
sauris diebus opib; pmlib;
insisterent ad agrola eam
ptmet aialia .i. arnata mu
twre pimus pastor fuit abel
et meliora deo in sacrificio ob
tulit. **Ben. iij.** Sic illa opor
tet te sequi no plu arte s
moribus et vute. Et mem
to q ille no pt esse abel q
ayn malicia exort. Ad ag
colam isuper ptmet arbores
serere ac colere vmeas pla
tare et putare. **hec feat p^o**
Ro. ut scbut. **Ben. ix.** Pa
refert Josephus de causis rez
naturalui q Ro. vute mnt
siluestrem .i. labrustam que
a ladro viaru sc est dicta
que cu amara esset quadu
plex genus sagne accepit.
videlic; homis agm pora et
Syme. Delm; sagne adm
ota tra fecit firmu. Et ad tra
dicem angl; vitis posuit p
ase ut amaritudine vitis re
pulsu dulcorata fructu redde
ret. **Amnq;** de vno ei9 bi
beret mebratq; est. et mdatq;
in thabernaulo suo ob hoc
a filio suo. **Etiam** mmore s
dignitate derisq; e cu sobri9
fructu esset congregate filijs
natural vni. **Sn** dit eis pdeo
se sagnem dictoru aialiu di
xit apposuisse ut discerent
homies qnq; pte vni fieri
leones pte nam. **Enq;** agnos

sine metz p vtoridia. **Enq;** po
cos plurimicia. **Enq;** **Symeas**
p ariositatem psumpta. **Rad**
Symeas quicq; fieri videt totu
facere conatq; et diste sic et
multi cum sint sobrii pps sint
qbus officiis. **Abri;** vero effe
ti ca aliena officia se occupat
et cu seculis se credut. desine
nostant. **q;** moralit; tales celat
agru sui. **Sine** actu cordis como
quo docet. **Aplius** p^a ad **For.**
dei agricultura. **Estis** re. **Re**
dicat; aliam talia illud p^a
xxm. **Per** agru pignu hois
tu suu et ecce totu repleuerat
vitiq; **Sicut** em magno labo
re colitur ager exterior pro
fructu temporali. **Sic** multo
magis ager interior pfructu
eterno et spuali. **De** matia
agricultare et **Agultoris** duce
deo laaq; dicit; **ms** in p^a pte
metra i p^a **Telluris** si forte q;
Duo qnto q cursus quippe
pstit; venaco que dicit; **mi**
zans **delicta** **hoc** vlt; dicere
q qnta sps; dnt; mechanice
est venaco que quide copetit
magis mudanis et secularib;
qm cleris seu regularib; **Et**
ideo opantes in venacione que
diuidit; in ferma aucupii et
pistatoria quaru vtraq; mult
modis exort; ut ait **hugo**
vbi supra; **lato** et pitissimo
modo debent opari. **Pa** illa
que est pistu **lato** p^a cleris
aut ead; monachis vt **scd;**
aut in canone. **Quq;** de conse
d. v. **Tan** illa que est ferma
uel aucupiu non omi p^aone

nec omni tempore liata est ut
 Aug⁹ in *San*. *Ad* venatoribus
 luxuri d⁹ in glo concludere vi
 det^r ad hoc pbandu legimus
 Esau venatorem fuisse qm pec
 cator erat et penita no inveni
 ptm aliquem venatore du ve
 nator extiterit ne de pto *Ad*
 scachio obia valeat pistatores
 em aut stus *Aug⁹* pto inveni
 venatores nisi *Aug⁹* pto inveni
 aliquis quare magis prohibet
 venari qm pistari. Dicendu e
 q pistacio fit sine clamore ve
 nacio no vel quia maior e
 delectacio in venacio et sic nil
 pt de diuis cogitare. Et pto
 ibidem dicit *Aug⁹* *Quid* pro
 dest ieiunare visterib⁹ et luxu
 ari venatib⁹ abstinere a cibis
 et errare pto q dicit paru
 aut modicu pdest. Pro pto
 cu et sepa mtelegencia est
 stm q tplex e venacio s⁹ opp
 ssua arenaria et saltuosa p
 est illiata et saltuosa ut vi d⁹
Aug⁹ ultimo ibi h⁹ q cepit ne
 brot esse robustu venator coa
 duo et homi opp⁹ et extinc
 tor quos ad tuere edificanda
 allegit her hystoria habetur
 Ben x^o legit ibidem q hoies
 pty diluvii tmetes illud iteru
 venire dixerut alter ad alteru
 faciam⁹ tiam aug caimen
 ptmgat usq ad celu. Cuiusq
 edificarent confudit dno lignis
 eoru vnd turris illa dcta e ba
 bel id e confusio laboru vni⁹
 terre tu pmo esset bn vni⁹ lab⁹
 et pmois et ibi edificata e babil
 lona. Secunda e arenaria cu

quis pugnat in arena cu be
 stia dentata et ob hoc locat
 opas suas hanc qui exeret et
 qui eam aspiat et mortalit
 peccat et qui ea exeret i fames
 est nisi gla viru expiendat
 ut *ff* de postula l. 1. *ff* item
De *De* e saltuosa et her fit
 in siluis et saltib⁹ et h pt esse
 liata et illiata her multo mo
 dis pt mtelegi quia licet gene
 raliter liata sit laxa tamen
 ex tempore pt fieri illiata
 ut in quadagesima et in die
 bus ieiunoru ac etia tempore
 quo homines debet esse in *Salu*
 et orare ut in canone ampu
 tatis *Aug⁹* d⁹ *De* *De* *De*
 in religio⁹ et d⁹ v⁹ *Aug⁹*
 in p⁹ et mtelegi nisi im
 neret necessitas ut si fames
 vigeret vel bestie vastarent
 hoies vel pegas ut *de* *de*
 xi l. 1. *Aug⁹* illiata v⁹ omi tpe de
 as e. Tame causa sum⁹ et
 reare aomo posset esse liata
 nisi esset mms frequata aut
 clamorosa ut *de* *de* *de* *de*
Aug⁹ *Aug⁹* aut omi pro
 hibita est ut ibidem notatur
 Attendant igit venatores na
 mtati varietates ausu ptu
 tes temporu amissiones mva
 les occupaciones fructuu mo
 diatates que sepe eos cōomi
 tant^r q post vna bestiola
 s⁹ lepusculu timidu tot aut
 ausores tot cornu clangores
 tot vldatu vociferaciones et
 in fine vltu laboru amissiones
 et de alijs. Contra p⁹os et
 illatos mores p⁹dictos suusum

auctor in sepedicto p̄cepto illud
 stude agere quod iustum ē hoc
 est q̄ sit honestu et honestu et
 iudiciu nobiles ad talia anhe-
 lantes attendere debent vena-
 cioni p̄iada et vanitas que
 cū talia cōmittant p̄ omibz
 p̄cauere sibi nobiles debent
 p̄ncipes et barones Ne diebus
 dñas et festis p̄ncipalibz p̄-
 tales venaciones missas et ali-
 a dñia p̄mittat tūm quia
 ex hoc deū offendit tūm eā
 p̄pter p̄mōssim exm̄ subditorz
 qd̄ hec beneficia quod in quada
 hystoria recitat de quoda re-
 ge anglorū Endagoro nomie
 qui cum quodam die dñico ho-
 ra misse ad venandū iussit
 et beatus diuistrans sacris
 indutis cū ad altare dñi ex-
 pectaret nec veniret ab ange-
 lis audiuit introitū misse et
 thomeleson et postea ite mis-
 sa est cū diceret ei a rege
 adueniente q̄ celebrare debet
 noluit et exinde regi prohibuit
 ne die dñico venatu iret q̄
 aliquis posset de tali
 q̄stione vtrū seruū teneant
 obedire dñis in rebz illiatis
 quale ē hoc quia ē contra
 illud p̄ceptū q̄t vi p̄mū q̄
 xite regnū dei id est eadē
 quod semp̄ faciendū est i ma-
 ne ut ibi in glo. notat hugo
 Si autē ad hata venacionē
 compellant a dñis tūc non
 peccat mortalit̄ nisi placere

incipiat eis et verti in voluptate
 Sed hoc sane intelligendū q̄ ta-
 ta sit voluptas q̄ eā dimitte
 nolent si contra p̄ceptū dei
 esset **O**xi sexto q̄i nepe
 tenet loculu sam ficius corpustu
 lum mediana dicta qd̄ in effitu
 est dñi q̄ sexta sp̄aes artis
 mechanice ē mediana que sa-
 nando corpz habet plangere
 vitam humanā unde hī sime-
 dia nō attemptent alios curare
 anteq̄ sint in mediana suffia-
 enter instructi p̄pterea cōme-
 tator vō q̄thycor d̄ oportet
 medici in disciplina et sciā cō-
 instructi et q̄ diligentiā adhi-
 beat in medicando et q̄ cau-
 sas morborū in s̄mnet Sed
 multi repunt hodie in opaa-
 one artis sue multosq̄ i mē-
 as offendunt et peccat et
 papue in tibus s̄ p̄cto homi-
 ady p̄cto infidelit̄ p̄cto mo-
 bedientie et transgressionis p̄-
 offendunt p̄cto homiadū eo q̄
 ex ipis aliqui ea que sūt artis
 in suffiaenter operant et ideo
 rei sūt mortis multoz ve aut
 talibz medias qui quos sanare
 deberent occidunt Deberent
 em̄ p̄mo diligenter attendere
 ne tales medianas conferrent
 de quibz s̄dm̄ artem eis nō cō-
 staret Nam si dubitacionem
 habent q̄ noccat vel habere
 debent conferendo peccant
 q̄ semper in tuorem parte
 tendendū est ut in deare petio
 de homiadū. Secū q̄m̄ est
 homiōn relinquere in māu ar-
 atorū sui q̄ medice d̄ q̄ dubitat

Item etiam peccant si debitas
medicinas obmittunt s. ho. **G**
ex eis pto infidelitate offendit
quia facit emere res et me-
dianas citras di p. vikora m.
du possent eque bene. ipis e-
gratis subuenit quod puenit
ex infidelitate et auaritia. **T**
ao eaa offendit pto mobedi-
entiae quia ea que stia dei et
clesia cta mfinos statuit et or-
dina p. aiazu salute ut cose-
ssione coionem et filia negli-
gunt obsuare. Item subexcoi-
cationes pena phibet medicis
ne ptemporal salute aliqui
suadeant quod ipis mfinis m-
aie pialu conntat. **U**t mdec
Ann mfinitas. De pen. et re-
mif. **C**ontra prauos mo-
res talium auctor suarist. p. b.
m pnoiato pcepto dum dicit
illud stude agere quod bonu e
id e cu summa diligencia fidele
et obediencia artem sua debe-
ant operari. **A**dhibeat ergo me-
dianas pqualitate temporu e-
tatu et complexionu et regio-
um. **E**t exemplificat. **A**ug. **E**pla.
qnta de quoda medico qui adhi-
bebat quod congebat dolori ai-
usdam et sanitas coseuta est
ut ille post aliquos anos gna-
tus dolore apposuit ibi medica-
tu ppter quod fuit ei perus et
cu a medico qssisset quare fuit
hoc. **R**espondit medicus q illi eta-
ti no fuisse iussu apponi illud
medicamentu. **E**t subdit. **A**ug.
regula bona q tatu valet ra-
ao ut artibus no mutatt q s-
eas fit ptpis vaie e mutanda.

T super eaa prudens lator
attende debet et notare q sub-
arte medie ne du phisla vni
et cyurgia et pygmetariu
qm medicine artis cooperato
res vnde antiqui desebant me-
dici sub hac forma vti hoem
in cathedra mgnali sedentem
libru in manu depora tenentem
vraolu pygmetariu in sinistru
hntem. **I**n corrigia seu cingulo
ferramenta vlneru et vlneru ge-
stantem phunt intelligi debent
phisla et h m li. p que eaz
accipiunt. **O**ms gramatica loya
Rethorica **G**eometria **A**rismetica
et **A**strologia ac **M**usica. **R**am
pfectu medicu libru gramatice
ppositiones assupaciones **P**oetice
plocutiones et facies **R**ethorice
dimensiones **G**eometrie horaru
dieruq. certorem m. arismetice
Anomia pulsuu tamq. armonia
musice. **I**n dandis vero mediis
et immuacionib. lmacones astro-
logie stare nate est. **I**n vnaolosi-
gantur pygmetariu et media-
naru confectores et pulueru ac
specezu aromatizatu coadma-
tores. **I**nfermentis vero que
in cingulo deferunt medicos cy-
urgicos signatu diamq. horu
om pum theorice speculatores
sunt. **V**ltimi vero duo pructa
opediuu vocantur medicos phi-
sicos studiosos et solertes esse
oportet circa stas ante dictas
cu em vita huana corporis
quodamo sit in manu media m
si habeat multaru spmiaz pui-
am et postea nisi mediane
arti se totalit dederit magis aspe-

medici
imago

qm̄ egritudinē auctor potest est
 marū In eis morū maturitas
 vorū furesia corporis castitas
 penitē esse debet Ad infirmos et
 multa sanitatis pmissio frequēs
 visitatio curarū causarū signorū
 egritudinis requirendarū in libr
 auctorū et maxime ypoaratis
 Galienū quicquid sollicitudo oīo
 da aon ad infirmū multa medi
 a sūt cōuenerūt nō se litigator
 aut disputatores exhibeant ne
 videantur magis inuidi famam
 querere dū disputando viasse vi
 dentur qm̄ de ambentis salutē
 tractare Tollant ergo media
 controuersiam auctorū ne magis
 appareat studeant qm̄ curare Cū
 em̄ regimarū auctorū qm̄ mulierū
 egritudines media exhibeant
 occulta qm̄ vicianda qm̄qz inspi
 ciunt Adeo sup̄ oīa necesse
 esse est eos esse castos exo y
 poaratis De quo valerius refert
 qm̄ tante extiterit continēcie
 qm̄ velud statua iuxta stortū
 ī mobilis dicitur p̄ mās p̄
 pigmetarū vero aūa gerūt
 eis solliate que eis mādatur
 a mediis ad implere ne obli
 uione vel diuersis causis oc
 cupati ī mediis vel cōfec
 tiombus vno pro altero pōito
 homi se pbeant oīsores sal
 laciam fugiant ne sophistia
 aromata fures plus potaq
 qm̄ pigmetarū iudicentur vng
 uentariū facere debet vng
 uenta suauit̄ et vnaōnes
 confide sanitatē venēosa sm
 pliā eam ipis reqrentib
 vel suspectis nullatenus quorū

pao tēuat ne malua ducti ad
 dampna proximorū illa cōmūtāz
 fiautqz participes cūm hū qui
 gerē debent aūa sanitatis vel
 salutis cōrurgia quoqz compa
 cōtes sūt egris ne suale se p̄
 beant maiores volnerū vel
 eāa vlorū ne fuma p̄dici ar
 mīcos dicāt plus qm̄ volnerū
 auctores hū omēs cū om̄ egr
 aūa gerūt sui ipiqz plus hēat
 ut purgatis passioibz moribz
 se sanos pbeant Moralit̄ tales
 in medias laborantes p̄caueant
 morbos aīarū et lepras ī p̄dici
 sm̄ id hūc m̄ Medice aūa tēpm̄
 de materia medicorū et eorum
 fidelit̄ lacus dicitur infra stōa
 parte metā p̄cepto xxvi Cor
 pis auxiliū medico cōmūte si
 deli **P**ro pmissorū intelligē
 magis in specialī est de infra
 scriptis quorū q̄stioibz in vestiga
 dum Et p̄mo vtrū medicus
 teneat p̄oat infirmū q̄t curare
 qm̄ cū p̄mittē mori hūc q̄
 to breuiter r̄ndet qm̄ medicus
 tenet aūa et consiliū impede
 pauperū languido facio quia
 mortem languētibz pbat infirm
 gere qui hanc cū possit ex
 cludere nō excludit Exo p̄m̄ d
 in p̄m̄ vbi dicit glō qm̄ medicus
 debet p̄oat gratis curare qm̄
 p̄mittere mori nō solū pauper
 sed eāa dūntem sed iniquū
 ad iuste repetere possit expē
 sas si cōualuerit quas p̄pter
 eū fecit si nichil vult ei dare
 cū negoatū ei q̄ vtilit̄ gesserit
 Breuit̄ dicitur qm̄ sic p̄ t̄ p̄omp
 ff de neg. g. vmo sc̄l̄ r̄petere

p^r si moriat^r eger quia suffiat si
 vultu^r gerit caput licet euentus
 nō sit secuta **f. e. l.** sed an vltro
 nec ei obia p^r q^r causa pietate
 fecerit sup^r illos nisi illi infimo
 esset p^rmiq^rus **ut e. e. Almeta**
 quia videt^r donasse si est con-
 uicta p^rsona nisi p^restet^r seais
 si esset exone^r hno concordat
 longo **ut no. de pe. d. in. adhuc**
 instant **Potentis** igit^r eisdem t^r
 mis querit^r p^rdo de tali q^rstioe
 v^ra pona q^r infim^r p^rhibet ne
 alique medice dent^r ei inquit
 medice eo invito curare debeat
 eū et medianas t^rbueret **Fideo**
 q^r licet sup^r hac q^rstione multi va-
 rie dixerunt tamē finaliter co-
 cludendū est cū **Aug^r in canoē.**
ipa pietas xxviii. q. iij. cā p^r
 q^r eū m^ritu curare debet et p^r
 fuit m^ritu ex^rhere de domo
 vuitura **p^rmo p^rsum p^r eū fin**
 p^r fuzosu cum illa v^rba d^ro
 in egritudine ut d^rat **l. Quidā**
f. de condi. iusti. de p^rma et
idā q^rstione abiosus plenus
 videt^r p^r in speu de sala **f.**
 vlt^r **Quid si infim^r et v^r sep**
 ti **querit^r tercio v^ru pearet**
 infimus nō obediens medico di-
 candū est **scdm mmo. q^r nō tene**
 et **ex debito obediē** quia medi-
 ci nec plat^r est nec homo cui
 mandatis obedire teneat^r **ta**
 bonū est q^r ei credat tamq^r in
 arte mediane p^rito **ipa et si in**
 finis ip^re scient^r sumat cibum
 vel potū noauū peccat quia
 tenet^r corp^r suū **scdm d^rum**
 diligere p^r tamē dia q^r si nō
 arderet mortiferū q^ruis uideret

infinitatem inde augeri non
 peccat mortalit^r vel saltem nō
 ita g^ruit peccant eāa seruitos
 scient^r talia m^rstrates **An samte**
 quoq^r q^r quis nō tenet^r vult
 medianā **Si scient^r acciperet**
 aliquid nociuū vnde mors ut in
 finitas eueneret g^ruit peccaret
 in hac op^r **e. hosti. Querit^r**
 quarto quid de illo qui peccat
 uel flenbothomat aliquem
 qui inde morit^r **Dicit doctores**
q^r si talis p^rity erat et ad hi
 biut diligenciā debita nō tē^r
 in aliquo quia poag cū q^rm
 eius culpa mors euensse p^re-
 sumit^r **ar. xxviii. q. v. de oia**
 dendis circa mediu **et m.**
36. f. Oxi septimo op^r postre-
 mo loco residet que ludis loc^r
 p^rsidet theatra vocata quod ē
 dictū q^r ultima spēs art^r me-
 chanice est theatra que quid
 ē s^rā ludorū a theatro dicta
 ubi populus conueniebat ad lu-
 dendū ut ait hugo vbi supra
Circa quod scdm q^r t^rplexo lud^r
 in sacra pagina reperit^r **p^rma**
 ē p^rme illusionis **Padus ē lasti**
 me vamtat^r ac voluptatis
Terca ē poalis honestat^r p^r
 ē illiat^r tota^r et ideo relinq^rdg
 vnde **Gen. xxxi. scibit^r q^r Pa**
 ra vidit v^rsmahetē lude ai
 ysaac in quo ludo vidit illu-
 sione et significabat d^rapcone
 ut ait **Aug^r sup iohanne O**
melia. x. **Secundus ē eam**
 relinq^rdg **Idco Exo xxxviii**
 signant^r scribit^r q^r sedit popu-
 lus mādlicatē et bibe^r et surce-
 pit lude tales ludi cauendi sunt

Unde **fr** sup omē vi ait q
deus nō dat ludere sed dabo
lus **Si** luserimq inq ante cer
tamē appa cademq pigritia rē
Pontu p̄dutos duos modos
puos ludorū autor sumis
p̄bet et hoc infra in xxviii
p̄cepto. **Pro** lude in quo t̄ay
ludus qui est socialis honestatē
ē concessus et iste fieri debet
causa recreacōis et laboris
leuamē vnde **Seneca** de bi
quillitē in fi dicit q **Socrates**
ai pueris ludere nō erubeste
bat et catho eam laxabat
am̄ aris publicis fatigati
Sequit q animi meliores ac
ores requieti surgent et pō
exm de agris sterilibz q p̄at
ato illos ex hauriet inq mē
nissa fecunditas ita aūz m
petā assiduus labor frangit
vires reapiunt paulatim re
soluti et remissi **Sil** p̄t
exm q sompnus r̄fecacō
est necessari⁹ **Si** tamē cōti
nuus moris est **Sil** de ludo
honesto **Et** ideo inquit legu
conditores festuos instituerit
dies ut ad hilaritatē hoies
publ̄e cogent⁹ tamq̄ necessa
riū laboribz m̄ponētes tem
p̄amentū **Sequit** indulgē
dū est audandiq subinde
oau quod alimēti virū loco
fit vnde hugo vbi supra lu
dos id aō inter legitimas ac
tiones cōmāt quia tempato
motu n̄alis calor mitigatur
in corpore et letia m̄tis re
p̄at⁹ et p̄ tanto **Ar** lebi
c. De finali regis intencione

inter cetera alexandro talem
ata hoc t̄buit doct̄na dices **Deet**
Impatoria maiestatem p̄matos
habere fideles cum quibz delec
tabit⁹ / cū tediosus fuerit / cum
varijs instrumentis et generi
bus musicorū **Quā** em̄ humana
in talibz delectat⁹ / sensus requi
estunt sollicitudo et curiositas
evanescent et totū corp⁹ vigo
rat⁹ **Ex** h̄is concludi p̄t q
om̄s generalit⁹ et specialiter
dm̄ et regentes indigent aq̄
quiete et gaudio tam corpali
qm̄ eāā mentali et spūali qd
eāā racōnibus infra s̄ptis
p̄suaderi p̄t **p̄ma** racō fun
dat⁹ sup labore corporali rē
quia v̄tus m̄a corporalis finita
est et laboribz determinat⁹ p̄
aonata / et p̄pter hoc cōtinue
laborde nō p̄t / sed indiget hō
quiete ad corpis r̄sollamen
vnde cū ultra modū et m̄sū
in aliquas op̄aciones se exē
dit ex hoc fatigat⁹ vnde ad
delectacō que fit p̄ locos et lu
dos honestos sic quies in bono
delectat⁹ necesse habet homo
coris corpali bz m̄ponē tales
delectacōnes et gaudia honesta
nō solū in se ipō cōm̄ eāā m̄
p̄dables et cū quibz cōvivit a
liqn̄ leticiā cōndendo ut sit eu
trapelus **Secunda** racō finda
ri potest sup cura et labore spū
tuali et animali et **Quā**
em̄ v̄ta aū finita sit et det
m̄nata ad certas op̄eraciones
atq̄ p̄poracionata **Et** ideo qn̄
ipa aū sup sensibilia elevat⁹
et in actu consideracōis est

nientia ut in legendo medita
 do et hinc sibi inde nascitur
 quedam fatigatio animae suae ho
 intendat opib; racionis specula
 tione ut doctores et alii studio
 insistentes suae intendat opib;
 practice magis tamen fatigatur
 in opib; racionis speculative q
 magis a sensibilib; elevatur
 In vtroq; tamen tanto magis aq
 fatigatur quanto vehementius opib;
 racionis intendit. Quia ergo
 fatigatio corporalis soluitur per
 quietem corporalem oportet q
 animae fatigatio solvatur per anim
 quietem que est delectatio vel
 gaudium que habentur plures et
 iocis honestos ut dictum est. Pri
 vero celia quales sunt vel ee
 debent religiosi ludos primo
 et scdo modo caveant et si a quo
 videntur ludo sit in eis debita
 causa debiti modus debiti temp
 et religiose persona. **Pr**imo
 scilicet et doctor **E**xangel
 cus vocatur ad dandum consilium
 et auxilium talib; racionis no in
 dat quibus demones delectantur
 unde et in sompno dictum fuit
 illi Romano ut ludi instaura
 rentur put reatit **S**icut quia
 to de civitate dei c. xviii pro
 premissorum intelligencia ac et
 infra dicendorum magis in specia
 li de duob; est inquirendum
 et investigandum. Et primo vtru
 in ludis et iocis possit esse vtru
 Quid vtru in ludis sit viciu et
 quid. **P**rimo dicendum est
 scdm tho. scilicet q. xv. q. i. sicut
 homo indiget corporali refocilla
 tione quia no potest continue labo

rare ita anima ex parte anime
 indiget quiete et solacio quod
 fit per ludum et iocosa circa
 que tam parve videntur esse
 cavenda. **P**rimo et **p**rimo q
 predicta delectatio non queratur
 in aliquibus operibus seu viciis
 trapius vel noaviis. **S**ecundum
 ne totaliter gressus anime solvatur
Tercium ut ludus sit congruens
 scdm congruitatem persone tam
 poris et loci et scdm alias con
 stantias debite ordinetur. **E**t
 vtru scdm **p**rimum vocatur. **S**icut
 polia. **P**rimo scdm vobis dicitur
 est scdm tho. vbi supra q. m.
 cum potest esse in ludo duob; modis
 primo quidem scdm excessum qui
 quis ad ludum assumit trapiam va
 uel facta vel etiam ea que videntur
 in proximo noaviu que de se
 sunt peccata mortalia et sic exce
 ssus ludi est peccatum mortale. **S**tem
 potest esse excessus in ludo qui
 non est cum debitis circumstantiis
 puta quia non competit locus
 seu tempori negotio aut persone
 et hoc idem quique potest esse peccatum
 mortale propter vehementiam
 affectus ad ludum quod quis cont
 preceptum dei vel ecclesie talib;
 vti non reusset. **S**icut autem
 veniale scilicet cum quis non tantum
 afficitur q. propter hoc vellet aliquid
 contra deum committere. **S**ed potest
 esse in ludo viciu propter eius defectum
 nam contra humanam rationem
 est ut aliquis se onerosum aliis
 exhibeat puta dum nichil delecta
 bile exhibet et delectatione aliorum
 impedit. **U**nde **S**eneca dicit
 Sic te geras sapiet ut nullus

prohemial te horreat tamq[ue]
asperu[m] nec q[ue] tempnat quai
vilem. Sed quia ludu[m] no[n] p[ro]pter
se q[ue]rit[ur] sed p[ro]pter op[er]ationem
ideo defectu[m] ludi m[un]di e[st] viciu[m]
sub q[uo]m excessu[m] ideo dicit p[ro]p[ter]
u[m] **E**th[ic]o[rum] q[uo]d paru[m] de de
lectu[m] suffiat ad vita[m] quai
p[er] conditio[n]e[m] sicut paru[m] de sile
suffiat in a[n]i[m]o. De hac mat[er]ia
la[us] dicit[ur] infra. **T**ercia
parte metat p[re]cepto v[er]u[m] **I**nt
pone tuis r[ati]o[n]e. **P**er ludu[m] no[n] l[ic]e
tis et qui s[un]t dicit[ur] infra
xxxij p[re]cepto. **P**roco lude. **P**er
ludo alee et alijs ludis illat[ur]
dicit[ur] infra. xxxij p[re]cepto
Alea fuge r[ati]o[n]e. **P**er u[m] quia ex
p[ro]hibitis mechanic[is] aliqui s[un]t
re[rum] negat[or]es seu merca
tores qui in ip[s]is mercatib[us]
in vendendo q[uo]m ead[em] emendo
ut plurimu[m] occulta fraudu
lenta malicia et rapina
exercent quia volu[n]t vili emere
et care vende ac ead[em] m[er]ch[an]die
minuunt et in vtilia multa co
mistant[ur] que om[n]ia et singula
ab hominib[us] d[icitu]r s[un]t q[uo]d puer
xix et lenit[ur] xix luculenter
apparet. **A**b hominib[us] em apud
deu[m] pondus et pondera sta
tera iusta et equa s[un]t pon
dera atq[ue] in talib[us] impia hor
tameta pueria regnat et me
diana. **I**deo contra mores ta
liu[m] s[un]t p[re]cepto et m[er]ito auctor
succursu[m] p[ro]bet. In hoc p[re]cepto
to p[re]cepto. **I**llud s[ci]de age q[uo]d
iustum e[st] / q[uo]m q[uo]m i[st] p[re]ceptu[m]
generalit[er] tangat om[n]e ut sup[er]
d[icitu]r e[st] p[ro]p[ter] tam[en] tangit

cui[us]q[ue] generis mercatores s[un]t
s[un]t mercatores p[ro]p[ter]u[m] telaz
et quatuorq[ue] reru[m] et h[ic] sub
brachio m[er]it[ur]ali comprehendu[m]
s[un]t tales mercatores s[un]t cap
tores pecunia[m] et mutatores
sive tales s[un]t deponit[ur] et p[er]
tunaru[m] receptores qui ead[em]
libra complectunt[ur]. **S**ub i[st]i
debent p[ro]curat[ur] fuge debi
ta cauere p[ro]missa q[uo]d attende
et seruare ac co[m]missa depoi
ta integraliter restituere. **S**ic
om[n]i facientes auctoris p[re]ceptu[m]
diligent[er] obsequabunt[ur]. **P**rocu[m]
p[re]cepti intelligit[ur] ac et obsequa
tia puto vtile et curiosu[m] de
infra scriptis q[ue]stionibus quere
uel in vestigare. **E**t p[ri]mo v[er]u[m]
mercator honestu[m] venditione
reru[m] vicia patefacere debeat
an ea celare quod ead[em] de emp
tore p[ro]pter latentem eius bonita
tem est intelligendu[m]. **S**anc
quo ad p[ri]ma partem p[er]tractat
Fulgi[us] l[ib]ro p[ri]mo de officio et xij.
sic dicens. **Q**u[od] p[ri]ncipat[ur] aui
tissimu[m] discipulus. **P**rogens
dicebat om[n]ia patefacienda. **P**ro
genes babiloni magis et
quis stopya dicebat contrariu[m]
no[n] oportere venditoru[m] vicia
reru[m] palare nisi q[uo]ntu[m] sit co
stitutu[m] iuxta auli. **S**ed de edili
edic. l. q[uo]d si nolit. **S**ed p[ri]m
m[er]it[ur]apia et e. ti. le. ediles
p[er]tera sine m[er]it[ur]is age vnde
p[ri]ncipat[ur] dicebat q[uo]d emptore
pati ruere et p[er] errore[m] m[er]it[ur]u[m]
dem m[er]it[ur]e plus e[st] q[uo]m viciu[m]
no[n] m[er]it[ur]e q[uo]d tam[en] sentit[ur]e
p[er]hemis public[is] exat[ur]comibus

Pyrogenes quid stultus qui ven-
dorem viam rei qua vendit nar-
rat. Et si pro p[ro]prietate domini
pestilentem vendo. Et unde co-
cludit Tullius quod in dubijs causis
ex alia parte defendat honestas
ex alia utilitas quae diceret
honestum si narrare viam rei
vendende. Utile vero non p[ro]uide
Et sequitur hoc celandi genus
quod non videat non apti non
simpliciter non ingenium non iusti
non boni viri. Vbi nota po[te]st ob-
scuri astuti fallaci et p[ro]prietate
Tullius condempnator app[ar]et. Tho-
mas per quod lxxviii. ar. iii. dicens
quod ad rem duplex defectus
considerari potest unus quidem
secundum speciem rei. Et hunc quid
defectum si venditor cognoscit i-
re qua vendit fraude committit
in venditione. Unde venditio illi-
cita redditur. Et hoc est quod dicitur
contra quosdam. Vbi nota. Item
tunc tuum verum est in storia vinu-
m mixtum est aqua quod em-
p[re]mixtum est patitur defectum qui-
tu ad speciem. Alius autem defectus
est secundum quantitatem quae per mensuram
cognoscitur. Et ideo si quis vitat
scienter defectum mensurae in ve-
dendo fraude committit et est il-
licita venditio. Unde dicitur. Pen-
tro. xxxv. Non habes in sacu-
lo diversa pondera maius et
minus. Nec erit in domo tua mo-
dus unus et maior et postea
subdit. Abominatur enim dominus
qui facit hoc et aduersatur omni
iustitiam. Perag. defectus est
ex parte qualitatis puta si
aliquod animal infirmum vendat.

quasi summi quod si quis sciet
facit fraude committit in vendi-
tione. Unde est illicita venditio
et in omnibus talibus non solum aequus
parat iustam venditionem
faciendo. Sed etiam ad restitutionem
tenetur. Si vero eo ignorante
aliquis p[ro]dictorum defectum in
re vendita fuerit venditor qui
de non parat quia sciat iustum
ignorantem. Non tamen eius op[er]a-
tio est iusta tenetur tamen ad
ad eius pervenire notitiam dam-
ni recompensare emptori et
quod dictum est de venditioe et
intelligendum est ex parte emp-
toris. Contingit quippe venditor
rem credere rem suam esse magis
p[ro]prietatem quantum ad speciem sicut
si aliquis vendat aurum loco au-
reum emptor si cognoscit i-
uste emit et ad restitutionem
tenetur et eadem ratio est de
defectu qualitatis et quantitatis.
De his per quod illicitum est vendere
aurum vel argentum ab alchim-
istis factum pro vero auro et arge-
to quia non est adeo purum ut
verum aurum nec habet omnem eandem
p[ro]prietatem sicut p[ro]prietate leas-
i et quia valet aurum verum
contra quasdam infirmitates et
quia frequenter potest poni et huiusmodi.
Si autem per alchimiam fiat ver-
um non esse illicitum vendere
pro vero quia nihil prohibet actu
uti aliquibus naturalibus causis
ad producendum naturales et ve-
ros effectus. Sicut Augustinus dicit
in tercio libro de trin[itate]. De his qui
arte demonum sunt. Contra
p[ro]prios mores talium auctor rimedia

et succursum adhibet modo quo
supra et eadem preceptum
quo supra. Et sic in generali
patent vicia seu defectus ipsorum
mechanicorum cum eorundem
aliqua reformatione. et

Nunc consequenter restat
dicendum de viciis seu defectibus
quibus diuites committuntur imple-
cantur et de remediis per autorem
hinc applicatis quantum ad hoc acci-
dat illud quantum in libro ubi dixi
quod diuitum in mantas medele
per sagittas quibus collocatur
bi notanda. Quia perdes quater-
nario confirmantur vicia ut
plurimum liquefacit. Quia autor
amando sollicitus in opusculo
puncta committit hos viciis in
primis seducens angelum superbia
inducit dux contumelia atraxit
per deum auctoritatem pendit. Et
per habundantiam colit in temperan-
tiam bonis abutitur. Quia
plus accumulatur accumulatur in
hiant sic multi sunt egentes.
Dico primo quod hoc viciis in
et quod est dictum. Quia radix
vicioz sunt superbia que seduxit
per angelum. seu luciferum mul-
tores decipit ipsos diuites et
hoc quadruplex secundum quadru-
plicem ipsam superbie spiritum per-
scribit. Primum in morte prima est
cum homo bonum aliquod a seipso
existimat se habere. Secunda est cum
ex suis meritis credit bonum
aut virtutem habere quam de-
bit. Tercia est cum homo
iactat et asserit se habere bonum
aut virtutem quam de veritate non habet.
Quarta est cum superbus despectus

omnibus ceteris vult singulariter
apparere per omnes. Per primam
igitur spiritum superbia ipsa diuites
aliquos fallit ex hoc quod facit eos
credere quod bonum quod habeant
habeant a se ipsis quantum ad hoc quod
inter deum offendit. Primum quod non
homo sed solus dei est bona omnia
causare et providere hoc autem
quod creditur. Evangelica veritas
per 1. cor. dicente omnia per ipsum
facta sunt. Et propterea dicit apostolus
1. ad cor. xv. Primum dei spiritum
id quod spiritum et. Per istas species
superbie falluntur diuites alii et
et quantum est ad hoc confunduntur
et dampnantur. Primum est quia licet
homo per aliquem meritorum actum
posset habere vel mereri aliquod
bonum vel aliquam virtutem. Rursus
solum in humana que creatura
semper et natio indiget omnipotenti
creatoris nostri subsidio tamquam
primo manente et operante absque
meritis humanorum ad bonum quodlibet
faciendum vel quomodolibet accedendum
propter quod dicit Augustinus in libro de
corpore et gratia. Nullum proprium sue
cogitando sue volendo sue amando
sue et agendo facit homines
bonum. Et apostolus ad rom. ix. dicit
quod non volentes sed velle nec cre-
des sed dei misericordia. Per
terciam superbie spiritum falluntur di-
uites aliqui hec est enim quod superbe
iactat et se asserit habere virtu-
tem vel bonum aliquod quibus care-
ret. Unde ysaia libro ethy. Superbi
peribunt dictum est quia semper vult
videri. Primum autem recta ratio vult
et voluntas cuiuslibet extendatur

plum ad ea que proportionantur
eidem s^{dm} rectam ratione et dig-
tatem ipⁱ voluntas vero supbi
appetit excellenciam p excessu
no proportionatu eidem qd ad spe-
cies ista contraria ratione semp
a mala p^{pt} qd stbit Theophras-
tus quia homo et maxime di-
ues se p^oteris amat in sui
iudicio erant Et hoc e qd erant
sp^{tu} in sigillis foratis ubi di-
cebat^r. Sapientior est qui absto-
dit sapientiam quam nouit qⁱ qui
ppatit quam no nouit Per q^{ta}
supbie spem fallit etia aliqui
duntaxat s^{dm} qd sup^o Vao est
quia p^{ma} et originalis super-
bia nata e in celis et illa vi-
tuebrata p^hape dyalo qui an
supbie sue lapsu erat angelus
dictus lucifer in amore ordinato
pulchritudinis et sapie sue ferens
lucem **P**ostea i amore pulch-
ritudinis i mediate supbie de-
cep^tus aduersus deu creatorem
sui sua malicia se opponens
dixit **P**ona sede mea in aq-
lonem et ero s^uis altissimo
p^{pt}er qd fuit illa p^{ri}apalis
origo supbie aliaru sup^o dicit^r
maie et fomes creatoru suo p
que facta s^ut omnia Oppones
se p^{sup} sit Sic supbia reliq^{ue}
sue originalis p^{re}sentia nature
vlt^e appare sublimis et omne
aliis **V**ao e vt fuit illa su-
perbia p^{ri}ma lucifer de gl^orie
et celestib^{us} sedib^{us} cecidit ad m-
fualiu tormeta penaru Sic
supbus quib^{us} de statu exelle-
ce vel honoris in quo indigne
desiderat eminere dig^o p^{ri}apit^r

ad periam hoc e siquidem quod
scribit **P**rog^o in mor^o diceb^r
Supbia natione celestis est
et ideo celestes appetit metes
et ad p^{ro}os orta reuolat cona-
t^r homi gloria et puritatem
corumpere que dei gloriam
et angeloru puritatem reu-
pit ut faciat ruine paria
pes quos inuenit et nuc can-
formes **E**t p^{pt}ea ysa^{as} om-
qⁱ ad mirando dicit **Q**uo cea-
disti lucifer de celo qui mane
oriebaris qui dicebas in cor-
de tuo **I**n celu ascenda et sup
astra celⁱ dei exaltabo solui
meu sup altitudines nubiu
et ero s^uis altissimo **R**ota
s^{dm} scripturas et canones q
angeli dicit^r multiplici^r ram
p^{ri}mo dicit^r **A**ngelus consilij
ut xpus hic p^{ri}ma liberat
Sadus dicit^r miserij ut sup
ne vtutes hic p^{ri}ma copulat
Feraz dicit^r paas ut homo
hic teraz edificat **P**rtaz d^o
sathane ut demo hic calophi-
sat **I**mus missus e ad libe-
randu hic apparuit abrah^{am}
valle mabre ut d^o xxxv **F**er-
to die **S**adus ad amicaandu
hic liberat loth de ciuitate
Sodome d^o xxiij **F**eraz
ad instruendu hic eduxit yst^{ra}
de egipto de con. dy. ij **F**er-
ra **P**rtaz ad impugnandu
hic cor phaoms induit
xxxij. q. iij. **R**abu hodon^o
Item **N**ohes baptiz^o vocat^r
e angel^o ut malach. i. p^{ri}bi
et **E**go ego mitto angeli
meu ante facie tuam **I**tem

angeli
-la-2-

aiatus hominis unde in actibus
apostolorum de petro vocante ad
hostium dicit angelus eius est
spiritus sanctus predicator unde Job
timebunt angeli et ipsi impug-
nabuntur. Item pilatus in iherosolymis
in. Et angelo loquens scribe
Fide in quod in christo. Et angelo
phes de peccatis. Item inquit
item sacerdos quibus de quo
dicitur apocalypsis in quod angelus
domini exaltatus est in quod in fac-
tibus item fomes peccati
unde paulus dicitur in simy-
lus carnis mee angelus sathae
v. q. v. non omnes enim hic per-
patam malitiam et iniquitatem
domine atque superbia perdidit pul-
chritudinem et decorem etc. Ad
hunc sensum optime facit quod
dicit albertus in de animalibus
quod super ripam inli morantur
quedam aves que paradisi aves
mancipantur eo quod nulla pulch-
ritudo coloris sibi desit que si
illaqueate fuerint gemit magis
cessant donec moriantur vel li-
bertati donentur. Rursum autem fue-
runt in libertate valde suavi-
tor cantant et papue tempore
quo flores maxime apparet super
terram. Qualiter per has aves
intelliguntur angeli paradisi scilicet
quia omni virtuti pulchritudine
fuerunt in sua creatione de-
corati quorum quidam per peccatum ut
est dicitur fuerunt illaqueati v-
sa peccati. Et stenda super altum
domine inebriatus etc. Inter ceteros
autem lucifer secundum beati
gregorium senioris fuit a primo
in civitate ceteris excellens

et perfectior ac etiam in gratuit-
et naturalibus ante lapsum em-
nensior. Et hoc auctoritatibus
beati Job et Ezechielis prophete
comprobatur. Unde Job xl. et
Ezechielis xxxviii. fuit primata
excellenciam et potentiam in simi-
antes de eodem sicut dicitur
omnis lapis preciosus optimetum
tuum. Sardius Thopazius Iaspis
Crisolita Smaragdus Saphirus
Carbunculus et Smaragdus. Ho-
nem dicit genera lapidum quia
numerus novem sunt ordines an-
gelorum. Nam cum per sacra eloquia
Angeli archangeli et omnia dicitur
ones principatus etc. apta narra-
tione memorantur. Superiorum autem
quante sunt distinctiones ostenditur
quibus tamen iste optime fuisse de-
scribitur quia eos quasi vestem
ad ornatum suum habuit quorum
dum claritatem transenderet
ex eorum operatione clarior fuit
Ideo quod cum ipse et sui sequaces
sint in mortales propter eorum super-
biam ut est dictum genere pe-
tie non cessabunt. Job xxxvi. fuit
gigantes genuit sub aquis. Quia
concordat canon principaliter de pe-
ccatis in vbi habetur. Quia qui deo
peccans sine remissione dampnatus
est quia magnus sine comp-
tione a summo fuit creatus. Et
angeli beati propter libertatem
donati iugiter cantant ac dulces
faciunt melodiam. Et papue
autem suavis per amorem qui
etiam flore cepit idem cum virgo
beata rom peperit et mundo au-
didit venerandum tunc hora eorum
angeli decantaverunt. Placuit enim exaltari

deo Et mōra pax hominibz boe
volunt^r luc^r n^r Et m^r fan^r nocte
c^r porro de conse. d^r p^ra^r
79 **A**puertens igit^r ang^rl^r rāio
malis maturitas qm^r fragilis i
caduca sit hmg ex cellenaa tpa
lis nram supbia detestet^r que
quidam supbia de diuicijs origi
nem dicit^r extraxisse ppta
vidropico mftato applat^r De quo
luc^r xiiii **E**ste homo vidropiq
erat ante illū hanc sū supbia
quibz pūmope debet detestari ut
secūioris vite felicitate letetur
qm^r sicut tradit glo in phemio
pūm libri sup dyom de celestie
rarchia Superbi capti sūt la
quos ppter audaciā pūpūciōis
eorū ppta dicit **P**ug^r m hō de
doctrina vana **N**ulla ē fere pa
gma sctōrū librorū in qua non
sonat q^d deus supbis resistat hu
milibz autem dāt grām Et pū
xviii **C**ontionez pcedē super
bia et ante ruinam exaltabr
spūs **E**t autem supbia adu
cijs origine traxerūt ostendit
Seneca dicens **Q**um diuicias
consequi volum^r in multa mala
madim^r igit^r diuicie male sūt
diuicie sūt causa maloz nō
qua npe faciūt aliq^d sed quia
facturos irritant sicut gladius
nemēz occidit sed ē telū gade
tis **I**nflant diuicie aios su
perbia parūt inuidia cont
runt hoc ecē multoz diuitū
et potentū compbat^r exēplis
De quibz legim^r in sptōis q^d de
aarius npos diuites supbas in
pūti pūit qm^r alios ptores
pūm exemplū de luifero De quo

supra ysae xiiii **Q**uo cecidisti
luifer **E**t luce x^r videba sctū
nam sicut fulgur de celo cadere
pdm ē in hominē qui voluit
esse sciens ut de^r et mftus
fact^r ē ut pcc^r **I**nde puto su
menta dicit^r si loqui possent
Este adam fact^r ē quāi vms
ex nobis **T**erai ē de saule q^d
post qm^r erect^r ē in supbiam
nō obediens dno pūit en dno
de regno ut non esset rex su
per istē p^r **R**eg^r xv **R**ebu
exm est de Teroboam filio Sa
lomons **D**e auq^r supbia legit^r
iii^o **R**eg^r **Q**uāq^r digiti meus
grossior ē dorso patris mei
Pater mei posuit sup nos iu
gum gūe **E**go aut^r addam
sup iugū vrm **P**at^r mei cōsit
uos flagellis **E**go aut^r cedam
vos scorpionibz **E**t subditur
Et recessit ist^r de domo d^r
usq^r in pūtem diem **P**ūti
exm est de Bernacherib de
quo ysae xxxviii **S**upbia tua
ascendit in aures meas **P**o
nam igit^r oculū in aures tuis
Et subdit^r q^d fgressi angeli
d^r nocte illa pūit in casti
afflictorū **E**t d^r milia et red
pūa ē Bernacherib mms et
q^rta die occisus ē a filiis
suis **P**roptū exm ē de habu
cho^r **P**aniel v^o qm^r elatu
ē cor d^r et spūs cōfirmat^r
ad supbiam deposit^r ē de solio
suo et nota modū deiectionis
qui cū de ambularet in palla
cio suo in babilone et dicit
Homme hec ē babilon quā ego
edificavi **E**ste rex d^rlo ruit

Tibi dicitur nabuchodonosor Rex
Regni tui transiet a te et ab
hominibus sicut te et cum bestis
et feris erit habitatio tua sicut
quasi bos comedes et septem
tempora mutabuntur super te
donec scias quod dicitur excelsus
in regno suo et cum quis volue-
rit dat illud et sic factum est.
Sequitur. Et gradientes in superbia
potest humiliare ad hoc adducit po-
tunt multa exempla alia que trans
eo gratia breuitatis etc.
Omnino hunc purissimum more
aliorum purorum morum rudis et
manu suavis perbet auctor
et hoc infra tercia parte
metra. **A** precepto humiliorum
dante exempla que facta se-
quuntur. Que fugias. Vita nobis
est aliena ingratum per que met-
su precepta auctor inducit me-
ditur diuites superbos ut vltimo
sorum mores et maxime humilium
debeant mutari. Iuxta illud
Eccl. xxxix. Sapientia omni an-
tiquorum exquirat sapienter etc.
Et per xxviii. Exemplo de
disciplina. Ex quibus
auctoritatibus manifeste colligitur
quod ad disciplinam virtutum speciat
valent exempla sanctorum. Unde per
ad commendationem moralium premit-
tentur exempla sanctorum. Perbi non atten-
dunt doctrinam bonorum que in-
tendit ad melius sed premit 6
exempla malorum ad suorum morum
puritatem ut videntur in pe-
nis et ut nulla se valeat ex-
cursare quod multorum exempla sanctorum
per oculis habeat vel habere po-
ssit. Gregorius in morte demonstrat.

dicens quod ad ostendendum innocentiam
venit abel ad docendum mundiciam
venit enoch ad insinuandum
longam vitam spiritus et operis venit
Noe ad manifestandum obedientiam
venit abraham ad demonstrandum
conjugalis vite stimulum venit
Isaac ad insinuandum laborem tolle-
rantiam venit Iacob ad reponendum
bone retributionis gratiam venit Mo-
yses ad ostendendum mansuetudinem
venit Moyses ad insinuandum
contra aduersa fiducia venit Iosue
ad demonstrandum inter flagella pueri-
tem venit Iob magisterium humi-
litate et mansuetudinis et saluatore
apparet tamquam aliarum virtutum omnium
ad omne bonum sicut fundamentale
principium propriumque et dispositum
Sicut enim postea fundam. dispositum
ad domum. Sic humilitas ad omne
spirituale edificium. Et propter hanc
causam filius et medicine proprie
ue digestive sue maturative.
Sicut enim non datur medicina
curativa sine laxativa sic vi-
scose materie expulsiva nisi se-
pius prestanti et diuisum sue di-
gestum accipienti. Sic nulli
datur gratia que alicui est medicina
sanativa nisi se vere dederit
humilitati homo enim dum per humilitatem
se subdeco inclinat ad gratiam po-
pienda se prestat. Inque quidem
humilitas simplex est spiritus et suffi-
ciens humilians et super humilias
Sufficiens humilitas est submit-
tere se maiori et se non preferre
equali. Et hec utilis est et ne-
cessaria. Nam sicut naturaliter
arbor in qualitate et virtute sua
non crescit ad alta nisi in inferioribus

tve flus fuerit finita radiabus
 Sic rationalis quibz ad supernam
 gratiam non ascendit nisi elationis
 et passionis sue cedente maiora
 humilitate finit hoc est autem
 quod in quodam sermone scribit
 Bernardus dicens Arborē attende
 radicem figit in ymo ut vitiā
 tendit in celum vis construit celsi
 tudinē fabricationis de finem
 to cogita humilitatē exemplū
 ne hoc etiam comparat quē
 est tota est obscura et dicitur
 esse nulla tūc ex parte celi to
 ta dicitur luminosa et dicitur esse
 plena ex parte celi tota est in
 et obscura et penitus nulla et
 nota quod quanto plus accipit de
 lumine versus nos tanto plus
 obtenebrescit versus celestem
 naturam et sicut paula
 tim decessit in lumine sic versus
 celum crescit et contrario in splendore
 Item quanto soli est propinquior tanto
 est ex parte terre magis luminosa
 ita ut ex parte terre dicitur
 esse nulla quoniam omnis sol est conu
 ctus et contrarius tunc ex parte
 terre tota dicitur luminosa quando
 a sole est remotissima ita ut ee
 non possit magis remota Si
 ergo iuxta hec exempla vis
 in celo esse sublimis et deo ve
 ro appropinquare appetis labora
 ut in mundo sis vilis quia si in
 mundo vis esse gloriosus in celo
 primus esse non poteris Sic Bernardus
 sic inquit Bernardus Difficile ymo inquit
 est ut penitus quis fruatur bonis
 et de delictis tunc ad delicias
 ut hic veniat ibi mente impleat
 ut in vitiis sit primus et in virtutibus

appareat gloriosus et abundans
 humilitas est subdare se equali ne
 se pretere miori propterea dicit Bernardus
 gregorius in homilia Non eos quibus
 inferiores es sed quibus infid
 res per humilitatem aspicere quod
 sicut incertum est elationis et
 spectus detioris sic est cautela
 humilitatis consideratio melioris
 Superhumidus vero humilis est
 subice se miori sicut fecit ipse
 excellentissima et infinita humi
 litas dei et domini nostri ihesu christi
 qui est perfectissima sapientia et
 virtute in lavatione pedum di
 scipulorum. Quod se humilians et
 aliis humilissimis operacionibus suis
 dicens Discede a me quod multum
 sum et humilis corde. Psalms 137
 et propterea moraliter et exem
 plificative loquendo sicut arbor
 utilis est et fructifera quanto est
 fructibus exuberantior tanto
 ex fructuum pondere flexibilior
 inclinat ad terram Sic ratio
 nalis homo quanto virtutibus est
 excellentior tanto velut superne
 gratie gratius filius habet ceteros
 ne dum maiores. Si inferiores
 etiam humiliter reuereri et sicut
 gratia specia virtute est publi
 mior sic gratie sue statim a
 creatore suo cognoscens qui
 potuisset eum aial irrationa
 le formasse inter reliquos
 quilibet appareat propterea scribit
 sapientia in prima in c. Puto ma
 gis humilia te in omnibus et coram
 deo in rebus quam propter quod
 dicit Augustinus descedite s. vos du
 tes sibi et ascendite quod est humili
 descedite ut ad celestem patriam ascendat

Dixi secundo quod dicitur cotu-
melia ablativus per demia auctos
vilipendit est in effectu intelli-
gendum quod ipsi divites ut plurimum
videntur eis quod propter divitias
super excellant et sunt maiores
ex hoc vilipendunt pauperes
qui hodie reputantur ceteris
minores propterea contra hunc
primum morem auctor suavitudo
probet et vivam infra parte
per pauca precepto xx quod more
est ne contempseris. Propter quod pre-
ceptum auctor informat divites
et inferiores quod a contemptu minorum
debeant abstinere quia per hoc
minores contra tales provocantur
ad iram quia vident se parum
pendi unde ex hoc insurgit
contemptus quidam et vilipensio
contra ipsos nec reddunt eis ho-
norem quem alias facerent
si se non viderent contemptum
unde plurimum precepti intelligi-
tur et observatione est breviter
attendendum quod tria sunt que res
habeere debent ipsi divites a
pauperum seu minorum contumelia
aut contemptu primum est divine
voluntatis per ordinem lauda-
bilis et fructuosa secundum est
quod divitiarum illaqueatio in sa-
bilis et ventosa tertium est divine
sapientie suadibilis et rigorosa
Quarta quod sciendum quod cum divi-
tes sunt hominum qualitates et ge-
nera quia alii virtuosius alii vir-
tiosius alii viles alii minus viles
et hi omnes ad bonum faciunt
universi ut inferius apparebit
Propter quod sapientia superne provisionis ad
universam consuetudinem et bonum.

homines creant in terris quos
in ratione appetitu nec non et liberi
arbitrio potestate dotant hoc est secundum
idem quod ex libro sapientie legitur
quod deus fecit hominem simpliciter et
rectum et reliquit eum in manu con-
silio sui propter quod mortales
ipsi secundum varias complexiones
et habitus eorundem ex liberi arbi-
trio potestate et libertate ad diversas
species operationes et artes et fi-
nes varios disponunt unde
videmus quod alius est datus religi-
oni alius divine sapientie alius le-
gali scientie alius medicinali aut
naturali philosophie alius bellorum et
armorum essencie et alii lignis
multis vel subtilibus artibus
secundum quod superius in artibus mecha-
nicis satis est deductum Alius vir-
tutis et conservacionis sue spon-
tanea voluntate relinquitur pro
propter alii dominare et regnare
alii famulantur et serviunt alii
operantur et vivunt et alii depen-
dunt et peccant ex artibus mis-
eris ex artibus defectibus vel ex-
cessibus virtutibus vel passionibus
eorundem prout universi sunt met-
regere vel regi famulad vel
dominari esse et vivere ex primum
virtutibus meritis vel demeritis super
dictis Sed quibus hec sic diversimodum
de se habeant nihilominus tamen omnia
faciunt ad universam consuetudinem
et bonum rationis quia per universam
scientiam seu artem nec per universam
hominis qualitatem non poterat rectum
et agendorum omnium humanorum vis
natura et natura universalitas ex-
pedire quam si mortales omnes me-
diane vel armis aut legibus

se dedissent ars fabulis agnita
 maritimu scientia et alia indo-
 mada incognita et neglecta fu-
 ssent. Quapropter nulla quicquam
 grandis scientia potentia diu-
 nis misterio artificis vel hono-
 re debet proximo suum quous in
 ex humilitate status artis aut in-
 nois condicione contempnere
 nec quicquam suum vel infimum
 operum habere ex ipso seculi co-
 dione despicere quia licet ex ipso
 errore uel asperitate fortune
 sit seruus et hodie famuletur
 vel aliter humili condicione mis-
 rio vel artificis oportet homo
 est et perire potest negligere
 ne uel erroris quo infirmior sit
 est et forte iam fuit statum ex-
 cellencie dignioris ac iusto di-
 uiduo potest ad melioris euen-
 gradum in posterum peruenire pro
 quod dicit Seneca in tragico
 ho. 11. Quicquam miserum videtur
 scias hominem esse. Et Aug. in
 suis prosperis nec propter hominem di-
 ligamur errore nec propter erro-
 rem odiamur propterea sicut
 omnis capillus facit umbra sua
 sic homo quilibet quicquam ab
 recte operacionis et artis existat
 e sue civitatis membrum et secundum
 quid e rei publice natus et val-
 ac propter induriam artis et obse-
 quiorum suorum labores posset
 loco suo et tempore fructu uti-
 litatis afferre. Nam sicut scitur
 scilicet in. Prima tempus habet et
 suis spatiis habent omnia sub
 celo quae tu mortalis homo qui
 scientia dignitate vel potentia
 parvis felicitate excedit proximum tuum.

vel finem in casu suo non despicias
 as vel contempnas. Sed a su-
 pino principe consolacionis et
 excellencie tue statum debita hu-
 militate cognoscas cuius gratia
 as quicquam es proximo tuo punda
 dignitate compares ipsum com-
 passionis et mie debito perseque-
 tur. esto quod ipsum per felicitatem
 vetosam et fragile hominis exte-
 rius excedis te forsitan proba-
 tudinem interioris felicitatis ex-
 cedat. propterea Salomon i. scilicet
 in. Non veraris proximo tuo in
 casu suo. Et apud. Ps. 138. vii
 dicit. Quia sicut in uno corpore mul-
 ta membra habemus. Omnia au-
 tem membra non eundem adu-
 hinc. Ita et multi unum corpus
 sumus in christo singuli autem
 alterius membra. Scilicet. Scilicet
 quod retrahere debet diuites
 a pauperum uel inferiorum contum-
 lia e diuitiarum illaqueatio mis-
 erabilis et ventosa. Circa quod
 attendendum quod diuitiae se nunc
 sunt tristitiae sicut false et de-
 ceptoriae quia nulli homini ser-
 uant fidem. Propterea enim se nunc
 quia ut dicitur sapientie. Vanum
 est quod non potest in mentem ful-
 cumentum nec laboranti quiete
 nec nauiganti portum nec con-
 tinenti plenitudinem quod expi-
 genia ipsa probat quia pecu-
 nia dum habet appetitum
 non saturat sed potius in se inuadit
 Quia ratio talis est quod non ra-
 di semper attrahit nec attrahit
 do cessare donec repleat aliquid
 quo corpore sed vanum non im-
 plet sicut que est nauis appetit

igitur quicunque vanum attulit
sibi vanum nunquam fiet plenum et
sic semper appetet cum nunquam
finatur per vanum eius desiderium
quod cum diuicie eius sint va-
cie quia de nichilo facte et
quia effluunt ad modum aque
et sunt transitorie et caduce
et quia totaliter sunt umbröse
sive sicut umbra non potest esse
appetitus satisfactus Item appe-
titus humanus ad summum bonum ha-
bendum est ordinatus et ideo bonum
bono eo ad quod est ordinatus
non potest esse vel effici plenus
nihil vas quod vniuersum corpus
aque vel vinum est capax pote-
rit repleti bono creato vel fi-
nito quod ad bonum in mensura
capacitatem accepit quantum
cumque igitur humdat bonum cre-
atum in mensura desiderium semper per-
manet vacuum et non plenum
Et hoc est quod Augustinus in libro
de spiritu et anima asserere videtur
dicens Tante dignitatis est
humana condicio ut nullum bonum
per summum ei sufficere queat
Quare ergo cum nulla perfectio
a possit impleri cum per naturam
vacuum semper appetit satisfaci-
nihil cessat negociari ignorans
in se quod huius bonis non possit
impleri ideo stultus est et ex-
treme demencie dicitur Per-
semper querere que nunquam
dant satis nec temperat
appetitum Item diuicie sunt
falsae et deceptorie quia quod
hominem promittunt finire non im-
pendunt Vtina amatores
diuiciarum aduertent ad illud quod

fecit quidam qui considerans diu-
iciarum fallaciam et qualiter ama-
tores suos in extrema constitu-
tos non se deserunt dicit Falla-
ces diuicie toto corde vos ama-
ui et honoravi et in tanta ne-
cessitate positi nichil huius consi-
lii vel auxilii a vobis sperare est
desere nec vultis me sequi ego
promittam vobis et huius dicit sta-
tim omnia pauperibus erogavit
Ideo huius gratia legitur quod cum quidam
rex Sarracenorum dum ad mortem
venit velum quo eius facies in
sepulchro cooperiri debuit accepit
fecit et per totam civitatem por-
tari in hasta mandavit sub voce
proconsulis alta voce clamare Ecce
attendite quid de tanto regno in
morte hac mecum fero Quid
valuerunt diuicie per hominem qui
rethibus aureis pistabatur Qui
constantino qui aduersus suo
reliquit imperium Valentianum
qui cum omnibus diuiciis plenus
erat vomito subitus sagittis
extinctus Augustinus filius Primus
ab exiliis suis proditus ab ho-
ste est interceptus hec lateo
timent in hystoria scripta
Quid igitur valet potentia quod
vana sapientia Quid diuiciarum
copia ferunt nimios fulgura
montes Tertium quod diuites
retrahi debet a pauperum vel
inferiorum contumelia vel contemptu
est scriptura domine mox suadibilis
et rigorosa Vbi sciendum quod con-
tra tales induat dominus et salu-
torum parabola pharisaeorum seipsum excol-
lenas et publicani despiciunt
que ponit in luce xviij In qua

quidem sic concludit. Amen di-
co vobis descendit hic scilicet pu-
blicanus iustificatus in domum suam
ab illo scilicet phariseo extollente se
totaliter et iustificatus. Ad omnes
qui se exaltant humiliabitur et qui
se humiliat exaltabitur et
S. carissimus affectaret huius
terram membrum rationem lucidam
et diffusum perscrutat tam na-
turali ratione quam eam figurati-
ve declaratione. In primis figurati-
ve modo cum hoc videre poterit vi-
deri namque ratione naturali p-
batur potest et sic. Nam omne quod
violenter sursum ascendit si di-
mittatur naturaliter deorsum de-
scendit et tanto violentius mo-
uetur quanto ad locum suum magis
appropinquare videtur sicut appa-
ret de lapide. Nam lapis sur-
sum iactus per violentiam naturaliter
descendit deorsum et tanto for-
tius quanto ad terram magis appi-
quat. Facio est quia terra est
locus suus proprius et omni generi
sic reuera accidit de diuite
superbo qui violentus vult sur-
sum ascendere expedit quod naturaliter
descendat deorsum. Et autem
duces superbus per violentiam ascendit
patet quia quod elevatur ultra
sue nature terminos per violentiam
elevatur. S. duces superbus est
huiusmodi generis. Nam secundum philosophum
omnis natura constanti determinatur
est terminus magnitudinis et augme-
ti. Terminus autem hominis est super na-
turalia et terrestria et volatilia
celi. Vnde in. Per primum. Enare
magis dicitur piscibus maris et volati-
libus celi et est infra angelos

quia natura humana secundum docto-
res est ultima in genere intelli-
gibilium. Sed duces superbus suos
terminos transgreditur quia non solum
contentus est domo que sub celo
sunt sed transgreditur celestia et
angelos immo quod deterius dicitur
coequari desiderat et afficit
hoc autem in primis maris pa-
rentibus clare de manifestatur cum audi-
erunt. Et ita sicut dicitur in sacris
bonum et malum si de pomo e-
derit statim comedit mulier
et dedit viro suo hoc etiam
Zacheus primo de consolatione sub
specie illius dicitur quia vidit per quam
humana intelligi posse maius
declarat dicit enim quod eam vidit
nunc ad communem hominis staturam
ratione originis et postea addi-
dit quod nunc celum transgrediendo vide-
batur. Et ideo oportet quod tales
naturaliter descendat talis for-
tius quanto magis ad terram
appropinquat hoc patet videtur
philosophus cum dicitur. Vidi impium
super exaltatum et supple vltra
terminos sue nature. Sequitur. In
suis et ecce non erat et quod est
causa quia descendit in perfidiam
quam lapis. Secundo probatur
secunda figurati-
ve declaratione scilicet
enim hinc. Et Zacheus arboris
sycamorū ascendit ad quam proprius
dixit Zacheus festinans descende
et per Zacheum pusille stature in-
telligo hominem qui de sua natura
est parvus qui per superbiam ascen-
dit arboris sycamorū et arboris
ambitionis et superbie maxime
in inferiorum parvipensione ut
faciat ad ipsam que vere sycamorū

municipal p^r nō i merito exeo
 q^d tres mali fructu nascunt^r
 exea p^r quos boni mores de
 stant^r et deficiunt p^rma est
 p^rsumptio sui et audacia Adue
 t supbia cordis te extulit p^r
 fructu ē mētis obcecaco Ad Ro
 p^rmo Supbus ē nichil sciens
 Feraq^r fructu ē odiu dei et
 homi displicencia p^ro x p^r
 dibilis deo et homib^{us} superbia
 hos tres malos fructu mēplo
 seam attulit p^rheus superba
 de quo sup^r p^r quem omis supbi
 designant^r Ex quib^{us} fuit a
 dno repbat^r dnm se extolle
 do dixit p^ron si sicut celi homi
 re Sequit^r in figura q^d dno
 illi p^rlibato p^racheo dixit festi
 nans descende id ē ai festina
 one de tuo domino descende
 unde de pilape supboru dicit^r
 p^ridi susan qⁱ fulgur de celo
 cadentem Et etiā x Sedes
 duam Supboru destruxit dno
 et sedere facit mltas p^reis ex
 de dauid et paul Sed nota
 q^d sunt nō mlti qui in sui consi
 deracione ultra t^rmos sue ne
 p^rhūilitatem descendūt et ipi
 naturalit^r exaltant^r Quia qui
 se hūiliat m^rq^d dno rē De quoz
 nūo fuit hic publican^{us} p^r que
 omis hūilis designat^r De quo
 etiā dicit^r Descendit hic s^r
 p^rhūilitatem et ideo a dno me
 ruit exaltari ut de eo et de
 omi in hūilit^r exōti expom
 possit id p^rant^r vi p^rlectus
 meus descendit in ortu sui ad
 areolam aromatu vt ibi pa
 stat^r in ortis et lilia colligat^r

Rūere quis posset de tali q^d hoc
 an cōtumelia sue cōmū sit
 p^rtm mortale Dicendū ē s^rdm
 b^rtm Thoma p^r p^r q^d h^roxij
 q^d p^rpe et p^rse vtrūq^r horu est
 peccatu mortale nō m^rq^d qm
 furtu uel rapina nō em homo
 m^rq^d amat honore suū qm ram
 pessima Si tamē aliquis con
 viciu uel contumelia dixerit
 non aīo de honestandi sed for
 te p^rpter corrector vel aliquod
 hūm^rdi nō dicit cōtumelia vel
 cōviciu p^rse sed p^r accidens vnd
 hoc p^rt esse q^dq^r p^rtm viciu
 q^dq^r autem abst^r p^rdo In quo
 tamen nota est distreco ut
 homo talib^{us} verbis moderate
 utat^r quia posset esse ita g^rue
 cōviciu p^r in cautelam p^rlatu
 q^d auferet honoz ei^{us} contra
 quem p^rferret et tūc posset
 homo peccare mort^r aīa ad
 non intenderet de honestandi
 alteri Sic etiā p^r quis mēte
 incaute aliū in ludo p^riaens
 eum grauter ledat rē n^r
 2^a Dixi teras q^d en p^r habū
 Danaa colunt in temperancia bo
 nis abutentes q^d d^r d^r q^d p^r
 diuiciu hūm^rancia diuites
 efficiūt^r in temperati et molles
 ipi diuiciis abutendo p^ront^r
 hūm^r p^ruū morem auctor suū
 vit et hoc infra in s^rda p^rte
 met^ra p^rcepto x q^d m^rmu
 est fugito paruo gaude mēto
 p^rer quod metū seu p^rceptum
 auctor m^rstruit ipos diuites rēbos
 medū et paratatem seruare
 et extrema tamq^d viciosa
 declinare quod fit ai diuiciis

non abutuntur que ad modum
 enim vita naturalis in quadam humanorum
 medietate consistit. Sic corrupti
 sunt quoniam illa medietas desinit et
 deficiat per nimium excessum et per di-
 minutionem aliam humoris ita vita moralis
 in quadam medietate consistit unde
 in Ethicis dicit philosophus quod virtus est
 habitus electus in medietate con-
 sistens. Sed quoniam nimis est excessus
 ab illa medietate tunc corrumpitur
 et efficitur vitiosa unde diligenter
 est considerandum quod multum in rebus
 omnibus sine freno voluit esse
 natura. Et ideo temperantia tam
 nobilis virtus existit quod ratio omnibus
 modum imponit lastimis omnibus
 frenum in mittit et in modum virtutis
 adducit. Nam tolle a rebus frenum
 et modum et omnis virtus est vitiosa
 ut scripserunt antiqui philosophi quod mo-
 derata ieiunia sunt virtutes sunt
 computanda. Sed in moderata
 sunt credenda vitia locis enim me-
 diis tutus est et omnis virtus poli-
 tice consistit esse sedes. Vide igitur
 quoniam sollicita anima frenum temperan-
 tiæ rebus imposuit naturam in gratia
 Nam celum foderem quia exoptimus
 suo motu contra hanc infinitam tantum
 calorem generaret quod cuncta in flammam
 mandu consumeret. Fuit ut dicit
 Philosophus illi celum aqueum supposuit
 quod frigiditatis est causam ut
 dominum calorem celi sibi subposset
 temperaret universa que in mundo sunt
 conservaret. In enim huius contrarium
 alteri contrario iungitur. Utique ex al-
 tero temperat quod propter quod naturam inquit
 produxit unum oppositum quod producit
 alterum unde calido frigidum sicut hu-
 midum et frigidum calidum et humidum.

secum et leni asperum et asperum
 leni opposuit. Et de aliis oppo-
 sitis Philibet fecit. Item in mori-
 mudo videmus quod cerebro multum
 frigiditatem cor supponit forte
 caloris. Item quia continue per
 dilatationem et constrictionem
 movetur ne calore nimio dissol-
 vat et pulmo tamquam flabellum
 opponit et augere virtute frigiditatem aeris
 attrahit qui dum cordi pulmo-
 nis officio reddit caloris emi-
 nentia que in corde est temperat.
 Bohis concluditur quod nature
 conditor nichil sine temperantia vo-
 luit esse et merito quia per hanc
 veneranda virtute nescit animam mo-
 ti sed humani corporis actus unum
 saltem et saltem regulantur ex
 quadam permanentia pulchritudinis
 honestatis. Hoc autem est totus ef-
 fectus persequenda cum ipsa anima
 sub rationis freno gubernet. Hoc est
 quod de ipsa scribit macrobius
 dicens Temperantia est in appetitu
 appetendum in nullo moderatio
 legem excedere sub iugo rationis
 cupiditatem domare hoc est unum
 simpliciter. Nam ex ordinata
 temperantia cibi et potus robur
 et corpus saltem causatur. Et
 propter dicit Philosophus in Omelia
 Quod sic salutem generat in
 sic sensus acumen operatur in per
 infirmitatem fugat sicut mode-
 rata refectio. Nam hec mores
 comessationibus ebrietatibus et aliis
 voluptatibus miseris involuti sub
 vituperosa vita et acerba mor-
 te finiunt dies suos propter quod
 dicit Philosophus ad philum in Porcum

Homo quidam erat dives et p[er]sequi
 sequit[ur] Epulabat[ur] cotidie p[er]ple
 dide idem xij. **P**ia mea habes
 multa bona reposita in annos
 plurimos requiesce comede et
 bibe epulare. Dixit aut[em] illi dei
Fuite hac nocte repeta a te
 diam tua que aut[em] p[er]asti aug
 erit. **S**exto generant luxuriam
Sai xlvij. Dicit[ur] de Salomoe
 Collegisti q[uod] auriscalci aurum et
 complesti q[uod] plumbu[m] argenti et
 inclinasti femora tua mulierib[us].
Si vero tales divites capient a
 tui[us] lib[er]ari angustis deberet
 facere ac ead[em] imitari q[uod] m[er]i
 gura de Salomoe s[er]bit[ur] in **P**
 in c[on]t[ra] ubi dicit[ur] q[uod] **P**alo
 naues mittebat in tharsis defens
 inde annu[m] argenti dentes **P**le
 phanti **S**ymeas et pavones in
 incli[n]at[ur] **P**auris Salomo
 nis denotat metem cui[us] lib[er] di
 uitis qui ne debet p[er] m[er]e conta
 omis et penitentie et in thar
 sis ire ad explorandu[m] quid co
 misit. **D**ivicias congregando vnde
 venit ubi existat et quo finit
 vadit. **P**rius est p[er] cad[em] singulis
 et mudi p[er]spicit[ur] fallibilis et la
 bilis p[er] et ex h[is] adutere potit
 mudi contemptibilis et carnis
 fragilitatem. **E**t ex hac conside
 racio[n]e bona q[ui]q[ue] accipere poterit
 et valebit p[ri]mo aurum caritatis
 argenti puritatis dentes d[omi]ne
 laudis pavones m[er]e contem
 nis et **S**ymeas s[er]te m[er]itac[i]o[n]is
 p[ri]mo p[er] aurum q[uod] e[st] rubru[m] dei et
 p[ro]ximi caritas denotat[ur] qua[m] qui
 in dives e[st] ad qua[m] emenda[m] p[ro]
 nos hortat[ur] dicens **A**pos[olus] in

Suades tibi a me eme[re] aurum
 ignitu[m] ut loquax fias. hec e[st]
 caritas dei que huana[m] metem
 in dei amorem et p[ro]ximi sub
 uenit in flamat. **H**anc dives
 om[n]it q[uod] cor s[ui] d[omi]ne obedi
 in om[n]ibus subiat. **E**x qua quid
 simplici fit aia loquax co[n]t[ra]
 deo et angelis diuicis quas
 p[er]u[er]e poterit. **P**uritas
 quod e[st] albu[m] puritas denotat[ur]
 qua[m] quib[us] et maxime dives p[ro]
 p[er] se[rvare] debet. **H**anc em
 p[er] p[er] d[omi]n[u]m obse[rvare] dicens
 illud p[er] in. **A**ufer rubiginem
 de argento et egredit[ur] vas
 p[er]u[er]u[m] **P**uritas elephanti
 magnos et albos beneficia
 regna[n]do denotat[ur]. **A**d hac
 p[er]ta diuicis amonet in p[er]
 dicens. **D**ate gloria[m] laudi ei[us]
 p[er] pavones em[er]e dolor de dei
 offensa intelligit[ur] q[uod] p[er] em[er]
 deruac[i]o[n]em dedit[ur]. **P**auo
 em[er]e dicit[ur] q[uod] pavore[m] audien
 tibus infert q[uod] vocem sua[m] t[er]re
 amittit et significat illa[m] t[er]re
 iudias vocem. **I**te maledicti r[ati]
 que pavore[m] maxime diuicib[us]
 infere deb[et]. **E**t hic dolor filis
 pavom esse deb[et] qui vocem
 demonis penas angeli cap[er]e
 serpentis et pedes leprosi. **S**ic
 dolere deb[et] diuicis q[uod] p[er]
 vocem demonu[m] paruerit pena
 angeli. **P**rius quia ei[us] bone in
 spirac[i]o[n]em no[n] crediderit caput
 serpente[m] prudencia[m] ei[us] no[n] que
 rit. **P**uente d[omi]no estote p[er]
 dentes fluit r[ati] et pedes le
 p[ro]si i[n] corpus suu[m] ato mo[n]it[ur]
 et fetidu[m] non considerauerunt

74881

Pro his omnibus valde plange
 dus e in opibus virtutis intel
 ligat ad que eos invitat apls
 Ad For p^o dicens Imitatos
 mei estote sicut et ego x^o Et
 sic virtutibus navis bonorum di
 vitu plena duat eos in nrm
 celestem. Nota scdm scripturas
 et canones q^o navis dicitur.
 Pa^o ppter septem que i navis
 bene ordinata necessario ex
 pedunt et pmo nauticularius
 hoc e ipse x^o Unde in ps msi
 dms custodieris civitate aug
 psonam gerit sps xpm q
 v. pulchre xpm d legimus et
 vii q. 1. Sugge. Secundo
 gubernacula est ipa fides q
 sine fide impo^o est placet deo
 xpm q. m. de tyris Peras
 arbor est voluntas vel inten
 ao Unde in Eru^o m^o vi^o
 arbor bona non pt malos
 fructu facere xlviii d. Ques
 deregt un^o t. n. ex. Rto
 velu est spes que ab intelloru
 trahit Unde apls dicit Spe
 gaudentes de conse. d. m. rto
 ex quo Rto lignu a q^o velu
 dependet est caritas quia
 sicut quodlibet opus sine caritate
 in vtile e ita velu sine lig^o
 i q. 1. Vide Sexto summi q.
 bus velu regit^o sunt q^o car
 d males vices xj d. Pepe
 Septimo nautae uel nauiga
 sunt fideles tendetes ad por
 tum i mortalitatis et n. q. p^a
 multa corrigunt. Et sic ex
 peditis defectibus eoru diviti
 asq^o de vicijs seu defectibus
 pauperu restat dicendu q^o

[ao]

ea **Q**uare accedat sextu p^o le vbi
 dicitur q^o morum deformatus
 aie q^o realitas dnm appliat^o
 quod est dnm q^o sexto loco p^o
 apalit^o erat detm^oand d vicijs
 iporu pauperu ac de remedijs
 eisdem p auctore app^oumatis
 circa quoru vicioru demudac^o
 Notand q^o Egestatis oneru
 bma sstunt cma ipa furto
 subleuat^o Success^o p vicijs
 affuerit contrarij h decompa
 et Duo pmo q^o Egestatis
 onera re q^o e dictu q^o onera
 egestatis induat duo vicia
 quoru p^o est furto subleuat^o
 furto e contra em q^o mitte
 e contra septim dei pceptu
 facere Unde exo xx. stbu^o
 Non furto facies In hoc em ma
 dato prohibet^o omis offensa
 in rebus Pro au^o tame em
 denaa e scdm q^o p furto
 intelligit^o omis male ablatu
 siue occulte accipiendo siue vio
 lenter rapiendo siue fraude
 in caritib^o committendo siue mer
 cedem debitum non soluendo
 p hoc ena pceptu scdm q^o
 q^o phibet^o q^o q^o cotrauo
 rei aliene ex cupiditate pau
 per vero ptendit liate furto
 committit ppter paupertate et
 sic p hoc a forti pto uel pea
 liberari unde hmc supra oca
 sione de tali q^ostione e q^orendu
 sz m^oq^o pauper p^o naitate
 famis vel frigoris liate possit
 furto committere dicendu scdm
 thoma sda sda q^o lxxv p^o
 si pauper in extrema sit co
 stitutus paupertate seu naitate

q̄ tunc nō peccat quia tunc p-
 tict̄ iure suo quod pbat̄ p̄ ca-
 nonem discipulos de conse d̄
 v̄ unde tunc p̄ occulte sub-
 tūhē p̄t̄ dicit̄ d̄o nō t̄m p̄ se
 sed eā p̄ alio p̄ā m̄ tali casu
 om̄ia sūt cōia ut m̄ canōe si
 cut h̄m x̄lōm d̄. Si res nō
 sit extrema nāt̄is peccat qui
 dem sed p̄pter nāt̄it̄ez attēu-
 at̄ p̄ctm̄ ut m̄ tali casu m̄t̄l̄
 p̄ma que imponit̄ ex̄ defur-
 ca. Si quis p̄ nāt̄it̄e p̄xi
 q̄ p̄do q̄ successu si variet̄
 quod ē dictu. Si forma ip̄is
 pauperib̄ affuerit contraria
 cōfessim̄ prumpit̄ m̄ blasphe-
 miam contra d̄m et sanctos
 quod ē contra p̄m̄b̄ vel aī
 deo att̄buit̄ q̄d ei nō cōuenit
 uel ab eo remouet̄ q̄d ei con-
 uenit. Hec tamē duo sūt affir-
 cō at̄ negacō nō d̄uificat
 sp̄m̄ blaspheemie et s̄m̄ ge-
 nus sūm̄ est mortale p̄ctm̄
 quia repugnat aī d̄m̄e m̄
 h̄m̄c sumpta eā occasione
 posset quis de duob̄ dubita-
 bilib̄ m̄ vestigacōe. Et p̄o que
 sit d̄ia m̄t̄ blaspheemiam
 et maledicōez. P̄do que sit
 pena p̄sentis blaspheemia
 seu maledicōis contra d̄m
 et s̄tos et maxime contra
 m̄rem̄ dei. Quo ad p̄m̄ q̄p̄t̄
 breuiter ē dicendū q̄ s̄dm̄ q̄
 r̄undam v̄lgaria m̄ p̄ssia
 idem sūt. Et hoc etiā p̄bat̄
 p̄ decretalem. Statuq̄ ex̄ de
 maled̄ m̄ p̄h̄. Sed p̄p̄e loq̄do
 aliud ē blaspheemia q̄ s̄lūq̄
 verbis aliquid att̄buit̄ deo q̄d

ei nō cōuenit et e contra ut
 sup̄radictū ē. Aliud maled̄
 cō q̄n̄ aliquis imp̄at̄ vel
 optat̄ aliam malū sive homi-
 nī sive deo. Quo ad s̄dm̄ q̄p̄t̄
 dicendū est s̄dm̄ p̄anoneb̄
 q̄ si quis contra d̄m̄ vel aī
 sanctū d̄m̄ m̄uriam talia p̄
 sumpserit s̄p̄te dieb̄ d̄m̄as
 p̄s̄ub̄ eadē i manifestō esse
 debet d̄m̄ m̄ssu dicit̄ itaq̄ v̄l
 t̄mo die nec palliū nec cal-
 aamētū sed corrigiā aī collū
 habeat et q̄ septem p̄cedētib̄
 s̄ctis s̄c̄m̄b̄ m̄ pane et aqua
 ieiunet ieiunet nec ingredi-
 at̄. Etiam et q̄ m̄ quolib̄
 p̄dictorū d̄ierū tres reficiat
 paupes et si nō p̄t̄ tres sal-
 tem duos vel v̄m̄ et si hoc
 nō p̄t̄ fac̄e id m̄ pena alia
 ḡmutet̄. Et si p̄dicta remi-
 erit ei m̄gressus fac̄ie m̄dia
 debet et m̄ obitu aīe debet
 eccl̄astica sepultūa. Insuper
 etiā talis pena p̄cauaria pu-
 niri et condemp̄ri debet. Et
 m̄ decretali. Futurū ex̄ ē. Si
 h̄ om̄ia s̄m̄. Poss̄ p̄t̄bual̄
 fieri debent cet̄m̄ m̄ iudicio.
 Sacerdos d̄ist̄ct̄q̄ mollet̄ h̄m̄c
 rigore. **C**ontra hos p̄uos
 defect̄ pauperū suauit̄
 auctor et hoc m̄s̄ra p̄a parte
 met̄a p̄cepto x̄p̄i p̄auptat̄
 om̄is p̄ quod met̄a seu p̄
 ceptū auctor docet paupes
 om̄is p̄auptat̄ p̄acienter
 ferre et etiā a p̄dictis v̄m̄b̄
 s̄ibi p̄cauere et h̄c p̄t̄ q̄n̄q̄
 v̄alia ab ip̄a p̄auptate p̄ue-
 menia. P̄m̄i ē filij dei m̄ciat̄

paupertatis exemplaritas quā
 esset dives om̄i fctus ē egens
 ppter nos vnde Anselm̄ m̄
 ho de Sacramentis dicit xpus
 ita pauper ut veniens i mū
 dū nō m sua sed aliena do
 mo nasceret et natus ppter
 m opiam m pseprio brutorū
 aliu poneret et vivens
 m mūdo nō habet ubi caput
 suū reclinarēt et moriens
 vnde carnem suam tegetet
 et mortuus vnde m volueret
 nec sepulturam aut locū
 ubi corpus mortuū collocaret
 Scdm̄ quod retrahere debet
 pauperes a p̄nōiatis viciis
 et ad paupertatem p̄aeter
 tollerandā est ab hostibz exte
 ri⁹ securitas et a consuetudine
 m terioribz p̄iudicis iocunditas
 p q̄ optime fit q̄ vi con
 fessio m̄ ratur Aug⁹ d.
 Et cum quadā vice Anselm̄
 p viā cū quibusdā vidit pau
 pem mendiciā lacentem et
 letantem et ingemuit lo
 quens ad suos suos om̄i
 bus conatibz quibz laborant
 nihil velle m̄ ad leticiā
 se autē Sequitur ille letabat
 ego hūc anxius et securus
 ille ego trepidus Et Jo
 heas p̄mo de consplacōe
 Cantabat vacuus coram
 latrone viator Venere si
 pauperes p̄spiciatēz conside
 rant p̄iudicia diuitū et
 modica emolumenta et i m̄ia
 tormēta eorū dē que habet
 de diuitiis suis Paupertate
 suā p̄aetera tollerunt q̄a

ut scbitur Ecclā v. ubi multe sūt
 opes et multi sunt qui come
 dunt eas et quid p̄dest po
 sessori nisi q̄ vident diuitias
 oculis suis et sequitur diuitie
 consuete m manu dñi su pe
 riuunt cū m afflictione pessima
 Fecit qd retrahere debz pau
 peres a p̄nōiatis viciis est
 ip̄i⁹ paupertatis comendabili
 tas vnde phibz paupertatem
 comendans dicit Paupertas ē
 odibile bonū sanitatē m̄ ai
 ruz remotio absqz sollicitu
 dine semita sapie reparatio
 negotiū sine dampno m̄itū
 tabilis subā possessio sine
 calūpnia m̄cta fortuna sine
 solitudine felicitas p̄tū
 quod retrahere debet ip̄os
 pauperes a p̄nōiatis viciis
 est suarū m̄p̄secutiō purga
 tiō utilitas ip̄a nāq̄ est
 medicamentū et purgamentū
 suarū m̄p̄secutiō In fregi
 sup f̄vange dñe vltima
 de dilute et lazaro Quos
 inquit morū m̄finitas volue
 nerat paup̄t̄ medicā curat
 p̄tū m̄ductū ad tollendū
 dū p̄aeter paupertatem et
 viciōrū ditorū abdicatiōem
 ē m̄digētiarū subuenciōem
 copiositas quia ex volūta
 ria paupertate i m̄iabiles di
 uitie sp̄uales acquirūt Et
 m deo pauperes efficiūt
 diuites quia ex illis diuitiis
 implent domū cordis vnd
 Aug⁹ sup ps Domus ē ians
 et cor pleni diuitiis Et
 pauperes bonū q̄rūt vnde cor

impleant. Quibus unde archam. Et sicut Iohannes omne xxx felix ille habet in archa. Ille tenet in constancia. Compa. Vtriusque ille habet quod pure. Et unde perit ille habet deum qui pure non perit et ibi habet unde auferri non potest. Felices ergo pauperes isti spiritu sancto voluntate propter promissionem multam. Unde Iohannes xlix pauperum suorum implebit. Et in primo. Quia pauperum habet limitate saluas faciet. Ergo propter utilitates predictas pauperibus paratur est fenda et acceptanda. Unde Seneca. Epistola in honesta res leta paupertas. Illa res non est paupertas si non est leta. Aut cum pauper te querit dices est non qui parum habet sed qui plus cupit. Pauper est. Sed perit dolor non nulli reputatur ex eis qui per amantudinem pauperum seipsum contempnunt et despicunt ac etiam passim omni malo exponeunt se exponunt non ad salutem suam aliqua cura apponunt. Talibus enim paupertatem importabile valde videtur et grue. Sed talium paupertas neque prima dicitur. Unde in persona habet pauperis dicitur per se infima est paupertas vix mea sed cum ratione paupertas peccat in proximum in deum et in seipsum modis predictis aliqua virtute non obstante. Pauperes isti miseri paupertatem per magno a deo datam odunt et maledicunt et impiaque ea fecerunt. Non enim sunt de illis quos totiens sacra scriptura benedicit. Et non. Ita

pauperes spiritu et. Sed filii illi sunt qui contemptatibus ad prebendam sibi datas cum memore recipiunt et impiaque. Et ideo unde primum consequi deberet bonum finem consequuntur passim unde Iudici quito stetit. Qui contumelias non suscepit cum timore domini in patientia sua et imperium murmuracionibus sue contra dominum perturbavit. Ideo eximati sunt ab eximatore et a spiritibus perierunt.

Item in secunda prohemiali parte auctor prius moribus modernorum diversorum statum per sua documenta seu precepta suarum prebuit et iuvamentum. Vnde vero in hac tertia prohemiali parte subsequenter suarum intendit quibusdam qui diu per uerse agebant sub diuersarum opinionum preceptis se palliare videbant. Ad remouendas ergo erroneas talium opinionum subinfert existimam. I. diu deliberaui. Quare dicitur fore. I. subueniendi opinionum. I. detestabili estimacione eorum. I. propter hominum prauitatem uel praeestimacionem quia putabat aliquos mores secundum opinionem aliquorum bonos fore qui tamen in re ueritate erat prauum et corruptum. Et ideo opinionum talium erat penitus sub consilenda. I. consilium exhibendum ut ab erroneis opinionibus remoueri deberent et hoc per doctrinam et preceptum istius scripturae.

Sapientia enim est quod puer gessit
confestim ratiocare ut dicit Au-
gustinus in canone pagane xxxij
q. iij. Et errore suum ratiocare
tenet ut in decretali dicitur
de accu. post pna. et de appel-
lam cessante. Vmo etiam quod
plus est quibus tenet quatuor
ab errore suum pnam ratiocare
quia qui alios aut potest ab errore
ratiocare non vult seipsum emen-
de de mnt ut in deare qui a
lios de hereti et in canone
Error xxxij. d. et xx. q.
vii negligere quid hic supra
occasione potest de tali questione
tractari vix. Aliquid hoc po-
tinet ad omnes. Dicendum secundum
Thomam. si a se. q. xxxij. Quod du-
plex est correctio una que est
actus caritatis et est per simplici-
tatem ammonitionem et hanc ad
quolibet pertinet. Hec autem
sive subditi sit sive platus
Est et alia correctio que est
actus in facie que non solum sit
per ammonitionem ut alij timides
a peccato desistant. Et hanc ad
solos platus pertinet demonstrare.
De materia correctionis scilicet la-
tissime dicitur infra in prima
parte metra. ix. precepto. Quod
moneas aliquem. Quod dicitur
aliquis posset de tali qua-
estione. Vtrum scilicet opinio-
nes erroneas magis seu
doctorum suorum excusentur
a peccato. Premissis dicendum
quod si duxerit opiniones magis
suarum pagine que non placent
ad fidem et bonos mores
absque periculo auditoris utriusque.

opinionem sequi posset hic lo-
colum quod dicit apostolus ad
Rom. ix. vniuersis in sensu suo
hinc dat. In his vero que ad
fidem et bonos mores pertinent
nulla excusatur si aliam magis
vel doctorum sequatur et erroneam
opinionem. In talibus enim ignora-
cia non excusatur alioquin in mu-
nes a peccato fuissent qui se-
cuti fuerunt opinionem. Dicitur
Restorij et aliorum hesitanti-
um. Qui ergo assentit aliam magis
opinionem contra manifestum
scripturam testimonium sue con-
fessionis quod publice tenet et secundum
Ecclesie auctorem non potest ab er-
roris via excusari. Hanc
sententiam ad hoc tenet per se
quod sunt diuersa iura et o-
piones sed non contra deu-
m nec bonos mores humanorum
sua est perfida si ceteris pa-
ribus. De insac. c. si nisi alio
vero standum est illi qui me-
iori imitatur rom. ut inde
Capellanus dicitur. Sequitur
in textu. Maxime quia
exponitur. I. papae ut glo-
se viderent. Ad hoc enim la-
borat auctor iste ut gloriose
et virtuose homines viderent
in hac vita quod si hoc fecerit
honore consequentur et
laudem. Unde bene sequitur
et honorem contingerant
virtuose enim videntes laudem
consequuntur pacem et honorem
quod exemplatur de mnt
Aug. v. De ambe dei c. xij.
ubi habetur quod quidam erant
edes virtutis et honoris que per

diis uel deabus habebant et ita
erant dispoite q p odem virtutē
fiebant tñq m m edem ad iūme
dum q p virtutē puenire debet
quis ad honorem et statū non
autē p fallacem ambicionē p
tanto dicit Ambrosius q gloria ē
clara cū laude noticia unde
gloriosē vult idem ē q habet
claritatem alicui boni q nō notū
sit multis et approbatum ē.

Notandū vob q ad h^c q q^b.
Dicat^r gloriosē vult duo ma
xime requirūt^r p^m ē q illa
claritas ad multorum noticiam
deducat^r ut peres illos clarescat
et imotestatur q^d m ē q ab illis
approbet^r quib^d claruit ac ex
motuit p aliqualem comen
dacionē et laudem et honore
qtingē n^l aliud ē scdm p^m
et in q^d th^o q^d testimoniū
habere de bono excellenti quod
quis in se habet siue tale bonū
sit spūale vt virtus et sciētia
siue tale bonū sit tpale ut diui
cie siue potentia vñ ut plu
rimū videm^r q qui cupiūt ho
norat^r testimoniū siue excellēcie
querūt q^d p^m dicit^r elia p^m.
due qstiones q^d p^m vñ
aliquis liate possit desiderare
gloriosum et in conspectu homi
appere q^d vñ aliquis li
te possit honorem desiderare
Quo ad p^m dicendū est q appe
tū gloriē hūane simpliat^r lo
quēdo nō ē viciōs^r Nam ut
exp^dictis p^m gloria n^l aliud
est nisi ut homo bonū quod i
se habet cognoscat et p^bet
ac eā desideret q ab alijs cogno

stat^r et appet^r vñq^d aut
istū absp^r viciō fieri p^t non
enī p^m est ut homo bona sua
appet^r et cognoscat vñ q^d p^m
ad Cor^o vii. d^r Vos autem
non spm hūmū mūdi accepim^r
sed spūū qui ex deo est ut scia
que ex deo nobis donata sunt
Rer eā p^m ē q hō bō sua
ab hominibus velit app^bat^r ut di
cit^r h^c v luceat lux vñ cora
hominib^d Et ideo appetitus gloriē
de se nō nominat aliquod viciōsū
q^d h^c p^m scdm b^m th^o s^a p^e
q^d c^o xxxi Est tamē scdm q ap
petitū gloriē vane est peccatū
Gloria autem vana dicit^r t^o p^m
p^m q^d quis appetit gloriā
de re fragili et caduca que nō
est digna glā a quo nō d^r s^a
ab homine q^d iudiciū ē m^o
nisi forte referat ad deū m^o d^e
do q appetitū gloriē quā ab
homine deus glorificat^r ab hominib^d
vel ad hoc ut homines proficiāt
ex bono quod in alio cognoscat
vel ut ipse homo p^ficiat de bo
nis que in se cognoscat p^testio^m
hūane laudis et in eis student
p^fenerare et ad meliora
p^ficē Tercio mō dicit^r gloriā
a vana ex parte ip^si qui glo
riam appetit quia si appeti
tū suū nō refert in debitu^m fieri
ut pote ad honorem dei vel
salutem p^m q^d modis
non licet appetere gloriā hūa
nam quia istis modis vana
est Quo ad scdm questum
dicendū ē scdm eund^m th^o s^a p^e
q^d c^o xxxi q^d tā requirūt^r
ad hoc ut possit aliquis liate

honorem desiderare pmo ut de
sideret honore solum de excellen
tia huius quia si vellet honorem
de excellencia quia non haberet
tunc appeteret honorem super portum
suam. Secundo quod honorem desi
deratum referat in deum a
quo huius excellenciam illam propter
quam honorem metuit. Tercio quod
honorem ordinat ad utilitatem
proximorum pro quorum utilitate et
salute deus dedit sibi illam exat
tionem. Quia coarctant conditiones
promissae homines possent licite
honorem desiderare nam talis appe
titus honoris moderatus est et ido
licatus quia per talem honorem
homines provocant et ad bonum et
reducunt et a malo. Sed quoniam prom
issae conditiones deficiunt vel una
parum quaeque sit illa tunc appeti
tus honoris est inordinatus et
illicitus quia potest esse occasio multa
sed mala facienda dum non curat
quod honorem consequi valeat
vel possit unde dicit Salustius
in Catilinario quod gloria et ho
noris laudem et vitium bonis et
ignavis eque sibi expetit sed est
sed bonis vera via vitium quic
sed ignavis quia bene artes de
sunt dolis atque fallaciis tendit
cum illi solum qui propter honorem
vel bona faciunt vel mala
vitant. Non sunt virtuosus ut
patet per philosophum in Ethicis
ubi dicit quod non sunt vere fortes
qui propter honorem fortia fa
ciunt cetera. Sequitur.

Inquit. **Quarta pars**
prohemialis huius libri

Equit quarta pars
prohemialis in qua
autor multum affectum
de merit patrum
et hoc cum dicit
Nunc te fili carissime. In parte
autem precedenti autor tractavit
de causa cui et universali. Nunc
vero in hac parte intendit tractare
de causa privata et speciali
parum tamen intelligentia est
sciendum. Quia tam sunt quae maxime
alliciunt auditorum corda ad bonum
volentiam doctrine capefrendo.
Primum est doctoris eundem dilectio
ad virtuosam. Sermones namque
morales anima diligenter sunt
credibiles in corde audientis
hanc rationem promittit hic autor
cum dicit. Nunc te fili in qua
dicit. Fili in doctrina mea acci
pe nec ea refugere debes quia
ego propter et tu filius propter quod
mihi obedire visus et maxime
in his quae ad doctrinam spectant.
Isto modo sapientissimus in primum
et filium alliebat sic inquit
Pater fili in disciplina patris
tui. Secundu est fructus recipi
entis ad opus gratiosa. Fructus
enim doctrine vel sapientiae superna
lis quae est summa beatitudo hanc
rationem promittit nobis. Salvo
propter vinum. Nunc filii audite
me beati qui custoditis verba mea
audite disciplinam et estote sa
pientes et nolite abire cum quibus
velit immere quod tale doctrinam
sed moralem stulticia facilius
habilitant et ad suam intellec
tuale capefrendam per quam beati
tudo acquiritur spiritualis et ideo spiritus

eam nullo modo decet discipuli quia
 beatus homo clamat diuina sapientia
 ut predicto sequitur et alio. Qui audit
 me et vigilat ad fores hostium mei
 tota die et qui me inuenerit
 ueniet uitam et hauriet salutem
 a deo. **T**ercium est naturalis appetitus
 scilicet timor fructuosa propter
 philosophum per methaphisicam hoc consideras
 aut quod omnes homines naturaliter
 scire desiderant. Iste autem naturalis ap-
 petitus impleri non potest uel timore
 nisi intellectus uirtutibus impleatur
 et scientiis augere perfectio in cogni-
 tione ueritatis consistit. Nam
 sicut visus exterior deterioratur
 aspiciendo excellendo uisibilem
 dore ut patet de visu splendore
 solis patet augere uisionem per uisum
 uidemus. Ita contrariis uisus inter-
 ior scilicet intellectus fortificatur et
 melioratur quando attingit intelligen-
 ibilem obiectum et latente et ad
 intelligendum difficilem materiam
 quod fieri nequit nisi per magnam
 stralem eruditionem benignam. **P**ro
 hoc enim ut talis doctrina facilius
 capiatur expediens est ut
 modus et ordo per ipsum magis
 eductus hic ordo inmediate per
 in hunc. **D**um dicitur. **P**robo te quo
 pacto in ordine uel modo ut
 mores animi tu componas in
 duo uero iste est. **A**gitur preceptum
 mea legitur infra scripta ut ut
 intelligas. **I**ntellectus huiusmodi
 talis est. **N**on sufficit superficialiter
 aliter legere mores preceptorum scilicet
 eas quo ad corticem nisi etiam
 intelligas id est in interiora legas
 ac eadem ea cum effectu per mentem quod
 ea debes obsequere. **A**d hoc optime

facit quod in scriptura scribitur. **E**rgo
 in **P**rophetis ananiam et babilides
 1. q. 1 ubi sic dicitur. **R**ec putemur
 in uerbis scripturarum esse. **P**rimum
 sed in sensu nec in superficie sed
 in medio non in finem folijs
 sed in radice radicis. **E**t subdit
 auctor inmediate radicis. **D**um dicit
 legere enim et non intelligere
 est negligere. **P**ropter uoluntatem auctor
 dicitur quod non intelligit que leguntur
 est penitus negligere. **T**unc enim
 studium proficit cum huius que discipuli
 legunt uel audient diligenter intelli-
 git ac ea que legunt uel au-
 dierunt in cordis scrutamento intus
 exannat et reuoluit. **A**lit autem
 legere et non intelligere id est mentis
 non legere penitus est negligere quod
 est intellectu non proficit augere profectum
 ut est dictum in cognatione consistit
 ueritatis et sic ueritas remane-
 bit incognita nec intellectus
 sua perfectionem assequetur.

Propter huiusmodi uoluntatem periculis intel-
 ligentia est persequenda. **I**n antiquis
 mori tempore. **P**athomus uel huius
 opusculi auctoris ut superius aliquid
 liber est periculis cortice latus
 sequentes et non medulla. **I**n
 precepta moralia in multis errant
 sunt. **P**rimus namque error eorum
 fuit qui dicebant obligationem
 mandatorum moralium non esse naturam
 quia dicebant ceremonialia sufficere
 ad salutem. **S**ed hic error repellitur
 per illud quod dicitur. **P**rophetas. **A**d heb-
 ron ubi ait. **A**bressu rectos facite
 pedibus uestris ut non quis claudicans
 erant magis autem sanet. **H**ic
 arguitur illorum claudicans qui do-
 cebant suare legem quod ad ceremonialia

et eum Secundus error fuit illos
qui dicebant obsequium preceptorum
non esse meritorium Et hic error
excluditur per illud quod scribitur ad
Rom. vi. c. Nolite inquit errare
Deus non iridet. hic enim re-
pellitur error illorum qui salute
attribuebant fato et non humano
merito Tertius fuit error
illorum qui dicebat transgressionem
preceptorum non esse dampnato-
riam et hic error repellitur per
illud quod scribitur apostolus ad Cor.
vi. c. Nolite errare quia neque
fornicarii neque idolis fuerites
nec adulteri etc. regnum dei po-
ssidebunt hic enim excluditur error
illorum qui dicebat quod nullus pec-
cator eterniter dampnaretur
sed mali homines ac etiam demo-
nes propter longa temporum spa-
cia beatitudinem consequentur

Primu preceptu pro
saucalis partis
Auctoris pre-
ceptu Itaque deo
supplicat Expeditis quod
duos partes probemalibus
Punc ita tractatu est attendendu
in quo primo duo occurrunt consi-
deranda Nam primo ponent
aliqua precepta pro saucis secundo
aliqua metra. Et ibi. Si deus
est amicus pro primo partis eudem
a est sciendu quod documenta auto-
ris sunt de actibus quod virtuti
cardinalium specialiter et ita actus
virtuti que sub istis continentur
Non tamen hec ponit documenta
ordinate sed in ordinate hoc
a iustitia et per saltu In quo
eum tractatu dat documenta

affinitia de actibus virtutis et ne-
gativa de actibus viciis. Sed
quoniam deus dedit in hoc opus
se plus quam potero conabor ordina-
te procedere. Verum quia in pa-
phemiali parte tactu est de his
virtutibus cardinalibus in genere
etiam comedam in sistendo. Hic
vero in hac parte per saucali per
qui intendo ipsam iustitiam magis
specificam quam ad ipsos virtutes
hoc est partes ipsas et species ac-
tuum qui sub ista virtute co-
tinentur. Idem de aliis virtutibus
subsequenter est dicendum. Ad illam
sententiam autem intelligendam
documentorum plenam ad virtute
iustitiam est brevis prenotandum
Et ipsa iustitia dividitur in quatuor
dam respicit superiores et habet
sub se quatuor species. Quarta
est religio per quam reddimus
deo debitum cultus. Secunda est
pietas per quam reddimus parentibus
debitum honorem. Tercia est
obsequium per quod reddimus su-
perioribus reverentiam. Quarta est
gratia per quam reddimus benefactoribus
beneficentiam et gratiam. Primo ergo
ponit documenta plenam ad
primam speciem iustitiae scilicet ad re-
ligionem cui dicitur. Itaque deo
supplicat. Primum itaque documentum
speciale iustitiae est de actu re-
ligionis vel latine scilicet de
oratione supplicatoria. Est enim reli-
gio sine lata virtus quodam et spe-
cies iustitiae per quam ordinamus ad
reddendum deo debitum cultus reueren-
tiam et honorem. Ex eo quod ipse est
primus universalis pater in re produc-
tione in esse et in re gubernat

huiusmodi autem utq religio
 vocat vel lata i servitq queda
 deo debita. **S**unt aut qnq actq
 p quos reddi possumq deo cultu
 debite reuerencie qz omib adonde
 utroq sacrificio et laudare pper
 hos omes actq quibz homo mo
 ueri debet ad exhibendu soli
 deo cultu debite reuerencie et
 honoris et no aliau creature
 et hoc e q autor pñ in hoc p
 cepto intendit. **V**nde pñomto
 discipulo ad legendu et intel
 ligendu nuc sumu et papu
 pceptu ante oia pñomto eide
 iuxta id est vi pñu qute 29m
 dei et iusticiam eius p tanto
 dicit **S**upplica deo no creature
 quia si creature exhibet honor
 deo debita tuc dicitur idolatru
Ad di Nota de tpla opmione de
 reddendo deo pñapi mo ex
 celso reuerencia et honore. **Q**ui
 da vñ fuerut opmionib q suffi
 at deo impendere obseqm pñole
 qd m genuu flexione pñ
 aione et manu eleuacione
 consistit. **A**lii fuerut opmionib
 q no suffiat pñonale obseqm
 deo exhibe mñ ai hñ etiam
 detz reale qd m elemosinaru
 largitoe consistit. **A**lii vero fue
 runt alteru opmionib videz
 q no solu duo antedicta suffi
 aiant mñ et obseqm spuale
 impendam eidem ut sz nos vel
 aliquē mñ ad cultu dñi pñetu
 e dediam. **V**nde quida ad ar
 cheam pphetam accessit et eu
 sup hñs tñ opmionib p quibz
 vt habet **ps** vi c. **E**t pñ
 quare si suffiat deo face mltas

gemflexiones et dicitur. **Q**uid
 dignu offerri deo. aruabo ge
 mina mea deo ex celso quod sp
 tat ad late cultu et pñeta n
 endit. **D**emdo qñt si suffiat
 multas elemosinas face dicitur
Ququid offerat holocausta pig
 nu vitulos et agnuculos et
 pñeta nñ rñdit. **D**emdo mñto
 gat si ad pñetu cultu dei filiu
 suu pñogemtu m religionem
 poneret dicitur. **Q**uquid dabo
 pñogemtu meñ pñele meo
 fructu ventris mei p peccato
 aine mee. **T**unc ad hec tñ
 pñeta retroqñ endit. **E**t pñ
 ad pñ qñtu dicitur. **I**nducabo
 tibi. **Q**uomodo quid sit bonu et
 quid deus requirat a te. **V**itup
 facere iusticia dilige mñam et
 solhate ambulare ai deo tuo
 dicit ergo. **V**itup ac si dicit p
 pheta pñecogasti si tñ suffia
 at ad salute filiu m religioz
 pone et ego tibi no mñ uidi
 ai sumas de tempore ut pñt alo
 tua deletata e m pñtis sic ut
 dicitur et affligat m pñie
 lamentis no em equu esset ut
 pñta faceret et filiu tuu pñaz
 ageret vel ead pena pñeta
 rat de eisdem. **E**t ideo opñet
 ut carne tua iudices si non
 vis a dñe iudicari. **A**d cor
 xi. **S**i nosmetipos iudicet
 no vitup iudicem a dñe. **E**t
 inde ad scdm qñtu mñ dñi
 ge mñaz rñdit. **S**i tñ suffiat
 et multas elemosinas face
 et si dicit. **E**t ego tibi di
 co q non nisi pñus eam
 tibi facias et aine tue mñaz

ydolatre sunt dicti quia late cul-
 tu ydolis i ymaginibus impe-
 debant. **Rota** scdm scripturas et
 doctores q adoratio siue debi-
 ta siue indebita sit quq mo-
 pmo adoratur. **Dei** **Un** m **Evangelio**
 veniet hora qn veri adoratores
 adorabunt deum in spu et vte
 h dicitur late unde p regu
 vno p dicitur Samuel deum
 soli adorandu esse xvij q v.
Ecce miru **Sad** adoratur x
Ben xviii **Dies** vidit et v
 adoravit et in ps adorabat
 cu omes reges terre xxv q iii
 displicet **Tercio** adoratur ange-
 la **Apoc** xxi **Angelus** pro-
 hibuit iohem se adonde dices
 confusus tuus su hec dicitur du-
 ha **Quarto** adoratur ho **Gen**
 xxi **Adoravit** abraham p m tre
 et danielis in **Bussie** **Rabuch**
 ut aurea statua adoraretur
 xi q m. **Impator** **Quinto** ado-
 ratur dyabolus s m ydolis **vid**
Exo xv **Non** facias tibi ydo-
 lum **h** dicitur ydolatra **Abmiss**
 in somno ad opimones seruo-
 las antiquoru **Sic** p btm **Tho**
 msuma contra gentiles causa b
 utatis concluditur put sequitur
 Est aut irrationale ponetibus tm
 vni phm separatim cultu dnm
 alteri exhiberi cultu em deo
 exhibemus ut dictu e no quia
 ipse indigeat sed ut in nobis
 firmetur eia p sensilia opio
 vera de deo **Primo** autem
 de hoc q deus vnus sup oia
 exaltatus p sensibilia firmari
 non pot in nobis nisi ph q ei
 aliquod separatu exhibemus quod

diamq cultu dnm patet ergo
 q vera opimo de vno pha
 debilitatur si cultu dnm plu-
 rib exhibeat **Et** ideo hmg
 cultu exterior homi natus e
 ad hoc q aia hois exaltetur
 in spualem reuerentia dei **Ad h**
 autem q aia homis ad aliqd
 moueat multu opat consue-
 tudo **Ra** ad qtueta faciliq mo-
 uetur **habet** aut h humana
 consuetudo q honor qui exhibe-
 tur ei qui sumu locu in repu-
 blica tenet puta impatori ut
 regi nulli alii exhibetur **Est**
 ergo aia homis exortandus
 ad hoc q estamet esse vni su-
 mu reru phm p hoc qd ei ex-
 hibeat quod nulli alteri exhibet
 et hoc diamq late cultu **Ex**
 pductis ergo manifeste con-
 cluditur q cultu late soli vni su-
 mo deo exhibetur hoc est qd
 dicitur **Exo** xv **Qui** ymo
 lat dms occidet **pt** dnm soli deo
Et deut vi dnm deum tuu
 adorabis et illi soli serues **h**
 est eia pncipalis legis dme
 intentio vt homo deo subdat
 et ei singularem exhibeat reue-
 rentia no solu corde sed et
 ore et ope corporali **Ad eo p**
mta **xxx** **lex** dnm pponit
 mediat cultu plurimu deoz
 vbi dicitur no habebis deos
 alienos coram me et no facies
 tibi sculptile neqz omem simi-
 tudinem **De** materia late ydo-
 late **Dulie** ydolatrie et de differen-
 tis earu de vide infra pma
 parte metra pmo pcepto **De**
 dei e aia ad hnm p pta phm

ad inducendum ergo quidam stola
stia ad talem cultu deo exhi
bendum non est melior modus quam
eum inducere ad orationem suppli
cativa ab eo qui scienarius dñs
est sciam supphat exorare
sui postulare. **Iaco' p'o** Si quis
indiget stia postulet a deo
Ab ipso enim cui cultu late me
pendimus orone bñficia impet
mus et honor late effratore
reddat orone scdm id **Acti xxv**
Qui adorant deum in oblectatõe
sustinet et de p'caro illi
vsq; ad nubes appropinquat ac
etia oroe quodammodo maiesta
tem dei p'sentat. **Dñs p' de**
fectib; meis supplendis ad deum
quasi ad fontem bonitatis r'cc'9
orando. **Ad hoc** autem induat
autor stola stia dum dicit deum
supplicandum fore. **2 Itaq; deo**
supplicat Supplicat autem deo
nichil aliud est quam petere a
deo in oroe aliquid indetmi
nate non petendo hoc ut id
ut ai dicitur peto quod deus ad
iuvet me. **Postulat** vero in
orone aliquid in det'mate
petere. **Utrum** autem sit licitum
in oroe aliquid det'mate pe
tendum. **Dicendum** est quod si loquimur
de domis spualib; et de vlti
bus gloria et gra quib; nec
potest homo male vti nec de se
malu euentu habere talia
absolute petunt scdm illud
Psalmus nobis dñe facie tua
et salui erimur. **Sed** si loquimur
de temporalib; dicendum scdm **Quia**
q' ad pbam de orando deum
hoc licet orare quod licet de

fidere non quidem pñt ut in eis
finem constatuam; sed sicut
quedam amabilia quibus adiuua
mur ad redeundum ad beatitudi
nem in qua p'ea vita suste
tat et in qua nobis organice
deserviunt ad actus vltimi ut
etia phibet dicit. **1. Ethic' 1. 4**
ideo p' temporalib; licet orare
que quidem ex quo pñt non
petim; sed in oroe ad aliud
eo tenore a deo petim; scdm
quod expedit ad salute. **Phi**
as temporalia det'mate a deo
petere non oportet quod possint
malu euentu h're et eis homo
potest bene et male vti. **Vnde**
Valerius dicit quod **Forates**
nichil ultra petendum a deo
mortalib; arbitrabatur quod ut
bona retineant quia huiusmodi
starent quid remaneret esset vtile
Res autem ut plurimum illud
votis expetim; quod non impe
tra p' melius p'oret. **Sone** huius
petitur q'stio talis sit vtru deus
exaudiat p'tores orantes dicit
dum est p'm **Pho. 2. 2. 9. q. 1. 1. 1.**
omn' **Et** si p'tor petit aliquid
in q'tu p'tor i scdm desideriu
peti h'c a deo non exauditur
ex m'ia sed quia exauditur ad
vndicta. **Dñs** deus p'mittit
p'torem amplius velle in p'ta
Deus enim negat quedam p'p
ia que concedit vlti ut dicit
Pugna **Prone** vero p'toris
ex bono nature desiderio p'te
Deus audit non quia ex m'ia
quia p'tor hoc non meretur sed
ex p'ua m'ia p'uat huiusmodi quatuor

[illegible]

est p^{ri}m^o p^{er} modu^m agentis mater
vero p^{er} modu^m patientis et matris
Et hoc est vna ratio m^ultas
q^uare filius magis p^{ro}xi^mu^m q^u m^ultas
q^u p^{ro} p^{ri}m^o affectu^m et p^{ro}
male quare r^{ati}o Et hoc est q^uod
st^{at}u^t ad utru^mq^{ue} Et v^{er}o h^{oc}
nora p^{ro}xi^mu^m tuu^m et gemitu^m
m^ultas tue ne obliuiscaris me
m^ultas q^uia m^ultas p^{ro} illos natu^m n^{on}
fuisses r^{ati}o Quia p^{ro}u^{er}bi f^undat^{ur}
sup^{er} ope pietatis et misericordie
ad quas d^{eu}m sequit^{ur} retribu
tio Et ideo m^ultas p^{ro}missa aude
sequit^{ur} retribu^{ti}o n^{on} ut p^{ro} lo
geus sup^{er} t^{er}ra De hac ret
ribu^{ti}o loquit^{ur} ap^{osto}lus iⁿ ad Th^{imo}
mot^u m^ultas Iⁿ q^uo p^{ro}missionem q^uia
vite que m^ultas est et future ut
stat p^{ro}p^{ri}o carnali p^{ro}mittit^{ur}
p^{ro}us vita s^{an}c^ta sp^{irit}uali n^{on} t^{er}ri
p^{ro}us sed et futu^{ra} Et q^uia q^uare
magis pietati vita p^{ro}mittit^{ur}
q^uia alij f^undat^{ur} q^uia p^{ro}p^{ri}o r^{ati}o m^ultas
d^{eu}m m^ultas m^ultas m^ultas adu^{er}sa
v^{er}me m^ultas homo d^{eu}m m^ultas m^ultas
p^{ro}cordia et g^{ra}tia et ex hoc
vita magis p^{ro}mittit^{ur} q^uia aliud
domiⁿu^m quia illa magis abho
m^ultas desiderat^{ur} et homo exp^{er}i
longeuitatem vite n^{on} abhor
rem vita p^{ro}u^{er}bi Et hoc est q^uod
m^ultas f^undat^{ur} xxx scit^{ur} p^{ro}p^{ri}o
susape senectam patris tui
et ne c^{on}stes e^o m^ultas vita illig
f^undat^{ur} t^{er}ra f^undat^{ur} sup^{er} filij
g^{ra}tudine quod p^{ro}bat p^{ro}p^{ri}o
p^{ro}p^{ri}o Et h^{oc} m^ultas p^{ro}ntes
d^{eu}m quia p^{ro}ntes Et q^uia
ad hoc tam m^ultas p^{ro}u^{er}bi q^uia
m^ultas educando filios lab^{or}es n^{on} n^{on}

parit' p'ut reuera testat' p'nt
iam experti Et ideo fili ne
dicant' migrati in tantoru labor
compensacio tam in senectute
q' ead' paupertate seu infirmitate
ipsi parentib' subuenire tenet'
posse nec eos abire ut desere
debent ullomodo Et hoc e' q'di
muit' plus in vni Ethicoru
dices q' p' e' nome amoris a
d' q' in illo licet filio p'ri
sui abnegare Pat' res b' n' lig
filii in etate legitima constituti
maxime ppter in gratitudinem
ac oia ppter alias causas ab
negare Et i' mediate subdit
exemplare rationem Dices q'
q' aliquis tenet' aliam ex de
bito creditori suo debitor remne
debitu' nullo mo p' q' obligat
tus remaneat nisi debitu' p'
soluat eidem Creditor vero si
n' bene p' debitu' non
remne vel in toto remittit Sic
dicam in p'posito int' p'ri et
filii talis diffencia esse dmo
strat' quia filii debitor e' et no
p' ideo incautus est obligatq'
eidem quod p'ri condignu' nullo
reddere p' Et ideo filii p'ri
denegare ut a se abire nime
d' vel p' ecomiso p' ai no
sit debitor filii p' ut e' d' m'
ex causis plurib' abnegare ac
ead' secundu' Aua Fanoia
et auia p'na h' d' p'ude
Cause exheredat' exheredat'
infra in secunda p'ima q' d' o'
hoc ead' exo' p'ellitani comp
bat' qui g'os filios suscipit
atq' mult' m'g'os id filios a se
repellit nec vltu de eis d' q' m'

auru' gent' **I**tao quatu' fundat'
p' sup' quada' brutali nat'ali
instigacioe qua naturalit' filios
ad alimētudu' et pie subueni
endu' p'ntib' induat Ad hoc
ead' pbandu' d'us Ambrosi
in **Exhameon** **S**me v' filios
instant' hortat' ponens eom'
de **Excomis** qui solo instinctu
ne mouet' ad fouendu' et por
tandu' pntes antiqs Et ut ip'
diat ibidem p'ns p'ns pntes
indatos regumne plumaru'
suaru' Dulat' eos fouet' colla
to ead' abo p'astu' et fultro
alaru' suaru' subleuantes ad ue
landu' excent ut ibide' subdit
Ambro **A**mmalib' no e' que
quod e' pie p' plenu' no est o
nerosum quod soluat' debito ne
no reasunt aues p'ri p'aste
quas no sp'ita lex sed natura
constigat ad hoc conuenit no
p'cepto sed graue nalis officio
Et em' vectia p'et ap' eos
Etta' pleriq' homi' talia reu
saueut aut ibide' Et ideo to
manoru' vsu pia quis vocat'
Itao q'nti fundat' p' sup' fca
gilitate rationalis creature a
natue p' qua filii pie moueri
deut' ad p'ntes subueni
paretu' et alimētaco' Ad q'
plura indua possent exep'la
sed breuitate amore de mult'
alig' p' stugam **R**arrat **P**oli
mus h' p'no in fi q' q'dam fi
lia dephensa fuit ale' p'ri
vberib' suis et ille donatq'
est filie et i' medua' tati p'
com' locus ille reseruatus
et conseruatus e' muniu' r'

Valerius eadē hō v. c. m. **P**arnat
 de filio crassi qui fuit vfu loq
 si desatutq ai tamen vnus
 ex mīo perstatū conatato uel
 conato impetu m sede illius
 foret: velud oblitq q fortua
 s' nastendi denegasset ne dia
 gū regem occidet pclamado
 muauit reuocat. **E**t q'mutq
 sibi vixerat saluti pntis sibi
 vocahs fitq est. **E**t ibide aut
 de laude pietatē pma igit
 et optima rerū natia pieta
 te ē ingra que nullo roas
 misterio nullo ausu lraū mde
 geris ppijs matribi ac trāt
 caritatem parentū mfaudit
 Debet ergo filij pntes suos
 amare vero affectu eis obe
 dire m statu eos honorare
 m actu sustentare et eis ne
 cessaria mstrare m affectu
Et sic faactes nedū autois
 pceptū m eadē dūm man
 datū obseruabūt x. c. hono
 ra parentes. **S**icut hūq d
 autoris pceptū de aliqb du
 bitabilibz a p qrendū. **E**t p
 vtrū filij tenentz alere pnt
 tes. **P**rouit rēdetz. **P**ri filij
 locupletes tenentz alere pa
 rentes egenos sicut pntes
 locupletes tenentz filijs et
 nomē pntis et filioz sue li
 beroy intelligi dēt ombasq
 dentes et descendē m aut
 ut li ma et a. **I**llud q coll
 vñ. **P**assat tamē h obligā
 cō s'm hosti si illi pnt suste
 tari. De bonis pntis vel suo
 artificio. **S**ecundo vtrū pat
 sit magis diligendus qm mē.

Hanc q'stionem breuiter beatus
 Tho. mouet ac eadē soluit m
 2a 2e q. xxvi. **S**ic dicens q
 hito respectū ad pntem et ad ma
 trem mātū s'mt pñ^a mē
 generatōis i m q'tū solū
 pñ^a est pñ^a et mē est mē. **S**ic
 pater debet pñ^a mē m q
 more. **I**tae est quia ai pñ^a
 et mē s'mt pñ^a mē natalis
 originis. **P**at' tamē hz exat
 letorem rōnem pñ^a pñ^a q mē
 ut supra hitū est quia pñ^a
 ē pñ^a p modū agentis mē
 autem p modū pacentis et
 matris. **P**apito aut respectū ad
 viciū et viciū posset tantū
 mē excedere pñ^a m viciū
 q esset magis diligendū. **P**a
 ut dicit **A**ristoteles vñ **A**thies
 potest esse tanta distantiā
 virtutis et malicie q amica
 soluitz salter vel diminitz
Quid dicit **A**mbrosius. **B**om
 domestica sūt malis filijs
 pponendi vñ tam de iure
 canonicos q ciuili/ mali filij
 ppter eorū mētitudinē et
 maliciā bonis pnt pñ^a ex
 hēdari s'dm quod notat m
 de aetali. **P**utnat de mē
 iur. m magna glo. et m aut
 ut ai de ap coqm. **Q** **C**ausas
 coll. vñ vbi ponit vñ iur
 p quas mali filij ex hēdatz
Pma si filij pntibz manq
 intulerit. **I**tem si quē iur
 riam eis fecerit. **I**te si eos
 d'maliter aduauerit de cau
 sa que nō sit adu s' pñ^a
 pñ^a uel rempublicaz. **I**te
 si ai malefias versatur. **I**tem

si maleficia efficiat. Item si vite
pntu insidiet. Item si vxori,
uel conuincit. Item si iustitiam
Item si p persona uel debito eius
in qntu pt fide uidere noluerit
hoc tamen quod desiderum
diat. ad masculos tñ ptinet
Item si phibuerit illos facere
testamentu. Item si contra pa
rentu voluntate int' arenas
et mmes psequauerit ai pr
illu pfectione no fuerit. Itē
si filia vitam luxuriosam ele
gerit ai pntes eam vellent p
posse dotare nisi neglexerint
eam uidere vsqz ad vxoratos
Item si pntibz pntis debita
curam no impenderit. Itē si de
carde parentem educa negle
xerit ai potuerit hoc totu
habet. aut addit. etiam
vini cap. Si licet sit de
heredi. Ex coram. f. pntis
ex. Tercio querit. Vñ hō
filii plus dilige d; ex car
p pntem. Et pmo videtur q
sic tali rone quia illu debem
magis dilige ai debet magis
benefacere sed magis debem
benefacere filiis qm pntibz. Diat
enim pntis n. ad. For. xij. No
debent filii thaurizare pntibz
si parentes filijs. ergo magis
diligendi sunt filii qm pntes
Secundo sic grana pfiat nā
si naturalit' pntes plus dili
gunt filios qm ab eis diliga
ut diat phis. vii. Ethicoru
ergo magis debem diligere
filios qm pntes. Tercio sic
p caritatem affctū hōis deo
conformat. si deus magis

diligit filios qm diligit ab eis
ergo etiam et nos magis de
bem diligere filios qm pa
rentes. In contru facit qd
diat Ambrosius pmo deus dili
gendus ē sūdo pntes. Pnde
filij postea domestici. Hanc
qstione format. Tho. fa. se
q. xxxi. ar. i. Quia est
soluit sic dicens q gradus
dilectiois a duobus pensari
pt. Uno ex parte dilecti et
sdm hoc illud quod h. maior
rationem boni est magis dili
gendu et quod deo est filius
et sic pr est magis diligendū
qm filij quia sū patre diligit
sub rone pntis qd h. rone
emendationis boni et deo filio
ias ut sup habitū est. Alio
computant. gradus dilectiois
ex parte ipiū diligentis et
sic magis diligit qd est
cōmūis et sdm hoc filij m.
gis est diligendus qm pat
ut diat phis. vii. Ethicoru
Pmo quidem quia parentes
diligunt filios ut alij sui con
tes. pater aut no ē aliquid
filij et ideo dilectio sdm qua
pater diligit filiu filior est
dilectionem qua aqus diligit
seipm. Secdo quia pntes ma
gis sciūt aliquos esse filios
suos qm contra. Tercio q
filij magis pntis ē pnti
ut pote pars exis qm pr
filio ad que h. hūidme pnti
cipij. Quarto quia pntes diu
ous amauerūt. Nam pr sta
tm mapit dilige filiu/filij
aut tpe pcedente mapit di

lige prem dilectio ante quanto
 fuerit diutior tanto e forior
 secundum illud **Ecce in hoc dimittes**
 amicum antiquum **Romus** enim non
 erat filius illi ad primum igitur
 quod principio debet subiectio r
 uentia et honor effectui aut
 proportionabiliter competat capere
 in fluencia principii et influen
 tiam punctione ipsius **Et patet**
 hoc parentibus a filiis magis
 debet honor filiis aut magis
 debet cura punctionis **Ad**
 secundum dicendum est quod pater
 naturaliter plus diligit filium
 secundum rationem quatuor ad ipsum
Sed secundum rationem emendationis
 boni filius naturaliter plus di
 ligat patrem **Ad tertium** dicendum
 est quod sicut **Augustinus** dicit 1. de doc
 trina vana **Deus** diligit nos
 ad nostram utilitatem et suam
 honorem **Et** ideo quod pater
 comparatur ad nos in similitudine
 principii sicut deus ad primum
 propter pertinet ut ei a filio honor
 impendatur **Ad filium** autem ut
 eius utilitati a parentibus punde
 atur quibus in articulo mortis
 extreme filius obligatus sit
 ex beneficio suscepto ut parentibus
 maxime pundeatur tunc magis
 licet deferre filios quam parentes
 quos nullo de ferre licet propter
 obligationem beneficiorum susceptorum
 ut patet per **philosophum** vii. **Ethicorum**
Et sic per veritatem questionis
Primo queritur utrum vxor
 sit proponenda parentibus in amore
 hanc questionem determinat **Thom**
 ubi supra et videtur quod sic
 quia illud est magis diligendum

in quo sunt plures rationes dilec
 tionis **Sed** in amicitia que
 est ad uxorem inveniuntur
 plures rationes dilectionis **Primo**
 ut dicit **Aristoteles** in **Ethicorum**
 in hac amicitia videtur esse vo
 le delicta et honesta si sunt
 virtuosius coniuges ergo maior est
 dilectio ad uxorem **Contra**
 quia ut patet per auctoritatem
Hieronymi super **Ezechiel** post deum pr
 debet plus amplius diligere **Di**
 cendum quod in dilectione quique re
 spectum quod est magis bonum
 et sic parentes sunt magis
 diligendi quia diliguntur sub
 ratione cuiusdam amicitie
 principii maioris boni quique au
 tem respectum ad rationem ma
 ioris coniugis si sunt coniuncti
 ipsi diligendi quia secundum hoc
 magis diligimus eos qui ali
 quo titulo sunt nobis coniuncti
 et secundum hoc dicendum est quod
 vxor magis est diligenda quam
 parentes quia vxor coniungitur
 viro quia est una caro eorum
 sicut **xxv** **Itaque** id non sunt duo
 sed una caro eorum **Et** ideo
 intensius diligitur vxor isto re
 spectu licet maior amor reuer
 tie parentibus debeat **Ad argu**
 mentum in contrarium est dicendum
 quod in amicitia prima inveniuntur
 multe rationes dilectionis que
 inveniuntur in amicitia que est
 ad uxorem **Est** enim amicitia
 prima ratio valis et honesta
Ita quod non possit propter hoc ar
 gui quod vxor esset magis dili
 genda **Nota** secundum scripturas
 et canones quod filius accipitur

quor[um] modis p[ri]mo filij dei dicit[ur]
 xpus et quor[um] p[er] quos sac[er]
 dos ut dicit p[er] q[ui] estis i[er]o
 q. 1. Sacerdos dicit[ur] p[er] filij dei
 aboli dicit[ur] omnis malus unde
 in firmo p[er] filij dei vos expe
 dicit[ur] est i[er]o. 1. p[er] turpem
 Tercio dicit[ur] filij p[er] dicit[ur]
 ut antioch[us] unde ap[osto]l[us] p[er] uela
 b[er] filij p[er] dicit[ur] sup[er] i[er]o q[ui] dicit[ur]
 Quarto dicit[ur] iniquitat[is] filij
 ut uidens unde in p[er] filius
 iniquitat[is] no[n] apponet no[n]ne
 ei sp[irit]o quis dicit[ur] filius se
 pentu unde in p[er] filius
 p[er] uina uipar[um] quis ostendit
 vos et denotat[ur] p[er] h[oc] quilibet
 uidens **Tercium p[re]ceptum**
Cognatos cole p[er] uis p[ri]mo
 et p[er] sp[irit]u p[ri]mo i[er]o p[er] et
 pietatis p[er] consequet[ur] autor
 p[er]bet t[er]m[us] p[re]cepti p[er]tinet ad
 pietate cum dicit Cognatos
 cole p[ro] cuius p[re]cepti intellige
 na et obseruata e[st] sciendum
 q[uod] cognati seu agnati t[er]m[us]
 mo[n] p[er]t[ur] colendi seu uenerandi
 s[ed] q[uod] cognatio t[er]plex reppit[ur]
 in iure Nam p[ri]ma cognatio
 dicit[ur] sp[irit]ualis que ex co[m]pa
 termitate contrahit[ur] Secunda
 dicit[ur] legalis que ex adop
 cione causat[ur] Tercia dicit[ur]
 carnalis que ex co[n]sanguinitate
 p[er]pagat[ur] licet p[ri]ma et s[e]c[un]da co
 gnatio p[ro]p[ri]o i[ur]e no[n] multu[m]
 competant Tame[n] p[ri]mo p[er]fora
 one legem et ualitate de
 i[ur]is aliqua sub breuitate p[er]
 striga p[ri]ma i[er]o ex comp[ar]
 mitate contrahit[ur] Et h[oc] p[er]uenit

ex hoc ut quis confert sac[ra]
 mentu[m] bap[ti]smi seu confirmatio[n]is
 vel cu[m] quis suscipit sue tenet
 illu[m] cu[m] tale sac[ra]mentu[m] confet[ur]
 hoc aut[em] cognatio cu[m] m[ul]ta ve
 neratio[n]e colenda e[st] et cu[m] m[ul]
 ta honoratio[n]e ueneranda Et
 ista tali mo[n]do contrahit[ur] v[er]o q[ui]nt
 bap[ti]smu[m] et cu[m] qui suscipit i[er]
 me bap[ti]smu[m] et filios suscipiet
 hoc dico sue s[un]t legitimi
 sue illegitimi s[ed] si essent
 adoptiu[m] qui tales filij suscipi
 entis legitime copulant[ur] bap
 tizato sue suscepto v[er]o dicit
 p[ri]mo p[er]tem contrahit[ur] me
 bap[ti]zatu[m] et uxore suscipiet
 si an[te] susceptio[n]em cognita fu
 it ab eo Item me suscipiet
 et parentes bap[ti] h[oc] cognatio
 impedit et durmit m[ul]t[um]
 post contactu[m] Et que dicit[ur]
 suscipiente i[er]o intellige de
 bap[ti]zante Et idem p[er] sa
 cramento confirmatio[n]is ex e
 nedu[m] h[oc] v[er]o In alijs vero
 sac[ra]mentis nulla causat[ur] sp[irit]ua
 lis cognatio ex e[st] q[ui]bus h[oc] v[er]
 p[er] factu[m] s[un]t res contrahit[ur]
 cognatio sp[irit]ualis que tantu[m] impe
 dit contrahendu[m] s[ed] no[n] durmit
 contrahendu[m] v[er]o in p[re]dicto de ar
 tali p[er] factu[m] s[un]t h[oc] v[er]
 Nota etia[m] s[e]c[un]d[u]m p[er]anones q[uod]
 Baptismus m[ul]t[um] u[er]o sac[ra]me[n]
 ta e[st] magis nobis ualis et
 necessarius ad salute[m] Et hoc
 p[ro]pter v[er]o que in eo et no[n] in a
 lijs sp[irit]ualit[er] p[ri]mo quia p[er] con
 ferri sine alijs et no[n] equi
 de p[er]bi no[n] bap[ti]smu[m] Si quis p[er]bi
 ter s[e]c[un]do quia sine eo no[n] potest

contrahere dante om pagana
 xxviii q. i. **C**ave Terao q.
 sine eo nulla salus habet. De
 conse d. m. pmissime. **P**ro
 quia p. p. m. venalia et morta
 lia dimittunt p. alia no deo.
 se d. n. **P**on sunt. **P**ro q.
 p. p. m. plena fit remissio p. d. o.
 De conse d. m. sine p. m. a. **S**ex
 to quia est fundamentu et ianu
 a om sacramentoru d. xlvii.
Item huiusmodi spualem cogit
 quia plures in hac illaquant
 qm in alijs ideo puto vale
 de hac aliq. quere. **E**t pmo
 vtru cognatio spualis impe
 diat matrimoniu. **P**rimo ad
 huiusmodi q. quod est breuit. **D**icend
 q. sicut in generaco carnali
 contrahit cognatio carnalis
 ex patris et matris parte.
Ita in generaco spuali exp
 te dantis sacramentu et tene
 tis. unde consensu sacramentu
 gerit p. sona dei prius. **S**ed
 tenens ad sacramentu gerit
 p. sonam ecclesie matris. **I**ulius
 concordat. **T**ho. et petrus in sp
 to. **S**ecundo querit
 quot snt spes cognacois spi
 tualis et que sunt. **P**utendu
 q. sunt tres species. **P**rima har
 diat compatitas que atte
 ditur mtr spualem patres
 pueri et carnalem. **I**tem vna
 compatu semp est spualis
 pater et aliter carnalis. **V**o
 vms semper erit compatu
 spualis/alter carnalis n. fal
 sit regula regula talis. **I**lia
 e patitas et h attendit
 mtr illu qui suscipit et cu q

suscipit. **S**ue sit masculo sue
 femina. **T**eraa diat. **S**emitas
 que attendit mtr filiu tuum
 spualon et filios carnales. **P**e
 hns tibus speciebus diavit
 doctores q. spualis cognatio
 no pcedit ad nepotes et vlti
 mores quia non h. gradus
 filia em mea contrahit p.
 ai filio filii mei no em ai filio
 meo quia hoc e phibitu ar
 xxx. q. m. c. i. **E**t ardo q. no
 solu ai filio legitimo pt copulac
 filia spualis. **S**ed nec etiam
 am illegitimo. **T**erao querit
 mtr si aliquis cognouit aliq.
 fornicarie et postea sit copat
 aliq. alteri. **P**uta leuat que
 dam de fonte sacro nup. et
 illa mtr fornicula sit comat
 huc q. sntom videt. **T**ho. m
 q. to. d. xxxv. diat. **P**er sicut
 compatitas tnt ad vxo
 que a vxo p. snt carit
 cognita eo q. iam facti sunt
 vna caro ut xxx. q. m. **S**i
 quis ex coniugio p. vxo ror
 videt. **I**nsire ad alia mulier
 carnalit. cognita. **P**uis non
 sit vxo. **P**dem sent. **G**lo sup
 dicto c. **S**i quis d. q. p. for
 nicariu coru acquit. **C**omp
 mitas quia vna caro efficiut
 xxxv. q. m. q. n. eo namq. affi
 mitas acquit. **P** fornicariu cor
 tu. xxxv. q. m. demerfas et
 c. no de eo qui cognos. **C**onjug
 neam vxo. **T**enet ergo
 p. vero q. compatitas contra
 hit. **U**t p. bat. **P** p. data uia
 licet quibusdam m. videat.
Pdeo tenendu e q. sic. **I**tem dicto

Pro an concor. in vi li. deate. **Q**uero
querit^r vtrū liceat contrahere
mrio^m cū sorore filie mee spu
alis. **Q**uero ad huiusmodi qstu
dicendu^m ē q^d qm^q cū filia
mea nō liceat contrahere ut
est dictū alias essent sepandi
xxx q. i. de eo. **I**tem d^o t^o d^o t^o tan
vtrū eis non oportet abstinere
sed concedit^r xxx q. m. **I**llud
etia^m. **Q**uero querit^r vtrū filij
duo^m compatri possint mrio
malit^r copulari. **A**d huiusmodi qst
tum videt^r q^d sic sue genti
sint ante comp^rmitate. **S**ue po
stea excepta solū illa p^osona
p^o qua^m comp^rmitas ē contrita
que nūq^{uam} p^o copulari aliam
filiorū sui p^oris spūalis xxx.
q. m. **S**up^{er} quib^{us} et c. **P**ictatū
ex e. c. i. **S**exto querit^r vtrū
p^o contrahere possit cū illa quā
eius filij leuāt. **R**espon^{dit} d^o d^o
dum ē q^d p^o ut in cādo^e illud
xxx. q. m. **S**ed filij nō p^o
contrahere cū illa quā p^o leuāt
ut ibidem d^o d^o. **S**eptio querit^r
vtrū aliquis possit fidel^{iter} compa
ter alteri p^o p^ocuratore sup^{er}
questio dicendu^m ē q^d si loquam^{ur}
qstu ad affectu solū nō est du
bū quia ad talem affectu pro
mittendu^m uel tenendu^m etiam
p^o p^ocuratore spondere q^o p^o
Sed si loquim^{ur} qstu ad veram
comp^rmitate et cognationem
spūalem inde seq^utem nō p^o
contrahi p^o p^ocuratore. **P**omē
Pro^{ter} p^o l. **P**ost morte ff.
de adop. **E**t q^d videt^r contra
ex de pau^{er} c. si. li. vi. **S**olut^{io}
sūm eundē p^o illud quod notat

Potia de conse. eccl^e aq^{ue} p^o de
p^o an. in quada sua qstione
disputata. **S**eda cognatio dia
ti legalis. **E**t hoc p^o adopa
onem causat^r. **V**bi sciendu^m q^d
p^o adoptonem p^oueniūt tres
cognationis sp^{ec}ies. **P**rima
est ascendenti et descendenti
que attendit^r m^{at}re patre adop
tatem et filij sue filia ne
potem uel neptim. **E**t huiusmodi
adoptatos et h^{uius} m^{at}re dist^{incte} m^{at}
pedit m^{at}re qm^q pat^{er} adopta
tor contrahere nō p^o cū filia
adoptua neq^{ue} etia^m adoptia
nepte et huiusmodi. **H**ec p^obat^r
in p^onoe ita dilige^{nter} xxx q. m.
Seconda sp^{ec}ies ē collateralium
sc^{ilicet} m^{at}re filij me^m naturalē
et adoptiuū. **E**t h^{uius} m^{at}re m^{at}re
m^{at}re qm^q dū sūt in eūsdē
p^oris p^orate ea v^{er}o soluta sūt
morte p^oris uel em^{anc}ipatioe
filij naturalis uel adoptiuū nō
m^{at}re pedit ex e. c. i. **E**t m^{at}re
p^oty susce^{ptu} xxx q. m. **P**er
tia sp^{ec}ies est quā legalis affi
nitatis m^{at}re p^orem adoptatē
et uxorem filij adoptiuū. **S**ili
ter m^{at}re filij adoptiuū et ux
orem adoptantis. **E**t iterū h^{uius}
omⁿ tempore m^{at}re pedit m^{at}re
qm^q pater adoptator m^{at}re
contrahere p^o cū illa q^{ue} fuit
uxor filij adoptiuū etiam
p^oty em^{anc}ipatioe. **D**erim^{us}
c. i. et h^{uius}. **S**icut filij adopti
p^oty mortem p^oris adoptiuū
nō p^o contrahere cū illa q^{ue} fuit
uxor adoptiuū p^oris ut in
d^ota l. **N**am adoptiuus p^o
huiusmodi etia^m s^{ed}da cognatioe

intelligentia magis in spali
est de m^o f^o s^o p^o t^o b^o q^o s^o t^o o
m^o b^o in vestigandū. Et p^o m^o
vtrū vtrū filius adoptiuus
contrahere possit cū filia illegi-
tima ad optiu p^o x^o b^o Sup^o hoc
questio breuissime est dicendū
sine p^o iudic^o q^o p^o c^o Et q^o si
li^o illegittima contrahere p^o t^o
cū filia adoptua sicut no-
tat hugo xxx. q. m. in p^o h^o
ram illegittima filius vel filia
nō ē patna p^o t^o e^o In h^o cōcor-
p^o m^o o^o c^o et hosti. Pueritur
p^o c^o d^o vtrū adoptiuus ad
optiōe durante si contrahit
cū filia legitima adoptatis
m^o q^o u^o d^o soluet^o m^o r^o i^o m^o P^o iudic^o
dixerūt q^o non sed verius te-
nendū quod hugo tenet s^o q^o
q^o soluet^o ex e. c. v^o m^o c^o 2°
Puerit^o t^o c^o vtrū m^o p^o x^o b^o
adoptantem et patre adopta-
ti siue matre aliq^o cōg^o g^o cōn-
trahit^o Breuit^o dicendū est
q^o nulla cū sine cōcor- t^o h^o
et p^o c^o T^o c^o cōg^o n^o o^o d^o iat^o
cōnatis et hoc ex cōsag^o m^o t^o e^o
p^o p^o agat^o Et q^o ē de qua hic
p^o n^o c^o p^o alit^o agit^o ista ē multū
colenda et veneranda Et
hoc s^o d^o m^o Ray. est v^o m^o d^o i
p^o s^o n^o a^o r^o i^o ab eodem s^o p^o i^o t^o e^o
destendenā cōnati p^o p^o a
g^o a^o o^o n^o e cōn^o t^o r^o a^o t^o u^o Et d^o i^o c^o
s^o p^o i^o t^o e^o m^o illa p^o s^o n^o a^o a^o q^o aliq^o
dixerūt cōg^o m^o e v^o n^o d^o e et
cōsag^o n^o e^o d^o iat^o q^o u^o d^o e p^o
sag^o n^o e p^o c^o d^o e n^o t^o e^o b^o Sed q^o r^o e
posset aliquis vsq^o ad quē
gradu prohibet^o et nō te-
net m^o r^o i^o m^o dicendū q^o m^o t^o

ascenden^o et descendentes puto
p^o p^o t^o u^o a^o m^o p^o r^o o^o h^o i^o b^o i^o c^o Sed m^o t^o
collaterales est vsq^o ad q^o t^o u^o
gradu s^o d^o m^o canones de cōsag^o
et affi. Non debet. P^o n^o v^o m^o o^o
si aliqua attinent s^o ex v^o n^o a
parte ut in p^o m^o o^o uel p^o c^o a^o u^o d^o o^o
uel t^o c^o r^o a^o o^o gradu. P^o o^o u^o l^o i^o a^o p^o a^o r^o
te. in q^o t^o u^o b^o e^o n^o e p^o o^o s^o s^o t^o cōn-
h^o e^o r^o e quia in cōsag^o m^o t^o e^o s^o p^o t^o
est s^o c^o a^o u^o d^o u^o r^o e^o m^o o^o t^o o^o r^o i^o p^o s^o o^o n^o e
de cōsag^o et affi. c. v^o l^o t^o p^o s^o t^o o^o n^o
P^o i^o licet cōsag^o m^o t^o e^o s^o p^o t^o q^o n^o t^o u^o
ad m^o r^o i^o m^o cōn^o t^o r^o a^o h^o e^o n^o d^o u^o
t^o m^o e^o t^o p^o m^o q^o t^o u^o o^o gradu et nō
v^o l^o t^o a^o et nō cōm^o m^o t^o a^o t^o t^o m^o c^o e^o
s^o u^o s^o in v^o l^o t^o e^o r^o i^o o^o r^o i^o gradu tamē
q^o n^o t^o u^o ad s^o u^o a^o c^o s^o s^o i^o o^o n^o e h^o e^o d^o i^o c^o a^o t^o s^o
durat vsq^o ad g^o d^o u^o d^o e a^o m^o u^o
h^o e^o c^o p^o b^o a^o n^o t^o e^o m^o c^o a^o n^o o^o e ad s^o e^o d^o e
xxxv. q. v. Tenent etiam
legiste. q^o s^o a^o g^o n^o a^o t^o o^o r^o i^o s^o u^o a^o c^o s^o s^o i^o
est vsq^o ad d^o e a^o m^o gradu In
cōg^o n^o a^o t^o e^o vsq^o ad s^o e^o p^o t^o i^o m^o q^o d^o
intelligit ex^o c^o l^o u^o s^o i^o u^o e ut m^o s^o t^o a^o
de g^o r^o a^o cōg^o m^o p^o n^o P^o e^o h^o a^o q^o
p^o a^o p^o u^o e cōg^o n^o a^o o^o e a^o u^o t^o o^o r^o m^o e
intelligit cū d^o iat^o P^o o^o g^o t^o o^o b^o
cōle. i. affectuose dilige et
e^o i^o s^o in n^o a^o t^o a^o t^o a^o b^o d^o e^o b^o e^o s^o sub
uenire qui n^o a^o t^o a^o l^o i^o cōg^o n^o a^o a^o
o^o n^o e cōl^o l^o i^o g^o a^o t^o i^o v^o e^o l^o e a^o a^o s^o s^o i^o m^o
t^o a^o t^o e m^o u^o t^o u^o o^o s^o i^o b^o i^o a^o s^o s^o i^o a^o d^o e^o b^o e^o
a^o m^o t^o a^o l^o e^o s^o in s^o p^o t^o i^o r^o i^o b^o d^o i^o c^o a^o n^o t^o e^o
fratres v^o b^o i^o e a^o a^o n^o o^o t^o a^o d^o u^o q^o
q^o t^o u^o o^o r^o m^o o^o d^o u^o s^o d^o i^o c^o a^o t^o e^o s^o o^o e^o s^o a^o u^o t^o
p^o a^o p^o s^o s^o n^o a^o t^o a^o ut P^o s^o a^o u^o et
i^o a^o c^o o^o b^o g^o e^o n^o t^o e ut o^o m^o b^o i^o u^o d^o e i^o cōg^o
n^o a^o o^o n^o e ut a^o b^o r^o a^o h^o a^o m^o et l^o o^o c^o s^o
a^o f^o f^o e^o t^o u^o ut q^o uel s^o p^o a^o l^o i^o quo
o^o m^o b^o s^o a^o m^o d^o i^o c^o a^o n^o t^o e^o s^o o^o e^o b^o v^o e^o l^o.

communi quo omnes homines ex vo-
pre nati nec saluati ex hoc
quod dicitur Qui non odit pa-
tre aut matrem huc xiiij^o Ro-
phibet amorem naturalem patre-
tu et cognatorum debite ordi-
nati sed carnale quo diuina
impeditur ut exponit Aug⁹
Ep[isto]la xxv. Unde Abraham
diligebat loth quem libenter ab-
hosiab⁹ Gen⁹ xxviii^o Et laban
ad Jacob afficiebat⁹ tunc audit
eum advenisse Gen⁹ xxxiij^o
Et ideo coniugium ordinatum est fieri
inter eos quos amor
et caritas extendat⁹ et dila-
tat⁹ ubi naturalis amor magis fuerit
secundum Aug⁹ xv de civitate
dei c. xvi Unde Benedictus Ep[isto]la
xxvii q[uestio]nem magnam corpus
suum et natura cognosce
dit Et Greg⁹ sup⁹ Eccl⁹
ij. Omne m[un]dum caritas accen-
dit concenat⁹ constat et q[ui]
in una spem auri reformat
Et aug⁹ xxv de ci. dei c. i
ut vehementer comedaret⁹
paupertas y humane vntatis vni-
tate q[ui] cordis non solum ne-
cessitudinem verum et cogno-
scentie affectu omnes nece[n]t
voluit de⁹ ut ex vno ho[m]i[n]e
diffunderet⁹ genus humanum
mutuo ergo cognati debent
sibi compati in malis sicut
membra eiusdem corporis p[er] ad
Rom⁹ vi Si patitur v[est]ru[m] membrum

Quartum p[re]ceptum
Quartum auctoris p[re]ceptum
Datum serua p[ro]p[ri]is sup[er]
rudimentis p[er]tinetib[us] ad duas
sp[eci]es iusticie que e[st] ad sciores

scilicet ad religionem que nos ordnat
ad deum ad pietatem que nos
ordnat ad p[ro]p[ri]um subuentionem
Hinc vero subsequenter auctor
p[re]bet rudimenta que nos ordnat
ad t[er]ram spem v[er]is gratie sue
consuetudine p[er] quam obligamur ei
a quo aliqua p[ro]p[ri]a beneficia vel
participata recepimus beneficia
et gratiam reddere p[er] valorem et
amorem dum dicit Datum sua
In hoc ergo p[re]cepto dari p[ot]est
plexus scilicet ut p[ri]mo expo-
nit⁹ sic Serua datum t[ibi] ut
rei memoriam habeas ut oppor-
tuno tempore reddere possis
ut deinde teneris vel sic ex-
ponat⁹ Serua datum t[ibi] rem
tibi datam a p[ro]p[ri]o v[est]ro diu-
serua tamq[uam] locale p[ro]p[ri]um
ob eius reuerentiam et amorem
et sic faciendo p[ro]uocabis eum
ad plus dandum Et secundum istum
intellectum h[ic] loci continuatur p[er]
dicta vel tertio exponatur
Datum serua t[ibi] dandum quasi
dicit hoc quod vis dare sua
t[ibi] diligenter considera anteq[uam]
des v[est]rum sit dandum vel non
p[ro] intelligentia et obseruatione
huius p[re]cepti quo ad p[ri]mam scitu-
ram que magis competit l[ib]e-
re est attendendum q[uod] cum illi qui
rem alienam quo quo p[ro]p[ri]am
accepit duo p[ri]ncipalia sunt con-
sideranda scilicet ipsa res acce-
pta et ipsa acceptio Hinc
autem res tenet⁹ restituere
eam q[uam] dum eam apud se h[ab]et
quia h[ic] ultra id quod suum e[st]
debet ei subtrahi et dari ei

cui deest scdm formam commu-
tative iusticie. Sed acceptio rei
aliene p̄t t̄pl̄r se h̄re. Quia
em̄ ē i iuriosa s̄z contra vo-
luntatem eius cuius est res ut
patet in furtis et rapina et
tūc tenet̄ ad restitutionem
nō solum ratione rei sed et
i iuriose actōis si res apud
ipm̄ nō maneat. Sicut em̄
qui aliquē p̄cūit tenet̄ re-
compensare iuriam passō
p̄m̄ apud ipm̄ nichil rema-
neat ita etiam qui furt̄
et rapit tenet̄ ad resti-
tutionem ablati etiam si nichil
habeat. inde et ulterius p̄
iuria illata debet puniri.
Alio aliquis accipit rem
alterius in utilitatem suam
absq̄ iuria cū voluntate
s̄z eius qui rei dñs est
sicut patet in mutuo et tūc
ille qui accepit nō solū rōe
rei sed etia rōne acceptōis
etia si rem amiserit tenet̄
recompensare ei qui gram
fecit quod nō fieret si p̄h̄
dampni inferret. Perao
aliquis accipit rem alterius
absq̄ iuria nō pro suā u-
tilitate sicut p̄t in deposito.
Et ideo qui sic accipit in
nullo tenet̄ rōe acceptōis
qm̄ accipiendo impendit ob-
sequi tenet̄ autem rōe
rei. Et p̄pter hoc si ei sub-
trahit̄ res absq̄ sua culpa
nō tenet̄ ad restitutionem. De-
tus autem esset si cū magna
sua culpa rem depositam
amitteret ut puta si committit

dolum uel latam culpam ubi
gratia si deponens apud eū
sūm̄ vinctu et ego m̄a duc-
tus solus eū ut ff. e. si ho-
mines. Item qm̄ depositarij
res suas s̄z et depositas a-
miserit p̄sumit̄ contra ipm̄
q̄ suas clausit in archa
et depositas nō clausit tene-
t̄ etia de leuissima culpa
si sit i mora uel se obtule-
rit deposito vel si aliquid
recepit p̄ custodia aut si
gratia depositarij fiat de-
positum de casu etia fortuito
tenet̄ si pactu culpa vel
mora p̄cepit. Hec omnia p̄ba-
tur in de re bona fides et de
po. Si ne est tibi. Datum
serua quousq̄ deponenti pla-
uerit tale datu. Hoc ē pe-
nes te depositu reuocare
vmo scdm̄ immo p̄t depo-
nens et contra pactu de-
positu p̄bitu voluntatis
reuocare quia p̄t p̄mittere.
Ad hoc alle. l. i. ff. e. ti. Rec-
e loci compensandi s̄z in
totu uel in deductione s̄z
h̄re credit̄ ex e. Pona si
des. Est tamen aduertendum
q̄ qm̄ qm̄ de natura depositi
sit q̄ res ip̄a restituatur.
Sic et in comodato fallit
tamen hoc in quatuor casibus
p̄m̄ ē cum quis gladiu
deposuit deinde furiosu
factu ipm̄ repetit. xxij.
q. ij. ff. quis. P̄dus si de-
ponens fuerit depositarij
ip̄am bona eius in publicu
deseruit ff. e. Pona fides

Fecit qñ fur deposuit et
cum dñs in peticoe conceit
quia tñc potior est dñs ut in
pdicta lege xñ q. ii. Si deuo-
tissima quarta qñ fur depo-
suerit illi au subripuit uel
aput ppetariu ut pbat p
eadem iura. Contra autem
pceptu faciut illi omñs quib
datur i depositu seruandum
datur et ipi con volun-
ex pssam deponetis vlti-
re illa. Tunc em depositari-
mittit furtu ut ff de condi-
fur qui furtu als nō gmittit
si putauit dñm pmissu
ut ff de fur qui re. Vlt mte-
lige nisi deponat qd gme-
tur mō ponde et mesura
et non obsignet. Hec em ex-
cedunt fines depositi et hñ
fertur dominu ut sit vti pt
Si vero obsignat et clau-
dit eo ipso phibuisse videt-
ne depositarij vtiat nisi di-
cret expisse. ff. e. l. licet
q. rei l. die. q. Qui pecunias
et l. qñti. Aliud autē si
res illa deterior redditur diat
l. q. reddita nō videt ut ff.
e. l. m. ff. in hac et l. Si res
vmo q. plus est heres depoi-
tarij tñet de pao rei depo-
site ignorant ab eo vendite
vmo etiā si non sit heres in-
chilomñ ab eo illud quod secu-
tum ē extorquet. ff. e. l. p. a
q. vlt et l. ii. et iii. Audiat
atq attendat depositarij ne pa-
ssim deposita suanda reapi-
ant et maxime a dolosis q.
repi sūt aliqui q. dolose aliq.

seruanda dederūt simpliabus
ut phat eos decipiant ac ex-
illaquearent. Vñd Valerius
l. viii. c. iii. narrat q. Demo-
sthenes astucie mñice audam
ancille suarsum pbiut que
pecuniam depositi noie a duo-
bus hospitib. accepit hac con-
dicoe ut eam pñ vñq. reddet
quorū altimtiecto tempore
tamq mortuo pao squalore
obseq decepte omñs mñes
abstulit supueit demde alt
et depositu petere cepit
mēbat illa mñera pariter
pecuniam et defensionis pe-
mriam tamq de laqueo et
suspendio cogitabat. Sed opor-
tune ei demosthenes patro-
nus affulit qui ut in aduo-
cationem vñ mulieri inquit
pata depositi se fide soluere
sed nisi pñ adduxeris id fa-
cere nō pt qñtu ut ipē voca-
ferat hec dicta est lex ne
pecunia alteri sine altero mñ
mereret. De quoda etiam
alio notat petry alfonso in
suo tractatu auq cognomē
erat rñguu pauperu eo q.
plebat paupes adiuuare.
Cum em paup quida locuss
domu audam apiano diuiti
qui cogitans spoliare illu p
dolo suo posuit queda doha
plena oleo in domo sua et que-
dam semiplena quad subnoie
depositi. Elapsa tñ venit
videre illa et mñmes illa
dolia semiplena imposuit
pauperi tñen fieri ut inde
spoliare eu posset et cum esset

ad iudiciū vocatū et nō resta-
ret illi nisi dampnatio illi qui
vocabatur refugium pauperū
vocavit illū seorsū et in qui-
sunt an sit innocens tūc
sibi impositū quo vivente q
esset innocens redit ad eo
ad iudiciū peritū q dolia i
mensurarent q si esset tātu
de sead in semplem qntū
implem ille foret cōdepnan-
dus Si vero in semplem
non esset nisi medietas seas
liberanda esset quia ex hoc
plam esset q nūq̄ fuerit
plena siq̄ factū est et pau-
per liberatū ē. Quare possi-
aliquis utrū peccat qui rem
suam apud aliū depositat
vel iniuste detenta furtim ac-
cipit eandem hanc q̄stionez
breuissime detminat beatus
tho. sda sda q. lxxv. d. 1. p.
ille qui furtim accipit rem
suam apud aliū depositam
quat depositariū quia tene-
tur ad restituendū uel ad
ostendendū se innoxū qnd
manifestū est q peccat et q
tenet ad releuandū guame
depositarij qui nō accipit
rem suam apud aliū iuste
detentam peccat quidem
non quia quat ei qui debet
nec tenet restituere aliq
contra omem iusticiā dum
ipē sibi usurpat suo rei
iudiciū. Iuris ordme p̄t
missio. Et ideo tenet reo
satisfacere et dare opam ut
scandalū p̄piorū si inde ortū
ē sedet. *Primum primum*

Omnibz auctoris primum
Beneficij accepti memor
esto. Istud primum ē eiusdem
speciē ai p̄ximo p̄cedenti eo
q tractat de eadem materia
vide de gratitudine seu grā
Ille em ai bñficiū aliquos ē
impensū tenet ex debito de
beneficio grās eidem referre
ac etiam ipm bñficiū crebro
ad memoriā reuocare Et ad
p̄ facultas obtulerit eidem
vices impende et hoc p bene-
ficiā et amorem et hoc ē
qd intendit auctor in h̄ p̄cepto
dū dicit Beneficij accepti
memor esto. Proau tamen
p̄cepti intelligencia et obsua-
cia est sciendū q bñficiā ē
quedam vtus moralis que
est p̄babilis opatio caritatis
exterior Et s̄dm beneficiāe
racōnem tenent mortales
mutuū beneficij et fauori-
bus alter utrū se iuuare
hanc bñficiāe vtus et ef-
fectū de mirat Cullij de offi-
cijs dicens homines hominū
sa ut alius alij m̄ se p̄desse
possint In hoc m̄m debemq
sequi dūtem cōmmed utilita-
tes i mediū afferte tum dando
tum accipiendo tum artibus
tum opere de vniū hominū
m̄ homines Et Socrates
hanc doctnam tradit an̄les
in searhis secretorū Allex^{ro}
dicens Allex^r m̄dagare
de materia et necessitate
miserabiliū p̄sonarū et
subuere m̄digētibz de cle-
menā tua in hoc em est

observantia legis hominū letitia
et beneplacitum creatoris. Unde
undo ad principale propositum
inter cetera que sunt deo et ho-
minibus grata seu que homines
reddunt deo et hominibus gratia
sunt et acceptum est gratia
de qua per hoc beneficium susce-
pta cognoscit gratus danti reddere
et vicem toto posse rependere
ad hanc virtutem tam excellen-
tem deo et hominibus gratia indu-
at natura et omnis creatura quod
sic persuaderi potest. Nam constat quod
mundus propter hominem factus esse
dicitur et tamen de hoc non
videtur esse ingratum et quia propter
hoc ipsum esse cepit ipsi homi-
ni omnibus suis partibus fuit.
Manifeste enim ipso facto pre-
sentatur quod servituti homini celestia
omnia quatuor elementa omnia vi-
te natura habunde instrumenta
quod quid est enim celi motus ad
quod solis occasus et ortus ad quod
tot electorum fructus nisi ut
hominem serviant. Sed quantum ad
hoc homo econtra ceteris crea-
turis deterius recipit quod non
solum per beneficia accepto gratia non
impendit immo ut plurimum per
accepto beneficio malum et iniuriam
impendit. Unde merito talis
est deo et hominibus odiosus si
exigentia manifestat. Et ideo
Iulius h. 40 de officiis dicit deus
inimicos beneficiorum odere. Consequenter
datur ergo prima humana natura
quia animalia tam domestica quam
feri de rebus ab hominibus bene-
ficiis minus beneficia recognoscunt
ut patet de canibus qui ad

dominus suis grati existunt quod
per ipsum in mortem se tradunt a
quibus modicum panem accipiunt
Posterioris etiam hoc probant
animalium ferorum exempla le-
guntur de venia que cum sit be-
stia crudelissima ut quedam
narrat historia olim in quodam
spelunca iuxta sanctum Macharum
habitabat que dum cecos semel
filios pepisset eos ad sanctum vi-
rum adducens rogabat signo
quo poterat ut filius lumen
daret quia dum vir sciret cum
quid vellet adire filios signavit
et eos ad lucem reduxit et illa
cum filiis ad speluncam rediit
beneficiis ingrata non fuit sed ad
memoria ea renovans omnes
pelles omnium quas fuerat ab
antiquo predate ad virum sanctum
attulit et ad pedes eius di-
misit cum quid aliud non haberet
Timeant inferi homines de tot
bonis nature fortune sue et
gratie deo ingrati. Iste eis bene-
ficia subtrahant quia tam
secundum iura canonica quam civilia
dignum est ut feudum predate quod
nec beneficiis saltem gratia re-
compensat. Tertius insuper a
domino libertati donatus insultu-
tem redigit si fuerit ingratum
ingratus quibus autem ex cau-
sis feudum predate potest multum
plene in summa hosti. ti. de feudi
et licet emanent. x. casus
quibus feudum amittitur. Foris
tamen sunt aliqui casus specia-
les ad ingratitudinem pertinentes
qui insubbreunt explicantur
et primus namque casus est Si

Vasallus dñm suū in p^{ri}mo non mortuū nec ad mortem volūtatū dñm mittit. scilicet si vasallus dñm suū accusauerit aut si testis in causa nō tñ dñm ali sed etiam ciuili tulerit licet quidam dixerūt q^d in ciuili p^{ri}mo t^{er} aus si vasalla vocat^{ur} a dñō q^d seam vadat in expeditōe pub^{li}ca puta vocat^{ur} ab impatore q^d se cum vadat p^{ri}mo p^{ri}sumptiōe da corona et huiusmodi nō venit nec ali^{us} p^{ri} se dñō suo acceptū imperit uel ei stipendia mli^{us} ac nō dederit et sic de aliis multis quos ad euitandum prolixitatem meli^{us} ē p^{ri} m^u obmittere qm̄ longū explicare s^{er}monem. Et autem de v^{ir}tute gratitudinis et v^{ir}tute m^ugnitudinis plenior notitia habeat^{ur} est de plurib^{us} dubitabilib^{us} querendum vel inuestigandū. Et p^{ri}mo p^{ri} m^ugnitudinis v^{ir}tutem querenda sunt duo p^{ri}mo v^{ir}tutis m^ugnitudinis b^unificia s^unt subtrahenda. Secundu^m an obliuio b^unificii inter g^{ra}tiā et actū m^ugnitudinis sit maior et detestabilior ceteris. Secundo etiā cū g^{ra}tiū dñm querenda sunt tria p^{ri}mo v^{ir}tutis v^{ir}tutis g^{ra}tiū sit differenda. Secundo v^{ir}tutis mensuranda sit p^{ri}mo b^unificii cū acceptū vel dantis affectū. Tercio v^{ir}tutis oporteat aliqd^{am} m^ugnitudo repende^{re} q^d s^unt p^{ri}mo impensū h^uius omib^{us} ordinatē v^{ir}det^{ur} et p^{ri}mo ad p^{ri}mu^m questū s^unt v^{ir}tutis m^ugnitudo b^unificia s^unt subtrahenda dicenda q^d p^{ri}mo Th^o. 64 2^a.

q^d c^{on} v^{ir}tutis q^d cū m^ugnitudo sunt duo consideranda p^{ri}mo quidem quid ip^{se} dignus sit pati. Et sic cū est q^d ip^{se} m^ugnitudo b^unificii sub^{er}at aonem. Secundo considerandū est quid oporteat b^unificii facere p^{ri}mo namq^{ue} non debet esse facilis ad m^ugnitudinem m^ugnitudinem. Nam forte nō occurrat debita facultas aut debita oportunitas retribuendi. Secundo attende^{re} debet ad hoc q^d de m^ugnitudo g^{ra}tiū faciat q^d si nō p^{ri}mo b^unificio facere faciat p^{ri}mo p^{ri}mo de b^unificiis multis m^ugnitudinem augeat et peror fiat ab^unificiorū exhibitiōe cessare debet. Tercio p^{ri}mo questū videlicet v^{ir}tutis obliuio b^unificii inter g^{ra}tiā et actū m^ugnitudinis sit maior et de testabilior ceteris. Dicendū est p^{ri}mo. Seneca v. de b^unificiis q^d maior et detestabilior m^ugnitudo gradus m^ugnitudinis est obliuio b^unificii p^{ri}mo m^ugnitudo dicit Seneca q^d talis est omib^{us} m^ugnitudo et hoc p^{ri}mo duo p^{ri}mo quia p^{ri}mo p^{ri}mo v^{ir}tutem g^{ra}tiū s^unt v^{ir}tutem deundi. Unde Seneca. Nūq^{uam} g^{ra}tiū esse p^{ri}mo cū totū beneficiū elapsū ē et apparet illū non sepe de reddendo cogitare. cū obpressit obliuio. Secundo quia videt^{ur} m^ugnitudo v^{ir}tutis esse g^{ra}tiū qui tam longe p^{ri}eat b^unificiū ut extra cōspiciam suū p^{ri}oneret memoria. cū m^ugnitudo p^{ri}dit ut d^{icit} Seneca m^ugnitudo illud q^d nō sepe m^ugnitudo p^{ri}deo dico q^d non obliuiscitur

accepti beneficii p̄teritū qd p̄te
rita em̄ beneficia pauci am̄ t̄
torquent unde **Seneca** **fum**
em̄ in triba gradibz in ḡtitudis
non p̄t clausa via ad ḡtitudi
nem redeundi sequit̄ q̄ oblita
b̄nificiū ē pessima m̄ḡtorū f̄o
p̄dictis p̄mis duabz q̄stionibz
vicio in ḡtitudinis p̄tincibz
subsequēter restat t̄res m̄f̄u
s̄ptus q̄stiones ad v̄tutē v̄tutē
ḡtitudinis spectantes declarare
et emendare. Et p̄mo v̄tū
retributio ḡtū p̄t differenda
duendū ē s̄d̄m **Tho** q̄a re
q̄ c̄m q̄ s̄c̄ut in b̄nificiū dādo
duo considerant̄ s̄z affectū
et donū ita etiā ex hoc duo
considerant̄ s̄z in recompensa
aone beneficii et q̄ntū quidē
ad effectū r̄compensatō fieri d̄
statim unde **Sen** in p̄o d̄ b̄n
ficiis **p̄s** reddē b̄nificiū beigne
accipe. **Q̄ntū** autem ad do
nū debz expectari tempus
quo recompensatō sit b̄nifici
torū oportuna si autem non
cōuenienti t̄p̄e statim aliquis
velit munus p̄mune reddere
nō videt̄ esse v̄tiosa. **Et em̄**
Seneca in de b̄nificiis d̄t q̄ mu
nus cito capit solvere m̄v̄tū
debet et qui m̄v̄tū debz m̄ḡtū
est. **Secundo** v̄tū retribuatō
m̄s̄uranda sit s̄d̄m acceptū
b̄nificiū vel dantis affectum
dicendū ē s̄d̄m eundem
Tho s̄a s̄e q̄ c̄m q̄ recom
pensatō b̄nificiū ad t̄res v̄tū
p̄t p̄tinere s̄z ad iusticiam
ad gratiam ad amicitia. **Ad**
iusticiam quidem p̄tinet quidō

recompensatō h̄z r̄cōnem de
biti legalis s̄c̄ut i mutuo et
in aliis h̄m̄q̄ et in tali re
compensatōe debz attendi
s̄d̄m q̄ntitatē dati. **Ad** amicitia
am̄ autem p̄tinet recompe
satio b̄nificiū et s̄c̄l̄ter ad v̄tū
tem gr̄ae s̄d̄m qd h̄z r̄cōnem
debiti moralis. **Plur** tamen
et alit̄. **nam** in recompensa
tōe amicitiae oportet resp̄d̄m
h̄re ad amicitiae causam. **Unde**
in amicitia v̄tū debz fieri
recompensatō s̄d̄m v̄tilitatē
quam ex debito est consecutū
In amicitia aut̄ honesti debz
in recompensatōe haberi
resp̄ctū ad electionē suē ad
affectū dantis quia hoc pa
pue requirit̄ ad v̄tutem. **Et**
dicit̄ v̄m **ethicorū**. **Et s̄c̄l̄ter**
quia gr̄a resp̄ctat b̄nificiū
s̄d̄m qd ē gr̄is impensum
quod quidem p̄tinet ad affec
tū. **Et** ideo etiā gr̄ae r̄compē
satio attendit magis affectū
qm̄ effectū. **Tercio** v̄tū opor
teat aliquid magis r̄pendē
qm̄ fuerat p̄mo impensum
dicendū ē s̄d̄m eundem **Tho**
vbi supra q̄ s̄c̄ut d̄ctū est
recompensatō resp̄ctat b̄nificiū
s̄d̄m voluntatē b̄nificientis
In qua quidem hoc cōmō
surabile videt̄ q̄ gr̄is b̄n
ficiū contulit ad quod nō tene
bat̄. **Et** ideo qui b̄nificiū
accepit ad hoc obligat̄ ex
debito honestat̄ ut s̄c̄l̄ter gr̄
aliquid impendat non autē
videt̄ gr̄is aliquid impende
nisi excedat q̄ntitatē accepti

beneficij quia qm̄ diu recipiunt
minq̄ et equale non videtur
gr̄is fac̄e sed redde quod acce
pit Et ideo gr̄ie recipiēdo
semper tendit ut p̄posse suo
aliqd̄ maius tribuat

Brotu autoris p̄ceptum
maiori cede locum p̄p̄t
supra rudmētis p̄tinētibz ad
tres sp̄es iusticie que est ad
superiores sz ad religionem q̄
ordnat ad deū Ad pietate
que ordnat ad parentū sub
uencionem ad gratitudinem
que ordnat ad beneficētiā
p̄ valorem et amorem Hunc
vero subsequēter autor p̄bet
rudmēta ordinantia ad q̄ta
sp̄em videlicet obseruantiā
p̄ qua iustitiam et honorem
exhibere omnibz in dignitate
constituit Et autem obsua
cia quedam vtus p̄ qua ex
hibet et cultū et honor p̄p̄is
in dignitate constituit que
quidem habent p̄tialit̄e dom
nū sup̄ hominē ut sup̄ aq̄
creaturam et que habet offi
ciū gubernandi et regendi
respectu alicui rei sicut p̄na
pes h̄nt ciuitates gubernare
ciues in rebz ciuilibz Dux
autem exatq̄ in rebz belli
cis m̄gr̄ autem in discipu
lis Ad hoc autē ordnat
nos et instruit hūc auto
ris p̄ceptum cū dicit Fe
ce locum maiori q̄ d̄ quodac̄
iunior uel m̄ior videt semo
rem in quocūq̄ p̄libato gdu
vel officio constitutu debet
eidem reuerentiā exhibere

et honorem maxie quo ad
quq̄ in quibz om̄is honor et
reuerēcia consistere videtur
ut est assurgere venienti as
siste sedenti inclinare t̄isenti
gemu flectē p̄sidenti m̄cedēte
sequi Ad hoc autem exeq̄dū
inducit nos p̄ncipalit̄ tria
sz scriptura canonica uiri et
antiquorū exā p̄mo scriptura
ut saluator n̄r sic p̄mo in
assurgē docuit et honorare
maiores i cōuinis dices Cu
muitatq̄ fueris ad impia nō
recumbas in p̄mo loco ne forte
honorior te m̄uitatq̄ sit ab
illo tūc venies is qui te et
illū vocauit dicat tibi Da hūc
locum et tūc m̄pias cū tu
bore nouissimū locū tenē P̄
cum m̄uitatq̄ fueris vade et
recumbe in nouissimo loco
ut cū venerit qui te m̄uitat
dicat tibi amice ascende su
perius et tūc erit tibi gl̄ia
coram s̄t discumbentibz p̄
optime fac̄ qd̄ dicit August⁹
l̄o de similitudinibz cū p̄l̄o
Et iuuenes senioribz debent
esse subiecti obediētes et obse
quiosi Unde in tractatu de xij^a
abusibz dicit q̄ tercia ḡda
abusio ē adolestens sine o
bediēcia sequit̄ sicut m̄fē
bus p̄betis et morū p̄fectio
requit̄ sic in adolestētibz
obsequiū et subiectio et obe
diēcia vite debet Et sequit̄
sicut fructū nō reppit̄ in ar
bore in qua p̄us flos nō
apparuit sic et in senectute
honor legitimū q̄seq̄ nō potuit

qui in adoleſcentia alicuius diſci-
pline non laborant. Ideo Gene-
ſi 22. dicitur qd. iſta
in eſt parandū. Sem vterdū.
Sed ad hoc nos inducūt cano-
nica iura. Vbi ſtendū qd. maio-
ribz uel minoribz in dignitate
ſtatū ſue talis dignitas ſit
domini ſue magiſteri ſue ſit
pſidenat autē qd. regimū de-
bet honor et reuerētia. Et hoc
ppter tā que ſcūdūt eos eſſe
maiores et triſtos pmo nāq.
debetur eis honor ppter guber-
nandi et regendi gradu que
habent unde. Apłus qd. debet
vñ. obedite pſentis vñs ſub-
iacete eis. Sed ppter pſentē
cohercendi quā habent debet
eis timor. Timeate eū qui hz
pſentem mittendi vos in. Iſe
nam. Iſe 22. Tercio ppter p-
ciū laboris que p ſubditos tol-
lerant et ex hoc munere lar-
gias eis debet. De his d-
apłus ad. 2. xij. Reddite oī-
bus debita. ſc. tibi tibi
aut vectigal vectigal. aut ho-
norem honorem. Ad hoc autē
pbandū dicit. Aug. in canoē
Eſt ordo xij. q. vlt. hec ē,
iſticia qd. maior ſeruat maior
et minor affligat ſenior et
pſmū locū cedat in ſedendo
inſi. inſi in ordine maior
ad inſtancia ſit. comiſſa ut
in. Canone plectis. vñ. d-
vel inſi talis locū ſenior
obtimeat. Et xij. d. c. ult.
Tercio induit nos ad hoc
antiquorū exā. Ad h- optime
ſat quod reſtat valer. li.

ij. c. 1. Vbi dicit qd. conuuiuiū
ſollemnie maiores inſtituet
aut pter cogtos et affines ne-
mo mēponat. ut ſi qua-
mē nāas pſonas querela
eſſet exorta apit ſacra mē-
ſe maiores et mē hylaritate
audrū et ſauteribus cordia
adhibita tollerēt. Penectuti
iumentū ita cumlati et inon
ſpectū honorem reddebat tā
qm̄ maiores natu adoleſte
cū. tūq. pſes comues eēt
Sequitur inuitati ad mēſam
quēbant qui nā. ei a conuui-
mēſitū. erat ne ſeniores ad-
uentū diſtributi pſent ſub-
latūq. menſa pſus conſurge-
bant. Sequitur maiores natu
in conuuijs ad tybias eggia
ſtriorū opem carmē comp-
henſa pangebant quo ad
ea imitanda. Iuueni. vñtū
alacorem redderet. Ad dēda
racōne eorū que cū vñtū
obſeruācie dicta ſūt eſt pſti-
le de duobus in reſtigandū
fore. Et pmo vñtū honoz
et reuerētia ſolumō ſupiori-
bus debeat. Sed vñtū ma-
iores et in dignitate conſtatū
ſunt honorandi ſi ſūt mali.
De pmo queſto videt. p-
qd. honor nō pſe ſupioribus
debeat. Dicit em. Apłus
ad. 2. Et honore inuicem
pſemētes. et p- pe. 7. qm̄
honorate ſed hoc non ē ſua
dum ſi ſolū ſupioribus honoz
debet. ergo honoz pſe non
debet. ſupioribus. ij. Thobie
p- dicit qd. Robias habebat

x. talenta ex his quibz erat
 honoratus a rege legitur etiā
 hester vi. **Ep̄** rex assyrius ho
 norat mardocheū et corā eo
 fecit clamare hoc honore dignū
 ē quem rex voluerit honorare
 ergo etiā honor inferioribz exhi
 betur et ita nō videtur q̄ hono
 re superioribus debeat. **In** con
 trā fiat quod dicit philus in p̄
ethicis q̄ honor debetur optis
 paucis q̄stione fort̄ btus thōs
 fa p̄ q̄ cū. Unde p̄me obiectiō
 videtur d. q̄ in quobz meretur ali
 quid ex quo p̄ aliquis cū supe
 riore reputare sūm id philus
 in humilitate superioris in
 vicem arbitrat̄ et sūm hoc
 etiā om̄s invicē se honore de
 bent puenire. **Quo** ad sūm
 obiectiōnem videtur d. q̄ p̄ua
 te p̄sone interdū honoratur
 a regibus nō quia eis sunt
 superiores sūm ordine digni
 sed p̄t aliqua excellētiā
 virtutis. **Et** sūm hoc honoati
 sunt Thobias et mardocheus
 a regibz p̄libatis. **Quo** ad se
 cūda q̄stionem videtur q̄ mali
 in dignitate cōsati nō sūt
 honorandi quia p̄ **ethicis**
 philus honor debetur aliau in
 testio virtutis ergo si nō sūt
 virtuosī nō sūt honorandi si
 nec demeriti qui tū superior
 sunt nobis ordine natūe
 in contrā fiat quod dicit
 petrus ap̄lus in **Ep̄** sua 1.
 c. 11. **Peru** estote i om̄
 timore subditi dñis nō tantū
 bonis et modestis sed etiā
 dispolis rē h̄at q̄stione format

btus **Tho.** ubi sup̄ cū obiectiō
 videtur d. q̄ maiores indigni
 sunt honorandi etiā si sint
 mali non p̄t excellētiā
 p̄t virtutis quā nō habent
 sed p̄pter excellētiā digni
 quā habent sūm quā sūt
 ministri dei nec hito respectu
 ad honore ipsū. **Sed** hito re
 spectu ad honore cōitatis tū
 p̄sunt in quā rē redundat
 honor illis exhibitus qui tali
 cōitati p̄sunt. **Pro** hoc valde fit
 quod dicit de illo imp̄atore
 qui audā pape reuerentiā ex
 hibuit dicens Non tibi sed
 petro. **Demones** autē sūt
 irrevocabit̄ mali et p̄m̄
 habendi magis q̄m honorandi
Ad argumētū in contrā
 patet solutio non om̄ malo
 fit honor p̄t testio virtutis
 sue sed p̄pter reuerentiā statū
 quē tenet rē p̄ vitas q̄stionis
S **Septimū** autoris p̄ceptū
 Saluta libent' postq̄m
 in p̄cedentibz tractatū est
 de rudimentis p̄m̄tibz ad q̄m
 or spes iustit̄e que est ad su
 piores. **P̄t** vero subsequēter
 explicanda sūt rudimenta
 ad amicitia vel affabilitate
 p̄m̄tiā que est spes in
 stitue p̄ qua exhibet̄ equa
 libus debita sūm ne dñi no
 tis vñ etiā extrinsecis et
 ignotis qd̄ sit qñ quis nō
 int̄ius sed et̄ ext̄ius oñ
 dit signa amoris et affabili
 reputatiua et nō dñi in factis
 sed etiā in verbis. **Ex** quibz
 signis recipit amor quidā

vniuersalis respicitur ex quo dicitur
 homo omni homini est amicus
 Et hoc probatur. Tho. 2a 2e q.
 cxiij. De qua quidem amicitia
 loquitur sapiens. Eccl. xij.
 2. q. 2. omne autem diligit sibi simile
 Insuper tunc in canone nerui
 xij. d. Inter ceteros autem actus
 exteriorum amicitiam seu affabilitatem
 reputans est quoniam quis alium salu-
 tat quod fit per verba autem et
 corpori salutis optantia sicut au-
 diamus deus te saluet vel
 filia vba hec importuna hec
 vni saluatio est magis in usu
 quam alie et ex tali salutatio-
 ne plurimum letantur homines
 multum pro eo quod audiunt homines
 sibi similiter optari salutem corporis
 et anime scilicet etiam attendens
 autem autor quod humanam comu-
 tem sine tali amicitia vel affa-
 bilitate nullo modo esse posset et
 amicitia primo loco conseruatur
 potius ex vbiis quam factis pro-
 tanto ad obsequium quicquid precep-
 ti nos induat dum dicit saluta-
 libenter hoc est affectuose et a-
 tam obsequium tamquam optande
 salutis non eadem adulationis causa
 sed propria potius voluntate
 Nam salutare non est aliud
 quam desiderium boni exprimere
 ac eos ad quos salutacionem
 dirigimus ad amicitiam et affa-
 bilitatem invitare Sed per
 dolor multum hodie simulatores
 reperiuntur qui salutando proxi-
 mum aliud habent in corde quam profe-
 runt ore quod est contra hoc
 preceptum facere. De lingua em-
 ista tales non faciunt gladium

gladium philistei qui erat inro-
 latus pallio per. Ephor. 2.
 ex ea facit gladium illius scilicet
 qui leui motu egreditur et pro-
 cudit et vna manu tenent
 proximum suum metu et cum deoscu-
 rant salutando videlicet et
 blandiendo et alia manu gla-
 dium ligare cum percutit et in-
 testina eius effundit hoc est
 dum deponit aliquod malum stue-
 rit non dum publicum sed occultum
 tum quod ad maledictionem
 pertinet que est contra speciem
 inuidie illud predicant illud
 divulgant et diffamant Si vero
 aliquid bonum illud supprimunt quod
 pertinet ad compassionem que est
 contra speciem inuidie illud putant
 illud similia inuentione factum
 esse dicunt hoc ad depurationem
 pertinet que est contra speciem
 inuidie Et breuiter sicut illa
 quarta bestia damalis que
 non possit coherere dentibus di-
 spant ungues coarctat pe-
 dibus et ventilat cornibus Isti
 tales faciunt contra huius au-
 toris preceptum ex eo quod exacer-
 bant ligare que contrariatur
 vni amicitie et affabilitati
 sicut sunt furones et biling-
 ves detractores fugillatores
 mordentes et comedentes de
 talibus dicitur. Eccl. xxviii. Si
 fur et bilinguis multos
 cum turbant habentes pacem
 Isti magis sunt ad proximum
 pacem nisi forte illa que sunt
 regi soriani m. 2. p. 10. c. 2. p.
 Porum ad vhen pax est vhen

Vidit yhen ad Regem voram
 quid pax ad huc formator
 Zerabel mris tue et beneficia
 a eius multa vigent Et dicit
 in historia q yhen paupit e
 gem voram et egressa e sa
 gitta pcor eius talib; etiam
 non pax nisi de q scriptu e
 pax vi Pax pax et no e
 pax Simulant en tales pa
 com ore et uigil gladiu ran
 corus et odi portant in corde
 in pax erit vobis Et ecce
 gladius puenit vsq; ad aiam
 dicentis pax pax et no est
 pax talis silata pax reputat
 hodie i multis domib; vltie
 ptea diuam et humanam
 merit; iram idz vndictam
 Et hoc e qd scribit bns An
 ad Eugenu papam dicens
 Nulla magis mlet nū qm in
 mca silans se fore amai Ro
 pdm scripturas et canones q
 tplex repit gladius pms
 est malis De quo in Canoe
 non plu xxm q v Sedus
 spualis et hic duplex e p
 e vñ dei mpta id p^o Exlio
 gladij auapites i manibus
 eoru Sedus est ingem vnde
 pmo dei est efficax et pe
 netrabilior om gladio auapiti
 Tercia e ptab; ut in Firan
 luce xij fac duo gladij h
 Quarta e pene tpalis colla
 co vnd Pen in stbitz q de
 rubm habi gladiu flameum
 atq; vspalem Tercia gladij
 e in xpus Et hic dicitur
 gladij p^o in^o que in vpo

tamq; in gladio singulaie fuerit
 pmo ppter splendorem vnd in
 p^o Deus m manifeste veniet
 Sed p^o t^o t^o vnd in p^o in
 autu ei9 compestas valida
 Tercia p^o scatione in vnd in
 p^o p^o et vñ c Gladius bis a
 ctus exibat de ore ei9 ou co
 uenit quod dicit Deuotalis
 Exoe de pñ in pñ Quarta
 p^o compestas Quia sicut gla
 dius e tractabilis ex vna pte
 tantu et no ita x^o no pñ
 diuitate s solū pñ hūam
 tem tractabilis fuit pntelli
 genaa et obseruāaa hūq p
 cepti Et eia p declaroe et
 mfermacoe vñtis amiae et
 affabilitate que plurimūq; p
 saluacoe onduz de aliquib;
 dubitabilib; mvestigandu Et
 pmo vñ plare p amai ee
 alicq; p^o gñe pñm Secundo
 vñ i mias fuit signa affa
 bilitate seu amiae exhibeda
 Tercia vñ qre p^o magis
 p^o in vñ hec saluacoe de
 te saluet qñ alie saluacoe
 p pmo quesito dicendu est
 q plare p amai alteri gñe
 pñm e et maxime rucione
 materie s rucoe amiae in
 qua e placio aug pñ gñ
 tas ex quatuor pñdi pñ
 pmo quia talis placio re
 pugnat bono comū Ram
 qñ aliq; res est nra et vñ
 lū ad consuetudinem et aug
 mēlu boni comū et boni
 spualis corruptio illiq; rei e
 valde noia et ai graui
 pño Ruc autē amiaa est

maxime nra ad cōfuaōnem
boni cōmū et boni specialis au-
uilibet homis et in quolibet sta-
tu ut deditur Aristoteles in
ethicis in pri^o. Et ponit in
sub illis d sibi Si potes ignot
Ergo corrupcio amicitie est
que pōtū Fado quia repugnat
uiri naturali Est enī amicitia
emanas a uiri nali qz omis
hō nali omi homi ē amica
ut sup dictū ē sic et omis hō
proximu sibi sū ergo id sit que
pōtū qd repugnat uiri nali
sequit^r qz silatio amicitie re-
pugnat amicitie et p qm u-
ri nali sit que pōtū Tercio
sic illud est que pōtū quod
repugnat et qzate multas
virtutibus maxime si cōiuncte
sit caritati fidelitati et supme
virtuti sit caritati proximi sue
dilectioni Ergo silatio amica-
est graue pōtū Quarto qz
simulatio amicitie parat via
multis malis et ex ipa plu-
rima mala oriūt^r ut cotidie
expm^r et p exa facie sp-
tūe docem^r legit^r enī in
quarab v qz ai Appoli-
mus uenisset relinā pacem
planis quiescit usqz ad diem
sabbati et tūc feriatis iudeis
arma cape arma cape suas
pcepit et omis qui simul ad
spectaculu pcesserant treu-
adant Et sic plz qz silatio
amicitie nō solū qz ē quoddā
mēdaaū sed qz ead ē mē-
daaū iure nali maxime vali-
et nobili et nra uite hūde
ēque que pōtū et ideo vitia

¶ Non est detior hostis qm
fida amica / Non odii grūis
qm silati amor / De sdo qto
dicendu est q effecta et signa
dilectiois ex interuici dilectioe
pcedūt et ei pporcionat^r Di-
lectio autem interuici ad inimici
in cōmū quid est de nra te
pcepti absolute Suspensali
autem nō absolute sed sōm
aim pporcionem Sic ergo di-
cendu est de effectū uel signo
dilectiois exteriū exhibendo
Sūt enī quedam bñficia uel
signa que exhibent^r pōis
in cōmū puta ai aliquis orat
p omibz fidelibz uel p toto po-
pulo aut ai aliquos bñficiū
impendit aliquis toti citati
et sic talia bñficia uel dilec-
tōis signa i inimicis exhibe-
est de nra te pcepti Si enī
nō exhibent^r inimicis tūc p-
nerent ad luorem uindictē
sōm id quod dicit^r leuitica
xxv Non qz vltionem
nō eris meor i uire auum
tuorū Alia uero sūt bñficia
uel dilectiois signa i inimicis
exhibenda nō ē de nra te
salutis nisi sōm pporcionem
aim ut sit subueniat eis
in arā nra t^r sōm id pū
xxv Si esuruerit inimicis
tuus aba illū si fuerit potū
da illi Sed qz pter arā
lum nra t^r hūgdi bñficia
aquis i inimicis ex hibeat
pmet ad pfectū caritatē
p quā aqus nō solū cauet
vina a malo quod nra t^r
est si ead uol^t in bono vme

malū quod est eā pfectōne
 dum sū non solū tūet iuri
 am sibi illatam detrahi ad
 odiū sed et ppter sua bñficia
 iūmā intendit p trahere
 ad suū amorem concordat
 hys petri in pcepto super
 eto pñari dñi m. De tercio
 quesito sū que potuit esse
 causa q̄ hec salutatio vi
 deus te saluet magis sit in
 usu qm̄ alie salutaciones
 dicendū sūm̄ doctore egre
 gū q̄ in hac salutacione
 tangunt pñapalit̄ duo ar
 dibilia fidei in quibz vñat̄
 et impliate continet̄ om̄a
 credibilia et etiā articuli fi
 dei catholice. Nam pmo ta
 get̄ esse dñm dñi dñatur
 deus. Inesse aut̄ dñus gñet̄
 et includunt̄ om̄a que ar
 dūm̄ etnalit̄ existere in
 quibz nra bñtudo consistit.
 Secundo tangit̄ dei pñdēa
 a quā deus habet de salute
 hom̄i tū addit̄ te saluet. In
 fide aut̄ pñdēa dei inclu
 dunt̄ om̄a que credim̄ te
 poraliter esse facta a deo ppter
 nram salutem sū in carna
 tio passio resurrectio ascen
 sio volentes ergo fideles
 vno breui vocabulo totā
 fidei subām expm̄ere et
 om̄a que fides ponit con
 fiteri vtunt̄ hac saluta
 cione deus te saluet ut p
 hoc oñdant se esse catho
 licos et fideles et ut exp
 mat desiderū quod habet
 de fide aliorū et nram

recipiant et teneant. Ex hys
 patz veritas p̄dictorū.
Octauū autoris pceptū
 mutū da postq̄ autor
 in primo p̄cedenti pcepto
 p̄buit rudmēta ad amica
 uel affabilitate p̄uocanda
 p̄ signa exhiſca que quidē
 exhibent̄ p vba aīe et cor
 poris salutem optancia in
 dñter quo ad om̄s et maxie
 quo ad pares ad equales.
 Ruc vero subseq̄t̄ in h̄ p̄
 cepto p̄bet rudmēta ad be
 niuolentiā et amorē m̄dāce
 aa quo ad signa etiā exhi
 ſca que non solū exhibet̄
 p vā vñ eā p bona facta
 maxime quo ad p̄morum
 subuentionem. Et hoc intē
 dit autor dum dñt amutū
 da. Istud pceptū extēdit
 se ad om̄s spēs iusticie et
 maxime cō mutatie p̄uig
 tamen pceptū euidēcia est
 sciendū q̄ illud pceptum
 duplicem p̄t h̄re lecturam
 et sic p̄ q̄sequēs duplicem
 intellectu ut sit sensū quo
 ad vñā lētiā amutū da
 i. redde quod tibi mutuatū
 ē. Et sūm̄ istū intellectum
 tenet̄ passue vel aliter
 da mutū i. tū tibi petit̄
 abndigenti pecunia vel
 alia res sibi nāia statim
 ex caritate concede eidem
 debes maxime in nātū
 articulo et hoc sūe spe luari
 iuxta dñi pceptū luc v̄o
 amutū dātes nichil inde
 sperantes. P̄supp̄tue in deare.

tali consiliunt de usuris et hoc
 modo tenet actio. Ad ista precepta
 obseruanda compellere ac indu
 cere nos debent specialiter quia
 si sacra scriptura. nam. canonicam
 uiam priorum exempla ac etiam
 audeant usurariorum etiam torm
 ta. **Primo scriptura.** Exo. xxxiij
 nec usura opprimet eum et le
 uita. xxxvi pecuniam tuam
 non dabis ad usura. **Et Deut.**
 xxiii. Non fenerabis fratri tuo
 ad usura. **Et recte xxv.**
 Ad usura non accomodaueris
 et idem xxv et iust. vi. au
 tuum dantes quibus dantes re
 ubi sup. **Et in ps.** qui pec
 uniam suam non dedit ad
 usura. **Et Ieris.** sup. a. omne
 v. mutuo amphores capere
 usuras mutuo da accepturus
 ubi nulla inuidia nulla accusa
 tio nulla invidia neque timor
 mutuo nullo indiget si xpo
 et propter te natiuitatem habet
 esurienti et omni nutuanti. **Pe**
 quitur. **res.** usura turpis in
 crudelis alienas hic negocia
 at. miserias et luam si sibi
 alterius aduersionem facit. **Et**
 ponit exemplum quod talis est
 qui mutuum suscipiens et inau
 fragu expellens. **Iust.** xxiij
 facite uobis amicos de ma
 mona iniquitate. **Vnde.** dare
 ad usuras malo modo id est
 quod pauperes uadare. **Vnde.**
Psalm. y. de. **Thustul.** quomodo
 Cum querit a **Patrone.** quid
 expediret in re familiaris et
 ruderet bene pascere bene vestire
 bene amare alia anime. **Et cum**

querit an fenerat expediret
 videtur quidem hominem scire
 quod dicitur et fenerat esse omne
 Sed nata ad hoc compellit
 ut si subueniat proximo indige
 ti ac etiam sine usura quia con
 naturam est usura accipere de pe
 cunia mutuata. **Et ad hoc pro**
 bandum. **Primum.** est quod quatuor
 sunt mutuationis species pecunia
 tue si naturalis camporia
 obolostatica et thecos seu usura
 Naturalis est que est ex rebus
 naturalibus sicut ex agris et
 animalibus. **Secunda.** species si camporia
 que a pecunia incipit et
 in pecunia terminatur et fuit
 inuenta. **Et hoc** quia pecu
 nia in regione in qua est sita
 plus uidetur ualeat quam in albe
 ra et ideo portatur de loco ad
 locum et ideo causa lucri in
 uenta est camporia. **Tercia.**
 species est obolostatica quod idem
 est quod ponderis excessiua
 inuenta est quod aliquam pecu
 niam est maioris ponderis et
 tunc resoluebat in massam
 argenti uel auri et exinde
 fiebat uasa aurea uel arge
 tea uel aliquid aliud. **Quarta.**
 est thecos uel usura quod idem
 est quod partus denariorum. **Sed**
 iste tres sunt vituperabiles
 quod omnis species que incipit a
 pecunia et in pecuniam termi
 natur uidetur sine fine ponere in
 pecunia. **Sed usura** est maxime
 vituperabilis et detestabilis
 quod ostenditur dupliciter
 primo quia **pro.** politus dicitur
 usura est partus denariorum

sed parere est de natura rerū
naturalium. Est autem contra
naturā rerū artificialium. Cum
ergo pecūia sit artificialis res
et contra naturam rerū arti-
ficialium sit multiplicare se ipsā
ut patet de archa et stano si
manent simul ergo usura ē
contra naturā quia recipitur
plus de pecūia p̄tā lapsū
temporis cū nō multiplicet
se ipsā in archa exstēns.
Falso quia usura ē idem
qđ rapina. **F**also est quia rapē
usum de re que nō habet usu
est rapina. Sed pecūia nō
habet usu separatim a sua s̄b-
stantia quia usus pecūie
concedi nō p̄t sine cōcessiōe
subē ipsi. De re autē cuiq̄
usus p̄t concedi sine cōcessiōe
subē p̄t recipi pecūia usus
tamen rei s̄dm p̄m est dup-
vms ē p̄s alter autem nō
De usu p̄me pecūie que ē
consumptio ipsi nō p̄t aliqđ
recipi de usura autē nō
p̄mo que ē cōfio recipere nō
est usura sicut aliqui faciūt
mercatores ut diuites vide-
antur cōducit pecūiam. **A**d
auctoris p̄ceptū inducūt tēto
canonica iura ac etiā adh̄c
compellunt ut s̄ indigēti
mutuare debemq̄ s̄ sine spe
lucri alias ē usura s̄dm
Canones ut ix q̄ iii. **S**i fene-
ramq̄ qđ tamen intelligi d̄
s̄dm **B**off. qñ causa mutu-
andi ponit̄ in expectatiōe
lucri vel emolimenti alē cō-
si p̄ncipalit̄ moueat̄ ad mutu-

andū p̄pter caritatem et credit
q̄ ille talis mutuas in aliquo
redduet nō ē viciōsu ar. adh̄c
Lxxvii d̄ in singulis lxx d̄. **S**i
officiā et vi d̄. **Q**uid p̄deat
cū vero sub spe recipiendi
mutuat pecūia si alē nō
erat mutuaturq̄. **Q**uātp̄ postea
recipit etiā q̄t̄ usura ē siue
sit pecūia siue sit alia res
et siue cōsistat in dando siue
in faciendo h̄c p̄bant̄ xxiij.
q̄ m. c. l. ij. et m. **Q**uā uidei
vident̄ velle asserere q̄ nō ē
usura alienigenis mutuare.
cū hoc legem diuinā allega-
tes. id puto arrosū ac etiā
vāle ratiōes et allegatiōes
eorū si uolās ad eorū cōfuta-
cionem distat̄ ac etiā p̄fatu-
tari. **V**nde si uelimq̄ ratiōes
uideorū subintrare indagare
p̄ quas se tuerit̄ q̄ mutua-
re sub viciōis alienigenis s̄dm
legem moysi nō est eis p̄ctm
vmo licitū. **A**c etiā ut asserit
p̄ veterem concessū p̄s est
videndū quales ratiōes
adducit. **P**at̄ em̄ q̄ cōcessū
ideo eis fuit ab alienigenis
usuras recipere ad hoc ut ma-
ius malū ciuitarent s̄ ne
a iudeis deū colentib̄ usuras
acciperet et hoc p̄t auaritia
cui dediti erant. **A**tem alia
ratiōem adducit. **P**at̄ em̄
q̄ lex ciuilib̄ p̄ncipatorū iudeorū
p̄mittit usuras accipere. **A**tem
tercio adducit alia ratiōem
adducit asserites q̄ illa accep-
tio usure a gētib̄ mit̄ quas
ipsi iudei habitabat potius erit

ut alios munitos confundamus
 Codicem portat iudeus ut m
 credat datus liberari; m fcti
 sunt quo serui post dnos codi
 ces scire solent hec q dicta
 sunt faciunt p secunda lectura q
 tenet actiue videlicet ut q
 mutuare debet ex caritate
 indigenti sine spe lucri vel v
 sure quo ad secundam lecturam
 que tenet passiue videlicet
 cum quis reddere tenet quod
 sibi mutuatum est. **¶** Circa hoc
 est de tali questione querendum
 vtru perus fiat i q negat
 mutuum mutuanti qm i q negat
 redde deponit deponenti. **¶** In
 ic questione breuit videt q per
 fiat ille qui negat deponit
 qm qui negat mutuum. **¶** Et h
 ppter ta pmo quia negant
 deponit dure agit contra
 amicitia. **¶** Nam ille qui depo
 nit penes illu ideo deposuit
 quia credebat eu esse amicu
 Ille aute qui mutuum dedit no
 ut amico papius sed ut indi
 genti licet ead contrahere
 posset cu hoc amicitia. **¶** Sed
 quia magis agit contra le
 gem fidelitatis. **¶** Nam ille qui
 deponit credit esse fidelem illu
 penes que deponit alias no
 deponet penes illu. **¶** Das aut
 mutuum no pape dat mutuum
 fidelitatis sed magis mutui
 pietatis et indigentie. **¶** Et
 hec est ratio quare adu
 depositu no admittit com
 pensaco aduq mutuum pcut
 l. de. compe. l. si. **¶** Tercio q

deteru est ledere mfortunatu
 qm fortunatu. **¶** Huc aut depo
 nens videt esse mfortunatu
 quia ppter mfortunatu videtur
 deponere. **¶** Mutuum aute datus
 non e mfortunatu sed bn for
 tunatu videt quia msi esset
 bene fortunatu et hmidans no
 daret mutuum. **¶** Quarto ad aucto
 pceptu induit nos prioru
 exempla. **¶** Ad hoc optime fa
 quod notat m hystoria tpar
 titu. l. i. de quoda amico dei
 Ep'o qui Epixidion mutua
 tus e. **¶** Erat on ei talis mor
 q ex fructib. **¶** Ep'atus quos
 colligebat alios erogare pau
 perib. alios mutuare fecit
 no em p se dabat nec p se
 recipiebat sed petentib. di
 cebat ut qntu opus habent
 tantu tollerent et domo re
 dentib. dicebat ut reponeret
 qntu recepisse nouerat. **¶** Ad
 que accessit vms ut sic mu
 tuu recipet et reusib. non
 reposit quod accepit sed
 auferens seu recessit estans
 eu hoc latere. **¶** Et iterato ve
 mens idem petens mutuum
 quem misit. **¶** Ep'us ad horu
 ut acciperet ad quod venes
 totalit' mouit pacu quod
 demittat. **¶** Ep'd cu ille mru
 est q tibi soli e visu esse va
 cuu et no aliis sed vide als
 qd mutuatu est solus. **¶** At
 ille sic captu q deliquerat in
 ducit. **¶** Ep'o et sue se subiecit
 voluntati. **¶** Et sic patet. **¶** Ep'i
 caritas mutuatoris apud deu
 acceptabilitas ac infidelitatis

in restituendo detestabilitas. Et
 quoniam videlicet de usurariis tor-
 mentis crudelibus est sciri quod usura-
 ri super alios omnes peccatores maiora
 et crudeliora patientur tormenta
 et merito quia plura et maiora
 committunt peccata ex eo quia plures
 in pluribus offendunt quod taliter
 persuaderi potest. Nam peccatores ceteri
 inculpatores aliquando faciunt in peccatis
 usurarii vero qualibet die hominem
 et quolibet momento quolibet festo
 petant usuras vitis sine aliquo
 inculpatores temporis extorquendo
 Et ideo quoniam adhuc videntur
 peiores esse ac plura committentes
 peccata quam Iudas ille tamen redidit
 christum. Usurarius non solum vendit
 christum sed etiam beatam virginem
 dei matrem operari et non solum
 beatam mariam sed et angelos
 ac etiam omnes sanctos et sanctas
 dei qui eorum festiuitates compu-
 tant in usuras. Et quia filius est
 iude in culpa ideo filius est
 ei in pena. Iudas enim in aere
 qui medius est inter celum et terram
 meruit ad inveniendum quod neque
 celo stare debebat cum angelis
 et sanctis quos offenderat sed
 in aere cum demonibus quorum vo-
 luntates compleret. Sic rursus
 usurarius non habitabit in celo
 quia deum beatam virginem angelos
 ac etiam omnes sanctos offendit
 Et ideo celi et omnes sancti
 reuelabunt et actus accusabunt
 iniquitatem suam ex eo quod eorum
 festa putant debere non celebrant
 vel honorant neque in mundo quia
 homines pervertit ipso per usura-
 riam prauitatem spoliando

Sed ut plurimum usurarii siles
 sunt cocodrillo. De quo dicitur
 quod pulcher est ante turpis ret
 fortitudine habet in cauda nec
 ausus est nec bestia. Est enim
 quoddam monstrum quod habet
 pedes equos et cum habitat
 in aquis exiit ad pascendum
 et libenter comedit aromatas
 herbas. Sed videtur quoddam
 genus serpentis valde exiguum
 quod cum habet odiosum seu exo-
 sum se abscondit in herbis et
 dum cocodrillus herbas comedit
 serpens ille paruulus per guttur
 intrat cum herbis in ventrem suum
 Et tandem ipse perforato ven-
 tre exiit et sic cocodrillum
 eius inimicum occidit. Moraliter
 sic usurarius per omnia con-
 tingit. Usurarius filius est co-
 codrillo qui pulcher dicitur ante
 videlicet in principio. Cum enim venit
 pauper causa mutui ad eum
 in principio blandia loquitur et cau-
 da multum est fortis quia si
 per multum tempus reddere debitu
 distulerit in fine eum destruit
 et ad amara litora pauperis
 perducit. De talibus bene dicitur
 per prophetam. Vidua et advena misere-
 cerunt et pupillos occiderunt
 peccatis enim illorum sunt. Usurarius
 dicitur esse in ore et cauda
 porcum. Apoc. 18. Item co-
 odrillus habet pedes equos
 quia usurarius equus est dicitur
 de quo in Apoc. 17. Vidi equum
 pallidum et usurarium quia rubea
 ut plurimum pallidi sunt et sa-
 tium et melancolia et qui
 sedet super eum nomen illi mors

idē dyabolus qui sedet sup eum
 dimittens habenas largas du
 vit hoc est de pōto vsu
 ruere pmitit in pōm luxu
 et pō de singulis eadē post
 mortē vō ad mfm stabulū
 introduat ubi nō comedit nec
 a serpentibz comedit n̄ forte
 sicut dicitur pōtē xvi comedit
 lignas suas p dolore iste i sup
 cocodrilla vsurarius libeter co
 medit aromaticas herbas hoc
 ē abazua delicta laute ppata
 Et ideo sic ait pōm q̄ p
 gule pnam voluntate lustrat
 terram et maria p finalit
 ydra serpentulus que odio
 sū mors que latet in herbis
 pōsis sū abazibz De quibus
 abq̄ tantū comedit q̄ mor
 bū pūlosū mērit vñ sē mēs
 q̄m quidē serpens sic ē
 ut est dētm eum pmitit pūa
 lter et confundit Sed reue
 ra ipē vsurari⁹ in inferno
 cum demonibus quos p qua
 ritam adorant cruciabit
 metmū mō illud ad Coll m
 Quazua que est ydolorum
 feruit⁹ quorū vsurariū cu
 aatus et tormēta sub figura
 amphore in qua eāt mlti
 oñdit angelus Zach pphē
 eiusdem v c. Vñd mtrōgātē
 Zachariā angelū quid esset
 rñdit angel⁹ oculi eorū in
 vniūsa terra et postū ē
 sup os amphore talentum
 plumbi Et itū mtrōgati
 zachariē quid esset rñdit
 angel⁹ hec ē impietas ve
 nerūt tandē due mulieres

alas mltū hñtes ipam ampho
 ram detra auferentes et eam
 seum asportantes mtrōgati thō
 zacharie quo ferūt mulieres
 ille amphoram Vñdit angel⁹
 ut edificet ei locus mtrā sen
 nar et ponat sup basem suā
 p et omia oñsa sunt ipi zach
 rie in spū pphē mulier
 in amphora est auaricia in
 aia et ideo notat oculi eorū
 in vniūsa terra Penetia oculi
 auari in fimbz terre p talentū
 plumbi quo clauditur os am
 phore impietas denotat q̄
 claudit cor auari Nam sicut
 auarus paupibus et egens
 claudit vistera Ita iusto dei
 iudicio sibi ipi crudelis est ne
 os apit⁹ queat ad gratia
 diuinam postulandam p ta atte
 stante qui ait muta fiant
 labia dolosa c. Sen in pū
 Quazua nulli ē bonus s̄ vero
 pessima Vñd bene p angeli
 dicit impietas p illas vero
 duas mulieres alis mltū ala
 tas due dā Quazuaaz condia
 ones pessime pnt luculenter
 denotari sū auditis in acqui
 rendo et Ausitas i ratmendo
 Nam hee due sorores velut
 mltius omē modū quo i mō
 ac tūpēm vsurario Quaiismo
 suggerūt Vna em accendit
 ipm ad capiendū Alia vō
 ligat man⁹ ne restituēda dimit
 tat vniūsa Vñb tenebit pla
 ta eius laqueo exardescit cōn
 eum stirpus Dētm hee due
 mulieres tollūt vsurariū aua
 rissimū aiam de libro vite et

deferunt eam intra Gemmar q
 exausto denariū interpretat et ite
 ex terrores tenebras denotare
 videntur sicut in fin vbi est scilicet
 denariū et fletus ibi om̄ et haliū
 usurarius stabit sup basem suā
 quā sua sibi parauit culpa
 Et ergo quātu malū hec due
 pessime conditiones ipsi usura
 rio parant quia in accipiendo
 et in retinendo in hac vita
 molestat et in seculi trudent
 eterno incendio Unde Gregorius in
 quadam om̄e Quara inquit
 ardesit esu concupia et mlti
 aia custodie p̄tymodu igne
 p̄hemie Usurarius ergo ut dicitur
 est nedū offendit deū et oēs
 scilicet Vm eā uxores p̄pos
 filios ac eā totam familiam
 interimit Dum ad consensu
 usuris et iniquitatibus eorūden
 ipos alliciūt et inducūt et et
 de male acquisitis totalit' abu
 rantur quod facere minime debet
 sed potius om̄ia mala pati q̄
 huic tāto malo consentire hoc
 attestante Ap̄lo et dicente Dicit
 aus est fame mori q̄ ydolatio
 res hoc consideras p̄pheta in
 p̄o sic inq̄ ymolauerūt filios
 suos et filias suas ydemoniis
 Unde in exhortationibus scilicet
 patrū legitur q̄ quidā sanctorū
 patrū rogauit Dm̄i ut ostendat
 ei penas inferni et loca arde
 lia tormētōrū tandem exaudi
 eum dñs et misit angelū suū
 qui duxit eū ad infernū et ostē
 dit ei diuisa tormētōrū ḡra
 sūt cetera tormēta videt scilicet
 lam in qua erūt decem gradus

sup quib' suspensi erant decem
 homines vnus sup aliu p̄mus
 quidē erat senex antiquissimū
 miser et putridus sub quo erat
 alii singuli in suo gradu suffe
 si hos om̄s demones cruciabat
 hos crudeliter flagellabat hos
 ungulis ferreis lamabat hos
 ergo cū contēplatus fuisset
 visū suū ei q̄ pena eorum
 maior erat om̄ib' alijs penis
 inferni admirās quesuit ab an
 gelo qui essent illi Respondit
 angelus ille qui sup est p̄mo
 gradu fuit quidam senex q̄
 diuitias de usuris acquisuit mltas
 et quia nō satisfecit me
 ritū illam penam sustinebit
 Secundus fuit eius filius quibus non
 dedisset pecuniā suā ad usurā
 quia tamen p̄is pecuniās
 retinuit et hereditatem p̄ eum
 male acquisitam et satisfacere
 noluit pro patre merito hac
 penam sustinebit cū patre si
 milen Tercius fuit nepos p̄mi
 et filius secundi nec usuriarius
 fuit nisi illa que acquisuit
 auus suus p̄ usurā stictet
 retinuit et p̄pter h̄c penam
 consilem cū auo et p̄re susti
 nebit qm̄ dū b̄ta vngō am
 filio suo in celis requiescit Quartus
 fuit filius tercius Quintus fuit
 filius quarti Sextus fuit fi
 lius quinti Septimus fuit filius
 sexti Octauus fuit filius septi
 Nonus fuit filius octauū Decimus
 fuit filius noni Undecimus
 fuit filius decimi Et vnus
 p̄ter aliu in hereditate p̄mi
 parentis male acquisita delibget

successit nec satisfacere voluit. Et
 ideo cū pmo qm̄ dñi dñs erit
 in celo pena supra scriptam susti-
 nebit. **E**re quo vsurarius non
 solū filios sed etiam nepotes,
 et ultra usq; ad decimā genea-
 tionem inclusue occidit ymo
 qd plus ē si aliquis hereditate
 male acquisisset et aliquis
 in hereditate male acquisita suc-
 cedit scient' et nō restituerit
 condemnabitur et metum
 peribit. **E**t ita dñs vndiat
 pcta patrū in filios nō tantū
 in tertiā et quartā sed etiam
 plus qm̄ in decimā generatione.
Et ideo ppheta **Isa** viij pro
 vsurariis mirabilem oratio-
 nem facit dicens Pa eis dñe qd
 dabis vltimā sine liberis et v-
 beris arenā videbat em̄ p-
 pheta tot p vsurariū dampna-
 ones videbat etiam qd occideret
 filios et ideo rogauit dñm,
 ut daret eis vltimā sū liberis
 s; qd uxores eorū nō posset
 filios parere nec p- portare
 et ubera arenā vt si cōtin-
 geret qd filios peperissent lac
 non haberent de quo filios nu-
 trire possent ut sic saltem
 et ad etatem adultam nulla
 tenq; puenirent in qua mātā
 tem patrū sequerent' et sic
 dampnatione euadere posset.
Item vsurarius occidit totam
 familiam s; fructus qui viuunt
 de vsura et p seruicio suo de
 male acquisitis scient' recipiunt
 munera quod prohibet dñs
Leuit xxij. **Q**uē mortuam
 etiam a bestia captū non co-

medere bestia dicitur qd vasta-
 eo qd a vastando dicitur quod q-
 dem nomen bene vsuauit con-
 uenit qui multa de vastat qd
 hodie fere totū mūdū destruit
 vsurarij p dictorū declaratione
 magis in speciali ē de tali q-
 satione qrendū videlicet vtrū
 vxor et familia vsurarij ut
 raptoris qui scient' comedit bi-
 bit ac etiam induit de talib;
 tenent' restitucōm. **B**reuit'
 dicit **Ray** qd tenent' de omnib;
 que sic consumunt nisi in tā-
 cum agunt causam spoliatorū
 remouendo et inducendo ipm̄
 raptorem ut vsurariū ad re-
 stitucōnem faciendā tūc em̄
 nō tenent' itam qui alterius
 negotiū gerit vltim' etiam
 ignorantis et absentis liate
 expensas recipit sue vtilitatis
 scilicet fuit sue nō ff. de neg
 g. l. ij. et l. pop. et l. si au-
 vltim'. **E**t hoc intelligo p eo
 tpe quo cū talem correcto-
 nem laborauerunt nō qd vxor
 et familia pnt velle toto
 anno de rebus raptis p vna
 amomōe vel duab; sed qd
 dñi instant in oportunis hois
 satis. concor. **V**ber et hosti.
Unde ergo viuet vxor et
 familia vsurarij vel raptoris
 dicit idem **Ray** qd si ibi sūt al-
 qua de iusto p illud consume
 vel expendere si nō sūt
 alia aliunde s' victū querat
 vel ab amicis vel cōpagnis
 uel opando aut etiam p eleosia.
Et idem dicit etiam si aliqua
 sint ibi de iusto sed vel ita sūt

Inocentius

Et iustitia ad societatem humanam
 gressus refertur. Societas enim
 ratio dividitur in duas partes
 in iustitiam et beneficentiam
 qua eandem liberalitatem et
 benignitatem vocant. Et sic
 liberalitas ad iustitiam pertinere
 videtur cum secundum Thoma. secundum
 q. c. xxij. liberalitas proprie
 loquendo non est pars iustitie
 quia iustitia exhibet alteri quod
 est suum. habet autem quendam
 continentiam cum iustitia in duobus
 primo quidem quia principaliter
 est ad alterum sicut et iustitia
 Secundo quia etiam res exteriores
 sicut et iustitia. Ideo liberalitas
 a quibusdam ponitur pars iustitie
 sicut dicitur ei annexa ut principaliter
 ad cuius tamen precepti obscuram
 quam quodammodo principaliter inducere
 nos debent. videlicet sacrum
 scripturam instructio. Sacrorum
 canonum preceptum. Moralium
 philosophorum eruditio. Et sanctorum pa-
 trum exhortatio. De primo in-
 ductio. Etiam xxij. scribitur. Si
 benefeceris facto tui benefactoris
 et etiam gratia tua in bonis
 tuis multa erit et merces
 retributionem magnam. Et si
 non ab ipso certe a domino et ideo
 da pauperibus non locupletibus
 non superbis. Da quo meritis
 sustentetur non quo augeatur
 opes. De secundo inductio re-
 fuerunt doctores de tali quae-
 stione. Verum omnibus indige-
 tib; districte sit subveniendum.
 Respondendum est distinguendo quod
 aut potes omnibus humiliter dare
 aut non potes. In primo casu

debes indistricte omnibus indige-
 tib; subvenire. Ad hoc nos invi-
 tant exempla lotis et abrahe qui
 quando omnes in domum accipiebant
 inter alios et angelos repurre
 meruerunt. Si enim non omnes
 recepissent angelos inter alios
 repulissent. In hoc enim casu
 ait. Tris in. Et per ad hebre. Dis-
 sumptue in. Et ante. Quae stantia
 ubi dicit. Quae stantia ab hac
 surda ac dyabolica ac pemp-
 toria acriositate sit discernendo
 inter pauperes non enim ex vita
 eorum quos accipis mercedem
 tibi retribuatur. Deus si exuo-
 litate et honorificen. multa
 ex misericordia et bonitate. In secundo
 casu si cum non potes omnibus
 indigentibus subvenire dicit. Quibus
 in hoc de officio ut habet. In
 sumptue in canone. Constat
 hoc xxvi. d. circa hoc novem
 esse considerata sit fides
 causam locum tempus modum
 necessitatem. Proximitate etate
 debilitatem conditionem seu no-
 bilitatem. Fidem primo quia
 fidelis preferendus est primo
 in fide. hoc est vni malis
 propter quod in prope qui in fide
 prima preferendus est fidei ut
 dicit. Tunc quod in exhibitione
 inter melius preferendus est pat-
 lier in dilectione proponendus est
 alius ex neq. ar. xxx. d. i. p.
 ceptum enim dominum est. Hoc. xxx.
 honora patrem tuum et matrem
 namque beneficium tantum est sicut
 parentum ideo parentes mer-
 compensandis beneficiis sunt
 omnibus preferendi nisi necessitas

ex alia parte ponderet vel ali
qua alia condicio puta communis
utilitas **¶** talis uel rei publice
unde eam in extrema necessitate
magis essent filii deserendi quam
parentes **¶** Concord. t. 10. f. 1. p. 1.
q. 100. 11. **¶** Causa quia q. 11.
qui tenetur capti ab hostibus
sunt alius p. fendi loci ut si ca
ptus ppter debitum aliquis iusti
expelletur in carcerem aut in
penis et supplicis **¶** f. 1. p. 1. oib.
debetur misericordia iusto amplius
Tempus nam si tempore afflicto
mo sue nichil a te impetret si
tempore p. uali quo ad mortem
nupit. plus apud te pecunia
tua valeat quam vita morituri
non est leue p. t. m. ymo mortale
modum ut non totum unum nec sit
effundantur opes sed diserte di
spensentur. nam forte quis ex toto
vellet relinquere s. t. m. sicut heli
zeus q. 11. **¶** xix. De quo p. t.
¶ Ambrosius ibidem qui bonos suos
dedit ad esum et pauperes
ex eo quod habuit q. nulla te
neret. aura domestica si elict
omnibus in disciplinam se p. p. h. e.
cam daret **¶** Necessitatem ut
p. m. qui sanguis exoneis p. f. e. n. t.
ita q. ai causam p. stat natura
non gram id est non dicent. p. t.
carnalem amorem sed p. stat. t.
p. t. e. r. carnis sustentationem
¶ Etatem quia senes sunt iuue
nibus p. f. e. n. d. i. **¶** Debilitatem quia
ceteri claudunt et p. les d. e. n. t. p. f. e. r. i.
sant **¶** Robilitatem 4. v. e. a. n. d. i. a.
quia ingeniosos p. d. i. t. n. a. t. a. l. e. s.
quod p. f. e. r. e. m. attendit m. h. i. s.
qui ex diuiciis sine suo vicio

ceaderunt in egestate **¶** hec p.
dicta nouem plenius exponi
in p. dicto canone **¶** Constat
l. 100. 11. d. 1. **¶** Rota secundum
canones qui in exco. n. d. i. s. o. p. i.
bus caritatis tria consideranda
conciuntur **¶** p. m. i. e. q. u. a. l. i. t. a. s.
petentis quia si ignotus est et
in honestis non est ei dandum
l. 100. 11. d. 1. **¶** Donare nisi egeat
ad mortem nam tunc dandum
ut in canone p. l. o. n. d. i. **¶** p. a. s. t. e.
¶ Si vero honestus et humilis no
li dare. 1. q. 1. **¶** Clerici vo. c.
sequeb. **¶** Si vero eget tunc re
spice facultatem dantis **¶** p. d. i. m.
e. f. a. c. u. l. t. a. t. e. m. d. a. n. t. i. s. **¶** et tunc si est
ignotus da ei s. t. d. m. posse.
x. l. i. j. d. **¶** **¶** Quiescentia si modum
sufficit pia intentio d. x. l. i. j.
due **¶** Si mediocri ut quilibet
sufficiat hoc cum distinguere
ut p. u. s. s. i. t. a. d. e. f. i. d. e. l. i. q. d. e.
m. f. i. d. e. l. i. **¶** S. i. a. q. s. t. d. m. l. o. c. i. t. p. u. s.
et modum necessitate etatem
et conditionem p. h. u. m. d. a. s. p. l. e.
nari. tunc omnibus largiatur ut
in p. a. l. l. e. g. a. t. o. c. a. n. **¶** **¶** Quiescentia
tamen quantitatem petita re
spice **¶** Tercium est quantitas pe
tita si non moderata petit
p. s. o. n. e. c. o. n. u. e. n. i. e. n. t. e. m. e. x. d. e.
s. o. m. o. et si q. s. t. o. e. m. p. u. **¶** Si
rem in m. m. a. z. p. e. t. i. t. n. o. s. u. n. t.
p. l. f. u. i. d. e. n. d. e. o. p. e. s. u. t. l. 100.
11. d. 1. n. o. s. a. t. **¶** De tercio in
ductio docet **¶** Seneca quibus
liberalem austeritatem attende
in eo cui dat dicit enim q.
uis autem omni homini subue
nire vel dare debeas tamen
in beneficiis habendum est delectus

in quo spectandi sunt mores au-
datur et animus erga nos et co-
habitatio et vite sanctitas Et
magis utilitates beneficia ante
collata etiam si non veniant in
perfectis sed simulacrum virtutis
habentis neminem puto negli-
gendum in qua aliqua significatio
virtutis appareat De quarto in-
ductus legitur in vita patrum
homo in pariete domus de quodam qui
accipiat gratiam ut singulis pe-
tentibus elemosinam daret ad quem
cum venisset una mulier ve-
stata veteribus aprensens manum
voluit dare multum et clausa
est eius manus et levavit patrem
et venit alia mulier bene vesti-
ta qui videns eius vestes in-
petit manum volens ei dare patrem
que apta est et levavit multum
quod admirans inquisivit de
illis mulieribus et cognovit quod
illa mulier que bonis vestibus
 utebatur de honestis mulieribus
 erat et ad paupertatem veniret
 et per opem nativum suorum
 erat induta bonis vestibus alia
 vero causa accipiendi vestie
 rat res vestitus magis pro-
 prium est propter subvenire
 nobilibus pauperibus vel honestis
 verecundis et dissolutis
 paupertatem quam effronter
 potentibus hostiam medica-
 tibus Circa huius precepti
 intelligentiam magis in speciali
 est de aliquibus dubitabilibus
 investigandum et primo que
 sunt in elemosine largitione
 consideranda Premitur dicendum
 secundum Augustinum quod tria sunt in elemosina

consideranda scilicet iustus ordo et in-
 tencio Iustus ut si de iusto fiat
 et non de illicito acquisito quod
 autem dicatur aliquid illicitum ac-
 quisitum dicitur Theodosius super q. xx
 vij. quod et explicat per aliquid illi-
 cite esse acquisitum uno modo quando
 illud quod illicitum acquiratur debe-
 tur ei cui acquiritur et hoc
 siue non differatur domum ut
 in rapina et furti siue differatur
 aut ut in usura et de talibus
 cum quis teneatur ad restitutionem
 non potest elemosina fieri Alio
 est illicitum aliquid acquisitum
 ad ille quidem qui acquisivit non
 potest retinere nec tamen de-
 betur ei a quo acquisivit quia
 contra iustitiam datum et contra
 iustitiam acceptum fuit ut in primo
 mo ubi uterque contra legem
 dei agit Et ideo hec debet
 in piis causis evitari Et
 eadem est ratio in consensibus
 in quibus datus et acceptus sit
 contra legem Tertio aliquid
 est illicitum acquisitum non quidem
 quod ipsa acquisitio illicita sit
 sed quia illud ex quo acquiratur
 est illicitum et in his quidem
 differatur domum nec competit
 repetitio sicut patet de eo quod
 mulier traxit per metum ac-
 quisitum turpitur quidem agit et con-
 tra legem unde quod accipit reti-
 neri potest et elemosina potest deo
 fieri sed non oblato publica ad
 altare hanc distinctionem approbat
 Augustinus super q. v. Non sane dicendum
 quod est in elemosina considerandum
 est ordo ut primo sibi post
 ea per primo factum xxx. inserere

aie tue placens deo Terciu est
 rta intencio ut ppter deu fiat
 no ad vanam gloria ne pait
 aut Greg^{us} unde celu pmereri
 poterat inde laudem hystorij
 finoms querat Secundo quet
 quib^{us} poaus elemosina danda
 sit Premit^{ur} dicendu scdm tho
 pa se q. xxxvii ¶ sicut Au
 g^{ustinus} dicit in ho de doctna diana
 illis danda e elemosina qui
 magis nobis sut coucti magis
 puidere debem^{us} qm eis qui q
 dam forte adueniunt nob ¶ Et
 autem cu hoste hoc distmctio
 ratio adhibenda scdm dram
 couctiois sanctitatis et vtilit^{atis}
 nam multo sanctiori magis indi
 gena paacti et magis ad
 quie bonu e magis elemosia
 danda qm psona pmiuor
 maxime si no sit psona co
 uicta multu cui cura speat
 no i mneat et si no naitate
 magis no paacti ¶ Tercio q
 ritur vtru homib^{us} malis sit
 danda elemosina Premit^{ur} huc
 qsto rñdet bñ Tho. in qsto
 d. xv. d. ai Aug^{ustinus} q sit dili
 gendi sut homines q eorum
 no diligant^{ur} exiret et quia
 exhibicio bñfioj dilatoem rñat
 ideo pctori ad sustentacione
 nature debet elemosia dari
 si indiget cu papiat^{ur} nobis
 eam bñfacere minas Sed
 ad fouendu eoru malicia no
 debem^{us} eis aliquid dare vñ
 si constaret q ex eo qd eis
 dat^{ur} in pctm abuterentur
 no debet eis dari nisi nait
 tas extrema exposeret vñd

Aug^{ustinus} Vincencio donatiste vñd
 pams esiaenti tollit^{ur} si de abo
 secunq iustiam negligit qm
 esiaenti pams frangit^{ur} ut i ui
 sta seducta acqstat ut xom.
 q i. pimus sunt in quiete
 to quid de illo qui aufert uel
 furat^{ur} ab vsurario vel riptoe
 vt elemosia inde faciat Premit^{ur}
 sime huc quesito rñdet ¶ Av
 d. d. nullo mo factu ppter
 hoc comitti debet ratio quia
 non sut facienda mala ut re
 mant bona quecuq^{ue} ¶ It Aug^{ustinus}
 in omie ¶ In supitue in canoe
 forte xom. q. v. ¶ Ideo resatu
 re tenet^{ur} quod sic accepit
 qsto querit^{ur} ponam^{us} q bñ
 factor meq et amica sut meql
 nait^{as} constituti et possu om
 istoru et no ambobus subuei
 re cu sit magis in hoc casu
 subuementu huc quesito bre
 uit^{er} rñdet^{ur} scdm ¶ Aristem qui
 qstione format vñ ¶ Ethicoj
 et tñat ibidem sit dñas q
 comuiter in hoc casu magis
 subuementu e bñfactor qm
 amico ¶ Raonem talem assig
 nans ¶ Illud em obsequiu ad
 cui reddicoem obligat^{ur} ho
 p raonem debet aaq e red
 dendu qm illud quod tenet^{ur}
 reddē p ratioj gñat ergo p
 us tenet^{ur} bñfactori q amico
 in hoc casu subueme ¶ posset
 tamē amiq excede benefac
 torem in vñtute vel necessi
 tate q pus esset subueme
 amico qm ipso benefactori
 h^{ic} qclusiue denotant^{ur} p pus
 autoris pceptu ¶ Sequit^{ur} dea^m p.

Deamū autoris pceptū
 Coniugem amā postq̃
 autor in supiorib; pceptis p
 buit rudimenta ad duas spes
 iusticie ptinencia ad supiores
 videlicet et equales ip̃e vero
 subsequēter ponit rudimenta
 ad iusticiam ptinencia quo ad
 terciaam sp̃em que ad inferiores
 dmostrat ptinere et hec sp̃es
 p̃mo informat illos qui sunt
 inferiores gradu racione uel
 status familiaritatis sicut est
 uxor que de iure dūo et hu
 mano subdita et inferior esse
 debet marito ad Eph̃ v. quili
 eres uiris suis subdite sint s̃c̃
 dñs et pbat̃ in canone cu
 caput et c. mulier xxiij. q. v.
 Ap̃c̃ aut̃ ip̃e maritus sit caput
 ip̃i mulieris et h̃c s̃c̃dm̃ apl̃m̃
 ad Eph̃ v. hoc sic pbat̃
 quia quemadmõ oia corp̃is
 membra naturali in st̃ctu s̃c̃
 iūnt̃ capiti tamq̃ rectori et
 dūa eorūdem. Sic uxor tamq̃
 p̃s et membrū ip̃i corp̃is
 virū mō etiā honesto dilige
 debet et cordiali affectione
 tractare quia sicut p̃copulā
 carnalem vna caro effecti sic
 esse debent cor vnu et aīa vna
 p̃ mutua dilectōne et amo
 rem. Verū quia mlti rep̃unt̃
 qui s̃c̃dm̃ mōdū legem mu
 tuo se nō diligūt ut deberet
 p̃ tanto autor intendens hūc
 errorem penit̃q̃ remouere
 et ad mutua et verā dilec
 tionem inducē p̃bet hāc doct̃
 nam vel pceptū d̃ Coniugē
 amā p̃p̃ta s̃c̃dm̃ s̃p̃tūras et.

canones q̃ quatuor modis di
 ctur caput p̃mo dicit̃ caput
 naturale put̃ ē pars summa cor
 poris ut xxiij. d̃ q̃. c. cloria
 sum̃q̃ sacerdos ut om̃e caput
 lagividu et vi. q. i. Ex merito
 Secundo dicit̃ caput sp̃uale
 ip̃a mens ut in p̃s. Imp̃gna
 si in oleo caput meū. Item dicit̃
 tur caput mala cons̃tia unde
 in leuit̃ caput corp̃is ex cor̃q̃t̃
 Tercio dicit̃ caput celeste in
 p̃sona xpi. Unde caput mul
 ieris est vir ut in p̃nā p̃posito
 et caput vni ē xp̃us et caput
 xpi est deus xxiij. q. v. Qu
 caput. Item dicitur cap̃ ip̃a
 xpi hūanitas. Constitues me
 in caput geñali dicit̃ p̃s̃c̃p̃
 to dicit̃ infernale ip̃e d̃ra l̃q̃
 qui ē caput malorū et ip̃i
 eius membra sunt ut xxiij.
 q. i. hoc autem in fine. Itē d̃r
 caput ip̃a d̃ra suggestio vñ
 p̃ob caput aspidis p̃uget et
 occidet illū. Ip̃o aut̃ pcepti
 intelligēcia et obseruācia ē
 sciendū q̃ quatuor sūt que
 maxime mouē debent coni
 ges ut cordialit̃ se mutuo de
 beant honeste dilige et amde
 p̃mū est s̃p̃tūra. Sedm̃ ē nat̃a
 teraū canonica iura. P̃rtū ē
 cōiugū antiquorū ex q̃ p̃mū
 ē s̃p̃tūra que vult̃ sicut cō
 iuges sūt vna caro sicut est
 dictū sic corū debet esse cor
 vnu aīa vna. Et p̃ mutua
 dilectōnem et consensū. P̃tea
 plus ad Eph̃ v. dicit̃ vni
 diligite uxores vras et c. a
 sto em̃ amore et temperato

debet se mutuo amare et sibi
 invicem consentire quia exhi-
 multa perveniunt bona quod quidem
 fit qui servat quod dicitur in ad
 Cor. vii. qui habent uxores
 sint tamquam non habentes unde
 1. Cor. vii. in tribus beneplacitum
 est spiritui meo que sunt probata
 coram deo et hominibus quorum
 tertium est vir et mulier sibi invicem
 consentientes. Nota secundum ca-
 nones quod multi cognoscunt u-
 xorem quadrupliciter primo
 moderate et debito affectu su-
 stinuat cum debito reddendi sue
 causa proles hinc et tunc non
 peccat ex eo ut xxxi. q. ii. in
 prin. et xxxiii. q. v. c. i. Secundo
 in moderate et moderato affectu
 et cum formamque vitande est
 concupiscentie explende quod est
 in veniale ut xxxi. q. ii.
 Quinto Tertio in moderate et
 immo ardore ut causa saluam
 de libidine et tunc peccat mor-
 taliter ut xxxi. q. iii. Quarto
 in vitande et contra-
 naturae hic qui peccat cum uxore
 quam cum meretrice ut xxxi. q. vii.
 Adulterium malum fugi super omnia
 debent peccata lascivie secundum in-
 temperantiam Et hoc propter quatuor
 mala que lascivia coniugibus
 infert primo malum est quia
 ponit eos in dyaboli potestate
 unde angelus dixit Thobie
 sed quod illi qui coniuges accipiunt
 ut deum a se excludat et sue
 libidine vacent sicut stant equus
 et mulus quibus non est intellectus
 accipit in eis dyabolus potestate
 ideo illi viri qui ante Thobia

Humorem accipiat ad Param
 fuerunt per demones suffocati quod
 secundum intemperantiam magis quam con-
 guli pudicie intendebat. Secundum
 malum est quia eos privatur corporis
 sospitate hoc enim vita dimi-
 nitur et salus corporis enervatur
 et ut dicit philosophus ad hoc autem
 valet exemplum quod inducit philosophus
 in quodam sermone de Thodao
 qui eximio moderato uxoris sue
 amplexu visum et lumen oculorum
 amisit Tertium malum est quia
 debita eos fidelitate deserui-
 dat Nam per frequentem illam
 actum fiat sponsus et etiam spon-
 se in temperati et lascivi indu-
 ctio enim habitu intemperantiae fa-
 cile sequitur accessus ad aliena
 et ad usum et inestque Quartum
 malum est quia eos privatur fili-
 orum posteritate Item ex
 nimia corporis frequentatione
 virtus seminis debilitatur et se-
 mella impediunt ad fecundandum
 et sic beneficium filiali privatur
 et dato quod filii nascentur non
 sunt ita pulchri et formosi
 nec ita fortes et robusti sicut
 alias fierent si temperato modo
 se habent et ex hoc magis
 nascuntur femine quam masculi
 et interdum monstruosi. Quintum
 da est ergo intemperantia quia
 per eam omnia bona incrementum
 tolluntur Amore ergo deservit
 et ordinato viri digne
 debent uxores quod quidem fit
 qui servat ut est dicitur in ad
 Cor. vii. qui habent uxores
 sint tamquam non habentes hoc autem
 est dicitur quod ille qui habet uxorem

et tamq̃ nō h̃ qui debito tpe
sit op̃i cōiugali intendere
et debito tempore abstinere
de quo tempore **Crif** sup̃ aſt
Abstine a p̃gnante q̃n et
dies festus s̃ et dies ieiunij
Ex h̃is habet̃ q̃ quatuor tem
poribus ē abstinendū s̃ tpe
mēstrui quia s̃dm s̃dm
tunc mapuit dampnat mem
bris s̃ oia claudi et lepsi
effia **Ab**stinendū ergo est
tempore p̃gnationis quia et
bestie obseruat **Piat** em̃ m
h̃o de natā aialū q̃ **Elephas**
fem̃am suam p̃gnantem nō
tangit / abstinendū ē ergo te
pore festuo ieiuniorū non
licet em̃ cōiugibus cōueme
illis temporib; ut dicit **Aug**
quia tunc ab illat̃ abstinendū
est ut faciliq̃ impetret̃ qd
postulat̃ **Ex** predictis col
ligit̃ q̃ cauendus ē amor
im̃ius et in ordinatq̃ **Unde**
Per amor formose mulieris
racōis obliuio ē et infame
p̃ximq̃ turbat consilia alios
et generosos p̃p̃s frangit a
magnis cogitacōib; ad hūiliās
dep̃mit et trahit **Et** **Pro**
in sentētijs adulter q̃ ē in sua
vixorem amator ardenat̃ in
aliena quidem vxore om̃is
honor turpis et in sua nimirū
Ad turpius q̃ amare vxore
tamq̃ adulterū **En**sp̃itue
habent̃ verba **xxij. q. iij.**
orige **Sed** mutuo cōiuges
debent zelo bono et non
malo se amare p̃ quo notā
dū q̃ triplex ē zelus s̃ nimirū

repidus et discretus **Zelus** ni
mius ē zelotipia et talis zelus
est reprehensibilis tam in vno q̃
in muliere **De** zelotipia viri di
cit̃ **Eccl. ix.** Non coles muli
erem suā tui **Zelotipia** vero
vixoris dicit̃ in **Eccl. x. vj.**
Dolor cordis et luctus vixoris ze
lotipia **Sed** est zelus repidus
q̃n s̃ vixor sit vnicū formicā
tem et cū sustinet dissimulat
et tacet et iste ē valde nocu⁹
Et ut dicit **Aug** in **h. l. ome**
liarū **De**bent viros suos q̃
formicarios q̃tuor modis coherce
re **Primo** eos caritative monendo
Secundo eos oburgando **Ter**
ao ecclesiam impellendo **Quarto**
ad deū reuertendo **Sed** ut d̃
ibi **Aug** viri etibus racōib; q̃
vixorib; ad tagendū inducē co
gruat̃ **Vna** ē quia dicunt
nos sumus viri et vos femine
Ad hec r̃ndet **Aug** dicens **Si**
vir es vince libidine tuam
in ceteris auale esis virū
vixorū **Sed** nisi ventū fuerit
ad id quod dicit **Aplūs** i ad
Cor. vi. **Vir** nō h̃ p̃tatem
suū corporis sed mulier clamate
p̃re ṽrā **Tercia** ē qua dicit
nos sumus caput vob̃ mem
bra **Ad** hoc r̃ndet **Aug** **Si**
caput es duc sed vide quo
eas **Noli** me quōo vis ut se
quatur te pedisseq̃ tua **Et**
quia possent antequē ṽros
dicē ex quo vir nō seruat
fidem in nec ego sibi seruabo
Fidet **Aug** **Solite** pudicissē
fem̃e m̃itau ṽros ṽros aut
vob̃cū ṽuat aut soli pereant

Inpudico vno non debz mlti
 pudiciam sed ppo. Tercius ze
 lus e ordinatq et distictq qn
 sz vir et vxor ordinate se dili
 gunt. Und apls ad Eph. v.
 vni Diligite vxores vras si
 ppus diligit. Etiam et idem
 ibidem. Nuptisq vxore sua
 vt se ipm diligit. Secundum
 quod mouere debet coniuges
 ad mutua dilectionem e nata
 p hoc pbandu dicit phus q
 mulier e mascula occasionatus
 i occasione masculu a natura
 producta. Cum en ut ipe do
 cet natura semp facit quod
 meliq est et masculu nobilioz
 femina constat semp natura
 in generaco masculu inordinat
 si absq femina multiplicare se
 possent. Sed quia sine femina
 hoc no pt ideo femina a natura
 pducta e ergo vno in auxilium
 femina data e. Dum se illi mrio
 malit coniugit et filios gene
 rat et sic in suo fili conspuat
 igitur malu pdm natura est
 et no solud pdm no e s con
 pdm in remediū e. Est en
 legitima coniugio maris i fe
 mine in diuina vite consuetu
 dinem retines. De hac matia
 imediate infra tractabu. Und
 non e hic instandū. Terciu
 quod mouere debet coniuges
 ad mutua dilectionem et adre
 sunt canonica uera quod p
 ex tribz videlicet ex ipia mrio
 diffinitione ex ipia mrio
 litate et ex ipia mrio effeade
 De pmo dicit canoes q mrio
 est viri et femine coniugio in diu

duam vite consuetudine reti
 nens. v. q. n. c. i. ex p
 de p sup illud et msi de mup.
 c. ii. q. d. par. expo. d. vni
 et mulieris no vno et mu
 lieri nec vni et mulieri q
 nec vnus vir plures mires
 seu vxores ne vna plures
 viros habere pt coniugio soli
 cet adu et mrimonialis in diu
 duam vite consuetudine reti
 nens hoc e neut absq con
 sensu alteru pt continencia
 proficere vel oracom vacare
 nec se alteri copulare sed sibi
 invicem mutua fidem suare
 et in necessariis put possut
 subuencionem facere. Et q dicit
 in diu duam intellige pdm
 vber de mrio p carnalem
 copulam consumato quia ante
 posset separari. Item intellige
 de mrimo fidelu q mrio
 infidelu pt separari. Nota p
 canones octo esse ca mrio
 pnapalit attendenda pmo
 quid sit mrio diffinitue de
 hoc dicitur i. q. n. c. i. et ex
 de p sup illud msi de mup
 c. ii. et m. m. li. sen. d.
 v. q. n. in p. p. d. m. vnde
 dicitur mrimu et quid est
 q dicitur a mrio et mrimu id
 est officiu quia mris officiu
 est quia dat mulieribz esse
 mres. Terciu qre potius di
 cat mrimu qm primonu
 moendu est q eius officiu
 magis apparet in muliere q
 in officio vni qd apparet
 ex hoc quia est in conceptu
 et in partu dolorosa

c. i. et q. ex tunc de dmoz. qnto r^e
mariti p^t dimitte uxorem
si effiaat: ceta sue leprosa uel
aliquid tale nec p^t vxor viri
xxxij. q. v. horrenda et c. Si
uxorem mⁱ tati causa form
causis et tuc si dimittat mane
at sine conuge vel reconciliet^r
uxori xxxij. q. i. Dixit d^{ns}
Secunda effecta mⁱoⁿ est quia
mulier p^tatem sui corporis no
habz et vir p^tatem sui corporis
no habz sed mulier ut supra
habitu e. Et ideo p^t copula
carnalem nec religionem potest
alter elige mⁱto alio nec
contineam proficere xxxij
q. v. c. i. q. m. et q^{to} Tera
effectus e qz vir compellenda
e reddere debitu uxori licet mⁱq
cognouerit eam uel ecomiso
no obstante supueniente affm
eo de eo qui cog. cofag. vxo.
sue disaratione et c. Que ille
tame conu^o qui de ipa affm
tate e innocens monenda quid
otmeat qd si nolit tuc nocet
tenet^r ei debitu penit^q reddere
sed exigit mⁱq p^t Ex hⁱs
uicibz luculent^r concludit^r q
conuges casto amore tenent^r
se mutuo dilige et amare
p^tu quod moue debet cou
ges ad mutua dilectione et
amorem s^ut conugu antiquoz
exempla De mutuo amore
conugum narrat valerius lib^o
m. c. v. q. Bracq apphen
sis auguribz mare et femina
et cerazor fitus ab aruspice
q mare dimisso uxore ei⁹
femina necata ipi celere obitu

instare Ille autem conugi po
aus qm sibi parces augurum
secutq marem necde femina
dimitta iussit sustinuitq mⁱ co
spatu suo serpm serpent mⁱlu
tu omd qtaq cornelia uxore
sua nestio viru felicem
dixeru q tale viru habuerit
an mferiore q tale am sit
Item ead valerius li^o vi. c. vii
ait q Fulpia cum a mⁱe
sua Julia diligentissie custo
diret^r ne viru suu p^tptum
m filia psequeret^r indilom⁹
familiaru veste sup^ta cu dua
bus anallis et totide seruis
ad eum clandestina fuga pue
nec recusat^r serpa^m prost^te
ut ei fides sua m conuge pro
sp^ta constaret Ad quid aut
mutuo tenent^r conuges Fir
miter dicendu q vxor tenet^r
viro ad octo p^{mo} debz ex
hibere viro dilectione Thob
v. monuerut dilige maritu
q^{to} choi fidem q^{to} xxij
vmet^r viro vocabit^r adultera
si fuerit cum alio Terao tio
rem m offensis Ad Eph v
vxor timeat viru suu q^{to}
subiectione m obsequis p^e m
Sub viri p^tate eius q^{to}
obediencia i mandatis i pe m
Sara obeduit abrahe p^o
to reuerencia m verbis vi
Sara vocauit abrahā dⁿⁱ
sui gen viij d^{ns} meus
vetulus e Septimo cosorau
m cohabitatione i ad p^o
vij. p^oio no ego sed d^{ns}
muliere a viro no recedere
Et idem patet et q^{to} v. to

Datus adiutorium in cooperatione
ne faciamus ei coadiutores ille
s' Gen 1. Quid autem vir de
beat uxori dicendum est quod tenet
ad septem primo ad dilectionem
ad Eph 5. Vni Diligite uxores
vras Sicut ad instructores
in ad Cor 13. que addiscere
voluerit domini interroget ma
ritum Tercio ad correctionem
Job 12. quia una de stultis
mulieribus locuta es Quarto ad
honorem in petri 13. tamquam
inferiori vasculo honorem
imparantes Quinto ad gub
nacionem ad Eph 5. Caput mu
lieris vir Sexto ad sustenta
cionem ad Ephe 5. Remo
carnem suam habuit odio sed
nutrit et fouet eam Septimo
ad debita solutionem in ad Cor
13. Vir uxori debitum reddat
pro predictorum intelligentia in
speciali magis puto valde
utile de infrascriptis questionibus
investigandum Et primo que
sunt omnia que impediunt matrimonium
contractum Super isto questione
dicitur quod propter duo matrimonium
contractum impeditur primum est
si qua mulier machinata est
in mortem uxoris alique et
ipam cum effectu occiderit
autem huiusmodi virum illique in suum
Et sicut si quis machinatus
fuerit et cum effectu occiderit
virum alique ut habet eius
uxorem tales si contraxerint
sunt penitus sepandi ut xxxi
q. 1 Si quis viuente Alio
casus secundum quosdam intelli
guntur solum si dum esset primum

uigilans eo quod ambo viverent com
missum fuerit adulterium Sed
verior est opinio Innocentius et huius
dicendum quod sola mortis machi
natio sufficit ad matrimonium duci
medium licet non intercessit adulte
rima pollutio ut in deare lau
dabilem de qua comit ex hoc
est ergo primum tamen dantes
matrimonium Secundum est adulterium
Et hoc quod adulterantes si prestat
fidem promittendo seu iurando
quod contrahant sue de facto con
trahunt hoc est intelligendum
Si viuente altero coniuge fuisse
inter illos adulterina commotio
sue fuerit ante predictam commotionem
promissionem uel contractum sue
post quod si adulterina pollutio
prius vel postea non interuenit
non impeditur matrimonium ut in deare
Significasti Et tamen veniens de
eo qui dixit in matrimonium eam
quia polluit per adulterium ex
Sed queritur utrum liceat uxorem
adultera aliquo modo occidere Super
hoc questione videtur breuiter hoc
et per in in deare xxxvii
dicentes Et uxorem adul
teram occidere contingit dupliciter
vno quia per iudicium iudicis
procurat occidi et hoc amodo
iustitiam facere licet non tamen
luore vincte sed hoc fieri
nequit in iudicio ecclesiastico sed
civili Alio quia ex iudicio oc
cidat eam uel faciat occidi Et
hoc magis secundum diuinam legem
licet quibus in aliquo casu secundum
legem civilem promittatur ut qui
invenit uxorem in actu adul
terii tunc enim lex premit matam et
non punit et intelligitur hoc dicitur

Tho. quia lex non pūit morte
sicut alia homicidia. Sed tamen
pūit acriter pūit ut ff de a
dulte. l. Si adulterū. §. Si ma
ritus. Item eisdem retentis tūis
querit^r tercio vtrū liceat viro
occidere adulterā uxoris. Dicitur
dicendū ē sēdm leges civiles li
cēt est viro occidere adulterā
uxoris in adulterio dephensū
si est psona vilis et cui non
debeat reuerentiā. ff de adul
t. q. 1. r. 1. et l. Si adul
terū. et c. de adul. l. Si maritus
et filius licet patri qui h. fili
am in pūte occidere adulterā
in domo sua et generi occidere
filiam ff de adul. patri. et
f. nec in ea. et l. q. dicit. Sed
sēdm canones et dēn nichil hor
licet sed phibet^r cū pūpitar
ff de x. Non occides. ¶ Item
quarto vtrū magis peccet occi
dens mrem qm uxore bre
uiter dicendū sēdm ppe in m
q. simplr magis pūm ē occi
dere mrem qm uxorem quia
magis repugnat nature. Sed
tamen quo ad aliquā maior
pena imponit^r occidenti u
xorem eo q. maior ē pūtas
ad eius omissionē ut p. pena
pūtas retrahat^r et concor
dit hīs glo. in cā. amouē. xxx
ij. q. ij. cā. finem. p. p. p.

Vndeamū auctoris pcep
tū. Erudi liberos. Postq
auctor in p. omne supiori pcep
tū. pūit rudmēta ad thām spem
iustā pūmenā quo ad illos qui
sunt inferiores ratione familiā
status sicut est uxor. Sic vero

subsequent^r in isto pcepto pūet
rudmēta ad ipām iusticiā pūen
tā sēdm eandem spem nō solum
quo ad illos qui sunt inferiores
ratione familiā status sicut v
xor v. m. eā qui sunt inferiores
ratione gradū pūmquitatē et fa
miliaritatis sicut liberi qui sūt
ipsis pūibus pūiores maxie
ad disciplinā et bonorū morū
informacionem cū adh. spūa
liter pūes teneant^r quia sicut
sunt causa essendi sic eāam
debent esse causa bene vīdendi
pūterea phūs viij. Ethicor. d.
q. p. filio ē cā essendi causa
nutimenti et cū discipline. Et
hoc est quod dicit^r cā viij.
filij tibi sūt erudi illos non
est enī parū meriti ap. dēn
bene educare pueros aut pūen
in pūis. Epīla. lxxv. p. ro
cūq. tamē pcepti intelligēcia
et obseruācia ē breuit^r sicut
cā filiorū seu liberorū erudi
cionem s. dūmōrū mandatorū
inductio compellens pūetes
bonorū morū informatio ē
buens vīutes liberaliū arā
seu mechanicorū adeptio ad
ducens honores. ¶ Cū p.
est attendendū q. filij seu li
beri inducendi pūmo sūt erudie
di a pūibz fidelit^r fidei doct^r
ad hoc aut faciendū monet
pūes et patres hūgo de pūc.
li. ij. parte vij. c. xij. d. q.
instruēdi sūt pueri seu liberi
inducendi p. ipos pūes fidei do
cimentis ac eā p. patres q.
sunt fideliores pūis quos in

in baptismo suscepit ut eos ad
ad legitimam etatem puenerit
amoneat fidem rectam et comu-
sacconem bonam custodire ante
omnia Symbolu et dñicam
orōnem eos doceat et informet
sunt etiā a pctis sume cauendi
quia vsq; ad septē annos imput-
tantur pctā parentib; aut pco⁹
pplā lxxxix hoc idem pbat
epo vnde sup vsu ult; aut q
aquilarū maximū ē amor ad
filios qui in locis inaccessibi-
lib; petros mōdos locant et
ne coluber vet; violet amet
stū m; pullos ponūt quo ve-
nera superant; Ad hoc est
beneficiat quod dicit Salomus
li^o viij c. vi q herites est
lapis qui inuenit; in mōdis
aquilarū qui habet eandem
vritutem cū pmo Sic moalut
entes debent filios mōdicie
in xpo p dñicorū pceptorū
instruat; et sic liberabūt eos
ab antiquo serpente Drabo
alias em msi a malis eos co-
hibeant et pctis pctā eorū
eis imputant; et aliqui iusto
dei iudicio Deus in eorū pe-
nam filios seussime punit
in pñti Et pñto monet pa-
rentes Salomon pñ xxij
Voli subrahē a puero disti-
plina et Etā xxx curua
ceruicem rē hūa rei gmaā
tria induat; exā pñmū exm
est de heli sacerdote de quo
legit; pñ iij quia filios
erudire ac eos corrigē ne-
glexit a deo est pñti qui

dum sup sellam sederet et filioz
mors in bello nūcata fuisse
idem de sella corruēs fractis
ceruicibus expiuit **Disipline**
in deare licet heli de **Somo**
Aliud exm reatit **Breg** li^o
iij **Dialog** c. xvj de quoda
pre qui habuit filiu quq; dñorū
qui deū blasphemāe nō respicit
nec pñ eū corrigebat ideo iusto
dei iudicio in sinu patris passū
ē a fulmīe q subito fuit mor-
tuus et hoc iuste actū ē tam
in pena patris qui nō corripuit
eū q in pena ipi defuncti ut
nō in pñtiū crederet morib;
aristēte etate **Tercū** exm nar-
rat **Boheci** de disciplina scolariū
pe filio luareci **Sagneo** nōre
Zenonis discipulo qui fuit absq;
disciplina multū consumens
sua in aleis et mētricijs pñt
enumerat ibidem et a pñe re-
demptū arberrie de angustijs
aruf **Demde** capta parentis
seu patris pñcia redmū nō
potuit qui cū lacrimis voce quā-
la pñt ostulū a pñe et cū
pater accessisset nasū illius
morsu acutissimo secut dñs
Quare mors pñis exorib;
in castigatā euasi et mēci mei
documentis nō obēpau pñ
ao st; meos contempsi filijs
pñm castigantem nāc est
indulgere mēci discipuli
mores informāe q dñeret
pñ quia me nō castigasti sed
pñmisti vacare peccat; mei
to de te capio vñdicta **Ad**
euitandū ergo tātū malū auctor
in hoc pcepto pñs informat

ut filios debeant erudire. **I**tem
di liberos. Diveritas ergo pna
in filiorum correctione commendanda
est. dñ nō habeat excessu indul
gentia abunda. dñm caueat p
citu et filiorum dispendiu modica
ao laudanda dñ tenet ordinatu
modu. **P**ura scdm erudiendi se
liberi abstinencia bonis moribus
et virtutis actib et hoc ppter tra
obstantia que in ipis pueis ma
xima reperiuntur. pñm ē ppter natu
ralitatem delectois. **P**rat em phs
in Ethic q adeo nobis ē natale
delectari eo q abstinencia delec
tari incipimus et q mox nati in
mapiut delectari ideo abstinencia
a pñ reuocandi a concupiscenti
is et instruendi sūt in bonis
moribus ut semp delectentur
in ipis. **S**cdm est ppter defectu
rationis. **U**nde phis in Rethori
corū pueri sunt in seatores pa
ssioni nec regunt ratione. p
moneōnes ergo tam pñas q
mgnales sunt ab infancia mori
bus virtutis erudiendi. **T**erciu
est ppter pñtatem ad malū. **P**ut
em magis pñ ad malū q ad
bonū ita dñt et pbat anon
omnis etas. **X**m q i. **E**t hoc q
dupli coingit pmo quia ad
malū p seipos ad bonū antea
non nisi p gratiam. **S**cdm ppter
fontem ad malū impellente.
Tercio ppter multa impedime
ta boni. **Q**uarto quia maiori
eleatōm et subtiliori iudicio in
diget in bono qm in malo. **I**n
etate ergo infantili et teneā
pñ doctrinam. **D**enice i. **E**plā
vñ. **F**ons et virtutis se morib

erudiendi quia in tali etate fa
cilius flectunt et pñt exm de
herbustulis que in quālibet pñt
pñt flecti et tenera animalia sine
labore solent domari ac et pñt
Gelmg in liº de pñtibus dñt
q mollis cera recipit ymagie
sigilli et retinet eandem tñm.
ē indurata sic ē de etate mfa
tali. **E**t pñt indurata cera nō
pñt bene formari sic et de etate
indurata. **P**ura tñm erudie
di sūt in laborib ac et mecha
nicis artib. **D**e mechanica vñ
erudicoe mchā ad pñs lacus
em dñt mfra in pñma pte
mchā pñcepto xxviii. **C**um
tibi ē nati. **E**rudendi ergo
sunt liberalib. **D**isciplinis moe
antiquoz pñcipi qui ad hoc
ut illi virtutib imbueret et
scēns optimos et pños ma
gistros habere parabat pñd
Alexº dñt **A**lexº **T**rayano
pluchauo **R**erom **P**ericeon
pñt in plogo pleng de hoc
continet. **U**nde etia legitur
q rex Romanorū pñpñt regi
francorū hortas liberos mscru
liberalib. **D**isciplinis quia rex
illiteratq est tamq asinus co
ronatq. **A**ncē anē dñt quod
alexandrio pñpñt **A**lexº **I**liº
de pñtibus pñtōrū mñt ce
tera cū amonens ut studia
in ciuitatib regni sui pñtite
deberet et pñpñt pñt hoib
ut suos docerent filios sic
aas hñrū et eos pñtē face
rent nobilib et liberalib
scēns adiacens et q sua
pñdencia eis in necessariis

subuenire deberet necnon stu-
dentibus et p̄ficiendis p̄o-
p̄tutia facere aliquem ut p̄
vigilandi materia et exm̄ sto-
laribus ceteris p̄beret. **Item**
petitiones eorum exaudire epi-
stolas recipere et collaudare
ac eam bene meritos remunera-
re et collaudare debere. **Item**
om̄ exaltabuntur ad tua p̄co-
ma extollenda necnon eam
in scriptis tua p̄petuabuntur ge-
sta hic modus comendabilis
est et in hoc prudentia lauda-
bilis apparet. **In** hoc tui hono-
ribus imp̄m̄ decorabitur totum
regnum illuabitur om̄ia annales
et gesta regalia melius comē-
dabuntur memorie. **Item** regni
græcorum sublimavit quis eorum
gesta p̄ totum orbem vniuersali-
affamauit n̄ diligencia stude-
at qui supra modum stitit
dilexerunt et p̄pter talia ad
sumum fastigii gradum aspende-
merunt. **Dane** puellam
domo p̄cissimam ex omni
o studio stitit ac si annu-
festa futura sollempnitates me-
su arsum planetarum cau-
sas abrenuacōis diei et
noctis reuolucōis p̄lradum
et boreæ aratu diei signa
stellarum indicia futurorum seu
iudicia et alia infinita que
p̄tinent ad artem superiorum
Vnd **Item** vii filij tibi sūt
erudi illos et cura illos a
puericia eorum p̄p̄e sūt tibi
serua corpq eorum et non
ostendas hylarem faciem tuam
ad illas. **Vnd** et c̄a puellarum

erudicōnem restat nunc aliqua
dicere. **Puella** ergo erudiri de-
bet maxime circa tria. **Item**
p̄mo coherceri debeat a m̄mo
cūtu ne sint vagabunde. **Item**
coherceri debeat a m̄mo loqua-
citate ut sint debito mō tacitæ
ne. **Item** ne oase sint sed
semper operose. **Item** p̄m
puelle sunt a m̄mo cūtu
cohibende et hoc maxime p̄t
ta p̄mo quia ex m̄mo cūtu
datur eis male agendi como-
ditas p̄ptea p̄h̄us in **Item** h̄o
dicit. **Item** homines male faciunt
cum possunt et hoc quia p̄m
p̄iores sūt ad malum qm̄ ad
bonum. **Item** confor. canon dicit
etas xij q̄ l. **Item** multo plus
mulieres qm̄ viri q̄ magis
deficiunt a ratione. **Item** ideo multo
danda ē eis male agendi
comoditas q̄ p̄uerbialis dicit
et. **Item** bel. mulor. falso h̄o
laren. **Item** quia ex m̄mo cūtu
efficiuntur puellæ m̄vānde
facio ē q̄ om̄e in solitū est
vāndū. **Item** ideo qm̄dō muli-
eres nō sūt solite se asp̄ctu
virorum p̄ntare sūt vānde
qm̄ autem sūt assuec̄e se virorū
aspectui p̄ntare m̄vānde
efficiuntur. **Item** ergo vāndia
sit firmū mulierū si p̄dat eā
multa turpia p̄petrant quia
certe multa turpia committunt
m̄ vāndie cathena eas
stringeret ut aut p̄h̄us in poli-
tic. **Item** Teras enī ex m̄mo di-
stingu sūt m̄mo impudice
et lascive. **Item** facio est quia sūt
ex hoc magis h̄oib̄ domesticæ

ac magis familiares. Animalia
autem domestica et familiaria
permittunt se palpare et tangere
sibi ista aut non permittunt nec
appropinquare sustinent nisi tactu.
Si ergo mulieres sunt domesti-
ce erunt impudice lascive et
vane. Cura secundum erudiende
sunt puellae ut sint debito mo-
dum tractatione quod etiam ostendit
triplex primo quod ex hoc sunt
magis decentes et magis dili-
gentes a viris cum secundum philosophum
in Ethicis. Concupiscentia
est rei que abest unde quod ad
posse haberi videtur magis a-
vidum et magis marcescibile
magis augetur eius concupiscentia.
Si ergo mulieres sunt loqua-
ces ex hoc redduntur magis fa-
miliares et contemptiores et
vilipenduntur. Si autem sunt taci-
turne videntur magis iuste
libiles et per quos magis diliguntur.
Et quia omne quod diligitur
videtur pulchrum hinc est quod vide-
tur esse magis decentes. Secundo
quod prudentes loquuntur caute
et prudentes quia vigent
ratione mulieres autem deficiunt
ut ratione. Et quia ubi est
maior defectus ibi maior est
agendum. Ideo mulieres non
bene exarment verba sua de-
ficienter presumunt in verba fati-
a et in premeditata hoc autem
faciunt nisi sint taciurne ergo
non debent multum loqui. Tercio
debent taciurne ne sint
litigiose quia quando mapunt li-
gere augetur concupiscentia loquendi
quod nesciunt se per rationem resistere

nare cum quibus careant ratione
hoc autem accidit nisi sint ta-
curne ergo mulieres debent ne
multum loquantur. Cura tertiū
erudiende sunt et cohibende
ne in curiositate quiescant sed
urgit sint opereose. Quod ostendit
triplex primo quod secundum
philosophum in Ethicis abstinere delecta-
tione dum vita mea dure non
potest. Ideo puellae aliquibus operibus
combinatis et honestis se da-
re debent. Et quia universis
delectantur in opere suo delectantur
in eo siue bonum fuerit siue
malum. Secundo quia secundum philosophum
nescit mens humana curiosa esse
ideo quando non occupatur in utilitate
curia illicita vagatur per curiosi-
tatem ergo hanc illam sol-
licitudo vitat. Tercio quia
ex hoc consurgit aliquis periculus
et aliquod bonum qualia sunt
opera bona que debent operari
sive occupari hoc considerandum
est secundum dignitatem et di-
gnitatem personarum et locorum.

Dodecimum autem p'ceptu
Cura familia
postquam autor in duobus p'ceden-
tibus p'ceptis p'buisset rudimen-
ta ad tunc usque spectan-
tiam quo ad illos qui infere-
riores sunt ratione statibus
familiares sicut vxor et coe-
gradus naturalis propinquitas
sicut filii maxima cura di-
sciplina et bonorum morum
informationem ad quam de-
vire tenentur patres. Tunc
vero subsequenter in isto
p'cepto quod et eruditio p'buisset

patribus familias ut non solum
amovere debeant et discipli-
nare filios suos naturales vnde
etiam et filios familie sue
quia sicut tenentur filijs et fa-
milie in educacione corporali
sic et in disciplina morum pro-
pterea vocatur prefamilias quia
in familia sua omnibus suis est
pater. Adhuc regimine exequi
conem induat lex oculis ut
primus. **F**amilie. **F** de v
signum. Vnde plus scribit Augustinus
ad quendam comitem. Ipse pre-
familias per omnia de familia
est deo iussus. Vnde quere-
mus. Augustinus in frat. per omnia
tuis subditis a maiore usque
ad minus et dulcedine regni
celestis ac amantudinem et
timorem. Vehementer amantibus
et de eorum salute sollicitis et
vigilantibus quia per omnia
tibi subditis qui in domo tua
sunt rationem reddas. Amu-
cia ergo et suade eis ut ca-
veant a superbia detractione
ebrietate a fornicacione ma-
et luxuria a puris et cupi-
ditate que omnia malorum
radix venenosa. Et super
Job. xv. Qui in ministrat et
Augustinus omne. **V**os per modo
vero ministrare christo bene vnde
do elemosinas faciendo no-
men doctrinamque eius quibus
potueritis predicando. Ut unus
quisque prefamilias hoc nomen
agnoscat primum affectum su-
e familie se debere pro christo
et pro vita eterna suos oves
moneat et doceat corripuit

impendat benevolentia exorat
disciplina ita in domo sua etiam
sua et quodammodo. Episcopale offi-
cium impleat ministrans christo ut
metum sit tunc eo ad hoc autem
exequendum introducat autor
per hoc exemplum et preceptum dicitur
familia cum. Pro huius pre-
cepti intelligentia et observancia
est sciendum quod tunc sunt que
inducere debent prefamilias
ad habendam sollicitudinem
cure rei familiaris scilicet scriptura
et voluntas industria et caritas
vnde per quod inducere debet
prefamilias est scriptura scriptura
vnde per ad Thymotheum. v. et apostolus
Si quis suorum et maxime do-
mesticorum curam non habet fidem
negat et infidelis est deterius
videtur se esse deterius quia
infidelis non dum novit veri-
tatem quia infideles licet non
sint sub lege gratie tamen ser-
vant illud instructum legis nate
per hoc autem quod dicit apostolus
suorum et maxime domesticorum
patet quod prefamilias non tenentur
solum curam regimine habere etiam
domesticos. Et curam filios tamen ut
exponit Augustinus sed etiam omnes
servos per quos intelliguntur
servi qui de familia sunt. Secun-
dum quod inducere debet prefamilias
ad omnes sollicitudines
huiusmodi curam familiam suam est
ipsa voluntas industria. Adhuc
etiam per omnia aliis intendere debet
prefamilias et non tamen solum vnde
filios et vnde familie sue
domesticos. De fallacis dicitur
vnde debeat et venenosa est

iacula seu rena qm meliq pē
debet p̄cauere. Exo p̄dix
asserūt em sapientes qd dū
p̄dix venatore sentit volat
tam dū in cāuitu venatoris do
net filij fugiūt post quos et
ip̄a fugit et ad se clamado fili
os reduat. Valde em turpe
ut hō prudētissimū aīal suū
venatorem sū dīabolū nō ca
ueat cū aīus suo venatori sic
illudit filiosq̄ defendat. Item
exo aquile. Ad hoc em ut ab
omibz venosiss filios custo
diē possit p̄dixim quēdū
lapidem inuenit quē tū i mdo
cū filijs ponit omē venosiss
ab eis excludit. Sic deus p̄d
am xpm lapidem angulare
in mdo posuit omē venosiss
a filijs p̄destinacōis amouit.
Sicut et quibz p̄familias dī
posse laborare lapidē cāuit
m̄ filios et familiā ponere.
Et p̄ quos inuenit de gene
res debet a se remouere et
maxime si noluerit in xpm
verū solem iustiae inspiciere
p̄fidem spem et caritatem et
alias vtutes vniuersas. Item
exo grū. Brues em mag
ne aīes sunt mutuo se a
mātes cōmūter in soaetate
vniuersas sūt ordinate vola
simul tiam petentes simul
questentes et omēs vita
sub vno rege ducentes ex
quo docentur quales debet
esse familie debent em sub
vno p̄re dege et eīdem
in amore fīdare et cōdūso
si contigat eos bellū inter se.

gere et se mutuo depilare
mox bello finto ad p̄stimū
repantur amorem et eāa si q̄
eāa a soaetate errauerit
vociferando alias q̄rit in quo
instruūt p̄familias am
suis conuētibz ne p̄t aliqua
in uia ex hoc nullatenus aīo
beniuolentia ex toto velinq̄re
debeant sed mītibz et vobz
querē dilectōnē et verbis
et factis onde nec a quē
do cessare donec m̄ tales
concordia fiat seu fuerit re
mota. Tercū quod m̄du
ce debet p̄familias ad
sollicitudinē aīe vel famli
arū sunt canōica iura. Debz
namqz p̄familias deēbz spe
cialit' aīe sū canōica
instituta. p̄mū ē q̄ vite nāa
ordinate vniuersas m̄strent
p̄plēd exo de quibz Act 11
q̄uia vniuersas dīuidebant
sūm qd vniuersas opus erat.
Contra faciēs iure p̄mū t̄
et in edū talū sic contra fa
ciēdū sanxerūt q̄ si pater
q̄ si pater uel alius eo scē
te aut ratū hēte filiu ul
p̄dixū liberū uel dñs p̄mū
infantem uel aliquem p̄dixū
langwidū aīq̄ amqz etatis
exposuerit uel si aliau eoz
alimēta impie denegauit
filius ip̄e a p̄na p̄late li
beratq̄ et libertq̄ sit ingenu
us et seruus liber. Illi quoqz
qui eos suscipiūt nō p̄nt
p̄ter hoc in eoz p̄dixū
us aliquod vendicāe sūp
sc̄pta ad hāc p̄tem legunt et

notat in deare vma de mfan
et lagwi expo. Secundu de
quo curare debet p^r familias
sdm canonica instituta q^u mo
res quoruq^{ue} p^rscrutari debz
ut corrigant^r. In hoc autem
sup^{er} omnia studere debet quibz
p^r f^{aci} ut v^{er}itates subditoru
et vicia cognoscat ad hoc ut
vtuosos honorat et viciosos
sdm merita pumat uel re
formet q^untu ad hoc bonam
doctrinam tradit Ber. h^o in^o
de considerat^{ur} ad Eugenu
papam qua vide p^r l^{et}or
prudens vii. et p^o defectu
auditoru. § xvii. Q^untu ergo
malu facit moru familiaru
ignorancia ondit Greg^ori
moralibz § 47. Ignorancia
viciozu. m^ultu est et uirgi
oru mater debet ergo bon^u
p^r familias familie sue de
fectu p^rscrutari ut corri
gant^r nec oia hoc debz ee
negligens vel r^{em}issu quia
dum omⁿ parat in digno
ad contagi p^ruocat omⁿibz
s^uos. Facultas em^o veme in
centinu tribuit delinquendi
ut dicit Amb^r in h^o de off^{ic}
In sup^{er}tue in canone et in
Iusta xxiii. q. iii. et c. sepa
Non tamen crudelis esse
debet uel seuerus in p^unie
do quia meli^u e de mima
m^uia q^u de mima seueri^{te}
redd^{ere} r^{ati}onem l. d. p^{ro}ponde
ret in fi. Et sepe fit ut le
uit^{er} castigat^{ur} reuerentiam
exhibeat castigati. P^{ro}puta
t^{ur} em^o mima m^ure p^{ro}uonem

no correptionem recipit nec sa
lutem. xlv. d. Cum b^uis t^u
cu^m de quo curare debet p^r
familias sdm canonica instituta
est ne p^r sua p^{ro}ua ex^{em}pla
eius familia corrupat^r. Et
hoc est qd ille satucq^{ue} asse^{re}
videt^r. § q^u oia nos cor^{ru}
punt viciu ex^{em}pla domestica
in tamen sube^{re}nt aios auctori
cui conueit decretalis anag^one
deuo. et. v. redemp. vbi
habet^r q^u que a maioribz fi
ut de faali a subditis tra
h^umt^r in ex^{em}pli. Ve aute
talibz qui p^{ro}culis familie
et subditis s^unt causa rui
ne q^u forma vel iudicia
virtutu. Et hoc e quod dicit
Beata Greg^ori q^u tales tot
moribus digni s^unt quot p^{ro}
d^ums ex^{em}pla ad subditos
t^ussimitt^r. Qui dicto con^{co}
qd t^ussimittue habet^r in am^o
p^{ro}pue xj. q. iii. Bonari et
debet p^r familias et d^ums
honestam et discretam tene
re familiam et suo quolibz
deputare officio iuxta sue
ciam et iudiciam familiaris
cui^ulibet et iuxta ordms de
biti r^{ati}onem p^{ro}ter que ordie
in rebus no est constituere
finem bonu. Q^untu sicut p^{ro}
bit. Boheag h^o de conso. Ra
q^u p^{ro}piti via etum deserut
ordme letos no h^u ex^{em}pla et
quia sicut p^{ro}bit p^{ro} tullu
de amiaa. Nichil e appe
teat^{ur} silu su nec rapaaq^{ue}
q^u natura p^{ro} ado familiaris
corruptus statim e ab aliis

repellendus maxime cum insana
bilis et incorrigibilis reputatur et
hoc apparet cum auctas reprehensionem
abhorret et tunc tunc
membru ex toto putridum aie
pore familie est penitus refectum
dum et hoc est quod Salomon
in p^o xxxv dicit Quo qui cor
ruptientem se dicitur corruere co
tempnit superueniet interitus
et eu sanctas non sequetur Na
sicut in egro signum est mortis
corporalis cum post data sibi
salubrem medicinam grauior
incurrit conditionem Sic e signum
spualis mortis in aia pueri cui
libet Qui post factas ei reph
siones honestas etiam sana b
data consilia ad grauiora de
clinat Unde Aug⁹ In veritate
dico tibi q non est maior inq
tas qm iniquitatis Defensio
propterea p^o familias sumo studio
talib⁹ prauis p^oncipis debet q
acutius p^onderat obuiare qm
sicut scribit idem Tullius in phi
lipicis Omne malum nascens fa
cilis opprimetur Inueteratu aute
fit plerumq robustius Et sic
pheta testatur in ps^o Tu elcto
electus eris Et hoc e quod
p^oer⁹ scribit in Canon^o refectum
in deat⁹ xxi q in vbi sic d^o
refectum sunt putride carnes
et stabiosa ouis ab alijs expel
lenda est ne corpus et p^oceda
corrumpan⁹ Tamen prudens
p^o familias et d^o no multu
standalizari debet ex h⁹ q sunt
ex familiarib⁹ aliqui mali du
modo sint sanabiles quia put
at Aug⁹ ad vinctu donatistam

quam querulando de familia
sua p^oua dixit Quilibet vige
let disciplina domus mee homo
sum et inter homines vno nec
in arrogare audeo ut domus
mea melior sit qm archa noe
vbi m^o octo homines vno xpy
in vna e sz Etiam Gen^o ix
ait melior sit qm domus abra
he vbi dictu e Ecce ancilla
et filiu eius Gen^o xvi ait me
lior sit qm domus ysaac Qui
de duob⁹ gemis galact⁹ i dictu
est Iacob dilexi Esau aut
odio habui Insuper hinc
verba in Canone Quilibet
xlvij d. Quia aia vbofam
correctionem consistit aliqui
verba conuicti seu contumelia
importancia quod fieri neq
sine peccato veniali vel e^o
mortali Ideo puto vale aia
hoc distingere vtru correctio
causa iaceat conuicti seu
contumelia aliam inferre hac
qstionem format ac etiam
det^onat b^ous Tho. 2a 2e q.
lxv d. Q^o sicut licitum est ali
quem verberare vel in rebus
dampnificae causa discipli
ne sic etiam p^o quicq cor
rigere et aliquod v^o conuictu
d^oce ut proferre ep^o d^o
ma qui discipulos vocat iul
tos luc^o vlt Et ap^olus Paul^o
in senatos Gal^o in Cu sic
dicit Aug⁹ ex magna ne
cessitate oburgatos sut ex
hibende in quib⁹ no ut nobis
sed ut deo p^ouat⁹ m^ostentur
Quod deam^o auctoris p^o p^o
In iudicio adesto postq

autor in suprascriptis libris preceptis p̄buit rudimenta ad 3am spem iusticie spectantia quo ad inferiores scdm statum et gradum familiaritatis ac etiam p̄munitatis sicut vocat filij et familia. **U**t vero subsequenter in hoc p̄cepto et quatuor sequentibus p̄bet rudimenta ad 3am spem iusticie quo ad illos qui inferiores sunt ratiōe aliaq̄ iurisdictionis superioritatis vel officij ius dicentis quibz parere tenentur subditi cū ad iudiciū p̄ ipos euocantur. **I**tem a autor ex isto p̄cepto vbi maxime informare intendit ac etiam incitare parendū p̄mptitudine coram iudice s̄ iuris ordine qm̄ si iudiciū subterfugerit contumax cēseret. **P**ro euitandam ergo talem inobedientiam tñ p̄gressi onem que p̄molo co nāa hit in nō remēdo ad iudiciū euocari in iudicio dicit. **I**n iudicio adesto q̄i velit iurare q̄ ad iudiciū euocatus in iudicio adesse debet adhuc ut non p̄teritus inobediens vel contumax dicit possit sed obediens reuerens et in omibz bene rēdendū vel alit̄ in iudicio adesto. **I**tem fmg et constans adesto in iudicio maxime qm̄ tu fones iustā causam et nō dep̄māis si fueris iuste p̄ iniquā s̄m̄ iudicatus. **S**ed tūc p̄causē media opportuna debes vniūliter adhibere et hoc p̄tendit

autor in hoc p̄cepto dū dicit. **I**n iudicio adesto. **P**ro p̄cepti intelligētia et obsuātia est breuiter attendendum q̄ putat dicit. **I**sidorus de summo bo. quatuor exiguntur p̄ se ad hoc ut iudiciū integretur. **V**is iudex actor testis et reus et p̄ma et p̄ncipalis p̄sona integras iudiciū est iudex q̄ p̄ tribunali sedere debet in iudicio. **I**n quo quidē iudicio quatuor exiguntur p̄ se qm̄ in dīcē tūgenāia s̄t exquisita dīstīctio fūalis credulitatis exclusio p̄positorū exāmaāo et cū deliberatōe s̄m̄e placio et hoc merito q̄ iudiciū est dei. **I**deo deuterio. **I**ta iudicabis magnū et p̄uū nec accipies angariā p̄sonā quia dei iudiciū ē cū bene conuenit quod legitur et notat in deare. **R**ouit de iudiciis. **C**aveant ergo iudices ab hīs que iudiciū p̄uertit et s̄m̄ diligētes in causā dīstīctīone et sententiā dīstīctīone quia ut ait. **B**regf sup̄ illud Job. **X**vi. **C**ausam quā nesciebam diligētissime inuestigabam. **E**t gregf in moralibz. **X**vi. **P**ro p̄ferendam s̄m̄am p̄dīcone vniū p̄pites esse debent amq̄ ne temē indīstīctū dīcē. **S**equitur maiora cūta tardīa credenda sunt cū audiūt et cū p̄mēndū cū verat̄ cognoscunt s̄t alitas cū credulitatē s̄t p̄leumq̄ dare iudiciū p̄uersum

sicut putat credula verbis v
 voris sententiauit contra Joseph
 et tradidit eum in carcerem gen
 xxxix Defectus distigiosis actu
 suorum et defensionum est oati
 pio vel causa i iusti sicut fuit
 de iplo Ruzanna condemnate
 ad dictu semu Daniel viii q
 fuit liberta testibz ex amatis
 et condemnatis Querendu est
 ergo iudicibz ne ex distigiosis
 obmissione ne ex odi i man
 tate ne ex timoris pusillitate
 ne ex carnalis amoris affectu
 ne ex amicitie familiaritate ne
 ex muneru cupiditate iudiciu p
 uertat quia quoz moibz p
 Greg in canone Quaz vi q
 in iudiciu puerit timore o
 dio amore cupiditate sed tali
 tudeant iudices ut sint mi
 tatores sum iudicis cuius iudiciu
 mibus exerceat vsu vi iudi
 cabit i iusticia pauperes De
 diligenti et pollesta causaru di
 stigiosis narrat valeru li
 vii c. m. q p demostenem
 astuce mifice audaz aualle
 succosum B que pecunia de
 poneti nome a duobz hospiti
 bus acceperat ea condicoe ut
 eam simul vestqz reddet reque
 sup in qto pcepto Adhi ser
 ua pty modu De matia iu
 dicio et iudiciu satis mstra in
 xvi ppe pcepto Equu iudi
 ca Secunda psona integritas
 iudiciu e actor qui reu couert
 in iudicio in quo sz actoe pnt
 sex condicoes requirunt quas
 si debeat obseruandas lamen
 in iudicio adesse poterit et in

lebit que quidem condicoes
 natio sunt declarande pmo naq
 actor sumope sibi pcaue debz
 ne in iudicio uel ex msi sua
 pete velit no aliena quere
 no p falsitates pcedere non
 causam i iustam aduocare co
 mittere no ipos pecunia corripe
 non pauperes oppme velle quia
 si sic aduersariu t seu reum
 deinceps luoru erit in archa
 et dampnu in constia Et ple
 rumqz tales iusto dei iudicio
 plectut in hac vita qd sit
 aliqui p infamia aliqui p mor
 tem subitanam vel alio in
 opinato sup oia autem s p
 cauere debet actor ne bona
 famam negligat quia sibi pi
 tunc crudelis esse dicit De
 qua quidem pulchre loquit
 Pullig de offi cao xviii d Si
 vir bonus heat hanc vim ut
 si digitis conceperint sz per
 digitoru passionem sicut mos
 fuit apud antiquos iustitia
 posset locupletu nome sui
 eripe i fieri heres hac vi
 non vtat Sequit intelligi
 git em nichil expedire nec
 esse vale quod sit iniustum
 hec qui no didicerit bonus
 vir esse no poterit et c. xiv
 Cadit ne in viru bonu qno
 limenti sui causa aliq tim
 nari sz pripe aliau sua fal
 lore melius pfecto inq est
 ergo nulla res tanta aut co
 modu nullu tam expetendu
 ut boni viri splendorem
 et nome amittas q dicit
 non Et reddit ipse incone

quia voluntas illa nō pōt tantū
aspernā qntū aufferre pōt si vici
bonū nomen eripuerit fidem et
iusticiam deserit. Aliqñ autem
tales qui p falsitates et i iu
sticiam paupes opprimūt et
bonis suis spoliāt plectūt
in hac vita aut mala aut in
pūsa morte ut patet d regē
Achab qui p falsum testimōiū
et iudiciū et suggestiōē Je
zabel vxoris sue eripuit
vineam suā Naboth vide
npi regi dictū est occidisti
et possedisti. Sequit̃ m̃
loco in quo limerūt canes
sanguis naboth lingent sag
nem tui carnes vero Jeza
bel comedent. m. p. xxi. aut
alijs inopmatis modis ut
de pman qui voluit iudeos
coram rege assuero dāpre
et opp me qui tandem iusto
dei iudicio a rege dampnatū
est utp̃z hester viij. Actores
etiā sup oīa pcaueant ne
cogant nos ad deumrandum
seu pūmū faciendū ne ex h̃
incurrant delictū vñd Augu
in sermone de decollaciōe sti
johis ille inquit qui puocat
homines ad iuramentū et fac
itū falsē iuraturū vmat ho
mīdam quia homīda cor
pus occisum est ille vero
aiam. Imo duas aīas p̃ciq
quē iurare puocauit et sua
de illo vō qui aliu puocat
ad pūrandū habet̃ infra
in xviij. p se pcepto iustu
randum. Tercia Tercia per
sona integras iudiciū est

testis. Testis em̃ veritatem pponē
debet omni amariā. De matia
testis nō ad pns quia latissime
dicet̃ infra in tertia parte me
tā pcepto vō. *Producti testis* et
Quarta psona integras iudi
ciū est. ip̃e reus qui quidē
reus ad esse debet in iudicio
nec se p contumaciā aliquatū
excusare seu absente ne in
dicem et iudiciū contempnere
videat̃. p̃ciq tamen eundē
aā est p̃mo st̃m q̃ tplex
contumacia reppit̃ in iure
que hodie de iure canonū
nō corporali morte sed spūali
t̃pli pūm̃t. De qua pūm
cone laaq habebit̃ in seq̃ti.
pcepto. *Para te foro*. B. in p̃i
p̃ma ē i nō veniendo ad
iudiciū et hec ē t̃pli vñd
qñ pempt̃ citatū venie con
tempnit. Alio qñ maliciose se
abscōdit seu occultat. Tercia
quia impedit ne citatio ad eu
puemre possit. Delictis t̃bq
habet̃ in deare. P̃m̃ sic
querit̃ ut lit̃ nō contest̃
Pa p̃ñis q̃tumacia ē qñ a
taty ad iudiciū venit s̃ non
vlt̃ stare iuri vel ante fi
nitam causē exāciōnem co
tumaciat̃ recordit̃ xi q. m.
P̃iā Tercia p̃ñis contumacia
ē qñ offensa ei⁹ est ma
nifesta et iussū a iudice nō
vlt̃ al̃s emendare. De hoc
satis in deare. ex p̃be de v
sgm. Cum enī reus citatū
in iudicio assit̃ corā iudice
p̃ cūa vel defectū imponat̃

eudem non debet pcta pcta cu
mulare purgando se pmedicia
vel p puria uel compurgator
falsa testimonia sed potius
culpam, vel reatū cognoscat
rezeat, pomeat dignū se ee
penis et ob pbris intelligat
exō filiorū iacob dicentū me
rito h patm quia peccauī
m frēm mēm gen xxi ppena
uel et mortem paret p pma
sustineat et cognoscat pbi me
lig esse pme vitam m pma
q vnuere m malicia et simpli
at dei clemēciam imploret
et m vero saluatore speret exō
latronis dicentis Et nos quidē
iuste nam digna factis recipi
Dequit memeto mei zc luce
xxiii Et si talis reus innocēs
sit cui m iudicio falsa imponū
etiam pacent sustineat et absq
falsitate innocētiā suā oīdat
exō ioseph qui innocēt m la
ai missy ē gen xxxiii et exō
Suzane damel xii Et exō
bā iosepham pcta vii Et
exō dñi mō iū xpi qui quā
agnus ducty ē ad victimam
pe xi Tales em aliqn mīraai
lose defendit deus m pnta et
si pmitat pūmū hoc fa ad
cūmū meriti et pūm put
narrat pēs ep c xxiii de sep
aes m collo pūssa au mpo
nebat ēmen adulterū et vīco
confitente ut compendio mor
tis longos cruciatūs vitaret
aut illa Testis ē deus ideo me
negare nolo ne peam si non
mentiri velle ne peccem et
ad pūmū ictū spūalatoris abstasū

est caput vīri Et cū ad illam
venisset pūmo ictū rāsue modi
ce pūgnem emisit secundo fibu
lam auri de collo exaupsit Ter
cio gladius reflexus et se sim
re nō posse confitet. Alius
pūssor eligit et semel pau
ssa conatū. sōd abeo pūssa
tercio vīlnerata pstermitur
quarto pūssa vīsa est mōi
et ducta adlericū reuixit
dicens Dñs m adiutor zc
Et hoc postea seuerent leges
reddita ē libertati p pūssor
declaratōne magis m spūali
est detali qstione querendū
videlicet vtrū liceat reo de
cūmē accusato m iudicio veri
tatem negare et negando vi
tatem peccet mortā. Et p
videt q reus absq mortali
pcto m iudicio negare possit
veritatem dicit em Cris
Non tibi dico ne te prodas
m publicū neq aliu accusēs
Si si veritate confitet reus
de cūmē m iudicio accusatus
seipm proderet et accusaret
Non ergo tenet veritatem
dicē et ita nō mortali pec
cat si m iudicio menatur
pbera sicut mēdāū offīosū
est qn aliquis mētē ut
aliū liberet a morte ita mē
dāū offīosū videt esse qn
aliquis mētē ut seipm li
beret a morte q plus pbi
tenet qm alteri mēdāū
aut offīosū nō pmet esse
peccatū mortale s veniale
igit accusatū m iudicio ne
gat vītatem ut se a morte

ad vtrūq; afferentes pcedens to
 includi posse hunc opmnom bre
 ut videri possit q; autor sup
 flue non posuit prime postea
 pceptū quia pns pceptū in pla
 nichoacoe ante exannationem
 negotij vendicat s' locū pcedēs
 autem obtineat post negotij ex
 annationē iam ceptam ut statuit
 in iudicio reus debet ad esse
 ne tamq; contumax puniat
 merito ergo subsequētur ponit
 hoc pceptū dicens Pura te foro
 quā velis imere q; obediens
 ei esse debes de iura foro existit
 q; non solum iuracoe origi om
 ead multis aliis modis fortari
 quis p; forū tam de iure ca
 nomco qm aucti ut legit et
 notat in deare. licet de fo
 compe pro pntis pcepti intel
 ligencia q; obseruancia est
 breuit' scim q; tria s' p; p;ne
 que hnt nō solum reū sed ead
 quēlibet aliu de corpore vniu
 sitate inducē ad parendū foro
 suo pmi est p; legis dme
 pceptōnem et ipiū tnsgrissōis
 puniōnem. Secundū ē ppter legē
 moralis inducōnem et ipius
 compbationem. Terciuū ē ppter
 fori diffēnciaz et ipiū dmi
 uacōnem. Circa pmi ē scim
 q; in obediens et contumax
 foro suo i. iudici de cuius foro
 est de iure diuio scdm vtrūq;
 testamenti pceptōnem et ipiū
 tnsgrissōne corpali morte con
 tinfaciens puniebat ut scri
 bit de iur' vtrūq; c. vbi dicit
 q; qui supbierit obediē noles
 sacerdotis imperio et iudic' dēcto

morietur homo ille pdem stbit
 ad hēre in vbi omis mobediē
 cia et puaricaco accipit retribu
 cōis mercedem et condignam
 puniōnem et sic xij dicit
 et scimus ille p quem subdici
 quilibet denotat q; cogit
 s; puacōnem voluntatē
 dmi sui s; iudic' ut et ingrat
 et nō fecit eius voluntatē
 s; nō parendo vapulabit pla
 gis multis hec aut pene ho
 die ad hūz scdm canoēs non
 seruāt quia p omi cōtuma
 cia nō puniūt regulariter q; s
 corpali morte sed potius spi
 rituali aliqui em excoīcacione
 ut in canone abst xj q. m.
 apu si sint legit p vneā
 blem Aliqū suspensione ab
 officio vel beneficio ut mdec
 veri tē de do. et cōtu. Aliqū
 puniūt expensaz satisfaccōe
 et pūsiōne in poss et multē
 aliis modis quos ad p;ene
 obmittō breuitatis amōe. Cir
 scdm est scim q; Geneca epla
 lxxv dicit q; nō ē phōrū con
 temptie ingratū. Quia et
 morales hoc appbat moralit'
 multa reppūit qui nō parēt
 foro s; iudici supmo dū ad
 eo vocant et hū in tēlia
 diffēncia vocatōi notant
 apudam em vocant et ve
 nire qtempnūt alij vocant
 et veniūt alij compellunt
 ut veniant illorū autem
 qui vocat et veniē qtempnūt
 tres sunt diffēncie scdm Aug
 de vbiis domi s; supbi quaz
 luxuriosi hū p illos figurant

qui ad cenam illam magna voca
ti fuerunt et se excusauerunt
De quibus luc² viij^o Excusatio p^o
ptinet ad sup^obos qui duxit
villam em¹ i^o d^onatum tremu
multo labore acquisiti rogo
te habe me excusatio contra
tales n^ovehit **B**reg^o dices
humilitas sonat in voce sed du
venit contemnit superbia e
in actione **E**xcusatio sc^oi pe
tinet ad avaros qui duxit iuga
boun em¹ re **F**uga qu^oq^o bou
qu^oq^o sensu denotant^o et di
cunt^o fuga quia sc^om **F**uga
instrumeta sensu combinat^o
Duo v^on^o sut oculi due aures
et due manus Sicut em¹ bo
ves terram versant sic audi
sensus tra^o terra delectant^o et
oculi magis in videndo massu
auri q^om corpus xpi **A**u b^on
quet qd dicit amb^o in cano
ne sicut h^o xxiij^o d^o vbi d^o
q^o mens avari semp^o v^omalis
aviditatis astricta semp^o auri
semp^o argenti vid^o s^oz animo
semp^o redditu computat q^oq^o
m^ouet^o auri q^om solon **A**deo
Eia^o viij^o dicit^o In satiabiles
e oculi cupidi **E**t de singul
aliis sensib^o **E**xcusatio ter^o
ad luxuriosos ptinet qui duxit
uxorem duxi et ideo v^one
non poss^o **E**t v^oz hic acci
pit^o p^o carnali voluptate v^on
dixit **B**reg^o non nulli q^od
uigis no^o fecunditate p^ohe
sed desideria expetunt vo
luptatis homo ergo volup
tuosus ad celestem patri^o ve
nire non p^o quia e^o pedibus

alligata **E**ia^o viij^o **I**nvenit amaro
rem mortem mulieris que laqueus
venatoris e^o **A**li^o vocant^o et
venit ai^o m^o **F**ur^o dicit^o pan
peres et debiles cecos et clau
dos introduc^o huc h^o intelligi
p^ont l^oal^o et sp^oual^o l^oal^o
quia sc^om **B**reg^o **I**nfin^o qu^oq^o
et in hoc m^odo depecti ple
rumq^o tanto celerius vocem do
m^o auduit q^onto in hoc m^odo
no^o habent vbi delectent^o **E**pi
tialit^o et h^o p^om^o g^olos p^odo
res designant^o quia sicut p^o
catores fuerunt qui venie nolu
erunt ita p^odores sut^o isti qui
venit sed p^odores sup^obi re
sp^ount^o h^oiles elidunt^o **I**n
isti aliq^o reatu suu^o recogstat^o
ad de^o venit **A**li^o compellu^o
ut remant^o hec compulso no
tat^o am^o m^o **E**wangelio dicit^o
Exi in vias et plateas et
sepes et compelle eos m^oice
Isti sunt qui plangaz consuetu
dinem m^o durant^o **I**n p^odo q^o
dicit^o i^o morai in h^ois similes
demon qui induratz in malicia
et sup^obia i^o mobilis p^oseuerat
De auq^o duricia loquit^o **B**reg^o
Pazareus dicens **I**nd qd se v
lit in comitabil^o se conuertit
et au se adheret i^o mobili^o se
adheret h^o notant^o dicit^o m^o
sepi^o i^o morai quia sp^omas col
ligut^o p^odoz quib^o f^omalit^o co
burent^o tales v^oz aut m^oq^o
comitunt^o nisi adu^oitate com
pellant^o **E**nd **B**reg^o ayala
que nos h^o p^ounuit ad de^o
nos ne compellut^o **E**t talis
ad a^ostas p^om **A**ug^o m^oos

no est repbaco s vtutis pbaco
hec concilio pbut p Augst in
canoe aduistas vn q i vbi dia
aduistas que bonis votis obiat
pbaco vtutis est no iudiciu rep
bacois Et si aliq dicit si deo
compellit eos ad bonu nullu me
ritum habent dicendu q deus
no cogit voluntatem homis ad
liberacoe acta qn homo elige
possit quid velit Sed tamen bene
disponit et mouet voluntate
ad bonu actu eligendi sicut dicit
Tho. pa se. q. xx. Nota scdm
scripturas et canones q vocat
nos deus quadrupli p p fla
gella ut vocat iob de turbine
cu rndere debemq p panam
vnde dicit i c. Dns dedit dñs
absoluti re Secundo vocat ali
qn p beneficia sicut uocauit po
pulu de egypto cu rndere de
bem p gratia actiones vnde ps
Benedicam dñm in omi tempore
Tercio p passionem vnde dicit
Si exaltati fueris a terra omnia
habita ad me ipm pñi xñ Qui
rndere debemq p imitationem
vnde beatus petrus in Canonica
sua i pet. ii. Christu passus e
pro nobis re De cele. mis. Cum
marthe. Et ex eo Quarto p
aie a corpore sepacone cu
rndere debemq Si fieri potest
triseat a me calix iste q. xxvi
q. r. xñ hic xxvi. xñ. q. ii
qn p posteru Nota scdm cano
nes q quadruplex coactio e
putz absoluta et uiolenta ut
d. i. pbiteros Condicionalis
ut vv q. i. pñito pñatua
ut lxxvñ d. Consultuit Coactua

ut xxvñ. q. vi Nam vero stru
autem Ecclia compellere debz
malos ad bñfaciendu ul non
tractat p Augst in Deoe m
canone displicet xxvñ q. iij
Et breuissime concludit ibide
q mali sunt cogendi ad bonu
et pbat hoc tripla exo p
naturali exo pñi humano iudi
ao Tercio diuis eloquis opide
contraia pñata exempla rep
bare moluit Circa terna in quo
notat fori dia et nñq Ethy
moloa Est insup scdm q cepit
fori in neutro genere et fori
in masculino genere Fori in neu
tro que est loca in quo sunt
mudine vnde quidam qd fora
qui veniunt quis vñq audit
amori vnde accipiendo i neut
p mercato vñt auctor q pare
debeas foro ita et talit qeme
et vende valeas sine fraude
et deceptoe Sup hoc no est
hic instandu quia de hac ma
tia plenissime tractand e sup
insue arau mechanicar m
ca de mercatoribz quod com
plectat sub f. xxxvi qui m
capit vñ quia p omib lias
in masculino autem accipit
multipli fori Nam pmo acci
pit fori p loca vbi vñt cal
cant qui dicit calcatoeu
Item pñi mo accipit fori pñi
vgiliu loca planq i manibus
de quo scdm eundem laxatq
fori et e stabulau i nauu
et dicit a ferendo q hoies
fert Item terna accipit fori
p forame nauis p qd remus
emittit et dicit a forando plue

proferendo unde et forulus dicitur
bursa sue scriptorum eo quod creb-
re proferatur ad penas et cor-
rina imponenda. Item quod
reputatur forus locus ubi ius red-
ditur hoc modo sumitur in pnti
proposito. Et hoc modo sumitur ab
videtur l. xv. et l. xv. c. xv.
ubi dicitur quod forus dicitur a fo-
roneo rege qui pnti gracas
legem dedit et qui causaru
audientiam instituit. Vel forus
est excedendum liti locus a fan-
do dicitur hoc laci patent in
deare. forus de ver signi. Et
stat aut forus causa lege
et iudic. quia dum negotium
promittitur causa. Dum dicitur
iudicium est dum finitur iustitia
est. Et de declaratione pntis matie
magis in speciali pnto vale
de tali questione querendum vi-
detur si quis sit habes plures
iudices et unus pnti pnti
aliquid aliud pnti s' aliud
an obediens tenetur an p' an
secundo hunc quesito respondendum
est secundum l. xv. q. i. Aug. videtur
audere regulariter quod in tali casu
semper obediendum sit maiori
ob hoc bene facit canon. Qui
resistat xi. q. iij. originaliter
ad l. xv. ubi dicitur apud qui
resistit ipi s' dampnacione acqui-
runt super quo videtur dicitur gloria.
Et quid iussit auctor magis
faciendum est si contra consulem
iubeat. Resus si p' consul quid
iubeat et aliud impator magis
dubitat. Iste igitur contempto ubi ee
serviendum ergo si aliud impator
aliud deus iubeat contempto illo

obtemperandum est deo. Ad idem facit id
actum. Et si iussit est in consp-
tu dei vos potius audire. quoniam
deum iudicate et et d. viij. que
contra mores et. Sed in hoc
contradicit multa iura. Nam
subdit. Epi potius tenentur
obediens. Epi qui metropolitani
nisi forte in quibusdam casibus
et monachi etiam sunt potius
assecti abbati qui. Epi l. viij.
d. c. i. et ij. Ad hoc breviter
respondetur quod regula. Aug. locum
habet quoniam appellatur et ad superiorem
potest etiam intelligi quoniam unus in
deus iurisdictionis habet ab alio ut
officialis epi ab episcopo. Et de iudi-
cibus. Et de officio rectoris. pnti
potius. Item hoc de maiore et
obediens. s' vi. et ad quid d. xvij.
si duo recta. xv. pnti.
Quintum decimu auctor p-
ceptum. Ad pnti pnti
postquam auctor in pnti duobus
pnti tunc rudimenta reo ut
ante et pnti ceptam cause exa-
minationem parere debeat iudi-
co iudicant. Hunc vero subsequenter
in pnti pnti pnti rudimenta
ipi reo ac eadem omnibus aliis
quorum interest qualiter ad pnti
stare debeant vel ad esse et
ad hoc distubendum vel audire
dum merita causaru ita tunc
quod postquam reus ipse ibidem legit-
time comparuerit nisi ex certa
causa illicentia recedere debet
nullo modo si ibidem pnti
sistere alio contumax censetur
ut in deare. put. de do et co-
tu. Et in canone xi. q. iij. hoc
vni est de iure canonico. Et hunc

vero cuius aliter disponit: quia
sunt aliquae causae quae cum dispo-
nunt ipso iure ut morbo, fontica
eaa iudice et litigatore in vitis
potest talis illud autem recedere ut
ff. de re iudi. questum et talis
recedens non madit in penam
cui habeat honorem ut est dictum
ipso iure hoc est vni dūm pū-
ratorē dimittit ad allegandū
et pbandū id impedimētū inf-
tempore legitimi ac eaa ad omnia
sufficiunt, instructū quale mitte-
debit si ab imāo impeditur ut
de elec. supiētes v. insup li
vi. Quedam vō sunt causae
quae non differunt ipso iure sed
dant ei petendi licentiā a i-
dice ff. de iudi. l. ii. §. Sed
et si et l. si quis ex aliena
et tūc non recedat nisi obtenta
licentiā si copiam iudicis habere
possit alio si tūc met magnū pū-
lum ptestatōe pmissa et dimisso
paratōe recedere pōt redibit tan-
statim impedimēto cessante et
hoc est quod in hoc pcepto mte-
dit autor dū dicit ad ptorū
stato. Ephoc em pcepto mo-
uentz omēs qui astare ptorio
astrecti sunt ut in gradu et sta-
tu suo honeste et laudabiliter
se debeant habere in ptorio idē
cū sedem ptoriam et hō tam
in actu actio qm passivo pmo
in actu actio informāe se debz
ptor ut in officio mgiatū tāq
ille qui tota repub. psonaz
gerit ut deus sue dignitatis
debeat sustinere hoc est leges
seruare iura distēbe et fidei sue
commissa memēre vnd. Cullius

li. i. de offi. c. v. v. v. d. q. r.
ipū offiū mgiatū est intelligē
se gere psonam ciuitatē debere
q. eius dignitē et decō sustine-
suare leges iura distēbe et si
sui sue gmissa memisse. Ho
in actu passivo mforē se debz
aduocatū ut in ptorio et corā
ptore reuerēter et honeste ad
esse debeat ut cum fuit ppe
iudicem competentē saluter eū
melinato capite abiecto capello
Si Epus est vel supior vel
rex alio si esset iudex actū
stūq abiecto capello tūc. Consue-
tudine tamen seruet in hoc q.
pluri et magm viri uolunt
consuetudine sibi suari et re-
uerentiā exhiberi sicut cū p-
cūiales ut ff. de offi. pcon.
l. iii. §. i. et ii. Sedeat igitz
aduocatū si videat ad sedendū
nō iuxta iudicem ut sit delectū
inter iudicem et aduocatū p-
tribunali sedentem vt in ant-
vt ab illis. Et de postū
Quisq. ibidem stando nō p-
loquax marcellū nec eaa p-
oiosus ne videat melanco-
licū loquatur quae crediderit
placere iudici ut ph. cū pūo
cet ad sui dilectionē et fauo-
rem ut C. fa. here. l. ipius.
Si tractet ibi qstio iur. sr
alieno facto si pūet casum
legis detēminatōem qstionem
vel bonū argumētū si non ti-
meat partes offendē dicat
ipm quia iudex adhibebit ma-
iorem fidem dicto suo in ppo
negocio si cū videat pūctū
in alienū quia a fructibus eoz

cognoscitis eos vel p^t tacere si
vult et iudex medius uocabit
eum ad consiliu et lucribit sala
riu. Cum autem uenerit temp^s
ad loquendu flagrat quia stare
debet et non sedere ut *l. de*
offic. di. iudi. l. honore et no
ex obrupto mapiat cu suerit
sed aliquo tempe m^t polo compe
tenti suu sit p^m si arduu sit
negotiu in nomine domi. *l. me*
re ut l. de ne. m^r. q^u. l. f.
et ex^t de testi in noue dm
amen. Demde supplicet et ro
get ut benigne audiat a iudi
ce et ab aliis astantib^{us} p^liter
ut *l. de hoc que in testa. delon*
l. p^mulor perit fmo ubi no
pstatz audita benignis postea
vero non statim mapiat ad ne
gotiu p^m se sⁱ p^laudis p^mittat
ut iudicem reddat beniuolu
et attentu ut *l. de origi. iur.*
l. a supflus abstineat ut
l. de no. co. fa. l. vna. in
medio ad hoc em alle p^{nt}
leges multe que ad p^lens ob
mittant^r breu^t amore i^usup
tamen sibi debz aduocatu cu
uere ut talit^r ad p^ltoru stae
debeat uel adesse q^u ne vitage
ipam uel er^t causus oppme
debeat uel distruere et ne i
nocetes et iustos impugnet
uel dampnificet uel fals^{es}
uel fallaces causas p^mnat
defendendas et ipos m^pios
verisib^{il}is rombus iustificet
quia p^lid p^lon. *l. m. iustifi*
cat m^piu et qui condempit
iustum abhorribilis e^t vterq^{ue}
aput deu. Talia consueuerut

aliqui aduocati p^letate haer^t autem
iura sint iusta et leges recte co
uerse tan^t illa ad veritatis opp^lio
nem et ad falsitatis p^mocionez
est eis et nequit^r abuti q^u et
multa faciut p^lpe quod penas ac
tissimas sortient^r etnas. *l. vna*
in quada trugedia nazunt^r de
quodam qui vidit m^piu et
ibi videns turbam aduocatoz
dixit heu venale genus homi
accedite ut mecu in hoc vase
balneoemi. sup^{er} est tan^t locus ad
huc hmg^{di} ut melius valeat
p^ldicta ad implere dilatat phi
lateia et fombas suas tam or
natib^{us} vestiu qm pompa gestiu
qm^u et^t arrogancia verboru
que de dignat^r nobilis a^mq
vmo quod perus e^t quia non
solum se et suu patrociniu h^u
vendit sed et^t et suu plenou
quod no est aliud qm loca. a^mis
p^luacio que nulliq^{ue} e^t p^lai p^lat
narrat^r de demostene h^u vⁿ
uacat^r noctu. *l. m. cu. Aristo*
dm^e fabulari autorem m^pro
gasset q^uid mercedis accepi
isset et vnderet talentu p^lq.
mq^u demostenes ego accepi
ut tacerem horu aliqui m^psea
biliu ligua in repub^lica damp
nificata. *l. ut dicit^r m^t poli*
arato h^u v. c. i. w. l. auiduoz
ligua siquidem dampnifica
ta est m^p ea ut dicit^r solet su
mby argenteis vmaas causas
quoq^{ue} p^ltrahunt ut p^lq^{ue} luaret^r
veritatem excludut uel quod
nequius est m^perunt ut fiat
p^lueru iudiciu. *l. de talib^{us} dicit^r*
ysu^e l^uo Comisu e^t iudiciu m^p

horum. **I**usta longe stetit quia
 corruit in plateis veritas et
 equitas non potuit ingredi tot re-
 pagula et obstacula adducant
 fallacia et astutias quod non
 si veritas ingressa qua falsitas
 interimit et premit aliqui vi-
 cioris. **V**nde **A**ugustinus in sermone
 Quod valet eloquia paganorum
 qua tamquam pondus paucis mori-
 feris premit errores et facit
 lucram fructum et gladium his
 acutum. **P**rohemius loquitur per
 ligula eorum gladius acutus. **S**ed
 sciant tales quod ad restitutionem
 tenentur omnia que in iuste luantur
 sunt. **V**nde **A**ugustinus epistola xxxvi.
 loquens de **R**acheo ait. **S**i
 enim aliquid abstuli in quadruplum
 reddo. **H**ic vero veritatem ait
Augustinus. **S**i iusticia sinceram conso-
 latur iustitiam dicitur de aduoca-
 to redde quod accepisti quia con-
 tra veritatem fecisti iniquitatem
 assensisti falsum asseruisti iudi-
 cium fecisti iustam cum opp-
 resisti de falsitate iurasti non solum
 autem tenetur ad restitutionem
 eorum que per iustam aduocato-
 suam iusti amiserunt. **V**nde **A**ugustinus
 ibidem concludendo dicit. **Q**uius
 tandem aduocatus repperit qui
 dicit susceptus suo recipere quod
 in quo tibi erit in pretorio et
 tibi adhesisset dedisti et redde
 aduersario tuo. quod me agente
 inique abstulisti. **R**equiritur in
 si forte restituendum est aliter
 quod facto clamculo aliter
 et restituendum non est quod
 in ipso foro ubi peccata puniuntur
 deceptio iudice et arduentis

legibus obtinetur quia dicitur si id
 est restituendum multo magis istud
 quod autem dictum est de aduoca-
 to idem suo modo de praetore est
 dicendum quia vtriusque ratio est
 eadem immo uerius dampnatio
 circa matiam aduocato- magis
 inspecta puto utile. **D**e mis-
 sione questionibus querere vel in
 vestigare. **E**t primo quod vtrum
 aduocato sit peccatum se committere
 distem. **V**nde unum de vni in
 prudentiam alterius maxime quod
 dubitat vtrum clientulus dubi-
 tat dicat et vnde de multis ca-
 uis tamen dicitur. **P**rohemius. **E**t si
 non potest alteri subuenire non
 alterum ledat commodius est neu-
 trum iniuri. quoniam qualem alterum
 ad hoc perit. quod vnde. **E**t
 etiam qui subditus non est illius
 de quo dubitat vtrum moueat
 iustum bellum non debeat se com-
 mittere distem. unum de eum. **S**i
 quod aliud est in bello aliud in cau-
 sarum foro in bello enim vtriusque
 vtriusque bellantes non iure. **S**i
 in causis iure vtriusque litigant
 et sub iudice qui causam examinat
Sed quod vtrum aduocatus
 preceat iustam causam defendere
 do. **P**rohemius. **R**edes perit. **Q**uod
 et quod. **S**i perit. **A**d si ad-
 uocatus scienter defendit causam
 iustam absque dubio. **I**tem
 peccat quia illicitum est aliam
 cooperari ad malum faciendum
 consulendo siue adiuuando
 siue quodlibet consensuendo ita
 dicitur. **A**plius ad lo. 1. **Q**ui digni
 sunt morte non solum qui faciunt
 peccata sed etiam qui consensuunt

facientibus Unde si talis ad
stitutionem tenet eius dampnum
quod contra iustitiam per eius
auxilium pars altera meretur
Si autem ignorant in iustam
causam defendit putans esse
iustam excusat secundum modum
quo ignorantia excusatur potest
Si vero in primo audit causam
iustam esse et postea apparet
iusta non debet eam prode
ut si alteram partem inuit
uel secreta sue cause alteri
parti revelet potest tamen et de
causam desere uel cum causa
causam agit ad cedendum indu
cere siue ad componendum siue
aduersarij dampno porro in
causa quam diu dubia est bene
potest advocatus procrastinari sed
vber Tercio quero utrum advo
catus teneatur gratis proxi
mum prestare in causa pauperum Re
inter respondendum est secundum. Par
quod per misericordiam personis que
propter defectum advocati que non
possunt conducere amittunt causas
et gravantur et iuste intelligo quod
procurator teneatur et de sua
stipendia elemosinam dare pro hoc
facit bene quod dicit ysidorus
in canone pauper xj q. in ubi
sic dicit pauper dummodo non habet
quod offerat non solum audiri co
tempnitur sed etiam contra vi
tatem opprimetur atque violatur
autem iusta nullaque reus pla
mesit culpam quam redimere
numis exoptat idem vel et
hostien. re. xvi. preceptum

Sedecimus auctoris preceptum
Equum iudicis postquam

auctor in superius tribus proximis preceptis
probat rudimenta iudicii reo
actori teste advocato necnon
etiam peritatori qui omnes habent in
iudicio integritate qualiter in iudicio
seu foro seu pitorio se debeat
habere vel adesse Rursum vero
sub precepto restabat de principa
liori persona de ipso iudice magis
in speciali videre sine quo nil
lum recte iudicium integritate ad
ipsum enim iudicem pertinet mita
causam diligenter examinare
discutere et discussa et equa
liter iudicare ac dea sine debito
timore Et hoc est quod intendit
auctor dum dicit Equum iudicis
per autem precepti intelligentia et
observantia est breviter sciendum
quod tria sunt que iudicem mouere
debent iudicem et iudicem ut
equitatem in iudicio seruare de
beat et tenere et ecomisso ea
que iudicij equitatem perturbant
sime sibi parcere primum est sciam
scriptura ad hoc inducitur secundum
est scripta lex ad hoc impellens
Tercium est male iudicium pena
multum habens De primo scilicet
dicitur per Deum ex vobis viros
sapientes et graves quorum
consensus probata sit et nota in
tribus vris Sequitur preceptum
quod eis dicens Audite illos et
quod iustum est et equum iudicate
hec auctoritas tangit per codicum
res iudicis equum iudicare debet
primo quia in eo debet esse vir
tutis constantia et hoc notatur
in hoc quod dicit viros vni
enim ipse est fortitudo aut nullus
liber de questionibus iustitiae et vni

dictus est a vultu uel quia maior
vis in eo est aut p[ro]p[ri]a. **S**ed co
dico est quia in eo requiritur iustitia
et legum debita sapientia. **E**t hoc est
quod in auctoritate dicitur sapi
entes autem disceptare est iuste
iudicare non est autem iudex si
in eo non est iustitia aut iudex
l[icet] xxx. **E**thymo. **E**t hoc est
trissipitum in canone iustitia xviij
q. ij. **T**ercia condicio est quod in eo
reputetur ex p[ar]te iudicii et hoc
notatur in auct[or]itate cum dicitur quod
esse debent quatuor quatuor dicitur
p[ri]ma dicta strenuus strenuus quia
ei ergo dicuntur ex eo quia p[ri]ma
nam veritatis p[ri]mo insinuare
tenentur aut p[ro]p[ri]a. **Q**uarta co
dico est laudabilis et iudolens
fama et hoc est quod concludit
auctas in eo quod dicit quorum co
uersatio p[ro]bata sit et nota in
tribus vris. **U**bi quia plures
dicunt se esse iudices qui in rei
ueritate p[ro]pter aliquam iuris impe
dimeta iudices esse non p[oss]unt ne
quod p[ro]p[ri]a consequens equo iudice
iudicare. **I**d est ne iudiciu[m] in po
steru[m] delusoru[m] videatur p[ro]p[ri]o
vale suante de iuris impedi
aliqua p[ro]p[ri]a. **P**rimu[m] impedi
t quod iudex est ex co[n]municat[i]o[n]e quod
tunc iudex esse non p[oss]et de officio
dele p[ro]p[ri]a. **S**exta et
in deare intelleximus de iudi. **D**e
audu[m] impedimeta est quod est susp[ic]i
tus et talis susp[ic]io p[ro]p[ri]a multa
causat p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a est co[n]suetudo
alacrit[as] partis item si est affinis
vel vultu meo uel p[ro]p[ri]a
uel co[n]suetudo in q. vii. **A**bses
item p[ro]p[ri]a co[n]suetudo causam ut

iudicare causam que de iudi. **E**t
si multa aduersario fuerit fa
miliaris ut in deare insinuare
de offi dele item si actor est
de familia iudicis. **E**t de opa.
an. **S**i p[ro]p[ri]a. **T**ercia impedi
metu[m] si iudex sit p[ro]p[ri]a et
infamis non valet iudicare. **E**t
de m[is]a. **I** vna et in deare. **B**a
statu[m] de r[ati]o[n]e vii. q. i. **I**nfam
mes. **Q**uarta impedimeta
si iudex iunior est xviij. annis
quatuordecim sit sapiens in p[ro]p[ri]a
p[ro]p[ri]a ut in deare. **C**um vice
p[ri]mu[m] de officio delegat hoc
vnu[m] est in delegato. **P**rimu[m]
aut esse non p[oss]et in vicep[ri]mu[m]
am[er]it[us] attigerit ut in deare. **Q**uod
in auctis de elec multa alia
impedimeta co[n]tinentur et rep[ro]p[ri]a in
iure que notantur in deare
causam que de offi dele et in
deare. **P**rocedens ut licet non ar
bitr[is] que ad p[ro]p[ri]a obmetto
breuitate amore. **R**ota. **S**ed in ca
nonis quod iudicatus ordo obmet
tatur p[ro]p[ri]a quod p[ro]p[ri]a defectu iu
dicis ut hic in q. i. **S**i p[ro]p[ri]a
Sed p[ro]p[ri]a euidentia sceleris
in q. i. **S**ed in deare p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
in q. v. p[ro]p[ri]a em[er]it[us] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
dilapidationem ut in q. ij. **P**ro
p[ri]a. **Q**uod p[ro]p[ri]a contumaciam
ut in q. vii. **D**ecim[us] **D**espo
est p[ro]p[ri]a quod iura tam can[on]ica quam
civilia monet iudices quoslibet
ut sumope p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a quod ne ex od[i]o
in manu[m] ne ex timoris pusilla
mimitate ne ex carnalis amoris
affectu ne ex amicitie familia
ritate ne ex muneru[m] cupiditate
iudiciu[m] p[ro]p[ri]a quod ex modis

ut dicitur. *Super in canone. Quia*
xl. q. iij. in humani pueritatis iudi-
cium per odio timore amore cupi-
tate. Hec sunt quatuor subalia
iudicij. Sed prouideant ut sint
imitatores summi iudicis augustinus
dicunt iudicis excedit. ysa. xl. quia
dicabit in iusticia pauperes. Iudi-
ces ergo iusto auctore ordine ac ef-
fectu intendere iudicium exequantur
non enim primo ex ira uel ac-
dulitate sed potius clementia
et pietate et ex intentione ius-
ticie consuande. Deuter. xvi.
Iuste quod iustum est exequis
imitari eam debent. Deum qui cum
tranquillitate iudicat. Sap. xvi.
Ira enim uinci iusticia dei non
operatur. Iacobi i. Insuper tunc
xl. q. iij. ibi exponens. Beda
dictum. Iacobi ait. Quia qui ius-
tus suam in aliquo profert
et si ille quantum ad se iusta re-
portat suam. Iste tamen qui
non amore iusticie sed luore
ad in eam suam dedit iusticia
am dei in qua perturbatio non
cadit non imitatur. Unde Seneca
narrat li. ij. de ira de quodam
iudice tyranno qui ex iracunda
nauit tres milites innocentes
Unde quia redierat de via sine
suo comilitone impones ei
quod illud miserat. Precepitque alteri
militi ut eum duceret ad locum super-
placui qui cum aductus uenit con-
milite eius sumus quem uideb
centurio qui fuerat preceptum
alium eadem reduxit ambos ad
iudicem quos uident iudex
iratus est. Dixitque primo te uideo
interficia qui dampnatus es

Secundo dixit et te scilicet quia
 causa comilitonis dampnatus
 fuisse. Tercio dixit et te uideo
 occidi quia iussus occidere impa-
 tori non paruisti. Unde Seneca
 ibidem. Quod quoniam pollens est natura
 dia tua adfringendas causas
 furoris. Tres hic puncti sunt
 ob nimis innocentia. Exequatur
 ille quem ad modum tu cuncta fecer-
 rat quia nullum impulerat
 iracundia hoc mali non uoluit re-
 gi misisset. Ipsi ueritati si contra
 uoluntatem sua apparuit. Iste
 uisus de summo bono. Tu. lvi. Iudex
 iracundus iudicij examen con-
 tueri non ualet quia caligine
 furoris non uidet non debet enim
 esse iudex nimis seuerus uel
 remissus quia utraque condicio
 reprobatur tam a iure canonico
 quam a civili. Hec probantur per Gregorium
 Insuper tunc in canone disti-
 plina. xlv. d. Nec etiam constas
 iudex censetur. Augustinus animi motu
 uoluit detegit hoc dicit. I. ad
 obseruandum. Per de offi. p. p. p.
 etiam secundo extimoris pu-
 pillitate iudices equitate iudi-
 cij puerit debent. Unde Augustinus
 vi. Confessio per medium in comen-
 dacoe. Aliphi collegesi dicit
 I. cum quidam potentissimus rex
 sibi licere extimoris potentie
 quod erit per leges illatum reser-
 tit alipius permissum permissum non
 per aut perente minime calcauit
 Et licet iudex in ipsum causam
 cum inisset asserens se ab
 eo non permissi et licet codices
 consuetudines sibi aueret per
 peritiamis per perit et deliberat.

in melius vtit vthore iudicis
equitatem qua prohibeat qd pti
tem qua pmebat. Unde dicitur
vix soli facere iniquum aliqui
in iudicio. Quicquid enim tenet pna
qua iudex p metu tulit. Dicit
iura canonica et civilia qd sic
sed ope exceptiois elidi pnt ut
in canone. Pme quod xxx. q.
1. et p de fur. Interdu et vij. q.
in pmissu. Aliqui tamen tenet
et dicit qd no tenet p cano
nes et hoc in odium potentu
qui cogebat pla^{os} iudicis et
hoc p canone. Pme qd sup
alla. et huc pme statua. Rota
etiam scdm canones qd pna
condicionalis e quicquid alia
est em comantis ut ho. xiii.
d. vbi ista. Alia consilient ut
xxviii. d. c. vlt. Alia diffin
entis ut d. lxviii. Salomone
Alia ostendit quid iurp sit vq.
vi. delatori. Alia m^o loquet
ut m. q. vi. hoc quippe non
est tercio ex carnalis amoris
affectu vel amicitie familiar
tatis iudices equitatem iudicij
puerit vbi scdm qd. In d.
de gradib. humilitat. d. q. qua
drup^o iudicij in septuaginta
pit^o pmiu est vitat. Poh. v.
Dicit audio sic iudice. Scdm
iudicij e adu iuxta illud pmi
legem debet moui duxerit
iudex contra xiii. Terciu est
timoris pmi id. Poh. xi. Si dmi
tmg eu sic venient Romam
et tollent mmi loau et gente
Quartu est amoris carnalis p
fuit de dauid qui noluit pnce
absolon p. Reg. xviij. Et ideo

statutu est no debere admitti
speciales amicos ad iudiciu ne
fallant ut fallent. Rota et
qto exomineu cupiditate in
dices iudicij puerit. Unde
y. p. xxxv. ad macedoni
Insuper habent. Nam in ca
none. Non licet xi. q. in. ibi d.
Non licet iustit iudiciu vende
iudiciu no ideo iudex debz vede
iustit iudiciu nec test vni testa
moniu quia vendit aduocat
iustit pccandu et Insuper
veru consiliu. Illi em vniq
partem ex amnis adhibent
isti ex vna parte consistant
ai autem iudicia et testimoia
eaa usq iusta nec vera ven
denda sunt iniqua et falsa
videntur multo scelerat^o vtiq
petra a sumit quia scelerate
quis anolebit. Dat. Ille tan
solet tamq male sibi ablata
petrauon repetere qui iustit
iudiciu emit qm venale esse
no debuit. Qui vob pmiuo
iudice dedit vellet quidem
repete nisi puderet uel time
ret emisse hec p. August.
in canone non satis xiii. q.
v. Tali venditoe mchil mor
dinaus sordidus turpius i
iniquus quia iustit vendere
iniquitas e. Insuper vob
vendit rabiosa insana ptea
talis vendit. Insuper quam
vendit non h. In alijs cont
tibus res vendita alienat
a venditore et tunc ad empto
rem sed in tali contractu nulla
iusticia h. venditor licet forte
effatus iustit tunc ad emptorem

Unde talis et veritate ipam
inhonorat et vilificat et quia
ipam cum sit in precibus exponit
per pacem et ipam iudicium puerat
puer. xxv. **Q**uoniam cognoscit in
iudicio faciem non facit bene. **E**x
predictis ergo concluditur quod iudi-
cium liberalitate gratuitum esse
non venale vel venditum hoc
enim approbat polianthus libro v
c. x. dicens quod apud antiquos
illud quod est ex debito officii
gratuitum esse oportet sed si
fiat ad pacem in foribus compu-
tat. **P**ropterea etiam ratione inhi-
bitur iudici ne iudicium puerat
munerum vel pecunie recepta-
one. **I**udex enim est famulus
iusticie que regna veritatis est
iudex ergo qui vendit suam
dominam et regna et prestat
eam pacem quia ut dicitur in poli-
archo ubi super pacem non tantum
dicitur pecunia sed obsequium
et minus omne talis est suus
infidelis qui dominam cum ex fide
tenet. **F**amulari quia in foro
ipam distrahit. **P**ropterea in pu-
ellam vendiderit per vim ut bi-
berent. **I**nam iusticia meorum
ruptam et sinceram. **E**t non
solum venditor est iniquus sed et
emptor ut verificetur de illis
illud. **E**zech. vii. qui emittit non
letetur. **E**mpitor enim talis fiet
et exoneretur illi et corru-
pit. **P**ropterea iudicem sicut fuit
de balaam qui corripuit ba-
laam muneribus et excecavit.
Rom. xxv. **U**nde videtur de summo
bono. c. lvi. **N**ullus predo
tam cupidus in alienis quam iudex

iniquus in suis latrones enim in
latibrosos sentibus in fidiis ponit
isti palam rapacitatis avaritia
pauit. **U**nde petronius. **Q**uid
faciunt leges ubi sola pecunia
regnat aut ubi paupertas vixit
nulla potest. **Q**uoniam nunc iudicium non
est nisi publica merces. **E**t
propterea iudices sicut alligantur
legibus iuramenti quod omnis iudicium
cum veritate et legum obser-
uatione. **D**isponit de iuramento
iudicis. **T**ullius de officiis libro iii
c. xi. dicit. **R**ecus contra rem
publicam nec contra iustitiam
ac fidem amittas. **V**ir bonus
faciet. **E**t ibidem perclaram
a maioribus accepimus moram
rogandi iudicem. **S**i enim moram
teneremus que salva fide fieri
posset. **U**nde Agellius libro xvi de
vimagine iusticie. **C**rispianus in
os et oculus iusticie volutus
seuens ac venerandis virorum
coloribus depprobit. **R**equiritur for-
ma virginis aspectu vehementi
et formidabili huius oculorum
acerbis nec humilibus nec atro-
cis sed reuolvente cuiusdam terro-
re dignitate et ex vimaginis istius
significatione intelligi volunt
iudicem qui iusticie antistes
est oportere esse grauem
sue seuerum incorruptum in
adulabilem contra quoslibet in-
probos nocentesque in misericordem
atque in exorabilem erantque
et arduum atque potentem vi-
et maiestate equitatis veri-
tatisque persistens. **D**e vero no-
uerunt itaque iudices vniuersique
si propterea iudicauerunt contra

subalia iudicii ut est dictu^m pena
gravi^{ss}ima tam spuali q^u tempali
punitur. Et hoc tam de iure
canonico q^u civili. Aliiter tamē
punitur iudex laicus et aliter
ecclesiasticus iudex. Si em iudex ē
laicus qui male iudicat quaq^{ue}
ex causa tenetur lesio p^{ro}se ad
omē interesse nisi inducere possit
illu^m pro quo tulit sententiam ad ple
nariam restitutionem ut de
pena iudicis. Et vlt^o xi. q. iij. Cui^{us}
or et s^um leges multas alias pe
nas debet sustine^{re}. Debet etiam
p^{ro}pter restitutionem imponi pen
tencia tamq^{uam} p^{ro} gravi^{ss}imo crimine
xi. q. iij. Primumq^{ue}. Si vero p^{ro}p^{ri}a
ignorancia iuste iudicat tenetur
s^um leges inq^uid est equu^m vi
debitur religioni iudicant^{is} ff de
va. et extra or. cog. l. vlt^o.
In iudicio ta^m a^ute tenetur ut in
p^{ri}mo cau^{sa} si in culpa fuerit s^{ed}
q^{uod} s^unt ut s^unt debuit se insu
fficientem et iudicis talit^{er} cau
sam p^{ro}sup^{er} et idem si erat
sufficiens s^{ed} neglexit studere
et videre quod debuit. minus
tamen agendu^m aon illo q^{uod} au
t^{or} qui s^unter fecit. Vlt^o ta^m
dicit q^{uod} ratio p^{re}dicta de igno
rante q^{uod} debuit se s^unt suffi
cientem r^{ati}o non habet locum
nisi in ordina^{re} qui debet ēē suffi
ciens officiu^m suu^m exequendu^m. De
legatus autem quia sepe ex
certa s^unta delegant^{ur} est mⁱⁿig
natus d^{omi}no sit bonus et talis
ex necessitate obediē male iu
dicat sed in bona fide et deo
silio p^{ro}toru^m non tenetur. Ad idē.

dicit Ray. Si talis iudex q^{uod} tulit
inqua^m sententiam decepta ē p^{ro} asse
ssorem tales qui contra sufficiens
putabat^{ur}. Si autē talis iudex
sit ecclesiasticus suspensa ē p^{ro} an^{im}u^m
ab executione officii et debet con
dempni ad estimationē l^{ib}er^{is}
qua^m lesit. Et si suspensione
durante ingesserit se diu^{is} sit
irregularis nec nisi p^{ro} papam
poterit liberari de sen. et re.
iudic^{is}. Cui etm l^{ib}o vi. De pe
na corporali male iudicant^{is} nar
rat valeri^{us} l^{ib}o vi. c. iij. d. Et
cu^m quidam iudex male iudica
set Rex cambises pellem ei^{us}
corpore detractam selle iudica
torie deposuit et in ea filiu^m
illius post eu^m iudicatu^m sede
iussit. Quia em pena ne quis
postea iudex corru^{pt}i posset
p^{ro}vidit. Sic etiam p^{re}cepit lex
du^{da} deut^{er}oⁿo^m xvi. Iudices et
magistratus constitues in oib^{us}
portis tuis ut iudicent iusto
iudicio nec aliqua parte declinent.
O Ramu^m septi^m autoris
p^{re}ceptu^m p^{ri}mo iudic^{is}
p^{ro}st^{at} autor in p^{ri}mo p^{re}de
ti p^{re}cepto p^{ro}buit documenta
ip^{si} iudici p^{ro} tribunali in iudicio
sedenti qualiter in iudicando
equitatem et iustitiam serua
re debeat et hoc p^{ro}de mⁱⁿime
possit sed p^{ro}pter aliquam leue^m
suspicionem moueat^{ur} et tuc
tale iudiciu^m temerariu^m ac et
inqua^m incipari poterit
et valebit p^{ro} tanto autor
in p^{ri}mo p^{re}cepto iudice ip^{su}m
in s^untu^m intendit ne p^{ro} tales
leuem suspicionem quemq^{ue}

iudicium debeat in eo quod dicit
Anime iudica pro cuius preceptis
 intelligentia ac observantia est
 sciendum quod quibus iudicium sit actus
 iustus nichilominus tamen potest hic
 sum iudicium pro conceptu et
 actu quod humane et iudicatorie
 opinionis ad que uel in quo
 mortalis quilibet sua credulitate
 finit. **U**ltima quod sciendum su-
 me cauendum est ne secundum appa-
 rentiam uel propriam beneplacitum
 iudicemus quoniam plerumque tale iu-
 dicium non est verum quoniam sicut
 vinum uel electuaria dulcia et
 suauia infirmis amara videntur
 et contra quod siquidem ex ipso
 electuario et vini amaritudine
 non procedit cum se deesse dulcia
 sint et bona sed ex amara sto-
 machi corruptione uel palatum
 firma interius permanentem pro-
 ducit. **S**ic reuera plurimum sunt
 mortales qui ex celeritate ma-
 litiarum earundem tanta sunt multitudine
 corruptione diffformes quod proprium
 suum habet innocentem et iustum
 malum iudicant iuxta corruptum
 beneplacitum eorum sed quia plures
 sunt infirmis ipso modo scienda sunt
 iudicia cum non ex defectu proximi
 sed ex corruptis et falsis ma-
 chinationibus suis corruptum et
 falsum iudicium causentur quibus ve-
 ritas et iustis et impiis quibus est ve-
 ritas et odiosa iustitia hoc est
 quod scribit Augustinus in libro de sermone
 dicens palato non sano peccatum
 est sanus palatus qui sano su-
 auis est et oculis egris odio-
 sa est lux quod puris oculis est
 amica. **E**t iustitia tua displicet
 iniquis. **E**t propterea dicit Cuius

libro primo de oratore plura enim
 homines odio iudicat aut amice
 aut cupiditate quam veritate aut
 iuris norma. **S**unt et alii qui
 ex non malicia intellectualis aut
 sed ex ignorantie leuitate homines
 iustum et sapientem existimant
 ex habitu uel ex aliquorum sollemni-
 tate uerbum uel vestitus apparen-
 tiam quorum siquidem erroneum est iudi-
 cium cum infinite sint species propo-
 tarum et aliorum fraudulenti et
 ignorantium habentium sapientie et
 iustitie faciem et apparen-
 tiam bonitatis. **E**t uere sicut plerumque
 quod sub ymagine seu pictura
 aurea latet lignum marcescens
 sic sub apparen-
 tia bonitatis et
 sapientie latet ignorantia grandis
 ac etiam anima tenebrosa propter
 quod scribitur. **I**oh. vii. **R**olice secundum
 faciem iudicare. **Q**uare iudica-
 tes huiusmodi ipse imitatores sunt
 belue que tigris dicitur. **E**t
 belua agilis est et semissima
 et natis filijs summa celeritate
 insequitur venatores et inueni-
 ens in itinere clipeos vitreos spe-
 culans dimissos pro venatores
 ibidem ita ipso detinetur et
 occupatur et in speculis clipeorum
 perspicuens videns faciem et yma-
 ginem eius et sic sensualiter
 credens per speculatum et respu-
 tantem faciem et ymaginem
 ipsius ibidem filios inuenisse
 in sua bestiali crudelitate de-
 putat propter quod venator cum
 filiorum predam ille effugit et
 ipsa belua sub falsa ymagine
 apparen-
 tia perducit putat filios
 et filii per apparen-
 tiam iudicantes

plerumque decepti confusione mar-
eunt in ipso iudicio et p[er]dunt
intelligentiam rationis. Et sic non
ex ignorantia rerum non expollem
verborum sed rerum et causarum certa
sententia expigencia et opacomb[us]
manifestis debet sapiens iudicare
quia sicut sap[ienter] scribitur. *Art. les po-
metha. Sapientis e[st] posse assig-
re cas et cognoscere rem p[er] citati-
onem.* Et p[ro]pterea dicit *Fulli. 9. 11.*
de officio. Nec quicquam agas cuius co-
nem p[ro]babilem reddere non possis
ita et in p[ro]posito. Nam ex hoc ipso
quod quis h[ab]et mala opinionem de a-
liquo absque sufficienti causa iuratur
et si ex hoc ipsum contempnit
nullus debet aliud c[on]temnere vel
nocum[en]tu[m] quodque inferre absque
causa cogente. Et ideo nisi de
malicia alius appareant manifesta
iudicia debemus cum bono h[ab]ere me-
tendo illud quod dubium est in me-
horum partem. Et melius est quod de
frequent[er] fallat[ur] habens bonam
opinionem de aliquo malo h[ab]ere
quam quod rari[us] fallat[ur] habens ma-
lam opinionem de aliquo bono
quia ex hoc fit in iura aliam
non ex p[ri]mo. Quod de re. *in p[ri]mo. Et tunc
et sic in dubio ex suspitione
nullus debet alium iudicare qui
arbitrio iudicat sepius p[er]cat
testante veritate que ait. *Volite
iudicare ut non iudicemus. q[ui]t. vi.
luc. vi. 11. 1. Deus omnipotens
ad hoc est optime fact[us] quod
ap[osto]lus dicit p[ri]mo ad Cor. 13. 1.
Volite ante tempus iudicare hunc
sine concors. *tho. p[ri]mo. 2. q. 1. 1. Sed
si volumus accipere p[ri]mo documentum
pudico quod p[ri]mo est actus iusticie***

tunc ut supra dictum est si ex
suspitione aliqua p[ro]cedit ad aliquem
condempnandum hoc dicitur ad
iusticiam p[er]tinet et tunc tale iu-
diciu[m] sine mortali p[er]iculo minime
fieri potest. Unde concludendo hoc
p[re]ceptu[m] generalit[er] ad omnes se ex-
tendit ut non temere iudicare
alios debeamus. Unde dicit *in me-
iudiciu[m]* quia volit iudicare quod non
p[er] leues suspiciones faciendum
est iudiciu[m] ut solum p[er] illas suspi-
ciones ad iudicandum moveatur
p[er] p[ri]missorum intelligendi magis
in speciali est de infra scriptis du-
bitabilibus querendum. Et p[ri]mo ve-
luti sit aliquis iudicare vel non
iudicare. Et p[ri]mo videtur quod non
sit licitum iudicare tali ratione non
enim infligit[ur] pena nisi p[er] illa
to sed iudicantibus i[n]met pena
quia non iudicando effugit p[ri]mo
id est *vi. 11. 1. Volite iudicare ut
non iudicemus quod in suspitione
habet[ur] xxiii. q. 1. in p[ri]mo. ergo
iudicare est illicitu[m] p[ro]pterea dicit
ap[osto]lus *ad Ro. 13. 1. Tu quis
es qui iudicas p[er]u[m] alienu[m]
suo d[omi]no stat aut cadit. Insuper
tue in canone multi xxiii.
q. 1. in p[ri]mo. Quis autem omni deo
est ergo nulli homini licet iudi-
care p[ro]pterea nullus homo est sine
p[er]iculo p[ri]mo id est p[ri]mo. *Si dixerit
remus quod p[er]iculu[m] non habemus
nosipos sed uiam p[er] peccanti
iudicare non licet p[ri]mo ad b. 11.
In excusabilis es o homo omnis
qui iudicas in quo enim alteru[m]
iudicas cupis q[ui]dem p[er]nas ead[em]
am agis que iudicas ergo nulli
licitu[m] est iudicare. Incontrariu[m] fit***

quod scribitur Deuter. xvi. Iudices et
magistros constitues in omnibus portibus
tuis ut iudicent populum iusto iudi-
cio. **¶** Circa hanc questionem dicendum
est. **¶** Iudicium intantum est laudabile
inquantum est acta iustitiae sicut ante
expressum patet. **¶** Ad hoc autem
quod iudicium sit iustitiae actus tria
maxime requiruntur. **¶** Primum quidem
ut procedat ex inclinatione iustitiae.
¶ Secundo ut procedat ex caritate
vel presidentis auctoritate. **¶** Tercio ut
proferatur secundum rectam rationem
prudencie quodamque horum desue-
rit est iudicium viciosum et illa-
tum. **¶** Uno quidem modo quando est
contra rectitudinem iustitiae et
dicitur iudicium perversum ut iustitiam
Alio quando homo iudicat in his
in quibus non habet auctoritatem et sic
dicitur iudicium usurpatum. **¶** Tercio
modo quando deest certitudinem
puta quando aliquis iudicat de his
que sunt dubia vel occulta
per aliquas leves coniecturas et
dicitur iudicium suspensum. **¶** Ad
primum ergo dicendum est quod dicitur pro-
hibet ibi iudicium temerarium quod
est de intentione cordis vel de
aliis incertis ut Augustinus dicit
in libro de sermone domini in monte
vel prohibet ibi iudicium de rebus
dominis de quibus cum sint supra
nos non debemus iudicare sed
simpliciter ea credere ut Augustinus se-
quitur dicit vel prohibet iudicium
quod non fit ex benivolentia sed
ex animi amaritudine ut Augustinus
dicit. **¶** Ad secundum dicendum est quod
iudex constituitur ut minister dei.
Unde dicitur Deuter. i. quod
iustum est iudicare. **¶** Et postea

subdit quod dei est iudicium. **¶** Ad tertium
dicendum est quod illi qui sunt magis
iudices non debent iudicare
eos qui sunt in eisdem partibus
vel iudicibus ut dicit Augustinus super
idem. **¶** Voluit iudicare et
propheta est hoc intelligendum
quod ita illa pars sunt publica
quia ex hoc generatur scandalum
in cordibus aliorum. **¶** Si autem non
sunt publica sed occulta et non
tunc iudicandi sunt in eis propter officium
propter causa humilitate et timore
arguere et iudicare. **¶** Unde Augustinus
dicit in libro de sermone domini in monte
Si irreverentius nos modum videri
esse togastam et ad equalitatem pro-
menda nos invitamus. **¶** Nec propter
hoc homo seipsum condemnat
ut novum condemnacionis modum
sibi accipiat. **¶** Sed quia condemnans
alius ostendit se seipsum
bilem esse propter idem partem
et simile. **¶** Secundo queritur utrum
per suspicionem sit iudicandum
huic questione breviter respondetur
quod siat. **¶** Tullius dicit Suspicio
importat opinionem mali quod
ex levi iudicio preedit quod
contingit tribus modis primo
quidem ex hoc ut aliquis malus
in se ipso malus est et ex hoc ipso
quod constat sue malicie facit
de aliis malum opinatur secundum id
Eccl. x. In via stultus ambulans
cum ipse sit insipiens omnes
stultos existimat. **¶** De materia
recte in prima parte metrica
precepto xviii. Re aures si quis
cum sapientia. **¶** Secundo modo provenit ex
hoc quod aliquis male afficitur

ad alteru. Cum eni aliquis qd p
nit uel odit aliquem uel nspit
uel miridet ex leuibz signis spi
nat mala de ipso quia vniuersi
faciliter credit quod appetit. De
matia consili requie in ultio pce
cepto qda pbs metis. Miraris
Indis. P pta mediu. Tercio
puent ex longa expigencia
vnd phus v. Ethoriz d. Bones
sunt maxime suspicioli quia mlti
acens ex pti sunt alioru defectu
pme aute due suspicioms cause
manifeste ptinent ad ppsuade
effectu. Tercia vo causa suspi
conem diminit in qntu expige
cia ad certitudinem pfiat que
est contra rationem suspicioms
Et ideo suspicio viciu quoddam
importat et qnto magis pcedit
suspicio tanto magis viciu
Notandu autem est ena qd plex
gradus suspicioms inuenit. pmi
gradus est ut homo ex leuibz
iudiciis debomitate alia dubita
re incipiat et hoc e veniale
et leue ptem ptinet en ad tep
tatione humanam sine qua vita ita
no dicitur ut hnt in glo se illud
ad Coro m. Polite ante ipso
iudicare. Secundus gradus est cu
quis p certo malicia alterius
extimat ex leuibz iudiciis et
hoc si sit de aliquo qui est p
catu mortale in qntu no est
sine qceptu pxiu. Unde glo
ibidem subdit et signo suspi
ciones vite non possunt q
homines sinq iudicia tamen idz
diffinituas pmas contine debe
mus. Tercius gradus e cu ali
quis iudex pcedit ex suspicione

ad aliquem condemnandu et
hoc in dearto aduiscia ptinet
unde e ptem mortale.

De amido octauu auctoris. . .
pceptu pte ppsuad. Tunc pceptu e ptem ad p
speciem iusticie videlicet ad pie
tatem que se extendit ad amo
rem parentu et pata et que
ad modum redde tenem. Debi
tum hys qui fuerut pmi me
ppagandis in esse sicut paze
tibus ita tenem redde debitu
illi qui est pmi me comu
sacoms conseruacoms et educa
coms sicut paze et e conueniens
reddidit debitu ut sicut p patam
conseruatus in esse naturali
ita tu pugnata p pata ut pxiu
confues in esse ciuili ne ab ho
stibz destruat. p ang euidencia
e scim q qms iustia diuidat
scim ea que debemus et quibz
debemus tamen quidam debemus
omnibus ut dilectionem vitare
et fidem quedam vero no omnibz
sed aliqua supiori aliqua inferiori
aliqua patri aliqua eadem spe
cialit debemus nobis aliq specia
litate et parentibz nec non
et patrie beniuolis hoc totum
debitu soluit pietas pmi Cullui
Et ideo qntu ad pms ppositu
spectat e mte psequendiu. p
notandu e q quatuor sunt
que pmi mouere debent ob
ad conseruacionem et defensi
onem paze sue pmi e ve
teru auctas ad hoc inducens
Secundum e ipuq raconabilitas
hoc appbans. Terciu est iur
vniuersi doabilitas ad h impelles

Quartum ē ipſa patē multiplex
utilitas adhuc alliens. De pmo.
Dicit Tullius li. de officiis. xviii.
Et omni ſocietati nulla ē carior
qum ea que eſt cum re publica. Vni
cuique nemini ceteri ſunt partes cari
ſunt liberi propinqui familiares
ſed omnes omni caritates patria ma
complexa ē in qua quis bonus
nō dubitat mori appetere ſi ei
ſit perfectus. De ſecundo etiam rōe
de mirari potest. Nam quāto bonū
aliquod generalius ē et utilius
tanto magis illud bonū ē elige
dum agendum et obſervandum.
Sed cōmune bonū patē exce
dit omnia bona ſingularia quia
propter bonū et potentia quietat
et rei publice ſingularibus cūbi
de iuſticia providet. Et propter
tale bonū omnia ſingulariter
et ſpecialiter violentiis et offen
ſionibus honeſtis conſervantur
quod quidem ex ſpeciali bono
pertinere et privato contingit
nō valeret. Et ſic in bono cō
muni patē concludit et ſuat
omnis utilitas ſingulariter. Et
propterea dicit Tullius ubi ſup
dices omni caritates una ca
ritas patē complexa ē. Cū
autem ratiō ſit propter ſua ſpe
ciale bonū rationabiliter pmo
uendum et propter conſuetudinem
ſui ipſius naturaliter inclinatur
et agit et agendo per bonū
et ordinem rationis ad bonū
et conſervationem ſui teneat
fatigari ac etiam eius exponere
vitam et in hoc nō debeat
moris evitare periculum ad
motum et conſervationem

boni cōmuni quod ſingulari
boni excedit erit licita expoſitio
hominis vite et in hoc moris non
eſt fugiendus euentus agendo
per bonū et ordinem rationis hoc ē
autem quod ſtat Tullius in ſua
Rethorica veteri dices Non mō
cōmuni comodi causa laboris acci
piendi ſed vitam amittendi ex
iſtimo. Et ideo in li. 2. Rethorice
noue Nullū ē periculum quod ſapi
ens per ſalute patē arbitretur
vitandum hoc autem appbans et
commendans plures in Ethicorum
dicit prius utique dicit et fortis
qui contra bonam mortē erit
in pauidus ſupple per deſenſione
patē uel alia rationabili causa.
Vnde auguſt li. xvii. de ciuitate dei
ca. xvii. admirans fidem et
dilectionem quodam duas atheni
enſes qui pro deſenſione ſue pa
trię et ſuorum ſalutem mori ſpo
te ſe tradidit. Vnde legitur quod
cum mirum bellum eſſet inter athe
nienses et perſolomeum accepisset
quod in ruſionem quod illi eſſent victores
quorum dux prius occideret. So
dra ſalutem rei publice et
patē ſue preferens in habitu
pauperis tranſiit ad hoſtes et
cum iurgis et contumeliis
per ipſum prolatus aduſus ipſos ho
ſtes provocatus ad mortem et ipſius
occisione. Nam ſecundum ratiōem
maluit mori per ſuorum conſua
tione quam et vivere ſine ipſis.
Et ſupplex ſtat de ipſo vigiliis
Et iurgia ceteri. De isto et
cetero narrat Valerius li. 9.
ca. iij. De tercio etiam docet
canonica et ciuilis lex ad hoc

etiam compatotus impellit hnde
 Ambro. li. de officiis. Et in sumptu
 in canone fortitudo xxiij. q. m. d.
 q. fortitudo que bello tenet ab ar
 baris patiam vel domum defendit
 Et leo papa. in q. viij. dicit. Si
 quis pueri fidei et defensione
 patre mortuus fuit adeo celeste
 pmi censet hoc etiam pbat
 lex civilis ff. de iur. iur. vbi d.
 lex illa q. patria honoranda et
 diligenda est ac etiam est ei
 parendu ut qui eam delect msa
 mis est ut dicit l. mme ff. de
 reli. De quarto etiam hoc pbat
 ipia nomis patre diruatio seu
 Ethr. a. patria aut dicit pares
 ta p. que tria tres magne
 utilitates inde sequantur compa
 triote et ppter quas tenentur
 patriam uiuare et ppa totis
 viribus pugnare prima utili
 tas qua consequitur ex patria
 est quia parit nra ad suste
 rationem vite corporalis s. ali me
 ta quib. pascuntur indumenta
 quib. teguntur habitacula quib.
 a pluma vento et estu ac ref.
 a frigore ptegentur et conser
 uantur. Secunda utilitas quam
 consequitur ex patria e. q. puit
 necessaria ad delectationem et
 conseruationem huius gnis Nam
 in patria homines crescit suae
 flue et multiplicantur que suc
 cessua multiplicatio gseruat
 genus humanu. Unde patria
 implet quod dixit deus gen. i.
 Crescite et multiplicamini. Ter
 cia utilitas qua consequitur
 ex patria est quia parit necessa
 ria ad instructionem et erudicio

vite moralis s. rectores doctores
 iudices p. quos in bonis moribus
 informantur et a viciis resce
 nantur et in sciencijs p. mouentur
 hec omnia sunt in patria bene
 disposita et ordinata vnde p.
 p. dita bona que patria parit
 et pstat merito vmaug. dicit
 autor de patria. Magna p. patria
 vel moralit. pugna p. patria
 s. celesti hec em. terrena hita
 cio p. loquendo non e. m. pa
 tria sed locus m. exilij hic em.
 p. dm. aplm. non sumus aues s.
 aduene p. p. missoru. intellige
 cia magis in speciali est de
 infra scriptis dubitabilib. querid.
 Et p. mo. vtru. aliquod bellu. sit
 licitu. Breuit. huc quesito. tu.
 detur. s. m. tho. p. a. p. q. xl. q.
 ad hoc q. aliquod bellu. sit lic
 tum tu. requiruntur. p. mo. aut.
 toritas p. ncipis aut. mandato
 bellum est gerendu. non em.
 ad p. sonam. p. uatam. p. tnet.
 bellu. mouere quia p. ius sui
 in iudicio superioris p. sequi et
 intellige p. ncipis. s. ius. eccl. i. a.
 ut. qn. pugnat. p. eccl. i. a. s. ius.
 p. ncipis. secularis. xxiij. q. i.
 Quid. asp. at. Et. s. dm. v.
 Suffiat. auctas. inferior. dig.
 titum. ad. defensione. p. bi. sub.
 datoru. qn. quis. als. p. uidice
 se. uiuare. no. p. t. Secunda. cau.
 sa. iusta. ut. s. illa. cont. quos
 bellu. mouet. ex. aliqua. culpa.
 hec. meruerunt. Unde. Aug.
 in. libro. q. stioni. d. i. iusta. bella.
 debent. diffiniri. que. vlt. i. t. t.
 in. iurias. sic. gens. vel. ciuitas.
 plectenda. est. que. vel. vmdice.

neglexerit q̄a suis impbe fac-
tum est uel reddere q̄d p̄ iuria
ablatum est xxiii q. ii. **¶** **¶** **¶**
ao requit̄ mtenao recta que s̄
intendit̄ ut uel bonū p̄moue
at̄ uel ut malū vitet̄ vnde
nō licet fieri exodio et huiusmodi
¶ Sed ppter iustit̄ et caritatem
ut in p̄ allegato canone **¶** Ruid
culpat̄ et c. militare **¶** Sunt
etiam alia duo que ponit̄ a
quibusdā requiri in bello iusto
vi s̄ ut non sit p̄sona cui bellae
non licet ut puta clericus ut in
canone clericus xxiii q. viii **¶**
hoc est ppter specialem phibi-
cōnem que dupl̄r considerari
p̄t p̄ma est generalis quia ex
aaa bellox iniquitudo hinc
et multū impediūt a diuino
contemplacōne et a laude dei
et ab orōne p̄populo que ad
officiū p̄tinent clericorū **¶** Se-
cunda est specialis quia clerici
ordinant̄ ad speciales altaris
mysteriū in quo sub sacmēto
rep̄ntant̄ passioz x̄ i ad cor
vi **¶** Quocensat̄q manducabit
panem hunc et calicem bibet
mortem dñi am̄icabit̄ donec
veniat **¶** Et ideo nō competit eis
occidē uel sanguinem fundē nec
etiā arma portare absq̄ iusta
causa puta si t̄nseat p̄ loca
periculosa ad t̄rorem latronū li-
cet portare nō debeat az xxiii
q. iii. **¶** Maximanus nisi forte
viri vi repellendo **¶** Item ut
fiet p̄ repetitōe uel putē de
fensione uel huiusmodi ut xxiii
q. vii. ca. i. et ad hoc redu-
cit̄ ad iustam causam ut in

p̄na p̄posito **¶** Et sic licet pugna-
re p̄ pat̄a ut autor nō dicit
¶ Nota secundū canones q̄ sac-
mentum missae etiam a malis
sacerdotibus est audiendū et
maxime dum ab eccl̄a tollerāt̄
et ante sententiam ut viii q. iii
¶ Rōne quia tale sacmētum
confidentibz poas nocet q̄ alijs
q̄d otto pbat̄ exemplis p̄mo
p̄ x̄m̄ faas accensē que alijs
licet et sibi nocet xv. q. vii.
c. vlt̄ **¶** Secundo q̄d luxurij
quia velut luxuriū alios lauat
et nō lauat̄ luxuriū d̄ **¶** Q̄m̄
q̄m̄ **¶** Tercio q̄d canalū lapi-
deorū quia velut plapides ca-
nales t̄nseūt ad locum fertile
i q. i. **¶** Si fuerit **¶** Quarto q̄
non suis v̄bis sed x̄ sacmē-
ta confiant̄ de consē d̄ p̄ma
p̄amis est in altari **¶** R̄nto q̄
iudiciū sibi manducat et bibit
et non alijs i ad cor xi **¶** Qui
sumit indigne iudiciū s̄ m̄adu-
cat et bibit et i. q. i. p̄ysia
¶ Sexto quia ip̄e x̄pus v̄re
renat̄ eis exhibuit dum ad
eos leproso missit de pe d̄ i **¶** Quē
p̄mitet **¶** Septimo quia sicut
sac̄ta sic nec sol ab i m̄dis
loas conquirit̄ d̄ x̄v **¶** De-
cimo quia sicut a
iuda tradita nō sūt rep̄bata
i q. i. **¶** Quēre posset aliquis de
tali q̄stione vidē **¶** R̄uq̄ p̄ali
quis s̄uadet aliu q̄ exponat
se p̄iculo uel p̄ pat̄a uel iure
suo sit irregularis **¶** Ideo s̄dm̄
Amos non est irregularis et
i q̄te nū consulat̄ ē moriat̄
xxiii q. iii. p̄ro mēbris et asep̄

et q. viij. **A**gitur et ca. seq. **P**ro
 si fuerit cum verisimiliter mori
 tuum irregularis fiet idem hosti
Secundo queritur. **V**trum filius te
 neat obedientie duci exatam papi
 entia q. pugnet contra patrem
 suum q. pater patrem
 suum impugnet. **E**t pmo.
 ad partem negativam illud indu
 at. quod pmo posteriori habet.
 habet. dicitur enim ibidem ppter
 vnu quodq. tale et illud magis
 ubi gra. **D**iligo ppter deum
 promptatatem ergo magis diligo
 deum sed filius tenet. ppter
 patrem. **N**am omne esse quod h
 filius in patria et ppter patrem
 utputa esse patrem et poteste
 diutem sapientem et filia h
 ppter esse naturale qd h a pre
 ergo magis tenet. patri qm
 patre ergo non debet pugnare
 pro patre contra patrem ppar
 te vero affirmativa in contrarium
 fit quod dicit **A**ristoteles q. magis
 obediendum e duci exatam belli
 cosis qm ppter hunc qstionem alit
 rindere pte **T**heologo theolo
 loqdo pmo ad hanc qstionem
 rindebit sic **T**heologus q. **N**on
 pte carnalis vellet contra pa
 trem et honorem patris celestis
 utputa qm pugnaret con fidem
 et cont. ecclesiam q. tuc filius de
 beret pugnare contra patrem
 et ista rnsio e rea et catho
 p ea que in pma qstione fuit
 ex pssa. **S**ed q. nulla catho
 ambige debet ideo no e hic sta
 du. **P**ro aut rindebit moralis
 phus pure moralit. et politice
 pcedendo ardo q. rindebit q. i hoc
 aspi.

Duce papiente et no papiente
 si non condiceret q. debet filius
 pugnare contra patrem. **E**t ma
 xime qm dubiu esset qd hret
 iustum bellu an pte ut pte i
 multo magis qm constaret q. pa
 tris hret iustu bellu cont. patre
 her postea politica pte multi
 pli confirmat. **E**t pmo sic in
 quocunq. casu pte pte et debz se
 exponere morti et filius suu ut
 vi filius pte exponere patrem mor
 ti quia pte magis caute debet
 ab offensa sui patris et filii qm
 filius ab offensa patris eo q. ma
 gis diligit se pte et filiu qm
 filius patrem. **S**ed pte politice
 loquendo laudabili. expo. se et
 filiu morti pro defensione pa
 tris ergo filius pte exponere patrem
 morti p defensione patre hoc
 aut pbat lege anime ff. de re
 li. **E**t aut pte politice loquendo
 laudabili. seipm exposuerit
 morti p defensione patre naziat
 pug. ubi supra de **R**odro
 Rege **A**themen. **E**t **V**alerius
 idem. **E**t ena ptes exposuerit
 filios morti p defensione reipub.
 dicit **A**ug. li. de civitate dei c. m.
 de **F**ruito qui filios suos comp
 henso et ad palu ligatos se
 aru panti iussit quia dnucone
 Tarquini a se repulsum redu
 cere volebant. **S**ecundo sic
 quaqueq. res desiderat petu
 aru in suo esse ut. y. de anima
 dicit phus. **E**t quia res non
 pnt petuari in se ipsis desiderant
 petuari in alio et maxie i spe
 sua. et her e vna de causis
 que ptes diligant sic debet filios

suos quia credunt se in eis. **E**t
 hec est etiam ratio. quare homi-
 nes delectantur facere opera
 que maneant post mortem suam
 eo quod regulariter est verum quod
 quilibet diligit maxime illud in
 quo credit sui permanere modum
 suum quia pulsat esse suum in
 illis quantum adesse opinale vel
 memorabile. **U**m ergo esse memo-
 rale et opinabile magis fuerit
 in consumatione amicitie quam pa-
 tris quia diutius naturaliter
 vel pulchre persistit durare
 debet quam pater ergo magis debet
 pugnare pro consuetudine patris
 quam patris. **H**ec opinio confir-
 matur per **T**ullium in de officiis
 ubi inquit an si pater contra-
 bitur tradere patriam an debebit
 filius dicere utro. **E**x hoc conclu-
 ditur quod in causa prefata filius potest
 pugnare contra patrem. **A**d ar-
 gumetu[m] in contrarium videri potest
 quod quoniam aliquid inest duobus ita
 quod unus propter aliud tunc bene se-
 quitur quod magis inest illi propter
 quod inest verbi gratia diligo
 magis propter discipulum ergo ma-
 gis diligo discipulum. **R**espondeo
 quod dilectio inest magis propter
 discipulum et ideo sequitur quod di-
 scipulus magis diligit. **S**ed
 quoniam aliquid inest duobus per
 aliqd aliud et inest illis eque
 participat et inmediate tunc
 non sequitur quod inest magis
 uni quam alteri verbi gratia dis-
 gregare visum conuenit al-
 bedini minus et lactis non tam
 conuenit uni propter aliud ergo
 non sequitur albedo lactis disgre-

gat visum ergo magis albedo
 minus disgregat. **S**ilicet hoc dicitur
 hic amor patris contingit pro
 et filio sed non contingit pro
 filio propter patrem quia pater non
 causatur in eo istum amorem
 patris. **U**m filius tenet patrem
 equaliter et primo et inmediate
Et ideo non sequitur pater te-
 netur propter ergo filius magis
 tenetur ut arguebat. **E**t propter
 a quoniam filius pugnat contra patrem
 impugnantem patrem non po-
 se pugnat contra patrem sed
 contra hostem pro hoc facit
Quoniam de reliquis super alia. **E**t
 illa obligatio qua filius est propter
 obligatus tunc cessare videtur
 ad tempus. **P**ater enim pugnat
 contra patriam filius videtur
 se subtrahere a filio esse et
 vitam quam sibi dediderunt propter
 quam filius est obligatus. **U**m
 destructa patria filius male con-
 seruaret esse suum et suam vitam
Et sic patet conclusio.

Decimu[m] nomini auctoris pre-
 ceptum iuramentum sua
Postquam auctor in primo precepto
 probat rudimenta spectanda ad
 primum cuius id est spiritum ipsius
 primum paradisi flumens scilicet iusticie
 per quam speciat induamur ad
 primum actum religionis uel late
 exhibendum deo in oratione suppli-
 catia dicens. **U**tque deo supplicat
Subsequentem licet in ista aliter
 et valde a remotis inducat nos
 intendit ad tertium actum latit
 scilicet ad iuramentum per quod ordina-
 mur ad reuerentiam deo exhiben-
 dam quia hoc ipso quod deus per deum

iuratur deum p[ro]fiteretur veritatem
 et q[uod] eius veritas est infallibi-
 lis et p[er] q[uod] testatur deo om[ni]
 cogitorem et sic aliquo modo
 reuerentiam deo exhibet iurando
 unde **Secundum** sup[er] **ph** **Qui** iu-
 rat aut venerat aut diligit
 eum p[er] quem iuratur **Unde** apud
 gentes iurandum erat ut
 dicitur in **ph** **propheta** valde
 honoratissimum Ad hoc autem
 ut non exhibeat deo reuerentia
 iuramentum non seruando inducit
 nos auctor in hoc p[re]cepto iura-
 mentum seruare dum dicit **Ius**
 iurandum seruare quia velut in
Serua iuramentum tuum ut sit fir-
 mu[m] et stabile ita ut p[er]iurium non
 moriaris uel aliter **Serua** id est
 conserua ante q[uam] p[er]ias ut rite
 id facere valeas **Procius** tamen
 p[re]cepti euidentia ut etiam obsua-
 ra est sciendum q[uod] homo non debet
 in om[ni]bus p[ro]mptibus suis iuramentum
 p[re]stare sed in p[ro]missis suis
 fidem seruare et attendere hoc est
 quod scribit **Salomon** **Fac** iuramentum
 iuramentum non assueat os tuum
 multi enim casus mulla **Et** p[ro]p[ter]
 a p[ro]p[ter] mandatum est **Non** assu-
 mes nomen dei tui in vanum
Et **Augustinus** h[oc] de mandato d[omi]ni
 loquitur sic in p[ro]posito dicit vobis
 non iurare om[ni]o sed ne iura-
 do ad facilitatem iurandi et
 ex facilitate ad consuetudinem
 veniat et ex consuetudine ad
 p[er]iurium deadat **Ram** sicut
 habet p[ro]p[ter] v[er]o p[ro]p[ter] iuramentum
 replebit iniquitatem et non recedat
 a domo ipsius plaga **Est**
 ergo p[ro]p[ter] iuramentum in seruando

consuetudo vitanda **Et** in p[ro]p[ter]
 p[ro]p[ter] documentum in p[ro]p[ter] ad illu-
 vandum **In** p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter]
 est fides veritatis **Ram** loquens
 p[ro]p[ter] in p[ro]p[ter] eadem illud v[er]o
 sic scribit **Caveas** **Illex** ne
 infingas fidem datam et federa
 confirmata nam hoc conuenit
 infidelibus uiuentibus et metibus
 serua p[ro]missa fideliter quia om[ni]s
 infidelitate consequitur finis ma-
 lus **Et** si ex fidelitate infinge-
 da aliquid bonum eueniat tamen
 non spesces mala et ex om[ni] re
 p[ro]p[ter] de que malorum **Sciatis**
 ergo q[uod] p[ro] fidem sit homin[um] con-
 gregatio ciuitatu[m] in habitatio
 vnicuius communi regni d[omi]natio
 p[ro] fidem ciuitati tenent et ciuitas
 seruatur **Reges** d[omi]nant **Ca-**
 ueas ergo fidelissime p[ro]p[ter]
 fidem datam infinge serua f[ide]m
 inter tua iuramenta et federa
 etiam si sint quia **Ram** cum desti-
 tuis regni barbarorum et sti-
 charum fuit quia reges eorum v[er]
 rebant iuramentis ad fraudem
 et deceptionem homin[um] et p[ro]p[ter]
 cum ciuitatu[m] fidem frangentes
 et federa que fuerunt ad salute[m]
 quam tenebant stabilita **Et**
 ideo equitas iustissimum iudicium
 hoc amplius iustitiam non potuit
 h[oc] p[ro]p[ter] in p[ro]p[ter] fidem ergo
 nedum amittit v[er]o etiam minuit
 talis p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter]
 erit antiqui iur[is] ut narrat
Augustinus h[oc] 1 de ciuitate dei c. xv
 ac ecc[lesi]e **Fuller** h[oc] 1 de officiis
 c. ij **Asserentes** q[uod] ad maritum
 regulis ducti esset captiuus
 a **Parthagmesibus** missi p[ro]p[ter]

veniens venit in senatū et
captivos reddi vel commutari
negavit esse utile eo q̄ illi
essent adolescentes boni duces
Ipe autem senectute affectus et
cum retineretur appropinquis et
amicis redire maluit qm̄ fidei
hosti datam falsare nō ignoviss
se ad crudelissimū hostem et
ad exquisita supplicia p̄fissi
tamē iurandum observandum
putat. **P**rimissimū intelligē
magis in speciali est de infra
scriptis sex dubitabilib; querēdū
Et p̄mo que fuit uel eē po
tuerit causa institutiois iuramēti
huc questio breviter respondet
Sax. l. 1. q̄ duplex fuit cau
sa p̄ma p̄pter infinitatē non
credentū utputa cū aliquib;
suadet et aliquid bonū et non
credat verbo simpliciter introduc
tum est q̄ possim; iurare
Et hoc p̄m̄ **A**uḡ nō ē cont̄
xxij. q̄ 1. et c. Si p̄ctm̄ **S**e
cunda causa ideo fuit p̄missa
p̄pter vitandū ydolatriā p̄t
quod gressū fuit iudeis iuramē
p̄ deū ne iurando p̄ araturā
in ydolatriā maderent Et p̄m̄
p̄ctm̄ in canone **C**onsidera
xxij. q̄ 1. Est ergo iuramētū
bonū licitū et meritorium q̄ndo
p̄ ipm̄ p̄ximo subuenit et p̄n
in p̄b̄o. **P**ne quis habitabit in
tabernaculo tuo. Et seq̄t;
Ipsi iurat p̄ximo suo et nō
deapit non tamen assenac
dum ē et assuescendū ad
iuramētū p̄pter plurim; p̄ciū
tum p̄pter quod non nisi ad
necitate uel utilitatem ut est

dictū est iurandū ut assent̄ **A**uḡ
in canone **I**ta ergo xxij. q̄ 1.
Et sic intelligendū est q̄ quicq;
iuramētū prohibet recipit. **S**e
cundo querit̄ vtrū autōis p̄
ceptū sit p̄p̄e in om̄i casu
servandū ex eo q̄ autor dicit
iurandū serva hūc questio
breviter rēdet̄ q̄ iuramētū qd
vergit in deteriore exitū nō ē
servandū **V**ergit autem in de
teriore exitū sex modis **P**ri
mū iurat̄ aliquid quod ē mor
tale p̄ctm̄ p̄ se utputa q̄ p̄e
trabit adulteriū in quo casu p̄
cat et iurando et iuramētū ad
implendo **S**ecundo q̄ iurat̄
aliquid in differens qd ex tū
stancia effiat̄ mortale ut si
iuro q̄ nō exibo de domo hūc
illud sit in differens ad bonū et
ad malū tamē si sup̄veniat
p̄ceptū obligatorium effiat̄
mortale si non exeam **T**ercio
q̄ iuramētū excludit op̄
pietate ex caritate faciendū ut
q̄ iurat q̄ nō dabit aliquid
istis ex caritate **Q**uarto q̄
denovo emergit aliquid quod
fuit impedimentū sicut fuit
iuramēto herodis qui iuravit
puelle saltanti se daturū qd
petiisset hoc em̄ iuramētū
poterat esse a p̄ncipio debitū et
licitū intellecta debita condicio
s; si peteret quod dare liceret
sed impleas iuramētū fuit illi
ata quia fuit p̄p̄o caput **I**oh̄
bapt̄ xxij. q̄ iij. est et̄ cont̄
officiū **P**nto cum excludit o
pus de genere bonorū ut cū
iurat q̄ nūq̄ velit esse clericus

vel religiosus vel q. m. q. ieiuna
 bit vel q. m. q. dicit psalterium
 vel q. m. q. celebrabit usq. ad me
 sem et h. m. q. et in hoc casu pec
 cat quidem iurando quia ponit
 obicem sp. s. s. s. sed multo
 melius fit nō implendo. Sexto
 cum excludit opus in differens
 pia intencōe p. deo et p. xmo
 faciendū ut si quis iurat q. nō
 loquat. martino uel nō intrat
 domū eius uel nō coquet ad
 furnū eius uel nō vendet ei
 rem p. mōra p. o. q. talis uel q.
 non comedet ad mensā cū eo
 si aliquis iurat h. m. q. in disse
 rens credo q. ppter h. m. q. iura
 mentū nō debet a talib. decli
 nare et maxime ut tollat
 scandalū p. xmi contra quem
 iurat. In p. m. s. autem tribus
 credo q. posset quilibet iurā
 rans auctori. p. p. a. contraue
 nie sed imponenda ē ei p. m. a.
 de temerario iuramēto. In reli
 quis autem tribus q. m. h. q.
 iuramēta nō sūt obligatoria
 nec imponenda sūt p. m. a. pro
 transgressione eorū tamq. p.
 mortali nō expedit tamen
 p. a. aucte conuenire nisi ppter
 urgentem nēcessitatē nō debet
 Cum ppter reuerentiā sac. h.
 cū ppter scandalū simpliciter q.
 reputant se mōre p. xmi et
 inde merentur facilitatem labendi
 in p. xmi et in detractione vni
 petenda ē absolūto a supiorē
 qui h. m. q. iuramēta debet facili
 ter relaxare uel potius unde
 sic iurantes nō fuisse obliga
 tos et p. m. a. imponē de bene

raio iuramento satis h. m. s. con
 cordant theologi et tho. p. a. p. e.
 q. lxxxv. ar. vii. ubi veroli
 citū est iuramētū. ~~ubi nō debet~~
~~ē iuramētū~~ semp. ē consueuendū
 licet et illud sit ex mō iura
 di ut c. Si aliq. xxx. q. iij.
 Et in deare debitorēs de iur
 me. H. m. q. mō intelligi debet
 ut eam seruati auctoris p. x. p.
 Tercio querit. que exigunt.
 adh. ut rō fiat iuramētū
 dicendū ē sicut tho. 2a 2a q.
 lxxxv. etiā tenet Ray. S. m.
 ad h. ut rō fiat iura
 tria exigunt. s. veritas iudi
 cū et iustia. H. m. q. iurabū
 vult d. n. in veritate et iudicā
 et iustia. xxx. q. i. et iurabū
 Si ista tā uel aliquod istorū
 defuerit p. xmi dicit. xxx.
 q. ij. Amadūtenā. Dicit enī
 vber. in glo. H. m. q. p. xmi dia.
 mala iuratio male em iurat.
 q. negligent. et mōdū h. m. q. iurā
 tū sicut iurā. Josue. Ba
 baonit. Josue x. Et dāuid
 contra nabal regem p. i. Regū
 xxx. et q. assidue sit sicut
 iurant. nabalōi contra illud
 H. m. q. xxx. iuramētū non
 assuestat os tuū p. m. o. quide
 et p. m. q. p. xmi ē q. nō de est ve
 ritas quia iuramētū p. m. a.
 ordnat. ad confirmatiōem
 dicti h. m. q. cū confirmatiōem sal
 sitas opponit. Secundo aut
 q. nō de est iustia. Tercio q. nō
 de est iudiciū. Veritas ergo p.
 debet semper esse in consia
 id ē ut firmiter fiat ita ee.
 hoc alias si credit tān. non deb.

de conscientia sed de crudelitate
 iurare. Iudiciū etiam dicitur disti-
 ta deliberatio. i. ut nō iuret
 etiam bñd msi pte nātatem
 i. cū suadet aū aliqd verū
 qd ei expedit uel vale ē ac-
 dere etta nō vult credē sim-
 pliciter asseram. xxij. q. 1 ita
 ergo. Iustitia vero qd id quod
 iuratur lātū sit et honestum
 xxij. q. 1 Ita ergo et se deum
 pñd. Et si xpus. Quarto q
 utz virū pñdū sit mortale
 pñdū hūc qñtōm rñdet thō
 2a 2e q. xxvij. d. q. pñdū
 ex genere suo est mortale pñdū
 quia importat contemptū dei
 nec expiatur a pctō mortali
 nō implens ead quod coacte
 iuravit. pñd tā p auctoritate
 pape ab obligatione iuramēti
 absolui pñdū si coactū fuit
 tali metu qui cadere posset mō
 stantem virū mōr tamē pñdū
 imponit tāli. Item nō expi-
 at a mortali pctō qui iuro
 se p iurat quia nō deuitat
 diuinam irruentiam vñd qd
 tū ad aliqd augeat. Filiter
 et ille qui ex lapsu ligivē p
 iurat siquidem aduertat se iu-
 rare factū esse qd iurat nō
 expiatur a pctō mortali sicut
 nec a dei contemptu. Si autem
 hoc nō aduertat nō videt
 hūc intentionem iurandi et iō
 a emē pñdū expiatur. Nota
 sñdū canones qd pñdū dicitur
 quāq modis pñdū hūcgressio
 iuramēti ut vi. q. 1. Pñdū
 ens. Secundo falsa iuratio
 ut xxij. q. 1. Deatus. Tercio

Modi

reatus pñdū ut xxij. q. 1 ho-
 mes. Quarto in cūta iuratio
 ut d. xxv. q. 1 alias. Pñdū
 fama pñdū ut vi. q. 1. Infa-
 mes ultra pñdū. Pñdū qñtō
 virū. peccat qui ad aliquo ex-
 igit iuramēti. Et pñdū videt
 qd pñdū dicit pñdū qd veritas
 ewāgelij nō recipit iuramēti
 ergo qui recipit facit contra
 veritatem. Strange ergo pñdū
 Contra Iudex ecclēsticus nō
 recipit testes sine iurāto ergo
 ordmē iudiciū exēre nō
 pñdū sine pctō sed hūc est falsum
 ergo nō peccat iuramēti exi-
 gendo uel recipiendo. Soluō
 Dicendū qd refert vñd exiges
 iuramēti ab aliquo sicut enī
 false iuraturū an nō. Pñdū
 on casu grauit peccat. Iura-
 menti exigendo quia hominada
 3. q. 1 pñdū pñdū ille de suo pñdū
 xio se mōrnt si iste manu
 mēficientis mōrnt. Nota fuit
 quidam qui pñdū alui ad
 pñdū qui in nocte mōrnt
 sione ductū ē ad iudiciū exēlso
 et ad mirabilem et mōrnt
 qñe in pñdū hoīem ad p
 iuracōnem tū rñdit ille quia
 michi negauit rem mea. Nō
 ne melius erat ut rem tuam
 pñdū qñ dñm illi? falsa
 iuracōne pñdū et ille pñdū
 tus iussus est cedi et cepit ē
 tam grauit ut in dorso eius
 euigilantis vestigia plagarū
 apparerent. Dictū ē ei decto
 caueas ne sic facias. Fane
 intelligendo que dicta sunt de
 bent intelligi de pñdū pñdū

non publica saluet iudice q
 puata psona exigit ipa volu
 tate sed publica ex necessitate
 scdm iuris ordinem unde pbi no
 imputat sine fiat ipm de iure
 sine non si secundo cau refert
 van idio exigit ut fides plei
 or ex habeat et tuc no parat
 aut quia sine hoc nulla fides ha
 beret et tuc aut mouet dubi
 tando no peccat aut distiendo
 tuc venialit peccat pto suspi
 cione Ad argumetu augusti
 video intelligendu e q veritas
 furi no reapiat iuramentu
 passim et in drut sed in casibz
 Sexto querit que pena veni
 at p pto pueri imponenda
 dicendu est scdm canones quibz
 debet imponi pma tame in
 spectis custodians magis uel
 minus asperu pma est impo
 nenda Item pueri sut infu
 mes vi q i nec amplius ad te
 stanoni admitti debent ut in
 canone Rubus p p m q v
 et c paruli ea q et c Non
 obstante q de tali puero pe
 moria agat ut legit et no
 tat in decretali Testimoniu
 de test

Vicesimus preceptum

preceptum auctoris pre

ceptum Amorem ne

contempseris Istud

preceptum includit subteraa spe
 iusticie s observancia que e
 virtus quedam p qua minores
 informant qualiter honore et re
 uerencia maioribus debent ex
 hibere et maxime hys qui sunt
 in dignitate constituti et qui hnt
 pailare domi sup hominem ut

sup aliquam creaturam ac etiam
 qui habent officiu gubernandi
 et regendi respectu alia rei sicut
 principes hnt civitas gubernare
 Pueri in rebus civilibus Pueri
 autem exatq in rebus bellicis et
 pnt in discipulis Veru quia a
 liqn ex talibus superioribus reppunt
 aliqui in tantu supbia ceati q
 mores parumpendunt ac etiam
 contempunt ex eo q mores ex
 cedut in aliq gratia corporali tem
 porali vel et spuali ppter quod
 ipi mores retrahunt a reddendo
 ipis maioribus debitu honorem
 scdm qd hec virtus observantie
 requirit ideo auctor in h precepto
 informare intendit maiores et
 superiores a talu contemptu ab
 stinere debet Dum dicit in ioreni
 te ne contempseris q velut i
 more q qm q pcellant mores
 in aliquo dignitate gradu vel
 alia virtus vel et etate q ut
 lomo ppter hoc debeant ipos
 mores contempne Et hoc e
 quod scribit Salom Eccl iij
 Non verearis proximo tuo in
 casu suo Et et aplos ad Ro
 vii pliter dicit q sicut in vno
 corpore multa membra habemq
 pma autem membra no ha
 bent eundem actu Ita et multi
 vni corpus sumq in xpo singu
 li autem alteri q membra et

Super isto precepto non est hic
 mystandu Pm supra in stoa
 pro homali parte q xlii sup
 aent est de xpo tractatu xvi

Vicesimus pmi auctoris p

ceptum Augustinu metue

Istud preceptum etiam spectat ad

supra scriptam iustitiam speciem
videbat ad observantiam. De qua
vel per quam informatur scolastica
qualem timorem ac reverentiam
magistro debeant exhibere tamquam per
sonam que prementiam tenet. In
dam super discipulos in actu re
gimus et discipline ac etiam bo
norum morum informacionem. Et hoc
racionabiliter persuaderi potest quia
quem admodum prima species iu
sticie vis religio docet. Debitum
des honorem impendere per primum
et secundum latere cultum scilicet per orationem
supplicationem et adoracionem non
et per totum actum scilicet per usum
observandum. Et sicut ista species
scilicet pietas dat parentibus ho
norem et reverentiam exhibere
sic observantia que tertia est
species generaliter subditos et
mores omnes informat ut
non solum debeant exhibere reveren
tiam hiis qui sunt in dignitate
constituti. Per quam etiam hiis qui
aliquo particulari prement offi
cio ut sunt scolares rectores
et magistri hoc est quod auctor inter
dit dum dicit. Magistri metue
procurator precepti intelligentia
ac esse observantia duo prima
precurat videnda primum est per
parce magistri ad usus discipulorum
modum ac etiam honesta dili
gentia et benivolentia. Secundum
est per parte discipuli versus
magistram prompta obedientia et
reverentia. Tercia per sciendum
est quod ad hoc quod magister metueda
est sic et veneranda. Debet
in se primum quod habet. Primum est
quod sit sapientia illustrata et

Secundum est quod sit benivolentia
inclinata. Tercium est quod sit immo
rentia decorata. Primum est quod
sit expigentia certificata. De
primo Boetius de disciplina scho
larum dicit magister. Primum autem ad ma
gistratum excellendum iuvenis
bone indolis velit accipere oves
et ut sciat quid de tali nomine
placet reverentiam ut queque
sata vel quesita expone noster
et ne scriptorum commissiōi se totam
committat et ut librorum copiam
acquirat ac ad eos cum opus
fuerit confluat nec tamen
eis omnia credat sed sufficere
quod miserem ingenium est semper
invenis uti et nunquam in remediis.
Ascendens ergo ad gradum ma
gistratum predictum sit sciens
alibi caveat ne sibi dicat et
ad per hunc. Primum alibi docet tempus
non docet. Ideo sapienter primum
antequam loquatur sed docendo
digne prius audiendo. Et Iacobi
in Polite plures magistri fieri
in hoc etiam canones satis con
cedere videntur. Iuxta d. ordina
tos lxxi d. d. d. lxxi q. i.
Si clericatus. Et deare. Primum
magistri de elect. ex. De ista
dicit Gregorius in canonicis lxx
lxxi d. Et magister debet scola
ribus esse humilis et benignus
et humiliter docere non cum austi
tate. Quod approbat deare hu
milis. Demais et obe. ex. ta
talis humilitas sic moderari debet
quod ex hoc regendi auctas non
frangat. quia putat dicit. Primum
in canone. Primum lxxvii d. De
tercio. Primum Boetius ubi supra

esse disciplina et longa expi-
genaa. Illud idem debet esse
in ingro scolazud et similiu.
Circa pna^{le} breuiter sciendu
q^d ta sunt que maxime induc^{re}
debeant discipulum ut ingro
pmp^{te} debeat obedire ac eu
reuereri p^{ri}m^o est natura cu^m h^{ab}
et brutoru indus^{ta} p^{ri}m^o e
sa^{ra} scriptura. Terciu^m e p^{ri}ncipiu
antiquoru exa. Circa p^{ri}m^o
e notandu q^d discipulu debet
se se h^{ab}ere cu^m disciplina ut ma-
gister su mandata que admo-
fa^{ra} tra nalu^m ad gramia ad
plantas et alia pducenda et
sicut aqua ad natulicia et
aeris obedire ad volatilia p^{er}
anda iuxta diuina obedientia
Ad hoc et fau^{it} brutoru exa
p^{ri}m^o videmus canes suos dno^s
reuereri et signa timoris onde
Item equi suis dno^s et stutise
as boues bubulcis. Elephan^{tes}
leones et alia sauisima timoris
signa et reuerencie suis magi-
stris ondu^m. Sic dno^s magi-
stris debet honor et filialis
timor ac ead^{em} largias mune-
ru^m p^{ri}m^o id^{em} p^{ri}m^o x^m. Redde
omnibus debita au^{tem} t^{ri}b^utu^m tri-
butum et au^{tem} timorem timore au^{tem} ho-
nozem honorem hic timor disci-
puli ad mgrm debet esse fili-
alis et talis ex amore p^{er}dit
et cum amore p^{er}sistat quia sicut
bonus filius offensam p^{ri}us
timet ead^{em} si noⁿ debeat pe-
nam habere ita discipulus ma-
gister su offensam timere debet
cum pater sit moru^m et discipline

Item timor debet mgrm sui disci-
pulus timore quodam reueren-
cia q^{ui} considerat altitudinem
et excellencia mgrm quia ti-
met se equipare magistro
Secundu^m inductu ad timore
et reuerencia mgrm exhibenda
est sicut scriptura unde sup^{er} id
apli ad hebre^{os} vii p^{ri}us carnis
m^u habuimus h^{ab}ere et eruditos
et reuerabimus eos dicit glo^{ria}
Reuerencia e cu^m timore honorem
impende vbi notandu q^d reueren-
cia t^{ri}pli^m accipit p^{ri}m^o em mo-
dus motu que ad effugendu
ab altitudine alia rei in p^{ro}pam
paruitatem et vocat^{ur} motus
timor reuerencie et hinc mo-
tus timor interior r^{ati}on^{is} det^{ur} Ex-
terius elongatio uel fuga qua
huiles p^{er}one elongant se ab
his qui in dignitate sunt consti-
tuti non audientes eis appropiare
Secundu^m reuerencia dicit honore
quem aliquis exhibet alio ho-
mini quia dignitat^{is} ad o-
stendendu q^d ei subiectus sit et
paratus eius sequi voluntate
ut est assurgere veneti assiste
sedenti inclinare transeunti
genuflectere morientem sequi
Tercio mo^d comprehendit motum
timoris reuerencie et honoris et
isto mo^d sumit^{ur} hic cum dicit^{ur} ma-
gister metue. Terciu^m inductu
ad timore et reuerencia mgrm
exhibendu sunt exempla an-
tiquoru legim^{us} em q^d multi fue-
runt p^{ri}ncipes et barones quib^{us}
fuerut in sumo fastigiu^m impery
et dignitate eleuati nichilo^m
tamen suos mgrs sume hono^{ra}

uerunt unde de **Travano** **Impa**
 tore legitur qd plurimu mgnm
 sui excellent honorauit **Sili**
 legitur de **allexo** qd dum semel
 potatem sui mgnm sibi obuia
 huius de ceu in quo residebat
 eo viso statim ad terram pslit
 et ipm reuenter suscepit stdm
 quod in quodam libello qui qn
 qd clauu mnapat plemq reu
 tat unde ibidem metere dicitur
Magnus allexo qui toto reg
 bat in orbe pslit auctu qn
 vidit potatem pro pmissoru
 aduam infra dicendoru intelli
 genaa magis in speiali est de
 infra stptis dubitabilib quendu
 Et pmo an mgn in corrigem
 do discipulu maiore ptatem
 habeat qm pr in filiu Bient
 duo qd maiorem ptatem habet
 in discipulo qd pr in filio quia
 mgn adhuc pta ordinem habz
 in eo ptatem pater vero nullo
 habet et hoc pdeare illa sup
 eo deson ex eo **Secundo** an
 mgn hanc stolaribus valeat col
 lectam impone vel ead exoge
 hanc qstionem mouet hosti
 et ead tmat sub hac forma
 Dices qd si mgn anexo est
 sufficiens bnficiu sue suffices
 salariu publicu non licet ei
 exoge aliq symoniam committet
 quia vedet obsequiu spirituale
 quod ex officio suo tenet face
 ex desono **Item** qd m
 vendentes et c no solu sed ta
 sponte oblata reape pr Si vo
 non sit annexu tale bnficiu ul
 salariu vel no sufficiat ei pr
 accipere collectam plaboribq suis

ar: xij q: n quicumq et c ead
 stas et c **Similitatem** Et hoc
 videtur inuere qd non solum
 ab exoneis vni etia ad clerice ead
 pr exoge non tamen a paupe
 cum ipse potius debet paupati
 subuene sed et talis exaao
 stdm vber non debet esse coac
 tina ut qd msi soluat expel
 lit eos de stolis aut accipiat res
 eoru sed potius mopiam eoru
 exponendo eis Et h oia p
 aundem hosti intelligenda sut
Si mgn in sufficiens et offi
 au docendi assumit no e ei ex
 debito puidendu sed sibi culpa
 imputet **Ad l** uq idem **Item**
Si ved sufficiens e et no habz
 pvisionem ut duo ead pduces
 est pr ad iunctibq accipe qd no
 tenet eis ghs purre in hac
 opmione conat **Imo** et **Par**
 de hoc plene notat in canoe
 de quibusdam **xxxvi** d m glo
Terzo quid ead de mgn q
 festu aliq sancti qd de se colen
 du est no vlt qrede ad cele
 brandu msi data s' pecunia
 hanc qstionem detmat **Par**
 sic dicens qd talis mgn mdu
 dicant **Symoniam** committit
 quia vendit spirituale ad quod
 tenet ut in pna pcedentis
 qstione tactu est et p eade
 iura et eodem modo si festu
 celebrandu no e et ipse vlt
 illud festare nec vlt lege n
 data sibi pecunia **et vñ**

Ultimo stdm auctoris
 pceptu litteras dista
 Hosti autor in supioribq que
 dam pbuit rudimenta ad flume

pñu paradisi videlicet iusticie
 spectacula cum quibusdam
 riuulis hoc est partibus et spe-
 cibus ipsi emanantibus et
 derivantibus ab eodem. **U**t res
 in pñu pcepto subsequit pbet
 rudimenta spectacula ad scdm
 flumen paradisi scilicet prudentie
 et riuulis id est partibus et spe-
 cibus emanantibus et derivan-
 tibus ab eodem et papue de
 quodam riuulo id est parte ipsi
 prudentie que deualitas mñu
 patet. **H**ec autem vñs maxie
 vñuq; stolastico valde nñcia
 est ut sic discipline susceptu-
 rus. **I**n hys em que ad prude-
 tiam pñmet discipulus ab alio
 indiget erudiri et papue a
 senioribus qui ad fines opabi-
 lū adepti sūt sūm intellectu
 unde **p**hūs. **E**thiū dicit oportet
 attende exptorū et seniorū
 atq; prudentiū in demonstrati-
 onibus enūciationibus et opm-
 onibus. **E**t ideo **f**ai. **y** sēbūt.
In multitudine pñditerorū id est
 seniorū prudentiū scilicet et sa-
 pientia illorū ex corde cōiūge-
 licet em. Deualitas scilicet alie
 partes vel species que ad
 prudentiā pñment scdm apti-
 tudine a natā pñemant tā-
 ad eius consumationē ut plūm
 videlicet humanū studiū. **D**um
 sūt solliciti et frequenter et re-
 uenter suū am applicat maiorū
 documentis nō ea pñt ignavia
 negligens nec eē pñter super-
 biam contempnens. **H**oc autem
 documenta pñfekte haberi non
 valent nisi p acquisitionem lūz

pñcia **f**ass. **h**om. **E**plazū sic mñ
 desiderabilis ē lūzū erudicio
 que nām laudabilis ex mñe
 reddit ornatam ibi bellatore
 pñt unde am vñtes roborēt
 inde pñcepē accipit quō pñlos
 sub equitate componat nec
 aliqua i mñdo pñt esse fortuna
 quā lūzū nō augeat gloriosa
 leticia hoc ille. **N**on ergo i me-
 to inducat auctor vñu quēq;
 ad studia lūzū quia p lūzū
 adeptionem effiat. **H**omo dō p
 milis scdm sñam. **P**mbro de
 fuga pñdi tñsuptue m ca-
 none. **F**ilez eē dei de pe. **S**
In. **A**d hoc autem nos ordnat
 documentū auctoris pñpositū
 dū dicit **lūzū** **d**iste. **P**ro aug
 pñphi intelligencia et obsua-
 cia est sciendum q cupiens
 lūzū diste et ad eazū pñtam
 noticiā pñuenie tā pñr debet
 attende pñm ē q a deo qui
 pñzū dñs. **E**as deponat hū-
 liter. **S**cdm ē q eas distat
 artificialit. **T**ercū ē q eas
 distat hūliter. **P**ro pñmo q
 stolasticū debet scdm a deo hū-
 liter postulāe nec de pñmo mñe
 mo debet confide quia rena-
 michil scilicet pñt sñe dñi lūm
 illustratione nec restat mñt ai
 pñta orando dicit. **D**eus meq
 illūa tenebras meas alē blan-
 dit. **Q**uis de memorie tēnata
 te de study assiduitate deliquit
 uolubilitate cum solus dei qui
 pñzū dñs. **E**t pñt dōcē ab ipō
 ergo est hūliter postulanda iact
 pñmo. **S**olus deus docet hoīem
 effectiue mñe docet ex aītatue

Unde Bernhardus in quadam Epistola
falleris fili falleris si te putas
mremse apud mundi nigras stia
qua soli discipuli xpi dei m-
nere consequuntur. Non enim daret
letas sed vnaio po n. Enssup
tue p. Aug. in canone de pe
dis n. De sac vnt c. v. hoc at
tendens. Aug. in Epistola ad an-
cedomum dicebat. Nulla sapia
que vna & vera. Si quid ha-
beo a deo sumpsi no a me p.
sumpsi ab illo i me p. fia fidelit
spero a quo nichilatu est huius
gaudeo nec in eo qd adhuc no
donat macedula nec in eo qd
donauit mgtq no em meo uel
ingemo uel merito sed ei q do-
no sum si quid laudabi sum
In ho quoq de blasphemiam in
spim stin dehis que potu dei
dono uel cogitaco inuestigae
uel explicare distendo illi gne
sunt agende a quo sumq a quo
petimq a quo pulsamq nichilq
arbitri repetendu q deo gras
ut sic de tali cum humilitate
stiam a deo postulanti merito
possi dia quod scribit. P. acti
m. Ipe adducet lapidem pma
riu sinaragdu et exequabit
graciam. De hac matia reqre
lacus supra in pma phemali
parte. Et xij. qui inapit ad
fontem. P. post pncipiu ppi
apiu igitur disciplme e huius
tas auq p. apue ta doaimta
ad discipulu ptinet pnu ut
nullam stiam nulla sp. curam
vilem tenet. Secundum ut a
neme distat erubescat. T. au
ut cum stia adeptus fuerit

ceteros no contempnet. Et do-
duo q stolastru addiste debet
stiam artificat bona doctna
ita hoc p. bet. Theod. de discipli-
na scolariu in pn. vbi docet q
luer pueri artificat et ordina-
instruendi sunt p. eoru capacite
ut st p. distat figuraru
huru repntaco et diligent
lras quas addiscunt et distat
artificose couige recte p. mudi-
are quia difficilior e puerum
instruere male remstruere
q in nullo instructu informare
Unde refert quibiamus de myste-
coe oratoris qui in arte ybiat
excollebat q duplas mercedes
exigebat et accipiebat ab his
qui fuerat male p. instructi q
si omno rudes acciderent. Prior
em duplicem exigit laborem
cum delenda sunt p. se m. stru-
aoms semina ut bona sint fide-
lius m. ferenda. p. ma aut m-
structa uel documeta tenacit
m. herent pueris siue bona sit
siue mala. Unde Hiero. Epistola
lxxxvij. Ipa lra studia bene-
cis m. h. m. ferunt m. gemo id
q p. m. m. heret solet p. p. b.
quod p. sedet in mente
p. mo em m. struant m. gma
et g. m. alicubi que diuidit
in lram p. lbam d. aone et oro-
nem ait hugo in d. ydastolico
parte p. da. Et p. mo q addi-
scere debent vocem articula
cum lram p. lbam pedes articu-
et sic de aliis ut ibidem det. m. a-
p. s. v. o. poterut m. stru in ta-
libq non nimis imbuant doct-
ms poetaru fabulosis ne etiam

Quarto q̄ cum eisdem maneat
sue cohabitāt. **Primo** ē bonoz
sociorū atq̄ fidelū ad inuicem
Sexto est sup̄tū et expēsā
sufficiens p̄missio. Item docet
stolasticos vitare duo que valde
obsunt ut vno abstineat p̄m
ē mulierū vtilitā maxime lo
trici rari accessio. **Secūdo** est
seuorū biligvū et detrahē
cū exclusio. **Tertio** om̄ibus
bohēcū vbi supra dep̄ctis
introducens exā. **Quarto** t̄o
q̄ stolasticus distat hīs vtilit
vbi aduertendum q̄ stolasticū
affectualit̄ sue feruent̄ conti
me sue p̄uide recte sue ordi
nauer̄. It̄ ob amorē vere sciē
et sapiē stude debet. **Facta** igit̄
intencōe sciam acquirat et recto
mō ea vtiat̄ non se exēa
eleuando sed humiliando scia
em inflat. **Ad** 102 vñ. **Et**
m multa sapia multa indigē
Itē 1. **Per** sup̄ cat̄c om̄elia
xxxv. **Est** em̄ m̄se m̄q̄ om̄is
scia bona q̄ntū veritatē sub m
xa sit nō. **Sequit̄** nō p̄bat
aplus q̄n aut nō plus sape
q̄n oportet ad 10 xñ non p̄
bat m̄q̄ multa scientem. **Sci**
endi modū nescit. **Quid** go
diat modū sciendi ut scias q̄
ordine quo studio quo fine que
q̄ nōstē oporteat quo ordine
ut illud p̄us quod maturius
ad salutem quo studio ut illud
ardentius quod vehementer ad
amorem induat quo fine ut
non ad inanem gloriā aut acri
ositate sed ad edificacōnem
hiam uel p̄xim. **Per** ead̄ p̄

quos modos ad distencū aliq̄
em̄ sunt boni aliqui mali. **Vnde** d̄
q̄ sūt qui scire uolūt eo fine t̄m
ut stant̄ et turpis curiositas est.
Et sunt qui scire uolūt ut scire
videant̄ et turpis vanitas est.
Requibz **Saturia** **P̄de** tū n̄
ē m̄p̄ stat alter. **Petalibz** s̄bu
bene q̄t xxij. ut vocent̄ ab
hombus. **Sabi**. **Et** sunt qui
scire uolūt ut scia sua vendat
p̄ pecuniā et honoribz et turpis
questus. **Et** ut vñ. q̄ 1. **Intan**
Sunt m̄ ecclia h̄y tales qui
sic distat m̄ malū fine vendūt
Quidam ut edificent̄ et her
z prudencia ut xxvij. d̄. **Q̄**
Quidam ut edificent̄ et h̄ ē car
tas ut m̄ canone due sūt xñ
d̄. **Et** h̄y duo modi ultimi
nō inueniunt̄ m̄ abusione sciē
Alij em̄ audient. **Facienti** bō
et nō facienti. **Et** **Itē** m̄ **Et**
lice xñ. **Quis** sciens volūt
dom̄. **Et** h̄y exō de m̄rat
natā abq̄ indigesty et qui nō
h̄ bonam de rationem malos
generat humores m̄ corpore
et corrumpit corpus. **Ita** sciamt̄
ta et indigesta stomacho aīe
qui ē memoria si nō fuerit
de cocta igne t̄m p̄ actus
aīe et memorias t̄m s̄sas ma
gis corrumpit vitam homis
q̄m nutunt ut de tali dicit p̄ he
ra. **Ventrem** meū doleo. **Plude**
unt ergo stolastica i fructuo
sa et ictibz nō i sciētiis
noxie. **Auḡ** de doct̄na vana
videt̄ m̄ m̄q̄ studiosis et
ingemōs adolescentibz debe
p̄pi ut nullas doct̄nas que

p̄ter. Etiam v̄ extēti tamq̄
 ad beatam vitam capestendam
 sequi audeant sed eos sobrie
 diligēt diiudicet. Sequit̄
 allenet studiū a sup̄fluo m̄st̄
 tute homi. Sed studens m̄st̄
 s̄ptura non confidat de aaimē
 ingem̄ nec de subtilitate stru
 m̄ nec de sedulitate studi sed
 de bonitate dei et pietate oris
 sue oraculi et hūilitate cordis
 m̄m̄ aut hugo in d̄dasto
 parte v. Et p̄ tanto ip̄mca
 ta sapia dicebat patri absto
 dista h̄ a sapientibus et luce x
 Et p̄ m̄telctm̄ dat paruulis
 Ideo ait Cass. Monachum cu
 pientem ad s̄pturam noticiā
 p̄tingere nequaquā debet labōs
 suos erga cōmētariū libros
 impedire sed omem̄ m̄dustā
 mentis ac m̄tentionem cordis
 erga emendationem v̄ctorum
 carnaliū detinere quib̄ expul
 sis cordis oculi subleuā velatē
 passionū s̄pturam sacramenta
 contemplant̄. Et ponit exm̄
 de oculis carnalib̄ et lumine
 visibili quod m̄tuent̄ oculi na
 turali oblatē v̄ijs oculorū
 Studendū est ergo cū hūilita
 te et cordis puritate et ora
 cione pietate et equitate op̄is
 Itā. Fili concupisces sapia
 serua iusticiā. Studendū ē go
 oia ordinate et p̄mo m̄ facili
 oribus s̄z m̄ hystoria p̄stenda
 et quia res sūt p̄ficiatē stu
 dendū post m̄ facilioribus
 intelligētijs ut p̄tingat ad p̄
 fundiores et altiores hugo
 ubi supra instruendus ē stu

dens m̄st̄pura s̄ara quid cauere
 debet et deinde m̄formandus
 qualiter ea que sūt agenda p̄
 fiat q̄ sensus s̄pturę p̄doc
 tores sanctos et canones qua
 drupli assignat̄. **Primus** est **Tabl**
 hystoriacū q̄n id m̄telligitur
 quod dictiones exp̄mūt. **Secū**
 allegoricū q̄n p̄ illud qd̄ dicit̄
 significat̄ iam factū ul̄ futurū
 et dicit̄ allegoricū quāli aliam
 loquū. **Tercius** dicit̄ **Tropo**
 logicū sive moralis cum aliq̄s
 dignū significat̄ moralitas
 em̄ mores m̄struit. **Tropologi**
 aut dicit̄ p̄m̄is cōm̄p̄o d̄
 xxxvii. **Quo** mebruant̄. **Pr̄t̄**
 dicit̄ analogicū q̄n aliquid d̄
 sup̄iorib̄ dicit̄. **De diuina cō**
 cia de vita et̄na hec om̄ia pa
 tent in hac d̄tione n̄lm̄ que
 hystoriacū dicit̄ ciuitas. **Allego**
 ricū militas eccl̄ia. **Tropologicū**
 hominū cūa. **Analogicū** celestis
 p̄cia vel alit̄ hoc vox n̄lm̄
 hystoriacū significat̄ ciuitate
 illam t̄restrem. **Allegoricū** eccl̄e
 siam militantem. **Tropologicū**
 fideliem aiām. **Analogicū** n̄lm̄
 celestem. **De h̄c** xxvi d̄. **Heum**
 m̄ glo. **Notat̄** et q̄ s̄ptura d̄
 apoc̄sa s̄dm̄ canones t̄p̄liat̄
 p̄mo q̄n est secreta. **Secreto**
 genda et nō m̄ publico. **Sec**
 ondū autor p̄actū ē aut p̄ nō
 ignorat̄ ab eccl̄ia tamē repbat̄
Tercio eccl̄a p̄ m̄ eccl̄ia reapit̄
 s̄ m̄ canone s̄torū librorū non
 reputat̄. **Inter** libros legis
 et p̄phetarū nec m̄ t̄roica
 phos ut liber **Thobie** et **Iudith**
 et liber qui dicitur sapientie

et alii hęc legunt et notantur
in q̄ quod item qui vō epla et c
canones xviij d̄ xxiij p̄cep̄

Uicesimus tertius auctoris pre
ceptū lege libros. Postquam
auctor in p̄xime p̄cedenti p̄cepto
p̄buit rudimenta ad hanc acqui
sitionem inducenda p̄ quā erudi
tionem humana natura ornatior
redditur ac etiā multipliciter laudabi
lior efficitur quod maxime fit p̄
doabilitatis virtutem q̄ ē vni
uersaliorū ip̄ia p̄cedente. Hic
vō in p̄nti p̄cepto p̄bet rudi
menta scolasticis lris d̄st̄ capi
enti q̄ distat libros qui quide
facilitati et sue conditioni con
ueniant quia reuera impōle vi
detur abstr̄ libris quępiā p̄cedi
stere posse nisi miraculose hoc
fieret sicut de dydmo in viij li
historie t̄p̄tate legitur qui a
puericia ceteris gramaticā d̄vā
lecturam rethoricā arismetam
aliast̄ p̄līas disciplinas audi
tu solū didicit et memoriter
stuit. Insup̄ nouū ac vetus te
stamentū sic p̄fecte cognōt q̄ nil
tos libros edidit et de eternitate
tres libros fecit et sup̄ librum
p̄archon Prigenis explanatōes
reliquit eximias. P̄ntū vero
ad eruditionem scolazū spectat
requerit debita organā disposi
tio ad visum. Ad visū enī req̄
ritur p̄ntia obiecti. Non enī sco
lastico suffiat ut a nigro audiat
sed oportet q̄ libros diligenter
inspiciat. Nam duo sensus deser
uiunt accipere sc̄e visus sc̄ et
auditus. Ideo p̄uicibz x̄ sc̄bz
p̄ntē audiētem et oculū videntē

duō fecit vtrūq̄. Considerans
autem auctor q̄ lectū sc̄a acci
mme valet nisi p̄ librorū in
spectationē continuam ut ē d̄m
hortatur quęlibet scolasticū
q̄ libros p̄legat ac ad eos am
plioet studio se dicens lege li
bros. Sed aduertendū nobis est
q̄ illi scolastica contra hūmōr
auctoris p̄ceptū faciūt qui mul
tos libros pulcherrimos et bene
patos h̄re volūt sed in eis le
gere nolūt. Tales vero p̄ h̄c
dem congrue signari possūt
qui gloriāntur in pellibz intercepta
gloriāntur tales in pellibz capri
nis et vitulinis. talis enī glārio
est sp̄s p̄ti sup̄bie qua labo
rant scolastici qui libros deu
ratos h̄re volūt quoddā etiā
sp̄uale adulterū cōmittūt q̄
magis amplectuntur pulchritū
dinem sc̄pturę quo sapiētiā
magis amplecti deberent. Unde
d̄calibz expom̄ p̄t̄ q̄ p̄e n̄
h̄ntes oculos plenos adu
r̄. Sapia ergo m̄d̄ intellectū
est sponsa. Sapia v̄m h̄nt
amari et ex quēsiu a iuuetute
mea et amator factus sum for
me illius. Sapia vero est q̄
quedam ancilla sapie vnde ra
uendū ē ne ancilla sit tante
pulchritudinis q̄ pulchritudine
sapie delicta cum pulchritudine
sc̄pturę anim̄ formet. Sed
timendū ē eis illud quod dicitur
in Job ij. pellem p̄ pelle ne
sc̄ p̄ pelle capina quā iuste
detinent detur eorū pellis
in f̄no cremanda. Tales enī
sūt ut sc̄bz ad sc̄ i. veritate

dei detinent i iusticia quia
 libros suos de quibus nichil faciunt
 pauperibus stolaribus qui libenter
 addiscerent tradere debent. Isti
 fructum scientie non attingunt
 quia libros quos propter eorum pul-
 chritudinem clausos detinent
 in eis raro uel nunquam student
 et ideo non est mirum si in eis parum
 intelligant. De talibus merito dicitur
 per quod scribitur in psalmo xxxviii. **F**ecit
 vobis visio omnia sicut verba libri
 signati quod cum dederint scientie
 libri et ei qui reputatur scire
 cum tamen nichil ut parum sciat
 docet lege istum librum tunc respondet
 et respondere poterit non possum
 signata est enim. De talibus autem
 quidam sapiens. In multis sunt
 subtiles et in multis tardi et
 hebetes et ne nichil scire vi-
 deantur cum repatauerint de
 pellibus viridibus aut magnum spec-
 tibus lata componunt volumina
 eaque pellibus rubeis viridibus
 et diversorum colorum vestiunt et
 cum sapienti saculo et insapi-
 enti anno ad parentes redeunt
 et tunc talia volucria sunt fortune
 supposita adeo quia sicut subri-
 pe mus rodere et tinea de-
 moliri aqua delere et ignis
 comburere potest per quodam vir-
 gari et familiarum exemplo co-
 pbantur legitur quod semel stolaris
 quidam deus talium fatuorum
 cum rediret ad patriam cum
 misisset libellorum seu librorum
 casu contigerit quod somnarius qui
 libros ferebat in aqua cecidit
 et sic totaliter omnes perdidit quod
 attendens quidam pauper stolaris

post eum pedicans libris pauper
 dices scientia qui quod in stolis au-
 dierat non libris sed memorie
 commendauerat hos versus proposuit
Prodi non carthe tradas ea que
non eris arte. Ut si cadat te
cum sapientia vadat. Tanto dat
autor preceptum propter. Distel libros!
 sed cum effectu quod non solum co-
 tineat scientias vanas multip-
 les erroris sed potius firmum li-
 brum veritatis. De quo veritatis
 libro proverbiorum xxxij scribitur
 labium firmum veritatis erit imp-
 petui. In libris vero in quibus
 scandalorum scientie sunt de huiusmodi
 est vanitas multiplicis erroris
Adeo per x dicitur hec dicit dominus
 iuxta vias gentium nolite discere
 quia leges populorum vane sunt
Et ad per xij in stultas et
 in anes questiones devota sunt
 enim inutiles et vane et inordinata
 in talibus libris parum est soliditatis
 et multum vanitatis. **Item** vij verba
 sunt plurima multumque in discu-
 tando vanitatem habentia nec
 in talibus refectio spiritualis minime
 reperitur. Unde Hieronimus ad dama-
 scenum episcopum xij loquens de filiis
 quibus filius prodigus non poteat
 sacari sic inquit in his nulla
 sinceritas veritatis nulla iusticie
 refectio reperitur studiosi earum
 insanie veri et virtutis penuria
 perseverant. Iste enim sunt scientie
 que faciunt ut plurimum stolas-
 tice insanie sicut dictum est de paulo
 actuum xvi in insanie paulus mil-
 te hunc te facit insanie. Ideo in
 talibus libris et scientiis non debet
 stolas- tice nimis intentum esse unde

¶ Iero. ad Eustachium. *Epla* lxxviii.
refert de serpo q. ideo q. a. libe
oratoris minus erat studiosus
ante t. b. ual. et in iudias e. deductu
et ibi atrocissime verberatus e.
¶ Rarrat. eia. in vita sancti hu
goms clunacen. q. semel dum
dormiret vidit p. sompnu. sub
capite suo cubare multitudinem
serpentu. et feru. et equilant.
et m. exquirens inuit. libru.
verronis sub cervicali positione
abstinatib. et vitib. gentiliu. ple.
quem postq. abiecit in pace qui
ciuit. Et ideo scolasticus orare deb.
auerte oculos meos ne videat
vanitate. s. s. h. a. u. s. t. a. r. u. m. m. y.
a. t. u. a. v. u. i. f. i. c. a. m. e. h. e. c. v. i. a. e.
lex diuina que duat. ad celu. p. p.
v. o. s. o. n. a. p. i. a. s. a. p. i. e. d. e. d. u. c. e. t. i.
e. g. r. i. m. p. e. t. u. m. s. u. i. c. e. r. g. o. d. i. u. i. n. e.
s. a. p. i. e. d. e. b. e. t. s. c. o. l. a. s. t. i. c. u. s. v. n. i. u. s. q. s.
q. p. s. t. u. d. i. u. m. c. o. t. i. n. u. u. a. d. h. e. r. e. r. e.
et quicq. de s. t. e. n. a. n. s. s. e. c. u. l. a. r. i. b. u. s.
n. o. u. i. t. i. n. h. u. m. a. n. i. s. s. e. r. u. i. o. n. i. d. e. d. u. a. r. e.
d. e. b. e. t. v. i. d. e. I. e. r. o. s. e. x. p. o. n. e. n. s.
q. u. o. d. h. a. b. e. t. d. e. u. t. e. r. o. n. v. x. i. m. o.
e. p. l. a. x. i. i. i. a. d. d. a. m. a. s. t. e. n. u. m. i. t. a. d. t.
s. e. c. u. l. a. r. i. u. s. s. a. p. i. e. P. r. i. m. o. i. n. d. e. u. t.
n. o. m. i. n. e. s. u. b. m. u. l. i. e. r. i. s. f. i. g. u. r. a. d. e.
s. t. r. i. b. u. t. s. q. u. a. d. i. u. i. a. v. o. x. p. a.
p. i. t. u. t. s. i. i. s. r. a. h. e. l. i. c. e. s. e. a. h. a. b. e.
v. o. l. u. e. r. u. t. v. x. o. r. e. m. c. a. l. u. i. a. u. m. e. i. f. a.
c. i. a. t. v. n. g. u. i. v. e. s. r. e. s. e. r. u. a. t. e. t. p. i. l. o. s.
a. u. f. e. r. e. t. e. t. a. i. m. u. d. a. f. i. e. r. u. t. e. s. s. i. t. a.
t. u. n. c. b. i. s. e. a. t. i. m. a. n. u. m. a. m. p. l. e. x. u. s.
h. e. c. s. i. s. i. d. i. m. l. i. r. a. m. i. n. t. e. l. l. i. g. i. m. u. s. n. o.
n. e. v. i. d. i. a. i. l. a. s. u. n. t. i. t. a. q. u. e. t. n. o. s. h.
f. a. c. e. s. o. l. e. m. a. q. u. i. p. l. u. r. e. s. l. e. g. i. m. u. s.
q. u. i. i. m. a. n. u. s. m. e. a. s. l. i. b. r. i. v. e. n. i. u. t.
s. a. p. i. e. s. e. c. u. l. a. r. i. u. s. s. i. q. u. i. d. i. n. e. i. s. v.
t. i. l. e. r. e. p. r. i. m. u. s. a. d. i. n. t. e. m. d. o. g. m. a. c. o. n. u. e. r.

ting. Si quid vero superfluum de
volutis de amore de curis secula
riu. v. e. u. h. e. c. r. a. d. i. n. g. h. y. s. c. a. l. u. i. a.
i. n. d. i. a. m. q. h. o. c. i. n. v. n. g. u. i. u. m. m. o. r. e.
f. e. r. r. o. a. a. u. t. i. s. s. i. m. o. r. e. s. e. c. a. m. q. s. t.
i. d. e. o. n. e. c. a. b. s. u. r. d. u. m. n. e. c. i. n. c. o. n. u. e. n. i. e. s.
a. l. i. a. u. v. i. d. e. a. t. s. i. v. a. p. h. i. e. v. e. l. a. m. i.
l. i. s. s. t. e. n. i. e. i. n. d. o. c. t. r. i. n. a. x. p. i. m. a. x. i. m. e.
a. u. t. i. t. a. o. h. o. c. p. o. s. t. u. l. a. u. e. r. u. t. a. d. m. i. t.
t. a. n. t. n. e. c. d. e. b. e. t. a. l. i. q. u. i. s. c. a. l. u. p. m.
o. s. e. q. u. e. r. e. d. e. q. u. a. f. a. c. i. l. i. t. a. t. e. s. u.
m. a. n. t. d. u. m. o. e. d. i. f. i. c. i. e. n. t. a. d. s. a. l. u. t. e.
s. i. a. u. t. n. e. c. d. e. h. e. r. b. i. s. q. u. e. r. u. t. q. u. e.
t. i. n. e. a. s. p. a. r. e. a. u. t. a. u. t. q. u. i. s. o. r. t. u.
l. a. m. u. s. e. a. s. e. x. c. o. l. u. e. r. u. t. d. u. m. o. d. o.
v. i. t. u. t. e. h. a. b. e. a. n. t. s. a. l. u. t. a. r. e. Et ideo
i. n. t. e. r. d. u. c. a. u. s. a. e. r. u. d. i. t. i. o. n. i. s. c. o. m. m. u. s.
a. l. i. q. u. a. d. e. g. e. n. t. i. l. i. u. l. i. b. r. i. s. r. e. a. p. i.
p. u. t. i. n. d. i. u. s. e. l. o. q. u. i. s. s. a. m. e. t.
p. a. u. l. u. s. a. p. l. u. s. a. m. q. u. o. s. d. a. m. v. e. l.
l. e. t. r. e. d. a. r. g. u. e. r. e. v. s. u. s. e. v. i. d. e. b. u. s.
e. u. m. e. n. d. i. s. p. o. e. t. e. a. d. E. y. t. u. i. c.
¶ P. r. o. p. r. i. m. i. s. s. o. r. u. m. i. n. t. e. l. l. i. g. e. n. t. i. a. i. n. g. o.
i. n. s. p. e. c. i. a. l. i. e. d. e. d. u. o. b. u. s. i. n. v. e. s. t. i.
g. a. n. d. u. Et p. r. i. m. o. v. i. t. u. s. s. c. o. l. a. s. t. i. c. u. s.
l. i. c. e. a. t. i. n. d. r. i. n. t. e. r. l. i. b. r. o. s. a. c. q. u. e. e. t.
i. n. e. i. s. p. l. u. b. i. t. o. v. o. l. u. n. t. s. t. u. d. e. r. e. P. o.
v. i. t. u. s. l. i. c. e. a. t. c. l. e. r. i. c. u. s. a. c. e. i. a. l. a. i. a. b.
i. n. l. i. b. r. i. s. p. o. e. t. a. r. u. g. e. n. t. i. l. i. u. s. t. u. d. e.
s. e. u. i. n. e. i. s. d. e. m. c. o. t. e. m. p. l. a. r. i. d. e. b. e. r. e.
¶ P. r. o. a. d. p. r. i. m. u. m. q. u. e. s. t. i. u. i. n. d. e. t. P. e. n.
i. n. e. p. l. a. d. q. u. i. m. u. l. t. i. d. o. l. i. b. r. o. r. u. m.
d. e. t. r. a. h. i. t. i. t. a. a. i. l. e. g. e. n. o. p. o. s. s. i. t.
q. u. i. t. u. h. a. b. u. e. r. i. s. s. a. t. i. s. e. h. a. b. e. r. e.
q. u. i. t. u. l. e. g. a. s. F. e. d. i. n. q. u. i. b. h. i. n. t.
l. i. b. r. u. e. u. o. l. u. e. r. e. v. o. l. o. m. o. i. l. l. u. d.
s. e. d. f. a. s. t. i. d. i. e. n. t. i. s. s. t. o. m. a. c. h. i. e. s. t.
m. u. l. t. a. d. e. g. u. s. t. a. r. e. q. u. e. v. e. o. v. i.
v. i. a. s. u. n. t. e. t. d. i. u. e. r. s. a. m. i. q. u. a. t.
n. o. n. a. l. i. u. t. p. b. a. t. o. s. i. t. a. q. u. e. s. e. m. p.
l. e. g. e. e. t. s. i. q. u. i. q. u. a. d. a. l. t. e. r. o. s. v. e. r.
l. i. c. e. v. o. l. u. e. r. u. t. l. i. b. u. e. r. u. t. a. d. p. o. d. e. v. o. d. i.

ut **E**p^{la} xlvj Non eam refert
qm multos et qm bonos habeas
libros lecto certa prodest vala
delectat multi^{do} em libroru hono
rat no instruit Et factius est
paucis autoribus te trado q
errare p multos no em finis
e facendi libros **F**acit xij quo
ad idm questu vtru liceat dei
as ac eam laias in libris poeta
ru uel eam gentiliu studere seu
meisem contemplari restat
nuc pquirendu et pmo videt^r
q no sit in talibz studendu p^d
quod habet^r in canone **S**acer
dotes xxxvii dⁱ in quo rephon
dunt^r sacerdotes qui obmissis
evangelis et ptem prohibet^r
etiam in dissenter laris p^m
quod dicit **I**sid^m in **C**anone qui
mapit **I**deo phibet^r **S**am^{is} le
gere figmenta poetaru quia
p oblectameta fabularu me te
exatant ad inuentua libidinis
non em solu thura offerenda
demombz immolat sed eam
iporu dita libentia capiendo
ut dicit hic gloriator vber et
e ar. contra et actoristas qui
legut uel audiut amatorios
libros ovidij ergo no licet nec
cleruas se nec laic^s in talibus
studere seu legere **I**ncontra
ru facit quod dicit **m**g^e **B**rat
annis in **S**ed e contra dⁱ xlvj
ubi habet^r q moyses et da
niel cum sticia egiptoru
et **C**haldeoru emitti fuerit
et **E**t sic e hanc in talibus
studere et legere **P**ro solu
coe horu contrarioru e breuit
mendu ac eia distinguendu

q quidam libros poetaru et ge
tiliu legut ad voluptate poetaru
figment^s et voru ornatu de
lectati no ad aliu fine salutis
retorquetes et hⁱ male faciut
et contra tales loquit^r **p**om⁹
et **I**sid^m in p allegatis anombz
vi⁹ **P**ardotes et m^r **V**ero p
hibet^r **S**unda vero student
et legunt in libris poetaru et
gentiliu et in ipis addiscunt
ut errores gentiliu legendo de
testent^r et vilia que meis in
venit ad vsum suare erudicis
deuoti inuertant **E**t hoc e
quod dicit **A**ug⁹ in l^o de doc
ta **S**i phi aliq forte vera
et fidei nre accomoda dixerit
non solu forim danda no sut
sed eia ab eis tanq ab iustis
possessoribus in vsum nrm
vendicanda et tales laudabi
paulares lris addiscut pmo et
merent^r exo beati pauli qui
vsum fuit in pma sua **E**p^{la}
ad cor⁹ xv dicit^r illud **C**eren
ti **S**epe bonos mores qtepmut
eloquia pua **P**ero et **I**sid^m
vsi sunt vrbz poetaru virgilij
Saltem et vporatis **E**t sic
intelligat^r quod dicit **S** **C**ur
ergo ea d qua ponit **m**g^e **B**
annis **P**redictoru contrarioz
solucio et conclusio **E**t sic p^r
veritas questione **xxxij pceptu**

Vicesimu quartu autoris
pceptu **Q**ue legeris me
mento **P**ostq^m autor supra
in p^rimis tribz pceptis p^ru
rud mēta ad doabilitate v^rute
spectancia ac eia ad eande
adducencia que quidem dicitur

esse tertius rivulus sibi paradisi
flumini sibi prudentia p qua virtute
instruit: scolastica ut foliata ac
frequent am sui doamētis aoru
debeant applicare non ea ppter
ignavia negligens nec etiam ppter
supbiam contempnent et talia
doamēta nequeat hū pfecte n
p maiorū eruditionem et doctrina
qui samū adepti sūt intellectum
atq fines opabiliū ac etiā per
lūm et librorū acquisitionem ideo
in pnti pcepto subsequēter au
tor pbet rudmēta ptimea et
spectantia ad pmiū pfati flum
rivulū videlicet mēoria que est
ps nra prudentie p qua mfor
mant scolastica ut ea que in
libris legerint uel etiā a magis
audierint p mēoria vigorent
ac etiā conservant Et hū est
quod Seneca dicit qui spta
sua torquent et de singulis vis
in consiliū veniūt nūc ē ut que
toāens ad intellectu reuocant
mēoria affigant quorū em va
lor est siliū eorū labilis est mē
oria hoc etiā in stentia psp
tua de attentōne visue pote
ae optime combat Nam sa
piētes nra pspetive sūc assert
q ad visionē requit nūc attē
tio potētie visue. Nūc enim
spēs multorū visibilū affiaūt
aerem mediū et auferunt oculū
at visibilem spm tamē aliquēde
omibz illis visibilibz corā oculo
positis visus vniū apprehendit
illud vis ad quod anima intentā at
tendit sicut ai canis venaticus
odore vniū corū p attentōne
potētie fuerit alligat p ai

illū corū msequit ut alios oare
rentes uel casualit emergentes
nō vidē aut sentire videat Et
hoc ē quod Seneca dicit sūm
multa p q̄eris in die vniū tibi e
lige qd in die attente excoquas
Attendens ergo autor q scolasti
ca parū uel modicū in stia possit
pface sine tenacitate memorie
p tanto mduat eū ut que legēit
vel audierit ea debet memorie
comendare dicens Nūc lege
ris memeto Nota q in sptu
ris tplex expit memoria vi
bificorū exemplorū et damp
norū Nūc ad pmiū ē breuit
stendū q duo impediūt mēoria
bificorū vides pspitū et vo
luptas pmo pspitū sūc mgea
tos obliuisti amicorū qui eob i
angustis adiuuerūt gen xol
p̄tus p̄mēnarū phidoms qui
cum ioseph fuerat in carce et
p ipm pphetice liberata suat
dentibz sibi prosperis sūc mē
p̄tis fuit oblitq Sic moralit
contingit de mult qui dū m
mitatibz aduersitatibz et t̄bula
ciombz tabulant dū habent
i memoria sed facti sūc in in
quillitate et p̄p̄eritate consti
tuti dū tradunt obliuioni dū
th xxxij Deum qui te genu
it dereliquisti et oblitq es dei
creatoris tui Secundo istam
memoria tollit et impedit vo
luptas carnis Bohēna in deo
solacōne vocat corpū molem
obliuiosam et hoc sūc opidne
platonis fuit em eius opmo
q aiā ab imāo ai areat habet
om̄ rerū notia ac est om̄ rerū

spes sibi inditas adeo sed cum
 infunditur corpori tremor statim
 hanc tradit obliuioni notitiam
 nec ea uti potest donec per sensus
 exatetur non posuit plauto quod
 quod addidit non est aliud nisi me
 morari unde dicit quod nunc addidit
 est quoddam remissi moraliter
 corpus est moles obliuiosa id est
 obliuionem dei inducens unde
 qua carnis delictis et voluptati
 bus immersa obliuiscitur dei sui
 Quia propter dicit per adheat
 ligera mea facibus meis si non
 memero tui Quia ad secundam et
 tercia optime facit quod narrat
 magister hystoriarum super exo Quia
 moyses duxerat filia regis
 ethiopie in uxorem et cum
 in patrum suam venire uolebat
 uxor impedire nitetur Vocat
 bat a deo sceptor in pompis
 moyses ut uenit ad suum populum
 liberandum sed amor huius deti
 nebat eum moyses autem tanquam
 uir pitius astorum suspexerat
 in gemis duorum annulorum du
 as ymagines quarum una voca
 ta est obliuio qua dedit uxori
 Alia uero vocata est memo
 ria qua retinuit sibi uxor
 uero accepta obliuionis ymagi
 ne statim oblita est peris amo
 ris Et sic moyses libere
 ad filios israel reuersus est
 moraliter gemma animi obliu
 ionis est recognitio moris que
 mors tradit homines obliuioni
 per Obluionem datam sibi tanquam
 mortuus a corde Gemma anime
 memorie est recognitio uel re
 cognitio uite eterne per Amen

memoria eterna est iusta et sic in
 preciam nostram non obliuosi perit
 facti sed memores mandatorum deo
 bus per uia mandatorum tuorum quere
 re libere reuertantur ad preciam
 Quia secundum prophetam ad hebreos viii
 Non habemus hic ciuitatem ma
 nentem et Alia autem non
 plura pena sensus uiri etiam
 pena dampni et hanc prouocant
 pro huius precepti intelligentia
 ac etiam obseruanda est sciendum quod
 triplex repperitur memoria videlicet
 naturalis artificialis et moralis
 seu figuralis Prima est in sensu
 omnis gratie diuine Secunda est
 naturalis indurata Tercia est
 retributio iudicarie artificialis
 primo informat beatus Tho
 stolastricus quod septem contem
 plari in sua 24 et quod xlix ar
 go In qua quidem questione do
 cet quod adiuuant ipsam memo
 riam et que ad bonitatem memo
 rie faciunt ad hoc ut iustitia
 perficiat scolasticos ut ea que
 addiderit memoriter retineat
 Prima memoria scilicet naturalis
 est illa que in sensu animis imita
 tur et simul cum cognitione nata
 per autem per secundam in multis coad
 iuuatur pro quo notandum quod
 prima aptitudinem habet ex natura
 complementum autem habet ab
 exteriori uel gratia ita eadem memo
 ria non solum a natura perficitur
 sed etiam per artem et industriam vi
 goratur et conseruatur Per autem
 sex per que scolasticus in bene me
 morando perficitur primum est ut
 eorum que uult memorari quidam
 similitudines conuenientes assumat

non tamen consuetas quia illeato
 euasit sed inconsuetas quia magis
 sueta magis inuicem. Verbi gratia
 de Adippsi solis et huius et propter
 hanc causam magis mediorum eorum
 que in pueria videmus quia sunt
 tunc apparent omnia nobis noua
 et inconsueta. Secundum quod frequenter
 mediteretur que vult memorie com-
 mendare. Unde Aristoteles in libro
 de memoria et reminiscencia dicit
 quod meditationes memoriam saluent
 quia ut idem dicit consuetudo
 est quasi altera natura unde quod mihi
 totiens intelligimus cito remissum
 quasi naturalem quodam ordine ab uno
 ad aliud procedens. Tertio quod circa
 omnia uel pauca non ad multa se
 extendit. Unde pueri quibus sunt huius
 modi sunt in memoria retinent
 quia ad ea eorum non occupantur ita
 multa sunt ad ea maiora. Etiam
 xxxviii. Qui in dicitur actu rea-
 pnet sapientiam. Quartum quod affec-
 tum et intentionem adhibeat
 ad ea que vult memorari quod quanto
 aliquid fuerit diu magis impressum
 tanto magis elabitur. Unde Tullius
 in Rethorica dicit. Huius sollicitudo
 conseruat integritas simulacrorum
 figurarum. Quintum quod multum coad-
 iuuat et defectum memorie sup-
 plet est scriptura. Etiam xxxviii.
 Sapientiam scribit in tempore vacui tunc
 in huius figura uel exemplo
 dicit scribit bis decalogum propter
 iudeorum in tabulis lapideis. Pro
 xxxi. Sicut tamen aliqui qui non
 ponunt in memoria sed omnia in
 scripto. Sunt etiam alii qui confi-
 dentes de memoria sua uel com-
 medant scripturam et utrumque vitium

est propterea. Item ad scribendum demotus
 dei dicitur scripsit non tantum quod
 est ut cum aliqua delectatione
 vel sine grandi nausea dies in-
 ligat sed ut etiam de preterito dicta
 ad presentem mentis semper aliquid
 in conscientia resideat inuicem
 memorie dimittendum. Et quod filius
 dicitur. Et rursum deuota
 cum crebris sumitur et sumitur
 quod proposito conueniat quod inten-
 tionem perficiat quod detineat cum
 ut aliena cogitare non libeat
 prodeo fatuum est propter confidentiam
 memorie nichil scripto comen-
 dare quia in memoria primo
 senectus incipit ut ait Seneca.
 Sextum est placencia rei cog-
 nite. Hanc causam inuit plato
 esse in tenera etate quare ea
 que addiscuntur sunt in memo-
 ria teneantur. Seneca inquit
 et forte maior in illa etate cog-
 nitionis dilectio cognita mentibus
 alterius infigit. Hec que dicta sunt
 spectant ad memoriam artificialem
 que multum adiuuat memoriam
 naturalem qua nichil valeat
 dignum reperi. Hanc etiam hanc
 debet prudens dominus uel princeps.
 oportet enim esse memorem ut ex
 preteritis cognoscat quid evenire
 debeat vel possit in futurum
 et quod non habemus ex dono
 uel ex documento nate acqui-
 rat nobis ex arte. Nam et
 philosophus dicit quod natura que aucto-
 riam libere arma contulit homini
 denegavit ut sibi per artem
 acquireret tamquam animal prou-
 dens quod natura non daret.
 Tertiam memoriam scilicet moralem

seu figuralem que erit in re
 tribuendis iudiciis. Dicit Sa-
 lomō Eccl̄a xij^o. Fugiter
 contemplari ubi p̄r dicit:
 Memoro creatoris tui in tpe
 iuuentutis tue anteq̄ veniat
 tempus afflictionis tue anteq̄
 tenebre fiat sol et lumen et
 stelle et luna anteq̄a rumpat
 2 fumi argentei et vitra
 aurea reuertat^r et conterat^r
 videri sup fontem et confu-
 gat^r rota sup cystnā et re-
 uertat^r pulvis in terram suā
 et sp̄itus redeat ad eū qui
 dedit illū. Memorare ergo
 debet cuiusq̄ hominis anima
 dei vmagme stemata dei siluā
 dñe decorata creatore p̄uuet
 hoc in dieb; iuuentutis sue
 cum tūc p̄mor sit ad peccan-
 dum et acceptabilius ad pen-
 tentiā pagendam anteq̄ sue
 afflictionis tpus adueniat s;̄
 mortis et iudicij et anteq̄ lu-
 solis tenebre fiat et claritatis
 humane et m̄dane p̄p̄itatis
 mortis caligine tenebre tur et
 luna et stelle et corpus sensu
 q̄i stelle corporis que quide
 in senectute debilitant^r et
 etiā obscurant^r in morte q̄
 mordere etiā debet anteq̄
 fumi argentei et vite cor-
 palis continuatio rumpat^r
 et vitra aurea et aīa p̄iosa
 vnde venit reuertat^r et yda
 sup fontem conterat^r et corp⁹
 hominis de terra formatu p̄
 mortem dissoluat^r et tunc
 pulvis in terrā suā de qua
 erat reuertat^r sicut dixit

Dñs ade. Beres in pulvis
 es et in puluerem reuerteris
 et sp̄us 1. aīa redeat ad deū
 qui fecit eum sententiādo et
 remunerando s̄dm opera que
 viuendo gessit. p̄r om̄ia p̄ad
 dubio in die mortis effectum
 manapabunt^r. De qua quide
 die et hora ysa^e scribit^r. In
 die illa sublimitas hom̄ et
 altitudo vncorū conculcabitur
 et ydola conterent^r et stabūt
 homines in caunas saxorum
 et suffusas petrarū a facie
 furoris dom̄. In die em̄ mortis
 om̄is hom̄ sublimitas hono-
 ris et dñatōis corruet et
 altitudo diuiciarū et potēti-
 arum tunc penitus deficiet
 et ydola et quicq̄ sensu cor-
 poraliū consolacōnes enerua-
 bunt^r et corruent et ex sen-
 tentia furoris dom̄ p̄dores
 in penam duplicem inferri
 p̄uent^r s̄dus caunas saxorū
 et penā dampni s;̄ visiois
 beatificacōis ac etiam eius mis̄cor-
 dia p̄petuo p̄uabunt^r necnō
 et suffusas petrarū et penas
 sensus videlicet ardoris et
 caliginis. p̄r om̄ia p̄dores
 sustinebūt quia cognoscere no-
 luerūt tpus visitacōis sue
 s;̄ facte p̄ insp̄nacōne sc̄tā
 et aliq̄ p̄ infirmitates necnō
 et m̄di aduersitates et comi-
 tent^r ad ipm̄. Itequa visitacōe
 dicit^r. Eccl̄a xxxviii. Iteq̄
 ram oues meas et visitabo
 eas sicut pastor gregem suū
 Sed quia ut pastorem ampe
 noluerūt eos visitab^r ut iudex

staut p semetipm in ps^o dicit
 Scitabo in vga iniquitates eoz
 et in verberibus pctā eozum
 saluet quo ad etnam dampnōz
 et quo ad diuersa genera tor-
 mentozū. *acta. xxxv pceptū*

Uicesimū qntū auctoris p
 ceptū. *ut tēte crediderit*

istud pceptū ad prudentie vītū
 spectat ex eo q prudentis animi
 ab omni leui credulitate retra-
 hendum induat ppe omni pru-
 dentis aut Seneca pū exa-
 minare consilia et nō ato facili
 credulitate ad falsa prolabi
 quia qui credit leuis est corde
acta. xxxv. De hoc quo ad
 hanc partem tactum ē supra
 p remedio in sctā p hermalī par-
 te. *q. n. qui inapit. Expi-*
 gentie miditas supflua credu-
 litas multos dissipauit quia
 reuera mī tam inquietat hoīs
 mentem qm facile tom credere
 hinc crebre dispensationes hinc
 odia nascunt^r i iusta hinc se-
 pe de amicis inimici efflaūt^r
 dum credulas et benignas
 aīas maligna ligūq dissipat.
 Nam p hoc ead multi et imo-
 centes reppūt^r qm fuisse dap-
 nati ut patet de Ioseph qui
 ut ductū ē in egiptum emittit^r
 eum p uti far emmichus phāo-
 nis ingē miliae catq. Ioseph
 pulara faae et decorus appau.
 Post multos itaq dies in iacet
 regina oculos suos in Ioseph
 et ait dormi meū qui nequa
 qm acquiescens nephariū opī
 dixit adeam. *Acta. dñs meus*
 omibus michi traditis ignorat

quid habeat in domo sua nec q
 qm q non sit in mea place
 qd non tradiderit michi pter
 te que vxor eius es. *Acta. dñs*
 ergo possū hoc malū facere
 et peccare in dñm meū. loqbat^r
 hinc vba p singulos dies mu-
 lier molesta erat adolescenti
 q stuprū recusabat audit au-
 tem ut quadam die donū mī-
 ut Ioseph ut operis quippiā
 abstq arbitris faceret et illa ap-
 prehensa lacina vestimenti
 eius dicit dormi meū qui re-
 licto in manu eius pallio fugit
 et egressus ē foras. Cumq
 vidisset mīr vestem i manib^r
 suis et se esse qtemptam vo-
 cauit homines domo sue et di-
 xit ad eos. *En introduxit*
 virū hebreū ut illuderet nobis
 ingressus ē ad me ut concat
 meam cum ego suclamasset
 et audiret vocem meā reliquid
 pallū quod tenebam et fugit
 foras in argumētū ergo fidei
 retento pallio ostendit malū
 reuerenti domū. *Acta. dñs*
 ingressus seruus hebreus quem
 adduxisti ut illudet in amīq
 vidisset me suclamare reliq
 pallū quod teneba et fugit
 foras. *Acta. dñs* auditis dñs nimū
 credulus vbis vxoris natus
 valde tradidit Ioseph in carcerē
 ubi vincti regis custodiebant^r
 et erat ibi clausus fuit autē
 dñs cum Ioseph et misertus
 illius dedit illi grām in con-
 spectu pñapis carceris et erat
 cum illo et omia opa eius diri-
 gebat hec historicaute legit^r

Beneficis xxxv. Similiter
legitur de otone imperatore qui
credens accusatombz uxoris
quendam militem iniuste occidit.
Comperito autem processu te-
poris quod fuisse accusatus in-
iuste tantum de eius offe-
sa et morte doluit quod uxorem
que militem plendo accusave-
rat comburi fecit et seipsum
in manibus uxoris interfecti
militis totum dedit. Non ergo
in merito dicit auctor. **¶** *Non temere
credideris.* Prohinc pcepti
intelligentia ac etiam obser-
vantia magis in speciali est
advertendum quod contra hoc p-
ceptum faciunt omnes sacrilegi
et infideles ac etiam falsi dei
qui temere crediderunt et credunt
machometo et alijs hezarchis
et de fide catholica magis in
sententijs et qui et quot sunt
talium errores et parentele
de aliquibus est investigandum
et primo de errore illorum qui negant
deum esse prime partis mentem.
¶ Si deus est animus. Secundo de
errore ydolatrie. De hoc etiam
dicitur ibidem. **¶** Si deus est anima.
Tercio de errore manicheorum
qui dicunt quod omnia visibilia
creata sunt a dyabolo et deo
attribuit solam creationem in-
visibilium et causa huius erroris
quia ipsi dicunt deum esse summum
bonum sicut unus est et omnia
que a bono sunt sunt bona
unde nescientes discernere quid
sit bonum et quid sit malum
credunt quod prima illa que sunt
aliqua mala sunt simpliciter

mala sicut ignis quia urit et
ab eis dicitur simpliciter malus
et aqua quia necat. **¶** Et ideo
quia nichil istarum rerum sensi-
bilium est simpliciter bonum sed ex
aliqua parte deficiens dixe-
runt quod omnia ista visibilia
sunt facta a malo et non
sunt facta a deo. Contra hos po-
tuit tale exemplum. Si aliquis in-
traret in domum fabri et inire-
mret ibi instrumenta in quibus
intingeret et lederet et ex
hoc reputaret illum fabricum ma-
lum quod teneret in instrumenta
in quibus intingeret et lederet
stultus esset cum faber teneat
instrumenta ad opus suum ne-
cessaria ita stultum est dicere
quod propter hoc creature sunt male
quia in aliquo sunt nocive nam
quod uni nocivum est alteri est
utile. **¶** Hic autem error est contra
primum articulum ad divinitatem
pertinentem scilicet primum omni-
potentem factorem celi et terre
visibilium omnium et invisibilium.
¶ Bene pro. **¶** Impugnatio. creavit
deus celum et terram et sol
primo. **¶** Prima per ipsum facta sunt
Quarto de errore illorum qui
dicunt quod Christus ad hoc natus est
et venit in mundum ut etiam de-
mones salvaret. In hoc autem
errore fuit prima origenes
qui dixit demones in fine
mundi salvandos. **¶** Hic error
per illum articulum secundum patrum
refellitur ubi dicitur. **¶** Primum propter
nos homines et non demones
et propter nostram salutem et
non demonum. **¶** Quinto de errore

illorum qui dicunt quod licet filius dei
fuerit semper ac etiam descendit
de celo tamen non veram carnem
habuit sed fantastam et appa-
rentem et in hoc errore fuit
supradictus **Amichius** here-
ticus. Sed hoc est falsissimum
dicere vel credere non enim dece-
bat doctorem veritatis aliquam
falsitatem habere. Et ideo sic
veram carnem ostendit sic ve-
l aliter habuit unde dicit **Dis-
putus** luce vultu palpare et videte
quia spiritus ossa et carnem non
habet sicut me videtis habere
Et ideo ad remouendum hunc
errorem dicitur in simbolo et
in canticis est de spiritu sancto
Sexto de errore illorum qui dicunt
quod Christus natus est de beata vir-
gine sed ex virili semine. Et
in hoc errore fuit principaliter
Ebrion iudeus hereticus sed hic
error refellitur per hunc fidei articulum
De spiritu sancto et
per illud quod dicit angelus **Mat-
th. 1. 20.** Quod mea natura est despu-
sato est. **Septimo** de errore
illorum qui dicunt quod licet Christus
conceptus fuerit de spiritu sancto
tamen dicunt quod spiritus sanctus
vni corpus celeste portauit
et in beata virgine posuit
et fuit corpus Christi unde non al-
lud operata fuit beata virgo
nisi quod fuit locus eius unde di-
cunt quod ita inserat id corpus
per beatam virginem sicut per
aque ductu in hoc errore fuit
principaliter valentinus hereticus
hic autem error refellitur per hunc
fidei articulum natus ex ma-

ria **virgine**. Et etiam per illud
quod dicit apostolus **1. Cor. 15. 47.**
ut ubi venit plenitudo temporis
misit deus filium suum natum
ex muliere factum sub lege et
Octavo de errore illorum qui
dicunt quod licet Christus sit verbum
dei et natus ex maria **virgine**
tamen non habuit animam sed divi-
tas loco anime. In hoc errore fu-
erunt principaliter **arrius** et **apo-
linarius** hic error refellitur per
articulum fidei et homo factus
est. Homo enim ex anima et corpo-
re consistat unde verissime ha-
bit omnia que verus homo
habet propter partem. In hoc errore
dicitur et homo factus est de sterco
untur omnes errores superius pon-
ti ac etiam omnes alii qui contra hoc
dicunt possent. **Nono** de errore
illius qui ponit animas de nouo
non creari que infunduntur cor-
poribus qui error diffinitur
in quatuor oppositos errores
primus ponit in corporibus
non esse animas nisi angelos a-
postatas seu demones qui in
eis includuntur ut ibi agant pe-
nitentia et successue possunt
in diuersis corporibus ingredi
ut si penam non agant in uno
agant tamen in alio. Secundus
ponit duas animas esse in corpo-
ribus. De quo errore loquitur
Augustinus in libro de duabus animabus
Tercius ponit animas creatas
esse. Quartus ponit animas
sicut et corpora seminari licet
autem in quatuor errores diffini-
sint tamen in hoc conueniunt
quod veritati catholice contradicunt

que asserit aias creari et creando
 corporibus infundi et infunden-
 do creari hoc bñ pñdit ps. 3.
 Qui finxit sigillatim corda
 eorū glo. 1. creat aias singulas
 p se ex nichilo. **P**ugnet in eā de
 dogmatibz credendū ē et fir-
 miter tenendū qd aīne non
 sunt ab initio create ut origenes
 fingit nec cum corporibz sem-
 nantur ut luciferiam et axillo
 et quidam latiori affinat sed
 diuinā aiam infundi et creari
 simul in corpore compacto et
 formato ut uiuat in utero ho-
 mī autem qui sūt pñi erroris
 aīa falsa ponit s; demones
 esse saluandos et aias non
 esse et demones incarcerationes
 esse in corporibus huānis pñ
 error refellitur p illd quod ha-
 betur in xxxv. **D**istredite ame
 maledicti in ignem eternū. Item
 p illud quod scribitur pda pet.
 sedo dicens Deus angelus nō
 peperit s; rudentibz inferni de-
 tractos in tartarū tradidit,
 in iudiciū reseruādū uiuāci
 rudentes dicitur i mūdorū
 spūitū conamina que mox ut
 flante supbia impulsī se adū
 sus aratorem exeperūt ipis
 elacōis conatibus in abissi p-
 fundum sunt lapsi et rapti et
Secundus error refellitur
 p illud quod as. xi scribitur
 Et inuemetis requiē aīabz
 vris et apof. vi. vidi sub al-
 tari dei aias mīsectorū cō-
 stat ergo aias esse cum ipsa
 veritas id ē opus dicit aias
 se habē quā posuit et iterum

assumpsit. **I**ohis. v. pñtatem habeo
 ponendi et. **T**ercius error re-
 fellitur p illud qd scribitur. **B**en
 qd deus fecit hominem ad yma-
 ginem et similitudinem suā vñd
 absurdum ē dicere qd deus
 demones incarcerationē in tūm nō
 bili creatura vbi et spūs
 sanctus habitat pñia ad cor.
 vi. Resatis qm membra vñd
 templū sunt spūs sancti qui
 in vobis est. Ergo ibi nō ē
 dyabulus. **T**unc enī conueniō
 ē ad belial. **P**ñ ad cor. vi.
 vbi autem sit carcer demon-
 bus potest sup in pñ. hūm
 c. luculent. **D**emonat vbi dicit
 qd deus angelis pñantibz non
 peperit et. **I**lli vero qui sunt
 secundi erroris omnia bona hoīs
 attribuit illi bone aīe omnia
 autem mala illi male aīe. **P**ñ
 nam enī aiam dicunt esse ar-
 borem bonam que nō pñ facē
 fructū malū aiam enī mala
 dicunt ēē arboreē mala que
 fructū bonū portare non potest.
Bonas vero missas dicit esse
 ad repñendū maliciā gentis
 tenebrarū hūm errorē qñtū
 ad hoc qd dicit aiam esse par-
 tem dei. **D**estruit glo sup
 illud. **B**en. ii. **I**nspirauit in sa-
 ciem eius spūaculū vite non
 aut audiendi qui putat esse
 aiam pñem dei. **S**i ergo hoc ē
 nec a se nec ab alio posset de-
 capi nec ad malū faciendum
 nec paciendū compelli nec
 in melius uel in deterius mu-
 tari. **I**tem si aīe sūt de diuina subā

quo differunt a filio dei qui filius
est de dñia subā. Item si dñia
subā hī ptem aut omnipotētia
ita ē totus quod eā parauit
ita ē totus quod nō parauit
¶ **P**rimo ergo aīe que sūt par-
tes ipius habent omnipotētia
quod ē falsum. ¶ **S**ecundo ergo
nō remanet omnipotētia in deo
tot partibus ei detractis quot
sūt aīe ergo ibi non remanet
totum ubi tot partes detractae
hunc errorem qñtu ad hoc q
dicit aīam alteram esse de
gente tenebrarū et nō a deo
conditam. **D**estruiť **N**oh 1° pñā
p ipm facta sūt ergo et aīe
sed si ab ipō facte sūt bone
sūt. Et si sūt bone ergo nō
sūt de gente tenebrarū vñ
Aug⁸ **P**erus ex nichilo fecit
omīa et si subtrahet i nichilo
redigebat. **C**ontra tertiū erro-
rem sic obicit et constat q ha-
bebat aīe potētia cognoscendi
et uolendi anteqm corpibus i
funderet et si omēs ab mīa aīe
ate sūt cum non haberent e-
as oīose mēbant et uolē-
rebant. ¶ **S**i mēbant debuerūt
in bonitate confirmari sicut
angeli si demerebant obstā-
ti facti sūt sicut angeli qui
peccauerūt et pñm eorum
fuit nēcessariū sicut et an-
gelorū malorū. Item si hūet
potētia cognoscendi et uolen-
di cum cognoscerent carnem
corruptam aut vīebant aut
voluntate vīebant et sic e-
rat in eis pñm actuale aut
in voluntate et sic cum eis iuste

agebat et cum corpore manilato
vīebant. **D**e quarto errore
scilicet de illo qui ponit aīas sem-
ari sicut corpora 1. cum sūt
traducta de aīone facta ab aīa
sicut a corpore. **C**ontra quem
pñmo est quod legitur. **B**en-
edictio hoc nūc os ex ossibomeis
et put adam p spm sanctu
¶ **S**i ergo aīa de aīa sicut os
de osse et caro de carne debuit
hoc dicit spūs sanctus unde
Aug⁸ sup pductu verbu
¶ **S**i aliud fiebat in femina qñ
in viro ut a carne aīata aīa
eius ducētur nō sic viro aliunde
corpus aliunde aīa quia ergo nō
dicitur ex aīa viro fctam aīam
mulieris. **I**mmittit nichil putat
aliud qñ de viro fuerit dñm
si inspiciatur. **B**en in **B**lo.
Aug⁸ **I**nspiratione est flare uel
sufflare flare vō hic dicit flatu
facere 1. aīam facere. **I**sa 64°
flatus ergo faciam 1. aīas
¶ **I**tem cū aīa sit simplex non
pōt aīa ab aīa esse p deaspo-
sitionē corpus a corpore ergo
omnibus uolens dicit pñ quod
dicit autor. **N**il temē credidero
quāi uelit dicit q omēs qui ar-
dunt contra articulos fidei et
generalitē contra illud quod dicit
santa **E**cclia q temere ar-
dunt et contra hoc pceptū
autoris faciūt. **N**ota pñm
canones q hēticus dicit 1. sex
modis pñmo dicit 1. hēticus
nom erroris inuentor pñm
q in hereticus. **S**edō veteris
sectator. **X**xxviii q 1. **S**chaag
Tercio qui est a bonitate ob-

ADDI

ruptus ut excommunicatus. in
q. 1 c. xij. Quarto sacramentorum
puerfor ut i. q. 1. Bndio pnto
sacre scripture puerfor intellect
tor. xxviii. q. iij. heresis. Sexto
Romane ecclesie publici iu
riator. d. xxv. omis. De
matia articuloz fidei laa
et plenius respice infra m. s.
speculo methaphorico que 3
pma pars metca sed e. sda
ps pnapalis libri. Si deus
e. aima et incipit. v. s. sup
m pma huius libri parte p. ai
cali. r. c. r. a. xxv. m. p. p. p. p.

U pceptum sextum auctoris
pceptum. Nolui mentiri
Supra posita sunt aliq. rudimenta
nos ad maiorem reuerentiam exhi
bendam ordinantia ex quibus
maiorum ad maiores beniuolentiam
quedam inde contrahitur. p. ut
vero ordine debito ponenda
sunt aliqua rudimenta ad am
icitiam et affabilitatem p. tien
tia que quidem spes e. iuste
p. quam reddimus equalibus de
bitum suum. Est autem amicitia
sue affabilitas quida. nalis
amor et generatus quo omis
homo omi homi naturaliter
est amicus. De qua quidem
amicia dicitur. Eccl. xij. q. p. me
aial diligit sibi p. te. p. roauq
amicie euidencia e. sciendum
q. sunt aliqui actus ad am
icitiam p. tinentes ac etia. ipam
amicitiam confluantes et ex
hoc dantur aliqua rudimenta
affirmatiua ut e. salutare
amorem et beniuolentiam unde
cu. bonis ambulare bonis est

benefacere. Comiso etia. reperi
unt. aliqua via amicitie et
affabilitati conicia et h. max
ligue sunt viae. Unde p. illis
cauendis dantur aliqua rudimen
ta negatiua sicut no. blasphe
mare no. maledicere no. rixide
et ml. mentiri. Et quia me
cetera via que multu. repug
nant affabili et amice na
turali est p. verba falsa am
icum fallere. Pro tanto auctor
hoc viau. amicitie destructu
osum penitus remouere mte
dit cum dicit. Nolui mentiri
P. ouq. pcepti intelligencia et
obseruancia e. notandu. q. ta
sunt maxime que vniuersis
ab hoc vicio retrahere debent
p. mu. est vici huius sacre sc
pture detestatio. Bndm. e. vtiq.
iuris aspera pumao. Terciu
e. vici multiplica. m. cursio.
De p. mo dicitur. Eccl. iij. q. m.
p. e. accipias faciem aduersus
faciem tua. nec aduersus aia.
tuam mendaciu. faciem aduersus
faciem accipit qui veritate
exausta a corde suo que e. dei
similitudo falsitatem que e.
dyaboli faciem assumit. Et
Eccl. vij. q. nolui velle mentiri
ome. mendaciu. assiduitas
em. illig. non est bona. Acci
pdm. notandu. e. q. tam de
iure canonico qm. civil. ac
etiam diuino acriter punitur
hoc viciu. Unde p. d. p. x. q. x. Test
falsus no. erit impius et q.
loquitur mendacia peribit. et
x. p. i. Testis falsus peribit.
Pro huius pcepti euidencia

est sciendum qd differt mendacium
a falso in hoc qd quicumq; loquitur
aliud qm quod est vni falsum dicitur
et hoc contingit p^{er} dupl^{em} vno
qm credit dicere vni si sit de h^{ab}
probabili causam no peccat ul
saltem non mortu^{us} quia vera
liguram non facit nisi mens.
xxij q. ij. homines qliomodo
qm credit dicit falsum et contra
mentem loquitur et hoc est menda-
cium scdm August^{inum}. Est falsa suffi-
cacio vocis cum intentione fallen-
di xxij q. ij. Ille ergo et no
me vocis tamq; p^{ri}ncipali intel-
ligi debet omne signu ut scrip-
tura. sue etia mⁱⁿutus ul quicq;
facto menat^{ur} sicut nec refert
qntum ad hominidm vtru quis
gladio p^{er}cuti baculo vel etiam
quocumq; instrumento interfici-
at. Et mentiri dicit^{ur} qd contra
mentem ire qnq; etiam dicendo
veritatem contra mentem suam
sz qn dicere credit falsitate
et sic deape erit mendaciu qd
qntum in est falsum significat
hec s^{en}tia est. **Item** hoc p^{re}ceptum
est idem cum p^{re}cepto decalogi
Exo xv. Non falsum testio-
riu. unde **psalms** li. ij. de
sumo bono. c. lxx falsidica te-
stis est tribus obnoxius p^{ri}mo
deo quem contempnit. Secdo
videt^{ur} que deapit. Tercio
innocenti quem ledit hec hnt^{ur}
in deare falsidica testis de-
ari fal. et in glo. ij. dicit^{ur} qd
in tribus offendit triplex ei
debet^{ur} pena p^{ri}mo quia deum
offendit g^{ra}vis impom debz ei
penitentia inspecte in iustitiam.

magis vel minus aspera est
ei p^{ri}ma imponenda nec am-
plius ad testiomu debet admitti
ex de testi. testimoniu. Secdo qd
iudicem offendit seu delusit in
famabit^{ur} xxij q. v. Si quis co-
victa ac etiam verberibq; casti-
gabit^{ur} v. q. v. Aliqui Tercio
quia p^{ri}mi lefit mota modu
lesionis p^{ri}met^{ur} ut in ratione
hec ymago xxxij q. v. **Item**
p^{ri}met^{ur} pena talionem. August^{inus}
de plagis ait qd octava plaga
fuit locusta aial dente noxiu
et significat falsum teste qui
em. vlt. mⁱⁿus nocere mercedi^{us}
et consume memando in veri-
tatem id est xpm interimit et
contra eu insurgit q^{ui} xxvi.
De hoc ambros^{ius} in sermone de passi-
one ait xpus est veritas pax
iusticia qui reliquerunt p^{er} falsi-
tate veritate qui p^{er} temporali
p^{ro}o reliquerunt iusticia qui odi-
unt et stndunt pacem popm
scindunt. Debet em reddi sibi
sicut cogitat^{ur} facere scatei suo
Secdo ad tercia et. **Item** hoc
ut arca materia mandatoru
plenior habeat^{ur} noticia ita
ut quilibet emtare stat est
sciendum qd octo sunt g^{ra}via me-
ndacioru scdm August^{inum} in li.
de mendacio que t^{ri}ssumpti-
ue desribunt^{ur} in canone xxij.
q. ij. p^{ri}mu est qd sit doctrina
religionis qd est contra fidem
vel bonos mores ut v^{er}u non
esse natum de v^{er}gine uel no-
esse passum uel simile con-
articulos fidei ut dicit glo.
Religione hic appellat^{ur} fidei arti-
culi.

qua xpicoles religantur deo se-
cundu est q nulli pdest et aliau
obest ut e mendacu detractoris
uel falsi testis in causa criminali
Terciu est q vni obest et aliu
pdest ut mendacu testis in
causa pecuniaria Quartu est
qd fit solahibidine mendandi
et hoc sine causa uel utilitate
et hoc appellat Aug⁹ mixu me-
dacu Quintu e quod fit place-
di cupiditate per suau elo-
qui ut mendacu adulatoris
Sextum q nulli obest et aliau
prodest vt ad euadendu piau-
lum pecunie Verbi gra si quis
pecuniam alicui iuste tollen-
dam a fure uel a pdone ubi
sit neſſice menat^r Septim⁹
quod nulli obest et aliau pdest
ad euadendu piau⁹ pſone
ut si aliquis menat^r nolens
pdere hominem ad morte que-
ritum Octauu quod nulli ob-
est et adhuc prodest ut
ab i mndicia corporali aliq
tueat^r ut si volenti corrupe-
re uirgine menat^r eam esse
conuicta In hys em qto
magis quis peccat cum metat^r
tanto magis a pmo recedit
Et p⁹us glo hoc diuſimode
exponat hinc recessu a pmo
mendaco Tamen Tho⁹ 2^a 2^e
q⁹ exat^r simpli⁹ s^o intelligit
dictum Aug⁹ scdm ordme
hic positum Et q octauu
mendacu magis e qm septim⁹
qz magis bonu est honestas
virtutis que conseruat^r octa-
ue mendaco qm bonu corpus
et generalit^r in omnibus qnto

noamentu est inaus intentu
tato pmendacu tanto peccatu
est qnto Et qnto bonu mteu
e inaus tanto magis pccm It^e
et alia fit mgnalis distmatio
ex vrbis eiusdem Aug⁹ breuior
et plamoz ~~eius~~ Aug⁹ ut d^r
fay e m⁹ Videlicet q men-
dacoru aliud e pmoſimſue
malignitatis aliud iocoſu ſue
leuitatis aliud officioſim ſue
pietatis xxxi q⁹ n⁹ ne quis
Sub pmoſo continent^r ta
genera mendacoru Sub ſido
ſz iocoſo q⁹ timent^r alia duo
ſz quartu et qntu Sub ter-
tio ſz officioſo q⁹ timent^r ſex-
tum ſeptimu et octauu Adde
testaconem beo huius vici fa-
aut ta infra ſpta p que reſtra-
here ſe debent homines ab hoc
mauru vicio mterato pmo
est quia mendacu est viciu
dyabolici pmo em mendacu
dixit qm p⁹ms parentibus
dixit illud gen⁹ iii^o Nequaſ
moriem^r et ioh⁹ viii^o Du lo-
quit^r mendacu ex p⁹is loquit^r
quia p⁹ e mendacu Scdm
est illud q mendacu illud me-
nignat in quo magis indeces
est i mndicia ſz ob quod deo
reddit abhominabile iuxta id
puebjoru xi Abhominabile
dno labia mendaci Tercio
quia mendacu est q venem^r
tante efficacie q hns more
hominem mſiat Sap⁹ i 98 qd
mentit^r neſcit aiam It^e mag-
tudo huius vici inſinuat^r Ita
xv^o Paſior est fur q⁹ aſſiduitas
vici mendas perducit^r aut^e

ambo hereditabunt mendax per
or est qui fur quia fur nocet
corpori mendax autem anime
dum eam in errorem deducit
mendacium ergo viciu est dyabo
licu et pectus malicie unde a
Salomoe emittit inter pcta
que odit dñs puer. vi. **S**ex
sunt que odit dñs et septim
detestatur aia illius oculos sub
limes et lingua medat. Duo
insuper sunt q causant mendaciu
scilicet cupiditas et timoritas qui
autem vult se a pcta mendacii p
cauere expedit ut pñs cupidi
tatem expellat quia ab ea pce
dunt mendacia ut in mercato
ribus patet qui inter homines pñi
invenit mendaciu dixisse gen
im. Resto dñe nūq custod
seis mei sum ego. Nam posse
sio interpretatur. Cupiditas est
causa furi. Pniamas et
Raphra meriti sunt petro
actui v. Oportet eam timore
penite remouere mudam sue
hnam hac naq causa peccat
negavit dñm hic xxij. p
pñssoru intelligentia magis
in speciali e de duobus dubita
bilibus querendu vel investigand
est pmo vtru omne mendacium
sit pctm. Sed vtru libedat ut
homois eia a quocunq pñlo
sit mendandu. Quo ad pñm
questu breuiter est sciendum
q omne mendaciu e pctm xxij
q. ij. c. Michi autem e pñm
sed vtru sit mortale disting
uit thomas 2a 2e. q. 8. **M**
mendaciu contrariu pt carita
ti tñp. pmo scdm se sit ex ipa

falsa significacoe. Sed consi
derandum e ad quid sit ipa
falsa significacoe. Nam si sit ad
res diuinas caritati dei contraria
et aug veritatem aliquis tali
mendacio occultat vel corru
pit tale mendaciu e mortale
et gravissimu. Similit' si sit
ad aliquid ad cognacoe pñme
at ad hominis bonu puta ad p
fecacoe sciencie et informa
cione moru caritati pñmi
contrariu et tunc est mortale
p si sit ad aliquid de quo
non refert vtru sit vel alit'
cognoscatur tunc ex tali men
dacio non dampnificatur pñm
sicut si aliquis fallat in aliq
bus particulalibus ad se non pñ
nentibus et tunc non e pctm
mortale. Secundo pt mendi
ciu contrariu caritati ratione
fins intenti puta si dicatur
iniuriam dei quod semp est
mortale aut in noamentum
pñmi qñtu ad pñnam diu
nas vel fama et hoc iteru e
mortale pctm. **Q**uod si finis pñ
no sit contrariu caritati no
est mortale pctm sicut apparet
in mendacio loco et in officio
so. Tercio mo mendaciu cont
rariu pt caritati p accidens
si sit rone scandalu vel auaricie
dampni subsequens fuctu fuit
et sic eia erit pctm mortale
Sed q quidam dicunt q pfect'
viciis omne mendaciu e pctm
mortale irrationabiliter dicitur
Pñmo q nulla ciustancia aggra
uat infmitu nisi que tñssertur
in alia spem no aut diuina pñe

¶ Quo ad secundū questū dīcendū
est scdm̄ andem̄ thō q. p̄dicta
q. non ita p̄se mendaciū di-
cere licet p̄d licet veritatem p̄u-
denter occultare videlicet sub
aliqua dissimulacōe ut Aug⁹
dīcat in hō contra mendaciū
Et sic etiam Abraham fecit
ut dīcat Aug⁹ in q̄stionibus
gen̄ dicens Saram sororem
suam esse veritate uoluit ce-
lare nō mendaciū dūcē Foror
em̄ dīcat quia filia sis gen-
rox Vere soror mea ē filia
p̄ris mei quia s̄ ex parte
patris attinebat ei Sed ad
questū r̄ndet Aug⁹ sic satisfā-
ciendo et m̄struendo de questu
inquit ad mortem Si nescis
te nescire fatendum ē si sis
non esse dīcendū nescio Sed
si natio aliquid dīcendū sit in
debis s̄tio ubi sit inq̄m̄ autē
manifestabo &c

¶ Decimū septimū auctoris
preceptū. Bonus b̄nfactor
Postq̄m̄ auctor sup̄ra aliqua
p̄buit rudimenta ad affabili-
tatem sue ad amicitia p̄tinen-
tia que cōmuni p̄ter rui-
los i partes p̄m flum̄s s̄
m̄st̄ p̄ quā m̄struim̄ equalib;
vel socijs debitū reddē scdm̄
legem amicitie impendende q̄
qua quidem vniuersalis amor
et generalis quo om̄s homo
om̄ homi est amica naturaliter
resultat videt̄ et h̄c maxie
quo ad signa ext̄iseca que
sūt et de mōstrat̄ p̄ verba
¶ P̄nt̄ vero in hoc vicesimo v̄nō
precepto subsequēter p̄bet rudi-

menta ad ipsam affabilitatem
spectantia quo ad signa ext̄iseca
s̄ca que sūt et de mōstrant̄
p̄fecta scdm̄ legem vere amica-
cie ut est est subuēne et b̄n-
facere amicos ut expedit v̄m̄
quia m̄t̄ amicos aliqui rep̄nt̄
viciosi et mali et aliqui boni
et virtuosī qui aliqui p̄m̄t
implorendo seruiciū aliquod ab
amicis et talis forte non p̄t
vtriusq̄ m̄ota petita subuēne
uel nō m̄t̄ facē m̄t̄ v̄m̄ istorū
subuēne Et sic videt̄ ex h̄c
aliquat̄ p̄plexus an debeat
potius subuēne an prius vel
virtuosus et bonus an neuter
iporū p̄uerit a m̄ore dista-
¶ In interrogacōm̄ breuissime
r̄ndet auctor m̄ dīcēs Bonus
b̄nfactor q̄m̄ p̄ius Quod p̄bat
¶ Seneca de b̄nficijs t̄p̄lica ratiōe
dicens ¶ Melius ē dāe b̄nficiū
seu subuēne bono paup̄i q̄m̄
diuiti maxime q̄m̄ diues est
p̄ius p̄ma ratiō sua ē quia
¶ Diues nō m̄t̄ obligari ex tali
beneficio m̄ori se seu paup̄iori
quod necessario facit ad b̄nficiū
dātū Nam obligat b̄nficiū ad
redduendum suo b̄nfactori &c
hanc ratiōē t̄git ip̄e h̄is
verbis melius & apud bonos
q̄m̄ apud diuites b̄nficiū collai
¶ Nam qui locupletes sūt b̄n-
ficijs obligari nolūt quibus maḡ
beneficiū se recepisse arbitret̄
¶ Secunda ratiō ē quia diuites
non credunt se a b̄nfactorib;
amari debere nec p̄t̄ ip̄os s̄
p̄pter suam fortunā et potētiā
credūt b̄nfi^{cijs} eis dāi hanc ratiōem

tungit hys vbi. Aliquid a se ex-
spectari suspicant: si diuites qd
dicat no credunt qd bnficia eis da-
tur ppter iporum amorem sed
ppter vilitatem qua expectat
ab eis illi qui eis bnficia largiuntur.
Et sic non credunt se amari.
Tercia ratio eius est qd bnficiu
datum consuevit magis memo-
ria bnficii conservari et indige-
re ad confidentiam subleuare. Et
hanc rationem tangit hys vbi
si malo opulento in illo vno au-
tem forte in eius familia ma-
net gratia .i. gratitudo bnficii.
Si autem inopi et bono omnes
mopes boni ppter paratum
ibi vident et cum inopi bono
bnficiu spectat se non sua for-
tunam putant. Pro t merito i-
autor dat consilium qd potius sub-
ueniamus et bnficiam qd malis
dum dicat autor bonis bnficiato
quia. Eia vno stbuit. Benefac-
tioni et non des impio et meo-
dem c. Benefac iusto ut mo-
res retinuerim et si no video
certe a dno. Pro huius pcepti
intelligentia et obseruancia possi-
lector prius de tali questione quere
vel investigare vbi vbi prius
hominibus sit bnficiandis hanc
questionem non expedit resumere
quia habet supra in nono p-
cepto. Cum des videto et quid
ibi in tertia questione dicitur.
vide rectora

Vicesimum octauum auctor
pceptu. Tu te cosule
Postquam autor supra in xxiij
pcepto pbat rudimenta p-
tinentia et inducenda ad memoria

que est tertia pars secundi pa-
disi flumis sit prudentie p qua
mediam huius studium vigorat
et conservat. Runt vero i-
pna pcepto subsequenter pbat
rudimenta et inducenda et p-
tinentia ad prudentiam que et
est tertia pars ipius prudentie
p qua instruitur quod ex pterit
et sit pntia defuturis ppendere
ac distate debeamus quod p ex
diffinitione ipius prudentie
laudentur contemplari. Tullius
in primo Ethorico sic eam diffi-
nit dicens qd prudentia e vbi
p qua videtur aliquid futurum
anteq factu sit. Iur cetia sequi-
dem prudentie nimia ipa
negligentia et aad subito oppo-
nitur eidem quia eo ipso qd ho
est negligens uel subito festi-
mus in actu eo ipso sequitur
necio qd impudens sit. Et ppter
reca Seneca in Epistola dicit. Cur
pissima e iactura que ex ne-
gligentia puenit. Dicit enim
Apulegius de deo pautis qd
nulla pte esse res eade sunt
festinata et examinata pum-
tur eade festinata ex lege auc-
toritate ut pbat. 1. de seain
imp. S. verum prima pte
haberi notitia vnius prudentie
partis nisi aliaru eade parau
habeat. Ideo de alijs prudentie
partibus in suis necessario re-
stat distatendum. Secundum enim p huius
octo sunt partes sue officia
prudentie sit memoria pteritorum
providentia futurorum pntellus
ratio sollicitudo doctus. Ite
pignora et cauas. Prudentem

ergo oportet omnes partes huius
antedictas. Tercio huius est quia
partes ipsius prudentiae ita sunt
amixtae et colligatae ut est dic-
tum quod prudentia perfecte haberi
non potest nisi alie omnes eius
partes habeantur quod sic ha-
beat. Oportet enim primo preu-
dentem esse memorem ut expe-
teritis precognoscat quid euenire
debeat in futurum. Secundo ex-
pedit quod sit prouidus exco-
gitando quod per vias compe-
tentes ad intentum possit pue-
nire. Tercio et quarto simul
quod sit intelligens et rationabi-
lis quantum ad alia quia modus
per quem debet dirigere debet esse
humanius quia quantumcumque
sit nobilis et potens tamen
homo est sicut ceteri inferiores
et hoc est quod dicit psalmus
ut sciatis quod omnes homines
sunt. Quinto quod sit solers
quod ex se memore fiat poten-
cia et expediencia ad bonum
gentis sue. Sexto quia de se ipso
in reme^{no} peccat. Omnia ad recte
pertinencia oportet esse docti-
tem aliorum consilium acquiesce-
re ut sapientium et seniorum.
Septimo et octavo simul quod
sit expers et cautus quod sicut
in spectabilibus culpa admittit
sic et in agilibus multorum
mala amittunt. Super omnia
autem oportet prudentem esse
bonum quia prout vi^{et} Ethic^{orum}
et philosophus simpliciter est pruden-
tem esse non existentem bonum
dampnat enim aliquam malitiam in
dicum ut aliquam imprudentem agat

propter malitiam de priuante vo-
luntatem quare ultra partes preu-
dentem antedictas oportet preu-
dentem et maxime principem
esse bonum et nunquam volunta-
tem deprauatam habere ne
propter appetitus sensitiuos impri-
denter agat nec iudicet esse
agenda que sunt penita fu-
gienda. Rursum autem in proposito
dicendum est quod ad prudentem
pertinet quod in agendis conside-
rate procedat et mensurate
ut scilicet prouideat ac bene
consideret suam viam quanti-
tatem si sufficere possunt ad
expediendum et terminandum
negotia que agere proponit
Et hoc est quod autor intendit
dum dicit. Tu te consule
considera si tue vires suffici-
ant ad rem quam agere dispos
vires tue sunt pro rationa-
te negotio quod aggredi in-
tendis hoc est exemplo me-
thaphorico ostendit dicens
Dns et et salua^{or} me^{or} x^{us} luc^{us} x^{us}
Quis ex vobis volens tem-
edificare domum prius sedens
computat sumptus qui ne-
cessarii sunt ad perficiendum
ne prius quam fundamentum po-
suerit non potuerit perficere
omnes qui videant maruant
et illud dicentes quia hic
homo incepit edificare et
non potuit consummare. Et
etiam probat alio exemplo
dicens Rex iturus comitem
bellum aduersus alium regem
nonne prius sedens cogitat si po-
ssit cum decem milibus occurrere ei

qui cum viginti milibus venit
ad se. Alioquin illo longe agere
legationem mittens rogat ea
que pacis sunt. De hac materia
lacus dicitur infra. Tercia p[ar]te
metu p[re]cepto. **P**rimo p[ro]p[ter] p[re]missorum intel
ligentia magis in speciali q[uam]
ad p[ri]ncipale spectat est de duobus
dubitabilibus querendu[m] est p[ri]mo
utrum p[ro]videntia sit p[ar]tes p[ro]vi
dentiae debeat c[on]tinuari. **S**ecundo
utrum aliquis debeat esse sollicitus
in futurum quod spectat ad
p[ro]videntia. **I**tem ad p[ri]m[u]m r[ati]o
brevis dicitur q[uod] 2a 2e q[uod] 1o
ar. vi. 8. q[uod] p[ro]videntia p[ro]p[ter]
aura ea que sunt ad finem
et hoc ad officiu[m] eius p[ro]p[ter] hoc
ut ad finem debite ordinetur
et quibus aliqua via sunt p[ro]
finem que subiacent. **D**icitur p[ro]
videntia humane tamen p[ro]vide
re no[n] subiacent nisi q[uod] t[em]p[or]aliter
opabilia que p[ro]p[ter] p[ri]ncipale po
tunt fieri p[ro]p[ter] p[ri]ncipale p[ro]terita
autem ad necessitatem q[ui]dam
dixerunt quia impossibile e[st] non
esse quod sit. **S**imiliter
etiam p[ri]ncipale inquit humane
necesse e[st] q[uod] p[ro]videntia p[ro]videt
unde q[uod] sequens 3a q[uod] t[em]p[or]aliter
futura s[ecundu]m q[uod] sunt p[ro]p[ter] p[ri]ncipale
in finem humane vite ordinabi
lia p[ro]tinent ad p[ro]videntia v[er]o
t[em]p[or]aliter autem horu[m] importat
ratione p[ro]videntiae importat
em p[ro]videntia resp[ec]tu[m] qu[od]da[m]
aliqua distant ad que ea que
in p[ri]ncipale etiam ordina[n]da
sunt. **U**nde p[ro]videntia est p[ar]tes

p[ro]videntiae. **Q**uod ad s[ecundu]m que
situm r[ati]o dicit idem. **P**ro. eo li.
q[uod] 1o ar. vi. **E**t p[ri]mo ar. q[uod]
aliquis debeat esse sollicitus
in futurum. **S**cribitur eni[m] p[er] v[er]o
Quod ad s[ecundu]m o[mn]i p[ro]p[ter] et
considera vias tuas eius et
dixit sapiam que tu no[n] heat
ducem nec p[ro]p[ter]ore parat
in estate p[ro]p[ter] abu[m] et congre
gat i[n] messe quod comedat s[ed]
hoc e[st] in futurum sollicitari et
go laudabilis e[st] sollicitudo i[n]
futurum. **I**tem sollicitudo ad p[ro]
videntia p[ro]tinet. **S**ed p[ro]viden
tia p[ro]p[ter] e[st] futuroru[m] p[ro]p[ter]
a em eius p[ar]tes p[ro]videntia
futuru[m] ergo virtuosum est
sollicitudine de futuris. **I**tem
quicunq[ue] reponit aliquid in
posteru[m] conservando sollicitu[m]
q[uod] in futurum. **S**ed ip[s]e salua
re d[icit] d[omi]n[u]s ih[esu]s x[pistu]s ut legitur
loh xii loquos habuisse ad
aliquid conservandu[m] quos iudas
deserebat. **A**p[osto]li etia[m] consu
bunt p[ro]p[ter] p[ri]ncipale p[ro]p[ter] que ante
pedes eoru[m] ponebant ut legi
actum in. **E**rgo sollicitu[m] est in fu
turum sollicitari. **I**n contrariu[m]
facit quod dicitur in vi. **R**oli
te solliciti esse in crastinu[m]
aut em ponit p[ro] futuro
sicut dicit. **P**ero. **S**olutio di
cendu[m] est q[uod] nullu[m] opus p[ro]
esse virtuosum nisi debitis c[on]
stantis vestiat i[n]t[er] quas est
vna. **D**ebitu[m] temp[or]is s[ecundu]m illud
s[ecundu]m vii. **A**m negotio temp[or]is
e[st] et oportunitas q[uod] no[n] solum
in exordiu[m] opib[us] s[ed] in initio
ribus sollicitudo locu[m] habet

Vnicuique enim tempori competit
 propria sollicitudo metendi enim solli-
 citudo tempore est ut competit
 Tempore autem sollicitudo vi-
 detur Si quis ergo tempore
 estatis de vindemia iam esset
 sollicitus superflue preoccuparet
 temporis futuri sollicitudinem
 unde huiusmodi sollicitudinem tamquam su-
 perfluum Dominus prohibet dicens
 Nolite solliciti esse in crastinum
 unde subdit Crastinus enim di-
 ces sollicitus erit sibi ipse. I. sua
 ipsam sollicitudinem habebit que
 sufficiat ad animam hominis affligere
 dum est hoc est quod subdit su-
 perfluum diei malitia sua et afflic-
 tio sollicitudinis Ad primum ergo
 dicendum quod formica habet solli-
 citudinem tempori congrua et
 hoc nobis mirandum proponitur
 Ad secundum dicendum quod pru-
 dentiam pertinet prudentia de
 futura futurorum Esset autem in-
 ordinata futurorum prudentia
 vel sollicitudo si quis temporalia
 in quibus dicitur interitum et
 futurorum tamquam finis queret
 vel si superflua queret vel
 ultra presentis vite necessitate vel
 si tempus sollicitudinis parum
 pareretur Ad tertium dicendum quod
 sicut dicit Augustinus in libro de
 sermone domini in monte Cum
 viderimus aliquem servum dei
 providere ne ista natio desit
 non iudicemus eum de crastino esse
 sollicitum Nam et ipse dominus propter
 eorum laudes habere dignatus
 est Et in actibus apostolorum scriptum
 est ea que ad victum sunt natio
 parata esse in futurum propter

imminentem famam Non ergo do-
 minus imprecatur si quis humano
 more ita parat si quis propter
 ista militet deo et

Questionum nomina autem pre-
 ceptum **Maledictus ne esto**
 postquam autem super in septimo pre-
 cepto Saluta libenter et sibi
 prebuit rudimenta ad affabilita-
 tem et amicitiam inducen-
 tia per veram affectionem salutem anime
 et corpori optantia sicut est
 quoniamque libenter salutem ac et
 per bona facta sicut est libenter
 mutuum cum expedit gratis
 tribuere et huiusmodi que omnia
 pertinent ad amicitiam seu affa-
 bilitatem que etiam est spes
 iusticie per quam reddimus equi-
 libris et sibi debemus sicut tunc
 vero subsequenter in presenti precepto
 prebuit rudimenta per que talis
 affabilitas seu amicitia
 minime dissipatur Sed potius
 semper conservatur Et hoc fit
 per verba negativa Domini dicit
 maledictus ne esto qui dicit
 quod malum alteri imprecari ad
 vicium ligare pertinet que ma-
 xime contrariatur affabi-
 litati que quidem in quada-
 m dulcedine et fandi pulchri-
 tudine consistit eo quod dicit
 affabilis qui facis bellis sive
 pulchre Ideo super omnia iussit
 nos a vitiis ligare que affa-
 bilitati contrariantur per omnia
 abstinere quia tales hoc vicio
 laborantes vocantur a philosopho duri
 seu agrestes et per tanto dantur
 hic rudimenta negativa per que
 remoueantur omnia amicitie et

fu affabilit^r repugnancia sicut
 est maledice miseru irridere
 et huius^m p^rmi igit^r quod am
 aae repugnat et malum libent^r
 refertur vel impare uel optare
 et hoc e quod autor. hic re
 mouere intendit du dicit ma
 ledicus ne esto Si curiosus que
 ret que nam esset causa q
 autor pcepta sua pbet parti
 sub mo affirmatiuo et partim
 sub mo negatio huc quesito sic
 rnderi pt q pceptum e im
 periu faciendi aliquid uel no
 faciendi Et ideo ad iusta pre
 ceptoru de calogi que data
 fuerunt alia sub mo affma
 tiuo ut honora prem alia
 sub modo negatiuo ut no me
 chaberis Sic ista tribue debet
 quia ad idem suo mo tendunt
 pcepta ergo affirmatiua ste
 te sumendo dicunt^r pcepta
 sed negatiua dicunt^r phibicio
 nes pcepta affirmatiua
 obligant semp si no ad semp
 Item in pposito autor phter fat
 quia aliqua ex eis sut affir
 matiua ut parentes ama cog
 tos cole et aliqua sunt nega
 tiua ut istud maledice ne
 esto et similia et hec obligat
 semper et ad semper et q
 papue ad uicia ligure ptinet
 que ut plurimu de distiali
 repm pnt unde fac in ep
 m manifeste ondit dicens:
 pms em natura bestiaru vo
 luan et serpentu ceteru doma
 tur et domata st a natura homi
 ligwam autem nulla homi do
 mare pt inquietu malu plenu

veneno mortifero forte autem
 dicit aplis q ligura plena e
 veneno mortifero q pta ligure
 sunt xxiij scdm quod ennat
 autor qui composuit sumam
 de vicijs et vtutibz in tractatu
 de ira que misca describunt^r
 videlicet blasphem a contra
 deum et stios pctm murmur
 contra deu et bonos pcti defen
 sio mendaciu detraho adula
 ao maledictio conuiui i de
 festiui mpperatio contenco bo
 noru derisio prauu consiliu p
 uiciu distordias semantiu
 in distreta taciturnitas pctm bi
 ligwum portatio xumorum
 in distreta iactancia secretio
 missi reuelatio in distreta con
 timatio indiscreta pmissio o
 casum verbum nullatloquiu
 turpiloqu stultitias i locula
 ritas puerere posset aliquis
 que est ratio quare ligura
 sic distraliter refrenat^r huc
 quesito rnderi potest q duo
 sut motus animi vnus qui pro
 credit de deliberatioe et iste mo
 tus no est in platea nra plus
 qui sequit^r deliberatio nem
 et iste e in platea nra Vnde
 autem sic est q queda sunt
 membra que faallina sunt
 ad motum et ad impulsu
 pmi motus statim mouent^r
 sicut ligura et saculus non
 em requirunt magna vtutem
 i mouente et quia distiali
 mu e ligura refrenare quia
 cum sit aptissima ad statim
 moueri ad paruū motum
 anim pueriente rone mouet^r

B. ipsa lingua. Prohinc pcepti in
telligencia et obseruancia e
breuiter notandu q tria sunt
p que quilibet ab hoc pestifero
ligue vicio debet abstinere et
eidem modeste formi appone
pnu e scriptura. Secm est
natura. Tertiu est canonica
iura. Scriptura hoc multu de
testat. Dicit em aplos pma
ad Cor. vi. Reges malediane
q capaces regni dei possi
debunt et tanto gnius qnto
psonam au malediamq ma
gis amare et magis reuerere
xi tenem. Vnde leuitici xv
Qui maledixit patri suo et
matri morte moriatur. Secdo
hoc lingue viciu abhominat
natura quod sic ostenditur
quem admodum ad amicitia
et affabilitatem in cordibz
ut e dictu generandam mit
endani et augmentandam va
let ut plurimu affabilis et
dulcis lingua. Sic contra
lingua aspera et maligna
est querarum et maloru q
om causatiua amicitie impe
ditua et plurimu penitus
destructiua et turpe q ex
neum a ratione videt. ut
lingua canis medianalis sicut
lingua hominis mortalis sit cu
natura contrariu ostendit. Na
constat q natura soli homi
inter animalia omnia dedit loque
lam in quo contulit doctrinam
generalem q verba ex ore
procedentia esse debent ra
tionabilia et medianabilia
vulneru aie sanatiua amicitie

conseruatiua diu nominis lauda
tiua regnatiua non brutali
veneno plena no falsa no adu
latiua no distordie seminatiua
non proximi bonoru denigra
tiua cum hec omnia sint com
conticia sicut pmo posita st
eidem conformia. Est ergo
nature contrariu ut lingua me
brozu nobilissimu humane lau
dis expssimu additu laudatu
et ad pxi comouendu mre
ta faciat hominem pximo odio
sum. Nota pdm scripturas **Adm**
et canones q canis methapho
rice dicitur qnq modis pmo
homo qui e in assiduitate pe
candi ut de pe d m. Prius
Secundo hereticus qui lacerat eae
vinitatem vel detractor qui de
trahendo lacerat fratris famu
iuxta illud. Solue sanctu dce
cambr. q. vii. Tertio ydola
ta ut patet de Pharaone
in Exod. xvi. Quicquid
dixit popus. Non e bonu su
me panem filioz et dce cambr.
Quarto peditator ppter lingua
quia medicinalis est ut m ps
ut mtingat. m lingue canu
Quinto pastor ecclie ppter
custodiam vn canes multi re
xlm. d. Sic rector. **Fortz**
q uultus lingua si absq
serro pass et m panno albo
vno ligata appensa ad collu
portetur hominem facit gnosu
Sed reuera nulla bestia uel res
alia nocet tantu hominibus sed
lingua praua msi custodiat
Vnde dicit solimus q e quida
serpens cui lingua e tantum

venenosa qd si tangit homines
 qd homo tantu liquefat in carne
 et ossibus ex veneno illius fortis
Sic ligura prava tangens ho-
 mem veneno detractionis ipm
 qntu p infamia pt i nichil re-
 soluit. **Et** xxviii^o **p**laga
 ligure commuet ossa **ligura**
 em vniq mali consiliarij uel
 suggestoris quq destruit vna
 totam pmaam quod no face-
 rent mille lupi. **Et** h^c e qd
Et xxviii^o scribit p sapiente
 ligura tua multos comouit eo
 de ca^o. **D**ispert illos **D**egere
 ingentem ciuitates munitas
 destruxit. **R**ocumem etia ligure
 magni et multi ceciderunt in de-
 gladij sed no sic qd interierit
 p liguram suam. **E**t ideo p^uoz
 ligure discordias semantes h^c
 est paraalitates quelforum
 et gibellmoz comouetes et
 conatantes fere ytaliam totam
 destruxerunt. **E**t qd hec vera
 sint satis manifeste meant
Ram pspiciu est qd neminem
 gibellinu vel Buellu origi-
 nam natura produxit sed
 corruptibilis homo ex moroma-
 ta sua voluntate mores p^upos
 et viaa sequens invidijs
 cupiditatib^{us} supbijs et alijs ste-
 leritis habitib^{us} sei miset et
 vagus relaxatur in eis sine qui-
 bus natus. **E**t hoc e autem quod
Peneca in psona natu loqms
 scribit ad luallu epla m. d.
Mepores morunt^{ur} qm nascunt^{ur}
 vel nascunt^{ur} istud non nature
 sed mmi viau. **E**t illa de nobis
 conquei pt et dice quid est h^c

sine cupiditatib^{us} uos genui in
 tumorib^{us} sine pfidia sine pestib^{us}
 quales igit^{ur} bestes exitis. **E**t
 p^utea p^o **E**thi^o dicit phib^{us} mo-
 ralis vtus ex more fit vnde
 et nomen habuit paru dectans
 a more. **E**x quo manifestu est
 qd neq vna moralium vtutu
 natura nobis misit. **C**um
 igit^{ur} morales hitus no anata
 sed ab vsu opacois accedant
 id ad p^um paru fundatores
 et scandalizatores orbis maxie
 ytalie mpeabilis et mpeande
 destructores non a natura
 nec a ratione comoti sed a
 malicia facinorosa vici p^ut
 p^umi et boni comius destruc-
 tione paraalitati malicias m-
 venerunt. **R**am paraales hui⁹
 ppter cupiditatem vici omnes
 honores luam et officia sue co-
 munitatis et patre occupat uo-
 lentes uel ppter superbiam
 eorundem impaetes et stud
 p^umi abhorrentes sibi pace
 ad esse aut ipiq p^umi statu
 p^upero invidentes vel viciose
 excellencie emulantes et ex
 h^uis et ex alijs vicijs defecti-
 bus discordes effecti adu^usus
 se ipos hostilit^{er} insurrexerunt
 vtq^{ue} et subparaali^{ter} tolone m-
 vidiam auaricia et supbiam
 simulantes se ipos subp^upotu
 et noie. **B**uelso et **B**ibellmo
 alterutru offendit. **E**t p^uq
 dem ab ipis p^uncipib^{us} p^umoto-
 rib^{us} e p^upagatu in posteris
 ut filij emitti et ducti in p^up
 iniquitatib^{us} et paraalitatibus
 hodie realit^{er} et psona^o offedat^{ur}

et ad p[er]ualitatis sue p[er]fidiam
potentius defendendos. **F**aliam
et imperium velut p[er]ualitatem
suarum p[ri]ncipalia fundamenta
constituunt. **R**am. **B**ibellini p[er]
eius imperium suscipiunt in quo qui
domini quatuor p[er]ualitatem omnes
seducunt et errant necessitas
rationis et dignitas ostendit quoniam
sicut testatur. **E**vangeli[um] veritas
quod omnis p[er]ualitatem adeo sit p[ro]
quod summi sacerdotum in pontifi
ce sp[irit]uali et imperio temporeali
Imperiale vestigium ad omnes
sp[irit]ualem et temporealem salutem suam
dat. vel p[er]missa de celo que
cum ambo gerant ymaginarii
forme dei statu in dignitate
tante officio distinctione et
p[er]ualitatem ut haberent faciem
in p[er]sonis tam similitudine ex
boni et eterne. penes quam non
est acceptio p[er]sonarum. **E**tiam quod
ignominiosum est credere ut apostolica
sanctitas sacerdotum et potenti
ssima maiestas imperii qui
temporealem et sp[irit]ualem omni
p[er]ualitatem possident in terris
assument sibi patrem vel p[er]
aditatem in eo aug[ustinus] totum iure
verum regnum et ordinem do
mini ad eos noster p[er]tinet
p[ro]pter quod non est verisimile neque
verum quod **F**aliam nec imperium
quorum conscientia deliberatio
nis et vie sancte et iuste nec
p[er] guelfis vel gibellinis vel
contra fuerunt opati ut faciunt
nisi quem ad modum boni ratio
nis exigerit ad p[er]ualitatem
eorundem deuotionem et fidem
dignis fauoribus cognoscendis

vel ad ipsorum inobedientiam
et malicia digna iusta p[un]ie
dis. **N**ec obstat quod ipsi **B**ibellini
quoslibet p[re]sibus iustos **F**aliam
vel ipsi **B**uelfi quoslibet p[re]sibus
iustos imperii quatuorlibet iusta
simos habent ex eorum malicia
obstata suspectos et illis p[er]
vires opponit. **R**atio est quod ma
gis eligunt ipsi imperii p[er]ualitatem
super oppressionibus et toramde
continuum et p[er]uicaciam suorum
ac in sup[er]bis luxuriis cupidit
atibus illecebris temporalibus
et suis corruptibilibus passio
nibus p[er]manere quam p[er]ter passio
nes easdem sub ecclesiastico vel
imperiali iusto ac sancto regi
mine residere. **S**ed quous ad
ecclesia et imperium sp[irit]uale et
temporale regimine dominum quel
libet et tunc omni p[er]tineret
noster. **Q**uous etiam ipsi **B**i
bellini Imperium sibi caput et
defensorem appellat. **E**t quel
libet ipsi pro eis summi pontifices
et **F**aliam domini faciant et
invoquant adiutorem. **N**ec tamen
Buelfi volunt **F**aliam nec **B**i
bellini querunt imperium p[re]textu
iusti domini vel gubernatoris
eorum sed solum in casu defensio
nis subp[re]dij et oportunitatis
p[er]ualitatem eorundem eos domi
nos suos non corde sed labijs
honorantes. **Y**mo sicut frequenter
exp[er]imento videtur. **B**uelfi re
pugnat **F**aliam. **E**t similiter
Bibellini aduersant imperio usque
ad ultimam destructionem ipsarum
p[er]ualitatum p[ro]dictarum totis viribus
opponentes et quod maioris co

fusione est Buelfus in Buelfu
et Bebellus in Bebellum insur-
git et se alterutrum persequuntur et
dissipant quia ex invidia super-
bia et auaritia terrenorum que
sunt contra caritatis et pacis
non possunt nec rationabiliter de-
vota tranquillitate manere
Item quod deusorum et plurimum
ex his parialibus secundum accidens
ad temporum parialitatem et in-
ta videntes se faciunt Bebellios
et Buelfos quorum partes cognite
non fuerunt et qui per parialita-
tem negotia unam unam non
sustinere iactura Insup Bebel-
limus Buelfus et Buelfus Be-
bellimo vntur ex talis vntis
virtute nedum contra ceteros
Bebellimos et Buelfos Sed
aduersus Patrias et Imperium possunt
cupiditatem et possessionem suam
motu defendere et tyrannidem
exercere Et in primis super
cupiditate et invidia et aliis v-
tiosis effectibus diuiciis et po-
tentiis permanere Dignitas par-
ialitas detestanda ab omni re-
ritate et qualibet bonitate se-
mota Dignitas Buelfi et Be-
bellim nominis infelice et odiosa
parsio Invidie et auaricie so-
mes falsitatis et perditionis
amica boni communis et reipub-
licae destructiva tu puritate orbis
ad scandala suscitasti tu homi-
necennam vulnerasti tu mise-
randam ytaliam pace et caritate in-
data Idolozum et belloz cam-
pestrem et ciuiliam calamitate diu-
sam sauatam diuis ad mortem
nisi marum pro omnis debonitatis

supra domina se opponat ve-
tante superioribus dignitatibus et
potentis omnibus penes quas
assupao talis parialitatis adest
Item sicut per Augustinum scribitur in ser-
mone quoniam per ceteros gradibus
dignitas Episcopalis est alacra tanto
si per negligentiam dilabitur ruina
est maior Et propheta clamat dominus
per ore prophetam aduersus poten-
tiam et principes in proposito In-
dite reges et disite iudiciu fir-
mi tunc et probete auxes vestras
quoniam data est vobis potestas a domino
et vnta ab altissimo qui intus
gabit opera vestra et cogitatio-
nes scrutabit Quoniam cum offeris in se-
regem illius non recte iudicatis re-
ge in sua Reuera Buelfi et
Bebellim signati sunt per reges
israhel et iuda qui multo consilio per
phetarum quos decipat medax
astenderunt plura contra Samariam
et Palaad et confusi sunt a
bo Morali Palaad interpretatur
possessio aquarum et denotat
hinc domina cura quodam
tempore multo labore insudant
sed labuntur velut aque flue-
ta Reges vero iuda et
israhel Buelfi et Bebellim sunt
qui decepti a falsis prophetis
et ab inordinatis appetitibus
diuendi et cupiditatibus Rex
mundi in quibus ut plurimum
dyabolus iste qui hec suadet
mentitur Ascendunt igitur ad
ita obtinenda se credunt vin-
cere et confirmantur Gregorius
in moralibus potentes hinc indi-
dum de potentie sue gloria ex-
tolluntur hora qua nesciunt subito

caput et dum pedes fixisse
 credunt casu lubrico ad yma
 laa descendunt. Tercium quod multum
 retrahere debet ab hoc pessimo
 ligore vicio sunt canonica iura.
 Canones enim multum avertunt pu
 nit tales maledicos maxime
 maledictionem contra deum et
 sanctos proferentes super hoc non
 expedit stare quia satis habetur
 de hac materia supra in secunda
 parte prohemiali. Item in
 et in q. ij et ibi requirere et
 pro pmissorum intelligencia ma
 gis in speciali quantum huc pro
 fito congruit est de duobus du
 bitabilibus querendum. Et primo
 utrum licite possit quis maledi
 cere homini. Secundo utrum maledi
 cere sit mortale peccatum. Quod ad
 primum questionem respondet breuiter beatus
 Thomas qui eam format per a se
 q. lxxvi. Ipsi maledicere est idem
 quod malum dicere dicere autem ma
 lum tripliciter se habet ad illud quod
 dicitur. Primo per modum emendatio
 nis sicut aliquid exprimitur modo
 iudicatio. Et sic maledicere non
 aliud est quam malum alterius re
 ferre quod pertinet ad detractum
 que est de iudicio fame unde
 quique maledicia detractores di
 cuntur. Secundo ad cor. vi. Neque
 maledicia neque raptores regnum
 dei possidebunt. Alio modo maledi
 cere se habet ad aliud quod dicitur
 per modum cause et hoc primo
 quidem et principaliter competit
 deo qui omnia suo verbo fecit
 secundum illud per. Spiritus dixit et
 facta sunt. Consequentem autem
 competit hominibus qui verbo

suo alios monet per imperium ad
 aliquid faciendum et hoc instituta
 sunt verba imperium modi.
 Tercio modo ipsum dicere se habet ad
 id quod dicitur quod expressio quodam
 affectus desiderant id quod homo
 exprimitur et ad hoc instituta sunt
 verba optatum modi. Remissio
 igitur primo maledictionis qui est
 per simplicem enunciationem maledi
 centis considerandum est de aliis
 duobus ubi oportet stare quod facit
 aliquid et uelle illud se habent
 consequenter in bonitate et ma
 licia ut ex supradictis patet
 unde istis duobus modis quibus
 malum dicitur per modum imperium
 uel per modum optatum eadem
 ratio est aliquid licitum et illicitum.
 Si enim aliquid imperaret uel op
 taret malum alterius in quantum
 est malum intendens per ma
 ledicere utroque modo est illicitum
 et hoc est maledicere per se loquendo
 quod est contra legem iusticie
 amicie et caritatis. Et ideo beatus
 dicit auctor. Maledictus ne esto.
 Si autem aliquid imperaret uel
 optaret malum alterius sub rati
 one boni tunc est licitum nec est
 maledictio per se loquendo sed per
 accidens quia principalis inten
 tio dicentis non fertur ad ma
 lum sed ad bonum. Continuit
 autem malum aliquid dici impe
 rando uel optando sub ratione
 duplicis boni quique quidem sub
 ratione iusti. Et sic iudex licite
 maledicat illi cui precepit iustam
 penam inferre. Et sic etiam
 Ecclesia maledicat anathemat
 izando sic etiam prebere quasi

impetando mala peccatoribus quae
confirmantes voluntatem diuine
iusticie licet huiusmodi impetationes et
pnt p modum emendationis intelli-
gi. Quiaq; vero dicitur aliquid ma-
lum sub ratione vtili puta qn
aliquis optat aliquem peccatorem
pati egestudinem aliquam aut
aliquod impedimentum vel ut ipse
melior efficiatur vel saltem ab
aliorum noxiamento cesset. Quod ad
scdm questum rñdet idem tho. ea-
q. et li. d. q. maledictio de qua
nunc loquimur e p qua pñciatur
malum contra aliquem vel imp-
tando vel in optando. Velle aut
malum alicuius vel impetare est
contra illud pceptum Dilige pro-
ximu tuu sicut teipm. Et ideo
maledictio scdm genus e peccatu
mortale quia repugnat cari-
tati et nisi esset peccatu mortale
non excluderetur a regno dei vñ
id e ad Cor. vi. Neq; maledicti
neq; raptores regni dei posside-
bunt. Et tanto est gruius qto
psonam cui maledictio magis
amat et reueru tenemur unde
leuit. xx. Qui maledixerit
patri suo aut matri sue morte
morietur. Contingit tamen esse
veniale ppter pñtatem q quis
alteri impetatur vel etiam ppter
pfectum eius qui pferat dum
leui motu vel ex ludo aut ex
subreptione aliqua talia vba
profert quia peccata vboru ma-
xime ex effectu voru pñsantur.

Questum auctoris pceptu
Extimacionem retine
Postqum auctor supra in
xxxviii pcepto pñt rudimenta

ad virtutem prouidentiae indu-
centia que est vnus cuiuslibet
ipius sciendi pñsi flumis s;.
prudentiae p qua quidem pui-
dentiam instrumur quo ex p-
teritis et pñtibus de futuris
disputare ac deliberare debeamus
scdm Tullij doctrinam seu diffi-
macionem et m cetera. Ipse p-
udentiae inimica negligentia
et animo subita opponitur eidem
quia eo ipso q homo est negli-
gens vel subito festinq mac-
tu eo ipso sequitur necessario
q impudens sit et ad pruden-
tem pñneat cum expedit pro-
ptam et faalem de rebus mo-
ralibus coniecturam hñe. Et
hñ fieri nequeunt nisi p soler-
tiam que e qñtus cuiuslibet
ipius prudentiae. Et tanto auctor
in pñti pcepto ad hanc vtu-
tem inducit vñqueq; dum
dicit Extimacionem retine
quai velut inuere coniectura
retine hoc est in agendis
omnibus eam debes seruare vt
aliter et hoc Dupli. pmo
passive ut sit sensus Extima-
cionem retine i tam bene te
habere debes ac si homines ut
de te semp boni et no mali
extimet. De qua quidem
extimacione loquitur Poheaus
dicens sedatus sum extima-
cione i pua coniecturatione
vel infamia. Secundo active
ut sit sensus Extimacionem
retine hoc e cum videris ali-
quem aliq bona opante
qñtutiq; appareat de gñe
donor no statim extimescu

esse boni antequam expiatus uel
ecomiso. Quia sicut Pass dicit
firmi est iudiciu cui tenet ex
net locus ambiguitas relinquit
ubi expimenta pbabilia suffica
gant. Et plus in pmo metha
dicit q vniuqz experto m arte
sua est credendum Nam expi
genaa faat artem p quod E
uangelica. veritas p mattheu
asserit bene a fructibus eoru
cognostetis eos. Et p tanto
Aug⁹ omelia vi quod eadem
trissuptiue n q vii. Non ois
quai velit inuere ep qui dicit
pax vobis sicut columba au
diendus. B quai velit inuere
q non ois pdicator licet bo
pdicat q ppter hoc simplici
est censendus bonus sed plus
eius vita est inspicienda an
vitam coru ducat vel colube
vnde sequit^r coru de morte
pastunt^r hoc columba no h
vmo de fructibus tre vuit pmo
cens est victus eius. i. marue
tus et sine sagne. Et sic re
spicit qd dicit coru de mor
te pasti. alio non est innocens
cum semina tollat. Et hoc m
ferant q coruo equipat^r pdi
cator zophistia et malus
platus. Et hoc ppter sex con
ditiones prauas que m cor
uo reppm ducunt^r m ingre
dme vitoru. Secundo ppter
raucedinem vocis s; puerse
pdicationis quia male p
ducit. Tercio m voracitate
s; oblationu. Quarto m
fetore spūs. Quinto m garru
litate. Sexto m furtu re.

Pro huius precepti declaratione
et obseruatione ac et que con
ipm compete pnt est breuit^r
attendendu q Tho 2a 2e q
xlii in q dicit. Et prudete
e rectam iuror et extmacione
de opandis hre. recta autem
extimacio siue opimo acqrit^r
m opatiuis sicut m speculatis
dupli^r vno p se inuemedo
alio ab alio m distendo sicut
autem doctitas ad hoc ptinet
ut homo bene heat se m acq
rendo. recta opacionem ab alio
ita sollicita ad hoc ptinet ut
homo bene se habeat m acqre
do rectum extmacione ita
tamen ut sollicita accipiat^r
p Eustachia cuiq pax. 3. Ra
Eustachia e bene colectione
tua. De quibusqz. Sollicita
autem e fualitas et pmpa
colectione ad inuencionem
medij ut ait aristles pmo
postioru. Tamen ille plus
qui ponit sollicita partem
prudencie accipit eam coiter
p omi eustachia. Vnde dicit
q Sollicita e hntis qui p
uent ex repentino inuones
quod qtingit. Reuera si qs
bene consideras huius precepti
effectu. videre poterit qd
hanc colectione que e E
stachia uel sollicita p ipm
preceptu induam^r manifeste. B
notandu e q sollicita non
solum se h; arca m uencone
medij m demeritibus sed et
m opatiuis puta ad aliquos
videns aliquos amicos suos
colectione eos esse inimicos.

eijs de
hoc m
dicitur
nomi
res ex
rectam
m exti
poterit
m qnti
mensur
tur p
am p
mthi
pmon
cam p
hoc e
dicitur
adam
nem
extima
tatem
multo
fideret
intellig
est fide
et art
bus h
m p
uel sta
cluston
pmo m
que spe
doctrin
causas
plus
e aliq
nostr
aliter
ex igno
femtar
causar
genaa

eiusdem ut idem philosophus dicit. Et hoc modo polleat pertinet ad prudentem. Inspeculativus verorum nomō pertinet ad prudentem res res extimare secundum mensuram rectam et in fallibilem quod tunc in extimacoe rerū errorē non poterit sicut enim error nō cadit in quantitatem rerū corporalium quā mensurantur uel etiam ponderantur per iustam mensuram uel sanctam pro autem mensura rerū manifestata est ipsarū natura nō ex opinione hominū unde secundum naturam ipsarū extimari debent. Et hoc est quod Seneca libro iij. de virtutibus dicit. Causas prudētiā sequi desideras tūc pūto nem recte viuas si omnia pū extimas et penses et dignitatem rebus non ex opinione multorum sed ex earū natura consideres et constituas per predictorū intelligentiā magis in speciali est sciendum quod qui vult verā et certā extimacōnem de rebus hūanis habere non debet nisi secundum verā expigētiā uel scientiā indicare hanc conclusionem tradit philosophus in suo primo methaphisico dicens quod scientia que speculatio est causarū maxime doctrix est. Nam hī docent qui causas reddunt. Et primo ipse philosophus post posteriorū dicit. Scire est aliquid per causam rei cognoscere propter quod nec potest aliter se habere. Et sic non ex ignorantia rerū non ex solēmitate verborū sed rerū et causarū. Certa scia expigētiā et opacōibz manifestis

debet sapiens pū res omnes extimare ac eā iudicare quia sicut scribit Aristoteles primo methaphisico. Sapiens est posse assignare causas et cognoscere rem per se. Et propterea dicit. Nulli in officio. Nec quicquid agas aug rationem probabilem reddere non possis. Ad hoc bene facit quod Seneca de forma hominis vite dicit cuiuslibet facti causā inquirere et tū in ea inueniens causa cogitabis. Nam sicut ex scientia cause ad cognicionem effectus puenit. celerius et clarius sic ex causis ignotis nec eorumque deinceps scientia erit nec perfecte poterit iudicari quāde hinc supra occasione de tali per questione inuestigare videlicet vtrū sit melius pro republica quod omnia iudicia et hūana negotia terminentur iudici extimacōne iudicio quod legum arbitrio uel equo et quod melius sit quod committatur iudici extimacōe et iudicio probatur. Et primo sic ille qui melius considerat et cognoscere potest veritates personarū locorū et temporū est magis idoneus ad preferendum iudici et terminanda negotia quā ille qui magis considerare potest aug. iudicio est quia talis melius potest discernere et extimare quod iustum est et iustum et quod expediens est et quod non. Huc dicitur sic est quod iudex melius extimare ac eā considerat potest per dicta quā lex quia lex considerat personas loca et tempora.

tantum in genere non autem in
specie et in particulari hanc
personam et hunc locum et hoc
tempus ergo iudex est magis
ydoneus ad iudicia extimanda
uel proferenda quam lex secundo
sic illud quod magis potest et
que bene timari per pauciora
non debet fieri et timari per
plura. Sed iudicia et omnia ne
gotia humana prout timari solent
per extimacionem et pruden
tiam naturalem iudicis per
quem omnes leges humane sunt
ad inveniende uel saltem per pru
denciam naturalem et iustitiam
ergo est melius quod timeantur per
prudentiam naturalem iudi
cis et per uirtutem iusticie quam
per multitudinem et siluam legum.
Tercio illud in quo magis ui
get iustitia apertius et ad iudi
candum sed in iudice uiget
iustitia maiore quam in lege quia
iudex est iustitia diuina lex
autem in diuina ergo cetera.
Quarto sic legislator non
potuit uel potest omnes casus
prouidere quia operabilia huma
na habent diuersitates innume
ratas unde ab uno homine et
maxime in breui tempore con
siderari non possunt unde dicit
lex quod plura sunt negotia quam
uocabula et non possunt omnes arti
litum sigillatim comprehendere. Et
etiam quia lex de futuris que
incerta sunt nobis. Iudex au
tem potest prouidere omnes casus
qui occurrunt quia de presentibus
iudicat. Ergo melius est quod respu
blica atque quamquam iudicia iudi

cum extimacionem et iudicio com
mittantur quam legum arbitrio.
In contrarium dicit aristoteles primo
ethicorum ubi hanc determinat
questionem dicens quod omnia commit
ti debent et disponi per leges
pauissima autem sunt commit
tenda iudicibus quia solum illa
que sunt per legislatorem le
gibus determinata. Et hoc probat
triplex prima ratio sic formatur.
Ille qui plurimum et longo tem
pore considerat illud quod iustum
et quod iniustum et quod expe
diens potest hoc facilius assignare
et terminare sed legislator lon
gius tempore considerauit
et expugnata longam uidit
quid iustum et quid iniustum
quod iudex considerat non
potest nisi per ipsum uitae suae ergo
potest legislator per legem melius
proferre iudicium quam iudex et
hoc intendit aristoteles primo et
ethicorum in primo. Et ad dicit le
gislatores ex multo tempore
considerantes habent iudicia
autem super iudicem ex subito
id est repente. Secunda ratio
cuius sic formatur. Difficilis
est reperiire multos sapientes
adiudicandum quam paucos. Pro
igitur in qualibet ciuitate re
quirantur ad unum unus sa
pienter. Difficile erit reperi
re et tot iudices una autem
lex sufficiat omnibus ciuitatibus
in similibus casibus ergo facilius
est iudicare per leges quam per
iudices. Hanc rationem tan
git aristoteles dicens unum
habe et paucos facilius est.

quoniam multos bene sapientes et po-
tentes leges ferre et iudicare.
Tercia ratio talis est quoniam ille qui
debet iudicare perfecte est magis e-
longatus et exoneratus ab illis po-
ssessionibus que iudicium perturbare
possunt tanto ille ad iudicium est aptior.
Rursum autem sic est quod legislator
et lex data per ipsum magis sunt
elongati et exonerati a passionibus
odii et amoris ab affectione ipsius
comodi quoniam iudex cuius ratio est
quia legislator fecit iudicium in
communi et ad omnes in genere si-
ue sint odientes siue amici siue
proximi siue extranei non om-
nino potest respectum quia iudicat de
futuris iudex autem iudicat de
presentibus que aliquando uel titulo
pertinent ad deum propter affectionem
odii uel amoris comodi uel
incomodi ipsius ergo facilius
fertur et potius iudicium preter
quam per iudices. Hanc rationem
tangit Aristoteles primo ethicorum
ubi sic dicit omni autem maxime
quia iudicium legislatoris non secundum
partem sed de futuris et uni-
uersalibus. Alias profecta profectum
am et iudices iam de presentibus
et determinatis iudicant ad quos
et amare iam et odire et propter
comodum sepe sunt annexa et
non possunt ad huc sufficienter ui-
dere verum sed attendere mundi-
cio ipsum delectabile aut triste
ad primum contrarium dicendum
quod non concludit simpliciter quod me-
lius fiat iudicium per iudices quam per
leges sed solum concludit quod
ea que non possunt providere
legislator melius per iudices iudi-

cantur et sunt iudicium committenda et hoc de plano conceditur
ad secundum dicendum quod huma-
na iudicia non eque bene tene-
nantur per solam prudentiam na-
turalem sicut preleges quam leges
cum hoc quod emanant a pruden-
tia iudicant etiam per longam ex-
perientiam et inuenta sunt iusta
et utilia. Ad tertium est dicendum
quod illud quod dictum est quod iudex
est iustitia animata metum et
dictum est quia sola lex non fert
iudicium sine ope iudicis qui est
aiatus. Ad quartum dicendum
est quod verum est quod in his casibus
quos non prouidet lex iudicium est
committendum quod hoc non est con-
tra id quod dictum est. **R**esponsum primum auctoris
preceptum. Consultus
esto postquam auctor super prebit
rudimenta pertinet ad modum
cognitionem ad plures partes pruden-
tie videlicet ad media pruden-
tiam et sollicitudinem. Rursum verum
primum preceptum subsequenter prebet
rudimenta pertinet ad modum
cognitionem que est unus
rudimentorum ipsius secundum primum flum-
inis scilicet prudentie pro quam qui-
dam cautionem instrumentum quod
bonum a malo uel a falso cog-
noscere et discernere valeamus
unus hec autem virtus est pruden-
tia valde necessaria. In illius
perficienda ratio est secundum Tho-
ma primum quod solius quia in contin-
gentibus particularibus cum que
prudentia versatur verum
potest quoniam ad misterium falso et
bonum malo et hoc propter multi-

formitatem horum opabilium magis
sepe bona malis cooperantur et
mala habeant speciem boni. Co
siderans ergo autor quod hec virtus
prudens valde et necessaria p
rationem antecedentem ac etiam
p alias rationes inscriptas v
nūquāq̄ induat ad hoc preceptum
Dicens Consultus esto quā
velit inire q̄ talis sis ut ne
dum alius sed t̄p̄i consulere
possis. Vbi notandū q̄ consilia
dantur a quo consiliū petitur con
sultor v̄o qui consiliū ab alio
petit. Pro huius precepti intel
ligentia ac etiam obseruācia
est breuiter sciendū q̄ta sunt
que ad obseruāciam huius pre
cepti inducere debent. Primū
scilicet scriptura scdm̄ e ip̄ia p̄ce
pti etymologia. Tercū e
brutorū naturalis industria
p̄mo ap̄lus dicit Ad Eph. v. Vi
dete quō caute ambuletis nō
q̄ insipientes s̄ ut sapientes r̄
Itē vi facit vna q̄stionem
Quid amplius scilicet h̄ sapies
Et statim ad eam r̄ndens sub
dit Dicens nichil nisi ut p̄gat
ubi est vita. Ad vitam p̄ge
et ambulare idē ē. Quod
ergo obstat ibi dicit ap̄lus
Videte quō caute ambuletis
hoc subiūgit expositiue nō q̄
insipientes sed ut sapientes q̄
dicit sapientes hoc s̄nt amplius
ab insipientibus quia ambulant
ad vitam. Itē ergo. P̄ceptum
in moralibus distinguere verā
sapientiam a falsa dicit ap̄us v̄a
sapia ē q̄ ligura manū et
oculus nō discordat. Ille vero

scdm̄ verā eius intencionem est
sapientis qui quod ligura dicit
manifestat et oculo m̄t̄is
bonū finem dirigit. Videte ergo
inquit ap̄lus quō cauteambu
letis ut s̄ ligura v̄a sit m̄t̄is
de et cor v̄m sit in v̄tute
dext̄e et tandem ne sitis in
tenebris. Oculis sit in v̄o ca
pite. Sicut autē ista sunt dicta
sic v̄m̄salit̄ p̄nt tamē ad p̄o
ptū m̄m̄ applicari singularit̄
et maxime de p̄ncipibus et
rectoribus quia caute p̄us in
vestigare debent de quibus ne
sciūt. p̄d. Auxis sapientis q̄rit
doctrinam. Item caute debent
discernere et iudicare de quibus
audiūt. Itē. Qui audit sapien
iudicabit gentes. Item etiam
cautus fortis debent exequi
cōm̄ mandata que discrete iudi
cauerūt. p̄d. xxiii. Vir sapiens
fortis ē et vir doctus validus
et robustus. Qui autem actu
iudicariē correcedm̄s exant
caute et sapienter et t̄uc nō
ut insipientes sed ut sapientes
ac etiam prudentes. Istos t̄res
pedes mouent. Bene ergo d̄
videte quō caute ambuletis i
prudens quia prudentia est
v̄ta vias agibilis vi. Et h̄c d̄
Secundū quod inducere debet ad
huius precepti obseruācia est ip̄ia
precepti etymologia. Consultus
enī quā conspicuens ulterius d̄
s̄ ultra sup̄ficialem rei appen
sam vel consultus dicitur quā
conspiciens intus q̄d d̄ ē q̄
esse cauti. Nam cauti dicitur
quā cauens int̄ que quidem

condiciones competunt bono con-
siliario. Ad bonum autem consili-
arium pertinent tria habere et tria
vitae. primo namque debet habere
sapientiam. Ambrosio hoc scilicet deo
fuisse. Qui se committit ei que
non putet plus sapere quam ipse
qui querit consilium. Unde idem
Ambrosius. Necessesse est ut persistat
ut sit a quo consilium petatur
quoniam ille qui petit. Et sequitur
qualis debet esse sit exemplo
et usu peritior sit principia sol-
uat pericula demittat in men-
tia expediat remedium ferat
et non sit patiens ad soluendum
bonum sed etiam ad subueniendum.
Et quia ratio talis invenitur
secundum vi. Consiliarius sit tibi unus
de mille. A tali ergo consilia-
rio scire perit perit consilium in
Thob. iii. Consilium semper a sapi-
ente perquire. Contrario di-
citur secundum viii. Cum fatuus non
habeas consilium bonum. Non enim dili-
gere potuerit nisi que ipse pla-
cent. Intus sapientem consiliarium
et fatuum talis assignatur diffe-
rentia quia fatuus non respicit
nisi principium facti sapiens aut
finem respicit et ea que sunt
ad finem. Cum bonum conuenit quod
in Esopo dicitur. Prout agas
prudenter agas et respice finem
ferre mora volo ne grauiora
feram hoc ex eo illi principis
qui emit sensum a pho comp-
bat qui dum cedulam emisset
in qua scriptum erat in omnibus
que acturus es semper cogita quid
posset accide quam cum princeps
accepisset huius aureis in foribus
pallaci destitit mandauit post

vero tempus quidam eius mi-
nima ordinauerunt ut et cum
barberio ut ipsum principem in-
gularer. Ipse cum intraret
per fores et scripturam legeret
cepit in eius aspectu tremere
et pallere. Quo viso princeps
eum capi fecit et inuis con-
tinentie veritatem extorques
sibi pepit. Si actores scelus
interficia fecit per quod patet
quoniam utile sit in omnibus sine
pensare. Scio huius debet insti-
tutam ipsum solidante ut sit non
timore uel amore uel cupiditate
in consiliis dandis moueat.
Unde secundum xxxvii. Ante
omnem actum consilium stabile illi
enim sunt stabiles et firmi con-
silia qui sunt veri amatores
secundum ubi super. A malo consili-
ario sua animam tuam. Chalus
consiliarius esse dicitur qui pro-
mit commodum corporale et
per utilitatem communem uel factum
hominis facto dei. Et talis per
instabilis. Et secundum quod valant
comoda que intendit. Tercio
debet habere longam experientiam
rerum. Debet namque consiliarius
experientia multiplicata esse in
distris et prosperis. Et ideo
merito eliguntur penes consilia-
rios quod dicit Ambrosius in pro-
hemeron. Omne prima. Bene-
dictus in consiliis est utilior pro-
terea dicitur secundum xxxv. Qui
prosum amari iudicium. Secunda
in huius signum precepit dominus
propsi. Pro in. Vade congrega
filios israel seniores. Et in. xi.

Contra regem m^o h^o de senectute
bus quos nosti senes esse po-
puli r^e Herobeam relinques
consilium semel ap^o delicta
tercy r^e p^o Traa etia sunt
a bono consiliario vitanda
p^omo vitanda e festinancia
subita ide deliberandum du-
quitquit statuendum e semel
ut Seneca Ep^ola d^on^o Traa
supies no mutat consilium Con-
silia insup debent esse exa-
minata et cu deliberaco distu-
ssa aut Damascen^o h^o n^o ca^o
p^om^o prudent^o est b^on^o consi-
liari v^o Ethic^o d^o conie-
tator Pona consiliaco e hi-
tus coiecturaturq^o scdm ratio-
optm et operabiliu a Pona
consiliator e cu adest talis
habitus et p^o omia consilia
co meditaco et intellecto h^o
p^ostrutaco p^o longum t^op^os
generacoem recipit in qua me-
ditacoem honestum semp p^opo-
nendum e vtili et bonu com-
mune p^o et sume quod est
ad honorem dei comodo h^ou^o
Et hoc scdm Tull^o m^o d^o offic^o
c^o xv Pado vitanda e crude-
litas n^oq^o en e vtile quod
est crudele aut ide c^o xi Pado
quod est in humanu nec est
faciendum nec consiliodum
Saut expellere p^ognos de civi-
tate aut idem c^o xi Ter-
no vitanda e ira quia ira
impedit am^o ne possit che-
veru vnd Beeg^o m^o Regist^o
Ira si semel metem posside-
cepit iustu esse deputat q^o
crudele e p^o tanto bene dicit

in p^ou Seneca Duo autem p^ou
contraria consilio s^o festinacio
ira Terau quo m^odu de^o ad
h^ou^o p^ocepti obseruanciam est
brutoru naturalis industria
officiu en prudentie e non
plum p^oterita cogitare si p^onaa
mala acta cauere debere hoc
faciens et obsequans auctoris p^o
ceptum obseruat in eo q^o dicit
Consult^o esto habet^o de hoc
leons exp^om qui dum p^o viam
mredit ne in omia a venato-
ribus possit sua vestigia cauda
destruit Monuit^o qui sunt
venatores m^osi demones quid
e cauda vestigia in facta dele-
re m^osi factis posteriorib^o cau-
tulos^o p^oora destruere Nam
cauda animalis e posterior p^os
corporis sicut sensus ostendit
Item officiu sapientis e no so-
lum p^ocauere p^oterita et p^onaa
sed etiam futura p^ouila con-
tingencia de hoc exp^om habet^o
de mergulo qui dum caput
in mare mergit auxilium om^osig^o
cognoscit tempestatis iudicia
Nam nautas futue t^ost t^opestati
clissimu signu e q^on merguli
ad litta fugiunt cum clamore No
raliter semp en dum tempe-
stas in vndaru eleuacoem ve-
tis supbie flantibus ponet^o
tute ad t^oram humilitatis cofu-
git^o que n^oq^o patit^o tem-
pestatem Exm etia habem^o
de hoc de coluba que p^o aerem
volitans videns accipit^o con-
se seuire statim se ipam ad
t^oram dimittit et sic secura effi-
cit^o Monuit^o ho volat p^o aera

cum de se cogitat magna sed vi
dens contra se dyabolū venien
tem p̄temptacōnem supbie debz
statim se inclinare ad terrā per
hūilitatem et p̄pe fragilitatē con
sideratōis unde s̄m n̄ dēp̄me
cor tūū et sustine. Quēdā alijs
posset de tali q̄stione vtrū hō
debeat se om̄ibz p̄hūilitatē subi
cere hūc q̄stionē rēdet tho 2a
2e clxj d. q̄ m̄ hominē duo p̄nt
considerari s̄z id quod est dei
i quāq̄ p̄tinet ad p̄fectionem
et id quod ē hominis i quāq̄ p̄
tinet ad effectū. hūilitas aut
p̄pe respiciat reuerentiā qua hō
subiacet deo. Et ideo quilibz hō
s̄m id quod sūū est debz se au
libet p̄ximo subiacē quāū vtrū
ad id quod est dei nullo s̄ absp̄
p̄iudicio hūilitatis p̄t dona que
quis accipit p̄ferre domo que
alteri appaerit collata. S̄t̄ et
nō hoc requirit hūilitas ut ali
quid id quod sūū est m̄ se ip̄o
subiacat ei quod ē hominis i alio
Nōquid oporteret ut quilibet
reputaret se maiorem quolibz
altero uel alio p̄t tamen alijs
reputatū aliquid bonū esse m̄ pro
ximo qd̄ non habet uel aliqd̄
malū esse m̄ se quod nō ē i alio
Et sic absp̄ falsitate p̄t seare
dere et p̄iudicare om̄ibz vili
orem se defectq̄ occultos quos
m̄ se recognoscit et dona dei q̄
m̄ alijs latent. *xxxij p̄ceptum*

Tricessimū s̄m̄ auctoris
p̄ceptū vtrū virtute
postq̄m auctor m̄ superioribz p̄re
buit rudimenta aliqua induc
tia et informantia ad iusticiā

et prudentiam p̄ quas v̄tutes
duo paradisi flumina designantur
Quis vtrū m̄ p̄nti p̄cepto p̄bet
rudimenta inducunt ad
tercū paradisi flumē videlicet
ad fortitudinē dūm dicit vtrū
virtute p̄ro auq̄ p̄cepti m̄
telligentiā et euidenciā est
sciendū q̄ s̄m̄ Pullū et ali
os antiquos sola fortitudo no
men v̄tutis accepit et obtinuit
eo q̄ i v̄tus existit ex ea dicta
sit. Solheaq̄ dicit q̄ s̄us v̄ri
bus m̄tēs nullis sup̄et adūp̄s
perum dūm aggrēditur forti
tudo ē appellata dūm patitur
adūp̄a dicta ē p̄aerēcia sed ab
eo q̄ ē stabilis cū bona dicitur
constancia plura sūt nōia
s̄ v̄tutū vna m̄ dicit magis
velis q̄ ad p̄aerēcia et con
stancia fortitudo sit genus h
sola v̄tus de ceteris aperte
ostendit qualis m̄ interioribz
homo sit quid velit quid vale
at et quid possit. Et regē quia
lis v̄m̄st̄s ap̄ut se lateat
illata cōtumēcia p̄bat. Unde
ē aliarū v̄tutū p̄batina et
examinatua. Quod quodam
exō compbat. Cum em̄ qd̄a
olym̄ nomē p̄h̄i sibi arrogā
ret quidā p̄h̄us s̄t̄ volens
vtrū verus p̄h̄us esset. Et
em̄ p̄h̄i valde p̄aerētes cū
multis i iurens aggressus ē
at ille volens videri p̄h̄us
cumq̄ i iuriā p̄aerēs trāisset
ille qd̄ latebat intus ferre
nō valens dixit ad illū. Nūc
vero cognouisti me esse p̄h̄m
cū ille rēdit cognoueram em̄

si tunc pnt em aliqui mali
 virtutem hanc simulare et ad
 tempus arripere si no diu
 seruare si in m uiribz fuerint
 sepe tacti Et hoc e qd clae
 ostendit Tullius in Perhoriza
 sua ex ipia diffinitione dicit
 q fortitudo est considerata pi
 culoru susceptio et laboru duri
 na ppassio Et vero homo for
 tis arduu quoddam pialu et do
 lorem et quostumqz gues euen
 tus vsqz ad ultimam depoten
 tia humili paaencia suffert
 hoc est quod comentator scribit
 in Ethica dicens Vir pe for
 tis vilipendit mortem in ag
 grediendo et relinqdo quod
 aggredi et relinqui oportet
 nec obstat sed facit ad pposi
 tum qd Ethica 4 p^o phus dicit
 paaencia tribulant et contri
 bat bñm quia posito q ipa
 acacia graua iustu et vir
 tuosum turbat in carne que
 sensibilis e ppter passionem
 doloris ipm tamen in mente
 fortificant et ad paaenciam
 eazundem in anima ut forte
 et virtuosum inremant Idcirco
 non qui grauat et estatur
 in mente sed qui humilitate
 et voluntate bona sustinet tri
 bilia fortis e hoc autem est
 quod ipse comentator in Ethica 4
 dicit qui terribilia sustinet nec
 pstrat fortis e qui tristat
 est timidus. Quare fortis
 huius vere habitu et pseue
 rans in virtute seu fortitudi
 ne sua velud triumphalis vic
 tor meret summe laudis dra

demate et excellencia p mñ
 coronat hoc e quod tradit sa
 cra scriptura in c. dicitur **Amor**
 dabo edere de ligno vite qd
 est in paradiso dei mei esto
 fidelis vsqz ad mortem et dabo
 tibi coronam vite Et bern
 hardus in quadam Epistola
Beata es si pugnando moriar
 quia mortuus mori corona
 beris **De** autem tibi decima
 do pugnam qua perdis victo
 riam et coronam **De** noie
 virtutis tactu e supra in sda
 phennali parte e in Et ibi
 ponit vltus p uirtutis ppter
 rationes ibidem assignatas qd
 prudens idcirco si licet lacus
 videre valebit pro pdictoru
 intelligencia magis in speciali
 est de infra scriptis dubitabilibz
 quendum Et pmo vtru for
 titudo magis consistat in ag
 grediendo an in sustinendo
Secundo quod modis cogno
 stat vera fortitudo a ficta
 vel appareta **Quo** ad pmo
 questum dicendu e qd scdm
 phm fortitudo magis in susti
 nendo consistit qm in aggre
 diendo quod tphi comparat
 pmo sic Aggredi em e for
 acius sustinere vero est debi
 lioris quia aggredies compa
 ad sustinentem ut foracior ad
 debiliorem ergo maior virtus
 requirit in sustinendo **Secundo**
 sic maior requirit fortitudo
 in sustinendo pns malu qm
 futurum sed aggrediens vma
 gmat malum ut futurum su
 stinens aut q malu pns pre

potius. Tercio sic aggredi sub
ito fieri potest sustinere autem re
quirat durabilitatem tempus
ergo maior requiritur fortitudo
in sustinendo quam in aggrediendo
potest etiam hoc aliter probari. **Primo**
dicens qui est tamquam agens age
videtur delectabiliter magnam studet
maioritati et honori et victorie
ac etiam premencie que sunt
appetibilia sed sustinens est comiso
patitur naturaliter refugibilia
puta confusionem dampnum ictus
et huiusmodi. Et sic patet quod ma
gis est sustinere que sunt con
naturam quam aggredi que sunt
quodammodo appetibilia saltem in
apparenti in hoc casu. **Item** re
aggrediens videtur intendere
bonum suum quia agit propter fi
nem et agit per se ex inten
tione sed sustinens patitur sim
plicitate malum propter intentionem et
per se ad idem questum dicendum
quod prius in **ethico**. Et quod sex
modi fortitudinis non vere si
apparentis. **Primus** namque mo
dus fortitudinis non vere si appa
rentis est cum homo est fortis solu
propter verecundiam quoniam si timet
verecundiam et appetit honorem.
Secundus modus fortitudinis non
vere si apparentis est servilis
quoniam homo est fortis solu timo
re pene quia coactus non potest
fugere et pro tanto quidam fecerunt
comburi naues ne populus fuge
ret ad eas. **Tercius** modus for
titudinis non vere est vel dicitur
militaris que solu fit propter
amorem expugnationis quia expug
natio pugnant ut dicit **Aristoteles**.

quod in singulis videtur et expugnationis
quedam fortitudo esse. **Item** in
quolibet negotio audax et sine
timore operatur et exoptat ut ve
gecius de re militari dicit quod
nemo dubitat facere quod se bene
didicisse confidit quoniam vero desit
et expugnationis primi sunt qui su
gam arripunt fortis autem
vera fortitudinis magis timet
turpitudinem quam mortem. **Item**
tunc modus fortitudinis fidei
est civilis quia velut bestie bel
lorum praeda non agnoscunt
ideo ad bella sicut bestie impe
tuoze distulerunt. **Item** tunc mo
dus fortitudinis non vere est
impetuosus et furiosus quia
tales non sunt fortes nisi pro
furiam et quoniam tales resisten
tiam invenit statim fugiunt.
Item tunc modus fortitudinis non
vere est consuetudinalis talis
fortis est quia in multis exitat
praedis et plerumque in quibus vivit
et fuit fortunatus. **Septima**
vero fortitudo est virtuosa quod
est propter bonum virtutis et propter
bonum commune et propter solam vir
tutem. Et qui in pauidus
est circa bonam mortem que
est secundum bellum dicitur vere fortis
et consistat vera fortitudo
principaliter in repugnando timo
res circa praeda bellicorum et in
moderando audaciam. Ille autem
qui timet timenda et non
timenda vel qui audet audenda
et non audenda non dicitur
esse fortis. Sed fortis est qui
timet timenda et audenda
et sequitur et dicitur tunc proprium.

Incipit tunc auctor p
ceptum Proco lude post
qm auctor in quibusdam sup
positis pceptis pbiit rudme
ta ad affabilitatem mēuētia
p quam quidem vītute mīstū
mz qualiter cum alijs in vrbis
et factis et factis cōtate de
benius et ex tali cōtatione
nōnulli amīage hīntes exce
dunt quia aut deficiūt p
agrestes et dicit qui mīq so
lapari uolunt vmo solacii
volentibus sūt onerosi aut
excedūt sicut adulatores hyst
ones et distoli p tanto dat
nobis auctor hoc pceptū p
quod mduce mēdit nos ad
eūtrapeliā que ē vrbis
que docet moderatos et hōe
scos ludos cum quibz consue
uim exēre oportet et
scdm quod oportet Consi
deratis tamen mīstancīs lo
a tempore psona et talis lu
dus latus vtilis ē et concessu
scdm quod p p aristoz m
Ethi Et hoc ē quod mte
dit auctor Dum dicit Proco
lude quāi velit imēre q ta
lis ludus adeo simplex p
eo q nulla ī mīdicia nāu
dia vel iactura ex tali ludo
generet De tali honesto
ludo vide supia in sda pte
mali parte § xxviii ac et
multum plene de hoc mīe
acū mechamāru videlicet
in septima que theatra mīu
pat a teatro dicta ubi p p
cōueniebat ad ludendū ut ait
hugo in dydasto parte tertia

Et sic qntū ad hunc ludum
sufficit remissio de xxxviii
Incipit tunc quartum auctor
ne pceptū Aleam fuge
postqm auctor in pmo pcepto
pbiit rudimenta affa
bilitatem et amīabilitatem
pseruanda quod fit p eūtra
peliam que ludos honestos
et latus cum quibz cōmūis fa
cere docet ut est ludere teo
et silibus iocis Nūc vero in
hoc pcepto subsequēter mīstū
fugere ea que amīagam et
affabilitatem dissoluit et
distrumpit verū quia aliquis
forsan arde posset q ludus
alearu foret latus et rearea
tus et p cōsequēs lūte ex
cendus Ideo auctor dubiū istud
remouē mēdit Dum dicit
aleam fuge quāi velit dūe
seu ī mēre q p talen ludum
licigia sapia fuit homīdia
gmitat plurima nec non
de amīab p her ut plurimū
efficiat mīma et sic p qus
affabilitas et amīaa dissol
uit ac eā humanis cōuict
et hoc facit qnat Pro
hūic pcepti mīlligenaa ac
obseruāaa est notandū q qū
or sūt p p que retrahē se
debent homīes a ludo alearu
et taxilloru et tales ludos pe
mā fuge p mī ē magnitu
do et multitudo pctor scdm
ē turbaco multiplex p p
Terū ē mīstūaco multiplex
inde pueniens Quartū ē vī
dicatō dūia terrens seu pū
ens Circa p m est sciendū q

autor qui compilat sumam
 de viciis et virtutibus in titulo
 de auaricia in c. xxix de lu-
 soribus annat xvi pda que
 in ludo taxillorum committuntur
 pmi est desiderium lucrandi quod
 ex cupiditate puenit que quide
 omni malorum est radix venenosa
Ad Thymoth vj Scdm e vo-
 luntas spoliandi pxi quod
 ex pda rapine puenit **Secu**
 est i mpiria sue crudelitas
 nimia vellet em eu spoliare
 si posset camisia et bracia qd
 latrones i nemoribus non faci-
 unt qui spoliant pgnos **Ter-**
 tium est usura maxima **ix**
 pxi no solu in anno uel in
 mense sed eodem die uel mo-
 mento **Primi** e blasphemia
 dei et sanctorum **Secundum** est
 purum **Septimum** e mendacium
 et alia verba oiosa i uiriosa
 contumeliosa et mperiosa **Oc-**
 timum e corruptio promorum q
 ad ludum inspiciendum de con-
 suetudine praua veniunt et ad
 ludum puocant **Rom** est
 furtum quia lusores quq mo-
 pia cogente distunt furari
 unde pluri^m inde sequit^r **Suppe-**
 diu **Decimu** emen falsi quod
 committit^r ex certa scientia in
 falsis taxillis faciendis vel
 commutandis uel locandis **Un-**
 decimu pda hominadi **Ram**
 de ludo venit^r ad verba et de
 verbis ad verba et de vbei-
 bus ad vlnera et deinde ad
 hominadia **Quodecimu** fatus et
 decipio **Ram** qui melius nouit
 ludere melius facit **Decimu**

terau est ydolatra pda quia
 de taxillis facit deu suu qz
 ad pceptu taxilli de suo elar-
 git^r quod no vlt largiri ad
 pceptu dei **Decimu** quartu
 e fraco sollempnitatu **Ram**
 in papus festis committunt
 lufores ludu suu **Pr** quod
 essent lapidandi sicut fuit
 lapidatu ie qui collucebat
 ligna in subbato **Decimu** qutu
 pda ire **Decimu** sextu omis-
 sio bonoru que in illo tpe fa-
 ci deberent **Surca** item e
 etiam sciendu q p p m do-
 mo multiplic^r ira pntu sequit^r
 ex ludo **Si** uxoriat^r e ma-
 xoris et totius familie et
 etiam verba et quq verba
 et quq inter lusores odia
 et exhereditatio filioru et p-
 stitucio filiaru et vxoru **Sur-**
 ca terau notandu q in lufor-
 bus reppit^r xij magne fa-
 tutates et stultie **Prima** e quia
 lufor viliissime dne se subie-
 cit fuitu du se astingit fa-
 ciendu qd taxillus peperit
Peneca si videas mure alij
 mure domari nuq risu tene-
 as quito magis ridiatu **3os**
 annu qd moris valoris e
 vni homi domari **Pda** e
 quia ipse ad pceptu taxilloru
 largit^r quod no faceret ad
 pceptu dei **Surca** est qm
 btus martini quia non solu
 medietatem pallij dat sed
 quq totu et etia bracia
 et indy sequit^r **Imi** suu s
 dyabolu **Terca** e qz postip
 cognouit malicia dmi suu cu eu

et que eius sunt ip̄e potius
verū deum abnegat qui n̄
ei nocuit sed omnia bona fecit
Quarta fatuitas 3 quia illi
iurisdictionem et iudicium se sub
iecit qui nunquam recte iudicare
noit quia taxillus semper
alteri tribuit quod suū non
est Quinta quia defectator
que 2 in commutatioe cum q̄
suū cambis dūne glorie p̄p̄t
q̄d nō solū stulticia s̄ vesa
mia videt̄ esse Sexta ne
ociosus sit oiosa agit T̄ta
p̄ritando oia oiosa p̄ctū
ridiculū 3 Septima quia
consentit q̄ hostis eius fure
tur ei vnam de p̄ciatoribz
rebus quas ip̄e habeat s̄
tempus furem 2 dicit lu
pores temp̄s non attende
quid dñs dicat Si sciret
p̄familias r̄ luce xij p̄d
lusor affectat q̄ lusor uel
fur veniat et furem ei vita
suam Octava quia ip̄e p̄p̄s
mambus se et sua conu
nit et p̄dit quem dei filius
mambus crucifixus redit
et videtur magna ingratitudo
q̄ homo deum impiet
nat in illa pte corporis
qua dei filius p̄ illo tantū
dolorem sustinuit Nona
quia lusor facere posset o
pus ad p̄p̄am vtilitate et
p̄ximi edificacionem et dei
honorem et ip̄e facit opus
quod sibi dampnosum 2 et
et p̄ximo scandalū et deo
contumeliosū Decima quia
ip̄e ludit et in aria sumi

iudias contra eū lata 3 f̄ma
mortis Undecima cū puer nō
sit opibz puerilibz gaudet Se
neca auctoritatem habemq̄
senā et puerorū vicia dubiū
non ē puerorū esse fingere
exatū militibz et peditibz
ligneis quod hodie in multis
sembz reppit̄ Unde quidam
aut ludere par impar eq̄tat
in arundine longa Si que
delectat barbari insana vexat
Duodecima q̄ nullū opus ac
dunt aliquid h̄re iocunditatis
nisi habeat aliquid vtilitatis
quod ē signū magne corrup
cionis Seneca fundamentū
bone mentis 3 nō gaudere
vane Turca q̄tu sciendum
3 q̄ dñs aliqui vndicta accip̄
delusoribz acriter et in p̄nti
nam q̄nq̄ dum blasphemāt
p̄osterant̄ De quodā milite
legit̄ q̄ dum occasione ludi
iuraret p̄ oculos dei p̄p̄us o
culus a capite exiit et in
aleam cecidit Legit̄ etiam
de quodam sagittario qui cum
valde esset iratus ex hoc q̄
ludo p̄didisset sagittam adū
suo celū traxit quāi vellet
de deo vndictari Sequenti v̄o
die cum idem sagittarius sedet
ad ludum eadem hora redit
sagitta sagivmolenia nec so
lūm debet quis cauere ne
ludat sed etiā ne ludentibz
se misceat sicut etiā sedet
ad ignem talesunt p̄t sede
tes ad ludum unde Tho. m
Nūquid cū ludentibz misceat me
neq̄ h̄ns qui in leuitate ambu

lant partiapem me feci pbiu
 Ima reuera ut supra dictum
 3 nichil 3 qd tam hominem de
 format uel dehonestat sicut ta
 xilloru ludus et maxime alea
 ludus quia in poliarato li^o pmo
 scribit^r q mendacoru et pueru
 me est alea unde et Chilon
 lacedemoni⁹ iugende societatis
 causa missus formicu duces
 et seniores ppli ludentes inue
 nit in alea infecto itaq; negotio re
 uersus 3 dicens se nolle glam
 Spartanor⁹ quoru constructo
 fisanio clauderebat hac macu
 lare infamia ut dicit^r cu alea
 torib⁹ societatem contraxisse 3
 comiso multi ingri hodie glan
 tur si venatica nouerit vanta
 tem si in alea fuerit instructi
 si in vams fuerit experti cu
 tanie Seneca dicat in proo
 aleator qntu in arte doctior
 tanto nequior tales suos fili
 os et heredes suo primo exem
 plo ad talia puocat et inducit
 et ut ait Patric⁹ Aliq nos
 corrumpunt vicioz exempla
 domestica magis cum subeunt
 animos auctorib⁹ Et ideo pre
 clare fort^r dixisse Themistides
 ingratus a ludis et quibuscq;
 leuoribus aut esse arandos
 ne respublica ludere videat de
 factuq; sui relicita grauitate p
 mueret **O** vtrina aleatorib⁹ et
 lusoribus continget de ludo qd
 eundam contigit lusori **P**e quo
 in quadam narrat^r historia
Api du bto bido sup equo re
 sidenti obriasset fuit eidem
 velle vir dei lude aiā pro

equo au mides si placet **A**u
 bus **P**ih **P**i aiā m obligat
 ego ipe de equo descendam
 tibi q; si plura me puncta tri
 bu taxillis taxeris sponte aq^m
 et gratis pmitto **I**lle autem
 gaudens acceptis tribus taxil
 lis xviij puncta taxit statiq;
 lusor certa credens esse deluor
 frenu equi apprehendes suu eq^m
 asseruit esse **Q**ui beatus **P**i⁹
Expecta fili quia plura sunt
 puncta hys que vides in hys
 taxillis piciensq; eos vix sua
 vice teraq; taxillq; diuisus 3
 p mediu et in vna parte tres
 repntans puctos in alia vero
 quaoz p⁹ factu 3 ut alijs
 duobus taxillis epntatib⁹ xij
 puncta vero terq; taxilli rep
 tem et sic dicit et noue se
 piciasse vix dei iactaret qd
 quidem miraculu lusor adu
 tens aiā sub ipia obediē
 cia dedit fructusq; monachus
 laudabil^r vita finit **P**ro
 p⁹ ditoru declaracōe quo ad
 vtrūq; ludu videlicet trā et
 alearu magis in special^r est
 p vale de instu scriptis dubi
 tabilib⁹ querendu **E**t pmo
 vtru causa ludi licet vti habi
 tu religiosoz breuissime di
 cendum scdm leges huānas
 q nullo licet et gunt pum
 ri debet qui hoc facit ut m
 ant de st^r epi **S**i et ar
 p de epi an **I** q^m me p⁹do
 vtru in cantu seculari orthais
 ludus statoru et hmq; sit
 p⁹tm dicendu ē scdm albertu
 q si hec sunt a p⁹oms statorib⁹

loco tempore licet **¶** Si vero fiat
a clericis non videntur compe
tere nec licere maxime si de
vicio ludat cum laico. n. q. vii
layco xxiii d. hys igitur multo
etiam minus competunt religi
osis. Tercio queritur utrum
liceat vti ludis in Ecclesia
breuit' dicendum scdm canones
q̄ ludi theatrales cu laruis
et stilibz inhonestis no licent
in Ecclesia fieri ut patet p
decre. Cum decore de vi et
ho. de extra. Secus vero
de honestis et deuotis repn
tacionibz ut reputare p̄sepe
domi herodeni magos et
hinc que inducit potius
ad deuocōnem q̄ ad vanitate
et q̄ talia licite fieri pnt ha
bet de conse. d. ii. Semel
et d. iii. Queris vsus fine
et quodlibet festu est signu
et p̄ntacio p̄teritū reru
lxxv. d. q̄ die dñico hec
tres p̄p̄oe q̄stiones p̄tine
pnt et competere sup xxx
m. p̄cepto. Proinde In
fra sc̄pte q̄stiones competunt
huic p̄nti p̄cepto. Alea fuge.
Vnde p̄mo queritur utrum ois
ludus qui fortune i mitur sit
licitus et p̄missus dicendum bre
uissime scdm leges humanas
q̄ ois talis ludus e omo p
hibitus no tamen si q̄s certat
hasta ut pila iaciendo cian
do luctando vel pugnando
quia hec fuit causa exan
di vtutes corporis ut p̄
e. l. ii. Secundo queritur
que nam sit causa pena
clericorū ad aleas ludendu:

Breuit' dicendum scdm canones
¶ Epus aut p̄biter aut dia
conus Alea aut ebrietati deser
uiens desinat aut certe depo
nat. Subdyaconus aut et lec
tor aut cantor aut desinat
aut cōione p̄uet. xxxv. d.
c. i. Et nota q̄ ex dicto cano
ne colligitur q̄ si no duat in
consuetudinem p̄dicta penaz
no sustinebit unde d̄t desinere
Sicut etā si duxit et vol in
consuetudine et vol desinere
unde dicit aut desinat. Debet
tamen in vtroq; agere p̄mā
de p̄do fm hosti. Idem hodi
e in subdyacono ex de seruus
non ordi. amram. Tercio v
tru qui in ludo alea viat illi
qui alienare no poterat tene
at ad restitutionem. Breuit'
dicendum scdm Tho. sc̄da p̄ q̄
xxxv. **¶** Si aliquis luatur
ab his qui rem suam alienare
non pnt illiati. Et contra
ius dñi unde qui talibz viat
restitutionem tenet et addit far
q̄ tales sunt furiosi p̄digi mi
nores xxxv. anis et maxime
pupilli. Item mente capti su
di muti ceca et qui morbo p̄e
tuo laborat quia tales rebus
suis sup esse non pnt. Idem de
seruus religiosus de filiis fam
liaris qui non habent p̄adū
castrense vel quasi idem de
vxoze que no s̄ res p̄afna
les et etā administracionem
reru eccl̄asticarū que pauper
sunt qui ergo talibz viat resti
tuere tenet non dico illi qui
ampt sed tutori curatori dñō

monastio patri malo seu eadē
 Quarto quero utrumquāq;
 traxit aliu ad ludu teneat re
 stituere quāq; viat hūc qstom
 breuit' rñdet' scdm Tho vbi
 q; restitue tenet' Et nota q; i
 attracto large intelligenda s; s;
 quibuscūq; verbis vel factis m
 duat eu cum ille als non eet
 luxus Item siue induat a
 pū siue m medio ludi cum i
 vellet desiste' ut Ro. dicit
 et asserit. Quinto qui vtrūq;
 fraudulent' ludit teneat' re
 stituere hūc quesito breuit'
 rñdet' Tho vbi supra q; tenet'
 et intelligit' siue commisit frau
 dem ante puta quia fingebat
 se quā nesci de ludo et quā
 hominem qui possit decipi cum
 tamē decipere intendit siue co
 misit fraude m ipso ludo ut sub
 mittendo taxillos falsos seu
 etiā veros male et fraudulose
 iactando seu mendaciter dicendo
 q; obtinisset seu male pecunias
 numerasset et omnia huius. Sex
 to querit' vtrū ille qui viat
 qñ voluntariū cū voluntario
 lust ad restitutionem teneat'
 Breuit' quidam dicunt q; non s;
 paupibus est eroganda talis
 pecunia ar. xij. q. v. pō sūre
 Et hec opinio fuit pla. Alii di
 cunt q; tenet' ut f. e. l. vlt.
 m fine et c. e. m constitucōe
 greta Et h; opinio. Fern
 Et notat' extra de vi et ho
 de offia Et etiā hūc pñ
 tū s; m pposito cū s; m eo q;
 lust voluntarie ut pē uia s;
 videt' q; vtrūq; opinio stat

Et pda quidem opinio scilicet
 q; teneat' reddē loā h; vbi
 vult' legibus imperialib; p qd
 et ipa opinio pbat' vbi pō
 non sic vult' uel ubi ille lo
 ges abrogate essent videt' m
 lere pma videlicet q; debeat
 paupib; erogari Nam cū ludus
 sit quedam expoliatio nō pē p
 ipm quis liate acquirere et sic
 non pē tenere sed nec illi d;
 reddē quia ille nō s; dignus
 rehabere quia m qñtū m se fuit
 pxiim spoliare conabatur Sep
 timo querit' vtrū ludus alea
 sit pñm hūc quesito rñdet' hūc
 q; quicūq; ludat alea siue taxi
 llis vel qui sūt participes seu
 inspectores ludi peccant ff. e.
 p tom q. ead. institucōe gta
 et maxime si sūt clerici In aut
 de sanctis g. interdium extia
 de vi et ho. de. Clerici et
 pñcipa et p se pñm Qualia
 siue rapine Est etiā causa
 multoru pñm et mendacoz
 purioru et blasphemiaru et
 hūc di Octauo et vltimo q;
 rñt' vtrū ludus alea sit mor
 tale pñm hūc quesito rñdet'
 Breuit' q; etiā p hō nō duxit
 m consuetudine mortu' peccat
 qñ ex auaricia ludit quia auar
 icia de se est mortale pñm
 Non ergo i merito auctor docet
 et pñcipit aleari ludu fugere
 cum dicit Aleari fuge quod
 fuit thema 2° vvvv^{tu} pñm
Questumū qñtū auctor
 pñcipit Cum bonus an
 buta dicit auctor supra plura
 pñcipit pñcipit ad amorem et

affabilitatem inducencia et quo
ad bona verba quod e amiaae
pmu inductiuu st libenter que
cumq salutare et eaa quo ad
bona facta qd est equu pm am
aae inductiuu ut bonis bnfa
cere que omnia ad iusticiam
ptinent sed q a quibusda ipa
iusticia describi videt: dicitur
bus q iustia vtiu s huane so
cietatis conseruatio et vite co
municans societate. Ratio quia
ipa iusticia e ad alteru sine q
etiam homi soetas diuine no
posset. Sed quod Cometatior
vni. Ethicor i me videt: dices
q homo naturalit est aial
soale no solitariu s politia
ac comitatu adeo q put in
Ethicoru dicit phus nullu p
diem morai possit nisi triste
neq causa non delectabili. Et
ideo homo tenet: ex quoda de
bito naturali honestat: ut ali
is delectabili conuie debeat et
se cum eis decenter suare. Et
hoc s quod plus ad so. xii
insinuare videt: dicens si si
er pti qntu ex vobis s cum
omibus homibus pace hntes
tristitue xi q. iii. inter vba
re. Et hoc e qd autor mpo
sto pcepto scolasticu induce
nitendit ut postq cum omib
indifferenter ex quodam hone
statis debito conuie expedi
at potius cum bonis et vtiu
sis comitari debeat etambu
lare qm cu prauis et viciosis
cum dicit. Cum bonis ambula
quai velit i nuere q appaare
te debes cum bonis et virtuosis

potius qm cum prauis put su
pius s expssu. Unde phus
pcepti intelligencia et obserua
tia credo pntale distinguendu
fore quottuplex pr comissao
et breuiter dicendu q quadru
plex comissao reppit: et est
pma bonoru cum bonis. Secda
e maloru cum malis. Tercia est
bonoru cu malis. Quarta est
maloru cum bonis. Pma namq
comissao no est suspecta sed
est bon generatiua pmutua
et completiua. Pu cu boni
addit: bono totu fit magis bon
et amplius vtiuosum quia dum
virtus vtiu adiungit: ex vno
ne fortificat: Ex hoc conclu
dit: q bonoz soetas seu con
uersao ad huamu conuictu e
multu vtilis et nara quod pr
multipli compbari. Et p
duo eloquit. Secdo naturali
inductio tercio morali exemplo
quarto canonico doctumeto
De pmo. Ita x^o sumulus
plex diffiale rumpit: Et
melius est duos esse qm vnu
vt in p^o cum bono boneris
Secdo in naturali inductio. Pb
hanc igit: causam deus na
ture conditor sensus omes
oculos aures nases et memb
quai omnia et veras et ner
uos et ossa in corpe pluificat
ut qd vnu no posset alter
suppleret ut vtiu singulorum
foras redderet: Cum aliis v
mixet: Nullu e in huano cor
pore membru qd alced non
egeat. Unde cor nobilissimu
membroru nisi ei de aere pulmo

subueniet viue non possit nec
 eam pulmo aerem retinere
 posset nisi ei cor vsa vice vita
 et motu infunderet et sicut mce
 teris intelligendu qd nullu em
 esse nec posse suffice altero
 non uiuere vnde poeta nemo
 sibi satis est eget omis amica
 amico si no vis credere aliis ac
 de tibi qd d. De te ipso queas
 si solus tibi suffias. Quis rex
 quicunqz magnis potens et
 diues sibi e sufficiens ymo quo
 est rex si seruos no habuerit
 quoru seruo vti posset. Que
 renda e ergo societas ut se mu
 tuo salutarz. Tercio morali
 epo et hoc qd Seneca epla
 vi docet cum bonis consociari
 d. ad meliores tisi cu sociate
 uiuet cu zenone ad Crisippo
 cu possidoro huius e tradent
 humoru diuoz qz noticia huius
 videbut in ope esse ut msta
 tu suas eloqui et in oblecta
 cone audientiu verba iactare
 et am mduate et aduersus mi
 nas te erigere. Quarto ca
 nomco doameto ppta pto
 in canone xvi q. i ad rusticu
 monachu scribens mcp pnu
 itaq tractandu e vtru solus an
 cum aliis in mosterio uiuere
 debeas mcp placet ut habeas
 paoru cotuberniu nec ipe te
 doceas et absp doctorem qce
 diarus viam qua nuq mss
 es. Ex hys verbis notat glo
 q plus valet vita comus et
 in societate uiuere qm vita
 heremitica vel vita singularis
 qd sic pbat quia heremitica vita

liate bisit ad monachu sed e
 comiso non pt msi de abbate
 licentia. Et hoc rucore debili
 ad hoc alle glo canone qona
 chu xx q. m. Secunda naqz
 consilio e maloru cu malis
 hoc e pessima et plurimu for
 midanda quia multoru maloz
 e causatua msi fuerit impe
 dita sicut em bonu bono soc
 atu totu fit magis bonu sic
 fit et fortius malu vnde dicit
 media q veneni artificat fac
 tum fit ex commixtione pluri
 frigidoru ut dum res frigida
 frigide iugit frigus augeat
 et sic naturali calori amplius
 opponat vnde sepe contingit
 q illud quod p se no e ve no
 amu vel no nocet multu ex
 admixtione alioz notioru
 tuseat in veneni vnde vpo
 fortes medicinas et salutinas
 no esse accipiendas sub cane
 quia cum stella que dicit ca
 mada frigidissima sit de funa
 tura cum sole calidissimo plane
 ta in leone signo calidissimo pt
 conuicta tanti estus est causata
 ut sit mortiferu cape. Et hoc
 est qd p dicit. Cum bono bo
 nis eris et cum pueris pueris
 Tercia e bonoru cum malis
 Quarta e maloru cu bonis
 Nota sctm canones q boni
 separe se debent a malis qd
 msta ptois exemplis auiliter
 et luallent compbat pmo
 namq exemplo ab die qui co
 medit cu heroboam et morbi
 us e tit pma q pa. Si quis
 inquit. Et vi q. i. Deniqz

Adi

Secundo exo apli qui dicit cum
hinc nec abū sume n. q. m.
ad mensam. Tercio exemplo
p. qui in Evan. dicit Qui ti-
bi sicut ethicus et publicanus
n. q. 1. Si peccavit xxm. q.
m. dixit Quarto exemplo
mors qui dixit Sepam uos
a tabernaculis hom. j. q. 1. P.
quis et xxm. q. 1. aduocat
Sexto polycarpi m. l. r. qui
Cherentiam auferit et mar-
cionem xxm. q. 1. Omnes qui
hec duo membra causa bre-
uitatis simul sunt deducenda
seu ptractanda nō em vni-
usorū ptractari p. sine alio
hec compositio expta q. aliqui
bonos ppter malorū cū bonis
compositiōem Aliqui vērō ma-
los ppter iporū bonorū sub-
uersionem sepe em bonis suis
bonis suggestionibz et exem-
plis malos comitū ut ipi
ex hoc creant in meritis du-
bus exemplis p. sicut in mal-
is aut malis bonorū com-
positio et societates sit eis p. fi-
cia et nācia Dupl. compba-
tur pmo diuino eloquio p. pte
rea dñs et saluator n. m.
hinc signo dicit q. t. p. n. o.
est opus sans medici Sedo
naturalis exēplo vnde inter
omnia natue opa illa videntur
magis fixa et imobilia que
sunt in celesti natura vnde
celū nō p. nō mouet ut
non influere p. t. tamen mo-
tum sui valere uel ad mo-
dicum tempore Sol nō p.
non luce nec luna p. non

humectare Et sic a in omnibus
alijs inuenire Et licet fixa sit
omnia ex compositiōe tamen mu-
tua naturū et influentiam
mutare videntur quia dum
fatms p. sui arailū descendē
dom. iouis arailū appropinquat
ex appropinquatiōe sua uel appro-
ximatiōe ad iouem malicia
suam temperat et comutat
ac etiā colorem variat et p.
mutat cum em colore sit plu-
beus et luidus dum ioui sit
proxima sit colore argenteus et
clarus Ergo si tū valet re-
bonarū societates in rebus na-
turalit. fixis quātū valere
putas in hīs que mō sunt vo-
luntat. cum de sui natura ta-
lia facilius mutari pnt vide-
ergo qntū valet bonorū socie-
tates et consorciū econtra qn-
tum nocet compositio seu so-
cietas p. s. o. r. u. Sicut p. t. p. l. r.
compbari Nota etiā q. vni-
uersi inter rixosos m. s. a-
nabiles et clamorosos habi-
tare minime pnt dicit pallidi
us q. apes mel facietes in lo-
co vbi generat. Ergo hitatē
non pnt Sic moralit. per
quem intelligunt vni et mu-
lieres rixosi nō hitat apes
mel deferens s. vni dei vti-
opus mel caritatis et dulcedis
habens cum talibz aliquantū
habitare quia p. d. x. n. s. t. c.
but. melius est hitare in-
tra desertā qm. cū muliere
rixosa et iracunda Et pmo
naturalis inductio et sic assero
logi q. sol luna mercurius

sunt planete de sui natura beni-
voli potius quam nocui hinc cum
bonis planetis coniuncti ut Jovis
veneri sunt magis boni sed et
verso malis coniuncti vel adiecti ut
saturno et marti sunt ac eis ma-
liori et nocui Secundo morali-
ter. Unde beatus Gregorius super Ex-
chielis libro primo Omelia IV dicit
quod infirmi et iuvenes prave
debent societatem declinare
ne mala que frequenter afficiunt
et corrigere non valent delectentur
imitari Et ponit exemplum sic
aer malus assidue flatu tunc
tunc inficit corpus ita perversa
locutio audita assidue inficit ani-
mam hoc est quod apostolus per ad Cor-
inthios dicit Corrupti bonos
mores colloquia prava Et
sicut etiam per longam consuetu-
dinem leprosus homo quandoque lepro-
sus efficitur et per modicum tactum
massa tota corrumpitur ita per as-
siduam conversationem atque pravorum
iugem amicitiam efficitur homo
periculosus gulosus cupidus libidi-
nosus latro fur mendax superbus
avarus Et sic omnia mala inde
oriuntur vel accipiuntur ut simul
cum illis cadat in ruinam Et
ideo fugienda sunt malorum consor-
cia maxime a iuvenibus ut est
dictum Et ideo apostolus in Epistola
ad Thimotheum in c. 3. dicit hoc autem
scito quod in novissimis temporibus instan-
t sunt tempora periculosa et erunt
homines seipos amantes cupidi e-
lati blasphemii superbi parentab-
non obediens ingrati stelerati
sine affectione sine pace commato-
res incontinentes inimici sine

benignitate proditores peritum
tumidi voluptatum amatores
magis quam Dei habentes quidam
speciem pietatis virtute autem
eius abnegantes Et ibidem con-
cludit et hos deuita Tercio
mala societatis vitanda quia
etiam est bone fame seu nominis
ablativa quod etiam diuino com-
probatur eloquio Unde per vi-
rum cum sapientibus graditur
sapienter est amicus stultorum
illis efficitur Et si aliquo men-
tabili casu contingat cum talibus
comparari tunc boni et virtuosissimi
sua patientia benivolentia ac
etiam beneficentia studeat ipsos
prave ad viam reducere veritatem
pati semper ipsorum pravorum mali-
ciam patienter sustinere quos
sibi bonos super omnia querere
debent ut numerus potius cre-
stat bonorum non ut parum mali-
cia se quoque minus reddat ma-
lorum Et hoc est quod apostolus dicit
ad Romanos xv. iustificare videtur di-
cens Non vincis a malo sed
vince in bono malo Nota ita
materiam societatis male vitanda
de illud quod docet Augustinus libro
de civitate domini quod in sumptibus habet
in canone Tollerandum est et se-
quenti xxviii. quod in fine concludit
dicens quod tollerandi sunt
quidam mali et et c. per dicit
per bonum tollere malum Ista
duo capitula secundum doctores sic
debent intelligi quod tollerandi sunt
mali in commone publica et pri-
vata sed in societate quilibet
tenet eos vitare hoc etiam
probat in canone sepe xxviii

q. 1. Sed raro contingit q. vni v
tiosi me repositos insanabiles
habituale queat unde narrat
Seneca li. 1. de clemencia c.
v. q. cum quidam rex no posset
quendam suu destruere inimicu
consuluit regina coniugem suaz
que tale regi dedit consiliu fac
quod media face solent quia
ubi vtitata consilia mme psut
temptant conicia si seueritate
nichil pfectu mte tempta
quo tibi cedat clemencia ignoste
sz illi qd ille gauisus amut et
facto ad impleuit contulitq
postea consilium amassimu
fiduissimu q. habuit heredes

Uicesimu sextu auctoris
pceptu qd consiliu
ne accessus anq vocet
postq autor in supioribz tbat
aliqua rudimenta spectantia
at etiam inducencia ad stam
parisi flumen sz prudentie
quo ad aliquas ipius prude
cie partes ut esse prudu me
morem pollertem et cautu suu
vero in pnti pcepto subsequit
restat vide de alia pte videlicet
de intellectu qui quide mte
tus inter prudentie partes ter
tus in ordine comemoratur et
de tali parte notia hie pru
denti valde necessarii sz quia
prudens mte cetera debet esse
intelligens quo ad omnia agibilia
Nam ex vte intellectu homo
differs sz ab irracionabilibz ai
malibz et fitus est ad ymagi
nem sui creatoris ex ipius in
tellectuali essencia cum diuina
natura participans quare

scribit in suo tercio li. de conso
lacione Boet. 3. Quos exco
mortales extra uos quid peti
mta uos portam felicitatem
error vos mshq confundit q
dicet non habetis quicq dice
petere extra bona felicitatem
intellectu que mteriu possidetis
per qua felicitatem intellectu
vtutes et vicia vtruzq consistit
hoc e vnu simpli q. ipa vtr
que de natura su sz in corrup
tibilis et eterna excedit omes
illicebrias delectaciones tpales
quia sunt natio corruptibiles
hoc autem scribit salustius
dicens Puntius glorie forma
fluxa sz et fragilis virtus
vero clara et eterna habet
sz licet stam bu bndi smaz
hec vtruzq recipi posset ad lau
dem ougliz intellectualis met
deu videntis Nichilominq adu
tendu sz q intellectu mptum
est pars prudentie non ac
cipit p intellectuua potencia
sed quatu importat quanda
rectam mtenes exatacionem
ita mconem rectam et pnam
agibiliu in qua ppa versat
natura prudentie et q ome
auru et omen lapidem pto
su excellit unde pu. m. et
xviii. Qme aurum in compa
cione sapie arena sz exigua
net adequat ei topasion
Beatus vir qui inuenit sapias
et cu affluit prudentia fructu
eius pascior est cunctis opibz
longitudo eius in dextera eius
et in sinistra illuz diuicie et
gloria hinc virtuti contriat

indistincta curiositas quā **Bernh**
inter xij gradus sup[er]bie descri-
bit p[ri]mam. **E**t hoc scdm **Adam**
est quidam actus p[er] quem facta p[er]
viciozū requirunt[ur] ad despicien-
dum uel detrahendū uel ora
ad nocendū. **E**t istud ē contra
illud p[re]ceptum **Luc** x. **D**iligēs
p[ro]ximū tuū sicut teip[s]m. **S**i ta-
aliquis p[ro]spiciet aliorū facta
bono animo ut p[er] hoc p[re]sentiens
p[ro]uocet[ur] uel ut p[er] h[oc] p[re]ceptū
corriget[ur] illud esset laudabile
In isto ergo p[re]cepto autor m[on]i-
bit temperare intellectu abori
i[nter] moderato et i[n] ordinato appe-
titu. **S**ciendū q[uo]m dicit anteq[uam]
voceris ad consiliū ne accesseris
Nota scdm canones talem disfe-
rentiam esse inter consiliū vni-
uersale quod sit specialem aucto-
ritatē pape. De h[uius] que ad vni-
uersalem **B**erham spectant ut
in **1** p[er]o in **2**. **S**ecundo
dicit **Con**salū p[re]lati sue
speciale quod p[ri]mas seu archi-
ep[iscop]us facit cum suffraganeis
ut **xxviii** d. **2**o. **T**ercio di-
cit **con**salū ep[iscop]ale vel singu-
lare quod facit ep[iscop]us cū suis
clericis ut **xxxviii** d. **2**o. **Q**uando
et **xv** d. placuit hoc g[en]erali
aucto[ritate] d[omi]ni pape fieri possit
ut **lxxx** d. non debet. **C**on-
salū vero p[ri]mū cū illū in **lxxx**
h[oc] p[ri]mo. **E**st appetit[us] facendi
uel non facendi vere cogita-
ta ratio. **U**nde consiliū ē appe-
tit[us] inquisitiuus de h[uius] que i[n]
nobis accidunt aut **Amastemus**
ho. **1** c. **xxviii** vel bona consi-
liatio habit[us] cōiecturatiuus scdm

rationem optimam et opabilem
aut cōiectatōe v[er]i. **E**t h[uius]modi
Unde contrariū h[uius] p[re]cepti
faciens notari poterit de duo-
bus vicib[us] videlicet de indistincta
curiositate et eadē p[re]sumptio-
ne que quidem oritur ex p[er]o
vicib[us] sup[er]bie. **S**ed **Bernh**.
hic s[ed] p[re]sumptuosus cognoscit[ur]
quia vult p[ri]mus i[n]cōueniētib[us]
residere p[ri]us m[er]ito alios r[ati]o-
nē vocat[us] accede[re] quod p[er] con-
hoc autoris p[re]ceptū nō iussit
se i[n]uolūte ordina[m] de or-
dina[m] iam facta refiat quāp[ro]-
pt[er] ip[s]e non fecerit uel ordinauerit
non recte factū. nec p[re]sulare
ordina[m] ext[ra]mat iudicantes
iudicat et ut breuit[er] me expe-
diam iudicanda p[re]iudicat et
magne ergo p[re]sumptio[n]is
est velle se i[n] alijs negocijs
ingerere nō vocat[us] q[uo]d velit
dicere illud quod ē sciendū sine
sua sapia fieri non posse. **U**n-
fractis **Archam** tu neq[ue]
strutaberis ullius vni[us] **Et**
Bernh **Re** s[ci]deas scire q[uo]d amicos
vult te latere dissipare omnia
gis h[uius]modi ē q[uo]d dare operam
id scire q[uo]d amicos occultauerit
aroralit[er] contra h[uius] autoris
p[re]ceptū faciūt p[re]sumptuosos dig-
nitate[m] ambientes et qui non
vocati ad dignitate[m] p[re]sumunt
se ingerere siue talis dignitas
sp[irit]ualis siue sit temporalis
quia eo ip[s]o quo ambiente[m]
dephendunt[ur] ad dignitate[m]
assumendi nō sūt. **P**otius
repellendi. **E**t hoc ē q[uo]d **h**o.
vii. **R**egister dicit **B**regeziq

Sicut locus virginis desideran-
 tibz ē negandus ita fugien-
 bus est offerendus hoc etiam
 p̄ uis dñi et humani comp-
 dat p̄mo uis dñi hoc pro-
 bat p̄ hoc qđ apl̄us dicit ad
 hebre. v. Nemo assumat sibi
 honorem nisi qui vocatus fuerit
 a deo tamq̄ aaron **P**ro eo
 uis humani hoc dicitat p̄ h̄
 quod habet in canone in sp̄
 turis viij. q. i. **E**t p̄ hoc quod
 habet in canone didici⁹ xv
 iij. q. i. et in deare qualiter
 de elec. ext. et in poliaraton
 h̄o viij. ca. xvij. dicitur **D**um
 ambus inuilestat calcata eq̄
 tate p̄cedit iusticia **S**equitur
 est videre qm̄ plures occupa-
 ciones potentu et honorum
 p̄ces ad herē potentibz si
 reipublice min⁹ id est inyster
 temptantes uiam qua se po-
 ssunt eleuare uel auerso in
 alia tollere & **E**t hoc uel
 ratione expensarū uel ratione
 nobilitatis uel ratione obseq̄
 orū uel ratione munerū uel
 ratione ypoctalū simulacōm
 uel ratione fictarū dissimulaci-
 onū allegando se indignos
 esse ad officia dignitatu vñ
 aut ibi qđ vacante **E**ccl̄esia
 plebiana cū p̄amis ad can-
 cellariū Regis accesserut tres
 uiri **A**bbas **A**rchid. et p̄ptus
 Regis causam agentes facti
 sunt clerici singuli p̄ dōto **S**p̄
 stopiati pecuniam offerētes
 emp̄o et venditō vndiqz p̄
 secta **S** de solucōe implenda
 tantū est dies p̄fixus electiōi

sollemniter celebrāde Cuiusq; ad
diem cōuenisset Archi. Epi.
et Epi. p̄fata Cancellarij com-
petitorū causas et quid cum
quibus egiſſet dicens ſe exinde
ex Ep̄orū ſmā p̄ceſſio. Pamp-
natis ergo cōpetitorib; ſmōi-
aas pauper monach; et tot;
rei Ignar; canonice elect;
et app̄bat; et introduct;
et illi coacti ſūt ſolue illud in quo
ſe obligauerūt uſq; ad nouiſſimū
quadrantem magna ſtulticia
eorū qui carent ſapia v̄tute
et indyſta gubernandi et am-
buit gub̄natores nauis id eſt
Ecclie tot ventis temptacōm
irruentib; tot conquaſſantib;
fluctib; tribulacōm ut ſubmer-
gant. In Diluuiū pctōrū qua-
malediciū et mendaciū et homi-
nidū et furti et adulterii in-
vndauerūt. 2° P̄ſee in v̄nd.
Fullig. p̄o p̄e offic. xvi. ai-
cūt ſcdm plathōne ſimiliter
eos facere qui inter ſe ^{con-}tradi-
dunt ut potius rempublicaz
potius ad miſcrent ac ſi nauis
tractarent quib; eorū potiffim
gubernaret. De quatuor ſpe-
bus p̄ſup̄cōis vide infra in
ſcdā parte metā p̄cepto t̄-
ceſimo tercio iudiciū populi
A cū finem p̄o p̄miſſorū in
telligencia magis in ſpeciali;
de aliquib; dubitabilib; p̄ qui
rendū. Et p̄mo q̄ntū ad p̄ar
p̄cepti l̄ralem partem quero
v̄rū viciū curioſitatis poſſit
eſſe in cognicōne intellectiua
cū curioſitas ſit viciū cū in
ordmatum appetitū cognicōis

unde hinc q̄nto r̄ndet th̄o p̄p̄e
q̄ ch̄v̄ij. 8. q̄z veritatis cogni-
tio dese bona 3 sed p̄t esse ma-
la racōe alia s̄c̄ptis sex mo-
dis s̄z uel m̄p̄tū aliquis de
cognitōe veritatis sup̄bit s̄c̄m̄t
p̄ma ad f̄oz viij. Sc̄nna in
flat uel m̄p̄tū homo cognitōe
veritatis nititur ad peccandum
vel m̄p̄tū p̄ studiū m̄q̄ vtile
retrahit a studio quod ei ex
necessitate incumbit uel m̄p̄tū
homo studet discere a quo nō
licet sicut qui futura a demoni-
bus p̄quirūt uel m̄p̄tū appe-
tit cognoscere veritatem cū ac-
curas non refendo ad debitū
finem s̄z cognitiōem dei uel
m̄p̄tū aliquis studet ad cog-
noscendū veritatem supra facultā-
tem p̄m̄ ingem. Contra id
f̄c̄a. Aliaora te ne quesieris
et aliaora te ne scrutaueris
et in plurib; opib; eius ne fue-
ris curiosus et in istis modis
vian curiositatē est in parte
intellectua. Secundo quero
utrū ambicio sit p̄ctm̄ q̄ntū
ad hoc nō est hic standū q̄
de hoc h̄et sup̄ in tercia p̄he
mah parte. 3. n. in p̄a q̄ que
mapit utrū aliquis honore
possit liate desiderare. Tercio
quero utrū licet Ep̄atū appe-
tere. h̄uic quesito r̄ndet th̄o
p̄a se q̄ ch̄p̄v̄ij. 8. q̄ Auḡs-
t̄n. De unitate dei dicit q̄ locus
superior sine quo populus regi
non p̄t et si ita teneat atq̄
ad m̄strat ut deat tamen in
decenter tenet appetit cōtmḡt
em ipm̄ appetere p̄pter altitudi-

nem gradus ad quem sequit̄
reuerēcia honor et sufficiēcia
tempalū et hoc modo appetē
illiatū 3 et p̄tmet ad cupidita-
tem et ambiciōem sed appetē
proximis p̄desse p̄p̄e laudabile
est tamen p̄suptuosum videt̄
esse q̄ aliquis p̄esse appetat
ad hoc subdit p̄p̄e p̄t tamē
p̄supcōne quilib; talia opera
facere si enī contingeret in tali
officio esse hoc th̄o. Nota p̄m̄
cū q̄ de Ep̄ali dignitate
et aliis inferiorib; ordinibus
p̄t tipice aut ducto aut s̄c̄to
luculent̄ exp̄p̄t p̄mo ordine
cantoris exp̄p̄t in ymp̄m
cantat ut de conse. 3. 1. De
ymp̄m. Secundo hostiarū
q̄n flagello s̄c̄to ementes et
videntes de templo eiecit. 3.
Si quis p̄ me intraret salua-
bit̄. Item ego sū hostiū et
Tercio lectoris q̄n ante som-
nos aperuit librum ysai. et
Quarto exoraste q̄n eiecit
donoma et q̄n lutū de sp̄ito
fecit. Quinto aacolia 1. verosera
vi cum dicit ego sūm. lxx. et
Sexto dyacom q̄n discipulos
dormientes ad oraciōem exor-
tauit dicens vigilate. Septio
sub dyacom q̄n p̄m̄p̄t se lxx
th̄os et pedes lauit discipulorū.
Octauo p̄sbiter q̄n s̄c̄p̄m in
ara aruas obtulit et q̄n aar-
piens panem benedixit et
fecit dicens Accipite et come-
dite. Nono Ep̄i q̄n lepro-
sum remisit ad sacerdotes ut ad m̄-
nora et postea reuerterent̄
gracias dūcti. Quarto q̄ro

Addi

utrum p'matus spualis magis
habeat demotiuo ad appetendu
et conuenientius appetit possit
qm temporalis vel econtrario
hunc quesito r'ndet. Cris q
p'matu secularem appetere et
si ratio non est saltem causa
p'matum vero. Et sic con
ueniunt neq ratio neq cau
sa p' ergo est magis appeten
dus p'matu temporalis qm
spualis. Contra p'matu spi
tualis magis assilatur deo qm
tpalis ergo magis debet appeti
Quid est ergo quod dicitur
Voluco dicendu p' qm in v'bi
q' p'matu hoc conuenit p' q' p'e
p'matu no est ratio qua appe
ti debeat sicut ostensu p' in v'bi
tamen appetitu tam tempali
qm spuali non est dominu s'
mysteriu unde Cris honores
non sunt honores sed mysteria
sicut v'bi honor dadi ex eo
q' illuat totu corp' et ho p'
honor sed mysteriu similiter
et pedes qui tom'daulant cor
pus non sunt honores sed
mysteria ita ergo omis p'ma
tus est mysteriu De p'matu se
culari dicitur ad Ro. xiiij. qm
stri dei sunt in hoc ipm p'me
tes de spualib' dicitur ad Cor
iij. Sic vos exysmet homo
ut mistros v' et dispensatores
mysterioru xpi In neutro go
p'matu ip'e p'matu est ratio
quare debeat appeti sed in
p'matu seculari e causa appe
tendi ut s'z mara et timor
ipis malis et p' ipm malicia
arceat. Itam s'dm qd ad Ro.

xij scribitur ipi seculares p'm
apes non sunt timor boni opus
mal' p'ncipes mundi sunt ut in
morb' dormient' p'ncipes eade
se ut morib' fiant In pla
cone spuali no s'z locu yta cau
sa ratio tales p'lati solu deit
velle amari et non timere
nisi in casu ut ex aliqua cau
sa nara sicut q' s'z aliqua
cotumacem subditu uel hunc
Et hoc e qd petrus ponit i
ep'la sua p'a c. 1. neq dom
nantes in clero s'z forma facti
gregis ex animo Dissuptue
xvi q. 1. p'dicator Et ideo in
hoc p'matu nec ratio nec causa
p' appetendi ipm in alio vero
causa appetendi s'z ip'e timor
hoc tenet theologi *crisim septim'*
Tricessimu septim' autoris
pceptu mundus esto
Inter cetera autoris pcepta
p'nt pceptu ad duas v'utes
diuisimode p't ptinere s'z ad
iusticia et temperancia Et h'
s'dm diuisos ipatu v'ututu effe
tus quia m'p'u mundicia con
sistit in querenda gloria et
utilitate proximi p' mundiciam
corpus respectu operu in t'mta
lis mundicia s'm Per ad iusticia
ptinet videtur unde sup illo
v'o q't v'o Beati qui esurunt
et sicut iusticiam et glo iusti
cia p' sua auq' tribuere s'z
sibi proximo et deo et q' exte
rior mundicia ptinet nedum
sibi tantu s'z ead proximo s'm
quidu poliaai exemplificatm
et deo p' cordis mundicia pro
tato dia p't pax ipius iusticie

In quantum vero per tranquillitatem efficitur
homo mundus sic talis mundicia
a dicitur effectus ipsius tranquillitatis quoniam
quemadmodum contristatio seu
obsterio cyphi mundicia sit vite
austeritas que fit per tranquillitatem
viamque induat mundicia in se
tam et extirpationem in tali austeri-
tate vite extirpat se habens posset
habetur quod tunc non est dubium quod
voluntaria libidinis et hoc est
quod per omnia dicit venter me
ro estans cito deserviat in
libidinem et per omnia. Item per
to dicitur quod sobrietas potius
maxime requiritur in ordinando
quod ex vino sobrietas sequitur ebrietas
et ebrietas est somes et
multo omni videri ut asserit ca-
non an omnia per omnia. Item
autem mundicia est in se de
per omnia et maxime nota quia
ambians in via in maculata
inquit per omnia in se in se.
Considerans igitur autor quod
inter cetera que ad policiam
vel humanam civitatem spectant
est utraque mundicia per tanto pro-
pter preceptum prebet utraque du-
diat mundus esto per omnia per
cepti intelligentia et obfua-
cia est semper quod duplex mundicia
reperitur una est cordis scilicet
corporis de utraque intelligi
potest per ipsam mundiciam diffinitio-
nem quidem sic distinetur a
mundo dicitur quod mundicia est ut
usque hominis integritas dum a
moris in se obfuaa ut per
mundicia est puritas animi omnes
abhorrens in mundicia et hoc solu-

ad mundiciam corporis pertinere
demonstratur que quidem vera est
pura et amabilis omnes ab-
horrens in mundiciam. Alia vero
que est corporis siue cordis
mundicia modici operatur ubi
notandum quod mundicia cordis disti-
nguitur in mundicia vera et mu-
diciam fictam quoniam mundicia vera
dividitur in mundiciam intellectus
et mundiciam affectus de quibus
duabus loquitur. Item in primo
libro duo magis sunt que in no-
bis purganda sunt intellectus
et affectus intellectus ut novit
affectus ut velud habet duo
oculi anime rationalis intellectus
purgandus est a tibi videri a
falsis ab oculis et videri falsi
sunt intellectu obtenebrat
quia cum impediunt et videri
cum inquant purgandus est ergo
animus intellectus ut ante oculos
a macula que appellatur carnis
prudencia que si accipiat per
absolutam prudencie ratio-
nem ita semper quod in anima car-
nis constituitur videri semper to-
tus vite sit per totum mortale.
Si vero accipiat per rationem
particularis prudencie sit per
per totum venale huiusmodi ob-
ceat intellectus qui est que oculus
vni. Item purgandus est a se
fluitate humorum scilicet ab im-
puretate mundicie sollicitudinis
per tanto mundicia cordis etiam
dono intellectus adoptat ad in-
telligentiam sicut puritas et
claritas pupille ad visionem
oculi et mundicia speculi ad spe-
culacionem faciei et mundicia vasis

ad hoc ut liquor pascuus infunda-
tur unde glo sup an^t v. facit
ad optacionem hys verbis et sps
intelligenae hunc gradum adap-
tat^r quia intellectus mentis oculi
est et expleto mandatorum dei
aperit **A**ffectus etiam mundatus
est a sup^r assensione et infectione
et sordium admixtione **S**up^r a
sp^ro est in p^rmis motibus infectio
in desiderio moroso admixtio
in amore **A**mor enim est quedam
admixtio siue vno amant^r
ad amatum **I**tem affectus pur-
gandus est tribus cordis no-
cumentis scilicet ab amore diuiciarum
a crassitudine deliciarum a rabi-
e nequandiarum seu malicia-
rum **I**tem purgandus est affec-
tus a malicia que est ex in-
ordinato appetitu mali eadem
a macula que est ex morboato
appetitu amborum prima ma-
cula est macula luxurie vel a-
uaricie **S**ecunda macula est
malicie **T**ercia macula est sup-
bie **S**up^rbus appetit alienum
malum propter proprium bonum et pro
proprium delectacionem propter su-
per^r exaltacionem **S**up^rbus vult
facere de seculo suo stabellum
pedum suorum et sic alacris ap-
pareat mundicia a macula
malicie nihil aliud videtur
esse quam immocencia que sic de-
scribitur **I**mmocencia est puritas
animi omnem in iurie illacione
abhorrens **I**ter cor mundatum
est ut speculum ut sic deo in-
spectore in facie sua purum
reddat **A**bluendum est hoc spe-
culum lauacro lacrimarum mundatum

est terpsione confessionis et orationis
per p^rctis confitacione penitencie
que fit vite austeritate ut sup^r
dictum est **M**undicia vero vite ficta
et superficialis sunt phariseorum ho-
die vero est ypocritarum **T**alis
mundicia ficta videtur abicienda
est eo quod reddit detestacionem
deo ac etiam ab hominibus idem
quod patet per id quod scribitur an^t
xpiij **V**e vobis pharisei et pharisaei
qui mundatis quod de foris est
De tali mundicia ficta subditur
pharisee **E**cce munda plus quam
intus sed calias et pubis ut
fiat id quod de foris est mundum
De tali ficta mundicia tangitur
per xpx **B**eneratio que est
munda videtur et non est lota
a sordibus suis talis itaque ficta
mundicia prope appellari non debet
mundicia sed in mundicia et spur-
cia et hoc ratione intencionis
corrupte que operatur per p^rctum
ypocritis quod facit hominem
coram deo vilem magis quam
facit in mundicia corporalis quod
probat per id quod scribitur an^t xv
ubi dicitur quod de corde exeunt
cogitaciones prave et hec sunt
que inquinant hominem **N**on lotus
manibus manducare non com-
nat hominem **H**ec in mundicia pul-
uerima creatura sed luaserunt
ita deturpauit ut iam esset in
tam sublimi statu a deo cum
vili fieret ut serpentibus et
bustombus inferius esse videretur
in statu quam bonum fuisset ei si
nihil fuisset sed aliquorum opinio
vilitatem huius in mundicia ostendit

Dauid. d. Corrupti et abhorrabi-
les facti sunt et per promissorum
intelligentiam magis in specialibus
est de infamia scriptis dubitabilibus
quodidum. Et primo videri expe-
rior mundicia que est ficta et que
ad vponem pertinet per peccatum
mortale. **Primum** huiusmodi
per se quod cor pertractas hanc
questionem emendando dicitur quod in vponem
aut duo sunt scilicet defectus facti
et simulatio ipsius. Si ergo pro
creta dicatur ille qui intendit
simulatio a quo deficiat per peccatum
mortale tunc quis sit in peccato
mortali ex quo ponatur scitatio
te non tamen ipsa simulatio est ei
peccatum mortale sed quicquid veriale
quod discernendum est ex fine
qui si repugnat caritati dei
vel proximi erit peccatum mortale.
puta cum simulat sanctitatem vel
falsam doctrinam diffemat
vel ut adipiscatur. **Secundo**
dignitatem indignis vel quicquid
alia bona temporalia in quibus fieri
constituit. **Item** autem idem dicitur
vponem autem modo fertur ad
vtriusque ut si aliquis non auret
sanctitatem huiusmodi si solus scitus
appareat sicut consuevit accipere
sacra scriptura sic manifestum est
quod est mortale peccatum nullum enim
totaliter ponatur scitatio nisi per
mortale peccatum. **Si** vero sit
intentio non repugnat caritati
erit peccatum veniale puta cum
aliquis in ipsa fide. **De** quo
philosophus dicit in 2° ethicorum quod
magis vanus videtur quam ma-
lus eadem enim ratio est de mediocritate.

et de dissimulatione. **Potest** tamen
tamen quicquid aliquis simulat
perfectior scitatio que non est de
necessitate salutis. **Et** talis si-
mulatio non est per peccatum mor-
tale nec semper est in peccato mor-
tali. **Contra** huiusmodi **Valerius** ho-
vi tractatu in c. xxviii^o
circa finem et dicit addendo
quod cum aliquis simulat sancti-
tatem quam non habet ut aliquis dicitur
ei propter hoc. **Sicut** illi de quibus
in xxviii^o dicitur. **De** vobis scribe
et pharisaei qui comedunt domos
viduas et per peccatum mortale. **Et**
quia rapit quod debet scito
quia quod datur ei datur in ini-
ustis. **Item** quoniam talis simulatio
vel simulationem facit ex infamia
auaritia. **Si** autem aliquis per sua
necessitatem simulat amplius
indigentiam quam habet non est mortale
peccatum sicut faciunt qui quidem
auaritia vocantur. **De** huiusmodi enim
dicit **Crisostomus** quod talis simulatio po-
tens est culpa. **Quoniam** culpa
sit pauperum qui ex sua indi-
gentia ad hoc compelluntur.
Secundo queritur quare peccatum in
temporalibus sunt maxime ex
probabilia cum sint alia peccata
graviora ut homicidium et cum
sunt magis communia et de his
que pertinent ad usum vite hu-
mane. **Huiusmodi** querito videtur
Aristoteles in ethicorum 2°. **Item**
temporalia inter alia vicia
est viciu magis expugnabile
sue sit gula nec vel luxurie
autem est duplex ratio prima
quia maxime repugnat
excellencie hominis est enim
delectatio communis nobis et

brutis unde de intempatis dicit
in p^o homo cum in honore est
non intellexit compati e iunie
tis in spicietibus et plis facta
est illis. **Secunda** ratio e quia
maxime repugnat eis clari
uel pulchritudini inquit scilicet
delictis omnibus ita quas e in
tempatis magis apparet de lu
mine rationis ex qua et tota
claritas et pulchritudo veritatis
unde et hinc de delictis dicitur
tunc maxime seruiles.

Uicesimus octauus autem
præceptum verandia sua
Alho 24° c^o q^o ponit vere
cundia partem quia integre
dicitur temperantie ubi notat
scilicet p^o p^o dicitur dicitur
ut verandia et erubescencia
quia ille qui verandatur ocul
tat se in his que agit qui
vero erubescit timet in gloria
conueniunt modo p^o etiam aliter
hoc intelligi ut si dicitur q^o
aliquis desinat vno vicio
agere ppter timorem vici
ho^o ut homo in turpibus op
ibus que agit vitat publi
cos aspectu ppter timorem vi
tuperii quorum p^o ad erube
scencia p^omet scilicet ad veran
diam pro qua tamen pre
cepti intelligencia et obsua
cia est breuit^r sciend^o q^o du
plex verandia in scripturis
reput^r vna bona et vna
mala. De vtraq^o verandia
scilicet in c^o scilicet. Est con
fuso adducens patrem et
confuso adducens gloriam et
gram p^omo dicend^o e de v
tuosa verandia et bona et

tota conantibus amplectenda et
et retinenda. Secundo de ma
la et h^o a virtuosus penitus
abicienda et refugenda. Nota
dum q^o verandia virtuosus
quoddam frenu quo regit^r
aliquis in via paradisi unde
qui h^o i^o frenu de ipso cor
de sperare p^o unde quidam
sapiens de quodam iuvene
qui nutuerat lupanar et
postea cum videt homines
qui eum viderat ibi confus^o
erubuit ille sapiens ille
astantibus dixit Erubescen
salua res e ad amedatione
huius erubescencie facit quod
scilicet. **Secunda** p^o ante
grandine p^obit chorustato et
quicquid talis verandia in esse
debet omnibus p^opue tamen
mulieribus in esse debet quia
eis tamq^o corona aurea ful
gens. **Iuxta** id^o **Secunda** v^o.
Sua verande mulieris sup^o auz
Sunt autem sex de quibus est
verandand^o seu erubescend^o
que tangunt^r **Secunda** v^o ubi sic
legit^r Erubescite a patre et
a matre a formicatione et a p^o
sidente et potente de mediano
a p^oncipe et a iudice de delicto
a synagoga et plebe de
miquitate a socio et amico de
iusticia et etiam de statu p^o
ponit^r formicaco eo q^o p^o
magis de erubescencia au^o
rei causa p^o esse t^oplex quia
e tam vilu membroru et
quia no solu aia sed etiam
corpus in ea maculat^r et
quia videtur ibi vendit^r dat em

nam suam p[er] duob[us] denariis
et corpus locutor[um] moraliter a
p[ro]p[ri]e et m[er]ito hoc e[st] deo et eccl[esi]e
debi[re] erubescere mulier forma
ria Secundo erubescere d[icitur] h[omo]
a p[re]sidente et potente de m[er]ita
ad quia potior e[st] f[aci]t q[uam] ass[er]t
duntaxat v[er]i mendacis. **E**cce
moralit[er] homo erubescere debet
a deo p[re]sidente i[n] p[re]sente et ex[tra]
et potente v[er]idictas sime de
menacis n[on] p[er]missione factas
in baptismo tenente. **T**ercio
erubescendu[m] est a delicto i[n] a[n]i
g[ra]titudine et pigra t[em]p[er]issi
ma est e[ss]e iactura que fit p[er]
negligentiam p[ri]ncipi e[ss]e m[er]it
tum placet uelocitas seru[us]
multu[m] displicet pigra. **I**d[em] x
i[n] v[er]idicta h[om]in[um] uelocit[er] i[n] ope
p[ro] coram regib[us] stabit nec
erunt ignobiles ante eu[m]. **E**t
f[aci]t xxxi. **Q**uarto erubescendu[m]
est de iniquitate a synagoga
et plebe i[n] de hoc q[uod] homo b[ea]t[us]
app[ar]et q[uod] plebi que esse debet
ut facit v[er]itatem quia t[em]p[us]
b[ea]t[us] app[ar]et q[uod] d[omi]n[us] noluit eq[ui]
liter ab om[n]ib[us] possideri et ma
li dispensatores qui retinent
q[uod] paup[er]ib[us] d[omi]n[us] debuerit
quib[us] luce xvi d[icitur] f[aci]te vob[is]
amicos de mamona iniquitat[is]
i[n] de pecunia m[er]it[us] uel mequa
liter detenta. **P**rimo erubescen
dum e[st] a p[ro]p[ri]o et amico dei
iusticia i[n] de hoc q[uod] i[n] iuste ag[er]
erga amicu[m] et p[ro]p[ri]u[m] hoc e[ss]e
valde iniquu[m] est. **U**nde p[ro]p[ri]o
o[ra]m i[n] p[ro]p[ri]o molit[ur] amico tuo
malu[m] a[n]i m[er]ito habeat fiducia
Septimo erubescendu[m] e[st] de f[aci]to

Unde th[om]as i[n] Non licet nobis
de f[aci]to aut edere aliq[ui] aut
continge[re] Secunda verecundia
e[st] v[er]idicta et mala et her tota
e[st] refugienda et abiecta. **E**t
her fit a[n]i quis p[ro]p[ri]o timorem
necis[is] erubescat nec audet
bonu[m] f[aci]t v[er]bi sciendu[m] q[uod] qui
p[ro]p[ri]o talem necis[is]ione timet
bonu[m] f[aci]t tres m[er]it[us] fabula
p[ri]ma fatuitas e[st] q[uod] quis p[ro]p[ri]o
timet v[er]idicta q[uod] v[er]u[m] malu[m]
in hoc p[ro]p[ri]o e[st] equo qui v[er]idicta
magis timet q[uam] calcaria seu
baculos. **R**am vera mala no[n]
sunt vite p[re]s[en]tis s[ed] future v[er]a
la p[ri]ma sunt sicut v[er]idicta fu
turoru[m] ut qui erubescenda p[re]
tem timet et no[n] futura v[er]idicta
timet et no[n] veritatem h[om]i[n]i p[ro]p[ri]o
sunt illis de quib[us] d[icitur] i[n] p[ro]p[ri]o
Trepidauerunt timore ubi no[n] erat
timor ip[s]i e[ss]e sicut p[ro]p[ri]o
qui latratu catuloru[m] qui mor
dere no[n] possunt t[em]p[er]ent q[uod] d[icitur]
iste e[st] quia catulus latrans
necis[is]omb[us] contra istos qui
bene facit s[ed] mordere nescit
quia no[n] eos p[ro]p[ri]o et am
fatis latratu[m] p[ro]p[ri]o v[er]bi e[ss]e
sunt timidi ut lepores s[ed]
v[er]idicta leporib[us] p[ro]p[ri]o i[n] v[er]idicta
collocat i[n] petra cubile sicut
Id[em] xxx. **D**icit e[ss]e sapie[n]s
q[uod] lepa tales s[ed] condico[n]es q[uod]
labia semp[er] s[ed] i[n] motu aures
longus pedes ueloces. **T**imor
e[ss]e addit alas pedib[us] sic fa
cere debet qui debilem se cog
noscit. **M**oralit[er] i[n] petra cubi
le collocat qui i[n] p[ro]p[ri]o fiducia habet

labia hz in motu qui frequenter
 orat longas aures qui tarda
 e ad loquendu videlicet ad rui
 dendu obprobrijs que sibi dicunt
 pedes veloces hz que timor dei
 occupat quia qui timet deum
 nihil negligit **¶** Item viij^o **¶** Cum
 sa autem huius timidi p^re esse
 duplex p^rimo est amor place
 di mudo contra que **¶** Item iij^o
 adulteri nescit quia amara
 huius mundi iⁿimica est dei re
 et p^re **¶** Confusi sunt qui hoibz
 placent qm deus spreuit eos
¶ Secunda causa huius timiditatis e
 quia forsitan deus recessit ab eis
 vix am posset esse tanta timidi
 tas in eo cum quo esset deus
 unde in p^re **¶** Si ambulauero in
 medio vmbre mortis no time
 bo mala qm tu mecu es re **¶** Item
 autem ho timida efficitur eo q
 dno recessit ab eo manifestu e
 in **¶** Item qui post petru ho
 madiu caput habuit tremulu
 et add timida fuit ut dno dicit
 omis qui inuenit me occidet
 me **¶** Ad idem **¶** Item xxxij **¶** Ter
 rebit eos sonitu folij volabis
 foliu volans e vnu rrisione
 quo tremit homines de bono e
 rubescentes plus timet foliu
 qm gladiu dei euagmatum
 cum dicitur fuge a facie gla
 dii quia vltor iniquitate e dno
¶ Secunda fatuitas e cu quis timet
 rrideri ab hms qui rrisione
 digni sut qm mali rrident
 bonos de bono **¶** Item e ac si
 cea rrideret videtes claudi a
 bulantes deo deridenda e ipa
 derisio **¶** In vitaspateu legitur q

quidam Senex dixit audam
 Si vis ad esse liber aut fuge
 honores aut fuge mudu et que
 i mudo sut et stultu temetipm
 fac in pluribz quia p^ru xxiij
 bitur et abhominantur imp^r eos
 qui in recta sut via **¶** Aristoph
 di quida ei dicit homines te
 despicunt **¶** Rndit et illo asin
 si nec illi asinos nec ergo illos
 curo vitupm talu e laus et
 econuso **¶** Seneca tam turpe
 sit t laudat a turpibz qm lau
 dari p turpia **¶** Tercia fatuitas
 Cum quis erubescat unde daret
 gloria eo forsitan q q^rsueuit
 male agere et nuc erubescat
 plus e illi qui de naufragio
 euasisset et de hoc q sumus
 esset alius exontibz leprosis gla
 rietur **¶** Tales derisiones non
 sunt solu timede p vnu sapi
 entem sed etiam appetende **¶** Item
 Rec dum felix es dum tu tur
 ba te deridet **¶** Et dno in v
 beati eritis cum vobis male
 dixerint homines re **¶** Item al
 quis laudat uel vitupat
 pmo attende debet quis lau
 dat ul vituperat et de quo
 et tunc placeat ul displiceat
 laus vel vitupm **¶** Seneca
 nuq q multu s quibz placeas
 cogites **¶** In hoc valde conuenit
 qd in scriptis dicit **¶** Item in
 canone **¶** Int va laudandu et
 vitupandu xl. q. iij **¶** Ad detesta
 conem huius erubescencie valent
 ta p que ostendunt q talis ma
 le se habz ad deu epli^r pmo
 mptu e p^re **¶** Secunda mptu est
 dno **¶** Tercia mptu e que sp^rs

primo male se habet erubescens ad
deum inquit est pro meo quod cum
premi negat quod magna est glorie
lia. **Primo** autem negat quis pro
sui esse pauperem. Et idem multo
negabit talis a christo, an vero
qui autem me negavit coram
hominibus etc. Ita accidit fatue
erubescens sicut accidit audam
solari puerus qui cum esset puer
per nudum vestitus et multum ho
noraretur ab eis qui visitasset eum
per suum in humili habitu tunc
ne ne socii contempneret eum si
farent ipsum talem prem hunc
rogavit prem ut nullo modo
caret sociis suis quod per suum esset
et simulans eum esse unum de sui
toribus prem suum fecit eum come
dere cum famulo domus quod
pater patet sustinuit. **Sed**
cum finito prandio filius du
xisset eum ad cameram secretam
et quesivisset ab eo quid ei at
tulisset respondit per magna grati
tatem pecunie quam ei attulerat
asserens quod nec unum de hiis ha
beret. **Regasti** me fili mi ait
et ego te nego et nunquam de celo
comedes vel bibes de aliquo
quod ego mittam tibi. **Secundo**
male se habet erubescens ad
deum inquit est dominus inquit
erubescat dominum assistens. **Primo**
autem non erubescat puerum suum
manifeste faciendo nullam habere
autem ceratorem dicitur quod respone
rum servum reddicionem. **Tercio**
autem male se habet ad deum inquit
sit que sponsus dum de tanto
sponso erubescat. **Quia** non
ita ignobilis sponsus ut de eius

ignobilitate debes erubescere cum
de ipsa nobilitate per ultimo.
Dicitur vobis in porta vir et
quarto et ultimo male eam
se habet erubescens ad bona
opa que facere erubescit.
valde autem inquit bona
in honore adque homo expectat
honorem. **Primo** autem per opus
electum iustificat et qui operatur
illud honorabitur in illo. **Primo**
autem sit secundum quod que solent
facere homines gloriosum sed
honorabilis societas vestime
tum pulchritudo et dignitas et
hanc ita iusto ex bonis operibus con
sequitur. **Primo** quia ut ait dominus
fontem contritus curantur. **Secundo**
ita tam posalentem erubescere
tiam expedit oportuna adhi
bere remedia. **Primo** est medi
tatio obprobrii quod propter pro nobis
sustinuit. **Primo** in. **Primo** p
ciat se maxilla saturabitur
obprobriis. **Primo** quis cogitaret
quantum in cruce sustinuit propter
pro eo obprobrium per nichilo ducit
omnes verisus que ei fieri po
ssunt. **Primo** est meditatio obp
brii quod sancti pro christo susti
nuerunt quod habet per sancti
ludibria et verbera prophetarum sunt
etc. **Primo** est meditatio illius
erubescencie quam patietur in
futuro qui modo ea refugit
per quod tunc impia veniet
super eum. **Primo** per. **Primo** confunde
te vehementer quod non intellex
erunt obprobrium quod nunquam deletur
ut per per. **Primo** dabo vos in obp
brium sempiternum et eam igno
ram etiam quod nulla oblivione

delebitur. **Q**uartum est meditatio
illi viciis. De qua dicitur luce
in opus me exuberat et pmo
meos hunc filius hominis exuberat
cum venit in maiestate sua et
patris et sitor angelorum tunc
illi qui mo alios compunt et
tempnet in talia qz morbo
eorum no extinguitur unde
p u pmo. Ego qz mteritu
vix ridebo et p videbunt
infi et letabunt et p cum
ridebunt p pmissoru mtellige
aa magis in special e de ali
quibz dubitabilibz querendu
Et pmo vtru verecundia sit
virtus. Sed vtru verecunde
tz aliqua coram qbuscumqz
soms uel magis de vna q
de alia. Porro vtru aliquis
verecundet de bonis opibz quqz
Qu verecundia sit de turpi actu
Quarto qre verecundat homo
de paupertate puitate ignobi
litate et sibi. Quo ad p
questu videt bns. Tho 222
q c xliij dicens q ppe loqdo
de vute verecundia no e vus
Imo epugnat psecdm vtut
aug riao talis esse pt. Quia
verecundia e timor de turpi actu
viciose. Nam timor e de malo
possibili aa diffiali vtuosqz
sdm pfectione vtut no timet
turpem tamqz possibile fieri
p cu quia i modit agit opa
virtut. Unde no timet se mu
tari a vute ad viciu nec timet
eam turpem actu aut diffia
le aut arduu ad vitandu quia
delectabi agit opa vtuosa in
imperfecto virtuosu non cadit

timor de turpi actu viciose et
p qns nec verecundia que e quida
timor de ingloriaco uel exp
braco de turpi actu. loquen
do autem de vtute quiter p
qd e id qd e bonu in huams
actibz et vtuosu. Sic verecundi
a e virtus quia est quedam
laudabilis passio et tam aphus
qm eaa a sancto multipli co
mendata. Quo ad pdm qstu
videt idem tho. ubi supra d
q p p p m n. Et qd sex
sunt genera psonaru coram
quibz papue verecundant co
mitte turpem actu pmo cora
illis a quibz reputari deside
ramq in aliqua vute augra
ao e quia testio efficax sapie
tu est in bonu et in malu qz
sunt boni iudici. Et ideo sicut
desideramus ab eis honorari eo
q talis honor e nobis magnu
testio vtut eaa ita timemq
ab eis in honoru qz hoc nobis
esset magnu testio vici. Sedo
magis verecundant de hns que
nobis semper assunt. I deuot
et cuncti ut dicit aristoteles ibide
aug riao e qz testio eoz ad
quibz conuam e credibilis
qm exteozu uel pignozu
Porro magis erubescimq ab
hns qui pstant illud quod sa
ut aug modi sunt mmi et ioai
latores et ex hoc qz magis no
ametu puenit nobis exeo qz
aput multos diffamaco. Quarto
magis verecundant cora illis co
ram quibz nuqm aliqd tpe
omissimq quia amittit quam
de nobis habebat bona famam

et apprehendunt rem turpem qua
faciam et turpiore qm de vno
alio de quo alias vidissent res
turpes. Quia oppositum vno se po
sit magis eluceat. Quia ut
idem dicit Aristoteles erubescit de
illis qui sunt nobis magis dissi
miles quia isti non apprehendunt
rem ita turpem sicut illi. Seco
to magis veandam et committe
aliquis turpe coram illis a quibus
primo aliquid postulamus et ab
his cum quibus sumus novum facti
amici vel quibus fieri volumus
et hoc quia est impedimentum pe
ccatis implende in amicitia co
suande. Quia ad tunc questu
cum hanc questionem non est hic
instandum quia de hac materia
habetur super in secunda per hunc alii pte
et tercio in tercio defectu se
mi in fine. Quia ad quartum
scilicet quod homo veandatur et pau
pitate sinitute ignobilitate et
silibus cum non sint actus tur
pes ne vici. Quia hoc dicitur
est secundum estimationem homi
contemptus qui consequitur ad talia
non debet nisi defectibus culpe
cum tamen contemptus consequatur
et ad malum culpe et ad malum
pene. **Preceptum**
Cepit. Item tua custodi et
presens preceptum per quoddam in
directum ad virtutem pruden
cie hoc modo pertinere videtur
quod cum hoc sit ex negligentia
sollitudinis opponatur et sollu
tudo ad rationem pertinet et
ratio sollu^{nis} ad pruden^{cia} et per
oppositum negligentia ad impruden^{cia}
secundum ipsam negligentiam ethyolo^gas

quia negligens secundum ipsam li^o
ethyologia dicitur. Negligens nec
electio recta eorum que sunt
ad finem pertineat ad pruden
ciam sequitur quod negligentia ad im
prudenciam quodammodo pertineat
et sic per consequens ipsa negligentia
per quoddam in directum ad pruden
ciam pertinere videtur. Intendens
igitur auctor quicquid addebita sol
licitudine inducere quod sit cum
quibus in agendis rationabiliter
operatur et hoc fieri neque in neglig
entia et remotiorem. Plato potest
nobis hoc preceptum dices. Con
tina custodi id est per sollitudinem
rem tuam custodire omni fuga
to torpore et negligentia verum
quia hoc nomen res sit gene
rale ad corporea hinc est quod
hoc preceptum extendit se tam
ad animam quam ad corpus et eadem ad
res spirituales que quidem tam su
mo studio custodie debent et
servare. Et ideo secundum hanc
placem expositionem infra pre
cedit et primo sic procedit ex
ponendo. Rem tuam custodi id
est animam tuam custodi scilicet a peccatis
per quod anima difformatur. Vbi nota
sum quod anima rationalis est sanctitate
sua vas solidum et integrum quia
viam hoc modo viat et cor
rumpitur per sebia inflatur per
invidiam arefat per iram arepat
per avaritiam frangitur per auaritia
am diffunditur. Per gula infla
tur per luxuriam corrumpitur et in
lucum redigitur. Ab his vitiis
oritur omnia alia aut hugo de
sancto victore. Hoc enim sunt du
ces vitiis et alicui vnde quia

Christum et sanctos pres qui te
passet imitare stude a xpo
humilitatem discere deuotionem a
petro caritatem a iohanne ab
abraham obedientiam de loth
hospitalitatem de isaac longa
munitatem de iacob tolerantiam
de iob pacem de ioseph casti
moniam de moysi mansuetudi
nem de ioseph ostentat de Sa
muele benignitatem de dauid
de daniel abstinentiam de tho
bia elemosinam penitentiam
a maria magdalena confessor
pura exaltatione ex deo phao
martirium et largitatem et hinc
monitionem et armis sem tua
custodi. 1. animam tuam piosam
custodie des adeo ut dyabolus
cum suis ac etiam duab
interime potes sicut se ioseph
habet et populo eius ioseph vi
sup quo origo omne vi
habet significat dyabolus et vi
cia interimim. hoc e denotat
non piam eorum subam pime
tes sed quia piam eorum op qd
est facere homines peccare pi
mum et hoc quocumq mem
bra p piam mortificamur
ita illud apli ad coll tho
mortificate membra vira et
vi Augi in de ta. c. v. pe
nitentia anima resuscitat et mors
ipa occidit. Sedo sic expont
sem tuam custodi. 1. corpus et p
sonam tuam custodi quod quidem
est mirabiliter ut alia corpora
subactu quod sic declarat. In
corpore enim humano noue sunt me
surae sue species sine dubio fir
mitate sue compositae et d hinc

quatuor principales existunt
videlicet terra aqua ignis et
Sunt et alia quinq subsequentes
species videlicet sal semina flores
lapides et nubes Et ut me
lius de his omnibus intelligas
lege sic tria in homine 3. a
studo et guttas carnis a
qua autem sudor et lacrimae
et saluae. Aer vero ipse anhe
lans humidum frigidum atq ca
lidum spiritus pro os et nares
ignis in homine qui in stoma
cho coquit cibos et calore cor
poris et calore sanguinis Sal
vero in homine salitas sanguinis
et sudoris et lacrimarum et vri
ne quia hec omnia in homine
salua sunt semina autem in capil
lis et pilis flores in varie
tate oculorum lapides in duritia et
guttate ossa quia lapides
ossa dicuntur. Pubes in stabili
tate mentis et cogitationum et de
his noue mensuras compositum
corpus et compagmatum ossibus
maioribus et minoribus constitutum
guttur principalibus vix re
pitur in moribus guttur
p principales sunt mus ut cor.
Sunt et vena principalibus
ut cor mores vero vena in
mirabiles sunt. Perius quoque
et sanguine carne et cute me
dullis et cartilaginibus cartila
ginibus capite et cerebro etq
pim vocatur memoria secundum
sensum. Tercium motum appellatur
sensibus quibus vix vix auditus
odoratus gustus et tactus. Et tu
tib vero sex sunt in infancia pu
eritia adulescentia iuuentute.

Senectus et senium Infancia q
 septem annis ptendit pueritia
 q xiiii annis ptendit adole
 scencia xxx annis concludit
 Iuuentus que l annis fmit
 Senectus lxxxv anno concludit
 Senium vero qd amoz nio
 non explet sed laboe et
 dolore et morte fmit In ho
 mie itaq sunt x fenestre fa
 bricate in pma fenestra ver
 ba pnt aerē suscipit et spi
 rat abos sumit Induabus
 videt paul et ipe in duab
 alijs inferioribz necessaria
 corpis foras emittit In tertia
 fenestra umbilica notata ven
 tre ornat homo vero i corde
 hz intellectu et cogitatu et
 consiliu et timorem in splene
 risum in felle iram in iecore
 amorem et fletu et leuitate
 in cursu ac eia natando natua
 liter hys omibz et alijs mult
 que breuitat causa pmitto
 homis corpus constat Natua
 vero eiusdem corpis quoz in
 se gerit diuersitates hoc e qz
 esurit sicut concupiscit sapoat
 visus ergo nature quoz exple
 tur rebz s; manducantibus
 bibendo generando et dor
 mendo Tale ergo corpus
 tam mirabili fabricatu tam
 a deo sibi datam debet dilige
 ter custodire et maxime ab
 hys qui habent ipam cor
 rumpere et ad mortem pdu
 cere tempalem de consuetudine
 corpis in sospitate longeva
 vide infra in xxxiii scde
 partis metze pcepto Si tibi

papue. **S**ulari mediu nota
 etiam q sex sunt etates mudi
 pma etas fuit ab adam vsq
 ad noe In pma creatus e mu
 dus in illa ius naturale domi
 nat. Secunda a noe vsq ad
 abraham In secunda p noe
 mudi creati e in illa ius ge
 ra ppiat. Tercia ab abra
 ham vsq ad dauid in tertia
 lex moysi datur in illa lex
 postiu addit. Quarta pty
 ea fuit vsq ad transmigracione
 babilonis in quarta regalis
 regulis vincto habita. In hac
 opus sub lege dnat. Quinta
 vsq ad aduentu xpi in quinta
 remissa e captivitas babilonia
 in hac iudeoru vinctio cassat.
 Sexta vsq ad finem seculi
 in sexta destructa e pty
 dyaboli in hac etia congre
 gati dyali euacuati. Septima
 e in seculis quiescentia de
 tina e ad vitam resurgere
 cu de quibz nichil ad pres
 De hys sex etatibz tangit
 xxxv q m. c. et sic in
 telligit qd no. Io an d'ele
 ms. c. l. Tercia autem sut cor
 pus destructiva s; gula lux
 uria et acedia pmi qd e
 corpus destructiu e viau gule
 quia ex nimia cibi et potu
 suppone egredies generat
 varie. Et quimors multiplex
 quia ex hac infirma passioe
 plures mortales mortificantur
 et pereunt qm p vnu belli vel
 gladii uel alia passione. Facio
 huius est quia no qtime sed
 quoz furores armoru et bella

precedit hoc pugna ciborum tota
saltem duabus viabus celebratur
in die. Et plurimi sunt qui nedum
duobus et tribus sed pluribus
viabus sunt in cibis et inordi-
natis ebrietatibus coram
repletiōis miseria dolores et
interitus hominum in differt per die
nostant. Unde quidam sapiens
dicit quod humana prudentia
hanc miseria fugit et passi-
onem et illam tanto detesta-
bilis abhorret quanto per eam sub
oppressionem refectiois et salutis
pretextu vitalem salutem eorum
ignominiose confundit. Et propter
hoc facti xxxviii in multis estis
erit infirmitas. Secundum corpus
destructum est luxuria unde
principes inter cetera que struxit
allex de quibus se pauore
deberet fuit corruptus. Dicitur quod
corruptus est destructio corporis abire
magis vite corruptio virtutis
transgressio legis mores generat
fames et in fine concludit
nunc confidat in opibus mulieris
et fornicis. Sed etiam probat ex
emplo peccole nunc factu regis
indot quod tibi mada causa
amicie multa exenna et dena
venusta inter que missa fuit
illa venustissima puella que
ab infamia mitta fuit et imbu-
ta veneno serpentino. Ita quod
natura sua versa fuit in naturam
serpentis et nisi ego diligeret
in sperissem in illam et arte
magica indagassem eo quod ipsa
ita audax horribilis incepta
bilit in verendo sui fugebat
visu in facie hominum propter quod de-

quod interficit solo visu quod tan-
expimento probasti et nisi hoc
certissime ostendissem mors
tua fuisset ex ardore ipsius cor-
pus consumpta. Tercium corpus
destructum est auidia seu gao-
sitas unde discreti mortales
ut fugiant hanc tristissimam
et pigriam passionem per quam
corporea et animalis perditio vi-
tiosa perdit si exaui et
sollicitudine rationis persequatur
quo celestem et terrestrem felicitatem
desiderat. Tunc. Nam sicut
frenum in freno exaui deputa-
tum ex repentina orosa in
rubiginem et conspersionem sui
comitatur. Exaui misterio abster-
corruptio rubiginis in sana-
claritate servatur. Sic ratio-
lis homo qui ex intelligentia
rationis per valit et mirabilis
opari propter orosam quietem
rubiginem intellectus ignorantia
et cogitationes per ipsas et sui
perditionem et destructionem meret
ac per exaui et studium operosum
in claritate scientie speulacionis
et operis et in honore et com-
medacione ipsius consuatur et
arrestat hoc est autem quod probat
Seneca in declamatur epistolam
dices non vides quod mota
fax stupeat et ignis exagi-
tata resaturat molle vinces
actu et ferreum alto in ru-
biginem. Dicit. Et idem Seneca
ca. quod sine his mors est et vi-
ui hominis sepultura. Tercio
per exponit rem tuam custodi-
id est subam tuam iste intellectus
magis congruit hoc et est magis

quibus ideo omni diligencia qua
 potes custodi rem tua et conf
 ua ut ne abutaris eade sicut
 ille filius prodigus qui tota suam
 substantiam consumpsit in meretricibus
 et alijs expensis in vilijs de
 quo luce xx Et in supertue ex
 ponit et habet qd augm^m
 de pe d m adhuc insunt
 ibi no filius dissipatore her
 tamen custodia debet esse mo
 derata seu ordinata no nimis
 sollicita iuxta illud eiaa vo
 Facultas diuitis e sollicitudo
 no sinit eu dormire. Istud pcep^m
 quatu ad istum intellectum m
 duat nos ad riuulu i ad vna
 partem pmi paradisi fluminis sc
 iusticie qui quidem riuulus
 id e pars libertas incipiat et
 hoc em virtus cu suis dista
 cionibz docet retinere retinenda
 et expendere expendenda qn
 tu quo et qn et vbi conuenit
 Alias autem omibz dona
 tribuere et continue largis in
 tendere supertibus no reddit
 hominem neqz effiat liberale
 huius ratio assignari pot. Qu
 em quibz mortalis habeat
 in diuitijs suis no infirmari
 si finitam paritatem et detimi
 natam essentiam id conuenit
 de ratione prudentie si ex de
 bito caritatis qua se ipm te
 net necessaria et principali
 delictatione seruare se pporo
 nate de tpalibz bonis suis ap
 punde debet ut no egeat
 in seipso vel contra caritate
 sui ipia. hoc autem e quod
 scribit Seneca in libro d'offic

Dabo michi egeni si no ut ipe
 egeam succurrere pibulo si ut
 ipe non pcam ppter quod tull
 ho de offico d' nec ita apien
 da e res familiar ut omibz
 pateat nec ita claudenda ut
 ea benignitas apne no possit
 quare scribit phibz Ethicore
 uno quoqz autem bene vritur
 qui habet contra singula vritur
 Et pterea necessarium oportet
 ut in actibz liberalitatis huius
 ipa vritur et ratio oparent
 Et ideo qui vult legem liberalite
 obseruare expedit prudere
 cu qn qntu et qualite donare
 seu expendere debet et eiaa
 expedit debitu rationis. Et
 qui sic donat expendit uel
 puidet reuera liberalis expi
 fat alias prodigus et caritate sui
 et eiaa dilectioe r'moty et pte
 a recta ratione hoc aut e qd
 scribit aristoteles in searete seare
 toru ad alexandru dicens
 alexand' fme dico tibi q si
 quis regum supflue gtimuat
 donaciones ultra q regnu ei
 valeat sustinere talis rex
 paul dubio destruet et p qns
 regnu ei destruet. Si vis
 ergo alexander vritur largi
 acqre conspice posse tui tem
 pera naitates et homi meri
 ta et iuxta posse tui largian
 dona homibz indigentibz qui
 ergo dat alit peccat et nulla
 acquirit laudem et quicqz dat
 indignis pducit et qui fundit
 ultra modu diuitias suas venit
 ad amara paupertatis littora et
 talis no e rex si de populatore

reipublice destructor regni et
in competens regni unde me-
to prodigius manipulat eoque paul
a regno prudentia sua

Quadragesimum autoris p
ceptum Diligentia adhibe
re nota secundum canones quod quod acio
nem mortis prestat aut dat ope
ram rei illi et tunc si adhibet
aliquam diligentiam quam potest non
tenet quo ad culpa quam potest
propter quod v. de occidendis secus
tamen quo ad irregularitatem
propter quod d. accubus Si vero non
adhibet diligentiam quam potest te
netur de omni accidenti ut in ca
none sepe l. dis. postquam autor
in superioribus tractat de quibus
dam rebus i. partibus vel spe
cibus p. gredientibus et derivan
tibus a primo paradisi flumine vi
usticie tunc res interstallat
tractare interdit de uno riuulo
i. parte s. d. fluminis paradisi s. d.
prudencie qui conspectus intui
patet per quam mysticum recte or
dinare aliq. in fine quod quidem
ratione non potest secundum Tho. s. d. re
solvit quod nisi et finis sit bonus
et illud quod ordinatur ad finem
sit etiam bonum et tunc venies finem
quod sit cum quis in omnibus agere
omnia liberat et diversa quod cum
spectu facit dum diversas
circumstantias gerat per liberam
rationem attendens igitur au
tor quod per talem conspectionem
ordinatur per preceptum antedictum
quod tanto nobis exponit illud
observandum dum dicit Diligen
tiam adhibere quam velis in me
autor quod per diligentiam diversa

liberari deinde tyrannia quod v
tunc facit conspectu ut dicitur
est per cuius tamen precepti intel
ligentia et observantia est
sciendum quod licet in omnibus agere
dis omnibus diligentia sit ad
hibenda proprius tamen prin
cipi et regi circa ea per maxime
est diligentia adhibenda et
primo circa consiliorum postulacionem
ne propria subvertatur Secundo
circa viarum palliacionem ne
virtutes ondat Tercio circa
immunitatem antiquorum conside
ne ad principem et ignominiam
producant Quo ad per principem
principi et regi maxime
adhibenda est diligentia circa
sana et solida consilia postu
landa id est in rebus dubiis
et arduis sana consilia sunt
quenda ubi aditendum quod multi
sunt quorum consilium est perit
vitandum hos docet autor vi
tare et hoc infra in tercia
parte metra pro precepto
mones blandos qui velut dicitur
quod non debet quis moveri ad
verba blanda vel ornate com
posita sed potius ad rem aut
semper in propriis ad rem mo
uearis non ad verba compo
sita Nam opacio eius qui ve
ritati operam dat in compo
sita debet esse et simplex ut
vitandum est consilium eorum quod
fuerit immixtum et postea in
gratia reduci Propter hoc est enim
nemo cum immixto tute in gratiam
redit Et petrus Alfonsus
ipse asserit te in immixtis cum
alios possis repone scias que

em male egeris notabit que
vero bona fuerit demeruit Et
¶ **¶** xij **¶** Amico reconciliato
ne ardeas Item vitandum e con
siliu eoru qui no amore s timore
tm reuerentiam et dilectionem
ostendunt non em sut amia s
mimica odiosi et no solu am
icia uel boni consiliu p metu
uel timorem non acquirunt vel
retinetur vni etiam et impiu
p mente metu p dicitur aut tullius
nulla vis imperij tanta que
p mente metu posset esse du
tina multos em time debet
que multi timet princeps qui
liet sit supia p dicitur alioru
prias et consilia valia au
dire debet **¶** Exemplo **¶** xij
si qui audiunt ysaia .xviii
et ysaia .xiii **¶** Consiliaria vero
est tibi fructus vnde ieremias
finali gratia poete laudabit
sententia pmi esse bonu qui
p se sapiat **¶** Sedm qui sapie
tem audiat qui vtrouq; habet
vale esse causa sibi qm alij
potendu e ergo consiliu a
tribus pmi adeo i magni
consilij angelus consulenda
3 exo dauid pⁱ Regi xxij
Consuluit dauid dnm nuquid
vadim et pericula philiste
os iuga in tractatu de lap
su mudi **¶** Quis e consiliaria
prudenciao xpo Dequit
querimus consiliu habemus co
piam no sapientis s sapie
que est xpus Audi sapiar
fons recti consilij dicit The
zaure vobis thezauros re
git vij **¶** Seneca epla lxxij

¶ **¶** Erant mea consilia cu non
habet quo dirigantur pmit
exa scire debet quid petat
qui sagittam vult mitte et
tunc diriget et moderat manu
telu **¶** Sile igno ranti quem
portu nullus ventus e fluit
id e sibi conueniens de iusto ro
qui querit a deo consiliu et
illud mittit ad implere **¶** **¶** **¶**
xxxix **¶** ipse diriget consi
lia eius et disciplina **¶** Secundo
a se ipso et m hie debet puidet
esse ut a se atq; consiliariis
suis remoueat illa ta maxie
que sut contraria consilio vi
nam voluptatem et festina
conem **¶** Debet aut princeps ee
magnificenciao contempnablia
et vilia consilia detestando
et iustior ad iniqua et iusta
abhomando et demenciao ve
delia horrendo **¶** Et musica
ordona exogando **¶** De mu
ficenciao alex^{us} narrat vale
rius li^o vij c^o iij **¶** 42 **¶** dauid
victo et vltate **¶** alexandri
exopto et ptem regni et filia
m inxiom cu deas celu milib
obtulisset et cu de hoc con
siliu inquireret **¶** vndit par
nemo **¶** Si ipse esset alex^{us}
vsu se hac condicoe **¶** Au
rudit alex^{us} **¶** Et ego mag
ea vterer si essent parnemo
q^o d^o cor meu regale est
magnificenciao et ideo mag
magnifica me decet **¶** Tercio
petendu e consiliu ab amico
prudencie et expigencie ia
pognite **¶** Et hoc e qd dicit
salomo pu xxx **¶** Causa tua

tracta ad amicum tuo et secretum
tuum cōno nō reueles ne forte
non in sulcet tibi cū audebit et
exprobrare nō cesset Sed pū non
inili qui spreus amicorū sams
consilijs volūtates suas obstina
te seant qui reuera huic cont
rariant pcepto ppter ea contra
tales clamat aplūs ad Ro vii
Nolite esse prudentes apud vos
metipos Salomon pū tercio
Ne sis sapiens apud te metipm
Et plus i. pthor Qui aut
ipm met nō intellexerit nec
aliū audiens in aīo ponit hic
eura in vālis 3 vir et talis
obstinata crudelitas accidit alio
ex duobus aut ex ignorācia
aut ex supbia Nam supbus
amore ppe excellencie firma
tur ad electōis sue seq daco
silia in alioz psecutio hūiliū
dedignas se de pmi et in hono
rari extimas si sua qteperet
et alioz honoraret et ipi coa
et obstinati ad mētes nō consi
derant illud quod st bīp pū
xxvi vidisti hoīem 8 sapien
tem videri magis spem ille ha
bebit in sapientis Et ppter ea
diat Augs Sapiens eris si te
nō esse credideris Nam summa
sapientia 3 suam stulticia cog
noscere Et hoc 3 qd diat
Pregi in moralib qagna ē
psecio sue mysficio cogao
Si autē vis cognoste consiliatoz
fide respice si te tua nō diligit
Et hoc ē qd Pregi s^o regist
diat hoc ē contra multos qui
diligit hominē bona et non
hominem ipm hec nō ē amia

vera si falsa ex aliqua causa
vana generata et amassime
vā similia Si cont i mīcu
obtimeat pars aduersa De
tali amia bene loquitur Po
heia d. Quē fortuna fecit
Amia infortunū se i mīcu
Quo ad secundu adhibenda
3 diligencia arca vudū palli
acoz ne se vtutes ondat hec
palliaio multū ē piciosa
q aliqui vicia se simulant
esse vtutes aut Pregi i mor
xxm ponens aliq exēpla
q dissoluta remissio quā
mansuetudo et pietas habet
effusio mīa credit et maloz
ptimaia constancia diatur
et hys similia In supbia
hnt 3 vā in ratione Sepe
xli hec matia lacus refert
bit 3 in q^o pcepto pū arbito
vnu feceris hec reuera
dependet a carnis prudēcia
que viciosa ē et fallax in q
tum spreto et neglecto vero
et in commutā bono miser mor
talis stēm eam in homis car
nis corruptibilis pbi sui cō
stibut finem et talis carnis p
denaa in carne nō agit vīca
ma vtutis sed multū vno astu
ae pū varios statū tempoz
psonarū et locoz distīctos
placendo adulando inota cōfor
mem astucia et accidenā con
arxencia de tali prudēcia q
magis ppe astucia mīcupai
pt loquitur plus Ad h^o vii
prudēcia carnis ē dei imita
Notandū tamē q Tho 2a 2e
lo q ptractans de tali

carne prudentia conclusue
tenet ac eam tñat q si talis
carne prudentia accipiat
sdm absolutam prudentie ra
tione. Ita s; q in aua carne
constituitur vltimq finis totiq
vite sit e pctm mortale. Si
vero accipiat sdm rationem
particularis prudentie sit est
pctm veniale, vñ tamen si bo
non constituitur et vltimq sis
s agendū ex caritate et hec
ex tollerabilis et honoranda
prudencia 3 m ystis agibilibus
inferioribus oportuna de hac
prudencia loquitur Seneca
in hō de formula honeste vite
dicens. Si prudentia am
plexeris vbiq p rationem ibid
eris et put rerū aut temporis
varietas exigit ita te admo
des tempore nec te in aliqba
mutes s; potius aptes fac
manus que eadem 3 tū in pal
mam extendit. Credo q ta
lis prudentia in paucis hodie
repperit hominibus. Et hō vñ
est simpli qm nō pauci s;
multi vñ magna pars mor
taliū adeo sūt vanitate et au
piditate ceati q tm possunt
pnapib; et dñis regentib; et
floreantib; complacere vera v
lita veritate p carne pau
dencia operantur et vere aff
ri in pposito illa phibita p
veritas de qua dicitur. Corrup
ti sūt et abhominabiles facti sūt
in studiis suis nō est qui faciat
bonū et. Et digne comedat
p etiam illa dyogenes insio
qua interrogata qre oēs homines

abhorret et rñdit qalios p
malam eoz vitam abhorreo bo
nos quia vñt ai malis. Ita
ergo talem vñtū palliabo ne
et carne prudentie astutiam
monet auctor ptauerē dum dicit
Adhibe diligentia. Quo ad tñ
est adhibenda diligentia et
cautela ubi adutendū q ubi
maius pñdū m esse pñt ibi au
aus ē agendū ut in deare vbi
maius pñdū. De elec. li. vi. s;
in confidentia antiqui nimia
verti pñt maus pñdū gōr
hec pbat deare. Et si iudeos
Remde dicit q nulla pestis effi
caior ē ad nocendū qm fami
liarib; i mīa. Et autem in co
fidentia i mīa vñt pñdū
tñt compbat videlicet ra
cone aucte et exemplo. Imo ra
cone sic. Quia que ad modū a
liqua auaricia p longam cosue
tudinem in habitu mentis supia
ita congelatur q quai lapis du
rus effiat. Ita nā in vetera
ta odiū generat et odiū inre
teratū addo in natura vñtū
q mīa antiquo mīa con
fiderē possis hoc pbat illa
phīa auctas qua cauēt. Con
suetudo ē altera natura. Do
pbat aucte vñt auctib; mīa
vñt. Ita xij. Immo veteri
nō credas metim qm si videt
vñdita nō faciat pñe
tuo. Tercio etiā compbat
exemplo. Adhuc etiā optime
fiat quod narrat. Pugil dea dei
de quodam pñe familias qui in
domo sua spemtem valde fami
liarē habuit et dñ in quodam

conuincit prope ignem staret capi
osum spens ille calefactus filium
pium prius sui moritur et sub
ito venenatus in terram mortuus
cedit. Verum hoc pro dolore ve
hementi commotus predictus spenter
misericordiam uolens gladio non potuit
tamen eius caudam percutit. Et sic
serpens mortem euasit et in qua
dam arbore predicti prussamili
as se abscondit uolens pro ante
dictis paassitate cum serpente ac
cessit ad arborem ante dictam
et multa bona promittit si ad ipsius
domum more solito venire vellet.
Cum uideret serpens sic dicens Cre
dis tu quod sum ita fatuus quod propter
verba tua melliflua redire uelim
et de te confide? certe nequaquam
quia dum confideo et ad memoriam
reduco offensam quam tibi feci
quod tuum unum filium uenenum de te
nunquam confide possum nec tunc me
confide debes quia dum video ho
morem meum et pulchritudinem
meam uidelicet caudam meam ante
passam certe nunquam tibi parcaris
Et si uidero de te uindictam
non solum sagne tuo Restas
tu per sapientem. Et cum xij fore
scriptum. Pro immo veterum non confidas
metum quoniam si uideret uindictam
de te non solum sagne tuo
uade go re. Quare posset ali
quis utrumque suspicio et uidetur
quod suspicio non possit esse pars
prudencie tali ratione quia qui
potest uidere que paul sunt multo
magis potest uidere que cum se sunt
sed per prudentiam homo potest pro
spicere que paul sunt go ipse sus
piat ad considerandum ea que circa

se sunt ergo oportuit propter pru
dentiam ponere cum suspitione ponere
partem prudencie pro solutio
ne huius que sit. Dicendum est quod
ad prudentiam sicut dictum est pa
pus pertinet recte ordinare ad fi
nem quod quidem non sit nisi ut
finis sit bonus et illud quod
ordinatur in finem sit etiam bonum
et conueniens finis. Quia prou
dentia ut dictum est circa singula
a operabilia in quibus multa con
tinentur contingit aliquid secundum se
consideratum esse bonum et conue
niens finem quod tamen ex aliquibus
circumstantiis reddatur uel malum
uel in opportunitate ad finem sicut
conferre aliam signa amoris per
se considerati uidetur esse con
ueniens ad allicendum eius amorem
ad amorem. Sed si contingat in
aid eius superbia uel suspicio
adulacionis non erit hoc conuen
iens ad finem et ideo necessaria est
suspicio ad prudentiam ut sit
homo id quod ordinatur in finem
comparat cum hiis que cum
sunt ad argumentum in contrarium
videtur quod sicut de ad prudentiam
pertinet prospicere id quod est
prope conueniens finem. Ita ad cum
speculationem pertinet considerare
aut sit conueniens finem secundum ea
que constant. Vtrumque autem horum
habet specialem difficultatem
et ideo utrumque eorum seorsum ponitur
pars prudencie. **xl^m pceptu**
Quadragesimum per autem
pceptum. Glandus esto
Istud pceptum facit ad materiam p
reptorum nos ad affabilitatem et
amiciam cum quibus conuiuium

ordinantur et est vms cuiuslibet
i. spes p'm paradisi flumis v's
iustae p qua mouentur reddere
du maioribus h'm equalibus et
sociis et omnibus ai quib' conu'm
debitu suu quia no solu suffiat
amicos et alios cum quib' con
v'm q cordialit' amare et eis
toto posse seruuia impendere
nisi ega gestibus ac ead v'bis
delectabilibus nos cum eisdem
h're Et hoc e qd m p'm pre
cepto intendit autor dum dicit
Blandus esto hoc e dicit q ai
omnibus debes esse beniuolus
mitis et affabilis p auq tan
pcepti euidentia est scdm q
tho. 2a 2a q. cxxv assignat
dram m' placidu adulatori
et blanditorem Quia placidu
scdm p'm dicit ille qui sola
intentione delectandi loquitur
et tamen m delectando mod' expe
dit Adulator dicit quilaui
dat aliquis m quib' no est
laudand' quia videlicet p'ma
la uel no recta sive non aia
bona aut si t'mm possit ad
mane gloria p'uocet' hoc
plena tangit' qntu ad hac
ptem m q alias m v' Si cu
cumq' m glo adulari xpx d
Blanditor v'o dicit qui aliu
delectat p va blanda m'itaco
aliqui comodi uel lucri conseq
di Et m'pau ad hoc videt'
sonare poag m v'ia q m v'lu
tem quod e contra autors me
tem et m'tentione dum dicit
blandus esto De isto contricio
dicendu est q licet hoc nome
blandus p'e loqdo et stricte

sumedo sonat poaus i malam
partem qm m bona ut dictu e
Tamen autor loquit' et p'tit'
hoc nome large et m'p'e put
sonat m bonu et put sumit'
scdm comuer modum loquendi
quia bland' sumit' genealit'
p beniuolo et p m'ti et c'p
p affabili Et isto put d'ctm
est recipit' ab autore Nota
q quib' put que efficiunt ac
etiam ostendit homines esse bla
du p'mu est modestia m p'moe
Scdm e m'asuetudo m'tonipa
aone Terciu est fidelitas m t'p
taco'e Pruaru e obseq'm m
largitioe Quatu e amor m p
uentione P'p'mo f'm xpx Pa
piens m vis amabilem se facit
gae aute fatuori effundunt'
De p'do dicit f'm vj Si possi
des amicu m t'ptaco'e posside
eu 2c Et ibidem xxxij f'm
fidelis p't e q' aia tua et qua
frem tracta eu De 2to p'plus
ad v' xij Si esurierit immicus
tuus ada illu si sitit potu da
illi hoc em facies carbonem in
ms congeres sup caput eius
et cognitate et caritate m fla
mabit' cor eius De q'ito dicit
p'uge h'o de cathetrando nulla e
maior m'itaco qm p'uemre a
mando Q'mq' p'no p'ceptum
dicit' species iustiae ex eo q
cum quib' conu'm reddere debe
amq' debitu suu tamen p'p'
p'ductas m'p'g condico'es con
grue p't a v'tutem mansuetudis
concreare quia p eam homon'a
tum ornat' exteri'us dum est
benign' m v'lu dum placabilis

Dum honestus modestus et p
omni in mœssu dū grata et
amabilis in affatu Dum etiā
est liberalis in omnibus in effatu
Hec vltus maxime couent homi
quia diffinitur homo a pñis q
pñ aial māfuetum a natura
Rre valde est detestanda et
a iustitia alie ut pñ aial feru
felle amantudinis plenu quod
natura mñtuit esse māfuetum
Nam ut dicitur xij^o h^o de aia
libus q quoda aialia nō hñt
fel pñt equq muls asinus et
elephas Et addit q homines
qui hñt naturam epuris sana
et quorū sagris naturalit
ē dulas q nō inuēntur fel i
eis aut valde modici inuēntur
Et dicit q illorū epur qui ai
rent felle est boni caloris et
dulas saporis Natura ergo dic
tat nobis māfuetos et blādos
esse Debere que ai omibz aiali
bz arma tradiderit homi sub
traxit Qui soli māfuetudis pñ
dedit Nam videmus q natura
quibusdam aialibz cornua forā
a dedit ad feruendū quibusdā
deites seruitos contulit pñe
gibit ad dilamandū quibusdā
pñulas in dorso ad restmndū
quibusdam rostra vincta ad
discependū quibusdā vng
mes acutos et longos ad dñel
lendū quibusdā aculeos ad feri
endū et quibusdā leuitatem
ad demulcendū Cum igitur
natura nichil horū homi contu
lit Sed hoc omnia pñ crudelitāt
ab eo detrahunt quite esse debz
mansuetudinis ipo fito pñocut

ai ipā nichil faciat frustra cum
pt supflua nec etiā dñmmta
vñ quod natura subtraxit mah
aa ad inuēnt quia plura ha
bent hoies arma et magis au
delia qñ bruta et forā pagit
bella arxora pñi mferit vñ
nera nulla māfuetudine obs
uata Quae pñm boheau
sua natura comisa ē m belua
De hac matia vide largus m
fñ m quarta parte metta
pñcepto xij Cum t pñ nas
p post med Put tamē non
nulli qui se ad tempq man
fuetos esse simulat donec
suos conuicinos occidat vñ
tales sūt pñes audā aiali qñ
mugale est appellatu qñ mod
mugale magnū hoc en aial
se esse māfuetum ostendit et
more scorpionis facit blādu
onit donec ex homo appm
uerit et quē subito mñlit et
mortale venem mñmndit Put
etiā quida qui obliq huāna nā
armati sūt m ut belua et ta
les apro sūt pñes qui dū celo
pñit tāta mñandia pñmndit
ut pñmās oee fñcendens dete
m tāu vñdicat dñsident ut
p medū telū sñm pñssorem
m vadat pñs volens mœi q
pñā i uiam nō vñst hoc
idem apis facit que p vñdā
vitam suam pñmndit pñ
iam patiut Put etiā non
non nulli qui dū bene aliquid
faciut pñmodica mñ causa br
bati omia destruiut que fœ
pñt Et tales sūt exas pñmles
hoc en aial qñus pñm vñt vi

et malū standit vuas et poma
 deat et descendens se sup illa
 involuit ut sic suis spm m
 voluant et frangant pter ia
 que portat in dorso semp vni
 gerit in ore et si ex omib qn
 redit aliqd vni ceciderit natq
 a se omia exautit et ad arbore
 iterū se oneratur redit. **S**ut
 etiā nō nulli qui inter conviua
 tes ita in mansueti existunt qd
 velut exiat nisi omia ad manu
 afferant eisdem aculeis iuriat
 et contumeliaz eos pungunt
 et despicunt cū tamē aplūs mo
 neant mores suos nec non
 omi conviuiū dulat supporta
 re et p hoc xpi legem adim
 plere. **S** Alter alterū onera
 portate et sic ad implebitis
 legem xpi hoc ē vni sane
 intelligendo m p aliqua vtile
 necessaria causam nece p sit
 eos contristari et hoc fiat
 ppter aliquod bonū inde qseq
 dū vel ppter aliqd malū inde
 vitandū p tanto **A**plūs pma
 ad **Cor** vii^o dicebat **S**i con
 tristam vos gaudeo quia nō
 contristi estis **S**i quia contra
 ti ad pmiā deducam. **S**i bñ
 ator canon pdest xxij q v
 sue completendo sue ignoste
 do hoc bene totum agit dūmo
 vita homin corrigit. **S**i ta
 vniū mansuetū nati contingat
 ratione natiuitas vniat qd
 ta esse bruta recogitas que se
 ritate deposta mansuescit p p
 missorū intelligentiā magis m
 specialī de mansuetudinē quq
 videnda et consideranda sunt

Et pmo quid sit mansuetudo **P**
 quō ipa mansuetudo facit hoīem
 bñm **T**ercio qre mansueti tra
 possidebūt **Q**uinto qd bonū ma
 suetudinis ad aptet **Q**uinto
 vtrū mansuetudo est clemēcia
Anta p^m quid sit mansuetudo
Dicendū ē q mansuetudo p^m
 q ea p^mus sacerdos desit
 ē modesti aīm tranquillitas que
 nulla maxreū rerū perturbā
 one agitat **G**lo sup ait vō
 aīus ē que mentis appetas
 seu amaritudo nō affiat **A**lia
 glo ibidem aīansuetq non ir
 ritat nec irritat nō nocet
 nec nocere cogitat qvā alia
 glo aīus ē que nō rancore
 uel ira affiat s omia equai
 ter sustinet **A**nta p^m s
 quare mansuetudo facit hoīem
 bñm **E**st dicendū q potissia
 ratio ē illa quā dñs tangit q
 v. d **B**eati mtes qm possi
 debūt terram **I**tem quia man
 suetudo p^mat homi tā bona
 p que homo facitq bñs effiat
 p^mū quia aīam seruat **A**m
 p fili m mansuetudine sua
 aīam tuā **S**icut enī vasa vi
 trea m feno convoluta a fric
 tione conseruant et ita aīa a
 leprose nō m mansuetudine et
 patit tres mediabz aīis lig
 natis m eis exptisq suspēsis
 ab utibz qactimatz p^mant **I**ta
 mansuetudo aīam a duricia v
 borū **I**tem mansuetudo ē pat
 allata molli p^mā m lecto flo
 ride qstēae in qua aīm cū dñs
 requiescat **Q**uinta lectulq m
 florida **S**ecundo quia mansuetudo

reddat hominem valde placentem
 Eccl. i. Inplacatum est fides et ma-
 suetudo. Et hoc ideo quia fides facit
 ut homo a deo possideatur quantum
 ad intellectum mansuetudo vero quantum
 ad effectum. Tercio quia mansuetu-
 do hominem saluat unde in psalmo
 exalta mansuetos in salute man-
 sueti autem possidebunt terram
 vinctum ymo ipse deus quia ipse mo-
 paasit possident a deo. Tunc
 pulchius est dei possessio nisi eis
 quem ipse prius possiderit. In deo
 videtur intelligi hoc vinctum. Beati
 mites et de terra quam calcamus
 aut enim si humilibus datur cælum
 et mites terra. Quid relinquitur
 in mites et crudelibus superbis
 nisi infernalis inferia. Et tali
 ratione declaratum est tertium prin-
 cipale in quo querebatur quare
 mansueti possidebunt terram. Et
 quoniam quod domus mansuetudinis ad
 aptat dicendum quod adaptatur ma-
 suetudinis domus pietatis si enim
 pietas accipiat per maiorem manse-
 stum est quod qui per pietatem malo
 proximi compatitur nec vult no-
 cere proximo unde qui pius
 est mansuetus. Si vero pius
 per cultum dei sumatur cultus dei est
 iugum dei suave et onus leve ut
 ut cum iugo mansuetus gratus se
 inclinatur et supponit sic in ma-
 suetus id abiit unde qui man-
 suetus est pius. Et circa quantum
 per virtutem mansuetudo et clemencia
 que sunt partes integres temperan-
 tie sunt potissime virtutes. Si
 det beatus theos qui ea format
 in sua et quod clemencia et quod non
 prohibet aliquas virtutes esse

potissimas simpliciter nec quo
 ad omnia sed si quid in aliquo
 genere. Non est autem possibile
 quod clemencia et mansuetudo sint
 potissime virtutes simpliciter quia laus
 eorum attenditur in hoc quod retrahunt
 a malo in quantum dicuntur re-
 vel pena perfectus est autem
 consue qui bonum quam curare male.
 Et ideo virtutes que simpli-
 citer ordinant in bonum sicut
 fides spes caritas et etiam
 prudentia et iustitia sunt sim-
 pliciter maiores virtutes quam
 clemencia et mansuetudo sed
 secundum quid nichil prohibet ma-
 suetudinem et clemenciam habere
 quandam excellentiam inter
 virtutes que resistunt affectui-
 bus pravis ipsam nam quam
 mitigat mansuetudo propter suum
 impetum impedit animi hominis
 ne libere iudicet veritatem
 Et propter mansuetudinem maxime
 facit hominem esse compotem
 sui unde dicitur Eccl. v. Fili
 in mansuetudine serva animam tuam
 quoniam vis concupiscentie tactus sunt
 turpiores et magis continue
 in festinant propter quod temperan-
 tia magis ponitur virtus quam
 apalis ut ex dictis patet et
 Clemencia vero in hoc quod dimi-
 nit penas videtur maxime
 accedere ad caritatem quod est pot-
 issima virtus per quam deo opera-
 mur ad proximos et mala eorum
 impendimus et. **¶** **¶** **¶**
Quadagesimus primus auctor
 preceptum soli nati ab re-
 prius preceptum facit ad matrem
 preceptum nos ordinatum et du-

cenam ad temperantiam ordinati
appetitus quod sit quoniam quis re-
pente nascitur sine causa et
per moderatam iram insurgit
ad convicia et ad verbera et
ad iniurias. Et ideo auctor in hoc
precepto instruit temperare appe-
titum et ipsam refrenare a super-
flua et immoderata voluntate se-
vindictam de aliqua offensa
in prius veritate cognita et di-
stincta dum dicit. Noli irasci
ab eo qui vellet in te nocere quod dum
es iratus non de re incerta et
sine causa legitima quicquam
iudicare quoniam animus est non defensus
quia tunc veritatem videre non
potest unde deponere non tunc
debes propterea patienter et
non statim describens aut
Et cum turbatur animus per iram
magis verbis intonat ardescit
oculis velat quod minatur. Rursum
in articulos oculistis somnibus
nam fulminat et hominem summa
a despicit ore ad hoc benefactum
quod legitur in libro sapientie per
spectivum quod aliquorum oculi sunt
infecti si quem respiciant au-
res contingit vehementer irasci
unde refert Solinus homo
de mirabilibus mundi quod in Pa-
raa quasdam feminas irascentis
Sarae vocant et prohibet eas
in oculis gerere pupillas hinc
et visu punire. Si forte aliquem
inspexerint cum fuerint ve-
hementer irati et quoniam rationis
oculus in irato turbatur ideo
recte de rebus iudicare non me-
ritur nec in re cum iracundie sag-
ge sit respersus pro eo quod si in iram

est accensus sanguis ad cor Et
ideo Job xviii strabit et caligabit
ab indignatione oculi mei et
sicut ymago in aqua turbata
non apparet sic et in mente dum
per iram turbata non apparet
veritas nec lucere potest hanc
autem per turbationem perit dicitur
holus. Est enim sicut pistator
astutus qui propter hoc aquam
turbat ut facilius pistem ca-
piat sic dyabolus facit quod si in
hominem turbaverit vel relaxe-
rit oculum rationis quod statim ca-
piat et eum ducet per libito suum
luntat. Exponitur equi qui tunc mo-
lam aut cum eius oculi sunt
velati hinc est et quod iratus
aut interiorum oculum turbavit
impetum ire interdum solet in mo-
derate punire unde Valerius
maximus homo in dictione et fac-
torum memorabilium refert quod
Tharrentinus architectus cum diu
remotis partibus sub pythagora
philosopho studisset et tandem per-
adoptum domum suam ad patriam
reversus esset rursum sua propter
oculorum negligentiam perit et cor-
rupta vidisset matrem male
meritu hoc fecit dixisse nota-
bile virum. Nunc de te supplicium su-
merem si tibi iratus non essem
analo enim impietati dimitte quod
propter iram iusto quicquam te pu-
niet hoc idem refert ad salu-
nam. Herodotus epistola. xviii ut re-
fert architectum dixisse iam ver-
berabis te necassem nisi iratus
fuissem. Et Cullius homo de officio
primo cavenda est ira in punitione
ne maior sit pena quam culpa

Expeditis saluberrim^m elige possu-
 mus documentu qd nra pende-
 te nichil e attemptandu sed
 magis in posteru donec motus
 ne sedatu fuerit saniori sit con-
 silio differendu iuxta id poetiad
 Dum furor in cursu p accretu
 cede furori unde Ambrosius de
 sto et yosep dicit qd ginter
 delinquit qui ex ira pnam p-
 fert Et sequit^r Ira sepe eo-
 innocentes in tunc adducit qd
 dum iusto ampliq masam et
 uolumq aliena coherere pta
 giora comittim^r Adeo Aplus
 ad Ro xii aut non nosmetipsos
 vmdicantes facissim sed date
 loam ire hoc p q declinemq
 eam ne nos illa corumpat
 hec vba iniquitue habent^r
 in canone nra xi q in Et lex
 civilis dicit q iudex no debet
 plus iusto ex condestende moos
 quos malos putat et p de
 offi ppi obsuandu ideo aut se
 neca Rex videt iratu nra no
 videt legem Ex pdictis infer-
 tur conclusio talis qd amq ne
 tempore se debet a subito appe-
 titu vmdicte unde ipse aristoteles
 in 2° Ethic^o pmo posteroru
 d^r q ira e appetitu vmdicte
 Ipe et aristoteles 2° Ethic^o t^o p^o
 con distinguit iracundie stem
 vbi dicit q iracundoz quidaz
 sunt aati quida amari et
 quidam diffiales Aati sunt
 qui nimis cito irascunt^r et ex
 leui causa De talibz loquit^r
 Saloⁿ p^o xii statim statim
 vmdicat iram suam qui aut
 dissimulat ira suam callidus
 Amari sit quocu ira diu pseueat

et diffiale soluit^r qd causa
 ire p i ure illate nimis ma-
 net in eozd memoria Diffia-
 les sue gues sit quoz nra
 duntoria p et no mutat^r in
 aruatu et vmdicta minima
 pceptum igit^r auctoris atten-
 dit ad pnam iracundie spe-
 ciem que cito surgit et ex
 leui causa Ad hanc euitan-
 dam ipi pceptu induat nos
 auctor Dum dicit Irasti ab-
 re noli p pmpoz intellige
 ra magis in specialis est de
 tali qstione querendu videz
 vtru irasti aliqui est liatu
 Et pmo videt^r qd no possit
 esse liatu p hac parte fa-
 optime quod dicit Avom^o
 in 2° c de duns nomibz ara-
 lum aie est sine rucoe sed
 ira est semp sine rucoe d^r
 en phis vñ Ethic^o qd ira
 no pfecte audit rationem
 Et Greg^o dicit v p^o q
 cum tranquillitate metis na
 verberans dilamata quoda
 mo stissura qd pturbat Et
 Cass d^r in h^o de institut^r ce-
 nobioz Qual ex causa ira-
 cundie motu effrenas exce-
 cat oculu mentis ergo ira-
 sti e semp malu pterea
 ira e appetitu vmdicte ut
 dicit gloza sup leuit^r p^o p^o
 odoris stem tuu in corde tuo
 p appetere vlcionem no videt^r
 esse liatu sed hoc deo est re-
 seruandu sedm id Deutro^o xv
 xij^o mea est ulao Ergo videt^r
 qd irasti semp sit malu in co-
 trariu fat qd Cris d^r p^o v

Præceptum sine causa iustitiae reus
erit qui vero in causa reus
non erit. Nam si ira non fuit
nec doctina proficit nec iudicia
stant ut omnia compestantur et
ergo irasci non semper est malum. Hanc
questionem tractat beatus Thomas qui
eam format in secunda 2^a q. 1. c. boiij
dicens quod ira ipse est passio que
dam appetitus sensitivus a qua
vis irascibilis denominatur. Est
autem considerandum circa passi-
ones animæ quod dupliciter potest in eis
malum evenire. Uno modo ex ipsa
specie passionis que quidem
consideratur secundum obiectum passi-
onis sicut invidia secundum suam
speciem importat quoddam malum.
Est enim invidia de bono aliorum
quod secundum se rationi repugnat.
Et ideo invidia mox nomina-
ta sonat aliquid mali ut philosophus
dicit in ethicorum. Hoc autem non
convenit ire quod est appetitus vin-
dicte potest enim bene et male vin-
dicta appeti. Alio modo invenitur ma-
lum in aliqua passione secundum quanti-
tatem ipsam sicut super habundanti-
am vel defectum ipsam. Et sic
potest malum in ira inveniri quia
si aliquis irascitur plus vel minus
propter rectam rationem. Si autem
aliquis irascitur secundum rectam ra-
tionem tunc irasci est laudabile. Ad
argumentum in contrarium facit
et respondet quod ira tripliciter potest se habere
ad rectam rationem. Uno quidem
modo antecedenter et sic recta
rationem a sua rectitudine. Unde
habet rationem mali. Alio modo con-
sequenter puta si est appetitus
sensitivus movetur contra rationem secundum

ordinem rationis. Et hoc non est bonum
que dicitur in prima per zelum. Unde Gregorius
in quodam sermone de curanda simplicitate
dicit non est malum quod iustitiam in iustis
sumit et movet. Dicitur et nec quia
domina precat sed velut ancilla
ad obsequium parata a rationis tergo
nunquam recedat. Hec autem ira et si
in ipsa executione actus iudicii ra-
tionis aliter impediatur non tamen
rectitudinem rationis tollit. Unde
Gregorius dicit ibidem quod non per zelum
turbat rationis oculum sed non per iram
quod occidit. Non est autem contra rationem
ut iustitiam in iustis deliberatio
rationis in executione eius quod est
a ratione deliberatio quia et ars
impediretur in suo actu si dum
deberet agere deliberaret de a-
gendis. Ad argumentum secundum dicit
etiam quod appetitus vindictæ propter
malum eius qui puniendus est
illatus est sed appetitus vindictæ
propter viciorum correctionem et
bonum iustitiae conservande lau-
dabile est et in hoc potest tendere
appetitus sensitivus in quantum mo-
vetur a ratione. Et dicitur vindicta
secundum rationem iudicii a deo sit
cuius minister est potestas puniens ut
dicitur ad Romanos xij.

Quadragesimo tertio auctoris
præceptum. Iracundia tepera-
postquam auctor in proximo præcepto
tribuit rudimenta ad
cum paradisi flumibus rivulum spec-
tandam sicut tepandam per que mo-
ventur animi in temperare a sub-
ito appetitu vindictæ. Huc vero
in primo præcepto subsequitur per
rudimenta eodem modo ad idem flu-
minem pertinenam movemur animi temperare

non solu a subito vni ead^e ab
i moderato appetitu vincte
dum dicit^r iracundiam tempa
p^rocua p^rcepti intelligenda
breuit^r p^rcedu q^d duplex e^t iracu
dia vna e^t actiua que dicit^r
maⁱ alia e^t passiva que dicit^r
aliena Passiva docet remedi
are. **A**ristes iⁿ p^rethorico et
ibi docet et ponit x. remedia
ipam iracundia temperantia p^r
namq^{ue} remediū 3 ut ostendat^r
nato ut illud p^rter quod nati
sit in voluntarie factu q^d nullus
involuntarie aliq^{ui} facit puppe
dit eu contra quem sit quod
fuit **S**ecundu 3 q^{ui} ille con
tra quem est aliq^{ui} nati vult
et facit contrarium eius p^rter q^d
ille e^t nati **T**um ergo nullus p^r
uipendit se ipm nullus videt^r
p^ruipendere aliu **D**eh^{oc} q^d vult
et facit ipe vbi gra^{ue} si aliq^{ui}
esset nati p^r eo q^d aliq^{ui} voca
sser eu fabricu et ipe offiaū fa
bri exeret no videt^r p^ruipere
disse ipm **T**ercio q^{ui} q^{ui}setur
se male egisse et p^remittit tunc
em cessat ira quia nati repu
tat hoc quai p^r satisfactioe ut
dicit **A**ristes vbi supra et ead^e
probat nam ut dicit q^{ui} aliq^{ui}
confitetur defectu suu ibi e^t q^{ui}da
reuerentia sicut e^t irreuerentia
q^{ui} negat que sut manifesta vbi
autē est reuerentia no p^rte p^rte
uipenso nec defectu et ponit ex^{em}
p^r de castigacoē suoz negatus et
contradictioes magis flagella^{re}
ad confitentes autē iuste fla
gellari quetam^r ab ira **P**rtu
est q^{ui} illi cont^r q^{ui} nati sunt hui

liant^r et subiunt se ipos nobis
natis nec contradicunt p^rterue
rūdo tuc em vident^r con
fiteri se esse mōres nato q^d
autem mōres sut timent mil
lus autē timens paruipendit
q^d aut ad humiliatos cesset ira
caes manifestat ut mordetes
eos qui resident ut dicit aris
totiles ibidem **P**rtu remediū
est q^{ui} ille contra que summi
rati dicit se fecisse p^rter nam
id q^d fecit contra nos **T**unc
em ut dicit **A**ristes no nati
mⁱ aut mⁱ nati sum^r q^d non
videt^r p^rter paruipensionem
egisse illud **S**extu e^t longitu
do tempis **Q**uā ut dicit aris
totiles iracundiam tempus **S**extu
est q^{ui} maior e^t mⁱ alterius
contra quem nati sum^r q^{ui} nati
nra et maxime q^{ui} esset pu
nta ab alio vnde introducat
aristiles ex^{em} amicaū cu dice
bat^r **P**ur no vides pho ma
to nondū aut s^{ed} ai videro
alium coriatiū **S**extuo que
tat^r ira q^{ui} ille contra quem
nati sum^r absorbat^r aut me
rit mai^r inatu q^{ui} nos ma
ti multissim^r tuc em cessat
quia extimat eu punitu **R**o
no cessat iracundia q^{ui} credim^r
iuste pati quod patim^r ab a
lio et q^{ui} credim^r nos egisse
non em sit ira ad iustu **D**e
cimo cessat ira p^rter mortem
eius cu nati sum^r n^{on} nati
mur **V**nde quida volēs Achil
le quetare ab ira **S**urdem
itaq^{ue} tra^{ie} cruciat irata **S**eda
iracundia dicit^r actiua que e^t maⁱ

hanc docet auctor tempore du
 diat iraundiam tempera Ca
 quod notandum qd Heromina pot
 deam inter iracundia et iratu
 quia iracundus e qui sepe ira
 fitz uel semp Reqs vero qui
 aliqui irasit^r iracundus e sed
 ille diat^r iracundus qui crebro
 hac passione supat^r Remedi
 a ergo talem iracundia tempe
 rantia sit pnapalit^r quatuor
 videlicet dei displicencia Drat
 complacencia subiecti p^r de^r
 cio et proximi offensio Dep
Ca xxxix p^r p^rtraq^r exet
 bilis diat m^r mealis s^r in con
 spectu dei ex eo qd nullu p^rtm
 magis qtempme deu qm ira
 quia se erigit contra deu homo
 en natus ipm deu qntu e m
 ipo contumelias affiat et m^rit^r
 spueret in faciem eius sicut lu
 dei faiebant Job xxx facie
 meam conspuere no verent^r
Pirca scdm nota qd mult^r de
 causis placet dyabolo na p^r
 quia valde potens e ad destruc
 tionem ip^rq^r bom in homine Jobel
 p^r ad te dne clamabo quia igs
 comedit speciosa deserti pulch^r
 orem partem mudi exurit ignis
 iracundie Secundo qd no vnu
 tantu luat^r dyabolus hoc vi
 cio sed qm vna tota familia
 vel villam uel castru vel era
 pnam totam homo en iracunda
 e serpens igniuoma exurans
 eos qui inuota se sut igne ne
 unde Palon Vir iracunda p^ruo
 cat rixas Pirca t^ru notandu
 qd iracundia ista p^rpa p^rpo subiec
 to multis modis nocet corpori

quia zelus et iracundia minuit
 dies Ca xxx Item nocet p^re
 substantie Ca xxxj qd iracu
 dia et iuria amittit sub
 stancia quia homo iracundus p
 vna alapa uel etia p vna iu
 ria qm amittit centu ut mille
 libras Item nocet aie d^ria ma
 la inducendo unde sup d^r p^ru xx
Vir iracunda p^ruoat rixas Pirca
 en glo qd om viciu iama e
 iracundia qua clausa vltibus
 dabit^r requies m^rit^retq^r apte
 ad omne facin^rq^r armabit^r p^r
xxix Qui ad indignandu sua
 lis erit ad peccandu p diu or
Pirca quarto notand qd fere
 omia mala que s^r m^rit^ret hoies
 fugit pcedit ex iracundia p^rpa
 p^ru xxij Spitu ad m^rsten
 dum facile quis poterit susti
 nere homo iracunda p^rapue e
 suis amic^r et familiarib^r iracu
 dus p^ru xxij Vol esse amica
 homi iracundo Reuera m^ri h^rys
 iracundia temperet^r remedi^rs
 maxit ex hoc m decem vicia
 vltra illa sex vicia que assignat
Breg filis ne m li^r xxxj Pro
 quib^r iracundus p^ruit^r et atte
 rit^r que quidem vicia in figura
 de notant^r p illa decem cornua
 illius terribilis bestie qua Pamel
 vidit Pan v^r que erat alio be
 stis multu dissimilis quas vide
 rat ante eam que habebat cor
 na decem p que designant^r
 decem vicia que ex iracundia
 orunt^r p^rnu e qd iracundi l^ri
 grossi sut p^ru xx v^r iracunda
 suscit^r rixas Secundo qd ir
 acundi m^rtolle^res sut p^ruer^r xxv

Fraus est saxu onerosu e are
 na in stulti gnuor. Teran qui
 mandu exatant ad detheidu
 pvinne pu xv. figura sapietu
 ornat stentiam qd fatuoz ebilit
 stultitiam. Quartu quia iracu
 di mensiu excedit iustiae vii
 iaco. p. p. vii iustia dei no
 opat. Quintu e q iracundi coar
 diam dissipant et amicitiam
 rumpunt pu xxx. Qui puo
 cat iras pducat discordias. Sex
 to quia iracundi auferunt pacem
 pectoris. In pace facta e locus
 eius inquit ps. Septim quia
 iracundi phubet oculu metum
 dice possut id ps. Turbaru e a
 furore ocula meus. Octauu quia
 iracundi exatut pedes ad t'rendu
 in malu. De talibz loquitur ps.
 veloces pedes eoru ad effundend
 sanguinem. Romu quia iracundia
 hoicm mfaciat. Job. v. vnu stul
 tum mterficiat iracundia. Peccatu
 iracundia ante depmit qd corri
 git in quo facit contru id apli
 pceptu ad Gall. vi. Et si p
 occupata fuerit aliquis in aliquo
 debito vos qui spuales estis vel
 esse debetis eum corripite quia
 huius di est in spu leuitate. Cu
 istis decem corimbis pugnat ista
 bestia contra xpm et suos eius
 melior e em qui istum bestiam
 vmat qm qui ciuitatem capit
 quia melior e qui domnat aimo
 suo sz iracundo expugnatoze m
 bu pu xvi. Sed est valde no
 tandu q istud mfrumtu iracundie
 vianu ppt' eius i mantate assila
 t' p aliquos doctores septu rebz
 detestabilibz pmo assilat sz

naci ardenti. Sed gladio auu
 piti. Tercio golue chananeo
 qto aranee telam texenti
 qto frenetico furienti. Sexto
 olle bulienti. Septimo vrsu
 seipm mactanti. Dico pmo q
 iracundie vianu assimilatur sz
 naci ardenti. De qua notu exo
 vii. vbi loquitur de sexta plaga
 q ex cinie fornacis facte sut
 pastule et vestice in aialibz
 moralit' fornax dyaboli mens
 iracundi est in qua ignis iracu
 die accendit. De quo. Eia vii
 non liges cu home ligurato
 sufflatoru huius fornacis est
 recordacio i iuraru contru
 id pceptu autous huius pterite
 re. Iste foru e reiteracio i iu
 raru et stillu dia maloz vroz
 sue contumeliaz que phibent.
 Eia xix. Re iteres vni dicit
 dme sunt ligare detractoz que
 magis matant ad odiu. De qbz
 Eia xxviii. Duxit et bilit
 vis maledicta multos em tur
 bat pacem. Huius marcellu
 multa dampna que pbi mfe
 runt. In quozra vniu ictu
 q qui destruit domq vel
 vmea et sic de alijs pu xix
 qui impaciens e sustinebit
 dampnu. Faber e dyabolus
 qui sup maldem sz metis duri
 tiam fabat rancorem et ho
 midia et iurias et contume
 lias que omnia pcedut ex ir
 andia. De isto fabro loquitur
 isa lvi. Eia ego creau
 fabru sufflatoru in igne faul
 le huius fornacis uel cineres sut
 signa me in facie. Postqm em

dicat pax facta inter inimicos
adhuc quasi canes remanent
in aliquo reliquo rei in mente
fuciosa et vestigia in mentis tur-
batio qua ardent iracundi et
sunt crudeliter in proximos. **Primo**
scio quod iracundi via affilatur
gladio anapite. **Revera** iracu-
dia est gladius dyaboli cui vixit
resisti hoc gladio sunt arma-
tus lamech qui interfecit pu-
erum suum **Gen. 4. 8.** Absolon fecit
suum patrem **Reg. 2. 28.** Amicus non
patet amico non filius patri nec
frater fratri cum furor iste venit
hinc bella hinc hominidia hic
discordie hinc magna sunt sp-
tum **3. p. xv.** Vir iracundus
provocat rixas hinc blasphemie
in deum hinc revelatio secretorum
p. xvij. Statim statim indicat
nam sua. **Primo** tercio quod quid
iracundie via. **Solus** simulat
et hoc propter nomen interpretacionis
Quia Solus transiens interpretat
tunc per quem intelligitur quia facit
hominem transire ab amore in odium
a veritate in viam et hominem hinc
figuratur in figuram cum enim facit
cuius aspectus et frondere et
spumare sicut aper et tali di-
ci possit illud **Dan. 1. 11.** cum
feris erit habitatio tua. **Primo**
quarto quod istud per viam aranee
repenti assimilatur. De qua
dicitur in libro naturalium cum tela
plus extendat filo texture et
ipsum ponit in tunc deinde te-
ret in medio inter extimitates in
ponit texture sufficere et pra-
rat venacionem convenientem deinde
parat locum in quo abscondatur

ad insidiandum et postquam deprehendit
mustam eam involuit et interficit
et postea dum patitur famem eius
humiditatem fugit per hoc intelligi
potest malorum insidie in hoc multum
sunt subtiles et astuti ad bona
opa minime sapientes sunt ut fa-
ciant mala bona autem facere
nesciunt. **Ps. 1. 1.** **Primo** quinto
quod iracundi plus est frenetico fur-
ienti. **Quis** enim magis frenetico
iracundo qui dum aliis offensos
non dimittit sibi ipsi maledicat h-
pater in ore dicitur dum dicit di-
mitte nobis debita nostra. **Benedic**
dominum petit quia ille est benedictus
cui dominus peccata dimittit sed cum ad-
iungit sicut et nos dimittimus de-
bitorum nostris. **Ps. 103. 12.** non vult dimittit
aperte potest videre. **Quod** est male-
dictionem impetrat cum talem di-
missionem petit qualem alius non
facit. De tali scribitur. **Eccl. 10. 12.**
et vult orans benedicens et
maledicens vult autem vocem
exaudiat dominus. **Dia** potest quod vo-
lens benedictionem elongabitur ab
eo quia scribitur. **Dimittite et di-**
mitte vobis. **Luce 6. 27.** **Primo** sexto
quod iracundus plus est olle buli-
enti seu suarise de qua dicitur
Ps. 115. 5. **Illam** suarisa video et
facies eius a facie aquilonis et
Siquidem quasi olla suarisa et
cor hominis quod ardoribus et anxi-
etibus iracundie feru olla appe-
suaridit cum mens iracundi maligni
spiritus persuasionibus instigatur et
per consensum desiderio eius accen-
ditur. **Item** olla quantum magis est
ad ignem apposta magis nigres-
cit et sordescit ac et maiores

vndus emittit et si sit fictus in
 durescat Et sic iracundus quanto ma-
 gis odium in corde gerit tanto in
 conspectu dei magis efficitur ac etiam
 sordescit iuxta id **Apo[stoli]** vltimo
 qui in sordibus est sordescit adhuc
¶ Item septimo quod iracundus filius
 est vrsi qui de omnibus vindicta
 querit dum alios ledere querit
 se ipsum offendit et finaliter seip-
 sum interimit **¶** Item in libro de naturis
 animalium quod vrsus melius modo
 diligit per quo altissimas arbores
 scandit et sepe dum esurit illuc
 redit Venator dum hoc percipit
 cum pedem arboris palos acutis
 simos vndique figit solum vnum lo-
 cum ad intrandum dimittit et ante
 foramen arboris malleum valde
 ponderosum suspendit ubi melius
 esset venes ergo vrsus et non nu-
 lens propter malleum caput in mittere
 ipsum malleum cum pede aliquantulum
 remouet a foramine malleus er-
 go pede pulsus dum ad locum
 suum naturaliter redit aures vrsi
 aliquantulum patitur qui mox iratus
 foras a se malleum pellit qui quod
 to foras per uolentiam a loco suo
 pellitur tunc foras ad eum redire
 perbat **¶** Vrsus ergo teras velle
 ment turbata fortissime malleum
 a se iacet sed malleus dum redit
 caput eius fortiter ferit sed ad se
 debilis capitis cum super palos
 facit cadere **¶** Et sic sua iracundia
 seipsum interficit **¶** Moraliter multa sunt
 hodie qui vrsi more per modicum
 melle id est per carnis modicum ad
 cedime trahuntur ad mortem **¶** Pro
 profundiori intelligentia magis in-
 specialiter est de aliquibus dubitabili

bus querendum et primo vtrum ma-
 et ceterae passionibus cadit in sapi-
 entem **¶** Secundo vtrum ira sit causa
 omnium malorum **¶** Tercio vtrum ira
 sit mortale peccatum uel veniale
 et quoniam veniale uel mortale **¶** Quod
 ad primum questionem respondet **¶** Augustinus
 libro de ciuitate dei quod aliter ait
 hoc sentit **¶** Stoici aliter **¶** Para-
 patetica aliter **¶** Nam **¶** Stoici di-
 cunt huiusmodi passionibus non cadere
 in vnum constantem finem enim
 quoniam aliqua sustineant aduersa
 tamen in ipsis retinent finem animi
 et constantem unde refert **¶** Se-
 neca de **¶** Porace quod porione
 venem sibi iuste oblata tamen
 medicamentum in mortalitate bibit
 et de in mortalitate aie dum dis-
 putas porione letus bibens
 ait **¶** Parapatetica dicunt
 has passionibus in sapientem
 cadere sed moderate et ratio
 in subiectas et ponit exemplum
¶ Seneca de Zenophonte rege
 qui audita filii morte dolens
 coronam de capite deposuit
 sed audito quod fortiter pugnando
 obtinuit coronam reassumpsit
 dicens se magis gaudere de
 filii virtute quam dolere de filii
 morte **¶** In disciplina autem va-
 na ut in **¶** libro de ciuitate
 dei dicit **¶** Augustinus **¶** Non querit
 vtrum pius animus irascatur aut
 tristetur sed unde **¶** Nam ut idem
 dicit in libro retractationum **¶** Aliud
 est irasci fratri aliud culpe fra-
 tris **¶** Vnde enim cum culpa sit irasci
 tunc nec sine causa irascitur **¶** Quod
 ad secundam questionem vbi dicitur
 sit causa omnium malorum **¶** Item quod

Indet p obiectōnem quia pmo
videt q ira sit om malorum
causa qm sup id pū xxix. Ita
audus puocat rixas. Dicit glo.
Ite. Iamua om vicioz ē ira
omdia qua clausa vtutibz mbi
seus dabit via. Cum vero ē
aperta mtrāt vicia et ita est
causa om vicioz. An contrā
dicit Greg. q ira gnat ex
supbia et in am gloriā et alijs
pctis ergo nō est causa om vi
cioz. Solus ducendū ē q ai
dicit ira ē iamua om vicioz
sit pmo de ira pgressua in ac
tum quia tūc ē iamua aperta
et nō dicit iamua vicioz om
ppe sed illorū que pcedit i no
cumentū pxiimi. Vnde ai dicit
ira ē iamua om vicioz hoc
intelligit de illis que ad no
cumentū pxiimi ptiuent que
nomiat aplūs. Ad Eph. iii.
in fine et eorū opposita cum
dicit. Omis amaritudo et ira
et indignatio et clamor et blas
phemia tollant a vob ai om
malicia. Estote autē inuicem
benigni inuicem donates in
vicem sicut et deus in xpo
donat vobis. Concludit ergo
q ira nō ē mater om vicioz
sed supbia. Vnde Eccl. x. Inuau
omis pcti supbia et qui tenu
erit illam implebit maledictio
nibus. Quo ad teraiū rñdet
tho qui eam format et tñiat
2a 2e q c. lviij. d. q moty ire
eiam pt esse in ordinatū. Dup.
vno ex pte rei appetibilis ut
pote ai quis appetit i iustam
vindicā et sic ex suo genere ira

ē pctū mortale et contrariat
caritati et iustiae. Pt tamen
contingē q aliquis appetit vī
dite sit veniale ppt mpsēo
nem acty que quidem mpsēo
vel ē ex parte appetentis puta
ai motus ire puenit iudiciū ra
tionis uel ex parte appetibilis
puta ai aliquis appetit in aliquo
modico se vindicare ita q ead
si actu mferat nō ē mortale
puta si paru trahat aliquem
puerū p tñes aut aliqd huius
Alio pt esse motus ire in ordi
tus que admodū mstendi utpu
ta si nimis ardentē rascit
interiq uel nimis manifestat ex
teriq signa ire. Et sic pñm se
nō h. ex suo genere ratione pcti
mortalis contingē q sit mortale
ut si ex vehemenā ire aliq
excedat vel recadat a dilec
tione dei et pxiimi. c.
Quadragesimū quā autor
pceptū. Remem rixas
postq autor supra pñt rudi
menta inducē ad affabilita
tem et amiciā ac etiā ad pñm
paradisi flumen s. iustiae pti
nenā et ex hīs aliqua pñt
sub mō affirmatiuo et aliqua
sub mō negatiuo et que sūt
illa plures de aliquibz sup
mō stratiū sit ita q nō expe
dit hic amplius rēficare. Vt
vero subsequē restat de tñia
re. De isto pcepto quod posuit
ead sub mō negatiuo. Remem rixas
qñ velit
inuere q si intendis ai quibz
cōmūe debes amiciā retinere
sup oia pñt tibi deb ab rixas

qua rixio interit cetera habet
amicie et affabilitati rixio
Et ideo contra hoc dat speciale
pceptu dicens neminem rixise
his p huius pcepti intelligencia
est de infra scriptis dubitabilibus
quendum Et pmo quid sit rixio
Secundo que effectus huius rixionis
Tercio que sint illa
que habent inducere ad huius
pcepti obsequia Quarto vtrum
sit speciale viciu distinctu ab
aliis peccatis quibus p vba no
numetur pmo inferat Et tunc
vtrum rixione sustinet mercedem
Secundo vtrum rixio sit mortu
le peccatu Circa p m rñdet tho
sa p q lxxv q rixio e viciu
quod fit p verba vel facta de
quo aliquis coram aliis erubescere
debeat necno q apud seipm
confundat Circa p m rñdet
q effectus huius vicij e cu quis
mouet aliam turpia va ul facta
p que sibi et alijs reducat ad me
moriam defectus quos nunc habet
vel habuit p tempora ut de eis
apud alios erubescat et apud se
vel intra se confundat et amit
tat et dimittit securitate qstia
e et bone opinionis qua habebat
de seipso ita q rixio ppe inten
dit homi tollere rem qua rixio
ad piam laudem reputabat m
confuerit dicit dexteros illis q
derident p es talis qualem
te reputabas Circa vtrum rñdet
tho ubi supra q ad huius p
cepti obsequia inducere nos de
nt dampna que derisione bonor
consequunt p m e quia rixio
retrahit credentes a catholica ar

gendoru notitia du eoru fides
rñdet unde gloria sup id ps
antere mei dñe mtere mei
quia multu repleti sumus de
spece dicit sicut rñdet a te
mente quod amat qui sepat
no visa ei dicit quid credis
insane vide quid credis Secundo
rñdet retrahit penitentes
ab mchoata et assumpta pma
du eoru rñdet pma vñd
glo se ps Tota die expbrat
m mima mei dicit sic Quos
trahit aliter neq pde arte
quadam vñt capere facit em
sub andrei penitentes quasi
vitent eos m eoru detestatores
rñdet qui laudabat eos
cu erat seculares Tercio rixio
detrahit pfectos m bono
a pseuerancia du eoru boni
actus rñdent unde p reg
de rixioibz dicit sic Si for
te m alioru actibz exoriri
bona conspiciunt mox ea mau
pestifere expbratois euellet
multa alia dampna p rixio
nem inferunt que habet
m suma de vicijs m tractatu
de supbia c de erubescencia
mala que pnuic obmittunt
breuitatis amore De hac rixio
sione tangit sup m xxxviii
pse pcepto Secunda rñdia
m pda vñdia que e mala
et ibi e satis De matia Circa
quartu rñdet p m Tho ubi
supra q sicut aliquis conuicia
do intendit depmde conuiciati
honore et detrahendo diminue
famam et susurando tollere am
iciam Ita rñdendo intendit

q̄ ille qui rridere erubescat et
quia hic s̄ms distm̄q̄ ab alijs
ideo etiā p̄ctm̄ derisiois distm̄q̄
vult a p̄ctis antedictis. Circa
quintū sciendū q̄ est quedā rri-
p̄o que redditur p̄ bonis opibz
et talis si patienter sustineatur
victoria ē v̄nd̄ gl̄o sup̄ id iob
xij. Qm̄ deridet ab amico r̄
diat sic illū facit humana de-
risio p̄xim̄ deo quē ab hūm̄is
prauitatibz vite innocentiam
seruat alie. Est et alia deri-
p̄o que ex culpa nascitur et
talis nō ē meritoria etiā si
patienter sustineatur. Vnde ḡ
Cum derisio ex culpa nascitur
nullū v̄ctilis meritū in derisi-
one generatur. Circa sextum
etiā videlicet vtrū derisio sit
p̄ctm̄ mortale. Vndet̄ th̄o. p̄bi
sup̄ dicens q̄ q̄n aliquis malū
alicuius p̄sone uel defectū in
ludū uel in risū ponit derisio
diat. Et siquidem hoc fiat
in quintū est parū scdm̄ se sic
derisio ē p̄ctm̄ veniale. Sed
q̄n recipit q̄ parū ratione
p̄sone sic aliq̄ue rridere est
et omnino parumpende et talē
vilem extimare ut de eius ma-
lo non sit curandū sed quasi
pludo h̄ndū. Et talis derisio
ē mortale p̄ctm̄ et ḡn̄q̄ q̄ cō-
tumelia quia q̄tumeliosus vide-
t̄ accipere malū alterius periose
Irrisor autē siue illusor in lu-
dū et ideo videt̄ esse maior
contemptus et dehonoriatio. Et
scdm̄ hoc ē ḡue p̄ctm̄ et tāto
ḡn̄q̄ quāto maior reuerēcia de-
bet̄ p̄sone que illudit. Vnde

ḡuissimū est rridere deū et
ea que dei sunt. Sed ḡuor
rripiō parentū. Tercio rripiō
iustorū p̄ quā homines a bene a-
gendo impediunt̄. r̄
Quadragesimū quintū autōis
p̄ceptū. Irasce noli rridere.
Postq̄ autor supra in p̄mo
p̄cedenti p̄cepto p̄bit rudm̄e
ta aliqua obsequantia amantia
in quodā genere sub mō nega-
tuo dices. Remm̄ rripiōis. Hic
vero in p̄nti p̄cepto sub sept̄
p̄bet rudm̄eta in specialī am-
q̄am et affabilitatem consue-
tia sub nō p̄dicto. S̄. Irasce
noli rridere quā uelit inuere
q̄ angustiatū et in felici sp̄erā
nullo mō debes rridere. quia
angustiatū et in angustis postū
plerūq̄ aspiciat d̄ns et etiā
exaltat iuxta id deut̄on̄ xxi
dom̄q̄ deus nō respexit hūilita-
tem meam et labores et angus-
tias r̄ ac iusto dei iudicio p̄
ad maioris essentiae gradū in po-
sterū puenire. p̄ter quod diat
Seneca in Tragediā li. ij. Que
cumq̄ imperū uideris stas hōies
esse. Quare tu mortalis homo
qui stēcia dignitate uel poten-
cia temporālis dignitatis felicit̄
excedis p̄xim̄ hūi uel suū in ci-
uili suo non ipm̄ rrideas despi-
cias uel q̄tempnas sed a sup̄no
p̄ncipe cōsolacōis et excel-
lentiae tue statū debita hūili-
tate cognoscas tūq̄ gradū esq̄
q̄ es et p̄mo tuo p̄uida dig-
nitate cōpatiēis ipm̄ cōpassi-
onis et m̄cordie debito cōsequis
qm̄ esto q̄ ipm̄ p̄ felicitate r̄etōu

et fragilon hominis exterioris ex
cedis te forsitan p bñtudinem
interioris felicitatis excedat ptea
Salon em. iij. Non verus p
xiii tui in casu suo et ab hoc
miseris vicio vniuersum do
cet autor sibi pcedere dum
dicit miserum noli recidere p
cuius pcepti intelligencia et ob
suauia est breuiter notandum q
aria sit que retrahere debet homi
nes a miserorum miseria vno
potius ad compassionem et mi
sericordiam inducencia p m e
sacra scriptura **Secundum** antiquior
exa **Terium** canonica iura De
pmo nos monet sacra scriptura
fca vii dicens non recideas
horem in amantudine sua est
em qui humiliat et qui exaltat
inspector deus **Et** job xxx
fletbam quondam sup eu qui af
flictus erat et compatiebatu
na mea paup. **De** secundo dicit
Seneca li. ii de clemencia
dicit q minima est egritudo animi
cum ab alienarum miseriarum spem
aut tristitia de alienis miseriis
Et ad hoc optime facit quod
narrat **Valerius** in xvi li. v
c de clemencia **quarcellus** capt
Pyraeas qui cu esset ma
te constitutus et opulente vi
bis et afflictorum multitudine exalto
cerneret arum lugubre fletu
cohibere no potuit **Narrat** et
ibidem q cu **cesar** **augustus** cap
pompey aspexit quia eu deri
cerat pias lacrimas dedisse fectz
Narrat eam ibidem de clemencia
pompey cu rege armenie qui
contra pplm romanu bella gesserat

in conspectu suo vinctus dum iacere
non e passus sed benignis vobis
recreauit eundem dyadema
quod abiicerat capiti reponere
iussit et in psum fortune hñd
resatur eque pularu iudicant
et vinctos reges et parce licet
cu talis ma deat esse in oibz
pnapibz nec non et pudenti
est p maxime nara spenali
et in mittendo et tempando
miserorum penas quia ma et
clemencia e animi temperancia in
ptate vltimendi uel leuitas su
prioris aduersus inferiore **Qui**
delitas vero nil aliud e q at
ctas animi in pens exigendis
aut **Seneca** li. ii de clemencia
Et idem **Sen** li. i c. x princeps
non solum animam saluat s hone
ste vocatus agat nulla gloria
est ex sua animaduspione vi
in laude **Trayam** dicit q perit
natura clemens in omes auste
rus in paucos quibz parce
nephas a do esset ut totum in
peru curiculo vnus dapnatus
sit senator quibz plurimum moe
mantz in ipm deliquisse hic
dampnus a senatu ipso ignomi
te **De** tercio sacri canones
sup miseriis miserabilium psoz
taliter dixerunt disponendum
q rectores ipos miseros defen
dere et ptege et de manu ca
lupmanciu vi opprob et egis
pupillis viduis qui facit off
mutz auxilium pbeze habentz
in scriptis vba in canone regu
xxvi q. v hoc eam indicat hñd
noms miserie **Ethymolo** q
miseria a misero corde e vocata

aut damas li. n. c. xiii. p. p. m. s.
 solum intelligentia magis in specia
 ali est de tali questione querendum
 quod sit maior peccatum in genere
 an irrisio qua peccator irridet
 deum cum patitur irridui uel
 cum diuina iudicia contempnit an
 irrisio patris uel matris primo uide
 tur quod illa que est in deum sit
 maior peccatum quia in iuria dei
 maior est quam in iuria hominis
 ergo irrisio que fit in iuriam
 dei maior est quam irrisio que
 fit in iuriam patris et matris
 eo quod sub iuria proximi intel
 ligitur propterea qui despicit
 diuina iudicia non credit ei
 et ira cadit in fide sed in fide
 lucas est maior peccatum peccato con
 preceptum scilicet tabule ergo de
 irrisio iudiciorum est maior peccatum
 quam irrisio patris et matris
 Contra irrisio patris et matris
 morte puniebatur in lege ve
 teri Irrisio autem illa qua
 deridet deus per magnitudinem
 in irridendo peccati aut potest
 ultimo ad peccatum quodcumque non fuit
 tali digna pena ergo peccatum
 derisionis maior est in premi
 et meriti quam peccatum aliud quo
 deridet deus Item de deri
 sione patris et matris scribitur
 per uox pauli qui substat
 patrem et qui despicit partem
 matris sue effodient eum corui
 de torretibus et comedet eum
 filius aquile Talis autem pena
 ad iram non etiam dicitur de simi
 latore qui deridet deum ergo
 maior uidetur esse peccatum derisi
 o patris et matris in genere

derisioni Soluco dicendum quod
 est quedam derisio qua deridet
 deus in se Et est alia qua de
 ridet per consequens in aliquo
 effectu Effectus enim potest esse du
 plex uel qui respicit generaliter
 omne peccatum uel qui respicit in
 ora peccata Secundum hoc ergo est
 dicendum quod derisio qua deride
 tur deus in se maior est peccatum in
 genere derisionis secundum quod etiam
 deridet in effectu qui potest
 ad grauiora Secundum autem quod
 derisio dicitur generaliter quilibet
 peccatoris sicut dicitur in auctore uis
 irrisor est et non penitens
 qui ad hoc agit quod penitet
 Insuper de peccato dicitur in uel
 secundum quod derisio dicitur esse dei
 in modis peccatis in quibus est peccatum
 derisionis patris aut matris cum
 ad hoc peruenit peccatum ut ex in
 delitate despicat diuina iudicia
 uel derideat ad maius peccatum
 peruenit in genere

Quadragesimus secundum auctoris
 primum. In hoc conuina
 postquam auctor in superioribus proba
 uit rudimenta aliqua premea
 ac etiam inducenda ad terram paradisi
 si flumen uidelicet temperantiae
 Huc uero in presenti precepto sub
 sequentem intendit tractare de
 uno alio riuulo et specie il
 lius riuuli seu fluminis scilicet tem
 perantiae inter scalarum tamen
 uidelicet de sobrietate que est
 pars temperantiae secundum quod regit
 etiam artem delictorum gustus
 Sumendo ergo sobrietatem put
 habet temperantiae gustu artem de
 lationes cibi et potus secundum quod

accipit aplūs ad thymo n dices
Adoleſcentulas hortare ut viros
 suos ament filias ſuas diligāt
 prudētes ſobrias caſtas glo dī
 in cibo et potu Sic iſto mō ſu-
 mendo ptinet ad temperāciā
 que eſt aīa delectāones guſtus
 ut eſt dētm **C**ū igit mtempe-
 rancia ſit viciu beſtiale pūibile
 et expūibile qd pū **Q**uia m-
 temperancia ē aīa delectāōis com-
 mūes nobis et beſtis et ille qui
 mtemperatqz beſtialis ē i p
 qſequens ſeruilis qz carēs intel-
 lectū naturalit eſt ſuū ſm plm
 1º polut et etiā puerilis quia
 pueri inſecutores paſſionū ſūt
Item etiā qtempit le quia horē
 qtempit le reddit utz de **P**ardi-
 napolla qui totus erat laſtiū
 et in temperatq et ppter hoc ab
 vno milite ſuo ſuit occiſq et
 qm qd hoc viciū turpe ſit m q
 aīa papue tamē in quocūqz
 regente magis in honeſtum
 exiſtit quia non decet dños n
 non aliorū rectores beſtiales ee
 nec pueros nec et qtempit les
 ideo tales tpatos eſſe oportet
 abſtinendo ſe a delectāōibz
 quas ratio vetat **A**ttenēdes igit
 autor q mter cetera que expe-
 diant hominem temperatū eſt
 guſtum temperare et a ſupflua
 et i moderata tibi cōmeſtione
 ac etiā potatōne quod ſpecialit
 ſuat ſobrietās et hoc teneri p
 cōviciū celebrā et mteſſētes
 ut plūmū mīne poſſet p tato
 papit autor **P**aro q viciū celeb-
 re ē **P**aro cōvicia qī velit i mīe
 autor q ad cōviciū ratio qd debet

accēde ut cōviciū facē **I**ta q
 iſtud pceptū actiue et paſſiue
 teneri pt et vtrūq ſenſu hīe
 p cū pcepti intelligēcia d bre
 inter ſciendū q hanc vtiutē ſi
 ſobrietatem tibi et potq tene
 ac amplectendū pſuadet nob
 tā ſi nata ſpūia et vniūſa
 lis creatura **E**t pmo pſuadet
 nobis natura paratate tibi et
 potq et ſobrietate ſuare qd
 raro i cōviciū ſuat v
 ſuari pt homo em compacōe
 ſu corporis parū oris **E**t ut d
Preles in hº aīalū habet etiā
 hº viciū ob duos oculos et
 duas aures in hº **I**tem pſua-
 det breuitatē delectāōis quēno
 habet iſi in tñſu tibi diſſua-
 det inſup natura aborū delectā-
 bilū ſup̄tuoſitate **V**nd **I**n dñ
 in ſmombus hū tam modice
 partis ſi guttur tāta exigū
 a delectāō qnta pat pollic-
 tudine qntam demde moleſti-
 am parit hūc et morbi varj
 generant **Q**d gulam ergo ē
 frenandū amor vite et timor
 mortis mouē nos debet **R**arrut
 em hīſtoria de **A**lexº q ſel
 puenit ad quādam gentem
 que ob meritū abſtēcie lon-
 giſſimo tempore vīuebat **T**am
 et boheaq diat q pma mudi
 etas que diluuiū antecēdebat
 nullas carnes vniū in vſu
 habuit nec vniū ſi aq ſolūº
 vſa ſuit quos hūmā ſponte
 pduxit et addit vſq ad vſpe-
 ram ieiunabat et tūc ieiunū
 ſola glande ſoluebat et diat
 eos ex hoc eſſe felices nam et

nobis famores et foriores erat
et longius etiam plus vivebat
Ob hanc causam sapiens quidam
dicebat Quis non possumus vivere
sine abis debet tamen ratio ad
ad esse ut ex eis corpus non pigra
uetur nec libertas animi oneretur
nec in rebus inflatis luxuria
puocetur ne vita hominis immi
atur et sic repentina mors
inducat unde enim morbi inquit
nisi ex saturitate nimia gene
rantur Sepe aut tunc dicitur
quod tunc est ingesta unde
poetus dicit quod crassa corpora
que iam implerentur cassanda
mensura nisi cito ablacione sag
nomis in pigritudine vivatur
in palissimis et pessima morborum
genera deest exumpere Prodo
sacra scriptura testatur nobis
suadet sobrietatem quam non
servat committentes sed amori
cibus multis istorum exem
plis ac etiam ipsa sobrietatis
multa effectus de amoniam
bus habet per ad Thym. v. v.
giles et sobrii sumus et per ad
Thym. in ministerium tuum imple
sobrii Et per per v. Sobrii
estote et vigilate etc. De
exemplis legitur per ad Thym. p. v. bi
dunt tres pueri abo regio
compto dunt nob legumina
ad vestendum et aqua ad bi
bendum Item per in et per
per dicitur De Iohanne baptista
quod esca eius erat locusta et mel
silvestre Item luce 1. v. v. et
sacra non bibit Unde per canit
Abstinebo a carnibus que nedi
nimium nutrimus carne si sunt

nutrit et carnis vicia panem
ipsum cum mensura studebo sume
ne onerato ventre stare ad o
randum tedeat Item de beato nicola
legitur dum lactaretur quarta
et sexta feria tantum in die
semel matris mamillas sugabat
De effectibus sobrietatis nunc
restat videndum Et nota quod
sunt sobrietatis effectus primus
est sanitas cum xxxi. Sanitas
est anime et corporis sobria potus
Et aris super Epistola ad hebreos
Rutilum sic salutem nichil peracui
men sensum operatur nichil per
agendum fugat sicut moderni
ta refectio Secundus effectus sobe
tatis est vite duritudo per
xxxvii. Qui abstinet est adia
et vitam Tercius sobrietatis
effectus est grata dormitio per
xxxvi. Somnus suavit in hore
parat Quartus effectus sobrie
tatis est corporalis et spiritualis io
cunditas per xxxvi. Exultatio
anime et corporis vniu moderate
potatu Quintus sobrietatis effectus
est sapor in cibo per in Epistola
prudenter sobrieque comissanti
ad omne condimentum sal cum fame
Sextus sobrietatis effectus est dei
laudatio unde per id per ad Cor.
v. Que comedetis sive bibetis
sive aliud faciatis etc. sic dicit
gloria Si quod manducas et bibis
sumas ad refectorem corporis
reparatione quod membrorum gratias ei
tribuas qui tibi tribuit mortali
et singuli ista supplementorum sola
ad abusus tunc et potus laudat
deum Si autem modum nature debi
tu immoderate voracitatis exordis

et vniuersa te in gurgites qñ
tastumq; laudes ligura resonat
vita blasphematur. Septima pbe
tatis effectus est liberatio a mor
te que ē obrietas fero. i. eptis
qui mebatq; ē mortuus. 3. et se
pultq; Octaua effectus ē gule ē
frenatio glo. p. id qd in vñ
gula pñs refrenet. 2. frustra
contra alia vñ laborat. 2. Ro
nus effectus 3. mñialis lupi ex
pulso sicut fames lupi erat
a silua ita ab homine demonez
sobrietas Tercio pñadet nob
creatura omñs sobrietate pñae
quia in omñ creatura ē modus
uel mēsurā pñm id sapiē vñia
i mēsurā et mñ et podere
disposuisti. p. pñmissor mñelli
genia magis in pñiali est
de duobz dubitabilibz qñrendū
Et pñmo quottuplex ē cōvñ
u et an cōvñ fieri pñt in
pñto mortali uel saltem venali
et an mñvitat in diffent ne te
neant. 2. ad cōvñia. Sedo quibz
pñoms competat. Vñs sobrie
Tuo ad pñm qñsiti cū duobz
septabz sñm dicendū est qd pñ
cōvñm repñt. 2. et ad hec cōvñ
a quibz mñvitat. 2. et mñvitates
sūt deus mñdus et dyabolus qd
quod dyabolus mñvitat dñat. 2. ple
beyū seu vñgare et ad istud mñ
vitat dyabolus plebeyos et vñga
res et in isto cōvñio pñmat
es tā ferula venenosi fili
cet pñces in iusticie venaciones
racundie et pauones supbie
Ad tale cōvñm nō quis accede
dz qz nō sit causa refectois si
potius pñdñms istud fñt qñm

quod pñat Absolon fñi suo amon
in quo mñfeat eñdem 2. Reg. xñj
In isto tali cōvñio regnat vñm
tas et voluptas pñanto sñme
qñ pñto fieri nō pñt. Sedm
cōvñm dñat. 2. modestu et aude
et ad istud cōvñm mñvitat mñd
in isto cōvñio pñmat tā fer
cula sñ dñcias delicias et ho
nores ad denotandū ut qñm
in tali cōvñio regnat socali
tas et honestas tamen diffia
le ē a pñto saltem venali ab
stñere. Et hoc ē qd ysa. v. pñ
bit. 2. Cythara et lyra in cōvñ
mñs vñis. 2. De tali cōvñio
li. vñ. c. vñ. dñat. Pñuliter
cōvñm est hylari vñtū larga
manu Diligenti officio amare
cōvñm et qd in vñ suppetit
habita consideracoe loca et tem
poris singulis dispēsare nō
ex ēstia aut nñitate. Tercio
cōvñm dñat. 2. pñia in quo
cōvñio apñt pños regnabat
sobrietas apñt pños regnabat
vñtas et caritas. Ad istud cōvñm
mñvitat nos xpus in quo pñmat
nobis duo ferula pñosa sñ pñ
brietatem et caritatem. Ad tale
cōvñm accedut omñs vñiosi et
bene dispositi. Et notandū qñd
cōvñm debet esse pñia quia
a bono nō rñocat si potius ad vñ
tutes inducat quia cōvñia pñi
ta sūt omñ castigata et suis
regulis lñmñata. Boarato non
rñocat ne pñtūa iusticia exe
quat. 2. nñ plathonem a natura
li inqñsitione. Thymeus nō pñi
bet. 2. causas rerū omñ apñre nñ
aliquis a quocūq; vñtutis officio

retardat quia phia scdm qd
phibui li^o de dimissione phre
e reru humanaru cognatio cu
studio bene viuendi. De cau
sa autem huius institutiois pme
na huius conuiuii vincti et
honesti scribit Valerius li^o ij
c i. Conuiuium inquit sollempne
maiores instituerunt cu pt cog
natos et affines nemo mpo
nebat et si qua inter natiab
psonas orta esset quela inter
suu mense et m^t hylaritatez
amoz et cooz adhibere colle
ret. Senectuti iunctus ita amu
latu et cusspectu honore red
debant reddebant anteqm ma
iores natu adolescentiu comu
nes pres essent. Sequitur qm
vitati ad mesam quibant qui
nam ei conuiuium mifuturi erat
ne seniores aduentu distabitu
pcurrent sublatiq mensa p
ores qsurgebant. Sequitur ma
iores natu in conuiuiis ad tybias
egregia supnozu opa carme
comphensa pangebant quo
ad ea imitanda iuueni alac
ritatem vtute alacore reddunt.
Quo ad scdm questum stz
quibz psonis papue compe
tat vtus sobrietat dicendum
e q hec vtus in maiorib ma
gis requirit psonis qm i mozu
bus. Ad hoc aut pbandu ducit
illud quod lentu xix stbit. Co
ram cano capite qsurge et ho
nora psonam senis. **Q**uadragesim septim autis
pceptu. Pauca i con
uiui loquere postqm autor
sup pome in pcedenti pcep

tractat de Sobrietate que est
vnius xuiuloz emanab a terao
padii flumio vis campanaa
p qua sobrietatem cu gustum
foerim imponit. Put ibide ple
nius expmt. Huc vob subse
quent in hoc pmi pcepto au
tor docet generalit conuiuias
refrenad ligua abi moderato
actu loquendi tame q vbi m^t
conuiuias esset aliquis qui vba
ronalia et edificatoria pmuta
are uellet dum tame pauca
et illa sint vtilia ex h^c non
e autoris intentio q p^t istud
pceptu pase in conuiuii plexe
omib debeant ut tace ita q
nulla aliqut loqui psumat p
tato notanter. Dicit pauca in
conuiuii loquere i no multa q
p multa et supflua locutionem
in conuiuii tera specia^r m conui
enaa inde sequit. Nam pmo
in conuiuii i moderate loquens
no pt vba libere pmutare
uel format quia tuc occupat
aboru distacone. Sedo tuc oia
instrumeta voas p^t abi masti
cacionem et diglucione vmaent
impedita a do q no pt libere
exone uox nec p qns pmo libe
pmutari. Tercio quis m con
uiuii mdelibeate loqns p^t ayta
aaru debitaru obmissione de
facili rixam et odiu suscitare
pt ideo quia vices aiales et
sensitue que racom subseruiunt
in conuiuii sut in suis officijs
et rombz occupate vmo tuc
impediut aliqut facilem vfu
racois in hoc eaa in diffent
conuenit nedum morales vmet

naturales phy^l theo^a q^u doctores
 et m^u ceteros h^uic^u excellen^s
 honestu^m et rationale plenam faci
 at ad bonu^m et regulacione humane
 vite. Et q^u hoc sit vnu^m aut Pen
 ep^u xi ad lucallu^m tuc s^uma s^uma^m
 her^u z lucalle tunc loq^utem te esse
 iudeo. Et ambr^u ho^u de offic^u Re
 ne loqui nescit qui tacere ignorat
 ipse vsu^m in quoda^m s^umoⁿe loqui
 multu^m stultu^m z et vox insipies
 in multiplicacoe vbo^u Pen^u hanc
 ead^u dicit q^u in turba iⁿ co^munio
 in itinere cogita seartu^m vnu^m
 reuera qui plus loquit^u q^um
 audiat contra natura agit quia
 cum natura dederit mortalib^u du
 as aures et vnu^m ligua^m ut
 magis exceda^m sint duo myste^u
 m^u q^u vnu^m ergo re^u hoc est
 autem q^u Peneca in Ep^u dicit
 audi meli^u q^um loq^uis. Os vnu^m
 aures duas a natura suscepim^u
 Et p^u tanto b^uis Aug^u omem co
 vnu^m a sup^ufluis et nocuis fa
 bulis abstinere docebat vnu^m in
 legenda sua de ipso legit^u q^um
 ipa^m mensa sua lecone disputa
 conem magis q^um epulacoe si
 potu^m conem diligebat vba mala
 et detractiones minime sustinebat
 unde iⁿ mesa sua dispa^m erat q^u
 vnu^m Quisquis amat dictu^m ab
 sentu^m rodere vita^m hac mesa
 indignam nouerit esse p^ubi no
 tant^u q^u ista vsus in canoe con
 vnu^m xlm d^u in p^ua glo. Pen^u
 aut^u bonu^m pueniat a bona colla
 cone uel ligua uel econu^m q^u
 tu malu^m a mala ondu^m p^u q^uda
 ex^u quod narrat^u in ho^u qui d^u
 pantheon parte tercia ca^u x.

ibi dicit^u q^u quida^m magnus pn
 cepe habens coad opam cum
 invitasset aliu^m pnapem qui
 multu^m delat^u bat^u in vbi^u acu
 satoru^m detractoru^m adulatoru^m
 et maloru^m consiliatoru^m iⁿ m^u ei
 ut diuisa ferula pare deberet
 et etia^m bona put meli^u poss^u
 volens autem totus ostendere
 invitato malicia^m consiliatoru^m
 suoz m^u alia ferula deliguis
 amaisimis spibus resparsis de
 quo noⁿ volens d^us eius g^usta
 te maledixit ei dicens q^u
 nullu^m fuit vnu^m deteru^m patu^m
 ferulu^m P^uoxu^m ille noⁿ auro
 dabo vobis m^uq^u deliguis p^uao
 ps spibus condut^u cumq^u gu
 stassent illud auct^u ferulu^m p^uo
 nebant Cumq^u aut^u admiraret
 illu^m q^u dicit de quo illud feru
 lu^m confecerat vnu^mq^u factum
 esse de liguis et q^u nullu^m fer
 ulu^m deteru^m erat ligua mala
 et nullu^m melius bona m

Quadragesimu octauu^m
 autoris pceptu^m Quod
 satis est dormi postq^u autor
 supra in p^uimis duob^u pcep
 tis p^ubuit rudimenta nedi^m abi
 et pot^u ad sobrietate mduce
 aa q^u sit cu^m quis rad^u co^mma
 t^u vnu^m ead^u quo ad silensio
 brietatem in co^munio seruadaz
 Sic vero subsepe^m m^u p^uta pre
 cepto p^ubet rudimenta ad sobri
 etatem etiam somp^um et dor
 micione^m Quia p^uq^u abi et po
 tus sup^uacoe statim fumosita^m
 astendit ad cebru^m et tuc homo
 iⁿ mediate p^uocat^u ad somp^um
 et dormicione^m sed p^utemperat^u.

dormitionem reareat: natura ac
etiam resollat: et motu vaporu
que ascendunt ad cerebrum cessat
et quietantur: qui vapores con
sumunt: et emittunt: et sic anima
post sompnum temperata maet
in quiete. Ad hunc dormitionis
sobrietatem et temperatum indu
at nos autor dum dicit. Quod
satis est dormire quam velut in me
autor quod quis ab inmoderata
vigilia et non ab inmoderata
sompnolentia corpus suum debet
movere quod satis est. et nature
expediens. Dormire debet. Hunc
preceptum intelligenda et ob
servanda est brevis sententia
quod sompnus siue dormitio so
bre et moderate sumpta tres
magnas utilitates affert. Eo
verso homini tam dampna infert.
Primo namque naturalem motum
quietat. Secundo curas et solli
citudines sedat. Tercio labora
tes repat. Primum dico quod somp
nolentia siue dormitio sobrie
et moderate sumpta naturale
motum quietat. Augustinus noster est
quia omnis virtus finita que
in corpore est mixta a con
trariis passibilis est et propter con
tinuam actionem fatigatur et
debilitatur et efficitur inefficax
et inutilis ad exercenda operatio
suam. Hinc autem vires natura
les et virtuales inmoderata
vigilia fatigantur et eadem solius
vigilando. Et ideo nisi rearea
rentur per quietem sompni et
dormitionis redderentur in habi
les ad exercendas operationes suas
Impedit etiam inmoderata vi

gilia rationes intellectuales in opera
nombis suis quia vires sensitives
que deseruiunt intellectui inter
minima vigilia fatigantur sed propter
moderatam dormitionem sompni
ut dicitur in 3 reareantur et reuo
allantur. Quod patet in studentibus
qui post moderatam sompni me
lius intelligunt ac eadem student
hoc autem instruit autor facere
dum dicit. Quod satis est dormire.
Secundo dicitur quod sompnolentia siue
dormitio sobrie et moderate
sumpta curas et sollicitudines
sedat quia quando dum quis dormit
ab actibus corporalibus sequestretur
in quo eadem sententia quod corpus que
dormientibus veniunt aliquid sunt
signa aliqua sunt sompnia.
Signum est quod seipsum sensu et
per aliquid anime ostendit. Sompnus
vero in 3 dicitur diabolus virtutes
sensuum qui dicuntur corpus et se
anime quiescit sed ex parte ponit
pollicitus hoc de magis phoro hoc
in 1. et 2. ubi plene habet mat
am pertractat. De hoc eadem habet
textus in canone signum de con
se 8. et 9. Sompnus operatur quod
virtutes anime que vere sunt anime
dicuntur corpus et sensus qui di
cuntur corpus quiescit et dicunt
doctores quod multa vana inde per
veniunt ac eadem per totam perveniunt.
De hoc habet eximium in 5. Sed
pensandum vi 8. videlicet de
pollutione que evenit in sompno
et sibi quod videtur quia dubitari
posset quod virtutes anime cum sunt
nobiliores creature secundum sensum
corporales quiescit. Dicendum est
secundum Gregorium v. morse. xxiii

in fine q̄ q̄uis sit aīa in corpore
quia aīa corpore in heret corpa
sui qualitate legalis agnoscit
que carnali loco detinetur. Et p̄te
rea hoc conquerebat. **¶** Plus ad
vñ in **¶** Sed pensandu sc̄i
allegato habeo aliam legem in
membris meis repugnatem legi
mentis mee et captiuū me duā
tam in lege p̄cti. Ecce go q̄ lex
mentis captiuū ducit. p̄ legem
sensu. Tercio dixi q̄ temperata
dormitio laborantes repat. Unde
Eccl̄ v. sc̄bit. **¶** Pulas ē sompnus
opanti siue parū siue multū co
medat. Insup̄ ē com̄p̄o ex m̄ordi
nata sompnolentia et dormitioe
homo in multa mala tam cor
poris qm̄ etiam aīe notua mē
rit p̄r̄ malū p̄tines ad corpus
est paupertas quia homo p̄ m̄ma
dormitioe ad amara litora pau
ptatis mērit. p̄d vi. **¶** Vade ad
formicam q̄ piger. Et sequit̄
vñ quo q̄ piger dormis quando
cōsueges de tuo sompno. **¶** Som
dampnū ē tempus dep̄ditas seu
irrecupabilitas. Unde **¶** Ant̄ q̄ntū
ad debitū cōtinuū p̄fectū mērit
ita deperit. De vita m̄a q̄ quod
sompno deputat. Tercū malū
ad corpus p̄tines ē multiplex
informatas. Unde dicit medicus
q̄ ex īmoderata dormitioe fit opi
lacio viciū v̄tatis effusibilis a
corde p̄ destensū vaporū a cere
bro. Item p̄uac̄o naturalis ca
loris organoꝝ. Tercio si ex īmo
derata dormitioe tot mala mē
rūt homines quo ad corp̄ q̄nto
credis quot mērit quo ad aīam
p̄ sompnu igit̄ morat̄ ī diuis

tempore viciū dicit̄ intelligi q̄
bus quadam sompnolentia mar
cem̄ ad m̄ eis computcestr̄
et hoc est quod p̄r̄ vi sc̄bitur
¶ Fili m̄ ne dederis sompnū oculis
tuis q̄oraliter viciū eā dīa
t̄ dormies p̄ter tū que in dor
m̄te rep̄nt̄. **¶** p̄mū ē sensu
in sensibilitas quia et si habet
q̄nq̄ sensū corporis tamē nō
v̄t̄ eis. **¶** p̄mo h̄ v̄sū si non
videt auditū si non audit. **¶** De
h̄is duobus sensib̄ loquit̄
p̄r̄. **¶** Oculos h̄nt et nō videb̄t
aures h̄nt et nō audiet. **¶** Ita
viciū amittit v̄sū sensuum
sp̄ualiu v̄sū sp̄ualis ē fides
auditiū obediēcia. **¶** B̄st̄ cultas
odorat̄ dist̄reco tact̄ elemosia
vel op̄ao bona. **¶** Sompnolentia
bonoꝝ op̄m v̄sū aīe non hab̄
quia si fidem in forma h̄ ta
op̄ibus fidei caret. **¶** Et sic fides
sine op̄ib̄ mortua. **¶** **¶** Act̄ 11.
Item nō h̄ auditū sp̄ualē
id ē obediēcia dū diuina m̄da
ta negligit adimplere. **¶** De quo
auditu sc̄bit̄ **¶** Job v̄l̄t̄ 8. **¶** Au
ditu auris audiui te p̄terea
oculus meus videt te. **¶** Ille v̄o
deum audit qui eius p̄ceptis
obedit qui ergo eū tali auditu
audierit p̄cul dubio in patria
eū fac̄e ad fac̄e videbit. **¶** Item
dormies in p̄ctis nō habet gu
stū p̄ caritatem q̄ amor dei m̄
qm̄ est oīosus nec talis sit dor
mens gustare p̄t qm̄ suavis sit
dñs p̄d **¶** xxv. **¶** Fili m̄mensi mel
ī cōtemplacōis dulcedine. **¶** Co
mede qd̄ tibi suffiat. **¶** De odora
tu et alijs sensib̄ n̄ ad p̄sens

propter pluvitatem **S**ecundū est
sompnolentiae viciū. **S**omnat
aliqui dormiens multas habere
et invenire divitias dormiendo
delectatur in eis sed propter quod cum
gilaaverit compit quod nulla delecta-
tio fuit et illud sompniū nō
fuit nisi vane sic pigri divites
et oiosi postquam a sompno surge-
runt propter quod sompniū suū dor-
merunt nichil inveniunt omnes
viri divitiarū in manibus suis
et gloria eorū velut sompniū
nō inveniet et tristis quod visio
nocturna ita scribitur **xxv**
xxv **xxv** **xxv** **xxv** **xxv** **xxv**
xxv **xxv** **xxv** **xxv** **xxv** **xxv**
quies aut dormierit in
chil seculi affert **T**ercū ē sop-
nolentiae infirmitas. **H**oc
ergo queri solet **U**trū dormies
aliquid mereatur ex quo aliquis
nō mereatur nisi motu liberi arbi-
trii et tūc liberū arbitrium non
meretur sic oiares velut dor-
mientes nō merentur quia cum
possent in vinea domini labora-
re et lucrum denarium etne vite
nō solum cotidie sed etiam toto
tempore sue vite sūt velut dor-
mientes a bonis operibus oiosi
unde merito eis dicitur per id
xx **xx** **xx** **xx** **xx** **xx**
xx **xx** **xx** **xx** **xx** **xx**
quid hic statis velut
dormientes tota die oiosi **A**d huc
sensu optime facit quod narrat
valerius l. ii. **E**t tunc de
Parthagine miserunt ayaarobū
virū valde sagacem cū exatu
magno ad debellandū **A**ffixos
isti pangebant talem defectum
quod minus libenter bibebat vinū
certe multos hinc scios **E**t **A**ya-
arobus videns exatū **A**ffixos
tam potentem considerans

quod non poterat eos debellare
versus fuit arte quia habuit mā-
dragoras easque pulveris faci-
fecit et pulvis in vasculis vino
plenis sagaciter pom fecit **E**t
quia virtus mādragore est propter
qua veneno dormitione nō
mediabili inducens propter suū
multis ut vigore et vadit
inimicos exatū quod et fecerit
postea fuga simulaverit illi bar-
bari crediderit se obtinuisse capi-
statim eorū stranas spoliavit
et invenientes vinū copiose bibe-
runt et calefacti sūt omnes statim
quod propter super terrā dormientes ceperit
quasi mortui **A**ttenes hoc **A**ya-
arobius reversus et inveniens
eos velut mortuos omnes gladio
interemit **S**ic moraliter videtur
dicitur quod magna pars hominum de-
dita ē oiositati et sompno-
lentiae volens quod in peccatis dor-
miamus misit autem vino ocy et
sompnolentiae mādragoram
venenosam carnaliū voluptatū
viciū divitiarū delectationes et hono-
res que sūt mors anime **U**nde
facta ad **Thy** m. **I**n novissimis
diebus instabunt tempora pi-
culosa **U**nde aliqui iusto dei
iudicio deus auferit peccatoribus
sensu et discrecionem ita quod sub-
ito moriuntur **E**t ideo sapiens **xxv**
xxv **xxv** **xxv** **xxv** **xxv** **xxv**
xxv **xxv** **xxv** **xxv** **xxv** **xxv**
vix dicit **U**squequo piger dor-
mit paululum dormies et pau-
lulum dormitabis **xx**

Quadragesimū nomī au-
toris propter **U**nde fuge
postquam autor in proximo pre-
cedentibus proceptis probuit rudimen-
ta ad virtutem sobrietatis inducenda

ac etiam ad ipsam sobrietate
ptinencia quo ad paratate abi
et potus in conuiujs tenebam
et sequendam p quod papit co
uiujs caritatem. d. Exco co vna
ac etiam tractatatem teneu
da in conuiujs p quod papit
in conuiuio paucalogue Nec
no et dormitoms moderancia
dum dicit **Quod** satis e dorm
hic vero in pnti pcepto sub
sequenter pbat rudimenta indu
cencia no solu ad paratatem
gustq qd sit p sobrietatem vnde
ead ad temperancia tactq quo
ad membra generacionem deputa
ta quod sit p gtmencia scdm qd
uam regit scdm delectacos tactq
que quidem gtmencia dicit e
pars temperancie que est sic dist
bit. **Contmencia** est abstinen
cia ab omi illiato coitu per vtr
mutat est vnaqz necessaria
regit em membra illa in quibz
maxime sent concupiscentia
mouet. autem qnz homie ne
scete uel etiam dormiete vnaqz
per vtr ut est dam induat tac
tum temperare ab illiato et p
bitu concubitu qui e contra p
ceptu decalogi. Non adultera
bis sub quo gtmetur et phibe
omni illiatq coabitq qui ut plu
rimu qsurgit p metrice p
to autor docet et papit. **Here**
tricem fugere ac etia pemitq
euitare. **Interetrem** fugere
cuz pcepti intelligencia et ob
seruacia est sciendu q ta sut
p que quis debz fuge metrice
et etia pemitq euitare. **pmu** est
suar stpture pcepta hoc docencia

Bodin. e. iuxta canonem hoc m
hibenaa. **T**erzū ē antiquorū
exā ad hoc inducētia. **D**ico p^o
q^d sacra scriptura docet mētre
pēnitētiā euitare. **I**psū v. **R**e
attenderis fallacē mulieris ssa
uus em distillans labia mētre
et mīdūis oleo guttur eius acuta
quā gladius biceps pedes eius
descendit in mortē et ad mētre
gressus illi penetrat longe
fac ab ea. **V**ia tua et ne ipm
quib^{us} forib^{us} domq^{ue} eius. **P**her
vba docet sapiens mētrete fuge.
Et hoc ppter x^o mala que ex
mētre pcedūt que ex hīs vbis
denotant. **I**dm namq^{ue} malū
quod ex mētre puenit ē ama
ritudo finalis et hoc notat ad
diat. **N**ouissima illi amara
quā ab synthau. **D**e tali ama
ritudine loquit. **S**alo. **S**ū
vñ. **E**t in eam amariore morte
muliere s^z mētricem que laque
us venatorū et sagena cor
eius. **D**iat glō her mulier ē
carnis voluptas. **A**iam sepa
a deo et ideo amariore est mor
te corporis que mors sepat cor
pus ab aīa. **N**am cū deus meli
or sit aīa id ab sepaao que ē
a deo deterior. **3** que fit p vo
luptatem carnis. q^{ue} sepaao
vire que fit p mortem corporis.
Hanc id tō mortales s^z ma
xime illi qui sūt in honorib^{us}
et maturis etatib^{us} constituti
Hanc cecā et singulē passio
velut eorū nimia pēnitā ab
horre ac eā totā effugare dēt
hoc ē autē quod fulgēcia li^o n
machologia dicit. **P**ruāus

metrices esse / ai vero dicit /
non est fornicator phibet ad
metres accede **E**t ideo in hac
aucte **P**erit simplex fornicatio
phibet non omnis sed
cum metrice sed statim suppo
q omnis simplex fornicatio
phibet in decalogo / sicut in
tamine **S**ed nota utile dicitur
in fornicationem **S**upremum
dulcorum moerum et raptu for
nicatio videtur esse gemma
libet illiati coitus specialiter
tamen intelligitur in usu soluta
ru **S**upremum vero est illiata
vrgm defloratio **A**dulterium est
aliam thori i uxoris violatio
Incestus est cognationis vel affinitatis
abusus et eadem scilicet in
taptus est in puella violentus
et contra eius vel parentum
voluntate educatur ut corrupta
in uxore habeatur **X**xxvi q i
Quoniam ergo vel etiam ut in
conubina habeatur de raptu
c **C**um causa ex tunc **A**dulterium
sit magis et gravior peccatum inter
omnia peccata dicendum est quod in
cestus quia est contra naturalem
veniam quam debemus personis
quibus **A**dulterium gravior est quam
Supremum quia maior iniuria
fit in abusione mulieris al
terius potati subiecte quo ad
usum generationis quam subiecte
ad solam custodiam utrumque au
tem aggruat per violentiam
Et ideo raptus vrgis est gravior
quam simplex stuprum et raptus
uxoris quam adulterium hec
igitur omnia aggruat per rationem
nem scilicet quoniam sit persona deo

saacata rapit **S**implex autem
fornicatio minima est in peccato
vrgis **I**taque quia sit ad maiorem
iniuriam proximi **S**ed vrgis simplex
fornicatio sit mortale peccatum
Propterea dicendum secundum Tho
ma 2e q c liii q est peccatum mor
tale dicitur quod absque dubio tenendum
est quod simplex fornicatio sit peccatum
mortale non obstante quod **P**erit
xxvi dicitur super id non est me
trix et superius allegatur dicitur glo
ad eas phibet accede quarum
est venialis turpitudine **N**on enim
debet dici venialis sed venialis
quod est propositum metrice **E**t dicitur
exerere a merendo quia metrix
peccat libidine **E**t quoniam secundum
canones peccatum metrice sit illiati
acquiratur non tamen ipsa acquiratur
est illiata sed ex quo acquiratur
est illiata sed quidem differat
domini nec competit repetitio
unde quod accipit retine potest
et elemosina per de eo fieri sed
non oblatio publica ad altare
est scilicet **A**ugustinus in canone **N**on
sane xxvi q v **T**ercium quod
docet metrice fuge sunt antiqui
exa ad hoc inducenda unde
legitur quod cum parus helena du
xisset per quendam ad eam
videndam pergentes et eius
pulchritudinem videntes voluerunt
operuerunt dicens effugiamus
hanc metricem **S**icut enim
naturaliter magis nocet oculis
vide rem albam quam nigram
sic magis nocet anime inspicere
pulchram quam sordidam **E**t in
terte faciem tuam a muliere con
ta / figura dicitur sapientie **P**er quo

legit. Iudiciū xvi quem Salda
meretrix sup genna sua dormie
bat et capse septem embus
captus et excoadatus Item de
malicia auidā metrix quā
quidam nobilis in uxorem
habebat eā legit et qd pte me-
trix suā in quadam turri ipaz
induserat ubi nulla pte ipm
accedebat / cūqz illa dū in illa
turri inclusa fuisset / quadam
die pspiciens p fenestram vidit
iuuenem quendam / quē cū ad
libidine invitasset / rēdit iue-
nis. Quō mō cum tu sis sub
clauē inclusa / scū te possem
uel accedere ad te / fūdū me-
trix / qd pte qd maritū suū in
nocte mebrasset et opū in
potu instaurasset / et qd mortuū
obdormisset / furato clauē a
perito hostio exiret / et sic ut
qz eorū suo desiderio fieri po-
set / quod cū multis noctibus
factū fuisset / et illa anteqm
maritū euigilaret / rediē ad il-
lū cōspiciuisset / diluculo tandē
maritū compta malicia i nocte
cū illa potum sibi ppararet
solū bibere se finxit / et cū
dormiē se fingeret / more
pōto / illa ad lectatōre exiuit
et maritū de lecto exiliens
eam extra hostiū clausit / cū
qz illa rediisset ppetrata ne-
quicia / in remiens clausum
hostiū audacter quād mōdū se
asset mali / ut apiret clamat
At ille mala mētrix / mōqz aūo
do mirabis / nequicia tua nullo
telare potes / amodo ad latus
meū nō iacebis illa autem

negans pām satis manifestū
rogabat ut apiret / et ad ultm
dixit / nisi michi aperueris eo
me piciam in puteū / Cumqz
ille nollet apire / illa accipies
magmū lapidē / piciat in pu-
teū / qui cū cadens in aquā magm
fecit tumultū / crediditqz no-
bilis / qd mulier se in puteum
piciasset / Tum ille dolens et
timens / ad puteū accurrens / ipā
aut clām intra / et cont eū
fortiter clamat. Dicens / latro
mōqz aūo mead iacebis / tu mō
redis. De mētrix tūc / ego vo-
lo de te conqueri / omnibus vi-
anis parentibz et amicis. Ita
aut die mulier pait insana
conqueres adūsus maritū / for-
titer clamat. Vicini et amici
congregati sūt / Exa inquit
qui me quotidie tenet / hac
turri inclusam / fame et siti
afflictam / ipē de nocte vadit
ad mētrix / me dimittes i hac
turri / solam / quid plura cum
vir ille nobilis adulterū obi-
ceret / tandem clamoribz muli-
eris de virtus / que sibi false
opponēbat obmutuit / et culpa
mulieris / qd pstitit i maritū /
quia crediderit omīs multiloqo
mulieris / virū innocentem
adulterū reputantes / Et sic
hec mētrix tergūsfacie pra-
ue defensionis / et false accu-
sationis / nō solū virū / s et
ceteros talit' illudit. Faciat et
Valerius lō 1 / qd cū Cornelius
Papius in hospitiā missqz eo
momento quo casura mirauit /
omnia que voluptat' causa erat

ussit ut auferrentur unde et
duo milia stertorū ab exatū
legit abiecit. Rōut em̄ vir
industrialis q̄ voluptas effemiat
et voluptuosos enervat. Exē
plo ergo p̄dictorū mētrices
penitq̄ sūt fugiende et au
toris p̄ceptū totalit̄ amplex
tendū. D. q̄tētem fuge et
vporū tue legitime adhēre
vnde. **Exē.** Sicut candelis 3
et inq̄q̄ qui castā dimittit
vporē, sic fatuus qui tenet
mētricem. **Transumptue** hnt̄
verba in **Canone** Sicut xxx
p̄da. q. 1. hoc ē contra exp̄z
illoz qui dampnant m̄rio
asserentes opus carnale qd̄
cum vxore exōet̄ forma
tōne esse. qd̄ hoc p̄bādum
illo vbo apli p̄a ad p̄z vñ
p̄pter fornicatōnem vñsūp
vxore suā habeat. ergo for
nicatō ut ipi dicūt est cum
vxore sed ipi male intelligūt
apli vñ in hūc madūt erro
rem. **Debet** aut̄ sic intelli
gi apli vñ p̄pter fornicatōz
nō p̄t fornicatōz faciendaz
sed evitanda. simile 3 ad Ro
m̄. **Frudū** est p̄pter delicta
mā nō faciendā 3 destruēda
et ē vlgaribz modis loquēdi
vnde aliquis dicit̄ ferre pel
liū p̄pter fr̄gū nō faciendū
sed cauendū. 20

Q Unquagesimū auctōis p̄
ceptū vñio te tempea
p̄stq̄ auctor sup̄ in quadria
gesimo vñ p̄cepto. **Fac**
cōvina p̄buit rudimenta
ad sobrietatis virtutē inducētia

p̄ quā docet temperare ab i mode
rata abi sup̄aone et nisi mo
deret̄ ex hoc crapula generat̄
que aīe et corpi p̄iculosa est
et nocua. **P̄t** vero in p̄nti
p̄cepto subsequēnt̄ p̄bet rudi
menta. Om̄bz generaliter et
quibzdam specialit̄ q̄ tempea
re debeant gustū nedū a mima
abi sup̄aone vñ etiā ab om̄
i moderata in gurgitacōe que
aīe et corpi p̄iculosa ē et
nocua que ebrietatis m̄gāt
m̄capat̄. **Pro** cuius evidēcia
ē sciēdū q̄ duo sūt specialit̄
ebrietat̄ officia vñ ē caue
excessū in cibo. **Aliud** ē caue
excessū in potu contra istos
excessus bonā doctrinā p̄bet
Seneca dices. **De** atra condita
tam bibe atra ebrietate et h̄
3 qd̄ dñs **Iuce** xxi d̄t. attendite
ne gravet̄ corda v̄ra crapu
la et ebrietate. **Transumptue**
vñ dege a crapula de vi et ho
de ex. **Notandū** ergo q̄ crapu
la t̄pl̄e sumit̄ qñ sumit̄ p̄
excessu in cibo et de tali cra
pula loquit̄ sapiens. **Exē** xxi
vñ p̄pter crapulā multi pie
rūt. **Inq̄** vero gūt̄ p̄ exce
ssu in cibo et potu p̄t. **De** hoc
loquit̄ aplūs ad Ro. vñ. **P̄o**
in q̄messacōibz et ebrietatibz
qñq̄ ex̄ sumit̄ nomē ebrie
tate quāt̄ p̄ excessu i cibo
uel potu. **Nota** et̄ q̄ sobetas
pōnt modū nō solū atra qñti
tatem abi uel potū sed etiā
qñtū ad om̄s cōstancas qui
em̄ sobriq̄ ē sumit̄ abū et potū
quātū qñ et quō d̄. **Demde**

sciendum q duplex ē modus sue
mensura ad sobrietatem p̄sone
Unus attendit in comessatione
nature unde mēsurare sumit
abū et potū qui sumit quod
necessariū ē et suffiat nature
In moderate vero sumit qui p̄s
q̄ necesse est sumit et iste ex
cessus p̄t esse venialis et mor
talis unde nō om̄s talis exce
ssus destruit v̄tutem sobrietatē
Plus aut̄ modus attendit in
opacōne boni tēp̄alis ad et̄nū
unde scdm̄ hoc fiat quis modū
in sumēdo cibū et potū qm̄ tem
pale bonū nō p̄fert ual equat
bono eterno In moderate vero
se h̄c sumēdo cibū et potū qui
pale bonū p̄fert ut equat et
nō et talis excessus ē p̄m̄
mortale et destruit v̄tutē sobe
ritatis Attendens igit̄ auctor
q̄ in temperancia potus que sit
p̄ ingurgitacōne v̄m̄ maxie
in conviviis confusione induat
p̄ tato t̄buit hoc p̄ceptū ad so
brietatem induc̄m̄. d. v̄mo
te temperā quā velit inhere
q̄ modico v̄mo te temperare
debes hoc ē temperate v̄tū qm̄
ipm̄ bibis quia subtilit̄ et sua
ut̄ ipm̄ bibere debes nō ipm̄
ingurgitando vel alit̄ v̄mo te
temperā t̄ teped v̄m̄ dī aq̄
cū ē forte uel fumosū uel tem
pera appetitū tuū ac ecā gustū
ab om̄i imoderata v̄m̄ sup̄a
one Ip̄am̄ intemperatē ḡm̄at
dñs p̄ ysa. v. V̄e qui potentes
estis ad bibendū v̄m̄ et v̄m̄
fortes ad m̄stendū sobrietatem
Ip̄m̄q̄ p̄cepti intelligēcia et

observancia est brevit̄ sciendū
q̄ quatuor s̄nt que retrahere
nos debent ab om̄i imodera
ta v̄m̄ sup̄aone p̄m̄ ē s̄ptu
te s̄are im̄lap̄ com̄acō p̄
cundū ē multorū malorū m̄sio
Tercū ē sacrorū canonū de
testacō atq̄ pene m̄flacō p̄
tum ē exemplorū antiquorū
inducacō Dico p̄mo q̄ ab om̄i
imoderata v̄m̄ sup̄aone nos
retrahē debent dñe com̄a
cōnes et p̄ma com̄acō quā
fecit dñs p̄ p̄m̄ d. p̄m̄
ve cū p̄is ve cū v̄pe cū
p̄one cū s̄me causa v̄t̄nora
cū suffocō oalorū glo sup̄
isto v̄o dicit imoderata hausta
v̄m̄ interioris et exterioris vi
sus ingerit oratatem Sequi
t̄nē h̄s q̄ com̄orant̄ in v̄mo
et student in ot̄iis epotand̄
Secūda com̄acō h̄et̄ ysa. c.
xxv̄m̄ p̄e corone sup̄bie ebi
is effraym et flori decidenti
glorie exultacōis eius qui erat
in v̄tute vallis pigriissime ex
cantes a v̄mo Dico secūdo
q̄ retrahere nos debent ab im
temperata v̄m̄ sup̄aone mar
p̄o malore corp̄ali et sp̄ua
lū in quibz̄ marxut̄ h̄m̄ qui
intēpati t̄a v̄sum v̄m̄ exi
stut̄ multa nāq̄ mala corp̄is
et aīam̄ destructa em̄ant̄
ab aristotele l̄o v̄s̄ s̄c̄arorū c. v.
d. p̄ v̄m̄ imoderate sup̄a
p̄mo obstarat intell̄ctū p̄do
impedit sensū Tercio turbat
cerebrū p̄to debilitat v̄tutē
naturalem et aīaz qm̄to gene
rat obliuione Sexto om̄es

quod sensu maxime ledit quibus
regit et p dissipat tota opa
ao corporalis. Septimo appeti
tu fugat. Octavo cathenas cor
pis debilitat et uicturus nono
tremore manu generat. De
cimo lompidine ualoz obstu
rat. Undecimo calore accendit
et destruit. **¶** Item quia eius
sanguinem reddit grossu. **¶** Duo
decimo colorem corporis demit
exinde puenit timor et t
mor. et horroz. et sompnole
cia. fantasie visiones. corrup
tus. Debilitatio genitalium. Desti
co sensu. abhominatio stomachi.
Distempat corruptio. generat
corporis grossitudinem. et qd
deterius est. lepra inducit.
et tuc e de gne venenozu.
¶ Si igitur imoderata vni sup
tione tantu ledit corpus.
quatu ledit aia mea. certe h
clare attestant. **¶** Aug. et
¶ Greg. ceterosq alii multi doc
tores. **¶** Aug. d. q ebrius
ad absorbet vnu. absorbet
a vno. abhominat. a deo. et
despicit. ab angelis deridet. et
abhominat. Item ebrietas au
fert memoriam. dissipat sensum.
consumat intellectum. conatut
libidine. involuit ligura. cor
rumpit sanguinem. omnia mem
bra debilitat. vitam diminuit.
et omnem salutem exstomat.
¶ Et **¶** Greg. ebrietas e blandus
demon. Dulce venenu. suave
pctm. qua qui h. non se habet.
qua qui facit. no facit pctm.
sed e tota pctm. **¶** Et quia ille
cebra. gule poculu intrat. ad aia

ideo p. v. signant. dicit.
ne mueris vnu ai flaresat
et ai splenderit in vitio color
eius. ingreditur blande. si in no
uissimo mordebit. ut coluber et
quai regulus venena diffundit.
Item multi in septime repti sunt
qui ppter ebrietatem mala p
nosissima pessi sunt. et morte
stam. qd infra septa epa demo
strant. **¶** Vnu eom e de cha
filio Iose. qui ppter prius ebrie
tatem in fuitutem redacta est
ut **¶** Ben. ix. Et **¶** Amb. in canoe
¶ Sexto die xxxv d. **¶** Qui no
esset hodie fuit. si ebrietas
no fuisset. **¶** Item eom e de
loth. qui ppter ebrietatem com
sit incestu. **¶** hystoria huius h. et
¶ Ben. xxx. et in p alleg. cano
ne h. et **¶** q ebrietas fuit o
go huius incestu pessime rege
neratus partus deterior. d. t
glo. q vnu ex se pduat duos
effecta. pmo ebrietate. deinde
incestu. **¶** Item eom de holo
ferne qui ppter ebrietatem a
iudith hebreu occisus e. **¶** hysto
ptz iudith xiii. **¶** Item q ab i
moderata vni sup tione retra
he nos debent. suorum canonu
detestatio. utq pene inflicio. q
ex ebrietate. tam clerici qm
laici. etia ipso iure impom ui
bet. **¶** Item quod attenden
du e. q quibz generibz p sonat
speca. comit temptos esse
in usu vni. Et pmo clerici. ppa
intemperantia potq speca. im
pedit ordinados. fm huius non
quia vnu sit malu vno bonu.
ut dei creatura. sed quia ex eo

propter sequitur ebrietas. **U**t
in decore. Et si spiritus de more
m^o ex. **A**rima ebrietas e so
mes et multo omni viatorum ut as
seruit canon. Ante oia. **X**xxv d.
Ideo clerici maxime vetat^r e
brietas quia omni victorū ut dic
tū est fomes e et multo. **I**tem
alio extant huius pbatōis cau
se una quia vniuersa e ma
tutua libidinis ut dicit. **P**ero
in **I** **X**xxv d. **V**enter mero
estiuans cito desumit in libidi
nem ubi ebrietas ibi libido
dicit^r et furor. **S**edā causa q
impedit deuotionē ad deū et dis
crecionē. **P**ro **X**o. **H**umilis res
vini et tumultuosa ebrietas
quāq; hys delectat^r nō erit
sapies. **H**ec duo sūt maxime
necia in seruo dei qui ambulat
in via immaculata. **H**ic in mstra
bat et accepta e regi in mstra
telliges. **P**ropter hoc in mstra tem
pli ai sua via puebat in tha
bnaulo phibebant^r vnu bibē
et pueram ne ebrietate gūaen
t^r corda eorū ut sensus semp
vigeret et tenuis esset. **K**uitia
X. **P**rima quicq; mebrat sta
bi mentis exertit aut. **P**ro **I**
in canoe vniuersa **X**xxv d. et
in figura temulencie extimian
de et sobrietatis hōide in sac
dotib; euangelic. **P**roto en dig
tas e excellentior psona hono
rabilior. **C**onspicuo celestior et
opaco spualior. **T**anto magis caue
da e vniuersa vel ebrietas q
reuea dignitate vilificat. **P**ro
na de honestat. **C**onspicūem
infamat et opaconē debitam nō

impendit. **P**ena aut clerici qui
ebrietati deseruit. **S**m **P**ay **I** n
est. **S**i amonitū nō desinat. **P**i
est epus pbat^r ut dyaconus de
ponat^r. **S**i est subdyaconus
uel inferior vel eadē lary co
mūone pbat^r vel verberet^r.
hec pbat^r in canone. **S**pus an
oma **X**xxv d. **E**t mdeare. **A**aa
pula de vi et ho. de. **E**v in
hac pma est host^r. **S**edā pna
pib; et regib; necnō et rege
tib; omib; quia p specialem sa
piēciam debent pphm sibi sub
ditū gubernare. **V**n pū **X**xxv. **R**o
li regib; dare vnu quia ubi d
gnat ebrietas ibi nullū latet
secretū ne forte bibant et obliu
stant^r iudiciū et mutāt cau
sam filiorū paupis. **C**auē ergo
debent tales lasciuia et tenu
lencia ad eorū prauū exēplū
ad vniuersa subditi comitant^r.
Proterea. **E**rept sup id job p
Cum bibent vnu in domo pa
tris pniogenti. **X**or. **I**. **D**icit
Cum maiores voluptati desuunt
nimis mōrib; lasciuie scena
laxant^r. **T**ercio senib; quia
in eis debet vigere vsus rois
ad aliorū erudicionē quā impe
dit imoderatū vsus vni. **I**deo
sime caue se debent senes ab
excessu in alimentis et potib;
quia ut dicit^r in l^o **P**atnalū.
Senes aa mebant^r hoc ideo
quia eorū corpus e flauū et me
bris duriorib; et naturales me
atus obsuant^r. **E**t ideo exala
ao ad cerebrū ascendit. **P**roto
mulierib; quia in eis non est
sufficiens robur mente ad her ut

concupiscentias resistent. Summe
etiam amē sibi debent mulieres
ab immoderate alimentis et ma-
xime ab usu vini quia put
Valerius lib. ii. c. i. narrat. Vixit
vini olim. Primus fons igno-
tus fuit. unde multi cauebat
antiquitas ne uxores vinū bi-
berent. uel saltem nō excede-
rent. et hoc ppter ebrietatē co-
tumeliam eandem. ppterā. Sicut
xxvi scribit. Mulier ebrio-
sa ira magna. et contumelia.
et turpitudine illi nō conteget.
Unde idem Valerius lib. vi. c. iii.
ait. Quia metalli uxore sua
eo quod vinū bibisset fuisse prius
sum intemuit. id quod factū non
iustitiam tamen. sed reprehensorem
cauit. Vno quod existimare op-
timum exemplo illam violatē
sobrietati penā ptulisse. Et
Rugus in confessione. narrat.
quod multo magis sue erat quedā
decepta. que ppter senectū
et optimos mores honorabat.
et curam magis. Rugus. et al-
terius analle gerebat. quod non
permittēbat eas ppter horas
quibus ad mensam. prout mo-
deratissime alebant. et si ex
causa deficient sit. nō aquā
bibere simebat. ppterā. consue-
tudine malam. et addebat. v-
bi sanū. modo aquā bibitis.
quod in pte vinū non habet.
Sicut aut ad multos venerit. site
duē. apotetaz et cellariorū
aqua soedebit. sed mos bibendi
pmanebit. Sic fienabat am-
ditate tenerioris etate. et
vini puellam ptem formabat

ad honestū modū ut iam non
biberent quod nō deceret et tūc
mē sua puella bibeat vinū
ad mensam. prout de coppa
corū et ad illud modicū modi-
ta quotidiana addendo mea
consuetudine plapsa. et ut plebs
meo caliculis hymant. hanc
ret. Et cum analla. ut ea liti-
garet obieat hoc cimen. vo-
cans eam meribula. quo illa
stimulo pissa respexit sedi-
tatem suam. confestimque dap-
nauit et exiuit. Valet igitur
multū ad pfectā sobrietatem
tenenda. aduicatio et ordinata
mutatio. Prout et ultimo stude-
tibus. quia in eis debent vige-
re tria. scilicet humilitas castitas et
sobrietas. Submissis primis duobus
quintū ad pns spectat. Festat
destolari seu studenau sobe-
tate dicendū. In quo sciendū quod
quē ad modū ad debitam dispo-
sitionem interioris oculi non
tollit solū et impedit humor
carnalis. gapiē quā ad lu-
xuriam. Vm eia tollit quā-
tum ad gulā. Ita ut ait. Ben-
ficia labori subtilitas impe-
dit. Et pō. dicit. Turbati sūt
et moti sūt sicut ebrius. et
omnis sapia eorū deuorata. Et
Et pterea cō. Noumiam. Pa-
pietie opam dare nō possunt
si mēse humidanaa cogitamus
Nam ut idem dicit. Epila. lxx.
Non ē eundem hominis vma
de gustare et pphetas ut aplos
intelligē. Et ideo Salomon
eā. ii. c. Cogitauit a vmo
subtrahē carnē meā et am-

meū triffere ad sapientia. Cum
igitur sobrietatis mense et studium
sapientie sunt conexa et tanto se-
dere soata/modecens & viciis so-
lastas. si vacent epulis/ut stu-
deat calicibus epotandis. Ideo mi-
trigidi sunt pueri frugaliter
ut boheag de disciplina scolari
in pñ. Et Agellus h. in aut
pueros impubes comptus est
si plurimo cibo nimioque vmo ute-
rentur. et ebriores fieri atque illinc e-
lia tarditatem corporis. et pñ
fieri. in mīstis adolescere quod
enā narrat Varro in hystoria
de educandis liberis. Et pñ
Boheag ut supra ait q. opz
scolasticū cauere ab ebrietatib;
et comessacomb; q. vnu mīp
modice sup̄m intellectui videt
acumē confice. nō modice sup̄
tū rationem pñbat/intellec-
tū ebetat/memorā enervat/ob-
litione induat/excere in fun-
dit. ignorantiā pñuat. Vbi
ebrietas ibi furor pñomat
ubi furor ibi nulla sapientia
sed insipientia pñuat. Plinio
enī comes ē ebrietatis. q. acbiq
h. pñ. unde legitur q. scolastic
quidam pñ suo qui delicto
studio comessacomb; et ebri-
tate intendebat ita sup̄. Tu q
disciplinam milia et libris
omnia postposueris. nūc codices
ad calices trāstulisti. si dē mībē
quāstis. et nūc pñcū egregi
potator. qui pñ fueras noia-
tissimū disputator. plus stude-
re in calicib; qm in codicib; pla-
vitas in comessacomb; qm in
lectomb; plus in Salomone qm

qm in Salomone studes. Non ē
hec mutatio dextere excelsi iste
male obfuabat autoris pñp
pñbatū vmo te tempea. Pñ
qto et vltimo q. ab omī vmo
derata vmi sup̄atione retrahere
nos debent. antiquoz exā. et
quia sup̄ dñm ē q. ebrietas ē
fomes pñ. et mīx omī viciōz.
Ideo qntū ad hoc indua pñ exm
illū hēmite. qui cū temptaret
redire ad seculū. dicit ei āgelus.
ne recordas. quia si ad seculū
redieris tria vicia regnant
in seculo. videlicet cupiditas. lu-
pūcia. et ebrietas. quoz si vñ
uel duo euitaueris. terciū nō
euades. Tameñ si tñ ad seculū
vis et redire. elige ystoz vñ
quodcūq. volueris. quia nūc
sic fieri. Tñdū hēmita hūc nō
possum amplius manere. omo
volo ad seculū redire. sed quia
aliquod ystoz viciōz. pñt di-
as nō possū euadē. et in op-
atione mea ē. elige terciū ali-
gam. Non cupiditate. quia ē
radix omī maloz. sicut dicit
Ap̄lus. Non luxuria. quia
nō solū comānat aīaz. s. et
corp̄q. pñ aplm. pñ ad for-
vñ. d. qm fornicat. in cor-
p̄q. suū peccat. ex quo non
possum euadē. eligo ebrietate.
q. ut vñgo d. in hoc solet
dis religio concordare. pñ
sent. miser. ad seculū redit.
et mebratū fuit morp̄q.
a vmo calefieri. et multū
de luxuria temptatū. tandem
in pñm carnis lapsū ē. mīe
quedam hominē qui pñt hoc

indebat enim quo credens dicitur
et tandem natus et propter ebrie-
tatem ex parte sensu facta ad al-
lo illu mteat Et sic p ebe-
tatem in potum carnis lapsus
est quod prius abhorrebat postea
a immediate in hominem ma-
dit **¶** pmissory intelligenda ma-
gis in speciali est de aliquibus
dubitabilibus inquirendum Et
primo vtrum vsus vini sit licitus
¶ Secundo vtrum ebrietas alium pec-
cet mortaliter Tercio vtrum e-
brietas sit potum mortale **¶** Ex-
to quo sit causa ut ratio quare
ille qui est parum ebrius magis
insanit et litiget quam ille qui
est sobrius uel omnis ebrius
¶ Ruc ad primum questionem respondetur
quod nullus ab eo ut potum secundum se
est illicitus unde dicitur **¶** xv
¶ Rucil quod mittit in os coi-
gnat hominem Et ideo vsus
vini non est per se licitus illicitus
unde apostolus per ad Thimoteum v **¶** pro
duo vmo vtere propter stomachi
chum tuum et frequenter in-
mitates vsus tamen vini potest esse
illicitus propter conditionem bibentis
qui de suavi ebriatur uel
propter modum bibendi quod mensu-
ram excedit uel quia ex hoc
scandalizantur bibentes **¶** Ruc
ad secundam questionem dicendum est
quod si quis credat alterum esse
veracius quod puerentia non
accipiat necessitate sua Si
autem morietur solum ad hoc ut
ille accipiat necessitate sua
non peccat mortaliter **¶** Ruc
et si ille accipiat ultimum nec
sua seu plus quam necesse sit et

tunc peccabit iste sumens **¶** Si vero
morietur ad accipiendum superfluum
Et sic ex parte bonivolentia et
familiaritas tunc peccat venialiter
¶ Si vero intendet solum ut alius
se in gurgitaret tunc peccaret
mortaliter cum intendet euitare
statum mentis et sic malus
ei auferretur quam si auferret
ei temporale aliquod quia auferret
ei usum rationis **¶** Ruc ad tertiam
questionem scilicet vtrum ebrietas sit mor-
tale potum **¶** Ruc hunc questionem
respondet scilicet Thomas **¶** scilicet quod xv
qui eam format dicens **¶** Ruc
in moderato vsus vini potest esse
quod est licitum **¶** vmo quod vterque nescit
at potum in moderato esse et
ebriare potantem et sic e-
brietas potest esse sine peccato sicut
de hoc creditur **¶** Ruc quod ali-
quis presumat potum esse in mo-
derato non tamen estimat se po-
sse ebriari et sic potest esse cum
peccato veniali Tercio quod aliquis
bonum aduertat potum esse in mode-
rato et ebrietatem et tamen
magis vult ebrietate mori
quam a potu abstinere Et talis
prope dicitur ebrius et sic ebri-
etas est potum mortale hoc ul-
timum probatur per Augustinum in 1
plus **¶** xv **¶** Ruc ad quartam
questionem breuiter respondetur plus qui
hanc determinat questionem prima
parte problematum sic dicens
¶ Ruc sobrius bonus iudicat qui autem
omnis est ebrius non iudicat quod
sensu sit in eo suffocati non
iudicant autem est in ordinatus
¶ Ille vero qui est parum ebrius iudi-
cat et propter vinum male iudicat

et ideo magis insunt qm sobri-
us vel omio ebrus etc

Quinquagesimu p'mu au-
toris preceptu. **S**al-
arbitrio vniu feceris postq au-
tor p'bit nobis rudmeta aliq
ad vtute prudentie indulencia
diuisimode p'm q diuisi sut acty
ad ipm scdm paradisi flumini
ptinences. **H**uc vero in p'nti p-
cepto sub seqter p'bet rudmeta
ad ipm flumini ptinencia et nos
inducens ad reru agendaz delibe-
rationem. **H**oc e dicit q in reb
agendis no debemus semp impe-
tiose sed deliberate procedere id e
scdm regula recte ratiois ad qd
nos ordnat p'nti p'ceptu du d-
t. **S**al arbitrio vniu feceris quasi
velit i mure auctor q no debes
de tuis vniisq tam corp'alibz q
etia sp'ualibz sz fortitudine sa-
pientia et huiusmodi in tantu co-
fide q momcos alioz maxie scdm
patru et prudentu viroz qtep-
nere uel despicere velis et hoc
est quod docet **S**alomo in **Re-**
unteris prudentie tue etc. **H**oc
hoc expones. **P**ro q d-**l**le pru-
dentie sue munit qui ea que
sibi agenda uel dicenda vident
patru deactis sp'ont b'issuphe-
rent. **V**a in deare **H**oc mntas
de consi. ex. **P**roau tamen
p'cepti intelligencia et obsua-
cia e breuit. sciendu q duo
sunt p'apue attendenda ad hoc ut
quis in agendis deliberate p'ce-
dat p'm est vicioz distussio cui
telosa. **S**cdm e vniu p' d'naao
studiosa. **C**irca p'm e notandu
q officiu huius vtutis e p'diligete

considerationem m' contraria
vicia modu tenere ut fugiendo
auaricia ne impigulitatem
m'ramq et sic recede a temer-
tate q in timiditate no cadat
Ad hac virtute ega obsuada
induat nos **S**alomo p'm m' d-
om custodia sua cor huius. **S**cdm
dicitur custodia p'msit om-
ne hic hinc hostibz ita fores clau-
das ut aliunde aditu p'das vni-
emuchus in viciu duat fuga
culpe si caret arte du stulti
fugit vicia in contrariu incut
Ad hac virtutem ptinere vide-
tz cum aliquis vndiqz e acmetq
malis magis malu debet eligere
hinc **B** qd **B**regi in moralibz
pte **v** libo **x**xy. c. **x** **T**issup
tue in **C**anone **R**exu **x**ij d-
pular videt. **I** mure dicens
q'm mureoz ambitu vndiqz ne
fugiat claudit. **I**bi se in fuga
p'apitat ubi mureq breuior i-
venit. **E**t p'tanto dicit q
sub spe vtutu sepe se vicia in-
gerit et se esse vtutes mea-
unt. ut tenacia auaricia par-
cimoniam que vsus dicit. **C**on-
paliu effusio quo sonat in
viciu p'digulitatis largitas ocu-
delitas zelus iusticie r'missio
pietas velit videri hec lacus
declant. **I**n **C**anone **S**epe
p'ly d. **S**ed ita hoc e etiam
notandu q semp duo vicia
habent duas vtutes anexas
quaru vna magis accedit ad
vnu alia ad aliud ut auaricia
ad qua accedit parcimonia et
p'digulitas ad qua accedit largitas

ad hoc pertineat ad secundum riuulum
 primum paradisi fluminis scilicet iusticie
 quia sicut ad virtute religionis per-
 tinet. Primo gradu deo cultu ex-
 hibere ita secundo gradu ad virtutes
 pietatis pertinet cultu exhibere
 parentibus. **¶** Tunc vero in primo precepto
 subsequenter prebet rudimenta nobis
 ad patientiam inducenda. **¶** Que
 quidem patientia secundum tullium est
 tercia riuulus quartus paradisi flu-
 minis scilicet fortitudinis per quam ma-
 xime induamur motu et animos
 placide prout ac etiam per patientiam
 et humilem supportationem nostra
 eorum eorum unde rationabilis
 auctor hoc preceptum ad secundum an-
 nectit. **¶** Patienter vince putes
¶ Quia hoc virtus inter ceteras
 sit magis splendens ut poliarat
 dicitur hoc in 1° corinthios 13° cum in filiis
 erga parentes excellat quidam
 cone multiplici ut prebet. **¶** Seneca
 de beneficiis hoc tunc in 1° corinthios 13°
 quod felicissima et fortunatissima
 est qui parentes vincere nitatur be-
 neficiis et hoc est quod sapienter dicitur
 in filiis suscipe senectam patris tui
 et non contristes eum in vita sua
 Est namque debitum filio quicquid ex
 gratia patris agit. **¶** Pro hoc precep-
 ti intelligentia ac etiam obsequia
 est breuiter sciendum quod ad reue-
 rentiam necnon patientiam aduersus pa-
 rentes exhibenda inducit nos
 hoc vis scriptura natura aper-
 ba pena et antiquorum exempla
¶ Prout primo est notandum quod filius
 tenetur ad octo prout primo ad
 cordis dilectionem unde Augustinus
 super id quod dicitur Et ordinauit in me
 caritatem dicit quod amor prout

est ponendus amor filiorum. **¶** Secundo
 ad operis honorem. **¶** Malachi 1°
 filius honorificat patrem et
 seruus domini. **¶** Exo 20° hono-
 ra patrem tuum et matrem in manibus
 tuis sustentationem. **¶** Et in
 elemosina patris non erit in
 oblivione coram deo. **¶** Quarto
 in obsequiis famulacorum ibidem
 qui timet deum honorabit pa-
 tres et quia dominus seruiet eis
 qui se genuerunt. **¶** Quinto in ho-
 nestis obedientia. **¶** Deuter 21°
¶ Si genuit homo filium glori-
 am et prout qui non audiet
 patrem et ei obediens contempsit
 et. **¶** Sexto in aduersis tollerantia
 et. **¶** Et in 1° corinthios 13°
 suscipe senectam
 patris tui et non despectis illud
 in vita illius. **¶** Septimo in vobis
 reuerentia. **¶** Ad hebreos 1° pa-
 tres quidem et. **¶** Et sequitur et
 reuerere eos. **¶** Octauo in offe-
 sis veniam ut in proposito et
 tunc patienter tollerandi sunt
 parentes et cum omni benignitate
 et supportatione vincendi. **¶** Quod
 etiam nostra prout ac etiam superbia
 mitiganda sit ac etiam quibus
 et quot modis. **¶** Vide supra
 in 1° corinthios precepto iracundiam
 tempera. **¶** Et propterea. **¶** Et
 tercio scilicet. **¶** Si defecerit sensu
 veniam da. **¶** Circa secundum etiam
 ad reuerentiam prout inducit
 nos natura quod tali preba-
 tur exemplo quod quidam paterfam-
 lias de uxore sua adultera
 tres filios videbat. **¶** Hic ad
 autem imperaret prout et quod
 plurimum molestaret eandem
 dixit ut semper testaretur vni illorum

trium esse filium suum alios adu-
 cos nec voluit ei iudicare quis
 illorum esset eius filius ut ipius
 amore alius prouideret uxores
 autem patre filium suum omnium bonorum
 suorum heredem instituit Cuius
 vero quilibet dicit se legitimum
 heredem trahuntur ad iudicium
 Iudex autem protulit sententiam quod
 quilibet eorum in corpore patris defun-
 ti iacet sagitta et qui melius
 proutet in media cadaueris parte
 hereditatem patris cum eorum duo
 sagittis valde percussissent
 qui verus erat filius dixit se
 nunquam percussurum patrem suum
 Et si quis cum decetio proutet
 non dimittet eum impunitum et
 hoc dicens flebat tunc iudex
 iudicat eum esse verum filium et
 persequens heredem quia na-
 tura ad hoc faciendum conpu-
 lit eundem Circa tertium
 ducere debet pena acerba
 quam innotens infert deus
 parentibus maledicentibus un-
 iusque hunc deum dei refert
 Quodam mulier de Cesarea
 a capadocia habuit unum filium
 et tres filias que cum impio viro
 suo defuncto tristaretur et
 tunc a filiis molestareretur eos
 maledixit quorum membra
 tremore iugiter debilitata sunt
 post eam maledictionem illa
 quia benebat et quod sua no-
 bilitatem aspectu animi non
 senties per mundum vagabantur
 quorum pena auctorum videatur
 terribilis aspectum Duo autem
 ex ipso sunt paulus et paladia
 miserunt ad augustinum et per situm

Stephanum et carianum et fixerunt
 bant Cum autem in die pasche
 paulus in predicta ecclesia mo-
 ratione perstratus coram omnibus populo
 horribiliter torqueretur subito
 curatus surrexit nec postea
 dictam infirmitatem inuenit Cuius
 causam infirmitatis eius populo re-
 citaret paladia mirabiliter
 quarebat que mirus cancellus
 ecclesie in qua se eius orauerat
 orationem se dedit et sita oratione
 dormiens subito aut exortata
 omnis sanata surrexit et
 omnis de sua similitudine letificatus
 Circa quartum etiam quia in
 huiusmodi precepti continuatione
 tactum est quod patientia inter cete-
 ras virtutes splendet et
 nobilis Conueniens autem est
 ut de ipsa aliqui exponant et ex-
 empla turpe et em et rationem
 contrarium ut hoc nobilis
 virtus non appareat in hominibus
 vana que sic splendunt in
 pagano non intuitu diuini amo-
 ris sed potius glorie temporalis
 ubi est studium quod antiqui patres
 quadrupla sunt decore
 primo in sustinentia contumeliarum
 in verbis Secundo in possessione
 penarum in corporibus Tercio
 in remissione iniuriarum humiliter
 tollerando Quarto in modera-
 tione disciplinandi dulas inphi-
 gendo Meritum autem antiqui
 predicti patientia primo dictum
 ut legitur de alexandro hunc tertio
 de magis phocum Qui cum Anti-
 gonis diuisset Etati tue
 regnare non conuenit nec pu-
 det etiam tempore tuo regnum

voluptatis et luxurie dñari in
indignis es regno ratione
etatis et voluptatis parati
ssime hoc tamen tulit **Sicut**
paratior scdō dicta viguit in
antiquis **ut** narrat **Valerius**
libro vi^o de theodoro **Quoniam**
Pyrrachus rex iussisset eum
carceribus angere dixit eudem
hoc fit p^{ro} patris tuis **Inde** ille
nichil inter **et** vtrū huius a
sublimi loco putrestam paratā
vero tercio^o dicta sūt que **et**
in cōmissione iⁿ iudiciis erant
antiqui **multū** predicti **in**
de tali paratā in **Rege philippo**
narrat **Seneca** libro tercio de
ira **ad** quē cū venissent le
gati **Athemē** sui eorū audita
legatione benigne ait philippus
Quare quid possu^m qd sit athe
mēsbz grā **Qui** rēdit de
metēus vnus de legatibz te
suspendē est gratū athemē
ensibz **Et** cū cōstares indig
ti essent et vellent in illū re
ruere iussit illū rex in colu
mem dimitte ceteris legatibz
dicens **Quā**ate athemēsbz
multo supbiorez esse qui ista
dicūt qm qui impune audiūt
paratā in sup^{er} quarto^o dicta
viguit in antiquis ut ait **Va**
lerius libro iii^o **Quia** cū plato
aduersus delictū seui sui
vehementius excessisset nec
ipē vmdicte tenere posset
modū timens **Pro**ssippo a
mico suo mādauit dicens ca
stigatōis modū deforme ē
extimas si amādū suo sua rē
hensione merēt^{ur} **Ad** pmissorū

intelligentia magis iⁿ spenali
est de aliquibz dubitabilibz
quēdū **Et** p^{ro} vtrū pntes
ponendi sūt omibz alijs in
honore **Secundo** vtrū obe
dīre teneam^{ur} pntibz iⁿ omibz
Quo ad p^{ri}mū questū p^{ri}mo
videt^{ur} q^{uod} sūt omibz p^{ro}ne
di quia inter p^{re}cepta decal
logi nulla p^{re}cipit^{ur} hono
ra nisi pntes **Dicit^{ur} em**
Exo xx honora p^{re}teritū
et mēem tuā ut sis longeuus
sup^{er} tercia quod de nullo alio
p^{re}cipit^{ur} **Contra** sicut laus d^{icitur}
p^{er} emētia in laudatā ita ho
nor dicit^{ur} p^{er} emētia in hono
rato **Sicut** em laus **et** p^{er}te
statio p^{er} emētie bonitatis
in laudato **Ita** honor ē p^{er}te
statio p^{er} emētie dignitatis
in honorato sed p^{er} nō habz
omem p^{er} emētia dignitatē
vel nō sumam ergo nō est
p^{ro} omibz alijs honorandus
Indeo ad solucōne q^{uestionis} tā
fienda sūt p^{ri}mo distiguen
di sūt **Dū**si gradus hono
is qui debent^{ur} homibz diuisorū
statū ut videam^{us} quis honor
cū statū sit exhibendū **P^{ro}**
ostendit^{ur} in quibz consistit
honor p^{ri}mus **Ter**cio q^{uod} p^{ri}u
non debet^{ur} omibz honor **Quā**tū
ad p^{ri}mū ē scdm q^{uod} honor dicit^{ur}
respctū p^{er} emētie **Est** au
tem triplex p^{er} emētia p^{ri}ma
ē p^{ri}ncipij s^{ed} solucōis uel
cause **Secū**da est sapie **Ter**cia
ē bonitatis p^{er} emētia autē
p^{ri}ncipandi uel causandi est
adhuc triplex **Quidam** em

habent p̄m̄enāā p̄nāpadi
uel offiendi aliquid q̄ntū ad
se naturale quia de nonesse
ipm̄ deducit ad esse hanc
h̄ p̄ arnālis et rācōne h̄
p̄m̄enāe ē honorandā p̄
cālis vnde dicitur mem̄eto
q̄ m̄ p̄ eos nat̄ nō fuisse
quidam hēnt p̄m̄enāam
p̄nāpadi aliquid q̄ntū ad
esse sp̄uale et rācōne ista p̄
em̄enāe ē honorandus pla
tus **Et** x̄m̄ **Tanq̄** d̄m̄ ser
uant eis qui se genuerunt
in ope et s̄mone quidam
habent p̄m̄enāā p̄nāpadi
aliquid q̄ntū ad esse tem
porale **Et** rācōne h̄m̄ p̄m̄
enāe honorandū sūt p̄nāpēs
p̄ales ut imp̄ator et rex
vnde dicitur p̄a p̄e n̄ d̄m̄
em̄ete regem honorificate
Secūda autem p̄m̄enāa p̄
apalis penes sapiam̄ tōne
aūq̄ p̄m̄enāe honorandā
ē doctor iudex l̄rāq̄ et se
nex in quibz ē dist̄cō
multa exp̄igēcie s̄m̄t x̄m̄
foram cāno capite q̄s̄rge
et honora v̄lū potentis
Tercia p̄m̄enāa p̄nāpal
ē que attendit q̄ntū ad bon
tatem **Et** rācōne h̄m̄ p̄m̄
enāe honorandā ē v̄r st̄tus
vnde ap̄lus de ap̄of̄editu
d̄ ad phil̄ 4o **Accipite** il
lum et cum honore habet̄
qm̄ p̄t opus ē usq̄ ad m̄or
te s̄m̄a accessit t̄rdes aūq̄
sua et sic p̄t p̄m̄ p̄nāpale
p̄ntū ad s̄dm̄ solucōis ē
notandū q̄ honor p̄nāq̄ con

sistat in duobz p̄n̄ s̄m̄ in v̄en
aa et sustentacōe corp̄ali v̄e
uenāa autem p̄nālis q̄sistat i
t̄bus in affectu timendo offen
sam p̄is amare vnde **Perō**
p̄beat p̄ribz honoris m̄p̄ta
formido in effectu et hoc obe
diendo **Ad** **Ep̄** v̄ s̄m̄ obedi
te p̄ntibz v̄ris in signo meli
nando p̄ponēdo et s̄m̄a s̄m̄a
eūdo que sūt honoris signa
quod loquitur ap̄lus ad **Ro**
m̄ De honore **Cui** honore
honore aū tributū tributū
Sustentacō eadē consistat in
tribz s̄m̄ in solacō v̄boz **Et**
in **ibi** d̄d̄c̄us filij p̄r s̄m̄e
honore d̄t gl̄oriā d̄st̄ph
ne honore et solacō debent
fouere parentes vnde **Perō**
de honorandis p̄nābz h̄cō
p̄m̄ asperis v̄rbis ledat
aff̄m̄ sonet quibz liḡre si
liorū s̄m̄e liberorū h̄cō filiorū
ora loquitur quod p̄ntes de
bent audire in s̄m̄cio vnde
Et in **Qui** timet d̄m̄ ho
norat p̄ntes et quā d̄m̄s
seruet h̄is qui se genuerunt
in ope et s̄mone et in om̄i
paciā et ibi multa de h̄is di
cūt in exhibicōe necessario
rū vnde **Perō** honora p̄m̄
tū nō in v̄borū sono qui
p̄t in op̄ia p̄ntū cassa adula
cione f̄c̄st̄rare s̄m̄ in v̄ctu
necessariis in s̄trandis v̄nd
Aristoteles v̄p̄ **Eth̄icorū** videt
q̄ in h̄is que p̄tinent ad su
stentacōnem que ē p̄ m̄ter
mentū q̄ s̄m̄i max̄ime debe
ant sufficiēcia p̄b̄ p̄ntibus

Sunt enim in hoc debitoribus eis
sicut causis expendi per generationem
nem unde et ad ea que pertinent
ad consuetudinem ipsius esse ma-
gis debent subuenire parentibus
quam sibi ipsis hoc ibi secundum aristotelem
et expositorem. Quod ad tertiam
solutionem est sciendum quod pater non
debetur omnis honor quia non est
largitor universalis omni bonorum
nec continet in se universaliter magis
per carnalis omnem preeminentiam
am cui debetur honor et hoc
est quod dicit aristoteles in ethicis
et expositor. Non omnem debent
honorem homines patribus quia neque
eundem honorem debent patri
et matri neque illi debet pater homo
honorem qui debetur sapienti
vel qui debetur. Pater ex parte
patris debet honorem patri et
matri matrem. Sicut in oculis semper
debetur honor propter etatem in
assurgendo et inclinando et humi-
amque autem fiduciam et comitacione
omni et aptare singulis quod est
ipsum propter secundum etatem et virtu-
tem ut puta sapientie et usu
officii sicut dicitur ex parte philosophi
per rationem ad argumentum magis
cum quia licet sit speciale per
ceptum de honore patet non
tamen est de omni honore sed de
honore patris unde per hoc con-
cluditur quod sunt per honorandi
omnibus aliis nisi quantum ad honorem
patris et hoc creditur quod ad
secundum per leonem primum videtur
quod obediens patribus in omnibus
debeat quia sic dicit apostolus ad
colossenses. Filii obedite parentibus
vobis in omnibus. Contra illud quod

attribuitur patri celesti propter hoc quod
est largitor omni bonorum non debet
attribui ei qui est largitor par-
ticularis quorundam bonorum. Rursum
autem sic est quod per celestem est
universalis largitor omni bonorum
iuxta illud quod dicitur. Omnis
omne datum optimum et bone
donum per spiritum de sursum est de-
scendens a patre lumine etc.
propter hoc debet ei omnis ho-
nor reverentie quantum ad obedi-
entiam et alia unde per ad thi-
om. Regi seculari in mortali et
in visibili soli deo omnis honor
et gloria. Et in ordine divini
per vi patris me qui es in celis
et sequitur fiat voluntas tua
sicut in celo et in terra. Pater
autem carnalis est solus largitor
particularis bonorum quorundam
ergo ei non debetur omnis honor
obediencie quia nec habet omne
preeminentiam. Unde ad hanc
questionem movet philosophus in ethicis
sublimis vobis dubitatione hanc
et talia puta virum opertum pri-
omni attribuitur et obedire vel
laborante et infirmo quidem me-
dico. Dico dicitur ex parte ordinandi
bellicosum id est virum infirmum
obediens magis patri quam medico
et virum bellatorem magis obe-
dire patri quam dicitur ex parte
em ponitur solutio aristoteles
secundo solutio doctoris que decla-
rat solutionem. Propter hoc. Quod
ad primam solutionem huius questionis
secundum quod aristoteles
et expositor eius sic videtur
quod non est manifestum quod non semper
eadem omnibus reddenda est sicut

nec apud gentiles omnia faci
antur. Non sed quedam alijs
dix nec etiam pxi omnia sed
alia debentur pntibz et scibz
et amicis et benefactoribz et
singulis eorum sunt attribuenda
ea que sunt eis ppa et que
ad eos pntinent. Et eadem
ratio e de vtiuosis. Et istud
videtur homines suare q ad
impiaas pxi quas sit ppa
ao generis vocat homines cog
natos quibz e comue genus
Silitur ad adones que st aa
impiaas vocantur co pagnel
et ppter hanc rationem
eximant homines q qfagnei
debent cre in redea i m co
uenatione in qua tractat de
impiaas hac ibi hac qfagone
Alex^r albes in volume sume
vbi ait de pceptis mouet et
soluit pferat et clari decla
rando solutione pxi. Et hoc
e vera soluco huius qfagionis
vnde dicit sic. Secundus gradus
superioritatis e modus obedi
entis. Dicitur ad Ro. xiiij.
Primo pti a deo e et omis
aia ptiatibz sublimioribz sub
dita debet esse. Est autem
superioritas in spualibz et te
palibz constituta. Duplex s qn
tu ad regne reipubce et qn
tu ad regne rei familiaris fa
milie ppe. In regne spualiu
p est plati spualis. In regie
tpaliu qntu ad pias fami
lias p est p carnalis. Sic
ergo determinat obediencia st
spualis plati st m hys i qbus
pre est st in spualibz et plan

secularis in tpalibz rei pubce
Et sic obediencia debita pxi
in dispositionem rei familia
ris siue ppe familie. Et pxi
hoc dicit q filij pfaalias
tenent obediencia pxi in omibz
pbabili pntineat ad naita
tam ut vtilitate rei familia
ris her ille. Concord. ai hys
Thomas 2a 2a q. xxvii ar.
ii in corpe qfagionis et ar. ii
in copoiaone qfagionis et ar. ii
Ex hys pti quod querebat
st q pxi carnali no est obe
diendu in omibz simplr sed
in omibz in quibz p est et p
hoc soluit argumentu in op
posito st q pxi dicit obedire
in omnibus st pntineat ad ppe
aam pxiar. Et

Omniquagesim terau au
toris pceptu. Matere
legem qua turpe tuleris pti
qm antea in superioribz pre
buit aliqua rudimenta ad ob
suanciam inducenda qui e ter
aus riuulus id e spes pxi
parisi flumibz hoc e iuste
Nuc vero in pnti pcepto sub
sequenti pbet aliud rudime
tu pntineat ad b obfuanciam
p quod legu conditores mferunt
quo sibi subditos inducere debent
ad legu et ad statutoru obf
uanciam quas eisde imponit
du dicit. Matere lege qua
velit imere q npi legu con
ditores debent pati leges suas
quas alijs imponit obfuandas
et no eas derastare vel destere
p in obfuanciam vel npari hys
gressione sed poa in seipis

in observare quia si sic fecerit
 subditos suos inducit ad eas
 efficacius observandas. **P**ropterea
 precepti observanda et intelligenda
 ea est brevis sum. **Q**uia tamen sunt
 que maxime movere debent
 et inducere legum conditores
 ad legum observanda et earum
 impletionem. **P**rimo per sacra scriptura
 secundum est canonica et civilia in
 ra. Tercium est antiquorum exa
 per primo declaratio est aliquando
 instans. **A**plius per ad hoc videtur
 quod lex propter transgressores posi
 ta est. **I**n lege autem veteri
 erant quedam precepta iudicia
 alia quedam ceremonialia que
 dam figuralia et quedam moralia
 lex quantum ad prima precepta
 erat lex futuris et lex mortis
 ad hoc videtur. **S**oluti sumus a lege
 mortis in qua detinebamur
 ita ut secundum voluntatem spiritus
 non in vetustate littere. **S**edam vero
 lex dicitur libertatem. **P**er hoc. **Q**ui
 autem prospexit in lege liberta
 tis et per maiorem in ea non
 audior obliuiscens. **E**t si
Aplius dixerit propter precepta
 legis iudicialia et ceremonialia
 et etiam figuralia excedi
 tamen potest ad legem que continet
 datur propter moralia et merito
 quod omnis virtus congregationis
 fuerit dissoluta et purificata
 nisi certis legibus relinqueretur et
 videretur propterea ut dictum est
 lex propter transgressores posita
 est et ideo per audienda per attente
 rationem et remedia per meditationem
 non et per custodienda per executionem
 non modo passive sed active

Non enim auditores sed factores
 legis iustificabuntur. **P**er hoc. **E**rgo
 te ergo factores legis et ubi
 et non auditores tamen quia putat
 dicit **A**plius. **A**d hoc. **N**on
 auditores legis iusti sunt apud
 deum sed factores legis iustifi
 cabuntur. **E**xemplo ergo le
 gislatoris nostri moyses lo qui
 prius cepit facere quam docere. **P**er
 hoc. **Q**ui non venit eam legem
 solvere sed ad implere ante hoc
 hoc etiam figurative designatur
 in **S**edeon. **Q**uidam vero ubi
 dicit **S**edeon populo. **Q**uid me vi
 deatis facere facite. **E**t dicit
 sedam quod legum conditores ad earum
 observantiam inducit canonica
 et civilia iura. **E**t primo ca
 nonico iure comparatur in decem
 huius omnes de consuetudine. **U**bi dicitur
Qui quid in alterum statuit
 ipse eo ubi dicitur in sapientia di
 cat auctoritas. **P**atere legem qua
 tu ipse tuleris. **I**tem probatur in
 decem populo. **E**t per hoc ubi est
 sic dicitur. **N**obis legem impone
 non debent quia ipsi negligit
 observare. **I**dem etiam probatur non
 civili iure quia licet dicitur quod
 princeps legibus sit solutus ut ff.
 de legibus. **E**t princeps tamen se
 legibus vivere legibus proficitur
 ut C. de legibus. **D**igna vox
 et hoc sine dubio traxit a
 lege divina ut in per allegat legem
 et c. iudici autem princeps legis
 humane legem statuit servare be
 neatur. **P**otest taliter declarari
Et sic omnis princeps legisla
 tor legis humane obligatur ad
 observantiam legis divine quia nulla

soluta est a lege diuina unio
 quod habet ad **xij** q^u
 aia p^{er}atib^{us} sublimiorib^{us} subdi
 ta sit **In**sup^{er}ptine m^o deare ois
 aia de consi. **Sed** lex diuina
 reprob^{at} et condempnat eos
 qui noⁿ suant illud quod a
 his dicit et imperat suadu
 ut m^o mult^{is} locis et papue
 q^uo **xix** **ubi** d^{icit} q^uo d^{icit}bat
Sup cathedra moysi sedent
 p^{ro}ph^{et}e et p^{ro}ph^{et}e **Pr**ima ergo que
 aumq^{ue} d^{icit}bat suate p^{ro}ph^{et}e v^{er}o
 opera eoz nolite face^{re} p^{ro}ph^{et}e ei
 et noⁿ suant **Item** ad b^{ea}to
Qui docet te ipm noⁿ docet
 qui p^{ro}dicat noⁿ furand^{um} fura
 ris non mechand^{um} mechariis
 ergo legislator legis huane
 ad latore^m leg^{is} p^{er}fectiss^{ime} diuine
 que est lex **Et** v^{er}o se debent
 conformare sed lex huana
 q^uo format^{ur} legi diuine p^{er}fectiss^{ime}
 ergo latore^m legis huane confor
 mari debet **xpo** qui fuit la
 tore^m p^{er}fectiss^{ime} legis s^{ed} q^uo
 eo q^uo talis legislator n^{on} m^o le
 gibus tradit^{ur} nec iⁿ modo tra
 dendi errare potuit ut er
 pt p^{ro}pter quod dicit **August**
q^uo ois **x** a^{cto} est m^o m^o m^o
 eo q^uo eius a^{cto} est m^o m^o m^o
 et ita m^o m^o a^{cto} m^o m^o m^o
Pro^{ter} d^{icit} p^{ro} q^uo **xpus** leges
 quas alius imponebat ob sua
 bat p^{er}fectiss^{ime} quia p^{ro}mitte
 bat opus doct^{ri}ne q^uo p^{ro}bat
 quod docebat suand^{um} unio
 id a^{cto} p^{ro} **Le**git^{ur} ih^{esu}s face
 et docere ut patet de lege
 qua^m tulit q^uo d^{icit} vade et
 vende omnia que habes iⁿ da

paup^{er}ibus et q^uo ena^m d^{icit} q^uo
 non emicauerit omib^{us} que
 possidet et quod lege ad hanc
 suat quia dicebat m^o p^{ro}so
 ueas habent volucre^s celi m^o
 dos et ergo latore^m legis huane
 ex^o p^{ro} p^{ro} tenet^{ur} suare p^{ro}
 leges commues quas statuit
Pro^{ter} tercio et ultimo q^uo mo
 u^{er} debet legum conditores
 ad obsequia et implecionem
 eoz antiquoz ex^o **ubi** sta^m
 q^uo legu^m conditores diligenti
 studio iugit^{ur} laborare debent
 ut iustas leges p^{ro}mulgent
 et p^{ro}mulgatas suent **Et** re
 condentib^{us} legib^{us} iniquis et
 iⁿ iusticiis constibentes p^{ro}ferat
 ut opp^{ro}merent **Pr**o^{ter} q^uo
 exemplis m^o p^{ro} p^{ro} compbat^{ur}
Primo de ligurgo legit^{ur} q^uo n^{on}
 aliis imp^{ro}uit q^uo p^{ro} p^{ro} noⁿ
 impleuerit **Et** dicit^{ur} q^uo q^uo
 leges finxit et quia p^{ro}lo du
 re videbant^{ur} et quia iuste e
 rant appollime delfici id est
 deu^m delficor^{um} eas dedisse finit^{ur}
Pro^{ter} eas p^{ro}ter duxiaa p^{ro}li
 solue uellet ligurgo ciuitatis
 p^{ro}li m^o m^oto astilxit q^uo eas
 noⁿ soluet donec appollimem
 delfici consulisset ac reid^{em}
 s^{ed} en^{im} p^{ro}portaret ad certam
 m^o sula m^o exilii uuit ibiq^{ue} p^{ro}
 tuu^m erit ut leges p^{ro}date p^{ro}petuo
 suarent^{ur} **Pr**o^{ter} mo^{ti} app^{ro}m
 quasset ossa sua m^o m^o p^{ro}
 mada^m ne si forte mortui ossa
 ad ciuitate^m adu^{er}sa delata^m
 fuissent extimaret se ciuita^m
 esse absolutos **Pr**o^{ter} isto ligurgo
 et eius legibus reat^{ur} **Aug**

forma qñ sñ pñm qualitate
 pñmōm imponit subditis
 onera ad bonū cōmū et
 pñm hoc leges hñqñ onera
 imponētes iusta sñt et ob
 ligant in foro consuetudine vñ dis
 pñetqñ vero leges i iuste non
 obligant. Sñ qñ sñt i iuste id
 pños ubi sñt ondit dñt i iuste
 sñt pñmō pñter contrarietate
 ad bonū hñm et hoc tñpñ
 sñ contrariis modis ductis de
 legibus iustis. Nam pñmō i iu
 ste sñt ex fine. Sicut cū ali
 quis pñdens leges imponit
 onerosas subdit ad utilita
 tem mñme pñmētes sed magñ
 ad pñam utilitatem cupidita
 tem aut gloriam. Sed ex
 aucte sicut cū aliquis legē fecit
 ultra sibi commissam pñtatem
 Fecit ex forma puta ad me
 quali onera mñtibus dispe
 sant et eadē sñt ordmēt ad bonū
 qñm. Et tales magis sñt vio
 lenae qñ leges unde non
 obligant in foro consue
 ferte pñt vñtandū standatū
 Item i iuste sñt pñ contrarieta
 tem ad bonū. Sicut sicut tota
 noz inducentes ad idolatram
 uel ad quodlibet aliud quod ē
 contra legē dñuam. Et tales
 leges nullo deet obfuare.
 Quo ad terciū questū eadē pñs
 in politia dñt qñ meliqñ ē qñ re
 gat optima lege et hoc dup
 pñmō sñt qñqñ aliqua duo sñt
 se hñt qñ vñm ē pñle reliqñ
 organū est et instrumētale
 pñapale ē eligibilis sñ ita
 se hñt lex et rex qñ lex ē sicut

pñapalis. Rex autem sicut mñt
 mentalis ergo et hoc pñbat pñ
 pñm qui dñt qñ rex ē or
 ganū et instrumētale legē po
 qñ aliqua duo ita se hñt ita
 qñ vñm pñt sicut pñuati qñ
 aliud illud quo mñ pñt pñuati
 est eligibilis sñ ita se hñt lex
 et rex quia lex nō ita defual
 pñt pñuati igitur et pñbat pñ
 pñm qui dñt qñ homo nō dñt
 solū dñt intellectū sñ intellectū
 cū concupiscenē ideo pñt pñti
 qñ vñt et dñt pñus qñ op
 timos viros furor et concupia
 pñuati. Sñ lex dñt solū intel
 lectū et rācōnem qñ pñapari
 debet. In contrariū ē quād
 qñ lex sñ vñm sicut obfuare
 da. Cum ergo rex hñt pñam
 legem corrige ergo sñ pñp
 legem et melior go recta
 Sed qñ qñ aliqua duo pñt
 se hñt qñ vñm ē causa aliud
 sicut effectū causa sñ eligibi
 lior. Sed rex causa legis
 quia hñm condit qñ nulla
 res pñtatem hñt ligandi mñ aucte
 pñapalis uel regent. ergo me
 liqñ ē rex optimo rege qñ
 optima lege et

Quinquagesimū 2^m auctōis
 pñpñm aliēdū noli con
 cupiscere. pñostqñ auctō mñ su
 pñoribqñ pñbat rudmēta aliqñ
 spectancia ad pñm paradisi flu
 men sñ iusticie sub mō nequ
 tino mñ specialī. Vñt maledictū
 ne esto. Ad consiliū ne accesseris
 et et hñqñ. Vñt nō mñ pñti
 pñpñto pñbet rudmēta ad eā
 dem vñtatem spectancia sub eod

mo sed in genere. Dñ dicit qd
m noli concupiscere quia velut
invenire qd istud pceptu ad omes
spem iusticie ptinere videt
ac eam inducere et hoc ad supi
ores pares ul infiores. Adau
iq eundem e scim q duplex
concupiscentia repit in spm
vis una virtuosa et alia viciosa
Adm Notandum vero q duplex cupi
ditas e q in sacris canonibus
reputat pma e honoris et hec
reputat ut i q vi c vlt. Ga
ptas que abhorret xpm d
vnu. Tercia e diuicia et q
est duplex pma consistit in
acquirendo et ppe dicitur cupidi
tas secunda consistit in retinendo
et dicitur auaricia lxxxv d c i.
Concupiscentia virtuosa e illa
que e actus voluntatis. De qua
Sap vi Concupia itaq sapie
ad regnu ppetuu pduat. Con
cupia vero viciosa viciosa e
illa que e actus sensualitatis
hec e que sola duat sensualitate
hanc phibet auctor tene
re. Vno etia potius abut docet
du dicit alienum noli concupi
scere. Sed nota q sub mo ne
gatiuo dat hoc pceptu ad
denotandu q sicut pcepta
decalogi e negatiua obligant
semp et ad semp ita q his
gressores semp obligant ad
mortale ut sunt pcepta pde
tabule sicut e no concupiscere
rem pximi tui ita etia eode
mo plicitudinale. De isto pcep
dicendu e. Sed aduertendu
nobis e q pcepta decalogi pnt
esse data ul innata pmo pti

nant tm ad pplm israheliticu
Secdo ad omes obligat quia
quicq q tmet decalogu explia
te hoc q tmet lex nature
impliat que spta e in corde
omnibz. Istud em pceptu le
gis nature. Quod tibi non
vis fieri aliis ne feceris in
cludit hec pcepta no occides
non furtu facies que decalo
gu expliate ponit. Queda
alia pcepta ponit sub mo
imputiuis s illa que sunt
affirmatiua quedam sub mo in
dicatio s negatiua et hoc ideo
quia difficilius e face bonu
qm declinare a malo plures
em in faciendo bonu equi
tur distantie. In quibusdam
vero pceptis phibentur habi
tus et affectus ut in his p
no mechaberis et hic non
concupiscere rem pximi tui
quod e idem cu auctoris p
cepto. Phem noli concupi
scere quia appetit e in ordi
nate ad illa in quibusdam
solu phibetur actus ut tu dia
zpo occides hoc dicitur pdm
formam trahendi no p fir
mitatem intelligendi. Omnia
em pcepta negatiua ma
ligant et am pvolunt p
cepti intelligenda ac etiam
obseruancia e breui facien
du q ta sut que papiue
trahere nos debent ab aliene
rei concupiscentia. Vis spta
ra moralia. Quia. Secdo pa
ter instituta canonica et pa
ter antiquore epa papiua
duo pmo q scriptura ta moralis

et aiaz p dicio causantur Et p
terea aplus pma ad Phry vi
diat q iudex om maloz e capi
ditas qua quidem appetentes
a fide errauerunt et miseruerunt
se doloribus unde Aug⁹ p illud
locu apli e vbi supra diuitib⁹
huius seculi paupt no sublimis
sape neq in merto diuitiaz
sape sed in deo viuo qui pstat
nobis omnia hinc de ad feruendu
diat sic **Q**uoniam em vera fide h
de deo no cupit in hys miserijs
fieri diues **Q**uoniam em cupi
di deu adorent tamen no re
cu diligit quia caritas no agit
p peria p^a ad Cor⁹ xii Nec ve
deu credit quia fides sine opi
bus mortua e **Q**uoniam de quo
libet cupido dia pt illud **A**post
m **I**n diu quid diues sumet
loaples et nullus ego et ne
sas quia tu miser es et mise
rabilis et pauper et cetera et
mudus miser in vita misera
in fama paup in bonis opib⁹
mudus in vtiutibus ceteris spualib⁹
cogitoe puat⁹ Et q cupid⁹ pul
uere tpaliu ex cecit⁹ **I**de p
Phobia stercub⁹ arundinu ex
cecatu conge designat⁹ de
quo **P**hobie in **M**oralu stercu
ra arundinu sut passionis
tpaliu reru q calida diuit⁹
qn plus qm debeant diligit⁹
Et ideo qui ea diligit exce
cant⁹ sed qualis hic visus na
leat **R**espici d⁹ **P**hob vi⁹ po
entera pistem et cor ei⁹ et
fel reponne tibi hec em nara
sut p vtiha ad oculo⁹ spualiu
mediana **F**unat⁹ ergo cecitas

felle pistis cogitando s⁹ amad
tudines que ex diuitijs hnt⁹
Est em labor in acqrendo tior
i possidendo dolor i amittendo
que si quis diligent⁹ attendet
tempales diuitias no ambit
et sic spualit⁹ illustrat⁹ oculo⁹
lumen qd p cupiditate amise
rat rehabetur **P**rodo dico q pa
tru instituta nos instruit ab
hoc vicio pcauere **E**t ideo sa
ari canones sanxerunt q nllq
cupidus d⁹ ad sacros ordies
ordmari uel pmoueri et
dup⁹ ratio pma qz cupidi
tas ut **I**de d⁹ om maloz
e radix venenosa ut hnt⁹
ad Phry vi de consti Nam
concupiscencia nestreba⁹ et
et in canoe vnu et m c do
no⁹ xlii **S**ecunda ratio
e quia mens eius cupidita
te astricta semp auz et red
dit⁹ computat grana mte
et auz qm solem xlon d⁹ sic
hy m q v **C**ausatores
ao dico q antiquoz exa p
apua nos instruit a tali vi
cio pcauere si quis bn adu
tit opta in antiquis viguit
qtimea a cupiditate et audi
cia **N**on em ambiebat diuiti
ppter pecuniam sed ppter glam
et rei pube custodia ut nar
rat **V**alerius li⁹ in **S**u **S**apio
acqfaret⁹ de pecunia apud
senatu **I**ndit cu tota affrica
mee subleu⁹ ptu⁹ nichil qd
exea mem⁹ diceret⁹ pt⁹ cogno
men retinu⁹ fuit em **S**apio
affrican⁹ diu⁹ quia de viciat
affrican⁹ stem diat **N**on me

affatam nec fecim^m meū affran
gare amariorem reddiderūt
Nam uterq^m meū magis mu
dia q^m petunia locuples
Item narrat de fabiano lucio
au^m ai^m p^m legatos a samp^mitib^m
essent donaria missa oia^m m^m
sa remp^mit cotmenae sue b^msi
ao p^mdues su^m usu familie ha
bende comūcatu^m que locu
pletem illu^m fecerat nō multa
possidere s^m modica desiderare
Ibidem de senio tyberio nar
rat consulu^m gerenti ai^m mes
gens etheloge^m vasa ar
gentea magno ponde^m ex q^m
pta arte fabricata p^m legatos
mississet que ratulerant se vi
disse fictilia vasa i^m mesa
sua^m iussit eos abire ai^m s^mra
ms suis monens ne q^mtmēae
qua^m paup^mtati succurrendū
putarent Narrat Sen^m Ep^mla
horn^m q^m ipi antiqui p^mres erat
paupes diuicib^m s^m estaru^m cat
plenu^m Et cum h^mrent opulen
tissima^m rep^mublica^m ipi m^msus
domib^mq^m paupes erant Et
Null^m in^m de off^m c. xv d^m q^m
nec diuicias reputabat suas
s^m q^muitatis unde ait Neq^m solu
nobis diuites esse volum^m s^m
liberis p^minquis amic^m et ma
xime rep^mublice singuloru^m
om^m facultates et copie diuiciae
sūt ai^m t^m de q^mtmēaa dyogenes
a cupide diuiciaz narrat va
leius li^m iij^m q^m illu^m v^micē allex^m
nō poteat ad que i^m sole sedete
ai^m accessisset hortaret^m q^m s^mq^m
s^m p^mstari vellet indicaret vix ro
busta p^mstare m^mq^m non indigeo

velle ta^m q^m nō stas m^m me i^m sole
Ex hac^m p^mia allex^m dyogenem
a g^mdu suo diuicib^m pelle^m tepta
p^mtea aut Sen^m de b^msi^m h^m v^m q^m
dyogenes m^mlio potetoz et lo
cupletior fuit allex^m oia^m possi
deto sua plus em erat q^m h^mq^m
nollet accipe q^m q^m i^m poss^m die
Et ia^m die vict^m allex^m fuit
quia vidit homie^m ai^m nec dāe
quib^m possit nec ead^m eripe
De hac q^mtmēaa p^meo^m cō^m p^mou
manū dicit dyogenes ille famo
sissima^m fuit potetior allex^m
et nē h^mane victoz p^mmissoz
intelligēcia magis i^m speciali
est de aliquib^m dubitabilib^m q^m
rendū Et p^mmo v^micu^m hoc p^m p^m
ase v^m q^m i^m lege phibeat^m
concupia^m m^mterioz fuit exte^m
or hoc putile i^m videt^m di
suaendum Et videt^m q^m non
phibeat^m m^mterioz sed t^m con
cupiscēcia p^m id quod d^m glō
sup^m i^m Exo. xv Non concupi
sces rem p^mimi tui quia lex
phibet manū nō am^m ergo nō
phibet actu^m concupiscēcie m^mte
rius latente Contra ad Rom^m
scribit^m concupiscēcia^m nestieba
saam dicit ibi glōza p^meo^m Po
na s^m lex que dum concupia^m
prohibet om^mia mala phibet
Transp^mitue i^m deare Nam
concupia^m de consti^m ex Sed
lex phibet concupiscēcia^m
que ē causa om^m maioru^m
ergo concupiscēcia^m m^mterioz
non h^m manū sed am^m So
lucio dicendū s^m q^m i^mplex
ē concupia^m quedā m^mterioz
i^m consensu solus cordis quedā

progressiva in exteriora signa
operis sicut concupiscentia uxoris
aliene duplex 3 vel in ha solis
cordis vel progressiva usq ad sol
licitationem operis lex vero mo
ysi et diuina erat ordinans homi
nem ad primum secundum statum rei
publice. Quia ergo inquit diuina
et spiritualis lex prohibet concupiscentiam
non solum progressiuam sed prout
interiore prohibitione moralis no
uidiali que fit in progressibus
infligenda penam eternam.
Sed inquit aulic prohibeat
concupiscentiam progressiuam solum
prohibere uidiali in progressibus
infligendo penam temporalem.
Inquit ergo diuina prohibeat 3
manum et animam inquit vero aulic
non animam sed manum concubione ui
diali sed in infligendo penam.
Ad illud lex prohibeat manum et
hinc deo quod loquitur de lege inquit
aulic quo ad prohibitionem ui
dialem non inquit diuina et spua
lem. Secundo utrum concupiscentia
sive cupiditas sit peccatum mortale.
Tho. 2a 2e q. c. xxviii ter.
mando tenet quod sic distigere
do cum dicit quod cupiditas pe
ccatum tripliciter. Primo quod aliquis in
iuste accipiat uel retineat
res alienas quod pertinet ad
rapinam uel furtum et sic ex suo
generis est peccatum mortale. Alio
modo potest accipi cupiditas secundum quod in
portat in ordinatum amorem diui
ciarum qui si in tantum crescat quod
preferat caritati ut si propter
amorem diuiciarum aliquis non
rebeat facere contra amorem
dei et proximi erit peccatum
mortale. Si autem in ordinatio

in hoc sistat ut si homo prius
superflue diuitias amat non
preferat amorem earum amoru diuino
sed quod propter diuitias non velit ali
quid facere contra deum et proximum
et sic est peccatum veniale.

Quoniam gestum aulicis p
ceptum illud stude agere
quod iustum est. Postquam autem in
superioribus prebuit rudimenta ad
virtutum introductionem spectantia
et viciu deformitatem exclu
dencia in speciali. Nunc vero
in presenti precepto prebuit rudimen
tum seu documentum generale
quod vniuersaliter predicta omnia com
prehendit dicens illud stude a
gere quod iustum est. Quia velis in
uicere quod ad bene agenda non
sufficit solus actus nisi actus
cum studio effectu maneat.
Et hoc est quod est in x. super b.
Studiose erigisti quod rectum erat
et placebat in oculis meis et
pro hinc de precepti intelligen
tia et obseruancia est breuiter
attendendum quod tria sunt que nos
hortantur ad bonum pagendum ac
etiam inducere debent ac etiam
ad bonum agenda inducant nos
tria. Primum sacra scriptura. Secundum
canonica iura. Tertium antiquorum
exempla. Primum ad bonum agen
dum inducere nos debet sacra scrip
tura. Unde Sapientia in bonorum
laborum glossa 3. scilicet et apostolus
ad Galatas vi. Bonum autem sit
ceteris non desiciamus tempe
rari suo metemur non desiciamus
labor enim iustus fuit homini pro
peccatum secundum id. Bonum tunc iustu
dore melius tui refectus pane

tuo Et tamen ipm labore i meita
otulit nre deus ps attestare
labores manuu tuarum qui man
ducabitis beatus est vnd Augf
li° de ciui dei In effabili dei mi
sericordia ipa pena videri tñ
sit in anima virtutu et sic iusti
meritu suppliciu pctor no em
posuit te dñs i mudo ut oacis
sed ut bonu operis qd xviij°
auctoritatis ad hoc nos impel
lentibus compbatz Non oacis
mqm pñt eos qui stabat in fo
ro oacis quos misit pñfilius
in vineam sua ad opand qd xxi
Non em posuit te ut torpeas
quia maledicti sñdm pñfiliam
qui opq sua fat negligent
De xlvij Opate ergo qd x°
cepit fac et docere Acte p°
Opate quia qui docuerit mag
nus vocabitur in regno celoru
qñ v Opate quia qui fecit
voluntatem patris mei hic pñ
meus soror et frater z qñ xij
Opate quia qui diligit eum
sermone meo seruabit p xiiij
Opate qd no auditores legis
sñ factores iustificabunt ad to
n Opate qd si quis e audi
tor verbi et no fitor opa
bitz vñco consideranti z fac
pñmo Opate quia regnu dei
non e in sermone sñ in operu
virtute pñ ad Cori iij° Opa
te quia regnu celoz vñ pñ
titz et violenti rapiunt id
qñ ij Opate qd no ois qui
diat in dñe dñe mirabit in
regnu celoz sed qui fecerit vo
luntatem patris mei introibit
in regnu celoz zc qñ viij Opate

quia sup cathedra moysi sedet
scribe et phry que dicunt nobis
fate qñ xviij Opate quia
messis quidem multa opazu
vero pauci luce x Opate q
qui parce somiat parce et me
tet et ad Cori x Opate qd
vñusqñ pñam mercedem ac
cipiat sñdm suu labore pñ ad
Cori m Opate quia omñ
astabimz ante tñual x pñ
ad Cori v Opate quia be
atus ille fuit que ai venit
dñs inuent vigilatorem luce xij
Opate qd indignus es ut vñ
quidem iacob sit sed manus
Esau gen xxvij° Opate qd
abstondit piger manu sub asse
la nec ad os suu applicet ea
pñd iij° Pego dñ tñus z hñmz
et dies z opemz bonu ad os
fall vi° Quia venet nox qñ
nemo poterit opari fact vñ qd
cuqz ergo pñt hec manus tua
facere instanter opare fñ xiiij
Quia apud inferos non e
opus sñ merces opis nec ratio
quia aristoteli no pñnt arguta
pñ argute nec scientia nñ sa
pientia ibi pñnt ad exausatoz
sed potius ad accusatorem fñ
seruus sciens voluntate dñi sui
et no facies vapulabit pla
gis multz luce xij Facti
autē bonu et non facientu
pñm e illi fact m De pe z ij
Si em mñ ad detestatione acci
die p quod viau a bono ret
hñntz ope Quia consideratō
nes multu valere debent pñma
e quia dei displicentia fñ
quia e homi noia fñma quia

est plurius peccatorum causata ex causa
quia est dyaboli placencia p
quoniam deo displiceat id viciu
peccatorum in viciu calidus effus
aut frigidus s; quia tepidus es
nec frigidus nec calidus Calidus
est qui feruens s; ad bonu frigi
dus qui simpli desistit a malo
Tepidus s; qui medio mo se habet
ut dicitur in melius est quod maior est spes
de frigidis quam de tepidis Et h
est causa quia tepidi quandam
fiduciam et securitatem accipiunt
de hoc quod aliquid bonu faciunt Et
ideo de negligentibus suis se non
corrigunt Tunc tepidus de ore
dei euomitur quoniam in deteriore p
aputatur. Item Tepiditas sola s;
que solet domino vniuocare puocare
Secundo acedia homini nocet in sen
do mala tam pene quam culpe
et auferendo bona plurima ma
la pene ea sunt que acediam
fert homini s; s; paupertas afflic
tio vilitas vel dolor malis cul
pe replet hominem acedia quod
patet secundum Bernardum super cantica
in puertate vniuersae Acedia au
fert homini bona quod patet in
xxv Tollite ab eo talentu et
date ei qui habet x talenta iusto
enim dei iudicio fit ut qui non
voluit operari cum possit postea
non potest cum velit lute pro di
co vobis quod habenti dabitur et
Tercio acedia s; plurimorum cau
satua Sed notandum est id quod
videtur in synonibus dicitur Quod
per vnu malum multa bona perdit
quis et qui in vno peccauit
contingit cum omnibus viciis sub
iacere per vnu enim peccatum multe

iusticie subvertuntur per vnu bonu
malum multa bona perit subdi
ti Quarta mala id est spes ma
lor ex isto acedie vicio nascitur
et perueniant inmediate
emittuntur Nota quod sedecim
vicia ad acediam pertineant vi
dentur et ex ea nascuntur vici
tepiditas otiositas Compro
lencia otiositas Dilatio tardi
tas negligentia inperuerantia
remissio dissolutio inuria igna
mia in deuotio tristitia tedium vite
et desperatio Quarto acedia
a dyabolo multum placet quod
in otiositate inuenit quietem hospi
tium Job xli In umbra dormit
in secreto thalami Thalamus
qui vacuus s; horum significat
vacantem et otiosum in quo dor
mit dyabolus et quiescit Secundo
ad bonum pagurum et euitand
negligentiam inducit nos cano
nica iura Dicit enim canones
quod otiositas est causa magis mali
ut legitur et notatur in decretali
insuper in preditione dicitur ibi de
textus quod otiositas et volup
tas arma sunt hostis antiqui
ad inferas animas captiuandas
H. tanto Sed et moneb; iusticia
hocum ut ab otiositate preca
ueret inter cetera documenta eius
imposita de Tempore facto ali
quid operis ut te dyabolus
inueniat occupatum de con d
v. super et vnde super i. per
aplice regule precepto domini
sue bene propositu i familie sue
vnde propositu debet esse placitum
maxime ut ea honeste regat
et a viciis ad vices vbo parat

et exemplo, trahit. Quare aliquis
posset querere quare in ordinando
specialiter requiritur. Unde secundum Ray
quod duplex est ratio una quia non
habet frontem reprehendendi
alios qui suos neglexit cœri
gere ut in 8. p. xlviii. 8.
Alia quia presumit: vehementer
contra eum deducit negligentiae
quod addit magnum 8. quod etiam de
positionem induat quod probat
canon. Demum lxxx. 8. Nam
etiam negligentia puniuntur ut
factum quod probat canon. Nemo
n. de q. 8. 8. 1. Unde hinc super
ta occasione queri posset de
tali questione vtrum negligentia
sit mortale peccatum. Premissis
hinc questionem videtur the. 2. 2. 2.
q. 1. l. m. dicens. Quia negligentia
duplex potest esse peccatum. Vno
ex parte eius quod permittitur
per negligentiam quod quidem fit de
necessitate salutis sue sit actus
sue instantia erit peccatum mortale
Alio ex parte cause. Si enim vo
luntas in bonum sit remissa circa
ea que dei sunt ut totaliter a
cautela dei deficiat talis enim
negligentia est peccatum mortale
Et hoc papue gemunt in per
missionem aliam actus vel instantia
ne que non fit de necessitate sa
lutis nec hoc fiat ex contemptu
sed ex aliquo defectu fervoris
qui interdum impeditur per ali
quod veniale tunc negligentia est
peccatum veniale et non mortale
Terzo ad bonum vtrumque pagin
du et negligentia evitanda
inducit nos antiquorum exempla
et de multis vnum perstringam pabo

Regem quendam tres habuisse filios
qui volens de regno suo secundum
extremam voluntatem suam dis
ponere convocatis coram se tribus
pluribus filiis dixit pueriori
se velle legare regnum. Tunc aut
primus ergo michi debet. Secundus
quia adeo piger sum quia ad reg
nem sedeo et pueri vix com
buri permittit quoniam retraham ab
ignis incendio. Tercio michi scilicet
ego ad regnandum sum aptior
quod sum puerior nam cum fune
habeam ad collum et moro suffe
ri debeam et gladium in manu
teneam propter pigritiam ad ab
stidendum corda non porrigam
manum meam. Vno subdit tertius
ego regnare debeo quia in pig
ritia ceteros periculo respirum
in loco iaceo et stillat aqua se
cundum oculum dexteram videlicet
sinistram et propter sumam pigritiam
a statu meo non me remoueo
ad partem dexteram vel sinistram
hunc legauit regnum per integram
ipsum reputans magis pigrem
peroraliter. Propter istam significat
diabolus qui est rex super omnes fi
lios superbie. Iob xlii. per primu
trem filiorum ille congruus designat
qui exorsus in societate puerosa
per quam ad malum intendit. Ma
gis eligit igne peccati ardeat quam
a tali quiescentia separari. Scilicet vobis
filiis significat illud qui licet per
catorum suorum fumbis videat se
constitutum vel etiam duplem
quibus moro suspendendus. Ad
infimum patibulum nequioris pigri
tatis peccati fune postmodum gladio
ligue sit confessionis. Per tertium

vero filius sup^{er} omⁿia v^{er}umq^{ue} o^mnⁱ
dextera videlicet et sinistra aq^{ue}
stillare dicitur ille congrue de
signat qui doctrina audit de pa
disi gaudis et m^ultis supplicis
tameⁿ p^{er} p^{er}igraa s^uperat suū
nō defert nec p^{er}uoluit ad dextera
amore et desiderio p^{er}imoz nec
ad sinistra ut salte^r p^{er}im d^eserat
motu terrena tormētorū 2^a

Quinquagesimū sextū
auctoris p^rceptū libent^{er}
ferto amorem p^rostq^{ue} auctor in
supioribz p^rebuit rudimenta si
lio qui omⁿi mortalium in hac p^rte
uerit typū. Et tibi tam de d^ere
p^radisi flumibz s^z de q^uatuor v^{er}
tutibz cardinalibz p^ribit q^uod est
moralibz se recreare hoc ē iⁿfor
mare p^{er} omⁿia se debeat ut su
perius specialiter est exp^ressū
P^roc vero in hoc vltimo p^rauo
p^rebet rudimenta ad amorem ma
tania ingeneali. Nec iⁿ merito
hoc p^rceptū vlt^{im}ū p^rceptozū locat
quia s^{ec}undū aplm^m q^uod p^ro xij^o
Amor seu dilectio ē totius legis
impletio omⁿisq^{ue} scientie et vir
tutis p^rfectio et ad vlt^{im}ū beati
tudinis finē introducat. Et h^{ec}
p^{er} p^ris p^rceptū suat seu ondit
Dicens libent^{er} ferto amorem
quā velit iⁿ m^uere q^uod ad omⁿibz
tali^{ter} te gere^re debeas q^uod cū o^mi
bus que sūt amare et affabi
litate contraria p^{er}onq^{ue} debeas
abstine^re. Amare autē et affa
bilitate repugnancia sūt litigiu
et contradiatio. Nam litigiu dicit^{ur}
amare et affabili^{ter} opponit^{ur} v^{er}
Ap^{osto}les in Ethic^{is} d^{icit} q^uod illi qui
ad omⁿia concorant causa con

testandi distoli et linguosi v^{er}it^{er}
et tales ad amara et affabili
tate m^uime sūt apti. Et Ethic^{is}
d^{icit} p^rius p^r vlt^{im}ū p^rceptū intel
ligena ac etiā obseruancia
breuit^{er} et attendendu^m q^uod q^uāq^{ue}
hoc p^rceptū sit in p^rae p^rae
p^rudilomⁿ q^uā ad p^ris p^rectat
ad caritate v^{er}itū nob^{is} maxime
induat que v^{er}itibz ceteris no
bilior ē et maior cupanor et
omⁿi p^rfecte dignior hoc em^o v^{er}
tus qua diligim^{us} d^eu diligim^{us}
p^rim diligim^{us} am^{um} nem^m et di
ligim^{us} corpus illi cōiunctū. Quia
em^o ista ex caritate amada et
p^rimo sup^{er} o^mia d^eus. Secūdo v^{er}
am^{um} Tercio p^rimū s^z q^uto
loco amandū ē corp^{us} magis
em^o q^uā corp^{us} nem^m debem^{us} di
ligē p^rim quia p^rsua salute si
necessitas se offerret esset po
nendu^m Item p^r p^r se ip^sū talū
debem^{us} dilige^re d^eu s^z omⁿia p^rit^{er}
d^eu. Sed ad omⁿia sequa ē no
tandu^m q^uod ad caritate ē maxime
tplex motiū. Et ē p^rim na
ture donamētu. S^{ec}undū ē effiazo
brutorū omⁿi. Tercū ē como
dū fructuosū p^rimū ergo ad a
morem motiū ē nature do
namētu verissim^{us} q^uod nullo p^rit^{er}
esse falsum. Semp^{er} em^o ut p^rha
docet natura ē facit q^uod me
lius ē et ideo eius documen
tū in omⁿibus ē sequendum
Vnde Bohet^{us} d^{icit} q^uod amore
m^u se iugit^{er} celestia amore
iugunt^{ur} et v^{er}it^{er} in y^{er}te in
ferioribz cor elemata. Et
amore quida sūt celestia et t^{er}
restia ergo si corpa tam diu^{er}sa

et tunc contraria elementa amore
sunt coniuncta quibus debet esse
amor ut humana corda que
eiusdem participacione nature sunt
non solum sunt quida sed ab uno sunt
primo omnia generata Et que
ad modum sunt omnia et radios sunt
tale primum et finis et fons omnia
virescentium et maris et aquarum omnia
Sic amor est omnia humanarum affectu
tionum fontale primum Amor enim
adamat et filius quia sicut se
fertur ad se totum trahit Sic
amor cordis totum diuinitatem ad se tra
hit unde qui amorem suum alteri
donat dat ei et per consequens
omne quod est omne quod potest esse
quod habet ymo omne quod habet
potest quare si amor bonus est bonum
sunt omnia Quia autem causa
efficientis est bona effectus sunt
et bonus Si autem malum est et
carnalis mala sunt omnia que
producat Quia autem causa ef
ficiens bona non est nec quod ex
ea producat bonum est et ideo bre
uissima et verissima diffinitio
virtutis est ut doctor egregius
dicit ordo est maioris et secundum
ad amorem et caritatem inductum
est brutorum eximium Turpe est enim
rationem contrarium ut amor affec
tio nobilissima inueniatur in
brutis et in homine vero inue
niatur possit unde legitur quod cor
mas tam validum est amor car
parentes quos dum plurimis
et aliis per senectutem nudari con
tingit sumores cornices penes
ipsum eas fouent et ab eo col
lecto eas tam diu pastunt donec
eas ad usus pristinos reparent

et inducat nec ardeat quod amor ad
lucem ad solos proximos nec non ad ex
traneos se extendat Ita enim
miluus dum in vere de partibus
hispame ad nos venit cum in vo
latu sit agilis et pascens sit la
boris virtute deuictus amoris super
se oculos ponit et usque ad vici
liam seu ytaliam partes producat
ut sicut forte eas portat sic
suo tempore reportat In quo
eximium dat aplicum id est alter alter
ius onera portante ad galli vi
Peram quod est ad amorem et ca
ritatem inductum est commodum
maximum dum caritate dono ad se tra
hit contingit primum et secundum quod
in ea consistat omne vite meritum
et breuit omne bonum quod remun
eratione est dignum Veniant
enim nobis omnia bona prout cum
illa nec mala dampnabile esse
potest ubi caritas ad est quia cum ea
semper deus est unde cum ceteris
virtutibus bonis et malis prout esse
communes caritas non nisi per se
est quia deformis esse non potest
Sed nota quod cum caritas omnia virtutum
quiddam sit forma ipsa
tamen nullius deformitatem est su
perflua potest enim per partem ab
anima tolli sed nunquam potest ab anima
deformari Eximium de hoc accipe
potes in igne qui potest ab aqua
extingui sed nunquam in frigida
unde de ipsa virtute veraciter
per conclusionem est tenendum quod ipsa
caritas que ex amore causatur
est bonorum omnium fructuum causa
tua unde filius est virtutis per omnia de
qua dicit Ambrosius quod talis est na
ture quod velut plus parit quam fructum

facit qm vnde Nichil em m rebo
 ombus invenit qd magis viti
 m fructibz delectat vnde in alie
 plante velint aliquo anno a fructu
 abq abstinere vnde nup vlt a
 fructibz cessare Sic cultas p ad
 hesit m dia m qd est oiosa sed
 semp p mirabiliu operu effecti
 ua quod ignis questit m paleis
 et no ardebit Quod ergo potis
 ignem cultas hie p bene ope
 rad desmas et calefaciendo au
 xiliu proximo non impendas ig
 nis Em non tuda si m oio stat
 certo videm expmento paula
 tm defiat m se po sic et cultas
 p no fuit opata quia opus he
 faat caritati qd pvo ignis et
 oleu ligno ut liberius m ardes
 at Exempla aliud hinc pposito
 congruū hoc est clare demo
 strat nam oia no sibi soli vidz
 sed toti corpori in quo nata nos
 instruit ut hias quas habuerim
 aliis quitate libent studeamus
 vnde et sapiens de sapia lo
 quens sapie vno dicit Quia in
 fiamone dedisti als didici eda
 sine invidia cito et honestate
 illis no abstando ppta Bene
 m eplis dicit in hoc gaudeo
 addiscere ut doceam ne ulla me
 res delectat licet sit salutis
 et eximia qua michi vni stabu
 sum Et vnde Paenaa quā
 ante concipis ore effunde Pa
 pieaa em dardo sit largior re
 timendo minuat Aliqn em do
 m stencie aliquibz a dno sube
 hit tū accepta ceteris no qui
 tat sed magis illeberahit oia
 tat vnde a bñs Inb de se po

sup omne omē bonu refert
 q me loquedo ex his que sunt
 gerebat spūs et si nō infideli m
 bi foruenti aō resuadet et hret
 quid dicit Demo tractaturq vō
 vox ad eū dicens Donet ipd
 temueris aliud nō recipies ad
 hinc ergo amorem gerendu
 matat nos autor dicens libet
 amorem ferro Amm m pñā
 pcepto de amara vera que
 opaco caritat qua diligit de
 et pñm ex mandato p quam
 et inferior pata militas feliat
 regulat ac p gsequis supior
 possidet sine qua et omnia
 lis finis desiderate salut ad
 que ali omis fines ordinantur
 finis felicitat hie nō pt com
 petent i mediate aliqui sit de
 ductu Consideras insup q
 notam ingratitudinis videt
 more qui pigritat ceteris qui
 care qd gñs accepisse pbat
 Et cetera p prudentia cum fa
 cultas se offert aliis pdesse
 nolle Cum sdim Fern smam
 res pfecto proximi retinet si
 domus stie et eloqae adornet
 vbi bonu qd mult pdesse va
 leat m vili ymo dampn
 plenao liget maledicty sit qui
 ab stondit scumeta m pñis pñ
 xi ac est quicq dono stiege
 illustraty debz omibz libedat
 impartiri ut i pñi pñi dicit
 possit videte nō solū michi la
 borau sed omibz disciplinā
 ex gretibz p tanto volens ppo
 se exequi qd est dictu stene
 munusculu a deo m sua mera
 liberalitate concessu omibz ex caritate

persequens opusculu partiapae
 ppositu ut eadem scdm Tulliu
 sit vniuersuq et vniuerso Ro
 vtilem dram me amore dilecto
 nem et caritatem amor em est
 me natie Et dicitur amor quai
 amozu vno hic quietat appeti
 tum in re amata Dilecto est
 amor pximi Et dicitur dilecto
 quai duo ligans soat em a
 mantem et amatu amore ut
 sz mutuo se diligant Fai
 tas autem e amor in deu hec
 amicu detmat ac induat cau
 orem oibus vnde dicitur caritas
 quai cara vmens vel quai
 carum deo faciens alia e deu
 me pducta quia amamq deu
 ppt se Diligimq eu sup oia
 caritas vtriusq complectitur sz
 ppter se et sup omia Dilige
 deu in hoc mth differt ad dilec
 tione pximi quia Dilige deu
 est ei velle bonu qd sz q sit
 omnipotens et sume bonu et
 hinc Dilige vero pximu
 e velle e sumu bonu no per
 essentiam sed p gratiam item
 Dilige pximu e suassum
 bonu ei optare et querere
 vel dilige pxim est velle ei
 hoc quod sibi Item dicitur B
 mter dilectionem dei et pximi
 quia deu diligimq in se et
 ppter se pximu vero diligimq
 in deo vel ppt deu qm dicitur
 Dupham esse caritatem sz
 dei et pximi hec duplicatas
 no intelligit qntu ad hntus
 sz qntu ad acty qz vno habitu
 caritatis diligitur deus et pxim
 Caritas qnq dicit hntu plus

qd p v. Caritas dei diffusaz
 in cordibz meis Pnqz dicitur moni
 canuel v. Ordinat in me carita
 tem Pnqz signu vnde Joh xv
 maiorem caritatem nemo sz i
 maius signu caritatis Pnqz
 tercia psonam memte vnde p a
 Joh in Deus caritas est et sic
 sumit essentialit et sic tota
 emtas dicitur caritas Pnqz
 sumit pferuore ipiq caritate
 vnde de maria magdalena di
 citur luc vii de bap. maio. P
 dimissa sunt ei pcta multa
 qm dilexit multu De hac ma
 teria vide infra in fine operis
 sed aliter et ibi satis de hoc Et
 sic ad laudem dei totiusq re
 lestis carie pars psuta termina
 tur Generose indolis adole
 petro de Palneis Rupta de Si
 comodio monachus Cladvall
 se ipm ad omē officiu caritat
 Tua postulat supplicaco qua
 sustipio p mandato ut qnq me
 in rethorice stolu asserabas t
 libellu conderem in quo possis
 dicte artis gustare pmaas
 et in familiari colloquio nuditat
 gmatice fuge barbarissimos Ego
 sane ope pau coedidi tuis in
 hac parte vero ob audire usq
 ombz et moralem libellu vni
 doctissim qara cathoms su
 stepi p ttemate et sup singul
 eiusdem vni clausim doamēt
 materia psuice Dilatam vob
 quidem simpliab licet no peita
 artialis eloquēne m expt m
 quo pmaaz lacte gustato vfu
 facti smoms ainq uuemlis
 paulati induat et hac nouitate

concepta. succedere tpe et ingeo
dilatato alacra huius artis mpo
stera suscipiat documenta

¶ Deus ē anima
nobis ut carmina
dicit. Hic tibi
papie sit pua
monte colenda
viso supra m

pma huius libri pual parte
de pmo speculo methaphorico
¶ Hic vero, subsequetur in hac p
parte meteca que ē sda pars
pilis membri psequendu ē de
secundo speculo methaphorico quod
ē nebulas erroneas fugatim
in quo misceuit auctor scolasticos
ac etiā quosdā alios uigil ppe
culati ac reformari debere et
hoc facit in hac pma parte
metecali pmo pcepto Si deus
ē anima in qua quidem parte
vltia pcepta seu documenta v
tuosa complectitur unde p huius
pcepti euidencia est breuiter
sciendu qd scdm qd in quadam
tempore hystoria tempore plato
pbr in suis parabolis mēsa mor
talitas dicit qd gisse add q
homines ibi degentes subito mo
riebantur ppter qd plato sapie
tissimq hoc enens et causam
huius pestis psecutū volens
magnum speculū fabricatū fecit
ipm qd sup altā spelunca apo
m mandauit et du sepe et
sepius diligenter m eo inspiceret
quadam die videns hominē m
titudine ciuitatis exire et repe
te omēs mortuos mēram cadere
diligentius m eodem cōspiciē spe
culo draconū multitudine in du

abus vallibus existentū ipos p
sup colles ascendenti et se mu
tuo respiciēti atqz foriter
sibilantiū vidit Considerasti
q ex tali sibile draconū vel
statu aer miscebat et corripe
bat et ex tali aeris mfectione
homines moriebantur in mediate
ad hoc remediū adhibuit quia
in illis vallibus igne copiosissim
succendi fecit et eos comburi
iussit et sic ab illo morbo fue
runt illi liberati unde ppter
hoc speculū id vocatū fuit spe
culū de saluamēto quia dicebat
se p ipm liberatos fore Sic
in pposito moralit tempe pla
toms i bti petri et alior apo
stolorū in pmitia ecclia appa
runt draconū multo s hēre
ticorū mīsa spitorū qui statu
suaz puerz doctnaz xpi
doctrinam seu euangelicam
seu aplicam maxime ad arti
culos fidei xpi hūanitatē
et diuitatē complectentes in
errores varios pduce atqz va
rijs modis puerz videbant
s plato i bti petri q ad aplos
ceteris speculū magnū i sym
bolū nobis pmanēnt saluifi
cū ex quo radij duodec i ar
ticuli fidei scdm vnu intellectu
et scdm aliū qtuordecim re
sultauerūt p quos ut 3 dcm
nebule erroneas optimo su
gant et tergunt deoq ad
taliū confutationem et xianorū
mīscione et salute vtrūq
horū necessario saluam ex
phate s hē oportet fmitē
crede necnō simpliat confiteri

Insuper etiam docetis scire oportet necessarium quod a quibusdam sex a quibusdam septem articuli distinguuntur. Et sic omnes sunt quosdam xij et septem quosdam quatuordecim esse dicunt. Si enim habeant respectum ad eos qui Symbolum ediderunt et tunc articuli sunt xij. Si vero consideremus quot radicaliter sunt credenda tunc articuli sunt xiiii quorum septem spectant ad Christi divinitatem et vii ad ipsius humanitatem. Et hec signata sunt in septem stellis et in septem candelabris aureis in quorum medio filius Dei ambulabat. **Apoc. 1.** De hac materia fidei scilicet quid sit fides quot sit species fidei quot sit articuli fidei quod est primum credendum que pena non credendum et quot sunt symboli. De his omnibus rebus in prima gloria posita super tubera de sui tibi et fide catholica ex primo ergo sex articulos circa fidem divinitatem sic distinguunt. Sunt ergo circa divinitatem tria consideranda videlicet unitas divine essentie unitas personarum et effectus divine unitatis. Primum igitur articulus est ut credamus divine essentie unitatem iuxta id deuteronomio vi quod israel dicit dominus deus tuus unus. Et circa hunc articulum plures articuli evicendi accipiuntur primum quidem error est gentium sue paganorum plures deos ponentium secundum quod scriptum est. Augustinus quanto de unitate dei ubi legitur quod gentiles ponebant tria deorum genera videlicet deum

popularium et rusticorum de sapientium et philosophorum. Et de civitate et caeterorum. Item sunt homines magis non subest scientia dei de his que videntur bona non poterant intelligere nec cognoverunt quibus esset artifex. Sed solem et lunam rectores orbis terrarum putaverunt. **Secundi** vocabantur de philosophorum nam philosophi habentes intellectum aliorum rem quam rudis seu vulgares ad tantam venerunt cognitionem quod quasdam cognoverunt creaturas esse solum intellectuales quas intelligebat nominabat nos vero angelos appellamus ex eo quod immortales eos credimus. De his de porphing sumus nos rationales ut deus si mortale addidit nobis separat nos ab illis. **Tercii** vocabantur de civitate et caeterorum hunc mundum pervenit a quodam magno principe. Primum nomen qui primum habuit quem mundum diligebat. De quo laqueus habetur infra in preallegato precepto. Si deus est animus ad hominem et anima primum. Sedus error est manicheorum qui ponunt duo principia esse unum aquo sunt omnia bona. Aliud aquo sunt omnia mala. **Tercius** est antropomorphitarum ponentium quidem unum deum sed dicentium eum esse corpus et ad modum corporis humani fortiter. **Quartus** Epicureorum dicentium quod deus non habet scientiam neque de rebus humanis providentiam. Quinto quorundam gentium philosophorum dicentium deum si solum ea que per que naturaliter sunt homines predictos errores remouet beatus petrus princeps apostolorum quos in Symbolo

posuit p'mu articulu dicens Cre-
do in vnu deu p'rem omipote-
tem Sedus articulu informat q
tres sunt p'sone in vna essentia
a diuina p'm id p'a p'a p'a vlt'o
Dices sic qui testom dant in ce-
lo p'r v'm et sp'us sctus Circa
hunc articulu sunt plures errores
pater v'm et sp'us sctus p'mq
quidem 3. **S**obellu qui posuit
vna essentia et negauit t'mta-
tem p'sonarum dicens q vna p'so-
na q' dicit p'r q'q' filius q'n
q' sp'us sanctus **S**ecundu error
est **A**rii qui posuit tres p'sonas
s' negauit vnitatem essentie dices
filium esse alteru sube a p're et
creatura et modum p're sibi no
coequalem et coeternu s' q' mce-
pit esse p'tq q'm no fuerat **T**er-
cius error e' **E**monu qui posuit
filium dissilem patri **Q**uartus
e' **A**riodoni qui posuit sp'm sctm
esse creatura **Q**uintu error e' **G**re-
coru qui dicunt sp'm sctm a p're
prodeze quia s' mittit eu p'ta
quam sp'm filij et a filio non p-
cedentem **D**ehoc lacus legitur
notat' in canone **S**aluator de-
conse d. v hoc errores destruit
sctus andreas in **S**ymbolo d'u
dixit **E**t in ihm xpm filiu eiq
vnu d'm n'm **E**t in sp'm sctm
d'm et viuificantem qui ex pa-
tre filioq' p'cedit **A**l' red' e' or
articulu diuinitat' p'tinet ad effecta
diuine vnitatis p'mq **Q**uor' qui
est t'ius p'tinet ad creatone reru
in esse nature s'm id p's p'e di-
xit et facta sut **C**irca huc ar-
ticulu p'mq quide' errat **D**emetri-
us et epiaur' ponetes q nec ma-

teria mundi nec ipa mundi com-
positio est adeo s' mundu e' cau-
factu p' conuersu reru indusi-
bilium que reru p'napia exorta-
bant **S**edus error fuit plato
mo et **A**naxagor' qui posue-
runt mundu factu a deo s' ex ma-
teria placenti **T**ercius e' error
Aristolis qui posuit mundu a
deo factu s' ad etho **Q**uartu
e' error manicheor' qui posuerunt
deu creatorem esse visibilu s'
invisibilia a dyalo facta **D**e
isto errore tangit' sup in xxxv
p'se p'cepto m' tem'e credideis
Pntu 3 **S**ymonis magi et an-
nandri eius discipuli et mul-
toru hereticoz eos sequu qui
creacione mundi no deo s' ange-
lis eius attribuit contra quos
dicit paulu att' xxvii **D**eus
qui fecit mundu et oia que in
eo sut hic celi et t're p't d'ns
Sextu e' error eoz qui dixe-
runt deu no p'semetipm mu-
dum gubernare s' p' quosda
p'tes tres sibi subiectas con-
quos dicit' **J**ob xxxvii **A**riu
posuit aliu sup terram ante
qm posuit sup orbem que fabia-
tus 3 **E**t contra hos erro-
res dicit' in simbolo factoz
vel creatorem celi et terre
visibilu omi et invisibilu
Quartu articulu p'tinet ad
effecta gr'e p' qua iustificat'
adeo s'm id ad **R**o in iustifi-
cati gr'is p' gram ipius s' dei
sub hoc articulo omia s'cta
Actie comprehendunt' et que
amq' que p'tinent ad ecclie
vntatem et dona sp'us sancti

et iusticiam hominum. **Iste** ergo
articulus instruit nos ut credamus
remissionem peccatorum habere que
sunt in ecclesia quia virtute divi-
tatis sit omni peccatorum remissio que
est anime vivificationis et corporis
resurrectionis. **Contra** hunc articulum
sunt non errores de quibus gra-
tiani brevitatis aliquos per scripturam
quorum primus fuit. **Donatiani**
et ebrones ac etiam nazarenorum
qui dixerunt gratiam non suffi-
cere ad salutem nisi quis circumci-
sionem et alia legis mandata
custodiat contra quod dicitur ad
Rom. in arbitramur homines iusti-
ficari per fidem sine operibus
legis. **Secundus** est error donatista-
rum qui posuerunt gratiam non solum
in affectu remansisse quia scilicet to-
tus alius mundus concubabat
aliano et cartaginensi episcopo
que ipse dampnaverunt et in
hoc negabant ecclesie unitatem.
Contra quos dicitur ad Collo-
ssim. quod in christo ihesu non est genti-
lis neque iudeus circumcisio et per-
pucium. **Barbari** et sciti servus
et liber. **Secundum** omnia in omnibus christi.
Tercius est error pellagianorum
qui primo negaverunt peccatorum ori-
ginalem esse in pueris contra
id quod apostolus dicit ad Rom. v.
per unum hominem peccatum in mu-
ndum intravit. **Et** in per se dicitur
enim iniquitatibus concepti sumus.
Secundo dicitur quod principium boni
operis est hominem a se ipso sed
consumacio et a deo. **Contra** quod
dicit apostolus ad philipp. quod deus
est qui operatur in nobis velle
et perficere per bona voluntate

Tercio dicitur gratia dei dari pro
sua merita. **Non** id quod apostolus
dicit ad Rom. vii. **Si** autem gratia
non iam ex operibus alioquin ergo
iam non est gratia. **Quartus** error
est origenis qui posuit aias
se aristas cum angelis et per diu-
sitatem que ibi egerunt quosdam
homines revereri a deo per gratiam
quosdam in infidelitate relin-
quere. **Contra** quos dicit apostolus ad Ro-
m. vii. Cum non dum nati esset aut
aliquid boni aut mali egissent
dictum est quia maior fuerit in-
imicitia. **Quintus** est error iustitiarum
id est montani presbyteri et maxille
qui dicunt prophetas qui acceptos
fuisse et quod non prophetaverunt
per spiritum sanctum contra quos dicitur in
petri. i. Non enim voluntate huma-
na ablata est aliqui prophetia sed
spiritu sancto inspirante locuti sunt
sancti dei omnes. **Sextus** est error
pseudonimis qui primo dixit deum
legis et prophetarum non esse patrem
christi nec bonum deum esse nec iustum
patrem vero christi bonum que etiam
manichei secuti sunt legem rep-
bantes contra quos dicitur ad
Rom. primo. **Secundo** quidem sancta est
et mandatum spiritum sanctum et iustum et
bonum. **Et** per se dicitur quod ante per-
miserat prophetas suos in scriptu-
ture scriptis de filio suo. **Septimus**
est error eorum qui quedam que
ad perfectionem vite pertinent
asserunt esse de necessitate salutis quo-
rum quidam fuerunt qui se arrogan-
tissime apostolos vocaverunt multa
vero spiritus salutis habere putant eos
qui vivunt in quibus et per apostolos possi-
dent. **Alii** vero sunt iudeam

qui non vestuntur caribus castis
omni abhominantur secundum id apostoli
ad Thymotheum. Docentes abstinere
a tabis quos deus creavit ad pa-
piendum ad gratiam actione fide-
libus. Dicit enim quod promissio de ad-
uentu spiritus sancti non fuit in
apostolis completa si in eis contra
id quod dicitur actuum 2. Reple-
ti sunt omnes spiritu sancto et loque-
bantur cum fiducia. Hic etiam dicit
homines non posse saluari nisi
continue orant propter illud quod
dicitur Lucæ 11. oportet semper
orare et non deficere. Sed sic
accipitur secundum Augustinum ut nulla
dies intermittatur circa orandi
opera. Illi vero qui passales
et vite vocantur in vitam silen-
tios student ut naribus et labijs
suis digitos apponant passales
enim grece latine dicitur palas et
ranchus natus quidem est quod ho-
non potest saluari nisi semper nudis
pedibus ambulet contra quos os
apostolus dicit ad Cor. 13. Omnia
mensuri habent si non omnia in ex-
pediunt ex quo datur intelligi quod
licet aliqui a sanctis prebent vi-
ris assumantur tamen expedient
non propter hoc opposita reddu-
tur illicita. Octavus est error
illorum qui dicunt contrarium opa-
perfectionis non esse preferenda
omni vite fidelium patet Iouma-
nus posuit quod uirginitas non pre-
ferretur coniugio. Contra id quod
dicitur ad Cor. 7. Qui in domino
coniungitur filia suam beneficiat et
qui non coniungitur melius facit. Et si-
cut uigilantia qui equant statu
diuitias possidentium statum pau-

perialis propter christum assumptum con-
quos dicit dominus in christum. Si
vis perfectus esse uade et vende
omnia que habes et dabo tibi. Romus
error est negandum liberum arbitrium
sicut quidam negant dicens di-
minuas que sunt male creationis
non posse peccare contra quod
dicitur post in sed scito ut non
peccetis. Decimus est error psi-
chamistis et eadem anamistis
dicentium homines esse fatalibus
stellis colligatos hoc est dicere
quod eorum opera sunt necessitate
astrologum subiecta contra quos
dicitur per x. Signis celi
nolite timere que gentes ti-
ment et iuxta illud sapiens
dominabitur astris. Undecimus
error est illorum qui asserunt quod ea
que ab ecclesia dei vniuersali
statuta sunt non sunt obseruanda
sicut ceteram qui dicunt statuta
ieiunia non esse sollempnia ob-
seruanda sed cum quis uult ieiun-
net non videtur esse sub lege.
Duodecimus error est aliorum
qui dicunt christum hunc pascha
esse celebrandum quocumque die
septimane occurrat. Et eadem
ratione de quibuslibet ab ecclesia
instituta. Omnes primo dictos
errores destruxit Symon
dum in Symbolo dixit. Etiam
ecclesiam catholicam. Etiam com-
munionem remissione peccatorum
Et in alio Symbolo patrum
dicitur. Conlocutus est prophetas
et una sententiam catholicam et
apostolicam. Ecclesia. Confitemur
vni baptismum in remissione
peccatorum. Quintus articulus est

qui est de resurrectione mortu-
orum instruit quod sine aliqua hesi-
tatione resurrectionem videri debere
debemus. De qua dicitur prima ad
corinthios tertio. Omnes quidem resur-
gemus. Contra quem errorem
sunt plures errores quorum primus
est Valentini qui carnis resur-
rectionem negavit quem etiam
plures heretici sunt secuti contra
quos dicitur prima ad corinthios xv.
Si Christus predicat quod suscepit
a mortuis quem quidem dicit
in nobis quoniam resurrectio mortu-
orum non est. Secundus est error yme-
nei et phileti contra quos dicit
apostolus quod a veritate ceciderunt
dicentes resurrectio iam facta
vel quia non credebant resurrecti-
onem nisi spiritualem vel quia
non credebant alios resurrectiones
nisi illos qui cum Christo surrexe-
runt. Tertius est error quorum
certain modernorum hereticorum
qui dicunt resurrectionem futu-
ram non tamen eorundem cor-
porum sed anime resurget quedam
corpora contra quos apostolus prima
ad corinthios xv dicit. Importet cor-
ruptibile hoc induere incor-
ruptionem et mortale induere
immortalitatem. Quartus error
est Futurorum patriarcharum constan-
tinopolitanorum qui posuit quod corpora
nostra in resurrectione ^{resur-} aciem ut ve-
to similia ut Gregorius narrat
in iii. contra quem. Contra quem est
quod dominus post resurrectionem
suam corpus suum palpandum pre-
buit. De luce vultu palpare et
videre quia spiritus carnis et
ossa non habet sicut me videt

habere cum tamen apostolus dicit
ad philippenses. Et reformatur corpus
humilitatis nostre configuratum
corpori claritatis sue. Quintus
error est dicendum quod corpora huma-
na in resurrectione videntur
in spiritibus contra quos lucas vult
dicitur. Spiritus carnis et ossano
habet. Sextus error est Thema-
ti qui per mille annos per re-
surrectionem fabulatus est futuros
in regno christi in quibus homines
carnales habebunt ventres et
libidines voluptates. Contra
quem in Evangelio dicitur. Et
in luce xx. Et in scripturis xx.
vi. q. i. Et si dormierit et
dicitur ibidem. Et in resurrecti-
one neque nubent neque nu-
bentur sed erunt sicut angeli
dei. Quod etiam dixerunt
quod per resurrectionem mortuorum
in eodem statu in quo nunc est
mundus manebit. Contra quos
dicitur. Apostolus. Corinthus vultu
novum et terram novam. Omnes
predictos errores et alios quos
gratia brevitatis obmittit. De
precepit Thadeus dum in Sym-
bolo dixit. Carnis resurrectionem
et in alio Symbolo patrum
expecto resurrectionem mor-
tuum. Sextus articulus ad ultimum
divinitatis effectum qui est immu-
nitas bonorum et punio malorum
secundum id per. Tu reddis unicuique
secundum opera sua. Et cum hinc
trahitur fuerit etiam multi errores.
Quorum primus est dicendum quod anima
morum in corpore sicut asserunt
paganus et per modum naturalis
sicut bene dicitur et tractatur.

in li^o de ecclesiasticis dogmatibus
contra quem est quod dicitur **apls**
ad phil^o p^o desiderium habens dis-
solui et esse cum xpo **et apol**
1 vidi subalata duas infectos
Secundus error est origenis qui
posuit homines et demones dap-
natos iterum posse purgari et
redire ad gloriam et angelos
scitos et homines batos iterum posse
ad mala deduci qd e contra
auctem dicitur qd xps ibunt hys
in supplicium eternum **Iusti** autem
in vitam eternam **Tertius** error
3 dicens omnia prima bonorum
et omnes penas malorum futuras
esse equales quorum p^m edargu-
it **apls** d. p^a ad **Cor** xv **q**
sicut stella differt a stella sic et
em resurrectio mortuorum **Cont**
scdm v^o dicitur **Pyro** et **Py**
dom remissus erat in die iudi-
ci qm vobis **Quartus** error est
dicens non esse purgatorium
autem p^o mortem eorum qui in ca-
ritate decedentes aliquid purga-
bile non habent **Contra** quos
dicit **apls** p^a ad **Cor** iij^o
Si quis edificauerit sup funda-
mentum fidei p dilectionem operant
fenu lignu stipulam decumentu
pariet^r ipe autem saluus erit
sic tamen quasi p igne cont^r hos
omnes errores posuit **anathias**
Symbolo hinc articulu vita eter-
nam amen **Alj** vero qui sep-
tem articulos ad diuinitatem assign-
nant eos sic distinguunt ut
p^mq sic de essentia unitate **2^a**
de psona patris **Tercia** de pso-
na filij **Quarta** de psona sp^s
sancti **Quinta** de effectu creatiois

Sexta de effectu iustificationis
Septima de effectu remunerationis
in quo comprehendit remunera-
tionem resurrectionis et vitam eter-
nam Amen **Et** sic dum predictos
sex articulos scdm diuidit in
treas **Prima** vero et sexta con-
iungunt in vnu sic sunt scdm
eos vij articuli hoc non refert
quid ad veritatem fidei vel ex-
terioris vocationem qualiter distig-
nantur **Vid** supra de articulis
fidei ad diuinitatem p^menabatur
Punc vero subsequenter restat
videndu de articulis ad humanita-
tem spectantibus **Prima** qd scdm
q^d quida sex distinguunt quorum
p^mq 3 ita xpi conceptionem
et natiuitatem scdm quod mteo-
ducat^r **ysa** ix **Eae** v^oego con-
cipiet et pariet filiu **Prima** hinc
articulu xj errores asserunt^r
quorum p^mo fuit dicens xpm
fuisse puru hominem et q^d no
semper fuit sⁱ exordiu assumpsit
Et hic fuit error **Propheta**
et **Corinthi** et **Ebionis** et
pauli **Canosetam** et **fontan**
contra quos dicit **apls** ad
Ro **Ex** quibus opus scdm car-
nem sup omnia deus d^{ns} ame
Secus error **Valentin** qui d^o
xpm corp^o celeste attulisse
t^ul q^d de v^oegine assumpsisse
sⁱ p illam tamq^d p ciuulu seu
fistulam sine vlla carne p-
transisse contra quod dicit^r
ad **Gal** iij **an** si de^o filiu
suo factu de muliere **Tercia**
est error **arrii** qui posuit xpm
humanam animam non habuisse sⁱ
vnu loco ame **Et** fuisse contra

quod dicitur **psalmus** x. Nemo tollit
animam meam sed ego pono eam
Quarta error est **apostolorum** qui
posuit **xpm** deum perfectum et
hominem perfectum et alia dixerunt
esse personam dei et alia hominis
et quod non est facta **unio** dei et
hominis in una persona **x** sed secundum
gratiam in habitationem itaque
negat beatam **virginem** esse matrem
hominis **x** Contra quos dicitur
luc i. Quod ex ea natus est
sanctus vocabitur filius dei **Quin-**
tus est error **ariponatus** qui ho-minem **xpm** de utroque parente
natum putasse prohibet con-tra quod dicitur **matth** i. Antequam
concreverent inuenta sunt in utero ha-bens de spiritu sancto. Sextus er-
ror est **elindus** dicentis quod per
quem beata **virgo** peperit **xm** ex
ioseph plures filios genuit
Contra quos dicitur **zech** iij.
Ecce porta hec clausa erit
et non aperietur et vni non in-
sibit per eam quoniam deus dominus is-
rahel ingressus est Contra
predictos errores **Qu** aliquibus
aliis quos gratia brevitate ob-
mitto in **Symbolo** posuit beatus
iacobus maior duos articulos
primus quorum instruit credere **xm**
dei filium de spiritu sancto conceptum
dum dicit **Qui** conceptus est
de spiritu sancto Secundus arti-
culus instruit **xpm** de **maria**
virgine fore natum dum dicit
Natus ex **maria** **virgine** Et in
Symbolo patrum dicitur **Qui** propter
nos homines et propter nostram sa-
lutem descendit de celis et in
carnatus est de spiritu sancto ex **maria**

virgine et homo factus est **Ter-**
tius articulus est de passione et
morte **x** qua etiam finit accedere
debemus et simpliciter confiteri
Circa hunc articulum stant duo
magis errores **Primus** error est
manicheorum qui sicut corpus
xpi asserunt esse **fantasticum**
ita passionem **xpi** non **inveritate**
sed in **fantasia** esse arbitrantur
Contra quos dicitur **ysa** liij.
Vere languores nostros ipse tulit
et tamen omnis ad compositionem
ductus est **Secundus** est error **Sala-**
mi **Qui** in **xpo** posuit **unam**
vitam corporalem et **imorta-**
lem Contra quod dicitur per **xpm**
semel per peccata nostris mortuus
hos errores in **Symbolo** destru-
xit **iohannes** dum dixit passus
sub **pontio** **pilato** mortuus et
sepultus est **Quartus** articulus
est de **xpi** resurrectione quam
firmiter credere debemus **Cir-**
ca hunc articulum sunt duo erro-
res **Primus** quidem erravit
corinthios asserens **xm** non re-
surrexisse sed resurrecturum esse
contra quos dicitur **1a** ad **cor**
xv Resurrexit tertia die secundum
scripturas **Secundus** est error qui in
ponit originem sed quod **xpus** sit
iterum **prodemum** salute passurus
contra quod dicitur ad **1o** **th** **v**
resurgens a mortuis iam non mori-
tur et hos errores destruxit **anath-**
an in **Symbolo** dicit **Tertia** die
resurrexit a mortuis **Quintus** ar-
ticulus est de **descensu** ad inferos
corpe in sepulchro iacente **Sux-**
ta id **apli** ad **eph** iij. **Iste**
dicit **primus** ad inferos per nos tunc

hunc articulum combat Tho. du
in Symbolo dicit descendit ad
inferna quod est contra quidam
qui posuerunt xpm non descen
disse per se ipsum ad inferos cum
tamen petrus dicit quod non
non est delictum in inferno Sextus
articulus est de ascensione xpi in
celum et ad patris equalitatem de
quo ipse dicit Jo. xx Ascendo
ad patrem meum et ad patrem vestrum
Contra hunc errat Selenianus
qui negant saluatorem in carne
sedere ad dexteram dei patris sed
quod exiit et in sole posuit eam
Contra quod dicitur an. vii
Domini quidem ihesus postquam locu
tus est eis assumptus est in celum
et sedet ad dexteram dei hunc
errorem destruxit iacobus mor
dum in Symbolo dixit Ascen
dit in celum sedet ad dexteram
dei patris Septimus articulus est
de adventu ad iudicium et contra hunc
articulum errant illi De quibus dicitur
in petri venit in novissimis die
bus illusores in deceptione in
opas concupiscentias ambulantes
et dicentes ubi est dominus promissio
aut adventus eius contra quos
dicitur Job xix Fugite a facie
gladii quoniam ultor iniquitatis est
gladius et statim esse iudicium
hunc errorem destruxit philippus
dum in Symbolo dicit inde ventu
rus est iudicare vivos et mor
tuis per dicti quatuordecim articuli
colliguntur colliguntur de Symbo
lo quod apostoli ediderunt per dicti aut
heresiarche destruxerunt xxviii q.
iii. Quidam. Item distinguunt
di vii articulos contra x humanitate

illi autem qui septem articulos
ponunt distinguunt per articulum
in duos ponentes sed sub alio
articulo xpi conceptione et sub
alio natiuitatem De matris
quo ad aliquam partem tangit
super in xxv. per preceptum in te
mere credideris. Item per articulum
Nota si quis cupit scire de no
minibus que aliquis deus significat
et qualiter de ipso predicantur sic
distinguat nomina quedam
sunt essentialia et quedam sunt
personalia et quedam nominalia
Essentialia sunt que essentialiter
significant horum quedam sunt
adiectiva quedam substantiva
Adiectiva quedam coniectat effec
tu in habitu ut ut iustus et
inimicus et ista de deo ab eterno
predicantur unde hec est vera
~~propositio deus magis est im~~
~~perator~~ quia ab eterno fuit iu
stus et inimicus quedam in actu
ut iustificas et imprecator et huiusmodi
Et ista predicantur de deo ex tempore
unde hec est vera propositio deus ma
gis est imperator quam magis im
petator Item autem que coniectat
effectum respectu personarum quedam conec
tat respectum creatoris ad crea
turas ut deus est refugium et huiusmodi
Quedam coniectat respectum per
sonarum ad personam ut pater et fi
lius Filius etiam pater significat
divinam essentiam Sedario aut
coniectat distinctionem personarum
Item unde licet huius nomina sig
nificent tamen ratione coniectationis
de personis sunt scriptis plura
liter et non singulariter predicantur
Unde non dicitur pater et filius sunt

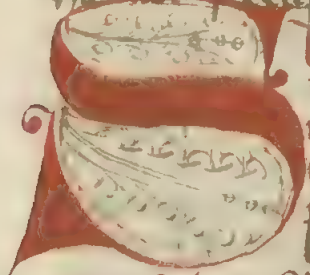
filii si filii item fratres quod adiecti
tuorum quedam sunt partitio
ut aliquis et aliquibus et huiusmodi
Quedam multa ut unus duo tres
et omni illorum communis doctrina
nam in neutro quae substantia
significant diuinam essentiam et
predicantur de personis omnibus sin-
gulariter et non pluraliter unde
bene dicitur pater et filius et spiritus
sanctus sunt unus si in masculino
et femine substantia significant personam
unde hec est veritas pater et filius sunt
duo si istud duo sit masculinum
genus sed si neutrum tunc est falsa
Sed adiective supra sequitur
naturam suorum substantiarum unde si
substantia sunt essentialia ipsa ad-
iectiva similiter unde hec est
falsa pater et filius et spiritus sanctus
sunt unus si hec est vera unus
deus Substantiuorum quedam
sunt abstracta quedam concre-
ta quedam media abstracta
sunt que absolute diuina substantia
significant ut dicit Augustinus ut
essentia deitas bonitas et huiusmodi
et ista non possunt trahi per aliud
conuictum ad supponendum per personam
unde talia nomina conuicta ad
verbis et participiis personarum
libus et uocationalibus reddunt
proposiciones falsas unde hec est
falsa essentia generat vel ge-
neratur Essentia est de essen-
tia uel essentia est apud essen-
tiam et huiusmodi Et est tenendum
quod ista nomina predicantur de quolibet
personam per se et de omnibus
singulariter et pluraliter ut pater
est deitas filius est deitas spiritus
sanctus est deitas et omnes sunt

una deitas et non sunt tres deitas
Concreta dicuntur que significant
quasi forma in subiecto ut albus
in muro et sicut ista deus cre-
ator et filius que generaliter sig-
ificant essentiam licet quicquid suppo-
nant per essentiam quicquid per personam
media sunt que habent mo-
dum et formam abstractorum
sed officium et usum concretorum
ut lumen sapientia principium et huiusmodi
Ista enim sicut abstracta predi-
cantur de qualibus persona per se et de
omnibus sunt singulariter et non
pluraliter ut supra dixi Item
supponunt per personam ut conuicta
sunt cum dicuntur lumen de lumen
sapientia de sapientia principium
de principio Personalius nomen quod
predicatur de una persona tantum
ut pater et filius et spiritus sanctus
quedam de duabus ita ut de
utroque ut pater et filius sunt principium
spiritus sancti si principium suppo-
nitur duabus personis sit una no-
tatione secundum spirationem commu-
nem Quedam de duabus perso-
nis ita quod neutra ut pater et
filius sunt duo si istud duos sit
masculinum genus et non neutrum
quedam de singulis personis ita
quod de omnibus ut hypostasibus uel
personis et hoc in singulari sed
in plurali bene dicitur pater
et filius et spiritus sanctus sunt tres
hypostasibus seu personis Rationa-
lia dicuntur que personarum noti-
ficant interdum tamen dicuntur dis-
iunctiua quia personarum distan-
tiam uel et relatiua quia personarum
ad inuicem referunt et proprietates
quia personis proprie insunt et teneas

q nulla noio ppe m est dūne q
senae sed tantū psonae q esse
aa nō distinguit nec disting
uit et sunt quqz sū in nati
bilitas patiens filiao ptes
sio qis spatio tria ex yhs
expetit patri sū inasibilitas
pmitas et comūis spatio duo
filio sū filiao et quibz spatio
vni spatio sancto sū ymūis spi
ratio Rec ppter hoc vna psona
maior est alijs Astorū autē no
aionalū quedā sū abstruda et
substantiū ut pmitas et in
stabilitas et hec pducunt de cen
aa Unde hec ē vā **Essencia**
ē pmitas et ecomū et cenā
est inasibilitas et ecomū et
pc de alijs Quedā sū cometa
et adiectiua ut inasibilitas ge
nerans nasens spatio et pce
dens Et ista nūq de essencia
pducunt sūe sūe noia sūe
participia Et omē tales ppo
siones sūe falsae essencia gene
rat uel generat uel essencia
ē generans uel generata qz
notant distmationem in dū
na essencia scdm id quod ha
bet in c dampnamq de sūma
tri et si fa et c firmū ē ti
Rec distmatio colligit ex pa
vīs dictis ptoz doctoꝝ et gloza
rum **Nota** q duplex ē cogn
tio de deo sū naturalis et ac
cidentalis Naturalis cognitio
duplex ē sū ante ptem quia
homo cognoscebat deū apte in
creaturis Item pty ptem et h
p speculū in enigmate **Acciden**
talis cognitio triplex ē pma
est acquisita p rationes naturales

quam hūerūt pph et dicit scēna
Secda ē que hēt testiomis sūp
tuxat et miraculoꝝ et hū cogn
tio dicit fides informis **Ter**
cia ē que hēt ex caritate sū
hec dicit fides formata et pta
lem cognitio assentit aīa pme
veritati ppter se et sūp se vñ
aduemente omē alie pereūt
cognitio accidentales ad mñ
quo ad actū Qm omē alie cog
nitiones veniūt in aīa tūc fides
tamq velocior p occupat motū
omē tū fides sit de nō appntibz
et diffiale sit occulta **duo** crede
necessaria sū duo ad hoc ut
fint audeat veritas pmi ē
illustratio veritatis alia elenās
Scdm ē rectificatio auctoritatis
aīam firmans Quoz pmi
ē p fidem scdm ep sūp tūcū au
doritatis et p spm ptem editam
Auctoritas ergo pbet sūlamētū
fidei et fides assensu auctoz
vtrūq vero p xpm ppter hoc
et splendor et vñ dicit quia
mentem p fidem illuminat illu
minat et veritatem p doctna
ostendit **hoc** q sciendū q vna
tm est fides tam in pntibz q in
pntis qm in futuris licet magis
clara sit meis et explicata q
seant xpm qm in eis qui p
cesserūt aduētū eius sic nouū
testamētū ē clariq qm vetus
quod omē nos credimq esse scdm
antiqui ptes audebat esse futu
rū **Exceptis** illis articulis qui
ad hūc restant complendi sū
ē resurrectio mortuoz et iudi
cū extremū et remunerao
bonoz et punia reproboꝝ

¶ Si deus ē aīmq ut nobis car-
mīa dīat Naturalis rāō lega-
lis institūō et cōmūis cōceptō
aīdū hoc habet decore et p-
cepit ut vīus credatur deus oī-
potens diligat cordialit et
magne veneratōis officiis e-
uoret qmquidē ē tamq dāuus
fīxus et stabīlis cū que omīa
reuoluūt. Prīgīnale semīnū
omī rerū omī enāū pīncīpū
pīncīpale sūxta Salomōis
eloquū omīa dīspōit mīco
pondere et mēnsura cōmp-
hendens omīa et a nullo alio
cōmprehensū. Et ut vīus bī
Augustīnī liceat deus mītra
celū nō mīclusus extra celum
nō exclusus sūp celū nō ela-
tus sūbtus celū nō depīssus. Et
ergo ex eius gīuita libertate
pcedit q sūmū et vīū q mō
uenī sine aīq māū tenenāa
tota natura pīret et rediret
ad mīchīlū sicut ex mīchīlo est
creata. Sīgīfīca tota cordis mīen-
tione pensandū hono randū
sacerīfīcandū collaudandū
hic tibi pīncīpue

¶ Si deus ē aīmq
nobis ut car-
mīa dīat hīc
ē pīncīpue sū-
pīca mītra co-
lōndus. Deū
esse pīfectū fīdes mīa tūctio
lica attestat quīa fīdes cre-
dit deū esse et credit mī deū
et credit deo. Cēde vob deū
ē crede nīm esse. Cēde mī
deū est mī nīm crede et cre-
dendo nīm amare et credendo

mī eu nō ac ega mēmbīs
eius mīcorpōrāi. Cēde autē
deo est crede vīus eius pīncīpū
et teratū bonorū et malorū est
sed sūmī bonorū tantū quīa ce-
dere deū ē crede deo bonis
et malis cōmūe. Et sī crede mī
deū bonorū ē sūpīaliter. Sūq
deus solus hī pīfītm esse ut
est dīctū quod talit pīuader
pī illud em pīfītm ē cūq nī
extra nīm ē. Vnde q esse mī
habet alīquod esse extra se.
¶ Deo mīpīfectū ē de est em nob
alīquid quod de esse mīo iam p
teryt uel quod sūtz ē. Pīncīpū
autem esse cū totū sūmī sit
pīfīctīssīm ē. Hīc ergo pīfīctō
ne pīncīpīatīue naturalit
aīa nīa appetit pīfīa quo ad duo
pīmo ex parte potēcie cōgnī-
tīue. Sēdo ex parte potēcie
amatīue. Quo ad pīncīpū aīa mīa
ut certa docet expīgēcia na-
turalit appetit pīfīa a sūmo
bono et vīco pīpīr eam quā
habet potēcia pī cōgnītuam
cū eius tanta sūt capāctas
ut nīa expīgēcia pībat ut nī
lūm bonū omīo cōceptū eā cōm-
pleat qn sēmp ad alīa pīcōte
dat. Vnde vīdēq q qnīq
quī sūdeat et sēmp pīfīa
at sēmp tān plura sūt affectat
et noua sēmp mīpīstīgīe nō
cessat. Nam et dēmōstīrās pīhī
aī celū et vī amorū esset mō-
reret ideo de morte se dolere
dīpīt q tūc dīstere mīpīebat
¶ Alter etiā pīhīus requīstī ubī
esset tīmī sūenāe rīndit q ubī
ēvīte. Quo ad sēcūndū vīdēq

q̄ q̄n̄cumq̄ bona creata quis
congreget ad naturaliter faci
non possit nūq̄ congregando
desistat unde nō sufficit assue
ro regni persarū et medorum
non Nabuchodonosor regni p̄
maximū ebaldeorū non phara
oni regni egiptorū non alex
regni grecorū non cesaribz ampla
potentia Romanorū Non Salomo
in tanta congregatio thesaurorū
q̄i semp ad plura extenderent
aīn nullo creato bono cōplend
ergo si in natura a deo nichil ē
creatu frustra ut om̄s docet phia
necesse ē ponē sumū bonū et
verū quo p̄ficiat̄ effectus et
quo hūitū sit contentū Id autē
ē sumū bonū qui est deus quo
quis adeptō nichil ulteriq̄ desi
derare queat. Cui sentencie
concordat dēctm Ambrosius sup̄ Ep̄lā
ad coll̄ dicentē Sumū ratio sup̄
ne p̄cie uel terrene creature
id ē angelice uel huāne rē Ex
hoc notat lau. p̄ geometria
et ingromācia a dno deo sunt
et in se bone Sed ingromācia
legi prohibet̄ p̄t̄ sequelam
sicut iurare xxij q̄ i. c. ij. Et
sequit̄ in dicta aucte in eo qui
ē caput earū et auctor ut qui
hunc nouerit nichil ultra q̄rat
et hec ē p̄fecta v̄tus et sapientia
quicq̄ alibi q̄rat̄ hic p̄fecte
inuenit̄. Insuper hūit̄ hec
verba in g. Sed contra quia
antiqui m̄i de deo et ip̄is cul
tu fuerūt diuersis et variis ex
coribus implicati Aliqui enī
p̄mit̄ deū esse negabat Aliq̄
vero creaturas dei faciebāt in ydo

latam madentes Aliqui duo p̄n
cipia vni boni alteri mali aff
mantes Ideo putam curiosi
p̄us p̄sudentibz cū delectatōe
de motibus exconciis p̄dictorū
aliqua p̄tractare Et p̄mo de
exore illoz qui negat posse
de m̄are ratione sed sola fide
tenere. Apperuit enī h̄y q̄ deū
esse nō p̄t p̄ rationem m̄orem
ri sed p̄ solam fidem seu viam
fidei et reuelacōis ad hoc ta
men dicendū moti sūt quidam
p̄ter debilitatem rationū quas
aliqui inducebāt ad p̄bandū
deū esse posset tamen hic ex
cor fulcimetū aliqd̄ falsum
sibi assumē ex quorunda phōe
dictis qui ostēdūt in deo idē
esse essentia et esse s̄ id qd̄
rēndet̄ ad quod ē et ad q̄stio
nem an est via autem ratio
puemre non p̄t ut stat̄ de
deo quid ē unde nec ratio
videt̄ deū an deus sit
et quibz deus sensibilia om̄ia
et sensū excedat eius effectū
tamē ex quibz demōstratio su
mit̄ ad p̄bandū esse sensibiles
sunt et sic m̄e cognicōis ori
go in sensu ē etiam de h̄is q̄
sensū excedūt Unde Aristoteles
ad p̄bandū deū esse ex parte
motū m̄it̄ p̄bare tali ratione
Primo quod mouet̄ ab alio
mouet̄ patet a sensu aliq̄
moueri ut puta solem ergo
alio mouete mouet̄ aut ergo
illud mouet̄ mouet̄ aut non
si non mouet̄ ergo habem̄
propositū s̄z q̄ n̄cē est ponere
aliquid mouens ī mobile et hoc

damq; deū. Si ergo mouet^r tūc
 alio mouente mouet^r ergo p
 pcedere in infinitū. aut p pūe
 mē ad aliqd mouens i mobile
 si non est pcedere in infinitū
 quod pbat tali ratione pūis
 Et hoc tam in pūia q; eā in
 metha^m dicit q; in nullo gene
 re cause in infinitū ē abire s
 est nāc in aliquo stare vnde ne
 cesse ē ponē efficiens i materiale
 pūū pūapū semianū omī
 formaz naturalū pūū et si
 nem omī vltim^m efficiens pūm
 nō generatum nō factū s oīa
 faciens hūc ē deus quo nichil
 melius nichil q; pfectius esse p
 ergo necesse ē ponē aliqd pūm
 mouens i mobile. Obmissis ra
 ciombus aristis et alioz bre
 uitatis amore suffiat pūc
 dīde q; ad cognoscendū deū
 esse. matat nos natura mdu
 at spturat^r clamat creatura
 De matate natūe dicit pō da
 mastenq; q; cognatio exyste
 di deū nobis naturalit^r npi
 ta s pō in tantū pualut ma
 liaa homī ut quosdā in rra
 tionabilissimū et omī maloz
 pessim^m pūitōis baratū de
 duceret ut dicant nō esse deū
 Sptura etiā nobilissimozū
 phozū ut plathois aristis
 Seneca Tully et deū esse
 indicat Item etiā sptura in
 deozū asserit in pūo oīa a deo
 esse creata. Rursus sptura vā
 na in pūo. Ewā v. Johannis
 p deū verbum asserit omīa
 esse facta. Creatura etiā
 deū esse clamat. Et hoc ē q;

Aug^m in pū hō de au. dei luculen
 tar demrat dicens q; except
 phetice voabq; mūdus npe oz
 dmatissima sua mutabilitate
 et mobilitate et visibilia omī
 pulcra specie quodamō fctm
 se esse tuatq; et nō nisi a deo
 in effabiliter fieri potuisse
 se clamat q;dem in hō deamo
 asseronū. Interrogau de deo
 meo solen lunam et stellas
 neq; nos sumq; deus quē q;ris
 inquit et dixi omībz q; dūm
 stant carnē mea de deo meo di
 ate aliq; et clamauerūt ppe se
 nos et non ipi nos. Interro
 guo mea intencio mea et
 rñso eoz sap. xvi. a magni
 tudine spei et creatūe cogno
 scibilis poterit creator eozū
 videri. Item ad Ro ubi loq;^r
 de phetis. Deus mch reuelat^r
 illis dicit glo. Ambros vt deq;
 qui est natura invisibilis vi
 sibilis possit fieri. Pprie se
 qd invisibilitate sua opifcem
 manifestat ut p certū mōrtū
 posset fieri et ille esse deus
 omī credet^r qui hoc fecit quod
 ab alijs impossibile est fieri
 et subdit^r ibi in textu. Invisibi
 lia ergo ipiā a creatura mūdi
 p ea que facta sūt intellecta
 asserunt. Sempiterna q; eius
 vritq; et ditas vñ pūud sic
 exponit^r stōm glo. Invisibilia
 ipiā i ipā natura invisibilis
 intellecta p ea que facta sūt
 conspiciūt^r a creatā mūdi i ab
 homīe qui creatura mūdi dicit^r
 p excellenciam et p conueni
 enciam quā habet cū omī creatūa

Nunc possit moueri questio talis
videlicet vtrum homo rationali
virtute valeat deum per suos ef-
fectus cognoscere et primo videtur
quod sic per aliquam effectum possit
eum cognoscere sicut per artificia
cognoscimus artificem qualis sit
hanc enim sententiam ipsa veritas
vix apparere videtur. **I**n fructibus
eorum cognoscitur eos. **I**n contrarium
est id. **Gregorius** quia fides non habet
meritum ubi ratio humana prebet
experimentum. **S**i ergo per effectum
deum cognoscimus se cognoscere
possimus inde nullum reportabi-
mus meritum quare et hunc mo-
tum videtur quod ipsa deitas pre-
sumit. **D**upliciter scilicet quo ad ipsam et
quo ad apparata. **Q**uo ad ipsam
nullo modo per rationem ne cognosci
possit creature vel comprehendere sed
quo ad apparata sic verbi gratia
patri attribuitur potentia filio
sapientia spiritui sancto bonitas
et clemencia. **I**sto enim modo per
per suos effectus scilicet a creature cog-
noscitur. **E**t sic saluat auctas
Gregorius antedicta. **I**tem **Ambrosius**
super illud ad romanos sicut ex motibus
et administratione corporis animarum
quam non vides intelligis. **S**ic
ad instructionem totius mundi et regni
mei omni creatura creatorem
plene intellexerunt. **I**tem **Gregorius**
in 2° dialogorum. **N**ulla visibi-
lia nisi per invisibilia videntur. **N**on
ergo corporeis oculis nisi ceperunt
videtur nisi hunc res corporea ad
videndum acciperet. **I**psam tolle me-
tem que non videtur in casside per
oculos qui videbat. **S**i oculi per se
videbant cur distedente anima non

vident. **I**tem cum ad faciendam
fidem de parentibus carnalibus
sola publica fama absque testibus
et probationibus sufficiat tunc ad
tantam difficultatem sit aliquibus
fides de prece celesti. **I**tem interea
que ceperunt nihil est cuius ordinis
causa non precepit. **O**mnem quod in
cepit esse non est deinde eorum quod
inceperunt esse sic quoniam precepit
semper quod est in principio ergo aliqua
causa est que in principio incepit esse
sed quod non incepit esse non de-
finit esse nam esse quod habet
a se amittere non potest. **V**nde **Ber-
nardus** putat quod namque quod adue-
nit fuit ergo aliqua causa
fuit et est sine principio et sine fine
et hoc indubitanter est deus.
Et hoc pauca contra insipientem
temeritatem dicta sufficiunt. **V**nde
de errore illorum qui deum esse ne-
gant sequitur videre scilicet de
errore illorum qui creaturas dei
fiant qui error ydolatrie dicitur.
Et licet supra in primo per sancto
precepto aliqua de materia
late et ydolatrie nec non diuina
tus suauitate tractata sint melius
longius de hac materia per studium
aut delectationem hic aliqua tangere-
tur si aliter quod ibi. **P**ro cuius opi-
nionis errore iudeica ac et
intelligencia contra ydolatriam sunt
quatuor breuiter attendenda.
Et primo quid sit ydolatrie.
Secundo de causis eius. **T**ercio de
speciebus. **Q**uarto de destructione
eius. **P**rima pars est sciendum
quod latere est summe veneracionis cultus
soli deo exhibendus vel latere
est voluntaria confessio diuine ma-

Iste dixerunt q^d in x^o exhibendas
 et honor et cultus latere veru
 tamen quia **P**amasc^t aut ipm p
 ciosum lignu crucis venerabilem
 quo se ipm xpus p nobis obtulit
 ut sanctificationem tactu corporis
 et sanguis detent^r adorandu^m et
 et p^r **P**i autem ex alia ma
 teria factu^m et no ipam materi
 am adoramus sed typum **P**olys
 colligit^r q^d aliqua ipi crux sit
 veneranda exhibenda latere ado
 ratione excepta et hinc signu^m
 q^d ecclesia sollempnizat crucem in
 venerationem et exaltationem sicut
 festiuitates sanctoru **E**t ideo neq
 ue p^rdictoru modoru videt^r suffice
 re propter quod et aduertendu^m q^d du
 plicat^r p^r aliu honor exhiberi
 aut in obsequiu reuerencie quib^z
 honor venerationis aut in testi
 moniu^m vtutis et familiaris com
 placencie qui est honor adora
 tionis et vtreq^z istoru honoru
 offertur crux quia ipam adora
 mus et veneramus **S**ed in h^c e
 dra **Q**uia honor venerationis
 exhibet^r x^o crux tamq^m myst
 mento me **U**nde sicut exhibe
 mus sanctu reuerencia quia in
 eis e quedam saluti n^{re} cau
 salitas ita et crux xpi et
 clavis e aliqua reuerencia exhi
 benda **H**onor autem adorationis
 offert^r crux ratio crucifixi
 vemo em^t intendit placere vel
 ab ea aliquid impetrare sⁱ ei et
 ab eo qui fuit affixus in ea
 et sic no debet^r ei nisi adora
 tio latere **S**ic ergo crux xpi
 duplex honor debet^r vni
 quide est lata **A**lius vero nec

debet dici lata nec dulcia q^d
 non e spes adorationis sⁱ dicit^r
 honor venerationis **E**t sic p^r
 q^d crux xpi adoranda e lata
Si autem obicit^r q^d crux e
 pura creatura dicendu^m est
 q^d non adoratur ut res sⁱ ut
 signu remeorationis dicens
 crucifixu **P**e lata et dulcia et
 de diffinitione eorundem habet^r
 in canone venerabiles ymagi
 nes de conse dⁱ in i glo ibid
 positus **E**t nondu q^d ydolum
 quicq^d dicit^r lignu uel alia res
 sit figurata quicq^d v^o dicit^r co
 uictum ex ymagine et demone
 p^rsidente et ita sumit^r i ad
 for^z viij ubi dicit^r q^d ydolu
 nichil est i mudo **N**illud ergo
 q^d putabat^r esse ydolu sⁱ p
 sonam subsistentem ex simu
 lacro et spiritu p^rsidente n^o
 erat **C**irca istu sⁱ de cau
 sis ipi erroris et sciendum
 q^d p^rter quicq^d causas ydola
 ta inducta e uel augmentata
 p^rma causa fuit dolor nimis
 de alia amia p^rdicto **P**ater
 en^t amisso filio nimis dole
 ymaginem sibi fieri fecit et
 ut esset ei aliquale solaciu
Pap^o ix **P**arebro luctu do
 lens p^r isto sibi nati filiu
 facit ymaginem ac illud quicq^d
 quadi mortuus fuerat nunc
 tamq^m deu cepit et consoli
 tut^r inter suos seruos sicut
 et sacrificia **H**anc p^rma cau
 ydolatrie ostendit **B**reget sup
 illud luctu n^o in belzebub p^rim
 tpe demonioru dicens **P**i
 nus rex nimis **P**elo p^resho

mortuo statu fecit quia sum-
 ma venerentia honorat et ita
 ut etiam reus ad eam veniens
 parceret unde p^{ro}gressu temp^{or}is
 ceperunt ea homines venerari
 ut deum et multipliciter et qui-
 dam vocaverunt Beel alij baal
 alij Baalim alij boelzebub p^{ri}m^o
 vinitatem agnoscant. Secunda causa
 fuit vesana superbia p^{ri}ncipum
 qui non attendentes infirmitate
 suam voluerunt se ut deos ho-
 norari sicut Nabuchodonosor
 rex qui precepit holofern p^{ri}n-
 cipi milicie sue ut omnes deos
 terre sue extimeret ut ipse
 solus deus diceretur ab his na-
 tibus que potuissent holo-
 fernis potentia subjugari
 sicut quod in iudicia in habet
 historia. Tercia causa fuit
 adulatio sue desiderium quod
 habebant mores acquirendi
 gratiam maiorum. Aug^{ustinus} v. h^{oc}
 de civitate dei multa v^{er}ba
 patet de alicuius. Quarto
 que honoribus differunt huius-
 mo^{di} sue humilitate nimia sue
 adulacione pestifera. Quarta
 causa fuit potentia qua cre-
 dederunt super emere in huius
 quos deos esse putabant
 crediderunt ergo demones p^{ro}-
 tem h^{ab}ere in homines et etiam
 in elementa. Quia erroris
 causa fuit. Quia credide-
 runt demones sanare lesiones
 corporum dum ab eis cessabat
 Credebant etiam eos p^{ro}pheterie
 futura quia p^{ro}ducebant eis
 mala que dei p^{ro}missione erant
 hostibus illa^{rum}. Quinta causa

est cetera cupiditas hominum quibus
 satis curiosi aliquid sciendi vel
 cupidi aliquid acquirendi ut
 se ipsos demonibus vendunt ut
 suam cupiditatem valeant
 adimplere. Circa tertium s^{ed} de
 speciebus ipsius ydolatrie erroris est
 sciendum quod septem species ydo-
 latrie recipiunt. Prima est ydolatri-
 ta demonum. Secunda luminis ut so-
 lis lune vel stellarum. Tercia e-
 lementorum. Quarta hominum quia
 animalium irrationabilium. Quinta
 imaginum vel alterius operis huius-
 modi. Septima temporis vel eius
 partium et etiam ydolatrie alia-
 rerum. Circa quartum videlicet
 s^{ed} ad ipsius erroris destruccio-
 nem est brevis sciendum quod
 dolorum cultura omnis mali
 causa micat et finis. Sap-
 ientia. glo. v. Ergo mens a
 creatore se auerit omnium
 placentia p^{ro}pter agnoscant
 ex vilitate rei in qua transierit
 honor d^{omi}nⁱ maior est p^{ro}pter
 cum honor iste transierit in
 drupes aut reptilia quam in
 homines vel rationabilia ani-
 malia. Ad hoc. I. apudaverunt glo-
 iam in corruptibilibus dei in soli-
 tudine corruptibilis hominis et
 volucrum quadrupedum et ser-
 pentum. glo. Amb. Quinta est stul-
 tia eorum apud quos plus p^{ro}-
 ymago quam veritas et potiores
 sunt mortui quam vivi. Porro
 ad destruendum ydolatrie que est
 alicuius demonum aduertendum
 est quod ipso colore est valde dete-
 stabile et cavendum et hoc
 propter duo p^{ri}mo quia ipsi sunt

hostes dei et magis displicet
deo cum honor eius triffertur
in eos qm ai ad alias creaturas
triffert. **P**ecdo quia ipoz cultu
magis e homi pialofus. **P**u er
go ipi h demoes fme hostes
huam generis et cultoribz suis
fuit familiares immia nulla
autem pestis efficator ad no
cendum qm familiares immia
Ideo **I**ugst ho lxxxviii qm d
Iu n' vano tam contrariu q
p aura magias artibz adhibeat
tuc ergo reapiit eos familiares
qui aia dapnacionem querut
Pecdo ad destructione ydolatrie
que e cultu lunn. **E**st notadu
q hy qui fut hmg excois dicit
mortales esse subiectos soli lune
et stellis. **E**tiam qntu ad ppi
oniam uel ignorancia et qntu
ad bonos mores vel malos et
dicit celestia lumina pdm sita
suos seu constellacionem cui
sam esse bonoz mox ul maloz
esse in homibz qd pte esse flm
quia no ppter stellas homo
sed stelle ppter hominem fite st
sicut dicit **B**regt sol et luna
hom tanq dno suo obedunt ut
Iosue x. legit z **P**atet etiam
esse falsum quod isti dicit ydo
latre quia dnti homines eade
hora nati mores habent dnd
pos lret ipi dicit q qui sub
tali gstellaco nascit talis
vel talis z futuru et qui tali
hora tale opus mapi pspci
bitz item manifestu z q nati
vna eademq hora uel aliqd
opus aggressi diuersos habet
euentus. **E**t hoc clarius mfra

in viii^o pde mette partis pre
cepto. **A**ute archana dei vl
tmo de illa spe ydolatrie que
exhibet elonchis qui dicit
aditus milicie celi de qua fit
sepe mencio in sacra pagina
Notandu q celi milicia voca
uerut qui hmg excois fuerit
multitudinem spirituum horu
quosdam dixerut pesse celo
stellato alios planetis et ceteris
exco. alios igni alios mari a
lios terre et utebantz mro
cauombus hmg put ardebat
congruere maleficiis suis istig
modi ydolatrie sue sunt vni
sue mulieres iubentz lapi
dibz obrui. **D**euty xxvii per
vidantz ad huc manere in
quibusdam simplicibz qui vi
dent in ortu solis ptem a
dorare uel luna in nouilunio
De milicia vero celi habet
eti **I** p xxi. **E**t ysa xxxviii^o
et **E**oph i. et **A**cti viii^o **D**en
de ad destructionem ydolatrie
que e aia ymagines. **P**ecdu
q hmg di ydolatrie fut myeli
res et maledicti et reuisione
digni. **D**e ipoz in felicitate
Sap xviij. dicitz in felices st
et int mortuos spes illoru z
qui appellauerut deos opa ma
niu homi. **D**e maledicte eoz
Deuty xxvii maledictu ho
qui facit sculphile uel conste
tile. **S**ap xviij. p manq quod
fit ydolu maledictu e et ym
qui facit de reuisione ysa li va
na sunt et reuisione digni. **P**i
sis pdictis duobz excoibz restat
mte dnd de tercio s d anachoz

errore qui ut ait Aug⁹ m⁹
 de naturaboni sensum p⁹didat
 studio contradicendi h⁹ p⁹mit
 duo p⁹nc⁹ v⁹m boni alteru⁹ ma
 li De isto etiā errore habet⁹
 supra sed aliter in xxxv p⁹se
 p⁹cepto. Nil tēte audideris v⁹
 p⁹dm eos est p⁹nc⁹ps lucis aug
 hitatio ē regio lucis sup⁹ ista
 visibilia Alter ē p⁹nc⁹ps tene
 brarū ex aduerso aug hitatio
 est regio tenebrarū et v⁹tq⁹
 istoz p⁹nc⁹ps p⁹dm eos h⁹ p⁹ptm
 p⁹m. Quamchet p⁹mit esse
 corrupti⁹ h⁹ in p⁹nc⁹pe tenebrarū
 Ad p⁹bandū errorē eozum
 op⁹monē induit p⁹se m⁹ltas
 sacre pagine v⁹triusq⁹ testa
 menti auctes sed taliter qua
 liter p⁹mo induit auctem
 illam gen⁹ 1 Tenebre erant
 sup⁹ faciem terre ex hoc m⁹se
 runt dēū nō esse benignū q⁹
 opus sū m⁹cepit a tenebr⁹ nō
 intelligētib⁹ tenebras nō esse
 existētiā aliq⁹ rei sed lucis
 absētiā vnde nō oportet
 ponere aliq⁹ auctore tenebr⁹
 cum tenebre n⁹ sūt m⁹si ab
 sētiā lucis nec m⁹q⁹ lauda
 bilis ē m⁹di creator si a m⁹
 chilo m⁹cepit v⁹mo hoc cōmen
 dat eius potētiā q⁹ ex m⁹ch
 lo lucem et alia creauit p⁹q⁹
 ostendit⁹ q⁹ p⁹se potens ē
 opari sine mat⁹ p⁹iacent⁹
 vel m⁹st⁹meto q⁹ p⁹m om⁹p⁹
 tentis ē Sed auctem illam
 induit que h⁹et⁹ p⁹m⁹ de
 d⁹o⁹ q⁹ d⁹ndit d⁹no m⁹o o⁹ia
 regna m⁹di et eozū glām
 dicens hec om⁹ia dabo tibi si

cadens adolueris me Ex quo
 inferūt q⁹ om⁹ia regna m⁹di
 erant d⁹o⁹ ai om⁹ia p⁹mp⁹
 xpo⁹ h⁹et p⁹ba⁹o ridiculosa
 3 cum dyabolus sit mendax
 et p⁹ eius 10⁹ v⁹m Tercio in
 super induit auctem illa a⁹
 v⁹m Non p⁹t arbor bona fruc
 tus bonos facē ergo mala
 nō p⁹nt esse ab eodem p⁹nc⁹
 a quo sūt bona ergo sūt
 duo p⁹nc⁹ps v⁹m bonoz
 aliud maloz s⁹ s⁹mo veritat⁹
 quo vtunt⁹ ad cōfirmatōē
 falsitat⁹ mat⁹as m⁹strat cō
 fusiōm eozū licet enī arbor
 bona nō faciat fructū malū
 tamen nichil prohibet fruc
 tum quē arbor bona bonū p⁹
 duxit p⁹ostea patefied et
 corruptū et nemo adeo fa
 tius ē Dū videt d⁹isa poma
 in archa vel i m⁹sa quozū
 alia sūt putrida alia sana
 q⁹ p⁹ter hoc nō credat ea
 esse ex eadē arbore Sic n⁹
 phibet dyabolū bonū esse cre
 atōē et adō fctm⁹ sua mat⁹
 v⁹ p⁹usa voluntate anolūt⁹ z
 etiam andictū op⁹monē erro
 neam p⁹bare aliquib⁹ semolis
 et falsis racōib⁹ q⁹nter arbas
 vero hanc falsam et colōū
 tam adducit v⁹ q⁹ contra
 riorū contrarie sūt cause v⁹
 cum p⁹dm eos bonū et malū
 sūt contraria erūt a contrariis
 p⁹nc⁹ps s⁹ a p⁹nc⁹pio bono
 et a p⁹nc⁹io malo hūc false
 rōm q⁹ id v⁹m contrariū n⁹
 nō est v⁹m v⁹m⁹saliter q⁹au
 sa enī efficiens voluntaria

opans pt esse causa contritorum
 Idem ergo pector facta pt vma
 gmem albam et ymaginem nigra
 et pulchra et turpem. Sed causa
 naturalit' opans que opat' scdm
 similitudinem. Dant spem suam
 paciēti nō pt esse causa cont-
 ritorū cū nō habeat in se cont-
 rarias spes vel formas. Subtrac-
 tis p'dictorū exoribus auctib;
 et rōnibus quib; imitunt' po-
 nendo sunt auctes et rōnes
 quib; ipse directe destruitur
 et quib; ostendit' vnicū esse
 pncipiū a quo sunt omnia vi-
 sibilia et invisibilia legit' p
 x. qd ab initio creatōis masculi
 et feminam fecit eos dicit
 lucem. vbi textit' genealogia
 vbi ibi dicit' Qui sunt adam
 qui sunt dei ergo adam sunt
 a deo et nō a dyabolo. Item
 Job 1. omnia p ipm facta sunt
 ergo visibilia et invisibilia
 et pta mūdus p ipm facta
 et aplūs in Ep̄la ad Colloen
 1. Condita sunt vniūsa que
 in celo et in terra visibilia et
 invisibilia. Et apōl' x. dicit
 De angelo qui iurat' p vniū-
 tem in secula scilicet qui cre-
 auit celū et terram et ea que
 in eo sunt et mare et cetera. puc-
 ponendi sunt rōnes dictū et
 rorem destruetes. Dicit ipi ma-
 mchei lucem et tenebras ab
 eodem pncipio esse non posse
 sed eadem rōne vox et silē-
 cū erūt a contrariis pncipiis
 Sic em h; se plentū ad vocē
 sicut tenebre ad lucem vnde Au-
 gustinus respondendo manicheos d' Si

est gens tenebrarū pugnans
 contra dei lucem quare non
 est gens silentiorū pugnans
 contra vocem. Item si lux a
 bono deo visus qm melior ē
 luce cū lux ppter visu sit et
 sine visu sit in vtilis erit a
 deo quis dubitat cū cū ser-
 uat lūmē candele pualere lu-
 men illi et si visus et lux q
 maxime p visibilia sunt a
 deo eadem rācōe et auditus
 et audibile et gustus et gusta-
 bile ergo oīa corpā corrup-
 tibilia sūt a deo. Item cū vniū-
 sit melius q fulgere. Si melius
 pt fulgere sine deo multo
 magis nec vniū ut aug' ergo
 omnia vniūsa sūt a deo ptra
 impossibile p dilo pncipia esse
 absolute. Si em aliquod est
 pncipiū absolute p ipm. Si
 aut ē pncipiū nō habet ipm
 nec coeū. Vnde dyomusius
 omib; dias sine dualitas ē
 p ipm monas aut sine vniū-
 erit pncipiū dyadis i duali-
 tatis p ipm. Item nō vniū p
 net ad deū bonitas qm po-
 tentia vel sapientia ergo si
 ridiculū esset ponere sine po-
 tentia ut sapientia aliquē deū
 sic ridiculū ē ponere sine boni-
 tyomf. Item dyomusius malum
 est nec malum dūm. Item
 corruptibile et in corruptibile
 conuenit ad vniū pfiendū
 ut corpus et aīa ad vniū p-
 fiendū s; hōies et ē natura
 lis amor vniū ad alterū quod
 inducat se paco vniū ab alte-
 ro que cum dolore sit. Ex quo.

manifestum est ea non esse ex con-
 trariis principibus item p^a ad
 For^o vii^o dicit **Aplius** **Restit**
 q^d membra v^{ra} templi sunt
 spūs sancti qui in vobis **Et**
 constat q^d si p^{ri}ncipēs tenebrarū
 fecisset corpus huām spūs sctū
 non hitaret in eo. Itaq^{ue} nō habet
 spūs sctūs aliud hitaculū que
 ergo societas luas ad teneb^{as}
 dicit **Aplius** h^{ic} ad For^o v^o qⁱ
 dicit nulla et sic p^{er} v^{er}itas
 p^{er}dictorū attendens ergo au-
 tor q^d in tempore suo multa
 a via morū nec non at^{en}te
 veritatis multiplic^{iter} deriabat
 volens omnibus et singulista
 liter erratib^{us} optima adhibe-
 re remedia non solū p^{ro}ferre
 ut sup^{er} habitū **Et** v^{er}ū eam
 et met^{er}ā infra sctū p^{ro}bet
 rudimenta vnde sctū p^{ri}
 apalū suatē intendit in h^{ic}
 suo opusculo quatuor p^{ri}nci-
 palib^{us} errorib^{us} s^{ec}undū hoc m^o
 intendit licet m^ultas plura
 alia faciat p^{ri}mo namq^{ue} sic
 ac^{er}ē intendit illorū errorē
 qui negant deū esse n^{on} p^{er} ra-
 tionem de m^ultis posse m^ulti
 p^{ro}viam fidei et revelatōis
 cū in p^{ri}mo metro dicit **Fidei**
Et r^e quasi velit iⁿuere
 auctor q^d deus p^{ro}ul dubio **Et**
 s^{ec}undū q^d supra in p^{ri}ma q^ustioe
 satis deductū et p^{ro}batū **Et** hoc
 eam h^{ic} p^{ro}bat auctor in p^{ri}mo
 p^{ri}mo metri cū dicit **Si deus**
Et iⁿ quia deus **Et** p^{ro}m em
 debet si p^{ro} g^uer^{er}e causatū
 et dicit h^{ic} v^{er}ū esse a quo
 omⁿis res habet esse ut **Bohe**

aus in l^{ib}o de t^{er}mitate compbat
 dicit **Sola** diuina essentia **Et**
 eo q^d **Et** cetera v^{er}o nō sunt
 id quod sunt qⁱ dixeret m^ultū
Et quod habeat v^{er}ū esse p^{ro}ter
 deū vnde p^{ri}us quidam ait
Si deus non esset vnde bonū
Et v^{er}ū si deus non **Et** quod d^{ic}it
Et Nam p^{ro}u nō p^{ro}posito q^d p^{ro}
 steruorū est causa et ratio p^{ro}
 steruorū m^ultū erit iⁿ m^undo **Et**
 ideo p^{ri}ncipū p^{ri}mo omⁿi creatō
 rem esse est necesse **Sicut**
 habet^{ur} ex h^{ic} m^ultū vnde
 ad esse sequit^{ur} v^{er}ū sentire
 et intelligere **Si** ergo esse
 tollat^{ur} nec v^{er}ū nec sentie
 nec intelligē in rebus **Et** m^ultū
 m^ultū **Item** sctū p^{ri}ncipū m^ultū
 est quoddam p^{ro}fectū in nullo
 p^{ro}fectū d^{ic}itū quod ē ab
 eterno p^{ro}ductū quā ē q^untū
 creaturē **Et** p^{ro}ssile ex p^{ro}ssimū
Ergo si iⁿ m^undo ut patet
 ad p^{ro}ssimū est p^{ro}ponere aliq^ud
 bonū et eam aliq^ud maius
 bonū erit et in ip^{so} p^{ro}ponere
 sūmū bonū nō quidē ab eo con-
 tentū sed q^untū ip^{so} m^undū
 tamq^{ue} bonū sūmū m^ultū
 rerū omⁿi p^{ri}ncipū p^{ro}ductū p^{ro}ta
 to subdit iⁿ mediate deus **Et**
 aūm **Et** hoc **Et** v^{er}ū ex causis
 quare deus ē solus colendū
 in maiori m^undo q^d aūm iⁿ m^uo
 xi m^undo iⁿ homiⁿe q^d ex cel-
 lenā tenet et ip^{so} gub^{er}nat
 et regit ita deus maiori m^undo
 se habet sctū q^d iⁿ mediate **Et**
 aūm aliter est ex p^{ro}ssimū **Et** no-
 ta d^{ic}it m^ultū ann et aūm quia
 aūm ē ip^{so} subā qua v^{er}ūm aūm

vero 3 superior pars anime sicut ca-
put superior pars corporis. Et
sunt quidam qui septem partem
anime inferioriorem delectantur in
seculis in hoc mundo. Quidam
vero qui septem partem anime su-
pioris delectantur in domino et
in celestibus. Cum enim motus sit
similis et motus deorsum sunt con-
trarii. Et impossibile per aliquod simul
duobus modis contrariis movi
impossibile 3 etiam in mundo isto et
domino delectari. Dicitur meum
amor meus. Dicit Augustinus. Ex-
feceris quocumque feceris non potest
mercator simul et semel de-
lectari in presentia et appaato sit huius
obidum et denarium si vis huius
omni. Et propterea dicit Iacobus
2°. Qui voluerit amicum esse
huius mundi inimicus dei consti-
tuetur. Item sicut auctor ex-
cessu illorum superstitum et ydola-
triarum ideo quod contra dominum cultum
erant honoris soli deo de-
bitum. Diversis creaturis at-
tribuentes ostendens quod soli deo de-
bitum et summa reverentia est ex-
hibenda secundum quod super plenam
sententiam questione 3 tactu. Et hoc
facit in primo metro dum dicit hic
est papue sit pura mente colen-
dus quasi velit in more quod
hic solus deus noster et non exorta-
bitur aliis ad eum ratio quia hoc
superbia in dicendo hic ad morem
omnem viam discipline habet
etiam pacem in regendo. Unde in
primis hic est dominus deus noster noster
regit nos in secula hic sit deus
est tibi et ate papue et prompte

hoc est in mente promptissima
Debet enim quis ad dominum cultum
se tradere et ad ea que pertinent
ad famulatum et devotionem.
Et hoc est quod exo xxxv scribitur
quod multis filiorum israel mente promp-
tissima ante deum pueritiam deo
offerebat et hoc maxime de filiis
mente pura. Unde in metro ad-
ducitur mente pura colendus
hoc est dicitur quod mens intentandi
in cultum coniungitur deo et exorta-
ti quicquid sit pura et ad tales
quicquid summa requiritur puritas
Dicit exo si deus est. Nota quod
versus hic. Si deus est animus mul-
tiplex exponitur per sententiam multi-
plicem inde insinuat ut primo
sic. Si animus noster est deus et domi-
nus. et adeo originem habens
ut anima dicant dicitur enim in
quibusdam gentilibus libris quod cor-
pus seu substantiam corpulentam
traxerunt ab elementis animarum vero
a deo quasi velit dicitur quod deus
non fuit creator corporum et solu-
m animarum cum tamen hoc falsissimum
est dicitur vel opinari huius enim ex-
cessum repellit apostolorum princeps
in Symbolo apostolorum dicens. Cre-
do in deum patrem omnipotentem
creatorem celi et terre visibilium
omnium et in visibilium hec opinio
lacus tangit super super primo
prima pars antedicta in tua
questione. Sequitur in secundo
metro hic. et animus sit colendus
mente pura tibi et papue.
maxime et magis quam corpus
Colere autem animus est abiectionis
viciorum sedibus quasi quibusdam
floribus ipsum ornare et hoc dicitur

vel scds ut dicitur. ¶ Si deus
ut animus et ratio dicitur uel
et ut nobis carmina dicunt hic sit
tibi colendus pura mente uel ter-
cio ut dicitur. ¶ Si deus est colen-
dus pura mente ut carmina di-
cant hic et uis colendi deum sit
tibi animus et intentio tua papue
et potius quam aliis rebus. Vel
quarto dicitur supra in pñ pñ
tali pcepto. Supplicia deo et
nō dñs ad quod posset aliqñ
obscure. Est ne tñ unus deus
colendus. ¶ Undet si tñ unus deus
colendus et quare dicit tibi p
apue certe quia pñ et pñ et
papue et sempiternū quod cō-
firmat auctor dicens ut animus
et intentio et carmina et aucto-
ritates sctorū patrum dicunt
et testantur et asserunt vel qñto
ut dicitur. ¶ Et id est si animus est
deus ut carmina dicunt et an-
tiqui ignorabant vñ deum
esse et am suū sapientia pñ-
tum intelligentes eū p deo co-
labant. Hec opinio licet sit erro-
nea laus tangat sup in pñma
qñstione lñq pñ pñ apñ me-
bra pñbati unde ex hoc talis
plet dari versus. Nullū mñne
abest si sit supia tñ. ¶ Tñ
tuo vel sexto ut dicitur. ¶ Si
pñt hic p quācūq copula-
tua et creatura nec non et
creaturali et non conditō-
nali ut satis de hac expo-
sitione est expñssū. Vel septio
ut exponat. ¶ Si p quia
qui carmina et uis poetarū
dicunt et testantur q animus et
deus nobis hic sit animus sit

colendus et papue et ate pura
mente id est deuoto animo et pñ-
corde papue et sup omnia q
sup omnia deus auctor hic p
stat modum et formam colen-
di deū quia pura mente et
colendus. ¶ Ista moda expñt.
¶ Exo pñm vbi dicitur non ha-
bebis deos alienos coram me
non facias tibi sculptile nec
omem similitudinē que in celo
desup et que in terra deorsū
nec corū que sūt in aquis
sub terra nō adorabis ea neq
coles. ¶ Istud pñ decalogi pceptū
tres habet clausulas. Prima
et nō habebis deos alienos
coram me vbi pñbent et adorare
creaturam spūalem sñ angelos.
¶ Secūda clausula. ¶ Non facias
sculptile et ymagines fictas
que nullū rei naturalis sūt
reputatue. ¶ Tercia clausula
nec omem similitudinē sñ yma-
ginē rei naturalis et sequit-
que est in celo desup ut solis
et lune et que in terra de-
orsū ut homēs boues et sñtū et
corū que sūt in aquis sub tra-
et pñtū non adorabis ea sñ
actu extiori. ¶ Ex quo colligi pñt
q non reprehendit dñm qui
facit ymagines nō quidem ad
adorand sed ad medand honor
autem qui exhibet sanctis
nō est latere sñ dñe ut supra
dictum est pñm rationem allego-
ricam sñ honor qui deo exhibe-
tur et late. Unde si creature
exhibet honor deo debuit est
idolatra pñma igitur clausula

hinc pcepti ostendit mdeos et
 Parnacenos ydolatrās esse qui
 deos habent alienos iudei quid
 axessam .i. antiochm Durracem
 vero machometu Contra pda
 clausula faciūt hēti qui nō cre
 dunt de deo msi de ymaginacōe
 et fantasia consurgit Contra
 tercia clausulam faciūt mali
 am qui supbi colunt similitudi
 nem eorū que sunt in celo omia
 sup omia diligunt platuram
 et domū Quazus colit similitu
 dine eorū que sūt interea s
 diuitias et pecunias voluptuo
 sus s carnalis colit similitudine
 eorū que sunt in aquis Et dū
 hec nota q supbi diuites et po
 tentes nō recognoscūt habere
 caput s deum supra s iusto
 dei iudicio accidet talibz quod
 euent audam qui ad tatam
 venit demenciam q nō vide
 bat sibi q hret caput Pūda
 vero medicus Quicūa ut fortz
 hoc audiens sup caput eius plu
 beum capellū fortiter alligauit
 unde pty paucos capellū sic po
 derosum p sui ponderositate
 ppsit tūc sensit sep hre cap
 et p talem modū tūc eundē
 pūc accidit illis pnapibz et do
 mō tp alibz qui omem ad m
 veniūt viam ut pplm excoiet
 seu expolient atq clerū non
 credentes caput s deū supra
 se habere quia si credent millo
 talia ppetarent s valde diuiaz
 contra se sententia ptimestent
 ai tamē dicit luce 10 et timete
 illū s deū qui pntem hz mt
 tere in pphemam tali plumbū

capellū sup omia ponderosū
 superius caput impont qn
 vis illa pma terribilis etna om
 terribiliū fims contra eos p
 mīatibz d qd xv pte ma
 ledicti et p correctione talū
 et emēdacone sue mīka spte
 hystorie multū valere debent
 pnam reatit pda m geste an
 gloz s de rege illius gentē
 qui semel habuit talem visio
 videbat sibi q staret ante
 crucifixum argenteū qd in
 camera sua p deuocōe tenebat
 et videbat sibi q esset caries
 et q habet latq simstū totū
 corrosum Dextera lam erat
 mceptū corrodī Et cum hec
 diceret eidem ai fixo Pnē h
 quis hoc fecit tibi Fndit ai
 fixus Certe tu es mī ille cu
 ue tibi ne ulterius pcedas q
 statim morte seuissima morie
 ris Tūc rex euigilas valde
 pteat quibat significacōez
 visionis sue et tandē venē
 pda nam talū exposat
 dicens q rex nouis q dicit
 aplū ad Epū v At caput
 ecclie et xpus et membra h
 caput sūt omē fideles platq
 simstū intelligūt staret et
 istud latq totum corroditi q
 totum pplm spoliasti pper latq
 vero dextera intelligūt clerg
 quia sicut in latere dextera ma
 gis viget vntq qm in simstū
 ita in clerg ut plurimū mag
 vntates vigent et vige de
 bent qm in laic et iam istud
 latū mcepisti corrodē eccliaz
 bona corrodendo et diripiendo

Et tunc dicitur q^d rex times pote
 nam et suam regis sup^m se cor
 rexit. Et dicitur hystoria reatit
 valens de alex^{ro} qui h^{ita}
 victoria contra d^{am} regem
 pstam in tanta eleuata 3 super
 biam q^d suis militib^{us} demadat
 q^d eni de cetero adora^{re} d^{er}ent
 sed iusto dei iudicio d^{am} in quo
 d^{am} plus graui^{us} vheratus
 fuisse et ex hoc magnos do
 lores et cruciatu^s p^{er} sensisset h^{ic}
 notabile v^m dicitur p^{er} tulisse
 fatu^m 2 q^d homo se de^u faciat
 et se esse mortalem noⁿ cogno
 scat. hic eni cognouit sup^{er} se
 habere caput s^{ed} de^u. Secundo
 autor intendit erro^{re} a^utoru^m
 qui volentes plus s^{ap}e q^um o
 portet secreta dei et solo deo
 nota p^{er} v^{er}as naturales ingem
 p^{er} quire^{re} videbantur. Et hoc fa
 cit in s^{ec}da parte met^{er} ibi cel
 lucis si forte r^{ed} et maxime
 in sexto p^{re}cepto mitte archa^m
 dei. De materia ista tangit^{ur}
 etiam supra in p^{ri}ma p^{ar}te
 li parte in ca^o. Ad fontem er
 go v^{er}itu^m qui xpus 3 r^{ed}.
 Tercio autor suauiter intendit
 erro^{re} desid^{er}u^m qui sup^{er}ba et te
 meraria p^{re}suptioⁿe credebat sine
 doct^{ri}na p^{re}cepto^{rum} moralium se
 posse virtuosa opera e^{re}tere
 parum eni uel modicum p^{ro}desse^t
 si p^{re}cepta que data sunt uel
 que deo dante p^{er} auctore^m in po
 st^{er}u^m dabunt^{ur} non essent be
 ne medullat^{is} intell^{ec}t^{us}. Et id^o
 in t^{er}cia distⁱⁿctioⁿe induc^{it} in
 tendit ut tam in p^{ri}missis q^um
 in s^{ec}ptibus p^{re}ceptis intelligedis

attencioⁿem p^{ri}nam exhibeam^{us}
 qua ut ip^se ait in p^{ri}mo q^ute p^{er}
 hemalis partis legere 3 non
 intellige. Et hoc facit in t^{er}cia
 p^{ri}ncipali parte met^{er} ibi hoc
 quicunq^{ue} cupis. Quarto occu^{rit}
 r^{ed} intendit auct^{or} erro^{re} cupi
 doru^m qui p^{er} t^{er}p^{or}alia bona et ali
 as voluptates credebat vite
 securitatem acq^{ui}re. Inqua distⁱⁿct
 aone ponit ea que impediunt
 vite securitatem ut illa fuge de
 beamus et ad eam h^umdam v^{er}tu^m
 acquiram^{us}. Et hoc facit in s^{ec}ta
 et vltima p^{ri}ncipali parte me
 t^{er} p^{ri}mo p^{re}cepto cum dicit se
 curam quicunq^{ue}. Est ergo p^{ri}ma
 p^{ri}ncipalis pars met^{er}. Si de^u
 3 a^ug^ust^{us}. Istud 3 p^{ri}mu^m p^{re}ceptu^m
 met^{er} quod specialit^{er} p^{ro}met
 ad p^{ri}mu^m paradisi flumen s^{ed} in
 st^{it}ue et 3 de actu religionis
 vel late. Est eni religio uel
 lata v^{er}it^{as} quedam et sp^{ec}ies
 iusticie p^{er} quam reddam^{us} ordi
 nam^{us} ad deo reddendu^m debitum
 cultum et reuerentiam et honore^m
 p^{ro} eo q^u ip^se p^{ri}m v^{er}u^male p^{ri}m^{us}
 m^{er}e p^{ro}ducioⁿis m^{er}esse atq^{ue} m^{er}e
 gubernacioⁿis h^umd^{us} aut^{em} v^{er}it^{as}
 religio vocat^{ur} vel lata iⁿ s^{ec}ta
 v^{er}it^{as} queda^m deo debita hec
 autem v^{er}tu^m s^{ed} religio h^u ali
 quos act^{us} p^{ro}p^{ri}os et iⁿ mediatos
 p^{er} quos homo ordinar^{ur} ad solu^m
 deum s^{ed} col^{ere} sac^{ri}ficare adora
 re uocare et laudare. De p^{ri}mo
 istoru^m act^{us} s^{ed} de cultu dei det^{er}
 m^{er}atu^m 2 in p^{ri}ncipalis met^{er}
 Si de^u 3 a^ug^ust^{us}. Alios aut^{em} h^u
 ip^sa religio quos p^{ro}ducit medi
 antib^{us} v^{er}tu^mib^{us} quib^{us} imperat

ordmans eos in diuinam euen-
tiam. Et de hys actibz et alijs
dicitur in sequentibz metris totius
libelli. Unde omnia metra totius
libelli ordnat p^r ad cultu di-
uini exhibendu uel diuinæ re-
uendiam. Nam p^ream infor-
dei cultores qualiter deū papue-
t p^rimpte nec non pura mēte
et deuota colere debeant scdm
qd in scriptis metris luculenti
appebit. De hac matia quo ad
cultu dei siue diuinam nec non
alios q^uq^{ue} actus sequentes satisfacere
ne tractatu. Et supra in p^ro p^r
saue p^ris pcepto itaq^{ue} deo
supplicat. Et ideo nō p^r quo ad
hac partem multū instandu
rē plus vigila semp. Si negli-
gentie torpor. Desideriose me-
tis hospitiū inuaserit tuc p^rsp-
ta diligencia et v^rutū exa-
relegato omīs vicijs turba sate-
dit. inde sompnus et pigritia
in glumes et casternatgia et
omīs vicijs comites subsequet.
Caueat ergo impubes adoleste-
cia i moderatū sompnus ma-
bere ne v^rutū tempore mode-
rantia paciatur exiliū. Si en-
vite huane multū tempus spa-
cū p^rberet nec confectū senio
ut cassat egritudine rebz tam
v^rutuosus sublimibus ac studiosis
exa-
suerat impendendū
ne desideriosa pigres sompnus e-
nutritū diutius et noctis vo-
luptatibz augmentata abortiuū
v^rututis parat quippe quia ad
thū honestate sepat i capiscat
Plus vigila semp ne sopno
dedita esto. Nam diutina

q^ues vicijs alimenta misceat
Secūdu autoris pceptū metad
plus vigila rē. Postq^{ue} autor
in p^rimo p^rmo pcepto pcepte
pcedenti metto pbiut rudme-
ta ad p^rimū riuulū et spem p^r
flumīs s^r iusticie spectancia
ac etiā inducencia quo ad diuinū
cultū ipi sumo omī rerū p^ria
p^rimpte ac deuote exhibendu.
Huc vero in p^rnti pcepto sub-
sequent p^rbet rudmeta nos
ad scdm paradisi flumiū s^r p^ru-
denaie scdm v^rutū intellectum
vel scdm aliū ad terai paradisi
flumiū s^r p^ranice inducencia
Et hoc ai dicit plus vigila
semp quai velit autor inuere
q^u postq^{ue} deus colendū et
venerandus papit dei cultu
ribus q^u vigiles sūt et solli-
ti exa-
tū torpore negligē-
cie ne segnaie veneret ai
pigra sit mortale p^rim pro-
auq^{ue} p^rim et scdm metri intel-
ligenaa et obseruancia est
scdm q^u prudentia et spūa-
lis vigilia idem sūt. Itaq^{ue} q^u
omīs oculus actu in formatū
non dormit sed vigilat. Quia
ergo prudentia sit v^rutū infor-
matma intellectu qui ē spū-
alis ac oadq^{ue} constat q^u ois
prudens vigilat. Rō ergo i
merito ista duo coniungit b^rutū
petri in sua p^rima Ep^rla c
in dicens. Estote prudentes
et vigilate. Sed nota q^u tū
homī genera consueuerunt
multū attente vigilare vis
p^rheaurary fluentes et pla-
ti p^rmo prudens thaurus

plet vigilare ad custodia sui
 thesauri inter alios autem thesau-
 ros magis preciosus thesaurus est
 gratia dei quia isto solo thesauro
 emitur regnum dei. Et apertius
 de hoc thesauro dicitur in ad cor
 13°. **P**er hunc thesaurum istum in
 vasis fictilibus quia ergo hunc
 thesaurum tam carum et tam preciosum
 et quia vas est tam fragile et
 tam periculosum. **P**robemus ergo
 plus vigilare et non sompno
 lenti esse ad custodia sed sol-
 licitam mentem thesauri ne nobis
 furetur. **S**atis enim quod lupus cot-
 tidie aut ovile plene ut perdet
 et mactet. **S**ic moraliter adu-
 sarius noster dyabolus autem quies
 quem deuoret quatinus querit
 quod domum cordis nostri perdat
 et a nobis thesauros gratie di-
 uine furetur tollat. **E**t propterea
 beatus petrus prima epistola sua c.
 5° monet vigilare dicens. So-
 bryi estote et vigilate quia
 aduersarius vester dyabolus oratur
 reus quem deuoret et. **E**t in
 iusto cor suum tradet ad vigi-
 landum diluados. **A**d hunc sensum
 facit optime quod legitur in
 quadam historia greca de quo-
 dam qui ambulans per quoddam
 desertum et dum inuenisset hircum
 nudum et dum hic nudus vi-
 disse illud statim fugam acci-
 pit. **E**t ille cepit post illum
 cursum facere videns se euadere
 non posse stetit et cum stetisset
 interrogauit eum insecutor quare
 fugiebat ab eo et ille talem
 finxit historiam. **F**ixit enim in
 suis partibus quendam regem fuisse

Turrim vnam plenam thesauro huius-
 tem in qua populus custodibus
 diligenter cum custodie faciebat
 que conditio talis erat ut
 quocumque austos vigilabat in-
 possibile erat fures et latrones
 arte quacumque ut eam intrinset
 etiam minimum lapidem de turri
 illa euellere nec persequeretur
 thesaurum illum furari aliquantulum
 posse. **S**ed quia custos dormie-
 bat statim fures intrare pote-
 rant et inde asportare thesau-
 rum pro sue voluntate arbi-
 trario quod cernebat rex custodi
 lapidem preciosum contulit qui
 talis erat virtus quod dum austos
 in manibus teneret impossibile
 erat cum dormire sed quocumque
 de manibus cecidisset statim
 dormire incipiebat et ut
 custodes magis essent inerti
 in posuit penam capitis si quis
 lapillum illum de manibus cadere
 permitteret et obdormuisset.
Quadam vice sui portans ad
 custodia illigatus et datus
 est michi lapillus ille et cum plu-
 ribus diebus turrem illam custo-
 dissem casu cecidi in lapillum
 et statim fures intrauerunt
 et thesaurum asportauerunt. **C**um
 autem euigilassem et thesaurum
 asportatum vidissem timebam
 regis potentiam in hunc desertum
 auferri cum te viderem cogitavi
 quod mister illius regis esses au-
 fugere cepi ne me comprehensum
 ante regem illum duces auus
 thesaurus mei negligentia aspor-
 tatus est. **E**t hoc non intel-
 ligens hunc historiam exponere.

ab eo suscitari cepit. Et ille hysto-
riam hanc exponere cepit in hac
modum. Rex ille et deus per quem
est rex regum et dominus dominorum
propter uel. Furor ista est homo
in quo posuit deus thaurum in
terris gratia et virtutis. Vigilans
diem hanc terram est intellectus ut
ratio. Et dum ratio vigilat in
possibile est furor. I. uia inire
di. terram hanc et thaurum di-
uine gratie furari posse. Sed
quia cito ratio dormire incipit
statim subintrat uicia et graves
atque vices. asportant et ideo
dominus amonet nos vigilare. Et
xxiii. Si sciret per famulum quod
hora fur veniret vigilaret
vigilaret et non sineret per fodi domum
suam. Pedit et nos lapillum
scilicet dominum christum qui nos persequatur
a sompno periti scilicet beneficii pa-
ssionis eius quod debemus somp-
nari et omni hora ad memoriam redu-
cere quia propter ille cui lapilla
ille ceciderit per peccatum oblivionis
et in gratitudinis non sepius
tale beneficium ad memoria redu-
cendo eterna morietur. Subiungit
videns ergo me sompno periti
in seculo dormitasse per gratiam
dei euigilans id est me ipsum
cognoscens times etiam regis
potencia et suam quam per peccatum
meruerat in hunc desertum ausu-
gi et penam agens eum dep-
tor ut in de peccatis meis venia
indulgere dignetur. hoc sine
dubio preceperit auctor in hys du-
obus metris plus vigila. Sed
prudens furor solet vigilare
ad in sistencia sui seruicij licet

etiam secundum apostolum liberi sumus
libertate qua liberati nos christus
tamen domino servire debemus. In
m. 1°. Seruite domino in timore
et timore. 1. Seruiamus illi in sti-
tute et iustitia coram ipso omnibus
diebus. In eis ergo omnes nos
qui esse debemus domini seruicio
inacipati plus vigilare quam
dormire debemus ad hoc ne per-
cati sompnus nos comprehen-
dat quia beatus ille fuit quem
cum venit dominus eum inuenit sic
facientem vel vigilantem. Et
xxiii. Et nota quod dicitur. Vig-
ilantem et non orantem quod facit
diuturna quies. I. ociositas que
secundum auctorem viciis alimenta
ministrat. Et primo vicio uici-
ae sue rapine sue furti quod
quia non lucrat. I. hanc tunc se
ingerit ad lucra illata. Sed
vicio luxurie ut patet de dadi
qui quia dum ebant bella domini
9 times fuit et tempe oculi
adulterum comisit. Sic. Salo.
quia dum occupatus fuit circa domini
fabricam non fuit inuatuatus
amor libidinoso sicut per peccatum
fuit et ociosus. Tercio in istis
alimta vicio loquatur. Unde
apostolus 1. ad Thymotheum. v. Adoleste-
tulas viduas deuota. Distant
etiam occurrere domos non solum
ociose sed vbose hoc est quod me-
dit auctor in secundo metro dum
dicit. Nam diuturna quies et
Tercio prudens plati et
mister solet vigilare ad
refulgencia sui misterij plati
ergo qui super alios seculares
in loco eminentia sunt positi sicut

lucerna sup tandelabru debent
 plus vigilare qm dormire ut
 omibz sint in exepu edificat
 toru ad hoc ut coram eis re
 fulgeat misteriu sicut de bro
 Regis qui vigilans interpretat
 Vigilans em est participiu
 significans continuu actu vi
 gilant em btiis Regis in
 studio sapie vixit vigilavit
 in obatio opacois sancte et
 vigilavit in officio prudencie
 sume vnde realit fuit de istis
 pastoribz qui custodiebant
 sup gregem suu luce ij. vii
 dia pt etiam talibz qui in ali
 oru misterio sut positi vigi
 late et estote prudentes vii
 aplus i ad thp in Turro
 vigila in omibz labora mi
 steriu tuu imple Sed nota
 talem dxam int vigilantem
 et dormientem quia dormies
 apprehendit aliqu multa sed
 solu fantastica vigilans solu
 apprehendit realia et vera
 Sic ergo ut possimq mudi
 alia fantastica casura reli
 quere et celestia vera me
 sura apprehendere debemq au
 toris pceptu obsuare nrmq
 totis viribz effectum mancipare
 du dicit plus vigila Pe
 materia vero huius pcepti
 metra lucus habet supra
 in xlviii pse pcepto cordis
 tis e dormi Et qd hic de
 fiat ibi suppletur Virtute pma
 2d Insuper virtutu hostiu
 mitat introie Quisqz exi
 mis moribz polleere conat
 ligare vetilabru tanta modernitate

refrenet Si quis em sensualit
 ppe ductu imperio oris iama
 oportune et importune adoe
 vni loquacitatis apeiat mor
 detractiois valuas Dissosi
 omis aditus contumeliarum
 iurgia put et disponit imm
 tetur ergo sapiens nature su
 guas in dustam que ligura
 in huano capite tpla clausu
 ra recludit labijs videlicet den
 tibus et palatu p hoc tmeris
 sapietem paucis contentari
 eloqis sup effluere quidem
 non e carere vicio Nam hec
 vialis pestilencia malicie in
 petu no poterit cohibere
 proxima ille deo 2c

Virtutem pnam puto co
 pestere liguram pnam
 ille deo qui sit rade tacere
 Terciu autoris pceptu metu
 virtutem pma Postq autor
 in precedenti pcepto pbuit re
 dimenta ad vnu riuuloru p
 fidi paradisi flumis sz prude
 ae inducencia Huc pber radi
 meta ad vnu aliu riuuloru
 teru paradisi flumis sz item
 perancia inducencia Et hic
 riuula sue spes modesta vo
 cat Et hec vntu valde
 viguit in antiquis Est autem
 modestia steda earu reru
 que agunt suo loco collocandis
 ut ait Pull ho i de officiis et
 e dicta a modo in quo n pla
 nec m qm expedit fiat huius
 partes ponit Macrobius ho po
 que sut vni Verecundia absti
 nencia castitas honestas mode
 ratio paratas sobetas et pudicia

Hec virtus si pudicitia docet
cauere indecentia in ligura et
si motu corporis habitu cultu
et in occupatione uel actu inde-
centia in verbo seu ligura et
risu et motu tangit. **S**eneca
in libro de quatuor virtutibus
dicens a verbis turpibus et in
displacitis abstinete quia licet
ea coram impudicitia mutentur
mones utiles magis quam face-
tos et affabiles amatores
potius quam abscondentes. **P**ro
inde **xxiii** **I**ndisciplinate lo-
que non assuescat os tuum. **E**st ei
in illa uirtute reprehensibilis
Est triplex risus si est immoderatus
si puerilis effusus si muliebris
ter factus. **P**rima motu uel caue-
da et nimia celeritas et nimia
tarditas. **S**ecunda si quatenus est
et animi tui et corporis motus
absentia ne indecori sint. **A**nte
dicens ergo auctor quod in deca-
toribus inter cetera requiritur
primus modestia quod sit absti-
nendo se a multiloquio. **E**t
licet rudimentum istud extendi
posset ad omnes actus qui per lig-
uram excedunt qui in eis ui-
cia ligure debeat euitari specia-
liter tamen intelligendi et ma-
xime in exortatione cultus. **D**um vi-
tandum et hoc et quod habet
ut vi ubi dicitur. **G**ratias autem
nolite multum loqui sicut et
ma putabant enim quod in multi-
loquio exaudiri debent. **P**rima
autem ligure refrenatio virtus
prima non quidem in ordine virtutum
sed in illorum ordine uiciorum que non
de facili reprimi possunt et per virtutis

vehementia eo quod difficile
est ipsam liguram reprimere et
hoc intendit auctor dum dicit
virtute primam. **P**rima quia prima
metri intelligentia atque ob-
seruatio est breuis. **S**icut quod triplex
prima ligura reprimi que summo
studio venit cohibenda ac
etiam penitus abstinenda. **P**rima
et adulatio qua blanditur in
prima. **S**ecunda detractio qua
mordetur in absentia. **T**ercia
diffusio qua seminantur
iurgia. **Q**uia iste triplex ligure
conueniunt ut dicitur et cohibere
de ac etiam abstinende. **P**rima
quia deapit. **S**ecunda in. **P**rima me-
us qui bene te dicit ipse te de-
cipit. **P**rima hanc adulatio-
nis ligura triplex gladius ab-
stusione reprimi. **P**rima est
ut quando ventus adulatio fiat
homo ad terram descendat
suam infirmitatem considerans.
Secunda ut talis diligenter
adulationem examinet ut re-
cūdie cum se cognouerit
puerilem reputari ab eo qui
ei lac adulatiois proimat. **M**axime
Socrates quidam adulatoris
dixit. **N**il proferas adulator
cum te intelligam. **T**ercius
ut homo tunc faciat adula-
ti ostendat. **P**rima **xxiv** **P**rima
qui libenter audit uerba men-
daci. **O**mnis infirmus et impios
De materia adulatiois lacius
tractatur. **S**uper in prima per hanc parte
Secunda **xxv** qui incipit. **S**educere
adulatio sed plene infirma in
parte metrica. **P**rima **xxvi**
Dum te aliquis laudat recedat

Secunda ligura detractōis cōhi
 benda ē et abstinenda quia m
 famat unde sapiēs amonet
 ne cum talibz sūmz assidui sū
 xxij. Ne forte assidue sua
 infatuata imperiū paratū
 et maluisse non nati sūnt
 hanc detractōis liguram nūll
 plex est gladius abstipōis
 primus gladius ē sēpture que
 detractōis deo et homibz oñ
 dit esse odiosam unde Eccl
 xxj. Susurro cōmignabit ai
 mam suam et in omibz odibi
 lem reddit. Apłus ad Ro. De
 tractores deo odibiles item
 quia maledicti eū ostendit
 et abhominabilem ita habet
 Eccl. xxvij. Susurro et bi
 liguris maledicti mltos tur
 bant pacē hñtes. I pñ xxvij.
 Abhominatō homi detractor. Itē
 quia sēptura ostendit qualiter
 dñs pmerit hoc pñm et hñ
 in maria sorore moysi que
 iusto dei iudicio fuit facta
 leprosa quia detrahit ei hñ
 hystoria mñ xij. Quidam
 gladius detractor ē coopaco
 detestabilis. Detractores em
 coopantur canibz dyaboli ei9
 gregem custodiētibz nō em
 pñmittunt inde auferri vñā
 oueam qñ latent auferē
 tem et derideant vel alit
 canes isti nō solū comedut
 carnes s; etiā ossa rodut
 qz nō solū carnalibz det
 hñt homibz vñ et et spū
 alibz in hoc assilantur. Tū
 rabido qui qñ hñ vñem sub
 ligura clamat cont solum

luna et stellas ita detractor ad
 vñe detractōis clamat cont
 solum id ē contra vñosū et
 contra quoslibz item detrac
 tor dicitur porco similis. Por
 cus em si ex vñā parte floēs
 videret et ex alia sterora pñs
 ad sterora tūret qñ ad flo
 res. Sic detractor si de aliq
 bono et vñoso aliqua mala
 et rephensibilia audit et nō
 ea que imitacōe sūt digna
 item detractor sūlis ē s; pñti
 i. pñter mltas rades s; pñti
 assimilatur. Serpens em ē aial
 pñciosum in plenā mordet
 tortuo mordit tram comedut
 Sic detractor pñtor ē alios
 dñm mordet recto qui dñm pñ
 pñtes adiuuare se pñat nec
 detrahit nisi ubi de plenā
 confidit. Et sicut s; pñs ad lñs
 vñis et tumultibz homi detrac
 Sic detractor timet cū vider
 vñm cū au detrahit. Tor
 tuose etiam mordit dum ma
 pit a laude eius au mlt det
 hñ. Tēde addit. Tēde q
 ē quāto attenuata uel sed
 que ē quāto attēnt aduer
 satia. Rectitudine etiā mten
 cōmē pñat dicens se nō dñe
 aīmo detrahendi. Et ut fides
 ei magis adhibeat dicit se
 multum amare eū au detrahit
 Terram et velut s; pñs co
 medut quia quid tēndit et
 mñm in homi hoc vexat
 in ore. De hñs s; pñtibz s; bñt
 Deut. xxxij. Dentēs bestiaz
 i mittam in eos et fere vñ
 Ecce ego i mittā i vos serpentes

pessimos quibus non est incantatio
 quia homines assueti detractoribus
 vix corriguntur. **Item** xxviii. hō
 assuetus verbis imperii omnibus
 diaboli vite sue non erudietur. **Item**
 detractor est filius illi bestie de qua
 legitur. **Item** tunc que filius est
 erat vrsus et habebat tres ordi-
 nes denarii vrsus et si homi-
 filius sit tamen non est homo. Sic
 detractor non est homo dicendus
 cum humano sanguine partatur. **Item**
 tribus ordinibus denarii signantur
 tres modi detrahendi quibus de-
 tractor inceptus in eo est sui primi
 lacerat et confundit aut omnia a
 porta bona dimittit aut oculum
 ta denegat aut falsa emina im-
 ponit. Detractores quatuor ad hoc
 figurati sunt per quoniam qui rasi
 media partem barbe micans dā
 et decurtat vestes usque ad nates
 habet. **Item** hysto. si. Reg. x. Barba
 dimidia radit detractor micans
 1. seruus veri dauid sit. x. dū me
 dui opus ab eis gesti aufert.
 Dicit enim quod bona faciunt si inten-
 tione corrupta decurtat. eam
 vestes usque ad nates quia si quod
 in eis est pudibundum detegit.
Item tertia ligura si dissensionis
 cohibenda est et abscidenda quod
 conturbat. **Item** viii. **Item** Calip-
 ma conturbat sapientem hoc
 viciū papue est abscidendum quod
 inter cetera vicia istud est
 maxime deo odiosum. **Item** pū
 vi. **Item** sex sunt que odit deus et
 septimum detestat. aia illius oculos
 sublimes et et miratur vii. **Item** loco
 qui seminat in seorsum discordiam

Forno enim vobis quod dicitur qui seminat
 discordiam quoniam enim nascitur
 tanta discordia ex qua destituitur
 vna tota prima. **Item** unde mag-
 ne malicie est semen tale sem-
 nare cum ex vno grano illius messi-
 m infinita mala congerat. **Item** ideo
 merito reprobatur talis fructus
 maledictus quia suspirio in ipso
 maledicebat. **Item** hoc nau-
 dyali malicia ostendit. **Item** in-
 dit et quibus opus sit dyu-
 bolici tamen quod per se facere
 non potest. quoniam facit plurima
 prauorum. **Item** ideo quod sepe inuicem
 separe facit. **Item** xxviii. lig-
 ra tertia mulieris vicitas
 decet et peruat eas laboribus
 suis hoc per quoddam eximium non
 dignum comparatur. **Item** legitur dyala
 per xxx annos et plus duos
 coniugatos temptat et cum perua-
 lere non posset ut saltem sel-
 discordarent nec verbo nec
 etiam voluntate mala trissi-
 gurat se in forma inuicem
 inuicem mestice pretendens
 et subarbore in via sedent
 per quam quedam vetula lotens
 erat in ista habebat enim bar-
 sam pecunie plenam. **Item** inuicem
 vetula iniret ac ab eo quod
 que esset causa mestice dicit
 et promittit se daturum bene si
 illam si iuraret quod cum peruib
 inuicem. **Item** inuicem ergo iurasset
 vetula se dixit esse donone
 qui timeret quod peruib eo
 quod per xxx annos laborans con-
 tales coniugatos non poterat
 eos vel facere pecunie vel
 in aliquo discordie data ei
 pecunia recessit. **Item** vetula autem

quandam iuuenula assumpsit
in domū suam et p̄gens ad
mulierem dixit ei quā com
paciens q̄ vñr suus illagatus
amore aūgdā iuuenile erat
et cū ea adulterū cōmiserat se
videntē in domo sua p̄deo q̄
ob hoc tūcā p̄miserat puelle
de quocūq̄ p̄amo vellet et ip̄a
ad statōnem vñr sui nā merca
tor erat vñre debebat p̄a
mū emptura. Cum autē rñ
deret mulier illa q̄ hoc m̄q̄
credet quia vñr suus p̄bus
honestus esset aut vetula nō
acedatis nisi et signa videret
Item eadem vetula iuit ad p̄r
et dixit q̄ talis clericus eccl̄ie
amabat vxorem suam et cū
ea in eccl̄ia turpe habuerat
colloquiū. ip̄a audiēte dū esset
retro colūpnā eccl̄ie in orōe
p̄posueratq̄ cum dicto clerico
furtim recedere cum bonis suis
Cum autē yte diceret se ista nullo
mō credere aut vetula non
credatis nisi tali hora et in ta
li loco eos videritis colloq̄s
tūc vetula recessit et misit
iuuenulam ut p̄amū emeret
ad vñr p̄dicti statōnem qd̄
ad vertens vxor suspitata
q̄ vñr vetule possent eē vñr
et de sero p̄sthaa comedere
nequibat quod adūcens vñr
mirabat̄ et suspicabat̄ aq̄
esse in causa p̄stante aut
vetula m̄l̄ colloquiū habuit
cum clerico habuit vñr suo
aduertere h̄is pactis acce
ssit vetula ad mulierē. P̄na
certa s̄s q̄ vñr vest' peccatum

iam petrauit qd̄ satis ext̄sta
quā vobis ostendit potuist̄
aduertere atq̄ amiserat eū nisi
ato occurrat̄ et ad q̄rēt quō
occurrere posset aut vetula
vñr vñr m̄cipiēti dormie tres
pilos cū rasorio de cuius barba
amputauerat eosq̄ cōmē cō
bustos cōmestos ei dederis
iuuenulam exosam habebit et
te magis diliget q̄ p̄us tū
autem septi nocte ea p̄misi
ssit facturam dixit vetula
vñr q̄ vxor sua de consilio
clerici nocte septi cū iugulade
vellet si eū mebrare valēt
sed cauens sibi ammo abo
et potu ac sompno et fingēs
se fortiter dormire et ad senti
ret q̄ vxor sua gutturi suo
rasoriū appōnēt manū eius
capiens famliā excitaret
ignemq̄ iuberet accendi ut
omēs p̄dicōnem viderent
Cum autē ille omnia que doct̄
erat cū vetula fecisset imae
suos amicos et vxores ac et
sacerdotem conuocauit ip̄amq̄
de p̄dicōne accusat atq̄ cō vñr
tens rasoriū ostendit. Cum
autem vxor p̄vcaudia tace
ret vocauit eam sacerdos
ab ea q̄sunt veritatem simli
ter vocat et vñr. Et p̄t̄ea
vocata vetula compulsā
dicere veritatem p̄ p̄dictū
p̄s q̄ magna est pestis
ligue male nisi sceno rādis
tempet. Sequit̄ vñr s̄s
p̄x̄m̄q̄ ille deo rē. Nota p̄m
canones tacere caput q̄nq̄ mo
dis aliqui caput tacere id est

impunitatem p'mitte ut xliij d
 c. i. Aliqn sumit p' occide' xliij d
 Ephesys Aliqn p' g'sentie l'ij
 d. Si filius Aliqn accipit tace
 i. votu facere xvij d. Dracon
 Aliqn p' offerre ut xx q. ij. c. i
 p' cuius etiā metū intelligētiā ē
 breuit' s'cordi q' p' moderatam
 taciturnitatem multa bona p'
 uenit et multa euitant ma
 la p' que bona p'xim deo effi
 ciunt ut autor n'r dicit quod
 t'pl'r combat' p'mo p' suarū
 s'pturarū exuditionem p' dō p'
 sacerdotū canonū traditōnem p' dō
 p' sanctorū patrum exempli
 ficationem De p'mo Salomō
 p'u xviij Am ē gubernāde l'ing
 uam p'u x. Qui moderat' z
 labia sua prudentissimū est
 Et etiā iij. Temp' loquendi z
 temp' tace'ndi quia qui sit in
 cōe et p'dm rācōnem tacere
 et loqui ille p'ximū ē deo id ē
 uiuere et d'lectū quod d'ndit
 in t'bus et q'ntū ad eius sapiē
 tiam regit et omibz imp'at
 cognoscat oīa temp'a omi ne
 gōcio optima ita tale t'pus ta
 cendi cognoscat Quātū ē ad
 potētiā quia sicut de' p' sua
 potētiā omnia regit et omibz
 imp'at ita iste regit l'ingua
 et imp'at sibi solo m'itu uocis et
 teras q'ntū ad eius demētiā
 et pietatem quia sicut de' p' per
 suam demētiā nemī nocet in
 iustā ita ille p' rācōnem tacens
 nemī nocet i iuste Et breu
 ter dicē possum q' taciturnitas
 rācōnabilis ē omne malicie ex
 tinctio p' dō xviij Qui od' loq'

atatem extinguit maliciā
 Et nota sicut uiciosū ē semp
 loqui sic semp tacere unde
 ysa. Seruanda ē l'ingua nō
 in solubilit' liganda Taciturnitas
 autem rephendenda ē p'apue
 in p'latibz quia illis tacere mores
 ē qui docere debent populu
 unde Ezech xxxv s'cribitur
 Si speculator uidet gladiū ve
 mētem et nō insonnerit buci
 na p'plus q' se nō custodierit
 veneritq' gladius et tulerit
 aīam ille in iniquitate sua cap
 tus ē sanguinem aut ei' d'māu
 speculatoris requiram Et apls
 p' dō xv. Mundus ego sum a
 sanguine d'm nō em subterfugi
 quo m'i amittāre omē consi
 liū dei in uobis vbi imit'
 p'plus q' reus sanguis om' est
 p' eis nō amittāset vñ f'm
 iij. Non retineas vñ in t'pe
 salutis De p'dō disponunt
 canoēs q' rector discretus
 esse debet in plenao cautus
 in verbo ne aut tacenda p'
 ferat aut dicenda retineat
 Nam sicut in cauta locū in
 errorem detrahut ita in di
 scretu plenāu eos qui exudie
 poterant in errorem delinip
 Sape namq' rātores imp'udi
 hūanā d'mittē grāaā form
 dantes loqui libere rēta p'time
 stant Et iuxta ueritatē vocē
 ioh x. Requaq' iam gregis
 custodie pastoz studio sed mer
 cenarioz vice deseruiūt qui ad
 nemēte lupo fugiūt Du se p'ab
 plenao abscondunt igit' zc
 hnt' rā Ensuphe in canoē

Si rector solus d. Et ibi de ma-
teria taciturnitatis habet. ple-
nissime quod ad pns ob mto g-
aa breuitatis. De tercio qda-
taciturnitas a sanctis pibz mlti-
qmendat. pmo quia spualem
fortitudina facit unde vsa. xxx
In silencio et spe erit fortitudo
pra vn abbas pastor omnia
bor qui querit tibi ex taciturni-
tate supabit. Secdo taciturnitas
vtrinqz pacem tribuit vsa. xx
xj. Erat opus iusticie pax
et cultz p iustie silentiu unde
quidam phus nomine taysso
secessit in desertu ut liberius
meditaretur contemplationibz pacaret
quem ai quidam semel pteri-
ens inuenisset et vidisset
videntem dicit ei qre videt
qui solus erat. Qui rndit ido
video quia solus su et omnia cau-
sa tunc que ex homi com-
sacoe accidit in ablata. Et
postea subdit. Magis melius
ocato sum q cu solus su
Terzio disticta taciturnitas
omibz mali euitacio unde in
vitali patre legitur. Et ai ar-
semus de pallacio descendet
ut monachz fiet roga dnm
dicens. Dirige me dne ad
salutem. Vox quedam dixit
ei. Resem fuge tace et quiesce
hec sut radices no peccandi
Id idem facit De quoda ab-
bate. Exfor. Qui fratribus
dixit credite q xxx ann st
q no precor dnm p pto
sed orans dnm duo. Dne p-
tege me a lingua mea. Et
vsqz nuc p singulos dies cor

uus p ipam et delinquo. Alia
multa exempla sup ista mate-
ria addua possent que p m-
ob mto breuitatis amore qd
ad quemlibz expediat auctoris
suare pceptu maxie couent
regie maiestati scdm quod mfor-
ma. Arist. Alex. dnm m secretis
li. i. c. x. dices. Alex. mul-
ta querit regie maiestati et
qm piosum ac etiam honori-
fici m rege. Et abstinere a mul-
tiloquio si necessitas id expo-
sit. Melius. En ut aures
homi stabunde sint ad deum lo-
qualam q suis affatibz satu-
rentur qui saturitas aurium fa-
stidiu parit nec tuc ita libent-
videtur a subditis. Et hoc
quod intendit auctor. Du dicit
proxima ille deo p pmissor
intelligentia magis m spe-
ciali est de tali qstoe querend
videlicet qd sit magis p-
an p-ctm locutionis an p-ctm
taciturnitatis. Et pmo videtur
q sit magis p-ctm in locutione
qm in silentio sive in taciturni-
tate. Et hoc p vni Seneca
Dyogenes interrogat quare
inter malos taceret. Respondit
plus expedit sapientem tacere
qm loqui. Rom. An multos
loquendo paucos tacendo tau-
uentos. Ergo in pluribz est
p-ctm locutionis q taciturnitatis
Quid em aliud. Et dnm
m si p mdiscrecionem pmo se-
dua. Posterea p-ctm scribit
lingua vna ignis iniquitatis
et vniuersas. Item p. v. in m-
tiloquio p-ctm non de erit de

silentio siue taciturnitate n^o tale
 dicitur ergo maior malum est
 malum locutionis quam taciturnitas
 Cont^{ra} maior est bonum locutionis
 quam sit bonum silentii quia tacendo
 sibi pdest loquendo e sibi utilis
 et alijs ergo ptem qd opponit^{ur}
 locutioni maior e qm ptem quod
 opponitur silentio Sed ptem ta
 citurnitatis opponitur v^oti locu
 tionis ptem vero locutionis opponitur
 silentio bono ergo maior e ptem
 taciturnitatis qm locutionis Item
 magis videtur esse debere pcep
 tum de tacendo qm de loquendo
 unde sup id ps^o ut no delinquat
 in lingua **Bl^o** Non frustra e
 lingua in humido quia de facili
 labitur et sup id **Naq^{ue}** in lingua
 ignis e et **Item** nec sit impu
 ritate ptem lingue etia a p^ostis
 non quibus debet appetere
 magistrum pceptum autem ad
 hoc datum e ut cohibeat se ho
 a delicto no aut ita p^oms est
 homo ad ptem taciturnit^{is} ergo
 magis Pandu e pceptu de ta
 cendo qm pceptu de loquendo
 pceptu aut de tacendo cohibe
 debet a vicio locutionis pceptu
 vero locutionis a vicio taciturni
 tatis Soluas dicendu e q
 maior dicitur ptem p^o vel q
 in plurib^{us} p^oat^{ur} et p^o hoc
 maior dicitur esse ptem locutionis
 qm taciturnitatis vel maior d^{icitur}
 ptem qz occasio ul causa e
 maioris dapni Sed hoc ptem
 taciturnitatis est maior quia p^o id
 subtrahit^{ur} locutio que e maior
 utilitate silentii Ad oppositu
 autem dicendu e q p^oma

ratio sumit^{ur} ex comp^oacoe p^om
 pluralitatem Delicti similiter
 et p^oda ad illud v^o quod q^o
 ut^{ur} quae e magis ptem de
 locutione qm de silentio dicendu
 e q locutio plurib^{us} modis sp
 rationem bonitatis quo ad se et
 quo ad p^oxim pceptu autem
 silentii h^o bonu quo ad se tantu
 pcepta autem affirmatiua alijs
 se habent qm negatiua Negatiua
 em sut ad cohibendu a malo
 affirmatiua v^o ad p^oficiendu
 in bono quia ergo cu p^ofiat
 magis p^ofiat loquendo qm tace
 do non e magis pceptu sa
 cie scriptura de bonitate locu
 tionis qm de bonitate silentii
 tum tame in plurib^{us} possit ee
 bona taciturnitas s^{ed} multipli
 cius possit esse bona locutio
 Et hoc e ergo qd intendit
 autor d^{icitur} **Pro**mg ille deo r^o **De**
 vicio lingue quo sut et q^ota
 mala a lingua mala p^oueunt
 requere **Supra** in p^oro p^ose
 pcepto **Ma**ledici ne esto^{is} i
 bi de matia plenissime et
 quod hic defiat supplet^{ur} ibi
 dem **Spne** repugnando r^o
Item d^{icitur} tante rationis iudicio
 sententia veritate acceptis sue
 fuit virtut^{is} laudatoria sue
 ems in v^octina Si hanc ad
 aures publicae imitatiois te
 contigerit p^omulgasse stabili
 fundameto veritate in nexu
 ab hoc tramite nulla contrieta
 tis opinione distedas ne vi
 tatis macula deturpatu pueri
 litatis t^o cimen nigeras dum aff
 mando et negando contraria

potest in esse. Conueniet nulli re-
 perire repugnando tibi
 tu contrarius esse. Con-
 ueniet nulli qui seculum desiderat
 ipse. Quattuor autem precepta
 metricum propter quod autor in precepto
 precepto posuit rudimenta ad
 terram uultu sed spei mode-
 stie tergi paradisi flumens sed
 temperantia inducenda per qua
 uirtutem edocet homo qui
 agribus nec plus nec minus
 fiat quam expedit. Rursum uero
 sub precepto in precepto precepto precepto
 rudimenta inducenda ad preceptum
 paradisi flumens sed fortitudinis
 habito respectu ad temperantiam
 ferendas vel ad continentiam quod
 est spes temperantie. Item precepto
 hito respectu ad hoc quod homo
 est fortis contra passiones et
 non cedit passioni sed rationi
 vel tercio ad rationem que est
 quarta spes temperantie hito
 respectu ad discretionem qua
 ille discretus est cuius discretio
 imperat voluntati hoc autem
 plene preceptum plus in politia
 dicitur. Quia qui iubet intel-
 lectu principum iubet principia
 pari deum et leges qui autem
 apponit hoc est homines hoc est appe-
 titu apponit et bestia. Nam
 cum concupiscentia super rationem
 et intellectum principatum habent
 optimas quidem vires intemunt
 Et idem. Et si in unoquoque
 bene utitur qui contra
 singula habet virtutem. Unde hinc
 nihil bestialia homine rationis
 habere et ratione non utente
 attendens ex eo autor quod in cultu

ribus sum et veri dei necessa-
 rio expedit ad hoc ut diuini
 cultu possit prompte et libere
 exhibere uel ex opere repugn-
 antiam et contrarietatem quod
 est in carne et spiritu penitus
 sedare quia caro semper rebelat
 spiritu et econtra semper apostolum
 ad Galatas 5. et per talem
 pugnantiam mens hominis im-
 peditur quod non possit libere et
 prompte cultu diuino intendere
 quod propter dominum rationis et
 spiritus super carnem sedatur per
 to autem hoc rudimentum quod
 preceptum complectitur nobis preceptum
 obsequandum. Propter quod ne re-
 pugando re. Namque preceptum
 intelligentia de obseruantia
 est breuiter sciendum quod ad hoc ut
 talis tollatur repugnancia et
 mens et spiritus cum ipsa carne
 tranquilletur expedit quod inter
 utrumque duplex pax habeatur
 et per consequens duplex unitas.
 Notandum uero est quod duplex unitas
 reperitur sed politica et cono-
 mica et monastica. Et super preceptum
 fundatur pax universalis et
 hoc est quod quilibet pax ad suum
 quod quilibet hominis ad suam
 ciuitatem vel regnum et hoc
 est unitas politica. Sunt tam-
 quidam qui ad suam ciuitatem
 vel regnum inquit habent pacem
 sed quoniam pugna per talia
 conqueri possit sua ciuitas uel
 regnum. Dicens id quod inter filios
 matris mee pugnauerunt contra
 me. In pugna autem quidam sunt
 uoluerunt quidam occiderunt
 illi suam ciuitatem uel regnum

voluerant qui bonas leges bona
statuta bonas consuetudines
obseruantes non seruat ymo qd
deterius & bonas emouent p
uas introducit que sunt bonoz
more corruptiue. Unde dicit
Canon viij. d. q. mala consuetu
do no in q. p. p. n. i. a. s. a. corru
pta vitanda & unde de conden
tibus leges inquit dicit ysa
x. & qui condit leges in q. s.
re leges inque specialit. sunt
ille que sunt contra libertatem
ecclesie. Et tales sic condentes
at etia obpuantes sunt ipso facto
excommunicati. Et no solu con
dentes vni et notari quita
lia statuta seu consuetudines
in publicam forma redegerint
inducta. Sili mo sunt ipso facto
excommunicati hec notanter p
bant p. deare nouit et ca.
Brauen De sen exco. extra.
Illi aut suam ciuitatem uel r
gum occidunt qui comitatu
bonu ut statu p. p. r. como
du deperuauit uel putunt
certe talibz in q. e. pax m. s. for
te illa que fuit regi ioram.
Est ne pax iehu. dicit iora
quarti Regu. x. Indit iehu ad
Regem ioram. Quid pax ad
huc formaco. perabel m. eis
tue et beneficia eius multa
vigent et dicit in hystoria
q. iehu passit regem ioram
et egressa & sagitta p. cor ei
morale p. formaco. nes m. sac
sp. h. u. a. semp intelligunt. h. i. s.
g. c. s. s. o. n. e. s. maxime que sunt
contra fidem et bonos. et ideo
timendi & talibus ultio. s. diuine

sagitta p. corda eorum aliqui ex
dicit. Unde p. u. xij. Qui
timet preceptu in pace v. s. b. i. t.
Secda vntas est economica. **E**
sup yta fundat. pax familia
ris. Et est vniuersa q. p. x. m.
uel viciu uel fratris ad suu
proximu viciu uel fr. m. nam
pacem pleriq. tollit susurro
nes biligmes detractores sugil
latores mordetes et comedens
f. a. x. x. v. i. j. o. Susurro biligmi
maledicta multos em turbant
pacem hntes. Et ap. l. u. s. ad
pall. v. dicit q. p. m. uicem
morderitis et comederitis vi
dete ne ab invicem consuam
istis etia no p. pax m. s. yta
de qua sp. h. u. & p. v. i. d. i. c. e. s.
pax pax et non est pax si
mulant em pacem ore et gla
dia portant ody in corde
p. i. m. pax erit vobis et ecce
gladius puenit usq. ad aiam
dicetes pax pax et non est
pax. De hac tangat. supra m.
septimo p. s. p. c. e. p. t. o. Saluta
libenter. Tercia vntas dicit
m. s. t. i. c. a. et sup yta fundatur
p. s. o. n. a. l. i. s. pax et est pax sp. u. s.
aduersus carnem. Et p. m. o. de
repugnancia que fit m. t. a. r.
nem et sp. m. d. i. c. e. n. d. q. u. a. p.
repugnancia talen ut supra
habitu est mens humana
impedit. q. no p. t. ita libere
ac etiam p. m. p. t. e. t. u. l. t. u. i. d. i. u. i. o.
intendere et ideo sedanda. &
p. d. o. m. i. n. i. m. o. i. s. q. d. p. t. p. t. q. u.
sp. u. s. p. d. n. a. t. t. a. r. m. et carco
sp. i. t. u. a. u. p. o. i. l. i. a. t. Ihu si aio
sp. i. t. u. p. d. n. a. r. e. t. d. i. l. i. n. g. a. d. i. s.

totalit' impediret. De tali re
pugnancia conqueratur. **A**plius
ad p. xij. d. video alia legem
in membris meis repugnari
tem legi mentis mee et capti
uantem me in lege peccati. Et
sequitur non quod volo bonum
hoc facio sed quod volo malum
hoc ago. hoc totum attingit propter
repugnanciam carnis et spiritus.
Aualit' autem pax ista ro
boretur certe cum in carne vin
ta spiritus rationis in viro vir
tutoso ab alio spiritu coadiuvatur.
Et sic in carne unita duplex
efficitur spiritus propterea in eius
figura helias ad helyzeum
clamabat ad helyam. Pro ut
fiat spiritus tuus duplex in me.
Et hoc modo caro unita et
pax ista personalis oritur. Ta
lis autem pax non est in impiis
sicut in ysa. xlvij. d. **Q**uia
vere xon. scriptum est. Non est
pax vniuersae carni et ei qui
totus est caro iuxta consilium
apli ad Eph. iij. Sumus
solliciti suare unitatem spiritus
in vinculo pacis quia sicut ipse
idem ad Gall. dicit. Fructus
spiritus est caritas gaudium pax
et. Nota quod sex sunt cause
propter quas inter homines pax
esse minime potest que notantur
in c. ad aplice in glo. pacem
et ibi vide de sen et re. uidi
li. vi. Et hoc sine dubio in
tendit auctor dum dicit. Spne
repugnando quia si ille magis
est unitas et complexiois y
demptitas et vnus intellectus
et voluntas vna et eadem

non conuenit sibi ipsi multo magis
cum alio concordabit a quo
dignitas in complexione et
intellectu et voluntate. Et hoc
est quod dicit. **B**eneta quod argu
mentum bene compositum mentis
est posse consistere et secum morari.
In p. xij. d. intelligencia magis
in p. xij. d. De tali questione
querendum videlicet vtrum ratio
peccet si non reprimat motus
quia aut tenetur reprimere aut
non. Si tenetur ergo peccat
mortalit' ex obmissioe. **E**rgo
non reprimet. **Q**ui autem tene
atur videtur ex hoc quod preceptum
est ei in **E**ccl. xviij. Ne
eat p. concupiscas ergo tenetur
reprimere. Item si superior pars ra
tionis non reprimeret delecta
tiones inferiores partis pecca
ret mortalit' sicut fuit in p.
m. parentibus ex eo quod non
cohibuit. **Q**uia sic est autem
in interiori homine sicut in ex
teriori sicut dicit **A**ug. m. li.
de veritate. Ergo cum superior pars
teneat locum vni inferioris lo
cum mulieris superior tenetur
cohibere delectationes sensua
litatis. **Q**uando enim secundum **A**ug.
tenet locum vni sensualitatis
locum mulieris. **C**ontra dicit
Aug. li. de i. m. loquens
de inferiori parte rationis. Si
inferior pars rationis consensit
ita ut sola cogitatio delecta
tionis sine voluntate perficiendi
teneatur bene dum mulier sola
mandauit et est veniale peccatum
ergo non tenetur pars inferior
rationis reprimere motus sensuali

Solutio dicendum quod ratio non tenetur repugnare primos motus moralium partium sed ne surgant sed ne producantur ad consensum superioris partis et hoc quod tenetur ratio consentire secundum superiorem partem vel etiam secundum inferiorem cum iam venit ad iudicium ipsius diffinitum ad oblationem autem in contrarium dicendum quod illud quod dicitur in ethicis quod ratio non tenetur nec potest conari hoc intelligitur de via sensus in actu mortalis parti et nulla ratione precedente ad secundum quod non est sic in communi superioris partis rationis ad inferiorem. Et in communi inferioris ad sensualem rationem nam inferior pars rationis est ita ordinata ad superiorem quod subiecta sit ei vel esse debeat sensualitas vero ex parte sua ordinata ut repugnet. Et ideo licet teneatur ratio superior ad cohibendum delictiones illicitas inferioris parti modo tenetur ad cohibendum delictiones illicitas sensualitatis inferioris enim pars rationis uno subiecta est superiori et alio modo non sic hoc autem est subiecta quia dicitur quod non potest consentire inferiori ad perficiendum partem sine superiori. In hoc autem non est subiecta quia declinari potest ipsi sensualitati sine consensu superioris rationis propter insepabilem et ius motionum inter inferiorem partem rationis que est ad modum mulieris et superiores que est ad modum viri. Non autem est motus inter rationem et sensualitatem. De hac materia

vide infra §. Sed pensandum quod per paleam habetur vii. d. et huius palee mens habetur de pe. d. ii. Sicut tribus secundum quod sensualitas tenet locum spiritus sancti licet teneatur superior pars rationis cohibere inferiorem. Inferior tamen non tenetur omnino cohibere sensualitatem. Si quis vero bene ponderabit rationes ante dictas clare percipere poterit que fuerit auctoris intentio circa predicta notandum vero est circa predicta quod ad reprehendendum seu reprehendum utique hominis motus inferioris morales conditiones et considerationes multum valere debent primo namque quo ad motum interioris hominis sic anime multum valere debet sui inferioris corporis utilitatem consideratio cum enim anima quicquid propter suam excellentem naturam suo intellectu moueat super se et eam penetrat et etiam ordines angelorum transcendat quod tunc fit cum pervenit ad notitiam et cognitionem unius veri et summi dei et ex tali excellenti speculatione se in arrogantiam et superbiam erigit tunc ut est dictum statim talem motum reprimere debet considerando exterioris hominis scilicet corporis utilitatem et ex tali consideratione sue excellentie reprimet motum et inclinabit se et tunc humiliabitur. Et hoc est quod Gregorius in moralibus dicit. Superbi homo cum se terram non cogitat homo humiliatur tunc autem se terram cogitat ac meminit. Sic etiam cum exterior homo scilicet corpus

ad opera vilia s; sensualia ma
 ori se inclinat illico erige se s;
 considerando aie sue piositatem
 et excellencia et tunc verebitur
 opa vilia et turpia ex cere qd
 talem considerationem induat
 bñs **In d.** **Q** aia ad ymagines
 dei creata dei similitudine deo
 ta concius ptozu et cohes an
 geloz erubescit porana cont
 visse similitudinem qd hunc se
 su optime face pt ac etia
 inducere debet infra scripta nota
 bilis Romanoz historia que e
 talis q; quidam impator senex
 habens uxorem iuuenem et
 pulora valde que male egit cu
 coo suo et ex eo genuit filiu
 valde elegantem et pulcru
 quem credens impator suu
 fore filiu tndam pñs tradidit
 mstruendu vixit puer et pu
 tatusq; p mortuus s; et puer
 in impatore coronatus s; pñs
 qui pueri origine et cogni
 tionem ab infancia cognosce
 bat videns se morti appropinq
 pueru secreta ad se vocare p
 cepit au dixit fili mi volo
 te scire origine tuaz q; ex par
 te matris tu es nobilissimq;
 et de nobili stirpe pgenitus
 ex parte vò patris tu es de
 vilissimo genere pceatus
 quia filius coa impatoris fuisti
 Et ideo cognosceris q; pleriq;
 sanguis sanguinis nobilis ad s;
 meis tue ad opa alta te et
 ad sublimia in supbia et arro
 gancia eleuat adeo ut barones
 et alios quosdamq; vilipendis
 et despicis ppter quod te paru

deligit ymo potius mortem tua
 et destructionem parant Et
 ex alia parte sanguis ignobilis
 patris tui ad opa vilia s; i mu
 diae gule et ludis in honore
 induat et ex hys at tuis **Pa**
 romib; despicere et sic tam
 ex vno qm ex alio statum tuu
 perdere valeres **P** tanto adh
 ut tuu no p das impu ante
 meu decessu aia hoc bonam
 tibi volo relinqre doctna vide
 q; decetero mñq; mñ veste by
 parata induaris ita ut vna
 illiq; vestis pars nobilissim sit
 pam alia vero pars pamm sit
 vilissim unde quociescuq; mñ
 naueis ad opa vilia respice
 debes nobilissim pamm parte
 s; meis tue considerando ori
 gmem et econuso et motu tu
 aini mordinatu p modu huc
 resceabis et sic te in statu lon
 geuo felicit resceabis **Q** ora
 liter si quis oculo pspiciat bene
 hunc considerauerit historia
 paul dubio replet q; omis talis
 condicoms existima quia ex par
 te aine nobilem texoma ori
 gmem quia filius sancte tmtat
 et ad eius similitudine creati
 sumq; **Q** aia mñq; hominem
 ad ymagme et similitudine mñ
 gen p^o **Q** ex parte vò patris filii
 filii sumq; vilissim pamm talis
 luti unde gen p^o **Q** Rat dei homi
 nem de limo terre re **Q** do ho
 qui tali bipartita veste s; induta
 s; de nobilissimo panno s; quo
 ad aiam et de vilissimo quo
 ad corpus ex cogitare debz qm

nobilis quo ad animam et non nichil
nabit ad vilis et quoniam vilis quo
ad corpus et sic se non eriget
quo ad vanam gloriam vel superbiam
quia tenet secundum. Item homo quo
ad materiam corpulentia nullam
debet habere superbiendi causam immo
se potius humiliandi. Quia si reco-
lit immordia si attendit media si
remoretur novissima. Hec pu-
dorem inducit. Ista dolore inge-
rit. Ista metum illa metu gaudet.
Fugita ergo o homo unde ve-
nis et exubeste ubi es et inge-
miste quo peris et pertimesce.
Datu enim est tibi cum merore
nasti cum labore vive cum dolo-
re mori. Septem magis idem sunt
sunt de essentia hominis que si
homo consideraret metum non
peccaret. scilicet opatio turpis ma-
teria vilis. Exultatio flebilis mors
tristabilis et dissolutio misera-
bilis et dampno detestabilis.
Si vitam humane fragilitatis
iudicium has ignorantie tenebras
expulset et perit reatu ignem
ad aliam culpam iudicia frequenter
se transferat eo magis confu-
sione affertur iudicium quo sor-
didat vitia viciis mordaci ligura
aliorum vitia reprehendit sicut
nempe ille qui axomatibus
indiget quo ad redolentiam mi-
serare satragit. Sic illi viciis
care conuenit qui alios intet-
facit virtuosos. Attento etiam quod hu-
ne fragilitatis labilitate pensa-
ta ille tyrannizat in moribus qui
in mortalibus filiis adam quoniam
perfectiorem inquirat. Cum scriptum
sit. Eum fuerit et non sunt stabiles

et in angelis suis repperit puritatem
Quis igitur nisi mentis motus
maiora angelis in hominibus privilegia
stabiluit. Cum culpas re-
Si vitam inspicias homi-
ni demum mores. Cum
culpas alios nemo nisi. Cuius vult
Auctoris preceptum metum quoniam
postquam auctor in precedenti precepto
probat rudimenta inducenda ad
terram paradisi flumina. Id est ad tres
virtutes cardinales. Quibus tamen
respectibus hic vult in presenti precepto
subsequenter datur rudimenta ad
primum paradisi flumen scilicet iusticie
inducenda. Ad terram paradisi flumina
ita in eo quod quilibet debet omnibus
prodesse velle et nulli obesse que
duo principaliter secundum. Seneca
in libro de quatuor virtutibus preterit
ad iusticiam. Item primum autem
preceptum pertinet et inducit ad
caritatem virtutem que docet ali-
orum culpam euitare. Nam
aliam culpam in se habere est
contra ordinem caritatis proximi ac-
cedere ut dicitur. Item contra legem
iusticie. Attendens ergo quod ali-
os culpam habere est contra ordinem
impedire et ad hunc impedire
dimittit remotionem expedit
quod dei cultores ab aliorum culpa
et culpe imputatione absti-
nere debeant et hoc maxime
faciat ipse infirmitatis causa re-
non defectus. Confidendum pro-
to auctor probat nobis hoc preceptum
fide observandum dum dicit. Si
vitam. Quam velit inuenire quod
si diligenter scrutaberis vitam tuam
et si demum mores. Id est adiones
tuas et qualitates consideraveris

certe tuam arrogantiā et p
supponem refrenabis quia cum
in multis tūmōs sūbq et fōpita
maioribz involuta sīs et dāp
natq nō debes alios dāpnare
cū bene cōuenit illud apli dcm
p^a ad 4^{or} xj Si nosmetipsos
diuiderem nō utiq iudicā
m^z a dno p^{ro} hūm p^m me
tri intelligēcia ac etiā obser
uantiā p^z sciendū q^d tā sūt h^z
calūpnie vici causa impulsā
que a nobis pēmitz debent ob
seruari euitanda p^mū ē tōme
ritia p^{sup}ao inducens p^{dm}
est p^a ex cellētia sū ambi
co excellens alē allucens
Tercū ē p^{pe} fragilitatē in con
sidētiō exēcātibz p^{uo} ad p^m
quā hoc viciū quod a supbia
pcedit sit tūmēdū et p^z p^zq^z
cauēdū hoc triphatē ondit^r
p^{mo} quia dñs cū suo dāpno
tanto cūctū uoluit mederi
hūc morbo ideo p^{do} in carnā
desinit ut p^{sup}ao in homīe
destrueret^r noluit em vīuere
donec homo de lege naturali
ac sūpta cōuinceret^r q^d a naut
tūm iūuari posset p^{do} quia
dñs qñq vicos vtiuosos pmit
tit cadere ne de ipis multa p
sumere debeant Aug^z p^{udeo}
dicere Supbis vāle p^z cādē
in aliqd apli et maxi^m vīde
sⁱ displiceat qui sibi placēdo
cāderant Salubrius em
petra sibi qñ fleuit displicuit
qm placuit qñ p^{sup}it Ter
cio quia deus p^{sumet} auxiliū
subtrahit subtrācto dei auxilio
homo in bonū nō p^{fiat} et tādē

in malū corruit de p^o iudith vj
Dñe onde quia nō derelinq^s
p^{sumet}es de te et de sua vīute
gloriantes hūiliat de p^o Aug^z
multos impedit a sūmitate p^{re}
sumptio firmitatē certe talia fa
tūtas de se p^{sumet}ū onditur
sūpture testimoniis n^z ad p^{orā}
in Pon q^d sufficiētes sūm q^d
gitare aliquid a nobis quā ex
nob et p^{istis} em p^{se} nāssam
intrat sⁱ p^{se} non exiit vāus
etiā p^{se} descendit in rapida
aquam sⁱ p^{se} nō ascendit Sic
homo p^{se} p^t facere malū sed
non bonū ioh^s v. Sine me n^z
potestis facere id est sine grā
dei quod totū contrariū facit
p^{sup}uofus p^{uo} ad p^{dm} p^z
notandū q^d appetitū p^{pe} exēlle
tie seu ambicōis t^{pl}r distīg
uit^r sⁱ in appetitū dōmīnū
et magisterū et simplicē exē
sus p^{petitū} p^{pe} dōmīnū p^mū
p^{dm} p^z quia contra deū p^{pus}
em loas dōmīnū loas dei p^z
nec debet ab hōīe multū appēti
naturaliter em omē hōīes sūnt
equales nec p^z homo subiectū
hōīi nisi p^{dm} ut ait Aug^z
p^{ro} li de ciu^z dei c^o xv. dices
q^d conditō fūbit^r mte intelligit^r
imposita p^{ctōri} p^{ehac} mate
ria non est istādū quia supra
in p^a p^{hemali} parte sⁱ vñ qui
mapit dixit quarto q^d p^{lez}q^z
et sūnt est deductū p^{ecudo}
appetitū p^{pe} exēllētiā p^z
magisterū et hūc appetitū culpa
bilis ē multas de causis p^{mo}
p^{pter} ignorāciā qñ quis p^{su}
mit docere qd nō didicit Alii

bene conuenit decretalis cum
in magis ex de elec. et facit
in ipolite plures magis fieri
Sed propter mala eius vitam
qui licet dampnatis pro publi
cat unde apud ad p. n. sup.
alium iudicis tempus qd p. nas
aus appetit. Et simpliciter excessu
hoc vicio laborant qui alios ex
cedere volunt uel in diuiciis uel
in pulcritudine uel in aliquo
bono nec vellent in aliquo
eius equari qd detestacionem
huius p. t. multum valet quia h.
p. t. e. malicie. Malicia autem
intelligit alium mali affectione
quia qui alios vult excedere
p. consequens alios excedi et
ita p. t. alterius quia sic
quodam modo fit ut ipse maior
quodammodo appareat. Item hoc
viciu. cum hominis reddit valde
mutabilis quia qui talis re
spicit aliquem quem excedit ma
gis letatur qui illu. a q. exce
dit. tristatur. Et sic modo ti
met mo. dolet mo. inflatur. Den
magitudo. modum certu. no. h.
comparacionis aut tollit ea aut
deprimunt hoc viciu. e. q. fames
in faciliabilis et illius desideriu.
incompletur quia omnes vult
excedere quod fieri no. potest nam
si excedit vnu. excedit. ab a
lio. p. t. rea. si excedit aliquem
in aliqua gra. ab eodem ex
cedit. in alia. p. t. rea. excessus
quem appetit ad malu. suu. est
quia sicut sup. humiditatis hu
moris in aliquo membro gene
rat apostoma sic excessus in
hominib. apostoma supbie. Item
etiam hoc viciu. facit q. homo

in extimacoe sua p. t. se
aliis qd magna e. fatuitas ru
sticus et iniquitas. Item mag
is iniquitas aliis se p. t. se
videtur quia iniquus e. quoad
deu. et quoad p. t. m. quoad
deu. iniquus e. quia se solus
bonu. credit malu. de deo sen
tit quodammodo. Du. credit eu. in
vno solo loco suas posuisse di
uicias ac etia. de bonitate ipi.
male sentit dum credit q. aliis
non sit bonus nisi sibi. Item
etiam ad p. t. m. est iniquus
quem equo iudicare p. t. m.
contra id aut vi. Voluit iu
dicare ut non iudicem. Item
quia inique iudicat p. t. m.
habens stultitiam dolosam n.
attendit custodiam p. t. m. ei.
que diminuit p. t. m. aliorum
nescit enim qua. fecerit iniquitatem
et vtru. exspectat uel deli
beracoe uel ex ignorantia vtr.
ex casu ut in fin. vel tempta
tione vehemencia. Item quia
audet tali sicut Amon qui no.
accedebat q. rex decreuisset aliu.
q. se honorare cum ab eo esset
suspendendus et hardoches
que ipse Amon suspendere
volebat a rege honorandus esset
hester vi. Et hoc e. quod sine
dubio intendit autor in hoc p.
mo. meo. Si vitam inspicias
hominu. Item. Item ad terram vi. p. t.
fragilitatis in consideracoe ex
celsus. Et etia. notandu. q. quatuor
contra hoc viciu. multu. valere
debent. p. t. m. e. sacra scriptura
Secundu. e. natura. Tertiu. est.

canonica uita. quartum et sextum
patrum exempla. Dico primo quod
multum valere debet scriptura
que docet plus defectu considerare
propter quam alienos macerare non
potest. unde propheta dicit primo trabe
de oculo tuo postea vestuam
de oculo fratris tui unde ex hoc
tales dantur. Unde dicitur in
altero oculo reprehendere labem
etiam propter in primo line. pro trabe
Secundum quod multum valere debet
quod inducit non legem. et in
hoc de naturis animalium quod vesp
tiones ideo debilitate vident
quia humor cristallinus qui
in oculo necessarius ad videndum
trahit in aliam subam unde dicitur
tur habere alas coracales de
quibus dicitur ovidius sustinere
cum se pluvientibus alis. Et idem propter
volatum amiserunt visum quia
subtrahitur a oculis quod portum
in malis et illos signat qui propter
magis elati persistentiam vel ali
quam virtutem extolluntur aliorum
defectu et suffraganea contemplati
tas tanto magis lumine diuine
gracie prouent. De quibus ad hoc
primo dicitur. Euamuerit in co
gitationibus suis et obscuratum
est inspicere cor eorum ne mirum
si superbia exerceat oculum rationis
quia superbia est albugo spiritualis
in oculo sicut expone. Gregorius
super id leuitici xxij. An oculo
habet albuginem quo sibi arrogat
virtutis candorem et mit
dum meretur huius cecitate dispe
dum post exitum virtuosorum operum
in eam signum Thobias fatigatus
a sepultura mortuorum veniens.

domini lumen perdidit oculorum. Et
ideo ut dicit Gregorius de superbia
loquens valde attendendum est in
animum quod victoria nascitur vicio.
Et vere superbus creatus est cum se
potentem esse hominem et mortu
lem non cognoscit unde tullius
in libro de distulantis quod hominibus
prope stulticie est credere vicia aliena
et obliuisci propria. Tercio dicitur
quod multum valere debet quia hoc
etiam abhorrent canonici uita
ut sermo in prima contra tales
sic se iustificantes et sua infir
mitatem negligentes aliorum quod
vicia plus quam expedit inspicere
tes in vehit dicitur recedite inquit
polluti recedite abite vos non
nolite tangere nobiscum nolite
commutare certe talis doctrina
non illuminat cetum non sanat eg
tum non curat infirmum sed occidit
atque in desperationem precipitan
tem cadere permittit. Item enim
rectores ex sua infirmitate aliorum
infirmitates pensantes magis per
mansuetudinis et humilitatis leua
mentum student peccat abere
ris laqueos erigere quod per austeri
tatem in perditionem fouea mit
tentes proinde unde doctor
genau paulus dicebat idem pro
ad corinthios in factis secundum infirmos
infirmis. Insuppre hinc est
hoc verum in canone recedite
xlv. d. Et glo. in canone for
rum d. quod nemo debet despici
in eo quod fuit quoniam mapit esse
quod fuit l. d. d. Quarto et
ultimo valere debent contra
hoc vicia scriptorum patrum exempla
leguntur in vitas patrum de se.

morse heremita qⁱ Invitatu m
 su ad iudicand m fecim culpat^{te}
 sportam vetustissima plenam
 arena portabat Interrogatu quid
 hoc eet Vidit pcta mea put
 pta me sequa et no video ea
 Et hodie vemo iudicis aliena
 Sancti igit^r vici non temere
 iudicat alios sed sollicite novent
 iudicare seipos sntes forte
 p^rptum illud qⁱ xpi^o posuit
 oculu eorum sup corda eoru de
 sancto ead^e Johanne elemo
 smario legit^r qⁱ inter alias b
 tues et gratias quas iste p^rstus
 habebat qⁱ nemoz iudicabat
 sⁱ ai iudicantes alios audiebat
 corripiebat dicens vos peccastⁱ
 pus contra dnu^m p^rceptu qd
 dicit^r nolite iudicare Pende qⁱ
 nestat^r qualis mo sit que pecca
 tem stultis Sepe em p^rctm su
 vis ut p^ruici ut fornicatoris
 videm⁹ sⁱ eius p^riam que sⁱ
 deo accepta no videm⁹ p^r se
 audi meti intelligea Cum
 culpas alios r^e notandu sⁱdm
 canones qⁱ cimen quadrupl^r
 accipit^r Atqⁱ dicit^r g^rualit^r
 cimen p^rctm sue pcedat ex de
 liberatione sue non sue sit ve
 male sue metale Atqⁱ spe
 aali^r d^r c^rmali^r infama id^e
 que out^r ex c^rmali p^rcto qⁱqⁱ
 id solu cimen dicit^r quod est
 dampnoe et accusaco^e dignu
 lxxxi d^r aplis et d^r xxxv
 g^r c^rmibus Est ead^e sciendu
 qⁱ nemo vniqⁱ natu sⁱ i mudo isto
 qui hoc veat^r dicit^r possit nisi
 solus xpus dei filiqⁱ nisi de spe
 aali p^rilegio sicut b^ra vgo et

forte alⁱ stificati m m^ris alio
 ut b^rus p^rhes bapt^a huc b^ri
 conent illud quod dicit^r p^rma
 Johannis p^rmo Si dixerim⁹ qⁱ
 p^rctm non habem⁹ ipi nos se
 duam⁹ et veritas m nob no sⁱ
 vnde huc sup^ra occasione ita
 hoc e de duob⁹ dubitabilibus
 queridu Et p^rmo vici quis sine
 cime vel saltm sine venali
 p^rcto vnde possit Sedo p^rctm
 sit g^rue p^rctm alios culpas vel
 eis calupniam impone Et p^rmo
 videt^r qⁱ nullus sine cime vel
 saltm venali p^rcto vnde possit
 Alma p^rbit^r p^rid xv Quis p^rt
 dicit^r mudo Est cor meu puru
 ego sum a p^rcto sed sit p^rt esse
 sine venali possenere dia go
 vni^rsalit^r p^rt dia sine venali
 omno Item sup^r id p^r non em
 qui opant^r iniquitatem h^ret^r
 m glo fomes qui sⁱ lagror
 nature comouet illata deside
 ria et ita sine p^rcto non sum⁹
 vnd m Ep^r ioh Si dixerim⁹
 p^rctm no habem⁹ Item Aug^r
 sup^r p^ra can ioh Impossibile
 sⁱ p^rctm aliqⁱ i m^ris tade
 p^rctis ergo necesse est esse sub
 illis et illa sint venalia p^rt
 Aug^r m lo r^endaco^m querit^r
 vici ista p^rctio sit intelligi p^rt
 ut ai vez sit nemem vel vte
 tem racoms arbut^r hic viuere
 sine p^rcto a quo em usqⁱ ad vni
 apicon lex p^rsia no p^rt a quo
 fuerit vni^rsa d^rma mandata
 Exhys colligit^r qⁱ homo qui
 habet naturam corrupta p^rbi
 relict^r esse no p^rt sine venali
 p^rcto ponat^r qⁱ aliquis adulter

ut bap^{ti} qui multa egit mortua
lia et venalia. Baptismus delet
culpam et penam ergo in iustitia
quo bap^{ti} et nullū h^{ic} veniale
peccatū ergo aliquis potest esse sine
veniali peccato et sic sine de h^{ic}
qui habent naturam corruptam
Item p^{ri}mo vixit stabit. Sepa^{re}
indie cadet iustia et resurget
et loquitur ibi de venialib^{us} ex
go iustia resurgit a venialib^{us}
unde ibi d^{icitur} glo si malū ē q^{ui}
cadunt ne habeant in malo a
lius resurgent. Item peccatū et
gracia opponuntur ergo veniale
peccatū et aliqua gr^{atia} si potest ali
quis h^{ic} nulla gr^{atia} ergo potest
esse sine veniali quod oppo
nitur illi gr^{atia}. Solutio dicendum
ē q^{ui} ē loqui differt de tota
vita hominis h^{ic} naturā cor
ruptionem q^{ui} iam p^{er}uenit ad eta
tem adultam in qua viget vo
luntas rationalis et ē loqui de
aliqua particula vite si fiat
sermo de tota vita q^{ui} sit sine
peccato hoc ē de excellenti gr^{atia}
et singulari sicut videtur b^{ea}tus
Aug^{ustinus} dicere de b^{ea}ta virgine
Si vero sit sermo de aliqua
particula vite potest esse aliq^{ui}
sine peccato veniali. Ad obiecta
autem r^{ati}onem ē et p^{ri}mo ad
p^{ri}mu^m intelligendum ē q^{ui} hec dic
tio quis aliqui sumit p^{ri}mo p^{ri}mo
aliqui p^{ri}mo diffiali. Diffiale om
ē q^{ui} homo h^{ic} m^{un}do cor s^{ec}undū
id q^{ui} v^{er}o. Beati m^{un}do corde
p^{er} hoc autem q^{ui} dicit quis potest
d^{icitur} intelligit q^{ui} temerariū
ē se laudare uel iustificare in
alia tr^{an}s^{ac}tiōe. Expressus d^{icitur} quis

gloriabitur castu^m se h^{ic} cor aut
quis gloriabitur m^{un}do se esse a
peccato. Et loquitur de gloria ap^{er}
homines. Ad s^{ec}undū vero dicendum
ē q^{ui} id q^{ui} dicitur sup^{er} p^{ri}mo q^{ui} nō
s^{ec}undū sine peccato intelligitur q^{ui}
non s^{ec}undū uel de tota vita h^{ic}
te naturā corruptam ē relicta
auctas Joh^{annes} que dicit. Si d^{icitur}
r^{ati}onem ē potest intelligi sicut id p^{ri}mo
v^{er}o. Vel de tota vita unde glo
quia sine peccato in hac vita esse
non possumus. Ad t^{er}ciu^m dicendum
ē q^{ui} id quod ille dicit m^{un}do le
peccatū ēē aliq^{ui} ē. hoc ē de ne
cessitate corruptiois h^{ic} si
non de necessitate s^{ec}undū p^{ri}mo. Et
etia^m quedā necessitas ad vera
le ut ad p^{ri}mos motus n^{on} t^{an}
potest cauere hoc veniale uel h^{ic}
illud det^{er}minate. Ad quartū
dicendum de eo q^{ui} dicit August^{inus}
in l^{ib}o r^{ati}onem q^{ui} hoc intel
ligitur de p^{ri}mitate liberi arbit^{rii}
p^{er} corruptionem reducentem
in actū quod p^{ri}us fuit in peccato.
dū erat iⁿ m^{un}do etate fomes
et p^{ri}mo reddit q^{ui} p^{ri}mo
adultū reddit concupiscen^{ti}am vel
hoc intelligitur q^{ui} homo v^{er}o ē
sine peccato postq^{ui} v^{er}o lib^{er}o
arbit^{ri}o. Et ideo in orōne d^{icitur}
d^{icitur} p^{ri}mitte nobis debita r^{ati}
Et sic d^{icitur} intelligi q^{ui} auctor dicit
in s^{ec}undū m^{un}do q^{ui} nemo s^{ic} ē
v^{er}o. Quod et ad s^{ec}undū q^{ui} p^{ri}mo
v^{er}o sit q^{ui} p^{ri}mo alios culpae
et breuiter dicendum ē q^{ui} aliud
culpam ē malū de alio d^{icitur}
contra ordinē caritatis et cont^{ra}
regulā correctionis s^{ec}undū et ma
xime q^{ui} hoc p^{ri}mo nō potest. ubi

autem aliquis dicat defit[ur] alicui
ordine caritatis ac ead[em] uis ob
seruato et regulis fraterne cor
rectionis talis no[n] e[st] calupniator
sed corrector. Est aut[em] calupnia
que p[er]tinet ad u[er]itatem et quia m[er]ito
om[n]es res videt[ur] fama esse p[ri]us
fior unde p[er] eius defectu[m] homo
impedit[ur] a multis bene agendis
p[ro]pter quod dicit[ur] f[ra]n[co] xlii. Cu
ram habe de bono nome[n] hoc
en[im] magis p[er]manebit tibi q[uam]
mille thesauri magni et p[re]iosi.
Et quia calupnia e[st] graue p[ec]c[at]u[m]
q[uod] ena[m] loquit[ur] illa p[er] que fa
ma eius ledit[ur] si p[re]s[er]uat p[ro]
aliquod bonu[m] uel necess[ar]iu[m]
seruatis debet[ur] c[on]stantib[us] non
est p[ec]c[at]u[m]. Nota s[ecundu]m canones
q[uod] p[ec]c[at]a r[em]ittit[ur] e[pi]s[co]p[us] p[ri]mo p[er]
auctem ut a polo deo xxviii. q. i.
Si autem d[icitu]r p[er] officiu[m] ab o[mn]i
plato ut xxviii. q. v. r[em]ittit[ur]
Tercio p[er] m[er]itu[m] m[er]itu[m] ut
tantu[m] bonis de conse[n]s[u] in i. q. i.
Nota etiam q[uod] c[on]m[un]is appellatio
aliqu[od] om[n]e complectit[ur] p[ec]c[at]u[m]
aliqu[od] id solu[m] quod ad d[er]ogatio[n]e[m]
sufficit. h[ec] d[icitu]r nota[m] in s.
N[on]ne xxv. d. Nota etia[m] q[uod]
imponentes h[ab]ent qui nulla causa
habent graue sunt puniendi
ut legit[ur] et notat[ur] in c. dilect[us]
e. ti. De hac mat[er]ia et in c. ad
foras ex[tra] de calupnia. De
hac mat[er]ia p[ro]p[ri]e et lacus
tractat[ur] supra in xvii. p[ar]te p[ri]m[ae]
cepto p[ri]m[ae] iudici et ibi req[ui]r
re. Sequit[ur]. Que notatur te
nes. Quocirca honores diuini
e uel augeb[un]t rei possesse pecu
lun[em] u[er]it[ate] m[er]it[us] ut scandalum

alicui p[er]fecta sp[irit]ualis induat ab
iacendu[m] et p[er]u[er]sa et sine dolois
amantudine deferendu[m] quam
m[er]itu[m] digniora uilib[us] et maio
ra m[er]itib[us] conuenit antefere
nec e[st] dubiu[m] sapieti q[uod] quicq[ue]
possessori delictu[m] ingerit p[er]
brosu[m] cu[m] queit[ur] u[er]it[ate] deferat
et possidet[ur] inque u[er]itas
opibus p[ro]p[ri]is et.
Que notatur tenes q[uod]uis
sunt cura relinque u[er]it[ate]
tas opib[us] p[ro]p[ri]is tempore debet
Sexu aut[em] p[re]ceptu[m] met[er]ia
Postq[uam] autor in p[re]cedenti p[re]cepto
p[ro]bat rudimenta ad p[ri]m[am] p[ar]t[em]
flum[en] s[ed] iusticie inducenda p[er]
ved in p[ri]m[am] p[re]cepto subsequet[ur]
p[ro]bat rudimenta ad s[ecundu]m p[ar]t[em]
flum[en] s[ed] p[ro]uidencie inducenda
quod p[ro]bat Aug[ustinus] m[er]ito de mori
bus eccl[esi]e duplicat[ur] s[ed] diffini
tione ac ead[em] induc[er]e p[ri]mo dif
finitione et sic q[uod] p[ro]uidencia et
amor eis quibus adiuuat[ur] in
deu[m] ab h[ab]itib[us] quib[us] impedit[ur] elige
et tunc in h[oc] de reque ment[is]
sic diffinit p[ro]uidencia dicens q[uod]
p[ro]uidencia et reru[m] bonaru[m] malaru[m]
q[uod] cu[m] alteru[m] dilectione et re
liquaru[m] detestatio[n]e sua. Sed
induc[er]e et sic p[ro]uidencia dist[inguit]
ut bona a malis et bona ab
inuicem m[an]dando q[uod] sit malum
deterius. Sed sic querat[ur] quo
p[ro]uidencia sit u[er]it[ate] ad uideat[ur]
esse scientia s[ecundu]m diffinitione[m]
P[ro]p[ri]e p[ri]m[am] p[ar]t[em] T[er]tiu[m] p[ar]t[em] q[uod]
p[ro]uidencia g[ra]t[is] et u[er]it[ate] quia
e[st] radus u[er]it[ate] a u[er]o sole p[er]
dons. Cognitio aut[em] qua[m] mali
h[ab]ent cu[m] ea que p[er]tinent ad mores

est cognatio quæ mortua et in
valida ad mouendū voluntate
ut bono cognito consensiat uel
a malo cognito distet. Sed pru
dena virtus non solum lumen il
luminans intellectui sed et eam
calefacit affectui non solum
quid quod et qualiter sit agendum
sed mouet voluntatem ut appe
tat bonum per quod uidetur uel fugiat
malum. Ad hoc vii prudentia
spiritus vita et qui habet hanc vir
tutem habet habitum ad pruden
ter discernendum prudentem no
lendum et prudentem agendum
Attendens ergo auctor quod mul
ta sunt que cultui diuinum impedi
unt nisi per quod ponatur ut sunt
carnis delictabilia anime uel sa
me uel vite spirituali nocua li
cet talia ut est detrahunt sunt corpori
delictabilia tamen sunt amoris
dei impedita ac etiam multum
anime nocua nisi penitus relinquantur
Et hoc fieri neque nisi per
prudenciam per tanto auctor in pro
meteo docet nos quibus talia
nobis sunt cura ea relinquere
debere. Dum dicit que non sunt
per huius primi meteo intelligenda
est breuiter attendendum quod tria
sunt impedimenta in via dei
nobis occurrentia que sunt
penitus relinquenda primo re
linquenda sunt peccata que anima
mortificant ac etiam homines deho
nestant quanta autem anime no
ceant sicut hugo de sacro pte
ii c. i. Septem in quibus sunt em
nalia peccata Superbia auferit ho
minem dei per uocacionem in uia dei
Ira per ipsum auidiam spoliatum

flagellat. Bula eiectionis reducat
luxuria seductum per uirtutem subiacet
anima enim in sanitate sua uas
solidum et integrum quia uia hoc
modo uiuant et corrumperetur per su
perbiam inflatur per inuidiam are
scit per iram accipit per auidiam
frangitur per auariciam dissipatur
per gulam inflatur per luxuriam con
culcatur et in luti redigitur. Quoniam
quod dicta uia ista omnes homines
dehonestant singulariter tamen
plato ac ac et duo tales
multo magis quia sicut magis
in oculo reputatur macula que in
terditum in membris ceteris mo
dica consistit. Sic etiam idem per
tatu magis in plato uel pri
ncipe quam in subdito. Ita notatur
in de re ex de de uena c. i.
Unde Iulianus. Quia anime uia
tanto respectus in se tamen habet
quanto maior qui peccat habet.
Ideo Aristoteles in libro Secretorum
inter cetera allexit talem
fuit doctrina. Allexit delecta
conata bestialium uoluptatum quod
corruptibiles sunt. Conata enim
uoluptatis generat carnalem per
uersionem carnalis amor auaricia
auaricia desiderium diuiciarum
illud inuidiam illa per uersionem
illa infidelitate in latrocinio
illud uirupacionem ex quo nascitur
captiuitas que ducit ad detimen
tum legis ad destructionem fami
aritat et ad ruinam totius corporis
et regni. Pro id quod sapientes
pleni de uiciis loquentes dixerunt
quia uniuersalem in primis docet
regiam maiestatem ob tempore
sed legibus instituit non in ficta appa

rentia sed in facti euidencia ut
cognoscatur omnis re. Et hoc dicitur
intendit auctor dū in primo metro
dicitur que noatua. Sedo relin-
quendus est mundus et hoc ppter
tria mala. primo quia vanus. Secundo
quia saluti nostre contrarius. Tercio
quia omni malis plenus. primo
mundus relinquendus est quia vanus
nam quod exterius solidum
videtur sed intus est vacuum mundus
enim est vanus quia dū foras pul-
cor videtur totus intus vacuum mte-
ritur. In hoc azundum est silis que
extra videtur pulchra et solida sed
intus est vacua et infirma. Si quis
vero vellet instare quod mundus
iste non est vacuum sed firmus
qui terra metum stat. Invidetur
quod quicquid particularis mundi machi-
na maneat firma homines aia-
lia et viciaria corumpunt et
labuntur et hoc est quod dicitur Aug.
Ecce mundus fugit qui diligitur
et fugientem sequimur et labenti
in heremum. Et quia fugientem
tenere non possumus cum laben-
te labimur et cum cadente cadimus.
Quid enim umbra vanus videtur
enim aliquid esse dū cernitur sed
dum tangitur nichil omnis senti-
tur sed pura vanitas esse ostenditur.
Quid ergo non stultus iudicet
illum qui per pontem transiens
et umbra suam usque in aquam
fluminis cernens si de ea consideret
per ipsum umbra in aqua disten-
dere temptaret nonne talis homo
puer. Sic dicitur est omnis homo
qui in mundum confidit nec suum per
apertum cernit vere talis cum sit
similes per vanitatem veritate relin-

quentes. Nam avis dum frustum
carnis in ore gerit dum umbra
carnis maiorem carne ipsa esse
carne conspiciat carnes deserit
et ad umbra carnis accit nec
attendit quod cadente carne umbra
penitus evanescit. Tales sunt
omnes imprudentes qui deum dereli-
quunt qui se totius bonitatis esse
causa et mundo et mundalibus qui
flexibiles sunt per orationem adherent
unde gl' sup id psalm anane
astabo tibi et videbo re dicit
non videt qui temporalibus et mundi-
alibus adheret. Quia enim claraz
rem videre non potest nisi res ab eo
proportione. Dicitur distat et
ideo quia mundi amatores obler-
tameta carnalia super oculos po-
nunt cordis impulsu de mundo et
mundalibus iudicium ferunt dū que
sunt vilia reputant preciosa.
Et sicut per interpositionem opaa
corpus inter solem et oculum cor-
pis habet fieri corporalis eclipsi
sic ex hoc quod mundiale aliquid
per amorem nimium interponitur
inter oculum cordis et solem iu-
sticie sic habet spiritualis eclipsi fieri
in anima mundi amatoris. Ad hoc
bene facit sententia quoniam de mundo
dedit quidam fatuus dices. Et
mundus iste nichil aliud quam im-
ra magna buffa. Aristoteles
dicit quod aliquando contingit quod fatui
dant bonas sententias. Et ratio est
quia reguntur in actibus suis non
ratione quia eam habent ligatam.
Sed a corporibus celestibus. Sedus mu-
dus relinquendus est quia nostre salu-
ti contrarius videmus enim quod cont-
rictas est causa quare una res

relinquere aliam et exire ab ea pro
pter in temerario quia accidit ex
eo quod vapor statim inclusus in pre
teritis nubibus a contraria sibi humi
ditate et frigiditate nubibus in
pientis resoluuntur. Et sic vapor
ipse nubem formans. tunc facit
temerarium. Et sic nubes ista acci
dens exire et eam relinquere sic
sancti viri fecerunt qui mundum
et mundalia cordialiter reliquerunt
quia ipsum multum sue salutis
videbant contrarium unde Iacob in
scribitur. Quia voluerunt esse am
icus hominum sed inimici dei con
stituerunt. Tercio mundus iste re
linquendus est quia omnibus malis
est plenus. Ita dicitur in cantica
i. Ioh. ii. Quia quod est in mundo
aut est concupiscentia carnis aut co
cupiscentia oculorum aut superbia
vite unde in Osee propheta in
scribitur. Non est misericordia non est veritas
non est scientia dei in terra si me
daui furtum et adulterium in vi
dauerunt. Et ideo peribit mundus
et concupiscentia eius. i. Ioh. ii. 1.
q. iii. hys ita. Sed attendat
mundi amatores consilium apostoli
qui dicebat arundus in oculis
fixus est et ego mundo adhaerens
vi. xxviii. q. i. g. ult. Tercia
predicta nota quod tam sacris li
teris attestantibus quam ceteris experi
mentis comprobantibus didicimus
evidenter quod in mundo et mundia
libus confidentes sunt ut pluri
mum in magnis periculis constitu
ti crebris in fortibus in voluti
et variis miseriis perstituti quae
scribitur i. Ioh. ii. Nolite dilige
mundum nec ea quae in mundo sunt.

Ad di

quia peccato tales sic de mundo et
mundialibus confidentes confunduntur
malicia perfidia depuante nequit
concluduntur. callida astucia corru
bante uiget deluduntur. stolidi
stulti a deumtante turpitur. Et
scribitur per q. Prout difficile est
arborescens iuxta viam plantata
fecunda usque ad maturitatem suam
sic difficile est virum fidelem usque
istum mundum viventem usque ad
maculatum usque ad finem vivere te
cede ergo de via et plantare te
in loco secreto ut nec mundus habe
at teum commue nec tu cum mundo
desideras et pulchre loquitur. Aug.
lib. de ver. do. sermo. xxi. d. vii.
cuius in mari et pnti seculo fluct
tanti sua cupiditas tempestas
est. Amas inquit deum ambulas se
mare sub pedibus tuis est scilicet
timor. Amas seculum absorbet te
mare amatores suos seculum
vocare nouit non portare et
sermo. xxxviii. dicit. Si delectet
te mundus semper vis esse in mundo
Et autem sit in mundo ceca stoli
da et deumtans stulticia per ex
uerbis apostoli i. ad cor. i. per
inquentur ubi sapies ubi st
ba ut conquisitor huius seculi
et consequeris in e. d. Papia
huius mundi stulticia est apud de
um. Et ut plenus et plenus
est omnia videntur per quandam in
rabilem Romanorum hystoriam
comprobatur que talis est. Regit
quod ciuitas Romana quodam tpe
fuit multis diebus obsessa et dum
in omni bello succubet consuluerunt
deos suos que nam esset causa
tam confusibilis debellantis et

transum ē ab vno deoz q̄ uenit ad
quandam ciuitatem p̄pe eā postea
et ibi scriptum inueniet quid eis
p̄t modū eueniet. Adētes ergo
romam sup̄ porta templi inue
nerūt quatuor arcules variis co
loribz depictos p̄m̄ erat aureus
in cuius cūferētia ter p̄ lēa erat
scripta. Secundus erat niger in quo
cūferētia. Tercia ter erat scripta
Tercius erat ruber et in eius cū
ferētia s̄ lēa ter erat scripta. Quar
tus aureus et in eius cūferētia
s̄ lēa eadē loas erat descripta. Cir
ca hos arcules unus v̄sus integer
et alius in completū in h̄ verba
erāt scripti. Quatuor orbiculis
porta dat apta. Romas. Ter p̄
et r̄ tantū ter et s̄ ter et ff̄
Romam ergo p̄dictos v̄sus lē
gentes et non intelligētes itē
to deos consuluerūt. Et fuit reue
latū q̄ qui scdm̄ v̄sum comple
ret totū exponet. Venerabilis
Seda ut dicit tr̄sēns et vidēs
v̄sum in completū. Addidit her
vā. Seda totū. Requirit ergo
Seda exposuit solū duas lēas
dicens. Regna ruēt. Rome cū
ter r̄ flāma ferro fameq̄ cū
ter ff̄. Et idem vidēs ad ali
am portam scriptas causas dicta
rū s̄ deplacōmū. A. S. C. D.
Intrū s̄ s̄ vicia de quibz infra
moraliter ad p̄positū loquendo
de mūdo p̄ quatuor p̄dictos
arcules intelligo q̄tuor statū homi
mūdo ad hēcū quorū quidā
sunt nobiles et diuites et h̄ po
nūt in arculo aureo quidā
sunt iuvenes et fortes et h̄ po
nūt in arculo rubeo. Quidā sunt

plebei et simplices. Et h̄ po
nūt in arculo auro aureo quidā
sunt p̄uerti et senes. Et h̄ po
nūt in arculo nigro quā ad mor
tem approp̄q̄es. In arculo ergo
aureo in quo ter p̄ lēa scribit̄
ponūt̄ tres conclusiones.
P̄ma ē talis puritas et pu
dicia p̄ierūt. Seda puritia
et p̄sidia p̄facerūt. Tercia
pietas et p̄sapia putauerūt.
Et lēa d̄ est causa p̄dictorū
s̄ aula magnorū auri auarorū
ala sup̄borū. In scdo arculo v̄s
suam lēam. Seda ponūt̄ p̄ma cō
clusio. Requies et religio rece
sserūt. Seda p̄uort et rebellio
redierūt. Tercia Regula et ratio
retrōcesserūt. Et h̄m̄ causa ē
lēa. Seda hoc ē biligres bellan
tes beantes de quibz totū mūdo
est plenus. In tercio v̄s arculo
ubi ponūt̄ s̄ ponūt̄ h̄c cō
clusiones. Simplices et suffē
tes sup̄ant̄. Seda sollempnes
et semotes supportant̄. Tercia
p̄ben et sapientes suffocant̄.
Et h̄m̄ cā ē lēa. Seda v̄s arme
dulcoris culmē honoris et oī
men luoris. In quarto arculo v̄s
lēam. Seda ponūt̄ h̄c cōclusiones
P̄ma ē fides et p̄mitas flagel
lant̄. Seda fauor et falsitas
fenerant̄. Tercia fides et fa
miliaritas foderant̄ qui famli
aritates mūdi quibz sunt fide
ff̄ causa ē s̄ lēa s̄ dolus
in arua dona in camera et da
pes in mensa. H̄c sūt que cū
tibus oculis meis auctū aplū
in mūdo isto h̄c m̄q̄ sūt xij cō
clusiones aulibet mōdo fallat̄

D

concludentes cum suis causis et
modis Tercio relinquenda sunt
aliena que p rapmam uel v
suxariam puitatem acquista st
Sed nota q duo sunt p que
homies debent se ab hoc vicio
retrahere pmi p pti magnitu
do detestabilis scdm p ppius
pene afflicto execrabilis Dic
ta quod p notandu q ta sut
que faciunt ad detestacionem
huius pti pmi p quia rapia
fundametu iusticie et bonitatis
destruit in homie quod autem
sit istud fundametu ostendit
sapies dices pmi fundametu
iusticie p ne cu noceat Scdm
est ut commu utilitati fuiat
Scdm quod facit ad detestacio
nem huius pti est q dno od
rapmam papue ysa lxxv
Ego dno amas iusticia et o
dio habens rapmam in holo
caustu quod erat dignus oi
bus sacrificijs Item rapma a
deo est odiosa sancte ut et
ppt eam mudu habeant odi
osum Eam m pecti me ad
alia que sut sub sole et vidi
lacrimas et calumpnias innoce
tum et consolatozem nemiez
nec eoz violencie posse resistere
auctoriu auxilio esse destitutu
et laudau magis mortuos q
vientes Item ad detestacione
huius peccati facit quia rapto
res peiores sunt quamq
bestia unus raptor vnam
totam deuorat p vnam
lupus aute in tota vita sua
qng vnu hoiem non deuorat
Ideo sacra scriptura raptos com

pat dicitur geneibus bestiarum
qng lupus Sophi m qndites ei
lupi qng vno uel leom p
xxviii leo rugiens et versus
esuriet princeps impius sup p
paupem Circa scdm est et
notandu q dno rectores pmi
et p maledictiones pupilloz et
viduaru spoliataz Eam xxxv
Non despiciet dno pces pupi
li nec vidue p effundet loq
gemitu Nome lacme vidue
ad maxillam descendit et ex
clamatio sup deducente eas
i sup en qui cogit lacrimas seq
A maxilla em astendit usq ad
celu et deus exauditor non
delectabit in illis vmo nyste
t Et luc xxxv de vidua
et de iudice iniquo et in fine
ita concludit Deus aut non
faciet vindicta electoz suoz ad
se clamau die ac nocte et
pateriam habebit in illis A
mendū est ergo raptori de p
salute quia forcius clamant
lacme pupilloz et viduarum
depdataz contra eos qn pces
pse vel ptoz p eis facit scdm
Augm p s aurib pape lac
mas meas re scdm ena iura
canonica et aulica Raptores
reza ginter puniunt pmo p
canones raptor multipli pu
nit pma pena p quia ex
mucat ab illo sz epō in aug
epatu rapma facit ex ec n
et in canone placuit vi q m
Item denegat ei pma nisi
reddat ablata ul plena de red
dendo securitatem faciat si ha
beat unde possit qd si no habz

unde reddat nec p̄m̄q̄m volūt
satisfacere n̄p̄e tamen faciat quod
potest licet tarde non p̄uabit
p̄m̄a et viaticū sed tamē sepul-
tura denegabit^r p̄sbiteri vero
qui contra p̄dicta fecerint sepe-
liendo ip̄m et h̄m̄q̄dī ab officio
et b̄nficio debent depom̄ ut in
dcto c. Sup̄ eo s̄d̄m̄ vero leges
si agat^r cūlit^r infra ām̄ qua
d̄cuplū p̄t̄q̄ ām̄ v̄o s̄mplū
Si v̄o agat^r cūmalit^r tūc p̄pter
v̄m̄ sine armis in t̄ria parte bo-
norū pūnt^r et sit infam̄s^r
Si aut̄ in armis pūnt^r depor-
tatione qua s̄z deportabit^r in
insulā eadē p̄debat oīa bona sua
ut infra depū m̄di. **Item**
lex iulia de vi p̄ p̄missorū
intelligencia magis in speciali
restat de tali q̄stione querendu
v̄tū rapina sit ḡm̄us p̄ctm̄ q̄
fictū. **Pr̄missimē** hūc q̄stionem
r̄ndet b̄tū Tho. qui format
eā in sua β a se q̄ vi v̄bi p̄
conclusionē tenet q̄ rapina sit
ḡm̄us p̄ctm̄ q̄m̄ furtū facio q̄
violencia magis β contra vo-
luntatem q̄m̄ ignorancia. **Item**
p̄ rapinā non solū infert^r ali-
cui dampnū in rebus s̄ eadē
vergit in quādam p̄sone i uci-
am. **Q̄d̄** aut̄ homines v̄audat^r
homines de rapina q̄ defurtu
ex hoc β quia homines sensibi-
lius in heiles magis gloriāt^r
de v̄tute exteriori que magis
magnificat^r in rapina man-
festat^r q̄m̄ de v̄tute interiori q̄
tollit^r p̄ p̄ctm̄. **Item** m̄q̄ v̄eān-
dant^r de rapina q̄ de furtu
¶ declaracōe eadē s̄d̄i metri

valitas opibz est breuit^r facit
d̄m̄ q̄ illud metru s̄d̄m̄ s̄m̄
intellectu sic debet expom̄ v̄i-
litas et honestas debet p̄p̄m̄ o-
pibz et diuiciis nec i merito
quia valitas aīe ut fame uel
spualis vite p̄p̄m̄ debz et ante
p̄m̄ opibz et h̄v̄s que vident^r
esse opes tempe et p̄ tempus
s̄d̄m̄ qualitates t̄pis et in hoc
concordat consiliū auctoris ad
consilio p̄p̄d q̄t v̄o d̄icent^r
¶ Si oculi tui scandalizant te
erue eū et pice ab̄ te expe-
dit tibi ut peat v̄m̄ membrorū
tuorū q̄m̄ totū corpus tuū
mittat^r in iehenna. **Item** p̄d̄a
d̄m̄ d̄ic̄ valitas et v̄tutis
s̄m̄. **¶** Canos q̄ p̄t v̄m̄ differt
a verbo debz quidam em̄ d̄ic̄
q̄ p̄ v̄m̄ p̄t d̄at^r p̄t̄s p̄ v̄m̄
vero debet impom̄t^r n̄ritas
hugo et conaetus d̄ic̄ idem
in v̄tutibz ubi agit^r de inuicē
cōne ac eadē in v̄tutibz vo-
luntatibz om̄ia talia necessita-
tem important. **¶** dele. in l̄
fidei commissi. **¶** Siquis ita
et β s̄le ex de iudi. nouit p̄o
respōso v̄. Non em̄ et ex b̄n
fi. c. i. v̄. **¶** Et ideo et h̄ q̄ vii.
¶ Alicui. **¶** Constantis et lenis
sapientie fores meas m̄q̄dī
hanc p̄rudencie regulā in
humano cōuitu exequi nō
p̄t̄ ponas ut vides si te robz
accomodes q̄ sine leuitatē nō
tamē eundem ac verū te d̄m̄
sa consideracōe te p̄ntes m̄t̄d̄
Siquidem s̄d̄m̄ factorū exigen-
tiam expedit v̄ialis aīe con-
stantia exhibē. **¶** Interdum vero

beniuola tranquillitate potiri. Si
autem articuli manu aliqui p-
duantur in longum. Aliqui vero
reuocantur in orbem aut re-
pluantur in palma vdemph-
tate manu non mutata sic
utique sapiens cum prudenti-
bus ipse redolet cum iocanti-
bus laxatur in risum cum seruo-
sis confidit cum pignis loquitur
aut salutat. Tempus et

Constantis et lenis ut res
ex postulat esto. Epibus
moer sapies si cime omittat
Septimū auctoris pceptū me-
tatu postquam auctor in pcedē-
ti pcepto pbiuit rudimenta ad
scdm paradisi flumini scilicet prude-
cie inducencia. Tunc vero in
pnti pcepto subsequent pbi-
rudimenta nobis ad quartū rui-
lum et scdm quartū paradisi flu-
minis scilicet fortitudinis inducencia
hic aut riuulus constantia nūc
cupat. Et hoc sicut Tullius in p-
rethorica est pseuerancia i-
ratione bene constituta animi sta-
bilis et perpetua mansio hoc sit
ut homo in mobilis non scan-
gat aduersionibus nec etiam
pssitibus extollat. Non tūc
et cōmācōmbus q nec etiam
pmissiombus flectat. hoc vtiq
docet mediū int mutabilitate
seu leuitate et pmanā quoz
vtrūq rephensibile. Et ut on-
dit aplūs in ad Cor. pmo. Quia
quid leuitate vsus sum. Sed no-
tandū q ē quedā constantia ge-
neralis que attendit in pseue-
rancia pposita que omem vti-
tem cūit que ē idem in re cū

pseuerancia. Et ē etiam quedā
constantia spālis que attendit
cū res terribiles et ad substantiā
difficiles que ledūt naturam
licet constantia ad fortitudinē
ptinere. Dmōstrat hoc autem
constantia at ut est dictū nō
est aliud nisi forma et stabili-
tas animi in pposito pseueras.
De hac constantia loquitur. Pe-
neca in libro de qñoz vtiutib.
Dicitur. Esto constans et pmanax
lenis nō mobilis. De hac ma-
teria vide sup in scda pñem
ali parte. Et in qui incipit. Dico
scds. Et existunt et q in pñ.
Attendens ergo auctor q ad dei
auctore natio expedit tenere
mediū inter mutabilitate et
pmanā alis dūm impedit
cultū et hoc fieri neq nisi p
vitiis constantiam ad quam
p pñ pceptū induam. pñ
to pbet hoc pceptū a nobis
fore obseruandū. Dum dicit. Con-
stans et lenis. Procuq pñ
metri intelligencia et obserua-
cia ē breuiter sciendū q pñ
hoc pceptū sit ab omnibus ge-
neraliter obseruandū. attribus
tamen qñb homi debi sngu-
lariter obseruari. vñ a pñatib i
regētib a scolasticis et scđētib
ab armigeris et pñgnan-
tib. De pmo. Ezech in scđētib
ut Adamantem et silicē faciem
tuam. Et ead pñ. De pñ p
lato dicit. Ego quippe dedi te
in colūpnā ferrea et in murem
exeu sup omem terram. Et q
bus habet. q constantia plati
debet esse ad instar adamantis

et ad instar filias. et ad instar ex
adamus sicut dicitur glo. est ad amo
ram et quous ai auro ponatice
tamen non extollit. **S**ilox e m
cultacione et tamen no frangit
fferu omnia domat et reppissu
resonat. **S**horalit tunc prelatu
est adamas qm impensius honor
ipm no extollit. **T**unc e silox qm
nulla dicitur aduistat ipm frangit
Tuc e sicut feru qm colla po
tentu prauoz potene pmt. **T**uc
est sicut es qm aduersitatibus
est deppius dei laudem deppmt
unde **S**eneca sapiens no extolli
t psporis nec frangit aduistat
quia hic dicit q p latu debet
esse constans mitanti q etiam
nulla aduersitate uel eia psecu
tione frangat. **I**deo puto uale
valde et necessarii matiam pse
uocis distute ubi notand q
Duplex e psecutio. **R**am alia e
extincta alia mibiseca. **E**xtin
secta psecutio i manifest i mias
eatie. **I**n mibiseca m eis qui ad
huc no sunt paze. **I**n mibiseca
psecutio distinguitur quia a
solus platus querit aut totu
cleru querit. **S**i solus platus
querit aut eo recedente tuta
est salus eatie et tuc fugiet
aut no e tuta et tunc ponat
aiam suam p ouib suis. **A**ut to
tus clerus querit et tuc mibisec
te se p eis hostib opponet. **S**olm
dis. **S**i rector. **S**i si als non
pe consili eatie totu clerus
fugiat cum plato. **S**i ued pe
remaneat ai plato. **V**el omes
ut quidam ex eis si e alitudo
inter eos de xempis res forte

dimat. **X**vi. q. ii. **S**anctus fir
ca extirpationem distinguitur q
aut omes sut mali aut quidam
Si boni sut ad mpti malis eos
non deserant. **X**viii. q. iii. **S**i
bonus. **S**i omes sunt mali aut
spes e de correctoe aut non
Si spes e no sut deserendi ut
in canone. **A**dunati. **X**ix. q. i.
De hoc p imoc. **S**i hosti. m c
misi cum pridem ex de r nuc. **L**ay
Debet ergo platus et quilibz
regens esse constans et lenis
p. uol. auctoris pceptu obser
uare. **C**onstans esse debz i iu
dicio et lenis ad iusticiam ex
quendo. **U**nde **B**reg. msten
da e lenitas cum peneritate i
exutatu facendu e quoddam
pametu quia disciplina si ma
multu desituit. si una sine al
tera teneat. **I**n pceptu i cano
ne disciplina sequit. m meto
ut res expositulat. i tpus et
loa mdigencia uel eia cong
enaa. **I**am sicut tempus me
iudiciu no recipit sic et tempus
iudiciu miam non requirit aut
Pris sup q. **S**ed nota q au
tor no i merito constancia
et lenitatem coniungit ad desig
nandu q platus et rector non
solu semp lenis debet esse s
simul constans et lenis myste
da et coniungenda e lenitas cu
seueritate ut neq multa affi
tate exaltent. subdu neq
mima benignitate soluant.
Hoc m mru illa thabnaculi ar
cha signat m qua cu tabulis
virga simul et mana e quia
m boni rectoris pectore debz esse.

simul vga correcedis et manna
 Dulcedinis unde hinc q̄ in job
 xxxv diat: *supra* vtramq; vtu
 tam cumq; sedecem rex cūsta
 te exatu gram tamē merēdū
 cōsolator sedere quippe cūsta
 te exatu vigor ē discipline
 regnū merēdū vero corda
 cōsolari mīsteriū ē pietatis
 Quis em̄ qui iuste iudicat sta
 terā in manu gestat in vtroq;
 pensō iusticiā et mām portat
 sed p iusticiā reddit peccanti
 sententiā p mīaz peccati tem
 perat penam ut iusto libramie
 quedā p equitatem corrigat
 quedam vō p mām indulgeat
 hec om̄a habent in p̄ all ca
 none disciplina De hac ma
 tiā vide sup satis plene in
 s̄a prohemiali parte § viij
 qui mapit dicit q̄to q̄ hor
 renda v̄ota s̄dm canones
 q̄ sextuplex v̄nga reppit
 p̄ma ē districōis ut in c
 disciplina xlv d̄ et de hac q̄
 habet. Seda cōsolacōis
 Tercia hēditatē quarta p̄he
 dita v̄tutē Sexta correcedō
 nis de his q̄q; habet in §
 Salomon xlv d̄ De s̄do et
 Socanus de disciplina scolariū
 in p̄u diat q̄ studentib; ex
 pedit constantia stabilitudo
 q̄ constantes s̄nt cū studiū
 Constantia em̄ studetēs sta
 biles parit Inconstancia pa
 ta dissolvit p̄ma colligit
 s̄da collecta dissipit Exem
 plificat de quodam qui p̄o
 voluit esse latus De quo h̄et
 sup in xxxij p̄se p̄cepto lras

addi

diste Et ibi de materia studen
 cū plenissime tractat et h̄et
 de tercia et hac constantia v̄tū
 multū viguit in antiquis v̄nd
 legit q̄ fuit quidā centurio dū
 Augusti qui cum anthonomas
 bello sepe mīco edisset excellē
 tes pugnas impulsis hostiū
 s̄dis cūvenit et ad anthomū
 alexandriā p̄ductū p̄rogatū
 q̄ quid nam de eo statui debet
 pugulā me inquit iube q̄ nō
 saluti b̄ficiū necq; mortē suppli
 cō addua possū ut aut cōsū
 in les esse desinā aut tuus esse
 mapia Debet quo constantius
 vitam q̄tempit eo facilius in
 petrauit Antonomas v̄tū ei
 incolumitatem tribuit De con
 stancia vero mīliū fidelior
 p̄suerant pugnancū et de eorū
 p̄ilegiis vide sup in s̄a p̄he
 miali parte § xij qui mapit
 De sacmēto autem a cā med
 Etomiso de nō constantē pug
 nantib; et de eorū pens vide
 sup plenissime in s̄a p̄heiali
 pte § xij qui mapit Ex
 p̄dictis ergo in s̄ma colligo
 a post mediū Prodeclara
 cōe enā s̄di metri et stendū
 brevit q̄ hoc metri s̄dm sa
 nū intellectū sic expōit et tem
 porib; mores quā velit dicē
 q̄ sapiens debet mutare mores
 et qualitates et actus suos tem
 porib; et p̄ tpa ut non sit nimis
 austerū nec nimis benignus
 sit causa i minente ut supra
 dictū ē sed aptare se temporē
 quia sapiens et prudēs mutat
 mores sine timē et s̄i ē p̄hensioe

Et si dicat q homo qntuamq sapiens sit non possit sine rep-
hensione et scandalo viuere i hac
vita. Rndem pte scdm Greg q
iusto dei iudicio hoc potius sit
ad vltis pbacionem q ad rep-
bacionis iudiciu. Hec insipientie
pbant p p m Greg m Lano
aduersionis vii q i. Vnde sapiens
volens ostendit q diuisi mores
diuisi temporibus coexistet d
q omnia tempa habent et suis
spaciis insunt omnia sub sole
quia est tempa loquendi tempa
tacendi tempa nascendi tempa
mouendi tempa plantandi tempa
euellendi tempa belli tempa pacis
Eccl m. Prudens posset aliq
quo constancia se habeat uel
conueniat ad p seuerantia. Huc
questio breuissime rñdet ac
etia tñat bñs tho. s. a. p. q.
c. xxxviii d. q. i. p seuerantia i
constancia conuenit quide m fine
quia ad vtrūq ptinet fñit
p sñt m aliquo bono. Differunt
autem scdm ea que difficulta-
tem afferunt ad p sistentum
m bono. Nam vtrūq p seuerantia
p se facit fñit p sistere horon
m bono contra difficultate que
pvenit ex quibusdam alijs
obterioribz impedimēt. Et ideo
pñcipalit' pars fortitudinis est
p seuerantia qñ constancia q
difficultas que ex diuturnitate
actus et essentia hor vñt q
illa que ex interioribz impe-
diunt. Sequitur textus

Non temere vxori d' suis
cedere quenti. Depectm
mli que quō diliget edit. De

tauu autoris pceptu metum
postq autor m pcedenti pcepto
pbat rudimenta ad quartu vi-
uulu i speciem quartu paradisi flū
mñs sñ fortitudinis inducena
Ruc vero m pñti pcepto subseq-
tur pbat rudimenta nos ad tres
actq seu officia scdm paradisi flū
uij sñ prudentia inducena. Isti
namq actq docent hoies se a
malo auerte atq mala declina-
re consilia quia ad prudentem
ptinet nolle falli et falli nō
posse. Et x. Etote prudentes
sicut serpentes. Item ad pru-
dentem ptinet ab insidijs sibi
maxime vxoris pñe p caueri
Vnde Aug. prudentia ē m pñ-
uendis insidijs. Item ad pruden-
tem etia ptinet vxorem pra-
uam cohibere ab vñaputio s
ueru iudicio. Vnde glo. sup. m
c. vii. dicit q temeraria iudiciu
3 qñ quibz nō 3 cōmissu te-
merarie iudicare psumit ptea
apud ad b. xiii. d. de calibz.
Tu quis es qui suu alieud
iudiciu suo dñd stat aut cadit
q. i. Multi mñ quā velit
timere q nullq psumit debz
vsurpare officiu sibi mñe co-
missu. Hoc autē facit psumit
praua vxor. qm iudicare vñt
et de domo expelle anallas et
suos coniugi gños qñtūqz bo-
ni sñt et domui sue vales ex
eo q sibi nō sñt gñi. Attendebz
ergo autor q ad vñm dei cultore
necessariū expedit a vicio teme-
re dilitat' abstine quod vñqz
fiat cū mala declinat vxoris
consilia atq stat sibi ab ipius

in fidem paucere nec non cum
eam etiam cohibet ab v'stupatio
seruorum iudicio quod fieri nequit
nisi sit ut e' dictu' prudentie ac
etiam p'libatis actib' p'munitq'
p' tanto auctor nobis p'bet hec p'
ceptu' ad p'missa inductu' fore
p'emta obseruandu' Dum dicit
nil temere quau' velit dicit q' m'
tame' i' supple' stulte vel ead'
fatue v'pori tue credideris q'
renti i' conueni' de seruus
nam mulier mala ut plurim'
seru' vel ead' amari que di
ligit odio p'sequit' et sine
causa accusat ac ead' affligit
vnde iuuenalis Sic volo sit
iubeo sit p' r'atod' voluntas
hanc sine optime facit p't hy
storia ioseph que habet' sup'
m' xxv p'se p'cepto **nil temere**
credideris a' cu' p'ncipiu' vel
etiam moralit' p' v'pore intelli
gi p't caro p' v'pore sp'us vel
aima Et sicut v'pore r'pugnat
sp'us v'pore ita caro sp'itu con
dicit iuxta id apli ad gall
v' Caro concupiscit aduersus
sp'm In p'posito v'pore tu v'pore
habet suos s'z q'q' sensus q'
seruunt v'pore q'q' carm' q'
q' sp'itu Deistis suis conq'it'
caro q' n' habet mudana et
carnalia sed ob hoc nullo' ei ac
dere debet aia Sed nota s'm
p'ras q' extrah' signis specia
liter cognoscit' plena v'pore
us dilectio uel ecomiso odium
p'mu' i' q' v'pore nemo v'pore
suo putat sapientem etiam
si alter sit sapientior Sed signu'
est q' v'pore v'pore suo nemo

putat fororem Peru' signu' i'
q' v'pore v'pore suo nemo putat
famosorem q'mq' alter famo
sior sit eo Peru' quia p'fectum
odiu' et p'fecta amor v'pore iudi
cu' n' cognoscit verbi gra' Si
odio p'fecte qualicunq' fuerit
aput illud o'ma in displicent
sue que dicit sue que agit et
si vere bona sunt tame' m'cha
mala vident' Sic et si aliquis
p'fecte amas quecuq' sit aput
cu' tibi placent sue que loquit'
sue ead' que agit Et si ve' ma
la sunt tamen tibi vident' b'o
et hoc i' quo ad vna' partem
quo dicit b'us **Propt' non fa**
ale capit intellectus quod abhor
ret appetus Talis dilectio m'chi
placet deo s'm id **Eccl' xxxv** In
tribus b'iplacit' e' sp'itu meo
vir et mulier s' b'n' consonant'
De hac materia laus habet' sup'
m' x p'se p'cepto **Coniunge ama**
et ibi requiesce Et hoc e' q'd
auctor intendit in s'cto meteo
dum dicit **Sepe etiam mulier**
Inq'm hec doctoris doctrina
ab o'mib' generalit' sit tenenda
Specia' tame' p'ncipes et quib'
d'ns t'p'alis hanc doctrina debet
obseruare Non em' debet p'nci
pales ut d'ns verbis esse v'pore
m'mu' credituro maxime m'his
in quib' p'ualid' esse p't seu ver
ti sicut de putafaro legit' quia
m'mb' credula s'ut verb' conu'g'
m'ris ordme p'misso s'eternat'
contra ioseph et cu' carceri ma
cipat' s'ctm q'd **Ben' xxxv** de
dazat hystoria que et ead' aliq'
ad hanc materia p'tm'cia laus

habent^r supra in xxv. p^{re}cepto p^{re}cepto
 to **U**l temere credideris in p^{ri}mo
 de fallacijs p^{ri}uaru mulieru vide
 supra in xlv. p^{re}cepto p^{re}cepto
 am fuge p^{ro} p^{ri}missori ac eaaz
 infradicendoru intelligencia magⁱ
 in speciali 3 de duob^{us} dubitabilib^{us}
 querendu^m Et p^{ri}mo quia ada p^{ri}mo
 me parens temere verbis vxoris
 credidit et ex hoc g^{ra}uer peccauit
 p^{ro}deo aliquis crede^r posset quis
 magis peccat^r an adam diu^m
 mandatu^m discredendo an Eua
 p^{ro}deo q^{ui}e dyabolus potius eua
 q^{ui}m adam decipit p^{ro}uo ad p^{ri}m^{um}
 questu^m dicendu^m 3 p^{ri}m^{um} Theolog^{us}
 q^{ui} q^{ui}us ada voluerit esse sicut
 deus sicut dicit Aplus 1. ad Thi
 11. vix noⁿ 3 seducta tam^{en} p^{ri}m^{um}
 mulieris ei imputat^r quia cum
 eam corrig^{ere} deberet noⁿ correxit
 si ei consensit Cum ergo facie
 tes et consensientes pari pena
 puniant^r 11 q^{ui} 1 Notu^m peccatum
 fue factu^m est suu^m posset eam
 aliquid instare de eo quod dicit
 Aug^{ustinus} q^{ui} noⁿ 3 credendu^m q^{ui} homo
 spuali mente p^{ri}mita uoluerit
 esse sicut deus nomeⁿ et mulier
 habuit etiam spualem mente
 Nomeⁿ ead^{em} luifer clari^{us} vid^{et}
 in speculo t^{em}ptatis q^{ui}m ada huc
 instancie talit^{er} t^{em}det^r q^{ui} q^{ui}dam
 spuale datu^m 3 p^{ro}deo q^{ui} nec mu
 lieri nec angelo q^{ui} tu in eum
 misit d^{eu}s poporem in extasi
 raptu^m est sicut dicit ad aucto^{ri}tas
 ad a^uctia angeloru et vid^{et} coue
 nionem xpi et Earlie futura
 esse Et licet casu^m suu^m non
 p^{ro}viderit p^{ro}tamen esse q^{ui} intel
 leperit horum esse casu^m et per

filij dei carnis assupcionem resti
 tuendum Item posset ad huc
 aliquis instare de eo q^{ui}d dicit
 b^{ea}tus B^{ea}n^{edictus} luifer vidit rationa
 lem creatura^m assumendam in
 v^{er}itate p^{er}son^e filij dei ergo
 ita fuit spuali mente p^{ri}mita
 adam huc ead^{em} t^{em}det^r p^{ro}t q^{ui}
 luifer in instati sua visione su
 p^{ro}buit et spualem mentem p^{ri}
 didit quod adam noⁿ fecit et
 forte alia secreta reuelata suⁿt
 ade que noⁿ luifero reuelata suⁿt
 erut Et sic noⁿ 3 quis ex^{tra} de
 vxori sue temere crede^r quia
 posset ei ex temeraria credu
 litate sicut ade male succedere
 p^{ro}uo ad istu^m questu^m breuiss^{ime}
 dicendu^m 3 p^{ri}m^{um} Theolog^{us} 42
 ideo dyabolus potius temptat^r
 adam eua q^{ui} adam quia videbat
 eam magis temptacoⁿem p^{ri}nam
 q^{ui}m adam p^{ro}terea ead^{em} xv. p^{re}
 bit^r a muliere mau^m p^{ri}ti per
 illam em omⁿis moru^m 3 po
 aus videt^r q^{ui} debuisset po^{ri}us
 m^{er}cepisse a viro q^{ui} i viro ess^{et}
 tota natura humani g^{ra}is et ad
 dyabolus invideret humano
 generi et p^{ro}pter hoc m^{er}tenderet
 ad ruina^m eius i meⁿte debuisset
 temptasse v^{er}u^m p^{ro}terea viro
 sita fuit p^{ro}hibico ergo cu^m t^{em}p
 tatio esset ad t^{em}p^{ri}gressionem
 p^{re}cepti faciendam temptaco
 i mediate debuit fieri viro et
 noⁿ mulieri Cum tam^{en} m^{er}iti
 noⁿ fuerit sita p^{ro}hibico tam^{en}
 non du^m existenti Solu^m diceⁿ
 3 q^{ui} couement^{er} fuit facta t^{em}p
 tatio quo ad m^{er}itu^m ex parte
 mulieris in parte omⁿi m^{er}ito

huam qm̄ aditum quesuit ip̄e
 drabola sicut in vnoquoq; no
 stru qtingere videt^r et sic gra
 datim astenderet temptatio et
 tandem consumet^r hoc dico ff
 saluo iudicio famori. Qu mone
 as rē. Quia alique t amia
 aam cōductissimā laxatis tempa
 re foemis vectq; equa lastime
 p arma viatorū seu paguulu
 drice voluptatis exaruit tūc
 rotandū ē in ope ut acobris
 exornationibus faciendo pmo
 mellica arma ligura necessitas
 adhibeat mediana q si forsan
 ille ut aspolet corrigenti vti
 manu dolent^r sustineat mal
 les suis maubare fetorib; qm̄
 correptionis remediū expiri a
 modo illico debet exhortant^r
 ligura silere si cum gest^r ra
 tiombus morbi rē

Qu moneas aliquem
 nec se velit ip̄e mone
 Si tibi sit carq; noli desiste capte
 Romu auctoris p̄ceptū metā
 postq; auctor in p̄cedenti p̄
 cepto p̄buit rudimenta ad ali
 quos actū prudentie inducen
 tia. Nūc vero in p̄nti p̄cepto
 subsequet^r p̄bet rudimenta
 ad vnam speciem iustit^e ptine
 aa hec autem spes discipli
 na mutipat^r her aut vti
 vniūqueq; induat ad inferior
 correptionem sicut sumit^r ad
 hebre xij. fili m noli negli
 gere disciplinam. Et sequit^r
 qn disciplina p̄seuerate h aut
 vincta a Cyprano sic distibit^r
 disciplina ē morū ordīnata
 correctio et malorū p̄cedenā

patū regularis obsequio her
 vincta p̄m p̄m in mirabiles
 mirabiles opat^r effectū. Patem
 q disciplina ceruicem sub mittit
 sup alia de p̄mit compomt mltū
 oculos ligat. Ritus et cachinos
 phibet moderat^r ligura gulam
 frenat nam sedat mēssū p̄et
 ad hanc v̄tutem malare nos de
 bent tā s; sacra scriptura cano
 ca iura et patū antiquo p̄exa
 p̄mo matat scriptura p̄d xxij.
 nolite subtrahere a puero disci
 plinam. Et dñs q̄t xxij. Si
 peccauit mte se tuus corripe eū
 mter te et ip̄m. Et apls i ad
 Tessa v. Regamq; vos fices corri
 pite m̄q̄tos rē. P̄o matat nos
 ad correptionem sc̄na canonica
 iura quod p̄bat. Aug^r in canoē
 Si peccauerit n q i ai mā sua
 et canone ad mensam xi q m
 et deare. Nouit de iudi animalis
 mulas iurib; ad hoc facientib;
 hec aut vti p̄m. Tho. pa p̄e
 q. xxxij. Est in p̄cepto. Sed q
 p̄ceptū ē affirmatiū non
 obligat ad semp sed p̄ loco et
 tempore vnde obmissio eius v
 nomō fit meritorie ut qn quis
 optimū tpus m̄q̄at ul ip̄os me
 tiut ne deteriores fiat ul ad
 bona vitam alios impediāt
 et hūq^d. Sed obmittit^r aū
 p̄cto mortali s; ai formidat^r
 iudiciū vlti et carnis cōua
 acio siue pompas dum tamen
 ita dñent^r in aū q se ne ai
 tati p̄ponant^r. Porro mō ē p̄
 catum veniale qn s; timor
 et cupiditas tardiore facit ad corri

gendum delicta fecis non tan
ita q' si constaret q' posset fra
trem apud retrahere dimitteret
propter timorem et cupiditate qui
in aucto p'posuit caritatem ut dicit
Augustinus. Et hec lacus infra de
clarabunt. Tercio ad correptionem
sententiam matant nos p'm antiq'
exa correptionem zelantem sicut
ps de morse et leuit de ydola
tris iudici populi vindictam
sumit. Exo xxxij. Et de ye
hu qui pphetas m'fecit in j
v. Attendens ergo auctor q' se
na dilectio et correptione in dei ul
tore p' maxime necessaria. Et tu
adei et proximi dilectione p'cedat
castigare non debet sic n' a sentia
correptione saluo moderamine
sup' scripto nec hoc fieri queat
nisi mediata v'itate p'dicta que
quidem in hoc includit. Doctore
to p'tanto tribuit nobis hoc do
cumentu et p'ceptu fore p'ceptu
obfuandū dū dicit. Cum mone
as aliquem quāi velit dicere
Cum tu moneas aliquē i casti
ges uel corrigas p'ceptum et
a tramite rationis declinante
nec ipse velit monei et non
velit se castigare nec ab inceptu
se abstinere si sit carus tibi no
li desistere ceptu. et noli vaci
re a correptione ipiq' suo. Ap'li
p' ad Thy. in j. Argue moxepa
Nota s'dm doctores disciplina
est p'ceptu sustinenda p' tria
p'mo p'ceptu castigant dilectione
Secundo p'ceptu temptant dilectio
nem Tercio p'ceptu peccant cor
rectionem Quarto ad p'm p'ceptu
ap'li ad heb. vij. Quis est filius

quem non corrigit p' q' si extra
disciplinam est adulteri et no
filii eius q' diceret omnes am
a dei facti sunt discipline dei
participes. Quo ad s'dm d' ana
tio huius h' p' de lapidib' q' si
marito ponit lapidem magne
tem sub capite uxoris dormi
ent' exp'ri poterit an sit adul
tera uel fidelis quia si adultera
dormiendo eiaet se de lecto ac
si manu hominis exportata esset
Si fidelis dormiendo se ad mari
tum condat et deosculabit
ipm anonalit' aia dicit. quō
dei p' fidem p'ce n' sponsa
bo te michi in fide volens de
exp'ri an aia sit vera sponsa
et fidelis uel adultera sub pot
lapidem magnetē ferruginei
coloris qui trahit ad se ferru
i. tribulationem quo in ferro
denotat. Et quem ad modū
falso quires cadit de lecto ai
p' impatentia et inmuracōne
contra deū. Sic deuote et si
deles addē amplexus se
conducit ad fo. viij. Quis nos
sepabit a caritate dei et Quo
ad tercia p'ceptu q' in reu
it popor sup'phores m'fecit di
sciplina. Unde in p' p'ceptu. Dis
ciplina tua correxit me in fine
et disciplina tua p'xi me docet
p' p'missoru intelligētia magis
in specialis est de tali q'stione. ¶
quidā v'itū quib' teneatur
corrige et ab exco'e reducere
quib' quē videt errante. Ad
euidētia huius p'cepti quesiti
ponit. cor regule p' quas
regulabuntur corrigētes i corrige

errantes prima regula extendit
se generaliter ad omnes caritatem
habentes ad quam caritatem
quilibet tenetur quia talis prima
correctio est actus caritatis. Hec
autem regula talis est. Vniuersis
fidelis tenetur errante corrigere
et per doctrinam et consilium succurrere
ut ipsum reuocet ab errore quod
sic probatur. Nam error in via
morum est quedam infirmitas
spiritualis dicitur iuxta id psalmi. Sa-
na animam meam domine quia
peccatum tibi. Cum ergo quili-
bet teneatur ex precepto domino
ad illam caritatem habere et ex-
tere ac per hoc succurrere infirmi-
ti corporali proximi per elemosinas
corporales quoniam potest iuxta id ysa-
ie. Frange esurienti panem
tuum. Sequitur quod multo magis
debet succurrere infirmitati spiri-
tuali per errorem per elemosinas spiri-
tales scilicet per doctrinam et consi-
lium. Hanc elemosinam docet nos
facere canon. Tria sunt genera
elemosinarum. Vbi dicitur. Tria sunt genera elemosinarum
vna corporalis egenti dare quod
poterit. Alia spiritualis dimit-
tere aquo lesus fuit. Tercia
delinquentes corrigere et errantes
reducere in viam veritatis ad
hanc vitam suam induat
nos auctor dum dicit. Cum mone-
as aliquem. Secunda regula
dirigit prelatos et alios superio-
res in subditorum correctionem
que talis est. Corrige errantes
per penas et accusationes iuste
ad nullum pertinet nisi ad eum
qui est superior errantis prelati

vel alius eius superior. Nam cum
talis correctio fiat pro bono co-
mune ut alii taceant non pertinet
nisi ad eum cui commissum est bonum
comune seu cura boni communis super
ad superiorem. Unde apostolus ad ro-
manos. Tu quis es qui alienum suum
iudicas suo domino stat aut cadit
non quod multi nisi. Tercia re-
gula dirigit subditos respectu
platorum vel superiorum errantium
que talis est. Quilibet subditus et in-
ferior diligens dominum suum et suos
cum errare tenetur ipsum corrigere
sed in occulto et mansuete ac
eum reuenter. Hoc sic probatur.
Nam quilibet tenetur ad opera mea
et precepta ad opera spiritualia. Cor-
rectio autem prima per consilium et doc-
trinam mea opus est. Vnde Augustinus
in regula loquens subditis dicit.
Non consilium tantum sed ipsum
i. plati in seipsum qui mior vos
est quia quantum in loco superiori
tantum in periculo maiori versatur.
Puto autem reuenter quod ut ait
apostolus. Iam ad alios in domo
ne innoxiaueris sed obsecra
ut patrem. Unde dominus in arguit
demophilum monachum
quia sacerdotem reuocavit cor-
reperat ipsum peracens et de eccle-
sia eiciens. ut in gestis ipsius do-
mini declaratur et habetur
quarta regula datur de subdi-
tis platorum et superiorum errantium
quorum error vergit in periculum
fidei que talis est. Vbi imminet
periculum fidei plati sunt a subditis
et publice corrigendi. Nam pau-
lus qui erat subditus peracto pro
imminens periculum scandalum contra fidem

petrum publice arguit Et sicut d'
Bla. Aug. super id ad Gal. 1.º
ipse petrus pro maiore p'bit
ut scilicet forte tunc reliquisset
non dedignetur a posterioribus cor-
rigi. Hanc etiam regulam ponit
Thom. 2.º 2.º q. 1.º 1.º ar. 1.º in
autem doctrina sacris doctoribus
Aug. et Grego. est conformis
ac etiam sacris canonibus ecclesie
que ad fidem et mores errare
non potest ut habetur 2.º 2.º q. 1.º
recta fide et ut dicitur b'us Thom.
2.º 2.º q. 1.º ar. 1.º. Vtrum autem
viciosus habens amicum bonum
efficiatur malus debeat dissolvere
amicitiam. Vide hanc questionem
infra precepto 2.º 2.º q. 1.º. Cum silat
vbiis 2.º. Regit. Contra vbo.
pos. Inter humane vite conta-
gia nihil peius nulla maior
moderatio rationis quam sermones
cohibere superfluos et contra
loquentes qui manifeste garriunt te-
pant moderantia observare.
In hoc enim nos experientia na-
turalis edocet. Nam sicut ignis
naturalis combustibilium apposi-
tione succenditur et eorum successi-
ua deperitio deficiat et desistat.
Sic lingua variis contumeliarum
blasphemis et iurgiorum dilata-
tam in iurgis non magis in for-
nam irrepabilis succensibilis
ascendit et dum verbum verbo
quasi clavis clavo recondi creditur
augetur morbi principium quia innoti-
dictum poetarum latet anguis in
herbibus. 2.º Sequitur.

Contra vbo. noli g'en-
dere verbis. Primo dicitur
cunctis animi sapientia paucas

Secundum autem preceptum metad
postquam autor in precedenti precep-
to inducit rudimenta ad disciplinam
inducenda que 3.º prima species
primi patris fluminis sit uisibilis
que quidem virtus superioris in-
struit unumquemque ad inferiorum
correctionem. Et tunc dicitur
esse species. Primum autem dicitur
id quod ad habet ad correctio-
nem putat ad habet. Vnde sumit
tunc ad omnes generaliter pertinet
correctio. Vtque autem modo
diverso respectu ibi sumit. Vnde
vero in presenti precepto subsequen-
ter prebet rudimenta ad correctio-
nem ipsam modo debito mo-
derantia ac et obstacula sua
remouentia que habet ipsam
correctionem impedire ne de-
bitum producat effectum et hoc
quique sit cum quis intendit vel
litigat cum illis qui nolunt suam
moderationem recipere quia sibi
ipsi sapientes apparent quod
eandem hoc nomen vbo. in
portare videtur. Verbo. enim
ipse qui se iactat cum sibi videatur
sapientis nec velit aliquam
alterius moderationem recipere et tunc
cum tali non est utile vbiis con-
tendere. Si potius potius sile-
re. Attendens ergo autor
quod ex tali intentione dei cultura
possit impediri intendit in hoc
precepto quod super in proximo pre-
cedenti minus absolute locutus
est precepto dicit namque quod ab am-
moderatione carorum cessare non
non debemus. Hoc autem dicitur
quod si tales sunt verbosi et g'en-
tiosi quod cum eis contendere non debemus.

dicens Contra verbosos quasi
velit inuere auctor qd tunc tu
in tali vobilitate et garrulatio
ne et furore qd non est bonu
contendere sed silere quia honor
est homini qui sepat se a contentio
nibus puer. xx. vnde idem
Salomon p. d. xxviii. Et sic
videas stulto scdm stulticiam
suam ne similis ei videatur
sed p. q. eius stulticia respi
rauerit et mitigata fuerit
vnde ei ut se stultu esse co
stat. Ista em. metra exposito
ria sit p. moru ac eam mode
rificant p. ut sup. aliquali
et exp. sum. Dicit ergo contra
verbosos. p. aug. p. m. metri
intelligentia ac eam obser
uancia est breuit. sciendum
q. tria sunt que quemlibet vicia
debeant ab hoc q. tenore
vicio p. m. et maloz m. p. p.
atq. inde p. uenire. Scdm e
stoz patru. ex. p. laritas ad
v. tute. inducens. Terciu. et
sacozu. canoni. auctas hoc
inhibens. Quod ad p. m. notand.
q. q. tenore scdm. Greg. e. p. a
filia in. ame. glorie. Et dicit.
q. tenore. qui cum clamore
vult vincere et p. h. appetere
et large sup. to. voca. lo. verbos.
eaa. garrulus m. cupat. et p.
qd. viciu. q. tenore. p. p. tria
et fugiendu. p. mo. quia hoc
p. ctu. dyabolici. et vnd. Aug.
p. ctu. similis e. actib. demon.
qm. q. tenore. vnde suos se o
stendunt. dyab. no. dei qui li
gant. ij. ad. Thy. ij. Quia
dm. no. oportet litigare sed.

ad omne mansuetu esse. Quid quia
contendere seu litigare signu
et supbie et stulticie p. d. tatis
et malicie. De p. p. xviii. ho
puer. sus. p. tatis. lites. Tercio q.
inde multa p. uenit mala. p. a
xxi. Ante igne. camini vapor
et fumi ignis in alterat. p. et
ante. sagnem. maledictio et contu
melia et ruine et vi. a. sanilla
vna. auget. et ignis. Et xxviii.
Certamen. festinat. accendit
ignem et lis. festmans. effundit.
sagnem. Quod ad scdm. magni
m. meriti. et a. contentio. ab
stinere. vnde legit. in vitaspa
tu. q. orante. p. actario. vox
m. sonit. non. du. ad. m. suram.
duarum. mulier. que. h. cant. ma
uitate. p. uenit. p. m. p. m. a. m. a.
viciu. m. rans. ciuitatem. q. s. p. et
ab. eis. com. s. u. con. eaz. duoz.
q. exant. vxores. duoz. sem. et
xx. annis. siml. fuerit. nec. vn.
qm. aliqua. eaz. dicto. ut. facto.
cont. stauerat. aliam. et. statuerit
usq. ad. mortem. ut. v. b. d. sc. lare.
no. lo. q. rent. m. ter. se. et. libet.
religione. m. trarent. si. vni. eaz.
p. m. tterent. vnde. hoc. meritu.
eaz. m. p. q. ad. m. riam. no. con
tenderit. p. m. m. vero. m. m. o. r. u. s.
nestat. litigare. vnde. eaa. legit.
in. vitaspatu. q. duo. senes. erat.
in. vna. cella. qui. m. q. habuerit
m. ter. se. litem. dixit. ergo. vnus.
eoru. faciam. litem. int. nos.
et. ponam. laterem. in. medio.
Et. vna. dicit. meus. et. ali.
vndet. Ego. spero. q. mea. et
cum. autem. alter. dicit. no. est.
tuus. s. meus. vndet. aliter. si. est.

tuus colle eu. Et sic no mrenez
materiam ligandi. Et licet vnu
saliter declinanda sit contentio ul
litigiu. pape tamen cum qnq ge
neribus homi est pncipalit et to
taliter vitandu. Et pmo ai potere
iuxta i. **Et vi.** v. se ostendas
cum homie loquente ne forte e
contra constituet tibi lre mltos
em pdidit auz et argenti p qo
hic aacedat id dcm v. qd quod
hetz m Canone p. auz vi q. in
Tercio ai homie ligato. **Et vi.**
v. se liges cum homie ligato
to ne strues m igne ligatoz ei
Quarto ai hoie maando. **Et vi.**
v. qm maando no facias
ruam. **Et vi.** ai vxore p. q
ex quo aliquis incipit ligare
cum vxore p. auz m. qd hebit qui
etern p. auz v. **Tecta** iugiter
p. allana et liagrosa m. r. co
pant quia qui m. domo p. stil
lante. **Et qm** declinare v. l. stil
liadiu m vno loco mvenit ut
m alio p. auz qm m. qd mvenit ibi
quietem. **Sic** vir et mulier
m. qd quietem mveniet ex quo
ad m. lre m. qd m. qd m. qd m.
male e eis qntastuq. d. m. qd m.
habent vnde p. v. v. v. v. v. v.
axelq. e buccella flata ai gau
dio qm domo plena v. t. m. qd m.
cum iurgio. **Quo** ad t. ad r.
p. p. auz p. auz canones statuere
ordmandu litigiosu no esse
sdm id apli p. auz ad p. h. m. o
mo dicente. **Propter** ep. m.
esse no p. auz m. qd m. qd m.
ubi p. m. v. m. c. **Ad** ep. m.
ordmandu spectancia iuxta
nota fm Canones ip. sunt

vi. regule aplie quas Epus
debet obseruare que hic serio
se comant et habent. **p. mo**
oportet esse. **Ep. m.** r. r. e. p. h. e. n.
p. b. i. e. m. i. s. m. e. c. i. m. e. u. l. s. m. e. t.
m. a. l. i. m. f. a. m. m. a. **Ram** si egi
p. m. a. m. n. u. l. l. a. s. u. p. s. t. i. t. e. m. f. a. m. m. a.
p. m. o. u. e. b. i. t. u. t. **xxxv. q. i. ap.**
et l. d. p. o. n. d. e. r. e. t. **Qm** v. v. o. i. s.
v. i. r. u. a. n. t. e. b. a. p. t. i. s. m. u. s. i. u. v. e. l.
p. o. s. t. u. t. **xxxv. q. i. ap.** **Quis** quib
non v. i. o. l. e. n. t. i. s. o. b. e. i. u. v. o. t. **xx.**
v. d. p. t. o. m. p. r. u. d. e. n. t. e. i. g. e.
n. e. r. e. m. s. p. i. t. u. r. l. s. u. t. **d. xxxv.**
p. t. o. m. p. s. e. a. l. a. r. i. b. e. a. d. l. e. i. s. u. t.
d. xxxv. p. t. o. m. m. c. a. n. o. m. b. i.
e. t. d. u. a. p. a. g. n. a. u. t. **xxxv. m.**
d. p. t. o. m. m. s. e. a. l. a. r. i. b. e. a. d. n. e.
g. o. i. s. u. t. **xxxv. d. p. t. o. m.** **Item** o. r. n. a. t. u. h. a. b. i. t. u. i. c. o. n. f. o. r.
m. a. t. o. e. e. o. r. u. m. i. n. t. e. r. q. u. o. s. v. i. u. t.
u. t. **d. xli. p. t. o. m.** h. o. s. p. i. t. a. l. e. m.
i. e. l. e. m. o. s. y. n. a. r. i. u. m. a. b. s. t. i. p. d. e. l. e. t. u.
p. s. o. n. a. r. u. **xli. d. p. t. o. m.** q. u. i. d. i.
c. u. u. t. **xli. d. m. p. n. o.** **Et** **xxxv.**
v. m. d. **Quis** q. d. o. c. t. o. r. e. m.
d. xli. d. p. t. o. m. **Et** **xxxv.**
d. c. i. q. m. m. et v. q. m. o.
De d. e. s. t. u. i. a. a. c. o. r. u. i. u. s. c. o. m. p. a.
t. u. m. e. t. a. b. s. t. i. n. e. n. t. e. m. **xli. d.**
p. t. o. m. **Non** p. a. s. s. e. r. e. u. t. **xli.**
d. p. t. o. m. e. t. **xxxv. d. c. p. e. n. t. i.**
Non a. u. p. i. d. u. u. t. **xli. d. p. t. o. m.**
e. t. **xxxv. d. p. t. o. m.** **Domus**
sue b. e. n. e. p. o. s. i. t. u. m. u. t. **xli. d.**
d. f. n. e. c. e. s. s. e. **Non** n. e. g.
p. a. i. a. u. u. t. **xli. d. p. t. o. m.**
e. t. **lx. d. r. e. o. p. h. i. t. u.** **Et** **licet**
v. i. d. e. a. t. d. i. c. t. a. r. e. g. u. l. a. m. p. o. s. u.
p. e. e. x. t. e. n. d. e. n. d. a. t. a. m. e. **Et** **ad**
o. m. n. i. s. o. r. d. i. n. a. d. o. s. s. d. m. q. d. **Aug.**
p. b. a. t. m. c. a. n. o. n. e. c. o. g. n. o. s. t. a. m. q.

1001

xxxiii^a § Et Ambrosius in canone
 aptus lxxxj § Et redditur ex
 causa quod litigiosus ordinari
 prohibet. p̄ma quia tales non
 sunt apti ad huiusmodi doctrinam
 que requiritur ab eis unde dicitur
 dicitur ipse esse impudens
 arrogancia rusticorum qui garru-
 litatem autem putant et pati
 ad lites in subiectos tumide intro-
 nant. Secunda causa est quia litigi-
 osi vel adulationis p̄nam a nos
 sibi consiliant vel scribis suis
 detrahendo infamie nota ingerunt
 uel inter fratres discordia seminant
 do seditiones nunquam facere cessant
 dicitur xlvj § ij. Tercia causa
 est quia quia cum ipse debeat
 discordantes ad concordiam trahere
 ac etiam cum oblatos dissi-
 denant prohibeantur recipere
 non debent litigando alios ad
 concordiam discordiam prouocare
 dicitur xc. in p̄m. et per totam §
 per secundi metri intelligentia
 est breuiter sciendum quod in hoc
 metro exponitur duo valde
 valde notanda p̄m. et q̄ p̄mo
 datur auctio. Secundum est quod animi
 scientia paucis datur. Tercia
 p̄m. est sciendum quod natura in
 libris p̄buit auditu visu odora-
 tum gustu et tactu prout patet
 ad sensum. Sed plures homines ad
 habuit visu ad loquendum. Si
 quare certe ut homo plures intel-
 ligere deberet quod omnia uerba
 debent esse rationabilia non
 uana uel rationem contraria
 Sape enim canes latrant in
 ventu quando mouetur folium et
 tacent ad latrones ludium

Sic multi sunt qui loquuntur tota
 uana falsa et inuicta. Et tunc
 prout ligram quando loquendum
 est per misericordiam et iustitiam.
 Sunt et multi illes venae be-
 ste crudelissime que ut oues
 mactare et perdere posset vo-
 cem hominis fingit et dum hoc
 creditur esse posset oues in ve-
 dere. Sic multi uia rationalia
 quando loquuntur et dum iusti esse cre-
 duntur ab eis non custodiantur.
 Est ergo loquendum ita tam ut
 sit rationabile prout nulli non
 animi sed audientibus omnino perspicuum
 ad hoc nos mactat per dices
 Iesus. Et homo qui uult uitam
 diligit dices videre bonos prout
 beat ligram suam a malo. Et
 de hac materia locutionis laus
 habetur super in hac p̄ma parte
 metra p̄cepto tercio. Vt autem
 p̄ma. Et in parte p̄suta p̄
 cepto p̄mo quia aliter ne esto
 et xlvj pauca in coruino lo-
 quere. Tercia scilicet quod animi
 scientia datur pauca est etiam
 sciendum quod ep̄lex sapientia re-
 putatur in hominibus p̄ma quod datur
 pauca. Secunda p̄m. Tercia
 uero paucissima p̄mo ergo mo-
 datur sapientia quedam naturalis
 induta nobis naturaliter indita
 generata uel innata quod pauca
 tribuitur et eius est dicitur animi
 mem̄ unde p̄m. xxvj scilicet
 Audi fili mi et esto sapiens
 et dicitur in uia animi tui noli
 esse in coruino p̄cepto nec in
 comessationibus eorum qui carnes
 ad vestendum conferunt quod uia
 cantes potibus et dices symbola

consumat^r & exultat gaudio p^r
iusti qui sapien^tiam genuit letabi^r
in eo. Secundo d^r sapia quedam
v^tus intellectualis p^r ex^traⁿsu
d^r generata quā d^r numerat^r
arist^res int^r alias v^tutes intel^l
tuales. Tercio dicit^r sapia que
dam notitia sp^ualis nobis celat^r
quicquid et adeo data et ista
dat^r pau^rassis. De hac dicit^r
in canonicis p^r que de s^up^uio
ē sapien^tia p^rmi quidē pudica
d^rinde pacifica modesta suad^r
bilis bonis consensu plena
ma^r ficutib^r bonis indicat^r sine
simulacōe. Hec namq^{ue} sapien^tia
facit hominē aptū ad quedam
alta myst^{er}ia dei cognoscend^r et
tribuit v^riditatem q^{uod} aliis
m^ustrare possit que duo pau^rassi
m^us cōueniunt. De hac sap^{ia} iⁿ
maluola aiam nō mirabit sa
pien^tia dei nec h^uitabit in corde
subdito p^uctis. Et ideo d^r sap^{ia}
etissimā int^r tres ondas q^{uod} via
ad hāc sapien^tiam puenierit
dicit^r Sup^{er} senes intellexi q^{uod}
mandata tua^m quisiui d^r glō q^{uod}
p^r obediēciā mādator^u puenit^r
ad sapien^tia oculo^ru^m. P^rus ergo
debet homo exaltari in studio
bonitatis q^{uam} in studio q^{uod}ceptan
de veritate. Hec duo studia s^ut
adeo totalit^r quicquid q^{uod} nō de
beat vⁿū ab alio separari ut s^ut
studeat sapiē et hōn bōē v^ue
studiu^m tamē bonitat^r deb^r p^rce
dere studiu^m veritat^r vⁿd^r iⁿ p^ro
bonitate et scia^r doc^r me ideo
dicit^r Eccl^{esi} iⁿ fili cōcipiste sa
pien^tiam consilia iudicū iustit^{ia}
et d^rns p^rbebit illa tibi. Et hoc

est q^{uod} d^rrecte intendit autor d^r
dicit^r. Animi sapien^tia dat^r pau
cis quia p^r pau^r sūt sciētes
et impletes que sūt vel eo
nostant p^ro p^rmissor^u m^uelli.
magis in sp^uiali est de tali
q^{uod}stione q^{uod}rendū v^uari contendē
sūt mortale p^uctū. Hanc q^{uod}stionē
format et p^rtrahat b^ru^s Tho.
s^uda s^ude q^{uod} xxxviii. Et p^rmo
videt^r velle p^rbare q^{uod} conten
dere nō sūt mortale p^uctū q^{uod}
sūt vici. S^ug^uat^r aliq^{uod} q^{uod}tedi p^r
ut dicit^r luce xxxij. Et facta
ē contencio inter discipulos iⁿ
quib^r eorū esset maior ergo
q^{uod}tenao nō est mortale p^uctū
contra quā q^{uod}tenao q^{uod}riat^r
p^rcepto apli qui dicit s^uda ad
Thy. ii. Noli verbis q^{uod}tenao
Et ad Pall. v. Contencio m^uia
t^r int^r op^uera carnis que qui
agūt regnū dei nō possidebūt
sed omē quod excludit a regno
dei et quod contrariat^r p^rcepto
est p^uctū mortale ergo q^{uod}tenao
est p^uctū mōrle. Soluō d^rcedū
sūt accipiat^r q^{uod}tenao s^udm quod
importat impugnatō^r veritat^r
et in ordinatū modum q^{uod} sic ē
p^uctū mortale et hoc modo di
ffinit^r Amb^r contencionem
d^rans q^{uod} ē impugnatō verit^r
cū confidēcia clamor^u. Si aut^r
q^{uod}tenao dicit^r impugnatō fal
ptate cū debito mō acmōie sic
contencio ē laudabilis. Si aut^r
cum inordinato mō sic p^r esse
veniale p^uctū. m^usi forte tanta
inordinatō fiat in cōtendēdo
q^{uod} ex hac scandalū generet^r
vnde et apl^us cum dixisset

in qd dicitur: n. noli verbis conten-
dere subdidit ad nichil em va-
le 3 nisi aduersione audientium
ad illud vero quod in contrarium
dicitur dicendum 3 qd discipuli
no contendebant auro et mercedem
impugnandi veritatem qui vna
quique defendebat qd sibi verum
videbatur erat tamen in eorum con-
tentione in ordinatio qua con-
tendebant de quo no erat conten-
dendum s3 de primatu honoris no
du erant spirituales sicut glo ibi
dem dicit unde et dñs eos co-
uenienter compestat Si vis
etiam plenius de veribus huius
questionis respondere potes etiam
dicere qd contentio aut fit
auro malignitatis aut causa
necessitatis aut causa exalta-
tionis aut fit causa exudicationis
aut ex quadam liallacione hono-
ris et glorie Si fit causa ma-
lignitatis put facit qui voluit
iuste vincere et animos simpli-
ter subvertere sicut huius modum
est peccatum mortale Et sic istud
prohibetur ab apostolo cum dicit no-
li contendere verbis Si vero
fiat causa necessitatis tunc
no est peccatum sicut dicitur per
in super id Non contendas tunc
contra hominem frustra no vocat
contendere aduersus eum qui male
fecerit ut corrigatur qd hoc
contentio frustra no fit quam
certa necessitas cogit Si fiat
causa exaltationis no e mor-
tale peccatum qd dicitur per
vixit Vnde sapiens si cum
stulto contendit Glo doctor
fidelis et sapiens si cum infideli

et contumace contenderit sine
tormenta reproborum vel gaudia
narrat bonorum frustra ex quo
pensatur laborat si est sit ex-
tulatione honoris vel glorie ve-
male videtur peccatum Et secundum hoc
accipitur illud luce scriptum e con-
tencio inter discipulos xpc et
dicit glo Non est mirabile
qd honore se invicem perueniendo
certarent s3 quib3 ex causa con-
tenderit ex quo accipitur qd ar-
nales erant contendendo de
peruenatione honoris Sic igitur
per qd aliqui e mortale aliqui
veniale aliqui neutrum Cum
enim dicitur luce xiii Contendi-
te intrare per angustam porta
neutrū designatur s3 qd potest esse
meritorium vite eterne Et sic
per veritas questionis Dilige
sic alios pollicetur vite pua
hoc speciale mandatum obsequium
regulari commendat ne qd spem
inter homines posterando cari-
tate ordinem aliena comoda
propter necessitates anteponat sic
enim Salomon dicens iustum
ut vis propter fontem latentes hau-
riamus primam et pergeat ipas
in proximos deriuemus sic sibi
neque et insipientis omnib3 vide-
re in vtilis quoniam vobis proficiet multum
et in propriis utilitatibus negligentes
siles facti sunt insipientibus
et sue stoliditatis merito be-
nignis compantur
Dilige sic alios ut sis tibi
carus amicus Sic bona
esto hominibus ne te mala dampna
sequantur Vnde etiam auctor pro-
phetarum propter auctor in preceptis

pcepto pbiuit rudimenta correctio-
 nem modificandam. **S**icut vero in
 pnti pcepto pbet rudimenta addi-
 tionem et caritatis ordinem i
 ducenda atq; seruanda cu qua-
 dam ta^m modificacoe dum dicit di-
 lige sic alios quai velit i nuere
 q non debes tantu tuos pntes
 dilige ul pntes ul etia exne
 os q ponas debeas esse tu
 ipia amicos et tenere caru quia
 omis ordinata caritas map^r ut
 mape debet a seipia hunc ordi-
 caritatis non seruat ille qui ppo
 amorem filioz et caroz suoz
 amori dei et aie sue saluti hoc
 aut facit illi qui homadia ful-
 sa testamonia rapinas et vsuas
 amore filioz et caroz suoz co-
 mittit. **A**ttenens ergo auctor
 q talis in ordinata dilecto ret-
 here debet dei cultores a debito
 cultu qd fit si h rudimenta negli-
 gant obseruare. **P** tanto hoc p-
 ceptum qd i debite dilectionis
 inductu pbet fore pemptu ob-
 seruandu. **D**ilige sic alios p-
 auq pmi met^r intelligencia et
 obseruancia est sciendu q homo
 quadrupli^r debet seipm dilige
 et p qseques sz pntes filie
 si mlt auctois pceptu obseruare
 Et pmo veraat pto ordinabili^r
 Tercio efficit qto p seuerat^r
 pmo dicit q homo sz se dili-
 ge veraat ut sz diligit
 se ppter veritatem q bona i
 uel ut bonus sit eode mo debet
 dilige aliu sz pxiu vñ Aug^r
 Qui amat homies aut quia
 iusti sunt aut ut ut iusti fiat
 amare debet. **A**ut quia iusta est

aut q iusto sit sic et seipm a
 mare debet. **S**ecundo debet
 ordinate diligere ut sz mlt
 diligit ultra deu sup deu aut
 contra deu pto augendaa
 i sciendu q Aug^r li^o i de doct^r
 na vana pmt ordme carit^r
 i q pmo diligendus i q sup
 nos i sz deus. **S**cd qd mlt
 nos est sz aima. Tercio quod
 arca nos i sz pxiu uel
 amicos uel angelz. Quarto
 qd infra nos i sz pxiu corpz
 demde res exteriores sic ho
 debet dilige pxiu sed no sup
 deu nec contra deu sicut fa-
 ciut ut plurimu hodie mortales
 qui ppter filios et pntes
 multa faciut contra deu sz deu
 sup omia dilige debent et
 hoc ppt^r duo pmo ppt^r nois
 ipia deuacoe que suam
 nobis declarat mirabile po-
 tenaa et caritate qua nobis
 contulit et semp confert qd
 pbat ipia nois. **E**thymo^r vñ
 notandu q hugo in suis di-
 uacoez de deo fa^r tiple
 exposicionem. Dicit^r em deq
 a desu de es de est pconu
 eo q cu aderit mlt de est
 Item dicit^r deus a diligo di-
 ligi quia omia diligit et n^o
 odit eoz que fecit. **S**up rñ
 vel tercio dicit^r a do das dae
 quia omia bona omib^r bonis
 tribuit. **S**cd sup oia diligenda
 i quia in eo snt ea que na-
 turalit^r ab omib^r diligunt^r
 homib^r sz vtile delectabile
 et honestu quia ipm diligere
 vtile i delectabile i honestu est

Ad hoc autē ut scias deū pfecte
amare expedit prius gradus
amoris pfecte cognoscere et sc
isti videlicet cum diligo me ppter
me iste 3 prius gradus et tal
amor nō 3 bonus Secundus g
dus cum diligo deū ppter me
iste 2 mercenari⁹ et tūc erit
bonus si pncipalis finis ē bona
si deus Tercius ē cum diligo de
um ppter se 1 quia bonus hic
est valde bonus quia talis amor
vno tantū oculo si deextro r
spuat deū Quartus 3 cum diligo
me ppter deū hic 3 optimus q
in tali amore nichil querit homo
de suo etiam in seipso s solū
que dei sūt Sup oia ergo
diligenda ē deus quia cum ipse
sit pncipal⁹ ex hoc ipse 3 sumus
ex hoc ipso q sumus 3 sume bo
ni 3 ex hoc ipso q sume boni
3 beati 3 et sume beatificati
et hoc ipso sume fruendi et p
hoc ē ei sume p amore inhe
rendi et in eo sume tamq in
fine quiescendi Pende in ipso
diligere spūalia bona Pende
bona corporis deinde bō extio
ra cant⁹ h. Ordina⁹ in me cau
tatem Tercio debet efficiat⁹
se diligere quia homo debet s
pcurare et nexia deuitare Et
etiam debet pxi⁹ Dilige p
pohi tercio Non diligam⁹ verbo
neq ligura sed opere et veritate
Vbi nota q hec 3 dīa mūda
nor dilectiois et pxi⁹ virtuosoz
quia mūdam diligūt ppter ali
a dilectio si ppter comodū q de
ficiēte deficiat dilectio Regit
em. Item xxxi. Et illa mater

Agar qn defecit aqua in vtre
abiecit filium Item in li⁹ iudicū
xvi q illa vxor Dalida abie
cit sampsonem rasum quē ac
ceperat capillatū Item pmi t
mō q ille dñs Amalechites
dereliquit suū infirmū quē
tame tenuerat sūm Ex qb
p q i mūdo isto nec mater
filii nec vxor viri nō dñs s
uū diligit nisi ppter tempale
comodū Vnctuosi vero vici di
ligūt deū ac etiam pxi⁹ non
ppter aliud a dilecto s solū ppter
ipm deū quia iste 3 debita si
ms om inde 3 q bñs pxi⁹
pma Ep̄la t̄ia Describens mo
dum dilectiois dixit Non dili
gam⁹ verbo neq ligura sed
opere et veritate Et hē 3 qd
dicit Aug⁹ 42 nō pōt esse
vera amicitia nisi prius fuerit a
micitia veritatis scdm em plm scy
ē p omib⁹ amicis honorare
veritatem Et si pfecte volum⁹
diligere deū oportet q diliga
m⁹ pxi⁹ Sed aliqui sūt pco
luna qui mō pōt ut dicunt
astrologi est ex utraq pte cla
ra Nam si est clara sup⁹ et
inferius 3 obscura qn mē ea
et solem interponit tūc vni
bra Sic moralit⁹ aliqui vi
dent esse clari ad sup⁹ quia
putant se deū dilige et tamen
nō diligūt pxi⁹ vmo ipm
magis odio habent vel si ali
quon diligūt eū nō diligūt ppter
deum vnde tales sūt clari ad
inferius sed ad sup⁹ sūt ob
scuri Aliqui autem neutri ha
bent vnde tales totalit⁹ eclipsūt

hoc aut est qd dicit Job i. Epla
iii. Si quis no diligit frat suu
que videt deu que no videt quo
pt diligere De matris dilectio
nis et veri amoris plenissimo
habetur in sda phemali parte
q. xv. ac etiam in ultimo pcep
libent' seruo amorem et ibi vide
si placet Quarto pseueranter
se debet dilige multo em tpe de
sunt ho se dilige quodam p.
xii. om tpe debet pseuerant
dilige s. tpe aduersitat' sit et
pssitute p. xvii. Om tpe
diligit qui est amicus Si aut
curiosus veller scire quod essent
dilectois signa dicendu qd sit
xviii. pmi qd amicus amicum
libent' audit Sedm qd de ipso
semp loquitur Terzu qd sepe
sine tedio de ipso cogitat Quartu
s. obsequit Quintu corpa et res
pillo expoit Sextu offensam
cauet Septim offensam placat
Octauu cogaudet pssituti po
nu condolat aduersitati Decim
gaudet de sua pntia undecim
dolet de sua absencia Duodecim
diligit et odit qd ille Decimu
conat' ei placere Quartu Decim
timet ei displicere Quintu Decim
trahit alios ad eius amicitia
Sextu Decim muna ab eo data
non alienat Decim septim co
siliis suis acquiescit Decim octim
ab eo fiducialiter petit p. intel
ligencia et obsequencia sda metre
etiam e stendit qd metre dupli
cem pt hre intellectum vnu sit in
danti et aliud dnu pmi in
tellectu sic pt expom ut sit
sensu Bonus esto bonus qd dicit

et quis no diligit aliu sic qd
ex tali dilectione dampnu q
ne aliquod sequat' puta fide
iubendo res aliquas uel pecuni
as in distinte pstando aut p
ipso gveriam aduersus amicos
accipiendo quia Epa v. s. b. i. z
noli fieri p amicos i. m. i. p. p. i. o
et huius di unde quida dicebat
Si plus diligitis qm nos q
uis pegnu ante molendinu
nos pmat alta sitis Sedm in
tellectu sic expom potest ut
dicat' sic bonus esto bonus
q. d. q. quis amicu suu bonu
dum bonus e dilige debet
q. d. q. quis errore suu p que pmi
effiat' mme dilige debeat
quia ex hoc dampna possia
st et noz amissione inde coseq
valeret hoc eia pbat Aug
in cano odio habeant' p. p. i. a
lxxxvi. d. vel ne te mala
dampna sequat' i. ne facias
vel comittas p. p. i. a. tu
causa iuxta id Tullii nulla
expusaco pderit tibi si amia
tu causa peccaueris p. p. i. m. s.
foru intelligen magis in spe
ciali occurrat ad pns de m. s. i. a.
s. p. i. s. dubitabili' qrendu Et
p. m. o. qd sit melius et magis
meritoriu an dilige an diligi
huc q. s. i. c. o. pt r. i. d. e. r. i. qd dilige
e magis meritoriu Et hoc
q. t. u. o. r. v. o. m. b. q. p. s. u. a. d. e. i. p. t. p. m. o.
namq tali modo quia quod
diligim' stin' s. q. diligim'
nestim' sed arduu' Secundo
quia qd diligim' p. p. e. v. t. u. t. i. s. e.
sed qd diligim' e aliene Tercio
quia cu diligim' nob obligam'

cum vero diligimur obligamur. Et
 to quia si diligimus meremur no-
 bis cum autem diligimus alii me-
 rentur. Et item per dilectionem et
 imitatores efficiamur. Ioh. xv. h.
 et præptum meum ut diligatis
 in vicem sicut dilexi vos. Item
 per dilectionem efficiamur. Disti-
 xpi in hoc cognoscunt homines
 quia mei estis. Disti. si dilectio-
 nem habueritis ad in vicem. Ioh.
 viij. item per dilectionem effici-
 mur. et imitatores dei. I. Ioh.
 iij. Qui diligit fratrem suum in
 deo manet et videt eum. Quid
 querit? utrum secundum ordinem caritatis
 proponendus sit amor salutis pro
 amorem salutis aliene. Huius quæ-
 sitioni respondetur quod sic quia hoc dicit
 sancti hoc dicit iudiciū recte
 rudis ac etiam instructus nature
 Quas horum demonstrat esse talis
 quod unusquisque appetit per se per-
 fectiorem suam in se ipso quod in suo
 simili. Et caritas desiderat
 propter deum nobis videri et in
 nobis habitare et nos in ipsum ten-
 dere et in eo quiescere quod in
 aliquo alio qui nobiscum habeat
 aliquam similitudinem. Contra. secundum
 diuinum mandatum. aut. xxij. h.
 diligere debet proximum sicut seipsum
 ergo etc. Solutio. Dicendum est
 quod sicut in dicto non est nota per-
 fectio equalitatis seu commensuratio-
 nis sed expressa similitudo que
 in hoc attenditur quod homo diligere
 debet proximum ad id bonum ad quod
 seipsum hoc etiam iure probatur
 illud quod legitur et notatur
 in decore nisi specialis de ant
 et usu. pat. dicit ibi textus quod

si oporteat ut vel nos vel tu ex
 hoc confundamur. Nos ergo est
 gravis potius de confundi quam le-
 damus sedem apostolice dignitatis.
 Item dicit Canon si non licet. D.
 xxij. q. v. quod quilibet regularis
 diligendi proximum accepit a se ipso
 unde dicit glo. in quod primo qui
 sibi faciat elemosinam deinde
 proximo hoc probatur in canone.
 Qui vult. De pe. d. iij. Et hoc
 videtur quod cum alteri dampnum
 michi consulere possit adhuc
 facit lex. Si quis per se ipso
 ad l. acqui. Contra hoc facit
 canon. pm. xxij. q. n. Et cano.
 Si quis vult. xi. q. iij. Solutio
 contraria intelliguntur. tunc quia
 cum determinato alterius vel de loco detra-
 hitur quod nullo fieri debet. vi. q. i.
 Deteriores hic quia non amio no-
 tendi alteri michi propter de hoc
 etiam videtur per quod notatur in
 regula locupletari. De re. un.
 h. vi. Tercio queritur utrum malus
 homo sit amicus suipis vel
 propter loquendo vixit amat seipsum
 Et videtur quod sic quia id quod
 est per se per se ut declarat Aug.
 xij. de civ. dei. igitur est ma-
 gis in peccatoribus. Et sic seipsum
 magis amant. Contra in peccatoribus.
 Qui diligit iniquitatem edicit
 animam suam. Ad evidenciam huius
 queritur tunc declarabitur. primo
 quid est amare seipsum. Secundo quod
 boni homines propter amant seipsum
 Tercio quod mali homines propter loquendo
 do non amant seipsum. sue non
 sunt amia sui ipsorum. Quarta ad
 per se secundum quod homo et homo per hoc quod
 habet animam rationalem secundum quam

diat: aia interior. Est quia aial
p naturam sensitiua qua habet
commem cum brutis p qua diat:
homo exterior. Et ideo quod fat
homo scdm aiam rationale fat
sm qd homo quia aia rationa
lis e principalissima in homine
scit etiam diama qd qd faat
pnceps ciuitatis facit ciuitas qz
e pncipalis in ciuitate. Unde ho
mes qui amant scdm aiaz rati
onalem ppe amant seipos quia
amant id p quod sut hoies. Sic
ergo homines amare seipm ppe
e amare aiaz suam rationale.
Et sic pte p m. Quo ad scdm e
sciendu q homines boni ppe amat
seipos scdm qd pbat Aristoteles
vni ethicor p qm que sunt
ppa amicie pmo em ut diat
vniustisp amica vlt amica suu
esse et vme. Sed vlt ei bo
Tercio opat: bo ad ipm pte
omittit ei delectabiliter. Quarto
concordat cum ipo qm in eisdem
delectabilib et constabilib. Ex
quib pte q boni diligunt seipos
quo ad aiam rationabile nam
uolunt ipm saluari in sua integri
tate et optant sibi ea que sut
eius ppia sicut bona spualia et v
tutes et stas et pcurat ista
bona aie sue rationali et delec
tabiliter conuiuit aie sue rationali
quia ad cor ppri redeunt q i re
munt p bonas cogitatos conuiui
quia considerant bona q habet
et recordant: bonoz que fecerit
et habent spem futuror bonoz
que intendunt facere. Ex quib
delectatio causat: et concordant
cum ea no em pacant: in se
ipsis voluntatis defensionem

sed eorum tota aia tendit ad idem
Ex quo pte q sut sui ipoz am
ci ppe loquedo et sic pte scdm
Tercio patet ex pductis de finali
videlicet q mali homines ppe lo
quendo non amant seipos quia
amant se scdm id q sut hoies
qd sic patet pmo naq non
volunt integritate hois interioris
sicut metis rationalis consuue vno
ipam p malis que faciunt quot
tidie corrumpunt. Sed no desi
derat bona spualia que ppe eis
conueniunt nec ad hoc eis laborat
Tercio q no e eis delectabile viuere
cum ea no em redeunt ad cor
quia inueniunt sibi mala pnaa
peterita et futura que pponunt
facere ideo fugiunt seipos nec
seipos hnt. Quarto no con
dat cu seipis pte remorsum
conste iuxta id pte. Arguaz
te et statua cont facie tua
Ex quib clare relinquit: q no
amat seipos. Argumentu in co
tariu dicendu e q iste amor
qui e p m pte e amor quo
amamus naturam sensitiua sue
exteriorem homines et talis a
mor bn e in pcorib sed sm
hunc amorem no amat seipos
pape mptu sut homines sed
mptu sut aialia. Amor aut
quo amat: homo sm id qz
homo no e in pcoribus. Et
ideo non sut amica ppe sui ipoz
Tumores fuge et si fame
pcomu dignis relatis adipsa
contendas manes vumostlos
hystom narratorias i moda
te stercilitatis ineptas totis

viribus declinato Postq̄ em̄
mētis huāne thalamus hec ro
luptas mēdit nequissim ho
stis contagia venenosa letat
murmure et detractoe pasat
congratulat luxurie et conuoca
to viciōū exātū vtiū colle
giū excludit Nam mō aplm̄
pua colloq̄a mores corrupit
egregios que si longa obfua
cōne cōualuerint facili dnm̄
cācōe nō poterint cohiberi

Rumores fuge ne mapias
nouus auctor hei Nam
nulli cuiusque nocet nocet esse
locutu Duodecim auctoris p
ceptu Matia huius p̄m met
plene tractat sup̄ m̄ stōq̄p
hemali parte q̄ xxij qui m
apit P̄xi octauo q̄ Rumor
assiduitas ita q̄ nō expedit
hic ea ampli⁹ refutāe saluo
q̄ ibi nō pōnt Dīa mē au
torem sine c̄ et actore sine
v̄ ut plurim̄ in textu scribi
sine v̄ actor ut auctor sine
c̄ tū in rei ueritate nō debo
at p̄bi actor sine v̄ s̄ auctor
p̄ c̄ hoc ead̄ p̄ q̄thōr̄ horū
tūm euidēt̄ apparet Nam
actor dicit̄ ab agendo quia
in distmātibz causarū Por
in cūctis habet̄ rpe om̄ causā
māt̄ ampliare ut iij q̄ iij
c̄ i et in iure p̄pōnt̄ ut ibi
de v̄ sign̄ c̄ forq̄ Et nālī
q̄pderacōe passio aacōne p̄e
dit et rēspōsiōne petiō et
nemo sine aacōne expit̄ ut
ff de iur̄ ḡ l̄ Si pupilli q̄
fi et nemo p̄t agē nisi cū
p̄mittit̄ ut ff de iur̄ do l̄

Si rem / Auctor sine c̄ dicit̄ in
ventor Nam auctores appellat̄
arāū mēctores P̄ auctor cum
c̄ d̄ augmētator uel fictor ut
rumor inventor hoc em̄ p̄uēit
ex septima filia sup̄bie que d̄
nouitudo p̄sup̄to quia quis nō
ua dicit uel i rem̄ ut laudet
et talis de p̄xius magna et
de magnis maxima loquit̄
I sine metra ligat hic et q̄
autenticat auctor Ampliat hic
auctor ab agendo d̄ actor Acten
dēns igit̄ auctor q̄ nō docet
dei auctorem se talibz rumo
ribz i m̄stere ymo p̄oq̄ arā
rumorū m̄tācōnem i eorum
que de nouo dicit̄ sua debeāt
moderate labia p̄ tanto h̄c p̄uē
p̄bet rudmētū p̄m̄tq̄ obfua
dum dices Rumores fuge ne
mapias nouus auctor i nouus
augmētator ut mētor rumorū
uel plurim̄ mēdator ut falsus
uel noue fame m̄p̄tor hoc
ead̄ specialit̄ p̄tinet ad detrac
torem qui uita et bonos mo
res aliorū contempnit corrupit
uel etiā m̄m̄t ut in canone
q̄m̄to vi q̄ i et c̄ detiores
de matia detractōis vide sup̄
in teras p̄cepto metrico v̄tute
p̄mam et ibi satis de h̄c p̄o
secundi metri m̄telligēcia et
obfuanāa B̄ s̄tm̄ q̄ p̄ymom
des poeta p̄ut legit̄ in l̄o de
uita et moribz p̄s̄orū inter
ceterū dixit Remor̄ taceo mul
tos autem loq̄do arāuētos ag
nouimq̄ et l̄o eodem de zenoc
te legit̄ me q̄nq̄ p̄m̄tut
dixisse tacuisse m̄q̄ et h̄c est

quod intendit autor dñi dicit
Nam nulli cauere nocet qñ velio
 i nuere qñ nulli nocet cauere
 sñ ad tempus congruū sñ em
 mltos perisse loquēdo Et ideo
 non nocet cauere ad tempus sñ no
 cet esse locuti verū et ad tempus
 aptū uel congruū uel aliter qñ
 plures sunt quibz magis nocet
 suū loqui qñ sua tacitas et qñ
 quadruplia de cā pmo qñ oia
 sñ culpe pñ xñ In mltiloquo
 pñm nō de erit Sed qñ signū
 stulticie sñ xñ Stulticia si vba
 multiplicat vnde Solon phus
 cum alijs loqñtibus taceret mē
 rogato vñ taceret pñ vñ
 mopia aut quia stultus esset Et
 spondit nullus stultus taceret pñ
 ferat quia et causa displicet
 sñ xñ Est taceris qui mōi
 et sapiens Et est odibilis qui
 et pñpñ ad loquēdū pñto
 quia et cont ordmē natie na
 tura em ordmā ut homo vñ
 os et duas aures habeat ad
 imēdū qñ plura et multa de
 bet audire et pauca loqñ pñ
 1. Sit omis homo velox ad
 audieridū et tardus ad loqñdū
 vnde Zenocrates phus tūda
 multa loquēti ait Audi me os
 vñ aures duas a natura accē
 pñm qñ dicit pauca debemz
 dicē De matia tacitū et lo
 quacitatē vide sup m iij pñcepto
 m sñdo metho pñm ille deo et
 ibi ad plēm pñm pñm melli
 genia magis mñpñali est de
 mñta sñptis dubitabilibz qñtēd
 Et pñ qñ m vñroqñ metho ta
 cet de vñis vñloquū pñtanto

pñto vñle hic distat vñusqñ vi
 ti materiā videlicet quod sit
 vel dicitur magis pñm esse an va
 mloqñ qñ sit pñ Tumoz pñto
 nem aut mñtaloqñ qñ sit ex
 defectu modi Quod ad pñm que
 pñ breuit pñiectōnem Tridet
 Et hoc pñ pñmo em videt qñ
 vñmloqñ quod sit pñm mñto
 mñtationem seu pñtationem sit
 magis pñm mñtaloqñ qñ vñm
 loqñ pñat finem debitu locuti
 mñ pñterea dicit qñ vñm
 vñne conste iudiciū pñtea dicit
 Breg dñm occasione vñba ta
 uere negligimz ad noxia pñue
 nimz ut pñta modum detrac
 combus mñhvama Sed hñ seqñ
 vñmloqñ et gñssima et alie
 cñstancie pñdicte ergo pñm vñ
 mloqñ magis ē pñto mñtaloqñ
 In mñtaloquio em et pñm ex
 defectu modi Defectu aut modi
 mñoz et qñ defectu finis Et
 autem pñm mñtaloqñ siue
 verbositas sit magis pñm
 vñmloquio pñbat Breg pñ
 dicens Valde distat et ut
 qui multa loquit nō mñcat
 iuxta id pñ xñ In mñtaloquio
 pñm nō de erit pñer autem
 condicio gñuoz ē pñdictis pñtis
 De vñmloquio ergo mñtaloqñ
 gñuoz ē pñm vñmloqñ Soluto
 duendu et qñ si mñse considē
 et siue mñ condicōmibz aggrā
 uantibz magis malū et vñm
 loqñ pñm em defectu maioris
 boni siue attendant et sñm
 condicōnes adiūctas aggrā
 tes pñt esse sicut excedēda
 et excessu Ita mñstācia aliqñ

p^t esse agguans ex parte m^l
 tiloqui ut puta q^d admiscet
 falsitatem uel q^d pueniat ad
 conceptu ex consuetudine et
 scdm hoc multiloqui posset e^s
 gⁱuus aliq^u vamlouio h^{ec}
 tameⁿ condicoes pnt m^l esse
 vamlouio et q^utu ad hoc noⁿ
 diceret^r vnu^m maius altero
 Quo ad scdm^m questu^m videlicet
 de difficultate cauendi h^um^u
 p^tta^m r^uderi p^t etia^m p^t ob
 iectioem quia p^mo videtur
 difficultate p^tfecta possit vira
 re hoc p^tm^l multiloqui q^d
 m^l canoica p^tact^m m^l ca^o s^tribit^r
 ligura v^{ra} u^mis q^d glo^m tum
 fere p^t impossibile vitare
 p^tm^l etiam a p^tfecto noⁿ quis
 debet appetere m^lgratum p^t
 m^l ead^m cano^{ca} p^tact^m eod^e c^o Si
 quis noⁿ offendit m^l vbo h^uc p^t
 fecta q^d v^{ir} Siliter t^m v^{ir}
 beatus q^d qui non est p^lap^s
 vbo ex ore suo p^tfecto^r q^d
 est caueⁿ p^ldictu^m p^tm^l cu^m diffi
 cultate et ita videt^r q^d noⁿ sit
 m^l p^tfecto^r cu^m t^m t^m p^tfect^r
 tribuat^r Sed contru^m videt^r
 p^t hoc quod dicit^r m^l glo^m sup^l
 alle^m s^r 1° v^o Si quis non
 offendit m^l vbo et Quia of
 fensione huana p^t vitare fra
 gilitas vt e^s v^{ir} zoli detraho
 ms iactantie sed et oase et
 sup^lflue locuoms sed quod m^l
 tare p^t huana fragilitas p^t
 vitari ergo multiloqui^m siue
 vamlouiu^m ab m^l p^tfectis vi
 taru^m p^t Soluco^m Dicendu^m q^d
 q^d cu^m loq^m De huana fragi
 litate que h^um^u p^tta vitare

p^t hoc dicit^r ad d^uam p^oru^m mo
 bui quos huana vitare noⁿ p^t
 fragilitas Sed humana fragi
 litas duos stat^u ostendit m^l p^tfec
 tis et p^tfect^r In m^l p^tfectis e^s po
 testas vitandi si illa possibi
 litas noⁿ est disposita ad vitadu^m
 si e^s magis p^ona ad noⁿ vitadu^m
 In p^tfectis v^o e^s possibilitas
 disposita fito quia noⁿ e^s v^{ir}
 quaq^u completa adeo dicitur
 difficile q^d p^tfectis vitare Cu^m
 autem potencia e^s completa
 ex sp^lali g^ua tunc dicit^r beatus
 uel p^tfectu^m p^tfectione sufficieti
 Et sic d^r intelligi id p^tact^m s^r 1°
 Si quis noⁿ offendit v^o h^uc
 p^tfectus est v^{ir} De hac matia
 pulare loquit^r b^uus In d^u d^r
 A multiloquio a vamlouio a
 stultiloq^u ob t^m debes co^peste
 quod celestib^u constat m^lsteris
 esse consecratu^m auctor aute^m iste
 loquit^r m^l matia sp^lali m^l qua
 expedit tacere s^r m^l placoe t^m
 moru^m et ibi v^{ir} q^d q^d nulli ta
 cuisse nocet Tem tibi p^omissa
 Constantie t^m t^m p^oponens
 astende et veritat^r iudice re
 dimeri attendat huane muta
 bilitatis fallacias que frequen^{ter}
 m^l falsitat^r inducit laboritu^m
 Cum em^l scdm^m sapiete vaml^u
 tucta subiaceat et m^lta p^ohe
 tam vaml^u s^r filij hom^u et m^l
 daces qui m^l eoz^u pollutacione
 confidunt asserentes m^l amia
 et p^omissa dubia p^t constantib^u
 affirmates more illoru^m qui ag
 villam lubricosa cauda as^t
 gunt noⁿ sine noⁿ infame a p^o
 missis ac polutis p^t excludut

Rem tibi pmissa certa p
mitte noli. Dico fides ideo
q^z multi multa locut^r. Deam
auctoris pceptu metraui visis
sup^r in parte p^osaui pcepto x
v^o. Maledictus ne esto vicijs
lignis que sūt xvij^o in gene
nali. Ruc v^o in p^onti pcepto
metra auctor tractat intendit de
nouo ipius lignis vicijs videlicet
de m^odisacta pmissione in spec
ali. Est autem in disacta pmiss
io q^z aliquis aliam c^ostitutio
pmitat ad implere quod p^o ab
alio pmissu et forte iste qui
se pmissit nolit ut nō poterit
ad implere pmissa et sic talis i
putabit^r infidelis deceptor et
mēdax cum pmissa implē non
possit attendens ergo auctor q^z
cultore dei nō decet tales fatu
as et in disactas pmissos aliam
pmitte qui ex hoc d^o infamias
mēdaci possit de facili mēgere
p^o tanto p^obet hoc pceptu s^o mō
negatio p^omita negatio p^omita
obseruadu fore d^o. Rem tibi p
missam q^z vult i^omere p^omit
aliquis pmitat tibi aliquam
rem noli pmitte ipa^z certam
aliam nisi ipam habes i^o tua
potestate. Quia quia ille qui
pmitat tibi eam p^o te fuisse
Et ideo noli eā certam pmit
tere ne ex hoc mēdax videaris
sed eam potius sub condicione
pmitas p^o p^omet intellige
aa et obseruancia ē sciendū q^z
auctor qui composuit sumā de vi
cis et v^o tibi in xv^o lignis
p^omita induat vni quēq^z ab
hoc vicijs lignis videlicet idiste

pmissionis abstine. Et hoc ma
xime p^o t^o mala que inde
sequit^r. p^o est p^o v^o m^o p^o
consecrae p^o xv. Est qui
pmitat et quai gladio pun
git^r consecrae hoc fit q^z p^o
sum nō soluit. Est xv. Qui
p^o confusione pmitat am^o ut
non soluit lucrat^r 3 en m^o m^o
cum g^oitis. Tercio 3 q^z te
net^r solvere quod p^omitat.
Est vii. Tūdeas sup^r v^o tute
tuam q^z si sp^oponderis quai
refaturis cogita. Et alibi p^ois
q^z pmitas deliberes p^o q^z
p^omitas fūas. Et eā v^o me
tus 3 nō vouere q^z p^o v^o
tū pmissa nō reddere. Aucta
hoc nota s^o cano^o q^z votū
frangit^r p^o octo p^omo p^o
maiorē religionē xv^o q^z n^o
die. Secūdo p^o sup^r uenietem
dignitatem xv^o q^z 1. Statu
Tercio p^oter voti maliciam
xv^o q^z m^o in malis. Quarto
p^oter p^ois p^oatē xv^o q^z n^o.
puella. Quinto p^oter mutuum
culu xv^o q^z v^o q^z deo. Sexto
p^oter mariti obsequiū ut
xv^o q^z v^o manifestu ē. Ro
luit. Septimo p^oter plati re
ueniā de conse d^o v^o. Non
oportet octavo p^oter m^ois
dūi subtractionem l^oij d^o.
Ex antiquis p^oro speciali
declaracōe hūq^z p^omet
p^oter formari q^zstio quā format
p^ois. Thōs q^z xv^o de i^o qui
aliquid p^omitat et postea nō
fecit t^omando tenet q^z si i^o
qui aliq^z pmitat habet am
faciendū id quod pmitat nō

mentit^r quia non loquit^r cont^r
illud qd^r vergit in mentem si
vero non faciat quod p^rmisit
tunc videt^r infideliter agere p^rh^r
q^r am^r mutat^r p^rh^r tunc exai
sari de duobus vno^o si p^rmisit
id quod et manifeste illatum
quia p^rmittendo peccat^r mutado
aut^e p^rpositu^m bene facit hoc ma
nifeste tenet Aug⁹ in cano^e
in malis p^rmissis xxij. q. iij
Alio^o si mutare sit condicio
p^rsonaru^m et negotio^r ut i^o
Seneca in li^o de beneficiis ad
hoc ut h^o teneat^r facit qd^r p^rm
sit requirit^r q^r omnia iⁿ muta
ta p^r maneat^r unde et ap^rius
non est metus n^o implens
qd^r p^rmisit cu^m n^o iut^r Corinthi
ij ad Cor⁹ ij Et hoc p^rpter m^r
p^redimeta que sup^rveniet Et
nota s^rm q^r ex p^rmo
pacto sue p^rmissione out^r ac
tio licet s^rm leges sit contra
et q^r mortaliter recedens a
pacto ut legit^r et notat^r in
dece i^o ex De pac^r in alter
natus et p^rmissioib⁹ et de
bitis electo et debito^r et suffi
at alteri ad impleu^m ut m^rh
de acti^o g^r p^rterea et in re
gula m^rh in alienatis de re
jur⁹ li^o vi Pro secundi me
hi intelligencia est sc^rdu^m q^r
loquacitas reddit ho^r odio
sum taaturitas vero q^rabile
unde quidam p^rh^rus mitoga
tus a quoda^m q^ro homib⁹ pla
cere possit T^rndit si gesseris
optima et loqu^r fueris pau
ca unde T^rndit v^o Terribilis
in civitate sua h^o litigiosus

et temerarius in v^obo suo odibilis
et v^omo quod deterius et tale viciu^m
loquacitatis ho^rem reddit m^redi
bilem unde Taro fides ideo et
puerit ex eo quia multi multa
s^r medaaa loquit^r quia velit
autor iⁿnuere q^r ideo pauc^r cre
dit^r quia illud qd^r p^rmittit in
plere n^o p^rnt aut noluit quia
fallaces sunt et fallaces talit^r
faciunt ut verbis ead^e bono^r n^o
credit^r p^rro specialⁱ h^omg s^rdi
metri intelligencia est de tali
q^rstione q^rrendu^m v^ocu^m m^rh loq^rm
sit veniale p^rctm^r tm^r an ead^e
mortale Et p^rmo videt^r q^rst^r
veniale cu^m em^r loquit^r Aug⁹
de morib⁹ p^rctis xxv. d. tercia
xxv. d. iij Et em^r s^rut cetera
p^rom^r id quocies loquit^r quis
plus q^m oportet et veniale
p^rctm^r s^r hoc et iⁿ multiloquio
ergo multiloqui^m est veniale p^r
catu^m Item dicit p^rsd^r q^r oiosa
verba n^o rep^rmit atq^{ue} ad noxia
t^ris Et dum p^rua n^o cauem^r
n^o m^rq^r in v^oanis p^rlabim^r Et
in multiloquio oiosa verba
n^o rep^rmit Et oiosa v^oba
non rep^rme est p^rua n^o ca
uere hoc aut^e est veniale p^rctm^r
Item T^rndit x^o qui s^rpm^r mo
dica paulatim dendet in tale
v^om oiosa v^oisid et h^omg di
ergo multiloqui^m ad modica
p^rtimet ergo est veniale p^rctm^r
Et aut^e sit mortale p^rctm^r
p^rba^r p^r h^o qd^r dicit^r sup^r id
p^rh^r q^r ligrosus est q^ru^m d^r
glo que deditat exie^m foras
timidus et quia foras est
mitte in tenebras ex^rteriores

sed pena tenebrarum exteriorum de-
betur peccato mortali ergo ligrositas
est peccatum mortale si hoc idem est quod
multiloquium ergo multiloquium est
peccatum mortale Item Job in sta-
bitur utique vir verbosus iustifica-
bitur quasi dicat non ergo iustifica-
tio et verbositas opponitur sed
iustificatio non opponitur nisi mor-
tali peccato ergo verbositas est mor-
tale peccatum Item super id Haco-
tercio ligna vera ignis est in con-
tinentis magna materia bonorum
operum preceps facta Sed non facta prece
materiam bonorum operum nisi mor-
tale peccatum igitur in continentia
lignum est mortale peccatum si hoc
est multiloquium principaliter igitur
multiloquium siue ligrositas est
mortale peccatum Item dicit Gre-
gorius qui lignam non refrenat
concordia dissipat si dissipatio
concordie non fit nisi per actum
mortalis peccati ergo verbositas
inquit non est refrenatio ligni
est mortale peccatum Soluas dicit
dum est quod aliud est prope multilo-
quium et aliud est verbositas siue lig-
rositas Nam verbositas siue
ligrositas sonat in contemptum
perveniente ex consuetudine super-
flue et inordinate locutionis et
multiloquium vero determinat in
quantum verbositas si stat in genere
Et ideo multiloquium fit aliquando
veniale peccatum nichilominus lig-
rositas vel verbositas potest esse
mortale peccatum et per hoc potest sol-
ui obiectum Nam prime rationes
locutionis prope de multiloquio put-
antur et tunc ligrositatem siue verbo-

sitatem. Tunc vero alie que
dicte sunt in contrarium loquuntur de
verbositate siue ligrositate Tunc
rationes vero tercie loquuntur de
constantia agguante non ergo
in merito dicit autor Tunc fides
ideo Cum te aliquis laudat
Et tu quisque in huius vite flumine
ymo mari magno et spacio-
so navigas hoc merario meo-
rie sedula consideratione respondeas
ne alius laudibus intumescens
plus extere appetat quam pro in-
digne condescendas In hoc enim
prope ope fallitur humane delibera-
tionis iudicium quod more oculi
corporalis aliena perspicies seipsum
non permittit intueri si dum pal-
ponit mendacia adulterorum
phaleas ac cetera seductoris
mysteria que aures laudis bi-
bule non attendunt inquit prudenter
tunc demulcet peccator in despi-
cendis animae sue et iniquis bene-
dicit ambulans quid in magis
et mirabilibus super se non in te
sanctum vacas insequitur me
dosa fraudulencia falsitatem
Sane prope quod adulter loquaci-
tas minutata fortuna vel
alias adulacione optata sibi
suspensia non accipit sanctorum
laudis licet dulcissimos comest
in detractis daileos in mome-
to plus aliis de te et

Qum te aliquis laudat in-
dex tui esse memeto
plus aliis de te quam tu tibi ac-
dere noli Ritu detrimendo
auctoris preceptum metriam
postquam autor in precedentibus
preceptis tractavit de prope

lignere vicio s; de mdiscreta p
missione nos a tali vicio pca
uendo. **N**unc v; m pnti pcepto
subsequent' intendit tractare de
septimo vicio lignere s; de adu
latione. **E**t dicitur adulatione p
ulsa laudatio cum Simone va
ne laudis alicui ex hibito mte
aone placendi. **V**nde hec duo
nomia s; adulatione et laudatio
ex eisdem consistunt licet aliter
ordiantur. **P**ro aug pcepti m
telligencia. **S**ciendum q; vti
si p d m p h m laudat no appetit
tunc quia contentantur de m
teriori gaudio quod oritur ex
conspicienda virtutu vnde non
curant ut illudantur. **V**mo
m q; clara. **S** aliquid virtus
cum publicat' tunc signum. **S**
q; boni cum laudati fuerint
non contentantur virtutibus quas
habent s; maiores et occultas
intuit' habere et h; tenet
atq; pbatu e vni namq;
vitiu no reputat pias reti
nere virtutes quas sciat m no
tia vlti fieri vnde non
valent pfecte gaudere nisi
occulte alias virtutes acqrat
et merita. **H**ec ergo p; esse
causa quare vitiu laudati
arrestat quia virtuosus conside
rat q; si a vito laudati de
sistat scandalosior esset et
maiori autumaretur confusioe
dignus qm si m q; habuisset
eam qm p laudati no fuisset
et h; p; esse alia causa. **I**ta
li v; cum laudantur peiores
fuit p sone sophisticas vti
tas cum laudantur se satis fecisse

et alios excessisse ideo vitupa
bilis a virtutis honestate desistit
quos superbia delectat qm de vir
tutis laude supbiunt. **V**nde aut
et superbia non stant simul s;
nec toxica triacha uel ai luce
caligo. **M**ulier autem vult lau
dari. **T**unc q; mtr e aial
defectuosu respectu vni vo
lens insufficiencia sua latere
vitiis ne vilipendantur ab eis
ut stant uel saltem sibi vide
antur q; q; ab hominib; studiosa
et sufficiens reputetur et hoc
ipa credit qm laudatur a vniis
quia laus e pmo illudans v
tutem ut p; p aristem tunc
rethoricoz. **E**x hac conclusioe
habetur q; appetes laudem p
pue vitiu uel valoris. **A**tten
dens ergo auctor q; hoc viciu
multu q; dei auctore a dei
timore retrahit nec no p
h; se ipm m corde suo se exlau
dit adulatoru plemq; h; ex
tollere ac etia m aliqua mala
pumpet. **P**otest em ex pnti
a laudib; adulatoru pcam. **S**
Cum te aliquis laudat q; re
lit i more q; ai aliquis glori
ficat et laudibus te ex tollit
memento esse tuus uide ex id e
redi ad conspectu tua et m
tempo considera si talis es q;lis
esse dicitur. **V**nde Aug; lignere
adulantiu ligant aias m pntis
pnam. **D**ico illis qui laudantur
Sepe em homo ppter laudes m
mni se extollit et aiam etia
laudantur qm fac illu peccare
et peccat m se ipso ai metatur
ideo nullo mo falsi adulatoribus

est credendum unde fabulose de
coruo legitur q ore caseu portat
deceptus fuit p vlpis blandicie
in falsa credulitate ipe q vlpes
e' comodū casei fraudulencia sua q
fuit Sic verisimiliter dia pt q
quibz et maxime dñs credes vlp
pms deceptombz adulantū vē
fit coruus ipe q adultores sunt
vlpes sed si talis sit ut ipos ab
horreat et eius subdolos debita
equitate p'ruitat erit natura
lis prudentie p'ncipes et digne
in ipō recipi poterit illud vñ
Tully de officiis dicitur Si hys
qui habent adiunamēta rerū
regendarū adipiscendi migratū
et gerendū res publicas quā
contra eos adultores rēgnan
tū p'pores et hostes nota
q quadruplex ē adulatio que
in sacris reppit canombz pma
cum quis attribuit alicui bonū
quod nō h' Seda cū quis in
mū extollit bonū quod habet
et vtrūqz istoz est veniale
cū cum appbat malū qd h'
et istud ē mortale xxvi d
Clericū et talis a p'mocone
repellit i q i Remo her
pbant i f' dñs in glo adulat
xxv d. Quarto qñ ex dñ
indignatā sua menat quis
causa placendi et tūc dicit
petare xxv q i p'mū De
hac materia quo ad dños et
regentes lacius h'et supra
m' p' p'hemali parte q vñ
qui incipit Dixi scōs q
mulcens q quo etiā ad au
licos satis plane De materia
tractat ibidem q xvij qui

incipit Dixi scōs q seducens
et ibi ponit optima reme
dia De hac etiā materia quo
ad omīs indiffere vide sup
interas auctoris p'cepto meteo
vñ p'mam in p'mo metro
et ibi etiā dant remedia
valia Sequit scdm meteo
p'ius alijs de te p' intelligē
hinc secūdi metri notandū
q q adulatoribz blanditibus
quadruplici de causa crede nō
debemz s' tales p'pores vitandi
sunt et cauendi Et p'mo q
sunt sicut Quasipos aias ca
piētes p' xxv ipe fictis
blanditibz p'mombz loquitur
amico suo recte expandit g'fi
bus suis Sed debemz esse o
culati ut tales fallacias p'pen
dam p' i. p'p'ha latet
recte ante oculos p'p'atorū
unde quidam p'p'us dñam
sibi adulantū dñt Desine adu
lati nichil p'f'iat cum intelli
gam Sed sunt sicut Syrene
dulces aias in p'p'is dormie
faciētes ysa xiiij° Syrene i
delubris voluptatis Syrene
sunt p'p'os enarum p'p'acem
mulieris h'ntes q ita dulciter
cantat ut nautas obdormie
faciūt et sic naufragū p'p'a
unt s' nautae sapiētes aures
claudūt et sic enadūt Syre
ne iste adultores sūt qui va
ne gl'p's in p'p'is dormie fa
ciūt ysa p'° p'p'le meus quite
bonū dñat ipe etiā tales dñt
sibi claudē p'p'is s' dñis
rephensombz Et xviij°
claudē aures tuas p'p'is et

noli audire ligra neq̃ Hero.
 Ros ad pacem festinantes
 mortiferos syrenar cantos
 surda debeamq̃ aure cūscire
 Teras quia sunt sicut scorpi
 ones et apes Scorpio em fa
 cie blandit sed cauda repulit
 atq̃ pūgit Apis etiā mel i
 ore gerit si pūgit apostiori par
 te Sic adulatores in facie lau
 dant et in absētia vitupant
 Ideo tales repellendi sūt et
 cauendi unde Seneca in suis
 venenū blanda laudatio dicit
 to quia sunt sicut fructuosi
 fficiant em fructibus blandis
 que nō vnicū pnt mnis pot
 exim Cris in chauro quem
 si non pnt quis vberibus sub
 iugare fricat manib; ceruicē
 eius et sic apprehendit. Sed nō
 debet sapiens sustine vt
 quis verbis adulatoris fru
 cat eu q̃ pū xvij sēbit
 meliora sunt verba diliget
 qm̃ fraudulenta obstacula bla
 dientis Insuptus in canoe
 non omis qui v q̃ v Et
 hoc q̃ qd in effectu vult
 ostendere autor in h̃ metro
 plus alijs dete quā velit
 timere considera te si q̃ vū
 qd de te dicit uel flm̃ et
 tūc scdm̃ veritatem crede de
 te ipso qd q̃ nō alteri dete
 credas qd in veritate non
 Virtus em veritatis repm̃e
 habet iactantias et cōcepti
 bilitatem moderate tamē sp̃
 dedm̃andū q̃ i m̃q̃ scdm̃ phm̃
 ppter onerosas sup̃ hūmāna
 as homo em in tantū nālit

affiat ad p̃sum bonū q̃ nō
 semp̃ p̃a bona esse meliora
 q̃ sunt unde iuuenalis m̃tē
 qd̃ crede de se dīs equa
 ptas Et ideo magne prudēcie
 q̃ se ipm̃ cognoscere et scire
 q̃ p̃a extimat esse maiora
 q̃ sūt Tales em nos esse pu
 temq̃ quales ut iure laudam
 Idēto multi ignorantes vires
 suas et dum credūt se tam
 magnos esse q̃tū audūt ex
 traxere sup̃ vacua bella et
 in distm̃a puentura Et
 quia p̃ses rex medor adula
 torib; plus qm̃ sibi credidit
 ideo minna sui exatūoe in fu
 rorem excitatū bellū grecū
 dixit Et ex hoc a paucis de
 bellato grecis vū euadē po
 tuit Et hoc q̃ qd Bregi con
 dusue vult dicere in illo ca
 none Inter vba laudantiū ñ
 q̃ in dicit em q̃ m̃t vba
 laudantiū et vitupantiū semp̃
 ad m̃etē reuertendū q̃ et
 si in ea nō inueniunt bonū qd̃
 de vobis dicit q̃nare magna
 estiaq̃ debet Et cursu si in
 ea nō inueniunt malū qd̃ de
 vobis hoies loquūt i magna
 debemq̃ leticia p̃plice qd̃
 em si non homies laudant
 et conscia nra liberos nos
 esse dem̃cat habemq̃ paulū
 dicentem scda ad cori i. Pla
 ma hoc q̃ testio in q̃stie nre
 p̃ p̃missorū intelligēcia ma
 gis in p̃caali puto vtile
 de infra p̃ptis q̃stionib; que
 pendū Et p̃mo que sūt adu
 latoris diffēcie Sed vtrum

plus noceat sibi adulator qm
 alijs ut eomiso. Tercio vtru
 adulatio sit pccm mortale ul
 veniale. Quod ad p^m dicendu
 q adulatio dicitur quadrupli
 distinguitur. Est em adulatio
 que malu mterit laudando
 et dicendo malu bonu de qb
 dicitur in ps. Qm laudat^r pec
 cator in desiderijs die sue et
 iniquis bndicat^r. Et id e^o m^ode
 et repellit a p^mocione ut in
 canone clericu xlvj d. Est et
 adulatio que bonu no hntu att
 buit. Est ena adulatio que bonu
 habitu extollit plus q sit v
 traq istar e^o venialis. hec
 dicitur p^mocione in g^o q^o xlvj d.
 in glo adulari p^mocione. Exeg^r
 m^o xlvj q^o p^mocione in c^o n
 de. Sunt no nulli qui du male
 facta homi laudib^{us} effert auget
 q^o q^otemptate tribuerant hnt^r
 her va xlvj d. Quod ad p^mocione
 questu dicendu q adulator
 plus nocet sibi qm alteri sibi
 em nocet vniuersaliter alteri p
 traxerit et casualit. Disting
 vendu e^o mter acquiescentes
 et acquiescentes. Est em quida
 acquiescens qui fouet adula
 torem et parat ut adulatio
 sit et talis plus peccat q ipe
 adulator. Est alius qui tantu
 deapit^r credendo adulatori plu
 qm de se q sibi et talis in q
 peccat maior tamen dampn^{us}
 ex parte cognitoris consequit^r
 eo q adulatio ex creat^r in
 iudicio sui. Ex parte v^o af
 fectus plus e^o dampn^{us} i a
 dulatori qm i aq acquiescente

essencie et si no acutie. Item
 possit opponi de eo qd dicit
 Greg^r curie vltimus negligi
 tur qd digni laudis p^mo
 venit. Ideo dicit^r p^mo i fili
 in p^m te oblectauerunt pccores
 ne acquiescas eis sed curam
 vltimis negligere e^o maxime pe
 riculosum igit^r e^o hnt comio
 rndet^r q pccm consensientis
 quo ad quendam effectum qm
 e^o ipe acquiescenti p^m dampn^{us}
 qm sit pccm adulatoris ipsi
 adulatori. Sicut em dicit Am
 brosiu^s q^o iussime peccat qui ig
 norat quid sui defectu non
 sentiat ita qui negligit no que
 rit remedium quo ad hoc ergo
 dicit^r grauius acquiescenti q
 ipe adulatori. Simpliciter tamen
 grauius e^o pccm adulatori q ac
 quiescenti cu sit illi causa q
 tunc est in se. Quod ad terciu
 questu rndet b^o Thomas
 qui eam format in p^mda p^mda q
 c. xv. q^o adulatio p^m esse mor
 tale pccm t^mpl^r vno^o r^mcoe
 matie s^z cum laudat aliquis
 pccm alius hoc em g^oriat^r di
 lectioni dei con aug iusticia
 homo loquit^r et dilectioni p^mri
 qua in pccm fouet vnde e^o
 pccm mortale et repellit et
 a p^mocione ut in p^m allegat^r
 canonib^{us} clericu et c. nonnulli
 xlvj d. Sedo r^mcone mtercois
 puta cum quis adulat^r aliau
 ad hoc ut fraudulenti ei noce
 at corporalit^r ul spualit^r et h^o
 etia e^o mortale pccm. Ter
 cio p^m acconem sicut cum
 laus adulatoris sit altera causa

peccandi si p[ro]pter adulatores i
tentionem et tunc considerand[um]
3 utrum actio sit data ut acci
pta ut qualis ruina sequitur
ex hoc si venialis vel mor
talis Et p[ro]p[ter] hoc iudicand[um]
est Si autem aliquis ex sola
aviditate vel ad delectand[um] ut
ad evitand[um] aliquid ut con
sequend[um] aliquid n[on] t[ame]n ali
cui adulator fuerit n[on] est con
scientiam nec e[st] mortale p[ec]c[at]u[m]
si veniale Et

Officiu[m] aliorum n[on] narra
re memento atq[ue] alijs
tu tu b[ene]feceris ip[s]e sileto Q[ui]n
tum Deum auctoris p[re]ceptum
metam Intellectualis h[uius]m[od]i
p[ri]m[us] met[us] explanaco atq[ue] co
tinuaco quai posita 3 idem
cum explanaco et continua
co p[re]cepti q[ui]nti p[ar]tia In
fian memor esto saluo q[uo]d ibi
sit meras solum de b[ene]ficijs
recepti recordaco q[ui]ntimata
hic vero de recepti b[ene]ficijs
narraco[ne] v[er]gata ita q[uo]d n[on]
expedit hic ampli[us] re ferre
materiam Attendens ergo
auctor q[uo]d m[ult]a cetera que mag[is]
expedit cultori dei 3 q[uo]d ex
p[er] ostendat de p[re]cepto b[ene]fi
cij se gratu[m] esse et talis
gratitudo n[on] p[ot]est meli[us] ondi
q[ui] p[er] b[ene]ficijs recepto[rum] nar
racionem et p[ro]p[ri]etatem p[er]
tanto p[ro]bet hoc p[re]ceptu[m] hic
instruens fore p[er]mitto obsu
rum dicit Officiu[m] alterius q[uo]d
si velit i[n]nuere q[uo]d officiu[m] 1
b[ene]ficiu[m] datum vel factum
tibi ab aliquo memento i[n] narra

multis et alijs manifeste ad he
ut n[on] videaris m[ult]a officij i
b[ene]ficiu[m] alteri[us] accepti ergo ad
evidenciam h[uius] p[ri]m[us] met[us]
quod auctor qui composuit
sumam de vitijs et vitijs
smalit dicit q[uo]d m[ult]a cetera of
ficia seu b[ene]ficia p[re]cepta duo
narrat debem[us] ut nos g[ra]tos
esse ostendam[us] p[ri]mo narra
debem[us] b[ene]ficia et officio no
bis a deo m[er]ito d[omi]n[us] condona
ta unde p[er] Venite et audite
et narrabo q[ui]nta fecit de[us] a[n]i
mee Greg[orius] d[omi]n[us] e[st] semper
gr[ati]as agere q[uo]d deus m[ult]a ce
stat b[ene]facere ad hoc em[en]da[m] e[st] p[er]plex
vox creaturar[um] nos inducens
q[uo]d s[un]t ampe redde fuge p[er]
2 vox famulant[ur] et p[er]uicax
terra dicit ego porto tibi fru
ges et arbores et alia vite ne
cessaria s[un]t aqua et aer B[ea]ta
e[st] vox p[er]suadent[ur] et comouet
ad reddend[um] gr[ati]as deo quia
terra dicit ego sum tibi et
p[ro]pter te sum creata celu[m] sol
et luna ad te illu[m]inanda Si
vero creatus es p[ro]pter creatore[m]
ideo debes gr[ati]as ei redde et
ip[s]u[m] laudare unde Aug[ustinus] d[omi]n[us]
creatura clamat deus me fecit
Terra e[st] vox comitatis et ter
roris Terra em[en] dicit a me ab
sorberis datam et abyron d[omi]n[us]
dicit i[n] me submergeris cu[m] deli
cois sicut t[em]p[us] diluuii Agnus d[omi]n[us]
i[n] me combuxeris cum sodomit[is]
Ier[usalem] dicit i[n] me venalaber[is] si
d[omi]n[us] gr[ati]as p[er] b[ene]ficijs tuis non
egeris B[ea]ta narra[re] debet
officia nobis amcabi p[ro]p[ri]etate

Unde Seneca in de beneficiis dicit
 quod beneficium accipit prima pensione
 soluit quoniam gratia autem ad nos bene-
 ficia perveniunt in ditione effusis
 effectibus quod non tamen ipso audiente
 sed ubi quod potest. Sequitur
 secundum metrum. **¶** Aliis **¶** cum
 autem intelligentia est secundum
 quod hoc metrum secundum hunc sensum
 dupliciter potest intelligi. Primo
 spectant dantes beneficium ne propter quoniam
 beneficium seu aliquod aliam suam
 impenderis dicat tamen sui largita
 tali quia tunc cadis in viciu
 arrogancie et recipies tibi non
 gratificat quod iam recepisti mer-
 cedem. **¶** Juxta illud sapientis
¶ Alium te commendat non
 tui. **¶** Et Seneca libro de beneficiis
 dicit. **¶** Cum dedit beneficium taceat
 narrat autem qui accipit. **¶** Sed
 respectu recipientis sit cum tu
 beneficium ab aliquo recepis
 et ipsum laudaveris manifeste ne
 dicas illi te laudam in platea
 quod servivisti michi ut quia es
 homo tante auctoritatis et sua
 verba. **¶** Ad luculentorem intelli-
 gentiam predictorum attendes
 quod autor ex his metris inducit
 intendit unumquemque ad libera-
 litatis virtutem que quidem utique
 beneficiorum erogatrix quoniam eadem
 per affectum benignitatem dicimus
 per effectum beneficentiam. **¶** Namque
 virtus in tribuendo et retribuendo
 tota consistit in retribuendo ca-
 ne ne sis durus. **¶** Tunc etiam
 explicationem. **¶** Lex enim bene-
 ficiis talis esse demonstratur ut aliter
 statim obliuiscatur. **¶** Danti alter
 debet memor esse accepti quies.

autem expbratores leues quos
 paulo postea sui munus
 pomet gratiam omnem corrum-
 punt quibus dicitur. **¶** Superbia
 nichil michi ate accipe libet
 quicquid das corruptis. **¶** Tunc cum
 vitupio. **¶** Tunc etiam de magistro
 facit quendam meliorem facies
 magnum fendo perire quoniam
 do. **¶** Magister timet ne magister
 do sua stat. **¶** Si ex quo stat
 ab omnibus non postea timet
 esse magister quoniam vult magister
 enim non fecit in iuriam sed
 sibi non gratum beneficium semper
 delectet magister semel non
 enim animi magis beneficium dare
 ait. **¶** Seneca **¶** de aut et
 dare magnum animi virtus
 aut est male vltimo virtus
 prestare maius. **¶** Hec est virtus dare
 beneficia non utique redditura
 malui non recipere quod non dare
¶ Tunc enim ex officio libenter. **¶**
 omni poscenti dare debeas
 tamen in beneficio dando hinc
 est delectus dignitatem in quo
 spectandi sunt mores eius au-
 dat et animus qualis sit ex-
 ga nos et cohabitatio et vi-
 te sanctitas et ad morem utili-
 tatis beneficia ante collata
 etiam si non vult aut potest
 si plantes virtutes hominibus
 meliores puto apud bonos vi-
 ros pauperes quoniam apud pau-
 peres dantes collocari beneficium
 cum accipiendo se dedisse ar-
 bitrantur aut aliquid a se ex-
 pectatura suspiciunt. **¶** Vel
 moraliter potest exponi de
 qui elemosinam facit quod debet.

eam in abscondito facere unō
saluatoris sūam. **Ioh** v. Cum
facis elemosinam noli ante
te tuba canē sicut ypocrite
faciūt. **Te** autem faciente ele-
mosina nesciat sinistra tua
quid faciat dextera tua ut
sit elemosina tua in abson-
dico et pater tuus qui videt
in abscondito reddet tibi vñ
Aug occulte quod agis i-
quantum potes qd si ex toto nō
vales sit in dño tuo occulta
voluntas dei. et hñ. 3 qd di-
recte intendit autor nñ dum
dicit. Atqz alijs ai tu bene
feceris ipse sciet id est id bonū
quod facis in abscondito fa-
cere debes et nō pte mane
glam sicut ypocrite faciūt
Ideo hñq rei grā. 3 Deduo-
bus dubitabilibz querendum
Et pmo vñ alijs bñfate-
rendat potius ad pctm v-
pocrite an ad pctm i amē
glorie. **E**t vñ vñ nascit-
ab alio an sicut pctā dissipata
Sed vñ ppter timorem
mans glorie elemosine in
aperto fieri debeant ut nō
pno ad pñ questu videt-
pno qd ypocrite eque capi-
tale sit pctm sicut i amē
gloria cum en sit tplex
mūg a ligra sūt i amē
gloria penes mūg a mau-
auaricia penes mūg a
corde ypocrite ypocrita
en vñ place. **S** i amē
gloria et auaricia sūt duo
capitalia vicia pñ vñ
Tunc erit ypocrite q penes

ypocrite teratū sumit. **I**tem
velle placere alijs ē appetibile
ypocrite pelle gloriari in se
est appetibile. **I**n amē glie sed
hec sunt despata ergo in amē
gloria et ypocrite sunt despata
pctā ergo ypocrite nō dñt-
filia in amē glorie. **C**ont qd
in fine sup id. **I**ob. Exortatōm
dñi ululatu exortatū glo de
man gla nascit i modicū
Nactaria ypocrite. **I**tem sup
id. **I**ob vñ. In ortu suo glo
Ergo ypocrite cum bene agit
ab omibz vñ videri p omia
que agit occulta cogitatione
laudes querit. **E**x quo habet-
q fms ypocrite fms i ma-
nē glorie. **E**t ita sub i amē
gloria cōmet. **S**olutio dñd
3 qd ypocrite nascit ex i amē
gloria et ad finem illius ordia-
ad obiecta autem mōn vñ
dicendū qd licet ypocrite que-
rat mūg a corde tamē quia
ypocrite nō pte hñ hoc certū
mñ manifestet- ideo qut mu-
nus a ligra pterea ypocrite
vñ videri bonis in opibus
suis ut laudat ab hominibus
et ideo finis eius ordnat-
sub fine in amē glie. **E**t aliud
dicendū qd velle placē nō
est despatum respectu eius
quod ē glary in se ordnat-
ad illud tamq ad finē qui en
vñ placē alijs ppter se et ex
hoc vane glary vñ. **A**ugm
hō cōfessionū. Cum laudatur
homo ppter bonū quod dedisti
ei. **E**t ille plus gaudet laudari

quoniam ipse bonum unde laudat et quod
ad idem quodammodo videtur quod fieri
debet elemosina in aperto iuxta
christi sententiam. Quod si luceat lux vult
coram hominibus ut videant opera
vra bona et glorificent patrem
vrum qui in celis est. Et sic videtur
esse contra huiusmodi auctoris preceptum
autem dicitur. Cum benifeceris. Qui ob
iactantem videtur quod bona patet pro
in propter gloriam dei ut laudet
si non non deit propter huiusmodi
laudem acquisitionem et.

Illorum cum sita senex et
dicitur recensere facit tibi
suauiter iuuenis quod feceris ipse
Deum sextum auctoris preceptum
metuam postquam auctor in
vino precedenti precepto prout
rudimenta ad gratitudinem spectant
aut quod vult cumulo. Et spes
primum paradisi flumens si iusticie
tunc res in prout precepto subse
quenti prout rudimenta inducunt
ad secundum paradisi fontem si prout
denarie. Et hic cumulo. Et spes
memoria multiplicat per quam
intellectus repetit ea que fuerunt
Et est velud quoddam suato
rium in quo vult veritas suat
qua ratio investigando repa
at obliuio contrahit que quod
obliuio est facit per census non
retinens quod in eo committitur
Verum quia spiritus est iusti cum
laudibus memoria vult impiorum
putrescit prout x. quod ad sicut
ad laudem et reuerentiam an
tiquorum et virtuosorum memoria
excellenat principum. Romanorum
antiqua et gloriose memoria recte
sunt que tibi eorum iusticie

et moralium virtutum plura meli
te temerit et magnam ut
felicem rempublicam reddiderit
ex mirandis quibus informatis
virtutibus eorumdem ut de prin
cipali nominato cithone scribit
Salustius. Dicitur. Virtutis vite
citho magna habebat et eius
saudum se maxime severitatis
poaus ostenderet quoniam videri
bonis malebat. Itaque quoniam
petebat gloriam magis illam quam
sequebatur. Dicitur. De cyprone de
craxano et iustiano impa
toribus et eorum virtutibus enu
rari posset. Sic prout prout et
victoriorum illorum aliorum exemplo
laborare debet iuuenis vult
ut in iuventute dum est constitu
tus quod in senectute sua habe
at aliquam egregiam factam quod alii
de ipso aliquam referat et enar
rant vel quod ipse idem possit
de seipso egregiam factam recitare.
Attendens ergo au
tor quod dei altorem deit non
solum per exempla aliorum virtuosorum vult
sua prospera ab eis virtuosorum facta
alios et maxime iuvenes ad
similia provocare cum plus ad bonum
agendum moueant exempla propria
virtutum iuuenibus recitata quam
aliorum exempla ut ait Seneca.
Exempla vult. Et tanto auctor hoc
suum preceptum prout ab omnibus et
maxime a iuuenibus observandum
fore dicit. Multorum cum sita quia
velut iuvene sumas tu iuuenis
exemplum ab ipsis virtuosorum semibus
sua egregia facta narratibus
ut cum ipsis virtuosus efficias
ut cum senex recensere

facta id est opationes aliorū dicta
 et narrationes sūt .i. labora q
 feceris puerit tibi i subue
 unt iam te in senectute cōstāto
 q̄ dicit fat ut lauderis p̄t
 aliquod egregiū in tua iuue
 tute fecim. Quia put aut tal
 lius bisacta adoleſcentia odi
 osam fāt senectute. Qui bene
 comemnt quod legit et nota
 t et in deare cum iuuetute de
 p̄sup̄. Et in deat ex studijs
 suis cognoscit puer et t.
 p̄ p̄m metui intelligencia
 et obseruacia est sciendū qm
 p̄m p̄pue debent esse tā
 que obſuata cōmendacōe et
 narracōe sunt digna videlicet
 v̄sualis v̄tutū recti v̄tualis
 morū p̄fectio et mortis cōme
 dabilis claritudo. Quo ad
 p̄m tullij de senectute ca
 vii dicit q̄ arma senectutis
 sunt artes exaracōe q̄ v̄tu
 tum. Sequit̄ nichil ē iorū
 dius senectute stipata studijs
 v̄tutis vnde cū senes plus
 agunt consilio et aucte et
 p̄ma illis qui laborat sicut ex
 emplificat tullius de mltis
 p̄his et aliorū consilijs. p̄
 ad p̄dīm Ambrosij Exam vii
 dicit q̄ senectus in bonis mo
 ribz p̄ulacōe in consilijs v̄tuli
 or ad cōstancia subeunde.
 mortis ad libidines repmen
 das foracōe. Item in eis dicit
 esse vitatis alius p̄dicacō
 vnde valezius li° vi c. ii. Nar
 rat de quodam qui r̄ndit
 duas res que amāissime vi
 dentur hominibz licentia p̄bere

sibi ad libe loquendum s̄ senec
 tus et orbitas. Ex quo em eāt
 senex et ato mortura nec
 habebat plem p̄qua pollia
 tus erat ideo libere vitate
 p̄ferbat nec aliquē p̄t h̄
 timebat. Quo ad tertiu stude
 at senex bene mori et in sen
 ta uberi et plenis diez q̄stis
 p̄tibus et ut sic moriatur
 bene vniat in iuuetute et v̄
 tutes congregat ad hoc sap
 Eccl̄a xxx hortat̄ dicens
 Que i iuuetute tua nō con
 gregasti quō mremes in se
 nectute tua. Deut̄ xxxij
 s̄ribit sicut dies iuuetutis
 tue sic et senectus tua Debz
 etiam mori relinq̄ms iuuenibz
 bonū exm̄ quod maxime fāt
 ad p̄positū exm̄ eleuari se
 m̄ p̄ clarissim de quo scri
 bit̄ ij machab vi ut en
 ex textu p̄b cū cogit̄ cō
 legem facē r̄ndit se potius
 velle mori et m̄ alias cau
 sas allegat ut iuuenibz exm̄
 cōstancie p̄beret vñ ait
 Nam et si in p̄nti t̄pe suppl
 tis homi eripiar manu aut
 oim̄potentis dei nō vniūn
 defuncti effugiam. Qm̄ obre
 vitam fortiter excedendo se
 nectute quid dignis appae
 bo adoleſcentibz autē exm̄
 forte relinq̄ si p̄m̄p to aūo
 ac fortiter p̄ grauiſſis ac
 p̄tissimis legibz honesta mor
 te p̄fugari. Non em glā
 dum ē p̄nt de senectute eta
 tis m̄p̄ ad p̄t senectū sapie
 et v̄tutē. Pur Boni Ep̄la p̄cy

non ut diu uiuamus curandum
sed ut bene faciamus & longa
vita si plena **B** Sed in trada
tu de xij abusibz d^r **Q**uod
g^ous abusiois est f^ru senex sⁱ
ne religione quid stolidus sⁱ
p^t si mens ad p^rfecti^one s^est
nare n^o g^rendat q^uto acius
corpi^s senectute confect^o ad
interit^u p^rperat calligat oculi
auris grauit^r audit **E**t sic de
alijs membris que omnia ruitu
ram domi corporis p^rnu^ociat
et p^rom^o ex^o sicut in lignis
rep^rba arbor complet que p^rta
flores fructus non exhibet sic
rep^rbus est que flos iuuetutis
deserit et cum bonoz op^ru fruct^u
maturos p^rferre p^ruendit et
p^rta cauende s^ut due parti^one
que in illius carne n^o m^ret^ra
sunt et horem ad p^rem^o trahut
sⁱ cor et ligua q^u cor nouas co
gita^oes machinari n^o desunt
ligua vero loquit^r quecuq^{ue}
cor machinari p^ruendit **E**t
p^rta defectu s^est^u vide supra
in s^eda p^rhemiali parte **G** in
xⁱu m^rapit **S**em^o malignitas
p^ro secundi met^r intellig^oia
et obseru^oia est sⁱm^o q^u iuues
ficta et dicta notabilio^o an
tiquorum v^rtuosoz studeat co
natibz m^ritai et q^uin^o ad q^ust^u
iuuenes hoc spectat maxie
tamen spectat ad filios lib^roz
et p^rnapu quia tales ad quos
iure hereditario spectat p^rem^o
regim luculentia in s^pu^o dent
qui et quales fuerut eozum
p^rgentiores et sepius cogita^o
neon ad m^ro^riam reduce sub

quo regimine ut domino tuat^u
et melius regim^u uel eua^o cui
tas regebat^r **E**t sⁱm^o h^o in v^rtu
tibz p^riores studeant m^ritai
ad hoc autem ut lib^roz v^rtu
efficiant^r iuuenes t^ra s^ut eis
p^rcauenda t^ra m^rponenda et
t^ra p^rdicanda **P**caue^o ergo de
bent^r s^om^ru^o torpent^r o^rosi
tatis sⁱst^u m^rficietis societatis
et estu p^rsumentis tumidit^r
P m^o declarat^r **S**am **B**en^o vii
sensus et cogitatio homis s^ue
h^uam cordis iⁿ malu^o p^ria s^ut
vnde iuuenis vob^o creste et
in v^rture p^rficere expedit q^u
contra nature impetu s^est^u
m^rfectat et se ad opera v^rtu
osa m^rmet vnde **S**ap^o **F**ai
in^o **P**ocet de filio curua cui
ram eius in iuuetute et t^ronde
latera eius dum m^rans **S** m^o
iⁿuit s^eptura sicut em^o p^ruei
faciliter m^rfiat^r ita facili^r
m^rsistant^r familiarit^r v^ro
s^u et maxime mulier^u quaz
blandicies fug^o neq^unt p^rid
vi^o **C**onsidero recorde iuue
nem qui transit p^r p^rle platea
et eae o^rurrit ei mulier
m^retratio cenata ad capi^redas
aias et apphensu de ostula
bat^r **E**t subdit q^u bos duct^u
ad victim^u **T**erai p^rbat ip^o
in exp^rientia **Q**uare aut^o
iuuenes s^ut p^rsuptuosi **A**ris
to^riles h^o **E**thorice duas
rati^oes assignat p^ra namq^{ue}
ratio q^u q^u obiectu s^pei est bonu
ardu^u et pos^rle ut futuri m^o
s^u est q^u iuuenes paru^u habent
de p^rito et m^rtu defu^o eade

nūcū multū hnt de posu et paz
 de re ideo 2c. **S**ecunda causa
 3 p̄t' m̄ exoptum esse q̄ non
 dum passi sūt difficultates
 et m̄ opib' resistētiās ideo
 audaces sunt ad om̄a tēptā
 da. Illi uero qui repulsas sūt
 exopti et resistētiās idō non
 de finali attemptat m̄ exopta
 hoc aut ē causa q̄e iuuenes
 fieri nō debet bellox duces nō
 consilioz p̄ncipales q̄ i exopti
 om̄a eadē dicūt et valde et
 multū. **U**nde p̄sapiētē non i
 merito dicit. **E**tā x̄ v̄ t̄e
 auḡ rex puer ē. **S**ecundo
 tria sunt i iuuenē i pōnēda
 sūt p̄mptitudo obediētiē ter
 ritudo cōstie et sollicitudo cō
 tinentiē. **Q**uo ad p̄m̄ sapiē
 dicunt q̄ iuuetus sine obe
 diētiā abuso ē. **U**nde **A**ris
 totiles d̄t q̄ amicitia inter
 senes et iuuenes utristq̄ ē ne
 cessaria semib' ut eis d̄ iuue
 mb' fūiat. **Q**uēmb' ut i p̄ccā
 biles fiant et ut p̄ seniores
 a p̄ccā accōmb' p̄seruarent.
Petali obediētiā reatatur
 libro 7 cā 1. q̄ antiquitū
 iuuenes tantū honorē sem
 bus exhibebant q̄ om̄s esset
 p̄ces eorū. **Q**uo ad p̄m̄ iu
 uenes distant p̄ccā sua cum
 suis cōstaciis subtilit distu
 cere quia si fuerit cōstiecia
 largā i iuuetute p̄ cōstati
 minis ampliabunt. m̄ senec
 tute p̄ptē sapiēs. **E**tā m̄ di
 cebat ffili a iuuentute tua
 accipe doctriā et usq̄ ad ca
 nos inuenies sapiāz dampna

utiq̄ iuuetutis male expense pla
 gebat. **S**alomon m̄ eorū p̄sona
 dicens. **Q**ur detestata sum disti
 plinam. **E**t m̄ accipacomb' non
 accēuit cor meū nō audiu vo
 cem dācētiū me nō m̄gēs m̄
 dīamū aūre vnde metūce d̄t. **U**
Dampna fletū rerū s̄ plus fletū
 dampna dierū. **S**ex tū llex
 potit rebus suadere nemo die
 bus. **Q**uo ad tū iuuenes cō
 tinentes esse nō p̄nt sine sūma
 custodia et sollicitudine vite
 sue. **E**t hoc p̄pter carnis im
 pugnationes p̄ attestante
Sepe expugnauerit me a
 iuuetute mea. **I**deo petit de
 lecta iuuetutis mee. **P**eracō
 tria sunt m̄ ip̄is iuuenibus
 p̄dicanda sūt debilitas t̄p̄alis
 vtutis et diffōrmitas h̄rema
 lis senectutis. **Q**uā ergo ut
 supra ē h̄itum i iuuetute sua
 nō congregat quid inueniet
 m̄ senectute sua. **E**tā p̄p̄ v̄ cā
Et hoc ē q̄ sine dubio au
 tor intendit dū dicit fac tibi
Re cures si quis tāto
 p̄mone loquat. **C**ō
 stius ip̄e sibi de se putat.
Om̄ia dīa. **D**eamū septimū
 autoris p̄ceptū metai p̄tā
 qm̄ auctor m̄ p̄p̄me p̄bent
 p̄cepto p̄buit rudmētā ge
 neralit̄ om̄ibus et maxime
 iuuenibus ad mēorie vitatē
 mducen p̄ quā sepiq̄ r̄mēo
 rari debent antiquoz vtuosoz
 egregia facta ac etiā eoz nō
 tabiliora dicta. **U**t vero m̄
 p̄nti p̄cepto cōsequit p̄bet
 rudmētā om̄ibus ḡnāliter

et pape sembus suspitione in
 cu remouencia. **¶** Sed quide viam
 ex pua nascit constia scdm q
 autor in metro so compbae vi
 detur dum dicit. **¶** Constat ipse
 sibi. **¶** Constat p mala accipit
 p te unde horos. **¶** Vel constie e
 nulla pallesce culpa. Et phus
 ille magnis soces mpo carna
 lu metes bona pensare no ru
 lent. msi que carnalit vident
 Et ambry. **¶** Vetus alicq mpo seu
 rus. **¶** Attendens ergo autor
 q suspitione viam acidu dei al
 torem maxie pene qui h vico
 dicit. **¶** pte p ceteris laborat
 ut mfu dicit. **¶** a dei suao
 cultu ipm retinhe h. **¶** p tanto
 hoc sui pceptu hmgd. viam ex
 clusiu ab ombus et pape
 sembus exhibet obsuadu dices
 Ne aures si quis quai velit im
 ere tu pape senex vilipen
 de debes. **¶** Vba detrahentiu in
 occulto dnm heas constiam
 tuam puram rectam et bonaz
 dum de alicq susurratoe uel
 ena obloatoe mme auare
 debes. Nam qui h constiam
 corruptam putat omia q videt
 clam dia de se tm referri co
 gitat q cu ipse cum aly clu
 racionat. **¶** ipse de omibz male
 refert iuxta illud. **¶** Senex dm
¶ Scimbus rumoribz et suspitio
 mbus mme ps credula plane
 em constius i nonnulla parte
 consumit. **¶** si quis namq qret
 opuare senes sut magis suspi
 ciosi ceteris. **¶** qd h vnde p
 quia multis am vixerunt
 et i multis peccauerunt et ppt

hoc mensurando alios p se et
 credunt eos tales qles ipi fu
 erunt et sut. **¶** de hoc vide sup
 in fa p hemy pte. **¶** qm
 madit. **¶** Et liquet rudo qd p
 metri intelligencia e pcedu
 q suspicio quadru ta m di
 uis ppteris qm etiam in sacis
 canombz reperit. **¶** pma e tome
 raia qn apparet coiectura
 boni et no mali et talis fuit
 suspicio phey qui dicebat mt
 se qn maria magdalena xpi
 pedes lauabat. **¶** q cu aq suaz
 lacmaz. **¶** hic si esset phta si
 ret utiq qualis e mtr que
 tangit eum quia peccatixo
 e iudicab. **¶** x m m iustu quia
 se pmittebat tangi a peccate
 muliere ut dicit. **¶** hae m o
¶ Seda e suspicio violentia hu
 ic conia qn apparet coiectu
 ra mali et no boni qn f oia
 sunt signa mali et no boni
 et talis fuit suspicio Salois
 qn ad iudicat pueru mulieri
 que compaiebat. **¶** morti eius
 nullum em signu appaebat
 q esset mat pueri vmo conia
 q petebat pueru interfia
 contra naturalem et huana
 pietatem nolens q puer vi
 ueret in manu alteriq. **¶** **¶** Per
 m nec e sit sed diuidat. **¶** us
 m. **¶** p m. **¶** t. **¶** m. **¶** Afferte ex
 de sup sp. **¶** Tercia suspicio
 e leuis in qua e coiectura
 pui mali et magni boni et
 talis vi fuisse suspicio Saloi
 m. **¶** q h. **¶** t. **¶** Cu ad iudicat feci
 sui ad omia interfia q pece
 rat abysaac in vxore que fuit

seruato patris sui eorum s^cz da^d
 Suspicata em fuit q^d aspiciat
 ad regnu^m **S**ic q^d vir clare
 fame loq^ret^r semel in susp^t
 to loco cum milite **I**n talib⁹
 em h⁹ locu^m q^d dubia i melio
 rem partem sunt interpretan
 da **Q**uarta e suspicio p
 babilis h⁹ic conicia q^d falsis
 multa sunt signa mali et
 pauca aut exilia boni m^h
 casu hanc suspicio^m d^r xps
 q^d vii **A**tteridite a falsis
 pphetis qui venut ad uos i
 vestimentis ouiu m^hisec⁹ au
 tem sunt lupi rapaces **D**e
 hac quadrupla suspicione
 legit^r et notat^r in dec^o si
 quis de g^radu et de purga
 ca et meli⁹ p^r hohem in
 canone **P**mo s^cz semp i q¹
 Ex p^rmissis em pt de tali qst
 stione queri vtru suspicio
 malu pt uel bonu et videt^r
 q^d pt bonu sic ergo suspicio
 pt esse bonu **C**ontra h⁹ vi
 q^d illud p^r **A**mputa obpbu
 meu q^d suspicatus sum **E**t glo
Maximu^m viciu^m huam⁹ e suspi
 cio ergo suspicio e malu h⁹ic
 obiectionem rnderi pt q^d suspi
 cio accipi pt quiter put d^r
 esse op^rimo uel de bono uel
 de malo et s^cdm h⁹ic modu^m
 pt esse suspicio bonu in g^rie
 si ve^r appet^r ad op^rimone
 malam s^cdm q^d op^rimo e de
 bono q^d pt malu ut ecou
 so s^cdm hoc ergo dicit^r m
 au^m huamitatis suspicio et d^r
 malu p^rterea dicit^r super
 illud p^r **D**e necessitatib⁹ meis

exue me dicit ibi glo infirmitate
 sunt n^{at}itates ut uestike car
 alia⁹ suspiciu^m boni de altero
 infideli et vocat^r n^{at}itas in
 serua pene **D**e multiplici suspi
 cione vide sup^r in p^rte p^rsa⁹
 in xxvii pcepto p^rse anime
 iudica p^rta mediu^m et in fine
 hui⁹ pcepti **P**ro secundi me
 tri intelligencia et obsuacia
 e sciendum q^d no e timeda
 infamia d^rmo assit bona con
 stia vnde **P**eneta **N**emo plus
 extimat vtutem nemo illo
 magis e deuot⁹ q^d qui boni
 homis famam amittit ne co
 stiam amittat **S**i d^r **D**e co
 stia bona dapna no metuit
 no contumellas et morte ipa
 magis exigit q^m dicit^r **S**ed
 nota q^d ad bona constiam con
 seruanda que puenit a cordis
 m^udia induc^r nos debent
 t^rafna s^cz s^cptia nata et
 canonica iura **P**mo ad bona
 et pura constiam conseruan
 dam que a cordis m^udia p
 cedit induat s^cptura et hoc
 ppter ta maxime vilia **P**mo
 quia deo placet n^o ad t^ress⁹ m
 her e voluntas dei s^cti si
 caao inia **S**eda quia ipa
 cori hois facit dei hitaculum
Iug⁹ m^uda t^ru^m cibaculu^m cor
 dis m^u e qui exaudiat **D**e
 ao q^d amai dei constituit
 p^ru^m xxvii **I**ui diligit cordis
 m^udia p^rter gram labioru^m
 suoru^m habebit amai reg⁹
Secundo ad constiam bonam
 conseruanda que a cordis m^u
 dia p^rcedit induc^r nos d^r na

dicunt enim naturales quod differre
a talis in animalibus repperit quod quidam
animalia latus habent venas et quidam
strictas. Animalia quod habent
venas latus cito interficiuntur vene
no quia latitudo venarum cito per
bet transitu veneno ad cor. Quia
lia vero strictas venas habent non
interficiuntur a veneno quia venarum
arritudo transitu prohibet. Sic mo
raliter habentes largas conscientias
et malas cito veneno peccati inter
ficiuntur quia ex latitudine con
scientie prebent peccato offensum
sed habentes strictas conscientias
et puras vero peccato mortali mo
runtur quia arritudo conscientie
refugit prebe consensu. Tercio
ad consuetudinem bonam consuetudinem
inducunt etiam canonicam iuxta unum
Augustinum ad secundum manicheum
in canone sententiis vi. quod inquit dicit
Sententiis de Augustino quicquid libet po
la me in oculis domini conscientia non
accusat. De hac materia locus
habetur infra in tua parte met
ricam in precepto. Cum vero vi
uas et ibi respondetur gloriose obier
com in hoc canone sententiis alii
si conscientia que per cordis mundi
tatem cordis consuevit non rehi
neatur stricta et munda certe
tunc bene potest dici quod autor
in in hoc secundo membro assensit
dicens Conscientia ipse qui velut
dicitur. Si conscientia remordet quod
curare debemus de laude homi
num secundum consuetudinem malorum per nos
persecutorum et si non remordet
quid etiam debemus curare de ob
secratoribus qui dicunt nichil et hoc
est quod clare dicit. Fregit in canone

metrice via laudacium xij. quod in ibi
finaliter dicitur quod omne quod de no
bis debet tractari reuerere debemus
per ad mentem et tamquam ad testes
vel iudices. Quid enim potest
magis si omnes laudant et conscientia
accusat aut quid potest obesse
si omnes nobis derogant et sola
conscientia defendat. Et pau
la in ad cor primo. Gloria mea
hec est testium conscientie meae
Tercio quod fama falli poteris
conscientia nunquam. Et Bonifacius Episcopus
dicit quod bona conscientia turbam
aduocat et mala in sollicitu
dine anxiosa et sollicita si
honestas sunt que faciunt omnes
stant si turpia quod refert
me non stare cum tu stas o te
miserum iudico si obmittis hunc
testem. De materia conscientie vi
de supra in secunda phemali per
te. Et christi qui inquit dixi
nonno quod agnomat. Si quis au
tem quereat de ratione huius
metricae dicendum est quod hunc qui
to triplici ratione assignari potest
prima quia vniuersi facilius
ardet de alio illud quod habet in se
et quod ipse facit quia multi
in occulto alius detrahunt
ideo facilius ardet quod tacite
loquens de malo suo loquatur.
Et hoc est quod sapienter christus
scribit. Semper enim presumit
quia et perturbata conscientia
Secunda ratio quia quilibet scit quod
homines sunt propius ad detrahendum
necum in malefactoribus aliorum
vnde et in benefactoribus et sic potest
verisimiliter credere quod sunt propius
ad detrahendum in malefactoribus

ab eo. Ideo si homo e[st] sibi male
constitutus et videt alios seare
te loq[ue]ntes facilliter credit q[uo]d
male loq[ue]ntur de eo. Tercia
ratio e[st] q[uo]d vniu[er]sali[ter] sat q[uo]d
malu[m] debet rationabiliter rep[re]hen
deri et p[re]m[ia] debitis tamen
arum stantib[us] obseruatis p[er]
illos ad quos spectat de iure
diuino et humano et ideo q[ui]n
aliquis e[st] sibi male constitutus
alios mutuo secrete loq[ue]ntes
facillit[er] credit q[uo]d loq[ue]nt[ur] de malo
quod com[mi]sit ut ip[s]i rep[re]hen
dant et corrigant. P[er] istius
secundi metri intelligencia
magis in speciali p[otes]t de tali
q[ue]stione querendu[m] queri v[er]o
constancia erronea obligat
ad faciendu[m] aliquid ut dicit[ur]
tendu[m] dicendu[m] est q[uo]d credens
se teneri ad aliquid et no[n] fa
ciens maxime attemptu[m] et
faciens illud quod putat p[er]
ratu[m] peccat. Unde glo[ssa] ad Ro
m[os] q[ui]ne[m] quod non e[st] ex si
de p[er]tin[et] e[st] dicit q[uo]d om[n]e q[uo]d
fit co[n] constanciam edificat de
hemam t[ri]sumptue in deare
luis de resti spo. Item luc[as]
xi. Si oculus tuus neq[ue] fuit
totu[m] corpus tuu[m] tenebrosu[m]
erit n[on] n[on]n[on]te ergo constia te
nebrosa seu erronea homo
plexus est no[n] tamen sim
pliciter quia p[otes]t et debet deponere
talem constanciam ul[tra] p[er] se ul[tra]
p[er] alteru[m] consiliu[m] i[n] hac
p[ar]te concordat tho[m]as in p[ar]te
p[ar]te n[on] q[uo]d w ar. v. n[on] vi. Et
sic p[er] veritas q[ue]stio[n]is n[on]
p[er]dm theologos et c[on]u[er]sas

q[uo]d domus constare debet ta[m] h[ab]ere
videlicet solidu[m] fundamentu[m]
decens ornamentu[m] et frequen
ter expurgatoriu[m] fundamenta
q[ui]ne[m] esse debent sup[er] solidu[m]
doctrina[m] q[ui]t v[er]u[m] q[ui]ne[m] qui
audat v[er]ba heretici et facit ea assi
milabit[ur] v[er]o sapienti qui
edificat domo[m] suam sup[er] fir
mam petra[m] unde sume ca
uendu[m] e[st] ne ista domo erro
ree sit edificata nimis lata
uel nimis stricta quia om[n]e
q[uo]d fit co[n] constanciam edificat
vehementem dicit[ur] spoli. lras
et errant nimis aliq[ui]d sacer
dotes et aliq[ui]d plures qui
sibi faciunt constancia[m] aliq[ui]d
nimis largas et aliq[ui]d nimis
strictas credentes solos ip[s]os
in bono statu existere via
ac et co[m]muni opinione
obmissa. Et videte q[ui]n pi
culosa e[st] et erronea constia
Fiant eni[m] doctores q[uo]d d[omi]na
men constie plus obligat
q[ui]n p[re]ceptum p[re]lati. Et o[mn]is
constancia fit erronea siue
sit recta est obligata et
venies co[n] talem constancia[m]
facit co[n] id q[uo]d credit[ur] a
lege dei esse p[ro]hibitu[m] que
forte tamen magis obligat
ut est d[omi]ni q[ui]n p[re]lati p[re]
ceptu[m]. In hac domo multi
ypoete latu[m] parant sed qui
esperare in eo minime possunt
q[uo]d no[n] parant ut debent
ponit eni[m] q[uo]d duru[m] e[st] sub
capite et q[uo]d mollius e[st] sub
pedib[us] talis eni[m] lecta e[st] ma
le p[re]t[er]itus et ideo ut est d[omi]ni

queste meo mīme valent q̄o
raliter in homine constā est
caput sensualitatis ē sicut per
ergo qui in sensualitē dilaciones
pōit et p̄tīm in constācia
et mīm contra ipm talis h̄p̄ du
rum lctm et p̄ q̄ns male i eo
quiescet **De** hac matia vide la
te sup̄ in q̄stione q̄ map̄ v̄tū
constācia exonea **Secundo**
domū constācie d̄ h̄re decens or
namentū ut sit glōse et arti
ficialiter ymaginibz v̄tutū s̄tōz
v̄roz q̄ nos p̄fesserūt pulchē
rime deputa **Vnde** **Augustinus** h̄ v̄o
cōn̄ iulianū recitat q̄ rex qui
dam **Fyphi** difformis sp̄e tu
būlū pulchris ymaginibz
dep̄ngi fecit ut p̄ eū asp̄tīm
conaperet pulchritam plēm q̄o
raliter rex ip̄e seu lctus ē
constā uel memoria sensuali
tas vxor et ideo si pulchritam
prolem v̄tutū v̄tūm cona
pere domū constācie v̄tutū yma
ginibz dep̄ngam⁹ et sic ad
p̄s d̄icē poteram⁹ d̄nē dilexi
decorē domū tue **Contra**
accidit qd̄ de quadā regina
alba contigit que ut fert̄ in
grā plēm d̄icat̄ p̄lisse seu
pepisse et hoc p̄pter diffor
mes et m̄gus ymagines q̄s
in thalamo sepi⁹ inspiciēbat
deputas **Sic** moraliter rē
Tercio domū constācie h̄re debz
frequens expurgatorū p̄
conarcomis q̄fessionis et sa
tisfactionis stolam **Quia** nō
est ad aliud remediū fugiēdū
Vnde **Augustinus** sup̄ ioh̄m non
fugit seip̄s mala constācia

non est quo eat sequit̄ se et
non recedit a se p̄tīm em
quod fiat intus ē **Vis** au
d̄ne consiliū si vis fugere
add̄ ad ipm fuge p̄tā s̄ co
f̄tendo nō labōdo confiteri
debes latere nō potes **Nar**
rat **ysidorus** xv **Eth̄** q̄ **Edalus**
fecit construi quidam domū
q̄ laborantia dicebat̄ cū v̄ns
tam v̄ans et pietibz ita per
plexis q̄ v̄m eā intras ab
sp̄s s̄li globo exier̄ nō po
tuit **Idē** laborantia notabat̄
q̄ labor nō modicus erat ity
videlicet ingrediedo **In** hac
ergo domo **Edalus** p̄dictus
quoddā m̄ta reduxit monstrū
quod quidā i mōtaur⁹ notaba
t̄ qd̄ erat medius hō et me
dius bos eā m̄tenacōe videb̄
ut ibi cū m̄p̄etūm pasteret
et m̄q̄ exiret inde **Quia**
liter q̄n m̄m̄c⁹ hūm̄ ḡns
s̄ **Dra** l⁹ p̄cipit q̄ aliquis
aliqd̄ monstrū s̄ p̄tīm p̄e
traiūt illud constācie facit
q̄lis fuit domū **Edall** p̄libat
quia illud p̄tīm m̄ta ab̄stōn
dit et p̄bi tot vias p̄plexas
pat et pietes obs̄p̄entes
m̄c de timore m̄c de pudore
m̄c de negligēcia m̄c de
expectācia et confessiois
dilacione q̄ p̄bi illud monstrū
s̄ p̄tīm occultat add̄ q̄ v̄o
confessione m̄tāe possit m̄si
cum lūm globo **oportet** em
confessorem om̄s m̄trogatō
nes ad id p̄tīm spectantes m̄
tip̄l̄ r̄uolue ac etiā euol
ue anteq̄ velit se r̄agnoscere

illud tale monstru se omni sige n^o
 etiam seipm p^odere manifeste
 quum tamen p^otor conu^o fa
 cere deberet q^o oia p^ota mai
 festa et occulta pandere debet
 et aperte confessori suo osten
 dere et demerere hoc pule
 in huius figura i. Regu iij^o st
 butz p^oma quecumq^o in domo
 mea sunt viderut et n^o est
 q^o no monstrauerim eis s^o
 confessorib^o. Tenebra prouideris
 quib^o consue domu edificauit
 ut in hac vita talem inueniat
 in alia. Pruda aut edificat
 p^obi domu de auro et argento
 et lapidibus p^oosis i. ad cor
 iij^o. Fundamentu aliud nemo
 p^ot ponere p^oter id q^o positum
 est ihu xpus. i. q. i. ai pau
 lus Si quis autem sup^o edifi
 cat sup^o hoc fundamentu auz
 et argenti et lapides p^oosos
 re. Moralit^o p^o hoc funda
 mentu fides intelligit^o p^o
 auz dilectio dei que i. cor
 ruptibilis e sicut auz fides
 an s^odm aug^o euacuat^o abeo
 q^o p^obi suauit melius etna
 possessio. Fuitas autem non
 euacuat^o q^o caritati nichil
 melius succedere p^ot qm ipa
 caritas que deus p^o argenti
 intelligit^o dilectio p^oimi sicut
 en metallu p^oosius e post
 auz argenti. Sic madatum
 de dilectioe dei mai^o e mada
 to de dilectioe p^oimi q^o xxij
 Diliges dnm deo tuo hoc e
 maxi^o et p^om madatu. S^odm
 autem p^ole e huius Diliges p^o
 xim tuu sicut teipm. Per ta

pides p^oosbe intelligunt^o bona
 opera que esse debent luada
 p^o rectam intencionem solida p^o
 p^oseuerancia et virtuosa p^oa
 ritatez vera als nullig vnt
 essent p^oma ad cor xij^o. Si
 distibueris omis facultas meas
 in abos pauper^o caritatem
 auz non h^oeam nichil michi
 p^odest. De hys tibus carit^o v
 auz auz opt^o auz
 eius colupne marmoree que
 fundate sunt bases argenteos
 re. Pruda aut sup^o h^o funda
 mentu edificat lignu feru et
 stipulas p^o que s^odm p^oug^o
 intelligunt^o tres d^oe rema
 lin quoru quedam sut in vsu
 et consuetudine et p^o h^o per
 lignu designat^o quia g^oua
 et de facili cremabilia q^oda
 sunt in quadam consuetudine
 et ista sunt leuora et hec p^o
 s^odm designant^o quedam vero
 accidunt ex quadam p^oceptoe
 et h^o sunt leuissima et sign^o
 p^o stipulas et ideo h^ois pau
 lus subdit. Quale aut v^om^o
 auz q^o p^ot igne p^oabit^o in
 deare q^o als xvj^o d^o et de pe
 dij. Si em m^o p^ota mediu
Quoniam fueris felix q^o sut
 aduersa cauet^o reo
 eodem ausu r^ondet ultra p^o
 Decimu octauu auctoris p^o
 ceptu metu. Postq^o auz
 sup^o in p^omo p^ocedit p^ocepto
 p^obit rudimenta v^oia sup^o
 tioms a dei cultorib^o maxie
 p^ombus remuneraa. Nunc
 vero in p^oti p^ocepto sub se
 quent^o p^obet rudimenta inducra

ad secundum rivulum. et speciem secundum
paradisum fluminis per prudentiam
qui quidem rivulus prudentia
incorporatur per quam secundum Tullium
videtur aliquid futurum esse antiquum
factum sit. hinc autem officium
ex preteritis et presentibus futura
pendere unde **Prophetia** in libro
de consolatione philosophie docet al
quod prudentia hanc virtutem app
hendere. **S**ic vero quod ante oculos
statum et sufficit intueri rerum
eventus prudentia metatur per hanc
enim virtutem instans contra for
tune mutabilitatem et diversitatem
nobis providere quod sepe de sta
tu prospero quis in statu adu
rsitate mutatur. **et** attendens
ergo auctor nostro dei cultores
esse prouidum et cum contingencia
futurum sibi percurrere non de co
stantia felicitatis pure debeat
in mala sue drabocae tempta
menta quod sunt spiritualium egitudinum
vulnera de quibus se iuuare
non possit et hoc fieri nequeat
nisi per prudentiam clipeum fuit
per caritatem ac eam permutat per
bonum. **B**revis sententia sic inquit
vos tollerabilis mundi mala
sustipimus si cum his per prouide
re clipeum munimus. **I**deo ad
hoc exequendum induat nos
primum preceptum dicens. **C**um
fueris felix pro hinc per
metri intelligenda ac obser
uanda. **S**ciendum quod istud pre
ceptum dupliciter exponi potest secundum
duplicem intellectum inde sume
tem moraliter videlicet et specialiter
primo exponi potest moraliter ut di
cat. **C**um fueris felix et beatus

et ille beatus dicitur secundum **Prophetiam**
qui diuinas legens scripturas
verba vitae in opera et iudam
crucem iudus sequens puris
manibus et mundo pectore se
pauperem spiritu et operibus gloriatur
vel ille secundum **Prophetiam** dicitur esse
beatus qui fide splendet qui spe
gaudet qui caritate fouetur
qui tranquillitas moritur qui prouide
cia lucet qui iustitia eminet
qui fortitudine pollet qui humi
litate redolet et qui puritate
transplacet non terrene coniugatur
felicitati qui desideat quicquid
perfecte beatitudinem aut fulgentiam
et ut fulgentiam sine veritate
pateat potest tali persuaderi ratione
Iustitia enim prospectiva probabitur
et quod oculo respectu in speculo
concauo facies apparet proste
re et altitudines videntur et cum
se iudicat enim oculi dum res
cernit in speculo quod deorsum
est esse inferius et quod superius
esse inferius et quod de
orsum et superius. **S**ic et si me
quidam oculus secundum doc
tine sacre speculum de rebus
iudicat ea videntur esse simi
lia et aduersa dicitur esse adu
rsa et prospera et e contrario
utilitatem aduersitatis et prosperi
tatis periculum attendendo et
ea que superius videntur asse
rit esse inferiora et e contrario
et superiora esse vilia et humi
lia periosa. **E**t ideo signum
dicitur **ysaie** **xlviij**. **D**icam aqua
lora et aduersitati dei et aucto
ri prospera non prohibe quod ea que
videntur aduersa sunt prospera

et dant nos deo et que p^{ro}p^{ri}a
sunt aduersa et p^{ro}hibent nos
a deo Et ideo gen^{er} xlviii p^{ro}ph
ter legit^{ur} q^{uod} patriarcha Jacob
b^{en}dictur^{us} filios Joseph^{um} mai
bus cancellat^{ur} sinistra manu
posuit sup^{er} manasser^{em} qui est
in dextera et dext^{er}a super
effraym que Joseph^{um} colloca
uerat in sinistra T^{em}eat go
diuites huius mundi qui gaudet
tenere dext^{er}a felicitatis et pro
speritatis in p^{re}nti ne sinistra
teneat in die iudicij Et nuc
etia^m in p^{re}ntia dei op^{er}anasser^{em}
em^{us} qui obliuio inter^uit^{ur} p^{ro}bat^{ur}
p^{ro}gnificat diuites qui dei s^{un}t
et meiores postus et ad sinistra
ideo p^{ro}ph in d^{omi}n^o longitudo d^{omi}n^o
et paupes qui diuites viuunt
q^{ui} diuites in dext^{er}a ei^{us} et
in sinistra illi^{us} diuitie et gl^{ori}e
et diuites et gloriosi in dig
nitatibus constituti in t^{er}ris q^{ui}
dei p^{ro}uidencia s^{un}t fut^{ur}e agni
t^{er}ris et p^{ro}uisionis p^{ro}uati h^{ic}
est idem q^{uod} Jacobus in can
cellatis manu^m signat^{ur} et an
gelus in p^{ro}uisione pedu^m p^{ro}ph
x^o vidi angelu^m descend^{en}tem
de celo et posuit pede^m suu^m
dext^{er}a supra mare sinistra
aut^{em} supra t^{er}ra^m D^{omi}n^os aut^{em}
caros suos in p^{re}nti adu^{er}sitati
bus et p^{ro}uisionis exp^{er}it q^{uod}
tandem in dext^{er}a sua collo
care disposuit Sic ergo ad
suare s^{an}cti^{us} speculu^m oculos
d^{omi}n^ogendo videt^{ur} nob^{is} dext^{er}a
sinistra et ecom^odo nob^{is} appe
bit q^{uod} deorsu^m ardu^m esse su^m
sum et ecom^odo Ram s^{an}cti^{us}

factu^m b^{en}ificat paupes et exal
tat q^{uod} v^o Beati paupes s^{an}cti
potentes aut^{em} miseros et deiet
tos d^{omi}n^os et et diuites p^{ro}ph
nuc diuites plorate v^{er}itutes
in miserijs v^{er}is Jac^{ob} v^o De ma
teria diuitu^m et pauperu^m vide
plenissime sup^{er} in s^{an}cti^{us} p^{ro}ph
ali parte s^{an}cti xxxviii qui ma
pit d^{omi}n^os p^{ro}ph q^{uod} hoc v^{er}it
mau^m p^{ro}ph seducens agelu^m
et hoc quo ad diuites s^{ed} quo
ad paupes subsequ^{er} vide
sup^{er} in eadem parte s^{an}cti xlviii
qui incipit d^{omi}n^os p^{ro}ph q^{uod} egesta
tis onera r^{ec} In hoc speculo
bene respexerat qui dicebat
vidi seruos in equis et p^{ro}ph
apes ambulantes sup^{er} t^{er}raz
Etia^m x^o Qui em^{us} p^{ro}ph re
putant^{ur} et d^{omi}n^os reuera ser
ui sunt mult^{is} miserijs et
calamitatibus mancipari Re
fert valer^{ius} maxim^{us} li^o vi
factor^{um} et dicto^{rum} med^{er}abilia
de quoda^m rege subtilis iudi
cij qui traditum sibi dyadema
p^{ro}ph capiti imponet d^{omi}n^os
considerat^{ur} et dixit op^{er}am
magis nobilem que felice
que si quis p^{ro}ph agno
sceret q^{uod} mult^{is} sollicitudinibus
p^{ro}ph et miserijs et refec
tus humi quide^m iacente neq^{ue}
q^{ui} leuaret vnde iste hanc
p^{ro}uidencie v^{er}itute possidebat
quia qui mult^{is} hodie vi
dent^{ur} esse sup^{er} esse miserijs
iudicabat Et hoc est q^{uod} s^{an}cti
dubio intendit autor dum
d^{omi}n^os Cu^m fueris felix am
es in dei gracia per p^{ro}uidencia

et aliarum virtutum tumultu caueto
que sunt aduersa. 1 ne madas
ut dicitur in mala futura
sue dyabolica testamenta. Exo
xiij. Tradit enim vales q
fructus aial modici et spino
si p cognoscat ventorum picula
vnde dicitur q quidam fuit in
constantino polim qui per eia
que in domo habebat omnes vetos
futuros marinarum p dicebat
nec poterant stare vnde h
habebat a' saiet ffect em
erit q duo foramina in cauna
vni contra vetos septetona
les ad quod cofugebat in calo
re. Aliud contra australes ad
quod confugebat in frigore di
stans ergo ab eorum nothere
futura picula ne ventis tem
pestatibus et tempestatibus i vol
uam ne add' g'uit' m'fmem
ut deus contra nos motus
mos respiciat atq' fletus. De
hac materia vide sup in pte
psalca pcepto xxxi. Cosulm
esto in fine. Sedo expom p
ipalir ut dicat' cum suis felix
i cum fueris i mudana pro
pitate constituta que sunt
aduersa i pspitab' cont
ria caueto. i tibi pvideas et
caue ab adusis p futurorum pui
denciaz. Iuxta id. Eia xi. qe
mento pauptatis in die ha
bundancie et in die bonoru
ne i memor p' maloru talis
phus interrogata fuit quis fe
lix esset in hoc mundo aut qui
sanus corpore aut copiosus
i natua donis vel alit' qd
fueris felix. hoc per domos

gmatikos ceter expom. i
duos vnde sciendu q diuicie
si no cocomitat' eos nobilitas
et potentia non faciunt hoies
felices vnde phus vocat di
uitem i nobiles fortunatum
in sensatum felices ergo fe
licitas i diuicie duos debet
h're comites s' potentia et
nobilitate. vnde Augustinus de vrbis
dm p'mone. lxviii inquit ma
gne virtus est cum tali feli
citate luctari ne illiat ne
corruptio subuat. Pragn
mqm cum illa luctari et no
ab illa vna hoc optime face
sciebat qui dicebat in omib'
instituto sum scio humiliare
et ad phill' m' o. Et glo
sup. Ezech' li. p'mel' vij. a
magna ars e et mra scie
disciplina que e toto cordi
mpu distenda stare sustinere
p'spera et aduersa. hoc val
de bene faciebat scites p's
put in li'o de vita et mori
b' p'horu edocet' q in p'se
automb' et molestis adeo
muita extat ut pote qui in
dialu omi qtemptor erat
q nemo cum in aduersitati
bus t'sore n' in p'sp'itab'
alacorez vidit. De virtute
puidencie licet alit' vide sup
parte psalca pcepto xxviii
Fute consule et ibi satis
de materia pro s'di metei
intelligenda et obseruanda
breuiter e sciendu q rota
mundialis fortune ato voluit
vnde versificator quida motu
fortune variabile et impetuosu

consideramus aut **T**ota fortune
 variat^r ymagine lune **C**rescit
 decrescit in eodem siste nescit
 cito em mutat^r prosperitas
 in aduersitatem et e converso he
 probat auctor in he metro **D**um
 dicit **N**on eodem cursu .i. non
 sili fortune successu qd inq
 in eodem statu pmanet qnq
 prospera qnq aduersa **E**ndent
 ultima pms huc bene con
 venit quod **S**ohocius de cōso
 lacioe dicit **C**um cecidit stabili
 nō erat ille gradu qd dicit
 ille qui cecidit de prosperitate in
 aduersitate nō erat in gradu
 stabili supple quia felix non
 cadit hoc etiā probat idem
Sohocius l^o p^o de philozoa
 consolacioe dicens huc qtime
 ludū ludim⁹ hanc rotā volu
 bili orbe versam⁹ ut sūma
 infimis et infima sūmis mu
 tare gaudent **D**e hui⁹ et
 mutabilitate variabilitate for
 tune **B**reg⁹ l^o in **R**egister
 sic inquit **D**um omnia in hoc
 mūdo mutabilitatis ordo cor
 rumpit nec euellari pspis
 nec frangi aduersis debet
 hūiliati distans quāp doli
 quim⁹ et exaltati aduersi
 tatis mōdiaz quā hūilitatē
 anchoram et mente teneat⁹
 qz nichil ē stabile in hac
 vita sⁱ ut viator modo p pla
 na modo p ardua nec ē nu
 sed gracia p quā distamus
 ut eius dona tanto puenius
 verig qnto hūilius arte gu
 bernandi nauem mare tran
 quillū nō ostendit et obsequis

ventus si aliquod adūsi occu
 rat oportet qd am p^o turp
 naufragi rector au gubnada
 fluctus exipuit qui fluctuata
 vela deseruit iste vos laudada
 est qui p^oditas pūdet et re
 sistere nouit **S**i curiosi vult
 de fortuna bona et mala vbe
 reus pquire ut et investiga
 re et qd cā he tenendū sit
 videat que sumati p p^om
 desebunt^r in l^o de bona for
 tuna **E**t dices qd bona for
 tuna ē nata quedā impe
 tuosa in aīas mas a deo per
 veniens absq^{ue} rōne et huana
 pūisione **I**am in cāib⁹ fortu
 nis velut dūm i cōp^osis
 qd iudicis nō p^ot homo pūsi
 onem hūc nec eoz assig^ore
 causas **E**tāo ē quia homo
 corruptilis et finito ignorat
 merita et demerita hūanor
 poli autem deo sunt patenda
Ex quib⁹ potissime dūia bo
 ntas ad fortutorū feliciū et
 infeliciū influentia vna et
 eadem radone iuste opat^r
 pōnt etiā alias rāones q
 bus volūtas dūia monetur
 ad hūi⁹ modi fortuitas influ
 entias hoc ē autem quod si
 bit et clamat aplūs **T**u **D**e xⁱ
De **A**latudo dūiazi sapie
 et sūe dei rē **E**t p^oea quod
 dictū est de fortuna pspēa
 intelligendū ē etiā de adū
 sa quia eadem est rāio ut
 aduersa sicut pspēa iusto dei
 iudicio moueant^r que qūis
 aspera censeant^r ex pena
 infim^o ut alia fortuita lesione

Michilomin ex demitis mortaliu
 pumendis iusta puenit **q**d p
 Bandas vtutes vtilis et pfutu
 ra hoc autem probat in suo de
 consolacoe **h**obertus 2o lio di
 Qu omis fortuna ca imune
 randi exendi ve cu pueni
 cogendi ve imp bos ca diffea
 tur Omis namq fortuna est
 bona q constat esse iusta ul
 vtilis **A**duertat ergo mortales
 et timeant dume voluntat a
 puirome fortuta id alia imp
 bare iudicia et ipoy occultas
 et incomphensibiles causas
 et rades exquirere et eis quen
 tabus qualis talis pssera uel
 aduersa fortuna uel tale iudi
 cu volunt uel pmissio di
 uine contngit mtrogato sue
 Pro rade suffiaat ipig supne
 opienae voluntas que sic
 loquit mgi m 2o smaz dui
 ne voluntatis no muestigadi
 quia sicut scribit ps iudicia
 dm vera iustificata in semet
 ipa **E**t quia m lio de pacia
 diat In omi re q m accidit
 vnu solu mremo q cogito
 q ab illo pcedit au nichil qd
 iustum e placet **E**xpdicis
 vero notari pt q optima e
 pbaco que fit p suu contru
 q pppositum no statz omie bo
 her legunt et notat in ca
 none **S**acnd vni q 1 **E**t m
 cunctis aduersis sola e per
 sanda omnipotentis discretio **E**t
 m canone i aut 21 q m **S**ed
 nota stdm **q**uag q veritas
 opponit etbus rebus pessimis
 p quas mndialis felicitas dmo

strat que sunt si falsitas va
 ritas et duplicitas pmo naq
 treena sunt falsa quod sic p
 bat **q**uod em quod vni 3
 no e falsum no e duplex
 non e et vniu ppus qui
 e vera **N**oh xim **E**go sum
 vitas **E**t **E**xcludit falsa
 vana et duplicia t amore
 treenoru que quid treena st
 falsa et mendacis plena
qd xvi **V**e medacu possede
 xut pces med **E**t **N**o **S**i
 mndus auctello veritat api
 ret nichil m eo n falsitas
 aperet **E**t sic pbat quia
 quicq i mudo e aut ptitum
 e et iam no e aut futurum e
 et mortu **S**ecundo h mudi
 alia treena sunt vana ex pte
 pnapn quia de nichilo sunt
 facta et ex parte medij quia
 multiplicia mutabili sunt sb
 iecta **E**t ex pte fims q ato
 tristoria **E**t in **F**ucta
 subiacent vanti **q**uo ad me
 du de tra fita sut quo ad
 pnam et mtra piter xend
 tentz quo ad fmez ulm **P**er
 ao her mndialia treena sut
 duplicia **N**lle censet duplex
 qui aliq pmitit et aliud fa
 mndus ta pmitit amato
 ribus suis si longeuitatez
 saetatem et samtate **I**sta
 ta pmserat illi qui dice
 bat **S**uce xij **A**nima mea hes
 multa bona reposita m anos
 plurimos **E**t **q**uicq longeu
 tas bibe et comede **q**uicq
 ta saetas si male attendit
 quod sibi pmsit quia **S**ed sibi

breuitatem acerbitatem et vai-
tatem unde sequit^r o stulte
hac nocte Ecce q^{ta} breuitas
repetat aiam tuam a te s^z de-
mones ad puniendum eae q^{ta}
acerbitas Que aut congregasti
cuq^z erut tua non quia melius
deportabis Ecce q^{ta} vaitas
Qui bene conuenit qd dicit
Secundm In canone ndne isi
s xxxvii vbi sic dicit q^z q^z
diuitias p phas et nephas
querit et qui opes congregat
et congregatus cu sit relictu-
rus ignorat Falsu dia pt
in sensatus et vaitate pleng
Et hoc e quod directe intendit
autor Cum dicit Non eodem
ausu nec tuc h^z locu qd dicit
Sec^z in canone ab exordio
xxxv. d. q^z qd reuoluet ada
si no rndent ultra pms
O m dubia et fragilis
sit nobis vita tributa
In mortem alterius spem tut^r
ponere noli Deam nom
auctoris pceptu metum pta
qm auctor in p^zime supior
pcepto p^zbuit rudimenta ad
vtutem puidencie inducena
p qua quid vute inducit^r
dei cultor sibi puidere cont^r
mutabilitatez atq^z fortune
diuinitatem que sepe de statu
p^zsperitat^r in statu adu^zitat^r
mutat^r et hoc q^zntu ad dup^z
intellctm s^z moralem et tpa-
lem Nunc vero in p^znti pre-
cepto subsequenter p^zbet rudi-
menta ad ipam vtutem pui-
dencie inducena p quam
etia instrum^r puidere nobis

nedu de fortune mutabilitate
quo ad mundalia t^znsitoria vnd
pocus quo ad vite m^zidane
huane labilitatem et fragili-
tatem et h^z p mortis q^zsidea
conem veru q^z pleruq^z aliq^z
plu^zq^z debent spem sua ponit
in alioru mortem spando p
ipdu mortem fieri posse di-
tiores uel eadon potentiores
ppter quod mortem eoru desi-
derant ut q^zq^z parat qd
e contra caritat^r bonu spem
in alteru mortem pone uel
etiam parare qd e dei cul-
tores ab hoc nephandisso
vicio ad moue et ad p^zim
dilectionem induc^r hoc suu
pceptu adhibet suandu d
Cum dubia q^z velit auctor
imere cu vita nra dubia sit
et fragilis et fimeci aaq^z pt
qm aliaq^z vita in cuiq^z morte
spat^r quia ciuus mori pt q^z
ipe Et quia fragilis e et ci-
duca pdeo t^zbuta e nobis a
deo tam fragilis id e deuo-
ta ad hoc ut no ponam^z
spem in alteru mortem pro
huiq^z p^zm metei intelligencia
e breuit^r sciendu q^z auctor de
vita nali et huana dicit duo
consideranda fore videlicet
vite huane dubietate et
fragilitate pmo ponit vite
dubietatem cum dicit Cu
dubia vbi notat^r q^z h^z dubie-
tas aa euentu mortis non
consistit quia certissime est
q^z semp ho vute no pt vn-
ps Quis est homo qui vut^r
et non videbit mortem re-

q. d. nullus quia statutum est hominibus semel mori sicut apertius ad habet. Sed est dubia quoniam ad dies scilicet quoniam ad moriendi modum et quoniam ad tempus vel etatem. Primum ad verum facit optime quod in hystoria antiochena recitatur de illo sancto patre qui postquam dum orasset ut deus dignaretur sibi ostendere qualis esset mors audivit semel in nemore quendam vocem humanam cum ad se vocatam et miratus egressus est cellam et respiciens vidit bestiam humanum corpus asinimum crura cervina pedes equinos faciem leoninam ordines denarii diversos in genere cornu et tamen habebat vocem humanam. Quodammodo hec omnes condicio sunt effectus mortis qui phantasmata bestiarum designant. Nam per corpus asinimum datur intelligi quod mors omnia ut asinus portat animam deo si bene egerit si non de hominibus corporibus. In multis divinis patribus vel amantibus per crura cervina datur intelligi mortis agilitas quia sicut corvus agilis est ita mors ubi quod saltat modo interficit unum in lombardia modo alium in francia et modo saltat in ista domo modo in illam per pedes equinos datur intelligi remorsus constare quod sicut equus est albus bellicosus sic mors facit animam pugnare cum deo per remorsum constare sicut de omnibus aliter reddendo rationem per faciem leoninam in timiditate mortis quod sicut leo nullum timet nec juvenem nec senem nec sapientem

nec nobilem nec divitem nec fortem nec platum nec laicum sic nec mors vultu timet et hoc designari potest per illum platonem qui apud grecos dicebatur deus mortis et infirmi qui habebat tria capita ad designandum quod cupit homines in tribus etatibus scilicet pueritia juvenute senectute per ingenium cornu datur intelligi quod omnis mors ferit quia ferit impatorem et papam dictaque nastrana ferit quod sancti xiiij o scilicet omne quod nascitur moritur. Per diversos ordines denarii datur intelligi unum quod quod mortis diversitas quod mors diversimode interficit modo gladio modo in mari modo de veneno modo de febre et huiusmodi. Per vocem humanam datur intelligi mortis fallacia quia aliquis ostendit velle velle ad mori et non moritur et aliquis non mori et subito moritur. Et prout monet nos dominus vigilare luce xii d. Estote puti quia quia hora non putatis filius hominis venire. Et in hoc modum certius mori et nihil interius hora mortis. Et autor ex primo etiam meteo ostendit vite humane fragilitatem et putabilitatem. Ex eo quod fragilis ubi sciendum quod putabilitas et fragilitas vite nostre optime comprehenditur ex hystoria que habetur in speculo virginis de alexandro magno. Per quo ibidem legitur quod cum rex daret de bello in quo obtinuit

contra Dariū regem persarū
et babilonē applicuisset et
esset in cena in regali palla
cio autē quedam incognita
intrauit aulā et hinc inde vo
lūtas finalit in gremiū impa
toris pēxit ibi q̄ reuestens
ouū pūlit quo dūm ipse inde
auolauit ex quo paulisper
vms breuis exiuit qui ouū
tantū semel ciuit et volēs
ad forāme redire vnde exiue
rat et nō potuit et sic mor
tuus ē. De quo alex^r nō mo
diū admirās noctem illam
duxit in sompnem cogitans
q̄ signaret p̄digiū in q̄ nocte
mīr quedam p̄perit mōstrū
quoddam a corrigia sup̄ q̄
erat s̄ mortuus a corrigia
infra bestia s̄ vnebat fuitq̄
dctū monstrū alex^r depor
tatū quo vīs ad huc magis
timuit p̄pter hoc omēs sapi
entes et astrologos conuocat
ut viderent quid p̄bi ista
duo dicere vellent qui omēs
existis duob̄ concordauerūt
q̄ fms huius vite īmēret
de p̄ximo p̄pter qd̄ vms
eorū p̄ omib̄ sic mēptatq̄
vide^r q̄ ouū tō^m orbe p̄ibat
et vms ipm̄ ciuens alex^r
et sicut vms rediens ad m
dum vnde exiuerat mortuus
ē et ita tu alex^r tō^m orbe
iam ciuis modo redis ad m
dū grecie ideo d̄r tuā finiet
vitam in cuius signū mīr pe
perit mōstrū et istud qd̄ est
supra corrigia ē mortuū li
cet sit hō tuum significat p̄sonā

que est sicut homo cui successio
res erunt sicut bestie Tu mori
tura es et ipi vultent put de
signat monstrū quod vidisti
quib̄ alex^r audit celum a
ppiacens voce magis suspensū
clamat dicens hēu ipse nupit
magne deus q̄ exigui mu
nus ē vita credebam em̄ me
tam diu viuere donet q̄ in
meo versabant^r corde vnu
sa complerem ideo tu mortu
lis qui de vite longevitate cō
fidis ne tardes comiti ad dnm̄
nec differas de die in diem
subito em̄ venit nra ei⁹ fū
vi vnde Greg^r l^o Regib̄
transitū fragilimū et velo
cissimū vite nre q̄demus sub
hac forma vita nauiganti si
milis ē is namq̄ qui nauigat
stat sedeat iaceat vadatq̄ in
pulsu tamē nauis dicit^r sta
et nos m̄q̄ ipse sue vigilantes
sum⁹ sue dormietes sue ia
centes sue ambulantes sue no
lentes sue volentes p̄ mome
ta t̄p̄m diuinū Et h^r ē qd̄
sapie i^o s̄bit^r Exigui et
cum tedio ē ipus vite mē
De hac etiā vite huāne
fragilitate pulchre loquit^r
cillus l^o in de oratore d̄
fallacem hom̄ spem fragile
q̄ fortūaz et mis q̄tenaces
in anes que in mediocri spa
cio fungūt^r sepe et corruūt
et an̄ in ipō arsu obruūt
quē p̄ ordmē conspice po
terunt De matū vide sup̄
p̄herali pte q̄ p̄n qm̄ ma
p̄t deo et ultimo d̄xi q̄

f ex profano nobilibus. Et sic
 et quod sine dubio vult dicit au-
 tor in hoc primo metro dicit
 dicit Cum dubia et fragilis
 sequitur in mortem alterius
 huius scilicet metri intelligentia
 est sciendum quod in solo deo po-
 nere debet homo spem suam et
 non in alterius mortem vel vita
 vel etiam diuinitis seu temporalibus
 rebus. Autem enim doctores quod
 duo principaliter sunt quod aduer-
 santur virtuti spei. Primum est diffi-
 dentia de deo secundum est
 confidentia in creatura. Diffi-
 dentia de deo ex despectu
 ne procedit quod est peccatum in spiritu
 sancto unde super id. Sensus in
 maior est iniquitas mea quam ut
 veniam merear de gloria. Despec-
 tus est blasphemia in spiritu sancto
 tum que non remittitur nec in
 hoc seculo nec in futuro quod
 aut putat deum nolle remittere
 aut non posse tamquam aut omnia
 non posset aut saluti inuideat
 aliene. Confidentia vero in
 creatura triplex est. Prima est p-
 sumptio siue confidentia de se
 contra quam Salomon primum xxxviii
 Qui confidit in corde suo set-
 tus est. Secunda est confidentia in
 homine contra quam. Deus vero scilicet
 butz. Vniuersis a proximo suo
 se custodiat et in seculo suo non
 habeat fiduciam. Item xxxviii
 seductus homo qui confidit in ho-
 mine. Tercia est in diuinitis con-
 fidentia loquitur. Gregorius super
 Job. De aratore despasset si
 spem in creaturis posuisset ille
 vero qui spem in alterius morte

ponit de se ipso presumit et con-
 fidit quia post illud vult cre-
 dit et diuicias illius vel di-
 tatem in sempiternum possidere
 cum de tali dicat. Gregorius quod sic
 ta quippe spes est huius seculi
 leticia quia que hic amantur
 cum festinatione marcescunt.
 Sed illi felices sunt autem. Item quod
 bus deus est spes omnis quod fidu-
 cia in ipso christo domino nostro. Et
 nota quod tam sunt maxime ad-
 hanc virtute moneta necno
 ab hoc via pestifero retri-
 hencia. Primum est diuina magnificen-
 tia in summo bonorum omni con-
 statuta in nullo penitus diminu-
 ta. Secundum est utilitas magna
 ex ipsa causata. Tercium est
 canonica instauratio. Hoc via pe-
 nita detestancia ac etiam in
 contrarium facientes penitentia. Primum
 ergo omni in deo et non est in
 aliquo alio sperandum quod in pote-
 tia in sapientia et in bonitate
 est summi boni et primum principii
 in quo omni vir sapiens spe sua
 ponere debet ut in summo po-
 tente cuius est iuuare et in summo
 sciente cuius est scire et velle.
 videte summa stulticia atque infirmitas
 nam deuenia quod princeps
 in forti ciuitate vel castro sperat
 diues in auro et argento sperat
 rex in exercitu magno sperat
 iudex in pseudo consilio spe-
 rat aduocatus in astuto et cal-
 lido colloquio. Sperat pugil
 in robore suo magno et in astu-
 to bellandi artificio. Sperat
 miles in bono equo. Sperat
 sagittarius in arcu et gladio.

Sperat seruus in dno sperat
 vxor in viro sperat agrola
 in sato uel frumeto sperat
 sophista in apparenti uel tal
 lido verbo Praeterea i pbabili
 argumento Sed plius sperat
 in argumento nro concluso ex
 ppositionibus p se notis et h
 et se habeant ista ut pbat
 istaz rer expigencia quia
 tame omnia talia sut vana
 non solida no sustentare vo
 lencia Ideo in eis spe suaz
 ponere e suma demencia Et
 demqz mter h omnia homine
 melius quis nobilius q est
 forcius et tame pbat esse
 vanissima Unde petit psalm
 graphus vniuersa vanitas ois
 homo vniuersus Et si sit e
 de homine creatura dignissima
 mter mortem spem vno po
 nere ut ne auctor diat quid
 e de qualibet creatura Et
 si omis creatura dignissima e
 vanissima spandū quo et
 in ea Et est eni vanū ut d
 hugo qd no pbat mitali su
 aimentum nec laboranti qui
 etem ne qtimei plenitudine
 De hac matia lacus sup i
 pda p hē pte q xli qm
 maipit dxi scdo q dicit co
 tumelia quai in medio et
 ibi vide si placet Sicut eni
 fatuus esset qui sup pfundi
 ssima aquam supra ponte
 vitreū auderet p hē pte sic
 homo vitreo fragilior sicut
 hē sup thimēu plōm q
 vitreū vno ho frangit mille
 modis ffatus e igitur qui spe

in alterius morte ponit tū ipe
 fragilior fortitan sit illo De
 cuius morte sperat quia vulgari
 ter diat q agnus cuius ad
 macellā vadit qm ois Non
 est ergo dilectissimū confide
 dum uel spandū in vano ul
 in solido deo qui tū no sit situs
 sed eternus nichil in se qtimei
 vacuitatis sed e solidissime
 mitali cui qui uicta fuerit
 no timebit Non timei in
 pulsum ventoz no impetu
 flumini domqz illoz cuius e su
 pra petraz finissima et soli
 dum fundamētū Sed ia e ad
 ruinam disposita que supra
 arenas instabiles e fundata
 sic mposito Sedm ad hac
 virtutem motum e vitalis
 magna ex ipa causata quod
 pendi maxime pt ex duob
 Nam pmo spes e in dubijs et
 pualis firmatua et stabilitia
 ex qua causa diat anchora
 esse plus quo nare vetis i p
 celis illesam facit i medijs
 fluctibz esse firmā et hac
 causa e plus hēmo pspido
 corpore pio si dūte maxio
 qui nauū dū medijs fluctibz
 m heret eam q reddi i mo
 bilem ut moueri no possit sic
 spes sui subiectū i ceptuom
 pualis i mobile esse facit Bo
 spes e cōmū boni p motua
 Nam omes bellantes omes la
 boratores omes bellatores omes
 mercatores omes eadē penitē
 tes ad sperata respiciūt et i
 spe ois huāna vita sicut rota
 in curru voluit contē stalam

tamen manente scala i motu q
si illa moueret^r a vero
tramite vteret^r necesse est
etiam ut omne mobile fuderet^r
in aliquo i mobili a quo possi
mobile sustentari sicut pbaue
runt sapietes antiqui. Unde
si spes in qua omnis interuolu
mana sicut in quodam mobili in
omnibus laborib⁹ e fundata si
in omnib⁹ deperiret omnes hoies
desperarent et ab omni ope mox
cessarent. Et ppter ea spes e
sicut aperi celesti in qua vota
volunt^r spera celi ipa pmane
te i mobili posset etia fina
meto silari qd qstans inter
aquas et trenaas asuo tamen
itine non declinat quia vix
in deu sperans licet sit pemptu
inter mundi pssuras a via ta
recta inq cessat. Perad ad
hanc vute motum sut insti
ta canoica in morte alteru
sperantes pumea. De pme em
canoni e q nulla expectare
debet uel aliqut affectae al
teri⁹ morte p bnficio obtinendo
ad hoc bene fuit quod legit^r
et notat^r in deare nulla de
conces pben cu q cor. i c ne
captande aliene mort^r li vi
Et ideo ppt hac rationem
bnficiu non vacans nulli pt
pmiti nec in generali p
mittendo cu potuerit pvide
uel cum se facultas obtulerit
aut sub quauis forma vboz
alias pmissiones pdece non ra
lent nec etia obligat ut vi
de qres pben li vi. Facio
hinc in hibicoms potuit esse

quia e contra diu^m mandatu
si no occides et e qntu diuie
legis mandatum siue pcep^m
ubi sciendu q ad dilectioe
primi ptinet no tm bene
facere sed etia ab offensis
cauere. Offensa aut pt fide
volunt^r uel feto. Distingui
et ta^m homadi genus du^m
si vnu quod dicit^r in corpo
rale et mptatim quod d
spuale homadiu spuale du^m
obus modis fit vno^o obmitti
do ut cu quis videt aliu in
nate exima constatu et no
subuenit ei mptate dicit^r
cu occidisse. Et tuc h⁹ loam
quod dicit^r pmb in li^o de offic
paste fame morietes si non
pauisti occidisti. Exxviij d. p
li^o committendo fit et hoc
qncq fit corde s odiendo p
in pnta pposito cu quis alle
ria mortem affectat. Ioh⁹ in
pau odit freni suu homada
d. qncq ore si detrahendo
quia ille qui detrahut^r occidit^r
in constia illis qui odit de
tractore in quo p⁹ viuebat
p bona fama qncq si malo
exo alicui occasione pstando
et tuc mptatime dicit^r illud
occidere.

Exigui mung quod dat
tibi paup amica. Fac
pito plaate pleneq laudare
memeto. Quis hinc autoris
pceptu metum. Lialis hinc
pcepti explanatio atq cotinu
atio qⁱ id valent cu explana
tione et cotinuatoe qnti pcepti
psara bnficii accep ti meoz esto

Et etiam cum explanacone
et qmuacone xv præpti me
trici. Officiu alterius saluo q
in pmo fit mencio solu de
recepti bnficii meoracone co
timata et in so de bnficii p
cepti narracone uigata. In
hoc vero de actualis mune
ris pcepto grata que fieri
debet cum grata acone p
ut infra in secudi met expo
sione luculent declarabitur
Attendens ergo auctor q dei
cultorem inter cetera gta opa
debet i munere amia maxie
paupis acceptione se plaatu
et benignu exhibere qd fieri
debet p grata acones p tato
pns om præptu exhibet ab
omibus fore obseruandu dicit
Exiguu mung qd ab amico
paupere tibi dat q si diues
multo maiora exhiberet mu
nera unde respicere no debes
qtu si ex qua affectone et
voluntate pcedat unde in
Ethicoz dicit plus q libe
ralitas no consistit in multi
tudine datoru sed in habitu
dantis facultatis go pporcio
datoru sum d pporcionez
ad facultatem uel posse ipi
dantis Ideo considerare no
debes tantu domi largitate
uel valorem Sed largitois
voluntatem et affectonem q
etiam deus no tm respexit
ad munera paupale uel
Abel sed ad misteriu potius
exequentis pterea quidam
v p ficator pferas tales pro
tulit vsus pauperis exigu

um cape mung ouanter am
a Rec mung sed qua respice
mdeu dat? Rota sm p am
in Ethicoz q liberalitas no
consistit i multa ne datoru sed
in habitu uel dantis faculte
ergo pporcio sum d p ppor
conem ad facultatem ad posse
ad posse ipi dantis Ideo
tantu considerat non debet
dom largitas uel valor sed
pota largitoris voluntas uel
affectio ad hunc sensu opti
me facit qd reatut lactatma
m h constitucio dicit om
q Dum ciuitas Roma i mag
is consistet ob sessib et i
hoc multu dampnata foret
quidam nobilis Romanus
potens et multu diues hoc
cernes p qutate omis diui
cias exposuit Et sic de pau
patus q quada aute vice
Dum miles andicta p qda
desertum ambularet et de
Romanoru paup et sua val
de doleat in illo deserto v
nam colupnam altissimam
ad inuenit et sup eam erat
statua quedam que tenebat
vna manu eleuata vsus que
dam montem aliam ad ano
illas tenebat tande miles
p dicta attendens et diligit
hec respiciens q sol spatu
las ipi statue pateret et
q umbra manq ad qdam
motis uoca appebat statim
iste miles ad motis tecta
p dicta accessit et subitus d
tam quidam portam freat
clausam ad inuenit tuc ille

quem bibisti. **I** bone ihu opa
me redemptoris. **N**il em al
liat blandia nil exigit iustia
stingit foras affiatq; vehem
tus. **E**t ut veritas luculea
pateat pmissoru. **P**entia
nus ho suau declaracōm
pōit vnu casum satis no
uū et pulcr et ad nrm pro
pitu congruū. **P**asus talis
3 paup quida et diues vi
am erant ortulis iporum
cōiunctis. **D**iuēs in orto suo
habebat flores paup vero
hēbat apes cū aut imma
essent ad mruce diues con
questy flores suos decerpi
ab apibz pauperis et de
mūciat illi ut apes desret
paup autem apes non
trāsferente. **D**iuēs ille nrm
dus et iniquis flores omīs
sparsit veneno. **A**pes vero
ut erūt solite flores decer
pētes et mella colligētes re
neno peruerūt. **P**aup autē
qui multū apes suas diligebat
videns eas mortuas cū nō
aliud possideret q̄ duo vasti
cula vni plenu aceto et aliud
oleo ambo in salute apū
cōsupsit mediatis em exyn
ment multū instructy stie
bat oleū et acetū optima
remedia cō venenū. **E**t iō
apes pmo aceto p̄fidit de
inde oleo rozaui et sic eas
vite restituit certe nō potu
erunt. **D**ice apes ille qd nō
fussent multū dūctē ab isto
paup. **M**oralit ad ppositū
pauper iste est xpus dñs.

deus nō de quo. **S**ū in vne
pauper deliberat urbe p̄sa
piam suā. **A**pes huiusmodi
pauperis sunt omīs homines de
quibz dicit **P**entecost p̄o. **A**mor ei
p̄secutus ē nos sicut apes p̄
sequūt. **D**iuēs vero drabolus
est. **I**aco. **D**iuēs p̄uuis itme
ribus suis marcessit huius diu
tis flores sūt omia oblecta
mōta carnalia q̄ omīs caro
fem et omīs glā eius quasi
flos sem v̄sa m̄. **S**ū aut
hoy ortuli viciū q̄ bonoz
et maloz cōmisactio q̄mixta
ē in hac vita. **V**nde dicit
cōrnes homines m̄mād ad flo
res decerpendū ad mūdialia
et carnalia capiēda flores
sparsit veneno iniquitatis
q̄ ad v̄m. **E**t p̄m carne
vixeritis morte moriemini. **M**o
do paup hoc cōrnes solum
duo vastula habebat vnu
aceti et aliud olei q̄ dñs nrm
Ihus x̄ corpus suū qd a p̄mō
dio sue natiuitatē usq; ad ul
timaz vite sue horam fuit a
reto passionū refectus i aiaz
suam sc̄i spūs v̄lute limitaz q̄
quē in salute apū expeidit
Nam corpus suū in aie con
sumpsit et sanguē totū fudit
Et sic nos apes suas cūssi
mas et dūctas vite r̄stituit
Ad hunc sensū videbat et
loqui. **P**ugā ho de spū et aia
Difer ego q̄ntū debem
diligē deū qui me f̄t cū
non eram me redemit cū
p̄ieram. **N**on em aliq̄ erat
et de mēdo me f̄t nō arbore

non lapidem non aliquid de
 aialibus sed homines me voluit
 esse dedit in vultu sentire dis-
 nere eduxit me de exilio re-
 demt me de p^uicio p^ufidit me
 aceto passionis sue ut a deo
 nibus securus esson vocat me
 nome meo ut memoriale suu
 esset apud me et vnoit me
 oleo leticie sue quo ipse vnoit
 erat ut ab vincto esset vinctus
 et a xpo duceret xamus **Ro**
 p^utem scripturas et canones q^u
 ap^us dicit q^utuor modis p^u
 d^u ap^us et herem que e xpus
 dei fili^u hoc p^umat nobis mel
 duntatis in humanitate vnde i
 hui^u di figura in **Evangelio**
 dicit^u luce xxiii obtulerunt p^u
 pistis et assi et faviu mellis **2o**
 ap^us dicit^u aerea s^u quib^ust
 iustis et p^uicator h^uc mel i^ust
 ligentia p^umat vnde superuit
 mel de petra **Tercio** ap^us d^u
 terrea s^u vnde vnde de talib^u
 dicit^u in p^uo **Quarto** dedit me
 sicut apes q^u mel p^usecutoms
 p^umat **Quo** id **Comedi** faviu cu
 melle meo **Quarta** t^uthara
 s^u d^uala ut h^uet^u v^u sibilat
 assur mel adulaoms v^u **Pa**
 lomon q^uel distillabit labia
 mea **In p^uma** v^uana in deser
 to cum pluit **In hac** etiam
 filius p^udigus ad p^uem reutit^u
 ut in **g** et hinc **e xxxvii**
In p^uda de petra contradiat
 aqua eliat^u in hac fuoz m^us
 in vmeaz trahit^u ut mittit^u
 de conse **S v** **Jeumid** **In**
 tia aries p^usade occidit^u **In**
 hac ead^u heres p^ufamilias a
 vmeatorib^u occidit^u **et in** **Emo**

q^ut xxi st^ubit^u **In q^uta** zona
 thas cont^u p^uis edictu mel
 vestit^u in hac **In**idus sp^us
 exiens ad domu vacua v^uer
 tat^u ut xj q^u i illud p^usecandi **110**
 metri intelligencia **Et** s^ued
 q^u autor p^u hoc metru l^uat^u
 informat vnuqueq^u gras de
 bere referre de mune gras
 dato ut impleat^u id apli do
 cumentu p^u ad the v **In**oi
 bus gras agite **Prope** em pla
 ate et laudare **3** quodamo
 gras referre v^u tullia hoc
 autem sua in p^ums ut be
 mque carpias si am benignie
 accepis gras readisti **Et** q^u
 3 q^u autor intend^u d^u dicit
 carpiato plaate q^u velit d^ue
 carpiato plaate i libent^u et
 holari vltu ac benigno q^u si
 requies ei v^uandia m^ures
 et plene i p^ufecte et plena
 rie laudat^u merito **Non** em
 curant anari seu cupidi quo
 aio ipis suau t^uuat^u s^u q^untu
 det^u tu ved ecomiso no q^uide
 rare debes q^uum sed potius
 ex qua affectone p^ucedit et q^u
 volutate q^u tibi exhibet **Quo**
 id **Dum** stas i mesa vltum
 no ferula pensa **Ro** mense
 cultum s^u dant^u respice vltu
Et esepus **In** tenui mesa **2o**
 Sed aduertendu nobis e q^u
 minora seu q^uicq^u aua b^ui
 fiaa no sut passim ab hoi
 bus recipienda **Quid** in qua
 dam **Epla** mpatoris antho
 ny d^u sic **Quanto** ad exema
 audi quid sentim^u v^u p^ud^u

Res omnia nec semper nec ab
omnibus nam valde in huius
a nemine accipere si passim
vilissimum et per omnia amarissimum
unde **Eccl** xxi **Ex** omnia et dona
exceant oculos iudicium et qui
multo more auit correctiones
eorum Item non sunt accipienda
munera a persecutoribus et
calumniatoribus innocentium quia
hoc interdicitur a lege divina
unde in psalms dicitur **Ps** quibus huius
bit in tabernaculo tuo Item
munera super innocentes non acce
pit Item nec ab infamibus
quia hec etiam designati sunt
facere antiqui gentiles ut
narrant **Seneca** lib. ii de bene
ficiis Item nec ab iniuste vexa
tis unde **Gregorius** lib. v **Registrum**
dicit **Ex** omnia vere stituti
voluerunt quia valde in congruunt
ut a deo datur aut afflictis fieri
munera precepisse videamus De
hac materia vide super in 2a
parte phemali **Secundum** xviii qui i
apert **De** xxi scilicet quod illicitum
denarium Sequitur huiusmet
conclusio et plene laudare me
meto quia velis dicere quod non
sufficiat precepta beneficii magis
memoria non etiam ut auctor
in octavo per precepto dicit
Beneficiis accepti nec etiam
sufficiat ipsius beneficii narratio
ut in v. precepto meto officium
alterius auctor insinuat videtur
nisi etiam ad sit munus precep
ti plena laudatio cum continua
ta memoria Et hoc est quod au
tor intendit dum dicit plene
laudare memeto moraliter

migrati digne faciunt contra huius
auctoris mandatum meo quod raro
vel nunquam leuat oculum intellectus
ad christum pauperem amicum suum per
cognitionem nec etiam oculum
affectus per amorem quia ubi amor
ibi oculi non attendentes que
per eis fecit et protulit et quanta
eis beneficia contulit **Seneca** si ad
hoc bene attendent cum super
omnia diligenter tales cruciatibus
pauperibus sunt piores quam ad manus
elemosinarum propter dona aspi
ant et recepta elemosina
elemosinam dorum vertunt
et ipsum demeritis obliuioni tra
dunt et sic multa de beneficiis
iam ab amico nostro receptis sa
pe propter multitudinem vertuntur ab
eo et de talibus dicitur per **Eccl** xxi
xviii Qui gratia locupletari
auertit oculum suum propter quod ei
locupletatus est oculi quod de
rationis ab ipso auertit et per
obliuionem ab eo recedit **De** xxi
xxix **Impugnatus** est dicitur
et recalcitra deliquit deum
factorem suum et recessit a deo
salutari suo certe talium hominum
multitudo confundit si beneficia
crudeli gratitudo penset
Refert enim comitator super lib.
de animalibus quod quidam prifam
lias aspidem quidam ad domesticum
cauerat ut cotidie de cauiam
sua ad prifamilias mesam
remitteret quia petens ab ipso propter
comestione ad cauiam unde
venerat accedebat quia pressu
tis duos filios genera quos
secum ad mesam sui hospitium
ut abarent adduxit unus vero

filiorum tamquam in domesticis filium
 praeiustitias venenat quod tunc
 meo vetus in spiritu filium pueris
 in conspectu omni intererat et
 quod ratione capax confusa cum
 altero recepit. Erubescat ergo
 migrata homines beneficiorum diuorum
 in meos tanta ferax atque spe
 tum aduersus beneficiorum multitudinem
 audientes quod huc etiam sensum
 optime facit quod in quadam heresia
 de quodam principe metha reata
 dicitur enim quod hic princeps duos
 milites habebat quos inter ceteros
 multum diligebat utque quorum ma
 gna munera seu dona impie
 per bonum secundum melius etiam optum
 quatuor per optum. Quia nunc quid
 munera offerebat ad per militem
 puerisset. Et huius omnia ei expar
 te militis principis puerisset se
 dona ad mensam. Ille miles im
 piens et magis in facie pueritatis
 de expulso ne non et luti con
 eu puerisse tandem viris et su
 fabi eu egregie vberauit. Ille
 tristis et merens ad principem
 rediens omnia que ille miles
 contra eu gesserat ei per ordine
 enarrauit. Hec princeps audiens in
 dignus parientissime iustis
 te vindicabo. Et eu ad per
 militem cum eisdem muneribus
 transmisit quibus oblatis a mensa
 puerisset et deosculans eum
 et in numeris gratiarum actiones
 per ipsum munerum ad principem transmisit
 et cuncta que hic miles fecerat
 etiam per ordinem enarrauit. Princeps
 ergo primo milite capto duosque
 carcere mancipato. Secundum quod in
 palladium suum transfudit et omnibus bonorum

suorum principem facit. Moraliter
 iste princeps est dominus noster ihesus christus
 de quo in apostolo 1 corinthios 15
 gentes mortuorum et princeps
 regni terre. Duo predicti milites
 mortales omnes designant qui di
 uisi sunt in duas partes. Scilicet
 aliqui sunt magis et tepidi alii
 et feruenter et grati ad omnes tempora
 per meritum suum qui est spiritus sanctus
 apostolus peritum filio percedens quod
 tuorum mittit munera fidelibus
 per super cuncta passiora per bonum
 hoc est subsidium bonorum temporalium
 Secundum est melius hoc donum bo
 norum naturalium. Tercium est optimum
 hoc est bonorum spiritualium donum
 Quartum est per optimum hoc est laus
 quod bonorum eternalium. De primo
 dicitur osee 14. Ego dedi eum
 fenum et viminibus oleum argentum
 et auxi multam bona quod sunt
 ad vitam corporis sustentandam. De
 2o. Ecce dixit deus de terra
 creauit hominem et secundum ymaginem
 suam fecit illum. Ista
 ymago virtus rationalis est que
 naturaliter in homine est creata et
 cum ipsa alie virtutes naturales
 cum in anima quod in corpore nec
 de talibus naturalibus bonis ex parte
 anime sed in ingenio memoria et et
 sensibus siue etiam ex parte corporis
 ut sanitate pulchritudine agilitate
 et sensibus non debet quibus iam
 gloriari sed potius humiliari et virtu
 tum gratuitum regulis regi
 unde gregorius super ieremiam 17. omne
 homo autem tanto humilior debet
 quibus esse atque ad fruendum deo
 principum ex munere quod ipse ob
 ligacionem conspiciat in reddenda

ratione si istud donum non fuisset
datum parum uel nichil profuisset
parum. Tercium donum bonorum spirituum
alium sunt baptismus et alia sacramenta
que bonum optimum sunt quia per
sacramenta datur gratia que est res
optima in via et data consumatur
at eadem multiplicatur. Quartum
exemplum et bonorum celestium donum
de quo in **Evangelio** **Luce** **xxij**^o
Ego dispono vobis sicut dispo-
nit in pater meus regnum
ut edatis et bibatis super mensam
meam in regno meo. **Istud** est
donum optimum quod melius est quam
optimum. **Istud** donum est tante ex-
cellencie quod exsuperat omnes
sensum. Et ideo scriptum est oculis
non vidit nec auris audiuit
nec in cor hominis ascendit hec
sunt eximia que affert nobis
et per misterium spiritus sancti. **Quia**
mortales tepidi qui notantur
in milite stulto velut magister qui
cassidem non referunt sed exspuunt in
faciem portitoris. **Propterea** est
spuma a superfluitate stomachi
qui procedens per quod verba va-
na et otiosa et sterilia et
inutilia designantur que a cor-
dis superfluitate procedunt. **Unde**
Augustinus Tectum lignum non facit
nisi recta mens. **Plus** autem
miles mortales feruenter et
totus designat qui videtur tot
beneficia seu munera per sancti
spiritus gratiam. **Ihu** christo inces-
santer die nocturne gratias refe-
runt copiosas. **Ad** tales ergo
gratias iugiter referendas et recom-
pensandas induat auctor vni-
quemque dum dicit. **Et** plene
laudare memeto de memoria

vero iudicium retributionis vide
supra in parte prefata. **Precepto**
xxviii^o **Que** legeris memeto
in fine. **Pro** promissorum intelligenda
magis in speciali vtile puto
de aliquibus dubitabilibus in re
stigandum fore. **Et** primo videtur
per munera licet infideles tra-
here ad fidem huius quod videtur
Itaque sic dicitur quod infideles per tra-
hi ad fidem muneribus et pro-
missibus. **Ar** **xxviii**^o **q** **iii**
Et hoc et **ii** **q** **vii** **et** **iii** **q** **vii** **et** **iii**
Et **xlvi** qui sumera et etiam
per quorum pensum exactionem
maxime in primo locutionem nam
postea non liceret **xxviii**^o **q** **vii**
Iam vero **Et** addit **fructus** quod
non ideo danda sunt munera
sed propter fidem recipiendam ex
pacto. **Sed** si vellent baptizari
et timeret paupertatem inter
danos posset eis dari vel
promitti. **Item** **sanctus** infideli
dare posset non propter fidem reci-
piendam sed propter beneuolentiam cap-
tandam ut sic facilius convertere
posset et **Augustinus** **Sed** quod
videtur licet que per munera
trahuntur ad religionem huius quod
videtur bene **thomas** qui eas
format in **2a** **2e** **q** **ultima** **d**
q **prohibet** aliquem ad religi-
onem attrahere muneribus
dare. **Vmo** dicitur quod conficiens
committit peccatum secundum quod pro-
bat canon quod pro **ii** **q** **ii**
Ver tamen ad hoc pertinet si
aliquis aliam pauperem nam
instruat in seculo nutiens eum
ad religionem vel si sine
pacto aliquem munuscula tribuat

ad familiaritate captanda. Tercio
querit^r vtru iudici liceat mu-
nera a p^rib^{us} recipere hinc q^uo
r^undet. *l^{ix} q^{uod} ordinari iudices*
non debent petere aut a p^rib^{us}
recipere etiam expensas cum
p^rter iusticias tenendas suas ha-
beant p^ruisiones sⁱ ne d^um sup^{er}
tis q^uat p^rdo grasset^r. *l^{ix} q^{uod} iⁿ p^ruisione m^un-*
no satis *xxviii q^{uod} iⁿ p^ruisione m^un-*
nec credo q^{uod} etiam sponte oblata
at eam moderata queat r^uape
ut p^rbat canon de eulogⁱs
xxviii q^{uod} iⁿ p^ruisione m^un-
iudex eam delegat^r m^un^u p^ru-
teripere a p^rib^{us} m^un^u forte estu-
lentu^m ut p^rouident^r m^un^u libe-
ralitate oblata q^{uod} p^rau^u p^ru-
consumi dieb^{us} de rest^u statu^m
sⁱ m^un^u lege v^u *q^{uod} iⁿ p^ruisione m^un-*
vtru m^un^u p^rau^u et d^unte
possit esse vera amicitia hinc
quesito r^undet^r p^ru^u g^rat^u loq^u
do q^{uod} m^un^u d^untem et p^rau^u
vera p^ru^u esse amicitia. q^{uod} p^ru^u
p^rbat^r ubi p^ru^u esse v^udeptas
v^u voluptatu ubi p^ru^u esse v^uea
amicia. v^u amicitia sⁱdm^u tal^u
l^u e^u idem velle et id^u nolle
m^u rebus honestis sⁱ m^un^u d^unte
et p^rau^u p^ru^u esse id^u velle et
id^u nolle. Nam d^untes p^ru^u velle
quitate p^rau^u de reb^{us} suis
et p^rau^u p^ru^u p^ru^u d^untem
quib^{us} p^ru^u p^ru^u p^ru^u p^ru^u e^u
eam sⁱperat^u q^{uod} m^un^u p^rau^u
voluntatu et d^untem p^ru^uta
p^ru^u esse amicitia q^{uod} p^ru^u p^ru^u
m^un^u illos p^ru^u esse v^uem et p^r
fecta amicitia m^un^u quos non
regnat cupiditas nec invidia
et cu^m h^u h^unt id^u velle et id^u nolle

m^un^u p^rau^u voluntatu et d^u
uitam noⁿ regnat coⁿter cupidi-
tas et invidia. Nam ille qui e^u
p^rau^u voluntatu noⁿ cupit
esse d^untes. Alioq^{uod} si deside^r
ret e^u d^untes iam noⁿ ess^u p^rau^u
p^r voluntatu sed m^un^u nec
d^untes cupit esse p^rau^u q^{uod}ia
sⁱ deside^ret p^rau^u p^rau^u
esse p^ru^u ergo m^un^u p^rau^u et d^u
uitem p^ru^u esse v^u amicitia. Est
em^u ymaginandu^m q^{uod} cu^m sit m^un^u
l^ugia cupiditas ut d^u m^un^u p^ru^u
decretor^u. *l^{ix} p^rau^u p^ru^u et m^un^u*
pedit amicitia et e^u m^un^u omⁿ
maloru^m ut d^uat apl^us v^und^u p^rau^u
p^ru^u voluntatu qui e^u sine cupidi-
te e^u maxime apt^u ad m^un^u amicitia
et sⁱ sⁱ cupido iam non e^u p^rau^u
p^ru^u voluntatu et p^ru^u

Infantem m^un^u cu^m te na-
tura cauit p^rau^u p^ru^u p^ru^u
p^ru^u p^ru^u memento
p^ru^u p^ru^u p^ru^u p^ru^u p^ru^u p^ru^u
m^un^u p^ru^u p^ru^u p^ru^u p^ru^u p^ru^u p^ru^u
m^un^u p^ru^u p^ru^u p^ru^u p^ru^u p^ru^u p^ru^u
que deus sⁱ ad hoc ut hic m^un^u
fans p^ru^u h^u quib^{us} p^ru^uat
quo ad v^utr^uq^{uod} p^ru^u et p^ru^u
ex sⁱu p^ru^u p^ru^u ut
p^ru^u m^un^u p^ru^u p^ru^u p^ru^u p^ru^u
p^ru^u sⁱ p^ru^u ad huc m^un^u
alio p^ru^u p^ru^u p^ru^u p^ru^u p^ru^u
p^ru^u m^un^u m^un^u p^ru^u p^ru^u p^ru^u
deberet al^u sⁱ v^un^uq^{uod} deficeret
vel noⁿ esset homo nullaten^u
ad p^ru^u p^ru^u p^ru^u v^ulet
q^{uod} taliter p^ru^u p^ru^u Nam p^ru^u
p^ru^u p^ru^u m^un^u m^un^u p^ru^u
concepta m^un^u m^un^u m^un^u
et p^ru^u sua fragilitate co-
densat p^ru^u p^ru^u m^un^u
p^ru^u m^un^u p^ru^u p^ru^u

addi

tercio mense subtiliat sanguinem
et humores componit Sol quarto
mense vitale calorem in corde ac
epate ponit et tribuit ventriculo
mense aures nasum et cetera
organa perficit et disponit Inter
cuius sexto mense omnia corporis
foramina expandit et aperit
Sed luna septimo mense suis
limitibus membra et membrorum
articulos perficit disponit hinc est
quod nascentes septimo mense vi
uunt ut etiam scdo nichil de effi
perfectum hominis interioris sc
autem ipsius infantis sicut n^o de est
perfectum hominis exterioris sc
corporis ut dicitur e^o tonate ce
lo septiformis gratie spiritus
qui deus e^o in eo effudit quod
in omni perfectione virtutum profice
re et formare et quod per se in
scripta singula distatrendo ha
per domum timoris ad modum
patris matris fluida quod densa
tis puritatem ipsius ad puritatem
cohibet et restringit per xv
timorem domini Declinat omnes
a malo per domum fortitudinis
ad modum iouis membra et spiritum
tribuentis roborem boni operandi tri
buit per ultimum Accipit forti
tudinem lumbos suos et roborat
brachia sua Per domum co
sili ad modum martis sanguinem
substantias et disponentis me
mem suam in dei obsequium
ordnat et componit per
xix Audi consilium ut sis
sapiens in novissimis tuis per
domum sapientie ad modum solis in
talem calorem cordi et epati
tribuet ei et aiam dignum deo

Quia ad idem facit Et xv aqua
sapientie salutaris potat eum per
mabit in illo et continebit
illam per domum scientie ad modum
venis membra et organa fa
cient per ipsius disponit et re
gulat ut sit omni stabilitatis
exemplum per xv ubi non est scientia
non est bonum per domum inteller
tus ad modum mercurii corpus
foramina expedientis dat dist
tione virtutem per quam que ad
mittenda sunt que re et remedia
sunt distatne valeat per
Intellctum tibi dabo Sed per do
mum pietatis ad modum lune
membrorum articulos dispone
tis quid vniuersum distatbuere
debeant inscruit et informat
pietas enim ad omnia utilis e^o
i ad thym e^o per quod auctor i
quibusdam superioribus preceptis
perbuit rudimenta ad memoriam
beneficorum preceptorum inducenda
hic vero in prima precepto
subsequitur perbet nobis rudimen
ta ad memoriam mentis permodialis
ordine originis inducenda
ut per hanc paupertatem et alia
natura incommoda cum omni hu
militate et pacia sustinere
debeamus scdm quod in subsequen
tibus plenius apparebit atten
dens ergo auctor quod inter ce
tera que homines a domino alicui
retrahunt et impediunt sunt
diuicie et maxime quoniam in mo
derate et affectuose appetunt
et ex eo quod diuicie inducunt sol
licitudinem et accedunt ad sui
amorem per quod cor nostrum impe
diunt ne totaliter ferat in deum

p tanto autor dei tultore indu
at ad istud salubre documētum
obseruans quibz onus paupertatis
aliaqz incomoda ferat patient
ac etiam humiliter d. paup^r
onus hoc ideo qz nobis ē quā
naturalit^r cognita et ī nata
paupertas Et ideo autor hoc p
mittit dū dicit Infante indu
pūta huius pūm met^r expōitōz
hūiles ac etiā morale ē breuit^r
sciendū qz dup^o ē nā s^r arans
et creata Creans ē ipse deus
creata ē quelz subā p quo sum
qz theologi talem assignat dū
inter creare gnāre et facētes
em de mōdo exiit m esse per
creaciones qz exiit m esse de
aliis facēte aliqz de subā p
p gnāconem facē aut opari
de aliena materia Creatura
autē ēplex xpī^r s^r corpalis
tm ut elementa Spūalis tm
ut angelus compōita ex hīs
ut homo Corpalis namqz cre
atura distinguit^r m corpora
liada et sydera et opaca ut
ē tū et metalla et hūiqz di
pūpūa siue draphena ut
aer et aqua Creatē qdam
hnt esse tm ut lapides qda
vūere ut arbores qda pūtie
ut āalia Quedā intelligē ut
angeli et hoies Pūat ergo
autor cum natua 1 de9 creat
te mdu 1 mchil hntēz quia
pauper accedit ī mdu istum
Infans 1 nō fans qz fari non
dūm pū Et paup^r et mde re
redit Et hoc ē qd Job 1 d^r
Vidus egressus sū de utero
mris mee et mda vūtar illuc

Sed nota qz mfans naturali
natiuitate nascens tā facit q
vniquēqz inducē debent adhu
litatis exm pū ē qz nō nascit^r
videndo s^r flendo Sap vñ pūa
vocem om emsi plorans vñ
pūga de cū^{te} dei pūer qz nasci
t^r ex ploratu mapit nestiens
pphetat qd maloz passura sit
latme em testes sūt miserie
polum qn naty 3 xisise fecit^r
corastē tā^r 1° xisus fuit mō
struosus et sibi modicū pūit
fuit mōetoz arāū magitaz et
cum esset (ex barbaroz) (q
nono rege (s^r Assyrioz mē
fecta ē m bello Pūm ē qz mō
re bestiarū s^r aruū et m q
tuor pedibus ad īnuendū qz com
pat^r iūmetis et plis facta est
illis pūm iūmetis ē oculos ad trā
hīre et qūto ad hoc ē bestialis
auara pū attestante qui aut
Pūalos suos statuerit declināe
m tiam Pūam ē qz pūer ad
os mām pūnt ad īnuendū
qz ad tātas deduat^r miseras
pū pūm fctm ore pūm pūm
vram mtr pūant ore pū pū
gestionem qn vno pūast ut
de fctū comedēt vñde pūda
m meditacombus d^r Attēde
homo quid fūsti ante ortum
et quis es ab ortu usqz ad ortu
sum atqz quid eris pūta hanc
vitam pūfecto fūsti qd non
eris pūtea de vili materia
factus et m vilissimo m vo
luta pūno mēstruali sugne
nutrita fūsti m mris alio tu
mca tua pellis fuit secūda
sic mda et omīta remisit ad nos

nec memor es qm̄ vilis origo
 tua. Sequitur vide unde venis
 et erubescite ubi es et ingemiscite
 quo vadis et gremiscite. De
 fragilitate etā condicōis humane
 et ip̄a repacōne mltipla vide
 sup̄ in s^a phemali pte in q^a ad
 v^o qui incipit qui vō tales
 an̄ med̄ her om̄a luculent^r nob̄
 de mōstrant^r in illa mūdiali de
 sp̄cōne quā fecit ille magnū
 plūs. Nichilais de quo mēcōne
 fuit v̄s dōr⁹ h^o Ethymo⁹ d^o q^o
 iste plūs fuit ita alia et per
 spicuas ingem^o q^o fuit p̄m⁹ q^o
 suo intellectu ad p̄ cognicōne
 puenit p̄petuū planetar⁹ stel
 lar⁹ et cursum orbū et fuit p̄
 mētor⁹ astrologie ppter qd̄
 reputabat^r homo celestis et
 nō t̄rēstris. Et ideo dep̄mge
 bat^r in templo cū celo super
 caput tenens vnā manu ad
 oriētē et aliam ad occidētē
 q̄ voluēt celū p̄libito sue ro
 luntatis hic plūs orbe vniuer
 sum in quadā cartā sub hac
 forma dep̄mxit. Dep̄mxit
 an̄ tres ciuitates sup̄ius vnā
 ī medio vnā cernā vero m̄se
 rius. Ciuitatē m̄feriōrē m̄ytū
 lauit ciuitatem exulā et bām
 torū et cū ī m̄as portas dep̄m
 xit eas. Ciuitatē mediā m̄tibi
 lauit ciuitatē itineranciū seu
 currenciū et hanc cū vnā sola
 dep̄mxit porta. Ciuitatem
 sup̄mā m̄tutula^r ciuitatē gau
 dentiū et hanc cū pauc⁹ de
 p̄mxit portis. Moralit^r p̄ma
 ciuitas s̄ inferior ē ciuitas m̄f
 nalis illuc em̄ vadūt om̄s qui

sunt a celi ciuitate exulati et
 bānti et d^o h̄re ī m̄as portas
 ad denotandum qd̄ dyabola h̄
 infinitos modos trahendi homines
 ad m̄fermū. Et hoc ē qd̄ dicit
 Breg⁹ in mor⁹ plūs qd̄ dices
 v̄m⁹ aug⁹ qd̄ respicit et tūc tēp
 taciōis laqueos impōit. Ci
 uitas sup̄ma ē ciuitas b̄tor⁹
 et ē ciuitas gaudentiū quia
 putat dicit^r v̄sa h^o Saudium
 et leticiā obtinebūt. Et dicit
 Aug⁹ qd̄ in illa ciuitate om̄e
 bonū habet^r et om̄e malum
 excludit^r her d^o paucas por
 tas h̄re vnde in dūia pagina
 ap̄lat^r p̄ ciuitates v̄lm̄ que
 h̄ tūc xij portas. Ap̄ol⁹ xxi
 qd̄ forsan pauci sunt m̄tates
 in eam. Multi sūt vocati pau
 ci vero electi. Ast xxiij. Ciui
 tas media ē mūdus iste a
 celo m̄fra usq⁹ super terram
 et hec ciuitas d^o itineranciū
 seu currenciū et p̄pe dicit^r
 ciuitas currenciū quia reuera
 nūq⁹ fuit nec esse p̄t q̄d̄ ita
 velociter acriet ad aliquem
 locū sicut nos velociter cūm⁹
 versūs mortem. Et h̄ testat^r
 Aug⁹ d^o Vita m̄a ē acrius
 ad mortem. Et Job ix s̄ci
 bit^r. Dies m̄i velocis fuerūt
 acriore hec autem ciuitas nō
 h̄ m̄si v̄ncam portā p̄ qua
 m̄trāmq⁹ et exm̄q⁹. B̄mes
 em̄ m̄di ingredim^r et sic
 m̄di egredim^r et nichil inde
 f̄re possim⁹ d^o Ap̄lus ī ad
 th̄r. vj. In hoc nō ē d̄ra diui
 tis et pauperis. Et ē etiam
 vnus m̄troit⁹ ad vitā similis

et ad mortem Sap vii. **I**tem
si mortales aduerterent in qli
ac qnto ante pmoz pntum
tñgressionem erant subli
mati honore et nuc e conuicio q
ta sūt obnoxii miseria et vili
tate certe causa hnt non se
in aliquo extollendi sed poaq
se humiliandi. **D**icit enī doctōs
q ante pmoz pntū mōrum
tñgressionem erant in qdru
plia sublimati honore pō om
dm omī aialū tam auiū q
quadrupeū pō attestante qui
ait omīa subiecta sub pedibz
eius oues et boues vniūsa in
sup et peccora campi. **E**adē eā
niq plēm dūia sūa p quam
cogitabamz vtiutem omī stellar
terao mōq habuissēniq infim
tatem nec eadē dolore. **I**tem
mōq poteramz mori sū tñstati
fuisse de terra ad celū ad li
bitū mēm p pctm vero omībz
yhs spoliati sumz et fiamz
et ad tāta dremniq miseria
q omīa nob adūfunt. **P**rat
pulices et adices et cetā aialū
a qntūaqz vilia et mīma. **N**ō
q qntūa sūt fides spes et ca
ritas. **N**aturalia vero dicit
racō memoria et voluntas.
Ita q p pctm spoliati sumus
in gratuitis et in natalibus
vulnerati. **I** ob fustati et debili
tati et inde pena et mors ene
nerūt et omī res huāne facte
sunt deteriores et minore te
attamen nō debemz ex hoc i
baratū despiciōis nec sū poaq
in dei mām et grām sperare
quo pōt infante sic nudū i spoli

atum domus et gratias remdūe
et eam taliter sanctatū sa
nare exō illius boni samaitai
qui voluit mediator et medicz
hōiem volūatū benigne curat
luce x. p quem sū quqz de
qtoombi. **F**ron hūmū genus
designat. **Q**d d i mortali te ad
mortalitate deat. **I**deo adra
capta multis viciū plagis pū
sus ē. **S**amaitang autē mīos
ie fideis dñs ihūs xpūs mīa
motz in via mē i mortalit
in volūta ei infudit vniū
oleū et sanata ē que verba
p tractans. **P**rip dē sic vniū
sup pōt vniū infudit i sāges
passioms et oleū cōmat ut in
ulgeāa daret. **P** saginem
et stificatō conferret. **P** pō
stī vniūnem vnde in hūmū
dilectōis dñe signū. **I**o. in st
bit. q sic deus dilex mūdū
ut filiū suū vngentū daret
hoc ē qd sine dubio mēdit
autor in hoc pmo metro mīa
tōm mūdū. **C**irca eadē stōi met
expositōnes hūmū et mōate
ē breuit stēnd q paupatis
omīs sū pōndq egestat
paatēz fēndū ē i collēctā
exō thobie. **T**hō. x. qntūqz
thobias paupam vitā gerūq
sū habebimz multa bona si
timuerimz dē. **I**deo in eūdo
mendacōe dñs bñludmibus
et eazū meritis eam pūmptā
paupes spū et mī v. **I**nsi
māns paupate ē fūda
mētū vniū et bñtūdmū si
fuerit hūilitate ordinata hūi
litas ē em aqstos paup lāyē

Exeg^l i d^{yal} caput^l xvij Sme
 hac em nō mltū pdest eo q
 deus odit paupem sup bñ fñ
 xv. Sed^l Ep^l c^l xv plus ē
 am disposuisse qm cultū diffi
 alis arrogancia q̄ auro carem^l
 et gemis hys em obiect^l mter
 dum glōs^l timemq sordibus
 et vendibilem paup^latē glari
 auri offerimq tales paupes
 de^l amat Jaco^l n. Romie de^l
 diligit paupes et Ep^l ut^l ta^l
 aliqui paupes qui omis paup^l
 impatēter tollerāt mzmurātes
 contra deū et dicētes Quid se
 am^l deo in quo eū offendim^l
 q nobis nō equalit^l dist^lbuit
 vite nōia ut subp^ldia sed vñ
 qm dāns alij nō deest non
 ē mquunt amcy nē s^l potius
 mmmcy qd ē cōm auctē Jaco^l
 amēdicta Exeunt huc fabue
 querele p^l d^l p^l rñder^l Ram
 pmo Quidet qm^l in canone
 paut h^l xlvij d q hoc ideo
 fit qz alij nolūt expmēta cō
 fke bēnigtat^l alij vero p^lu
 tem pacē cōnat^l Sed rñder^l
 p^l q ideo faciūt qz oculi eoz
 tamq tenebris ignorācie re
 cati videre nesciūt veritatez
 aliud idem de dūtib^l falsū de
 paupib^l iudiciū p^lbentib^l dia
 p^l hoc em p^lbat p^l eo mō
 quo alactatē in h^lo stēcie
 p^lspectue asserē videt^l d
 qz res visa maior q̄ p^l p^ldm
 veritatem apparet oculo ex
 istenti i medio rariore fñ
 xio vero querit oculo posito
 i medio densiori vnde exnte
 in aere iam visum in aqua

exntem maiore nāe ē appere
 in morem autem oculo in aqua
 defixo et re visa in aere collo
 cata qdō qstū plerūq cōue
 q paup aliquis exntē in arido
 paup^latē cū videt aliqū m
 dāns opulentijs affluentez
 ipm iudicat esse magnū vñ
 p^l p^l dixerūt p^ltm cū h
 sunt s^l fallit^l iudicō vis^l ei^l
 vnde dicit quidā phis nemo
 eozū quos natura facit p^l
 hoc magnū ē ut magnū sub
 limes sunt si tibi magnū vi
 dent^l qz metus eos cum ba
 si sua Rec em qm mltū ma
 gnū ē qm^l sup montem
 sit positum Contra qui tñ
 tozū rebz et mudi dūctis
 ē i mersis cū vidit paup^l
 a mūdāns dūctis elongatū
 reputat cū modicū cum re
 uera magnū sit apud dūm
 oculū respiciēte in paup^l
 ut i iudicō nō exantem In
 oculis autē dūctū paupes
 mmm reputant^l ut dicere po
 ssint qd dixerūt explorato
 res qm xij filios enachm
 vidim^l in quib^l compati q̄
 loaste videbam^l ad hunc
 pñsi optime facit qd narra
 t^l de mgro alano doctore
 egregio adhuc tamē pauper
 vmo qui cū a quodā suo di
 stipulo iam in Ep^l sublima
 to ad pñdū dñi invitatus
 fuisset Et ep^l eus tñens
 mopiam amoz m^l m^l nō
 modicū qz scolares vñ iam
 facti sunt magni vñs ē ab
 bas alter ep^l tñ^l Archiep^l

Et vos estis in paupertate nichilo
 delictus. **Plani** aliter sentiens
 canq[ue] h[uius] rectu[m] iudiciu[m] tale fer
 et dedisse r[ati]onem. **Resistit** inquit
 quid sit dignitas p[er]f[ect]issim[us] cel
 stitudo et v[er]o hominis magnitudo
 non e[st] em[en] magnu[m] esse. **Ep[iscopu]m**
 sed esse bonu[m] clerici p[ro]bat[ur] ad
 voc[em] t[ame]n ribaldor[um] canonicor[um]
 quib[us] dabit[ur] eligendi p[ro]p[ri]a fiat
 v[er]us ep[iscopu]s. **¶** Si om[n]es facti q[ui]
 sunt in paradiso et om[n]es ho[m]ines
 exi[er]unt in m[un]do atra deu[m] et co
 cordit[ur] ex vno ore dicent[ur] ana
 tina e[st] bona clerici no[n] ideo ma
 tina clerici bonis esset si ad
 huc in sua sapia remaneret. **I**
 ste quidem. **Ep[iscopu]s** au[tem] oculis
 erat tanq[ua]m in densiori medio
 diuiciar[um] i[n] m[er]ito. **Plani** v[er]o
 magnu[m] esse modicu[m] reputabit[ur]
 que i[n] paup[er]e medio subtile e[st]
 nebat. **¶** Et etiam aliam p[ar]te[m]
 modu[m] adiecit p[ro]bo vobis d[omi]ne
Ep[iscopu]s q[uod] paup[er] e[st] rex et d[omi]n[us] h[uius]
 m[un]di no[n] volu[n]t d[omi]n[us] q[ua]ntu[m]
 aum[us] potentis m[un]di p[er] om[n]ia
 obedit. Dum t[ame]n p[er]dere quod
 h[ab]et et n[on] accipere quod no[n] h[ab]et
 p[er]t[inet] et in h[uius] m[un]do ei[us] volu[n]t[as]
 repugnat q[uod] vult q[uod] h[ab]et no[n]
 posse p[er]dere et q[uod] no[n] h[ab]et iam
 acquisisse. **¶** Paup[er] aut[em] h[ab]et
 m[un]du[m] volu[n]tati sue p[re]s[er]u[er]e ob
 noxiu[m] tu[um] em[en] contempnat di
 uicias nichil optat accipere
 et cu[m] nichil habeat nichil
 timet amittere. **¶** Et ideo v[er]u[m] e[st]
 q[uod] fortunatu[m] aut paup[er] in an
 g[ust]o regnat habendo deu[m]. **¶** Et
Seneca loquens de ymagine di
 uiciaru[m] maximo contemptore qui

Alex[ander] regi offensa p[ro]bi mune[m]
 r[ati]o[n]e tolle inq[ui] non s[un]t h[uius] mu
 nera hom[inu]m sed onera ium[en]tor[um]
De hoc inq[ui]tu[m] **Drogenes** pul
 che ait **Seneca** potentior erat
Drogenes alexandro macedo
 ne om[n]ia possidente plus em
 erat q[uod] ille nollet accipere q[uod] q[uod]
 ille posset dare. **¶** Ita tamen
 visus decipit metes potentu[m]
 et diu[er]su[m] hodie sic inu[er]sit ut
 apud eos ho[m]o nichil reputet[ur]
 nisi uel diues fuerit uel saltem
 diues p[ro]p[ri]a appen[de]re extimet[ur].
¶ Ex hoc em[en] om[n]is in com[un]i
 ca sequit[ur] quia plus desert[ur]
 vestib[us] q[uam] v[er]it[as] plus v[er]usta
 ti q[uam] honestati. **¶** Parib[us] etia[m]
 in h[ist]oriis **Romanor[um]** q[uod] Rom[ani]
 qui v[er]os deificat[ur] co[n]sueverat
 disputarent in consilio v[er]u[m]
 i[n] m[un]do deor[um] op[us] esset reapi
 endus cum tot miracula fuiss[et]
 op[er]at[ur]. **¶** Et tande[m] diffinitu[m] e[st] q[uod]
 non debet reapi q[uod] no[n] h[ab]et
 cultores cum paupertate p[ro]dica
 uerit qua[m] n[atu]raliter vni[us]q[ui]sq[ue] co
 temptit. **¶** De m[un]da h[uius] duplici
 r[ati]o[n]is et de gmedaco[n]e pau
 ptat[is] et ip[s]a paupertate effitu[m]
 vide sup[er] in p[ar]te p[ro]hemali in
 defectib[us] paup[er]u[m] in § xlvij.
 oru[m] incipit. **¶** Quae accedat
 ubi d[icitu]r q[uod] m[un]du[m] difformi
 tas t[ame]n q[uod] realitas dem[on]st
 applicet[ur]. **¶** De v[er]tute q[uod] p[ro]p[ri]a
 vide sup[er] in p[ar]te p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
 lii p[ar]ad[isi] v[er]it[as] p[ro]p[ri]a et ibi
 satis de m[un]da. **¶** Sed lacus de v[er]
 tute p[ro]p[ri]a dicit[ur] in fin[e] ead[em]
 p[ar]te met[er]a xxxviii. **¶** Precepto
 maxia[m] etei mor[is] s[un]t p[ro]p[ri]a v[er]it[as]

Addi

Nota scdm scripturas et canones
q mediator dicit^r xpus quadru
pli^r pmo m^r hoies et angelum
repando lappu angeloz p hoies
Seco m^r hoien et deu et gen
talem hic auferis ritu cimoma
lu et ydolatriam Tercio m^r deu
et hoien q cum vtroq^r eximoz
sq aliqd omne sq deitate am
pra et huanit^r ai hoie Quarto
mediator fuit dei et hoim p^rte
om pace m^r deu et hoim
ipm p eius passionē redmēdo
et reconciliando vnde p huius
intelligēcia ē nōdū illud qd
recitat Aug⁹ in^o de ciuit^e dei
c. xxv. *¶* qd ai quidā tres deas
ad pndū mritasset punonem
deam potēcie pallade deam
sapie et venem deam amoris
et beniuolēcie et dea distor
die nō mritasset et ex h^c mōg
ta fuisse ipis distumbentib⁹
m pndio aureū pomū inter
eas p fenestram piceat mca
cū p^resēcia spūm erat pul
ch^roz det^r qd cum m^r se i^o
pomū aūq esse debet q^rende
rent eo q quelz eand se ce
teris pulch^rozē reputabat
que m^r se cōueniē nō vale
tes sed paridi cōmiserūt ut
illig pomū esse deberet quā
ipē iudicaret ceteris pulch^ro
rem qui iudicat q pomū ve
neris que dea amoris erat
esse debet eo q ceteris pulch^r
or erat Moralit^r Ep^lex fuit
ipus p^m fuit ipus nature
m quo potēcia mltū viguit
quia illis diebus erat gēgū
tes sup trām vnde Greg⁹ yst

potentes a seculo vni famosi
Scdm fuit ipus legis p^rstare
mquo mltū viguit sapia quia
illis dieb⁹ sūe mvente sunt
Tercū ē ipus grē et amoris
qū sū saluator i mūdū dēte
dit q tunc grā et vitas p
ihm xpm fctū *¶* Ioh⁹ i Sed
dea distordie sū dvabolus
aureū pomū piceat i mūdū
p accidens tamen quia ex oc
tatione distordie quā posuit
m^r hoien et deu p p^rty dei
filius benedict⁹ qui ē pomū
aureū venit i mūdū et m dea
amoris sū b^re v^rgine vterū
benedictū se locauit aūq amorē
deo reconciliati sum⁹ h pba
t^r m canone *¶* qd ad verum
ventum ē v^rij d^r Tercū
ē pomū sū dei filig bndict⁹
m se h^c p^ro condicōes que
m pomū uel fctū p^raso re
quirunt^r pmo q ē speciosus
m visu Seco fragilis m olfatu
Tercio suauis m gustu Quarto
purg m tactu Quinto p^rosus
m valore Sexto nobilis m
numere h omnia p^rstissime
habuit m se illud pomū tāq
fecundū speciosus pmo em ist^o
pomū habuit speciositate m
aspectu De quo canticoz i
scribit^r *¶* dilect⁹ me⁹ candid⁹
et rubicundus aū tamen
aly colores nā sūt ad pul
chritudine et detore *¶* qd hoc
rūderi p^r p xpm Samaleon
de quo Solm⁹ de mirabili
b⁹ mudi dicit q Samaleon
qui tm viuit de aere omi co
lor ē susceptu⁹ p^rter duos sū

album et rubeu moralit' p
 Bamaleon qui tm viuit de
 aere intelligit' antix' qui est
 aere supbie inflat' qui omes
 v'itatem silabit h're s' sapiaz
 h'ulitatem r' Sed colorem
 albu s' n'itatem de v'igne que
 opus habuit silare non pt q'
 de pessima metrice nascetur
 nec ead' colore rubeu caritat'
 in passione et in su sagms ef
 fusione que opus habuit qui
 p peccatorib' mortuus e' unde
 poterit q' ip'e traxit o'ardet'
 Sed iste feuct' tamq' feuct'
 feuctiosus habuit in odore fra
 granc' gen' xxviii' Ete odor
 filij mei sicut odor agri plem
 au benedixit d'ns vbi st'et
 q' odor v'alde m'it et co
 fortat unde legit' in h'o d'po
 mo q' dum arripes m'finaret'
 e'ctudine de qua mortuus e'
 i manu pomu tenebat auq
 odore resollabat' n' aia de
 eius corpore soluebat' et sic
 p plures horas v'ute odoris
 illiq' pomu vita sua plongata
 e' et cum quidam phi ad eu
 v'standu accessissent a loge
 enentes ipiq' v'ltiq' m'aleca
 crediderut eu mortuu ee ex
 hoc amare flere ceperut q'
 cum app'q'ssent videtes illiq'
 v'ltiq' hylaitatez g'up' sunt
 gaudio magno valde eu
 iteru enadere posse credetes
 quibus dixit se iam p plures
 horas mortuu fuisse m' est
 pomu qd in manu tenebat
 auq odore aliq'itulu sp'us am
 fortabat' Sic reuera moalit'

si ob p'ca mortalitatem es mor
 tuus attrahere ad te ista pomu
 odorem auq odore mortuu rem
 iustit' et hoc e' qd iacobus
 dicebat in figa Ben xxiij Si
 mite de optimis t're feugib'
 et afferte v'ro m'mera et deq
 mes faciat eu vobis placabile
 Tercio istud pomu tamq' feuctus
 speciosus habuit samitatem
 in gustu unde in ps Sustate
 et videte qm suauis e' d'ns
 et ideo p'nd' in h'o de amore
 m'q' Sapore quid sentas dul
 cem a deo confortat' ut si p'fi
 teret' in me usura q'rem si eu
 accipies nullo corpis visu n'
 lo aie sensu nullo sp'us m'ellatu
 aduertere me p'mittit qd sic
 pt' ai eu accipero bene et ru
 m'are uolo et eius sapores di
 iudicare sed statim t'ist de
 gl'cio quid ista quita illud
 e' in specie vite eterne Quarto
 istud pomu habuit puritate
 in tactu quia no solu in se
 m'udus erat et p'm'q' sed
 alios tactu suo purificabat
 atq' m'udabat Sic em' s'bi
 an' v'm De purificaco illiq'
 lepsi extendens manu tetigit
 dicens volo m'udare Quarto
 istud pomu tamq' feuctus p'
 aofus habuit p'opritate in va
 lore v'n' etia in poma ma
 xima et p'iosa nob donat
 Sexto istud pomu habuit
 nobilitate i m'ne q' oblat' deo
 in ara cruc' redemptioe fecit
 om' p'cto'z

Ne timeas illa que vite
 ultima f'm's et morte

addi metuit qd viuit p dicit id ipm hō
 q tū sunt ppter que homo spe
 cialiter tmet mortem p mū ē
 amemtas loci qd desit sū mūd
 qui ē multū ameng et diuig
 et honorib; multum ornatus
 Scdm ē obscuritas medij p qd
 tmet que mltū ē tenebrosa
 Tercū ē exneitas loci ad que
 vadit qz loq ad que vadit
 mltū ē exneus **Cont** h tū
 dat **Gene** remedia m hō de
 remedijs fortuitoz **Con** p m
 dicit moriens putabā te aliq
 noui m dare ad hoc ad rem huc
 eo hmc me dies singuli ducūt
Cont 2m d r nec p m q nē vl
 tmg sum omē me anceserūt
 omē me sequēt **Con** tū
 d r ymo vita pegrinatio est
 mori ved m patiz re **Vicesim**
scdm auctoris pceptū metam
 Re tmeas **Postq** auctor m
 p vmo pcedenti pcepto p b
 it rudmēta ad mediu me
 flebilis p mordialis origis
 inducētia p quā ad hūilē
 et pacem p uocam **Pūc** vō
 m pūta pcepto subsequēter p
 bet nobis rudmēta ad med
 riam mēd vltimū finē inducē
 aa p quā inducam ad pē v
 tuose viuendū ut dū illa que
 mē vite ē finē vltimū salū
 mors aduenit nullatenus tme
 am **Et** nō q h ul h finē
 ē dubij q vnd aplū ad Ro
 vj° **Finis** omī maloz ē mors
 attendens ergo auctor q m
 aliud m hac vita mortalitū
 ē qd m tm cultore dei heat
 a malo retinere et p qns ad

opa vtuosa inducē sicut frēp
 mortē meditatio que vice mē
 ē finē vltimū p tanto ipm
 dei cultore mātāt ut viues
 talia opet ut mories morte
 tme non debeat nullo hoc
 aut mstruit facere p pns p
 ceptum dum dicit Re tmeas
 p d r hūig p m motu melli
 genaa et obpūaa ē stend
 q aā nām mortē enētū
 h vniūssq mortalis de salu
 bu sibi remedio puidere qle
 vero hoc sit remediū ad salu
 tam docet **Gene** m ad lual
 lū d h demq aā mortis
 diem psta morient ante te
 vicia **Et** ideo ad lualū vū
 Ante senectutē curauit ut bñ
 viuem m senectute tū bñ
 moriar Nam quē ad modū
 aues pistes et uialia p cauda
 ipoz uiuāt ad vitam que
 cauda finalis ē pūcula su
 corpis ut p h ad sensū qz
 pistes natando p caudā fug
 recia mortis sue quib vōiā
 do p caudam fugit pscutore
 et accipit et laqueū mortē
 pbi ab aucupatore ppatum
 pūmēta eccl p caudaz a pūge
 tū volatiliū stimulis se defen
 dunt sic et homo p caudam
 hoc ē p finē vite sue sū p con
 templacōz mortis et hūane
 fugilitatis que mors ē finē
 vltimū vite homis se d r uiuāe
 salubēz carnis concupias pūi
 dias supbias et alia vicia re
 linquendo et vtiū m hōido
 confessioem et p mē commissoz
 satisfaciendo hoc est aute qd

stabit Job vij vbi dicitur interrogata iumenta et docebit te volatilia celi et indicabunt tibi et pisces maris Et sic faciendo non timebis illas. p morte q vite e vltima finis ut auctor nre doct pro secundi met' intelli gencia sciendu q ille q morte metuit i opat' id p' qd de beat morte time p'dit id ipm qd viuit hoc e vni p' p'maz no egerit de commissis q'lit' con m vita viuendi supple p dit q' dicit q' si semp timet mori q' mors p' qui em resp'tu mortis h' p' ante oculos cordis p' tristis effiat' Et p'm hoc istud p'ceptu viuendi no e catholici vmo semp meoria mort' ante oculos cordis h're debemus ut mala relinq'm et vicia Et p'tanto dicit' q' ho ram mortis timuerut sancti antiqui vnde m vitap'atrum l'o ij p'te s'da legit' Et aut abbas helias tres res timeo vna e q'n aia egressura est de corpore Alia q'n occupatur sum deo Tercia q'n aduersu me p'fenda fuerit s'ma Beg'z ibi quod ait Theophyl' epus morituru Beaty es abbas p'sem quia semp hac horaz ante oculos h'isti et p'te xj s'z q' abbas p'gach'o q'n eat morituru p' tres dies m'ast i mobilis aptos tenens oculos qd que fecit abbas vbi es qui r'ndit m conspectu d'ni iudicij a p'sco at illi et tu times quib' ille laborauit vntu q' potui m'au stodiendis m'adatis dei s' h'o sum

et nescio si placuerit opa mea deo quia alit' p'ut iudicia homi aliter dei nec p'sumo m' si veni am ante deu et ai velle am plus m'rogare aut nolite m' tum loqui quia occupatu sum quo d'cto mortuus e m gaudio Deo p'q't' ibi memor esto p' exitu tu et ne obliuiscaris et m iudicij et no erit delictu m aia tua v'm'z go si timebt mortem qui h' locu m l'ys q' p'ut mediocriter boni qui no p'ut adhuc m statu p'fctissimo quia eia tales debent morte timere Tum p'eo q' nesciut v'reu p'cedut bona p'p'oz que possut etna vita p'meri Tu eia quia nesciut vixu s'mt g'h deo v'ndi B'reg' Mor' xvij de electis sic dicit q' de omib' p' d'na iudicia p'ti mestant tuc ta' vehement' metuit cu ad soluendu huane condico debitu venietes di p'cto iudico app'mq're se credut Et sic homo tanto timorator q'nto etna retribucio vnamoz In h'ys vero qui m dei amoe p'mt p'fcti et h' p'dm Aug' valde boni appellant' et i cau inquo oportet eos morte pati ul' fidem abnegare sic mors non e eis timenda sed p' deo sustinenda vnde i Job iij o timor no e m caritate sed p'fcta caritas foas mittat timo rem vnde aliqui s'ti m amore dei p'fctissimi solu mortem no timebat sed m'fectorib' se offerebat ut de legione the beoru p'z et d' m'lt' alijs sanctis

Unde isto mō intelligendo auctōis
p^{re}ceptū esset bonū et opt^m ca
tholicū alio non **S**i v^{er}o illud
p^{re}ceptum ad reprobos qui sūt val
de mali referat^r s^{ed} q^{ui} mortē
nō timeant tunc sequeretur ta
lis absurditas q^{ui} ex h^{oc} r^{ati}o
nandi in p^{ar}tis p^{ro}beretur occa
sio et talib^{us} consiliis d^{ic}t^{is} contrā
eius s^{ed} q^{ui} mortē timeat ut p^{er}
hoc a p^{ar}tis r^{ati}o respiciat et ad
deū comitant^r **E**t hoc ē q^{uod}
f^{aci}t x^pi dicit^r **M**ors q^{uod} ama
ra ē m^{en}te tua homin^{um} iⁿ iusto
iⁿ p^{ar}te **S**ed reuera plūm
hodie reputat^r in hac vita mor
tali qui secat^r op^{er}ationem
quorūdam gētiliū qui glām
suam ponūt in t^{em}p^{or}ali vita s^{ed}
et ip^si faciebāt nullā sp^{er}e h^{ab}e
tes de et^{er}na v^{er}mo quod stultas
s^{un}t d^{ic}te affirmabāt s^{un}t
aiām cum corpore mori quod
valde ē absurdum hoc credē
uel etiam cogitare q^{ui} si hoc
esset v^{er}ū delusivē fecisset
deus cum ex ip^so exire d^{ic}t^{is} mā
omn^{is} bonit^{as} que nulla d^{ic}t^{is} esse
op^{er}atio sapientia q^{ui} illa sub
limis sapia que omⁿi sapien
tiam caput existat impuise
ac p^{er} nichilo tanta op^{er}a con
didisset q^{uod} eā p^{ro}bat taliter
p^{ot}est **C**onstat p^{er}quidē n^{on} refra
gabi^l illū esse sūme bonitatis
et sapie fontem qui mūdum
condidit et huāna plasmavit
effigie **N**pe siquidem nō impuise
se omⁿia ac s^{ine} ratiōe p^{er}tractat
impuise aut ac s^{ine} ratiōe
aliqua agē h^{ab}et p^{ro}met q^{ui} b^{ea}t^{us}
desiat s^{ine} plenitudo **S**i ad

in x^po deo omⁿis plenaie fons
et thāur^{us} tota sapie et pote
tie req^{ui}estat nōq^{ue} aliq^{ui} s^{ine}
ratiōe cōvertit^r **S**ed mūdum
facere et homin^{um} plasmare
et omⁿia p^{er}ire ita q^{ui} nulla
ex ip^sis emittet^r mat^{er}ia bonit^{as}
p^{ro}aus ab impuisione q^{ui} a ra
tiōis distⁱⁿctiōe p^{ro}cedē videt^r
Ergo p^{er}ā ē illo^{rum} op^{er}atio qui
corpus p^{er} et aiām dep^{re}hesa
tent^r **E**rgo p^{er}ā mortem cor
poris aiā vult ut ab ip^so qui
eam in fudit corpi debita mu
nera conseqt^r **C**um igit^r
p^{ro}batum sit aiām post corpus
interitū vita v^{er}ūe nāt^{is} ē q^{ui}
aut p^{er}ens afficiat^r aut glā
decoret^r **S**ed si velis intel
lige^r theolo^{gia} mortē nō ē
timendā a catholic^{is} qui sp^{er}e
resurrectiōis h^{ab}ent **H**ic etiā
ē v^{er}ū intellect^{us} et bon^{us}
Et sic intelligendo nulla d^{ic}t^{is}
timere mortem s^{ed} t^{em}p^{or}alem
uel corpalem **E**t hoc p^{ro}pter
resurrectiōis g^{ra}tias fidei qui
ē p^{er}emill^{is} fidei m^{er}iti arti^{us}
quē anath^{em}as apl^{us} in S^{ym}
bolo apl^{orum} apposuit dicens
Saris resurrectiōne quem
artiaulū nec nō et alios
quos habes sup^{er} in secundo
speculo meth^{od}o q^{uod} ponit^r
p^{er} secunda p^{ar}te libri **S**i p^{ri}ma
ē p^{er} meth^{od}o **S**i deus ē am^{icus}
fidelis quib^{us} ac s^{ine} ulla
hesitaciōe firm^{is} credē debet
alio aut infidelis ē censendus
de h^{ab}et^r c^{on}tra **P**eside em nulla
deb^{et} dubitare s^{ed} artiaulos fidei
firm^{is} credē de s^ui t^{em}p^{or}e c^{on}tra s^{ed} p^{ri}mo

alio saluus esse non poterit ut
in Symbolo Iohannis Baptiste
q. vlt. et xxiii. d. Si. Episcopus
autem curiosus magis vellet
ad quod nobis utilis esset fides
et spes resurrectionis. Ad hoc in
deu pt fm theologos q. nobis
e. utilis ad x. pmo ad tolle
randas tristitias q. ex mortuis
conapimus. Pmpo. e. em q. ho
non debeat dolere de morte
cari sui sed p. hoc q. sperat
eu resurrectur. multu dolor
mortis mitigat. vnde ad Tess.
iii. scribit. Nolite em nos
ignorare de dormientibus ut
non contumescam sicut ceti qui
spem no habent. Edo. solia
cos nos reddit et ad bn opan
dum studiosos. Si em vita
homs esset tantu ista in qua
vuium non esset homib. tan
tum studiu ad bn opandum.
Cum q. q. facit p. u. esset
cum em desideriu non sit ad
bonu determinatu. p. ad certum
tpus si ad eternitate. si q. ar
dina q. p. hoc qd hic facit
bona eterna in resurrectione
reapiemus. Ideo studemus bene
opari. vnde ap. ius. pa. ad Cor.
xv. Si in hac vita tui span
essetq. miserabiliores omib.
homibus sumus. Tercio retra
hit nos a malo sicut ei spes
p. m. ad bn opandu alliat
ita timor pene qua credimus
malis seruari a malo nos
retrahit. Jo. v. Et pcedent
qui bona egerut in resurrec
tionem iudici vite qui vero
mala in resurrectionem iudici

Quarto aufert timore mortis
ram si ho p. ta mortem non
spearet aliam vita meliores
sine dubio mors esset valde ti
menda. Et potius daret ho
quecumq. mala facere q. morte
mouere. si qua credimus alia
vitam meliore ideo mortem
tpalem non timemus. De qua
duplia morte vide in tercia
pte metra. pcepto xxiii. fac
tibi p. onas in solutioe p. de
q. stionis. De hac ead. matia
vide plene in pda pte met
ra. pcepto vii. Inque metum
tibi p. mit. nemo r. d. **S**
amca. Inausae deu no
li si temp. coherce. Quæstionum
terciu. autoris pceptu metra
postq. autor in p. onne p.
cedent pcepto p. buit rudm.
ta ad memorias m. ultim. fms
inducen. p. qua inducam. ad
diuise viuend. Ita q. q. q. estu
q. pa. q. 3. ultim. fms. hie
insecabilis vite. i. mors adue
nerit nullatenus eam tme. debe
amus. Huc vno in p. na p. cep
to subsequet. p. bet nob. rudi
menta inducenda ad d. na. m.
dicia tu nobis aduenerit pa
ciet. tollerada sue p. spera ad
uenerit sue adusa ita q. no
minis eleuent. in p. speris ne
eam p. impaas. con. deu m.
murando frangam. in adusis
hoc aute ostendit sub eod.
illiq. qui amico filiu m.
pendens et in n. a. arcto
vsaute no rependit eadem
qd. e. quodamo. horem. induce
ad despatis baratz. Et h. p.

quod de hoc precepto breuiter mte
 dit autor dum dicit **¶** tibi p
 meritis qñ velit i mueri si tibi
 p meritis i fuit nemo rñd
 amqz sz tue nñ subueiēdo
 qñ debes tu nūc facere **¶** nūc
 fare deum noli i cōn deū et
 gē mīmurāe nullo debemus
 p blasphemando s te ipm coher
 ce i cor tuū astringe et lignū
 tuam ita moderare debes q
 mīq contra deū quicq fatue
 loquaris q si non fuisti sagax
 nō ē deus culpandus ex eo
 ex eo q nō cogit alique aq
 pagendū vñ nobis liberū t
 buit arbitū quicq libet page
 dū ppter qñ remouet mali
 a deū mīfandi **¶** In aīfate
 em ppe ē mōrū ad maiores
 ita dūcēdo **¶** In felix vñ sum
 vñ dñs me psequit q omīs i
 glos mī reppio certe hī mīpu
 tate nō debes deo s tibi et
 fuitati tue et mīpīe **¶** p hū
 pcepti quo ad vtrūqz mēt
 intelligētia et obsequētia
 ē sciendū **¶** qñ qñ m dūis
 spturis qm plūm vicio mī
 tudinē laborātes repti sunt
 de multis contra deū mīgim
 rasse mīdylomā tamē adhuc
 hodie repiūt multi mali ho
 mīs mīgrati uel ead fatū
 contra deū mīmurātes et spe
 aalit de pspitate maloz et
 aduersitate bonoz **¶** Inaugrei
 euidēcia ē attendendū qñ
 p aae fortitudinē nā ē dūia
 hūiliter sustinere iudicia qñ dō
 ad pfectionē et ad dignam
 laudem et obsequētiā ppoz

vñ mōstrari pñ q omīa dūia
 iudicia qñtūqz m compheñ
 sbilia et occulta sine sūgūia
 sue gta iustissima sunt et
 verissima m se ipis et ad salu
 tem mortalū suadēcia id p
 missa qñ quoz euidēcia laoz
 ē aditendū qñ supmū qñ
 amqz iudiciū iusto vñco uel
 stelerato contigit si iusto
 aut ē iudiciū pspex ut adūsu
¶ Si pspex dignū et iustum
 ē p baco hūqz ram exigit
 bonitāt dūie iustit ut vñco
 si multoz mītis signa pñ
 a debeant ē hoc est autem
 qñ sctū doctor veritat pau
 lus i ad cor m d vñstis
 pñam mercedem accipiet s m
 laborem qñ dūie felicitatis
 et iustit grē iustit iusto m
 ro gtingens rodnā iustit
¶ Si aut iusto vñco gtingit adū
 ptatis uel tbulacōis iudiciū
 dico qñ tale iudiciū iustū et
 pñm ē est p baco rām ad mo
 ralis quēz ex hūane fragili
 tatis nē et excellēcie tepalis
 vāntatis illecebra p rām
 supbie et auaricie **¶** In iudie
 tūmē gule detracōis odī
 vbo uel facto et alijs defectib
 uel excessib mīfinitis sine
 offēdat sine offēderit
 aēatorem qñ nemo pñ pñt
 qñ pñt pñt m canōica
 pñh i **¶** Si dñs vñm qñ pñm
 non habemqz nōsmetipos pñ
 duamqz m multē em offēdiqz
 omīs **¶** Et pñterea talis iustit
 qñus ad pñs pñntes pñ et
 bonus et mapiat esse qñ nō

fuit nec p^m Greg^m in h^c despi-
cendus sit ut in can^o f^rez lⁱ dⁱ
Damen si nō fuit sp^s bonus sⁱ
q^uq^{ue} sicut vō uel f^rato volūta-
te h^c cogitacōe deliquit cū
sit de sup^{ra} p^rfidōne iusticie
ut sit vicia p^ruuant^r q^u vⁱtu-
tes p^rmo suo nō cāeant et
q^u opa p^ruosa sit in bono cō-
seruant^r q^u mala nō t^risat
impunita q^u dⁱq^{ue} deus iust^{us} i
dⁱns p^r alia infirmitat^e dapnⁱ
ficacōis t^risⁱ p^ralis bonoz p^r
dicōis exilij uel alterius pa-
ssionis digno iudicio vncum
iustum quē diligit de ne-
glectis vicijs p^r p^riam nō p^r
gatis in hac p^rua vita mⁱli-
tante p^ruegat et p^runt et
iuste p^ruegat^r et p^rueq^{ue} in
trⁱumphate vita p^rima etne
felicitatis accipiat et estimo
q^u talis iust^{us} in statu innocē-
et p^rsecōnis passibilis p^rmane-
ret nō obstat q^u q^uoz po-
sit et debeat alia asp^ritate
iudicij ul^l forme p^racient^r susti-
nere **T**aco hūq^{ue} p^rt^r duplⁱ
de mⁱari p^rma rācō q^u mⁱsi
mā sⁱ sapia dⁱq^{ue} multa ma-
la in istis mⁱsiōrib^{us} p^rmittit i
sustinet q^u ex ip^sis mⁱsiōa bō
sequit^r q^u si nō esset p^rsecu-
tō t^rixāno^r n^o p^racā mⁱsiō^r
nec domⁱ fidei seq^ret^r **E**t h^c
ē q^u dⁱtribut^r **Q**uq^{ue} in **E**nchⁱ
ridion dⁱ **D**eus cū sit sūme bō
nullo mō sⁱmeret aliq^u mali
esse in opibus suis mⁱsi adeo
esset potens ut et bona ut
de malo etiā bⁱnfaceret q^uia
rācō ē q^u talis iudicij vⁱl^l t^ri

bulacōis euent^{us} ip^si iusto q^um
get ad ip^si p^rbandam vⁱrtutē
et ip^si meritum et p^r q^uis au-
gendū hoc ē autem q^u dⁱtribut^r
Quq^{ue} cōn^o f^rustidⁱ dⁱ nullus
homⁱ ē tanta iust^{us} p^rditus
cūq^{ue} nō sit n^oia temptacō
t^rbulacōis aut ad augendam
a^u p^rficiendā vⁱrtutē hoc est
etiā q^u dⁱ **G**lo^{ria} sup^{ra} illud h^cest^r
in c^o vⁱro em erat mⁱditus
sucto dⁱ **G**lo^{ria} q^u si quis q^urat
quō rex iustissim^{us} mⁱferabat
tormēta innocentib^{us} sicut h^c
non ex nota malicie sⁱ ex
sūm consili^o mⁱtu hoc p^rcedē
ul^l ad p^ruegatōne ul^l correc-
tōnem viciō^r ul^l ad mⁱtorū
augmētacōnem p^rptea dicit
Ambⁱ in offic^o p^rnto q^u ma-
gis patit^r tanto glorio^sius
coronat^r **E**t sit p^r q^u aspi-
tatis adūse iudicō vⁱro iusto
q^uingens p^rtm et iustū sit
Si vero p^rtatis sup^{ra}ne iudiciū
homⁱ scelerato succedat vidē
dū ē vⁱrtū sit sⁱ p^rer ul^l adū
sum **S**i vero p^rsserū ē mⁱdi
cū rām et dignū ē p^rbat^r
Eam cum nemo sit tanta ste-
lezū mⁱpie^{te} p^ruersus q^um ie-
unio aliquo elemosina p^ro
ne dⁱgnis salutatōe ul^l alio
meritorio actū aliq^u bom fe-
cerat **Q**uq^{ue} ad iust^{us} bomⁱ
dūne p^rtimeat ut quē mⁱto-
rū attum p^rmuū rōnale se-
quat^r q^u sicut mⁱna nō t^ris-
lit impunita malicia sit mⁱli
meritorij act^{us} q^untūq^{ue} leuis
et mⁱmq^{ue} nō relinq^uet^r nec
munerati hoc ē ut q^u tradit

dominus per prophetam in psalmo loquitur hec
semel audiui et tibi domine prece
quod tu reddis unicuique iuxta o
pera sua. Afferat enim emenda
veritas per prophetam. Si quis da
bit uni ex istis minimis calicem
aque frigide amen dico vobis
recipiet mercedem suam et
propter tale perspirat. Quod et ipse
selebrato tribuit et ad iustum
primum aliam bone operationis et
hoc autem fuit iusticie superne pro
uisione in his potissime selebra
tis quos videmus in selebratibus pro
fundius diuersos et obstina
tos in eorum fuita perditione pro
nostit. Nam in huius fragilibus
breuissimis vite decursibus ipsos
impios permittit diuine ho
noribus potentis voluptatibus
et aliorum temporalium falsa felicitate
florere in prauitiam meritorum
aliam bone operationis eorum
ut post corporalem eorum dispo
sitionem digno reatu et
nalit perueniant et hoc est quod Au
gustinus scribit in sermone de magna
dei ira. Quod patet per totum in hunc
mundo ut ipsum in eternum perueniat
Isti siquidem sunt illi selebrati et
impii de quibus suam scripturam
loquitur. Iob xij humiliter ta
bernacula per domum et audaces
peruocant deum cum ipse dede
rat omnia in manibus eorum et tra
data est in manibus impij et vol
tum eius iudicij apparet hoc
est etiam quod habet in psalmo
dicentem. In quorum manibus
magnitudo sunt dextera eorum
repleta est munerebus. Et
propterea per prophetam xij et talium

impiorum felicitatem abhorrens
clamat ad dominum dicens. Quis
quidem tu es domine si disputem
terram veritatem iustum loquar ad
te. Quare via impiorum propa
t et bene est omnibus qui perueniunt
et iuste agunt et liquet quod
ex promissione quod ex aliquo actu
meritorio ipsorum per eum qui dat
omnibus affluentem permittit et
concedit et hoc in ista et in
bratilis felicitate temporalium ut
ipsos per iustitiam affligat in
eternalibus anxietatibus infernalium
et estimo quod selebrati et impii
esset malis simpliciter magis nec
vniquam fuit nisi per ipsum esse vni
mitiorum actus voluntatis bone
Compassionis ad proximum com
punctis vel operibus quod per ipsum
in huiusmodi vel durissimum et in
credibile quodammodo censetur non
obstat quod bonitatem eterne in
finita clemencia possit per tem
poralis felicitatis dulcedinem ad
cognitionem et correctionem
sui ipsius inducere et ad primam
commouere ex aliqua excellentia
spiritualis vel temporalis boni. Proinde
ipsi selebrati futuri operibus
in fallibilis prudentia dei suc
cessum esse pronosticant. Propter
quod Augustinus in proposito loquens
ad macedonum in epistola dicit
Ille qui non tam qualis vni
quique sit videtur vni eorum quod
futuri per prouidet ad primam
mortales expectat. Sicut de
investigant gratia suam dulcedinem
ipse princeps in excessibilis
benignitate et lucis qui iustus
et impium vocat et dirigit ad

salutem eiusdem peccatoris p[er]diti
abhorrens ip[su]m steleratum
pla benignitate sua trahit et
exatit ad gr[ati]am et v[er]itate p[er]
p[er] viam iustit[ie] v[er]tuosum et
iustum sub t[em]p[or]alis aspitute tor
menti adduat ad p[er]man[ent]iam et sa
lutem hoc e[st] aut[em] quod s[er]bit
Aug[ustinus] in p[ri]mo de ciuitate dei d[icit]
Benignitas dei sicut ad p[er]man[ent]iam
induat malos sic flagellu[m] dei
ad p[er]man[ent]iam bonos induat et ex
h[ab]it[us] p[er] p[ro]p[ri]um in p[er]missis s[er]bit
si v[er]o s[er]bit ut iusto p[er]
sa aut aduersa succedut vere
dicit p[er] q[uod] tale adu[er]sitate in
diciu[m] sit p[er]u[m] cum no[n] semper
sit uel fuerit malus s[ed] p[er] vai
as etates suas et t[em]p[or]a vaiet
q[ui]q[ue] malis de m[er]ito q[ui]q[ue]
actib[us] meritoris in h[ab]endo
in homine passibilis e[st] eu[er]sio
et vitas p[er]missis s[er]bit di
uina iusticia mala imp[er]u[m]
non tolletat q[uod] sicut s[er]bit
Job. Deus multu[m] abire no[n]
patit[ur]. Tales ergo p[er]p[et]rat
siquidem sup[er]na p[er]u[m]io v[er]tuos
operib[us] cognoscat valituros
in posteru[m] q[ui]us p[er]man[ent]ia ambu
lantes in tenebris ip[s]a d[omi]na
iusticia punit et p[er]negat
q[ui]q[ue] p[er] febras fragilitatem
p[er] alias corporeas passio[n]es
q[ui]q[ue] p[er] filio[rum] ut p[er]u[m]io alio[rum]
exadui q[ui]q[ue] p[er] adu[er]sa p[er]
ducentem t[em]p[or]alis honoris et
status sicut cariori p[ro]mo
successione et q[ui]q[ue] p[er] captiuu[m]
nausfragiu[m] dep[re]dationis ut ex
lo[rum] maris ut p[er] alia m[er]i
m[er]ita iudicia p[er]u[m]dena s[er]u[er]

Ex quoru[m] siquidem iudicio v[er]
tute duo bona ex[em]p[er]antissia
p[er]dne nostunt[ur]. p[ri]m[us] est m[er]ite
gr[ati]as consuete iusticie ex
delictor[um] p[er]u[m]io p[er]cedens 2^m
e[st] com[un]is p[er]dne de v[er]is ad
v[er]tutes p[er]cipiendo aut[em] ista
duo s[un]t q[ui]a breuitate est
sciendu[m] q[uod] cum v[er]u[m] m[er]it[us]
tum dat sp[iritu]m v[er]sa xxxviii^o
Ad d[omi]no p[er]dne ex tali iudicio g[ra]t[ia]
uata in carne v[er]a contione
voluerat[ur] in a[n]i[m]a Et sic nos
cens ex t[em]p[or]ali m[er]ita v[er]te
p[er]dit gl[ori]am felicitat[is] eterne
mentem eius coram et obtusa
ex culpa penalis aspitat in
diciu[m] aperit ad salutem p[er]
q[uod] relict[us] tenebros[us] v[er]u[m]
ex visitationis sup[er]he iudicio
vocat[ur] ad lucem et disposit[us]
ad v[er]tutes Et p[ro]p[ter]ea p[er]u[m]io v[er]
s[er]bit[ur] Et visitaco tua custo
diuit sp[iritu]m meu[m] Et m[er]cep[er]e
deu[m] vere probos Nam ip[s]e
voluerat et medet[ur] p[er]u[m]io et
man[us] eius saluabit hoc est
q[uod] p[er]u[m]io s[er]bit d[icit] v[er]ga tua
et bacula tuus ip[s]a me consola
ta s[un]t in sup[er]stitione h[ab]it[us] v[er]ba
p[er]u[m]io B[er]u[m]io in cano[n]e dist[ri]na
v[er]u[m]io d[icit] Contra om[n]es y[er]bos d[icit]
in p[er]u[m]io p[re]cepto homi[ni] t[em]p[or]a
to p[er]u[m]io defectu auxilij p[er]
aspice deu[m] noli si cu[m] b[er]to Job
1° d[icit] d[omi]no debet d[omi]no d[icit] d[omi]no
absulit sicut d[omi]no p[er]u[m]io ita
s[er]u[m]io sit nome[n] d[omi]ni In om[n]i
bus h[ab]it[us] no[n] p[er]u[m]io iob la
d[omi]no s[er]u[m]io neq[ue] stultu[m] quid
contra deu[m] loquit[ur] est

Non tibi quid d[icit] p[er]u[m]io q[ui] p[er]
v[er]tere p[er]u[m]io p[er]u[m]io q[ui] quod

est fues semp de esse putato
 Vicesimus quartus auctor p̄
 ceptum metum postq̄ auctor
 in p̄xime p̄cedenti p̄cepto
 p̄biuit rudimenta inducencia
 ad dñā iudicia cū aduenerit
 p̄aet̄ tolleranda ne in despa
 cōis barata i merxam̄ quod
 quidem plūm q̄ euenit cū q̄s
 amico seruit sua t̄buendo
 ac eā ei subueniendo cum
 expedit et p̄tea v̄sauiat cū
 ip̄e anima fūco indiget et
 talis p̄ p̄ceptis m̄tis eadem
 non r̄ndet. Vt̄ vero in p̄ti
 p̄cepto subseq̄ter p̄bet rudi
 mēta ad p̄dgalitatē euitan
 dam et liberalitatē sectanda
 inducencia quod sit cū ip̄ate
 et modeste expendis estans
 s̄ si in ip̄ate et p̄dgaliter
 tuam subam̄ adieceris etiam
 eam amas t̄buendo t̄ posse
 deesse p̄tea dicit q̄ non
 solum ex auaritia sed p̄pter
 vitam sustentanda eam des
 consueat attendens ergo
 auctor q̄ auctore dei nō deet
 p̄dgu esse q̄ p̄ hoc viciū
 plerūq̄ ad amara litora
 paup̄tatē induat̄ ex q̄ conū
 git q̄q̄ dei auctore talidit̄
 dyabo cū nedū a dño altu
 retrahi v̄nd eā in barato
 despaciōis submergi p̄ tato
 auctor hoc suū p̄ceptū ad libe
 ralitatē v̄tutem inducendi
 p̄bi p̄mit̄q̄ obsequandū dum
 dicit. Re tibi quid desit r̄
 proliūq̄ p̄m̄ metri intelli
 genaa et obseruāaa est
 sciendū q̄ cū diuitias ned
 acq̄stas sed eā acq̄rendas

quor̄ mor̄ culpa mado p̄t
 p̄mo iuste eas acq̄rendo
 Sed eas nimis ardent̄ aān
 do. Tercio eas m̄debit̄ expē
 dendo. Quarto eas auare re
 tinendo. Et q̄tū ad istos 4os
 modos q̄tuor diuites t̄ p̄phen
 siles in. Ew̄n̄ inuenim̄q̄
 p̄m̄q̄ ergo diuites qui i iuste
 acq̄rebat fuit villit̄ ille h̄m̄q̄
 talis qui de bonis dñi sui
 diuitat̄ fuit ut h̄et̄. Luc̄ xvi
 p̄m̄ talen̄ d̄t̄. P̄m̄q̄. Sem
 quam capis mustipula est
 dum capis tenes alie^m tene
 ris aduā^o uel eius laqueo Et
 bene dicit̄. Osee vii. fact̄q̄
 ē effraim quāi columba
 seducta nō h̄ns cor. Bñ dicit̄
 columba seducta q̄ cum aua
 ra gram̄ aliene subē vit
 capere cupit̄ a dyā^o uel ei⁹
 laqueo. Et bñ dicit̄ non
 h̄ns cor quia reuera auar̄q̄
 non h̄t cor in corpe s̄ in ar
 cha ut̄ de illo diuite cu
 inuentū fuit cor in archa
 nō in corpe scdm̄ qd̄ h̄et̄
 in miraculis. Bñ p̄nt̄q̄m̄
 de padua ordms̄ m̄or̄ et
 ideo s̄bit̄. Et vi. vbi est
 t̄q̄m̄ t̄q̄ tuis ibi et cor tuū
 Sedūs diuites qui diuitias
 nimis ardent̄ diligebat fū
 ille cu dñs dixit om̄ia q̄
 habes vende^r paup̄ib̄ t̄bue
 sequit̄ h̄ns auduit cont̄
 stat̄q̄ p̄ qui diuites erat valde
 ut h̄et̄. Luc̄ xvi. Cont̄
 tales d̄t̄ ad Th̄m̄ vi. Qui
 volunt diuites fieri incidunt
 in temptatōes et in laq̄um

dra^h et desideria mala et
inutilia et nocua q̄ mergūt
hoīem in interitū Et idō nos
poni eas mergere debem⁹ si
refert **Ierō** de thebano p̄ho
qui collecto magis auri ponde
in mare p̄ieat Dices abiao
malas cupiditates in p̄fundū
ego vos mergam ne ipe in
gax a vobis **Tercia** dices q̄
vane expendebat fuit ille si
lius p̄dignus qui acceptam
subām in vane consumpsit
ut hēt^r **Iuce** **xxv** talis
fuit dices ille qui expen
debat in vestib⁹ aruosi et
epulis delicatis subām suam
Et tamē d^r **Exls** **Tercus** di
spensatores diuitiarū suarū
nos voluit esse non dnos p̄
quod p̄h⁹ q̄ diuitie nō sunt
nrē sp̄e s̄ nobis accomodate
Et idō nō debem⁹ eas expe
dere ad nrām voluntatē sed
ad finem nā⁹ ac etiam
ad nrām nā⁹ et indigētiā
ut auctor nr̄ docet dum dicit
Quęstus vtere parce ut p̄
tate utendo nūq̄ deficiat
ex hoc instruit p̄dignitatē
vitę que quidē vitanda ē
p̄pter tā mala que inde p̄ue
niūt s̄dm qd hēt^r in summa
de viciis in c̄ qd mapit de
malis que sequūt^r p̄^o quia
induat paupertatē indigētiā
ut de filio p̄digo de quo
supra dcm̄ **Et** dō q̄ indu
at p̄m̄ rapine in hoc p̄lis
ē aranee que sua dando quo
dāmo seipam euiserat nam
ut dicit^r filij mox nati te
las ascendūt et texere mapi

unt q̄ in ventre didicerunt
quō^o rape possit **Sic** p̄digi
pt̄y qm̄ ad paupertatem deue
nerunt raptōres efficiūt^r ne
sua dampnacione atenti alios
mox natos eos ad idē faciē
inducūt nec attendūt quid
eis in futurū debeat euenire
Tercio q̄ qm̄ p̄digi^r cōceptū
bonorū sp̄ualium p̄digo em̄
qm̄ dat om̄ia p̄modica
p̄cūa p̄cūa cōviniū
faci p̄ssit ut de **Esau**
qui p̄mogenita sua vendidit p̄
esu lenticule **Gen** **xxv** **Item**
Item **I** **Pederūt** tam p̄cūa
p̄cūo ad r̄foallandā diām
suam **Quarta** dices qui
auare diuitias suas retine
bat fuit ille qui dix^t **Iuce**
xxij **Quinta** mea **hob** habes
multa bona reposita in anor
plūmos Et talis etiā fuit
ille dices qui auare sibi oīa
retinebat et nō lazarō men
dico cōicare volebat volebat
Iuce **xxij** **Item** autē in ordina
ta retinēdo causat^r a timōe
ne eis deficiat ita q̄ sunt
timoris causatiue semp̄ em̄
tales timebant ne sibi con
gregata deficiat et qm̄
ad hoc talpe sunt p̄les que
nūq̄m oculos aperit s̄ semp̄
q̄ ceca mōdit semp̄ timens
ne sibi deficiat t̄m̄ vorat
et v̄sp̄ ad saturitatē de illa
non comedit Et licet in vita
oculos clausos teneat i morte
tāⁿ dicit^r ap̄ice **Sic** tales
licet in vita sua ceca sunt

tamen in morte cognoscant q
 diuicie hominū uiuere nō pnt
 sed ut pluri^m magis impediūt
 proficiendi metri in telligen^a
 tam lrali qm etiam morali
 est breuit^r attendendu et p^o
 ita lralem intellctm attende
 debes q putat diat autor pu
 tato t^r deesse qd ē i qd hēs
 ut fues i custodias semper
 tibi de esse i subām tuam
 defecturaz ad hoc ut fues
 que habes vire parce id ē
 modeste Quo ad moralem
 intelligēciā p^r p^r exponi p^r
 ac etiā illud scdm metrum
 ne tibi quid desit i ne ali
 quid ē deficiat ad vitā etnā
 vbi nichil de erit t^r p^r putato
 i sp cogitāe debes de esse
 tibi i aliquid in vita pnti
 deficere ut fues i reas et
 timeas qd q est i qd vān^h
 essentiam sū sumū bō^m qd
 deus ē putat Boheci libro
 detm asserit d^r Prima cēn^a
 est id qd ē reliqua vō non
 sunt id qd sunt quia omnia ab
 ipō originē hnt Ipe vō a
 nullo hō originē De hac mā
 vide sup in p^o p^rcepto metio
 Si deus ē aīng in pmo fo
 lio vram ipē deus qui est
 causa pma p influencias
 et effectus pūpiorū syderū
 et spexat tamq p stōari
 as causas in istis inferiōri
 bus agit Et go phus mli
 methe^r aut q mundus iste
 inferiōr qtimus est isti su
 periori ut omis eius vtiū

gubnet^r exinde Et boheci
 in 2° de cōplac^r Om qnāo
 rerū autisq mutabilū pro
 gressus quāq alieno mouete
 mudo causas foras ordines
 ex dīne metis stabili^r for
 tit^r Ipe enī est qui sue
 bonitatis iustia tūssert regna
 honores et condiaones reg
 norum De gente in gentem
 p^r malicias abusus malig
 nos et iniquitates hūanas hō
 ē aut quod stbit Salomon
 Eccl^o x ppter contumelias
 et diuersos dolos tūssert
 regnū de gente in gentes
 p^rterea hugo l^o 2° de clau
 stro aīne bntudine dūm^r
 et etne felicitat^r cōtemplans
 omīqz trena tamq instabi^a
 detestans ad supior q cō
 templatōnem alliaens pul
 cre eam desitbit dices vni
 ditas p^ratelli qd ē i me
 dio celestis claustrī oculos
 supiorū cūm reat ut eos
 semp sua nouitate cōfortat
 nullū ibi vetustum ul tū
 pūorū sed semp nouitate
 sue vireditat^r absq dubio
 p manebit In medio p^ratelli
 pōnt^r lignū vite ut vita
 sit in aīmentate Est em
 lignū vite sapiā dei pars
 fructus eius salutem cōser
 uat et vitam p^rstat Cum illic
 homo puenierit quod petat
 ulcēriq non habebit tūc em
 plebit iniquitas hūm dabit
 caritas nec quāq ibi dīfiet
 vbi vniūssq omia in se hnt
 hō in se nichil de esse po
 teat qd facit ad p^rposam

sequitur quoniam dei sapientia omnibus
omnia prouidebit ibi nulli suo
ordine deficiet quoniam in li. o.
Sup. diem in quo scripta est ordo
ne uniuscuiusque legem. **H**ugo
Aug. in li. o. de ciuitate dei enu-
merat octo seruitutes. i. octo se-
licitates quas promittit diligen-
tibus se deus. Unde super illud
prophetice. **F**ro illorum deus dicit sic
Fro unde sciuntur. **F**ro quoniam
ab hominibus honeste desiderantur.
¶ Vita salus victus copia gla-
riatus et pax. Et sic tunc ibi
nichil de eorum. **U**nde in ps. **D**
unus regit me et in. m. de eorum
in loco pastus ibi me collorat.
Pro promissionum intelligentia ma-
gis in specialiter est de tali questione
ne querendum si vitium prodigali-
tas sit maior uel minus peccatum
quam auaritia et videtur quod sit
pro auaritia nocet quibus pro
tunc non communicat bona sua pro
prodigalitate vero nocet et
ipsi si grauius est peccatum quo quibus
probi nocet quam quo quibus aliis.
nocet. **U**nde id. **F**ro. **X**im. **F**ro
probi neque est tunc bona erit pro
prodigalitas est minus peccatum quam
auaritia. **S**ed contra hoc est quod
philosophus dicit in. m. **E**thic. quod pro-
digus multo videtur melior et
liberalior. **H**anc questionem plene
trat. **S**ic. **T**ho. **S**ecundus. q. d. xv.
quod tenet sub hac forinam.
quod prodigalitas secundum se conside-
ratur minus peccatum quam auaritia.
¶ Et hoc tripliciter videtur.
quia prodigalitas magis

conuenit cum liberalitate quam auaritia
quia ad prodigum pertinet
dare quod conuenit etiam liberali-
tati in diffinitione. **A**d auaritia
autem recipere et retinere. **S**ed
quod prodigus multis prodest. **A**uaria
autem non ymo nec sibi ipsi
ut dicitur in. **E**thic. **T**ercio
quia prodigalitas est magis de-
ficienti satius quam auaritia.
Sanat. **E**rgo prodigus uel per
paupertatem que sequitur uel
per senectutem que con-
tra est prodigalitati tunc etiam
quia magis conuenit cum li-
berali. **Q**uoniam cum auaritia quia
conuenit cum ea in dante. **A**d
argumentum in contrarium est di-
cendum quod dicitur quod est minus prodigum
et auaritia attenditur. **S**ecundum hoc
quod est peccare in seipsum et in
alium. **T**am prodigus est qui
peccat in seipsum dum bona sua
consumit unde uiuere debet.
peccat etiam in alium assumptum.
dum bona ex quibus aliis debet
prouidere et papue hoc patet in
deciis qui sunt dispensatores
bonorum. **E**cce qui sunt pauperes
quos defraudant prodige ex-
pendendo. **S**ic etiam auaritia
peccat in alios in quantum defi-
cit in dacionibus peccat etiam
in seipsum in quantum deficiat in super-
titiis. **U**nde dicitur. **E**cce in. **V**ir
autem dedit diuitias non dedit
paupertatem ut comedat ex eis
sed tamen in hoc super habundat pro-
digus quia sit sibi et quibus-
dam aliis nocet quod tamen aliquibus
prodest. **A**uaria autem non sibi
nec aliis prodest quia non au-
det etiam vti ad sua utiliter.

bonis suis. De materia metrorū
 p̄dictorū tangit in eadē pte
 pcepto xxxix. Conserua
 potius. Et pte ij pcepto xxxj.
 Accere que sunt. Et que dicta
 sūt quement ibide poterūt
 repeti scdm legent. Discreta
Quod p̄stare potes ne
 bis p̄miseris ulli. Re
 ps ventosū dū vis bonus esse
 videri. Vicesimū quintum auctoris
 pceptu metricū. Postq̄ au
 m p̄prie p̄cedentū pcepto
 p̄buit rudimenta inducētia
 ad p̄dgalitatem vitandam
 et liberalitatem sectandā que
 quidem v̄tū in quodā expen
 dendi et retinendi t̄pamento
 consistit. Et hūc v̄tū i p̄nti
 pcepto p̄bet subseq̄t̄ rudi
 menta inducētia ad ip̄ā
 liberalitatem v̄tutem sectan
 dam. Sed alit̄ et alit̄ q̄ h̄
 v̄tū nō solū in t̄pato modo
 expendendi et retinendi cō
 sistit h̄m etiam in b̄nificiū
 erogacōe consistēte videt̄
 fm qd̄ m h̄o de mor̄ dogma
 phōm apte de m̄rat̄. Ibi
 dicit̄ q̄ liberalitatis v̄tū
 est b̄nificiū erogacō q̄ eadē
 p̄ effectū benignitatis dicit̄
 et p̄ effectū beneficētia. Hec
 etiam v̄tū in t̄buendo consistit.
 De lege autē liberalitatis est
 in t̄buendo caue ne ps du
 rus quis em hom̄ cōtentus
 fuit aut leuit̄ rogari a p̄
 quis cū d̄q̄ a se peti suspici
 tus est fronte nō abduxit
 l non abscondit vultū nō a
 uerbat. Occupacōes nō s̄lānt

eodem aīo b̄nificiū debet̄ quo
 dat̄ ut accipit̄. Et ideo non
 est negligent̄ dandū nemo
 em libent̄ qd̄ nō accipit̄ libet̄
 em nō debet̄ qd̄ nō defuali
 accipit̄ sed extorquet̄. La
 uenda ē etiā dilacō quia
 plus fā m̄gtū mora dandi
 q̄ dare ḡtū. Angit̄ ē b̄nificiū
 qd̄ dū m̄t dānis manū h̄st
 l̄ stetit. Attendens ergo auctor
 inter vetera nō decere auctore
 dei ventosū appere qd̄ sit n̄
 cito reddit qd̄ p̄misit debitis
 tamen cūstātijs obsequiis
 q̄ tūc videt̄ poā p̄t̄ ventū
 manis glorie et sue ostenta
 cōis magnificētia p̄misi
 sse qm̄ p̄t̄ debitū amicitie
 Utanto p̄bet h̄c p̄m̄ p̄ceptū
 dei cultoribz fore obsequiū
 dum d̄. Qd̄ p̄stare potes
 q̄ vult auctor t̄mēre si res
 habes p̄manibus quā a te pe
 tit amicus noli de die i die
 differēdo dicē acas tibi dabo
 cūli statim potes dare. Et
 ait. Sētia. Qui cito dat̄
 ac etiam cito sapiet̄ dcm̄.
 Qui das pelle moras cito dā
 do dona coloras. Tardas de
 coras go repelle moras. Ta
 mora demorat domū m̄tūq̄
 mōrat. Et cito ḡtificat mū
 nera p̄ua als p̄ma manus
 h̄c ē qd̄ auctor intendit. Ne
 bis p̄miseris ulli. Qd̄ p̄stare
 potes supple in p̄nti ne sit
 l ne dicatur ventosū i iactas
 et arrogans et supbus de
 stēcia uel aliq̄ v̄tute dū
 turpe vis videri bonus quis

en debet palle ut videat bonu
hoc e dice q quibz de bono no
curae debz mō id **Eccl** xl **Pa**
melia d nomen bo q vngē
ta pōsa **Eccl** vi **Si** ergo vis
videri bonus et esse siopere
cauere debes ne sis ventosus
i vanus in tuis verbis et fa
ctis et ita bonus ab omnibus ex
timaberis **Ad** hoc fac quod
hēt in canone inter vbalau
dantiū xl q in infine ubi d
aput nos autem qsa e nob
nata alio vero fama **Quere**
aliquis posset vtrū quis sila
re possit scitatem **fit** sine
pcto de hoc requirere infra
in pximo pcepto in duaba
qstionibus ibi positis **Em**
etia qcordat quod sup **xxij**
pcepto hēt **Tem** t pmissa
cū septi **Et** ibi de hac mate
ria requirere **pro** huius pmi
metri intelligē et obserua
aa e sciendū q duo sunt
que inducē debent ad huius
metri obsuanciam s scia
scriptura et moralū doctina
pmo scia scriptura pū tū
ze dicas amico tuo vade et
revertere tras dabo tibi cum
statim possis dare **Et** apūs
ij **qd** **Eccl** d **hylare** datore
diligat deus hanc etia piam
appbare videt **vs** dōr q m lō
Sonoimoru cū finē **Et** **Quia**
tribus cum effectu dilectois di
stribue quicq largius cū hylai
tate largire pbe miam sine i
mriacōne pbe elemosinam
sine tedio maior fit beniuo
lentia qm quod dat maior

grā qm quod impendit tale
pt opus tuū qualis intend
tua quod em affctū bono di
spensat **hoc** accipit deus
qui autem cū tedio dat merce
dem pdit qui cū tsa manu
porrigit fructu remuneratō
nis non papit **Non** e ma
vbi non est beniuolentia **Et**
moralū antiq doctina ad
hoc inducit **Et** qm q omes
huius autole pceptū obser
uare teneant **pncips** ma
xime ad hoc tenet **qz** lar
gus esse debet in donaiōz
largitōne mūfica in super
vuenaiū libali sustēpōne
grā **q** necēssariū adm
sarcōn pmpia **Et** hanc
largitōnem auget qm dona
donant **pmpie** et hylait
Vnde **Seneca** lō ij de bñfi
et c. vi ait qd quidē bñficiū
ab homīe duro et aspēo pa
nem lapidosum datū voca
bat quem esuriētī reaperē
nā **si** tā acerbū vnde v
sificator ille egregius ora
tus ait **Democrat** mltum
dantis mora **qā** data ra
ptm munera plus laudis
plusq fauoris hnt **De q**
stione vō de qua querit **v**
ille qui pmpit aliq facere
et nō facit **Vide** sup **ij** **xxij**
pcepto **Tem** t pmissam
p secūdi etiam metri intel
ligentia est sciendū q illud
qd hoīem magis ostendit
ventosum et mconstantem
est qm parastinat reddē qd
pmpit **qz** ex hoc tā mala

puerit p'm malū est q' amari
 dampnificat. **S**ecūm q' seipm
 vilificat. **T**erū q' beneficiū da
 tum p'iuificat. **P**rimo dampnificat
 annuū quia re p'missa
 indigebat q' aliunde sibi par
 rasset n' ab ipō expectasset.
Et p' dampnificat. **T**ū non
 accipit optimo tpe rem p'm
 ssam. **S**ecūdo seipm vilifi
 cat quia reputat' mendax
 delusor et fallax non amat
 veritatem. **Q**u' lubricū opat'
 ruinas. **T**ercio datū b'nificiū
 p'iuificat q' multū p'telade
 dāe videt'. **E**t hoc ē q'd d'r
 s' in **l**inoc' s'a reo' g' **E**x
 h'is xxiij. q' vi. **S**ū multū
 dat rem p'dit et meritum
 sū ergo vult videri bonus
 veridicus et fidelis et non ven
 tosus p'missa dum adest fa
 cultas attendat quia ut ait
 tullius li. i. de offic. c. vii. sū
 damentū iusticie est fides.
 i. dātorū cōuentorū q' q'sta
 cia et vitas vnde idē tull.
 de amicitia c. x. Nichil sta
 bile q'd est infidū sed ipa fides
 i. fidelitas est fundamentū
 fidelitatis que ē in amicitia.
Sed quorū fides cū tpe mutatur
 aut **E**gissipus li. i. **F**uerū
 tales dicūt' ventosi quia ad
 omem cū volūt' ventū ad
 tamen h'ec p'sapiente m'hi
 beant'. **N**ota id **S**ai v. to
Non ventiles te m' omes v'itū
Sed nota q' ventosi i. q' to
 to mūdā a veridic' et spi
 tualibz p'sone et vnt' cogno
 scunt' eo mō quo g'gnoscūt'.

aves a ceteris aialibz d'r phus
 in. o. li. de aialibz q' aves clau
 dunt oculos palpebra infio
 ri aialia v'eo grossibilia pal
 pebra supiori ad denotandū
 q' aiales hoies qui sūt vetosi
 habent oculos claudos ad ce
 lestia si aptos ad desiderū
 ad terna ventoso q'admodum
 venti sunt momentanea. **D**e
 talibz p's d'r oculos suos sta
 tuerūt declinare m'tram. **S**pi
 rituales aut vni et celibes
 econrio sūt ut aves qui tre
 na p' amorem m' ordinatū
 nō aspiciūt s' potius g'tep
 nūt cōtemplatōe v'eo cele
 stium vehemēt' intendūt ad
 aplo dicentes **N**ra cōm'sa
 tio in celis est. **S**icut deb't
 a'artmo legit'. **P**er erat oclis
 ac manibz in celu semp' inteta
Et q'mq' ad omes homines
 p'tineat p'missa attende s'm
 gulariter tan' p'tinet ad p'ia
 pem ut in v'bo p'misso. **S**ta
 bilis sit atq' f'mq'. **E**t de hoc
 m' cetera monuit ar'p'les
Alexandru d' m' saret' p'ectori
 li. vii. c. m. **E**t res assilat
 in iustia simplicia alassimo
Et p't' hoc cōuenit ut sit
 f'mq' in omnibus suis p'p'is et
 omnibz p'p'ea p'ubioy. xij. s't
 bit' labū veritatis f'mq' erit
 impetud. **S**ū aut testis est
 repentinq' q'met ligura men
 daci. v. q. v. g. **S** aliud **E**t
 ideo qui nō vult ventosus ap
 parere s'p' adheat veritati.

quia veritas valet et invalescat
et metum vivit et obtinet in se
cula seculorum in **E**sdre in viij
dis **C**onsuetudo Et p^u v^o v^o
Non decet stulto vba coposita
nec principem in mencia
p^oteira de ipa veritate et aliq
liter distinaendu et ut plea
habeat de ipa veritate not
aa **E**st sciendu q tplex veritas
reput^r in sacris canonib⁹ p^a
est veritas bone et hec inqⁿ
est etia ppter scandalu obmit
tenda Et hec ad q^ulib⁹ ptinet
v^oan^o **S**ecunda veritas est
iustie hec ad iudicem ptinere
dmostrat **T**ercia veritas est
discipline et hec ptinet ad p
latum **I**n hys duab⁹ q^uq^u p^r
scandalum obmittunt ut in
canone ut constituet^r f. d^o
Et intellige q hic d^r de hys q
in dispensabilia sut et tale
ius quicq^{ue} qd e indispesabile
veritas appellat^r **D**e h^o nota^r
in deare **S**ane de t^opo. or. ex
Distingui etia alit^r pnt hec
tres veritas **N**am veritas vite
ptinet ad omⁿes comprehendens
omⁿia p^rcepta et phibita et
consilia **V**eritas iustie ad p
latos comprehendens duas par
tes iustie s^c severitatem in pu
mendo res et liberalitate in
sustmendo miseros **V**eritas
doctine s^c ad p^rdicatores et ad
miseros **N**el alit^r s^c in tres vi
ces que ut veritas vite con
pisabilem ordnat ad bonu
veritas iustie irasabile com
pessat a malo **V**eritas doctine

rationalem informet ad bonu
discernendu et malu fugiendu
vota etiam q aliqui pnt p^r
ponem aliq demio emergere
p^rpt que homo no tenet^r pro
missum reddere nec ex h^o ven
tosus poterit veridice inqⁿ
pari unde in h^o an^o p^rho^r
d^r et sut vba talia **N**on sut
ea p^rmissa suanda q h^ois q^u
p^rmissa sut in v^oalia existit
nec tibi plus noceant q illi
psut n^o etia con officiu est
dampnu mag^{is} antepom mori

Qui simlat vbiis n^o cor
fidus amos **E**u q^u fac
sile p^r ar^o deludit^r **A**rt^o **R**o
sdm canones qualis in deoz
p^rdicament^o ad mstar silacio
his madit in iusticio p^rmo
qn fingit^r no esse qd e ut
in **E**wn^o **I**oh^o **A**lias es tu
qd d^r de **I**ohanne xxij q ij
q^u item **E**ae opponit^r **E**ae p
dicamentu sube **S**ed cu fin
git^r esse mor q^u sit ij q vij
qm qm ut in **E**wn^o **I**uc xxij
qui maior e v^om p^r sic^r mor
v^om d^r **I**racom **E**ae p^rdi
mentu q^uitat^r **T**ercio cu fingi
t^r esse talis qualis non est
ut hic xxx. q. v. alit^r v^om
q. v. **S**i homicidiu **E**ae p^rdi
camentu q^uitat^r **P**erto cum
fingit^r esse p^r qui non est
xxxij q ij **I**uxta et in
Ewn^o **I**uc ij **P**ater tuus et
ego dolentes q^utebam⁹ te **E**ae
p^rdicamentu relacoⁿis **P**nto cu
fingit^r agere qui no egit illud
desen ex **I**n iheres **E**ae p
dicamentu amoms **S**exto

Ad di

aum fingit: nō pati qd patit:
 xxxv q v. pposito qre pdi
 canetū passionis Septid ad
 esse in loco ubi nō ē vii q i
 mutacōs qre pdi canetū loa
 Octavo aum fingit: eo tpe q
 non est de se. dis. i. pūlose
 qre pdi canetū tpiū. Nono
 aum fingit: pūm esse quo
 nō est xij di. Rerū qre
 pdi canetū pūus Decimo ad
 fingit: non hūe qd hū pūxi
 dis. lex gēmeae qre pdi cane
 tū habitū. **Decesim sextum**
 auctorū pceptū metū. **Am**
 silat. Postqū aūor in pceptū
 pcepto posuit rudimenta ad
 liberalitatē vītūe inducē p
 quā dei cultor induat: ut
 p mpte et sine fīctōe aliqua
 pmissa attende debeat si re
 lit vir bonus videtū appae
 re et nō ventosus uel fictū
 quia liberalitas ut est dām
 vītū ē bñfīdū erogātō quā
 eandem p affectu bēnīgtatē
 diamq et p effectū bēnīfīcē
 aam quē etiam in tēbuendo
 et retēbūendo qfīsit. **Nunc**
 vero in pūti pceptū subseqt
 pbet rudimenta ad fidelitatem
 amā suandam inducēia nē
 non falsitate et placōi exclu
 dentia. **Attendens** igit aūor
 q mē cetera vītūa quē hēant
 dei cultorem a dūo cultū re
 trahere ac etiā eius famam
 deminūare ē māu placōis in
 vītū aum qriet: fidelitātē q
 pmissa complent: ut supli
 dām est. **Et pū qfīd' x. qfīd'**

Ido

hec vītū mltū qmēdabilis p
 pū xviij. **Vir** fidelis mul
 tim laudabit: p tanto aūor
 hoc suū pceptū seu rudime
 tū pbet vītū placōi exclu
 dent ab omībū fore obsuā
 dum dum dīat. **Qui** silat qī
 aūor velit i mēre qui t seruit
 de vītū de ei sēdem ē vītūeas
 hoc vītū dīcē sēdm qmūez lūā
 lem qmāticōi expōitōi. **Qui**
 silat vītū i qui fingit vītū
 se esse amīd ille nē inqūat
 est i nō est fīdus amīq cor
 de i nō fīrmus et fīdelis.
Tu qī pceptū hoc ē tu fac pīe
 i finge te esse amīd aī nō
 pō et sic aīb i deceptō delu
 dit: i vitupat: et etiā re
 pellit: arte i sili deceptōne
 seuerā hoc sūā pīeclatōrū
 i teste Saloe pū xi. **Silator**
 ore decipit amīq suū et p
 pōnt eū in sūpē non bonam
Alia vero dāu pīe lētūa sēd
 magis catholica ut tali mō
 pūctet: sū. **Qui** silat vītū nē
 corde hī fīet pūctatō et mūc
 bñ rīdīt qd sequit: est fīdus
 amīq i non fīctū qī velit dī
 cere. **Qui** simlat vītū nec
 corde i nō corde nē ex pōitō
 nē ex desiderio silat. p verba
 cōmātorū ut cōrīgāt de
 aliquo vītū nē ei pīe hī vītū
 tū ille mīqū est fīdū amīq
Tu qī fac pīe i silat ut aī
 sūgēs et rēphēdes eū s aīd
 amāz vītū et ex corde dīlī
 gās eū et sic aīb i mala
 eius opacō deludīt i dīpellūt

arte: tua bona instructio cor
rectio et officio artificis et sic
verus amicus facit qui sciat se
esse amicum inuicem propter enor
ma que amicus suus facit nec
tamen corde est eius inuicem sed
verus amicus hoc autem facit ut
ipsum retrahat a vitiis ut eum
inducat ad virtutes. **Philosophus**
sine declaratione magis in specia
ali putat de aliquo questione quen
dum quam ponit philosophus viii^o
Ethici 7. **videlicet** utrum homo virtuosus
habens amicum bonum qui efficiat
malus debeat dissolvere am
icitiam et licet forte **1°** videatur
quod sic quod virtuosus non potest esse ad
bile in se bonum philosophus tamen deter
minat quod si malus est in sana
bilis et non reducibilis ad bonum
eius amicitia est dissolueda.
Si autem sanabilis et reducibilis
ad statum virtutis et ei maior ci
cilia ostendenda. **Et** magis est
secundum eum quod melior est vita et
magis propria amicitie quam pecunia.
Sed si amicus perdit pecuniam
totis viribus iuvat eum ut reci
pet quod multo magis conandum
est ad amicum ut virtutem eius
reparet. **Primum** etiam ad hoc
bonam doctrinam dat **Seneca**
et admonet libenter reprehen
das sapienter si merito obiur
gauerit te aliquis scito quia
profiuit si in merito scito quia
prodesse noluist. **Et** sic isto modo
intelligendo auctoris preceptum
et suam verum est et catholicum
et sic est paulo dubio scolasti
as intelligendum et exponendum
pro huius precepti intelligentia

ac etiam obseruantia est sciendum
quod ad fidam et veram amica
tiam quod suam natio tam bre
uitur exiguntur. **1°** est ut
amicum non fallat in verbo. **2°**
est ut eum non demudet in ar
chano. **3°** est ut eum non
deserat in aduerso. **4°** est ut
ipsum in se inducat nos debent
ta **1°** scriptura **2°** brutorum
exemplum. **3°** canonicum in
re. **4°** est ut ipse dicat scriptura
proverbiorum xxviii^o. **Re** lactes
quemquam labris tuis et xxvi
Vir iniquus lactat amicum su
um et ducit eum per viam non
bonam. **Et** tamen in **1°** lumen
indauerunt mamma et lacta
uerunt catulos suos lammae
suis fetibus crudelior quam ceterae
bestiae. **Vnde** lamma quam lamma
dicitur quod catulos suos se credit
lactare. **Sic** adulator seu
ore simulator in veritate lace
rat quos sicut vo lactat vi
hoc vitium propter eius inamici
tem prouocat iram dei. **Vnde**
Iob xxxviii. **Simulatores** et calli
di prouocant iram dei. **Quo** ad
secundum inducere nos debent brutorum
exemplum. **Vnde** dicitur tales quod vi
ppera magna habet amicitiam
cum quodam pisce qui unguena
dicitur et qui ipse copulatur
requirit ad mare vadit et eum
sibulo prouocat ab aquis et
ipse qui illi se vniat omne re
nem deponit per quod patenter
ostendit quod amicitia nichil
fraudis debet habere ut **Tullius**
in de officiis. **In** malis ficio
in bonis vero amicitia. **Quo**
ad tertium nos inducere debent cano

uiri dicunt em canoēs q habz
amor plagas suas que dulcio
res sunt cum amaiissime mfe
runt. Dulcor est em religiosi
castigacio qm blanda r mssio
hnt r originalit vba exsmoe
Ambrosii qui incipit Amaior
fortasse que tñsuptiue locat
in canone Non osculat r. v. q.
v. Et Augu sue plectendo
sue ignostendo ad hoc bñ agi
t r solum ut vita homi corri
gat r ut in canone pdest xxij
q. vi. Quo ad scdm pñcipale
ad ram amicitiam consuada
induce nos dñ sptura sacris
vallata canomb vnde pñ. xj.
Qui ambulat fraudulentet
reuelat archana qui autem
fidelis r celat amica dñmssu
Et fñ. xxvij. Qui demudat
archana amica fidem perdit
Tñsuptiue etiam hnt r vñ
v. q. v. Quo ad tñu pñale
ad veram amicitiam consuad
am induce nos debet fides
f ne quis in aduersis deserat
amici hoc docet facit Sap.
fñ. xxij. fidem posside ad
amico in pñcipitate illiq et
in bonis illiq leteris in tpe tri
bulacois illi pmane illi fide
lis p pñcipioz intelligencia
magis in speciali est de mñia
sptis qñstionib querendu et
pñmo vñu omis silacio sit
liata Et videt r q sit ut
autor supponit Item bonu e
malo contru si ergo silare
bonu r malu silare malum
est bonu pñtea id qd e vñde
et qñq assumendu et a vñf

pfectis assumptum videt r liatum
Sed pñom dñ ut hñt r in canoe
vñle xxij q. ij. et c dñs xxij
q. ij. vñlem esse silacoñe et in
tempore assumenda Vñ vñu
regis isrl nos docet exemplū
qui mñterfecit sacerdotes baal fm
gens se colere velle idola go
silacio qñq e liata Anconem
est glo signata sup vsa. vñ
In tribz contris que dñ sit
in compacoē duoz maloz leuñ
est peccare apte qm sanctita
tem silare si apte peccare sp
e illiatu go et silacio semper
est illiata Hanc qñoz pñtractat
bñus Tho fa se q. m. ad eu
denciañ tamen hñq questi
duo sut declanda pñ e que
diffencia r mñ locutoz silata
et figuratam Sedm e q lo
cuto et acco silatoria illiata
e et cu pñto Pñm ad pñ
scendu q locutio silatoria
et figuratoria couenit mñ
quia in vñaq locutoē fingi
id esse quod non r et alios
fallere ut credant id esse quod
non r Verbi grā silator am
icie fingit se esse amicu ad
non sit et mñtendit se asserere
amicu et illud fallere ut cre
dat cu amicu tu non sit In
locutoē autem figuratoru
liet fingimq id esse quod nō r
nō tamē mñtendimq id asserere
quod non est nec alios deli
falle sed mñtendimq i mñere
et figurde ut repñtāe aliq
qd in rei veritate r Verbi
grā dñ hic vñt r q discipulis
in vñtatib vñm tpe se fñmñt

longius ire cum tamē in rei vita
te nollet ire longius si figura
bat uel fingebat se esse loquus
acordib; ipor vel qd intendebt
ire longi; s; astende maelum
Et sic p; p; Sedm pbat p; p;
Quiaq; mttit p; sign ostende
et asserere id esse quod non est
et ai intencoe fallendi ille est
medax unde ait Aug; inenda
ai nō est aliud nisi falsa voc
figuratio ai intencione fallendi
insuptue xxij. q. ij. §. Ille go
Sed omis plator mttit p; sig
verborū ostende id esse qd nō
est intendens hoc asserere et
alios fallere in hoc vbi grā Plā
tor bonitatis mttit p; sig onde
et asserere se bon et alios fallē
in hoc ad tamē bonus nō p;
et sic de aliis platoribus go ois
plator ē mendax et p; qns pla
ao ē p; et illiata Et hoc
ulteru; illiata p; q; figuratiā
loau nō ē illiata sed licet
fingat id quod nō ē nō tamē
intendit asserere id nec alios fal
lere de hoc argumēto p; conuincim
dicendū est q; nō ē p; de pla
aone malicie et bonitatis Ali
quis em bene p; plare se bon
cum tamē nō p; Si mlti p;
se plare malū esse quia si p;
milat se esse malū p; mala o
pera tūc est malus v; et non
platorie p; bona aut opa nō
p; plare se malū Ad aliud di
cendū qd p; om; accipit ibi si
mlaconem large p; quacūq; p;
aone Illud qd dicit de rehu
nō valet quia ip; mala fuit
p; eo q; ab ydolatu peroboam nō

recessit omnino Comendat; ta
ut tpaliter remuneret; adeo nō
p; placone sed p; zelo quē ha
bit cum destruxit altu baal
Sed queit; vru omis placio
p; p; mortale et videt; q;
p; quia illud p; qd puecat;
ma dei ē p; mortale go
omis placio q; Job xxxvii
dz platores et callidi puocat
nam dei go rē Con; placio est
p; q; mendaciu sed nō omē
mendacu ē p; mortale go
nō omis placio est p; mor
tale hanc etiam q;stione per
tractat b;us tho ubi supra
d; q; placio quq; p; esse p;
mortale et quq; veniale sedm
qd placio diuersos fines inten
dit Si em intendit finē qui
caritati repugnat tūc ē p;
mortale verbi grā qn quis si
milat sanctitates uel falsam
doctrinā infide et morib; dis
seminat uel ut ecclastica digita
tem indignis acquirit vel eadē
quēcuq; alia tpalia bonam
quib; finē cōstituat Si vero
fines moentis nō r; pugnat
caritati tūc posset esse p;
veniale puta ad aliq; impa
facione delectat; fin qd d;
p; p;les in Eth; q; aliquis
de se fingit magna mlti al
teru; cā m; sola libidine si
milandi et ut d; talis magis
videt; vauis qm malus Idem
em iudiciū est de mendacior
placone qntū ad q;ritatem
peccati morlis ut venialis et
p; hoc p; r; p; ad argumētu
in q;ru q; dū p; vns p;cedit

Noli homines nimium blandi-
do fmonē pbare
Fistula dulcē canit volucrem
Sū deapit aucepē **Præceptum**
septimū auctoris præceptū postq̃
au^o in præcedenti præcepto p̃buit
rudimenta ad fidelitatem amicitia
suandam inducenda **N**ec non
falsitatem que fit p̃ silacōne
que ad septimū ligurē viciū ptine
dmonstat **E**xcludencia **N**unc
vero in p̃nti præcepto subsequit̃
p̃bet rudimenta aliam falsita-
tis spem excludencia que bla-
diloquiū nūcipat̃ qd̃ fit ad
quē blandit̃ intencōne alia
lucri consequēdi p̃au^o eundē
aa est breuit̃ sciendū q̃ b̃tū
tho. p̃a s̃e q̃ ex p̃ p̃mit diam
int̃ placidū adulatorem **B**la-
ditorem placidus em̃ dicit̃ **E**
qui sola intencōe delectandi lo-
quit̃ **E**t talis vocat̃ placidus
scdm̃ p̃m̃ **B**landitor ut dicit̃
ē d̃ iē qui hoc facit intencōne
aliam lucri consequēdi cōit̃ ta-
nomen adulatoris solet att̃-
bui om̃ibz qui sup̃ debitum
modū ṽtutis volūt alios
ṽbis uel factis delectare **E**t
est p̃ctm̃ p̃tinet autē adadu-
latore laudare aliquē inq̃bus
non ē laudanda quia forte sūt
mala uel non recta siue nō
cū bona aut si t̃meri possit
q̃ ad manē glām laudatus p̃-
uocet̃ **H**ec pleni^o tangunt̃
m. **G**ale m̃ ṽsculo p̃ auq̃ q̃
in glo adulari x̃ṽr̃ d̃ ibi disti-
guir̃ q̃ t̃bus moīs adulat̃
quē uel att̃buendo aliam bonā
quod nō h̃z uel nimium excellēdo

bonū quod h̃z ṽtrūq̃ istorū est re-
male vel appbando malū quod
h̃z et illud est mortale et repel-
lit eam a p̃mōne ut p̃bat
canon clerici x̃lvi d̃ ṽn glo.
sup̃ id p̃s **C**onitūt̃ statim eru-
descentes d̃ q̃ plus nocet ligura
adulatoris qm̃ gladii p̃secutoris
q̃ nocet in potioribus locis s̃z
in sp̃ualibz **A**t tendens ergo au-
dei cultor talī viciō laborantem
g̃nter peccare et p̃ q̃ñs ex h̃
a diuio cultu exorbitare et
hunc morbo uolēs remediū ad-
hibē p̃libatū præceptū hoc viciū
exclusiū p̃b̃ om̃ibz fore obs̃-
uandum **N**oli homines nimium
q̃i velit t̃mēre q̃ non decet
dei cultorem **P**̃ ṽba adulatoria
nemē blandire laudando max̃e
cū intencōe fallendi q̃ h̃ysto-
nes qui dyabolo simulant̃ h̃
facē consueuerūt ut ab eo po-
ssint aliquid extorq̃re scdm̃ q̃
m̃f̃a dicit̃ et h̃ ē q̃ d̃ **N**oli
pbare i. compbare uel laudare
fmonē nimium blando q̃ omē
nimium viciō carē non p̃t et bla-
dus fmo sp̃ deape consueuit
Vnde **A**ug^o **C**aritas sicut can-
po blandit̃ **E**t d̃ro tibi can-
q̃ quīt om̃s anap̃es s̃t̃ silēs
anapi et hoc ē qd̃ in scdm̃ me-
tro sequit̃ ac eam declarā
fistula i. tibia que ē m̃st̃ mē-
tū emittens p̃m̃ plēm vocat̃
auiū quo multe aues capiūt̃
canit dulcē i. suauit̃ et dulat̃
resonat **D**e hac tibia loq̃t̃
Salomō **E**cā x̃l^o **T**ybia et
p̃salteriu dulcem faciūt melodiā

sed sup vtiqz suavis ligura dicit
sequit^r dum i donec aucaps qd
abaue et capiens dz deap^r i de
apiendo capit volute i auem
Et hoc e quod pubiorz xxw
scribit^r Qui blandis fidisqz
mombz loquit^r amico suo recte
expandit pedibz suis vnde
Peneta Difficili^m qtmene opz
est ontaoes adulanau repellit
quoz fmoes am quadaz volup
tute resoluut Nota scdm ca
nonas et septuagies sexplex
cantu reppit^r p^m fuit vic
torie hoc cantu p^m plus ystlin
aut in transitu maris rubri
ad mstar hmg cantat ecclesia
p^m baptisim De conse d m
Scdm fuit doctne hoc cantu
moyses p^mle dicens Audite
celi que loquar Item Ecclia
mutuo se hortando l d pon
det vnde alter alteru^m onca
portate Terciu fuit leticie
hoc cantu ante susceptaz
plem cantu amma d Ex
ultat cor me^m in dno ita ead
suauato cyrographo d l^m m
Ieuu^m nisi Quartu fuit
liberacoms hoc fuit qn d
fuit liberatq a paulo vnde
hic cantauit id ps^m Diligaz
te dne fortitudo mea Item
etiam cantat Cantate dno
et bndicite nom eius de ase
d v Ieuu^m Qntu dilecti
oms hoc cantu cantat Da
lomon d Ostulet^r me ostu
lo oris su catuoz i Item
Ecclia cantat illud Cantate
dno cantu noui xxm q
loquit^r Sextu fututatis

et malicie hoc cantu filia heo
dradis in conuuo ant xim^o
et ant xxij q m^o vnuqzsqz
et impiti p^mto dum d^r antoz
fistula ic p^m de p^m m^ores
falsam dilecto^r subdulcedie
vboru et amembate p^mentes
p^m p^missoz metroz mtellige
tia est breuit^r scdm q bla
dior seu adulator est tplex
et tplex veste mduta s veste
silate locuoz veste silate
comuacoz et veste silate o
pacois Ideo a talibz multu
est cauendu am sit valde
p^milosu cu talibz quersari
Isti em silau pnt locustis
que residu qndms come
derut Exo m^o q^a f^m p^m
quem p^mseuoz franges no
vmit mulcens n^o p^mnt a
dulatio vno adulato det^r
aone m hoc deterior esse m
det^r quia hoim exaltat
detractio vero humiliat et q
hec ead nocet amico illa ve
ro nimico Item ipi sunt re
lud sacerdotes m^miales ho
mes vnuos sepelientes di
cunt em placetia mapiet
qi respas mortuoz que ma
puit a placbo sed m fine
sepeliut m peccat^r sepulch^r
patent e guttur eoz d^r ps
Ibi quga s adulator quia
quos ad p^mta illectat quasi
deuocat et m eoz vita con
uertut q^a viij Dimitte
mortuos suos sup qd p^meg
q^a or^m in mortu sepeliut
mortuos cu p^mtores p^mto
rem fauoribz puniut **¶**

etiam multos sathanice mut-
entes homines in peccatis Job
fuit lactatus uberibus ubi est
fregit mori in adulatores
lactant alios quos laudant
quod prima laudis p̄m. Si te
lactauerint peccatores non acqui-
estas eis Item sunt ioculato-
res dyaboli non p̄mittentes
dyabolum in aliquo confutari. **P**
see vii. In malicia sua letifi-
cauerunt regem hoc valde bonum
si quis inspicit diffinitum a
dulatores Augustini. d. q. a
dulatio est laus falsa quae metes
a rigore veritatis emollit
et ad noxia inflectit. Sed
p̄cholor in t̄m hodie. Adu-
latores pollulantur in mu-
do quod non est adeo curia a-
licui domini suae spiritualis suae te-
poralis per que non sit blando-
ribus viata. Et hoc est quod Se-
neca dicit. Monstrabo tibi quid
omnia possidentibus de sit sit
qui regem eis dicat. Non talis
fuit beatus Ambrosius qui publice
impatore theodosio id peccatum
suo publice correxit unde in
eis amendatio ait theodosia
In rem unum hominem veritatis
Si p̄cholor principes moder-
nis temporibus ac etiam ma-
gnates detestatur ac etiam
affligunt homines peccatis
et commendat homines falsita-
tis. De hoc magister Bernardus
Cancellarius pisensis dice-
bat talem fabulam videlicet
quod duo homines in solitudine
errantes ad t̄m symeard
puemissent quos remisset. **S**

mee dixerunt isti homines sunt
exploratores vocemque eos et
sciamus ad quid venerunt. Et di-
xit eorum maior. Ego ero in loco
eminenti et vos circumdantes me
quod regem vestrum honorabitis
et ego faciam alios gestus quod
cum fecissent dictos homines
vocauerunt quorum unus vocabatur
veridicus a rege requisitus ad
quid venerant et quid sibi
videtur. De eo ait Dominus licet
vos facitis alios et nobiles
gestus michi videtur quod non
vident condicem vestrum cum sit
al deforme et impotens et
ait rex ceteris. Sermeis. Au-
distis quid ausus sit dicere
contra me aconete ungues
vestros et cum totum decerpitis quod
et fecerunt. Postea quesivit
sile ab altero cui nomen erat
falsidicus qui ait Domine vos
estis al magne dignitatis no-
bilitatis et potestatis qui tot
et tantos habet principes sub
vobis multum est enim vestra sub-
limitas honoranda quod au-
diens rex precepit ut sublima-
retur et ab omnibus honoraretur.
hoc licet sit fabulosum pressit
et reissime multorum quoniam
malicie. Et dicit vestis blandi-
toris suae adulatoris est sila-
ta confusio ex eo quod talis
magnam preterit mansue-
tudinem. Regit in hoc de aia-
libus quod lupus aliquando emittit
voces humanas ut non lupus
sed homo videatur. Sic talis
blanditor preterit confusio
humana hinc et huile et mansueti

que dei cultore expediant est
q. pollicite parare ut nati i.
filij aliquas artes addiscant p. q.
alimentari possent et miteri.
Ad hoc ne p. discendi negligē
tam mendicare cogent et h.
ne extali mendacitate ad p. ta
furti et rapine inducant p. pte
a auctor volens ab vicia ma
litijs p. hoc suo p. cep. induat
p. tes ut filios artib. instant
p. quas possint mope defende
vitam. Et hoc p. qd dicitur in
terdit. auctor dum dicit Cum
tibi sint nati quai velit tunc
qd p. quis h. filios sine opib.
eis p. sue vite nō sufficere
tib. deb. eos p. se uel p. alios
artib. instruere et maxime
in pueritia existentes. Ex
artibus em. multa bo. co. se
quunt. s. aie et corporis v. ile
exacū n. nō t. palu. rerum
aquisitōne merito go b. n. dicit
Cum tibi sint nati i. filij nec
opes i. possessiones q. forte
es pauper tunc instrue illos
i. mforma et doce pte ut per
aliū artib. liberalib. uel mecha
nicis que rē sūt opes i. mar
cessibiles que nō nisi morte
pdi valent uel amitti. Pres
em dicit ab arcedo eo q. per
ipam tamq. p. aliqd cū ar
cet. h. Pres em. p. aliquoz
mfimtoz i. fimitu. compediū
vel ars e. collecto mltor. pre
ceptorū ad v. m. finē tendē.
Instrue go illos quo put de
fende pnt. mope. vitam i.
cum quadā defensione illis
mediantibus ducere i. tueri

ab inopia et egestate in opem
vitam s. hūanam. Quana em
vita d. mope p. pte p. mo.
p. ter difformitate p. ti. Pa
nemo sine cūie viuit vnde
p. s. Omis homo mendax. P. do
p. ter instabilitate et mometa
neam breuitatem q. h. nūq.
in eodem statu p. mēt. Job iij
q. hodie est et cras nō erit.
Tercio p. assidua penaltate
q. homo q. tunc pene i. labori
assidue subiacer. P. uo id. Job
v. homo nascit. ad labores.
Et Bon. In sudore vlt. tui
vesteris pane tuo. Sunt go
erudiendi sibi filij debet. ar
tifijs. Et p. mo in artib. ma
nualib. mechanicis p. oaus
q. in artibus liberalib. ma
xime p. deficiat eis m. mēta
tam natalia q. artificialia
que artes s. liberales sūt v. m.
ut d. hugo dydastolice pte
iij. p. quibus plenissime lres
sup. in s. a. p. hemali pte. g.
xviij. Cum m. apit. Quid ac
cedant id. q. tū ubi dicit q.
mora ignobilitas vlt. p.
re ibi districte artes me
chanice distbut. ita q. non
expedit eas hic amplius re
fricare. P. m. ta. valde nota
bile p. m. tte volo quod st.
bit polierat. li. vi. c. x. p. e.
octauano q. cum filijs suis
bona in hēditaria sufficere
possent tamen noluit p. mo
mores m. stru. ad gradum
militarem vlt. ad aursi ad
salu. ad usum natandi et missi

lia et lapides iacendi manu ex-
atari fecit ac si sua nequaquam in
p'vutem posside' valeret filias
q' in lamfco p'c mstru fecit ut
si p'ter eas spem eas in ext'ma
paup'tate fortua p'ietisset vitaz
p'artem sustentare valeret.
Ram vendendi et emendi et te-
rendi vestis vigendi et cōpo-
nendi nō mō artem s' vsum
hēbant q' hūc exo mouei de-
bent pntes omēs ad p'le faciē-
dum ut s' filius in merchan-
ciis imbuanz. **I**tem ab in-
fancia instrui dēnt filij libe-
libz disciplinis et scis que p'li-
sūt. vii. s' f'ca p'valeat. **R**ethorica
Arismetia **G**eometia **M**usica
Astronomia **D**e hīs nichil ad
p'ns quia g'ualit' tactu a sup
in xi p'se p'cepto **E**rudī libe-
Sed pleniq' et maxime quo
ad modū discendi et studendi
ē tactu in xxi p'se p'cepto
Has discite **S**unt et cetero ab
infrancia instruendi artibz et
regulis catholicis s' artibz
fidei p'ut dicit **H**ugo de sacra-
li. ii. p'te vi. ca. xxi. **A**ntu
ad hanc p'tem **R**equie sup in
p'allegato p'cepto **E**rudī libe-
tos et ibi p'at de hoc. **I**te x.
instruendi sūt nati in bonis
moribus. **Q**uā q' in p'dicto p'
cepto p'saio. s' **E**rudī libe-
tactu **D**e v'pōrū moribus
in generali **R**uc v'pōr p'pōr
informatōe in sp'alē restat.
nō d'issend et p'apue ita
ta in quibz nati sūt mag
peccant pueri **E**t p'mo nati

ad locutionem instruendi sūt
et informandi q' ad locutionē
erant t'pl'r p'dm p'pōr **R**es p'les
hō v'conomīcū in 2a p'te ubi
p'sequit' **R**egimie filioz in
c. qualis p'ponenda sūt mag
Et ibi si placet vide **E**t pro
tato nō ē hic instandū quia
de hac m'a p'at t'agit' sup
in fa p'henali p'te in s' ad
leam dicens ubi m'apit di
xi quarto p'to. **D**e matia
em locutionis vide sup in hac
p'te metia p'cepto xii. **F**umo
res fuge **E**t p'tg mediu **F**y
ad locutionem **R**egis vii.
Registri p'bet v'ale et bona
doctrina **D** p'eto ut parui-
los quos m'it' p'apue mori-
bus m'st'ie p'aires et emu-
chos qui deputati ad mone-
ut eis ea que loqui debeant
que eoz m'etes cōi se m'pi-
cōy et erga subiectos in m'a
suetudine op'ligat **R**equit'
v'ba m'it'andū aut lac erit
si bona sūt aut veniendū si
malum **T**alia ergo m'it' s'ugge
que postmodū ostendat q'
bona fuerant que ab eis p'
verunt **F**ado m'st'randi sūt
pueri quos ita v'pōr et m'st'bi-
lia se d'beat h're s' ut turpi-
a nullo videant q' talia in
v'pōr fantasie **D**e faali in-
p'mit' et q'ntū ad modum
v'vendi ut nō h'cant oculos
vagabundos et talis etas
ad hoc m'clnat' eo q' de oibz
ad m'ret' q' ex hoc aliquis
levis corde indicat' p'upilla
m'mis et vagabunda eo q'

de omibz videntur admirari
Vnde qñ habuit in liº causaru
dicit Vñs nris in aiam per
oculos via q Et qd vñs
dit moeb p fenestras meas
et missa est in domos meas
Tercio instruendi sūt cā au
ditu ut non audiat turpia q
talía in iporū fantasias fa
tilit' mpmūt Et hoc ē qd
vñs Ethnº dicit phus q phibe
di sunt pueri ne talia audi
ant q audire ē ppe ad ipm
facere Sequitur *mu*

Quod vile ē carū qd carū
vile putato Sic tibi
nec cupida nec auarus
nosteris vlti *Vicesim*
putor pns pceptū qdāmo
est suppletio et glo. xxij.
pcepti sup postū *Exiguū*
munus Et tripharie pt ex
poni fm tphice pōz mēz
intelligentiaz Et inducē hnt
om̄queq; ad tphicē vtutem
vī ad vtutem puidencie q
excludit neglectū ad vtutē
largitatis et bnficencie que
excludit oppositū et ad vir
tutē q̄tēptibilitatē tene
que includit omē bonū *Pi*
co pmo q pns pceptū fm
vnu m̄tēctm in ducit ad v
tutem puidencie que ex
cludit neglectū et sic expo
nd vile est carū. s. in pnti
tamq; carū in futuro retine
ac conserua ac si nūc carū
esset Et qd carū ē mō in
pnti putā vile in futuro
ita expende large ac si vi
le sit vel esse deat h̄ totū

ad v'tute p'videncie dimoscat
p'tinere que quid v'tus scdm
Fulliū ē p'da p'p' p'videncie
p' quā videt' aliq' futurū ante
qm' scdm sit **Et** p'c' induam'z
ad p'videncia futūz qd' ma
xime conuenit p'ncipi ac eā
v'mauq' regenti quod p'z ex
doctumeto qd' t'bu'it arystele's
lex d'ro h' n' de sect' sectorū
subrudm'eto de subuectione
indigenatū d' **¶** allex' **¶** thezau
riza tibi multū de legumibz
et g'nis utilibz ad v'stendu
ut t'ce tue sufficiant t'pe fa
mis et indigenae ut vale
at tuus subdit' tua p'videncia
subuenire m' t'pe em' nāt'
susc'endu ē nāt'atibz tūc
ap'ne debes cellaria tua et
publicare p' regē et ciuitatē
frumēta et g'na thezaurizā
Hoc erit mag' cautela maxi
p'videncia mūne regim' fa
tus ppli custodia ciuitatum
tūc tūc ob'suabūt p'ceptū
tūc p'spabūt'z factū et d' tua
p'videncia v'uet ppli v'mūsi
tūc scient omēs q' oculi tui
p'ad vident et p'p' **¶** tuam
app'abunt clementia et
cauebūt s' tuam offendē ma
iestatē **¶** In hoc cōcordat d'i
na s'p'tura **De Ioseph** q'z
cōsuliūt regi pharaon
egypti ut tempore vbertat'
q'z tūc frumēta et blada cetū
reputabant'z vilia sic s'bita
lit' p'videre d'cet ut dū t'p'z
sterilitat' litat' i frumē i m'i
neret q' suis de v'ctualibz
posset subdit' subuenire p' gen'

Alii dedat historia Et sic hec
 virtus excludit neglectum. Pro
 pter quod pater preceptum suum alium
 intellectum induat. Vnde quicquid ad
 virtutem largitur et beneficentem
 que excludit hanc oppositum. scilicet au
 piditatem et auariciam que libe
 ralitati opponitur. **¶** **A**uapitita
 tem et auariciam ut taliter ex
 ponatur. Quod vile est carum qua
 si velit dicitur quod recipit aliquid
 domum uel munus ab aliquo quod
 rei veritate de se non est vile
 debet illud quod est vile carum
 et pauperum reputare et sic non
 reputaberis cupidus. Quia si
 vile reputares munus ab amico
 forsitan pauper oblatus libenter
 videtur tibi quod non esses gratus
 sed quod velles munus magis carum
 et pauperum habere. Et sic reputa
 beris cupidus. Quia cupidus dicitur
 ille qui non habet rei auidiam
 et mordacitate ipsam desiderat
 ultra se quam veritas exposcit.
 Et illud est sibi modo quod est carum
 et pauperum reputare debet ac
 si esset vile. Quia quod tunc eris
 magis prius ad illud retribueris
 et illud dabis sicut oportet
 et quibus oportet et est quod
 oportet et tunc nullus auarus
 te poterit reputare. Quia
 enim dicitur auidus respectu rei
 habite quia eam mordacitate
 amat ac eam retinet eam
 unde dicitur auarus quod auri
 auidus unde dicitur quod auarus eget.
 Si ergo illud quod est carum et pa
 osum sicut est forsitan retri
 bues te ad illud dandum et sic
 auarus reputaberis et tendis

hec omnia facere debet. Vnde lau
 gitatis seu liberalitatis ex eo quod
 instruit prompte largiri quod et
 quod quibus oportet et in hoc
 excludit auariciam. Item eam
 instruit in receptio munerum
 cupiditatem excludere in eo
 quod vilia tamquam cara et pauperum
 benigne et humiliter vultu gra
 tanter accipere et quod est vile
 carum reputare. Vnde tertio quod
 pater preceptum induat vniuersum
 quod ad virtutem contemptibilitatem
 terrene per quam omne malum
 excludit et omne bonum includit
 ut sic tertio exponatur. Quod
 vile est carum quod velit inuere pu
 tato id quod est vile in hoc seculo
 paupertatem et contemptum mu
 danorum quod contemptibilis dicitur et habetur
 in hoc mundo esse carum deo. Et quod
 carum est mundo sed potentia et di
 uicie putato vile de deo. Et
 sic nec nostris cupidus tibi in
 accipiendo quod est carum deo sed
 contemptibilitatem terrenorum nec
 est auarus ulli bono tua pauperi
 bus distribuendo et sic videtur
 male glossasse qui dicitur quod se
 quens versus non sonat huius
 fine. Ad luculentore intelligere
 aam huius terree fine est bre
 uiter sciendum quod ita est de certa
 mortalium intelligentia ut plu
 rimum cum mundalia et terrena
 sicut de oculo qui videt rem
 a remotis et eam indicat et
 paruum si venerit prope tunc
 indicat eam esse magnam. Vnde
 pleni que a remotis cumque
 est modicus indicemque eum tunc
 de modo struere certissima prohibet.

¶

esse cencies septuagesies maior
terra modo consili peccatores
a deo et celesti pmo p pti
distancia plimū elongati lon
ge em est a pctoribz salus
deum et celeste pmm pūpe
dunt quia qd ē carz repū
tant vile Terrena vō quibz
p amores sūt pmmqui magni
pendūt quia reputant qd m
le est pposu qd ē cont auto
ris pceptū facere Ideo ex
hoc p supbiam se extollūt
et pncipes pūpendūt hoc
aut faciūt qz mms sūt a
veritate remoti Unde videt
in hac machina mūdiali qz
quāto cūfēcia ē mior tāto
cento B pmmqz Et quāto fu
erit maior tāto a centro
remotior Sed dyomisa dē in
angelica Terarchia qz deus ē
qī centū et spūs intelligē
cie mouent z more cūfēciae
cū centz phūc modum ē
de mortalibz intelligendum
qui suo mō cū deum mouet
pūc id qd dē xvi pū xpo vi
uimā mouemz et sumā An
to ergo quisqz ē breuior
i hūior tāto ē deo pmmqz
Et quāto p supbiam maior
tāto a deo remotior Unde
Eccl̃ xv longe ab ē a sup
bia Vñc autem sic B qz qū
to aliquid a remotiori videt
tū mīnq videt Et quāto p
pior tāto maior Sic vici
vīuosi sūt pūc pūc deū pōit
vnde petebat vñc ex eis
p dauid pph̃a libera me dō
et pone me vñc te vñc et

sedent ad pedes dñi tamq̃ ei
disa pūtro xxiij Qui appi
quat pedibz suis accipuit de
doctrina illia Et id cō tū se co
spiciūt tamq̃ gnanos iuxta
gigante positos deū magni
reputāt et se puos ptores
autem a deo p pti distan
tes sepos p supbia magni
ficant et extollūt dū dei
magnitudinem non attendūt
Et hoc sine dubio vñc tū tra
autois expositio Volens go
auctor dei cultos instruere
quō i muneribz recipiend
et dandis se deant hñc ut n
m recipiendo apidi videat
vñc data munera cupientes
nec etiam indando auari
appaēant non dantes quāto
quibz et quō oportet pūc
to hoc pūc pceptū exhibet
omibz fore obfūdū Et qd
vile ē carz pūc qd sup talē
qualit ē expositum Videt
tamen qz auctor m h pcepto
male intellexerit et factū
non videat qd dē qd vile ē
Quod sic pbat Nam ut dē
Seneca in lō de vō vñc
dignitatem rebz nō ex opm
one multoz si ex opz natā
constituas pūc id qd ē vile
de ilatū sua debemq vile i
non carū reputare Et id qd
est de nā sua carz et pōsum
debemq carz et pōsum reputā
et nō vile quorū cōrū dīat
hic auctor dū dīat qd vile
est carz hūc cōrū videt
videt qz duplices manebz
ppetatū in sunt rebz qdā em

proprietates sunt que a natura rei spe-
cifica oriuntur sicut est risibile
oris. In ore autem specifica hominis
et causatur a principibus mixtis
eius et esse calidum et leve a
natura ignis. Et quoniam de talibus
proprietatibus loquimur secundum naturam
rerum iudicare debemus. Et non
secundum opinionem unde si omnes
homines dicerent hominem non esse
risibilem non debemus dicere homi-
nem non esse risibilem sed esse
risibilem. Quot autem sunt proprietates
que non oriuntur rei a natura seu
ex natura sua si ex cognitionis attri-
butione vel cognitionis nostre et per
actionem anime attribuentur sibi
aliquid quod de natura sua non habet
sed solum ex attributione intellectus
nostri. Verbi gratia nullus homo de
natura sua potest aliter quod ovis
paret naturam orationis quantum ad
ymaginem dei. Si tamen unus
homo per actionem intellectus nostri
et per electionem voluntatis
nostre perficitur et promittitur aliis
vocatur dominus. Et quoniam loquimur de
rebus quantum ad istas proprietates
possumus iudicare de rebus secundum
estimationem hominum ipsarum autem sic
quod vile est carum secundum quod per opinionem
sunt autem quia per opinionem in suis rebus
per opinionem hominum quia illud quod
propter copiam reputabimus vile
et parum valere alio tempore et loco
propter indigentiam reputabimus
carum et multum valere. Et ideo
saluari isto modo potest auctoritas
precepti eo quod. Penes intellectum
de proprietatibus que insunt per rationem
intellectus cogitantur de quorum
numero sunt vile et carum quod mensuratur

per approbationem meam vel etiam
per estimationem meam et
Ove culpam solet catune
feceris ipse turpe est.
doctori cum culpa re-
darguit ipsum. Nota secundum cano-
nes. Quis dicitur aliquis fac-
is modis. Primo per effectum dicitur
dicitur in Romano. Secundo per causam
1. q. 1. Si quis inquit. Tercio per
comparationem ut vii. q. 1. rector.
Quarto per mutationem vii. q. 1. ovis
qui quanto per auctorem 1. q. 1. ut
evident. Sexto per misuram
ut c. sicut ea. c. et q. Septimo
per meritum de conse. d.
in quomo. Octavo per appro-
bationem ut de conse. d. in q. 1.
Pono per subtractionem ut xvi. q.
1. decime. Nota quod triplex re-
prehensio reperitur in sacro cano-
nibus. Prima dicitur in piostra et
hec prohibet ut in canone Ro-
lite. xvi. d. Secunda socialis quod
percipitur ut ii. q. 1. Si pecca-
verit et ii. q. vii. Quia propter
Tercia est temeraria que et
prohibet ut ii. q. vii. Quæstio
Tricesimum auctoris præceptum
auctor super in v. præcepto. Si
vita inspiras tetigit in ge-
nerali quod in parti præcepto
tangit in speciali videlicet de ille
qui sub quodam signo filate
perfectionis vivit quibus ipse
laborat alios mordere et re-
darguere nititur ac si ipse in
vicia non haret. Volens ergo
auctor in hoc præcepto dei ad-
monitionem instruere maxime qui
est in doctoratus statu sine
privata officio constitutus quod

Ad di

Ad di

a vicinis de quibus alios reprehendit se debeat abſtinere. **D**u dicitur que culpare ſoles quā velis timere quod si au aliq̄ vicia reprehendas non illa ne ſimilia debes contrahere ne culpa quā in alijs corrigebas te ipſum reprehendat. **E**t ſic ipſo iaculo fecis te metipſum. **P**rimo id eſt pugnare bene loqui et male vivere. **N**on aliud eſt quā ſe ſua voce dāpnare hoc eſt quod expoſitum in tendit auctor. **T**u ipſe ne fecas ea ſic vicia quā in alijs corrigebas. **P**rimo id eſt Evangelij documentum. **Q**uod vii. Apoſtola quod qui vides feſtucam in oculo fratris tui et in tuo trabem non vides. **E**cce primo trabem de oculo tuo. **P**ro huius precepti intelligentia eſt ſciri quod hoc quod redarguit ut reprehendo oromate fiat tū maxime requiruntur primo reprehendiſſe eius irrephensibilis vita. **S**econdū eſt ex parte rephendiſſe eius rephensibilis culpa. **T**ercū eſt ex parte rephende di. ſ. diſcretio puidi. **E**tia p̄ eſt ſciri quod Doctor ſive quibz aliorz recte ſi laudabitur et abſque calūpnia velit alios culpare ſeu rephendat debet actus et p̄petates celeſtis gerarchie imitari quia multo eloquio angelus appellatur ayalactie in iſo. **E**cce ego mitto angelum meum. **E**t ſunt novē actus ſeu p̄petates angeloz ſciri quod p̄ novē ordines dūlidu. **E**t primo doctor ad modum angeloz dicitur hūc actu qui eſt

officioſa exequatio mandatorum p̄ hūilitatem p̄mptiſſimam. **E**t autem vtrius hūilitatis ponenda eſt prior tamquā loculus in quo ceterē v̄tutes condantur. **E**t putat dicitur greg. **Q**ui om̄s v̄tutes ſue hūilitate congregat quāi pulvere in ventu portat. **S**ed hodie in collegijs doctores ſuperbos et non hūiles habemus qui autē volūt ſuperbe loqui quā dicitur p̄ eſſe cupientes qui ſe ipſos negligunt gubernare. **T**u tamē dicitur. **S**ub. ad. **E**uge nū papam. **N**ulla mō ſp̄le didior. **G**ema in om̄i p̄cipio pontificis ornamento quā hūilitas que ſi amittit illa v̄tutū congregatio nō dicitur eſſe cui na quedam ergo doctor ad modum angeloz debet hūc actu. qui eſt officioſa exequatio mandatorum p̄ hūilitatem ſumam quod ſuperbis deus reſiſtat hūilibz autē dat gr̄as. **C**ontr̄m facietes dicit eis p̄t. quod dicit auctor. **T**urpe eſt doctori. **S**econdo doctor ſeu aliorz rector ad modum archangeloz debet hūc actu et p̄petatem qui eſt studio ſui v̄tus et religioſa reneſcacio ſc̄ariorz p̄ doctrine et v̄tutis influentia ut viſitet illud. **P**ſa lvi. **C**lama ne ceſſes. et q̄i tuba exalta voce tuam. **S**i o quā monſtruosa eſt dicitur. **P**rimo h̄o n̄ de conſidera gradus ſum̄ et aim̄ m̄ſi. **M**us ſedes. **P**ma et v̄ta v̄ma. **L**igra malignoq̄ et manus otioſa ſimo multū fructū.

inutilis caput canis et cor rana
 monstruosum enim esset si in uno
 homine repiret quod habet unum oculum
 maiorem reliquo uel si esset
 aliter coloratus hoc tamen monstrum
 reuera in multis doctoribus inueni-
 untur. Nam cum in nobis sit duplex
 oculus intellectus uis et affectus
 sunt quidam qui hos oculos habent
 in colore diffiles unum docet
 et aliud faciunt. Alii uero in
 magnitudine inequales. Nam multa
 dicunt et pauca faciunt multum
 cognoscunt et parum diligunt
 multum studentes in illuminatione
 intellectu et parum auariter de
 in flammatione affectus caritas
 utriusque propter illuminare petebat
 Dauid propheta cum ait Illumina
 oculos meos etc. Cum auctoribus
 etiam dicto concordat ysidorus
 de summo bono libro in 3. Nichil
 turpius quam quod si bonum quod quisque
 sermone predicat explere opere
 negligit. Unusquisque doctor bone
 actionis et bone predicationis
 habet sed studium nam unum sine
 alio non facit profectum. Interdum
 doctorum uicio et ipsa uera do-
 ctrina uilescit. Et qui non ui-
 uit sicut docet ipsam quam
 predicat uirtutem contemptibilem
 facit. In huius figura Exodi
 primum preceptum erat pontifici
 ut portaret in pectore rati-
 onale iudicium in quo esset ueritas
 et doctrina. Contrauersa
 aens dia ei per Turpe est doc-
 tori. Præterea doctor ad modum
 uirtutis debet habere actum seu pro-
 pteritatem que est uirtuosa operatio.

maculorum probone operationis
 et comendationis efficaciam.
 Bonum per se enim plus mo-
 uent exempla quam uerba. Quod
 est quod efficacius excluditur
 factum ex facto quam factum ex
 dicto sic concludit dominus luce
 x. Vade et tu fac sicut et
 ipse uolens nos efficacius ad-
 monere cepit prius facere quam
 docere. Actus 1. Unde apostolus
 ad Thymotheum. In omnibus tempore
 prebe exemplum bonorum operum
 in doctrina in castitate et in
 integritate et simplicitate quod hoc
 operatio comendationis operatio
 confundit inimicum edificat
 proximum glorificat etiam deum.
 Et beatus Hieronymus 9. dicit. Fuit in gestu
 tuo simplicitas in motu simplici-
 tas in incessu honestas. Ri-
 chardus dedecoris uel lasciuie
 nichil pecculaneæ uel leuita-
 tis in tuo incessu appareat. In
 corpore enim appareat animus
 euidens spes enim corporis
 similitudo est mentis figuraque
 probitatis unde magna in oculis
 macula reputatur quod in me-
 bris ceteris modica censetur.
 Sic etiam idem patrum magis
 est in doctore quam in alio. Et
 ideo sapienter doctor doctissimus
 si deus ipse ab ipsa primordiali
 creatione prouidit ut in sole
 non esset macula sicut enim
 esse uidemus in luna et sicut
 sol emittit uniuersum ut radius
 suus dicta plussit. Sic doc-
 tor quilibet qui aliter sol omnibus
 permeans singulorum plus o-
 perum multa conspice debet.

adinstar solis operum virtuosorum
 exemplis quod quibusdam rationibus
 debet lumen et fluidum per lumen
 virtutem desiccare et coagula-
 tum per auctoritatem et rapinam
 impietate et erogationem dissolu-
 vere. Nam sine misterio et
 notabili documento raro vel
 nunquam in sacra scriptura de ob-
 scuratione solis fit mentio quam
 statim sub sequitur luna et plerumque
 quod stellarum obtenebratio unde
 ysaie xix. stibit obtenebratus
 est sol in ortu suo. Et Johes
 ii. Sol et luna obtenebrati
 sunt stelle retraxerunt splen-
 dorem suum in quo moraliter
 datur intelligi quod doctores peccati-
 te consequenter peccet populi
 exemplo illius ad peccandum indu-
 ti. Præter enim. Etiam. Et
 audum iudicem populi sic et
 miseri eius. Et qualis rector
 civitatis tales et inhabitantes
 mea unde specialissime tu
 qui es super alios constitutus
 ad modum virtutis oportet te
 amplius operare ut habeas
 illorum actum qui est virtuosus
 operatio miraculorum. In quibus
 autem qualiter et quo deat
 operari require super in pen-
 timo per preceptum. Illud stude
 agere quod bonum est ubi lati-
 ssime habetur de materia. Et ibi
 vide si placet. Contra autem
 faciendum. Dicitur eis posset
 Turpe est doctori. Quarto
 doctor seu rector ad modum
 patrum seu. Et habet actum seu
 pietatem que est refrenatio

demoni adversariorum et perfortissimam
 resistenciam in demones effu-
 gando. Nam princeps in beatis.
 Petrus in sua nobis docet. Epistola
 pa. p. c. d. Adversarius in id est
 dyabulus tamquam leo rugiens et
 voros domini doctores principes
 et patrum ad modum patrum refre-
 nando demones adversarios. Præter
 terea et muri valiter stantes
 firmi quod contra hereticos et rebel-
 les pugna debetis et a vobis
 auctoritatem dei debent in-
 giter dependere ut etiam si appo-
 nantur eorum tendicula ut sa-
 gitant in occultis rector corde
 sagitte ipsorum parvulorum fiant
 plage eorum ut cum erepta
 fuerit anima vestra de laqueo ve-
 nancium frustra iaceat et refre-
 ante oculos peremtorum. Nam
 doctor sine rector aliorum qui
 debet refrenare malitiam hominum
 dyabolicorum debet esse sicut
 turris et columpna et mobilis
 ut non de facili moveatur sed
 per dolorem sicut aliqui qui non
 sunt muri sed mures non docto-
 res sed raptores non speculato-
 res sed speculatores non patrum
 patrum non devoti sed tyrannici. Et addi-
 tum canonibus et scripturas
 quod sol quintupli accipit vel
 dicitur primo namque per dicitur
 ipse deus illuxit nobis verum
 sol et deus pater. Secundo dicitur
 ipse christus sol iusticie unde
 ortus est nobis sol iusticie christus
 deus in anach in. Tercio
 dicitur sol filii maiestatis unde
 in sole posuit tabernaculum

¶ sui pō xvij. feli enarrant
 Quarto dicitur sol tpalis pūao
 unde sol non vret te p diez
 pō r. xv. tenam oadob. ¶
 to dicitur sol tpm successio vñ
 pmanebit cum sole et ante
 lunam pmo sole omnia sunt
 creata ut xv. q. ij. ¶ Cum re
 deceptor Sed sole omnia ho
 illuata unde erat luo rea
 Joh. i. xvij. d. Tercio sole lucez
 nam sup candelabz pōnt
 ut luceat omnia q in domost
 ¶ Quarto sponsa id
 Ecclia xpi patit unde i ca
 tias vñ sum s formosa tū
 pmo ¶ Quinto tpalis successio
 distinguitur ut dies mensis
 et annus xvij. q. vij. ¶ Non ob
 fuerit Sed notandum q culpa
 doctor uel plator plus nocet
 subditis qm alior qd ex duob
 pbat. s. ex iure canonico et
 nali exemplo pmo iure ut
 qd em agit a platis facile
 trahit a subditis in exēplū
 qz sūt tamq signū positi ad
 sagittam ut in de ac q lit
 de actu et aquo debent sub
 ditos phibere multo fortius
 sepos nec p alios corrigere
 cum tacito respondeat eadem
 que corrigi commissi ut in
 canone p m. xvij. d. Sed
 pbat naturalis exemplo di
 cunt astrologi q eclipsis sol
 plus nocet et est malū sigⁿ
 et multū agguat oculos ¶
 moralit^r licet p m omi rade
 scandali sit offensū tamen
 pcta doctor et plator qui
 sunt in ascensu dignitatē pla

nocet quia magis subditos
 scandalizant ut pti ad sensum
 cum em hētia quicant sp
 turis et rōmbz nō hnt forā
 argumētū ad defensionem
 erroris sui et simpliaū sub
 sionem qm qn exemplū ma
 la catholicor et maxime do
 ctōz vident tūc aiant et co
 ūtant go ad modū ptatum
 habeat doctor actū qui ē re
 frenaco demonū aduersarior
 ¶ Quota id iacobini cōtēpitate
 dvalō et fugiet a vobis qn
 trarū ergo facti dia pti
 Turpe ē doctori ¶ Quinto doctor
 seu alior rector ad modū pū
 cipatū debet hēre actu seu ppe
 tatem que ē ducta gubernatio
 homi sibi commissor p dilectō
 feruetem et papue in subdi
 torū custodiōe seu guberna
 tione unde rōtōr quilibz dili
 ge debet quosq et specia
 liter sibi subditos sicut pat
 et mater q vñ hnt filius
 Unde ¶ In sup cant d^r disti
 te subditor mēs vob esse de
 bere nō demoes studeat ma
 gis amari qm timeri ¶ Et si
 interdū pueritate opus ē
 pna p nō tyrānicā mēs
 fouendo pōs corripiendo
 nos exhibeat suspendite
 bera pduate verbera et pe
 ctora lacte pigvestat go
 habeat doctor seu rector ad
 modum pūcipatū actū qui
 ē ducta gubernatio homi s
 commissor p dilectōne feruen
 tem papue in subditor com
 passione ¶ Quō id ad hebr v
 Omis pontifex ex hominibus

assumptus p hominibus constituit
 Contrariū ergo facienti dia
 pt cum auctore Turpe ē doc
 Sexto doctor seu aliorū rector
 ad modū dñacionū debz habē
 actum et ppetatē q ē ppetat
 lens impatio spūm inferiorū
 p propriū spū et carnis p
 uationem in viciis expugnā
 dis Nam caro suggerit suau
 a Et ideo cōm cum tamq cō
 domestiū amāi utiq 2 carē
 dum quō id quicquid vñ ab
 ea qui dormit in sinu tuo cu
 stodi te Et ideo cōm cū aplūs
 ad rō vñ cōm Curam carnis
 ne fecerit in desideriis suis q
 suauitas carnis inducit q
 tudine De quo loquitur p
 Auga pcta qm mag sint
 et horrenda cū in consuetu
 dinem venerit aut pua aut
 nulla credunt quousq nō
 plūm occulta vñ etia p
 canda ac diffamanda esse
 credunt vident Ergo hē
 at doctor ad modū dñacionū
 actū qui 2 pcellens impatio
 spūm inferiorū in ppetat
 pū spū et corpis subiectoz
 et in viciis expugnandis
 ut dicē valeat cū aplō 1
 ad Cor in Castigo corpus
 meū et in fruitutem redigo
 Contra ergo facienti dia pt
 Turpe est doctori Septig
 doctor seu aliorū rector ad
 modū honorū dñ hē actum
 seu ppetatē honorū q est
 correctio et iudicatio hominū
 p equitatē et iustitiam ri
 gozem Vnde Bñ ad euge

miū papam ut pūos vriliter
 iudicaret hoc expectat et ex
 petat a te manus tua hē suspi
 rant a te filij meī tue Ergo
 ad modū honorū doctor hēat
 actū q ē iudicatio hominū pūsoz
 ppter rigore equitatis et iustit
 in delinquentes hoīes puniendo
 pū letabit iustia cum viderit
 vndicta Octauo doctor seu
 aliorū rector ad modum spūm
 cherubitorū dñ hē actū seu
 ppetatē qui 3 intellectū
 seu contemplatio occultoz po
 tissime dñoz ppter splendore
 veritatē sūme Rono ut ista
 duo accipiant dñctim do
 ctor ad modū spūm scriptū
 corū debet hē actū seu ppetatē
 tam qui est dilectio seu ama
 tio incendioz ardētissimā caritatis
 Qui vna ē illa contemplatio
 ac etia dilectio dñoz que de
 ipso gñito actu erupit et q
 ex totis medullis cordis in deū
 salit et sup omnia deū diligit
 et ppetat p m 4m bibet ex
 aqua quā ego dabo ei fiet
 in eo fons aque salient in vi
 tam eternam Circa scdm diat
 Auga q si ea i mēte rephēn
 dis que rephēdenda nō sūt
 te ipm potius ledis qm pna
 Exo illiq qui artū tendit qui
 tendendo vulnerat seipm Sic
 reuera aliqui sūt qui dñ ali
 os volūt corrigē a se ipis ledū
 Sunt etia quidam qui omē
 rephēdē volūt sed ab ipis
 rephēdi volūt tales sūt p
 vniū q qntūq penetrant

durum lignum tñ cu tanguntur
modicu pmpaciam crepant
Sunt etiam nonnulli subditi ita
in malicie indurati q nullo
corrigi volut nec eaz semet
ipsos emedare Isti vase treco
sūt siles qd nūq̄ repat si su
git facieñdū est ergo ad con
silium qd. xiv. c. vbi dicitur
conteram pplm istud sic q̄tei
t̄ vas figuli Quae autem
tales non corriguntur dup
est ratio demeritina p̄ma q
nūq̄ bene corrigit libru qui
dorsum vtit ad exemplar Ex
emplar om̄is boni ē deus p̄u
si vertut ei dorsum vnde p̄u
si dicitur q̄ auersi q̄deo diffi
cilter corriguntur Quia scdm
Augusti^m nichil aliud ē p̄m̄
qm̄ quedam auersio a bono
incommutabili bono commutabili
adhēre Qda ratio q̄ respi
ciens exemplar solū in cap
te m̄q̄ ē corruptio nūq̄ corri
git libru suū sed q̄ pueri
non respiciūt in superioribus
nisi vicia et defectus q̄ in eis
sunt ideo difficulter corriguntur
Circā tercia^m Nota dēam
inter correctionē sapientis i
fatu q̄ fatuus impetuosus et
subito n̄te corrige quod valde
ē p̄iculosum Sed sapiēs cor
rector differt et resnat cor
rectionē usq̄ ad t̄pus oportunū
qd ē valde congruū vnde La
ssidorus sup̄ p̄s Arasam et
nolite p̄are d̄ festinata vni
dicta nō p̄t esse i iustia repa
ta si sapiens in furorē non
corrigit sed tali moderamine

et mensura q̄ aliqui que igno
scendi facultatem nō v̄liscen
di oportunitatem Qd illi q̄ p̄i
dequo fac̄ mencōnem Deom̄
in Ep̄la ad paulinu qui re
diens de scolis et inuemes
rusticu qui bona sua custodi
erat et ea p̄ntq̄ inuemes
distructa ait illi si rata non
esset statim exte v̄ndictam
expetere vnde per Subiectoz
vicia aliqui sunt prudenter
difflanda aliqui subtilit̄ inre
figanda aliqui breuit̄ p̄uenda
aliqui vehement̄ obneganda
inieganda Demā correctionis
superiorū ad inferiores vide sup̄
in xii p̄se p̄cepto Familiam
aura De correctione etiā fiat
na vide sup̄ in ix p̄cepto
prime partis metre Cum mo
neas aliquē Nota q̄ triplex
in scripturis^{receptis} q̄uor quibz
p̄os dicitur habere discipulos
primus doctor dicitur sophista
Secus dicitur phica Tercius
dicitur theologus Doctor so
phista est dyabolus qui suos
docet discipulos subtilia sophis
mata Sic tā h̄ q̄nā discipulo
rum p̄m̄ sūt ypocrite quos do
cet alios Deinde p̄ sophisma
m̄q̄ fallā ē figure dictionis que
q̄n dicit vnu ostendit et ali
significat p̄ hanc fallaciam
ypocrite decipiunt alios quia
vnu sūt m̄q̄ aliud autem
exterius tales ead̄ sūt p̄lato
res qui vnu h̄nt in corde ali
more De talibz et filibus
loquitur aplūs in ad th̄m. iij
habentes speciem pietatis

Adm

virtutem autem eius abnegan-
tes. **H**ij sunt qui infigurant
se in angelum lucis istius so-
phismatis fallaciam ostendit
opus ap. xxiii. **S**. **V**e vobis vxo-
rue tristes similes estis septi-
oris dealbatis que a foris appa-
rent speciosa intus autem sunt
plena ossibus mortuorum et om-
ni sordida. **S**ecundi discipuli
sunt detractores quos dyabo-
lus docet alios decipere p. sophi-
sma in quo e fallacia amphibolice
que e qn p diuisam
construatur decipitur igno-
rans et hoc e qn aliquid i
consuetudine qd dicitur esse retro
postponit sicut p. m. h. exo-
pideo panem comedere canem
p. hanc fallaciam detractores
plures decipiunt quia cum de
trahunt dicunt de bono malu
et de malo bonu et ponunt te-
nebras lucem et econuerso
Et sic decipiunt auditores qui
rei veritatem ignorant. **I**sa. 9
sophismatis fallacia affigit
dñs in ysa. v. **S**. **V**e vobis
qui dicitis bonu malu xi. q.
m. **V**e vobis. **T**ercij discipuli
sunt sapie amatores hos ei
decipit dyabolus p. sophisma
in quo e fallacia equocationis
qd e qn de eadem voce sunt
diuerse res sicut p. h. sub hac
voce homo sub q. duo compo-
hendunt s. homo factus et ho-
minis. **E**t sic ho e nomen
equocum si habeat r. sp. et
ad utrūq. Si vero habeat
respectu ad homines rerum
tm. vnu ai est sic est de sa-
pientia dei et sapia huius

mudi. **Q**uia sapia dei vera sa-
pientia e sapia mudi q. sapia
picta s. accidentalis et fatua
Hanc intus dyabolus ostendit
mudi amatoribus vera sapia
esse. **E**t dei sapiam intus
ostendit pictam p. p. mudi
sapie amatores p. dicta falla-
ciam a dyabo. decipiunt q. re-
dunt fatuam sapiam dei et eq.
Istius sophismatis affigit ap. 1
ad Cor. iii. **S**apia huius
mudi stulticia e apud deu. **S**e-
cundus doctor e phisicus id e
venter aug. discipuli s. gulo-
si et deliosi unde ap. ad
Cor. vi. Quorum deus vent-
er est. **I**ste docet discipulos suos
quo s. abstinentia et reple-
cionem. **P**rimo docet abstinere
a leguminibus et a grossis tibi-
ris q. m. flant. **S**ecundo docet
ventre replere bonis et deli-
catis cibis et etiam laute
patas. **I**stius sophismatis fal-
laciā docet et assignat dñs
luce xxi. **A**bstinete a crapula
et ebrietate. **I**nsipientie xxxv.
dis. in pñ. **E**t m. deare. **P**aula
de. vi. et. ho. de. ext.
xxxv. dis. **V**olentib. **T**ercus
doctor e theologus hic est
opus benedicti et quilibet
doctor egregius. **D**iscipuli aug.
sunt pauperes quos docet i. ve-
nire t. p. lices diuicias paup.
s. securitatem sanitatem et
thaurum ineffabilem. **E**t ideo
affiliant tribus s. sigillo regis
mediane et arene instructio-
ne. **E**t pmo docet in paup. te-
nere securitatem. **E**t ideo

assilant^r sigillo regis in quo est
securitas nuncio qui sigillum re-
gis portat et ubique p^rterea vadit
anotat sigillum sue signi sum
regis eterni e paup^r de quo
in **Evangelio** luce. y. st^rbit^r hoc
vobis signu erit **Invenietem**
fontem panis in volutu re
Primaq^r ergo hoc signu por-
tat tanq^m signu nuncio sum
regis seare p^r viam vadit **Primo**
illud **Johech** dictu **Qatabat**
vacuus coram latrone viator
nec eia ab alijs tatur pedag^m
p^r quod p^r quod liberi s^r et
non serui **Secundo** docet in pau-
ptate m^rme samitate **Et** id
assilat^r medicine m^rq^r latet sa-
ntas hoc figuratu fuit in lio
Regu in. c. v. **Vbi** dicit^r q^r he-
lizeus docuit **Raama** leprosum
q^r descendet in **Jordanem** et
ibi laualet se **sepas** et sic
recipet sanitatem **p^r huc** de-
stensus h^rilem paup^ratatem
intellig^r debem^r p^r qua in hoc
mundo descendit^r q^r qui paup^r
effiat^r quodam^r descendit^r de
magno et alto vestigio ad
statum infim^m **In** iordane go-
i in paup^rate mudat^r homo
et alex^r supbie et ambicione
ac arrogancie **Tercio** docet
in venire in paup^rate thaur^m
messabile **Et** ideo paup^ras
assimulat^r arene in fructuose
sub qua latet aur^m p^riosum
Sic licet paup^ras ut plu^m
in fructuos^a videat^r tamen
ibi latet p^riosissim^a thaur^m
regni celoru **Vnde** bⁿ paup^r
res spu qm ipoz^r e regni celoz^r

et. v. c. luce. vi. xxviii. q. iii.
Exhit. ac. xxxi. p^m pceptu
Quod iustum e petito uel
quod videat^r honestum
Nam stultum e petere
quod possit uice negari xxxi
auctoris pceptum **Quod** in
p^m pcepto repetit metrice
quod sup in p^m pcepto st
itaq^r deo supplicat exposuit
p^rsaue **Veru** q^r ibi mstruit
solumo dei cultore ad actu-
late deo p^rncipa^r exhibendu
qui quidem sit p^r peticonem
supplicatiuam no ad alios
acta se diuertens **Deo** nuc
in p^m pcepto dei cultore
informae intendit ut ea cu-
piat et postulare debeat q^r
s^r v^m consona et saluti
huane p^rficia **Hoc** autem
insinuat auctor dum dicit
Quod iustum e petito **De**
claracione hui^m p^m metri
est notandu q^r quida q^rut
aliquid et inueniunt et sunt
illi qui intelligunt q^d q^rut
Et istas d^r querite et inue-
nietis **Quidam** q^rut et no
inueniunt ut no intelligetes
quid q^rut istas d^r nescitis
quid petatis **Quida** n^r que-
runt nec inueniunt quibus
dicit^r qui ignorat ignora-
bit^r **Disruptum** in **S** ut
itaq^r xxxviii. d^r **Patia** go
petenda sunt ab amico q^r
iuste negari no pnt qm in
iustum e iusta pete **Et** h^r
e quod dicit auctor **Quod**
iustu e petito **Id** hoc aute
q^r petiao m^r iusta sit et
honestu et p^r q^ris exaudiri

meatur quatuor sunt natio et
principaliter attendenda p^m
e q^d sit in donante p^{tas} Se-
cundum q^d in petente sit digni-
tas Tercium q^d in re petita sit
valitas Quarto q^d sit in pe-
tente congruitas Cont^r p^m
faciunt omnes qui petere vident^r
aliquid ab eo qui impotens
est ad largiendum q^d qui nihil
habet nihil largiri potest ut in canone
Barberini q^d vii Et in canone
Abbatum l^m dⁱ et de iure patris
quod autem nisi ibi dicit^r q^d
p^{on} dato habet^r q^d ab ali-
o dat^r qui de iure donare
non potest In hoc sunt valde stul-
ti ydolatre qui petunt a crea-
tura quod a creatore petere
debent unde stulti fuerunt sapi-
entes babilonie et ipse rex q^d
ordinauerunt ut vsq^{ue} ad xxx
dies nemo ab aliquo deo pe-
tere debet nisi ab ipso rege
qui petente dare non potest
nisi rex potest infimos cu-
rare leprosus mudare cecos il-
luminare mortuos suscitare de-
mum Q^d deo ergo petere de-
bem^{us} cum sit potentissimus
si aliquo indigem^{us} Unde in
prima canonica p^o hⁱ vⁱ cⁱ p^o hⁱ vⁱ
Ecce 3 fiducia quia habemus ad
deum quia quodcumq^{ue} petierit
fiet vobis Cont^r scdm faciunt
omnes indigni quibus scdm ca-
nones dignitates Ecclesiasticas
denegant^r ut legit^r et inde
acc^{us} inter dilectos et de expe-
ss pla^{ce} et in regula infami-
bus de iz inf^{am} hⁱ vi Necesse
ergo est ut qui vult a deo ali-
quid obtinere studeat et obtem-

perare mandatis Et sic se dignum
facere ut exaudiri mereat^r Vⁱ
dema em^o q^d qui alicui regi ul-
p^{ri}ncipi p^{ri}ncipite ac reuerent^r obe-
dit regis gra^{ti}a se dignum faciat
et ab eo accipit omne q^d petit
Unde in canone p^o hⁱ mⁱ cⁱ p^o hⁱ vⁱ
Si cor meum non reprehenderit
nos fiduciam habemus q^d q^{ui}
petierit impetrabit^r qui
mandata eius custodimus Con-
terum petit paulus ideo noⁿ
meruit exaudiri q^d cont^r sa-
lutem petebat ij ad Cor^o vii
Insuper tunc in canone Sipau-
lus xxij q^d v ad huc sensu
facit quod dⁱ valli hⁱ vⁱ vⁱ vⁱ
ad dⁱ vⁱ i mortalibus nichil vult
petendum esset q^{ui} ut b^o retribu-
erent quia hⁱ sciebant quid
vⁱmauq^{ue} vale esset homines
autem id sepe vobis exposuit
q^d non impetrasse melius foret
Nam mens tenebris involuta
cecas p^{er}actos effundit diuici-
as appetit que mortis ca^u mul-
tis fuerunt Honores concupiscit
qui plures ad malos exitus
deduxerunt splendida conuicia
querunt que nonnuq^{ue} similit^{er}
demonos euerunt Assignat go
stulta mens hominis futuris ma-
lorum suorum causis qualem rebus est
felicissimè inherere Et se totum
celestium arbitrio querit quia
qui bona tribuere de facili potest
etiam aliq^{ue} aptissime p^{ro}nt Con-
terum faciunt omnes qui petunt
quod non est iustum vel honestum
quia cuiuslibet petitio dⁱ est iusta
scdm possibilitate illius a quo
petit^r In iustum em^o appellat

ut si petes q̄ debet aliq̄ causa con-
demnari non condemnanda.
Iustum esset hoc petere. In ho-
nestum etiam appellat ut si pe-
teres a me uxorem meam valde
in honestum esset. Ad hoc fac-
optimus qd̄ recitat vult de pu-
blio rutilo qui cum quidā amico
suus ab eo peteret quoddam
negotium sibi fieri et ipse sibi
assentie nollet dixit ille ad
quid m̄ opus ē amicitia tua
si nō facere vis qd̄ ego peto te.
Et publicus statim rēdit ut q̄
ē amicitia tua ad faciendam
cont̄ me aliquid in honestu ad
Seneca dicat q̄ hoc lex in
amicicia ē ut nec res turpes
rogemus neq̄ faciamus rogā
cum hīs concordant canones
infra scripti canon qm̄ ipostet
xij. q. ij. Et canon qd̄ autem
xxij. q. vii. et deare. sollicitu
dmem de appel. ex. In omibz
hīs uerbis dicit q̄ petens
conicia sup̄ sua peticioe non
ē audiendus. Item vñ intel-
latm̄. Sic tali mō rēderi p̄t
dens qm̄ ab eo petis qd̄ in ho-
nestum est. uel etiam i iustu-
stem qd̄ autor in scdō metro in
sinuare videt. dum dicit. Nam
stulū ē petere. Sed nō q̄ tā-
punt que honeste a deo petere
possimus pmo quis pete p̄t
vite nātā. Dumō nō petit ad
sup̄fluitatem unde gen̄ xliij
scribit. q̄ pualuebat fames
et clamabat pplūs alimēta petes.
Scdō honeste quis pete p̄t na-
ture consuetudinem nō solū i bo-
ipis verū etiam in pobolis dū

mō intendit filiū nutre ad de-
caum sicut de putibz beati
nicolai legit. q̄ hoc modo
petierunt ideo accipe illud
meruerunt. Illud idē est de pu-
tibus scti Alexy. Illud idē
in figura de anima mēe samu-
elis. 1. 1. Tercio honeste q̄
etiam pete p̄t in bello sub-
dū sicut p̄t p̄ gmbz liberos Regū
et machabeorum in quibz auxi-
liū qd̄ postulabat impensū
fuit. Et de hoc oia in libro
Judith. vi. c. sc̄bit q̄ finito
luctu p̄ totā noctem conuoca-
ta pplūs intra Synagogam
petebat auxilium de celo. De
materia quo ad hanc virtutem
Requere sup̄ in p̄o p̄se p̄cep̄.
Itaq̄ deo supplicat. Pro decla-
ratione tercij et q̄ti membri
puto utile de his scriptis q̄stioe
quere. s. vtrū tpalia simp-
sint petenda videt q̄ sic
q̄. Ecclesia in letania petit
sic ut fructu t̄re dāe et cō-
suare dignetur te rogamus
audi nos et nō decipit. Sicut
qm̄ impossibile ē gnāte facias
decipi go petens tpalia sim-
pli bene petit go tpalia sim-
pli sunt petenda. In cont̄ud
fat qd̄ dicit Augustinus et Bernardus
asserūt em̄ hñ q̄ si tpalia
petim⁹ cum condicoe ea pete
debem⁹. Unde Augustinus cū tpā-
lia petit cū mō petite et
cum timore illuc comitite et
si p̄sint det. Et si sit obesse
non det. Quid autem obse
vel p̄sit nouit medic⁹ et ego
tuus. Et Inq̄ in quodā sermone

in petendo temporalia cauenda est
superfluitas et voluptas ergo
temporalia non sunt simpliciter petenda
huius consilio taliter videtur quod
temporalia non sunt petenda in digna
petitione verumptamen latu est
ea petere in casu sicut in qui
necessitate latu est ea petere
et habere in casu non ad fruendi
dum sed utendum. Ad id ergo quod
dicitur quod natura non petit simpliciter
diuicias nec temporalia sed in statu
naturalis naturae ex prouidentia
seu ex prudentia et per alio
simpliciter ex auitate. Respondetur
quod rationalis creatura que ex toto
tenetur diligere deum non debet
a deo autem se sicut in casu
naturae ut frui possit deo
et ei per dilectionem adherere et
ita per quod non sequitur ex hoc quod
ecclesia orat per temporalia dandum
et consuandis quod ipsa sunt pe-
tenda in digna petitione si bene
sequitur quod latu est ea petere
sicut ecclesia petit de septem pe-
titionibus orationis dominice quod de
patre meo et eorum affectibus quibus
fidelis quilibet instrui debet
et maxime pueri informari
debent vide beatus thomas page
quod libro arborum in qui sit incipit
ad nouum sic probatur ibi plen-
issime hec materia discutitur
et per tanto sufficiat remissio

Ignotum tibi met noli pro-
ponere notis. Cogita in
dicio constat incognita
casu. Tricesimum secundum aucto-
ris præceptum fructus in presenti præ-
cepto repetit quod supra in
vicesimo primo præcepto. Bonus bene

facto per documentum tribuit. Sed
inter utrumque talis assignari
potest dicitur quod ubi sub quadam gene-
rali præcepto bonus benefactor debet
phases ipsius dei cultorem ad
actum beneficencie inducendo
hic autem præcipit quod potius
proponendi sunt noti ignotis
licet in bonitate sint equales
quod est rectum ordinem beneficencie
obseruare cuius dicti ratio talis
esse potest quia et virtus imitantur
ordinem qui est a sapientia diuina
instituta. Ordo autem nature ta-
lis esse demonstratur quod unumquodque
genus naturale per prius et magis
actionem suam diffundit ad ea
que sunt sibi propinquiora sicut
ignis qui magis calefacit rem
sibi propinquioram. Sic etiam
deus in subiecta sibi propinquiora
prius et copiosius sibi deus sue
bonitatis diffundit ut dicitur deo
in suis de celesti reuerentia. Ex
hibito autem benefactoris et quidam
actus amicitie inter alios. Et ideo
oportet quod ad magis propinquos
et notos suos magis beneficia
unde Augustinus de doctrina vana
cum omnibus potest non possit
potissime consulendum est qui
per locorum et temporum vel personarum
tamen rerum opportunitatibus
instruitur tibi quoniam qui forte co-
muniuntur. Est autem sciendum quod
licet simpliciter loquendo magis bene-
amici notis et propinquis subuenire
quam ignotis possit tamen sic
variari cum deo locorum tempore et
negociorum quod in aliquo casu
magis esset subueniendum
extraneo et ignoto puta

si sit in ex ma naitate qm eq
pri no tantum naitate pacae
ti de hac matia quo ad hanc
ptem satis late habet^r sup
m in ppe pcepto Qui des vide
to diat go auctor Ignoti tibi
met qd velit inuere noli po
ne i ante ponere ut honore
magis ignotos s quos non
interu nouisti notis i cogtis
quos cognouisti ppta **Etia**
ix c scribit^r non delinquas
amtu antiq nouus aut non
erit sibi illi **Quia** dicti rucor
assignat sedus vsus **Cogita**
quippe constat nobis iudicio qd
s q de cogitis iudicie possua
qualia sint i de certitudine et
delus que nouit pt iudicie **Iu**
dicebat **Saluator** **Pol** v sicut
audio sic iudico **Inspitue** de
conse **dis** v **saluator** **sed** m
cognita constat casu i euentu
q d q de illo qd ignoas recte
iudicare no potes ideo de tali
confidere magnu e piculum
qd ondit^r **Etia** **ix** **Fora** ex
neo non dicas consiliu tuu ne
sis em quid pariet no omi
homi cor tuu manifestes ne for
te mferat tibi flamm gram et
cofract^r tibi **hec** etiam pbat^r
iure diat em **Canon** **q** **Ex**
pdictis **xxx** **q** **v** **q** pmet^r
a certis no est recededa tene
sp certu et dimitte incertum
ut in canone **Si** quis autem
de pei **d** **vii** **In** fine merito
eigo diat q incognita constat
casu i euentu **Casu** em ut
aut **Bohecus** **v** **de** **coplac**
Est mormate rei euentus ex

causis influentibus **Pol** hns q
ad aliquid gerunt^r **Potes**
etiam iste versus alit expoi
ut diat^r **Cogita** iudicio i
si bu fact noto iudiale po
terus vreu ille dignus sit
bnsiao **Si** aut bnsiaf incog
to non potis scie nisi a cau
vreu dignus sit uel non
q pmi met intelligencia **Et**
speciali pt de tali dubio qui
vide^r an pceptu auctois ca
tholici sit m eo qd **Ignoti**
tibi met **Et** videt^r q non
q e cont^r pceptu m **Ex**
luce **pm** **d** **Cum** fact pn
du aut cenam noli vocare
amicos tuos nec fratres n cog
tos si voca paupes debiles
cecos et claudos **non** go fm
x snam noti sunt pponendi
notis **Quia** m qd qd stepmit
mandatu x qd tempmit xpm
Et ipis lege **Ergo** pceptu
auctois non e catholici et
p qus no e suandu **ad** hoc
dicendu **q** q pceptu aucto
ris no e cont^r pcep^m x **Ro**
an phibet xpus simp^r no
care notos amicos ut eaa
qsagnos ad coru^m sed p
hibet vocae eos ea mte
ne ut ipi de te emstent q
hoc no esset caritate si capi
diat^r **Et** id no est con hoc
qd diat^r hic q noti non
ponit^r ignotis **Qui** tamen
no pponant^r p^r expecta^r
retribuciois consilia **pm** e
tamen q m cau ignoti dent
p^rmi notis ut de pegnis q
sunt pponendi not^r ppter indige

Dicitur etiam circa secundum metrum
etiam potest queri de tali questione
an iudex debet secundum allegata
et appropinquata iudicare an sequi
confraternitatem quam habet in com-
muni hoc ideo dico per ea que
dicit auctor quod cognita iudicio
constant incognita causa. Huic
quesito respondet secundum the. pa-
ter quod homo sapiens iudex in iudi-
cando debet magis sequi le-
gitima documenta per instantias
ta et testes et alia. Quamvis
quoniam id quod ipse novit tamquam
privata persona. Ex hac tam-
quam privata cognitione rimari potest ut
discreta distingat probationes
inductas ut possit eorum discer-
tum investigare quod si eas non
potest de unice repellere debet eas
in iudicando sequi. De hoc etiam
quod homo sapiens si aliquis que-
rat iudex innocentem fal-
sus testibus convincat et occi-
dat. Si iudex non potest invenire
occasionem liberandi innoxium
debet eum ad superiorem remitti-
tere iudicandum. Si autem hoc
non potest non peccet per alle-
gata sensus suorum quod non ipse
occurrit eum sed illi qui assent
eum nocere. Huic sententie oportet
respondere et Ray. Quod ad illud
ultimum ubi dicitur quod si iudex
non potest invenire occasionem
liberandi innoxium debet eum
ad superiorem mittere iudicandum
vel alteri eam delegandi.
Deus meus Deus. Per cal-
recolende memorie. Et si ta-
lis iudex propter tale remissio-
nem sub delegato verisimiliter

medat quod innocens dampnaret
nullo remitteret vel et subdele-
get quod huic malam occasionem
prestat quod id luxuriosus et facientes
consilios. Ergo si potest ut est dictum
bono modo falsas probationes repellat
si hoc non potest supersedeat hoc cau-
si reusile. Et quod in futurum eadem
ex illis actibus nulla fiet damp-
natio ad hoc. ff. de penis ab-
sentem. Si autem est verisimilis
presumptio de convicto consilio quod
potius absolvat quam quod faciat
aliquod predictorum quod hoc est magis
malum et ideo potius eligendum
xiii. d. c. i. et ii. istud credo te-
nendum salvo semper iudicio sa-
mori. Et Capitulum aliud.

Qum dubia in actibus versentur
vita periculis pro lucro
tibi pone diem quicunque laboras
xxxiii. auctoris preceptum est
quod idem in precepto xix. huius
partis super posito. Quum dubi-
a et fragilis ex eo quod conveni-
unt in dubietate et humane
nec fragilitate. Et in hoc disse-
runt quod in xix. precepto auctor
dei auctorem innotuit quod non
debeat ponere spem in alterius
mortem. Et hoc propter dubietatem
et fragilitatem nostre vite que
citius finire possit quam vita illius
de cuius morte sperat. In hoc
vero precepto propter ostendit quod
vita nostra multis et variis cir-
cumdat periculis. Et ideo cre-
de debemus nos multum lucratos
fuisse illa die qua non magis
in aliquo periculo quam diffidimus
in pericula vite quicunque cum
inestimabilia sunt et infinita

et ad talem consideratione hic
intendit auctor dei auctore vere
inducere cum in hoc p'ap' dicit
Cum dubia et quia velut inu-
ere q' nō debes q' sume t'pus ut
vitam p'tinere q' aliq' boni
debeas opari q'm vite huane
p' iminent merta p'icula In
hac s'ma concordat d'm q' d'
in cano' m'q' de conse d' v'
ubi d' Temp' aliq' boni fac-
to ut te diabulo in remat oau-
patu Et hoc p' ai dubia vita
et merta sit q' t'pa futura
sūt nobis merta unde mōti
sumq' quid nobis acade deat
ut etiam dubia q' dubio t'pis
spacio viuimq' et mēta sit nob
vite mē t'mq' Inctis p'iculis
aduerte quia dicit merta p'i-
dis Certi em sumq' q' vita
mē subiacet p'iculis infimē
verset i' agat i' m dubio ca-
sibus quicūq' laboras i' p' qua-
cumq' re ut p' quocūq' laboas
in accipiendo opes et similia
pone tibi die p' luco i' vita
v'mq' diei p' luco habeas et
gras inde deo referas ut p'm
p'orem sensum quicūq' laboas
i' quicūq' es qui aliq' laboas
negocio pone tibi diem pro
luco i' videat tibi lucy per
quo sumq' dies vixeris nec
doleas de labore ut pone i'
laborem tibi diei p' luco v'm
Nullus non refert q' anōs
habeam s' quot valiter expe-
derim p' h'mq' p'cepti q' ad v'
tūq' mētrū intelligē et ob-
suauia ē attēdēdū q' mōta
tū statq' quo ad dubietatem

et huane vite incertitudine
p'iculosus p' et merta q' de-
clarat ex t'bus s' ex s'pture
dūne manifestacōe Ex doctorū
sacraz lūcy inductione et cano
m' app'acōne P'ico p'mo q' **B**
mortalū statq' declat p'iculo-
sus et merta ex s'pture dūne
manifestacōe unde aplūs p'ma
ad cor p' d' q' p'iculu ē m
mai p'iculu ē mētra p'iculu
est m flūibq' p'iculu latronū
p'iculu ciuitatū p'iculu m soli-
tudine p'iculu m falsis scribq'
De istis etiā p'iculis loquit
p'mocenciū in libello de vi-
litate cōdicōis huane in c
milia est vita hominis sup
team ubi d' an non vera
milia ai multiplices hostes
vndiq' semper insidient ut
capiant p'p'at ut p'mat
Demon et homo mūdū et
caro Demon cum v'mq' hō
cum bestis mūdus ai elemēt
caro ai sensibus t'ra p'ducit
sp'mas et tribulos aqua p'
cellas et fluctū Per tepesta
et temetua agms chorusta
aones et fulgura Lupus et
vrsus pardus et leo Tigris
et onager corodrellus et gri-
fes sp'entes et coluber basi-
liscus et aspis cerastes et dia-
co scorpiones et vipe **B**
et lodes et pediali culices
et tymfēs mūste starabōes
p'istes et volucres et b'inter
b'ma aialia nobis adūsant
Nam qui creati sumq' ut dō
mārem p'istibq' mais et
volatilibq' et volatilibq' celi et

omnia p̄s aiantibus que mouet
 intra huc dam̄ illis in p̄da
 damus in eam Baptu ē em
 deut̄j xxxij c Pentes be
 saaru t̄ mittam in eos cū sy
 xos trahēu atq; serpenciu
 heu heu infelices m̄as que
 tam infelices filios genuist
 Adeo considerates hūg dīpe
 raiia pati esse debemq; om̄
 hora dīm q; momēto ad mor
 tem ex quo p̄t venit et imp
 iusē p̄terea ut dicit Iugq
 voluit deus nos latere sine
 fuit mēm ut sp̄ pati ad mor
 tem inuēiam̄ mater ne
 gligeat̄ solet esse securitas
 q; multis sepe q̄ue p̄ciū
 in cauta securitas fuit ayt
 Gregl xij sup id Job xvj
 Nūc amor̄ m̄certo ē r̄ p̄do
 docet dñs nos esse vigilēs
 et attentos d̄t q̄t xvjmo
 vigilate q; nescitis qua hora
 dñs v̄r venturq; Et Apōl
 in Si nō vigilaueris vena
 scit fur Ivi sedō q; mor
 talū status declarat̄ p̄
 aulosa et m̄tus ex doctorū
 saarū lūru inducōe pro
 quo sciendum q; in quibusdā
 hystoris exemplarū legit̄
 q; audam p̄to v̄ro dem̄at̄
 talis viso videbat̄ p̄bi q;
 esset sup rupam maris Et
 vnde maris t̄nseunt vide
 bant̄ eum velle submer
 ge dūm vero respiceret r̄to
 ut fugeret Et eadē vid̄ leo
 nem terribilem ore aperto
 arrentem sup eū iste timo
 re p̄tr̄m ad tram suos de

clamat Exaltia pte vidit ser-
 pentem venenosum os ad
 eum mordendu apiente vides
 iste se omi spe fuge et au-
 xiliū destitutu oculos leuat
 mcelū addūm in auxilium in-
 plorandum Sed ecce vidit
 angelū corona in vna māu
 tenentem in alia vō gladiū
 qui sic alloquit^r eū **N**oli ti-
 mere quia ab omibz hys libe-
 rari valebis si q tibi mada-
 bo pegeris que in hys g^onie
 metris **B**ore maris nū fere
 dolus angvis angit misere
Hanc spne fuge tere fertu
 dabo sm te ferire qⁱ velit
 angelū imere pone pedem
 sup guttur spentis quia
 statim mortuus erit volue-
 spatulas et fuge mde et li-
 beraberis aggredē vnaliter
 leonem quia nō ē tam fortē
 ut credis sed valde debilis
Si hoc pegeris coronā hanc
 tibi tradam sm aut h^c gla-
 dio te mⁱficiam **M**oraliter
 quibz fidelis mortis in hac
 dubia vita et miserabili m-
 ta que incertis verset^r peri-
 clis & maxime tribus falla-
 tus iⁿimias **P**rimus qui per
 serpentes de hominat^r ē cō-
 mē **E**t hoc p^rvisus g^rupias
 aiam h^c venenare sicut basi-
 listus qui solo visu homines
 venenat et mⁱfat mⁱfiat
Isto mō venenatu fuit rex
 dauid aspiciēte **S**erabee
 put iⁿ **R**. xij **D**eclarat
 hystoria hic serpes. s. caro.

que sepper ut serpes mordet
 scdm id p^u. xxviii. mordebit
 ut coluber et qⁱ regula vene
 na diffundit non p^t melius
 vicia qm ipam pedibz coad
 care. i. ieiuniis et afflictioi
 bus ipam domando sicut fa
 ciebat apl^us p^o ad Cor^o xiiii^o
 c. in fine. **Qu**i dicebat. **Ca**
 stigo corpus meum et in ser
 uitutem redigo. **S**cdm m
 mⁱta quo mortalis quilibz e
 vallata et cunctata e munda
 qui p^o mare designtur. **Pro**
 cuius declaratione e sciend^u
 illud quod hugo de scto vic
 tore in quadam q^ustione qua
 facit de statu mundi in quo
 p^uculo sumus. **Et** **tao** q^uit
 ab aia vides mundum istum
 r^endit aia video et bn video
tao quid vides aia nauiga
 tes video et in mai^o magna
 tranquillitatem magnaq^{ue} acie
 sentiam ventisq^{ue} spirantibz
 lenit^{er} optato cursu mag^{is}
 fieri vros aute. **Na** distum
 bentes ad epulas et canetes
 in cymbalis et cytharis exoi
 gne dulcis armonie seu canti
 lene auditu mulcetes ipis
 etiam aquis melodia reso
 nantibus p^ustes maris gre
 ges c^uduce et exultantibz
 alludendo leticia. auge hugo
 quid tibi videt^{ur} aia quid h^{ic}
 nisi magnu^m gaudiu^m et mag
 iolunditas et si esse p^t diu
 terna mag^{is} felicitas. **tao**
 iste e mundus placet tibi aia
 an michi displicere deberet
 ignoro. **tao** fuge paulisper

oculum et noli declinare intui
 tum donec videas fine. **aia**
 fxi. **tao** quid vides mⁱc
 aia. **p** video vndiq^{ue} nig^{re}re
 celum et aere ventoz cursu
 nubes agitari c^uturbat^{ur} mae
 fluctu intumescit et qⁱ aby
 mo auesum totu^m i tumultu
 fieri. **tao** **p** mⁱq^{ue} mⁱseri q^u
 uobis et mari qⁱ vallatise.
 no credidist^{is} q^ure in dubio
 securi fustis quae inquit
 litatem equoris suspectam
 non habuistis quare securi
 iter in tra no tenuistis. **Et**
 vobis luam tanto tpe acq
 sita. **tao** qm exiguu^m bonu^m
 secuti estis. **tao** qua calai
 tate incurxistis. **Et** q^u vez
 malu^m quod vobis minabit^{ur}
 p^uidere voluistis ab appeti
 tu fallacis boni qd vros tra
 hebat aios no no cohibuist^{is}
p mⁱfelices et mⁱseri. **tao**
 illa leticia v^{ra} quod tu cito
 i mutata. **p** ad qua mⁱseria
 vita v^{ra} deuoluta. **p** p^ust
 vobis manet exultantibz
 p^ustes mais allu^{er}unt. **tao**
 vros naufragos et mⁱseabi
 abiectos p^ustes mais vobⁱ
 pastu accipiunt. **tao** hugo
 huic q^uordat id **Job** xvi
 quae mⁱpp^u vult et suble
 uati sunt confortatiq^{ue} diu
 ois semen eoz p^umaet cora
 eis p^umquoru^m turbe et ne
 potum in conspectu eoz do
 mus eoz secure sut et pate
 et no e v^unga dei sup illos
 bos eoz concepit et no ab
 ortuit. **tao** pepit et no est

puata fetu suo egrediuntur quasi
 greges parvuli eorum et exultant
 eorum infantes lusibus tenet totum
 panem et cytharam et gaudet
 ad sonitum organi ducunt in bois
 dies suos et in puncto ad infan-
 na descendunt hunc alludit
 dictum **Penece** **Volite** inquit
 hunc tranquillitati confidere
 momento mare queritur
 et eodem die ubi luserunt
 nauigia peribent hoc modo
 alludere videbat qui dicebat
 id luce **non** **Anima** mea habet
 multa bona et **qui** dictum est
 scilicet hac nocte morieris **Si**
 quis ergo volit hunc immundum
 vicerem fugiat eum sicut mundum
 eius pompis abrenunciando
 et faciat sicut canes egypti
 qui currunt lambendo per ripam
 nili ne a cocodrillo venient
 et deuorent **Ita** facere debet
 mortalis quilibet et **Ita** etiam
 hugo simile dyalogum facit
 de mercatoribus per gentibus
 per viam cum multis et variis
 meramentis omni pro foris
 quibus res quibus prope mactem
 supuenerunt aineus armatorum
 qui omnia rapuerunt et eos qui
 non effugerunt occiderunt **Ita**
 similes dyalogos de diuitibus
 de impioribus et propones multa
 et varia gaudia si omnia in
 fine cum tristitia concludunt
 Ideo submisit **Respice** ergo
 nunc miserum mundum et ma-
 gis miseros qui diligunt illum
Iste et que aliqui putabamus
 amicum esse in quo nobis tunc
 longa primissima vita quiescit

tranquillam pacem felicitate
 perpetuam **Iste** est autem pulchri-
 tudinem dilectionis autem spiritum
 laudamus autem iocunditatem
 cupimus autem gloriam quasi sumus
 cuius gaudium amplexi sumus
 certe video nunc quod sunt vana
 omnia et minus sapientibus et
 virtutibus amatoribus appetenda
 ubi enim sunt preces nunc ubi
 diuites et potentes quos o-
 lim huius mundi elatos vidi-
 mus ubi sunt omnes de quorum
 amara et familiaritate per-
 sumebamus eorum transierunt
 vniuersi in viam mortis
 et **Terza** immo quo mor-
 talis quilibet et vallatus est
 dyabolus qui per rugientem leo-
 nem annotat **Pro** autem et
 dedatione et sciendum quod iste
 leo sicut demon licet dicatur
 quod sit tamquam leo fortissimus
 si quis sibi resistit est valde
 debilis quia secundum **Iacobum** non
 vincit nisi volentem sed nisi
 quis sibi resisteret est valde
 fortis et fortiter ferit peccato-
 rem hunc tamen rugientem
 leonem docet nos vincere
 beatus petrus in sua prima Episto-
 la **v. 4** **Sobrii** estote et vigi-
 late quia aduersarius vester
 dyabolus tamquam leo rugiens
 arat quem deus quem deuoret
 cum resistite fortes in fide **Sex**
 autem armis seu iaculis vult
 ad animam et corpus oppressionem
 per suggestionem delectationem co-
 sensum opere consuetudinem et
 nequitiam **Quia** istis sex iaculis vin-
 dique patitur peccatorem et nisi

se armet et viriliter ei resistet
in magno est periculo. **S**ed mor-
talis quilibet sex armis se mun-
re debet et cum eis ipsum viriliter
impugnare ut contra ipsum vi-
ctoriosus existat. **P**rimo pora-
cionem se muniat quia est
Sagitta dei in **ps** i. **S**agitta
jonathe nunquam abiit retror-
sum. **S**ecundo per ieiunium quia est tyri-
aca ant **ps** xvij hoc genus de-
morum non elat nisi per
orationem et ieiunium. **T**ercio
vinat per fidem que est scutum
dei **ps** cxiij vi in omni su-
metes scutum fidei. **Q**uarto vin-
at per confessionem que est
quia in cantatione dei quando enim sacer-
dos peccatorem absoluit tunc dy-
bolus in cantat videtur. **Q**uinto
vinat per elemosinam que est la-
tea dei unde dicitur de elemosina
ps cix Sup scutum et lancea
aduersus inimicum tuum pugnabit
Sexto vinat per humilitatem
que est gladius dei qui ipsum su-
perbum humiliat et vulnerat
unde in **ps** Tu humiliasti si-
vulnerasti superbum. **L**egitur in
figura de dauid quod finaliter
et sine difficultate occidit leo-
nem versus et gigante philis-
tineum eo quod humilis fuit put-
at **ps** xviij declarat hystoria
unde de serpo **ps** cxiij luda
ut vilior fiam. **E**t quod humilis
in oculis meis. **P**roxima tunc
quod mortaliu statum et per humi-
etiam tercie parte intelligitur
que super **ps** metro fundari
potest ubi dicitur per lucem pone
tibi diem et vitam unum diem

pro lucro habeas et reputes. **E**t
inde referre gratias deo debes. **E**st
sciendum quod beatus gregorius in omelia
simile est regnum celorum. **X** viginti
bus inquit. **N**os ergo sollicitate
cogitemus ne nobis in vanum te-
pora transcant et tunc queamus
ad bene agendum vivere cum iam de
corpore compellimur exire. **I**llud
ergo tempus quod fugit non licet
modo cogitare debemus dum licet illa
hora mori exitum semper habemus
enda. **F**aci in **ps** cxiij per
manus tua instant opere. **F**ugit
in corde. **S**i quis de peccatis
sic inquit. **S**i quis peccata est in
ultima necessitate sue egredimur
voluerit recipere penitentiam
et accipiat et mox reconcili-
abitur et hinc vadit. **F**ateor
vobis non illi negamus quod pe-
nit si non presumimus quod hinc
bene exeat si secum hinc
exiit ego nescio. **P**enitentiam
dare possumus facultate dare
non possumus. **U**nde dico dapi-
nabitur sed nec dico liberabitur
vis ergo adubio liberari vis
quod incertum est. **Q**uade age pe-
nitentiam dum sanus es si pe-
catis dico tibi quod ab omni pe-
ccato es securus quia penitentiam est
gratia eo tempore quo peccata po-
tueris sic faciendo penitentiam di-
em pro lucro. **S**i autem vis
agere penitentiam quando pec-
care iam non potes peccata
ta dimiserunt te et tu non
illa. **E**t es adhuc in peri-
culo. **E**t nunc non potes die
pro lucro sed potius pro dapi-
no et sequitur vincere

Vincere dum possis me
dum cede sodali. Obsequi
o qui dulces retinent anima
proxiimi auctoris proptu. Ant
cetera que deo sunt grata. Tace
pta e sodalitas seu societas in
tuosa. Et nunc maxime dicitur
virtuosa quoniam inter sodales so
cios noue condicio infirmitate
concurrit. Vnde quoniam nunc est ca
ritatiua affectio vnamque
consensio. Quia subleuatio
nocuorum ab utroque repulsio.
adiutorij prompta collatio ut
usque ab alio mutua venatio. Su
priorum cum inferiorum purifica
tio pia inter eos compassio.
Et beneficia supportatio. Hys sic
interuenientibus sodalitas seu
societas dicitur fidelis virtuosa
et amice conseruatiua.
Dico namque primo quod inter co
sodales uel socios debet esse
caritatiua affectio ut quilibet a
lium diligat in veritate et non
sit in socium mense qui non
permanet in die tribulationis.
Etiam vnde dicitur. Iugum in
fessionum vocabat socium uel a
micum dimidium vite sue. Et
ad phil. ii. Si qua societas
spiritus si qua vincta in se
implete gaudium meum ut idem
sapiat. Et dicitur. Propter quod inter
sodales esse debet vnamque
consensio. Nam hitatio facit
vniuersum moris in domo. Propter quod
inter sodales esse debet
mutua subleuatio et nocuorum
ab utroque repulsio et adiuto
rij prompta collatio. Et hec
tria breuitatis causa simul

copulentur. propterea etiam in sebitur
quod melius est duos esse quam vnum
sunt enim emolumentum societatis
sue si unus ceciderit ab altero
sustinetur. Vnde soli quod cum ceciderit
non habet subleuatio. Et si dor
merit duo fouebuntur. mutuo
vnum quod calefiat. Et si quippiam
pualuerit contra vnum duo re
sistent ei. Et sequitur. Summa
luis triplex diffiale. Rursum. Et
sic ex ista auctoritate boni socie
tatis triplex facit emolumentum
primum subleuatio quod si unus ce
derit ab altero sustinetur. Exo
xviii. Si videbis asinum odientem
te iacere sub onere non pertran
sibis si subleuabis eum eo. 2.
Et consuetudo quod fouebuntur se
mutuo plures enim carbonem so
uent se mutuo plures enim can
dele simul conueniunt ad invicem
accendunt. Tercium emolime
tum est defensio quod duo resi
stunt vni. Duo canes melius
resistunt lupo quam vnus. Vnde
timet duos cum non timet vnum.
Propter quod inter sodales esse debet
vtriusque ab alio veneratio et
superiorum cum inferiorum purifi
catio. Et hec duo simul accipia
gratia breuitatis. hoc facit docet
apostolus ad rom. d. honore
vicem prouidentes. Vnde. Iar
ra. Vall. li. iii. c. vi. Quod cum
allexo cum emphistene sibi gra
tissimo remisset ad castrum dary
et mater dary captiuasset
emphistene quod forma et sta
tura prestabat allexo more per
stru adulata illi salutauit
tamquam allexo dary et cum admonita

de errore et p[re]cipitacione v[er]ba
ba accusacionis q[ue]r[er]et. **I**nd[ic]at
lexander **q**uod h[ic] p[ro]mo
confundat[ur] nam et hic e[st] pau
as verbis aut vult ai[re] comite
suo partitus **3** p[ro] deo **Et** xij
Quoru[m] te ne soaus fueris. i. ei
qui dedit[ur] condestende et pa
rificare se soao **Unde** Bene
Epla xviij penes deos impu
nit[ur] homines conforam homo
e[st] em[en] dial soale p[ro] de dialib[us]
Dixi q[ui]to q[uod] inter sodales d[icitu]r
pia compassio et beneficia
supportatio esse ita q[uod] h[ic] duo
breuitatis causa p[er] iugant[ur]
hoc facere docet **Beneca**
Epla xxvij d[icitu]r q[uod] soaetas nra
p[er] h[ic] e[st] fornicacione lapidum
que casura esset nisi obsta
rent invicem hoc em[en] p[ro] su
stinent[ur] **H**oc idem **Ambrosius** in
de offic[io] pietatis custos ami
cia **3** et equalitatis ingra
ut supior in feriori se exhibe
at equalem et inferior superi
ori **A**nter em[en] dispares mores
no[n] p[ossu]nt esse amicia **I**deo con
venire d[icitu]r v[er]usq[ue] gra[n]t nec
auctas desit supiori n[on] h[ic]u
litas inferiori **Q**uic[un]q[ue] s[un]t addi
dit **Pre**q[ui]t q[uod] si ego mores tuos
no[n] supporto et e[st] m[agis] edifi
cu[m] caritatis consueget ut nos
unde ap[osto]lus ad **Gal** vij **Al**
alt[er]a onera portate et super
q[uod] **I**ug[um] m[agis] **Ex** xij q[uod] h[ic]
q[ue]stione **Ex** xi d[icitu]r q[uod] m[agis] tam
p[ro]bat amiam que ad modu[m]
onere anna supportat et
ponit **Ex** xij de loquaab[us] p[er]
tm acib[us] racondis q[uod] v[er]bis

supportare d[icitu]r infirmitate alteri
s[ed] m[agis] possibile **3** absq[ue]
p[er]do **E**t exemplificat de cer
uis triseunib[us] aquas quatuor
pores portat capita alioru[m]
in aruibus suis viassim **E**t
Ambrosius in de offic[io] **V**aco soa
tate diuidit[ur] in duas p[ar]tes
iusticia et beneficia si
ue liberalitate ut beneficentia
iustia excelso[rum] alia gra[n]t i[n]
tensura tenet ista bonitate
Imp[er]ito h[ic]et vna sodali p[er]
foras et potas alio in
adlonia tamen aliqui cede
debi potencior et compati
sup[er] infirmitatem p[er] al[ia] aia
q[uod] ut e[st] d[icitu]r pia debet e[st]
compassionem eos atq[ue] b[ene]fi
cia supportat **N**on etia[m] homo
esse debet p[er]oris condicio
q[ui] p[er] leo qui m[agis] atq[ue] dia
lia fortissim[us] et crudelissim[us]
3 **Q**uod h[ic]ilom[us] tamen ut d[icitu]r
Ambrosius in **Ex**ameon iij ge
nerib[us] p[er]sona d[icitu]r p[er]ora
p[er] m[agis] pueris ad tra[n]s p[ro]
stratis et de car[is] rep[er]anti
bus unde de cesare d[icitu]r f[er]u
q[ui] vmas semp[er] ut victis
parce possis p[er] p[er]stratis
sat nobilis nra leome **R**otat[ur]
h[ic] v[er]sus in deare adh[uc] d[icitu]r po
st[er]i pla. ex. hanc fidelita
tem et amiciam dissoluit
auaricia aut **A**mbrosius in **Ex**a
meron ome v[er] pones **Ex**m
de amib[us] rapaaba q[uod] non
sunt soales **E**t **B**ene **E**pla
xviij **A**uaricia et luxuria
dissoluerunt mortales **E**t **Ex**

Pullus in de officio Dissoluit
 societas cum quilibet quod pro
 comodum Attendens igitur au-
 ctor quod inter cetera que dei
 cultorem faciunt deo esse gratum
 est societas seu sodalitas et
 amicitia virtuosa secundum quod
 superius est expressum **P**ro tanto
 hoc sui preceptum prebuit omnibus
 fore observandum id est vivere
 cum possis quam velis vivere
 quod si contingeret te discordiam
 cum tuo sodali aliquam habere
 licet ipsum posses superare
 iuste atque pie voluntati con-
 descendere debes quia tali
 obsequio ipsum retinere potes
 in amicum unde Seneca fru-
 riosum est contendere cum maiori
 anceps cum minori pari sor-
 didum cum minori Et hoc est quod
 intendit auctor dum dicit vi-
 vere cum possis id est in quamvis re
 vel serie ludendo vel alio-
 cede id est concede ut da locum
 nec non tamen si interdu
 Nota dram inter sociam colle-
 gam comitem et consortem ac
 sodalem Socius ipse est in peri-
 culo Sed dicit lex quod in hoc
 statu rerum societas est nulla ut
 si per se in se nec premitteat
 Collega in officio Comes
 itanere Consortis in primo so-
 dalis in mensa vel in sede
 Hec dicta notantur per dominum
 Jo an in clementina id est de peis
 in glo quod capit de senat
 Et per deama in ordine glo
 Quodcumque tollat societas
 non est nullum curandum debet
 tamen homo socialis esse quod

homo est animal non solitarius sed
 politicus et communicativus aut
 gregarius **E**thicoz viij Donec
 in de beneficiis Gomez non vii
 gregarius vis non denat tribile
 ceteris facit mundum et infinitum so-
 cietas cingit pro tanto natura
 duas res dedit quod illud ceteris
 obnoxium validissimum facerent
 videlicet iuramentum et societatem
 societas illi dominum animalium
 dedit et imperium gentium Et
 sic observando que dicta sunt
 dulces amia et suaves et
 fideles observant **Q**uid dicit
 val dulcis quam hunc cum quo
 oia se loquas ut te ad i mento
 de amicitia obsequium amicos
 veritas odium placit Et pro
 viij scribitur **Q**uod amicitia
 ad societatem magis amicus
 erit quam frater Et effopub
 Et vivere posse debet vince
 cimen habet **D**emania virtuose
 societas et pie latissime
 dicitur super in parte prefata xxx
 precepto Quod bonis ambula et
 ibi requiesce etc

Notandum cum magna
 petas impende periculum
 Hec etenim verba coniungit gra-
 tianus **Q**uod auctoris pre-
 ceptum prius precepto duobus
 modis legitur secundum duplicem
 intellectum ex eo insurgente
 primo intellectu accipi potest
 literaliter et iudicialiter **S**edus
 vero moraliter **F**urta prius est
 sciendum quod auctor induit dei
 auctorem ad virtute gratitudinis et
 inde ad beneficium exhibitionem
 id est **Q**ue dicitur quam velis vivere

q' alacritate tribuere debes q' sit
 tristoria et mundana ad h' ut
 valeas amari fidelem nec non
 et sociu virtuosum invenire Et
 hoc e' qd d' re dubites impe
 dere i dare uel largire pua
 s' mundana et vilia cum petas
 magna utputa amicitia etem
 p q' gra i amicitia quingit
 i as' mgit hys reb' i datis
 acceptis munerib' caros i am
 cos subaudi Nam pr et filius
 dando et accipiendo ad invicem
 magis sut amici et sunt pro
 quia p'mi mundialis et liliis
 intellecta est sciendu ut deda
 ret q' amicitia tam nobilita
 te qm utilitate maior est q'
 sut spalia ul corpalia ut st
 diuice Nam quia amicitia e'
 res spualis q' a spuali nascit
 s' ab anima Spuale autem
 pcedit corpale ut colligit
 m de' mter corpalia de msta
 pla ex et no solu pcellit res
 corpales vnaia multas res
 spuales ut fca m scribit
 Amico fidei nulla e' compacio
 unde tullia m li' de amicitia
 hoc est pbat Aristas m' et h'
 m pua multas rombs ubi ait
 q' potentat' et pncipat' possi
 dentib' videt' amas maxime
 opus esse Sic ergo m copaa
 one amicitia et reru corpaliu
 amicitia dicit' res magna
 et res corpalis d' esse parua
 et hoc q' quod sine dubio qntu
 ad hunc intellectu intendit au
 dum dicit Re dubites impende
 pua i res corpales que sut p
 ue respectu amicitie Nam m

pendendo hec pua alliaes eos
 ad tuaz amicitiam et amorem
 Et p'tanto subiungit hys etem
 reb' coniungit gra caros i am
 cos Sciendu p' p'di intellectus
 moralis declaracione optime
 facit qd s'bit paco de v'itaco
 Narrat em q' fuerut duo ami
 ci quoz vnus scribat oia b'n
 ficia ab amico recepta aliis
 vero s'bebat b'nfi' q' alio m
 pendebat et breuit' du ma
 gna esset alitaco m' eos q's
 magis diligeret q' vnus dicebat
 vides ille qui s'bebat b'nfi'ia
 recepta et vides m illo libro
 b'nfi'ate recepta m' q' te dore
 lingua' semp te diligeret et nu
 q' ab amicitia tua distoda dice
 bat aliis adu b'n d'as sed ad
 hec tibi raconabit' vndebo et
 ego scribo b'nfi' que tibi m
 pendo no ut ea tibi m'p'em
 sed ut ea plagas te m amica
 conserue ne tanta et tot b'nfi'a
 pdam Ambob' m hac alit'a
 aone existetib' audaz p'ho
 se ambo conseruit Et p' ipm
 p'mi fuit talit' diffinitio q' s' d'g
 melia faciebat sicut et veru
 est s' q' b'nfi'at' plus tenet
 Sic moralit' m p'posito de mfi
 mta b'nfi'a fecit nobis et cotra
 fa' et omia s'bit no ut ea m
 p'peret sed ut videns tot et
 tanta b'nfi'ia impendisse non
 de facili nos p'dat s' m amica
 sua nos m'p'etud conseruet
 Et m si quis desperet ab eius
 non sepat' amore Tantum
 em nos dilexit ut filiu suu
 vngemtu daret No m ut nos

deservitque dyaboli liberaret Nos
vero in li^o consue bnficia magna
a deo impensa scribere debemus
ut ea plegentes salut bnficiu a
deo recognoscamus quia no fuerit
pua sed magna qz illis quibz
pimo in possessione tradiderat
mundu pto ea no aliquid deesse
dedit et ipu filiu et p qus de
sit seipm ad ipe cum filio p
vnu po xim. Quis go tad m
tz qui p eius amore p tanto
et ta in mēso dono no debeat
se et sua eidem liberalit tande
et hoc ē qd vlt auctor quatu
ad hoc dū diat ne dubites pua
impende. s tpalia p eis amde
paupibz erogare ad reuea a
deo pua sūt q aiaz vna neq
ant facere neq de diuio uidi
ao qntuāqz sit diues liberalē
possit Sūt em tpalia resptu
eternoz tamq puctu ad tū
ferentiaz vnde in huius signu
saluator nū dicebat id qd stbi
tz luce xix. Fuge sue bone
et fidelis qz in pauca fuisi si
delis sup multa de costuam
finde go mū. s in vita puti
st Aug⁹ s tpalia q habes pau
pibz videlicz erogando et acci
pias tūc s pta hanc vitam
qd non habes. et na pma po
ssidendo p d hoc autē ut pua
mea muneā s elemosine sūt
deo accepta qtuor sūt pen
ta ncia p m est ut id offerat
voluntate hylari Sdm ē q offe
rat voluntate concordī. Tercū
est ut offerat qd liberali
equatu s ut offerat volu
tate fidei. Debemus pmo elemosinas

mas que vnu eternu sūt pue
ppter deu paupibz impendere
sem offerre voluntate hylari
ad hoc faciendū nos monet
apulus n ad for ix. d q hyla
rem datorē diligat deus. Tūc
supra in g. Epist⁹ omibz
xix. q v. vi. Sed pch dolor
reputat hodie multi qui hylar
dant dra^o muna max⁹ qm
xpo vnu obulu libent⁹ iocula
tori qm pauperi. Cum tamen
sdm Canones donare res su
as hystombz pibitu ē qz vi
cū s humane aut hystupie
Aug⁹ sup Jo pte p^a Incano⁹
donare lxxv. d. vltū autē
aliq blanditoribz et hystombz
donare sit pctū mortale vi
de sup in hac pte pcepto xv.
v. v. v. v. v. et tractat⁹ in
vltimo quesito. Secūdo debemus
munera pua impendere. t. ele
mosinas paup⁹ ppter deu off
re voluntate concordī. Non
em de q pua pte impensa ac
ceptat si ad odio offeras et
si ad pmo pte non hēas
Exemplo adam. t. Cayn. De
quibz gen iii scribit⁹ et re
atant⁹ vba in sup⁹ me can
Neqz x. d. Quid em dno
munera obtulerut si muneā
abel dno acceptat ppter me
tis concordiaz. Munera pua ob
lationem Cayn refuta⁹ pte
a quia hēbat ad frēm invidia
ppta offenti d. d. v. v. Si o
fferis muna tuā an altare vade
pua reconciliari frī tuo. Tercū
debemus pua muneā impende
t. elemosinas deo offerre diuio

liberali est enim voluntas liberalis
 qui homo non solum dat libenter
 sed dat quantum potest iuxta id est
 in. Si multum fuerit humiliter
 tribue. Si eadem exiguum id est mo-
 diaum etiam libenter imparte
 et qui nichil se non dare potest
 1 q. vii. dicitur ad si non debemus im-
 pendere deo quod deditur homo
 ut in canone. Sacerdotes vltimo d
 et vii q. vii dicitur de canone. Rec-
 eam solus vbi deo impende
 debemus quia deditis vbi rei
 pietas vbi vii q. 1. Ad hoc
 1 q. 1. dare prebuis pueris va-
 plent. Quarto pua munera
 impende debemus volun-
 quid est enim fideliter dare nisi ut
 nec parvus ut in q. de gno et vi
 no et fructibus arborum offerimus
 decimas ut vii q. vii quia
 quia si tardius dare petimus et quanto
 magis petimus et non dedisse vii
 q. 1. decime in. Faciendum tamen
 nobis est quod quicquid secundum canones
 sunt genera elemosinarum vbi
 corporalis. s. egentia dare quicquid
 poteris. Alia spiritualis. s. dimitte
 a quo lesus fueris. Tercia delin-
 quentes corrigere et errantes re-
 ducere ad viam veritatis ut in
 canone ea sunt xlv d. tamen
 btiis dicitur. s. q. xxxv. Omnes
 elemosinas reducat ad ea genera
 elemosinarum d. quod omnes elemosi-
 narum genera quedam sunt corpora-
 les quedam spirituales corporales
 sunt vii opera misericordie videlicet esu-
 rientem pascere potare stae-
 tem vestire nudum recolligere hos-
 pitem visitare infirmum redimere
 captivum et sepelire mortuum. vii

isto potest abo redimo te quo colla-
 go tumbo. Spirituales eadem sunt
 septe vii. docere ignorantem
 consule dubitantem corrigere
 peccantem co solari tristem re-
 mittere offendentem. Quosque
 portare et per omnia orbe vii
 Consule castiga placare remitte
 fer ora pro huius precepti intel-
 ligentia magis in speciali de
 infra scriptis dubitabilibus quod
 Et primo queritur que elemosine sit
 meliores an corporales uel an
 spirituales huius questionis respondetur
 quod elemosine spirituales absolute
 loquendo sunt meliores quam corpora-
 les. Et prima de causa primo quod id quod
 exhibetur nobilibus et s. domus spi-
 rituale quod preeminet corporali. Et
 ratione etiam cum subuenit quod spiritus
 nobilior est corpori. Tercio quod
 tum ad ipsos actus quibus subue-
 nit quia spirituales actus sunt
 corporalibus nobiliores potest tamen
 contingere quod corporalis elemosina
 preferatur spirituali cum seu pericula
 et puta si quis fame deficiat
 tunc potius esset pascendus quam
 docendus. Quarto queritur utrum
 elemosinas impendere sit in pre-
 cepto huius questionis respondetur bene
 etiam. s. q. xxxv. d. quod in
 precepto et obmittens eternaliter
 punietur. Iuxta id autem xxxv.
 Esurium et non dedisti in man-
 ducare et intelligendum est per
 quod recta ratio requirit secundum quod
 considerandum est aliquod ex parte da-
 tis. s. quod id quod in elemosinis
 erogandum est non sit ei necessaria
 rem sed superfluum non solum respec-
 tu sui ipsius sed etiam respectu aliorum

quorum cura sibi incumbit quia
 prius oportet quod unusquisque sibi
 et suis provideat et de residuo
 pauperibus subueniat. Ex parte
 quoque recipiens quod necessitatem habet
 beat alioquin non esset ratio quod ele-
 mosina daretur ei sed cum non po-
 sset ab aliquo uno omnibus necessita-
 tem habentibus subueniri non omnis
 necessitas obligat ad preceptum sed
 solum ad id qui necessitate patitur
 sustentari non potest tunc laus habet
 quod dicit Ambrosius in libro de officiis
 pascere fame moriente. Quisquis
 enim pascendo hominem suam po-
 teris si non pauperis occidisti. Tunc
 superflue habet rationem in canone pa-
 scere lxxviii. Sic ergo dare
 elemosina de superfluo est in pre-
 cepto. Et similiter dare elemosina
 ei qui est in extrema necessitate
 licet autem elemosinam dare
 est in consilio sicut de quolibet
 meliori bono dantur consilia. Et
 dico quod superflua de necessitate pre-
 cepti sunt eroganda quia licet
 sint ista quantum ad proprietatem tan-
 quam etiam aliorum sunt quantum ad usum
 si eorum qui ex his sustentari
 possunt. Unde Basilus. Si fate-
 ris ea tibi diuitia pervenisse an-
 tiustus est deus inaequaliter nobis
 res distribuens cum tu fundas
 ille vero medietatem nisi ut bone
 dispendio facis multa prosequeris ille
 vero pacis gratiam decorat. Et
 famelica panis quem tu tenes
 medi tunicam quam in conclavi
 conservas distulceat calcibus
 qui penes te marcescit. Indige-
 tas argentum quod possides in-
 humatum. Quod contra tot iniurias.

dare vales. Et hoc idem dicit Ambrosius
 in canone. Sicut habet xlviii. Et quod
 predictum est quod non sit danti ratio
 iudicanda est secundum quod probabilis ex-
 timari potest nec oportet quod consi-
 derent omnes casus qui contingere
 possunt in futuro si de iudicanda
 superfluo et rationem secundum ea que
 probabiliter in pluribus contingunt. Et
Item inferre tunc cum
 quod tibi gratia iuncta. Et
 odium generat. Concordia parit
 amorem. Tricesimum sextum aucto-
 ris preceptum prius preceptum tractat
 de eadem materia quod ad necessi-
 tatem. Si quo ad amicitiae dispo-
 sitionem que tangit. Si vero
 in xxxviii. precepto. Unde cum
 possis. Et quod exponitur. A-
 lique condiciones ex quibus
 sodalitas et amicitia dissolvuntur
 et aliquae ex quibus sodalitas
 et amicitia conservantur. Dissolvunt
 enim amicitiae secundum Senecam. Epistola
 xcviij. Invidiam luxuriam. Quod
 vero tullius in de officiis. Dissol-
 vit. Societas cum quibus quod
 sunt propter commodum. Hic autem
 auctor adiungit. Tercium ex quo
 sedemita amicitia plura quam dissol-
 vit. Assiduum enim litigium et eorum
 tenacio. Intendens ergo auctor
 quod non deest dei cultorem ad
 amico litigare nec corvum
 seu imperium eadem inferre per
 que amicitia aliquid dissolvit
 nec etiam ipse amicitia ex hoc scan-
 dalum aliquod pariat. Patet
 probet hoc secundum preceptum penitus
 fore observandum. Si licet inferre
 tunc quod velit auctor in iure si
 habes amicum fidem noli ad

ipso hinc licet uel rixam qd sit co
geres cum ad unum Deum breuiter
veniret ad rixam et hoc est quod
breuiter dicit auctor Tu tunc me
re licet. 1. contentionem alteracio
nem rixam uel aliam offensam
illi ann quo gra. i. amicitia est
iuncta tibi **T**eneam hoc facere debes
quia alio orietur in exura odium
prodit et gratia et qm diu durat
odium est rea inueterata de vi
dicatione semp cogitans **N**o sim
s. canoes qd litigiosus moneri d
ut se a tali rixio debz abstinere
ppter qnq pmo quia litigiosus
consuevit esse arrogas ut xlvj
d mpm et capto 1 **S**ed consue
esse adulator ut in canoe dicit
d eadem **T**ercio consuevit esse pro
ditor ut in canoe dicit ibidem
Quarto qd consuevit esse calump
nator ut in canoe accusator de ad
Finto qd officium contemptibilis
psoe 3 litigare xj q. 1. **S**ed
hinc est tamen sciendum scdm p
q dupl e rea quedam pcedens
ratio et quedam sequens ipsam
rationem pma assilati canoi
bus et eius uola et h pempta
est vitanda exco qd ratione pce
dit **S**eda rea sequit iudiciu rea
eius et e instructio ratiois
Item phus ponit vii dras raa
oms inter nam et diu que
nullas debent astolastica ignari
ri pma 3 qd odium e appeti
ta mali simp **P**ra aut appe
ta mali in ordine ad vindicta
Seda e qd rea e de his que
ptinent ad seipm **O**dium aut
pe esse de rea que ad alios ptiat
q forte qualu sit omes fuerit

et omem iustum Tercia e quia
na 3 in singulari sed odium in
universalis quia odire possum
omem mendacem Quarta 3
qz na e satrabilis odium autem
insatrabile Quinta 3 qz na vult
contristare sed odium vult no
cere Sexta e quia na 3 in
anxietate odium e sine anxie
Septima e quia na e anexa
mie odium autem no hz inam
Octava 3 qz na vult contri
pati si odium vult timari quia
no possit hre que odit talid
mali quid vellet plz hre que
odit Vnde de hys que amia
cia dissoluntur nunc res restat
videre de hys per que amia
nutritur et conservatur Et h
est ad qd nos inducere vult au
ctor du dicit qz concordia mu
litur amorem De hac virtute
pulari loquitur Salustius re
atus va stuporis li. ii. dicit
Ego magis ardeo vobis regnum
firmum si boni imbecille si ma
li vno ut ait gregorius concordia
tanti e valoris et excellen
qz pue res crescunt Distin
dia vero que 3 ei opposita tati
3 distinctis et malicie qz res
eiam aggregate maxime
dilabuntur Et h 3 qd salu
ant xij dicit voluit maxime
cum dixit Omne regnum in se
ipsum diuisum desolabitur xpx
qz y Si ea Factus em vni
tati vel ex regno qm co
cordia Vnde cometator vnde
thomaz dicit qz concordia magno
rum est gta toti ciuitati et tot
gentis et pmt ex v concordia

contra aristotelem gtaad facta p.
fuit omibz greas Item eadem
concordia rempublica fortem
et terribilem facit Unde Gregorius
sup. Ezech. li. i. omne vni. Ca.
storum aces tunc hostibus horribi
lis ostendit quoniam ita constipa
ta et condensa fuit ut nullo
loco interrupta videatur. Ad. De
neca Epistola. xlii. In omni repu
blica debet vni. p. n. p. n. ne
inter eos fiet diuisio hoc eadem
videtur p. n. canon in apibus
vni. q. i. Unde patet li. i. n. r. n.
reatur de membris lepidis et si
clino flauto quia ut censes
areati sunt qui p. n. inimicis
desiderabat publice iudi sunt
non desidentes inimicis p. n.
tis p. n. p. n. intelligencia
maius in specialibus et de aliquibus
dubitabilibus querendum. Et primo
vtrum odium p. n. semper sit p.
catum hunc questionem breuiter
r. n. d. b. t. u. s. t. h. o. s. f. i. s. e. q. x. x. x.
i. n. j. d. q. d. d. homo in se odium
h. e. e. p. n. et omne id quod p. n.
ad defectum diuine iusticie sed
p. n. n. a. m. et quia scilicet non p. n.
aliquis h. e. odio sine p. n. hoc
autem p. n. q. d. in se odium
culpam et defectum boni p. n.
ad se ipsum amorem. Eiusdem enim
ratione 3 q. d. velimus bonum alium
et q. malum odium. Ad h. nos
induat. Aug. in canone. Odium
li. x. x. v. j. d. ubi dicitur. Odium ha
bent p. n. non homines unde
simpliciter accipiendo odium fratris
est cum p. n. i. q. o. l. i. y. Coma
qui odit fratrem suum bonum d. 3
de pe. d. i. hominibus. Et d. d.

querit vtrum auctor magis bene
dixerit in eo quod in secundo metro
dicit. Ita odium generat quod in
casu male dicitur d. d. d. q. d.
na gnat. seu oriat. odium. Et
Gregorius. x. x. x. q. d. q. d. m. v.
dia gnat. odium non ergo exia
q. v. m. d. v. i. a. d. n. o. g. n. a. t. d. e. d. u.
o. b. v. i. o. s. c. a. p. i. t. a. l. i. b. q. a. u. g. m. o. d.
sunt ira et invidia quod male d. t.
r. h. u. i. c. c. o. n. t. r. i. o. r. i. d. e. t. p.
b. e. n. i. t. h. o. q. u. t. s. u. p. a. r. t. i. l. o. v. i. b. z.
q. m. i. c. h. a. l. p. h. i. b. e. t. v. i. n. d. i. c. t. e. m.
o. r. i. r. i. e. p. o. d. u. i. s. i. s. c. a. u. s. i. s. s. t. o. m. d. i.
u. e. r. s. a. s. r. a. t. i. o. n. e. s. Et sicut v. n. j.
acta v. n. o. s. u. s. p. t. p. r. e. d. e. e. x. d. u. a.
b. u. s. v. i. t. u. t. i. b. z. s. i. m. d. i. u. s. a. s. r. o. n. e. s.
ut rationem p. n. e. x. u. i. s. t. i. a.
a. a. e. t. f. o. r. t. i. t. u. d. i. n. e. Ita et actus
v. i. a. o. s. u. s. p. t. p. r. e. d. e. e. x. d. u. o. b. u. s.
m. o. r. i. s. c. a. p. i. t. a. l. i. b. z. s. t. o. m. d. i. u. s. a. s.
r. a. t. i. o. n. e. s. Nam odium causat
f. o. r. m. a. l. i. t. e. r. e. t. d. i. r. e. c. t. e. e. x. i. n. v. i. d. i. a.
q. u. i. a. p. i. n. v. i. d. i. a. s. i. t. b. o. n. u. m. p. r. o. p. r. i. i.
t. r. i. s. t. a. b. i. l. e. e. t. p. q. u. i. s. o. d. i. b. i. l. e. Ex
na autem causat odium. s. p. quod
d. a. m. a. r. g. u. m. e. n. t. u. Nam p. n. o. p.
n. a. m. a. p. p. e. t. i. n. g. m. a. l. u. m. p. r. o. p. r. i. i.
s. t. o. m. q. u. a. n. d. a. m. e. s. u. r. a. m. m. q. m.
s. i. h. z. r. o. n. e. m. v. i. n. d. i. c. t. e. p. o. s. t. e. a.
p. g. t. i. m. u. a. c. i. o. n. e. m. e. t. d. u. l. t. i. n. t. a. t. e.
n. e. p. u. e. n. i. t. a. d. h. o. c. u. t. h. o. m. o.
m. a. l. u. m. p. r. o. p. r. i. i. a. b. s. o. l. u. t. e. d. e. s. i. d. e.
r. a. t. q. d. p. t. i. n. e. t. a. d. r. a. t. i. o. n. e. m.
o. d. i. Unde p. n. q. d. u. d. e. x. m. v. i.
d. i. a. o. r. i. t. f. o. r. m. a. l. i. t. e. r. e. t. d. i. r. e. c. t. e.
s. t. o. m. r. a. t. i. o. n. e. m. o. b. i. e. c. t. i. Ex. n. a.
a. u. t. e. m. s. o. l. u. m. d. i. s. p. o. n. i. t. u. e.

Seruorum obsequium cum
te dolor regit in nam
ape tibi moderate tuus ut p. n.
possit. Thesim septim auctoribus

preceptum primum preceptum quo ad fa-
mularum et seruorum moderatam
correctionem est quod idem cum xij,
precepto prescripto familia autem diffi-
ta ab illo in quibusdam que statim
explicabuntur in fine. Nullo enim et
maxime interdictio principali me-
bro habet quod prescripta secundum canonum
instituta mores quorumcumque deat
prestituti ut corrigantur et in his
studere debet super omnia quilibet reges
et dominus ut subditorum vicia tuam
lent cognoscant. De hac materia
laicus vide super in fine. phemali
parte. Et xxij qui incipit dixit
quod seductus adulatio ibi regere
In prima vero precepto induat au-
ctor quilibet dominus uel regentes
ad virtutem mansuetudinis que
est de x. virtutibus moralibus una
que quidem docet moderare i-
ras et irascibilitatem reprimere
hoc ideo quia aliqui excedunt
in appetendo punitionem et ad
deficiunt in hoc. Ideo oportet
hanc virtutem mediam ponere
secundum quod ratio dicitur. Ideo quilibet
dominus cum homo sit et homo man-
suetus sit non secundum plenum ut heat
dentes enervatos ut aperit non
ungues addiscipendum ut leo
nec venem ad intoxicandum ut
serpens non debet suos ledere seruos.
Quia contra naturam facit ledendo
sed potius moderare debet iram suam
super seruorum offensam quod quilibet
nobilis excellencie in regimine
domus vel alio domino constituta
summe precauere debet ne contra subdi-
tos et familiares exporcor omnibus
defectibus furiose insurgat vel
aliter offendat. Tunc quia fami-

liares et subditi non sunt dei sed
homines imperfecti. Et cum homines
sunt imperfecti et ut quique non defi-
ciant uel excedant quoniam sicut
fuit tullius in officio. Nihil enim
perfectum in qualibet parte sui rerum
natura expoliuit. In multis enim
offendimus omnes ait Plato in
Epistola sua c. in qua propter ma-
turi et honorabilis non sit
defectus subdissimulatione inspie
quoniam in eos inordinata fuerit
in aspectu astantium in patiencia
furiosa reprehendere. Tunc quia
ipsi familiares et subditi non
sepe deficiunt vel excedunt ut sit
dignum reprehensione uel nota
quoniam dominus excedere uel deficiere
videantur. Et posito quod in oculis
domini ac ipsius iudicio deficiat uel
excedat videantur non semper odi-
eorum astantium exquorum prin-
cipia sequetur. Nam dominus tales de-
fectus non parit uel agitur
propter quod sepius accidit
quod inuidia reprehensio domini
in promissa de excessibus huiusmodi
uel defectibus astantibus alijs in
noticijs exhibeat. De quibus
nec promissa pendebat nec per
eos anima curabitur. Et sic ex ta-
li impatia dominus sepe generat
errores et scandala dupliciter.
Et propterea per xxv scribitur
Que viderunt oculi tui non sta-
tim proferas in iurgio quod propterea
emendare non statim fatuus
iudicat iram suam. Qui autem
dissimulat iniuria callidissima
per xxvi. c. Istud est contra
illos dominos qui super subditos
et familiares suos domino consti-

propter furiosam insaniam et ir-
rationalitates verbosus ipse nesti-
unt regulare nisi cum iracundia
et clamoribus coram ipse quod si in
hoc rationis ordine regerentur
eo quod vincti actu vel signo ipsi sa-
milares vel subditi absque fueri
posse clamore cognoscerent su-
domini voluntates et obediencie
promittunt sequebantur. Et propterea
scribit hermes philosophus in morali-
bus suis. Non ignorantes consistat
in verbo. Non sapienter consistat in
operibus ordinat. De virtute ma-
gistrorum vide lacus super in
parte precepti. Item procepto. **Item**
dicitur esto. Attendens quod auctor
quod non deest auctorem dei con-
subditos vel servos imparet
fuerit rationibus super scriptis pro-
tanto ipse dei auctori hoc suum
preceptum ad correctionem mode-
ritur inductum exhibet obsequium
Servorum ob culpa. quod velut au-
timere quod si dominus propter servorum
culpas nascitur de per inasuetu-
dinem et dementiam suam in-
temperare et parare ac et a verbe-
ribus cessare donec non sit in-
genua quod si ipse verberaret
nata possit excedere modum
debitum corrigendi propterea
Penitentia ut habetur in libro dicitur
noluit verberare servum postquam
cognovit se irasci immo man-
tenebat suspensam et stabat
ut passorum filius interrogatus
ab amico quid intenerat quod
ageret respondit. Exigo penas
ab homine irascendo tu ergo suum
lum istud verberibus ob iungam. **Item**
ego rustor propter quod ego non

scandi et verberavi. Rustor inquam
plus facio quam oportet et libe-
rius facio non sit iste in parte et
qui plus in sua non sit. **Item** unde
omnia. Est modus in rebus sum-
certi demum fines. Quos ult-
atque quique neque consistere tutum
quod promissum intelligitur magis. **Item**
in speciali est sciendum quod dominus et
servus sunt correlativa unde non
potest esse dominus sine servus ad in-
endum quod debet dominus servum suum
dulciter et benigne tractare
Et veritas dominus de suis suis do-
mino fideliter servit unde ex hoc
insurgit tunc consideranda. **Item**
est qualiter dominus dea suum de se
habere. **Item** de qualiter suum domino
suo debeat fideliter servire. **Item**
est qualiter si neque existit de-
beat ipsum debita pena punire
hec autem tunc induit facere
sua scriptura nata et canonica
iura et consilia et antiquorum
exempla. Dico namque primo
quo ad primum quod suam scriptura
docet qualiter dominus suum suum
tractare debeat et habere unde
dominus inquit inquit deus cum suis
equalitatem conditionis et pon-
deris sue fructus et non impari
ex cupiditate nec per cupidum
ex superbia sed ex officio consi-
lendi et in proutendi. **Item** Augustinus
Dicit cogitabat quod qui dicebat
quique non in vobis fecit me qui
et illi. **Item** servus. **Item** ubi
regit morum. **Item** potentia in
vis magna. **Item** virtus humilitatis
considerata equalitate condicio-
nis et per namque humilitatis co-
sideratione deprimere se timor

elacionis Item etiam scriptura
versuice docet qualiter serui
debent domibz suis obedire vñ
Aplūs ad Eph vi Serui obe
dite dñs sicut xpo Item etia
scriptura docet sūi qualiter dñs
suo fidelit' seruire debeat p qd
sciendum qd omēs subditi sūe
militēs sūe serui dñs suo deñt
esse obsequiosi et fideles et eum
puro corde dilige et affectu ma
gnificare salua vite et ei' vita
et honorem custodire solliate
exemplo ppli isrlitici qui nolūt
q' dauid irret ad bellū put i' p
vñ tradit hñ storia qui et di
xerunt Tu vnus p x milibz
republicis et etia exo Boab qui
noluit cape urbem ne victoria
sua ascriberet nom put etia i'
p xñ c declarat hñ storia po
natura ad hoc induat qd dñs
sūi sūi benigne tractare debz
vnde Gregs sup id Gen ix Ter
ror videt' sic sup cuncta aiali
a tñe p' dñt qd homo aialibz
irracōnabilibz nō cetis hominibz
nā platu qd ad cō dñ ei ut ab
aialibz nō ab homine timeatur
qd contra naturā supbire est
ab equali velle timeri Ad hñc
sensu pulchre loquit' Pene
li. i. de de. c. x. d. Seruus im
pare modeste laus qd et i' mā
apio cogitandum qd nō qñtū
ad illud impune possit pati qd
qñtū tibi p'mittit qui p'cere et
captiuus et pao pas ubz qto
iustis iubet hominibz libe'is inge
mus honestis nō ut māp'is
abuti Sequit' cum in seruicia
liceant esse aliquid qd in homine

licere quicquid ius aianū veret
Et pone exemplū de crudeli
polluōis qui seruū qd ei offen
derat murenas in vnaio pie
tat et illas hūano sanguine signa
bat hō mille mortibz dignus Di
xi teras qd tam canoica qd cū
lia iura inducūt atqz mandant
sūi neqz atqz p'eternū debita
pena pūmci p'ro quo sciedū
qd sōm exigentia adpe d' impo
m pena hoc pbat in deare que
sunt msi de hoc que si ama p
ea verbigra p em sūa cont
honestatem morū uel in aq
pua re excedendū aut defiac
delinquit aliq' tūc debito mō
et honesto castiganda qd pueru
lū em ē genz suoz aut p'co
Epla p'ri p'ams em et disti na
opus qd sūo Eā xxxij Di
simplia autem d' esse regulata
iustia et rōne virga em g'mmū
omēs compestat t. i. modicata di
simplia aut Seneca ubi supra
Si aut talis sūus neqz m'p'ona
donū sūi delinq' c'men lesz
maiestatis quo quō qd g'mitte
d' capite pūmci ut vi q. i. s
vñ n' b' si quis a'ibi h'et qd
nō solū p' p'atū sūū tales pu
nit' sed et filij ita qd in isto
cū vnus p' p'ato alteri p'uit
In hoc est q'cordat dñia p'p'ta
Exo. xxxij ubi dñ dñs i' sūc
dotibz nō detrahes et p'ncipi
ppli tui nō maledices p'ncip
sūe declaracione mag' m'p'e
tali est de tali q'stione quendū
vñ vñ vñ p'ali' p'ato uel
sine sua culpa pūmci possit
hñc q'pto talit' r'ndet' qd pena

etna non punitur unus p alio
 sed unusquisque dampnatus pro
 suo p[ro]p[ri]o dampnetur seu puletur
 p[ro]p[ri]o. Quia d[icitur] Eze. xviij. Quia
 que peccaverit ip[s]a morietur.
 hoc autem fallit in p[ro]p[ri]o origi
 nali p[ro] quo sine culpa sua pu
 nitur pena etna. Quia d[icitur] i.
 Quid in. Nisi quis renatus fuerit
 ex aqua et sp[iritu] s[an]cto n[on] intrabit
 regnu[m] dei. Hanc ratio[n]em reddit
 Aug[ustinus] d[icitur] q[uod] om[n]es erant in illa
 s[an]c[t]a in adam quia origine[m] ab eo
 traxerunt i. q[uod] in. Nam itaq[ue] pe
 na vero sp[iritu]ali corp[or]ali et pe
 cuniaria p[er] quos p[er] alio p[un]i
 ri sex de causis p[ri]mo pena
 sp[iritu]ali que dicitur interdicitur se
 pe punitur familia ciuitas ul
 etiam tota p[ro]vincia p[er] p[ro]p[ri]o d[omi]ni
 sui ex de s[an]c[t]o non est nobis
 Dico pena corp[or]ali ut in t[em]p[or]e
 lese maiestatis v. q. i. g. Veru[m]
 em et c. se. Tercio pena pecuni
 aria ut in om[n]i turpi luco eius
 cui succedit ff de calup. h[er]ed[um]
 Quarto p[er]t[inet] viciu[m] rei ad h[er]ed[em]
 C. de acqui. pul. viciu[m] Quarto q[uod]
 ad p[ro]mo[n]itione[m] ut d[icitur] l. i. c. i. p[ro]p[ri]o
 to quo ad t[em]p[or]alem in comodita
 tem que fit in p[ro]bationem i. q[uod]
 in. turbat. Dico quarto et ul
 timo q[uod] antiquor[um] ex[em]p[ta] inducit
 et ostendit fuor[um] nequicia[m]
 fore asperere puniendas. Unde de
 nequicia fuor[um] qui occiderunt
 d[omi]nos suos et lares d[omi]nor[um] et
 uxores inuaserunt. Pareat
 troga pompey[us] homin[um] ibi h[er]et[ur]
 q[uod] unus exp[ul]s[us] istis infertus
 e[st] d[omi]n[us] sui et cum seru[us] illi ex
 se vellent illa regem esse qui

solem orientem p[ri]mo vidisset ille
 fuus ad d[omi]n[u]m suu[m] statim no[m]i[n]e
 detulit et eum informauit ut ad
 incampu[m] p[er]cessisset cetis mori
 ente spectantib[us] solus e[st] motu
 dentem intuet[ur] et cum dies ad
 uentare cepit fulgore solis su
 mo fastigio ciuitas ostendit et q[uod]
 n[on] seruilib[us] ingenij res visa e[st]
 requirere auctorem de d[omi]no
 confitetur et tunc intellectus est
 q[uod]to d[omi]n[us] ingenia suilib[us] p[ro]sta
 rent. Data go verna sem filio
 eius regem structione creauerit
 postq[uam] ad filiu[m] regni t[ra]nslatu[m]
 est et ad nepotes et q[uod] celebre
 fuit facina seruoru[m] toto urbe jo
 Allex magno ultoris pub[er]e se
 ueritat[is] om[n]es qui p[re]lio sup[er]fuer[un]t
 q[ui] s[ed] eos expugnauit ob mercedem
 veteris cedis t[ra]nslat[ur] affixit ex
 pugnatu[m] eoru[m] urbe gent[em] t[em]p[or]is
 stractionis inuolatu[m] seruauit regem
 sarpi eius restituit. De matia
 fuoru[m] vide infra in t[er]cia p[ar]te
 metta p[re]cepto xviij et infra
 in quarta p[ar]te p[re]cepto xlvj.
 Cum fuos fueris. c.
Quem sup[er]are potes inter
 dum vincto ferendo. Ma
 xima etem mox est p[ar]te[m] ad
 v[er]ba xviij auctoris p[re]ceptu[m]
 licet naturaliter s[ecundu]m p[ro]p[ri]u[m]
 quib[us] appetat vinctu[m] ut in
 puero qui quietat[ur] t[em]p[or]e t[em]p[or]is
 p[er]icit[ur] seu p[er]cutit[ur] nichilomin[us]
 tamen in mo vinctu[m] m[er]it[us]
 p[ro]p[ri]os et theologos d[icitur] talis re
 p[er]it[ur] quia antiqui p[ro]p[ri]u[m] asserunt
 q[uod] pulchrior mod[us] vinctu[m] est
 ignoscere. Unde Seneca ad lu
 illum statim honestu[m] et mag[is]

exornant^r et temperant^r unde
dicit^r q^d v^obus est vidua qua^m noⁿ
pacia firmat cum hoc p^ocepto
concordat sup^{er} p^oceptum xxxiii^m
v^omere cum possis et p^opue q^d
ad p^odm metru^m p^oro p^odm metri
intelligen^t et ob^oservantia est
breuiter amotand^u q^d v^obus
sa^m pacia p^odm auctorem d^o ma^m
p^oma v^obus p^odm tamq^u omib^{us}
mortalib^{us} n^ocia sit et valis taq^u
ad p^ofectione^m ducens put^r m^osu
a p^oma v^obus p^odm p^odm p^odm
1° d^o p^oma p^odm p^odm op^o Et
sicut Greg^o in quadam epla
om^o d^o q^d pacia e^o auctos et
radio om^o v^obus singularit^r
tamen p^onapib^{us} et reg^oib^{us}
p^omaxime est n^ocia et h^o p^o
q^untu^m ad duo v^ois quo ad v^olu
melioru^m remissionem et quo
ad disciplinariu^m modeatone^m
quo ad p^odm d^o m^o li^o de vita
cesaris q^d iul^o cesar cu^m co
tumelie et imperia p^oclama
rent^r noⁿ vindicat^r sicut legal^o
lias cesar subegit m^ochomedes
cesarem et m^ochomedes noⁿ tu
p^oclauit qui subegit cesarem
imponerebat^r ei q^d m^ochomedes
rezo b^ost^oime fuit ab^ou^o eo i
iunctute nep^ohando flagitio
et cum multa q^uia ab eo au
diuisset semp^{er} legat^r dissilasse
ut cu^m aul^o p^oaret^r q^u p^oug
nat^r cont^r pomperu^m et aul^o
seruoru^m concessisset suae v^o
que velit p^ois aduerse q^u s^o
essent rapti nec legat^r illi
perisse ab eo m^o m^o p^olio ex
ceptis affiramo et lucio p^oml^o
cum esset margaritari cupidissim^o

et dicit^r cecilio ut aliquid facer^r
r^ondit p^ous m^oq^u saab^oeris mar
garit^r imponebat^r em ei q^d e^oat
cupido et auara Et m^o polio
li m^o o^o viii^m de cesare augusto
legit^r q^d m^ore pacie fuit cum
em aduers^o p^omatu^m qu^od g^ou^o
excondestret loquere m^oquit
auguste q^d placet quia dili
gentia aurib^{us} ligure taatinta
tem quietem am^o et in omib^{us}
h^ois potena^m tuam acusa q^d
m^och^o aliud p^o argui m^o m^o
pacia De toberio sili^o legit^r
q^d licet fuerit culpabilis i m^olt^o
aduersus quia pacie e^oat d^o
q^d m^o ciuitate liguras libe^ose
et m^otes hom^o oportebat h^o
hodie facere neglig^o d^o m^o tra
les qui contra tales pacie
aliqua h^ore n^olut ymo sine
aliqui ex^oasat^r uel m^ora p^o
v^omo et verbo m^odisiplinato
volut ipos trua^o m^o aduer
tent^r quid de hoc dicat p^oris
q^d m^o p^ois m^ou^ois quepiam
esse pacie^m laudabile p^o
i m^ou^ois dei uel que ad d^ou
tatem p^oinent dissimile m^o
p^ou^o est v^o p^oen^o li m^o de ra
mouea h^oer ad ignostendu^m
pueru^m ait etas ex^oasat^r f^oia^o
p^opus ex^oneu lib^otas dome
f^oia^o familiaritas sequit^r a^oia^o
e^o s^o qui offendit f^oia^o q^d volut
m^ou^ois f^oia^o q^d debuit p^ou
dena^ou cedama stila^ou re
mittama p^oont ex^om p^oum
m^oq^u esse magnitudinis nate
neq^u p^oassam se sentare s^o
m^ou^ois sicut i m^oans vera i
magna ad labratu^m cum letar

respiat. De paca vero antigoni
regis narrat xl d. scilicet qui cum
audisset aliquos male extima
re et obloqui et audiret de se eo
quod inter dicentes et audientes esset
solus paxos sine pallio illud
leuit. comouit. Sed quia in persona
alterius distendit hinc ne rex
vos audiat. Deinde paxos
antiquorum vide super in parte psal
ti precepto in paxos vice pa
rentes. Quo ad secundum videlicet
quo ad moderatorem disciplinam
non expedit hic hac materiam
refricare quia satis habet super
in parte perhemali parte. Sed vnde qui
maius. Quia quanto quod horreda
iam impietas ibi requirit si
placet. Circa primum modum et
ipsius intelligentia magis in
speciali de tali questione queri
potest vnde vindicta sit licita
hinc questio videtur. Et tunc videtur
qui hac format. scilicet. quod vnde
sed quod si intentio vindicant. scilicet
tunc principaliter in manu alterius
de quo vindicta sumit et ibi quod
est. non est licita quod habet pertinet
ad odium quod repugnat. tunc
quod omnes homines debemus dilige
re et excusare. Aliquis si malum
illius intendat qui prius malum
iuste intulit. sicut non excu
satur aliquis qui odiat adiecit
se hoc enim esset vnde a malo
quod aplus prohibet. Ad hoc. xij
si vero intentio vindicant
ferat. et principaliter ad aliud bonum pu
ta ad emendationem peccatorum vel
salutem. ad correctionem eius et
quietem eorum aliorum et ad ius
ticie conseruationem et dei honorem.

pt vniuersalis esse licita alijs
 debet constantis suat scilicet quod
 faciat p illu au licet ut puta
 p iudicem obfuato in omibz
 iusto processu et iusta qd p nator
 p ncia s m metru et p p ncia **¶**
 declaratoe magis in speciali
 est de tali qstione qrendum
 vtru pacia sit maxima vta
 moru s m q autor no d et vi
 det q non q nec greyl nar
 rat eam inter eor virtutes q
 vocat p nciales vi aor
 per aug in li demoribus
 Ethie po q n conuincit fat q
 dicit hic autor q Sinc qstion
 r n d idem qto qui eam fort
 in fa se q c xxxviii d q
 pacia non est maxima vtu
 simpli loq do licet forte s m
 quid posset dici maxima vta
 paug tamen euidetia ta decla
 kant pmo q pacia differt
 a vtuibz s fide spe et caritate
 et a p ncia que sut vtu
 cardinales Nam s m rator
 suam ordnat ad bonu Est
 em vta que bonu fac habet
 et opus eius reddit bonu ut
 d m ij Ethie 4 vnde oportet
 q illa vta p nciaior sit et
 potior que magis et directius
 ordnat nos in bonu Cum igit
 dr p dte vtu es directius or
 dment nos in bonu q pacia
 qz ille directe qstuit nos
 in bonu Quia aut in directe
 s qntu impedit passionem
 iustie que retrahit a bono
 sequit q pacia nos rthit
 a virtutibus theolo et est
 a prudentia et a iusticia que

sunt virtutes cardinales. **P**ro declaratur qd pacia defiat a fortitudine et a temperantia. Sicut enim inter virtutes que sunt constitutivae boni facti alia est potentior quanto a maiori bono constituit hominem sicut fides spes et caritas quam prudentia vel iustitia. Ita et inter illas que sunt impeditivae eorum que nobis ab bono retrahunt tanto illa virtus est fortior seu potior quanto id quod paciam impedit et magis a bono retrahit. Cum ergo pacia mori contra que est fortitudo et delectationes mota contra quas est temperantia plus ab bono retrahit quam estia contra quam est pacia patet quod pacia defiat a fortitudine et temperantia. Tercio declarat quod pacia secundum quod est maxima virtus in ordine ad alias virtutes que continentur ad moderandum malorum que sunt inducens. **P**rimo namque ex difficultate sequitur iustitia si hac modeat pacia. Secundo nascitur ira si hanc modeat mansuetudo. Tercio nascitur odium quod tollit caritas. Quarto iustum noverit quod pertinet iustitiam ut cum pacia sit contra tristitiam quod primo patet ex passione malorum sequitur quod pacia quodammodo est maxima virtus et quod hoc opus perfectum tollit enim principium mali est perfectum quoniam tollere consequentiam non tamen sequitur ex hoc quod simpliciter loquendo pacia sit perfectior omnibus aliis virtutibus. Ex his patet responso ad argumentum in contrarium. Sequitur. **C**onsequenter

Consequenter. Inferna potius quam sunt parva labore. Cum labor in dampno crescat mortalis egestas. **P**ropter hoc auctor proceptum. **P**ropter hoc proceptum dupliciter potest habere expositionem et secundum hoc dupliciter interpretatur. **L**ectio unde insurgebat videbitur laudem et mortalem. **E**t primo exponitur secundum sensum laudem ut dicitur. **C**onsequenter potius quam dicitur custodire debes que cum multo acquisisti labore quod quid multum est laboribus acquisitum carnis habet quoniam quod de facili possidet quod potest tribus persuaderi rationibus prima ratio quia id quod ad labore acquiritur reputatur esse magis pretiosum ceteris precibus. Secunda ratio quod exopti labore et gravamina que intuenunt in rerum temporalium acquisitione iterum timet subire laborem et gravamina qui vero sine suo labore divitias habet non sic timeant quod non sunt exopti. Tercia ratio quod universis naturaliter diligit suum et conservat unde cum divitiae cum labore acquiruntur sit pro opus proprium acquirentis ideo magis diligit ut eas conservet. **E**t hoc est quod in politico dicitur quod memorabile est quod tanta est dilectio propter aliquod possidere quod homo afficitur ad illud quod est sibi proprium quoniam precium est acquisitum. Nam si frustra laboremus inopes et pauperes efficiemur unde ostendit de arte amandi non mori est virtus quod quod potest tueri. **E**t alibi Aristoteles dicitur dicitur opes et hoc est quod

intendit auctor dum dicit **Con-**
serua potius et custodi potius
et maxime si ne i moderite
ea disseses ea que sunt la pta
et acquisita labore. et p labore
qz dicit **Per diuitiaru acquisicio**
quid laboris e possessio timoris
amissio plena doloris inuenit
ppter ea augm aia h bona et v
tilem pber doctrinam d abice a
te diuitiaru onera abice vnu
la voluntaria abice anxietas
et tedia q plim te inquietat
anims **Sequitur** **Secus** vpus **Secus**
labor in dapno et cu amittam et
male dispensam que cu labo
re acquisitum crescit mortal
egestas. et quana indigentia
tolle qd vis qz ultra exposito
bona attendens ergo auctor
q dei cultorem non docet que
labore sunt parata inutiliter
et turpiter et p dgalit expe
de pndere sed potius q seruare
ptanto hoc sui pceptu pber
fore pempta obsequand. d. **Post**
ua potius **Visa** hali exposito
ne in generali restat mora
lem sensum qia pmi met mel
ligentiam me declarandi in spe
ciali **Pauis** tunc euidencia
est sciendu q quidaz res tpa
les contra deu diligunt et eas
retinent et consuunt n eas
effundit seu largire pnt pau
peres volut et auid qui sunt
eazd sui **De quibz** dicit glo
Siue diuone deu negare **Et**
Quida aut eas diligunt admittit
domini sicut vni imperfecti
qui aduc tremis sunt dediti
Isti sunt qui edificat lignu

fenu stipulam qui p trena plus
iusto uel mag uel minime disce
runt quida em opuat et reti
nent ppter deu ut si pauperu
bus et egens distibuant sicut
fuerut priarctia de quoru mo
fuit situs qd priarctia alex
anderu qui in orone xpo dice
bat **Sic** pte sic bone ihu ego
diffgendo et tu subministrando
videmz quis vincat et isto in
telligendo licite consuari valet
at etiam retineri **Alit** autem
conseruari et retineri licite in
me valent **Vnde** **Greg** pte io
vo **Luc** xvi oportuit e aute
dices et sepulta **Et** in inferno
dicit q no e talit punita ille
qui aliena rapuerat sed qz
lazaro vlorato ppa non dedit
et medico **Hinc** e ergo collige
dum qua pena ineat qz qui ali
ena diripit si infernali damp
none patitur qui ppa no largi
tur **Piat** aut augm qntos em
lazaros videt et plus de eaz
frens qm de pmozum inferis
cogitates **Vnde** hinc supra
occasione queri pt de tali qsti
one que quid inter religio sos
vicos et seculares plerumqz
made cosueunt vtr vtru sit me
lius diuitias conseruare et re
tinere qm eas contempne ut
abice **Ad hoc** rndent religio
si q melius e eas contempne
uel abice qm aggratus cosua
re et adducit pparte sua du
as leges sc vna **Evangel** q
xvi **Vade** et vende omia que
habes et da paupibz et habe
bis thauru in colo **Alia** aplice

prima ad **Thy vi** Qui volunt
divites fieri maduc inceptucom
et in laqueos dyaboli et desideria
multa et inutilia que mergunt
homines in interitum. **Secunda** seu
lares dicunt quod melius est divitias
retinere quam eas contempnere vel
abicere quia multe elemosine
inde fieri possunt et adducit pariter
duas leges una **Exan** que
luc 11 **Ecce** facite vobis ai-
cos de mamona iniquitatis et
aliam apertam in **Ad For**
qui seminat in benedictionibus de
benedictionibus et metet sicut vitam
eternam. **Iudex** autem noster audiat
allegationibus hinc inde propositis
dat sententiam in favorem. **Id**
quod **Pro** dicitur difficile intrabit
in regnum celorum **Facilius** enim est
camelum per foramen acus transire
quam divitem intrare in regnum ce-
lorum et intelligitur de illis divi-
tibus qui totum cor in divitiis con-
gregandis et retinendis po-
nerunt hoc tales monet **David**
Psalmus **Divitiae** si affluant
nolite cor apponere **Aug**
ostinus dicit de causis cor non
apponere primo quia sunt materia
multarum iniquitatum **Vnde** dicit
quod omnes divites autem iniqui
aut hoc inquit **Secundo** quod de capi-
unt nec attendunt quod permittunt
periclitatem et dant timorem saeculorum
et dant esuriam stabilitatem
et dant subita deiectionem
Tercio quia iniquiter se habent
Nam unus homo ad superfluitatem
alius ad sufficientiam alius
ad necessitatem omnium alii habent

totalem penuriam **Pro**secun-
di etiam intelligitur quo ad mo-
ralem intellectum est sciendum quod
superflua sollicitudo temporalium sine
labor in dampnum redundat **Id**
quod mortalis inde crevit ege-
stas et tunc fit quod quoniam quam-
vis in multis primo sollicitat homo
ut sibi vitam acquirat sicut deus
videtur promississe **Gen** in **Ansu-**
dore vultu tuo vestitus pane
tuo fructus mortis sollicitat ut
superflua querat que sollicitudo
dissuadet ad philosophum in **Metaph**
solliciti sunt unde **Pro** **Sol-**
licitudo desperationis est filia
fructus mortis sollicitat superfluum
ut vicias et rapinas no-
via querat **Notandum** tamen quod
plexus sollicitudo prima est qua
facit caritas de qua dicitur **Ad Ro-**
m **Qui** per sollicitudinem **Ca-**
qua facit caritas **Secundo** autem
licita est et prima **Tercia** est
qua facit cupiditas **De hac**
duplex dicitur **Augustinus** vultu
patitur per amorem sed labor exco-
dit sollicitudo tollenda timere
perturbat dum timet ne autem po-
tissima despat aut elaborata
non attingat **Prima** per amorem **Secunda**
permittit **Tercia** prohibet **Id**
est quod celestia temporalibus pro-
mittit **Id** tunc talis labor
fit in dampno et inde tunc
crevit mortalis egestas ne dum
temporalis videtur ut eterna finem
auctor in **secundo** metro ostendit
dum dicit **Id** labor in dampno
per amorem et per partem declaratione
dicitur **Id** quod quidam fuerit
opiniones homines non debere

laboris sed diuine prudentie se
omittit fidebat se sup id firm^m
ap^t vi ipe solliciti sit^r arme vce
quid maducetis nec corpi vco
quid induam^r hns auter rns;
bais rurs⁹. Si ad est tps fa
cultas debemus victu laborando
acq^re al^e si vellema sicut vola
tilia stare hoc est deu temptare
Si vero i minet naitas debet
nos diuine prudentie omittere
et tuc nos pascet sicut auis
Et ponit ex^m in paulo i pet^o
paulo quid mortem fugit i
tn xpus petru a vinculis libe
rauit p^r paulo em huano auxi^o
euade poterat et ideo si volui
set diu^m explorare auxilium h^t
fussit temptare deu. Petrus
autem carebat auxilio huano
et ideo se omittibat diu^o sic
faciebat quidam de quo narra^r
in vita s. ioh^{is} elemosinarum pa
tarche legit^r ibidem de duo
bus calaameta facietib⁹ q^u
vms h^{ab}ebat familiam magna
nec p seipm sine diu^o auxi^o
se et familiam suam d' arte
sua gubernare poterat ideo
se deo tota^r omittibat et sine
mⁱⁿissione Ecclie omittibat
vacabat vnde de arte sua diu
no mediate auxilio famihar
humidantez alebat Alia vero cat
dior qui nec in deo confideb^t
nec in Ecclia pmanebat imm
dente q^u alteri dixit ei cu ra
vnde tu sit diues factus ego
vero vacans arti mee plus de
rem in paupertate au aliqⁱ re
in p^{er}am in terra et inde fact⁹
sum diues Et si vis rem mecu

et quicq^m inueniem⁹ accipe dnm
dum qui cum accipiet et p^{er}ce
t^r cum eutem ad p^{er}thiaz p^{er}
mⁱⁿissione bndixit ei dicens
et duxit se cu duo^r alter
n^o inueniebam mⁱⁿtra ut exti
masi gram p^{er}ci q^u qm de⁹
dixit q^uite p^{er} mⁱⁿ eg^ond dei et
h^{ab} omia adiacent^r vobis ideo
dixi tibi q^ud aut^r dicit h^{ab}
omia adiacent^r vobis no est
intelligendu ut dicit sicut p^{er}
semp adiacent^r q^u apl^{us} de
se dicit in fame et in sit^u in
frigore et in nuditate s^{ed} aq^u
dant^r aliqⁱ subtrahunt^r s^{ed}
em deus ut dicit aug⁹ medi
cus p^{er}fectissima qui nouit q^u
sunt apponenda et q^u s^ut ab
strahenda cu go appont s^ut
ad gra^u actones cum subtrah^t
sunt ad p^{er}baconem v^{er}tut^{is} ac^u

Dap^{er}plis interdu p^{er}no
tis et caris am^{er} Cu
fueris felix semp tibi p^{er}est^o
Quadragesimum auctoris p^{er}
ptu est vlt^m p^{er}cepto^r p^{er}me p^{er}
tis metre et ouent cu vlt^o
p^{er}cepto p^{er}saico (taro coruare
In hoc tame differt ab illo
q^u in illo p^{er}saico fit en^{er}cio de
corum caritate fienda q^u ex
cludit in tpancia gusta et inclu
dit sobrietaton q^u a p^{er} tpau
cie In isto vero p^{er}cepto m
format^r dei cultor quo possit
amiciat gratiam conseruare
q^ud sit p^{er} tpatam seu modeat^u
dap^{er}plore largitube s^{ed} dicit
Dap^{er}plis interdum q^u velit au^{er}
i m^{er}ere q^u debes te not^r et a^uas

decentius exhibere et carum et be-
nivolentiam prestare et tibi ipsi et
circa tuas personas providere dum
poteris. Et secundum apostolum ad Ephesios
Nemo carnem suam odio habere debet.
Et hoc cum fueris felix. id est in feli-
citate postus esto dapsilis me-
dum. Dapsilis enim gratia largus
latine vel humanus. Dapsilis
prope largus in dapibus. Et hoc est
in epulis notis cognitus et cum
in caritatis amicis ut eos carita-
tive pertractes. Fiat enim dapsi-
lis a dando et carus ab amando.
Et esto prope proximo tibi hoc est
dicere quod prope tibi beneficia
et provideas multis enim dantes
sunt in bonum avarus quod suas non
possidet divitias sed adiungit
possidet. Quia dicitur fuit
habens heredes non habuit. Et au-
tem hoc preceptum ultra ea que
dicta sunt exponitur per duplicem
secundum duplicem intellectum. modo in
superiorem videlicet litteram et mo-
dum. Primo litteram ut dicatur. Tu
fueris felix exponitur quod per
quod matricos. id est dices ubi scilicet
quod divitias nisi comitet eas nobi-
litas et potentia non faciunt
hominem felicem. Unde philosophus vocat
divitem ignobilem fortunatum
insensatum felicem. Alius expo-
nitur quod ad hoc habet super in
precepto. Unde cum fueris felix
sequitur in meo semper tibi pro-
prium esto id est facere tibi bonum
debes quantum ad tuam personam
namque est et expediens ut est
dictum hoc est contra multos divi-
tes avarissimos in seipos ego
nos qui dum filios ditare

queunt male comedunt et male
bibunt et vix dormiunt queunt et
dum alia consumunt sensus con-
sumunt. In hoc similes sunt gal-
line et aquile que sic afficiuntur
amore pullos ut non quando come-
dant et suas vitam negligunt
ut filios suos omnia derelinquunt.
Unde videmus quod gallina mordit
tota hispida et insuper voce rau-
ca. Et tamen quando pulli adulti
sunt a patre distendunt nec de
ea aliquid curam gerunt. Tales
filii sunt febre continua labora-
tibus et maxime viciariis qui
qualiter die qualibet nocte quod
hora quod momento et quod
festo peccat ceteri quod peccatores
interpolationes faciunt in peccatis.
Ista febris continua per avaritiam
ait homines gaudet quod tollit ea
que sunt in vite per avaritiam
et quietem. Quare enim ut est
dictum amore filiorum non audet
comedere. Et cum vixit non solum
abit per pane et indiget et in
bestia ait super mensam suam.
Non potest esse amore filiorum dor-
mire. Et cum in quatuor dies eius
doloribus et erumpens plenum
sunt non per noctem mente re-
quiescit. Et pro in non enim
dormiunt nisi si malefecerit non
capit per sompnium ab eis nisi
supplatauerint. Nec etiam amo-
re filiorum potest requiem habere
sed die ac nocte sunt in labore
et fatigatione. Item. solus
per sollicitudinem quiescere non po-
tuit. Quare ergo tamquam quimus
febre laborans parum vivit per
largus et liberalis multum. Item.

xxviii Qui odit auariciam lon-
gi fiant dies eius. Tercera talis
qui amore filiorum et pecunie prius
ponit amorem ipse persone non est
sibi proxima et facit contra aucto-
ris preceptum quod dicit. Cum filiis
felix semper tibi proxima esto uel
aliter etiam quod ad hunc mel-
lectum exponi potest ut dicat. Cum
fueris felix quod uelit dicit cum
fueris in prospera seu dominio
constitutus taliter te habeas cum amicis
et proximis ut tibi succurrat. Ita
ut te et filios in statu ut domini
saluet et saluetis per eos. Itaque
ut sis semper tibi proxima in terra
per hoc negligas iustitiam per quam
pollicita asseruat in amicos cum
expedit exercere hoc facit docet
philosophus vii pollicetur ubi potest decem
que pollicitam seu domini saluat
et asseruat. Primo non permittit
transgressionem etiam plus quam quod
tunc negligit paulatim de-
fluit. Secundo bene ut illis qui sunt
in regno uidelicet subditos hono-
rando eos promouendo eis non
dumando sed debito modo circa
eos in omnibus habendo. Tercio non
permittit turbaciones et guerras
et sediciones inter nobiles quod
tunc dissipat dominum quod quod
facit tyrannus secundum philosophum. v. pollicetur
quod ciuitates bene diuisas non
et omnes ciues inter eos esse diui-
sos ad hoc quod tamen habeant facere
quod non contra eum insurrexerit valeat
ita quod de se inuicem confidant non
presumat. Quarto quod faciat quod
illi qui sunt in officio quod sunt
in eisdem quia si male se hinc
sunt statim amouendi si aut

bene sunt relinquenti hoc multum
facit ad conseruacionem regni. Quinto
non confire alicui de suis subdi-
tis nimis magni domini quia quando
se vident in aliquo magno offi-
cio uel domino taliter sublimati
cum nesciat ut plurimum bene
ferre fortunas aliis plerumque
iuriant et faciunt que non debent
Secundo mouere timorem illis dicitur
quod timorem habeat de bellis ex-
orbis quia per hoc saluabitur politi-
cia etiam saluatur quod princeps
timet quod tunc melius potest regere
et sibi melius obedit. Tercio
quod per amorem et dilectionem ad illos
quos regit quia tunc magis ti-
ment quod non accidat aliquid per quod
pollicita destruat quod vniuersis
magna cura habet de eo quod amat
Quarto quod per aule amice poterit
quod tunc melius potest suare iustitiam
quod quedam iusticia vrbane debet
uat secundum philosophum in magnis mor-
tuo stare pollicita per quam regit
et sine ea que habet regimine
quod suare et regimine destruere
Secundo quod sit virtuosus quod tanto
magis virtus requiritur quanto homo
maiori statu habet. Et sperna-
eius vbi extendit se debet ad
regimen subditorum quod tunc plus
libentiori animo sibi obedit et sic
per dicta obseruando sit sibi proxima
quod est auctoris preceptum obserua-
re. Et dea cum prudentia omnia
regunt in bono statu ipsum con-
seruat. Sic conseruare digne-
tur in suo felicissimo statu et
domino magnificentissimo domini domini
meum fructum de cararia pa-
duc domini. Quicumque franciscus iunior

eius nato singlissimo utiq; dno
 meo ptempora longiora ame
 Qdo exopom pt moralit ut dicit
 Esto tibi semp proxima qd velit
 dicit qd semp debes esse tibi pro
 xima dum in hac vita pnti de
 ges ut sz diuitias tuas teneas
 pcelestibz amites Et ad qd nos
 hortat Greg⁹ mor xxviii d a
 gendum nobis qd ut res absolu
 te pituras in no pte cogam⁹
 in pte mercedem Terrena em
 seruando amittim⁹ largiendo
 suamq; p^momium nrm reten
 tum p^mu⁹ manet erogatum
 Gaant qd diuites non possent
 ex hoc mudo seum ferre diu
 tias unde idem greg⁹ sup iob
 xxxv diuites aut dormierit ni
 hil seum affert sic qd diu tu
 rebz nris diuitie no possim⁹
 qd illas aut mouendo deserim⁹
 aut ille nos videntes qd deseret
 p^mendo ideo eas in celestibus
 recondam⁹ paupibz videlicet
 erogando cum sint latuata mei
 ad celu offentes que sibi dant⁹
 quo ad fructu aut Aug⁹ li p^o
 smone xxxviii qd deo volut des
 ut essent aliqui paupes quibz
 elemosina p^met⁹ ut regn⁹ celo
 rid esset venale aut Greg⁹
 smone xxxvi hoc facit pau
 lus qui quondam diuites regnu
 celoru adprendid diuitias re
 liquit et eas p^m p^m paupi
 bz erogat Actus xxi qd n⁹
 vni qd deo hic xxi d⁹ dno fac
 te vobis amicos de mamone
 iniqui T ut cu defecerit reci
 piant vos metna thaberna
 cula xiiii q v Sed ad huc

et apl⁹ i ad tho vi diuitibz ha
 scadi pape non sublimis sape
 nec sperare in merto diuitiar⁹
 sed in deo viuo qui pstat nob⁹
 habundiu ad fruendu bene age
 diuites fieri in opibz bonis fa
 ale tribuere amicare thesau
 rizar⁹ sibi fundametu bonu i
 futuru ut apprehendat veru
 vitam ad qua nos pducat dig
 net⁹ ihu⁹ xpus amen Et
 in hoc t^mat⁹ p^mia p^m met
 calis qd qntu ad veru e sda
 p^m p^mapalis huius opusculi ut
 libella re Sequit⁹

Ellucis si forte ve
 lus cognosce culca
 virgilu legito qd
 si magis nosse labores herbar⁹
 vices maces tibi carmina dis
 Si Roma cupis et pumica
 noscere bella lucanu qras
 qui mart⁹ p^mia dicit Si quid
 amare libet ut amari disce
 legendo Rason⁹ petito p^mau
 tem cura tibi her z vt sa
 pient⁹ vmas audi qd distice
 possis Ergo addes que p^m
 sapientia disce legendo p^m
 qua semotu vmas deducatur
 emi Raso sup de sdo speculo
 methaphorico hoc e parte
 metra que e sda p^m p^mia
 libri N⁹ vero in hac sda
 pte metrica que est tercia
 pars p^mapalis libri p^msequi
 dum est de tercia speculo me
 thaphorico qd e curio sacu
 mvestigac⁹ rep^mssu in quo
 m^mstrat auctor scolasticos ac
 etiam alios quoscuq; iugiter
 speculari ac ead i eo r^mformari

debere et hoc ostendit in hac
 cia huius libelli pte pmo pcep
Telluris si forte velis in qua
 quide pte xxxv pcepta seu
 documenta vinctuosa complec
 tuntur pro cuius pte euidencia
 est breuiter amotandu qd vici
 auositat cognicio intellectue
 et sensitiue inde hinc sumpta
 occasione ultra ea que de ac
 osis inuestigacionibz supius
 referantur breuissime tracta
 duo inuestiganda occurrunt pmo
 est vtru viciu curiositat pt
 in cognicon sensitiua de pmo
 nichil qd de hoc sup tractat
 in xxxvi pparali pcepto
Ad consiliu ne accesseris qd a
 mediu Quo ad scdm questiam
 breuiter videtur qd cognico sensi
 tiua ordnat ad duo vno qd
 mo tam in homibz qd in alijs
 animalibz ordnat ad corpus suste
 tacione quia p huiusmodi cog
 tionez homines et animalia vitat
 nociua et accipit ea que sunt
 necessaria ad corpus sustentacione
Alio specialiter ordnat in
 homine ad cognicon intellectua
 uel speculatiua uel practica
 appone igitur studiu circa sensi
 bilia cognoscenda dup potest
 esse viciu vno qd qm cognico
 sensitiua non ordnat in aliqd
 vtile sed potius ut euitet hoies
 ab aliqua vili consideratione
 vnde quia in confessione qd
 cane currente pta lepore iam
 no specto cu interto sic aut ille
 in agro si casu transea auerlat
 me fortasse ab aliq mag consi
 deracione et cogitacione atq

a se conuolat in venatio et in silia
 veri de monstrata infirmitate vi
 cia mea ato amoueas vanderu
 besto **A**lio in qtu cognico sen
 sitiu ordnat ad aliqd noxiu
 sicut inspectio mulieris ad cognos
 cendum et diligens inquisicio
 eorum que ab alijs finte ordian
 tur ad detrahendu siquis ul co
 gnacione sensibiliu intendit or
 dinare ad ppter natiuitate susten
 tande ne uel ppter studiu meo
 ligende viciu est viciu stu
 diositatis cu sensibiles cognico
Ad matia etiam curiositat et
 curiosoru regre sup in pma
 phemali pte de arualitate an
 modum et infra in ista parte
 scda vi pcepto pte archana
 dei pto **I**nter ceti omi homi
 studia sapie studiu e pfectius
 sublimi vtiliq et iocundius p
 fectaq quid qd moptu ho sapie
 studiu dat in talu ve beatitudine
 iam aliqua ptem hz vnde sapi
 ens dicit **F**eatq vni qd in sa
 piecia morabitur **E**ti vni co
Sublimi qd autem est quia p ipaz
 homo papue ad diuiaz similitudi
 nem accedit qd omnia in sapia
 feat vnde quia similitudo e ta
 dilectionis sapie studiu papue
 deo p amiaaz conuigit ppter qd
 sapie vni dicit qd sapia infirma
 thaurq e homibz quo qui vti
 sunt facti sunt ptiapes amiaze
 dei **V**tiliq autem est qd p ipam
 sapiam ad i mortalitate regnu
 puenit **C**oncupia em sapie
 deducet ad regnu ppetuu sapie
 vi iocundus autem qd qd non
 hz amaltudinem illi conuersao

si letitiam et gaudium sapientie videretur
 verum quod nonnulli in studio sapientie
 adeo reputantur curiosi quod per vias
 naturales cogitant ad discendum ea que
 sunt supra facultatem naturalem
 generis ac etiam contra naturam intellectus
 tuam in moderatum hunc appeti-
 tum sciendi quod pertinet ad mentem
 panis viam et tale viam per
 suum oppositum per perstudiositatem
 que per viam sub panis attempta
 qua appetitus sciendi moderatur
 per auctorem naturam foret corrigere
 dum. **P**ro tanto auctor contra tale
 viam remedium adhibet optimum.
Et in hac parte principali lucide
 ter demonstrat. **D**icitur si forte
 unde timida prime parte melius
 docuerit hunc libellum in quo auctor
 correxit idolatrarum errores
Quod in hac parte per magis ex-
 corem per dictorum auctorem cor-
 rigere ac ipsos ad moderatum
 vere sapientie studium inducere dum
 dicitur. **T**ellur si forte per hunc
 præcepti intelligentia ac eundem
 est sciendum quod quatuor fuerunt
 curiosorum maneries qui contra
 rerum corporaliu possessionem
 modeste operabantur. **P**rimo quod
 quatuor sunt maneries diversimode
 de summo bono operantur. **O**perum
 modo quod aliquorum fuit quod summu
 bonu in vita hominis fuit diu-
 tie. **E**t quod de agricultura maxime
 opes accipiunt. **P**ro deo ipsi in ag-
 ricultura studium suu totaliter po-
 nebant. **T**alibus autem oburgan-
 do quod in instruendo dicitur quod ad vi-
 gilii studium revertere debeant.
 dum dicitur. **T**ellur si forte virgi-
 liu legitis qui vult in mure quod

non debet in hoc studio ea men-
 tione ponere ut credas quod in diu-
 nis agnitione consistat summu bonu
Non tamen ex hoc simpliciter
 prohibet agnitione studium
 qua docet virgilius si prohibet
 eorum studium qui ea intentione
 student quod credunt quod in diuinis
 agnitione consistat summu bonu
 et hoc aliqui taliter per hanc mentem
 ex hoc sic. **O**mnia bona per quod
 omnia alia bona heri possunt vir-
 esse summu bonu hoc sunt diu-
 tie in summu per hanc que dicitur
 quod pecunia per mensura omnium
 rerum venalium. **Q**ui concordat
 id quod per pecunie obediunt omnia
 ergo per hoc qui per diuor est
 beatorum summu per dicitur. **E**t in
 dixerunt per hanc cum hoc sunt
 hanc summu licet falsissima
 multa tenent eam esse summi
 man per quod ex facto eundem
 apparet ergo. **S**ed quod hoc
 felicitas ex diuinis nullus
 consistat sic perbat. **D**iuicie enim
 non nisi propter aliud appetuntur
 per se enim nisi bonu inferant
 sed solum cum videntur eis ut
 ad corporis sustentationem
 uel ad aliud huiusmodi. **Q**uod autem
 per summu bonu est propter se deside-
 ratum et non propter aliud non
 sunt ergo diuicie summu bonu
Hoc idem ipse virgilius adul-
 tum sue vite finem fuit utique
 prestat per quatuor versus quos
 legitur construxisse in quibus
 se ostendit tres libros compilando
 finissime laborasse videlicet
 librum bucolicorum in quo tradi-
 dit artem cure pastoralis et

libru eneydorum in quo tradidit
artem cure militaris Et libru
Georgicor in quo tradidit arte
cure ruralis Et tunc p dicitur
breos no ad dei laudem s ad glaz
edidit popularem unde dicit
illi vsus sit Pastor arator ege
pamsem supam Capras tura
gospes queq labore giu De
capris pastas derure puto ho
ste subacto Nec lac nec sege
tes nec spolia ulla tuli Alior
opinio fuit q corporalis sanitas
aliaq corpis bona sint summa
homs felicitas istis etia obur
gando dicit q si mage nosse
laboras herbaru vires quia
optima medicina fuit mater nec
in tali scientia libros studere
debes ea intencione videlicet
ut credas q in sanitate corpis
aliq bo sumu bonu consistat
qd in pbat² concu esse veru
Et sic bona corpis aug modi
sunt sanitas pulchritudo et
robur no sunt sumu bonu hois
p silia manifeste apparet licet
em bonis et malis quia sunt
et instabilia sut et voluntati
no subiacent ptea aia e me
lior corpi qd non viuit nec p
dicta bona h n p anima boa
go aie sunt intellige et alia
quid est meli q bo corpis
no est go bo corpis hois sum
mu bonu qd huc hec bonast
homo et alis aialibz comua
Adque felicitas aute est p
homs bonu no est go in pmp
bonis homis felicitas pmp
multa aialia qtu ad bonu cor
poris sunt homis potora qda

em sut velociora homie quedam
robustiora et de aliis Si ergo
in hns esset sumu bonu homis
non esset ho opti^m aialiu qd
pt esse falsum Non go felici
tas huana in bonis corpis co
sistens pthor et opinio fuit
q sumu bonu consistet in gloria
et fama Et huius in lucano studi
sui pempta ponebat q de bel
loru tractat gla Istis etiam
auctor modo quo sup d^r Si
roma et lucano gras qd velit
dicere no debes et in lucano stude
ea intencione ut credas q sumu
bonu consistat in huana gla que i
celebritate fame consistat q
sic p suaderi pt Sumu em bo
oportet esse pfitm si quietet
appetitu Cognico aut fame in
qua gla huana consistat est imp
fecta est em plu^m multitudinis
et erroris hns Non pt go tal
gla esse sumu bonu Quidam
et opmabant q in volup^{te}
venerea aliisq carnalibz de
lectacionibz consistet sumu bo
et huius in nasone i oudio aor
studii sui ponebat Pont et
tales no quo sup d^r auctor Si
quis amae libz et nasonem
petito i oudio qd velit inuere
q no debes in oudio stude ea
intencione ut credas q sumu
in volup^{te} venerea consistat
nec et in aliis carnalibz de
siderijs et delectacionibz pro
tanto auctor d^r Sm aut hec
cura et si no curas de ist
nec in eis vis studere stalt
nec curare nec et studere des
q tale studiu audisio e et nimu

Quod sic patet. Quoniam enim que
ipse dicuntur sequitur magis ad
magis si simplex sequatur ad si
plex sicut si calidum calefacit et
maxime calidum maxime calefacit.
Si ergo delectationes promissae
se essent bone oporteret quod ma-
xime ut eis esset optimum.
Hoc autem potest esse secundum rationem
namque usus eorum reputatur esse
viciu et eadem est corpori nociva
et similia delectationum impedi-
tio. Non sunt igitur pro se bonum
homines quod in eis non consistit
humana felicitas. Propterea autem
virtutibus sunt laudabiles ex parte
quod ad felicitatem ordinantur. Si
ergo in delectationibus promissis con-
sisteret humana felicitas actus
virtutis magis esse laudabilis in
accedendo ad has delectationes quam
in abstinendo ab eis. Hoc autem
potest esse falsum. Nam actus tem-
perantie maxime laudatur in
abstinendo a delectationibus. Non
ad hoc denotatur non est igitur
in promissis delectationibus homines
felicitas. Propterea finis ultimus
autem est deus. Illud ergo oportet
ultimum finem hominis poni pro
quod maximum appropinquat ad deum
que sit per contemplationem. Per
dictas autem delectationes homo
impeditur a maxima appropinqua-
tione ad deum quod sit per contemplationem
quia maxime predictae delectationes
impediunt utpote ad sensibilia
maxime homines immergetes
et per quos ab intelligibilibus re-
sentes. Non est igitur in delec-
tationibus veneris et alijs cor-
poralibus felicitas humana ponenda.

Hoc autem excludit. Exponitur
taurorum error in his volupta-
tibus felicitatem hominis ponendam
ex quorum persona dicitur Salomon
Ecce vi hoc itaque visum est mihi
bonum ut comedat quis et bibat
et letitia fruatur ex labore suo
et hec pars illi. Et sapienter
ubique resimulatio signum leticie quoniam
hec pars pars mea. Et sapienter vi huius
ponitur. Excludit eadem error
teratocanonum qui in ultima
felicitate partem visum error mille
annos in regno dei secundum carnaliter
ventris voluptates fabulatur
venturos. Unde et greci the-
lase et lime milhase sunt
appellati. Excludunt eam
iudeorum et saracenorum fabule
quod retribucio iustorum in predictis
fabulis et voluptatibus ponitur
felicitas enim est virtus primus
ergo ratio. Non consistit et in
dona felicitas in potentia in
dona cum ea obtinenda pluri-
mum fortuna possit et in stabi-
lis sit et non subiacet hominis
voluntati et plurimumque malis
adueniat que bono summo re-
pugnant. Propterea si a qua
partis est simile bonum oportet
illam esse perfectissimam partem
autem humana est imperfectissima. Ita
dicatur enim in hominis voluptas
optimumque in quibus est maxima
molestia et quod magis repu-
tatur pars tanto a partibus de-
pendet quod eadem a deo ad eam
debilitatem pertinet cum quod
a multis depedit destrui mul-
tiplex possit. Non est ergo
parte humana summi hominis bonum.

felicitas ergo hominis in nullo ex-
 teriori consistit bono cui omnia ex-
 teriora bona que dicuntur boni fortu-
 ne sub predictis contineantur. **N**il
 la vero felicitas que pervenit ex
 pulsione diuina omne desiderium
 humanum impletur secundum id per quod
 replet in bonis desiderium tuum
 Et omne humanum studium ibi con-
 suationem suam et sui consumma-
 cione accipit. **Q**uid quid per dis-
 currenti per singula. **E**st enim quoddam
 desiderium hominis in quantum intel-
 lectus et de cognitione veritatis
 quod quid homines consequuntur per stu-
 dium contemplative vite et hoc
 manifeste in illa visione consumma-
 bitur quoniam per visionem per veritatis
 omnia que intellectus naturaliter
 scire desiderat et innotescunt. **E**t
 ergo quoddam hominis desiderium secundum
 quod per rationem qua inferiora di-
 spone per quo quid homines per se
 quuntur per studium active et vite
 vite. **Q**uod desiderium per ad hoc
 et ut tota hominis vita secundum ra-
 tionem disponatur quod est vivere
 secundum virtutem. **E**qualiter enim virtuosissimi
 in operando et per virtutem
 sicut fortis ut fortiter agat hoc
 autem desiderium tunc omnis com-
 plebitur quod ratio in summo rigore
 erit diuino lumine illustrata ne
 a recto deficiat possit. **E**st iterum
 tunc hominis desiderium quod est sibi
 et aliis animalibus communis ut delecta-
 cionibus perfruatur quod homines ma-
 gis persequuntur secundum vitam voluptu-
 osam et per eam in moderantia in
 temperantia et in continentes sunt
In illa vero felicitate est dilectio per
 factissima tanto quid perfectior

ea que secundum sensum quod etiam bruta
 animalia persequuntur quanto intellectus
 et aliorum secundum quanto etiam id bonum magis
 delectabimur magis est omni sensibili
 bono et magis intimum et magis co-
 tinue delectans quanto est illa de-
 lectatio est magis pura ab omni per-
 mptione obstantis aut sollicitu-
 tudinis alia molestantis. **D**e qua
 dicitur in per per nebrabuntur ab veritate
 domus tue et corrumpere voluptatem
 potabis eos. **S**ic ergo per quod per
 diuinam visionem consequimur substantie
 intellectualis felicitate vaim in
 qua omnis desiderium quietatur et
 in qua est plena sufficientia omni
 bonorum que secundum aristotelem ad felicitatem
 requiruntur. **V**nde et boetius
 dicit quod beatitudo est statum omnium bonorum
 congregacionem perfectam humani autem
 perfectio ultime felicitatis. **H**ac vi-
 ta nichil et addit nisi vita con-
 templanti veritatem secundum quod et per
 in hac vita. **E**t ideo philosophi qui de
 hac felicitate ultima plena notant
 hanc non poterunt in contemplacione
 que est possibilis in hac vita ul-
 tima felicitatem hominis posuerunt
 propter hoc et in alias vitas in
 scriptura diuina magis contemplativa
 commendatur dicente domino luce et ga-
 ria optimam partem elegit quod non
 auferetur ab ea. **I**napit ergo con-
 templacio veritatis in hac vita
 sed in futura consumatur. **A**ctiva
 vero et amula vita humani vite est
 in omni non tristendit. **H**anc autem
 felicitatem qua ad perfectionem ultime
 felicitatis perducit. **P**otest nos auctor
 informari debere. **E**t hoc in per in
 hoc et per precepto. **S**icut sapiens
 vivas. **E**t hoc est dicte quod des

disce ea que humano intellectui
sunt proportionata et non exce-
dencia mei facultate per quam eum
et etas tua erit a vitiis semota
ergo addes et que sit sapia disce
legendo. Unde per huiusmodi ultimum me-
tri intelligentia est sciendum quod vo-
lens plene et perfecte hanc sapiam
sapiam adipisci expedit notio-
teria scire ut investigare primo
namque que sit illa sapia. Secundo
qualis sit. Tercio ubi invenit. Quarto
ad interrogaciones factas per quod sit
sit sapia. Unde sapias id quod
sapie vult scire. Et quod sapientia
est virtus dei vapor et emanatio
quod dicitur virtus omnipotentis
dei et nichil iniquitatis in illam
occurrit. Candor est lucis et ne-
et speculum sine macula maiesta-
tis dei et ymago bonitatis illius.
Est enim speciosior sole et super
omnem dispositionem stellarum
lucis comparata per invenit. Sa-
piam autem non vinct malitia
Et i. octo. c. Et si diuicie appe-
tunt in vita quid sapie loquale
cuius que oia operatur. Secundo ad in-
terrogaciones factas per qualis sit sa-
pia. Unde beatus Iacobus c. iii. d.
Et sapia que despectu est primum
quidem pudica et deinde pacifi-
ca modesta suadibilis bonis
conspiciens plena misericordie et fructi-
bus bonis. Tercio ad interrogaciones
factas per ubi sit invenit. Sapia
undecim. Et Job xxviii. c. d. Sa-
pia ubi invenit et quis est locus
intelligentie eius. Nescit homo precium
eius nec invenit. Anteriora suavi-
ter videntur. Abscessus dicitur non est
in me et mare dicitur non est meum.

Trahit autem sapia de occultis ab-
sconditis et ab oculis omnium videntur.
Et infra. Ecce timor domini ipse est
sapia et recede a mala intelligentia.
De maiore sapie et eius commendatio habet
satis sapia in primo ac etiam per
phemio huius libelli in primo. Per
has supradictas introductiones et
per ea que dicta sunt ac etiam eorum
expositiones et probationes expo-
dita sunt finaliter effectualiter
quod antedicta precepta huius scilicet
plene melior ita quod non expedit
ea amplius reficere.

Si potes ignotis eam pro-
desse memento. Utique
regno meritis acquirere amicos.
Primum auctoris preceptum metricum
scilicet parte. Postquam auctor in super-
priori precepto quatuor precedentiibus
preceptis auctoris errores refre-
navit medelam debitam adhibendo
postquam ad rem sapie studium invitando.
Nunc vero subsequitur in presenti pre-
cepto mature audire ad studium
ipsius sapie per quam etiam ignotis si
assit possibilitas benefacere eis
debeat et potest dum dicit. Si
potes ignotis quam velis auctor
invenire quod istud preceptum est unum
de istis preceptis que ad verum
pertinent sapiam. Undiqueque indu-
cens ut non solum benefacere deat
proximis et notis verum etiam
exoneis et ignotis. Et quantum ad
hoc corrigit et supplet quod super
in prima parte metricum preceptum
xxxviii posuit. Ignoti tibi met
observandum in eo quod hic dicit. Si
potes ignotis quam benexis facere
autumque si potes. Si vero non assit
possibilitas cordia bene copari auctores

Sed nota qd compassio tripliter
causat ab amore nali fm quez
homo nalliter hominem diligit et
ideo nalliter compatitur homini afflicto
vmo no videtur esse homo si crede
lit bestia qui homini afflicto non
condolet qz ta ipse amor e pur
ideo parum mouet. **S**ecundo causatur
ab amore accidentaliter fm que ho
diligit alium quada amica tpali
ex tali amore copatur amico indi
genti no tm qz ho s qz aucta est
ipse amor magis mouet q pmius
Tercio causatur ab amore spuali
fm que ho diligit alium in deum
et scdm deum et est maior q pmius
uel scdm qz no fat tm duo corda
esse vnu sed ead ut ambo sint
vnu corpus mista vmo ut p
pollit d pmius. **N**atura pfecte
se amantem talis esse dimostret
quia si fieri posset in vna na
se trasserent ut esset vnu na
et noia. **E**t ideo si dolet vnu me
bru copatur et alia et ipse
amor magis mouet qm pmius
uel scdm. **R**espondeo ergo bene dicit
Si potes ignotis. **R**am ex bnf
tencia qsequitur quis amorem
et dilectionem cum igitur amor
ad omnes extendi debeat sequitur
q omibz e bnfaciendu p loco
tan et tpe ut suat aliis debet
instantius. **F**acit huius in scdo
reddunt meteo du dicitur acqre
amicos mitis i finis et bnf
ois est utiqz regno i luacari
diuicias infinitas et maximu
regnu. **R**am bnfaciendo homibz
gram inde acqras et famam
Quod **P**alo melius e nonien

boni qm diuicie multe sup auro
et argenti gra bona p d vno
Felicitas ma vide sup in scda p
hemiali pte. **Q** xviii qui magis
Proterao q illud denariu re
pntelligenda hq pcepti et ob
fuantia e sciend q istud pcep
duplex pt intelligi fm duplici
intellectu inde insurgente viz
lralit et moraliter p lralit
ultra ued expositio. **L**rale ante
dictam anecti pt qd infra seqt
Fidelit q qm qd hoc pceptum
omnes indifferet tangat nichil
lomis tan tangit singulariter
quelz principem qui spciali lar
gus esse d. s. munificen q eu fa
omibz amabilem. **U**nd p d vno
anula sut amia dona tribuendo
et ibide diuicie s exogate ad
dnt amicos plurimos. **E**xceptu
de toto impatore. **D**e quo poli
ctus li i c iii scitur q qstanti
sime tenet in moibz ne que
postulandi gra ad se accedeter
sine re ut sine spe abiret et
interrogatibz amicis suis cur plu
ra polliceret q pstat possit
Vndit eo q no oportebat que
qm asimone uel facie pnapis
tastem distod. **U**nd p d li ii
c. xxviii. **P**ulla viciu detei
est qm auaritia pferim in pn
cipibz republiar gubnatibz
Contra largitas fat esse aa
biles famosos et claros. **V**nde
Pothedq. **C**onf. li ii c v cta
ros. **L**argitas fat. **P**ebz eni do
naria tribuere fm su statq de
tenuam et emencia fm mag
poptate et dilata pmpitua

et cum hilariter iocunditate habitabit
 hilariter iocunditate recta ad suam
 possibilitatem et ad eorum quibus dat
 qualitate sicut docet l. 11 de benefic
 c. 1. **D**espiciende sunt vniuersi
 vires facultatesque ne aut plus
 prestant quam possunt aut minus.
 Extremamque et etiam personam autem
 nunc vniuersam personam consideras ip
 sum illas examina quod donabis
Sed facies et obsequans multos
 acquires amicos et bonos multos. **A**
 iuniorum elemosinis et obsecrationi
 bus et utilibus et melioribus quam temporale est
 gratiam acquirere. **Q**uod hunc sensum op
 time facit quod in quadam enar
 rat hystoria. **S**equitur quod quidam rex
 qui quidam obsederat ciuitatem
 et cum non posset eam aliquoties
 expugnare cogitauit si domus
 et promissionibus posset eam aliquo
 modo habere. **E**leuare fecit machi
 nas et interponit arietem valde
 ponderosum et magnam praemina
 dauit super arietem ciuitatem septem
 erat dies amicus regis si nemo
 ausus fuit de terra illud eleuare
 times ne impingeretur et si quippe
 esset amicus regis filius propter suum
 et terram et tandem tot praemina fecit
 quod vni ciuitatem aperiret regi ia
 nuas ciuitatis illius volebat enim
 esse amicus regis ad hoc ut de au
 ro humidant harent. **S**ic modo
 si vis ciuitatem celestem ingredi
 facias largas elemosinas cum
 enim vna elemosina in honore regis
 gloriose vni amicum acquirere ad
 aliam in honore. **P**ostquam enim
 elemosinis alium amicum acquirere sic fa
 ciendo tot ibidem acquires amicos.

quod tibi apient ianuam celi in quo
 cum rege regum et naturaliter ac felici
 ter regere valebis. **P**ro promissis
 solum intelligenda magis in specia
 li est de infra scripto dubitabili
 quando videlicet vtrum melius
 sit sine regno amicos habere quam
 regnum sine amicus possidere
 ut auctor noster asserit. **Q**uare quod
 to breuius respondetur quod melius est habere
 amicos sine regno quam contra
 hac conditione adiecta quam si
 vni sine alio habere non potest quod
 dupliciter ostendi potest. **P**rimo sic illud quod
 est virtute ac saltem non est sine vir
 tute est melius quam illud quod non
 est virtute et potest esse sine virtute
 ut vni. **E**thicoz. **A**ristoteles. **R**eg
 gnare autem est virtute et potest esse sine
 virtute et contra virtutez ergo melius
 est habere amicitiam amicorum quam regere
Sed sic melius est et utilius quod
 magis naturae est virtute humane quam
 regnare. **S**pecialiter enim potest homo
 sine regno vivere quam sine amicis
 vivere. **Q**uod autem euidenter huius
 rationis ac et rationis non quod
 dicit aristoteles vni. **E**thicoz. ubi
 declarat amicitiam autem statui
 fore naturam. **P**atet enim quod nullus
 bene dispositus eligeret sibi bene
 vivere cum se ut habet omnia ali
 a bona extiora sine amicis. **S**ic
 est enim qui possident extiora
 bona. **S**ed diuitibus principibus potest
 tibus maxime videntur naturam
 amicitiam. **P**rimo quidem ad vniuersum bonorum
 bonorum nulla enim est utilitas
 bonorum fortune si ex his aliquis
 nulli beneficiat. **B**eneficiu autem
 maxime et laudabilissime fit

ad amicos Sed ad cōsuaciones
taliū bonorū que nō possunt con
seruari sine amicis q̄ bō fortu
na q̄nto ē maior tanto ē mag
secura q̄ plures s̄ insidiator
nec solū in bona fortuna vales
sunt amici s̄ et in cōtraria p̄
in paupertate Nam homines ex
timant amicos spāle refugiu
sunt et amici necessarij. Hinc
inhibet ut p̄ ipos cohibeant a
peccatōe cum ad cōcupiscentias
sint p̄m. Sēmba ppter defectū
corpales quos habent et illis
qui sunt in sumo. i. in etate p̄
fecta ut d̄t. q̄r̄s. v̄m. p̄m. q̄
amiciā ē magis nācia illis
qui sunt in sumo ad bonas acci
ones s̄ cōtemplandi veritates.
Sunt etia vales amici ad cō
seruationē ciuitat̄ vnde et legi
positores magis studet ad ami
ciā q̄ ad iusticiā et magis sal
uaret̄ ciuitas cum sola amia
q̄ ai sola iustia sine amicitia
vnde illa de amia et rerū
natura si amicitie quātionē
dēmeris n̄ domū ulla n̄ vrbs
stare poterit nec agultia p̄
manebit. Q̄nta et eiā resistit
ex dissensionibz et discordiis
p̄p̄i p̄t. Que em̄ domū con
stabit et que firma ē ciuitas
q̄ nō desid̄s possit eueri. r̄d.

Mitte archana dei celū
p̄ quē q̄nd sit. Cum
lis mortalis que sūt mortalia
vira. Sextū sde p̄tis mette
pceptū. Doctores asserūt q̄
eorū que deo cōueniūt t̄plex
ē maneries quedā em̄ sūt que
pnt p̄ rāonem et īvestigatōē

hūanam nāliter cognosci sicut
deus est sempiternus et ī mortalis
et filia de quibz dicit aplūs. Ad
Ro. xi. Inuisibilia em̄ dei a crea
tura mudi ī abhōme p̄ea que
facta sunt intellecta cōspiciuntur
sempiterna q̄ eiā v̄ta et diuitabre.
Quedā vō sūt que cognosci nō
pnt p̄ rāonem nālem s̄ tamē
cognosci pnt p̄ reuelatōē fidei ī
sacre s̄pturē sicut ē deū esse
atorem mudi et filiu incarnatu
et filia. Quedā vō sūt que cō
phendi nō pnt nec p̄ rāonem
nālem nec p̄ sacre s̄pturē auctē
nec p̄ reuelatōē q̄ nō sūt reue
lata sed soli deo cognita s̄ d̄s
extremi iudici et filia et ysa
archana que sūt dimittenda v̄n
de h̄is dicit auctor actiuū p̄mo
Non ē v̄m nosse t̄pā ut mo
menta que p̄t posuit in sua
p̄tate. Attendes gō auctor q̄ appē
titū veritatem cognoscendi mo
deratū et curiosus efficit̄ q̄nd
excedit sup̄ hūanam facultatē
ingenij et tūc tales in errores
varios deficiū labunt̄ s̄m q̄
sup̄ p̄t in. hūde manifestat̄ d̄.
Placora te ne q̄sies et forōra
ne scrutatū fueris et in plūibz
op̄ibz eiā ne sis curiosus et
postea sequit̄ multos em̄ sup̄
plantatū suspiciō eorū et in
ramitate dēciūt sensus eorū
p̄ tanto talē cūoptat̄ modū
auctor refrenat et p̄hibet au
ditores s̄ ab imoderato appetitu
cognitiōis rerū sp̄itualiū d̄d̄t
mitte archana dei q̄i velit in
mire auctor cū sumū mortales
aliquo ingemo animē ad ea m̄vesti

non cogitemus cum scriptum sit per
 xxx. Sicut qui multum mel come-
 dit non est ei bonum sic qui struta-
 tor est maiestatis opprimetur a gloria
 et peribit. Et hoc est quod multum dicit
 mitte perdimite simplex per com-
 positum cum metri et est ibi figura
 que dicitur amplius cum videlicet
 principium dicitur auferatur. De hac
 et aliis figuris habetur ad plenum
 in deare foris in glo. q. incipit
 ablata de v. sup. ex ut aliter
 exponitur ut dicitur. Mitte et
 humiliter in deare et investigare
 archana et secreta de quibus dicit
 Apulus ad foris in q. 1. n. oad. q.
 vidit n. ante audiuit n. in cor
 hominis ascendit que prout deus
 diligenter se. Celumque in deare q.
 sit q. sebit. Et in altitudinem
 celi et longitudinem terre et p.
 fundum abissi quos dimens est
 q. d. nulla. Cum per mortales
 terra et aera que sunt mortalia et
 que a quibus mortalis addiscere
 potest in hac mortali vita. Non
 intendit auctor per hoc quod solum
 de mortalibus sit curandum et
 non de immortalibus quod si non
 esset curandum de deo qui est im-
 mortalis n. de aia. n. q. eaz.
 est immortalis. Et sic istud docu-
 mentum esset fidei vane contrarium. Sed
 vult dicit quod non curamus addiscere
 illa immortalia que ab homine
 mortali cognosci non possunt quod dum
 est in statu mortali secundum quod su-
 perius est expressum per premissum
 intelligentiam magis in speciali
 est de multis dubitabilibus que
 videntur. Et primo vult per hanc
 dei inferat naturam. Sed quare

deus creat vel natura permittit quod
 sit dampnandos. Omnis al-
 tera composita curiosorum cum quibus
 videtur. Et primo quo ad primum etiam
 modis videtur. Primum modus est
 inam insufficiens perfitendo
 dicit enim per hunc in metha. q.
 intellectus noster se habet ad manifestum
 prima nature prout ad solis ortum
 noctue si oculus noctue non sufficit
 ad intuerendum solem non solum in
 fonte vult et ad descendit in
 aere per splendorem quare latens
 in die voluit sola nocte ergo
 si sic se habet in intellectu ad ma-
 nifestissimam naturam constat ergo in
 intelligendo deficere et quod ad omnia
 creos esse ut si sic sumus ad ma-
 nifestissimam naturam creata quod
 esse possumus ad oculum primam
 nature in creata. Unde et Salomon
 ille inclit hominis sapientissimus
 sic ait cunctas res difficiles non
 potest ea homo explicare finem. Si
 ergo non possunt explicari terrena
 non poterunt enarrari divina ma-
 xime cum dicitur de aia. primum libri
 de causis quod superior sit omni natura
 ratione eius propter magnitudinem
 ipsius esse. Item addit sapien-
 tissimus rex ille se de omnibus
 rebus subtilissime investigasse
 Et hoc solum dicit se invenisse quod
 omni operum dei nulla posset homo
 invenire rationem eorum quod sub
 celo geruntur. Sic ergo omnia sic
 deficiat aia terrena in mundo creata
 ponderet et mensura quod faciemus
 dum quicquid in creata que sunt
 simpliciter infinita. Et sic intellectu
 nulla possunt esse conclusa vult
 prout dicit Amos cap. 1. d. contemptu

q̄ vix ē aliquid tam vile vix tū
facile qd̄ ad plenū intelligat
ad liquidū comp̄hendat nisi for
sā illud p̄fete f̄uat̄ f̄iat̄ qd̄
nihil p̄fete s̄at̄ qm̄q̄ exhor
m̄solubilis redarguā cōsequat̄
vnde legit̄ q̄ quidā ph̄us n̄l̄t̄
āns in solitudine degens ut
apum naturā cognoscere posset
ettamē p̄fete nequit vñ nar
rat tullia de nā deorū q̄ quidā
rex q̄sūt a quodā ph̄o quidē
deq̄ et ph̄us ad respondendū
tūm postulatū au rex tūm
tūm dierū dedit quo expleto
iterū tūm tūm dierū petiit
et iterū tūm dierū tūm accep̄t
Illo expleto adhuc maiorem
tūm requisitū au rex ut vi
deo me deludis at ille nō fa
cio dñe s̄ deus ē tā m̄sa q̄
q̄ntū de eo plus cogito tūm i eo
plus deficio **E**t quid dīcā nō
inuenio **F**edus modus r̄nde
di est q̄stiones q̄stionibz re
pellendo **E**t istud modū tra
ditum h̄emq̄ a dñō ait xv̄r
Ph̄eis interrogantibz in q̄ p̄tate
hōies de templo eicēt m̄sas
m̄mulariorz euerteret nō p̄
uendo sed ab eis e cōr̄cio re
quirendo r̄ndit vtrū bap̄m
Quā a deo esset ut q̄ exph̄o
m̄bz req̄sūt asseres q̄si ip̄i
hoc dicerent et ip̄e eis in q̄
p̄tate hoc facerent r̄nderet
Saebat em̄ q̄ ip̄i h̄c obmu
tasterent et ip̄i adh̄ qd̄ q̄se
rant r̄tataret **E**t h̄c ē opti
m̄q̄ modū curiosos cōfutandi
qui querūt de p̄f̄ia s̄ue p̄desti
natione dīna que nūc sūt nob̄

occulta uel alia quacūq̄ secreta
que nobis deq̄ nūc voluit esse
velata **T**ales em̄ hōies cū sūt
p̄mag p̄te s̄ue h̄is maḡ cōf̄i
dent̄ cum reliq̄ vilibz q̄ argu
ment̄ subtilibz quorū efficacia
et v̄ritatem et si de m̄ca le cō
cludes ip̄i em̄ nō intelligūt n̄
curat de h̄is aut̄ om̄is et ma
ifest̄ aliq̄ exi gr̄a p̄ponant̄
que **A**uḡm̄ l̄o diuinitate deorū
duat̄ p̄mo q̄at q̄ ad tā sūt h̄ia
diff̄ina s̄ oleū argētū et ignis
et n̄ h̄c m̄se m̄gēd̄s et n̄
dat quod h̄ quid ē q̄ h̄iadum
oleū maculas m̄gras effundit
argētū candidū lineas m̄gras
facit om̄a que lambit t̄t̄ima
reddit **S**ed querit Auḡm̄ ubi
sūt quid ē q̄ p̄allee sūt tante
caliditate q̄ poma acida et i
matura maturat et t̄te f̄gidi
tat̄ q̄ glacies et n̄ies in esta
te media cōfluant ne fluant
cū tamen calidū et frigidum
om̄o sūt cōr̄cia in eodē s̄ubto
esse nō p̄nt **I**nsulgarz et m̄ia
et stupenda apparent dīat̄ ei
lapillq̄ esse quodā ad modū
p̄agitte figuratq̄ in medioq̄ in
s̄up̄f̄ae aeris gn̄ata h̄c auz̄
et argētū in m̄asubio lanceo
ut in s̄t̄mo h̄q̄facit et m̄asubio
bū et s̄t̄mū nō ledit et multa
alia stupenda facit **S**i q̄ ori
osi istorū et s̄ilium n̄st̄ut r̄a
cionem reddē desinat c̄lestia
archana indagare **T**ercia modū
r̄ndendi ē r̄acombz et ex em
plis v̄ritatem as̄ruendo p̄
ergo q̄ dīna p̄f̄ia nullā n̄ata
tem m̄ferat ondu **P**oheā ex̄plo

Et ratione hanc via talis e qm
deus pstat quedam futura de ne
cessitate ut solem oriri et qdaz
ex voluntate libera sicut hominem
currere uel aliquid laborare Et ideo
sol natus oritur quia deus sic pstat
uit et instituit illa go que sunt
a causa naturaliter operante ventura
sunt de necessitate que res sunt a
causa libere operante ventura sunt
libere quia sic venie instituit et
pstat Exemplo est p hanc vi
q dicitur pstat nullas necessitates
inferat pstat qd alicui sit
aliquis timor in quo non patitur
sit ad ambulandum alius autem
homo sit ibi super altam spelun
cam pstat futurorum qui mouet
eum ne per viam sinistram mordet
sed aut per dexteram aut saltem
per mediam vadat et ille q tep
nens ad sinistram vadat in
latrones incidat non sicut spe
culatoris culpa quia hoc pstat
et maxime qd admonuit sed
illius qui contempnit sic in pposito
via moraliter qd qd via dextera
e innocentia que duat ad celum
via sinistra e peccatum que duat
ad thartharum via media e
penitentia impistorum que duat
ad purgatorium Deus ergo stat
quam viam quis e futurus et
monet ne per viam sinistram morlis
incadat sed ut per dexteram uel
saltem per mediam vadat Si quis
igitur viam peccati eligit et ad
thartharum descendit non e deo vi
denti et ad monenti sed sibi co
tempnenti imputandum pterea
qre vulnerata mediana requirit
cum deus stat qm q moriturus

Et qre agricola terram serit et vi
neam colit ex quo deus stat quos
debeat fructa pferre Sed si
vulnerata mediana contempnit
mortem meretur Si agricola terram
uel vineam non colit steri
les fructa habet qd deus sic fu
turus esse instituit et pstat po
tencia aliqui fuerunt et optimi
ms qd constellationes et inducunt
necessitates et in hac opinione
fuerunt mathematici seu naturales
asportantes qd si homo sub bono
planeta nascitur qd bonum habet
Si vero sub malo mali habebit
Hanc erroneam opinionem imitat
Gregorius in Epistola omne dicitur
dubitat qd multi sub eodem puncto
nascuntur in hoc mundo quorum
quidam sunt reges et diuites et
aliqui rixaldi et pauperes ad
hoc videntur naturales dicentes qd
puncto constellationis transiit in ictu
oculi unde non possunt simul ibi
in tam modico puncto nasci Con
istat vnde gregorius Estimab qd
ita sit qd puncto natus ita cito
transiit naturas hominis e moro
sa ita qd multa puncta transiit pnt
go oportet dicere qd homo hanc tot
facta qd puncta transiit in nati
uitate sua qd e derisorium dicere
pterea si constellatio inferret
hominis naturam esset homo opti
mabilis de peccato coram deo p
Nos dicitur creator dedit talis
planete talem virtutem vnde
non possit vincere peccatum et peccatum
a deo voluntarium qd si non
esset voluntarium non esset peccatum
Nihil fuerit altera opinionis asse
rentes qd ppa a deo ordinata sunt

omnibus Et hinc vere periores st
ceteris qz si verū esset q omnia
ordinata essent multa sequent
conuenientia pmo quia p tū nō
esset qz si peccaret p tū ordina
tionem dei hoc ē ex necessitate
ideo nō esset p tū ut deus poss
peccatores pūne postea bonū
non esset bonū postea tollēt
iusticia q non esset infernus nō
paradisus postea tollēt aua rī
familiaris Quia si omnia ordia
ta sunt go nō oportet arare nō
vineas colere nō ad mercatōs
ire p tū q sunt ordinata et sic
isto mō deo esse diues uel non
et hūmōi p tū Et sic ē pmo
quesito sufficiat cōsum Quia
ad scdm quesitum qre de q arat
ul nasa p mittit quos dapna
dos esse cognoscat Breuē hūc
quesito rēndz aplūs Ad tō x
An non hī p tatem figura ex e
adem massa factū aliud vas
in honorem aliud ad g tione
liam ubi dicit Augs ideo non
vtrūqz ad honorem ne me
ruisse extiment et nō vtrū
q in g tione hīz ne aut iudici
um mīa sup exaltet ac p h nō
dampnatus ex debito supplicio
iuste congruat nō libeat g tīs
supbe de meritis gloriēt Augs
autem in enchiridion ad istā
q tōz rēndit d q deus ai sit su
me bonus non smeret aliqd
malum esse in opibz suis nisi a
deo esset omps q de malis po
sset elice bona Vbi sciendum
q quatuor maxima bona de ma
lis hominibus deus eliat pmo qz

ex hoc boni meliores apparent
sicut et album uis magis ma
gis relucet Augs ubi supra d
qd malū dicit bene ordinatū
et suo loco positum emendat
mendat bonū ut magis placeat
et laudabilius fiat dum compa
rantur malis Sed ex hīc dei iust
cia emendat Cum em p mō
se rie domi sunt mīa et veritas
si omīs ex mīa saluaret nō appa
reret eis mīa relut si iudex oī
bus malefactoribz parceret non
apparet iustia et nulli vniqm
parceret nō apparet pūis dēto
p malos boni exortant et mīa
eis cōna pat Si em nulli nō
fuerent nō opus fuisset occisa
et homo fuisset redemptus nō
stephanus fuisset lapidatus nec
aliquis scūs p martiriū cōna
tus Gregoriū quid lima ferro
q fornax auxo et tūla gno
qz de malis sunt sepe multi
sancti sunt gnati sicut de Esau
malo gnatus ē scūs Iob Et de
achas malo Rechab bonus
de amon mala yosias scūs
de herico petra martir egregi
ex spmīs nascit sed si spma
penit p fideret nulla rosana
steret Beruar go de spmas
mīdū ut mīde electas suscipi
at rosas ad mīa fat Canon
religantes xpm q v De
materia ista est tangitur
sup in pma p hemy pte re
Lique metu leti nam sul
tum ē lpe omi Dum
mortem metus amittit gau vite

Septim sūte pte pceptum est
 pte pceptum est q̄ idem cu p
 cepto pte pte pte metrice xviij.
 Re timeas illam et que ibi deta
 sunt eā pte hic repeti b̄spo
 tamen hic qd multu fa ad mfor
 macionem sapientu. Notandu
 vero hic q tplex e mors sc
 mors vitalis mors mortalis
 mors tr̄sens seu humanalis
 pma dicit mors vitalis eo q
 facit nos v̄ue sicut mors xpi
 de hac. Appos. xviij. Beati qui
 in domo moriūt q̄ velit dūe
 q nō sunt vocandi beati volup
 tuosi nec petuosi nec ambi
 ciosi superbi s̄ solus qui in
 domo moriūt. Mors enī ta
 lū duo facit que ad pfitam
 ducit beatitudinē p̄mū est
 om̄ maloz carencia. Scdm
 est om̄ bonoz affluencia de
 vtraq̄ beatitudinē h̄et. ysaie
 xxxv. q̄ beati gaudiū et leti
 tiam obtinebūt et fugiat ab
 eis dolor et gemitu. Hoc aute
 facit bonoz mors. Nam scdm
 Gregi mors est quedā iam
 a p quam homo exiit de om̄
 miseria et intrat ad locū in
 quo h̄ om̄a gaudia q̄ velit
 dūere q̄ talis mors n̄ aliud
 e qm̄ finis miserie iama vite
 et beatitudinis plenius ingressus
 Scdm mors dicit mortalis q̄
 e p̄e d̄p̄a. De ista h̄et in
 p̄e p̄p̄ta xviij. e q̄ mors
 ero mors tua. Tercia mors
 tr̄sens dicit humanalis. Et
 q̄ auctor q nō debem̄ hanc
 hūanā mortem timere qm̄
 ad hunc finē nati sum̄ s̄ ut

moriām. Et hoc e qd inten
 dit auctor dum dicit. Linque
 metu leti q̄ velit inuere. No
 li timere mortem tpalem. Nam
 timor et metu p̄tinent ad p̄m
 timor autem ad corpus solū
 letu p̄ om̄e d̄p̄tōm̄ s̄p̄tū
 dicit mors eo q̄ delectat et
 destruat vitam tpale ul dicit
 p̄ cōtrū s̄ p̄ antisc̄sim. Ad
 stultū e amitte gaudia vite
 etne ul tpalis om̄ tpe h̄
 est dum metus mortem ac
 si apte dicit q̄ amitte gaudia
 vite p̄pter talem meditacōne
 est valde stultū. H̄e qui sp̄
 timet mortem inq̄m̄ gaudeb̄t
 Talis doctna ēte multū exor
 bitat a iure dūo put dicit
 etiam in p̄libato. Re timeas
 illam aliqua on̄sio e pcepto
 Nec video q̄ talis doctna sal
 uari possit nisi vellem̄ intel
 lige et dūe q̄ auctor dixit
 et intellexit q̄ p̄ta p̄ponere
 Debem̄ opa etne mortē si
 ergo velim̄ etnam mortem
 euade ad consiliū apli ad coll
 in c. Attende nos oportet dūe
 mortu em̄ estis et vita corā
 abscondita. E cum xpo. Vm̄e
 E go cum xpo qui est vita m̄a
 ut mortem sp̄ualem p̄ti et
 tormenti etim euade valeam̄
 Scdm go qui non sedet a mor
 te p̄da. Appos. ij. Memoria go
 et recogitacio mortis ingit est
 h̄nda p̄pter quoz vilia q̄ ex
 tali pueniūt memoria p̄m̄
 ut homies a p̄tis retrahat
 Scdm e ut corde humiliant
 Tercū ut ad b̄n̄agedū stimulant

Quarta ut vita mortalis non
appetat. De omnia hinc simul
qob x scribit. Numq non pau-
citas dieru meoru fmet breui
Ibi Gregorius mortem exponendo
dicit. Cum culpa anni tangit ne-
cesse est ut breuitate sue delicta
nomis aspicias ne ad manentes
mortem iniquitatu rapiat. Et
aliphorabunt in h^o de diuisione
phie. Est tedium et cura et stu-
dium et sollicitudo mortis per hoc
intelligere volens prius deside-
rioru et volup^{tu} carnalium mor-
tificator quibus mortificat sap-
plicat ad curam veritatis. Tullius
eccl^{ie} h^o de tristitia q^u loquens
de Socrate ait. Per tota vita
phor^{is} est mortis comeditio. Et
Dei. Epla xxxviii meditare
mortem qui. Omⁿ hoc est liber-
tatem ubi. Nulla go intume-
scit de dignitate temporalium
nec prosperitate seculari confidat
si mortis memoria iugit ante
cordis oculos habeat suamq con-
siderat fragilitate et i morte
omⁿ bonoru tpaliu ablatione
morient^{is} calamitatem. Res
itaq consideracionib^{us} p^{ro} habuit
retrahim^{ur} a p^{ro}ptore libidine et
dignitatis ambitione. Ideo. Ob
xxxj^o q^u intumescit fluctu sp^{iritu}
dei timui. Ibi Gregorius xxxi q^uor-
mfi. Et q^u i mente tepestate
et fluctib^{us} tumentib^{us} nulla
nauigantib^{us} reru tpaliu cura
nulla carnis delictio ad mente
reduat. Ante res in despectu
veniunt amore viuendi reru
q^u carnis volup^{tes} et mundi de-
lectaciones impediunt homines.

ne p^{ro}greditur mortem. Ideo. Eai
v^{er}u scribit. Relig^{io} ne ad domum
luctu q^u ad domum conuiuij illa
em^{us} fims admonet. Si go mor-
tem consideras no se sup alios
efferet. p^{ro}tea Dei li^o m^o de na-
lib^{us} q^ustionib^{us} d^{icitur}. Quid clientu
tuo iustitius sustine paululu
venit go mors que mors pa-
res faciet. Et Epla p^{ro} v^{er}is
omⁿ equat et omⁿ pares mo-
runt^{ur} q^u omⁿ mundi regredim^{ur}
sicut omⁿ mundi regressi sum^{us}
Eai. v. Quatu aut valere
possit iugis mortis memoria
in vita. Ibi. Elemosinarij luan-
tent^{ur} declarat. vbi legim^{us} q^u
antiquit^{us} postq^u impator esset
coronat^{us} exatib^{us} et astantib^{us}
monumetoru edificatib^{us} veniet
cum g^{ra}u morib^{us} diuisi coloris
et ab eo m^orebat de quali mar-
more ubi impiu tuu fieri mo-
numetu tuu. Insinuat^{ur} ei q^u
tamq^u ho corruptibilis et inpe-
tens^{us} anime sue curu h^{ab}ere d^{ebet}
atq^{ue} pie suu dispone impiu
p^{ro}pter qd p^{ro}fata. Ibi. f^{aci}u p^{ro}bi
monumetu studiut voluit Ro-
nam imitatione suis suar spo-
rib^{us} relinque. Demosthenes ar-
phus p^{ro}ta allex^{us} magni de-
cessum de ipius gestis et mor-
te composuit codicem q^u ap^{er}t
grecos p^{ro} magno vocali. H^{ab}et
p^{ro}au^{us} libri sciam docuit oia
indana esse q^u temp^{or}eda. Et
in ipis nullo^{us} spand^{us} fore atq^{ue}
p^{ro} philoso^{ph}a signi^{fic}ta s^{un}t app-
bant ap^{er}te cui tractatu am-
plissimu obmittetes quadam
suu d^{icitur} p^{ro}ncula qua idempta

sup allex^u sp^uit tumultu reate
 nms posuit autem demostenes
 pfatos vsus in psona allex^u se
 metipm reprehendent^r exindom
 ta rabie que i mudo viues gere
 bat nobis est exemplum pbens
 ut supbie elacionem penitus re
 pellamq mortis mediaz i mete
 uigit hcam^u dices En ego qui
 totu mudo certamine via Di
 ctus allex^u vmcor in hora bin
 dme tenens eqm^u auct^r dna
 bar in orbe huc me no teneo
 nec in regna valent Reges
 sternebam me mors durissima
 sternit Qma mactabamgnator
 et ipse misit Dia temptaba me
 vms ceptat et artat ne ver
 mes rodunt vms in orbe fui
 Dia tollebam mors me tulit oia
 tollens Nulla tenere queo puluis
 et vmbra teror Non erat suffi
 ces in mudus vndiqz captus
 qe breuis olla capit cu breuis
 orbis erat Et hercu culme grisso
 mediate petui huc cum thar
 thareis infima tango reus ne
 mare pferat me vitrea testa
 pfundu vena hems tumidum
 me frigidum q tenet Cur ho
 qui moer^r cupis sublime leua
 ri Cur plus lucraris plura
 tenere cupis Quid pterent
 inq^r florida vita Cu plus
 costendis sumis ad vna eius
 aspuce me misero corpa cu tu
 ita famebat huc breuis in
 struto me tenet vna loco Cur
 natura vni stades sublimia qm
 det Cum pt ex frigido co dicta
 puo Si p^rtema que auct^r morte
 paut^r multa tmeret ho q sibi

tuta putat mag^u allex^u dicebt
 in orbe tyrann^u Quis sum et q
 lis lector et ipse pides
Itaq dexe incerta contede
 noli Ira impedit am ne
 possit cernere veru Octauum
 scde p^r metice pceptu quo ad
 p^m meteu q^r p oia simile
 in pma ad vln p^r p^rcepto
 Noli rasta ab re vnde prudens
 lator exponit pt si placet q^rid
 p illud pro secundi vero met
 intelligeda i scadu q duplex
 na in sacro rexit eloquio pa
 z amendabilis et vtiosa pda
 z detestabilis et viciosa Na
 ergo rta e comendabilis et v
 tuosa De q^r fca vi^o scribit^r
 melior e rta visu q p tristia
 am vltia corrigit^r aumq delin
 quetis Secunda que dicit^r dete
 scabilis et viciosa est qua ho
 rascit^r p^rmo Et her h^r du
 as species q pma z subita et
 sine racionis deliberacoe et h
 z venialis pda e ad co sensu
 et ronis deliberacoe et h z
 mortalis Has igit^r spes tangit
 dauid pph^u dicens Misam^u
 et nolite peccare q^r velit dice
 si subita co surgit in nobis na
 non consentiat raso Ira vero
 que cu deliberacoe z si mme
 terastat odiu dicit^r Et ml aliud
 z odiu msi in rezeata na At
 Ira pt diuidi in aptamet ocul
 tam item est in nam qua qe
 pbi n^rst^r et q rascit^r p^rmo
 et qua rascit^r deo De pmo
 Porcutes Iracunda ad alius i
 rasta desierit pbi rascit^r De pda
 dictu z p^rus De tna fca p^rvi^o

et mansuetus se hincba si aut oio
altera aut scdm magnitudinem
altera go nata no pt ene com
¶ Sed pte id aucte yfidozi de sumo
bono c lv **¶** Iudex mactida iudici
examen no pt mtueri **¶** Deu
ho n de uia **¶** Habet iracundia q
mali no vlt regi et nascitur
¶ Episto namqz vicio qnqz nascit
filie **¶** pma filia ire est rixa q
audax voluntas vndicandi
Turiam scdm pcedens **¶** Deu
da filia **¶** timor mort **¶** hoc est
vndicandi ca m exaltando voce
p vituperiu et ad alioz puen
eas aures **¶** Quarta filia **¶** mdi
gnatio que e voluntas se vndi
candi p signu molestie extoi
deklaratum **¶** Quinta filia est
blasphemia que est voluptas
se vndicandi p obpbru doct
sancti illatu **¶** Curat scdm p
remediu ire ad aid quod est
multiplex malu submoues est
duplex remediu fm duplicem
nam p quo notandu q dupl
est ira ppa et aliena **¶** Contra
nam ppa mlti remediu m
scdm repit **¶** Q de mlti pau
ca p stringa breuitat amoz
quoz pmo e dnce passiois
consideracio **¶** Greg **¶** Si passio
ppi ad mediam reuocet **¶** n
a deo duru qd non equo aio
tollit **¶** deo figuratiue pceptu
filio yst fuit q eneu spete
respicere debent ut ab ignit
spenibz sanarent **¶** Quoz ppi
c **¶** Sedm remediu e plentud
vnde sup id p d xii **¶** fa
tuis statim m ira succendit
¶ glo Ratura ne **¶** ut plata

¶ Tria filia e otumelia h e vndicandi
cu fugies adu sitem pte extitit i ma ad

magis ferueat occultata lagme
stat **¶** Inuitaspateu legit **¶** abbas
ysaac a quodaz fte requisitus
cur eu demones ita timeret vnd
¶ Ex quo fitus sum monachus a
put me statui ut iracundia ext
guttur meu no pcedet et lo me
timent demones **¶** Teraudemo
du e ppozu defectu consider
ao **¶** facilia em defectu alienos
portam **¶** si consider **¶** q alium
oportet portare meos qn vero
aliquis suos no cognoscat defectu
faciliter indignat **¶** aliens **¶** Deu
legum aios onducant **¶** alli suem
firmitat obliti deseruiut alie
ne q i uriaz accipiunt **¶** Augu
suo tuo msteris ne peccet
mstere tibi ne tu pecces **¶** R
tum remediu **¶** ppe impotem
consideracio qui em cont pxi
nascit **¶** et dedecr putat si no
se vndicat **¶** Attende debet q
ptatem no h se ab mustis
puliabus se defendendi vnde
¶ Augu **¶** Homo tibi dixit coria
et mto es pulicaba resiste ut
dormas **¶** Contra vero iraz alie
nam eaz tplex **¶** remediu
pmo e mollis rnsio p d xiv
mollis rnsio frangit nam
et fmo dura suscitatur furorem
¶ Et xxxv **¶** Angira mollis co
frangit duriciam vnde m vi
taspateu dicit **¶** de abbate ana
thazio q quidaz discipulu ei
pcedens ipm ad quenda locu
audaz ydoloz sacerdoti lignu
grande ferenti obuiat cu dyot
discipulu quo vadis demon qui
nata passit eu et vulnerat
fere usq ad mortem **¶** Cum posita

obvians abbas ait saluēis labo-
rator ac ille quid inq̄ in me vi-
disti ita ut me saluāres rēdit
abbas qui te vidi laborantem
cui sacerdos et ego te ex tua
salutatione cognoui esse suum
magm dei sed quida mōchus
me male salutā quē ego pla-
gis affecti et statim compuncti
remam petens de commissi et
vulneru usq̄ ad cellas coduxe-
runt Et sacerdos sic cōpuncti
illu mōstern est mōchus effecti
Scdm remediū ē silenciū Ver-
ba que homi nato videntur
sūt velut ligna ignē ire succē-
dencia vñ qd xxvi cū dese-
cerunt ligna exstinguet̄ ignis
Terai remediū est bñficiū p̄d
xxv Si esurierit inimicus tuus
ba illu si sitierit potu da illi
hoc em facies prunas q̄q̄
bis sup caput eius bñficiū
sunt quāi prunis ardētēs igne
amōis vñ mōsternat̄ legē
de quodā stō p̄e qui vocaba-
am qui in egipto in heremo
morabat̄ cū latrones auferre
bant ei panes quibz vestebat̄
vñ de duobz draconibz p̄cept̄
q̄ hostiū celle custodirent et
cū eisdem latrones ad hostiū
celle puenissent et dracones
tam horribiles resposissent
obstupuerūt quos p̄timore q̄
mortuos ad mēmē statimq̄
eū mensam p̄ari fecit et cōm-
puncti stitissimī hominē st̄ facti
De decem remediis ire aliene
p̄ que Aristes d̄t rēā mitigare
in s̄o p̄thorizorū vñ de sup̄ i p̄sal
p̄te p̄m̄ p̄cept̄ p̄caūdia t̄pā i p̄n̄

Hac sup̄tū p̄p̄e cū res deside-
rat ip̄a Tandū etem
est aliquid dū t̄p̄us postulat a
res Romi st̄de p̄te p̄ceptū fac
sumptum Nota scdm canones
q̄ satiat̄ consuetudo p̄mptitudo
suadet̄ et celeritas p̄pter vñ
cas p̄mo p̄p̄e debitū obediēcie
ut d̄ xxii Si inimicus Secūdo
p̄pter dispositiōis vñtitudinē
ut d̄ lxx de p̄sona Terai p̄p̄e
bñficiōis enormitate ut
xxvii q̄ i Si homo Quarto
p̄pter cōtinuatiōis lepra ut
xxviii q̄ in recusande Quinto
p̄p̄e v̄sūpaciōis metu ut
vñ d̄ mala et xxviii d̄ v̄ fac-
tas Sexto q̄ res ē p̄tūca
t̄p̄e ut d̄ v̄ baptizari et ff
de p̄eti habet̄ l̄ d̄m̄us Septio
p̄p̄e autem rei iudicate ut in
q̄ vñ Sicut Octauo p̄p̄e absen-
ciam testū futurā ut ff de ar-
bo el in q̄ due Nono p̄pter
liuū d̄m̄m̄tōz ut ff si cor pe-
l quida p̄p̄is p̄ceptū induat
nos ad v̄tutem magnificēcie
que m̄t v̄tutes mōrales cōmū
t̄ vñ hec aut v̄tū p̄p̄e lo-
quendo est cū magnos sup̄t̄
et i magnis opibz et q̄ in h̄is
contingit deficere sicut faciunt
p̄m̄fici et sup̄ h̄m̄iditē s̄d̄ faci-
unt q̄sup̄tōres ideo oportet v̄tū-
tem mediam pōnē s̄ magnificē-
ciam que ē media int̄ p̄m̄
feciōem et cōsūpaciōem vñ
quia int̄ cōditiones p̄m̄fici
que scdm p̄m̄ sūt s̄p̄ Est q̄
tardat sup̄t̄ facē cū oportet
et q̄n oportet et similis t̄p̄e
dat aliam dōnare dōnare cū t̄p̄us

postulat aut requirit et h^c est
a virtute magnificencie declina
re qd contru facit docet magni
fencia que docet sup^r decet
et p^{ro}mp^{te} facere qn et ubi oportet
p^{ro} tanto auctor hoc suu p^{ro} b^{us}
p^{re}ceptu hanc v^{ir}tute includens
obfuanu fore dum dicit **M**ac
sup^r tum p^{ro} p^{ro} q^{ui} vult d^{ic}e auctor
q^{ui} sine mora et alacri aⁿo ex
pende debes ut n^{on}itas se mgelt
et obfua et custodi ubi videis
expendendu no esse q^{ui} h^c est
qd dicit fac sup^r idz expen
dit p^{ro} p^{ro} i sine d^{ic}atione ul mo
ra ad res i ipia rei epigecia
exigit ac et ma ipa deside
rat tuc debes expensam face
re i dicti r^{ati}onem auctor redd^{it}
in s^{an}cto metro dicens **P**andum
eternu est aliquid cu t^{em}p^{or}e i exi
gencia t^{em}p^{or}is aut res i matia
expostulat i requirit v^{ir}id v^{ir}po
nas in ampholisms **P**and^{um}
i aliq^{ui} regionis etati et consuetu
dim Cum hoc ead g^{en}ordat
sp^{irit}ura sacra **E**ti in c^o d^{ic} t^{em}p^{or}is
spargendi et t^{em}p^{or}is colligendi t^{em}p^{or}is
acquirendi et t^{em}p^{or}is p^{ro}ndendi ad
hec facit q^{ui} quida sapiens me
trice dicit **E**xpende large si
murmure q^{ui} decet **A**tend^{as}
q^{ui} auctor q^{ui} auditores v^{ir}e sapie
specialit^{er} expedit q^{ui} sint libe
rales qn et ubi oportet debet
tamen c^{on}stantis obseruat^{ur}
Et hoc fieri nequit n^{on} in ex^{er}ci
cio ipia sapie operosi existat
hoc sit cu penula^m ipia sapie
actu studuerint obfua^m q^{ui} quid
acta d^{ic} esse plea ma fructib^{us}
bonis p^{ro} tanto auditores ipso^s

ad h^uic^{us} obfuanu p^{ro} q^{ui} suu
p^{re}ceptu matat **S** fac sup^r p^{ro} p^{ro}
Pena h^{et} sup^r p^{ro} p^{ro} me
tra p^{re}cepto ultimo **D**ap^{ro}lis
interdum **P**e magnificia et p^{ro}u^{is}
a c^{on}dicomib^{us} p^{ro} h^{et} sup^r
in p^{ro} a p^{ro}hemali p^{ro}te q^{ui} v^{ir}o vbi
specialit^{er} tractat^{ur} de v^{ir}tutibus
moralibus et ibi requirere r^{ati}
Quod mⁱⁿim^{us} p^{ro} fugito p^{ro}uo
gaude memento **T**uta
mage p^{ro}u^{is} modico q^{ui} flumie
fert^{ur} **D**ea^m s^{an}cte p^{ro}as p^{re}ceptu
p^{ro}u^{is} p^{re}ceptu s^{an}ctaz q^{ui}met que
p^{ro} parte h^{et} sup^r in s^{an}cto p^{ro}le
p^{ro}te q^{ui} v^{ir}o q^{ui} mⁱⁿim^{us} **D**wi
terao q^{ui} en p^{ro} sup^r h^uidanciar
r^{ati} **I**ta q^{ui} non expedit q^{ui} q^{ui}
illam p^{ro}tem ibidem practicata
hic amplia reficere si solis
ad p^{ro}u^{is} sufficiat remissio ult^{er}
noero id q^{ui} de v^{ir}tute t^{em}p^{or}ancie
h^{et} ibidem p^{ro} queri de ta
li r^{ati}one h^uic^{us} p^{re}cepti s^{an}cti q^{ui}re in
mⁱⁿim^{us} sit fugiendu et quare
parum uel uel sufficiat p^{ro}
appetendu **P**ro ad p^{ro} p^{ro}u^{is}
p^{ro} poliat^{ur} p^{ro}bat q^{ui} mⁱⁿim^{us} fugi
endu est p^{ro}pt^{er} duo p^{ro}mo p^{ro}ter
voluntat^{em} m^{or}dmataz q^{ui} p^{ro}ter
talem m^{or}dmataz voluntate
appetit deliciose et no v^{ir}tuo
se v^{ir}tute in hoc m^{un}do ad q^{ui}
m^{ul}ta d^{ic}unt^{ur} conferunt quia
p^{ro}u^{is} obediunt omnia **E**ti v^{ir}
go r^{ati} **P**ro p^{ro} falsi fⁱⁿis
v^{ir}maginacionem d^{ic}at etia
p^{ro}u^{is} q^{ui} appetit^{ur} fⁱⁿis est mⁱⁿfi
nit^{us} **A**ppetit^{ur} aute corp^{or}is que
sunt ad finem est t^{em}p^{or}ata et
finit^{us} **V**erbi gra m^{ed}ic^{us} m^{ed}it^{ur}
sanitatem tamq^{ui} fⁱⁿe i^o appetit^{ur}

infinito unde dat go ad sam^{te}
 q^{tu} pt de mediana dat p^m
 p^ortione ad fine t ad sam^{te}
 no q^{tu} pt mo sic q^o hoies
 qui appetit delictaiones carna
 les tamqua finem appetant
 eas infinite Sic go appetunt
 diuicias que desunt delicta
 omb^{us} infinite Non sic go m
 m^u appetende diuicie quia ap
 petitu h^umanu minime satiare
 queut p^m q^o auctor m^o m^o h^oc
 p^omo metro n^ustuit et mfor
 mat dum dicit Quod m^um^u
 est fugito Sed q^{re} parum
 ad sufficiens sit appetendum
 Ad hoc r^undet m^o p^omo metro
 q^o q^uda methaph^o dicens
 Tuta magis puppis q^u velit i
 nuere q^u p^ont nauis e magis
 tuta que fert modico flume
 q^u que magno et alto mari
 Sic et melius e homi medi
 ocritate sequi q^u sup^ofluitate
 possidere Et est ratio q^u ex^oma
 sunt viciofa eo q^u p^o m^um^u ex
 cessu a medietate deficiunt In
 qua quide p^omo arist^o q^u p^ost
 ut^o Et p^o t^o d^o q^u v^ota e h^uic
 electius i medietate q^u p^ost^o et
 corrupit q^u e m^um^u excessu
 ab i medietate Et i^o d^o a^uor
 q^u m^um^u est fugito ad h^uic co
 cordat sapientis p^omo xij are
 lus e parum cum iustia q^u m^u
 tos h^uic fruct^u ad iniquitate
 De hac ma vide sup^o m^o p^omo
 p^ohemali p^ote q^u xij Qui m
 apit dixi n^ono q^u ex nobi
 lib^o 2c R^uebat quida de r^u
 q^uhione pono q^u s^unt duo pau
 peres et vterq^u sup^ofluit con

gregat s^u vnus usq^u ad mille
 alter usq^u ad centu p^ont q^u
 eoru plus p^ont et p^o q^u i^o qui
 usq^u ad mille q^u plus r^undit
 a medio v^ont v^ont cum p^omo
 p^olm m^o medio q^u p^ost^o Et
 contru dicit plus q^u co^op^oie
 p^oncipiu e indigencia go q^uto
 maior e indigencia tato maior
 e co^op^oia s^u m^oco qui p^ocessit
 usq^u ad mille e m^oor indigen
 go m^oor co^op^oia go m^um^u pec
 catu h^uic contru p^o aliter
 r^undet usq^u indigen nate cor
 rupte s^u s^u ista indigen p^o at
 tendi q^u ad pena ut quo ad
 culpam Quo ad p^omo v^ond
 est q^u dicit Arist^o De p^omo
 d^o p^o q^u o^omo e co^ouerso
 videlicet ut sit m^oor indigencia
 culpabilis q^u sit maior co^op^oia
 unde p^omo d^o s^unt m^usa
 abilia glo d^o Et d^octm e p^o
 rati q^u crescit amor m^um^u q^u
 tu crescit ipa p^oecata Et p^o
 utru dicit Arist^o q^u si magis
 diligit magis concupiscit ma
 gis e m^um^u v^ond auar^o
 q^uto e d^oictor tanto e i maior
 indigen v^ond p^omo v^ond
 quasi dices et est q^u paup
 cum i m^um^u diuiciis sit

Quod p^ovideat s^uotios p^ou
 dens celae m^uemeto
 Re plures culpent id quod
 tibi displicet v^ond v^ondet m^u
 p^ode p^oas p^oceptum p^oostip
 auctor m^u sup^oiorib^o p^obit
 quedaz rudimenta ad f^oenaz
 correctoz inducentia ut e p^o
 ceptu p^ome p^ote m^uette Cu
 moneas aliq^ue Et ill^o e^ust^o

ptis xxvii qui simulat verbis
et quedam etiam rudimenta me-
paciones horridas remouentia
ut et illud xxviii p'dite ptis p-
ceptum **Q**uorum obauipa **Q**ue
vero in p'nti pcepto subsequet
p'bz rudimenta inducenda ad o-
piendum et celandu p'cioz defe-
cti et c'mia dū dicit qd pudeat
p'cios q' velit auctor i m're fac
tamq' prudens et honest' sic q'
ea que v'andiaz inferre pnt
sociis et amicis celare p'cuces
et ea nemini manifestes ne n'lti
p'timodum stiant et rep'hen-
dant qd tu sola stiebas in hoc
stum esse qm si oculis et viciu
amici uel p'oni m'ia malū esse
videt' **E**t hoc ē qd m'endit
auctor in h'is p'metis ut p-
cepto vnde sic expone Tu p-
dens i sapiens memento celare
i m' secreto tenere illud qd pu-
deat p'cios i m'v'andiaz p'ci-
is occurrat ne i ut non p'ues
i p'nti q'pam p'positio id vi-
cū p'oni tui qd displicet tibi p-
li i v'm. tulpet i manifeste e-
p'hendat qz tu solus id stiebas
et nō aliud p'pterea nō debes
eum in publico castigare n' p'm
talit' de honestate **P** h'ud p-
cepti intelligencia **E**t sciendu
q' tā sūt que mouent quēliz
ac est m'itare debet ad ob-
suancia **H**ui' p'cepti p'm est
sacra scriptura **S**cdm ē natā
Terciu ē canonica doctorum
s'ma p'mid nos ad hoc mouē
d' sacra scriptura vnd p'u p'i
Qui ambulat fraudulentē
reuelat archana **Q**ui autem

fideli' celat amia cōmissa
Que videntur oculi tui nō ato
p'feras ne cū dehonestaueris
cū enedare nō possis **I**n sup
tue v. q. v. **Q**ui ambulat
Scdm nos ad hoc mouere debet
ip'a natura que pudenda loca
oculta vnde tullius li de offic
dicit q' in compositione m'ior
porus magna ratione videt'
h'uisse ip'a natura figuram
m'am in q' est honestat' spēs
in apto posuit p'tes autem
ad m'itatem vite celatas id
addidit qz difforme conspectu
erant h'itue h'at diligenter
fabrica n'e imitata ē Rom
v'andiaz que em natā ocul
tauit ea remouens ab oculis
omnes sanam mente habentes
dant ei operam ut occultis se
pareant n'itati **I** c' **T**ercio
ad hoc nos mouere debent ca-
nomia et doctoz s'ma **P** h'ud
etia declaracione mag' in spe-
tiali ē de m'ia scriptis dubita-
bilib' quēdū **E**t p'mo an si
aquis sit eme alterius tenet'
illud plato reuelare **S**ic que
sto talit' r'ndet' q' nō est si
iurauerit denūciare nisi p'bue
posset **N**am esset p'ditor c'mis
ut p' in canone si peccauit
i q' i et q' vii p'letuq' et vii
q' n' s' tantū m' vellet reue-
lare secretū cum plat' secreta
h'eat c'mosus articulo xpi q' v
hoc videt' **D**ebet q' m'ducere
talib' qui magis velint et
possint p'esse q' ip'm dehonestar'
ut alio obesse sive cū corri-
gendo sive cū orando ad tale

Di

denunciator quilibet tenet^r ut i pre
alle canoe hoc videt^r Nota q
pctor fm canones in sextuplia
cepit^r dñi pmo dñat^r pctor
qui soaoru pcta pñt cum nre
solus nouerit ut hñt^r m canoe
palle si pñauerit n q 1. Sed
pctor dñat^r qui maliciose arcu
uent aliu pñ q 1. Si cupis
Tercio pctor dñt^r qui pñt timore
non defendit veritate^r n q in
solite Quarto qui rem pñi co
missam hostibz exponit vt xxv
q v de forma pñto q nō pba
da differt n q vii § de hñm
pñ. Sexto qui secreta pñi co
missa reuelat de pe d vi. Sed
dñt de pe d et re ois ubi pñ
q vii dñt pñtois auget^r ai ex
pñona pñente ut si e sacer
dñs qñ eñ expñona pñti ut
m c de forma sup alle et eñ
exmodo ut si pñat^r secretum
ut m pñssō alle ca lo si pñta
uerit n q 1. Tercio eñ eñ de
tñm pñt de alio dubitabili sedo
quē. Quos sñ ordme pñdendu
sit m correctione fratna hñt
qñto videt bñs tñp. fñ pñ qñoe
xxxv. § q publica pñta fm
doctrinam aplias pñ ad tñp v
pube sunt arguenda nec sunt
oculta tñt correctione pñga
da ut m deare manifestu de pe
et re ex. In pñtis vero oculta
locu hñ qñ dñs dñat^r n. xxviii
Si pñauerit mte se^r tñm tñssu
ptue n q 1. Nam si te offendit
publice coram alijs iā nō solu
mte peccat sñt m alios quos
tñbat. m eñ quia m ocu
lis peccat fñ pñi pñt pñmōru

offensa ideo distinguendu^r q si
huiusmodi oculta pñta sñt i no
tamento pñmōru uel corporali
uel spuali puta si aqñs oculte
tractat quomō ciuitas tradatur
hostibus ul pñt^r pñatim aff
mat vba dñt quibz statim ad denū
tationem pñdē mñ forte sñt
aliquis extimaret q pñ admō
tationem secretam statim possit
hoc impedire. Si vero talia sñt
pñta que solu sñt m malis pñ
tatis ut ei q m quē peccat^r ul
quia ledit^r ab eo ul saltē expō
la motia tñt debz si pñ pñe me
dare fratē ul pñd ut ei q fa
ma confuet^r. Et pñ de pñpti
nitate est q secreta admōtō
publica denunciator pñdat. Et
si secreta admōtō debz uel
semel ul plures fieri qñ dñi
pñt de correctione ex ea pñba
bilis hñt^r ai aut pñabiliter
cognosce possum^r q secreta ad
mōtō non valet pñdendu
est ulterius qñtūq pñtatum
sit occultu ad testōm inducō
ñ forte pñbñt extimaret^r q
hoc ad amedatōz fñs nō pñfiet
qñ tñt a correctione cessandu
esset ante ta^m qñ testes induat^r
fm Augñ dñd dñ plato ut
singulāis pñona. Et pñ pñ non
corrigit^r tñt m publico coram
cendus. Et si plat^r pñpñat
aliqñ cont^r hñt ordme non est
ei obediendu qñ obediē magis
deo qñ hñmiba. Ideo qñ plat^r
pñpñt ut pñi dñat^r qñ qñ sñ
uerit corrigendu mteelligendu
est saluo ordme correctionis fia
terne siue pñptu fiat quāt ad

omnes siue ad aliquem specialit' et non solum non est obediendum sed et ipse peccaret papiendo quod ipse non est iudex occultorum sed solus deus hoc dico nisi magnum p aliqui iudicia peccata manifestantur puta p infamiam p supaciones et huiusmodi. Tunc enim potest placere pape sicut iudex et esse iuramentum exigere. Item nota quod predictam sollemnitate et ordinem non oportet suare nisi in quibus peccat quod leuia non derogant fame unde et religio si in caplis se proclamant pmissis ordine non seruato etc.

Nolo putes pueros homines peccata latere et tpe patent. Duo decimum scilicet pceptu licet p vere sapie studiu pueniat hoc ad pfecti sublimitate subtili utilitate et iocunditate put in pmo huius pcepti mette potest lacus declarat. Et licet esse p quada curiositatem homo conetur ad diste ea que sunt sup facultate naturalis ingenij ac esse con cognitiones intellectua immoderata habeat appetitu sciendi quod pertinet ad mpancie viciu sicut facit ille curiosus qui inuestigare querit archana dei maxime sup puorum pumcone qui malum agunt quod non statim puniuntur cu peccatis si quicquid eorum scia et vmdicta differet. Ideo auctor p hoc suu pceptum instruit et mformat quolibet curio sum talem inuestigationem et curiositatem diuine puidencie relinque cu ipse sit iustus iudex et puidencia summa qui esse iusticia diligit et equitatem se respicit.

voluntas eius. Et si peccata hominum in hoc mundo non tam festinanter puniat forsitan ipse psumat ad pma pscutando cu tardus sit ad puniendum scdm quod de adam ostendit. Geni in vbi dicitur quod deus in paradiso ambulabat ad auram pta meridies etc. In dno deus videt in malis obdura tos expectationis tarditatem ut dicit Augustinus in afflictione austeritate recompensat. Et hoc est quod intendit auctor in hoc suo pcepto dum dicit. Noli putes pueros qui velint inuere quod non dicit quod ex timare quod peccata maneant ex hoc impunita licet non statim puniantur quod si non punirentur de peccatis et malis suis sic peccarent inde videntur lucrari et melioris conditionis existere ac etiam inde commodum reportare quod esset contra omnia iudiura facere cu maleficia nequaquam remanere deint impunita ut indeare ut fame deseri ex eo et fad l acq ita vulnerat ad multa similibus. Nam peccata que aliquis committit et putat quod non sciantur latent et occulta sunt tpebus et p tpe. Et quod tunc non puniuntur non dicuntur apparere quicquid tamen patent id est apparent et manifestantur in alio tempore et hoc quod tunc puniuntur dicuntur apparere quia vicia hominum nequeunt occultari qui velint dicere quod dno peccata res peccata sua aliquo tpe reddunt occultari acq tamen qui reddant iusto dei iudicio p duntur in publicu. Et hoc est quod dno in luce vni infimale videtur dno dno.

q̄ nihil occultum ē qd̄ nō reuele
t̄ p̄pter hoc in figura de rege
dauid dicit̄ q̄ cū p̄m̄ ad ber
sabee commissum cunctis ardet oc
cultatū missa ē ad eū nathan
p̄ph̄tā ut ei ex p̄te dñi diceret
tu fecisti absconde te Ego vero
faciā notū in conspectu om̄is isrl̄
put̄ n̄ (It̄ c. xii) declarat hysto
Et hoc ē qd̄ dñs vniūq̄ sic
occulte peccanti cōmat̄ p̄ v̄sa
xlon dicentē Reuelabur̄ igno
rātia tua et videbit̄ obp̄breu
tū Et hoc ē sine dubio quod
vlt̄ dicit auctor in h̄c sc̄do meto
dū dicit T̄p̄ib̄ p̄c̄ta latet p̄ro
p̄missorū intelligē maḡ in spe
ciali est de m̄fr̄as̄pt̄ dubitabili
b̄ quēdū Et p̄mo q̄re deus in
p̄nā non punit p̄c̄tores s̄ eos
p̄mittit diuicijs voluptatibus
potēciaq̄ florē Sed an deus
iuste p̄c̄torib̄ inferat penā e
ternā Adeūdenā h̄c p̄e
fatue et temerarie quom̄b̄ qua
quidā curiosi fatui temerarij
cotidie faciūt de deo et eius p̄
uidēcia est breuē amotandū
q̄ quidā mortales miseri qui
ex tenebrosa delictorū suorū que
dine in cecitate dilapsi seip̄os
ignorātes adūsus iustā et sitū
dei iudicia temerarie obloqui
errātes dicūt bonū malū et ma
lū bonū ponētes tenebras lu
cem et lucem tenebris iudici
tes v̄sa v. xi. q̄ in v̄sa Isti siq̄
am̄ vident p̄ximū suū digni
tate potēcia honore ul̄ statu
uel aliq̄ felicit̄ florere statim pa
ssione dauidi rapti sup̄ inuidia
cupiditate aut alia passione ce

cati congrunt̄ et arguūt assen
tes quare deus h̄c p̄ximū p̄c̄to
rem non punit in p̄nā v̄mo eū
felicitat̄ et honorat̄ et me immo
centem negligit et molestat̄
sic iustificānt semetip̄os h̄c
fatue quom̄ sic r̄ndet̄ q̄ tales
qui auidie luxurie sup̄bie in
amb̄ glorie inuidie detractionis
odij cogitacōis p̄p̄se uel aliorū
scelerū detestandis malicijs p̄t
nulle peccat̄ mortalib̄ inolu
ti que p̄ t̄p̄a iuuentutis et etat̄
eorū p̄petrāuerē iam dudū deq̄
bus memoriā iam nullā h̄c
ex t̄p̄alis voluptat̄ et delictā
om̄s eos cōmōente et excecāte
malicia et nesciētes seip̄os et
suū ip̄orū negligētes et salutē
in sitō p̄ximū ignorātes decipi
t̄ et errant ad m̄l̄a et demi
ta velud cord̄ abscondita soli
dei ē h̄c noticiā Et qui siq̄
p̄ximū licet aspectū forsitan vide
at̄ p̄c̄tor et felicitate indignā
p̄t tamē iustior esse tali errante
et iustificante seip̄m p̄t eadē
deo esse accept̄ ex p̄m̄e c̄l̄eo
sine pietat̄ et ul̄ alia p̄c̄te
v̄tut̄ m̄torio actu occulte in ip̄o
p̄manente Et p̄pterea cōn̄ ig
rantes h̄uq̄ loquit̄ In In
registro d̄. ḡue curiositat̄ ē
viciū que dum auxilij m̄torem
disponit ad resagandū vitam
p̄ximū semp̄ sua p̄ntima ab̄sto
dit et aliena sciens se nesciat
Et idē greḡ in moralib̄ sic
recto retribucōis exāme ut q̄
extiori oculo utit̄ negligentī
interiori cecit̄ Et esto q̄ talis
p̄ximū p̄t p̄c̄tor p̄tmet addūcā

iusticiaz ac ipm pccatorem ac ec-
talem pccatorem errate et iustifi-
cantem seipm tractare iusticia
de excessibus et de defectibus eorum
ac plerumq deus tale iustificat
seipm ex demeritis suis punit et
purgat eius pccatibus ppe et
ipm pccatorem suu que iudicat deli-
quentem spectat ad pccatorem aut
diuinitas ac felicitate psequit
put ipse celestiu trespiciat
ator qui quedamq nosat absto-
dita vniuersis mortales digni
expectatione ac pena aut p
bui meritu infallibili sapia bu
nouit qz cum homo caro et erro-
neus in seipso et iniquitate suaz
ponderosa malicia pccatoru
virtutes et mita no ignoscit que
solus occulta resident in menti-
bus huius soli deo cognita ex q-
bus meritis et demeritis pene et
pccata causant celestis arctitudie
iudicii velut et in comprehensibilia
et infinita de se no pot p huius
corruptiles et finitu intelligi
nec etiam iudicari Ad ad ex fa-
cto uel felicitate pccatorem ne ex
infelicitate ipia no qz huius
tas diuina impbare iudicia Sed
illa velut sanctissima et iusti-
ssima dulcia et utilia spiritualis
vel corporalis uel spiritualis salute
et eterna pductiua salutis huius
di vniuersisq mortales humili
patia sustinere dilige ac pccata
dulcedine custodire Et h et a-
lia pmissa sunt vbi testat dicit
p pccatorem in pccatibus iudicia dmi vbi
iustificata in semetipsa Desidera-
bilis sup aurum et lapide pccatorem
et dulcedo super mel et fauu

Item seruus tuus custodit eam
custodiendis illis rebus multa
delicta quis intelligit q d nulla
Ex quibus siquidem delicta aspe-
dei iudicia infundit Et sic in-
mut docet ppheta quia pccata
humana infinita sunt Et sic iudicia
dei sunt vera et in seipso iustifica-
ta Et miser homo nec sua deli-
cta cognoscit nec ab ipis diuer-
tit quo aliena intelligit q suoz
e iustius Et ideo no pot de demeritis
ne de merit pccatorem iudicare Et
hoc qd dicit vlt auctor in h
pccato dum dicit Volo putab
puos De hac ma quo ad vna
pte tractat sup in pccato pte me-
trici pccato v Si vna mspi-
ciat si magis pte pte eadem
in xxiii pccato Et pccatorem
Item ead quo ad alia pccatorem
tangit in hac pccato pte metra
vi pccato ante archana Et
de matia huius infia in xxiii
pccato Inuidia immo Et huius
omnibus pccatis remissiones diuer-
simode sum pnt tamen ad vnu
finem tendit quo ad secundam
questionem vbi an deus iuste pec-
catoribus inferat penam eterna
re Arguit pmo qz pccatorem
no d excedit mensuram scdm
culpam Debi am esse plagare
modus Deut 19 xxx Nec pccatorem
ut ulterius pccatorem qd delicta
fuerit in excedente repleto
ut legit et notat in deo q
sunt De huius q si ama p ea go
culpe temporali no d imponi
pena eterna Item pccatorem morta-
liu vnu e altero maius si penar
eternar porte que sunt eterne

vna non e maior altea qm si
into meli⁹ e mai⁹ qo no aulz
pcto mortali debet^r pena etna
Item d^r Aug⁹ sue plectando
sue ignoscendo hoc p^m bene
agit^r ut vita homi corrigat^r
xxiii q. v. pdest seueritas q^o
us pea illa eterna no sit correc
toria no est bona nec iusta q^o
conciud dicit^r q^o offensa mesu
rat^r scdm p^{so}ne dignitatem
que offendit^r sⁱ p^{so}na q^o per
mortale p^{cto}m offendit^r sⁱ dig⁹
infinita sⁱ deus Ipa q^o offen
sa sⁱ infinita Ans opiniomb⁹
r^udet^r q^o dup⁹ sⁱ q^ontitas pene
eterne cona sⁱ mten⁹sonem
acerbitat^r et sⁱ finita Alia sⁱ
exten⁹sonem durat⁹is et e i⁹
mita p^{ma} respiciat q^ontitatem
offense Et ideo variat^r sⁱ m⁹du⁹
tatem offensa^r Sed respiciat
dispo⁹itionem peccant^r q^o caret
dispo⁹itione qua possi offensa
delet^r i p^{ma} Et ideo offensa
manente iuste sⁱ manet pea
Et q^o dispo⁹itio hec quis sⁱ om
homi m pcto mortali decedeti
ideo om⁹ talis iuste punit^r pe
na eterna r^o Sequit^r

Corpus exigui vices co
tempne noli Co⁹silio poll⁹
au v⁹m na negauit v⁹m auc
toris pceptum sⁱde p^{te} p^{te}
q^o auctor m p^{mo}o supior p
cepto p^{bu}t rudimenta curio⁹s
retrahencia ne teme defectus
p^{mo}o⁹o scdm appen⁹ia dezent
iudicare Ruc vero m p^{ma} p^o
pto subseq⁹t ipos curiosos in
struat et informat ne etia p^o
mos scdm corpalem appen⁹ia

que ut plu⁹m fallibilis e i falsa
sed poia scdm veraz existenciaz
que infallibilis e et certa q^o q^o
maxime p^{te}met ad sapientes ut
non de reb⁹ tm sⁱm appen⁹ia q^o
q^oq^o apparent alit^r q^om sⁱm v⁹m
poius scdm existenciaz debeant
iudicare Et hoc sⁱ q^o m isto p
cepto v⁹lt auctor i mure du d^r
Corpus exigui q^o velit d^rce q^o
no q^otepnam⁹ eu qui e corporis
exigui q^o licet scdm ext⁹idrem
appen⁹ia despecta sit et deformis
esse tamen p^{te} magne v⁹tut⁹ et
valoris ac etia mteriozem nobi
litudem habe^r et hoc sⁱ noli q^o
p^{te}ne i despecte vices exigui
corpis m statura ul m censu q^o
em diuicis no h⁹mdat lic⁹ sa
p⁹icaz sⁱ q^o vilis et paup⁹ p^{te}uta^r
q^o sapia paupis et pulchritudo
met⁹us equis passib⁹ amblant
et equalem s⁹ciut^r et effect⁹ v⁹m
Draca Et g⁹ms et forma re
gia pecunia donat p^{te}anto sit
corpis exigui et pusilli vices
multo mo q^otempne debes h⁹ id⁹
quia talis pollere p^{te} consilio
i sapia lucere au nata id sⁱ
naturalis compo⁹icio negauit
v⁹m i corpalem fortitudinem
Nota d^rcam m⁹ ista noia vices
vis et v⁹t⁹ Corp⁹ sⁱ vices au
e m⁹sta v⁹rt⁹ vis m utroq⁹ ma
net v⁹o racione caret p^{te} h⁹
p⁹m m⁹et m⁹tel⁹l⁹gencia et ob
suacia e breu⁹l⁹ sciendu q^o neo
scdm ext⁹eriozem appen⁹ia ut e
d^rtm q^otemp⁹hed⁹ sⁱ ul etiam
iudicandus q^o ignorat^r m⁹io⁹
vices q^o p^{te} dup⁹ comp⁹bari
Et p⁹mo diuio eloquio E⁹m p⁹

Non laudes viū in specie sua
 nec sp̄as hōies in visu suo b̄
 uis in volatilibz est ap̄is et in
 aū dulcoris h̄ fructu eius facio
 quare s̄m visionez oculorū nemo
 iudicandus sit ul̄ et q̄dē nā d̄
 q̄ put in sciētia p̄spectua e
 docet^r visio in oculis nō cōplet^r
 Nam eiusdem rei due sp̄es dū
 se ad vtrūqz veniūt oculum
 et tū dūsp̄tas sp̄eciei dūsp̄ficat
 iudiciū si viciō complet^r in ocl
 lis p̄pter app̄hensionē sp̄ei ge
 mie vna res iudicabit^r esse due
 oportet go q̄ ponat^r aliquod
 aliud sentiens p̄t^r oculos in
 quo visio compleat^r aut m̄st
 menta sunt oculi qui reddūt
 ei sp̄em visibilis rei et h̄c
 comū neruū in sup̄ficie cere
 bri situatū ubi conāreūt duo
 nerui a duobz p̄tibz anterioribz
 cerebri qui post q̄arsū in
 duos itē dūndūt Et sic adocu
 los extēdunt^r in illo go neruo
 comū viciō visua fontaliter
 radicāt^r Et q̄ tūc vti fonta
 lis ē vna ad quā q̄timāt^r v
 tutes oculorū p̄ medū neruorū
 obtinorū Ideo p̄t vna res ap
 parere vna q̄m̄s a duobz oculi
 tū videat^r In hoc autē visio
 ex terūqz app̄etibz nō cōplet^r
 s̄ in neruo q̄m̄ qui interius
 occultat^r q̄oralit^r p̄q̄ m̄for
 mam^r ut iudiciū temerariū
 dedinent^r nec de rebz ut appa
 rent p̄ma facie iudicem^r sed
 potius p̄ deliberationē ad inte
 riū iudiciū occurrām^r Unde et
 de angelo magnū consiliū aū
 s̄m p̄reg^r om̄s actō nra est

instruio d̄^r v̄saie v̄ No s̄m
 visionem oculorū iudicabit Et
 hoc ē q̄d vlt̄ auctor in p̄o
 metro dūm dicit Corpis exi
 giū Sedō m̄l̄t̄plia n̄ali induc
 tiuo p̄bat^r q̄ nemo q̄dēmpnā
 dus ē q̄n s̄ ignozat^r eiū in
 terior v̄tus et p̄mo in grano
 piperis et sinapis luculent
 declarat^r que quid grana q̄
 us s̄m̄ extiorē app̄etia d̄
 vilia et turpia videat^r m̄ch
 lom̄q tamen p̄maxime s̄m̄
 v̄tut^r v̄nd p̄ytagoras d̄^r de
 Synapi et eiū v̄tute m̄l̄t̄pliq
 q̄ m̄ter om̄ia grana optinet p̄
 apatū dūm humores grossos
 extēnuat dū sp̄entū ictū sa
 nat dūm frigidorū venena su
 pat dū denariū dolore m̄t̄g
 dū cerebrū valde purgat dūm
 lapidem in renibz dissipat
 dūm appetitū p̄uocat dūm
 stomachū cōfortat dū epilen
 ticos uuat dūm v̄dropicos
 curat quis go crederet q̄ tam
 m̄mū granū t̄ate v̄tut^r exi
 stat q̄n̄atū nā ei t̄biūt Sedō
 in lapidibz p̄ciosis v̄nd si ad
 huc h̄is nō es q̄tēnt^r multa
 alia multo m̄rabiliōr̄ videre
 restant que natura t̄biūt la
 pidibz p̄ciosis de quodā enā
 lapide qui gagates m̄t̄upat^r
 si placet multas in eo potes
 et magnas q̄templā v̄tutes
 dicit em̄ lapidariū q̄ licet v̄
 lapis s̄m̄ app̄etiam sit valde
 rudis eo q̄ colore sit m̄g^r uel
 glauc^r tamē ē magne v̄tut^r
 m̄terū Nam m̄census ē s̄p̄etū
 fugatiūq demomacorū p̄ditū

quia demonibus creditur esse contra
vires et virginitatem et manifestatio
quod sic probatur quia aqua locutionis
eius apuella potata si virgo non
fuerit virnabit etiam velut noluit
ut dyas dicat Insup etiam hic
lapis qui esse videtur tam vilis
dicat contra fantasinata et noc
tinas illusiones valere dentes
lappos stabilire menstrua p
ta reuocare dolores ventris et
pistigia valere pium aacelerie
et pienton unare et quod hys
omnibus videtur mirabilis quod ut
dicat ysidorus in aqua hic lapis
accendit et si in oleo quod est pabu
lu ignis extinguitur quod contra
naturam esse videtur Si ergo la
pis tam durus tanta operatur mira
bilis nulla propter exteriorem
utilitatem est vilipendendum quoniam
dum eius interior ignoratur videtur
Et propter hoc dicit auctor Cor
pus exigui Tercio morali et a
liquorum exemplo Et hic dupli
ter de primo dicitur primo politico
quod fortes ingenio et ratione li
cet debiles corpore apti sunt ad
regendum vel etiam ad regnandum
et e converso fortes corpore apti
sunt ad serviendum Est go bonu
ri publice quod sapientes regunt
et quod magis distretu fuerunt vno quod
to magis corporalibus viribus humi
dant tanto magis indigent duci
gente Sic et de illo qui defi
cit in intellectu et forte est corpore
Dicunt equis quanto fortius curaret
fraus mymgeret nisi per fessore
dirigeretur hec est auctoris interco
dum dicit Corpus exigui qui re
lit dicit quod id quod natura submisit

exteriori quantum ad vires corporales
instituit interiori quantum ad vires
aut intellectuales Quo ad primum
legitur in libro de secretis secretorum
quod arystoteles in tota documenta al
lexandro ibi posita imposuit
tale documentum eidem viro quod pua
in hominibus statuerat contempnere
non debet et adiecit que videris
sciam dilige et in via sapie et
morum humdare et vicioz sem
tam fuge ac declinare talem
dilige et habeas iuxta te et p
cipue qui videris cum suis exa
tatio in hys virtutibus talis enim
consequitur esse bone eloquie mo
rietur avaris et sties hystolas
eorum qui nos precesserunt degen
tibus Cont hoc consilium fecit
quidam de quo narrat gregorius libro
iii Dialogorum c. ix Qui cum
audisset fama cuiusdam viri sac
tissimi qui vocabatur astancia
et venisset ut eum videret aspi
ces eius personam contempnibilem
aut ego grande hominem credidi
si ille nichil sciret de homine quod cum
ille vir dei in spiritu cognovisset
eum amplexatus fuit cum ferven
tissimo amore brachibus stringere
cepit ac etiam osculandi gratias ei a
gens quod de se talia indicasset
tu mihi solus es qui oculos in me
aperitos habuisti quippe ego humilitat
fuit qui despectum se amave
rat aut gregorius qualis quisque ap
se lateat illata contumelia probat
hic ad statum oculi mihi iam ple
ne descenderat et hominis oculos
more celestis sideris per apparere
volebat et mirabile reputatur quod stel
la cum ascendit ad oculi medium appareat

maior cum tamen ad intuentis
oculu no magis accedat sic ead
cum aliquis tanto videri velit
humilior qñta fuerit in digni te
sublimior qz carz et ideo mra
reputat. Et hoc de pmo metro
p secundi metri intelligē ac ob
servantia ē breuit' qrendū q
nam sit causa quare aliqui hoī
nes pue stature ut sunt nam
magno pollent consilio et inge
mo ut nū auctor dicit Ad emde
riam hui' quesiti tā sunt nōio
deklaranda Et pmo que sunt
illa que reddunt hoīez in dispo
sitū ad sciām Sed que sunt q
hoīem reddūt ingemofum et
ad sciām dispositū Tercio
q illa duo reputat' qñt' in ho
mibz pūis aut saltem in aliq
bus Qñtu ad p'm sciendū est
q duo sunt que reddunt hoīez
hoīem in dispositū ad sciām
pse p'mū ē aīe aggnatio p
corpz Qui qordat id Cap' in
corpz qd corrupit' aggnat aī
maz Sedm ē grossities spūi
tū et maxime eorū q sūt in
medio ventriculo cerebri sicut
em oculū poyus videt qd videt
p mediū grossū qñ p subtile
utputa videlicz qd videt p ae
rem tenebrosū et grossū
q istud qd videt p aerem pūi
ficatū et subtilem Itaqz etia
grossities spūiū facit hoīez
indispositū ad sciām Ad qñe
tator de dīa spūis et aīe
et sic spūis aut qui ē in eo
spacio i in ventriculo medio
cerebri ē in homibz diversus
Qñtu ad scdm in quibusdam

autē ē spūis subtilis et clāz
hic erit ronalis et cogitās dispu
tator et bone cognōmē Inq
busdam ē eōuerso et talis est
amens et rronalis leuis atqz
sūltz Causa itaqz qre aliqui
sunt ingemosi qz aīe nō gñā
p corpz et q spūis hī subtiles
Et sic p't p'm et scdm artē
quesiti Ad emendatā terrā si
endū ē q pui hoīes ut
cōmūter loquēdo sūt cōplexi
oms melancolice qz in eis p
duat' elemētū t're qd cor rñ
det melancolie quo ad duas q
litates s' f'gditatem et s'arē
vnde ppter hoc sunt pui qz
terra ē in extensibilibz melan
colia sive ingru colera que
p'dnat' in melancolic' est f'gi
dissima et calidissima f'gdi
ssima de se et calidissima ab
alio ut aristot' in l'io p'bleitū
dicit et asserit Et pōnt ex
de aqua que de se ē f'gda
et tamē effiat' calidior q flā
ma qñ s' ē f'uens ut dicit
aristot' ibidem Item pōt ex
de ferro ignitū qd sit calidū
h'et autē caliditas ut dicit
ibidem aristot' ē ppe intellectu
locū i ppe mediū ventriculū
cerebri Quia go in pūis hoīb
et maxime in nāis aīa est
mā gñata p corpz q sit i ma
gnis homibz qz sūt modicū
et exigū corpusculū quod
mā aggnat aīā q magnū
Et cum h' est hī ingra cole
ram ut melancolia calidissimā
effectam p accidens sicut etia
aqua effiat' et ille calor valde

subtiliat spiritus cum sit acutus sed
etiam calor solis subtiliat vapores
terrestres qui de se grossi sunt hic
est qd parum homines ut nam
sunt opera intellective plus magis
dispositi et magis ingemosi qm
magis licet ppter aliud coracres
sunt acutius possit qd ia magis
non concludit qd ita sit de
omnibus parius n^o de omnibus nam
sed affigit cum in hys qui sunt
pui et ingemosi quide sunt inge
osi ad hoc fact qd h^oet in libro
pbleu^o de hys qui sunt qd p^ou
denat intellectum et sapientiam ubi
aristoteles suppo^t et dicit qd quicunq
fuerint excellentes viri a sim
p^onam aut politica aut arte
fuerint melanc^o et qut can^oh^o
melancolie aut ut p^odictu^o qut
sunt p^oue stature quia p^odnat²
meis terra que no p^ot optedi
vnde si melanc^o se p^oui et me
lanc^o se apti et ingemosi ad
stiam vnde sequit² qd parui st
apti ad stia^o ad qd est aliqut
fact qd aristoteles in pbleu^o q
soluendo pbleu^o p^ouerit etiam
ppter quid homo a sapientiss^o
om^o aliam vtru qd parui capi
tis e^o p^odm p^oportionem p^ote qd
parui capitis et ipos tales
magis i homines qui sunt m^oea
capita p^oportionabi^o p^ou^odenat^o
eis qui sunt magis caput p^ote
etiam affigat alia ca ad p^ona^o
qd in p^ouis hominib^o vtutes intel
lective sunt magis v^oite ppter
quod sunt magis efficaciores in
agendo qd ut dicit² in li^o de caus^o
p^ouis v^ota v^oita forior e^o ad a
gendum Sed qd sunt magis

conet ab impedimentis intellige
di ut a lassitudine et alijs polluti
omnibus ppter qd coram aie sunt
magis expedita ad opa intel
lecta Est et m^ondum qd q^oto
illas caliditas melancolie m^og^o
accedit ad mediu^o tato magis
reddit dispositu^o ad ingemostez
si em esset excellens faceret
motu^o magnu^o in spiritibus subti
litudinis m^ode aut motu^o m^ope
diret² claritas cogniciois vnde
dicit aristoteles ubi p^ouis m^og^oustad
qd a valde caliditate^o reducit
ad mediu^o isti melancolia quod
no sunt p^ou^odenat^oes

Quem facis no esse pare
tibi tpe cede victores
a vito superari sepe videmus
Dea^m quartu^o p^ode p^ote p^ore
ceptu^o Postq^o auctor in p^oio
superiori p^ocepto p^obuit v^odm
ta curiosos retrahenda ne
pupulos corpore seu statu^o
p^odm extiorum app^ondat iudi
care q^otempe^o uel o^o exp^o
qua pares eisdem no p^oistut
debet parumpende^o et Runt
vero in p^onti p^ocepto sub p^ogt
ipos curiosos m^ostruit et m^ofor
mat qd licet tales diuicijs cor
pali fortitudine uel potencia
pares eisdem non p^oistant
tame^o p^odm auctoris p^oceptum
loco et tpe leuiter v^oici p^o
et succumbe^o necno ad ip^oos
suadentia quelib^o induc^o d^o d^o
I^oue facis no esse pare tibi
qd velit i m^ore qd act^o v^o sapie
i h^ou^o et benigna p^officiu^o
autem h^ou^oitate^o e^o m^oiorib^o
maxime qnq^o condesce^o ac e^o

aut tales temperate rigore. Et hoc
 est quod sapienter in callo sapienter inuicem
 videtur. Dicitur **¶** Spiritus sapienter inuicem
 misit et benignus uel aliter. Pro
 potest ut dicat. Cede illi que
 stieris non esse parum tibi. Tempus
 etate quod forte non habet tot tempus quod
 tu habes qui consueuisti multum
 alios vincere. **¶** Sententia et ef
 fectus primum metui quod per omnia ha
 bes super in prima parte metra pro
 pto. **¶** Vincere cum possis
 et parte eadem procepto. **¶** Vincere
 feruor culpa. Item parte eade
 procepto. **¶** Vincere superare
 potes ita quod si non expedit an
 plus refricare maris si reueret
 ibi si placet. Materla non secundi
 metui ut ex eo aliquis consequatur
 fructus et moraliter persequenda
 ut dicat. **¶** Victorem a victo super
 et sepe videmus. **¶** Victori plerumque
 contingit quod draconem contra elephanta
 tem contingit. **¶** Dicitur niales
 quod qui contra elephanta pugnat
 draco arte utitur contra ipsum ele
 phantem qua sagitta fugit ele
 phantem ac eadem cauda ipsa pe
 des cum uoluit ut eadem cauda faciat
¶ Ita spiritualiter facit hominem draco in
 fernalis qui uolens eum expug
 nare sagitta diuine gratie fugit per
 peccatum quod sicut corpus per sagittam
 ita anima uiuit uita spirituali gratia
 cauda ipsum involuens. **¶** Longam
 uitam necnon et finalem
 penitentiam promittendo. **¶** Et sic
 vincit peccatorem. **¶** Propterea uero pe
 cator vincit eum cum per peniten
 tiam a peccato resurgit. **¶** Et tunc
 dicitur uita gratie uincit quia am
 plet per peccatum. **¶** Vel exopom aliter potest

et melius ut dicitur. **¶** Victorem a
 victore superari sepe videmus quia
 prius quod uia fugit elephanta sagitta
 tamque debilitatus ad terram ipsum
 prostermit ut eum interficiat et
 vincat sed mirabiliter. **¶** Vincat
 ab eodem quod cadendo super eum
 statim draco suffocat. **¶** Sic
 moraliter dracom infernali per
 draco dicitur. **¶** Attingisse qui cades
 per mortem corporalem elephanta
 tem uero de uincit tandem victus
 fuit spiritus ab eodem. **¶** Quis enim
 sagitta suum fudit ut hominem
 de peccato draconis liberaret. **¶** At
 quis sua sancta quantitate eum
 deniat sicut uindicta cocodrilli
 dicitur niales quod cocodrillus
 et draco fortissimus habitans in molo
 fluuiis et limos obtinet cum
 nullum aliter resistere potest tandem uin
 dor aliter primum se luto involuit
 quod cocodrillus recipiens accedit
 esse luto et transglutit qui in
 eius ventre exons ipsum proferat
 et interficit. **¶** Sic moraliter coco
 drilla. **¶** Draco autem propter adue
 tum in hoc mundo habitans in mu
 do peccatorem accipit. **¶** Unde. **¶** Non
 uix uenit princeps mundi huius
 et dicitur addo erit fortis quod ne
 minus timebat. **¶** Unde. **¶** Non
 archas in eadem propter alias
 liter timebat. **¶** Propterea de eo dicitur
¶ Job xli. **¶** Non timebat vibra
 tem hastam sed spiritus per huius
 litate effusus primum per huius
 intat luto se involuit sicut
 ad phall. **¶** Et quod plus simili
 aut penitentiam formam per
 amplexus. **¶** Sed cocodrillus
 infernalis ipsum primum hominem

ardens deglutivit p mortem
 si nre mortuus et existens mve
 tre ei9 qñ descendit ad inferos
 nrm mvenit qñ scñs pres de
 limbo eduxit et ipm mirabi
 viat Apot v. Viat leo de tribu
 iuda sc Ad hunc sensu optie
 fiat qd reatit vall liº mº
 dorēses et achemēses dum ad
 invicem vellent de certare Le
 dros rex athenēsiu de eluctu
 belli apollimē requisit qui
 rñdit si se occidi pmitteret gens
 sua victoria obtineret Cu rñs
 hostes adoraculo audiūssent
 pcepunt ne ex eis aliqñ regē
 atheniensiu tangēt ul parte
 debet Ipe ergo rex ne cogno
 sceret rñsticamū hñtum induēs
 et saranam in humeris assu
 mens ad hostes incognitqñ sic
 pcessit ibiqñ quedaz milite ad
 falce puocans ab ipd ē occisus
 quo cognto dorēses memores
 oraculi fugierūt et achemēses
 obtinuerūt victoria Morali
 rex iste fuit xº apot xºo Ex
 regū qui ne ademonib9 agno
 sceret hñtu serui accipies qñ
 pñ hñtu mventqñ 3 ut hñ para
 nam i cruce in qñ diuersa fuerit
 ligna in humeris baulas et
 sic mortuus fuit Cu em demo
 nes ipm cognouissent mñqñ eū
 occidi pauerunt ut ubi crediderit
 p eius mortem victores existē
 p ipi9 mortem fuerit turpē De
 bellati necno et suo dominio
 spoliati De tali spoliacōe clare
 loquitur aplūs ad Coll ij c. 8.
 Spolias pñapes et ptates tra
 duxit confident palam cum

phans illos in semetipos. **P**o-
etiam q[uod] v[er]tute sanguinis ihu x[risti] que
fidit portus inferni fregit et
inde scotos pres[byteros] eduxit ac ip[s]um
lombum spoliavit q[uod] dupli[catum] co-
pbat[ur] videlicet diuino eloquio
et morali exo[rum] p[ri]mo diuino eloquio
vnde **Sach[ar]** ix **Tu** q[uod] in sanguine
testamenti tui eduxisti sanctos
tulos de lacu in quo non erat aq[ua]
Sed morali exo[rum] legit[ur] in h[er]eso
scholastica q[uod] rex **Salon** habebat
struacionem pullu[m] vnde h[er]em
que in cauea vitrea int[er]bat
Cum vo[ro] p[ater] filiu[m] suu[m] h[er]e[sem] m[er]ito
posset verine quenda[m] de de[sc]e[n]so
porta[re] de au[er]s[us] sanguine cauea ip[s]a
lunuit et co[n]tinue fracta fuit et
sic pullu[m] de cauea i[n] extra[us]
hora[rum] v[er]mis i[n] de[n]ot[ur] **Ego**
d[icitu]r in p[er]s[on]a **Ego** aut[em] sum v[er]mis
et non homo **Tacio** aut[em] q[ue]re dia-
t[er] v[er]mis est q[uia] v[er]mis no[n] nascit[ur]
p[er] g[ra]tiam carnalem s[ed] de hu-
more t[er]re v[er]tute rad[ic]is solaris p[er]
duat[ur] et sic v[er]mis p[re]m[issus] h[ic] in
celis s[ed] solen[em] et m[er]cem in t[er]ris
s[ed] humorem t[er]re **Sic** i[n] x[p]o p[re]s[byter]
h[ic] in celis sine m[er]ce et in t[er]ra ma-
trem sine p[re]e pulli in cauea
infernali inclusi erant sancti
pres[byteri] **Et** ideo hic v[er]mical[is] i[n] x[p]o
venit et su[us] p[ro]p[ri]i sanguinis v[er]tute
caueam illa[m] confregit et scotos
pres[byteros] inde eduxit vnde in p[er]s[on]a
d[icitu]r conti[n]uat portus creas[us] p[ro]p[ri]i
missoru[m] intelligey magis in
speciali puto vtile de infra st[atu]
pta q[ue]stione q[ue]rendu[m] videlicet
vtru[m] demones x[p]o incarnato[rum]
et h[um]ani g[e]n[er]is p[er] ip[s]ius mortem
redemp[ti]o[n]is p[er] suam cognouerunt

sapientiam uel non. Et p[ri]mo videt[ur]
 q[uod] non dicit[ur] e[ss]e gl[ori]a sup[er] illo v[er]bo
 sup[er]ius allegato si eum cognouis-
 sent et quia demones n[on] cogno-
 uerunt p[er] sapiam de redempti-
 one hu[m]an[um] p[er] xpi morte im-
 plendam. Et alibi n[on] sciebant
 sacrament[um] incarnationis et passi-
 onis. Et n[on] videt[ur] q[uod] ip[s]i cog-
 uerunt filiu[m] dei esse p[er] q[uod] h[ab]et[ur]
 luce xiiii ca[pitulo] vbi dicit[ur] q[uod] cog-
 nouerunt ea que dicta erat p[er]
 p[ro]phetas sed p[er] p[ro]phetas dictu[m] erat
 de incarnatione et hu[m]an[um] g[e]n[er]is
 redemptione q[uod] hoc sacrament[um]
 cognouerunt. Hoc etiam p[er] id
 p[ro]bat[ur] q[uod] scribit[ur] Exo. iii. c. v.
 vbi d[icitur] surrexit in terra rex no-
 uis gl[ori]a. n[on] v[er]o de h[uius] que a
 p[ro]phetis et a p[ri]ncipib[us] de adue[n]-
 tu xpi fuerat dicta que sensit
 venturu[m] qui exorat p[ri]ncipat[ur]
 eius et p[ro]phetas et cum fiducia
 triumphat eos et assignat in
 ligno crucis. Sed quid aliud q[uam]
 sentire futuru[m] in p[er] sacrament[um]
 quane redemptionis agnosce-
 re. Solutio dicendu[m] q[uod] demones n[on]
 tunc cognouerunt entitudinali
 cognitione ip[s]i esse filiu[m] dei
 v[er]u[m] dicit[ur] in glo[ssa] 1 ad Cor[inthios] ii.
 Ex suspitione magis q[uam] ex cogni-
 tione diuinitate credendi quid nob[is]
 et tibi fili dei cadid[um] q[uod] obiat[ur]
 in concilio. Sed q[uod] sentire de
 quo loquit[ur] orig[en]es in glo[ssa] non
 e[st] aliud q[uam] q[uod] v[er]ba epl[istol]ar[um] q[uam]
 iam dicta erant in lege et p[ro]phetis.
 Non e[ss]e sic cognouerunt quem
 ad modu[m] sancti p[ro]ph[et]e. Sancti
 e[ss]e p[ro]ph[et]e ex reuelatione facta
 ip[s]is hoc cognouerunt demones

vero ex dicit[ur] in lege et p[ro]phetis
 hoc crederent uel si aliq[ua] certi-
 tudo fuit q[uod] filius dei esset p[er] sig-
 noru[m] potencie n[on] p[ro]uidit p[er]
 eius mortem se esse dampnad[um]
 uel p[er]tatem sibi esse auferendu[m]
 v[er]u[m] sup[er] id 1 ad Cor[inthios] ii. p[er] 19
 allegato. Si eu[m] cognouissent
 et gl[ori]a n[on] suggeret ad d[omi]n[u]m
 crucifigi p[er] quem se uis suu[m] p[er]
 de p[er]iret. Et sup[er] id luce ii.
 Exibant demonia gl[ori]a n[on] id
 illum crucifigit q[uia] filiu[m] dei
 ignorat s[ed] q[uia] p[er] ei[us] mortem se
 dampnad[um] non p[ro]uidit et

Adversus notu[m] notu[m] q[uod] (A)
 de verbis illis minimis
 v[er]bis interdum maxima crestit
 Dea[m] q[uod] h[uius] 2e p[ar]t[is] p[ar]t[is]
 anath[ema] h[uius] p[ri]mo m[er]ito p[er]m
 p[ri]mo tractat[ur] et habet[ur] sup[er]
 in q[uod] p[ri]mo p[ar]t[is] m[er]ito p[ar]t[is]
 Contra verbosus. Ita q[uod] n[on] ex-
 pedit m[er]ito antedictu[m] hic ref[er]
 saluo q[uod] q[uod] auctor licet specifi-
 ce dicit q[uod] n[on] e[st] attendendu[m] v[er]bis
 aduersus notu[m] p[ro]p[ri]o v[er]bo dis-
 tinguendu[m] fore v[er]bu[m] hoc sit
 simp[liciter] tenendu[m] s[ed] q[uod] nullo m[od]o
 sit verbis attendendu[m] ut sit d[omi]n[u]s
 casum in quo quis adnoto ut
 alio quocunq[ue] attende possit ut
 puta in iudicio res suas repete-
 re uel h[uius] q[uod] Et p[ri]mo videt[ur]
 q[uod] non possit sine p[ro]p[ri]o q[uod]de
 p[er] id q[uod] h[ab]et[ur] et v[er]o ei qui
 vult i iudicio t[er]m[inu]m extende et lu-
 micam tuam tolle dimitte ei pal-
 lu[m] glo[ssa] anteq[uam] attendas licet ei
 infirm[us] p[er] sua repete s[ed] non
 in iudicio extende. Item p[er] illud
 q[uod] dicit[ur] 1 ad Cor[inthios] vi. Si fiat

cum fixi in iudicio attendit et hoc
 apud infideles glo. si attendit ma-
 lum est apud infideles quanto ap-
 fideles est peris. Item per hoc
 non est homini qui se separat a teo
 in bonis omnes stulti miscentur. hinc
 lxx. Non moue coram ante iudi-
 cem est moue controuersiaz sed
 licet in pfectis moue coram coram
 coram iudice go licet est eis que
 dere coram eo. **P**ro sup. i. p. u.
 in. **N**e attendas aduersus hominem
 frustra cum i. n. malefecerit
 d. ibi glo. Non vetat attendere
 aduersus eum qui malefecit ut a-
 tendat. quia hoc frustra non
 fit quod etiam natus cogit. **Q**uod go
 natus infirmus exigit sua expe-
 tere in iudicio et est ibi attendo
 go attendo non est p. m. hinc oppo-
 sitionibus breuiter videtur quod vni
 attendens aliqui importat in se
 p. m. sicut in v. gregory sup.
 id p. v. **Q**ui dimittit aquam
 caput. **Q**ue glori. **E**t id Greg.
 in mor. d. quod tunc aqua dimit-
 tit. cum liquore fluctu in temptaco-
 effrenat. **D**imissio aque urgi-
 oris caput efficit. quod p. lingue
 in continencia. origo discordie
 p. m. **S**ed hunc modum non
 est licitum in iudicio attendere nec
 sua cum attendere repetere. **A**liqui
 vero vni attendens non aliud d.
 nisi controuersie modum quod est fit a-
 liqui ex debita causa. **E**t p. m. q.
 causa ex parte licita. licitum est attendere
 unde dicit Greg. **N**on solum ex
 causa sed ne malis subtrahant sed
 ne rapietes voce sua semet
 ipsos perdant. **S**ed aut quod atten-
 dere importat discordiam que

gratia est odii et scandali. Non est
 licitum in iudicio attendere unde
 d. **A**ris. qui accusat actor est
 controuersie. **D**istordia odii gratia
 odii non est in caritate caritas
 in caritate. **E**t d. Greg. **S**ed
 p. eterna re pax a corde ad p. m.
 tendit. apparet quod plus res quam
 proximi amat. **E**t hoc modo non
 est licitum sua cum attendere repe-
 tere. **E**t sic p. m. vitas. **P**ro 2.
 res metei intelligencia et obser-
 uancia est breuiter sciendum quod in
 alios phos qui assignauerunt
 rerum generationes p. m. a. fuit
 empedocles qui dicit quod amia
 et concordia erant facientes p. m.
 et quia comas causa videtur quod paces
 habebant ad invicem elementa
 generabant. omnia quod vero litem
 et discordiaz tunc alitabant. et
 corripiebant. omnia. unde lites
 et odia erant finis et corruptio
 causa ut plus recitat in p. m. q.
 loc. **S**ic in p. m. q. tunc quod
 inter notos et dicos ex v. b. b.
 inconvenerunt magna lites. i.
 discordia crevit. i. orit. **I**nter
 dum et ut p. m. non solum ex
 magnis. **U**nde etiam ex omni
 i. p. m. locutionibus quod multas
 corruptele causat. et orit. quod
 est contra vere sapientie effectum facere
 que docet auditore esse pacifi-
 cum. **E**t quia lites et attendens am-
 itie et pax maxime repugnat
 p. tanto auctor hoc suum p. m.
 p. bet p. qd lites atq. discordia
 docet emulare d. **L**ites nimis v.
 bis. **P**ro 2. **E**t i. c. s. d. **E**t
 scintilla cona auget. lignis et
 ab vno doloso auget. **S**ignis. **E**t

ideo ad litem cauendam docem^r
 Eccl^a xxviii Abstine te a lite
 inimicis pcta homo em inuadu
 attendit litem et vir pctor et
 litigiosus turbabit amicos et in
 medio pacem habentiu i mittet
 i inuicem certame festinadac
 cendit igne et lis festinas effun
 dit sanguinem Assid pceptu est q
 idem cum xxvi pcepto pnie p
 lis metce litem inferre caue
 ibi plus require p lina ead
 metri intelligencia magis spe
 ciali vtile puto demfiaspns
 dubitabilibz fore mvestigandu
 Et pmo quid sit lis uel litigiu
 Et quot sit ora limg^r litigiu
 attendenda Secdo vtru litigio
 sus plus peccat qm adulator
 Quo ad p^m questu rñdet^r q
 litigiu put hic sumit^r est cu
 vnus h^r verbis alteru^r condiciat
 inqua condiciat^r sm^r tho. 24. 2
 q. c. xvi Duo pnt attendi En
 q. em contingit condiciat p
 hoc q. contdicens recusat pso
 ne condicenti assentie ex de
 fectu amoris am vniens et h^r
 ptinet ad discordia caritatis q
 tuariam Pncp vero qting^r p
 hoc q. con dicens no veretur
 existare dicentem Et sic fit li
 tigu^r qd amicie ul affu
 bili^r opponit^r Ad qua ptinet
 delictabi^r alibz coruie vnd in Eccl^a
 st phus q. illi qui ad oia q. rei
 ant^r q. existandi ca neq. q. stuz
 ciantes distoli et litigiosi vñt^r
 Quo ad p^m q. stiu^r In det bñ
 tho. ubi sup. d. q. vñs cu amia
 cie pñcipalis tendat ad delec
 tandu q. ad contstandu Secdo

litigiosus qui sup hñdat in co
 tristando gñu^r parat q. adula
 tor qui sup hñdat in delctan
 do p accidens tamen posset e
 conuerso puta si in aliquo pe
 tiulari adulator magis atten
 deret p deceptor nocere q. hñg^r
Quid deus intendat noli p
 quire forte qd statuit
 dele sine te delibeat ipe hñg^r
 re p^r pceptu pñt q. auctor
 supra in viii^o hñg^r p^r pcepto
 q. utte archana dei pñt ru
 dimeta in qui auosos cohiben
 cia ac ipos refrenancia no in
 vestiganda dei archana immo
 auosi sint uel solliati existe
 debeant Ruc vero in pñt p
 cepto subseq^r pñt rñdmeta
 refrenancia auosos illos qui
 p sortem nitut^r mque ul in
 vestigare queda archana se
 ipos tangencia ut st diuam
 valeant pñtari voluntate
 qd z eia^r con ius diu^m et hu
 manu hoc pñtari ul quere
 sm qd in sequetibz luculeaus
 appebit Attendens go q. per
 talem mvestigato^r fatiaz et
 vanam vere sapie auditor ab
 ipia studio et inquisitione im
 pedut^r p tanto hñ suu pcep^m
 pñt ab ipos pñt q. fñe obser
 uandu p qd a malo retrahit^r
 et ad bñm et ad vñtute induat^r
 dum dicit Quid deus intendat
 q. velit i mure q. p sorte pño
 sticare ul futura agnosce est
 mortale pñm mure cum
 est mpscurabilia et mvesti
 gabilia sint eius opa et con
 plia ut ait aplus Ad Ro xj d

Altitudo diuinarum sapientie et
 scientie dei quam incomprehensibilia
 sunt iudicia eius et inresistibiles vi-
 e eius. Et hoc est quod intendit autem
 soli per quare quid deus intendat
 et ordinet uel disponit de te uel
 de quocumque alio quod ipse per deum
 deliberat et diffinit et predestinat
 sine te et sine tuo consilio uel auxilio
 mortalis quod statuit et constituit de
 te et et de aliis omnibus conde-
 Seneca quod quare quod inveniri
 potest quod discere quod sciri potest quod optari
 quod optari coram bonis potest nec
 alacri te imponas rei magis time-
 dum statim tibi descendere ca-
 dendum sit. Expositionem per habi-
 ta huius cum textu de se patet per
 claram puto primam fore utile quod
 per theologos canonistas et legi-
 stas cum hanc materiam tractant per
 diligentissime perscrutari. Et primo quod
 sit sortis secundum diffinitionem. Tercio magis
 differt a prophetia. Tercio utrum
 licitum sit per sortem magis in-
 cludit de triplici sorte. Quarto
 utrum liceat uti arte notari. Quinto
 quare plus humiliter sortilegi in
 sexu muliebri quam virili. Sexto
 quo frequenter eueniant ea que per di-
 uitias diu. Septimo quod pena veni-
 ut sortilegi quo ad utramque legem
 puniendi. Secundo ad primum quod per
 iugum sit diffinit sortem super pre-
 sente donec spiritum. Et sortis non est
 aliquod mali sed res in humana dubi-
 tatione disposita diuina iudicis
 voluntate. Secundo ad secundum quod per
 videtur per canones quod differt sortis
 a prophetia in hoc quod prophetia autem
 potest in bono et sit contra sortilegi-
 um in malo et contra sit per peccatum

ma hec habent in canone. Iudices
 et c. magis in. q. 1. Secundo ad tertium
 questionem. Item per beatum thomam. 222
 quod xxx dicentem quod sortes proprie
 dicuntur cum aliquod sit ut per eius ad-
 uentum aliquod occultum innotescat
 et quidem si gratia per sortes quid
 aut sit exhibendum vocatur sortis di-
 uinatoria. Si autem quid agere oportet
 aut consilioria. Si vero queratur
 quid sit agendum futurum vocatur
 diuinatoria. Itaque si euentus sor-
 tum expectetur ex fortuna quod lo-
 cum solum habet in diuinatoria non
 videtur habere partem in sorte vi-
 cum namque sciat si aliquod vole-
 tes aliquod concordit diuine uti
 velint sortibus exponentes for-
 tune quis qua parte accipiat.
 Si vero euentus sortium expectetur
 ex speciali causa quam quid expectatur
 a demonibus sicut legitur. Et hoc
 primo. Et hoc fabulosum statim
 in buio in capite duarum viarum
 diuinationem querens et sagittas
 quoniamque interrogat ydolum et
 ex consuluit et hoc est illicitum.
 Per vero expectantur a deo secundum
 id per romam. Sortes mittuntur
 in simum si ad nos spectant. Et talis
 sortis secundum se non est malum ut augustinus
 dicit potest tamen secundum hoc quod dicitur
 per tamen lacrima primo si absque narra-
 tione ad sortes recurratur. Hoc
 enim videtur ad dei temptationes
 pertinere. Sed si aliquis etiam
 in necessitate absque reuerentia sor-
 tibus utatur immo cum magis deli-
 beratione et summa oratione de-
 fieri exemplo apostolorum in electione
 parthie. Actus. Tercio. Si diuina
 oracula ad terrena negotia querantur

Videat qua pena sortilegi veni-
ant puniendi hinc qsto bint
videt q p m qd potui et stau col
lige tam de iure canonico qm
civilis pena sortilegorum et male-
ficorum est scdm qd m p pmt
pmo de iure canonico siquide
peccatum occultu sic imponit
pena xlv diezu De sortu c 1 q
Si notoru e fultustia denega-
tr de conse. 8 y p dilaton qtz
si sit clerici deponenda q et m
mo steru retrudendus q si lau-
ta ex quicanda xvij q v Non
oportet et c si quis Epus et c
aliqui in q vñ admoneat Sed
et astante qumacia aeste
debet et pena ut accet et hq
Item si sit sua dz castigari xv
vñ q v Con ydolor Epus ead
omnes tales turpit dehonesta-
tos de parochia sua eide dz
xxvj q v Epi Eiaz tales m
fames sunt et qui ad eos gar-
runt unde nec ad accusatoz
admitti dz ij q v Quisqz re-
eaa ad testamoi detesta testiom
ex Sed nūq qui talia fat effi-
at rregularis et maxie enor-
mia ut qui sacrificat deo nūmox
i drabulo ut dices fiat vel
qui de calice facmet ut de aris-
mate ul de oleo sancto a aq
Bapm aut de corpore so fac-
legu fat P Smith si talia no-
toria sint rregularitate gene-
rant Et indigent dispensacoe
si ubi occulta non qm pdm
quosdam idem sit si sint occulta
Sed p m qus civile tales saclegi
capite plecti debent Et si ad
domm alia accedat cremari

debent Item oia eoru bona deit
publicari C de malefi l nlla
et l nemo et l culpa Si audo
velit de hac ma plenissime se
mfore videat tractatu de sorti-
bi p bñm tño editu ad requisicoz
dm Jaco et ibi pleissime mveiet

Invidiam nimmo cultu vita-
re memeto Que si non
ledit tamen hanc sufferre mole-
sto 3 Dea septim pte ptis
pceptum Inter cetera vicia mor-
talia Invidia pt supbia au
e filia e pialosior necnon et
dolosior At aute pmo invidia
sit pialosior liquet ex eo qz
pdm m spm stm fm vna aae
paone qz e con bonitate q attri-
buit spui scto Et sic pdm quad
ex eta mallaa pcedit e pdm m
spm stm qd non remittit m i
pnti nec m futuro Et xij Et
io pialosum pdm q m gne
Item so q sit detestabili pdm
ceteris pte et q p ex tribz
pmo qz hoc pdm est oppositu
caritati unde in caritate mte
ceteras vtutes excellitissia
sit aliud vntu dñd dicit
et regina Sequit q invidia
sit detestale pdm vñ sera pe-
ssima que filiu meū Joseph
denora p ppturam mndupat
Ben xxxvj Sed eia detesta-
apparet qz peyor esse dicit
qm auaricia qz auarq et pmo
vlt sua qmutile alijs tamen
vlt q alij quicet bō sua Si
invidus nec bō sua quicat nec
alios quicare velle qz nec
bona vlt face nec velle q
alij facient Tercio etiam eius

detestatio dicitur ex eo quod peior
 ira uel etiam odio quod sic dedit
 ratum quia quous homo natus est
 odians alium uelit malum proximi
 sui tamen eius uoluntas ortu habet
 a malicia proximi qui eum offendit
Sed malicia inuidi ortu habet appa
 malicia scilicet superbia quoniam non uult
 eum sibi parificari et uult malum
 proximi sui absque aliquo illius culpa
Tercio etiam dicitur quod peccatum inuidi
 est dolorosius et ceteris quod mani
 feste apparet ex eo quod a uia pur
 re malum quoniam enim dicitur capitulo
 inueni alius uia alius uia po
 tamquam estiam aliquam delectationem
Si inuidia in se ferit caput quoniam
 inuidia non est nisi dolor et ama
 ritudo aliene felicitatis secundum quod
 ex augustinus diffinitione compbat
 sic inquit inuidia aliene
 felicitatis dolor est et mensura dicit
 dens ergo auctor quod inuidia pessima
 uicioz uere repugnat sapientie
 ad quod auditorem retrahit ab
 eadem et ipsa etiam sapientia eam
 inuidiam repellere uideat secundum
 quod sapientia in omni dicit manifeste
 dum dicit quod hec est sapientia ven
 ditum iustum scilicet ioseph propter
 inuidiam non eum dereliquit
 sed a peccatoribus liberauit eum propterea
 quod uel sapientie auditore per quod
 suum preceptum induat hoc pessimum
 uiam a se penitus fore abdicandam
 dum dicit inuidiam nimis quoniam
 uelit auctor inuicere quod sepius
 memine debes inuidiam uitae
 ne videaris aliis inuidus ne
 etiam interpo et hoc nimis cul
 tu hec ledit dupliciter exponi potest ut
 primo dicat memine uitae inui

diam nimis cultu et nimia cura
 sollicitudine ac attenaone et
 secundum istum intellectum tenet actie
Sed sic potest exponi sicut expo
 nit aliqui quoniam bonum memeto
 inuidia uitare nimis cultu et
 per minimum tui corporis cultu et ne
 alijs occasionem prestes inuidia
 contra te meruendi **Et** secundum istum
 intellectum tenet passue **Et**
 hic intellectus non uidet multum
 quoniam siue ratio quare inuidia
 non est ad inopes sed ad bonorum
 pluriu possessores **Item** passue
 quod inuidia est tristitia ex appete
 prosperitate boni alicui inuiau **Et**
 ideo non est qua uia inuidiam
 declinare ualeas nisi ut miser
 eris fiat nam sola miseria ca
 ret inuidia **Sic** et quod illi qui
 sunt illustrioris meriti magis
 subiacent inuidie et detractioni
 uidetur **Iohannes** de inuidis loquens
 sic ait quod si inuidi nequeunt
 oculos felicitatis a suetos ad luce
 prosperitatis attolle similes
 aures quare inuiau non illuminat
 et dies exeat quocumque modo
 dicat siue actue siue passue
 semper debes inuidiam uitare
 que etsi per quous non ledit illos
 quibus inuidet uel non ledit et
 non uideat ledere tamen est molestus
 illis quibus inuides quod dicit quod
 hoc ferit molestus ut molestus
 est tibi ipse sufferre hanc et su
 stinere **Exponit** uide auctor
 concludere quod inuidia per se per se
 passue ut aliud per actie ledit
Non ergo in merito ipse auctor hor
 tatur unumquemque inuidia uitare
 quod non sint sui possessores quare

ad iustam mortalium p[er]mac[on]em
ul penam. Quarto p[er]t homo t[em]p[or]e
stiam h[ab]ere debono p[er]xim[um] exeo
q[uod] p[er]xim[us] ip[s]e h[ab]et uel possid[et] bona
uel q[uod] talem invidum et dolete
in ip[s]is bonis excedit. Et h[ec] est
p[er]p[et]ua invidia p[er] et s[ed] mala q[uod]
talis t[em]p[or]e debono et felicitate
p[er]xim[us] de quib[us] ex debito cari
gaude deberet. Et talis fuit ca
miseranda d[omi]ni invidia p[er] qua
p[er]t[ur]ces in eos temptat ip[s]e host[is]
n[ost]r[us] q[uod] dolebat de bono i[st]i statu
excellencie et inuicem m[er]it[us]
qua dicit[ur] sap[ientia] s[ecundu]m ca[usam] invidia
d[omi]ni mors introiit in orbem
terru[m] Quod ad s[ecundu]m q[ui]ntu[m] vis
v[er]u[m] invidia p[er]t om[n]i p[er]t[ur]u[m]
m[er]it[us] p[ri]mo videt[ur] q[uod] p[er]t[ur] om[n]e
l[et]it[ia] Et q[uod] fere venenosu[m] e[st] in
vidia neq[ue]a exa[us]t[ur] p[er]uata
om[n]i ca[us]a t[em]p[or]e Inconu[n]t[ur] fat[ur] quod
s[ecundu]m t[em]p[or]e in Supbia i[n] a[n]i
tuo d[omi]ni n[on] p[er]mittas Ex ip[s]a
em sup[er]st[itu] inuicem om[n]is p[er]dicio
om[n]e p[er]t[ur] causat[ur] ex supbia
vnde inuicem supbie ho[m]i[n]is est a
postotare a deo q[uam] ab illo qui
fecit illu[m] recepit cor ei[us] q[uam] in
cu[m] p[er]t[ur] e[st] om[n]is supbia qui tem
erit illam ad implebit[ur] maledi
ctis et subuertit e[um] in fine. Ita
q[uod] invidia n[on] e[st] m[er]it[us] om[n]i
malorum h[uius] co[n]t[ra]rio talit[er]
videt[ur] ut cum dicit[ur] invidia
e[st] m[er]it[us] om[n]i malore hoc n[on] d[icitur]
p[er] se sed occasio[n]abil[is] q[uod] hoc
dictu[m] invidia e[st] om[n]i malorum
m[er]it[us] vno no[m]i[n]e quib[us] no
cet[ur] p[ri]mo. Sed cu[m] supbia dicit[ur]
inuicem om[n]is mali hoc intelligi
sue in se ip[s]o sue in alio vnde

supbia d[omi]ni inuicem e[st] o[mn]i mali
sue in d[omi]ni sue in alio vnde
invidia e[st] m[er]it[us] om[n]i malorum
i[n] no[m]i[n]e t[em]p[or]e in g[ra]t[ia] s[ecundu]m respectu[m]
p[er]xim[um] Supbia p[er]m[ittit] respectu[m]
al[i]a et sui d[omi]ni malo invidie
directa. Pro[terea] v[er]u[m] d[icitur] s[ecundu]m p[er]t
etiam p[ri]mo q[uod] h[ec] v[er]u[m] e[st] s[ecundu]m
q[uod] invidia n[on] zela m[er]it[us] uos
de offi[ci]o aucto[ritatis] c. 1. Et sic p[er]t
veritas p[er]m[ittit] q[ui]stio[n]um
p[ro]p[ter] s[ecundu]m et met[er] intelligencia
clariore. Que si non ledit
amotandum q[uod] Quidia maior
qui d[icitur] methamorp[h]oseus in
s[ecundu]m volume[m] cu[m] finem fabula
v[er]u[m] valde pulare et p[er]t de
s[ecundu]m effectus invidie nocuos
quib[us] ostendit q[uod] m[er]it[us] p[er]t ledit
tam ip[s]i invidum q[uod] illu[m] cu[m]
invidet induat cu[m] fabula in
qua dicit[ur] q[uod] q[ui]dam dea iuit ad
domu[m] invidie In qua fabula
denotat q[uod] plures effectus in
vidie p[er] quos auctoris p[re]ceptu[m]
verificat[ur] v[er]u[m] q[uod] molestia e[st] ip[s]i
sufferre Et q[uod] q[ui]q[ue] destruit
metrice tame[n] v[er]it[as] et intelli
gibile atq[ue] delatibile destruit
p[er] saue sub hac forma. In d[omi]ni
q[uod] invidia habitabat in domo
m[er]it[us] et subterana carente
sole h[ec] erat trist[is] p[er]t[ur]q[ue]
plena lum[en] p[er]uata caligie
ceca ore pallida facie mac
aspectu[m] sua pectore fellea de
te rubiginosa semp[er] vigilans
raro dormies aures sollicita
sucessib[us] alieis afflicta. In ma
v[er]it[as] q[uod] aglammico dicebat[ur]
arripuit ip[s]i stat[im] i[n] fecit i[n]
g[ra]t[ia] lapide effectat mora[m] v[er]it[as]

Invidia ad l[ib]erum in suu[m] possessio-
 ribus videt[ur] om[n]is p[ro]ditos effectus
 atq[ue] condico[n]es. H[ec] q[ue] colligi p[oss]unt
 ex filia b[e]n[e]dicti p[ro]p[ter] invidie p[er]d-
 ita invidia nascunt[ur] q[ui]q[ue] filie
 p[ri]ma namq[ue] filia. 3. odiu[m] que
 3. velle aliis malis et nolle
 bonu[m]. Q[ui]da[m] e[st] exultatio i[n] adu-
 s[er]o p[ro]xim[us]. Tercia e[st] afflictio i[n]
 p[ro]p[ter] p[ro]xim[us]. Quarta e[st] su-
 p[er]bia que 3. detractio latens
 P[ri]ma detractio h[ec] aut[em] fit i[n]
 aperto q[uo]d intendit melior appa-
 re illi cu[m] detrahit. Nam etia[m]
 invidi q[ui]nter s[un]t ingre[ss]i sicut pal-
 lidi et maceri. Et q[ui] dicit[ur] i[n]
 antro h[ab]itare q[uo]d s[un]t ab hominib[us] p[ri]-
 ma fugiunt ad loca occulta s[un]t
 cu[m] satim[us] q[ui]s p[ro]p[ter] invidie
 gauden[ti]u[m] fugietes et ibi cont[ra]-
 v[er]siosos p[er]sequunt[ur] et obloqui-
 p[oss]unt attestante qui ait. Invidi
 at[que] q[ui] leo i[n] spelunca sua
 Ibi dicit[ur] care[re] sole et luna
 et esse ceca q[uo]d s[un]t tales p[ro] invidi
 am excecant[ur] ita q[uo]d nullu[m] ali-
 enu[m] commodu[m] videre p[oss]unt s[ed] p[ro]-
 p[ter] invidiam eos malicia eor[um]
 Et aug[ustinus] dicit de bonis aliis
 t[em]p[or]at[ur] q[ui] de radio solis excecata
 t[em]p[or]at[ur] p[ro]p[ter] invidiam sanctu[m] lacrimant
 invidi et q[ui] remediu[m] pene sue
 arbitrant[ur]. Si nemo sanctu[m] sit
 s[ed] p[ro] invidiam p[ro]mordax. 3. s[un]t lute
 etiam dicit[ur] care[re] et p[er]d[er]e fell-
 leum. H[ec] q[uo]d sicut ceca s[un]t e[st]
 trist[itia] et sicut fel amara. Ita
 invidi s[un]t semp[er] i[n] cordis da-
 vitudine et dolore. Act[us] xviii
 In felle amaritudinis et obligatio[n]e
 iniquitatis video te esse. Item ta-
 les h[ab]ent aspectu[m] cu[m] q[uo]d s[un]t non

p[oss]unt enim cu[m] invident recte respi-
 cere. Item xviii Non recte oculi
 respiciebat dauid saul. Item
 invidi s[un]t vigilantes et n[on] dor-
 miunt q[uo]d s[un]t ab invidia stimula-
 ti et diversis curis et machinatio[n]i-
 bus sollicitant[ur]. Et ideo sepe
 accidit q[uo]d tales invidi con[tra] ali-
 que nascunt[ur] i[n] p[ro]p[ter] lapide co-
 uestunt et h[um]anum figura[m] col-
 lunt i[n]q[ui]tate p[ro]p[ter] invidiam statu[m] p[ro]p[ter]
 sibi adimunt et ad statu[m] pau-
 ptatis suis machinatio[n]ib[us] en-
 trahunt. Ipsi em[en]t alio[rum] successi-
 omba t[em]p[or]at[ur] et i[n] eor[um] diffor-
 tibus delectant[ur]. Unde Seneca
 tot sunt invidor[um] supplicia q[uo]d
 sunt feliciu[m] bona et h[ec] inter-
 dit auctor.

Et ad fort[em] cum sis d[i]c-
 nata nuque. Remodiu[m]
 gaudet qui iudice vinct[us] i[n]q[ui]-
 deat[ur] octa[m] 2e p[ar]te p[re]ceptum
 Inuctor i[n] h[ec] p[re]cepto ta[m] facit
 intendit s[un]t ta[m] documeta inde
 i[n]surgunt. Nam p[ri]mo intendit
 ve[n]i i[n]q[ui]tate dampnata ad con-
 stantiam et animi fortitudinem
 inducere. Q[ui]da[m] intendit i[n]q[ui]-
 iudice utroq[ue] i[n]te pena debi-
 ta p[un]ire. Tercio intendit
 auctore p[ri]mo ex p[ri]mo s[un]t bre-
 vem leticia[m] reportare ymo
 p[ro]p[ter] d[i]c[tu]m inde iudice acter
 sustinere. P[er]ta p[ri]mo e[st] b[un]ter
 sciendu[m] q[uo]d homo verus et i[n]o-
 cens q[ui]ntu[m]q[ue] d[i]c[tu]m q[ui]ntu[m]q[ue] p[er]-
 iudicatu[m] ac est calupniatus
 i[n] iuste t[em]p[or]at[ur] ut tunc no[n] debet
 Sed i[n] i[n]nocentia et i[n]m[er]ito sua
 3. esse forte et i[n]iusticia q[ui]ntu[m]q[ue]
 illa etia[m] iusticia q[ue] e[st] vitas et vita

Iustum e innocetem diligendo
et conseruando psequit ad sa
lutem Et iudicante seu calup
mantem impiu in sua m iustia
seu impie confundit. **H** aut
est qd sribit salom p^u xi Iu
stiaa simplic^r diget via eius et
impie sua corruet impi⁹ Iu
stiaa rectoru liberabit eos et
in misionis suis capi^ret. **I**niqui
hoc 3 etiam qd sribit. **P**rob viij
Deus no p^uat simplice nec
porriget manu malignis. **A**d
curu aug⁹ scandalizati distre
cio h⁹ m tali euentu malicie vi
riliter agere at in bonitate
iusti⁹ aratoris su rta mete spe
rare firmissime qm ipe 3 qui
sonat. Et h⁹ 3 qd loquit^r p
pphetam in ps multe tribula
tiones iustoru et de omib⁹ h⁹is
liberabit eos d⁹s h⁹o go iusta
qui in co⁹spctu dei e pura et
innocens ad innocetie demo
strationem et laudem cu ps
loquat^r et sperat dices retri
buat in d⁹s scdm iusticia mea
et p⁹ puritatem manuu me
aru in co⁹spctu oculoy ei⁹ dicat
etiam ipe iusta et forte sicut
p^u xi. **G**audu e iusto face
iusticiam et pauor opantibus
iniquitatem. **N**am sicut h⁹et
eodem li e v. **I**niquitates sue
capi^rent impiu et funiculis
pectoru suoru vni⁹q⁹ s⁹q⁹
git^r. **D**e innocet⁹ rei nequit
et i iuste qdempti qualu^r me
se de at h⁹et. **V**ide sup in xij
p se pcepto. **I**n iudicio ad esto
et in p⁹o ibi psequi put lib⁹
Circa et scdm e sciendu q si

iudices vni⁹si nequit seu p pen⁹
iudicauerit con⁹ subalia iudici
pena g⁹uissima tam tpali q
spuali pument^r. Et hoc tam
deure canonico qm civili h⁹ic
manu no expedit h⁹ic restare
q⁹ plenissime h⁹et^r sup in xlij
p se pcepto. **E**quiu iudici p⁹
tio pncipali membro et ibi re
quie put libet. **C**irca t⁹u e
in super notandu q actor qui
reu querit in iudicio et extra
sibi d⁹ p⁹cauere si cupit gaudu
p⁹petuu obtinere et diuiaz effu
ge ulconem hanc et manu p
sequere scdm qd h⁹et^r in xij
p se pcepto supia allegato. **I**n
iudicio adesto. **E**t in p⁹o. **A**tten
dens go auctor q⁹ m⁹ ceteru q
ad auditore re sapie spectat
3 q⁹ m aduersis firmit^r et co
sistat ut est p⁹maneat quod
sapies sapie vi inuere videt^r
vbi dicit^r q sapia sobrietate
et iusticia et v⁹ture 3 fortitu
dinez docet p tanto hoc suu p
ceptu p⁹bi eid auditori penita
obseruandu. dum d⁹. **E**ste aumo
forti quia h⁹a e de se plana
ideo t⁹a ei⁹ expoidi no est
instandu. **I**n pmissu melli
gencia mag⁹ in spali e d⁹ ipa
fortitudines vtute tplex mve
stigato facienda. Et pmo de
ipia nois quadruplia distinc
tione. **E**do de ipia fortitudis
utilitate et comendacioe. **T**uo
de ipia p⁹ciu m⁹liti assignaoe.
De pmo quesito e biu⁹ stied
q⁹ nome fortitudinis sumit^r qm
q⁹ p fortitudine corporali qualis
fuit fortitudo sampsonis qndooq

sumit: p fortitudine animi qua
docet hic auctor h're et tenere
cum quis dampn' inique et con
veritatem et iusticiam. Et sic su
m pt quadrupli' uno' qualiter
Et scdm hoc rep'et pt fortitudo
in omi vi. Cum omib' vta heat
fortitudines respectu vici sibi co
trarii ut g'tmentia con luxuriam
am pu vltio accipit fortitu
dine lumbos suos i g'tentia
ad hanc ead fortitudinē p'tiet
in omi ope meritorio facit neq
ma p'ad ad t'palem t'pantiam
generalem p'tinet nequid m'p'is
Alio' sumit: nomie fortitudinis
la'ge no ta' ita qualiter sed
pus. Et hoc mo attendit: for
titudinis ad difficilia in passio
bus siue s'nt passiones extio
res siue interiores. Extiores
aut passiones s'nt g'tmentie
dampna reru et corp' molestie
e ab alio illate. Passios vero
interiores dicit: iste cont' q's
ctamē in t'pantia p'st sapos
qui gustu appetitu sensibili
passiones inferut. De hac for
titudine s'bit: p'ad vltio. Qu
liorem fortem quis inveniet
glo. mulier fortis ē ecclesia q
p sponsi amore p'spera et adusa
g'tempnit. G'tempnit autē p'spe
ra ē t'pantie. Tercio mo s'nt
stricte fortitudo p fortitudine
que attendit: ad ea que s'nt
difficilia in passionibus extioribus
ita q no comprehendat t'pantiam.
Et sic sumit: ab aug' in li' de
moribus. Ecclie. Amor m'p' de
quo loqm' quem tota p'titate
in flammatum oportet esse i deu.

in non appetendis istis teperans.
in amittendis forte invenit: 2to
strictissime sumit: fortitudo p'ad
attendit: ad quod cuq' difficile
in passionibus extioribus s'nt
ita passiones extiores que cor
pori in fligunt: et no extendit
se ad dampnū reru p' videtur
sume arripit fortitudinē in
extioribus. De s'co quesito 3 s'nt
q her vta q'tuor bona q'fert q
tribuit. Nam p'mo ho'em in su
pabile facit tota em munda no
posset offendere hoies ut vince i
quo q anim fortitudo. De n' g'ualit'
3 gentem vna qm viciu forte
devince ut e' debellar. S'co
ipa de hostibus triumphat i
3° p'p' David de hostibus libe
tus ait accinxi me v'tute ad
plu. Tercio ipa ho'em dilatat
p'ad q' annis forau diuitias
p'ont. Quarto regnu celoz occu
pat. 5° p'p' Regnu celoz v'm
patit: et violenta rapuit illud
De tercio quesito 2 ead s'nt
vidi. Tullia in p' Rethorica
li' 2° p'ont 2° p'ies fortitu
dinis s'nt magnificencia fiducia
p'antia et p'seuerancia. Hac
magnificencia p'di erat antiq
m'd. Est em p'p' ho'm h're
excellsum et glosu sp'itum
quentem vult honestine vt
ait. De n' Epla c vi. Et idō d'
dedigri subiti vis maxie p'at
Genera. Epla homi p'dma
iora nat' su qm ut sum m'ci
p'm corp'is mei. Et alibi. Si
s'nt deos ignoscaturos et ho
ies ignoraturos adhuc pecca
re dedignaret. Desiderancia

Allex^{ri} de philippo medico debet
 sibi potorem instrare quibus lre
 trismisse fuissent qd eu debbat
 venenare Vall l^o tercio d alijs
 duaba nichil ad pns quia satis
 hetur sup m xli^o pcep^o paciet
 vntes pntes ibi vide si placet
 quidam v^o vi ptes fortitudinis
 assignant vis magnat^{er} fidu
 riam securitatem constantiam
 magnificencia et paciam Spes
 uel modi insup fortitudinis fm
 plm in Ethicor^{um} sut vii p^a
 e ciuilib^{us} p^ada fuilib^{us} Tercia
 militaris p^ata aialis qnta fuib^{us}
 sa Sexta q^uetudinalis Septi
 v^o tualis Expoitor^{um} p^aeriu pre
 dictar^{um} et p^adictor^{um} modor^{um} et
 quare sic noiant^{ur} vide sup
 in xxi^o p^ase p^acepto v^o v^o tute
 in p^ado quesito et ibi r^o q^ure r^o
 Quere posset aliquis de tali
 q^ustione v^oru fortitudo p^acellat
 om^{is} alias vtutes Et p^amo vi^o
 q^u sic d^at em ambre in p^ao
 de offic^o q^u fortitudo velut ce
 teris et excellencior dignior
 Est p^asona hoib^{us} qm res euis
 si fortitudo e aia p^asona hoib^{us}
 qua aliquis p^aiculo homis mor
 te expot^{ur} p^apter bonu vtutis
 Iusticia autem et alie vtut^{es}
 morales sunt aia alias res ex
 teriores go fortitudo et p^aipua
 inter vtutes morales Sed q^u
 hoc et qd tullia d^at in p^ao de off^o
 Iustia v^ota splendor e max^{ima}
 Ex qua v^ori bonu noiant^{ur} h^{is}
 opimomb^{us} r^ondet b^{us} th^ois qui
 hac q^ustionem format in p^a p^a
 q^u c^o xxxiij d^at q^u sicut Aug^u
 de t^am^o d^at in d^at q^u in h^{is}

que non mole magna sut ide
 est esse mag^a qd mel^{ius} vnde
 tanto v^o t^au^{is} maior et tato me
 hor est bonu aut r^oms et hois
 bonu fm d^ao c^o in de diu no
 hoc aut^{em} bonu qd essenciat^{ur}
 in prudenciam que et p^a f^aio
 rationis iusticia aut^{em} est h^{is}
 bonu factua m^aptu s^u p^amet ad
 ipm ordmem p^ane omib^{us} reb^{us}
 h^{is}uans p^athe aut^{em} vtutes sut
 c^oseruatiue h^{is}uq bonu m^aptu
 s^u moderant^{ur} et passiones ne ab
 ducant hoiem a bono r^oms
 et in b^odme haru fortitudo tet
 locu p^aipuu q^u timor p^aidlor
 mortis max^{ime} e efficax ad
 hoc q^u homies facit recede^{re} a
 bono r^oms p^ata q^u ordmat^{ur}
 t^apancia q^u et delectaciones
 tactu max^{ime} int^{er} cet^a mpe
 dunt bonu r^oms Illud aut^{em}
 qd essenciat^{ur} d^at^{ur} p^acaus eo
 qd d^at^{ur} effectue et et h^{is} p^a
 aus e de eo qd d^at^{ur} c^oseruatiue
 fm r^onom impedimenti vnde
 int^{er} vtutes cardinales p^aden
 cia e potior p^ada iustia etia
 fortitudo q^uta t^apancia Et
 p^ata has cet^a vtutes Ad p^amu
 ergo dicendu Ambre fortitu
 dinem alijs vtutib^{us} p^afer^{re} fm
 quada^m g^onalem vtilitate p^aut
 fm reb^{us} bellic^{is} ciuilib^{us} seu
 domestic^{is} otilib^{us} et v^oda ipe
 ibidem p^amittit nuc de forti
 tudinem que velut ex c^ol^o
 or ceteris diuidit^{ur} in res bel
 licas et domesticas Ad p^adu
 dicend^{um} q^u ho no expot^{ur} p^ada
 suam mort^{em} p^aiculis insi p^apter
 iusticiam c^onsuanda Et id^o

laus fortitudinis quodammodo ex
iusticia dependit unde dicit Am
br^s in p^{mo} de officⁱ q^d fortitudo
sue iusticia iniquitat^e est ma
teria quo em^{er} validior est eo p^{ri}m
paor est ut inferiorem opprimat
Et p^{er} veritas quesita est

Nec te collaudis n^{on} te
culpatus ipse h^{ic} facit
stulti quos gl^{ori}a vexat inanis
Dea^m nomⁱ p^{er} p^{ri}m pceptum
Iudices scie^{re} p^{er} p^{ri}m pceptum
sueuerunt causam t^{em}p^{or}al^{em} assi
gnare quare perus vident
qui h^{ab}ent oculos p^{er}mentes q^{ui}
oculos p^{ro}fundos h^{ab}entes p^{ri}m ca
z q^{ui} in oculo p^{ro}fundo v^{er}us in
sua amplius adiuvat e^o q^{ui}
magis p^{ro}fundat^{ur} m^{er}ito^{rum} p^{ri}m
causa z q^{ui} p^{ro}funda ocula est ma
gis a no^{ti}ment^{is} extioribus
elongata Tercia ca z q^{ui} p^{ro}f
da ocula adim^{it} quem p^{ri}m qu
accedit in quo h^{ic} v^{er}is visua
sunt in fonte assistit ex q^{ui}lib^{et}
caus vera sapia magis accedit
h^{ic}ulib^{et} q^{ui} vane gl^{ori}is et su
p^{er}bis p^{ri}m q^{ui} h^{ic}ulitas est max^{ime}
a p^{er}iculis elongata et io nouit
vane gl^{ori}e declinare p^{er}icula
hoc aut est m^{er}ito^{rum} sapie st^{ra}
sa mala sp^{irit}ualia m^{er}ito^{rum} q^{ui} em^{er}it
vana gl^{ori}a h^{ic}ul^{it} declinare
Sec^{un}d^o q^{ui} h^{ic}ulitas bona sua per
vana gl^{ori}am non ostendit sed
magis co^gregat et occultat
et q^{ui}to ampl^{ius} tato videt p^{er}fer
aus unde sicut d^{icit} p^{ri}m iⁿ p^{ri}m
li^o n^{on}alis p^{ri}mie Ocul^{us} ex^{ter}is m^{er}
p^{ro}fundo putat vide^{re} p^{er} stellas i
celo Adeo d^{icit} p^{ro}tolome^{us} in p^{ri}m^o
almagesti q^{ui} m^{er}ito^{rum} sapietes est

h^{ic}ulior existit sapientior sic^{ut} loca
p^{ro}fundior magis h^{ic}undat aquis
ceteris lacu^{is} Tercio qui h^{ic}uli
tas maxime est deo p^{ri}m^o d^{icit}
xxxv^m q^{ui} p^{ri}m^o app^{ro}quat pedib^{us}
eius accipit verba illi^{us} Qui go
voluerit ad v^{er}am sapi^{en}tiam p^{er}uenire
ad illam d^{icit} p^{ri}m h^{ic}ulitatem acc^{ip}e
de qui scia^{re} z d^{icit} iⁿ p^{ri}m^o iⁿ
quo sunt om^{ne}s th^{em}auri sapie et
st^{ra}e absconditi Ad coll^{um} n^{on} cum
go ad v^{er}am p^{er}met sapi^{en}tiam gl^{ori}a
in const^{an}tia bona et n^{on} in lau
dib^{us} homⁱⁿu^m q^{ui} p^{er}ut iⁿ ad p^{ri}m^o iⁿ
o^{mn}idit apl^{us} d^{icit} Gl^{ori}a m^{er}ita h^{ic} est te
stimoni^{um} q^{ui}stie m^{er}ite Ar et d^{icit} doctor
ie Eccest in om^{ne} de x^{risto} v^{er}gimb^{us}
hoc idem signat^{ur} asserere videt^{ur}
d^{icit} Q^{ui} prudentes v^{er}gines ille
d^{icit} que oleu^m in suis ass^{er}pse
runt vasis p^{er} quod dat^{ur} m^{er}itelli
gi q^{ui} leticiam bonoru^m operum
in corde et const^{an}tia recorderet
Eccest de fatuis v^{er}gimb^{us} d^{icit}
p^{er} quas gl^{ori}e vane cupidi iⁿ tel
ligunt^{ur} q^{ui} n^{on} sup^{er}ferunt oleum
in vasis suis iⁿ que leticia bon^{or}
operum in laudib^{us} homⁱⁿu^m posu
erunt Adeo a v^{er}gno et^{er}no m^{er}ito
excluse fuerunt Attendens go
auctor q^{ui} n^{on} est q^{ui} d^{icit} t^{em}p^{or}al^{em} audito^{rum}
vere sapie ab ip^{si}is studio uel
amore ret^{ra}e faciat q^{ui}ntu^m iac
tancie seu m^{er}itis gl^{ori}e v^{er}itatu^m
p^{er} tanto n^{on} audito^{rum} h^{ic} s^{un}t
pceptu^m p^{ri}m^o doct^{ri}na ab hoc
vicio retrah^{it} d^{icit} auctor p^{ri}m^o hoc
p^{er}mit^{it} fore ob^{er}suandu^m d^{icit} d^{icit}
Nec te collaudes q^{ui} relit^{it} inu^{er}
q^{ui} mag^{is}ficale te n^{on} debes uota
id p^{ri}m^o x^{risti} c^{on} De alien^o
laudet te n^{on} t^uu^m quia om^{ne}s

laus in ipso ore serdesat. **R**ec
etiam tempus culpabilis quia manus
glorie cupidi aliqui sepos quine
dant uel aliqui culpant et tunc
omnis ut ab aliis commendantur
culpant se. **S**ed reuertitur in pnti
vita nulla debet se laudare nec
etiam ab alio laudari velle. **T**unc
quia si cogitat quibus pntitudo
videbit multa que fecit unde dolo
re debet. **S**i futurum in minere vi
debit multa unde timere debet.
Si pntis inueniet in se multos de
fectus per quibus erubescit et et
se humiliare. **Q**uod ergo dicitur se homo
laudare uel laudari velle quia
tamen tanta doloris timoris et ru
boris. **U**nde per huius pntis met
intelligentia est scilicet quia scilicet
per quod quis dicitur se a pntis laudibus
abstinere. **S**umma et summa in pntis
fractis consideratio. **S**ecundum est pntis
ex hoc ad inuidiam puoratio.
Tercium est mercedis boni operis
exclusio. **P**ro pntis declaratio
ne est sciendum quod nemo secundum humanas
leges addit tunc pntis existit
aliquid ex aliquo sui pntis in pntis
et vituperio recipiat obnoxia
propter quod nulla laudare se dicitur
uel etiam pntis. **Q**uod ergo dicitur
in pntis confessionis pntis dicitur lau
da nauigantem felicitate si cum
puenerit ad portum lauda ducit
virtutem si cum pductus est ad t
umplum. **Q**uod autem vult pntis
tute et sine trepidatione laudari
qui et de pntis meminit se hntis
quod doleat et de futuro sibi
semper esse quod timeat quia in nulla
per secundam declarationem est sciendum
quod per hoc quod homo coram aliis se laudat

et virtutes suas palat et maxime
corda suorum et maxime superbiorum
ex hoc maxime ad inuidiam puo
ca. **T**ristis enim in eorum cordibus
de bonis auditis gratia animatur
ipsum iactatorem deprimere ne se
excedat vnde per hoc quod homo se
laudat coram aliis qui sunt
invidi sunt et superbi patitur sibi
casum et ruinam hoc est quod
in omni dicitur. **B**revis. **D**epdari
desiderat qui tunc pntis in
via portat. **P**roterea declaratio
est in super sciendum quod per hoc quod homo
se laudat et gloriam ab hominibus
gratiam in toto uel in parte mercedis
boni operis perdit. **U**nde. **B**revis.
in omni vngui compellitur dicitur
ut et bona que agit cum magis
cautela timeat ne per hoc quod
a vobis rectum gerit fauor a
gratia humana requiratur ne ap
petitus laudis surrepat et
quod foris ostendit in tunc a mer
cede euacuetur. **Q**uod ad hanc
metri pntis particulariter videtur
Recte collaudes. **Q**uod dicitur ad
posset. **U**nde iactans se de aliquo
virtute verisimiliter careat in uel
eam realiter. **Q**uod hinc quesito
breuius respondetur quod qui seipsum de
aliquo virtute laudat probabitur ore
di pntis quod careat virtute in qua
desse perditur autem tunc quia in
qui hntis bonum aliquid modo pntis
veriori et potiori non curat in
hntis modo in pntis fallaciori
et debiliore ubi gratia qui habet
aliquid a pntis non curat in
hntis ab inferiori. **E**t qui hntis ad
iure non curat in hntis in spe. **E**t
si curaret in hntis modo in pntis

et debilioz signu esset q non
hret id nio impfectori vñ qñ
aquis laudando se autat de vñuo
sum uel pbum mte ofinat
facio qñ vñusquisq maxime
nititur appare esse id m q est
defectuosus quia quibz nā mñ
oculare defectu vñde videmz
q mulier turpis quiter magis
se ornat qñ pulchra et claudz
plus vñ ambulare q balbucies
loqui Et hñ e qñ dicit poeta
vñt m vñtū semp cupimz
negata Sic mñdñt vñmet eger
aquis Et aq fectue dulaores
sunt ceteris pñ vñ Si qñ dñs
p laudem querit vñuos appe
re m eo de quo se laudat vñde
esse signu a quiter acñtibz
q non sit vñuosus Confinat
etiam andñta rño p rñcones
quā tradit pñus mñ Ethicor
d q vñuosi laudem nō appe
tunt De hac mñ vide sup m
vñm pñe pñe mette pñepto
Cū te aquis laudat ubi lauda
cio passue tenet hñ autem
actue qñ dñt nec te collaudas
Pro hñm pñe pñe mñtelligē
tia ē de tali qñstione qñrendum
vñtrū iactācia sit mortale pñm
videt tho qñ cñ dñ qñ iactā
cia dupr qñdñtū pñt vñmō
pñ se et sic tñc qñ pñm mñ
le qñ pñ aliqñ iactānt pñt
qñ ē contra glām dei Etñ
vñmñ Eleuatiō ē cor tñm et
dñxisti ego sum vel etiā cont
tātātē pñmñ flaut cñ qñ se
iactando pñcipit m otumelias
alioz ut lñc vñmñ Vñ pñ pñ
ceterū hñmñ raptōres mñ iustīc

Bed si non sit cont glām dei uel
etiam contri caritatem pñmñ
erit pñmñ remale Alio pñ cñside
rari iactāñ pñmñ suam cñmet sñq
dem pñdat exsupbia uñ mñm
glā tali que sit pñmñ mortale
et ipā erit mñde alio erit vñde
Si vñd sit pñt appetitū lñci vñ
pñmñ ad pñmñ deceptōz uñ
ad dampnū Et sic magis est
pñmñ mortale si nec hñ pñ qñ
pñt esse tale lñci exquo aliud
nō dampñficiat Dequit mñ
metro nec te culpaueris ipñ
exquo aliud nō dampñficiat
pñt pñtāle mñtelligē ē pñt
quia hoc pñmet ad vñromē vñ
cñ que ē pñ mñdñmñ ad sñ
mñmñ de se dñs dñ qñ mñ rñ
vñtē sñt ut pñ arñ lñmñ
Etñ vñde hñc supñtā oññ
one pñto vñle de tali qñstione
quēnd vñtrū vñroma sit pñmñ
et quale Hñc qñstōz pñtactat
bñus tho mñ fñ qñ mñ dñ qñ
mñmñ de se dñc pñt qñmñgere
dupr vñmñ salua vñtē dñmñ
sñ aquis mñdñ que sñt iñpñ
reñtāt et quēdā mñmñ pñt
Et hñ cñmñ pñmet ad vñromā
nñ ē pñmñ pñmñ genā sñmñ
dñt quō mñmñ declinādo a
vñtē pñtā cñd asserit de se dñ
quid vñle qñ mñ se nō rñgñstāt
añ nñ negāt aqñ mñmñ qñ
tāñ pñpñt mñpñ Et sic
pñmet ad vñromā et ē sñp
pñmñ Nulla em cñ mñcñdñ
ē ut dñt Augñ de vñs aplī
mñ canone cñ hñilitatē vñmñ qñ
hñ vñbī dñt Cū hñilitatē causā
mñtū si nō eras pñtōr mñcñdñ

6

efficietur hoc facit stultus et
 intelligentia eam sibi meti
 est sciendum quod gloria dividitur in
 veram et vana veram dividit in
 veram verior et verissimam Veram
 simpliciter est testimonium bonae scientiae
 quoniam per alios nullus potest scire
 si autem de deo loquitur apostolus ad
 Cor. ij. Gloria nostra habet testimonium
 scientiae nostrae verior quoniam dulcedo spiritus
 sancti manifeste sentitur quoniam spiritus sanctus
 testimonium dat spiritui nostro quod filii dei
 sumus Verissima gloria est eterna
 Item vana gloria dividitur in divinitatem
 et humanam Probatur quod quibus
 de malicia gloriatur De hac pars quod
 gloriatur in malicia humana dividitur
 in carnalem et spirituale carnalis
 mundanorum est quod in vestitu pulchritudine
 in divitiarum multitudine in dig-
 titu altitudine et in deliciarum
 amplitudine et similibus consistit Haec
 naturalis lumen comparatur quod de nocte
 lucet et non de die ut sunt lumina
 quorundam hominum qui dicuntur nocti
 luce et squame pistum et ligna
 putida Sic modo in presenti nocte et
 pe et ignorantiae vane gloriati de-
 lictosi mollium induti et divites
 seculi apparent laudi et clari sed
 in magno iudicii die eorum tene-
 brositudo apparebit unde sapientia quod
 vana gloriam et mundi vanitatem
 sic distribebat viam univocalem
 recti indutus habet scriptum in scrip-
 to metu est univocum et speciosum
 In peccatore autem metu sunt divi-
 tie et gloria In vestimetorum sim-
 bolum scriptum erat si habet oia va-
 nitas operatur vanitas mundi
 non apparet dum recte circumvolu-
 tuum est et dum vivit sed post disce

sum formosum apparebit hoc
 vult dicere quod homo in fine sue vite
 dum discessit iacet mortuus ap-
 paret quibus et qualis est Et quod
 in symbeis scriptum erat et habet
 omnia vanitas et per hoc intelli-
 gi debet quod vanitas mundi non
 apparet nec in presenti in medio
 sed in fine que ad perditionem indu-
 at Spiritualis vero gloria est pro-
 portio Hec autem valde periculo-
 sa quod per vana gloriam suorum operum
 laborum perdit proposita unde pro-
 pter sicut agredi aliqui quoniam
 geosus dicitur enim quod quoniam ve-
 nator catulos tygris secum
 apportat in via diversa ponit spe-
 culum in quibus tygris se aspi-
 ciens et ex hoc se arrestans
 credens ymaginem suam quod
 videt in speculo suos esse fili-
 os venatorem non persequitur
 et sic taliter delusa eos perdit
 Sic moraliter dicitur opera pro-
 pter raptare volens coram eo
 diversas laudes apponit quibus
 proposita per complacencia arrestat
 et sic suorum operum metum perdit
 licet enim ab omnibus gloria quoniam
 nenda sit et gaudenda propter
 tamen a claustralibus est evitanda
 unde Iacob prima vita mona-
 chi est iudicia hominum quoniam tempore
 licet autem contra huiusmodi vane
 glorie vitium multa recipiantur
 remedia unde tamen de multis
 per stringam primum quod et prima
 remedium contra vanam gloriam est
 bonorum operum abstinentia Hoc
 remedium exponitur in In manu mor-
 si que leprosa apparuit signum
 qui dum eam posuisset in synum

facta ē filius cōm reliq̄ vñ gñf
 Ille p̄t et d̄ bonū quod agt pu
 blicare qui p̄fecta hūilitate fū
 dat^r et nulla elacōne q̄tingit^r
 Q̄ntū q̄ p̄ctm p̄culosū p̄t et
 gñe eius declarat defitus qui
 vñ sunt qui p̄ vñ mams glē
 filias designant^r **Vide de iām**
glā vñ filie p̄m p̄regf orū
 et nascunt^r **p̄a** ē mobedientia
 vñ vana glā i nullo videri
 vñ inferior qd̄ fiet si maddatū
 implezet **Seda** ē gñentio qā
 vñ vñcū cum clamore et p̄ q̄
 appare **Tercia** ē iactancia q̄
 quis emiat omnia bō sua ut lau
 dat^r appeat **Quarta** ē vñcū
 que querit m̄ exterioribz appa
 rere **Quinta** ē p̄tma q̄ s̄bū
 suū malū uel defctm defendit
 ne errasse videat^r **Sexta** est
 distordia que cōm omē dictum
 assumit **Seu** p̄t vñ glām
Septima ē nouitatu p̄supco
 quia quis noua uel diat uel m̄
 venit ut laudet^r **p̄m** p̄mssoru
 intelligencia maḡ m̄ sp̄iali
 est de m̄fra sp̄tis duobz dubi
 tilibz quendū et p̄mo q̄ri
 p̄t vñ appetitu mams glōie
 p̄t mortale p̄ctm hūc questio
 rūdet t̄ho qui eam fort̄ p̄a p̄
 q̄ c̄ vñ d̄ q̄ talis appetitus
 p̄t esse p̄ctm mortle quadrup̄
Quo rone m̄e p̄uta tū aliq̄
 glāt^r de aliquo f̄lo qd̄ q̄riat^r
 diuie reuencie p̄m **Joel**
xxviii **Elevatū** ē cor tuū et
 dixisti deus ego sum **Vel** 2°
 cum quis bonū ip̄ale de q̄ glō
 riāt^r p̄fert deo **Istud** 2° p̄h
 bet^r **p̄** 1° **No** glēt^r sapiēs m̄

sapia sua neq̄ fortis m̄ fortune
 sua neq̄ diues m̄ diuitiis suis
 sed glōiet^r s̄tē et nostē me q̄
 ego sum dñs qui fūo iusticiā
 et iudiciū m̄ t̄ra **Vel** t̄no ai q̄
 p̄fert testm̄ hōm testm̄o dei
 cōm quos diat^r **p̄** **xps** **Dilexe**
 rit magis glōriā hōm q̄ dei
Vel eam q̄tō mō ex p̄te ip̄i
 glānt^r qui intencōi suā refert
 ad glām tamq̄ ad ultm̄ finem
 ad quē ordinat et v̄tutē op̄a
 et p̄ quo p̄tmittit que sūt ad
 deum h̄ns go modis vana glā
 ē p̄ctm mortale **Secundo** vñ
 vana glōia p̄t magis p̄ctm
 m̄ quibusdā p̄sone ut m̄ reli
 giosis et h̄m q̄d̄ **Hūc** q̄stō rñ
 deri p̄t q̄ mot^r mams glōie
 aliq̄ m̄surgit ex rebz sp̄ualibz
 ut s̄tā uel v̄tutibz et p̄m hūc
 modū qui m̄ms h̄nt de delecta
 bili exteriori intensiq̄ peccat
 p̄cto mams glē qui de h̄ns bo
 nis glānt^r **Alī** vñ qui h̄nt
 motuū nō t̄m m̄teriq̄ qd̄ est
 sp̄iale bonū s̄ motuū exteri
 ſicut sūt diuicie ul̄ ip̄ales po
 tentie p̄pter quas homo hono
 rat^r si bene v̄tutē laudat^r **p̄**
 aliq̄ etiā nō bene v̄tutē p̄m
 hoc pluribz modis peccat^r
 motu mams glōie et plus
 h̄nt de m̄centuo extiori m̄q̄
 vero q̄ ad bō m̄teriq̄ **Ex h̄ns**
 rūderi p̄t ad obiecta q̄ fieri
 possent s̄ctm distm̄tione eius
 qd̄ ē pluribz modis peccare
 et magis peccatē q̄tingit duobz
 modis uel ex maiori causa ul̄
 q̄ m̄q̄ h̄ ex causacōis magis
 go peccat clausuralis q̄ m̄q̄ h̄

exultationis et plus de rethete
plus vero secularis quia pluribus
modis Item claustralis quinquaginta
cat quo ad hoc quod in bonu p
fectionis statum si deo vane gloriatur
magis vero peccat secularis q
bonu exterius q magis magis de
quo magis pot vane gloriatur Et
sic patet veritas questionum 20

Uas pterite tu noli male
dicta referte post immi
natas nam memisse malore
Vicesim sicut patet pcep^m p^m
suam Ap^{li} ad Ro^m xv. Quia
q scripta sunt ad mram doctrinam
scripta sunt Quia p^{re} legit^r exo
ro q m^o ceteras plagas quas
minasset d^{ns} pharaon fuit sex
plaga et h^o valde crudelis fuit
atq^{ue} seuerissima p^{re}cepta p^{re}cepta d^{ns}
moysi et aaron q ipse moyses
manus aueris de cauis plenias
reaper et plures illas in celu
coram pharaone spargere deberet
dicens sitq^{ue} puluis sup^{er} omen
terram egypti Erunt em in ho
mibus et in iumentis ulcera et
vesice turgentes in vniuersa terra
egypti Tulerunt q^{ue} t^{er}ra de ca
mino et steterunt cora pharaone
et sparsit d^{ns} moyses m^o celu fa
ctasq^{ue} sunt ulcera vesicaru tur
gentiu in homibus et iumentis
nec poterant maleficia stare
coram moysi p^{re}cepta ulcera que
in illis erat in omni terra egi
pti Nota de decem plagis
egyptioru p^{ri}ma plaga fuit aq^{ue}
conuersa in sanguine Secunda vane
que ebullierunt sup^{er} terram Tercia
omnes m^o defecerunt magi Quarta
mysta omnis g^{ra}us Quinta mors

animalium Sexta vesice turgentes
ut hic Septima g^{ra}do Octaua
locusta Nonna tenebre Decima
mors p^{ri}mogenitoru De p^{re}ceptis
omibus h^oet^r in q^{ue} m^o q^{ue} Item
p^{re}cepto egyptioru moralit^r p^{re}cepta
plagam horribilem que de for
nace pressit p^{re}cepta biligruum
Discordias seminau^{er} designat^r
que velut h^omg^o fornacis sup^{er}
flatoru dyabolico lites atq^{ue}
discordias iam sedatas studet
sustine^{re} Quod est con^{tra} id sapiet^r
d^{ns} m^o ne itares v^{er}o d^{ns} et ne
q^{ue} et noⁿ in nouaberis 22 h^ome
h^omg^o fornacis sunt detractoru
ligure que ad odiu uel r^unam
tali^r pactatos matare conat^r
de quibus h^omg^o xxviii. Duxero
et biligruis maledicta multos
em turbauit pace h^omg^o faul
le ul^{ter} omes h^omg^o fornacis d^{ns}
ex talu^r paratoc^{is} sunt sig^{na} r^uam
corus et odiu in facie post^{er} em
d^{ns} pax facta ex crebra ma
ledictor^{um} recordatoc^{is} q^{ue} aueris
remanet aliq^{ue} reliquie iⁿ maai
lata de noua m^ote et vesice
iⁿ mentis turbato p^{re}cepta p^{re}cepta
exardentem seu in flammam
ad finem ut fiant crudeles d^{ns}
p^{ri}mos et degente in getem
dispergant^r et appareant h^omg^o
id^{em} h^omg^o xxviii. Signa itea m^o
tos comouit et dispersit illos
de gente in q^{ue}cer^r Nota q^{ue} null^{us}
vniq^{ue} ad pacem et ad q^{ue}cor
diam p^{re}cepte redua p^{re}cepta m^o ex
toto obliuiscat^r m^o m^o et
rememoret^r b^onificoru q^{ue} tali
p^{re}cepta d^{ns} h^omg^o historia legit^r em
q^{ue} t^{er}pe paganoru erat rome

quoddam templum quod constructum
fuit in honorem dei quod cordie in quo
templo stabat deus quod cordie per hunc
modum videlicet quod omnia alia ydola
ipsius templi stabant ad portam
templi. Et istud ydolum scilicet dei co-
cordie stabat verso versus ad pie-
tam dextram templi et stabellos
voluebant ad pietatem sinistram in
muro coram facie sua aureis
sculis erat scriptum hoc vni beneficii
et videbatur quod tunc vni auditu
legere et contemplari per tergum
vero in muro erat scriptum aliud v-
bi videatur iuriam ad denotandum
ut est dictum quod nulla per se reducitur
per ad pacem et concordiam nisi
postponatur iurias sibi factas
et rememoretur beneficiis acceptis.
Exemplo pulcherrimus de quo
legitur quod nulla erat soluta ob-
liviis nisi iurias sibi factas
Nota in super quod si pax perfecta
esse debet oportet quod primo sit amor
de et per se per signa demeretur
ex parte vnde in libro de naturis
animalium recitatur quod pulli hyrcum
miserunt in fetore lapidem per
osum qui celidonia nominatur quod a
celo sit datus sed non omnes pulli
hunc lapidem sed solum illi qui
sibi mutuo rostra quatuor quatuor
signum pacis hoc velut indicare.
Sic moratur in proposita celidonia
nominatur pax que a solo deo datur
Iohanni pacem meam do vobis
sed hoc non nisi in cordibus eorum
qui pacem signa mutuo sibi on-
dunt valet recipere. Ut ergo filii
vere patris dei morantur ad consi-
lium per attendere nos oportet dice-
re. Ipsi quare pacem et persequere ea-

Attendens ergo auctor quod vera sapientia
auditorem maxime non decet
inter eos qui de inimicicia ad am-
icitiam sunt reducti offensiones et
iniuria hactenus factas aliquantulum
ad memoria reducere cum hoc eadem
vera in format sapientia fieri non
debere. Iuxta beati Hieronymi auctoritatem
dicentem quod vera sapientia vera sit et
benigna. Et tanto hoc suum precep-
tum per ab omnibus et maxime
vere sapientia auditoribus fore peni-
tus obsequandum dum dicit lites per
terite quod velut in me auctor si in
aliquo litem vixam ut distordi-
am habueris noli ad memoriam
reducere per quod eius accessisti
amicitiam. Quia ut ait tullius
nichil est turpius quam cum illo bellum
gerere cum quo familiaris vi-
xeris. Magna est enim inter distor-
des pacem conficere sed maius
et reformare et reformata sus-
ficiendi corroborare caute. Et
sua per ovidium de arte amandi
confirmatur dicentem. Non minor et
virtus quam quare parata tueri. Item
in libro de puncto. Vbi eadem est ratio
sentire et demerere morbos. Castus
inest illis tollitque arte malum
et hoc per quod intendit auctor
dum dicit. Vbi maledicta referre
i. iterum dicere ut referre. i.
remissa maledicta per terite lites
i. in facte intentionis quod malorum
est i. ad malos pertinet remissi-
onem i. distordiam per terita post
inimicicias intellige sedatas vni-
dus non querat ultionem nec eis
memor maledicti per contrarium
facit hoc per pus qui lites sustinet
sopitas. De tali bene loquitur Salomon

Ad xxiij c. Homo puerus fust
tas lites et verbosus sepat p
cipes iam pactatos discordiaz se
minando ad hoc bñ facit quod
recitat Aug⁹ l^o de ciuitate dei de
quodam pessimo homine qui cu
piens inter duos pñcipes iam
p pactatos discordia seminare
quoddam historia sepatim narra
uit utp⁹ quā historiam regre su
p m p^o p se pcepto Diligen
tiam adhibe mfi. 12m etiam
gñe et detesta^{te} viciū sit m
pactatos discordia seminare oñ
salor⁹ pñ v^o q^o sex pñ que o
dit deus et septi^m detestabit^{ur}
aia eius. s. eum qui seminat discor
diam inter frēs. Con etia tales
mox hūc bñs Greg⁹ d⁹ pñdat
invidia et discordias seminantes
qm mult⁹ peccat qui dum vna
nequitia pñt ab hūmātor
dibus cūctas vtutes eradicant
In vno oñ malo i mūlia pagut
mala qz discordiam seminando
caritatem que oñ d mē vtutū
extinguit hoc iē. Quēre aliquis
posset vtrū discordia sit mortle
pñm hūc quesito rñdet tho 2a
2o xxxvii q^o d⁹ qñ aliquis
scienter ex intentione dissēdit
a bono diuio et bono pñm i
quo d⁹ osentire hoc pñm mor
tale 3 ex suo gñe pñt concie
ad caritatem licet pñm motus
hūc discordie sint pñta vema
lia pñter mpsētoz actū s⁹ ai
ntenao aliquoz 3 ad aliqd
bonū qd pñmet ad honore dei
uel vtilitatem pñm tamen
vñs optimat hoc esse bonum
alius aut h⁹ opinionem qñtiaz

non est pñm mfi hūc d⁹ discordia
uel sit cum errore cū ea q^o sit
de nātate salut⁹ uel si pñm
a mdebite habeat. Ex quo etia
pñt qd discordia qñq^o est exp⁹
tato vñq^o tñ qñq^o e ai pñto
vtust⁹ puta cum vñq^o dissēnt
a bono alteria et diligit bonū
pñm De maledict⁹ et xxiij vi
cñs ligūe ac ec⁹ seminantib⁹
discordiaz requie sup m xxiij
pñ pcepto analedict⁹ ne esto
Deligūa et dissēplones pñm
te vide sup m tño pñm pñs
mette pcepto Vñtūe pñm
ibi pñm pñm demā qd hūc de
fiat ibi supplēt⁹ 2o

Uterē quesit⁹ modice du
sumpt⁹ hūdat labur⁹ da
ex quo qd pñt 3 tpe longo
Quēsm pñ pñe pñs pcepti
Auctor m pñt pcepto audito
rem vere sapientie intendit
inducere ut tam m expensis
qm etiam m oñib⁹ agend⁹ mē
suram modū et ordmē suare
debeat et tenere nec sine mō
et ordmē quit⁹ agē deat qz
que ordmata sunt ad finem
laudis et honoris tendūt pñt
qd d⁹ m pñ suo de consolacōe
Iohēaq⁹ vñm qd pñpiti via
ctum ordmē desunt desunt le
tos nō h⁹ epit⁹ Et Aug⁹ i l^o
ofess⁹ Inordmata inquietā
sunt ordmata vero quiescūt
Nemo vero dicit⁹ m l^o de doc
tina rudm q^o modū m rebus
ē res est discretio sumā Et
modū m rebus res fa⁹ esse bo
nas De mēsurā vero alibi d⁹
sicut ad omē quod 3 mēsuram

pone pdest Sic sine mensura
 defiat omne qd. **S**ine men
 sura vix durat regia cura. Et
Seneca Continencia vero si dili
 gis arcu stude supflua et i azu
 desideria tua qstige. **C**onsidera
 teum qm natura postat no
 qntu cupiditas expetat. Tem
 pate go vte des hns que deus
 elargiri tibi dignus. Ita q non
 ultra modu abstinere ne auar
 viciu mtras sed mediu sp m oibz
 teneas uix id mediu teneat beati
 Et hoc qd hic auctor intendit
 dum dicit cum suptr. i. cu suba
 ul facultas humdat tibi vte que
 stas modice. i. tpate ita q no sis
 m dando prodig. nec m retinendo
 auar. ut dum illa vitas istaz
 no mtras q illud quod p. i. p. i.
 i. longo tpe questu h. vlt. dice
 q qntu auar. fusti m retinendo
 labit. i. defiat exiguu tpe vides
 si fueris prodig. m dando uel et
 expendendo huc dicto etia con
 cordat decretalis. Cum ap. l. de
 cens. ubi dicit q viciu longi
 tps brevis hora q sumit. Et
 glo. usq. ad exmam. cor. ex me
 virtut. x. q. i. m. cet. **S**uper
 expoi. de. istoru no expedit
 hic face mora q. smaz. q. silem
 et p. secutione h. es. sat. adplem
 supra m p. a. pte metta. p. cep.
 xxiii. **R**et. quid desit et pte
 eadem p. cepto xxiii. **C**onsua
 potius p. pmissioz. intelligencia
 magis m. special. puto vtile de
 tali q. stione q. rend. an prodigali
 tas sit viciu et videt. q non
 q. prodigalitas aut e capitale vi
 cum aut aliqd. redua. **S**i est.

capitale go ad m. erit vii vi
 aa capitalia. **V**nde greg. dicit
 q sunt tñ septem. **S**i ad aliud
 redua. le querit. ad qd no ada
 uariziam cum videant. esse oppo
 sta. **S**icut oia date et n. date
 nec ad aliqd. aliud m. m. m. ut
 videt. **A**tem que e. r. no. poi.
 viciu capitale sicut auaricia. **A**d
 quod dicendu q natura corrup
 que declinat ad pctm q. corrupta
 non inclinat ad dandu oia
 qd prodigalitas fac. ubi ponat
 finem sed ulterius. ut vt. s. lau
 det. i. ipe qui dat ut honoret.
 ut dicit. fiat. **E**t io prodigalitas
 q. ai. sit ad aliud viciu redua. le
 non dz. pom. capitalis. **A**tem
 em. reduat. ad ypo. sm. q. n. q.
 ad i. anem gloriam et q. n. q. ad
 auariziam seu cupiditate licet
 em. qntu ad ypo. act. opponat.
Auaricia et prodigalitas non
 tame. aliq. tum ad fine. v. b. q.
 e. g. cupia. rei. tp. alis. **C**oncupia
 aute. ex m. digencia. i. sicut. d. t.
Aris. **I**ndigencia est. g. cupie
 p. n. ciu. **A**uo. aute. p. t. qua.
Auaricia. p. n. t. capitale. t. me.
 et no. prodigalitas est. quia cor
 ruptio. natie. magis. inclinat.
 ad. completu. su. qntu. ad. su.
 fficiencia. q. ad. alti. q. quic. cor.
Auaricia. e. em. ad. retinendu.
 p. bi. **P**rodigalitas. aut. ad. dandu.
 alteri. quod. no. e. dandu. **A**tem
 aut. p. p. oris. existat. q. dia. om. s.
 an. auar. vel. prodig. **V**ide
 sup. m. p. ma. pte. metrica. viciu. sio.
 q. rto. p. cepto. **R**e. tibi. quid. desit.
Atem. m. p. n. ciu.

Insipiens esto cu tempus po-
stulat aut res **Stulticia**
plare loco prudentia summa
Vicesim 2m pde pntis pceptum
licet pdm bñ gacobi pñaz mē
effecta vere sapie dicat qd vā
sapia sine simlacion diuiduat
Orichilomā tamen p loco et tpe
prudens insipiaz uel stulticia
silare pt et dñ tuc em talis m
sapiencia uel stultia pudentia
suma potit reputari qd bñ con-
cordat cu vii^o p^e pt^e mette p
cepto Tempibz mores Ad aut
pcepti euidencia est scdū qd
si h. n. Ethy Inter insipiete
stultum et fatuū tale assignat
drām Insipies em qñcia est
sapieti eo qd est sine sapore di-
stinctionis et sensu tamē ibid
videt^r esse insipiecia cu stul-
tia vñ licet em diuersa sint
nomia tamen ad vñ finē ten-
dunt p apue auctor videt^r ali-
quis esse stultū qñ patet de
fitm m pñā iudiciū q attedit^r
sm causam altissima Nam si
deficiat m iudicio cū aliquid
modicu non ex hoc vocatur
stultū luculent^r et siquid hoc
sit dispoiaone nali sicut ptm
amentibz non 3 pdm Si aut
hoc qtingit ex eo qd hō i mergt
sensu suū m rebz tñms exq^o
reddut^r sensu eius mept^o ad
diuina papienda s m id m ad
Forz nō pñ. vñ p pperitas stul-
torū pdet illos Hoc ecē stultū
mēptuō luculent^r manifestat nā
diat^r stultū qñ stolidū uel diat^r
stultū qñ stupidū qz s ad omia
que videt et audit stupet n^o loq

net uidere sat eo qd stultia ebi-
tudinem cordis et obtuslonem
sensuū importat **Fatius** vñ
diat^r a fando qz fando et lo-
qdo suaz fatuitate manifestat
eo qd fatuitas importat spūal
sensus puacionem Hanc drām
appbat tho. 2a. 2e. q. xliij. Et
eam vide potes ibid De tali m
sapiecia stultia et fatute nō m
tellexit hic auctor si quadam
ficta et apparenti qñ aliquando
p loco et tpe sapiēs et prudēs
similat ut malū aliqd ut pñu-
lum siue spūale sit siue tpale
valeat euitare Et m tñ cau-
stultia simlaze summa ē pden^a
ut auctor m diat dñ dñ Insipi-
ens esto qñ velit i muerē **Esto**
insipiens i sine appnti sapia
cum tempus postulat i exigt
aut res i oportunitas aut v-
tilitas uel res i natā rei quia
summa prudentia i magna sa-
pia est silare i finge stultia
loco i apto loco et tpe aliquem
est finge se stultū multū p
dest et prudentia diat^r quai
paul vidēcia unde prudēs i
longe vidēs qñ a longe pñdz
que futura sunt pro pmissore
intelligēcia scdū qd quadrup^o
silacio reput^r m sacris canoi-
bus due ex hñs sunt euitande
quia male et pñe alie due
imitande et scqde qz bone
et nñe pñma 3 pñmōsa et
3 vitanda hoc em pbat Amb^o
m canoe caute xxiij q. v. La-
uete mēp ipē Ambro fies mei
dañ qui amant mendacū filij
sunt dra^o nō solū m falsis vñbis

sed etiam in silatis opib⁹ men-
daū est. **Q**uendatū em̄ est v̄
amū se dice et opa v̄ nō face
Secunda simulatio ē detestabilis
et p̄ua et h̄ p̄mita ē abicienda
de hac h̄et^r in canone officij xv.
q̄ta q̄ i v̄ d^r **J**ulij papa offi-
ciū n̄i cōsideratōe nō ē opus di-
stingere ea s̄ que corrigi p̄nt
salua pace et sine scandalo alie
sc̄us ut in d^r **D**eniq³ **T**ercia
est discreta et v̄tiosa h̄ autem
sequenda ē ut in canone q̄dā
bonorū xxiij q̄ in **Q**uarta ē
laudabilis et pia et h̄ imitanda
Paul⁹ declaracōnē q̄ s̄m q̄ dū
p̄ dūspas stultitias ex dūsp̄ cū
dūspis t̄pib⁹ atq³ loc⁹ silauit
ut ex m̄f̄as̄pt̄is eorū m̄f̄este
compbat^r **Q**uadam ut euitaret
hūanā offensam quā euitare
nūme potuisset si stult⁹ non
sc̄iassent ut de ulixē q̄ stultū
se silando salem seminauit v̄o-
lens ad obsidionem treue reme-
Quadam ut euitarent manem
glam̄ **Q**uadam quidā senex m̄spe-
lūcia latens m̄l̄t̄ rogat^r p̄
abus agnoda sibi m̄f̄ate ut
iret oron⁹ sibi factur⁹ sup̄ si-
lū suū defunctū dum iret
ocurreret ei m̄l̄t̄ ad lūaribus
q̄ sc̄ibat eum esse sanctū q̄d
videns ille senex ex poliauit
se et cepit m̄dus laudē re-
stimaēta in flumē q̄d ē qui
ducebat eum aut p̄lō r̄uer-
tauit^r q̄ senex n̄ p̄didit s̄m
et veniens ad senem q̄sūt q̄e
h̄r̄ sc̄iasset q̄ om̄s dicebant
demoniū q̄ ite au ait et eo
volebam h̄r̄ audire **Q**uadam

ut occiderent notatam p̄sonā
ut de dauid **R**egē qui silauit se
m̄f̄am et fūosum ut nō q̄p̄no-
sc̄et^r ab actis r̄gen⁹ s̄m q̄d i **R**
xviij declarat h̄ystoria **Q**uam
quidā d^r volens effugē manū
actis r̄gis s̄m̄p̄t se stultū et
collidebat^r m̄t̄ manū eorū et i-
p̄ngebat in hostia p̄stāa et
fluebat salme eiā in barbā
quem videns rex actis expu-
lis eum ase d^r nūq̄ desit nob̄
fūosi r̄t̄ **E**t sic p̄t̄ talem
silatōrē q̄ s̄m̄p̄t se stultū manū
regis i m̄ia sū caputal euasit
et effugit **T**amen iste d^r eāt
adeo elect⁹ in r̄gen⁹ ist⁹ **Q**uadam
uō ut diuiaz v̄m̄dicarent offen-
sam quā v̄m̄dicare nō potuisset
m̄si stult⁹ silassent sicut p̄t̄ de
Regē **J**esu r̄ge ist⁹ qui silauit
se facē rem stultissimā salū
colere balaal ut cultores ipiā
balaal aggregare valēt **Q**uos
p̄ p̄cto v̄dolātē volebat m̄f̄i-
cere ut ē **R**egē declarat h̄ysto-
ria **Q**ue quidā in s̄p̄tue recitat^r
p̄ **Q**uod m̄ m̄ca v̄tilem xxiij q̄
in de hac m̄a m̄a v̄dē eāt sup̄
in p̄ma p̄te m̄ca p̄ceptū xxiij
Quam silat v̄bis in p̄ma q̄stioe
in p̄te **N**on ē go m̄randa si in
sa h̄ores aliq̄ silant p̄tempe-
et loco ad suam et aliorū salu-
tem ad hoc s̄ḡit^r **O**ndit d^r
m̄e q̄m̄ p̄o h̄r̄ p̄ctm̄ n̄ car-
nē p̄cti p̄a p̄et^r h̄o ca^o **S**ila-
tionem carnis p̄ccatū assup-
pt ut q̄d ep̄nā in carne p̄ctm̄
i dya lū auctores p̄cti nob̄
p̄t̄ p̄ se i eūq̄ s̄dem dūm̄
m̄f̄atūz exeret **D**icit glōzā

ut si falleret huiusmodi quibus immundum
 Et hoc est quod apertius patet ad cor
 huiusmodi insinuare videtur dum dicit si
 dyaboli eum filium dei scivisset
 magis eum a iudeis passus fuisset
 cruci figi De maiore vide tamque super
 in hac parte xiiii pcepto que
 sacerdos non esse pacem et in
 questione utrum demones xii ac
 nationem et huiusmodi quibus edep
 aonem scivissent et De tali
 sit pia et laudabili silatione
 auctor paulo dubio intellexit
 dum dixit Stulticia silare
 pmissorum intelligent magis in
 speciali et demonstrat dubita
 bilibus querendum Et primo utrum
 in bello iusto licitum sit silationibus
 invidiosis ut silare fugam
 vel timore vel audacia vel ali
 quod sit huiusmodi quibus videtur bene
 et a re quod vel dicitur invidiosose
 simulationes ordinat ad fallendum
 hostes potest autem aliquis ex dicto
 vel facto alterius dupliciter falli
 ex eo quod dicitur et falsum vel non
 suat pmissum et istud semper
 est illicitum Et per hos modos nulla
 debet fallere hostes Sunt enim quidam
 iura bellorum et fidei inter ipsos ob
 servanda ut dicit Ambrosius libro de
 officiis Sed potest aliquis falli ex
 dicto vel facto modo quod propositum
 intellectum neminem non apertum hoc
 autem semper facere non tenemur
 quia in doctrina sacra multa occulta
 et maxime infidelibus ne recide
 ant quod id est xii Voluit scilicet
 dare tamquam unde multo magis
 sunt occulta ea que per amorem ad
 impugnandum inimicos unde in
 cetera doctrina rei militaris que

ponit frons in strategematum
 francorum et capitulum de consiliis
 occultandis in hoc libro facit simile
 et demonstrat Et est unde est Et
 talis occultatio pertinet ad rationem
 insidiarum quibus licitum est ut in
 bellis iustis Nec propter huiusmodi
 invidie vocantur et fraudes nec
 iusticie repugnant nec ordinate
 voluntas Esset enim inordinata
 voluntas si vellet nisi et aliis
 occultari Et sic patet veritas quod
 De hac questione vide super in pa
 phemali parte § xv qui ma
 put Deinde et ultimum dicit quod
 ex profecto nobilibus in tria quod
 Et quod ibi desit hic supplet
 De hoc questione utrum silare se
 esse amari aliquid sit que per
 vide super in parte profecto unde per
 pto Saluta libent Debetur
 questione si utrum omnis silatio sit
 per mortale vide super in pa
 parte metici pcepto xxvii quod
 silat verbis nec corde et

Primum fugio silare in
tace memento Imon
avaricie na sic gratia vite
 Vicesimus tertium scilicet per pceptum
 Inter tria bona corporalia ho
 minum a deo specialiter elargita
 ad quorum acquisitionem nec debemus
 privas honestas fama tenet
 totum scilicet primum quidem corpora
 le bonum est vita Secundum est fama
 Tertium vero possessio rerum
 exteriorum Sed inter res cor
 porales per vitam fama preo
 rior esse videtur Unde per omnes
 defectum homo impeditur a multis
 bene agendis Et ideo ad con
 suationem fame conari debemus

honeste vire Et hoc e qd d^r
 Eia xli Curam habe de bono
 nome hoc em mag^r pmanebit
 tibi qm mille thauri magni
 piosi Attendens go auctor q
 inter alia vicia que hnt fama
 bonam tolle ac ecc demgrare
 sunt luxuria et auaritia Pro
 tanto vere sapie auditorem
 p hoc suu pceptum vicia audi
 ta docet euitare et bona fama
 retine quod facit adimplere
 valebit si consilio ipia sapie
 velit ad here vnd ipa sapia
 con vicia plibata auditori suo
 duo pbet rudimenta Et pmo
 con luxuriam docet honestate
 suare dicens id sapie vi^o ve
 nerit michi omia bona p u
 am illa Et i mirabilis honestas
 p manus illi⁹ Sedo aut con au
 riciam docet et libeali⁹ hre
 vnd sapie vii d^r pposu hac
 adduce m ad conuandm ppe
 p m docet luxuriam fuge dim
 diat luxuriam fugito ppe et
 scdm mstruit et auaricia ase
 abdicate du subinfert Cimen
 auaricie Quia hia de se e sat
 plana ideo no indiget expo
 sione p p m metri intelli
 gentia et obfuanaa e stied
 q m cetia mortalia vicia
 luxurie viciu e pempta dvestad
 Facit est qz cum vsq reuozu
 pt subalit naq ad bonu que
 hndm qm qz p eum genus
 qudm na qnat et cecitat
 oportet go ut na ad regula
 cone ipia vsus intendat bo
 no et ordine rationis qm si
 m hoc bonu rationis defiaat vsq

ille tm magis gus et viciose
 culpa qntum pen impedit
 et offendit mai⁹ bonu anam
 festum aut q ppe passione
 luxurie talis vsus renere mor
 dmat⁹ effiat et ptead luxuria
 semp p m Ad aud notia
 pferozem aduertend q p m
 luxurie scdm diuisas eius speces
 maioru uel miori malicia ag
 uat⁹ Nam e queda giutas que
 attendit ex luxurioso mcesu
 ut qui cort atm p poms affm
 tate quictis hoc supudem stela
 tato e giua qnto grada sagis
 e pxiomoz Alia e giutas que
 p stupru acquit qd m vigne
 defloracon qmittit sub pntu
 custodia ut bestiali regula p
 manet ppe qd Eia xxiij co
 stbit sup filia luxuriosa qfma
 custodiam neqn faciat te mob
 pbru immet veme Alia est
 giutas luxuriosi adulterantis
 quo alieno thoro infert viole
 tia ppe qd het⁹ Ex gen Sime
 chat⁹ fuerit cu vxore alterius
 et adulteriu ppetrauerit cu vxo
 re pxiom su morte moriat⁹
 boru sage pt sup eos Ite est
 alia giutas fornicacis simp
 que verpat me solutu et so
 lutam ex qua infert pndiam
 filio nascituro et talis formica
 qabit pntes qui ex debito
 nali tenent filijs valit pnde
 sam de iure ciuili et m capb
 mult⁹ Isti filij nales patris
 successomb⁹ puant et oia
 de iure canoico et ad hoies et
 gradus Ecclasticos no ascendit
 nisi bnficiu dispensacis obtineat

p[ro]p[ter] q[uo]d p[ro]bit[ur] d[omi]no iiii. Attende tibi
 ab omni fornicatione. Et p[ro]p[ter] uxor[em]
 tuam non pararis cinem puta
 rit[ur] g[ra]uitates iam dictas ex lu
 xuria p[ro]gredietes. Ex hoc ena
 m[en]to luxurie multa alia mala i
 surgunt. Nam de eo orit[ur] secto
 ritas ut d[icitur] p[ro]p[ter] q[uo]d uxor[em]
 que vocant[ur] filie eius v[er]o ceatas
 ment[ur] q[uo]d s[un]t i[n] i[n] op[er]e
 luxurie cetera tota ratio absorbet[ur].
 Inconsideratio s[ed] mort[is] et i[n]f[ir]m[us]
 i[n] i[n]constancia s[ed] ad cogitand[um]
 et considerand[um] n[on] i[n] i[n] ad
 p[ro]p[ter]it[ur] sue inhonoratio sui
 uel qua quis p[ro]p[ter]it[ur] acribit
 ad peccand[um] exponens se p[ro]p[ter]it[ur]
 mortis p[ro]p[ter]it[ur] luxuriam explenda
 quia mortalis quib[us] luxurie dat[ur]
 seip[su]m inhonorando p[ro]p[ter]it[ur]
 et subam om[n]i bonore suorum
 chitand[um] q[uo]d sumit. Ex quib[us] h[ic] se
 et suos n[on] q[uo]d fouere p[ro]p[ter]it[ur] d[icitur]
 plus i[n] moralib[us] suis q[uo]d castiga
 tiones vocant[ur]. Et qui m[en]s v[er]
 tat[ur] volup[er] n[on] m[en]t[ur] corp[us] suu[m]
 et subam suam macilentat. Et
 i[n] suo v[er]i de q[uo]d solac[i]o. Solac[i]o
 quid aut[em] de voluptatib[us] corp[us]
 loquaris quatu[m] app[er]na quide[m]
 plena et s[ati]etate. Satietas vo
 pententia q[ui]ntos i[n] morbos q[ui]
 intollerabiles dolores quib[us]quid
 fructu nequiae solent afferre
 corporib[us]. De hoc v[er]o et d[icitur] i[n]
 t[ri]p[li]ca q[uo]d malo et q[ui]ntu[m] h[ic]eat
 infamia vide sup[er] i[n] 2a p[ar]te
 parte s[ed] xi. Qui mapit dixi
 octauo q[uo]d exuo i[n]mor suu[m] p[ro]p[ter]it[ur]
 q[uo]d quis desiderat longa vita ad
 hoc ut expleat voluntate sua
 odium dei quod sit q[uo]d de i[n]absinth[is]

se ab eis et punit eos qui sequi
 azms delicias ad quas declinat
 luxuria. Affectu p[ro]p[ter]it[ur] p[ro]p[ter]it[ur] s[ed]
 appetitu honore diuicia[m] s[ed] s[ed]
 fortitudinis et huiusmodi p[ro]p[ter]it[ur] que luxu
 riosus finem suu[m] q[uo]d sequit[ur]. Hor
 ror uel despectio futuri que est
 diffidentia uenit ut glori[am] q[uo]d
 de. Et h[ic] filia luxurie q[uo]d sumate
 Si cuiusq[ue] uellet de i[n]t[er]it[ur] d[icitur]
 plena p[ro]p[ter]it[ur] p[ro]p[ter]it[ur] p[ro]p[ter]it[ur]
 ratio talis assignat[ur] videlicet
 q[uo]d due inferiores potencie ut
 vires vehem[en]t[ur] afficiunt[ur] ad
 aliqua[m] rem tunc superiores impe
 diunt[ur] vires i[n] deordinant[ur] i[n]
 actib[us] suis unde cum p[ro]p[ter]it[ur] luxu
 am vires inferiores p[ro]p[ter]it[ur] s[ed]
 maxime afficiunt[ur] i[n] delecta
 bilia tacta p[ro]p[ter]it[ur] vehem[en]tia delec
 tationis. Ad eo p[ro]p[ter]it[ur] luxuriam maxime
 deordinant[ur] vires sup[er]iores s[ed] r[ati]o
 et voluntas i[n] actib[us] suis. Et
 s[ed] i[n] deordinacione est i[n] i[n]
 vicioz[um] que dicit[ur] o[mn]i de lu
 xuria. Et deo ult[er]ius e[st] s[ed] s[ed]
 q[uo]d r[ati]o qua[m] h[ic] act[us] agenda
 q[uo]d deordinat[ur] p[ro]p[ter]it[ur] luxuriam p[ro]p[ter]it[ur]
 e[st] q[uo]d agnosce[re] aque fine ut bonu[m]
 app[er]hende[re] h[ic] act[us] impedit[ur].
 p[ro]p[ter]it[ur] luxuriam. Ius id[em] d[icitur] p[ro]p[ter]it[ur]
 Species decipit me te et con
 cupia subuertit cor tuu[m]. Et
 q[uo]d ad hoc p[ro]p[ter]it[ur] p[ro]p[ter]it[ur] s[ed]
 ment[ur]. Secundu[m] aut[em] act[us] ra
 cione est consiliu[m] de h[ic] q[uo]d
 sunt agenda p[ro]p[ter]it[ur] fine et h[ic]
 act[us] impedit[ur] p[ro]p[ter]it[ur] q[uo]d p[ro]p[ter]it[ur] luxu
 unde terrena q[uo]d de amoe libi
 dmo s[ed] q[uo]d res que i[n] se n[on] con
 siliu[m] nec modu[m] h[ic] nullo eam
 q[uo]d illo regere non potes. Et

quātum ad hoc ponit^r p^rapitū
 q^o que dicit subtrahentem co
 siliū Tercius autē ē iudiciū ma
 gendis et hic impedit^r p^r luxu
 riam ut dicit^r iⁿ p^ramelis xij
 de sensibus luxuriosis qui autē
 sunt sensu suū ut nō recorda
 rent^r iudiciorū iustorū Et quā
 ad hoc ponit^r m^rconspiciēdo ter
 cia filia luxurie p^rterius actus
 ē p^rceptum de agendis qui im
 pedit^r p^r luxuriā m^rq^uid s^r
 exompetu g^rap^rie homo impe
 dit^r ne exequat^r id quod deae
 uit esse faciendū et quā ad h^r
 ponit^r m^rconstancia vnde audi
 dicenti se recessurū ab amica
 dixit Terentia vna falsa lac
 rima respiget te Ex parte at
 voluntat^r dup^r consequit^r ac
 tus m^rordinationis v^rus est
 appetit^r sui finis et quā ad h^r
 ponit^r amor sui s^r quā ad de
 lectatōz quā m^rordinate appetit
 ad quē m^rordinate amorē
 sui sequit^r odiū dei q^o facio
 id q^o deus odit et p^rhib^r fieri
 Plus autē acta volunt^r est
 appetit^r eoz que sūt ad fines
 et quā ad hoc ponit^r affec
 ta p^rntis seculi m^rq^uid s^r aliq^u
 m^rlti seu voluptate et p^rop^roi
 tū ponit^r despiciō p^rntis s^rli
 q^o dum nimis carnalib^r bene
 delatātib^r nō curat venire
 ad sp^ruales s^r fastidit eas Et
 vera filo capiti hui^r carnalis
 miserie amatores cecati sūt ab
 hac amara dulcedine passiois
 carnalis q^o sub p^rtextu et dā
 bilis boni amāe p^rdicōis fie
 g^rcludunt^r p^rter q^o d^r Tris^r

sup^r art^r mulier ē amicae immi
 ta desiderabilis calamitas mali
 nā bono colore depicta Et p^rterea
 dicit Aug^r in quadā epla P
 amatores m^rdi non ē requies
 ubi eam q^uit^r vitam bonā q^uit^r
 in regione mort^r Delatācio ec
 venerat adducit tā dāpna seu
 tā mala pessima que nos docet
 luxuriā penit^r euitare p^rmiū
 est q^o p^ruat hoīem ab habitu t^r
 p^rlic subē p^rmo sp^rualis aie p^r
 v^ri cum autē adulterat p^r cordis
 m^ropiam p^rdit aīaz suā R^o cor
 palis vite ut d^r iⁿ (p^r xij^o to
 p^rntfecta ē amon qui violauit
 thamar Tercio t^rpalis p^recame
 p^rid xix^o p^rmi m^rit^r scorta
 p^rdit subam Scdm dampnū s^r
 quā frangit aīam fidelis am
 icie Nam qui hoc vicio laboat
 nullaten^r suat fidem m^rdi iⁿ h^r
 iⁿ d^r q^o dauid occidi s^r v^riam
 fidelem suū m^rlitem adh^r ut ei
 colleret Bersebee vxorem suā
 Tercio dampnū ē q^o hominem
 ponit venereum in statu s^ruitut^r
 et miserie q^o facit sp^rm suū
 eius qui deberet sibi nālit^r d^r
 s^ruire s^r corporis sui ac etiam
 in s^ruitute mulierū reduat q^o
 sup^r omnia ē miserie^r v^rid s^ruit^r
 in p^rposito s^rabit an ille m^rdi
 liber videt^r cui mulier impat
 au leges vocant veniend^r est
 erat abeund^r ē post^r dandū
 ē munera extumescend^r est
 nō g^o v^ricū sed nequissimū s^r
 uum ecia s^r in ampli^rssima s^r
 nat^r curia appelland^r puto v^rid
 quidam sapiens d^r s^ricator ma
 la que ex hoc pueniūt vicio h^ris

II.

versibus comprehendit dices **A**n
coram sex dapna suo nã denat^m
So offendo qd deũ de turpi labe
redundo honoremq bonũ p̃o de
corpore fundo **I**pocopo vitium
studii cu lumie p̃do **D**e matia
hui⁹ vicij et quõ sepe ad morte
pducit tpalem vide sup in pte
psaia p̃cepto xxxix **T**em
tuam custodi in sala expõitõe
cũ mediũ depiculosa metria
comisacõe et accusacõ **V**ide sup
eadem pte psaiia p̃cepto xl
ix^o **H**ereticice fugã **T**otum
illud p̃ceptũ bñ consideã quia
revera paucissim repunt²
qui a laqueis et eorũ fraudib⁹
sibi valeant p̃cauere **N**ota qd
diat galien⁹ q plus debilitat
modica emissio semis qm si q
dragesies tantũ desaigne effi
deres unde qui multũ coeunt
colorem perdunt siue pallidi fi
unt et cito succedunt et debiles
fiunt **P**̃missorũ intelligẽda
magis in speali est demissio
tis dubitabilib⁹ quẽdũ **E**t p
mo querit² que nam sit causa
q luxuriosi de actu venereo nũ
qm saccari pnt ul esse gtoni
Huc questio quadrup⁹ assignat²
pt ratio seu causa p̃ma rō
assignat² sic q luxuriosi in ve
nereo actu semp vellent de
lectari **E**t tamen ista delecta
tio ad opus q̃tacionis ordia²
ut sup hitum **E**t vellent tan
semp delectari si vera possi
bilitas adesset **S**ed plerunq
hoies nō statim p̃ta p̃ma de
lectacionem p̃cipitant se ad ali
am vmo abhominant² et eos p̃

penitet et hoc ē p̃t delectacione
subē sue que valde contristat et
tumidũ debilem⁹ facit unde de
p̃dico talis eos retrahit si eos in
atut delectacio **E**t sic semp sunt
in horribili agonia nũq ergo
luxuriosi pnt esse gtoni **V**nde q̃
luxuria est deo et homib⁹ odio
sa que sui fama h̃ et nũq
pt **S**eda inao q amittit de
lectabilissim actu rationis aug
udiciũ p̃delectacionem corru
pit² nulla em gtoniũ pt
nisi in actu rationis p̃fectissio
Tercia ratio quia ponit finem
in h̃is in quib⁹ conuenit am
brut⁹ **Q**arta ratio q talis de
lectacio corrupt ṽtutes vñ ad
ṽtutũ officia p̃tinet ut hoies
a delectacionib⁹ abstrahant²
cum ṽtus sit que bonũ facit h̃nt
et opus eius reddit bonũ **E**t
tum gaudiũ nō oriat² nisi ex
g̃stia ṽtutũ ita s̃z q nulla p̃t
p̃fecte gaude nisi in actu ṽtu
tis **S**emp go p̃tor ē in actu
ali ut habituali **E**stia in lecta
auct aliqui momentanea et me
thodica et appetiti et nō exōni
Sedo querit² **V**nde luxurie vi
ciũ sit mai⁹ oĩm aliorũ p̃torũ
Huc questio r̃nderi pt q lu
xurie viciũ a sanctis mai⁹ dia
quadrup⁹ deca **P**̃mo ratione
libidinosi ardoris qui est in h̃
p̃torĩ scdm quẽ aia copulat² car
m et hoc mō accipit² id glo
i ad cor vii que dicit q ardo
re libidinis quo nec vllama
ior **E**t voluptas corporis aia
sui tenet **S**ecunda ratio **E**t
rōne g̃nalitat² et p̃m q̃ intelli

auctas ysidori q magis p car-
nis luxuriam hūmā genū sub
dit^r dicit qm p aliqd aliū pctm
vnde ysaī pctm compat^r sage
ne dicit **Abakuk** pmo Et em
vñ sicut in sagena magni pi-
stres et pui capiunt^r ita et ito
pcto magni et pui detinentur
uxō id pte non ē qui se abston-
dat a calore eius **Tercio** rōne
feditatis q fediū est m^r oia
alia pctā et maiores feditate
etiam qntum ad fama reddit
in homine ptea dicit **Bregoi**
q hoc pctm ē mōris culpe
et maioris infamie **An h^c** fat
ad ppositum ubi notandū q
stud viā ē fugiēdu et odiēdu
specia^r ppter qm q angelis
valde fetet et displicet **De**
mōib⁹ valde placet dō est
gtumeliosum p^rmo i uiriosū
et subiecto nociuū **Obmissis**
go omib⁹ alijs dō ē dep^o
f q istud viā angelis vald^r
fetet ad pportū ubi notandū
q m^rita p^rm legit^r de qdā
angelo qui ad aspctm quēdā
luxuosi naves obtinū **Item**
de hui⁹ peccato meode libro
p aliud exm de m^rat^r legit^r
ibide q quidaz stus p^r quen-
dam infantulū in plua m^ro
rat qui cū ad ānos pub^rat^r
de remisset valde a spū form
tationis vexabat^r et volens
ad stūm cū libidinis rediē et h^c
enens vñ dei multum doluit
et cū p duos annos in illa tep
tatione blandis exhortationi-
bus retinisset eundē ad ultimū
dixit q nullo⁹ sustinere posset

Dixit eidem vñ stus vade ergo
et duc vxorem et in mōmō
poteris saluati acquirere iuue-
nis tūc **Dixit** vñ stus vñ dē
grā peto q anteq^m ad stūm rede-
as q p^rus ad fontem qui ē in
silua accedas et ibi xl⁹ diebus
ieiunare debes rogans dñm ut
tibi vxorem bonā elargiē digne^r
hoc ē magnū dei donū qz **Em**
p^rxiū scribit^r mulieris bone bñ
vñ capie de pane qntū velis
et acquirere iuuenis **Cū** autem
p xv dies ieiunasset cū mōrē
p^rsisteret max^m sensit fetore
qui cum p spatū duarū horarū
accreuisset tandē vix tollere
posset **Et** ecce quedā mulier
turpissima oculis lippa ac etiā
stabilis tota ex qua fetor ille
prodebat apparuit iuueni dices
Ubi es amice p multū tempus
quesui te nūc te diligo sup
omēs te appeto **Ruesuit** iuue-
nis **Quid** vis tu turpissima ac
et feditatē intollerabilē mēta
Inquit illa te volo te cupio pte-
nem huc multū te quesui vo-
lo q dormiē debeas mēta **Tūc**
iuuenis cepit in eius facie ex-
spuere absq^e ame ut habeat
talem amicā tam sordidā
atq^e turpem **Tūc** sum inquit
illo que es tu vnde venis ut
quid rotas **Respondit** illa ego sum
pctm luxurie iam sunt duo am-
q cepi te quere **Et h^c** p^o qn
tu carnis temptacōs sensisti
m^rq^e si stissem pctm luxurie
tam fetidū ac etiā abhomināle
m^rq^e ad mudū reuēti voluisse
amodō suare volo deo v^rginitate

Et reuersus ad vnu sanctu h^o
 visionem sibi narrauit. **V**idit vir
 sanctus. **S**i usq^{ue} ad vlt^{im}u dies ex
 pectasses maiora tibi reuelata
 fuissent. **E**t inuenis de finem
 inuicem p^{er}manere. **Q**uarta
 causa est q^{ue} luxuria mai^{or} p^{er}
 catum dicit^{ur} est p^{er} rationem
 duplicis temptacionis hoste s^{ci}
 et carnis. **N**on sic est in p^{er}is sp^{iritu}
 alibi h^{ic} dup^{lex} temptacio. **E**t ista
 q^{ui}s possit esse in p^{er}to gule
 non tamen ita vehement^{er}. **S**ic
 ergo istud p^{er}catum dicit^{ur} mai^{or} qua
 deup^{er} de causa affligit. **P**rat^{er}
 tamen istud p^{er}catum et si excedat
 in istis condicomb^{us} ma^{ior} simp^{er}
 in genere et mo^{re} q^{ui}na sit d^{icitur}
 p^{er}is sp^{iritu} alibi in aliq^{uo} tamen
 sp^{iritu} possit etia bene excedere
 sp^{iritu} alia p^{er}catu. **P**er p^{er} veritas q^{ui}
 toru. **I**ntelligenaa et f^{id}i
 met^{er} est attendendu q^{ui} b^{us} amb
 in canone. **Q**uid h^{ic} solv^{it} d^{icitur}
 dicit q^{ui} non solu auaricie t^{em}en
 in debite accipiendo infamat h^{ic}
 vnu etia in debite diuicias t^{em}en
 do p^{er} tanto in dicto canone re
 spondi p^{er} amb^{us} auaro dicens
 q^{ui} i iustum. **S**i cu alienatio
 inuadam p^{er}pa diliget^{ur} p^{er}uo
In m^o p^{er} amb^{us} impudens dicit tu
 qu^{ia} p^{er}pa dicit q^{ui} s^{un}t ex quib^{us}
 recondit in huc mundu detuli
 si q^{ui} in hac ingress^{us} es luce
 q^{ui} de ventre mat^{ris} existi q^{ui} b^{us}
 quiesc^{it} facultatib^{us} quib^{us} sub
 sid^{us} stipata ingress^{us} es. **E**t
 post pauca p^{er}um nemo dicat
 q^{ui} est q^{ui} m^ore pl^{us} sufficeret
 sumpt^{us} violent^{er} obtentu est
 inquit inquit q^{ui} deus ut nobis

non dist^{ribu}it equalit^{er} vite sub
 sidia ut tu quid esses affluens
 et humdans alijs uo de esset
 ut egerent an id^{em} mag^{is} q^{ui}
 et tibi voluit benignitat^{em} sue
 exp^{er}imenta c^{on}ferre. **E**t aliud p^{er}
 virtute sapie et p^{er}icie c^{on}uare
Tu vero susceptis dei mune
 ribus et in sym^o tui redact^{us}
 nichil reputas age iniquum
 si tam multoru subsidia vite
 solus obtineas. **Q**uis eni tam
 in iustis tam auar^{us} q^{ui} m^oltor^{um}
 alimenta no in suu vsum sed
 in habundanciam et delicias fa
 neq^{ue} eni m^olt^{us} est t^{em}is h^{ic}u tol
 le q^{ui} cu possis et humdas
 indigenti denegare. **E**t suricau
 panis est quem tu detines nu
 doru indumentu quod tu redu
 dis in feroru redeptio et ab
 solutio est pecunia qua tu in
 terram desidis tantoru gote
 suas m^olt^{us} b^{us} m^olt^{us} q^{ui}t^{ur}
 posses p^{er}stare q^{ui} velis. **S**i
 amb^{us} vnu. **N**ug^{is} in detestatoe
 auaricie d^{icitur} nichil m^olt^{us}
 detoru possis inimico q^{ui} aua
 riciam qua in p^{er}ni vopante
 cor ei^{us} q^{ui} t^{em}ua tormeta patit^{ur}
 et in f^{id}u etna sup^{er}bia p^{er}met^{ur}
Ad hunc sensu optime facit
 q^{ui} metha^{us} in gest^{is} romao^{rum}
 legit^{ur} et declarat^{ur} q^{ui} q^{ui} da
 foderat vnu^m t^{em}is funda
 mentu tres lamias dlat^{ur} ibi
 dem repisse quaro p^{er}ma h^{ic}
 verba t^{em}ebat habui habeo
 p^{er}idi p^{er}uor. **S**eda h^{ic} v^{er}ba q^{ui} t^{em}
 bat q^{ui} expendidi h^{ic} habui
 q^{ui} donau^{it} hoc habeo q^{ui} p^{er}
 uau^{it} hoc p^{er}idi. **E**t q^{ui} leuau^{it}

1. volumus quod non debebat modo
puno: De materia enim auaritia
et cupiditatis laqueus est super
parte paucis precepto limbo. **N**
liet noli gaudere et

Noli tu quedam reserenti are
dere se. Exigua est et bene
da fides quod multi multa loquuntur
Necessum quartum parte partis
preceptum. Nunc preceptum spectat
ad virtutem prudentiae ex eo quod
prudentiam ab omni leui re
diligentia retrahendum inducat ipse
em prudentem. Et ait Seneca. Puer
examine consilia et non cito
facili credulitate ad falsam plabi
quia qui cito credit leuius et cor
de. Et ait xix. Quia mlti tam
inquietat hominis mentem quod fa
cile totum credere. Hinc crebre
dissensiones hinc odia nascuntur
Iusta hinc sepe de amicis inim
a efficiuntur. Dum credulas et bon
gnas animas ligura maligna dispo
nat. Attendens ergo auctor quod
re sapientia auditorem non decet
verbis frivolis referentem credere
se ac eisdem fidem adhibere. Ita
to hoc suum preceptum prebet. Et in
hibens nec ipsi si est omnia fide
obseruandum dum dicit. Noli tu
quedam quod velis in me quod non
omnibus noua reatantibus fides le
uiter adhibenda ne est in rea
tationibus fabularum vel cona
toribus enim in seu sufflatoribus
simulacris opinionum multum est
curandum. Precedit facili creduli
tatem videmus auclat laqueos
suspendi multosque pistras hamo
captiuari. Et per multum creduli
et leui impulsu multos homines

in fraudem et periculum inducunt. Nam
ut ait Seneca. Facilitas animi
dampnum solet esse puellis. Et
1. 10. in. Noli omni spiritui cre
dere. Et probate spiritus si ex deo sunt
Et hoc est quod intendit auctor. No
li credere in fide adhibere animi spiritui
assidue reserenti quedam subaudi
noua etiam ut est dictum quod meca
vel simulacris opinionum inducunt
quia exigua et parua vel quasi
nulla fides eis tribuenda qui
loquuntur multa sed vana et nullum
fructum importantia. Hic est
enim magniloquium sine mendacio
quia in multiloquio non deest
mendacium vel patet per in. Et
hoc probandum seu inducendum
optime facit methaphora quam
Esopus reatit de lupo qui per
se suauiter quod pararet porcellas
atque ipsam adiungit in partem. Ex
qua methaphora vult inferre
quod non credamus verbis eorum qui ad
male loquendum sue agendum
sunt assueti. Unde dicitur. Tempore non
omni omnia omnia credas. Qui
in se credere creditur et esse miser
ad hunc per metem intelligi
dum magis in speciali est. Hic
4. quod generibus per se mala
mala de aliis verba referentem
eorum dicit vel falsis suggestio
nibus non est et credendum ne est
de facili fides adhibenda. Illi
qui enim ex his laudatores
seu adulatorem existunt. De quibus
super in prima parte metitica
vini. Precepto. Num te aliquis
laudat. Talibus enim quadrum
de causa minime est credendum
persequere prout ibi habet.

16

¶ In sunt simulatores et callidi
De quibus sup pte eadem pcepto
xxvi Qui silat vbi nec ipse
est defuali credendu ad viciu sila
aoms m vbi fidei conuatiat. ¶ Alii
vero sunt blanditores. Delus et
habet pte eadem pcepto xxvii
¶ Soli homines. Nec est ist
est defuali credendu quia bla
duntur auct et est mteruoc alia
lucari inde psequedi. ¶ Alii etiam st
detractores et biligues et ma
xime qui doctoru vita et bonoz
intunt corrupe. ¶ In fm canones
deteriores sut hys qui subas et
alioru pda ducipit. ¶ Hys etiam
m canone deteriores et c p m
q. 1. H e suma iniquitas talibz
detrache. Et ex hoc homicidie
copant. Quis id nob in pmo
qui detrahut homicida. ¶ Istoz
detractombz minime credendu
vmo put diat canon. Non solu
x. q. iii. Ille no solu ruz diat
qui falsum de aliquo diat seu
pfer. Sed et qui auct dmbz
ato pbet. ¶ De talibz et vide sup
m terao pcepto pme part me
trix. Vitutem pnam et ibi ple
nus de hac materia. ¶ Alii m
sup hostes con nos ad inmi
ciam puocati nec est ist e
aliquid credendu. ¶ De talibz
etiam stbut. ¶ Ita xii. Non cre
das inimico tuo meru. ¶ Deit
etiam het sup m pscua parte
x. pcepto. Diligenaa adhibe
ibi q m tiao membro recitat
hysto prissa au spes viciu
filii interfecit et volens adser
pente pace face rind spens
put ibidem sequit. ibi vide sat

De materia. De adulatoribus vero
tractat sup m 2a p henn pte
¶ In qui mapit. ¶ In pcepto
q muliens et. De materia tunc
creduli regule sup m pscua
parte pcepto xxv. Vt temere
credidens. Aliquis etiam dubitare
posset. Quia pceptu h no crede
inimico repugnat p consilio di
cent. Diligite i inimicos vros bn
facite hys qui odert vos. ¶ Et
hinc dubio rindet q possima
non crede i inimico. Et q p p hinc
dantem cautelam. ¶ Et tunc bn
facere possunt eadem. Et q qntu
ordo caritatis postulat et repit
Et sic no e contra pceptu consilii
plurimu p pceptu metri mcel
ligenaa maxime quo ad mod
lem mtelectu e pceptu q q
auctor d fides et t buecda exi
gua eo q multa multa loquunt
¶ Notand e q si accipiat h m
ti p qntitate miosa et distreta
posset sic mtelegi q multa id
plures sunt infideles et pa
gam qm fideles et dam qui
tame a deo oms sut vocati
licet ex eis fm. ¶ Ennca vitate
¶ Ita xx. pauci sunt electi. Et
isti electi mtelegunt fideles
¶ Dam quoz fides ex multis
argumetis validat ac etia p
fectissime compbat. Et equo
fides multoz infidelu ex mlt
argumetis racibz et auctibus
exigua et mfinia repit. Et
ptauit bene diat auctor q ta
libus fides t buecda e epigua
sicut vni 3 unde ex hoc ar
guut ipi infideles mlti q vni
qui sup m fide sua ul i lege sua

saluati p^r Ex quo credit ea ee
bonam et deo placet^r hunc ex
voti occasionem dedit h^c cogita
uerunt vlt^r errantes tanta pau
catem esse saluandoru si soli x
am saluarent^r **P**om dixerunt
em quare deus creauit tanta
multitudinē ai p^ruidit ea esse
dampnadam **C**ontra huc erro
rem est breuit^r dicendū nō esse
mirū si pauca sunt saluandi
compaone eoru qui sūt damp
nandi **N**otandū em qd denāo
saluandoru m^r greg^r 7 aug^m
calis sūt^r dīa q^ram greg^r sen
tira videt^r q^r tot saluadi erūt
quot m^rcelo archangeli p^rman
serūt vnde ait **S**upna vltm
ex homib⁹ et angelis constat
ad quā credim⁹ tot hūmā g^r
astende quot contigit ibi ange
los ibi remansisse s^m d^r deus
p^r illam letitiam **C**onstat
m^r p^rlorū vlt^r m^r angeloru
dei **S**ed aug^m asserit q^r tot st
saluandi quot angeli de celo
caderūt vnde dicit q^r supna l^a
nelm mater dei p^ruauit vlt^r
ueritate non p^ruabit^r seu
fraudabit^r nec uberiori forte
copia oparetur sed vlt^r hoc
vel illud sit vlt^r nouit ie au
pli cognit^r ē nūc elatōrū m^r
supna felicitate locandus **A**d
sensū em videm⁹ ac etiā popi
genaa docet q^r vltū s^p ē ma^r
multū qm p^rascedū ut ferri
plūbi qm auri et palce quam
gim et stultoru qm sapientum
Eat p^ro **S**tultoru infinitus
est nūc **I**tem ai pauca qd re
gim celo^r autem p^rueniē quid

mirū si pauca pueniūt quō go
pueniant multi si reme nōt
cum nemo illuc trahat^r m^rit^r
Illi autē reme nō autat qui ad
viam ad regnū celo^r nesciūt de
ea eos qui sūt nōt m^rit^ro^rie
Contra tales loquit^r ap^rl⁹ 1 ad
Cor⁹ xim⁹ **I**gnorans ignibit^r
Et aug^m m^r h^c q^rstionē q^ro omis
ignorans i^munus ē a pena **I**lle
em ignotus p^r a pena exp^rsa
ri qui qd discē nō m^rent ill
aut ignota nō poterit qui hū
tes a quo discerent opam nō
dederūt **I**n sup^rie hūc^r vba
m^r p^rallegato canone **N**o omis
p^rox^rij d^r **E**x quib⁹ omib⁹ p^r
veridica cōclusionē sciendā et
tenendā vale puto de tali q^rst
one quendū **I**tem ignorācia
exp^rsat a p^rcto a non **H**oc dico
p^r infideles qui sub ignorācie
vicio se volunt palliare et p^r
regula illam **I**uris h^c v^r q^r d^r
q^r ignorācia facti nō m^r exp^r
sat hūc^r aut regule m^rit^ro^rie
tene put m^ria sequit^r **S**uq
questo breuit^r tēdet^r q^r dū
est ignorācia s^m et facti
Ignorācia m^r **Q**uā aliquis
nescit furtum esse p^rctm **I**gno
rācia facti ē si nesciat rem
quā accipit esse alienā s^m sua
putat **I**gnorācia aut p^rur
aut ē omis m^rit^ro^rie et m^r
voluntaria q^r si aliquis sine
culpa stare nō p^r p^raur m^r
infantib⁹ seu amentib⁹ ana
tuitate et tūc exp^rsat a toto
et eodem mō si quis de aliquo
casu dubitās q^r sūt p^rctos aq^r
bus cōm al^r habuit qm vitas se

habuit excusat^r ppter ignoran-
ciam talem nam mſe fecit quod
potuit si vero in hanc mirabilem
madit culpam suam tūc aut hoc
fuit p opus licitū ut si p rugili-
as et abstinentias puenit ad ame-
riam Et tūc eam excusat^r a
toto ppter si prioris excessus pec-
catum fuerit veniale aut fuit
p opus illicitū et tūc dicit qui-
dam q p ptn sequens excusat^r
a toto si nullū q vsum rōnis
et hoc ptabiliq et verius ut in
canonē aliq^s xv. q. i. et c. si
vero ignorā mſe p mtabilis
et voluntaria tūc si fuit affecta
in nullo excusat vmo ē peccatu
pale Si vero fuit affectata si
pū quā neglexit dīte excu-
sat a tanto si non a toto hoc
de ignorācia mſe Si vero sit
ignorancia facti q p esse dū
Nam ignorācia ut ē causa a-
gendi ita q si sciet illā cū stan-
ciam que trahit in ptn nō face-
ret et se fecisse doler et h excu-
sat a toto si tamē debita dili-
gentia pmissa fuit que si pmi-
ssa nō fuit excusat solū a tanto
et nō a toto vel ignorācia ē cō-
comitante actum q eā si sciet
arbitraria peccati nichilominus
facet et hoc nō excusat Con-
cordat in pdictis petra in sptō
et ven^lis doctor thomas in p^a
2^a 2^e q. lxxvi et sic p^r veritas
questi saluo sē iudicō melior
ppter ipi multa sū infideles
qui cōn dei pſticiam multa lo-
quūt^r et paria assumūt dicē^s
In hoc aut deus qui p tanta
multitudine hominū creauit quā

pudebat esse dampnandam quā
debent diuicias bonitatis eius q
tante multitudinē tot et tanta
conditū bñficia tū tamē pūdet
eos mgtos mmeris et pūpti-
tem hominū qui largitores om-
bonorū domus eiā impugnant
Quid mmeris si iusticia pto-
bus reddit qd meruerūt nemo
ergo mirret^r de hoc q ignis ca-
lescat et sol illūiat ut dei ma-
bonis bñficia tribuat sic mirari
non debes si iusticia dei eos qui
rebelles deo sūt punit Aug⁹
dicit si deus vellet isti homines
essent boni si melius voluit ut
qd vellent essent si boni non
infructuose si mali nō impune
Etā xv. Ante horē vita et mors
quod placuerit dabit^r ei De
matia quo ad hanc ptn vide
sup^r sat^r plane in vi s^e p^r
mette pcepto Mitte archana
dei De multiloquio an sit ptn
mortale uel veniale reque sup^r
p^a parte metta pcepto xvij
Ven^l tibi pmissam 2^e
Que potu peccas igste tu
tibi noli Na nullū cō-
mū est sed culpa bibent^r vi-
cesimū quā pde part^r pcep-
tum In pñs pcepto auctor
inducat vniūqueq et p apue
vere sapiēcie audiorē pbrue-
tate et paritate cū vſu vni
tenenda et papienda quia
vera sapia docet pbrietatem
tenere sapie vñ⁹ vñ⁹ d^r ibi
q pbrietatem et sapiēciam
docet et iusticia et veritate
quidā vtilia mſe hominib⁹ Et
hoc facit dñm dicit Que potu

peccatis qui velut in meo quod qui per
 supfluitatem et ebrietate por-
 cat serpim culpam dicit et non vnu
 vno vnu inptum dei creatu
 bonu est et si moderate fuerit sup-
 tum multa bo coepi nro confert
 fm qd li vi secretoru aristoteli
 declaratur Et hoc est qd hic
 intendit auctor du dicit noli
 ignoscere tibi et excusare et in-
 culpabile reddere ut quida pec-
 cantes faciunt dicentes vnu of-
 fendit nos s vere mecum quia
 ipm et senpos offendit. **¶** Que
 peccatis potu et que peccado co-
 mittis perpotu uel aliqd pte
¶ Nam nullu emem vnu qd h
 e q nulla culpa vno e impo-
 nenda ex eo q aliquis abrius
 sit sed potius culpa bibent q
 ad cordis hylaritate vnu est
 inuentu et no ad iniquitatem
 et supfluitate et tunc veneni
 est et multoru maloru modo pue-
 menau causa. **¶** Sicut hac ma-
 non expedit hic reficere q
 plenissime hct sup in pte p-
 pauca pcepto. **¶** Vno de tem-
 pa et omnia ut ibi qd vtrubi
 q eadem ratio est et aduc ista
 matia reficiabitur infra in pte
 metta xxvi pcepto hoc bibet
 quod possit cetera

Quod silu archam tacito co-
 mitte sodali. **¶** Corpus
 iupulu medico committe fidei
 Vicesim vii fide partis pceptu
 Auctor in pna pcepto inducit
 intendit vnuquemq et ma-
 xime principem qui dicit vere sa-
 pie auditor esse et relator ut
 consiliu archam no committat

in si tanto sodali et discreto et fide-
 li amico antiquo multo tempore app-
 bato qd psequens meritu demo-
 stratus pbat sub similitudine fide-
 lis media au cura corporis committi
 dicit qd velut dicit sicut cura tu
 corporis bono et fidei medico
 qmitti debes ita secretu tuu bo-
 no et discreto vno audacter co-
 mitte potes. **¶** Et h e qd **¶** E
 vii Sap i me videtur. **¶** No om-
 homi manifestes cor tuu ne
 forte inferat tibi grai falsum
 et qmittat ut in eod vi multa
 paasia sut tibi et qsilu pte
 tibi vnu demille. **¶** Et h e qd
 intendit auctor dum dicit Co-
 silu archam hoc e tu qmitti
 tanto sodali et fidei et no lo-
 quaa tuu archam qsilu et se-
 cretu qd qsilu tacendo salu
 faciet. **¶** Et hoc e et committe
 auxilium corporis fidei medico q
 salutem corporis pstat pte et
 qperuade. **¶** Unde Astrolabius h
 metrice pbat d. Antiquu re-
 tine si ps exopta amai. **¶** Rec-
 plem credas que sapias ee noui
¶ Preca hoc ead bonam doctina
 pbat aristoteles. **¶** Allexro li vii
 de secretis corp c vii d. **¶** Et ergo
 bauli tu et consiliarij quq
 in comprehensione opere mo-
 et quib eoz pte pte pte
 et distincta qd tuc e vtilior
 operibz tuis. **¶** Resua go tuu
 secretu et ne mapias eis dice
 qd habes in corde et ne ostendas
 aliau cor tuu electo tu qsilu
 apud que et no induces eis
 qd velis ab eis determinacione
 qsilu qd tuc qtempnerent te

De consiliis vero occultandis in
rebus arduis uel periculosis **Vege**
aus li. 1. p. 1. de re mili. c. 1. d. q.
intellectus interrogatus qd postea die
futurus esset tumens inq. meas
si eloqui posset cohererem si
ne aliis diceret qd valerit li. vii.
c. Nam inq. si huiusmodi uiliore
tumens constata esse sensus co
timue eam tremari iubebat **Deo**
Ecce xxxv. In absconditis suis
conspiciat **Vir** **Quid id** **Valle**
li. 1. c. 1. **Ado** mag. pres. cari
tenebantur ut archana patrum
conspicitorum multos periculis nemo
senatorum emicauerit **Dequit**
iniqui taatitate optima ac tuti
ssima rerum administranda om
nium labefactarum volebat **Et**
pont. ex. **Ex** asie bellum
asperse aduersus populum **Roma**
pari mirabat nro aut stice
potuit qd aut ille locutus esset
aut pres. rindissent q. psam
cognitum est vnde aristoteles in
Epila ad **Alexo** inq. **Saus**
go q. qui occulta et archana
reuelat ipm in p. primo multa
sequitur infortuna vnde scia
esse no poterit a quingentibus
et malis futuris qd valde e
notabile **P** p. m. met. intelli
genia magis in speciali est
demphasus dubitalibus q. d.
Et p. mo vtrū quis late po
ssit archana reuelare que s.
sunt in secreto commissa **2o**
vtrū no sacerdotes q. interd.
sunt q. fient. m. p. tes teneat.
q. fessone celare **Quo** ad p. m.
questu respondet q. no si est
patm n. ai modamine m. fia. s. p. o

Et hoc p. t. p. lica doceri rone
p. mo p. m. s. m. t. uel matam
tum incis nalis nulli namq.
licet scire ut dicit qd expug.
m. nali **Reuelare** aut archa
in secreto commissa m. nali
repugnat et hoc e. strange si
dem deponenti secretum frage
autem fidem aliam n. sup. uem
at mag. v. mailu. e. cont. ius
nale go reuelare archana in
secreto commissa no e. licitū ista
ratio fundat sup. illo quod d.
Ecce xxxv. Qui demudat ar
chana amia p. d. fidem et no
inueniet amia ad am. suu. **Di**
lige p. m. tui et conuge fidem
cum illo q. si demudaueris ab
stonsa illis no p. sequis p. t. nea
eu effugit q. capra de laqueo
qm. vulnerata e. aia eia **De**
nudare amia m. steia e. despa
ao die m. felix **Seco** p. do cum
tum exi. doct. nalis **Ex** m. posu
sup. de m. tello p. ut narrat
vall. li. 1. c. 1. **Et** eam
p. m. id qd idem scribit vall.
li. 1. c. 1. **Ado** mag. pres.
caritate tenebantur **2o** **Terco**
p. mandatu. et testior. s. p. t. ue
sapieaalis **Nam** s. b. it. p. u.
xv. qui reuelat m. steia et
ambulat fraudulenti et dila
tat labia sua ne commiscatus
Ecce m. o. s. xxxv. gla. dei e. celae
vbum **Est** tamen sciendu. ut d.
thomas **2a** 2e q. xxxv. q. qn
aliquis in secreto audiuisset a
liquo qd verget ad corrupta
onem mulatums corpalem
ul. spualem ul. etia. magnu.
dampnu. alicq. p. s. one no solu

pt vmo tenet^r reuelare cum
stancus debitas obseruat^r Et
contra hoc debite allegare non
pt p seareti commissiōem nam
in hoc franget fide alteri quā
sibi debet Quo et ad scdm q
stam Vndet tho. in 2° d^o p^oxi
et d^r q celare tenet^r q q^oius
p^oe sigillū cōfessiōis nō hēat
tamē papiat in hoc actū cō
fessiōis qn hoc comor. Ammor
et hosti. Et hoc ē qd conclusi
ue intendit auctor in q^o p^o v^osu
dum diat Consiliū archani
De hac mā quere sup in p^osa
pte pcepto p^oxi Consiliū esto
Pro p^oxi metel intelligēcia
ē sciendū q tria ostendunt
mediū esse fidelez ac et i me
dianali arte esse sufficiētē et
bonū p^oxi qn habuit longa
p^oxi artis mediane expiēcia
vnde cōmetator in Ethicorū
d^r q oportet q medicū sit in
structa mediana disciplina i
expiēcia in medicando p^oxi
ē q considerat q^ois et etatis
congruēciam vnde Greg^o mor
p^oxi Informandū ē medicū
ut petatū dmeritate et i te
porū et complexio^o et regi
onū adhibeat mediana vnd
Aucena dandū ē aliquid etati
temporū consuetudinū et regioi
Terai ē q nō considerat q^ois
morbos ppter luxū s^o sanitatē
et cōualestenciā vnd aut Ben
v. de bñfic^o c. p^oxi Domades
Athens cum qui nāa funerib^o
vendicabat dampnat^r cu p^oxi
magm luxū optasse qd con
tingere illi s^o multorū morte

non poterat Et ibidem ait qm
ssima infamia i media opus
quere p^oxi fidenā v^o medicorū
sp^oxi aristes allex^o in l^o de sc^o
sector^o d^r p^oxi allex^o in vno medico
nō confidit q v^ous medicū po
tens ē ad nocendū et deficiēte
videt p^oxi et stelus deducere
aud ad effectū si itaq^o pt fieri
sint tibi decē nō sint imā s^o fac
cob omēs in s^omi cōuenire i v^o
Et si sumēda sit mediana n^o su
me m^o de consilio plū^o tūc
debes q^oe v^ou fidelem cognos
centem genera sp^oxi et quali
tates qui d^r q nāa sūt in cōm
posiciōe colligē de consilio me
dicorū cum certo pondē et mē
surā et totū conficē sicut decet
De materia vide sup in p^osa p^oxi
pte p^oxi p^oxi Qui mapit d^r
p^oxi sup q nempē tenet Et qd
hic deficiat ibi suppletur rē

S V^oxius indignos nolitu
sic moleste Andulget
fortūa malis ut lode possit
Vicesimū septimū p^oxi partis
pceptum p^oxi auctoris p^oxi
licet vale sit omib^o ac eiaz
valde nā^o Nichilomin^o tūc
vere sapie auditori ē p^oxi
nā^o q multa etiā mōia sp^o
tura mibuti tū m^opti nō cō
siderant ordmē diuie sapiecie
et pūdecie ita bonos et ma
los m^omurat qn malos vi
dent p^oxi vnde p^oxi m^oca
none Quidā go turbat^r De
pe d^r in d^r Quidā go turba
m^o nemo videns malignos
p^oxi turbat qn videmus
malignū dīteste bonū malum

pati nō turbem. **H**anc pnam
cōfirmat **A**ugustinus si exceptus
a mōdo filiorū sequit̃ illuc cōna
sup̃a in alia vita illuc sup̃a
Item alia ratio q̃re nō debent
Bari nō enī p̃t mala in omibz
mala esse et bona in omibz boni
esse habi enī m̃se bonus mala
et mala aliq̃ bona. **I**n enī ma
lus h̃z p̃spitatem malo caput
sui. **E**um enī p̃ illis paucis
bonis retributionem hic accipit
illuc iā pleni p̃m̃et. **I**d est
f̃at quod dñs dicit **A**mb sup̃
bi i mauslati sup̃ ṽo ṽsu. **S**up̃
bi inque agebant usq̃ quaq̃
sic m̃q̃ multi nō solū a fide ex
nei si qui iam vident̃ nō medi
ocra diuine sc̃e miseria cognisse
in temptationē cadūt vidētes su
p̃bos qui diuinam legē p̃p̃ne
impietatis iudices hostes infide
liū sūt qui se extollat aduer
sus eos qui humiliant cor suū p̃m̃
legem dñi et mandata celestia
hūndare in hoc seculo diuicijs
p̃como laudis delicias honoribz
et potentia atq̃ quo iniquius
agūt eo affluencia in bonis be
palibz p̃spant. **C**ontra aut
vident̃ q̃ homines iusti quq̃ defi
ciūt inopia amittunt filios q̃
exagitati atq̃ turbati p̃dōm me
tem perdūt. **I**ta ut vniūq̃
mem qui p̃fectissimz ē h̃c videt̃
dicit ubi est p̃uidencia dei ubi
ē iustia dei sup̃bz iste hūndat
Impius iste locupletz. **I**nquā
iste b̃tus et potens ē. **I**ustus
autem iē videns quē admodū
iacet directz atq̃ defictz. **E**nde
quē admodū ip̃e victi indiget

affiat. **A**timelns ab isto impio
conulcat et excludit. **H**ec
Amb in p̃sona istorū m̃p̃fitorū
dicebat **P**aulus p̃p̃ta agrens
de deo p̃t p̃spitate hūanam
seu mudana. **E**cce isti p̃dores
hūndantes in seculo obtinuerit
diuicias. **E**t dixi ego sine iā
iustificau cor meū et sin fla
gestatq̃ et castigatō mea in
matutio q̃ d̃. **S**euista b̃ñsea q̃
mali male agendo p̃spati sūt.
Contra istam q̃rimonia vide
licet de p̃spitate maloz et opp
rione bonoz multat b̃ñ f̃at q̃d
h̃et̃ sup̃ in p̃ma p̃te metia p̃
cepto xpm̃. **S**i tibi p̃merit. **E**t
mela f̃at q̃d h̃et̃ in 2a p̃te me
tia. **P**cepto xpm̃. **N**olo putes
p̃uos. **I**ta q̃ nō expedit quo
ad p̃m̃ metiū hic instare quia
quo ad hoc ibidem suffiaēter
r̃ndet̃. **E**t hoc ē quod m̃tedit
auctor dum dicit. **S**uccessus
indignos quā volit i m̃lere.
Noli ferre moleste indignos
successus. **I** p̃spitates indignas
dicit quia indignis et malis
hōmibz q̃tugūt. **R**am q̃nto
magis eos fortuna extollit
tāto m̃feliq̃ obreuerē eos
faat. **N**otandū ṽd q̃ de q̃lq̃
decursis p̃m̃t aliquos in
hac vita. **E**t notant̃ cause
in h̃is ṽp̃bz ṽi. **E**st qui tor
quet̃ ne fastz ei dñet̃. **V**t
in paulo cui data fuit stimula
ut in ad cor p̃m̃ ut p̃m̃ia
inde p̃bet̃ ut in iob in thob
p̃m̃ et multas alijs. **E**t ut
deus gloriificet̃ ut in ceco na
to iob. **V**bi dicit̃ neq̃ hic

neq; pntes eius rē ut ppetuo
 crucietur ut in sodomit gen xix
 et in dathan et abiron Num xix
 ut tamen purificet ut in maia
 pntes moysi Num xix et in fi
 lio isrl et cotidie in xams fici
 videmus quos deus flagellat ut
 conuertantur. Quidam addit et
 alii versum videtur qui torquet
 ut ai sapia detur xxi xxi. Ver
 acio dabit intellectum auditum rē
 Successu dicitur a succedendo et
 est tractu a nauigantibus qbz
 dicitur pperit elicti succedere. Nō
 debes ergo moleste ferre si for
 tuna indulget malis hominibus
 et fauet ad tempus et postea
 possit grauius ledere ipos quia
 quanto gradus ē altior tanto ca
 sus grauior. Pro secūdi metri
 intelligētia ē sciendū qd istud
 metrum ē expositum et cause rē
 dicitur pmi quasi velut i me q
 non debemus de diuina pruden
 tia querulāri ppter multos ipos
 pperitatem quia licet ut dicitur
 est ad qbus pperit infine ta
 ledunt et puniuntur. Et nōnt
 lis aut ppter in dubiū reuocari
 de isto auctoris dicto dum dicit
 Indulget fortuna malis. Et
 videtur qd magis bñ dicitur tali ra
 aone. Nam illud quod ē ppter
 creaturē rōnalis nō conuenit
 rei ratione carente si indulgere
 aliam ad ipos ut postea ledere
 possit est actus papius crea
 turē rōnalis qd ē aliquid or
 dinare infine si solū conuenit
 creaturē rōnali fortuna aut
 caret rōne quia ut dicitur pxi pxi
 in lio de bona fortuna fortuna

est sine bona rōne nata qd non
 querit fortune indulgere ut ledere
 possit. Hinc conuenit videtur qd hic
 mppē caput arguitur aut qd dicitur
 de ppa significacione ista. Vbi indul
 gere pro dicti metri intelligētia
 magis in speciali ē detali qstioe
 querendū vtrū fortuna magis indul
 geat bonis qm malis hoc ē dicitur
 vtrū mali sint melius fortunati
 in bonis exterioribus quoro fortuna
 ē dñā qm sint boni. Hinc qstio
 pponditur qd qñt loquendo mali
 sunt melius fortunati in bonis ex
 terioribus qm boni aut dupl mō
 ppter reddi pma sumit ex pte ma
 loz qd ppter p diffinicionem bone
 fortune. Est em bona fortuna
 fm aristote sine rōne nā et malis
 impetū ad ea que nō subst rōm
 Et scdm impetū nālem qd boni
 sequuntur qd mali sunt magis fortu
 nati qm boni. Qda ratio sumi
 tur ex pte dei. Qdo namqz dñe
 iusticie nō sunt aliqd boni iure
 remunerati. Deus remunerat ma
 los bñ fortunatos bonis tpalibz
 que sunt bona vilia respectu et
 nozū bonoz qd non sūt digni
 bonis etnis ppter quod mali
 quiter sūt melius fortunati q
 boni. Hanc etiā rōne. Qda
 tangit d. Ne indignemur. Si
 mali florent in hoc mudo et
 vos patimur qd nō ē dñe re
 ligionis in tpalibz exaltari
 si potius depimi. Mali mchil
 aut mcelo et nos mchil in
 terra. Sed si quid vobis adu
 stat dicitur. Spe illig boni
 ad quod tendit gaudere debet.
 De bona fortuna et mala satis

tractat sup in pma pte metra
pcepto xviii. Cum fueris felix
De hac etiam matia plenissime
tractat Boetius in iii. lib. de
phi. q. solat et p. p. in ca.
que uo m. p. r. c. c. m. q. to h.

Prospice qui veniunt hos
casus esse fidos. Nam
leuius ledit quicquid puidm. an
Vicesimus octauus pte p. p.
ceptu auctor in p. p. pcepto m
struit ut de longe futura mala
speculentur ne p. madutenciaz
nocumetud mferant et iactura.
Et hoc q. d. intendit auctor d.
diat p. p. p. quai velit d. p.
p. p. i. a longe p. p. vide quod
p. p. ad puidencia que e. r.
p. p. p. p. p. p. p. p. p. p.
et edocem. quod ex p. p. p.
sentibz et futuris distat de
beam. De qua quid laas h. r.
sup p. p. p. p. p. p. p. p.
Tu te q. p. p. p. p. p. p.
tales esse fidos i. p. p. p.
qui veniunt i. qui futuri sunt
Et ead p. p. v. p. p. p. p.
na. i. q. quia leuius ledit quicquid
puidm. ante i. m. p. p. p.
Seneca in tractatu de v. p. p.
d. Si prudens esse cupis m.
futura p. p. p. p. p. p. p.
p. p. p. p. p. p. p. p. p.
ce m. p. p. p. p. p. p. p.
sed totum ante p. p. p. p.
em est prudens non d. p. p.
putatu hoc fieri q. n. d. p. p.
p. p. p. p. p. p. p. p. p.
nec cauet. Cum p. p. p. p.
require ad m. p. p. p. p.
ex l. p. p. p. p. p. p. p.
in Eth. i. luculet declaratur

ubi dicit q. id e. obiectu timo
ris et tristitie p. p. p. p.
si differt p. p. p. p. p. p.
turi. Nam malu futurum e. p. p.
malu autem p. p. p. p. p.
et atrox. Utendens q. d. auctor
q. ad vere sapie auditoze p. p.
non p. p. p. p. p. p. p.
mores futuroru p. p. p. p.
in ipis p. p. p. p. p. p.
hoc p. p. p. p. p. p. p.
stmendia mala futura si ei eue
miant et sequens pceptum
ordnat ad sustmendia mala
p. p. p. p. p. p. p. p.
m. p. p. p. p. p. p. p.
ad futurum p. p. p. p. p.
ae. Sic ordo retrograda videat.
quia semp p. p. p. p. p.
m. p. p. p. p. p. p. p.
auctor considerat q. d. p. p.
p. p. p. p. p. p. p. p.
m. p. p. p. p. p. p. p.
e. dare ipis p. p. p. p.
turu p. p. p. p. p. p. p.
m. p. p. p. p. p. p. p.
p. p. p. p. p. p. p. p.
p. p. p. p. p. p. p. p.
De matia vide sup in pma
pte metra p. p. p. p. p.
fueris felix. Et p. p. p. p.
p. p. p. p. p. p. p. p.
Quod vile e. p. p. p.

Rebus in aduersis am
sub mitte noli. Spes
retine spes vnam n. morte
relinq. Vicesimus nonus
p. p. p. p. p. p. p. p.
m. p. p. p. p. p. p. p.
d. m. p. p. p. p. p. p.
spectancia p. p. p. p.
p. p. p. p. p. p. p. p.
p. p. p. p. p. p. p. p.
p. p. p. p. p. p. p. p.
p. p. p. p. p. p. p. p.

p[ri]ncipi p[re]cepto subsequente indu-
 ce intendit om[n]is generaliter
 et vere sapiencie auditorum
 ad mala p[ri]ncipia fortit[er] ac et
 patienter tolleranda ne p[ri]m[us]
 p[ar]aetia desperationis baratro
 submittant. Et hoc p[er] p[ri]ncipi p[re]-
 ceptum facit intendit dum
 dicit **R**ebus in adiutis q[ui] velit
 i[n] m[er]ere tu noli submitt[er]e am-
 i[n] noli in adiutis reb[us] et g[ra]tis
 occurrentib[us] despare hoc e[st]
 cu[m] sis in aduersitate q[ui]s tu
 noli submitt[er]e am i[n] a solidi-
 et constancia remoue q[uod] r[e]u-
 nullu[m] p[er]icu[m] ul[tra] malu[m] sic p[ro]p[ter]
 horem d[omi]n[u]m lo[qu]i fa[ct] esse ut despe-
 ratio in t[em]p[or]e in desperationis ba-
 ratro se in mergit ut pem-
 tere de malo non possit ex-
 p[er]t[ur] m[er]ere desperatione atten-
 de q[uod] despare e[st] t[em]p[or]e q[ui]t[ur]
 et ne dic si uales quid te in
 desperationis baratro i[n] m[er]sit
 unde tibi causam tanti p[er]iculi
 assumpsisti et dices ut put ex-
 p[er]funditate adiutit[ur] i[n] m[er]ent[ur]
 et p[er]ici et vis nesci q[uod] p[er]icu[m]
 m[er]it[ur] i[n] m[er]se consideratum
 et n[on] q[uod] n[on] i[n] m[er]itati dei
 sic compatum aut ita credis
 aut non. Si credis deu[m] mai-
 rem esse om[n]i tuo posse et q[ui]
 sup[er] opere go crede cu[m] adu-
 sitatem tuam et p[er]icu[m] tuu[m]
 posse dissoluere. Et si cum
 credis posse no[n] dubitas et
 cum velle cum aduc volue-
 p[er]te pati in cruce no[n] e[st] go n[on]
 valeas despare si maxime
 confide cum ip[s]e omnipotens
 dicat se p[er]secutorib[us] adue-

nisse. Et egres[us] medicu[m] n[on] m[er]e
 esse quib[us] te no[n] dubitas conu-
 esse vno si p[er] p[er]secutorib[us]
 liberandis nos d[omi]n[u]s visitauit
 p[er] maxime p[er]secutorib[us] p[ri]ncipi v[er]o
 q[uod] medicu[m] n[on] salut[em] maxie
 n[on] illis fuit go q[ui]nto plus
 offendisti tanto amplius de me
 dico sp[er]are debuisti si tamen ita
 que dicta s[un]t credidisti q[uod] h[oc]
 optime facit q[uod] **C**ris[ostomus] d[icit] p[er]
 tellige carissime q[uod] ideo d[omi]n[u]s
 desperationem subicit in p[er]icu[m] ut sp[er]e
 dei nobis abscondat que salut[em]
 n[on] anchora vite n[on] funda-
 mentum dux itineris quo it[er]
 ad celum. Item attende tu qui
 desperas et m[er]e man[us] eius in-
 olentas ut te p[er]imas et occidas
 Quid go te mouet ad mortem
 q[uod] certe pena credis effuge si
 audi m[er]ere o[mn]ia in contrariu[m]
 venie. Nam p[ri]mo de pena pua
 transis ad maxima et de porta
 bili t[em]p[or]is ad importabilissima
 Nam hic sumus h[ic] et ibi si hic
 hom[ini] et ibi demoni hic m[er]it[ur]
 ho[m]i[n]i m[er]it[ur] et ibi nullam q[ui] p[er]one
 tempant[ur] ibi nec m[er]it[ur]u[m]
 corrumpit[ur] n[on] minuit[ur]. **S**o
 attende quia de pena h[ic] historia
 b[is] ad eterna[m] ubi in m[er]ito
 non eris p[er]icu[m] no[n] annis cet[er]u[m]
 non p[er] annoru[m] millenariu[m] no[n]
 p[er] milia milia s[ed] ultra om[n]es
 m[er]it[ur] m[er]it[ur]u[m] q[uod] h[oc] optime
 faciunt exa[m]p[la] m[er]it[ur]a p[er]icu[m]
 ex[em]p[la] de **C**ayn desparante n[on]
 penitente. **S**ed de iuda pro-
 ditore. **T**erciu[m] **A**hiofel sapie-
 te de dauid m[er]it[ur]a desparante. **Q**u-
 tum ex[em]p[la] de illo que p[er]it[ur] **I**n d[omi]n[u]s

a desperatione retraxit qui omnia
sua merita contulit. **Q**antum
de carchone de clemencia cepit
desperante. **E**t sic de multis aliis
est invenire si spem retinere
vis de futura salute hoc enim
multum ad sustinendum adversa
unde per loquens de spe. **E**t hec
supra spes mea consolata est
me in humilitate mea. **I**n t
tribulatione mea quia una sola
spes non relinquit hominem in morte
hoc est dicitur quod ille qui in morte
articulo constituitur ad huc sperat
vive. **U**nde quidam de pucto dicit
Spes aliquid pollicetur mediorum
at cura cuncta relinquit spes in
dum una deficiente fugit vel
aliter spem retine hoc est dicitur
quod spem de bonis futuris habere
debemus secundum id per **S**peram in domino
et dabit tibi petitiones cordis
tui ipse namque solus est spes
qui non relinquit hominem in morte
unde **I**ob xiii. **E**t si me occi
derit tamen in eo sperabo cum
solus sit una spes mea deus
intra sperare debemus non
relinquit hominem in morte quia
propter mortem ducit nos ad beatam
vitam ubi tunc virtus spei evan
escit ex toto de materia spei
vide latius super in primo precepto
prime partis metice. **C**um dubia
et fragilis pro huius precepti
intelligentia est annotandum
quod spes est in omni adversitate vel
tribulatione tenenda. **E**t hec per
quatuor bona unde in surgencia
nam primo omnia laboriosa reddunt
quieta. **S**ecundo aspera reddunt mol
lia. **T**ercio gratia reddit lenia

Quarto amara convertit in dul
cia. **Q**uo ad omnia ista quatuor
similiter optime fit quod dicitur **I**ob xiii.
primo de consolatione et ultimo
plus omnibus reor adversam pro
desse fortuna quam prosperam illa
tu videt et blanda mentat et hanc
semper vera ad se instabilem
invenit. **A**lla fallit hanc insequitur
sequitur illam. **V**ideas ventosa
flucta per sui ignara hanc
sobrias suavitatem exatate
prudentem. **A**lla de viros a vero
bono fit. **I**sta a vero bono nunquam
retrahit. **E**t etiam hoc de pru
dencia dicitur. **S**ene quod sicut in
ves et ymbres et fontes non
mutant saporem malis non re
mittunt ita diversarum rerum in
petus viri fortis non vitat animam
et quatuor evenerunt in suis coloribus
transit. **E**st enim omnibus optius
potestatem sequitur marces sine
adversario virtus tunc apparet
quanta sit quantum polleat ad
quatuor possit patientia ostendit
quatuor accidit boni consilium in
bono convertit sequitur langu
rent per in heriam saginata
non fert ulla ictum illa salu
tatis et ibidem gaudet viri
rebus adversis non aliter quam
fortes milites belli triumpho
gubernatores in tempestate in
acie militem intelligas calai
tas virtutis occasio est. **I**llos
merito quis dixerit in peros
qui minima felicitate torpescunt
ignis enim aurum probat in peria
aut fortes viros. **N**on est arbor
solida nisi in qua
frequenter ventus morisat. **I**pa

em quassatione constingit et
radices celsius figit et exempli
fiat ibi de meteo qui aut met
infelicio eo au miqu aliq adu
euenit hoc aute pbat exo illi
preissimilias apud que fuit
sais ambro hospitatus dum
ret romam qui erat dices val
de et omnia ei se pspa suade
bunt aduota et diu illud super
statu suo solliate qsumisset i
rudit statu mea dne semp felix
extitit et glosus eae em diu
is mfmnt lund suos i famu
los qm plures habeo copiosa
filioru et nepotu possideo et
omnia se ut dtn e aduota ha
bui nec in vniq aliq adu
acudit qd bnd audies ambro
vehementer obstupuit et hns q
seu erat in comitatu dno suc
gite et hnt qntoq fugiam
q dno no e in loco isto festina
te filij festinate ne in fugiedo
mora faate ne vos h' dula
rlao apphendat et in peccat
ista pte vos inuoluat Cum
ergo fingerent et aliquant
precessissent subito tra se coape
runt et hoiem illu ai vnuis
que ad eu pmebant ita absor
buit ut nullu ibi vestigiu re
maneret qd dices bnd Ambro
dixit Ecce fies qui m cordit
deus parat cum aduof buit
et qm seuerie irasit ai semp
pssera elargit in eode uit
loco fouea quedu pfudiffia
emanfisse d que vsp hodie
hnd in testimoniu pseuerat et
de missio qui ignem sustinuit
de fabricio qui paupertate de

vnalis qui exiliu de regulo
qui tormeta de soarate qui re
nemi sustinuerit qnd Crisp
qnt qm xpim nulla inquit
note pt vnuos si quis mltu
pficere Et ponit exm qui ada
mactem patit ipe est qui pti
tit qui similis calcitrant ipe
qui calcitrant et simlat ligas
igne in vestimeto flama non
consumit si vestimetu sic qui
mstiat virtuosus Et Bene
libro de constancia pbat q sa
pices in pt pdere omia em
in se reposuit ul fortune re
didit bona sua in solido hz q
tenta vtute que fortuit non
indiget Et io concludit qno
pt fieri in uicia sapieti ondt
exm in egera demetria cepat
et cu sabon plus esset mroga
tus an aliq pdidisset in m
omia em mea mead sunt etta
prio em in pdam cesserat
filias hostis rapuerat pata
in alienam condicone puene
rat et tame rbe capta non
se vutu si mdepnem testatus
z hēbat em pnd ad bo diffi
pata et drepta no iudicabit
sua sed aduentia et nutu
fortune sequencia Et idd non
ut ppa dilexerat Adusa go
paciens sustinetibz no aufe
runt bona ppa a malis co
hibent s' lastunus a peccat
purgat et pma cumulant
Et Auga con faustid Epla
xxij Nulla hom sic iusticia
pditus est cu non sit mti tep
tatio tribulacionis ul ad pfi
ciendu virtute ul ad ofumad

ut ad pbandu Et expta vltim
 diat q tribulatio est ad sana
 aone supbie ad pbatio pane
 et ad aboliacionem culpe Sed no
 p conclusione pntis qne q illd
 qd potissime fa paret tribula
 tionem sustinere est spes pmi
 qd inde statz ut in laboratoribz
 qui p totum diem labori insistent
 ut inde pmi consequunt et io
 in huius figura filij isrl p pcta
 annos in fame et siti p destum
 ambulauerut ut tra pmissionis
 hrent Et hoc e q diat batus
 qero q spes pmi minuit
 flagelli vni

R Em t qua nost apta
 Immitte noli fronte capil
 lata post h occasio calua
 Tricesimus pceptu postp sup
 in vicesio octauo hui pte pcpo
 ebuit rudimenta ad puidetiam
 inducencia p qua instrumut
 a malis futuris caue debeamus
 huc vbi magna pcpo subsequit
 induce intendit vnu queq et
 pcpue vere sapie auditorem
 ad futuror pncipue ned malor
 euacuacione vnde etiam et bonor
 apprehensionem ut dum se facul
 tas obtulerit ea sine mora hre
 pcurat Quo id lucam Tolle mo
 ras noaut differe pae Et h
 e qd intendit hui auctor du d
 Tem t qua nostis fore aptam
 et miam p pmi ut et futio
 noli eam exnegligetia uel
 et alio q si eam dimiseris
 forsitan futio tpe qn volens
 eam hre non poteris cape go
 eam qes hoc fronte capilla
 r ad fortuna e tibi pspa puspri

esse calua i aduersa et bone
 munda vel alit pt expom q
 quibz homo fronte capillata
 i frontis capillate qm diu st
 erit capillata i qm diu erit
 m pspere multos nuabit ann
 tos mo id sapiet dcm Cum
 fueris felix multos nuabis am
 tos Tempa si fuerint nubila so
 lus eris Tales em sut amia
 mense i pspere qui no pmaou
 in die tribulacis i m tpe nat
 Et vbi tuc occasio i aduersitas
 erit calua qm amia recedut et
 q caluus et nudus amict effia
 Die go consue potes occasio
 i reru euent capillata mi
 cas i fatalis et fortuita q
 ato recede pt m fronte i m p
 rei s post q i a posteriori pte
 est calua i difficilis et aduer
 sa Et io noli immitte rem qua
 nostis aptam i t quemente
 her quedicta sut subquad me
 thaphora auctor exeplariter
 ostende videt dicens q rome
 tpe paganorū erat quedam
 statua fortune que talis eat
 disposicionis s q a mane vsq
 ad meridiem erat capillata
 i q pueri veniebat et pra
 pillos eam capiebant a meri
 die vsq ad nocte erat calua
 ita q pueri no poterat eam
 cape vnd vlt auctor ex hoc
 compare tpus aptum ad aliq
 opandu fronti capillate tpus
 ante m eptu ad acqrendu ad
 aliq acqrendu fronti calue
 quo tpe no pt capi statua p
 res qua indigenciam habet
 Est go consiliu auctoris q qn

nobis occurrat aliqd qd pt esse
vile p tpe pnti uel futuro ut
est dcm q non dimittam qz
forte remet tpus in quo id rem
pare non poterim? **M**ora res
apta qua non dimittē debem?
dum fons ē capillata i dum
tempa ē merendi dr esse tēp
qd quadrup^r pt considerari
p m mudo et m iudicio m celo
et m inferno p m m psequor a
lis obmissis qn mudo ē de tpe
magna copia Et lo ipō vti de
bem? ad bñ opandū ad **Gal**
vj Dum tpus hēma opem^r bñ
ad omēs euitando mala **Eccl**
ij Conſua tpus et deuota a
malo et ad salutem parada
ij ad **Cor** **vj** Ecce nūc tpus
accepta le **p** hoc em mudo debz
quibz vtuose opari plus q p
tereat pūst^r mors veniat p
uſq^r omia delinqt **Eccl** **vj** **R**e
ſat quod tpus ptereat i mors
appropinquat et omia alijs vlm
quat ſi poſtq pnt tpus quod
nūc diat^r hēc fons capilla
tam p mortem inſerit t pale
tunc diat^r ocaſio calua ex hē
q nō erit amplia meli di tpus
ad tota omia ſit mudata omio
Sed notandum q hō m pſeti
qua^r modis meri pt pmo
bona et virtuosa opa exēdo
ſo carnem ſuam mortificando
Tercio p fidem m deū credendo
Quarto deū ſup omia diligēdo
de pmo nō ad pnt quia de mā
hēt^r pleniffime hēt^r ſup lō
pcepto p tē p ſaue **Q**uod ſtude
agē quod iuſtū ē **D**e ſcdo di
cunt doctores q pta hanc vita

multa amplius pt meri q iane
ſuam mortificare nō pt ut ea ſubi
aat tōm **V**nde **Eccl** **x** dē q m m
ſerno nulla ē redemptio ratio que
ſenſualit^r dūct^r nō em dapnata
vult ſm ratio ſm furioſam ſm
ſualitatem qz erit ſp m oſtēſioe
pō attestante qui ait pctor vi
debit et nūſtet^r i ſp m deſpāon
erit **P**eterao m hac em vita
fideles hnt dedeo vni fidem
m bona aut vita hnt apta vi
ſionem ſi dampni hnt obtene
brato q^r xpi mittite eū m
tenebras ex tiores **D**e quarto
pta ocaſione calua i pta hac
viam non erit ibi ſapia id ē
ſapida ſua qua ad ſapore diligi^r
deus **P**ampnati em deū nō
diligunt ſi odio habent pō
attestare qui ait ſupbia eorū
qui te oderunt aſcendit ſp **E**x
pdictis **S**o induam^r ad conſiliū
auctoris efficiat tenendū dum
diat **C**on tibi quā noſtē **P**ema
vide infra m xlvij^o qte plus
mette pcepto **Q**uā p mū rapida
Quod ſequit^r ſpecta qd
emmet ante videto **Q**uod
imitare deum qui ſpectat pte
vtrūq^r **A**rioeſm p m 22 pt
pceptū **N**oſtqm auctor m
pcedenti bñ pbiit rudmēta
inductia ad futūorū puiden
ciam **N**ūc vero m pnti pcepō
ſubſequent^r intendit vni que
qz et ſapue vē ſapie auditi
ut de pntibz et ordine futūorū
ad pōrita deat pōuide et cogi
tare dum diat **Q**uod ſequitur
ſpecta qī velit i mē ſpecta i
pſpūe futura et videto quod
immet id est quod poſſit et

est una dictio uel ante .i. p^{re}s
qm futurū qⁱ dicit q^d p^{re}s rem
p^{re}sentem considerā debem⁹ et iⁿ
nentem uel instantem nobis qⁱ
futurū et hoc ē ante id ē p^{re}ca⁹
videto et q^d iⁿmet qⁱ dicitur
q^d p^{re}s ē qⁱ qⁱ quod sequit^r .i.
futurū ē Et ad hoc exequēdū
exemplificat^r iⁿ s^{ec}do metro dices
illū m^ultare dēū qui p^{re}ter
tat v^{er}itatem s^{ed} p^{re}terita et futu
ra hoc metro expom^r p^{re} duo
bus modis ut p^{ri}mo dicit^r illū
m^ultare dēū qⁱ velit dⁱcⁱ qⁱ t^{em}
deos gētilū erat quidam deus
qui vocabat^r Janus quib^{us}q^{ue}
p^{re}ungebat^r et cum vna facie re
spicebat aⁿni p^{re}teritū et ad
alia aⁿni futurū ab isto deo dⁱcⁱ
Janu⁹ aⁿni p^{re}teritū et futurū
respiciebat Aliqui vero antiqui
s^{ec}dm q^d iⁿ hystorⁱis romanor^{um}
dep^{re}ungebant aⁿnu^m ad modum
spēntis iⁿ ore caudā tenentis
et i^o appellabat aⁿnu^m coronā
eo q^d aⁿnu^s ē sicut coronā que
figuram aⁿularem h^{ab}et q^{uod} p^{ri}ncipio
cāret et fine Et ideo dicit^r aⁿnu^s
aⁿnu^s qⁱ aⁿnu^s de tali aⁿno
loquit^r p^{re}s .i. Indices cor^{re} aⁿni
benig^{it} tue Nota s^{ec}dm s^{ec}ptu⁹
et canones q^d q^{uod} t^{em} p^{re}teritū
aⁿnu^s p^{ri}mus dⁱcⁱ n^{at}is h^{ic} m^u
pedit dⁱcⁱ m^ultū ut p^{ri}mo
q^d .i. cⁱ Et iⁿ s^{ec}do m^ultis qui
distingunt^r p^{re} menses ab dona
tis et dies momenta iⁿ m^ultis
et attomos p^{ri}mo q^d .vii. Non
obseruent^r Tercius dicit^r et iⁿ t^{em}
Unde iⁿ p^{re}s p^{re}teritū dies antiq^{ue}
et aⁿnos et iⁿos iⁿ mente habui
et iⁿ hoc aⁿno v^{er}itatis ē dies
unde iⁿ p^{re}s aⁿnu^s ē dies vna

addi

iⁿ aⁿnu^s tuis sup^{er} m^ultis Quarta
benig^{it} unde iⁿ p^{re}s Indices
corone aⁿni benig^{it} tue In
hoc m^ultis sūt quatuor s^{ec}undū aⁿ
Unde quatuor m^ultis sūt usq^{ue} ad
messē In hoc aⁿno sūt v^{er}itatis
es s^{ec}undū s^{ec}ptem dona sp^{irit}us sancti
unde iⁿ p^{re}s h^{ic} ē dies quam
fe^{ci} dⁱcⁱ T^{er}tius s^{ec}undū v^{er}itatis
t^{em} h^{ic} ē aⁿnu^s iⁿubilis iⁿ s^{ec}undū
que dat ēmissionē p^{re}teritū In
hoc aⁿno m^ultis sūt p^{re}terita
res s^{ec}undū Unde dicit^r m^ultis
ex mense .i. s^{ec}undū v^{er}itatis ex
p^{re}teritū s^{ec}undū expom^r p^{re} t^{em}
moralit^r ut dicit^r illū aⁿni
tare r^e hoc v^{er}itatis dⁱcⁱ p^{re} de
deo v^{er}o qui p^{re}terita nouit
et futura Et iⁿ conspectu sue
cel^{est}itudinis ei sūt tamq^{ue} p^{ri}
cia Unde de deo v^{er}o s^{cri}bⁱt^r
Cap^{it} v^{er}itatis sūt p^{re}terita et de fu
turis extimat^r signa et mon
stra sūt anteq^{ue} fiant c^{on}u^{er}sus
t^{em} est t^{em} et s^{ec}ulor^{um} et i^o
iⁿ cognatione p^{re}teritor^{um} et futu
rorū mel^{ius} et mag^{is} s^{cri}bⁱt^r
p^{re} ac expom^r p^{re} exemplū
de deo v^{er}o qⁱ de deo gētilū
uel paganorū qui sūt v^{er}itatis
tatem nō cognoscit n^{ec} p^{re}terita
nec etiam p^{ri}ma p^{re}terita p^{re}
cepti intelligētia quo ad modū
sem intellectū ē attendendum
q^d quib^{us} p^{re}teritis m^ultis cetera
spectare dⁱcⁱ quatuor s^{ec}undū s^{ec}undū
m^ultis p^{re}teritū calig^{it} m^ultis
aliene acerbitate pene p^{re}terita
Et iⁿ m^ultis v^{er}itatis b^{er}e p^{re}terita
p^{re}teritis spectare dⁱcⁱ p^{re}teritis
s^{ec}undū ut o^{mn}ia sūt expom^r
parte ad m^ultis aⁿnu^s que iⁿubilis

dicit se vidisse **A**postolus in **E**talia
 lia erant plena oculis an et re-
 tro et singula eorum in circuitu in
 tus plena sunt oculis **D**extera enim
 oculos dei prudens respicit prima
 sinistro supplicia postea priora
 miseria **A**nteriorum ipsam culpam
 novam figura datus est moysi deus
 in **A**scende cacumine fange et
 artifice oculos tuos ad occidendum
 et aquilonem austrum quia et meridie
Respice porteternam etiam prima per
 occidendum etiam pena in qua occidit
 et deficiet omnis temporalis letitia **A**
 austrum feruor per aquilonem
 miseria promittit de vniuersis oculo-
 latum esse multum ut non solum aspici-
 tiam penam sed et diligenter consideret
 futura **D**ebz homo sua culpa
 aspice non ad delectandum sed ad
 detestandum alio perit per solam rationem
 daonem interficiat **I**n cuius
 signum vxor loth interit quia tota
 man de qua exierat retrorsum
 comissa respexit put **S**en xpo
 declaratur **H**ystoria **E**t id dicitur **A**ug
 O homo si te videres tibi displice-
 res et michi placeres nunc quia
 te non vides tibi places et michi
 displices veniet tempus in quo tibi
 et michi pater displicebis michi ad
 iudicaberis et tibi cum ardebis
Sed in spiranda est priorum mi-
 seria **E**ti in **O**culos tuos
 ne inuisitas a paupere pauca sunt
 enim qui per compassionem in paupere-
 rem respiciunt si multi sunt qui
 ab eis per inuicem oculos auer-
 tunt et eorum miseria videre
 non possunt ad sensum videm quod oculi
 qui sunt in lumine non videt eum qui
 in tenebris commoratur **E**t dices

exons in luce prospicitur non videt
 inferum qui est in caligine adu-
In hunc signum quoniam dum penam suam
 in tenebris carceris ioseph afflic-
 tum cognouit et scia eius fuit
 se egressus ad fulgorem prospicitur
 non amplius non agnouit vno
 succedentibus oblitus penam in
 terpreti sui put gen xpo nar-
 rat **H**ystoria **T**ercio inspiranda
 est **P**erhemialis pena **H**emias
 propheta postquam ollam succensam
 viderat et facie eius a facie aqu-
 lonis et audierat dominum dicentem
 ab aquilone pandetur omnia ma-
 lum **A**d i c **E**xortabat et per modum
 ceteros ad id spectaculum quiedum
In xpo leuate oculos vros et vi-
 dete qui veniunt ab aquilonem per aqu-
 lonem enim que est regio in ipan-
 tissima et a sole maxime elonga-
 ta congeue datur intelligi infer-
 nalis pena in qua erit acerbitas
 pene et elongatio a solis in-
 stae propter carendam visionem domine
 hanc penam tunc respiciebat **S**ed
 qui dicebat considero **N**ob se-
 dentem in sterquilinio paulum
 occisum nexome gladio petru
 suspensum in patibulo tunc cogito
 quid in futuro reprobis faciat
 qui in presenti sic affligit quod aat
 hic aspectus utilis est et culpa
 vitetur et ut per se per penam facialis
 reputetur **U**nde dicitur **S**idorus in p-
 lo philoqoru pone tibi adu-
 carnis ardore futuri supplicii
 ignes memoria ardoris relin-
 ne ardore excludit luxuriam ad
 sensum et videm quod quoniam dignum
 est adu-
 est adu-
 ut mor talor exhi possi penam

Sic et pector pchi igne inflamata
 si p qd ratione igni se applicet
 infernali mor calor ex hi poterit
 a maiori. **¶** Hi vñ memorat no
 iussima tua. i inferni supplicia
 et metum non perabis. **¶** Et em
 meditatio ut pñs pena suavior
 reputet. **¶** Unde dicebat bñs. **¶** In
 vigiliis times et ieiunia manu
 umq labores si h lema sūt flamm
 mas ppetuas meditati. **¶** Ad huc
 sensu fū qd. **¶** Veda in gest angloz
 rētat. **¶** I tpe constantini impa
 toris quidam pfa cum decessi
 pper in anglia eiq aia an tñual
 et in iudic e adducta vbi tand
 obtinuit dei genitris intercessio
 ut pñs inspectis pñs infernali
 bus post hoc rediret ad corp.
¶ Quipit go qui ead mortuus et
 enarrat. iam vis mirabilibz et
 rebus suis paupibz erogatis
 in salutem familiaribz in quida
 insulam e pfecta ubi tanta egit
 pñaz ut ligna silens oñderet
 quita tormēta vidisset et in hñe
 me maxima mudum se mgebat
 in flammē et cum de hoc argue
 rent eū noti et amici rēdit
 simte me nam gñuora vidi rē
¶ Exto inspicenda e rēmuner
 tio sempiterna vnde d. d. moysē
 ad hebreos. **¶** Aspicebat em
 i remuneracionem. **¶** Et id d.
 ysa. xxxviii. **¶** Pauli tui videbit
 rēlm ciuitate opulentā. **¶** Hec
 est em ciuitas quā distbit bñ
¶ In dñ m hō meditacōm. **¶** **¶**
 ciuitas celest et secura pñia
 totū contmens quod delectat
 mcole quieti pñs sine nūmē
 qm glōsa dñi st de re ciuitas dei

Sicut letancū om hñtato est
 mte ibi pax pietas bonitas
 lux vñ splendor honestas
 gaudia leticie dulcedo vita p
 gemis glā laus rēquies amor
 et cōcordia dulc. **¶** Que go no
 sit angit vesana viciōz pñe
 abstinenti mudi sequi nauis
 glū impie toramdis frē dñi
 mū et nō magis cōuolare ad
 angeloz societatem sanctorū
 splendere regē potentē honoz
 supne glorie decorem vnde in
 celestibz oculis mē cordis debz
 esse desirous qd etiā docet hñā
 in corporis ducta figura. **¶** Et
 hoc ē qd diat poeta pñia q
 cum spectant aialia cetā tñā
¶ De hoīs sublime dedit celūq
 videre iussit et erectas ad sy
 dera tollere vultū. **¶** Hinc eam
 Empedocles mērogat ad quid
 natū esset rēdit ut sydeā con
 templer telūq. **¶** Cuius etiam
 dicti rationem. **¶** Vñ siluest
 memt. d. quēti empedocles
 air vñet mēp ut astra rēspiciā
 celū subtrahē mlla eō ad
 huc et sensum optime facit
 qd in vñasprēm de bñ arseio
 reatat. **¶** Dr ibide qd bñs arse
 mus dum moreretur a scribis
 requisitū ut pñs mgraret
 ad deū vñā remitteret eis edi
 ficatorū et memoriale vñū
 dixit ibi ubi quo dicto em pñ
 spm pñā auz in pñū solliciti
 pñs ut intelligēt vñoz sen
 sum p habenda expositiōne
 ad quendā pñm in simserūt
 qui eis respōdit. **¶** Ibi mēā fñpā
 sint corda ubi vera st gaudia

Ad hanc celestium inspectionem
hortabatur. **Secundus** virginem Eu-
stachiam in Epistola xlii dicens
Egrede queso paulisper d'ar-
cere et pntis laboris mercede
ante oculos tuos pinge quaz
oculus nō vidit qualis sit dies
illa cum mada mē dñi rhoris
oceret cōcomitata virginis
sequit. **Quarta** cū muptis obuia
venet **anna** ad viduis **pueri**
q̄ clamabūt **ofama** in excoelſ
igitur quociens te vana seculi
delectat ambicō quociens ibi
vidēs aliquid glōsum sic ad
paradysum mēte trāstende h̄ e
Terna vide sup̄ p̄a pte mēta
pcep̄o xpm̄. Ne tibi quid deſit
ultra medium re

Hic dicitur ut valeas inter
dum paratior esto paucis
volup̄t̄ debent. **plura salutē**
Tricesimū scdm 2° pte pcep̄m
Theologi ponūt tres spēs tem-
porarie natiue viciū et pa-
pue vere sapiē auditori vir-
tuose viuē debenti vir̄ sobri-
tatem gtmētiā et modestiā
p̄ma em̄ cū gustum consistit
in quo modū ponit sobrietatis
h̄ aut̄ virtus non solum se exte-
dit ad viciū gulae p̄miniam
vini gurgitationē. **Unde** etiam
ad inēpaniā gulae que fit p̄
miniam cibi sup̄ aōz. **Hoc** clāe
pbat̄ p̄ canōne vñ in q̄. **Cū**
autem v̄molentiā xlm̄ d̄ d̄
Cū aut̄ v̄molentiā esse p̄bet̄
gulae in ēpaniā nequāq̄m h̄c
p̄mittit̄ v̄tūq̄ em̄ mē op̄at̄
tenebrarū aplū cōmēorat. **Ad**
h̄ p̄m̄ d̄. **Neq̄** in cōmēſſatō

nibus et ebrietatibz. **Secunda** spēs
cū tactū consistit q̄ntū ad vñ
generatiue cū impōit̄ castitē
ſan gtmētiā h̄ em̄ vehemēte
appetitū cōſuandi ſe in eſſe ſpei
p̄ gñacōne. **Iste** aut̄ appetitus
reſtingit̄ p̄ sobrietate et cōtēti-
tiam. **Tercia** consistit in dictis
et factis. **ſſactu** aut̄ put̄ h̄c ac-
cipit̄ p̄tmet ad tres ſenſus et
cū p̄as eorū matias ſz viſū
auditiū et olefactū p̄tmet q̄
factū ad tactū non quid quoz
gñatiue ſed ad alios tactū quoz
organa ſunt manū ad p̄cūcē
et capiendū et pedes adambu-
landū in om̄ibz iſtis obſuandū
ponit modum modestiā. **Atten-**
dens gō auctor q̄ voluptates
i moderate que exaripula et
ebrietate ac etiam venerea de-
lectatione cauſant̄ fortitudinē
et valitudinem nec non et vā-
as infirmitates corporis inducūt
n̄ eas quibz euadere p̄t in ſi p̄-
libans v̄tutibus fuerit p̄minit̄
q̄d ſit p̄obſuacōnem dicti p̄ce-
cepti. **quanto** hoc ſūū p̄ceptū
p̄buit obſuandū dum dicit for-
tior ut valeas quā velit i mē
q̄ paratate in cibis et potibus
debes h̄c ut nō ad ſup̄ ſtutate
aliquid debeas cape ita ut ſa-
mor et fortior eſſe poſſis plū
em̄ p̄ ſalute qm̄ volup̄t̄ facē
debem̄. **Et** hoc ē q̄ dicit par-
tior i t̄pat̄ et parat̄ in epul̄
et potibz et venereis eſſe debes
actibus multa em̄ p̄p̄ ventis
in glūie inſirmitatē gō ut va-
leas fortior i ut tibi ſantitas cō-
ſuet̄ debes eſſe parat̄ q̄ pauca

Voluptati 2^e Prohina pcepti
intelligenda et obseruancia est
amotandu q amore inordinatu
voluptati dissuadent nobis p^r
duo p^rmo e xpi et sctoru pa
tru exemplaris docilitas Deu
dum e voluptatu noxialis int
tupliatus De p^rmo dicit **Indy**
q xpus qui non fallit elegit
quod cum molestus id q me
lius vtilius id magis diliged
Et quisquis aliquid aliud doc
it suadet ab eo tamq a seducto
re cauendum est **Et** hoc e qd
aplus ij ad cor xj dare mfi
nuare videt **8** In fame et siti
et ieiuniis multas **Quo** ad se
cundu e notandu q voluptas
multiplex nocent homi in hac
vita p^rmo namq voluptates
multoies homi sut occasio in
firmitat ul eia mort **Vn** **Qui**
voluptas maior ps corporum
perit Adem ipe voluptates i
tormeta vnt **Secu** ipe volup
tates salutem impediut volup
tas em e quai forte glutinu luc
ximp **Quo** ad duxi et ideo non
possum venire i volup^e carnis
adduxi **Tercio** q obliuione indu
cunt **Job xxxviii** **Sapia** no mpe
mt i m terra sualiter vuenau
Quarto q m pena etna comu
tant **Apoc xvi** qitid glificat
se ho m delictis suis **De** matia
quo ad gulam et luxuria qua
liter sunt destructua vite vide
sup m pte p satura pcep^o xxxv
tem tuam custodi m fa appoi
one **De** volup^e eia h^et m
fa phennali pte **8** **xxv** qui
mapit duxi deamo et ultimo

Pro p^rimissum intelligenda magis
m speciali est de aliquibus dubi
tabilibus inuestigandu **Et** p^rmo
vtru gtingat esse p^rtm aia abi
diminutionem sicut aia abi sup
finitatem **Secundo** pono q ali
quis dubitet et timet q si m
ms abstineat q operibz debi
tis vacare non poterit **8** **Et** timet
plus accipe q no possit motus
carnales subicere aut carnem
domare peccat ne talis accipie
do magis aut plus ul minus
qm oporteat et qd istoz magis
expediat illi **Quo** ad p^rmu q
p^rtm p^rmo videt^r esse p^rtm
aia diminutionem **Et** h^e aucte
beati gregori dicunt q dum
plus iusto cao restringit^r ab oc
casione boni opis enervatur
Et io n^ec e ut vniuersis sit
artem abstinenti habeat ut
non carnes s carnis vicia ca
stigmat **In** hoc concordat d^rtm
apli ad **Ro xii** dicent^r **Quo**
nabile sit obsequiu v^rem **Ad**
quod ergo capitale reducat^r
hoc p^rtm no ad p^rtm n^e ad
aliqd aliud mltio mai^r **Huc** co
trario r^udet^r **8** **Dist**inguendo
quia aut aliquis declinat p^r
a medietatibz sumedo m^rg qm
n^ec sit p^rt^r laudem homi et
tuc e p^rtm et reduci p^rt^r ad m
anem glaz sicut hoc p^rtm quo
ypocrite exstmant faaes su
as **8** **vi** **Secu** p^rt^r quis declina
re a medietate bona mteao
ne et deapi m suo iudicio p
uerse iudicando m h^e q maceat
carni suam ultra qm deberet
ut si nesciat q istud ul aliud

sit peccatum dicitur tamen peccatum esse
licet hoc non sit capitale peccatum
nec propter ad aliquod capitale redu-
cibile quoniam tale peccatum non habet mo-
tuum peccatum enim distinguuntur secundum
motiva puerse volunt non secundum
pueris rationis iudicium. Quod ad
secundum questionem respondetur quod duplex est ti-
mor unus est timor spiritualis qui
debet esse motus tempore bono. De quo
timore loquitur Iob ix c. d. Vere-
bar omnia opera mea facies quod non
parces. Est et alius timor dubi-
tatis in eligendo de quo est questio
Et dicitur quod talis debet insistere secun-
du[m] peccati securior per videtur esse
in abstinendo quoniam in hoc vitatur
sui periculum scilicet ut non ducantur
vicia. Et hoc quod sine dubio
auctor intendit auctor dicit dicit
interdum paratior esto etc.

Iudicium populi iniquum contempse-
ris unus. Re nulli place-
as dum vis contempnere multos.
Tricesimū tertium 2° part. præceptum
Auctor in hoc præcepto intendit
vniquemque et papue vel sapientie
auditorum a presumptio[n]is vicio
que a superbia oritur penitus ret-
rere et a similibus conuenientibus et
a conuenientibus vniuersis moribus se
reformare debere dum dicitur Audi-
tū populi qui velint inuicere nolite
inueris contradicere si mul-
torum iudicium contempnere quod si o[mn]es
contempnere omnibus displicere.
Et hoc est quod expositus intendit
auctor dicens. Amos i. tu sola
contempseris iniquum populi iudicium
multorum rationem reddit in septi-
metris dicit. Re nulli placeas
ne omnibus non placeas sed re-

stultorum stultissimo qui omnes con-
tempnit nec solius hominis nouit
diligentiam retinere. Et hoc est
contra illos qui nimis sua sen-
tentiam amant. Et super alios
volunt singulariter apparere quod
ex magna presumptio[n]e ac et fatu-
tate prædit. Pro cuius præcepti in-
telligentia ac obseruancia est
sciendum quod presumptio[n]is sunt 2° species
prima namque species est quod quis pre-
sumit super vires suas sicut i^o
qui dicit quod a peccato exorbitat quoniam
lucet ad tamen a peccato mortali
in casu cauere non possit. Et
2° species est presumptio[n]is nequissima
multos perdit. Hanc presumptio[n]em
destruenda valet exim ade-
quod legitur gen. ii c. vbi dicitur
quod deus hominem iam formatum in
paradisum posuisset non ipse se
posuit sed a domino posuit ibi stare
non potuit quod go viribus suis
in paradiso celesti se ponet quod
in terrestri posito non stetit etc.
Secunda species est ad quam aliquid
presumit an quis ut de victoria
que adhuc est in pugna. Iob
xl. armento belli ut ultra non
addas loqui. Ad hanc speciem pertinet
quoniam aliquis sibi presumit presu-
mptio[n]em quod præstat se enim dicit se reputa-
re in sapiente. Et 2° species est
turporem ad consummauit ho-
mō[m] inquit. Et greg. nescit
mens veteraste que se stu-
det per desiderium inchoare ad
hoc facit exim illi qui audam
viro scito dixit. Ego mortuus
sum in mundo et si tu mortuus
es dyabolus mortuus non est. Ter-
cia species est quod quis de hoc

de quo presumendum non esset sed
de vicia de amias carnalibus
uel eam de diuicijs **Con** p'mu
ysa^o xxxvii^o **Fac** confidit in ba
culum arundineum **Con** p'mu
xvii^o aaledictus homo qui confi
dit in hoie sed b'ndictus vir qui
confidit in domo **Quarta** spes
e qn aliquis presumit qd alius no
presumit sicut in p'mi p'posito de
illo qui nouas opiniones adducit
et p'sumptuose eas defende volit
et antecessoribus suis se p'fice
molit^r contra talem p'sumptuosu
loquit^r sapiens **Eccl** xxxvii^o **Qui**
di tacens siml et quies et in
medio magnatoru loqui no p'su
mas **Et** ubi sut senes no mit
tum loquais **Et** p'ud in re im
teris prudentie tue re **Eccl** x
pones istam p'ticulam d^r q
prudentie sue imitet^r qui ea
que sibi agenda et dicenda vi
dent^r patru dearetis p'ponit re
In sup tue in canoe deat^r ne
imitaris de consi de ma p'sup
aoms et quida cognoscat^r sig
nis p'sumptuosus **Vide** sup i pte
p'sauca p'cepto xxxvi **Ad** con
silu ne accesseris **Post** ph^m
Sed nota q distingui co puet
plex iudiciu p'ti p'm e mspia
aoms supne tale fuit iudiciu
p'ti in electione p'ti b'i **Ambo**
et **Nicola** vna voce dicent^r **Am**
brosiu **Ep'm** scdm q meus le
genda q'met^r **Paul** electio
me intelligenda est scdm q p'm
canones electiois tripp est
forma **Vides** p'stratimud p co
p'missu et p'duiaz mspiratoz
Et de hac ultima d^r hic **Vnde**

qui contra p'ditas elige teptiue
ut ea vice eligendi p'tate p'uat^r
her legunt^r et notant^r in dec^r
Qua p't de elec ex **Sed** m iudi
cu p'ti e iudiciu consp'raois
maligne quod exp'iutate p'ced^r
tale iudiciu fuit iudiciu p'ti in
deoru clamant^r ad p'latu con
xpm crucifige crucifige au ad
dicet p'latu n^r mali inuenio i
eo instabat dicentes **Ros** h'ma
lege et scdm legem n'raz d^r moi
quia filiu dei se fecit ant^r xvii
an^r xv^r luc xvii^o et ioh^r xiv
In sup tue in canoe p'culose
depe d^r **De** tali maligna co
spiracoe h'et^r **Job** xi **Et** in
dearet^r sicut dignu de homia
ex **Qua**tu p'dm sit consp'ra
ao not^r mdeare et que sit
conspiratoz pena e h p'tu
as de s'ro **Sile** fuit iudiciu co
dempnat^r abscz cause discussioe
cu iudicio p'ti condixit damel
et causa discussa susanna libe
uit ut scribit^r **Danielis** xii^o
De tali no iudicio dicit d'ns **Eos**
xxii^o **Rec** iudicio plurimoru
acquiesces sicut ut a vero deues
et tale iudiciu no est aliqliter
sequendu quia put dicit lex
De pe l decandu filij rane
voces p'ti no sut sequende et
legit^r et notat^r mdeare **Si** ali
cui de elec ex **Tercu** e iudi
cu p'ti racois deliberate tale
iudiciu no e otempnendum
Hoc em iudiciu rom e q'som
ubi plures de iure et scto egit^r
mforti aliquid deliberat qd id
sit magis expedient^r qui con
ruum qd deliberat vnus solus

Et de tali iudicio non a tempore
intelligit auctor dum dicit ne
nulli placeas qui velit dicit noli
ponere sententiam tuam sine pluri
morum eque sapientia. Hanc sententiam
approbat Augustinus in canone que contra
morem sunt dicitur quod contra mores
hominum sunt flagitia per morum diu
sitare sunt vitandi ut patet me
se gentes aut ciuitates consuetudine
uel lege firmatis nulla ciuis ad
peregum libidine violat. **Temp**
enim est per se suo non agraue
vniuerso per premissorum intelligentiam
magis in specialiter est de tali ques
tione querendum vtrum sedicio que fit con
tra bonum multitudinis vicia populi
ciuitatis semper sit mortale peccatum
hunc questionem videtur quod sedicio op
ponit vnitati multitudinis uel
regni dicit enim Augustinus 200 dicitur
dei quod populum determinat sapientia non
omnes cetum multitudinis per cetum
improperium assensum et utilitatem omnium
sociatum unde manifestum est vnitatem
aut opponit sedicio esse assensum
improperium et que utilitas unde manifestum
est quod sedicio opponit et iustitiam
et bonum. Et ideo ex suo genere
est peccatum mortale et talis generis
quod bonum commune quod per seditionem
impugnatur est maius quam bonum pri
uatum quod impugnatur per priuam
peccatum aut seditionis primo quod
et prius pertinet ad eos qui seditionem
parant qui grauissime peccant
Secundo ad eos qui eos sequuntur bonum
que perturbant. Defensores autem
et eis resistentes sediciosi im
mo sunt dicendi sicut nec illi qui se
defendunt rixosi sunt dicendi. Et
sic patet veritas quesiti et

Sit tibi papue quod premissum est
cum saluatis. **Ep**a ne cul
pet cum sis tibi causa doloris.
Casum quatuor et parte preceptum
Primo quorundam gentiliu fuit
quod sanctas corporalis erat salus an
ime quod optimo reprobatur per id quod
dicit apostolus in ad corinthios non dum
inferior sit corpore fortior sum
sit mente quia non magis infirmitas
corporis fortitudine cordis augme
tat quia tunc feruor spiritus ad sub
limiora ascendit. **S** leguntur et
notantur in deare in se cum per de
in. **S** Alia vero de eadem. **S** sine
dubio in dona corporalia maxi
mum est sanctas corporis in eam
per stabit non est censum se cessum
salutis corporis. Attendens ergo
auctor quod in cetera quod ad vere
sapientie audire spectat est corporis
sospitate suare ac etiam curam
salutis hanc in id sapientia per
sapientiam sanati sunt qui deo abim
cio placuerunt et talis cura suau
nequit nisi per sobrietatem et quan
tiam per tanto per hoc suum preceptum
vniuersum inducere intendit dum dicit
Sit tibi papue qui velit per se
sensum inuere quod cura et sollicitudo
salutis et sanitatis corporis per op
mone gentiliu ut est dictum in cura
anime per opinionem theologorum
Sit tibi papue et maxime sit
ante omnia et per omnia est per
et maxime et cum causa doloris
et infirmitatis vel alterius malicie
tibi et in te et non in tibi ne
culpes et non reprehendas epa tu
enim egredere tibi ingruit non im
ponas culpam tibi cum tu sis
causa doloris et tunc egredere

76

Solent aut quida dicere malum tempus
est et periculosum valde nam nullum
tempus in se malum est vnde ap^lus ad
Eph^o v^o Redimētes tempus quoniam dies
mali sunt scilicet hominibus pro huius precep
ti intelligentia et sciendum quod de
dupli^c salute curare debemus
primo namque de salute spirituali anime
nam per omnia inquirendo iuxta
id aut vi^o Procu^o eu^odem e^o ano
tandū quod infirmitas anime et periculo
sissima quia tunc anima nullam habet po
tentiam malo i^o peccato resistendi re
petendum e^o ergo adiutorium gratie quod
aut per illud adiutorium dicitur per
quod sunt septem sacramenta Eccl^oastica
et h^o instituta fuerunt i^o medicina
humani generis in medicina autem
iste sunt inveniēte ad sanandas infir
mitates anime Item ad adiuvandum
virtutes Omnis aut infirmitas
spiritualis uel e^o ad peccatum uel e^o pene
Infirmitas culpe et e^oplexo salutis
originalis contra hanc et bapt^oma
actualis mortalis contra hanc est
prima actualis venialis contra hanc
e^o extrema unctio Infirmitas pene
e^o quadruplex scilicet ignorantia contra
qua e^o ordo impotentia contra qua
e^o confirmatio in alia contra qua
e^o Euchar^oia Concupiscentia contra qua
e^o m^ore Item si recipiat me
dicinam ad adiuvandum v^o hanc nam
in auxilium fidei bapt^oma In au
xilium spei extrema unctio In auxi
lium caritatis euchar^oia In auxilium pen
denae ordo In auxilium iusticie
primas In auxilium fortitudinis co
firmatio In auxilium temperancie m^ore
monium Cum ergo celeste medicina
contra infirmitates anime spirituales tot
medicinas spirituales ex ipso i^o

mesissima bonitate nobis fuerit
elargita Omnis ergo cura et sollicitudo
d^ome dum expedit infirmitates
meas per penitentiam et alia eccl^oastica
sacra ut d^octum e^o corde de
et ad hoc nos auctor inducat d^ou
d^oat Sit tibi papue Sed nō
quod tres sunt sacramentorum spes nra
quedam sunt saluatoria scilicet quibus
salus acquiritur scilicet bapt^oma Euchar^oia
et confirmatio et de h^ois d^o conse
d^o et m^o p^o totū Quedam sunt
instrutoria scilicet que instrumentum
officiorum ex^ocent^o et d^ouena offi
cia puter et nocturna de h^ois de
conse d^o v^o quedam p^oatoria quod
omnibus sacramentis celebrandis
pant^o Rōndū ergo quod sacra
quedam d^oat^o m^ore et h^o sunt
quod vide^o bapt^oma de conse
d^o et m^o nulla salus Confirmatio
d^o v^o omnes fideles Euchar^oia de
g^ose d^o i^o cotidie Extrema
unctio seu reconciliatio xvi^o q^o v^o
g^o v^o Et prima de peccatis d^o nō
p^ot quis Quedam etiam d^oat^o
volunt^o scilicet ordo S^oxim^o d^o v^o
ista et m^ore p^o p^o q^o v^o vbi
non e^o Quere aut aliq^o p^o
v^oreū sacra p^ont iterari Quid
breuit^o quod ta sacra nō p^ont ite
rari scilicet bapt^oma ordo et cōfir^oco
ut i^o q^o 1 Quid quid Nulli om
sacra facienda e^o i^o iuxta q^o d^o
quod fieri quoniam nō e^o iterandum
iterat^o q^o i^o prima collatio value
rit i^o q^o 1 Sacra in collatione om
anq^o p^odictorum tūm imp^omit^o
character anime qui etiam per mortem
neq^o ab ea separari vnde quid
quis resuscitaret^o nō esset bap
tizandus de nūo aut confirmand^o

aut reordmandus secus in alijs
 quorū factū xxx. q. vii. late vñ
 et hugo notauit q. lazari pñ
 resurrexerat statim nō potuisset
 repetere vxorem nec ea illū sed
 si vellet iugi oportet q. contra
 hēnt de nouo Et iterum possit
 mēio Eulā pñā et exōmā
 vñā de salute corpali ē mēsup
 auandū ipām ordmate obfuan
 do ipām non abutendo sed ad sa
 lutem mētis ad quā ordmata ē
 ordmando vñ greg. iij. pastor
 c. xxiij. Admonendi sūt mēcolu
 mes ut salutem corpis exēat
 ad salutē mētis ne si accepte
 sanitatē grām ad vñm neq. ae
 melmet ut de nouo deteriores fiat
 et ne oportunitate salutē pñmē
 de despiciat Silr. ne distruat
 sanitatē suam voluptatibz et la
 stinijs gule et obrietatibz ne
 sint hominē sui Sen. eplā
 xcy. multos morbos stula fecit
 ibidem i. mirabiles esse morbos nō
 mirabēis tota mima medicina
 quedā paucarū herbarū fuit
 ac post mēte sūt nulle con
 diturē quibus auditas exōta
 ret. que desiderantibz alimēta
 erāt onera sūt plenibz in pallor
 et nequorū vmo madentū tre
 mor et miserabilior ex audita
 tibus qm ex fame macies inde
 tormenta oculorū et aurū et
 i. mirabiliū febrū grā Eulā
 xxxvii. ppter crapulā multi
 pierūt p. pñssorū intelligē
 magis in speciali ē de mēstet
 dubitabilibz querēdū Et pmo
 vñm sit pñm magis tū de
 salute corpis qm aīe h. est

dicere hēnt magis diligēdo corpū
 qm aīas quis peccet hūc qñt
 vñdet Aug. in li. de libe. arbit.
 loquet de amore su. mēbito ubi
 sic mēp q. aīa aut comitit. ad
 sumū bonū aut aīat. a sumo
 bono si cōuertit. ad sumū bonū
 bene ordmatū p. si aut aīat
 t. a sumo bono et quāt. ad cō
 mutale bonū tūc quāt. peccat
 et tūc distingrend. p. q. a. con
 uit. ad ipm bonū suū excellen
 tiaz diligēdo aut bonū exteriū
 sicut ad ipales diuitias aut ad
 bonū mterū qd ē bonū carnis
 Et scdm h. sumit. ille tres ra
 dices peccorū quas pñt bñs. pñ
 in eplā c. iij. dices Omē qd ē
 i. mudo aut ē concupia caritae
 ms aut concupia oculorū aut sup
 bia vite vñd aug. in li. p. all.
 d. Volūtas ad hēns qm ac i.
 cōmutabili bono impetiat pñ
 et magna homis cū ipā sit
 mēdu qdāz bonū Volūtas aut
 auerfa ab i. cōmutali bono et
 cōmū et cōmū ad ipm bonū
 aut ad exteriū aut ad mterū
 peccat go si ad ipm comitit.
 tū sue ptant. vñt esse ad ex
 terū ad aliorū pñ ul. queq. ad
 se non ptnt. agnoscē suū
 ad mterū cū volūtas corpis
 diligit Et ita hō supbz et
 auosus et lastunē affectū
 extipit. ab alia vita q. in
 compatione vite supioris
 morē ē hēc ta. omnia reducat
 Aug. ad amorē su. mēbitū
 qui ē radix omī peccorū Et
 vocat ipm libidō i. mēpūā
 rem suū vñd aug. li. de mē. de

Et quia amor dei facit res amoris uero
 sui facit ciuitatem babilon. Ius
 go amor sui est causa et radix omni
 peccatorum pie tamen credendum
 est quod auctor intellexit de vici
 usque salute scilicet hominis exterioris
 et interioris. Et sic intelligendo
 plana et lina et intellecta auctore
 bonus et et vera. Et concludendo
 curare. Sema quicquid de utque sa
 lute utramque adeo incedit po
 stulando sicut orat etiam dicens
 Pa quod domine populo tuo salute met
 et corporis ut bonis vestigis i
 herendo tua se meant per totam
 defendi. Secundo querit utrum po
 catum sit obfuare tempora et
 medianas dandas et etiam egri
 dmes mota supernorum corporum
 considerare. Hinc quesito videtur
 quod gloriatur super illo uero apostoli ad
 Phil. iii. ca. Quomodo iterum co
 uertimur ad infima egea ele
 quibus denique fuisse uult dies
 obfuare et menses et tempora et an
 nos. Et quod apostolus loquitur de du
 pla gratia. Vnde de hinc. Si quis
 cursu per hanc et de hinc que sunt
 cursu uolutatio in hinc est per
 in aliis non uide gloriatur cul
 pat eos qui sequuntur. Et stella
 ciones dicitur agam modo illud co
 meram quod et stella agit cursu
 non platas hoc anno uineam
 quia bisextus de hac ma habet
 plenissime in deus in canone non
 obseuetis xxxv. q. vii. Non tan
 adempnat rustia qui suant
 tempora ad seminandu uel arbores i
 cadendu et hinc quod nalem hinc
 ratione sunt et plina ad media
 nas et inuicem facendus et

similia illi aut non culpantur qui
 nales effectus elementorum et siderum
 ordinatissima quidone nouerit
 Et idem gen. etio scribitur ut sunt
 in signa et tempora in dies et annos
Somnina ne aures nam
 menses humana quod optat du
 rigula spat per somnum emt idem
 Tricesimus quid et per preceptum
 btus Gregorius quod quia somni
 orum videtur comedere dicens
 quod quedam somnia euemunt per
 mma somnanciu ueritate et
 talia somnia sunt spenienda oia
 quedam contingit ex illusione
 fantastica quedam ex cogitatio
 ne phabita et hinc nemo per euita
 re. Quedam ex reuelatione diui
 na et hoc somni nime debet in
 iudiciu in Epistola. Namque sub
 auxora la dormitante lucerna
 Tempore quo em somnia vera
 solent putendes quod auctor quod
 sapientia audire vana somnia
 a non multum curare debere nec
 esse in talibus archana dei nia
 omne quo ad futura continget
 per somnorum diuinatione nime
 curiose perquire. Et tanto hoc
 suum preceptum ad talia somnia
 probet fore obfuandu dicitur. Som
 nia ne aures quod uelit auctor
 in uere ne aures somnia in noli
 multum curare de somniis quod per in
 mia ueritate contingit. Nam menses
 humana spat quod optat du rigi
 lat et cerit hoc est etiam uide
 idem. Et quod videtur in die per som
 nia hoc est somniis medianabq
 uel alia et melia. Nam et humana menses emt
 idem. Et illam et eandem rem

per sompnum quod optat dum vigi-
lat uel quod sperat dum vigilat. **¶** **¶**
Dum in sompno et sompno
Nam sompnus est sopor mentis
sompnus vero in visio. **¶** **¶**
precepti intelligi et obseruare
est sciendum quod beatus Thomas
quod vult in solutione septe quo-
mo dicit quod diuino que imitat
falsam opinionem est superstitiosa
et illiata et ideo considerare de
quod sit vnde cum per cognitionem
futurorum desompnus. **¶** **¶**
sompnia futurorum euentuum quod
quod quedam causa puta in aliqua
mens sollicitat et ex his que vi-
det in sompnis induat ad a-
liquod sciendum vel vitandum quod
quod aut sompnia sunt signa
aliquorum futurorum euentuum in quod
reducunt in aliqua causa que
sompnis et futuris euentibus
et secundum hoc plerumque per cogno-
scent futurorum ex sompnis sunt
Est ergo considerandum quod sit causa
sompnorum et an possint esse causa fu-
turorum euentuum vel per ea que possunt
cognosci. **¶** **¶**
Sciendum est quod somp-
norum causa quod quid interius quod
quod exterius. Interiorum autem
sompnorum causa est duplex una quod
naturalis inquantum si ea occurrunt
homo fantasie in dormiendo causa
que cogitatio eius et affectus
sunt in morata in vigilando
Et talis causa sompnorum non est
causa futurorum vnde huiusmodi
sompnia per accidens se habent ad
futuros euentus. **¶** **¶**
Et si quod sit
haverunt esse casuale. **¶** **¶**
causa interius sompnorum est
corporalis nam exteriori dispositione

corpus formatur aliquis motus in
fantasia quemens tali dispositi-
onem sicut homo in quo humores
humores frigidi occurrunt quod sit in
aqua uel in melle. **¶** **¶**
Et per hunc
dicit esse intendendum somp-
nis ad cognoscendum interiores
dispositiones causa aut exteriorum
sompnorum est duplex scilicet corporalis
et spiritualis. **¶** **¶**
Corporalis quod in
quantum ymaginatio dormientis
mutatur vel ab aere quod tenente
uel ex impressione celestium corporum
ut si dormienti appareat aliqua
fantasia celestis dispositio causa
formis. **¶** **¶**
Spiritualis autem causa est
quod quid a deo que misterio an-
gelorum aliqui hominibus reuelat
sompnis secundum id morum. **¶** **¶**
quod fuerit inter uos propheta dicit
in visione apparebo ei vel per somp-
num loquar ad illum. **¶** **¶**
Quod vobis
operatione demonum aliqui fanta-
sie hominibus apparent dormientibus
et quibus quod aliqui futura reue-
lantur hinc qui ad eis habent pacta
illicita. **¶** **¶**
Si ergo aliquis utatur
sompnis ad per cognoscenda
secundum quod sompnia perducunt ex
revelatione diuina vel ex causa interius
facta si extirpata quod se per
virtus extendit a ordine non
erit illicita diuina. **¶** **¶**
Vnde de
talibus non intendit auctor dum
dicit sompnia ne auces. **¶** **¶**
Si autem
huiusmodi reuelatio causaretur ex
revelatione demonum ad quibus
pacta sunt expressa quod ad hoc
inuoantur vel tacita quod huiusmodi
diuina se extendit ad quod non
per extendit tunc in diuina est
illicita et superstitiosa. **¶** **¶**
Vnde de

¶

talibus sompniis dicit auctor non
esse curandum dum dicit Somni
a ne times sic isto intelligendo
sed ad utrumque intellectum Saluati
¶ per primum intellectum ma
gis in speciali est de mensura spiritus
dubitabilibus querendum Et primo
utrum pollucio que in sompniis in
cipit et in vigilia terminatur sit
peccatum vel quoniam mortale vel quoniam ve
male hunc questionem respondet beatus
thomas in iii^o d. ix. q. 2. pollucio
quantum ad rationem meriti vel de
meriti iudicatur magis secundum primum
quod est in dormiendo quam secundum finem
quod est in vigilando quia corporalis
motus non pertinet ad demeritum
nisi quod secundum quod a voluntate procedit
et causatur Ex quo enim exorta
tus est motus in dormiendo non
subiacet vigilantis voluntati veluti
us non reputatur evigilasse quod
usque perfecte liberi arbitrii usque
recuperaverunt potest tamen contingere
quod in ipsa evigilacione peccatum oria
tur siquidem pollucio placet propter
delectacionem quod quidem est rei
ale peccatum si talis placencia sit
ex surreptione mortale autem si
sit cum deliberacione et consensu
et percipue cum appetitu futuri
¶ ipsa autem placencia post non
facit peccatum pollucio peccatum quod
si placet ut ne exoneratio
vel alienatio peccatum non creditur
¶ Sed queritur quid de quibusdam
fatis mulieribus que dicunt
vel credunt cum dyana dea
paganorum vel herodyade cum
in munda muliere equitare supra
quasdam bestias et in munda spacia
a penetrare et multas huiusmodi

et quod ab eis aliqua creature possit
vel in melius vel in peius mu
tari aut transformari hunc que
sto respondet ¶ Sicut quod a maligno
spiritu mentibus fidelium talia fan
tasmatum exogantur ¶ Nam dyana
transformas se in angelum lucis
seu in diversarum personarum species
mentem quam tenet captivam in
templum deludit nec de aliis in
tantam deventis stultis ut cre
dat quod hoc in sompniis et spiritum
tandem fuerit in corpore sicut ali
as in fidelis est et pagano detest
or hoc et multa alia leguntur
et notantur in canone ¶ Sicut xx
vi. q. v. ¶ Demum dormitoris vide
supra parte precepto xlviii
quod satis est dormire et huiusmodi
¶ Sed per metricum ad

De quacumque ve
lis carmen cog
noscere lector
¶ Precepta fecit quod sit
¶ prima vite
¶ Ipsi supra de tertia speculo
metrico hoc est parte secunda metrica
que est pars tertia primi libri et
¶ hunc vero subsequenter in hac
tercia parte metrica que est quarta
pars principalis libri persequendi de
quarto speculo metaphisico quod
est moralium preceptorum inductum
in quo quid instruit auctor sto
lasticorum ac etiam quostumque ali
os iugiter speculari ac etiam
in eo reformari debere et facit
in hac quarta huius libelli parte
in primo et secundo precepto hoc
quicunque velis cum sequenti ¶ In
parte xxxvi precepta siue doctrine
ta virtuosum complectuntur.

ad motum proprium et quantum stella
est altior tanto tardius ad motum
proprium mouetur quod tali probant ratio
one dicentes quod omnes stelle et pla
nete ad motum celi vno die naturali
mouentur unde videmus quod sol omni
die cum omnibus aliis stellis facit
cursum de oriente in occidentem
sed ad motum proprium valde tarde
sicut manifeste apparet nam luna
motu proprio facit cursum suum in
mense sol in vno anno aries
in xij quia est altior iupiter in
xxx quia est altior Saturnus in
centum quia est super omnes altiores
Stelle que sunt altiores in fine
xxxvi in libro amorum Sic ergo
mouetur celum motu proprio altius
velocius sic dicitur in proposito in nobis
sunt duo motus primus est dei qui
mouet nos in opus bonum inquit
et homo posset se mouere ad
gratiam nisi primus deus ipse mo
ueret Et hoc est quod actus xvij
scribitur in ipso omni vni moue
re et summa xxxvi q. vij **R**on
obseruetur in fine Sed motus
est liberi arbitrii nec motus sed
ipse rationis et voluntatis quantum ad pro
cepta siue motus de quibus nos
mouetur debemus velocissime mo
ueri hoc est eius preceptum non
et consilium sine mora et protrac
tione obviare cum ipse sit verus
preceptor nichil in se utile paries
atque bonum Ad motum vero proprie vo
luntatis homo statim moueri non debet
sed tarde hoc est deliberate tamen
discedere eo quod ex passionibus
rationem sepe contingit errare
ratio namque malum apprehendit
sub ratione boni et ideo non statim

voti proprie voluntatis sequi hoc non debet
sed ad motum dei parientur ut super
hunc et repente moueri debet et
quanto homo altior fuerit in ma
ioris dignitate et grada tanto tar
dius moueri debet hoc est ad maiorem
deliberationem ut dicitur in 3 non solum
que ad corpus pertinent multo
magis que ad animam spectare vi
dentur **S**ecundo autem preceptorum que
ordinantur ad deum et proximum
quique in se in se habent per pre
ceptum Instrue preceptis **S**ed distac
tione in super preceptorum secundum ca
nones quia quedam sunt mora
lia quedam iusticia seu singula
ad obligationem vide in fine in p
allegato precepto in addi ibidem
posita ad hanc **I**n fine huius vero
precepta antedicta secundum gregorium
sunt dei specula in quibus ac
tetur se quod spectant ut in se deus
et si que sunt in eis seditates
deprehenduntur **P**ostquam auctor
in secunda parte metricalium errorum
corripit qui per vias naturales solum
conabantur addiscere ea que sunt
super facultatem naturalis ingenij
ac etiam cognoscere intellectualia
et moderatam habebant sciendi appe
titum quod ad incontinentiam pertinet vi
am **N**unc vero in hac tertia
parte subsequenter aliquorum er
rorem intendit corrigere qui o
portet ex solis primis naturalibus
sine preceptorum moralium auxilio
posse virtuose vivere in hac vita
tales enim in doctrina preceptorum
moralium sic errantes iocundita
tem vite spiritualis non contingunt
Si quis vero vitam gloriosissimam

possidere desiderare desiderat me-
tricalas hoc est suas rinas de-
linquat **P**equibus horeas **P**
lio glo. **P**a sub typo illius diffen-
cie attingetis de terra ad celum sub
qua metricalas residebat luculet
demerit videt. **D**icens quod inquit
has stercus metricalas ad huc
egredimur pmissit accedere que dolores
eius non modo nullis remediis sove-
rent unde etiam dulcibus insuper
alerent viis et sed poas i so-
lidis i moralibus stercis suum am-
sumo studio debeat applicare so-
litudine vero et nobilitate mea-
lis facit ostendit **P**eris **D** in mea-
li am stia i m stia facit met-
ignominis quod distat a tumax quod
timeat laborans prima pupillar
solacia **E**re quia e in morali
doctrina soliditas et quoniam elonga-
ta ab ea vanitas **E**t id sapiens
ad moralem nos invitatur **D** **D**
pud **xxxij** **E**re distat ea tpi-
incognitombus et stia ut abion-
derem similitudinem et eloqua vitat
sicut reuera in puris naturalibus
stis e vanitas nlla **T**ercois **P**
dat **P**e **x** **D**iat dñs **P**rota-
vias gentium nolite ambulare
quia leges populi vnie sunt
contra vero tales qui in stercis
sumo studio suum am applicauerunt
mehit **D**ñs **P**ed i m canone
nomen **xxxvii** **D** **R**onne vobis
videt i m vanitate sensus et ob-
santate mentis ingredi illud quod
diebus ac noctibus in dyacra-
te torquet qui phisus pfectat
oculos in stercis leuat et ult pfo-
dum trazu et abissi in quodda-
mana dimergit qui iam bene

feruet qui tanta metrorum silua
in suo studio suis corde distemgt **P**
et congerit et ut ad altera ptem
triam supple veritatul cupid
p phas et nephas qrit et stp-
turus qui adulat **P**egiba hedi-
tates captas **T**errena et opes
congregat quas in momento au-
sit relictura ignorat **H**ec ille
Intendens go auctor quod ad modum **P**
pceptorum stiam expedit latore
ipia moralis sapie sumo studio
tam in pmissis quam in pceptis
pceptis intelligendis amad et
pnam attento adhibere quoniam ut
ipe in pñ huius libelli asseruit
et maxime in tra huius libelli
parte ubi dicit pcepta mea
ita legito ut intelligas **U**nde
et si lator hec pcepta negliget
observare possit de negligenti
to cripit **P** tanto hoc carmen
intelligendi invitatur au **D** **H**oc
quicquid velis **R**ota quod carmen
pmit sepe p toto isto ope ut
in pñ **A**udi **D**e arte amandi **H**ec
que leget et lator carmen doctus
amet **E**xpone go sic **P** lator
quicquid velis agnosce **H**ec **A**me
i de aliq re noticia hre **P**o-
hic hoc carmen i doctrina huius
libelli p toto isto ope ut eam
scas i fce possis ex hac ma-
ethica pcepta i doaimeta et
instrucoes que st gissia i age-
ptabilia vite i ad instrucoe
tue vite moralis et ead alia
instrue i m forma am tuu i
tuu intellectum supple ne cesses
diste i a tali doctrina cessare
Und **R**ene ad distend quod nre
est nulla m etus pñ videri pt

Et si magis decet senem docere
quam discere tamen que quis doceat
non licet ignorare et vere amitu-
um debes instruere et informare
se discere. **T**unc assignat in se
quatuor metris dicens nam sine doc-
trina qui dicit quodammodo spes
aliqua in speculo considerata non
valet nisi ibi sit vera forma ita
homo vita nichil valet nisi sit
doctrina informata morte ymago
et quia qui non discit aut didicit
qui mortuus est et qui corpus exanime
reputatur. **I**n **an** **Q**uanto plus
homo sapit tanto plus vivit na-
got dicitur quod imitatio quod illum
imitatur ad eius similitudinem sit ad
etiam poteris facere multa como-
da utilia dico si informes am-
tuum preceptis meis supple modis
libus et lege viam carmen meum
sine peccato si speraveris id quod dicit
si doctrinam meam sit moralium pre-
ceptorum quod tempore non est meum
dampnum si tuum. **E**t si vult in
suma hoc preceptum primum hoc quod
ai duobus metris in mediate septi-
bus. **D**e tribus erroribus ita preceptum
moralia vide super in quarta precepti
ali preceptum 9. 10. per premissorum intel-
ligentia et observantia est sciendum
quod ita sunt que proprie ad moralium
preceptorum doctrinam unumquemque
lectorem debent mutare ut indu-
cant. **P**rimum est quod si doctrina perfer-
uat ab ymagine figure mortalitatis
et hoc ad subiectum in se quod sunt
gratissima vite. **S**ecundum est quod si doc-
trina valet ad prolongationem vite
naturalis et hoc facit in ultimo pre-
ceptorum huius plus tercia. **D**ilige
non egna. **Q**uo ad primum et secundum

metra quod idem expositiue tendit
brevis est sciendum quod sex sunt que
naturaliter movent hominem ad dilige-
dum hominem aliquem aut rem aliquam
que omnia perfectissime sunt in deo quod
observantia producantur ad ipsam vitam
spiritualis iocunditatem viam pulchritudinem
honestum simile utile et delectabile
ergo quod movet ad diligendum
deum in quo omnis spiritualis vite io-
cunditas consistit et pulchritudinem
dignitatem omnia pulchritudinem et bonum
desiderat. **A**n xpo autem est summa
pulchritudo et ideo summe diligenda
est sapiens. **C**andor enim est lucis
eternae et speculum sine macula
ymago bonitatis illius. **D**e ista pul-
chritudine et iocunditate spiritualis
vite dicit **A**ugustinus in libro de libero
arbitrio quod tanta est pulchritudo
iusti quanta iocunditas lucis eterne
ut etiam si non liceret mea amplius
vivere quam una dies mora propter quod
solus in mirabiles animi huius vite ple-
ni in deliciis et orationis fluencia bonorum
temporalium recte merito quod tempore
secundum quod nos movet deus ad deum
diligendum est bonum. **I**nde autem
est summa bonitas. **E**t ideo summe
diligenda. **V**nde **A**ugustinus de civitate
dei cum ista videt diligantur ideo
quia bona sunt pudeat illis in-
ferendo non amare bonum ipsum unde
bona sunt. **B**onitas ergo deo est
sentientis quod sicut ignis non potest
perdere suum calorem sic non deus
bonitatem quod ergo deus sit et
bonus et bonum est summa quod
tamen in suam bonitatem creatu-
ris participando tribuit quibus
esse aliis vivere aliis sentire a-
liis intelligere. **T**ercium quod movet

11

duo

pceptum. **H**unc vero in pna p
cepto sub sequent pber rudime
ipm letorem inducen ad mform
dum se de dictis pceptis que i
quot sint magis in spali p qba
obfuandis sciendu q sumo studio
d; suu am applicale et h e qd d;
Instrue i mformare debes am
tuu i mtelectu tuu pcepte i do
amctis huius tae pte mfiatp
xvi **N**e cesses distere i noli
a talu moralu pceptoru doct
na cessare quia sic ait **Seneca**
ad distendu quod nate i m
nulla etas sera videt qm mag
deceat senem diste qm quistm
deceat ignorare **H**anc em
smam videt appbae **A**ugustin
Canone **S**i habes xpm qm
m pposito dicens Ego senex
a iuvene et epus tot amoz
a collega n dū amulo pat
sum edoceri **P** p m go mte
mtelegia **E**st sciendu qult
antedicta pcepta que m hac
tia pte mferunt i sūt alia x
decalogi pcepta quibz litor
qustz suu am instrue ul m
formare et ea addiste ad effu
omnia go diuina pcepta q per
decalogum sūt accepta m hīs
duobz deperdent pcepte s;
m dilate dei et m dilate xpi
In hīs duobz vniūsa lex pe
det et pphie qd **xvii** **N**us
ergo pceptoru qm bēdūt
p sic sumi quia quedā pcep
ordnat nos ad deū et quedam
ad xpm qd deus mfirmavit
m duabz tabulis lapideis qm
legem moysi dedit **I**n pma
tabula sunt ta pcepta addm

ptmenaa pnu ptmet ad pce
ptam quia e m diuina vmtate
Sdm e ad dei filiu qz e de iur
veritate **T**ercu e ad spm stm
qz e despuati vocatm **I**n ista
tabula fuerut vii pcepta ad
pxi ptmenaa quoz p m e
de exhibendis bonis ut hono
pxi tuu reliq sūt de caude
malis que inferri pnt corde
ul ope ul ore **O**re ledimus
pxi contra id **R**on occides
Sdm e nō mēdaberis **T**au
nō furtū facies **C**orde ledim
pxi dup^r qm qz vspuū rei r
rationalis **D**e hoc dicit **A**lo
concupistes vōm pxi tuu i
Ariqz vspuū rei rationalis
De hoc d^r **R**on concupistes
vōrem pxi tuu **D**eclāco
ne eozū que hic dā pcepta
annotant^r est notand q pcep
que m sacris canombz disting
vunt^r alia sūt moralia s;
que mores instruit ut nō
occidas hoc quo ad lram nō
mutant^r **A**lia vō nō mutat^r
ad sensū ut de sabbato **A**lia
mista uel figuralia vj d; q
hīs **A**lia sacramentalia de qbz
ratiō reddi pōt qz ad lram
fuerut mandata ut cū o sio
alia ceremonalia de quibz
ratiō nō reddit^r ad lram ut nō
arabis m boue ul armo ut **xvi**
q. vii **A**mona **P** p m mte
mtelegia e annotand q
hō qui e sine moralu pcep
toru doctila est sibi homi mor
tuo **V**ao sicut em mortuus
homo p mte corrupt^r qm
ad suū esse nāle ita hō mdoctatq

uel pue doctnata qntu ad esse
virtutis moralis et ptabilitor
i morte viageu Non est go rffi
cienda doctna pceptoru moali
Et pu xxv sribit Appoe cor
tuu ad doctnam meam q pul
chra erit tibi cum seruaueris
eam in ventre tuo et redunda
bit in labijs tuis ut sit in dno
fiducia tua Item eiusdem xvi
Non cesses audire fili doctnaz
n ignores fmoes stie Et hoc
e qd directe intendit auctor du
diat Nam sine doctna De ma
reque sup in pmo pcepto ha
terae part et qd hic expone
desiat supplet ibidem re

Comoda multa feras s mau
te spueris illud No me
doctorem si te neglexeris ipse
Terai pceptum terre partis
Postum auctor in pome pade
ti pcepto pbiut rudmcta ipm
lectorem inducencia ad mora
liu pceptoru doctna capesten
dam Nunc vero in pnti pcep
m gnali ostende intendit comoda
que exporu pceptoru obsua
aone acquirunt Et he m p
meto facit cum d Comoda
multa feras q diceret tu feras
i fce poteris multa comoda di
co si mformas dm tuu meis p
ceptis sin aut si spueris i si pa
upendis id e carmen meu id e
totam pntem partem Promiso
dampna que ex eoru negligencia
consequit i meteo sequenti on
dit dum diat Non me doctorem
quid velit dce si neglexeris me
sptorem i me et ex mea doct
nam atempseris no est dapnu

meu sed tuu De hac simili ex
positione satis sup in p^o huius
pte pcepto hoc quicq est ex
pressum Phing pcepti intelli
gencia morali e attendendiq
comoda que expsse gsequunt
ex moralu pceptoru obsuacio
ne desbunt Deut^o xxviii In
comoda vero que gtingit non
obseruantibus ea eodem ca^o et
eod ante me amotant p^o
go videnda sut comoda que
ex moralu pceptoru obsuaci
one gtingit unde diat ibide
q si custodieris omia mandata
eia que papiu tibi hodie fac
et te dñs dñs deus tuus excel
sorem cunctis gentibus q re
sant in tua venietq sup te
vniuse bndiaciones iste et app
hendent te si tame pcepta eia
audieris bndicta tu in ciuitate
et in agro hmdare te faciet
dñs omnibus bonis fructu vte
ri tui et fructu iumentoru tuor
et fructu terre tue Aperiet
dñs thauru suu opt^o celum
et pluuiam ebunt terre tue In
tpe suo bndicet cunctis opibz ma
nu tuar Sedo videndu estat
incomoda atq malediaciones no
obseruantibus dñs qminat vnd
ptq bndiaciones i media maledic
aones sequit Si aut nolue
ris audire vocem dñi dei tui
ut custodias et facias oia ma
data eius et cemonias quas
ego papiu tibi hodie venient
sup te omis maledictos iste et app
hendent te et maledicta eis ma
uitate et maledicta in agro ma
ledictu horreu tuu et maledic
relique tue maledictus fructus

ventris tui et fructus terre tue et
armata bouum tuorum et greges
omniū tuorum alia multa obmittit
quia breuitatē et hoc sine dubio
intendit auctor quo ad intellectum
moralē

Quoniam recte uiuas ne augeas
uolūta malorum **Arbitrari**
non est quod quisque loquatur. Recte
terre patris præceptum postulat auctor
in superioribus præbuit rudimenta lectio
rem uniuersumque ad moralium præ
ceptorum doctrinam capeſcenda mō
cena in quali. **U**t uero in p
ti præcepto inapit tradere ipa
præcepta in singula et specie
vni quod alia ex ipis sunt affma
tua et alia negatiua et inter
negatiua quantum ex eis non
oatdes In quo hominū expli
cate phibet nec nō impliatē of
motus ne qui sit cō pōmū
phibet siue ille sit cordis tū
ut nea siue oris ut gaudelia su
operis ut pūssio at mortem
uel depilatio uel eā despolia
cio Et quia eam hominū ge
mis dupl^r distinguit si uerū
quod d^r corpale et mēptatiū
quod d^r spūale Et istud spūale
duobus modis amittit. **Q**uoniam
obmittendo cum quis uidet aliu
in extrema nātate qstitutum
et nō subuenit ei et mēptatie
dicit eū odiffe oadiffe. **A**lio uō
mō amittendo et hoc quāq; corde
odiendo ut ē dām quāq; ore si
detrahendo Et omis motuū qui
cō pōmū fit reduat ad non
oatdes quia eū au detrahit oat
dit in consū illū si qui audt
detractorem in quo pūb uiuēat

p bona famam et ex h^r plerū
q misuegit motu ne cont^r sit
detrahente potanto auctor h^r **Q**
sūū pber pteceptū ne quis ex
tali detractone rāstat dūm
dicit Cum recte uiuas qī dicit
si in puritate qstieae uiuēis
ne aures t ne nāstis h^r ē ne
sit tibi cure q os miq loquēat
contra te dicit dūmodo a reit
transite nō recedat unde **S**enē
Epila etā **N**emo m uidet^r pla
extimēde vūtem nemo magis
illi esse deuot^r qm qui bonū vi
famam pdidit ne qstiam pdet
Sedm em gmatib^r ad m hac
pte non est pposio q caret
suo cau abito **S** ē adubū qat
Construi ergo d^r sit Cum tu
recte uiuas **T**acō pūm metei
in seqti assigree uidet^r dicens
Arbitrari mē nō ē qī dicit nō
ē mptatē mea lignam cōpe
stere malorū **N**ota fm canoes
q hominū amittit^r xviij mo
dis pmo dicit^r amitte homi
nū res Ecclie rapiens xij
q^r c1 **S**edō res Ecclie diffi
ciltier dans xij q ij qui obla
cio **T**ercio pntib^r aliq aufens
xij q ij qui abstulerit **E**xto
aliquid sponte facies vna mod
pt xliij d c ultio **Q**into bñ
ficiū nō pstant lxxv d pa
ste **S**exto de amas negans xij
q i **D**ecime **S**eptio stent a
liū ad deierandū puotās xij
q v **I**lle octauo scatei nocte
apiens **E**t hoc sit dupli^r de
pe d^r p^a hominū volūte
et actu depe d^r ois d^r vna

mior. Rono abortiuu puocans
 xxxij q. ij. queo. Deamo mebz
 sibi absadens. d. ly. si absadet. r.
 vndeamo bnfiaid detrahens. xxiij
 q. iij. m. ceta. Duodecio male
 suadens de pe. d. i. roli. Tdeo
 papiens et defendens. d. v. Si
 quis vidua. Deamo qto. Incaute
 vnde alia morit. seu morte me
 rit faciens. d. v. sepe. Qzndeo
 xij q. detrahens. vi. q. i. suma
 iniquitas. Qedeamo mala su
 spicionem p. stans. xj. q. iij. non
 sut audienda. xvij. q. i. scem odies
 de pe. d. i. homiadior. Deao oc
 tatio consiliu p. b. morit p. b. ens
 de pe. d. i. p. i. aulose. p. p. m. s. s. o. r.
 intelligencia magis in speciali
 est de m. f. i. a. s. p. t. i. s. dubitabilibz
 quendum p. mo. v. t. e. u. suffiait
 bona q. s. t. e. a. i. a. illi uel no suffi
 aat. qui apud deum h. bona con
 stitua. multa tamen aliqd ma
 lum suspiciant. de eo p. t. e. r.
 aliq. spem exteriorem. Et p. e.
 scandalizant. de eo. Et p. o. m.
 q. suffiait bona q. s. t. a. p. d. q. d.
 St. greg. q. m. v. b. a. laudauit
 ac eaz vitupant. p. ad m. e. t. e.
 reaturrendu est. ut in canone
 m. v. b. a. xj. q. iij. / Con. d. n. d. i.
 pit licet liberi essent filij regis
 ne forte scandalizema eos vade
 ad mare et mitte hamu et ipm
 pistem qui p. m. q. astendit tolles
 et aperto eius ore m. v. e. m. e. s. s. a.
 teram et illam sumes da eis p.
 me et p. t. e. q. t. xviij. Exeplo
 go. xpi. no suffiait ipa q. s. t. a.
 si tollenda e occasio scandali
 in alio p. d. m. q. d. possibile e. go.

no suffiait solum bona consticia
 m. p. i. scandalu euitet. huc q. s. u. o.
 distinguendo talit. r. n. d. e. t. q. aut
 suma m. t. a. l. e. s. qui pati sunt su
 spicari qd no vident pati semp
 rephende. m. q. m. i. t. a. r. i. et tunc
 suffiait nobis qutu ad eos sola
 q. s. t. a. et no e curandu de v. b. i. s.
 eoz. Et p. h. a. c. parte bene facit
 quod auctor d. Reares v. b. a. m. a.
 lozu vnd. Aug. ad suu. m. a. n. i. c. h. e.
 senti. De Aug. q. u. i. t. p. libet sola
 me in oculis d. m. constia no ac
 cuset. Item Aug. in c. i. s. t. i. s. que
 in hac vita p. u. s. a. p. u. e. n. i. u. t. p. o.
 la est sicut noster d. m. p. o. t. e. n. t. i. s.
 dei clemencia pensanda atq. ad
 eoz. p. p. m. p. reaturrendu ut nulla
 ibi ligura implicet ubi q. s. t. e. a. a.
 non accusat. que em consticia
 defendit liber e. m. t. e. r. a. c. u. s. a. c. i. o.
 nes et liber sine accusacione
 esse no pt si sola que m. t. e. r. i. u. s.
 est adiat q. s. t. e. a. a. accuset. qd
 em si non homines laudat et con
 stia liberos nos esse demonstrat
 Rema paulu dicentem i. ad Cor.
 ii. Gloria mea hec est testio
 consae me. Job q. i. c. xvi. dat
 Ecce in celo testis meus et con
 stus meus in excelsis. Si ergo
 nobis in celo testis m. c. o. r. d. e. d. m. i. t.
 tana foris stultos loqui quid
 volunt. qd hoc em. Bn facit
 deat. talis. magne. de. u. o. et
 v. o. redemp. ubi. d. i. a. t. papa.
 q. no e curandu quid os loque
 ou m. i. q. loquat. dum tamen no
 recedama atimre vitatis aut
 no suma m. t. e. r. t. a. l. e. s. s. i. m. t. illos
 qui pati sut mutari et no tm
 rephende. Tunc ne tales a malo

F

corumpamur ex omni debemus
ut fama nostra luceat coram eis
et non solum abstinere a malo vero
etiam ab omni specie mali ad testem
ultimo et in deare ab omni spe
mali de vita et hoc de nunc tunc
sufficiat sola conscientia sed requiritur
fama unde Augustinus. Sicut audiendi
sue vici sue forme qui quod per
se habent in aliqua negligentia
per quam fit ut in mala veniant
fama suspitionem unde suam
longe abesse sciunt dicit coram
deo sufficit conscientiam extimatorum
non solum impudentium vici etiam
credendo contemptores cum occideret
animas aliorum sue per blasphemiam
viam dei quibus per suam suspi
cionem quasi turpis que iustae
displicet vita scelerum uel etiam
cum expiatione mutandum non
quod vident sed quod putant per
inde quisque a cunctis uel flagi
tationum uel fautorum vitam suam
custodit sibi bene facit quisque autem
etiam fama et alijs minoribus est
nobis omni nostra est vita nostra. Alii
vero fama nostra. Sed queritur
viciu detractio sit peccatum mortale
hunc quesito respondet beatus thomas
2a 2e q. 109. q. quia inter res
temporales fama videtur peccatum mortale
per aliquod defectum hoc impeditur a
multis bonis agendis ergo detractio
per se loquendo est peccatum mortale
Contingit tamen quod quod aliquis
proferat verba per que fama alterius
diminuitur et non est detractio for
maliter loquendo ut si proferat per
aliquid bonum uel nostrum cum debitis
circumstantiis et non est peccatum ut
de denuntiatione et accusatione

Si autem proferat ex animi leuitate
uel propter aliquod non nostrum non
est peccatum mortale nisi forte sit
admodum graue uel notabile fama
eius ledatur et propterea in his
que pertinent ad honestatem vite
quia hoc ex ipso graue verborum
habetur ratio peccati mortalis et taliter
ad estatur fame per aliam rem
Producat testis saluo tam
ante pudore. Intuitusque
potes celato crimem amari
Intuitus tunc parit preceptum per
quod auctor proferat rudimenta ipse
lector ad moralium preceptorum ne
gatiuorum pertinet ut id non om
nes. Nunc vero in puncto precepto
subsequentem proferat alio rudimento
pertinens ad octauum negatiuorum
preceptum videlicet non falsum testem
dicere per quod prohibetur omne
genus mendacium sicut docet
Augustinus per tres dominos determinat
Est enim mendacium siue per modum
siue periculosum quod nocet officio
officium quod prodest iocundum quod
delectat. In hoc ergo precepto inclu
ditur tractatus veritatis tpe
necesse cum ea et oportunitas
faciat illam tractatibus vel tunc
esse laeta et hoc est quod vult
auctor inuenire in hoc precepto
dum dicit producat testis quia
velit dicere quod in aliqua causa fu
eris contra amicum tuum in testimoni
euocatus celare debes eius crimen
quod tu potes non tamen infringere
debes incantem propter illum
nec contra honestatem tuam aliquid
agere et hoc est quod expositum
intendit auctor dum dicit Tu

producta testis i. euocata in aliam
testam^m celato i. opies et pallia
bis crimem amica qⁱ dicet oculi
tare debes cimen qⁱntu potes qⁱ
usq^e ad iuramentu puenies et
tuc salua i. custodi et bn obs
ua pudorem i. insurandū h^c
ē dūc p^rus manifesta c^me eiq^e
q^m cōn vitatem p^rstes una tū
qⁱ p^r hoc faceres sⁱ denuncies
infamis esses et ita v^eandū
cōra omib^{us} reportares hoc
eāam iux^e canonū compbat^r
ut vⁱ qⁱ i. Infames uel aliter
salua te an pudore i. p^ruode
tūc nāq^e os p^ruū tūc nō ē qⁱ
veritas sūm^p p^rfert^r h^c siquid
q^d tradit p^rus i. Ethⁱ qⁱ duo
bus exōtib^{us} amice sūm ē p^r
honorāe veritatem vⁱnd p^rlo
rep^rans op^rmonē sōcat ma
gister sū d^roit Quod op^roz
de veritate magis q^m de aliq^e
alio curare m^q amica quid
sortes sed magis amica veri
tas p^r h^mq^e p^rcepti intelligen
mag^r in s^peciali ē sūm qⁱ ta
sunt que h^mt testem inducere
ad p^rimulgandam sup^r omⁿa vⁱ
tatem nec eāam aliqua^r cēla
re debere uel eē palliare p^r
ē sac^ram s^pitūm^r facien^r qⁱ
mācio sūm ē sac^ram^r cano^m
mūla^r p^rimācio Terān ē p^ruoz
h^cetoz falsitatē ex^rclusio De
p^rmo p^ru^r p^ro fals^r teste nō
erit impūm^r et qui loquit^r
mendaciū peribit Et in eodē
xvi Testis falsus p^ribit a vⁱ
ergo nullo^o recedendū ē q^d ad
qⁱ m^q deat scandalizā vⁱ
sup^r id qⁱ xvi Quā scandalū

zant vⁱnu de p^ruillis i^rst de
glo. Rō qⁱ m^qntū p^r aliquis
sue p^rcto vitare scandalū p^ro
sū d^r qⁱ p^r de vⁱ p^r scandalū
relinquū nō d^r Et hoc intelligit^r
de t^rplia veritate vⁱ vⁱte vⁱdi
oi et doct^rne Hec tā tetigit qui
dam in hoc vⁱsu Scandala nō
mutat iudex doct^r bn vⁱuens
Rota s^rdm canones qⁱ p^r p^ro
dalu m^q obmittit^r Nam ali
qⁱ malū tollerāt^r factū h^c d^r
Aliq^untos Aliq^u q^d malū est
nō vetat^r vⁱ d^r deniq^e Aliq^u
q^d bonū ē cassat^r ut p^ro d^r
c i Aliq^u quod ē m^qdebitū
p^rstat^r ut xxviii qⁱ i Jam nūc
pueritate aut ad p^rhibendum
testiū vⁱnt de fili^qu
mūdum Joh^e xviii Ego in q^r
nata sūm et ad hoc veni i mūd
um ut testiū p^rhibeā vⁱnt
Sed reuera hodie vitas exo
sa ē vⁱ sup^r vitas odiū p^rat
obsequiū amicos Et ap^rus ad
Ball m^q Ego i m^q fact^r sū
vⁱnd dices vobis Item hodie
veritati detrahūt^r Job vi t^rre
detrahūt^r sūmōib^{us} veritatis
Item p^rsternūt^r vⁱsa l^ro Cor^ru^t
in plateis veritas Item p^ru^r vⁱ
vⁱnd Quā cognoscat in iudicio
facie non bene facit et p^rbucl
la panis deserit veritate p^r
p^rom^r ab aliis falsitas ab a
liis n^ra p^rmbia ut pictura vⁱ
p^rimū m^qerūt vⁱboi qui m^qcon
siderate loquūt^r et volūt^r ēē tō
die in vⁱbis et tō sepe m^qerūt^r
vⁱnd p^ru^r in sūmōib^{us} quid m^q
si p^richit^r castitas in deliciis
veritas i mūla loquio t^ri tag m^q h^c

neqñ sclo **S**ed mēit auari
unde in ps **U**t quid diligit va
ritatem et querit mēdagum
i. tpalia que vana sūt **F**aum
marxut vpocte qui appenad
stittatē pponit xpi sancti mēp
est de istis infeliabā qui in se
falsitatem diligit quā odiet
in pecunia sua **U**nde viliores
vident se hēe q vni de dena
riis suis **I**n illo em nō dilige
rent falsitate **D**esidō vido
li^o in^o Desūmo bo. c. lxx fal
sidia testis tribus ē obnoxia
pmo deo que otemptit **S**ed
iudicā que decipit **F**ao innoce
ti quem ledit hnt vā inssu
ptue indene falsidica teste
de rei fal. ex et ibi i glo n
Nota tplex eia pena scdm
qd mēbus offendit pmo q
deum gnt offendit gnt pmo
in d. pma **I**nspect tanc ar
cūstancis magis ul mīq aspa
ē ei pma imponenda nē am
plia ad testiom admitti d. ut
in deare testiom de testi. ex
Sed quia iudice offendit pū
delusit in famabit **xv** q v
Si quis convicta ac etiam
verberibq castigabit v. q. v
Illi qui **F**erāo quia pxiuū
testit vix modū testiomis pūm
et ut in canoe **I**ymago **xv**
in q v vbi pūnt pena ta
homis **A**ug de plagis d. q
octa plaga fuit locusta aial
dente noxi et p falsū teste
Quid em vlt in p nocere mor
dendo hū vitatē t x m mteru
mūt et cōn eū m surgit aī
xv **D**ehoc **A**mbri in pmo

de passione aut xpus ē vitas
pax iustia qui relinquit p fal
sitate veritatem qui p tempali
pao iustiaq qui adiut et fōndit
pacem **x** m paul dubio oandit
Debet em ei reddē sicut cogit
fci suo face **D**etio vide d. d
lozu errore qui asserit nulla
veritate iuramto esse finada
asserentes omē iuramētum
esse illicitum **C**irca hē ē bñt
scm q talis error occasiōem
hēe potuit exi^o vō aī v to
Ego aut duo vobis nō iurde
omō rē **I**tem exi^o vō **P**act v
Iurte omā fces mei nolite
iurare **I**tem **A**ug in quodāz
fmone falsa iuratio exiosa
Vera iuratio pialosa nulla
iuratio scatur go ut videtur
abomū iuratiō abstinendū
Eon^o **V**ō manifeste ostendit
q licitū sit iurare **S**ed **xv**
p memetipm iuram dicit dñs
q si quis nō recipiet rē **I**te
pbat hoc **A**dhēbr vñ pbra
hē pmitte qñ nēmēz ha
buit p que iuraret maiore
iurauit pmetipm go homi
licitū ē iurare **E**t q argū
valeat pbat sic luc m^o p
fctq homo est si sit sicut ma
gister eia **M**agister nē deus
Ite **xv** **V**imō ē mgt nē
Et **p**oli **xv** **V**os vocat me
mgt rē go nō ē cōn statū
pfectionis iurare **I**te iurat
angelus p pūetē in secula
Apos **x** **I**tem iurat aplūs ad
1 **T**estis ē m deus **E**ū go
iurent deus angelq et homo
stus mēp quō nō vō hēit

iurare q̄i deo angelis et sanctis
 sanctor esse uelut uidet^r potius
 assimilari dyab^{lo} qm̄ deo ut an
 gelo ut homi sancto dyab^{lo} em̄
 nō memi me legisse iurasse ad
 confirmatōem veritat^r Argumta
 vero quibz utut^r hētia ad cō
 firmatōem dēi exorib^r valde de
 bilia sunt ut ē id^o iaco v^o f^res
 mei nolite iurāre Si uō p^rt^r h^r
 q^o ibi dicit^r iurare iurare per
 catū ē mortale go tū dñs dicit
 ret p^r p^roxim et patre noli
 te vocare aliquē p^rem super
 terram Item si ideo in nullo
 iurandū esset q^o dñs dixit^r v^o
 Ego dico vobis nō iurare
 om̄io go tū aliquis dicit aliam
 colligenti saluam uel petalū
 ut nō colligat illud om̄io ip̄e
 phibet qd manifeste falsū est
 et s^m quem vsum loquendi
 et etiā s^m qd d^r in alia scilicet
 tate v^o qm̄ nō nulla nō ois
 dic aliquis nō Ex p^rdictis pat^r
 q^o iurare non est vniuersaliter
 malū vmo licitū et meritorū
 ad confirmandā vtilem verita
 tem qm̄ p^r ipm̄ p^roximo subuenit^r
 unde in p^r dñe quis habitabit i
 tabernaculo tuo et sequit^r qui
 iurat p^roximo suo et non deap^r
 Indendū ē go adea q^o ip̄i obia
 unt ad id^o iaco v^o f^res mei no
 lite iurare quadrup^r p^rt^r esse
 r̄nsio p^rma ut ibi phibeatur
 libido iurandi Et v^o s^m nō em̄
 assuescendū ē ad iurandū p^rt^r
 p^riculu p^ruiri p^rt^r qd nō msi
 ob nōtatem uel vtilitate est
 iurandū xxij q^o i^o Ita exgo et
 sic intelliget^r ē qnq^o iurā^r

inuenit^r phibitū Tercio ip̄a
 anaa ex qua interdū puenit
 iuramentū p^rto affectio iura
 di unde nō d^r iaco nō iuretis
 si nolite iurare Ad id^o v^o iugo
 falsa iuratio dicens q^o sicut
 tñsre mae nūq^o ē secura et
 tamen qnq^o ē nā^m et qnq^o ē
 sine naufragio sic iuratio nūq^o
 ē secura et tamen qnq^o ē nā^m
 et qnq^o sine p^riculu iurat^r Ad
 id^o v^o an^o v^o Ego dico vobis nō
 iurāre om̄ia dicens ē multa
 esse causam quare dñs h^r dix
 erit p^rmo q^o uoluit in s^mp^rto
 vō veritate suae sicut iurā
 volens ut homines nō libenter
 iurent qntū esset in eis v^o
 iugo sup^r Ep̄lam ad Gal^o vō
 ē cō^r dei p^rceptū iuratio sicut
 intell^r dñs phibuisse iurā^r
 ut qntū in ip̄o ē homo non
 iuret Seda causa ē p^rctm̄ ydo
 latie et p^riculu ydolatrie qd
 iudeis concessū fuit iurāre p^r
 deum ne in iurando p^ravatus
 in ydolatriam maderet xxij q^o
 i^o Conside^r Ex p^rdictis go p^r
 dñm nō phibuisse ut nullo
 iurem^r sed ne in vtilit^r aut
 p^r creatura v^o d^r glo sup^r
 an^o v^o Si iurāre qm̄get^r p^r
 creatura iurabis hoc p^r quod
 iurat quibz reueatur q^o amat
 hoc timet p^r p^rmissorū intelli
 genaa magis in speiali est
 de aliquibz dubitabilibz q^oed^r
 Et p^rmo v^o v^o quis possit esse
 testis et que codiciones requi
 runt^r in teste ad hoc q^o testi
 ficare possit Quic q^osto vnder^r
 q^o p^r h^r septem requir^r q^oduces

que hinc vltima attingit et nota
 t^r in deare annoie d^m de testi
condicio sexus etas discretio fa
ma Et fortua fides in testaba
 ista requir^r p^{mo} requirit^r con
 dicio sⁱ ut non sit fuus q^r no
 reapit^r ad testio^m **E** c^l q^m
 liberi et in deare forus de v
 signi fallit tamen hoc cu de fto
 seru querit^r no tamen p dno ul
 con d^m in q^m q^m q^m item in exi
 miali in v item seru **S**edo
 requit^r sexus quia femia no
 admittit^r ad testio^m in causa
 c^mali ut in canone muliere
 xxxij q^r v. nisi cu de c^mine
 aulit^r agit^r tuc cu admittit^r
 xv q^m in **S** exeo **T**ercio req
 rit^r etas Nam in aulibus c^m
 mialib⁹ no admittit^r xv a
 noru ut dicit^r in p allegato **S**
 item i c^mali v **I**tem in testio^m
Quarto requirit^r discretio q^r
 no admittit^r ad testio^m si uo sa
 sue mente capta sicut n^o ad
 iudicand^m in q^m vij **S** ta **R**u
 to requit^r fama Nam infames
 a testio^m repellunt^r ut in deciali
 p^{ter}a de testi cogen n^o pdest
 p^{ma} quia licet aiaz p p^{ma}az
 saluare possuna in fama ta
 abolere non possuna in q^m in
S hinc colligit^r **S**exto requi
 rit^r fortuna sⁱ an locuples
 sit an egen⁹ ut lucet causa
 quid faciat iudici querendum
 e in q^m in **I**tem in c^mali v **I**tem
 testio **S**eptimo requiritur
 fides quia infidelis cont^r fidelis
 no admittit^r in q^m vij **S**i h^oti
 cus **S** sunt p^{ri}apalia co^msider
 randu que ad p^{ri}as obmittobre

uitatis causa **S**edo querit^r v
 homo teneat^r p^{re} testimoniu
 hinc quesito r^{ndet} b^{us} t^{ho}
 raze q^r h^ox q^d distinguedu
 est quia si testio^m alic⁹ subditi
 d^r valere requit^r auctoritas
 supioris cu in h^{is} que ad iust
 aam p^{ti}ment obedie tene^r no
 est dubiu q^d teneat^r testio^m
 ferre in h^{is} in quib⁹ quib⁹ mfa
 ma p^{ce}ssit **S**i aut^r exigat^r
 in non manifest^r et de quib⁹
 infama no p^{ce}ssit no tenet^r
 ad testificand^m **S**i vero requat^r
 testio^m no aucte supioris cu
 obedie tenet^r **T**uc siquidem
 requat^r ad liberand^m ho^mem
 ab iusta morte seu quacunq^z
 pena uel falsa infama uel
 aliq^o dampno tuc tenet^r h^o
 Et si testio^m eius no requat^r
 tenet^r face quod in se **S** ut
 veritatez denunciat aliau qui
 ad hoc possit p^{de}se vⁿ in p^o
Exipite paupem et egen⁹ ac
 Et p^o xvij **E**xue eos qui
 deducunt^r ad mortem **E**t **O**
 1. **D**igni sut morte no p^olu
 qui faciut sed etia^r qui facien
 bus consenaut^r robi d^r glo co
 sentire ubi posset argue et
 tacere **S**i vero requit^r testio^m
 de h^{is} que p^{ti}ment ad damp
 nationem alic⁹ non tenet^r
 ferre testio^m nisi cum asupiori
 compelleret^r sⁱ in iuris ordie
 quia si a^u hoc veritas ocul
 tet^r nulli ex^h speciale dap^m
 nascit^r et si inuemat p^{ri}culu
 accusatori non est credendum
 q^r ip^e in hoc p^{ri}culu in reat^r
 Ad hec p^odicta face in q^m in si q^d

Alia autem est ratio de eo cui per
nulum in met conolente in casu
p'dicto Sacerdotes ead et alij de
via religiosi tenentur xiiij q ij
¶ Qm̃q Si nō tenetur si talis est
cā in qua nō licet eis scire testio
ut in causa saginis ¶ Si nō religi
osi tenet cōfiri et obfuiat qd d
tho. Dicit em q subditi tenentur
reuelare platis dum recipiunt
occulta cōmā et de quibz mfaia
nō pcessit qz ut dicit plati sic
debent defectz subditoz nō sōm
ut pūmāt sed ut caueant pui
lis psonarū qsi occulta dēnt res
sūt in pūdiau religionis sue
hultima opūno magis placet
et magis qsonat iuxi mco et lo
hēt specialis tytilz de testibz
cogendis Tercio gēit vtrū
liceat homi testio scire ¶ De
hīs q sibi in secreto qmissa sūt
tho. ubi breuit vndz q de
hīs que sūt homi in secreto
cōmissa p cōfessione nullo
d testio scire ¶ Tūc qz hec
non sūt ut hō tāq dei mīse
at mai e vnicū faci qlibz
homib pcepto ¶ Cūta ea que
nō alē homi sub secreto qmit
tunt distingz qz qm̃q em sūt
talia que statim cum ad noticiā
homib veniat homo ea mīse
stare tenetur puta si ptinent
ad mulatūdinis corrupciōne
spūalem vel corpalem ul in
grie dampnū alicui p pde ul
si quid ad est homi qd quis ppa
lare tenetur ul testificando ul
denūciando cōn hoc debū obligari
nō pōt p secreta cōmissa
q in hoc franget fidē quā alter

[illegible]

Primus testis a pua stinilla
 gnis domo succensa ai omi fa
 milia omi q peccore conflag
 uit Sedus a pedibq usquado
 licem morbo regio quo fuerat
 mptatus replet atq consumm
 tur Tercius vero eoz videns
 exortu nec se posse latuisse di
 uinu oculu auctis audientibus
 sera pma vniu su stolis ordies
 pandit et m lacrimas prupit
 qi de tumulto rediit exompu
 so redit et multo magis erga
 eum amor hom creuit atq
 plemissime dilata est 2d
Sermo blandos blesosq
 vitare memento Simplicitas
 veri fama 3 finis ficta
 loquendi Sextu terae part
 pceptu postp auctor m ppe
 pcedenti pcepto pbuit rudi
 menta ipm testem induceny
 ut arastpib odio amore uel
 etiam aliquo amolinto verita
 tem m iudicio pmulgar simp
 debeat et pferre Nunc vero
 m pnti pcepto subsequenti
 induce ipm testem intendit
 mformare ut veritate ipam
 ita simp exponere deat q no
 sit alia sophiste loquendo
 lorata ne sit p hoc vitas que
 subuerit qn testis m testifi
 cando vba sua colorat ut id
 qd forte falsu 3 verisile fa
 aat apparere p tanto diat
 auctor ipi testi Sermo bland
 dos qi velit i mne qn pferre
 testimoniu non debes va ser
 monibq blandis neq tua dicta
 falso colore vestie ut fatias
 appare vel sit quod m no est

Sed debes simp tua va pponere
 quia si vpus fueris smombq
 blandis atq ficti loquela tua
 erit auditoribq suspecta et
 fraudulentu mo p lata et he
 est qd intendit auctor dum
 diat memento vitie smones
 blandos .i. suaves et mms
 dulces et blesos .i. balbutientes
 teneres et dolosos vere cauere
 di sunt blande et adulatorie
 loqtes licet videat simplitas
 ubi no q dup e simplicitas
 quedā bona et quedā mala
 Simplicitas bō e simplicitas
 veri .i. voluntatis vere que
 est sine plica qualiae hec
 fama vera .i. famosa atq
 laudabilis 3 simplicitas lo
 quendi ficta sup loquela
 s colorata casus m 3 fraus
 i fraudulenta et talis e pui
 losa et pessima Et h ad finem
 dulentos et deceptores per
 tinet et induat suspitionem
 mali et talis a quolib vtuoso
 maxime et testimo ferenti
 totalit refugienda e et abdi
 canda pro pmissore decla
 aone magis m specialis est
 deminispas dubitabilibus
 qrendu Et pmo vtu expe
 diat ut liceat testi et gnali
 aulq ploatori cum ornatu
 verboru loqui et sua dicta co
 lorare ut magis appareant
 et placeat ut sit magis ex
 pediens ut simp sua vba
 pponet huc questio rndet
 suppot em q ploator he at
 veritatem ante se ut p se et
 dehuc querit 3 vtrum liceat

eam colone p eloquentia depte
 am falsa nullu e dubiu q non
 est coloranda ut appeat vera
 hoc go supposito aa huiusmam
 ad hoc ut quesi veritas lau
 lenas eliciat ta venut dfa
 randa pmo q eloquentia p
 qua veru uel verisimile colo
 rat est utilis pmo q est natu
 rale que gualiter ad eloque
 nam requirunt ut rethor ef
 ficat psuadet auditores pmo
 sic pbat desideriu cogstendi
 veritatem e nobis nalu mptu
 et mpsum i metha omes
 hoies nalu stare desiderut Rur
 aut veritates qm plume tam
 nales qm morales sut oculte
 ita q nesciut et queda sciri
 no pnt p se mvestigando sed
 quedu veru p se m mediate
 sciri no pnt sed p aliquas con
 iecturas ut h. metha dicit
 q ocula no ita se h ad vi
 sicut ocula noctue ad luce solis
 Cum go eas eloquentie doceat
 veritate cognosce et ipam vita
 tem imitat apire ac ead ma
 festare assumendo ea que sut
 pmpqua et veru filia no acci
 pit iecturas verisimiles seq
 q ars eloquentie est utilis q
 reuelat veritas quas ul natu
 uel ars huana occultat m p
 iudiciu huand et sine q nite
 veritas incogte rmanet pu
 ta vni et iustu sut nalu me
 liora qm falsu et m iustu est
 ideo magnu mconueniet esset
 si veru a falso vinct ul iustu
 ab i iusto q vinct melius p
 perus sed eloquentia ad suu vsu

vel finem ordinata et constia
 sociata defendunt p m et
 iustam ne subuertant et vni
 cant p delectaco fat admi
 tate actus moralis q id quod
 cum delectacone facimq mag
 attente et p qns melia sua
 Rur aut eloquentia ponit de
 lectaconem mpmone et p qns
 facit smone gssim et mag
 acceptabilem dicentibz et au
 dientibz sicut et sonq vboru
 que sut cu cantu melodie p
 lata magis e gius go eloque
 tia e utilis p aug vtili am
 plus dicit tull p Rethor ubi
 hanc ptractat qstione h sz
 eloquentia est negotiu ul artifi
 cu qd ad omes res puatas ul
 publicas maxime ptinet ad
 h honesta h illustres h quod
 vita iocunda fuit addit et id
 de vtilitate eloquentie q p vnu
 hoiem eloquentem reducti fuerit
 hoies a moribus siluestribz ad
 domesticos poci consuetudine
 delicta 2c p p m p declarat
 q ars eloquentie est natu ad
 aug euidencia e sciendu q
 artes mrente st ad supplend
 defectus ne rata em pduot
 multa que essent accomoda
 vrbus huans msi alit dispo
 nerent Et id mrente sut
 artes ut id suppleat m q na
 defiat pbi grad pa pduxit
 lapides ligna et ferru si no
 pduxit donu id mventa est
 ars domificandi que accipit id
 quod na pduxit et supplet ubi
 natu defiat Similit na pdu
 xit lanam et lnu et no veste

ideo inuenta sunt artes texendi
et suendi ut nō defectu suppleat
Natura etiam dedit hominī instrūta
loquendi sed nō dedit vocē vītutē
significatiua seu significandi ea
que sunt voluntaria licet dederit
vītutem significatiua seu significandi
nālia ut dolores et talia si par
tem inuenta sunt liguragia et
vocabula et nomina que ad pla
ctum instruet aliquid significat
talem uel tale conceptū mentis
aut tale uel tale quid sic ars
supplet ubi natura deficiebat
Huc autē sic ē q nā dedit homi
instrūta loquendi et alia psua
dendi quia dedit vocē et lig
uram qua possumus loquendo
psuadere efficaciter sed nō dedit
sibi vītutē psuasua sicut etiam
nō dedit ei vītutē significatiua
conceptum voluntariorum sed h
inuenta parte licet dedit in
strumēta significandi et expōne
di ac pmutandi conceptū mētē
sicut natura nō dedit hominī pō
tem discernendi congruū ab
incongruo nō verū a falso licet
dederit instrumenta cognosce
di sicut intellctū et loquelam
go oportet q partes eloque su
ppleant defectū nē que non
dedit vītutē psuadendi sic q
per gramaticā artem ē suppleta
distinctio congrui ab incongruo
et per artem dyalecticā distin
tur vni a falso Et maxie
q dicit aristoteles pmo Peripatetice
q rethorica ē pars dyalecticā et
vītutē falsi entimemate ac et
quia vītutē psuasua et appente
psuasibili sicut dyalecticā sicut et

appente plogosmo pti secundū
Tercio declarat que grā liter
ad eloquēciam requirunt ut
rethores efficaciter psuadent au
ditores ad cuius euidētiā q
sciendum q aristoteles pmo re
thorice dicit q tā sunt que
reddūt orōi sufficiētes ut p elo
quētiā efficaciter psuadere va
leat quod intendit pmo est
bonitas morū ut dicitur p morem
quid sicut est orator efficaciter
psuadendū modestis enim magis
credimus et celerius de omibz q
dicitur simplici In illis autē magis
certitudo nō ē si opinamur vti
q si sumus diffidentes hī creden
dum uel contrariū hī in dīa
q tunc ppter hoc q nescimus
qualis sit et qualis morū sit
orator Et si sciremus q esset
bonorū morū determinarem nos
ad credendum qd suadet ppter
bonitatem morū magis qm
ppter orationem qm diu nescimus
qualis morū sit dubiū remanet
quibus conet p orationem psua
dere Unde subdit q fere om
s que requirunt ad psuasibi
litatem pncipalissimā fidem
hī morū Sedm ē audire disposi
tio Nam qm p orōne ad pa
ssionem inducta putat ad ad
rem uel odiū uel tristitiam
seu leticiā ream uel mīā sicut
q requirit mīā tūc facile p
suademus quod volumus Unde
aristoteles ibid nō ibi em similit
reddimus iudiciā Testes uel gau
dentes uel amatores uel odietes
Tercio ē ratiō efficacitā q
inducimus uel psuademus qntē

fuerunt rationes veriores ut re
 rishmiores unde in hys etibus
 conari debet orator ut habeat
 bonitate morum ut auditores in
 ducat in quementem passionem
 et ut habeat rationes veras ut rei
 similes Unde patet in p^{ri}o sue
 Rethorice dicit sic Si quis ob
 missis rectissimis atque honesti
 ssimis studiis rationibus et offi
 ciis consumit omnia opera in ex
 atatione dicendi id in vtilis p^{ro}bi
 et p^{ro}mo suscipere aures habetur
 me quid dum cogitantem ratio
 ipa in hac p^{ri}ma duxit ut ex
 tunc sapientia sue eloquentia p^{ro}p
 pdesse civitatibus eloquentia
 a sue sapientia min^{us} ob esse p^{ro}
 desse inq^{ue} Qui esset cura de
 hac ma^{xi}ma plura h^{ab}ere r^{ati}onem
 ad rethorica aristas et Tullii
 quia v^{er}it^{as} istar^{um} q^{ui}or^{um} p^{ro}trahat
 Queret ead^{em} valerius ubi m^ult
 ta de vtilitate eloquentie explicat
 in c^{on}tra v^{er}it^{as} eloquentie Deh^{inc}
 ma^{xi}ma tangit^{ur} sup^{er} in p^{ri}a p^{ro}he^{li}
 pte q^{ui} xi qui incipit Tunc
 quartu^m d^{icitur} est q^{ui} p^{ro} totum p^{ro}
 querit^{ur} v^{er}it^{as} illi qui p^{ro}frui
 dem et fictu^m loq^{ui}di modum
 acquirunt aliq^{ui} ut s^{un}t adu
 latores et v^{er}itate teneant^{ur}
 restitucio^{nem} et quib^{us} h^{ab}et q^{ui} p^{ro}
 r^{ati}onem det^{ur} Et p^{ri}mo quo ad p^{ri}m^{um}
 dicendum est q^{ui} restituere
 tenent^{ur} q^{ui} fraud^{us} et dolus ne
 in p^{ro}curari de^{bet} ut in canoⁿe
 de^{bet} in xxx q^{ui} 1 et in de^{bet} exte
 nore de r^{ati}oⁿe Quo ad s^{ecundu}m d^{icitur}
 est q^{ui} n^{on} p^{ro} tenent^{ur} restituere
 ei qui dedit si est adulator

p^{ro} adulationem suam decepit ali
 quem tenet^{ur} ei restituere ad m^ultu^m
 illius qui dolose contraxit s^{im}p^{er}
 ad ludum Sed si ille qui adula
 tori sua tribuit n^{on} sic s^{im}p^{er} sed
 bene intelligit quid sit adulatio
 et quid non et tamen dat ei p^{ro}
 adulationem non tenet^{ur} ei re
 stituere adulator q^{ui} n^{on} est
 deceptus ventu^m em inanis g^{ra}te
 querebat et ventu^m habuit s^{ed}
 tenet^{ur} restituere ei ad id est debu
 it dari s^{ed} paup^{er}i Simile est
 de metrice de qua dicit Aug^{ustinus}
 q^{ui} h^{ab}et turp^{us} agat q^{ui} met^{us}
 est n^{on} turp^{us} agit in eo q^{ui} d^{icitur}
 met^{us} rapit unde q^{ui} met^{us}
 n^{on} deapit s^{ed} est mulier recipi
 ens p^{ro}u^{er}biu^m corp^{us} sui locati n^{on}
 tenet^{ur} ad restitucio^{nem} Sed si
 deapet s^{ed} q^{ui} p^{ro}ngit oculos
 suos sabio et faciem suam orna
 ret et simlaret se filia^m duc
 ul comit^{ur} ul alteru^m nobilis r^{ati}
 deapet iuvene tunc in eo casu
 casu b^{on}i tenet^{ur} restitucio^{nem} et
 p^{ro} v^{er}itas q^{ui} p^{ro} ma^{xi}ma quo ad
 s^{im}on^{is} blandicia^m vide sup^{er} in
 p^{ri}a pte met^{us} p^{ro}p^{er}o xxiij^o
 v^{er}oli homines min^{us} re

Segnacem fugito quem
 te ignavia fert^{ur} Nam
 ad a^ug^{ustinus} laque^{us} consumit in h^{ab}itu
 corpus Sept^{imo} t^{em}p^{or}e p^{ro}p^{er}
 ptum Postq^{ui}m au^{tem} sup^{er} in
 p^{ro}mo p^{ro}cedentib^{us} p^{ro}ceptis
 lator^{um} h^{ab}et anim^{us} tribuit aliq^{ui}
 rudm^{en}ta ad p^{ro}cepto^{rum} mora
 l^{is} obf^uancia^m induc^{en}da et
 aliquib^{us} tractaverit in s^{pe} sub
 m^o negatio ut est illud n^{on} o^{mn}i
 des et hoc in q^{ui}to p^{ro}cepto Qu
 recte v^{er}itas contineat^{ur} Sunt

Vero in pñti pcepto qsequenter
 intendit tractare de alio morali
 pcepto sub duplici mō tam affir-
 tivo qm negativo scdm duplicē
 huius pcepti clausulam ut est
 id quod hēt^r **Exo. xvi** vbi d^r
 sex dieb⁹ opaberis et facies
 omnia opa tua **Septimo** aut
 sabbatum dñi est hoc ad clausu-
 lam affirmativam ptinet **Con-**
 facies omē opus tu et filii tui
 rē et q ad negativam ptinet q
 ad celebracionem sabbati ptine
 videt^r et dicit^r facit cont^r ig-
 uos desidiosos et pigros qui
 nichil nec spūa^r nec corp^a
 opant^r **Attendens** go auctor
 q ad lectorem huius carmine sp^r
 tat segnitie atq; ignaviam
 a se penitus effugare et se ad
 vtitū officia exorare seu
 opam dare quod fieri nequit
 nisi aardiam a se eiciat pñ-
 to hoc suū pceptū segnitie
 et ignaviam inhibens pbet
 fore penitus obsuandū dñm
 dicit **Segnitie** fugito q for-
 tur ignavia vite i que fa-
 vitam huānam vacuat ab igne
 et calore totius vtitis. Nam
 cum anim⁹ lagivet i pigritat
 in hercia i pigritia qsumit
 corpus i ipm debilitat et en-
 uat hoc ē dice^r qm vides ali-
 quem pigru corpore potes
 eū intelligē ita esse infirmū
 et pigru in aia **Puer** quā
 sine arte segnis dicit^r quā
 sine signo uel porsum ab igne
 i sine caliditate anim i vigorē
 ingem^r **Ad** se ppositū in com-
 pōitione id aliqui significat qd

sed ut sedulus q sine dolo et
 paxa quā sine ama ignavia
 q igne anim vacuus vñd d^r
 ignavia quā pigritia et pig-
 aa mortale pctm ē quā si ali-
 quis hēat corp⁹ qsumit et
 aiam **Est** enī ignavia qm qd
 potius in mseria eligit pma-
 nere qm aliquatū laboris
 subire ppter difficultate quam
 videt in operis mēhoacōne
 sicut faciūt aliqui scitelli
 qui ignavia suā palliare
 sub qtemplacōis spē volūt
 dicētes q nolūt opari sed cō-
 templari **Cont^r** quos adduci
 pt exm de illo qui venit ad ab-
 batem siluam in monte fron-
 et cum videret frēs opantes
 dixit quare opam abū qui
 perit aia optima pte ele-
 git que nō aufet^r ab ea **Tūc**
 abbas fecit ei dāe codicem
 ut legeret eū includēs mcellā
Tū autē hūisset hora nona
 orad spiciēbat ille vñd qui
 ipm vocaret ad abū et ven-
 ens ad cenam mtrōgabāt vñd
 frēs comedissent **Cū** h abbas
 ait tu hō spūalis es et non
 natūm hēs hanc estam **Vos**
 aut tamq carnales comedim⁹
 et ideo opam² qd cū vidisset
 cepit penitere cū abbas go
 natū ē maria et qarthā
Vñd ignavia q sine gnavia
 q ē pñtiū a quo dēuat^r
 hō nō gnarus **Dicit** go **Seg-**
 nitie fugito **Ad** huius pcepti
 intelligēcia ē strēdu q aai-
 dia affig^r vii filias sine effūq
 videlicet oasitate **Comp** nolē^r

importunitatem mentis inquietate
 corporis instabilitate verbosita-
 tem et curiositatem. **S**audat
 ratio et distinctio sic assignari
 potest. Cum enim acedia sit volun-
 tas inordinata appetendi quie-
 tem aut putat in reme quie-
 tem per cessationem ab ope debi-
 to aut per opus. **S**i per cessationem
 ab ope duo generantur vicia. vna
 oia quo cessat ab omni opibz
 in vigilando et somnolentia;
 que per dormitionem cessat cum
 possit sine impedimento operari.
Si vero per opus aut per opus de-
 bitum aut indebitum. **S**i per opus
 debitum hoc non est nisi quod indebi-
 te vult facere ut per hoc cogatur
 et sic gnat importunitas. **S**i
 verop opus indebitum aut hoc
 per actum inordinatum aut ex tise
 cum dicitur in quietudo mentis
 quo non cessat cogitare vel de-
 siderare vana. **S**i ergo per ex tise
 cum aut hoc est per corporis in-
 tactum de loco ad locum et de corpore
 instabilitas. **S**icut per verborum effu-
 sionem et dicitur verbositas a
 per similitudinem explorandi ea que
 geruntur apud alios et dicitur
 curiositas. **P**er permissum intelli-
 gentia magis in specialiter est de
 inordinatis dubitibus querendum.
Et primo quare quod preceptum decal-
 logi sit contra peccatum decalogi
 quia alia precepta quodammodo
 reducuntur ad illud implicite.
Hunc questionem respondet quod opponit
 precepto de sanctificatione sabbati
 in peccato enim acedia et stulticia est de
 spirituali laborioso cum amore quie-
 tis carnalis. **E**rgo vult in pre-

cepto illo memento ut die illud
 sabbati sanctifices et amor sit
 quietis qui est cum gaudio in bono
 spirituali licet ipse sit laboriosus
 unde licet ibi papiat abstinere
 ab opere suntu in quo est labor
 tamen non prohibet bonum spiritu-
 ale ut orare psallere et predicare
 que sunt opera spiritualia licet labo-
 riosa. **E**t ideo. **P**ropter non super-
 flue inter filias acediae torpo-
 rem cum precepta emendant. **S**ed
 querit cum virtuti acedia oppo-
 nat. **H**unc questionem respondet quod
 opponit ipsi caritati. **T**unc quia
 caritas omne difficile facit facile
 sicut dicitur super id quod est in
 gum enim meum suauis et et omnia
 meum leue quod est difficile in se.
 amari est facile caritas ergo facit
 difficile facile. **A**ccidia facit contra
 rium ergo per se opponit caritati. **T**er-
 cio querit de effectu huius peccati.
Hunc questionem respondet quod per
 tristitiam. **T**ristitia tenebrat lumen
 visibile autem nihil dimittit vi-
 dere eorum que oportet quod ef-
 fectus acediae est obscuratio intel-
 lectus contra ymo videtur quod ob-
 scuratio intellectus sit effectus
 superbie sicut dicitur ad romanos
 dicentes se esse sapientes stulti
 facti sunt. **I**bi tangitur eorum
 superbia et propterea inmediate
 tangitur eorum pena ad dicitur
 et obscuratio est in sapientibus cor
 eorum in glo dicitur ut nihil intel-
 ligat nisi quod arbitrate est
 motum est quos sua caritas
 a veritate lumen fundit ex-
 cludit. **H**unc contra respondet quod
 ipsi conuenit si deinde quod superbia

obtenebrat rationem super huiusmodi
 libidinis propter bonum quod est ex cel-
 sentia sed accidia ratione super huiusmodi
 dancie doloris de bono spirituali
 eo quod est laboriosum et difficile
 amor autem et dolor diuersimode
 obtenebrat ut non cognoscatur
 bonum quod oportet. Quarto
 querit. Vnde accidia per peccatum
 mortale. Huc querit. Unde ista
 2a. 2e. xxxviii. q. ar. 1. d. q. acci-
 dia secundum suum genus est peccatum
 mortale quia secundum propriam rationem
 contrahit. 2a. 2e. ppus enim efficitur
 caritatis est gaudium ut de deo ut
 dicitur. Accidia autem est tristitia
 de bono spirituali inquit est bonum
 diuini non tamen per se peccatum mor-
 tale nisi quando per se attingit ad
 rationem suam. Vnde si inchoat
 peccatum sit in sola sensualitate et
 non perueniat usque ad sensum
 rationis tunc propter imperfectum
 actum est peccatum mortale. De ma-
 ioribus quo ad difficultatem vide super
 in 1a. pte. 1a. pte. q. qui incipit
 dixi de primo et ultimo quod non
 re uacant et pte. p. scilicet
 in precepto permittit. Illud scilicet a-
Interpone tuis interdictum
 gaudia carnis ut possis
 aut quicquid sufferre labores
 Octauu tunc parte preceptum
 Postquam auctor in primo prece-
 denti precepto lectori huius car-
 nis prout aliquid rudimenta mo-
 ralia ad sequentem et ignam
 am fugiendam inducitur que quod
 vicia inducunt hominem ad corpo-
 ris et anime tristitiam et lagno-
 rem. Huc pro in prima precepto
 subsequenter ipsum laborem monet

et induat ut a mentis et corpo-
 ris tristitia in suo exilio et
 labore se debeat precauere non
 non in suis exiliis tam spualibus
 libus quam corporalibus letis animo
 debeat se habere ac etiam moderate
 operari. Hoc enim facies preceptum
 de obsequatione sabbati et opa-
 aone sex dierum quo ad utramque
 clausulam obsequabit et sic est
 quod hic intendit auctor. Unde dicit
Interpone tuis quod velis in me
 quod dixi super quod attente legere
 debes. ~~am reuerare precepta~~
 mea moralia sed interdum
 debet am reuerare quod per modum
 melius poteris studio coram
 intendere. Unde in nasomus dicitur
 si inquam cesses tendere mollis
 erit actus et hoc quod dicit
 auctor. Interpone in interdictum
 interdictum in quibus gaudia in re-
 quem et iocosa carnis in soli-
 tudinibus et studiis quod est labo-
 ribus tam spualibus quam cor-
 palibus quod si in continuis curis
 et sollicitudinibus fueris impli-
 catum anima tua lagnebit et
 deficiet. Tunc namque dicitur quod
 cor ardens ut vires ad huiusmodi
 ponere debes ut possis suffere
 in sustinere quicquid laborem
 Et licet non sit videtur per se. Periculis
 tunc labores ad virtuosam animam
 mutantur labore tamen hic intelli-
 guntur quod idem labor est mode-
 rate assumptus. Pro huiusmodi pre-
 cepti intelligentia est sciendum
 id quod hoc. Ethicorum ponitur philosophia
 de delectationibus et gaudiis
 dicit enim quod aliter inter
 quosdam sapientes fuit de hoc

quia aliqui asserunt omnes
delectationes esse bonas. Quidam
vero contrarium asserunt. Sed rursus
utrumque pars maledicet quedam
sunt viles dummodo honeste et secundum
rationem fiant et etiam secundum quod
oportet et ubi oportet quedam
autem male et in viles sunt scilicet
delectationes brutales ac etiam
quoniam limite rationis excedunt unde
quia attingit aliqui in talibus
delectationibus ludis et iocis
aliquos super humidare ut hystriones
et iocundiores aliqui etiam
deficiunt ut hystriones et agrestes
qui nunquam letari volunt. Vnde
sunt solaciantibus onerosi ideo
expedit virtutem mediam ponere
autem virtus secundum philosophum licet
pollat. Eutropia mutatur
quod idem est quod bona confectio
et delectatio. Hec enim docet philosophus
sola et gaudia honesta de
ape secundum quod oportet quia
talia solacia et gaudia honesta
ad recreationem et laboris
levamen fieri debent. Et
tunc comedabilia sunt et licita
Et ad hoc nos auctor inducit
at dum dicit interponere tuis
Ad hoc facit quod Ciceronem
in quinto suo moralium libro dicit
quod danda est omnibus hominibus
aliqua remissio quia nulla res est
que continuo labore perfici possit
que autem sit ratio vide plenius
in superius in prima philosophia parte
xxxvi qui capitulum. Quod sepe
quod postremo loco residet ibi
ad satisfactionem de hoc. Et primum
metri intelligentia magis in
speciali est de aliquibus dubiis

tabilibus querendum primum quod sunt
illa gaudia que nobis summo studio
sunt a mortalibus appetenda
que sunt fugienda. Hinc queritur
breuiter respondetur quod id est verum
gaudium et summe appetendum
quod plus impatit ad. **Item** xxv
Deus repleat vos omni
gaudio et pace quod optatis. Vnde
pacem primum optat nobis. Vnde
gaudium. **Item** vnde autem gaudium de
scribitur per hoc signum distributum
omne quod ad magis tam appella
ta requirit quia gaudium quod
non est vnde est vnde in sua
operatione. **Item** in gaudio di
ci quod frustra decipis. **Est**
amarum in sua degustatione.
Item vnde. **Extrema** gaudia
luctu occupat. **Est** momenta
nec in sua demonstratione. **Item**
xxv. Gaudium propter ad istam
punctum quod ergo cum gaudium est
tres conditiones oppositas se
parans ergo plus vnde gaudium
a falso vnde vnde gaudium apparet
lat omne gaudium. **Repleat** vos
magis omni gaudio superius spirituali
et diuino quod est vnde gaudium
suave et perpetuum non mundum
quod est vnde amarum et mo
mentaneum. **Tale** ergo gaudium
est penitus re fugiendum quia
revera non faciat appetitum
Propterea gaudium quod non
est aie si corpus bonum quod bona
aie impedit quod ratione in mergit
et extinguit. **Sed** queritur
vnde omnes homines indige
ant corporali recreatione. Hinc
queritur respondetur plus in fine
vnde. **Et** queritur quod omnes homines

indigent aliq̄ recreatione corpo-
rali. Cuius rationem assignat ibi
asserens q̄ in homine sunt naturales
motus et operationes s̄p̄ em̄ aial
vigilans est in labore. Labor
autem ē q̄ existit ut sicut naturales
testant̄ s̄mōes qui dicūt q̄ vi-
dere et audire iugit̄ est in t̄p̄a
mān̄ tū ē laborio sum rone in
laboris aial indiget quiete s̄p̄
in ut dicit̄ in l̄o de sompno et
vigilia. Cum q̄ om̄s homo in-
digeat ppter laborem quiete
et ppter tristitiam que cōsurgit
ex labore aliquo de multitudine
et delectatio corporalis modera-
ta sit quies in bono delectante.
Sequit̄ q̄ om̄es indigent ali-
quali recreatione corporali seu
delectatione. Tercio querit̄ ad
quod p̄t̄m̄ reducant̄ īp̄alia
et vana gaudia. Huic quesito
r̄ndet̄ q̄ corporalia gaudia ad
meptā letitiam reducant̄ q̄
s̄m̄ greḡ ē filia p̄ma gula
et large dicit̄ p̄ quocūq̄
gaudio surgente ex libidine q̄
volunt̄ delectari in gestulatio-
ne corporis et in multis in-
stimentis et s̄m̄orib̄ carnalib̄
et sic meptā letit̄ nascitur
ex gula ul̄ etiā ex luxuria
s̄ dicit̄ p̄mo nascit̄ ex volun-
tate gula nam p̄ hoc quod matat̄
libido ex gustu ut delectabilius
exceat actū suū ex q̄ q̄ uolū-
tatis abiectione sumit̄ et ideo r̄ce
filia gula dicit̄ ē. Ex volū-
tate aut luxurie ante actū aliquū
nascit̄ et ad finē huius ordina-
t̄ s̄ ex ope s̄m̄e. Ideo q̄ nō
ita cōueniet luxurie filia dici

p̄t̄ p̄ secūdi met̄i intelligē
restat q̄rendū vnde a quo vici-
ul̄ p̄t̄o huius corporales aice
et labores trahant originem
huic quesito r̄ndet̄ q̄ ab inige-
tudine mentis quā ponit Greḡ
de septem filiabus vna peccā-
ti auaricie. Sed ysidorus cōducit
videt̄ qui ponit eam filiam
accidie. Huic cōtrario r̄ndetur
q̄ inquietudo mentis put̄ na-
sat̄ ex accidia nō det̄mat̄ ē
aliquā mān̄ etend̄ m̄es am-
diosi auertit se querēs illa
tam quiete circū cogitacōe
et desiderio res q̄ infinitas ut
saltem illis quietem inueniat
et istud dicit̄ in q̄etudo mentis
in accidia. put̄ v̄s nascitur
ex auaricia det̄mat̄ ē mān̄
s̄ peccat̄ aīa quā q̄reganda
studere nō cessat et istud peccā-
e studiu q̄ gregandi d̄m̄ inque-
tudo m̄et̄ in auaricia et illud stu-
diū v̄s cura et sollicitudo p̄t̄m̄
rerū sunt a mortalib̄ q̄ate
p̄sequenda et q̄ntū ē possi-
le refugenda. Et si sic feceris
hoc p̄ceptū auctoris diligēter
obseruabis dum dicit̄ vt possis
aīo quēuis sufferre laborem

Hic r̄us factū ul̄ dictū
ne corp̄s v̄m̄q̄ ex
ep̄lo p̄t̄m̄ ne te derideat al̄
Rom̄ t̄ae part̄ p̄ceptū p̄t̄m̄
q̄m̄ auctor s̄p̄ in p̄p̄me s̄p̄
oribus p̄ceptis p̄t̄m̄ aliq̄
rudm̄eta ad ob̄suatōm̄ m̄ea
lū p̄ceptōm̄ inducētia submō
negatiuo et aliq̄ submō affir-
matiuo et aliq̄ sub utroq̄. Huic
vero in p̄t̄m̄ p̄cepto iterato

induce intendit ad obsequantiam
huius precepti sub modo videlicet ne
gato dum dicitur aliter factum
Istud vero preceptum reduci potest ad
decalogi preceptum non occides
Et hoc ratione recte a qua procedit
originaliter omnis mordmata lo-
cutione attendens quod auctor quod per
torem huius carminis non decet ma-
lucule nec esse fraudulentum pro-
prium de omni accusare in omni
aliquo opponere quod insidiando vel
insultando vel etiam deridendo
Pecundo hoc secundum preceptum dominum
per quod audita remouetur vicia
dum dicitur *Alia* factum quod velit
in mure *Polli* ea que aliquis
dicit vel facit deridere ne ab
eisdem derideatur Nam qui a
parte alios deridet quod non cadit
voluntatem accipiat Iustum namque
est ut qui deridet derideatur
Et hoc est quod auctor expositiue
intendit dicens tu ne carperis in
maliciose redarguit vel despo-
nere factum aut dictum aliter et ea
que alii faciunt vel dicunt in
instruere ne alia factum vel dictum
carpe in dente canino mordere
vel lacerare deas Unde per dominum
verba impiorum insidiantur sagini
et sic ab hoc vicio deus parauit
tibi ne aliter derideat te et alii
det te sibi ex eo quod sicut derides
ita deridearis Lex autem est iusti-
ssima ut qui contempnit contempnatur
Hanc sententiam approbat apostolus ad
Colossenses *hij* dicens Qui tamen nocet re-
cipiat hoc quod nocuit hoc etiam
Iure canonum approbatur ubi
predictum in hissumptum habetur in
canone *xij* q. *ij* f. *h* etiam
persuadet iudicialiter in quo quid

secundum propositum sunt quedam pre-
cepta quedam prohibitions et quedam
denunciations precepta sunt que
cumque volunt ut faciat vobis homines
et vos eadem facite illis hoc videtur
dici ut sicut sibi vult a proximo
bene fieri et subueniri illud
idem faciat proximo Non autem
si sibi vult adulationes et filia
illicita a proximo fieri ipse adu-
letur vel faciat filia quod hoc non
est ipse velle sed concupiscere quod
tunc non vere vult quod non ad vti-
litatem suam quod in odium anime sue
vult vnde in primo per dominum diligit
iniquitatem odit animam suam
Prohibitions sunt hee Non fa-
cias alteri quod tibi non vis
fieri Et sub hac prohibitione
decalogi prohibitions continentur
quod potest quoniam nulla vellet quod a-
lius ipsum occideret vel quod ei finia-
retur Unde nec ipse debet facere
hoc alii Et propter hoc preceptum
Non occides non fuerit facies
Precepta enim et prohibitions im-
mortalis sempiterni et sempiterni obligant
Unde in lxxij Lex naturalis est ne
in iniuria facere denunciations
que ad tempus et secundum quid obli-
gant quatenus opposita secundum casum
emergentes licet fieri ubi
secundum quod naturale licet vim repellere
vi et sua repetere Unde iudicium
enim de iure naturali est ut dicit
Tullius in fine Perhoritum tamen
dominus precepit apostolis oppositum
Qui te percutit in unam
maxillam percutit et alteram
Unde Tempus enim et hoc sic
se offerebat quod per nimiam mansue-

trahendi erant homines ad deum
 hec que dicta sunt de iure naturali
 probantur et de iure naturali de materia
 primi metri vide super in prima parte
 metri in quinto auctoris precepto
 Si vitam inspicias de
 materia vero primi metri quoad
 derisionis vicia vide super in prima
 parte in ultimo precepto Re-
 memini vixi feci et in ultimo precepto
 Noli recidere miserum et ibi satis
 de materia invenies si placet

Quod tibi socer dederit tabu-
 lis suprema notato au-
 gendo serva ne sis que fama
 loquat. Nota secundum quod adda-
 feat testamentum hereditas ipse
 testatur et anima ade salus vel pe-
 na mentis elacio cartha geg-
 huam mcausum corruptibili-
 tas heres dyaboli. Testes sunt
 vii mortalia peccata. Superbia
 dum maiori subesse noliunt h-
 sub sepe sit perfidiam. Invidia
 dum esse sicut deus voluit h-
 sub sepe sit detractionem. Ira
 dum membrum suis consuegen-
 tibus irata est hic aut perturbat
 acedia dum bona sibi commissa
 fastidiunt hic metis rancorez
 Invidia dum dñari cupide pe-
 oit hic rapacitatez. Gulosi-
 tas dum pomum fetidum come-
 dit hic prodigalitatez. h- testa-
 mentum morte confirmat unde
 dicitur quatuor die qumederis
 morte moveris. Nota etiam
 secundum canones quod corpus f- testa-
 mentum hereditas eius est. Falsitas
 vniuersitas vel angulus fidelis anima
 unde super que requiescet spiritus
 meus etc. v. sa. vi. Salus et pen-

na p-
 be cartha predestinatio diuina in
 causum spiritus sancti umbraculum
 unde et virtus altissimum obrem
 brabit tibi heres corpus vnde apostolus
 si filii et heredes coheredes autem
 testes sunt vii virtutes. Caritas
 unde habe caritate et fac quod
 vis. fides unde crede et mandu-
 casti de ore dñi. v. et quod spes
 unde spea in dño et fac bonum
 de conse. dñi. v. Ieiunium fortitudo
 unde Estote fortes in bello xxiii
 q. v. g. v. lio. Prudentia unde esto-
 te prudentes etc. xxvi q. i. Si
 cupis. Pancia unde si quis te
 percussit xxiii q. i. g. i. Iustitia
 unde Recte iudicate filii hominum
 Confirmat h- testamentum mor-
 te et cum septem sigillis co-
 signat que nemo apertum po-
 tuit nisi leo de tribu iuda et p-
 istud f- ruptum est p- Deam
 tercie partis preceptum. Ad
 tibi socer. P- auctoris preceptum
 est reduci p- quoddam in di-
 rectum ad vii decalogi preceptum
 videlicet non furtum facies p-
 furtum enim intelligit omne furti-
 tum oblatum sue occulte ac-
 apiendo sue violenter reu-
 piendo sue fraude imitatio
 mbus committendo sue merce-
 dem debitum non soluendo. Au-
 ctor quod ex hoc precepto latere
 huius carnis inducere mcedit
 ad consuetudinem et augmentacionem
 reprobationis quod p- hoc rethit
 ab inordinata reu alienare
 q- tractone quocumque et q- litiu-
 talis indebita q- tractio fiat etc.
 In p- etiam quod que fuit causa

conseruatiōis et augmētatiōis
in rebus a expensās et redditū
sepius computare et ea ppter
memorie labilitatem in scriptis
redigere. **P**ro tanto hoc sūū p
ceptum p qd auditu induat p
bet obseruandū fore dum dicat
quod tibi fors dederit q̄i velit
dicere quod ē fors sup̄ma id ē
fortuna dederit notato tabulis
i in l̄o ul aliquali scriptura au
gendo sua q̄i dicat q̄ p hūc
modū res tuas conseruare pote
ris et augere. **V**el alit̄ p̄t
expom̄ uel etiā legi serua
augendo sup̄ id qd sup̄ma fors
tibi dederit. **N**otato tabulis
non sequēdo p̄digos atq̄ stul
tos ne te alloquit̄. **V**olūgus rē
ut dicat quidā de arte amadi
Vo mōr ē vnt̄ qm̄ quēre p̄ta
tuēri. **C**asus mēst illis hūc ē
artis opus rē alit̄. **T**u nota
to i scribi ul notari fuato i
tabulis i in testamēto qd an
tiqui in tabulis scribebat. **I**llud
quod sup̄ma fors i sūma for
tuna et iā dicat̄ q̄i nō nimis
dep̄mit hōiem nec etiā extol
lit sed cum hōmo hēat suffi
cienter nūcia si dederit i co
senserit et sua i caue et cu
stodias licet augendo potius
qm̄ minuendo. **D**ico ē tō sua
ne sis quē fama loquat̄
i ne tuxpi acq̄isitiōe sis
infamis ul infamatus uel
etiā ex p̄digatitate. **E**x h̄c
em̄ instruit̄ morietes ut
p̄fite sūū debeat condē testa
mentū omibz satisfaciēdo et
restituendo si qua sūt iniuste

ablata nec in hoc de posteris
confidere debeant nullo. **E**t q̄
expositiue sequens vsus de
clarare videt̄. **A**ugendo sua
i caue augendo utā hēdes tu
ob ne sis quē fama loquat̄
i ne extuxpi acq̄isitiōe mto
infamatus. **A**d hūc sensū opti
me facit quoddā exemplū qd
recitat rēn̄ l̄is. **R**eda in gestis
anglorū h̄ in de forseo nobili
viro q̄ a torpore exorta fuit
ab angelis in altū deducta a
quibz erat ei dictū ut mferia
respuet qd ad fecisset vidit
vallē tenebro sam ignibus
q̄tuor succensam et ad m̄ico
gasset que nam hoc vallis ē
set et quis ignis fuit ei rē
sum q̄ vallis ē mūdo iste vi
sibilis et quā ignes quorū
p̄cta que ipm̄ mūdu q̄sumit
quorū p̄m̄q̄ ē ignis mendaci
eo q̄ homines non implet ea
q̄ in bap̄o p̄m̄ferunt. **S**ecus
ignis cupiditatē q̄ mūdi diu
cias p̄pōnit amore celest̄ pa
trie. **T**ercus ē ignis distor
die et dissensionis. **Q**uartus
ignis ē impietas ad m̄fiores
spoliant̄ qui ignes ad vnati
appropinquauerūt. **V**iditq̄ demones
in ignibz volantes et bella stru
ere contra p̄tos vniūq̄ idē
tā tūcam sup̄ eū et r̄cogit̄
q̄ vestimētum erat qd hōm̄
mortuo abstulerat qd ai agels
malus in ignē reuerteret aut p̄
bona p̄ctoris suscepisti p̄ de
ip̄ius p̄emis particeps ēē debes.
Cum angelus dixit. **N**on p̄t
auariciā sed p̄t avarit̄ saluanda

suscepit. Dixitq; angelus ei qd
 misericordisti hoc arsit inter anima
 vero redeunte ad corpus signū
 incendij visibile ptulit in humero
 et maxilla. Si ergo fuit de iusto
 qui sustinuit penam p tūcā
 quā acceperat dato nō quid
 illis fiat qui aliorū bona rapiūt
 ad hoc ut in eorū testamentis
 suis hēdibz delinquant nē dum
 vivūt restituere volūt si suis
 hēdibus restituenda relinquūt
 Quia tales pessime faciūt
 et ppter hoc valde timere dēt
 ne in statu dampnōis de hac
 vita cum suis pecuniis dece-
 dant. p pmissōm intelligēcia
 magis in speciali et papue
 huius ultime lēture ē de aliq;
 bus dubitabilibz qrendū. Et
 pmo viciū in mortis articulo
 sufficiat fieri ut vsuatio quo
 ad Ecclesiam triumphante testa-
 tō condere sup male ablatorū
 restitutionē. Huc quesito bñt
 rēdet q nō sufficiat ad anime
 salutem qd tali compbat rō
 ne. Nam testamētū ē volunt
 mē iusta pma de eo q post
 mortem quis si voluit ut ff
 de testa. l. i. si pta morte non
 ē homi locus pme uel rmissi-
 ſionis pctorū. Non em rmissi-
 pctorū nisi restituat male ab-
 latū ut xim. q. vi. Si res ali-
 ena et indecēt ai tu de vsur
 et in regula pctorū nō dimittit
 tit. d. reg. m. l. i. vi. Et tūc
 qui nō vult cum possit q ma-
 le ablata restituat nisi post
 eius decessum nō valet testa-
 tū quod faciāt ad pctorū rmissione

Item etiam hoc requirit diuina
 iustia ut ille qui satisfaciāt dū
 pte. Sed cum vsurarij in testa-
 mbet ut restituat rōstie. Et ipse
 met nō velit facē. factū ad pte
 et ita qtaone nō videat hē
 mētū. vlt q hēdes nō pte
 satisfaciē dē aut qd ē cōn dei
 iusticiam et vām qtaonem
 faciē quia pctorū suos dēt tōre
 auctores nec pena ē rōstia p
 trahenda qm delictū fuerit
 in excedente rēptum ut in dec.
 q sunt de hīs que fuit ama-
 pea ex et de penis simg
 rē. Insup aut nō sufficiat testa-
 mentū condē vsurario ad aī
 salutē ad ē in articulo mortis
 Si si hī pecuniā viciū fieri
 possit restitūto dī pūb eam
 p fidelem mētū restitūm
 exponē ante q deccat. Et
 sub voce pcoma sollemnt fa-
 ciāt pclamare ut omē a qbz
 p se ul aliud hūerit vsuraz
 uel hī remiant plenariam
 rēpturā satisfaciōne. Et de
 hoc fieri faciāt publicū in
 strumētū in quo omnia bona
 sua obligat p dū unū formā
 Et si qua mētū hēat vsuraz
 illa ex tūc casset p publicū
 mstrumētū. Manifesto aut
 vsurario licet mandauit v-
 suras restitū. Ecclesiastica ne-
 gabit sepultura nō pōsa-
 tificiat ul ydonee rāueat
 Sepeliētes eos cōn q situ-
 cōnem lateānen galij pena
 micunt. Testamēta autem
 pctorū alit facta nō valent
 nē dī in eis aliqz mētū ul eos

J

absolue uel ad confessione ad-
mitte. Et omnia in decore. **Primo**
de usu. li vi. tamen ibi non sal-
uo si iudicio famore. **Secundo** qui
vici talis tenet? restituere re-
cum fructibus inde pcept? **Hinc**
quis breuit? **Tercio** vnde q? q?u
male fidei possessor restituere
tenet? rem ad omnibus fructibus
inde pceptis et quos ipse dñs
pcepisset si possideret p id
quod hēt? in decore. **Quarto** dñs
sa. spo. ex ff. de con. fin. l.
iure. ff. de rei vend. si nauis
Ignat? Et intellige fructus
qui sup sunt deductis illis ex-
pens? que sunt gra fructuum
colligendorū qrendorū et cōp-
uandorū qui deducunt ad a bo-
ne fidei q? a male fidei posses-
soribus ff. de pen. hē. Si p-
q? ultimo possessor aut bone
fidei nō tenet? de fructibus q?e
pcepit qñ diu fuit bone fidei
possessor. si id q?sumpti sūt. **Sed**
de exentibus tenet? **Et** de rei
vend. c. ad. **Et** nō q? solū si v-
sum rei furata fuerit nō suf-
fiat q? restituat rem. si tenet?
etiam ad extirpationē usu fru-
ctū in hē. q. c. **Postea** **Eodem**
mō tenet? quis restituere
dampna si qua dñs ipq? rei
p- ipq? absentiam passus
fuit ut in canone si quis
de clerico. xij. q. ij. r. **Pro**
q?o quales exequutores testa-
ment? relinqre deant re-
dentes qui p eos relicta exe-
quant? **Hinc** quesito rñdet?
q? decedentes pvideat sibi
fideles exequutores de uoluntates

et eorū aas diligētas vñd m m
ta magni caroli. **De** quodā
militē enarrat? qui laborans
in exōis pcepit cōsagneo ut
suū venderet equū et p aū p-
ipq? aū paupibus erogaret
que vendidit et petuaz illā
in suis voluptatibus expendit
tū apparuit mortuus tñmta
diebus iā pñfact? d. qñ iuste e-
lemosina retinuit? suas me-
mōrari p tñmta dies fuisse
te aut in loco infnali vñd e-
gress? sū te ponend et mei
p adipsum tñmmiss? et eugē
lauit tremefact? clamor q?
demonū in aere qñ leonū et
luporū fact? e magnus et vñq?
rapt? e in et pñ xñ dies
mōnt? e in fastigio vñq? sal-
as distante ad vrbe in or-
diētas. **Et** ex hoc infnali sup-
plicio etna? e dampnat? da-
ueant q?o testamēto exequuto-
res a talibus fraudibus rē.

Quoniam t? diuine supant in
fine senectū qñm ficos
facto diuine nō parcus amas
Indeam tñe parte pceptum
pñs auctoris pceptum redue-
pt ad duo decalogi pcepta di-
uersis tamen respectibus. **Na**
pñmo redue pt ad qñtū decā-
logi pceptū. **Non** occides. **Et**
hoc qñtū m tpe nātāt exōne
subtrahunt? paup? mōtia et
hē e quod dicit bñs. **Ambr**
in hō de offic? paste fame mō-
entem qd si nō paucis occidisti
Insup tñe hñt? vñ m canōe
paste lxxvi. **Et** **Secundo** redue
pt alio respectū ad vñ decalogi

Præptum Non furtum facies
 ideo qd non solum furtum co-
 mittit p subtractionem rei ali-
 ene in vito dno vnd ead p sub-
 tractio bñficii quibus bñficiu
 deure debet. Putendens qd au-
 ctor vniueqz induc ad emu-
 ficencie virtutem et maxime
 in senectute constitutu ut sua
 no pce sed libere int amicos
 disparat apt hoc sui pbet
 documetu quod face mstent
 illud idem dum dicit. Cum tibi
 diuicie qd velit i mure ai diu-
 ae superant tibi m f i super
 habundat m fine senectq i
 senectutis q e etas decrepita
 Et asemo vnd Sen. Epia
 loj Senectq e fex et edia m
 putrescens vndiqz et Epia
 xxxi. Que admodu senectus
 sequit adolescencia ita mors se-
 nectute. Faato go vt vuidis
 mufiait i largus et amas
 liberalis non parca auarus
 qd dicit tuc debes copiosius
 largiri cum sup i vite sicut
 in senectute. P pmissore m tel
 ligen magis in spali e de
 duobz dubitabilibz qrendu
 Et pmo vtru diuites qui te-
 pore naitat noluc esse mu-
 fici in paupes snt fures et
 raptoreb censendi. Huc qsto
 rndet quia aut loqm de
 layas diuitibus aut de epis
 et clericis. Si de laya hz loau
 quod sequit videlicet q laya
 diuites qui supflua et ultra
 supia suos necessarios retinet
 rapina et furtu qmittut vñ
 Ambri in canone. Plaut hñ

xlviij d. Et qd no e mioris tms
 hñt tollere qm ad possis et ha-
 bundans es indigentibz dene-
 gure. Esuricadu e panis que
 detines viduaz mdumetu qd
 turecludis mferoz edempto
 et absoluto. P pecunia quid-
 tum tiaz defodis. Tautoz go
 tu stas bona mra de qntis
 possis praxe quod velis. Si
 vero loquam de Epib et clic
 con tales dicit. Geo i q qm qz
 hñt clerici pauperu snt ibi
 ead dicit. In faculibz ead
 prioma snt pauperz et io
 multu tme dent clerici qui
 conu facit hoc. P qui bo
 fauio m vsus illatos qsi
 mit tales snt. In raptu
 res snt quia quity hñt ut
 e dcm pauperz. P xviij q i
 c fi. Vnde tales ad restitu-
 conem omi paup bz conet
 ut m vtilitate ead qnt
 Duodead q i pla. n c si illi
 Et ultra hoc mortali per-
 cant no solum qz paup bz
 subtrahunt sed ead qn p
 sonis turpibz q ferut. Expro-
 b qm venatoribz et c dona-
 re. Faudo querit vtrum
 senes hñt aliquos amicos
 hoc. P vtru in amicia m
 tali etate pseuerent. H dicit
 apt illud quod auctor d r
 vmas no parca amice hu-
 io quesito xliij. Ethicoz i
 et d r no tale da h r as-
 signas rōnem. Amicia em
 causat et confirmat m dic-
 tis et fact amia. Senex aut
 quia amitt calore nāle q est

regendi Si quis apponat ad
textum in eo q auctor p vtile
qslu de eo qd p huc i polut
q sius no h omo qsluam
huc qro rnderi pt q veru
e q no h qsluam inqitu
est sius barbaru qui rone
caret sed inqitu e legal suu
ut dicitur qui sut rone vce
p libertatem arbiti Tales sm
Seneca sut ad consiliu ad int
tendi Et de talibz intelligt q
auctor dum dicit vtile co silu
De ma suoru sat sup i pa
pte metta pcep xxiij p
uoru culpa Et dicit inf me
pte pcepto xliij Cu ppos

Rebus et in consiliu si non
est qd fuit an fac viuas
qtenq eo qd tpa pbenit xij
tne part pceptu In pnti p
cepto huius carnis letorem
inducit ut de bonis fortune qte
tari deat Et sm hoc vitam
suam ducit ac et sm eande
se qformae debere se dicent
Reb et in consiliu qd si ita
sup tuose viuere velles qn
diminute sut res et diuicie
tue sicut ante qn onlatu huius
dabas paul dubio ato ad mo
pnam deuemes Et si expensas
diminue nolles oportet te a
liena rape ut furem Si q
qtenq huius q mo hies et h
si no nuc tibi illud qd fuit
ante in rebz i possessomibz
et in bonis i mobilibz et in
consiliu i pecuniis et mobili
bus Cum go no hies qntuq
ante esto qtenq qd tpa t
pbenit qm ipa variabilia st

q no sp diuites et no semper
paupes sima Und ad socia
tes a quodam mope m roga
tus fuisset quid age debet pau
ca hns et multa indigens aut
si res tua tibi no sufficiat in
pace viuendo fac ut rei tue
ipe sufficiat et sic eis qtenq
Et p tanto d valli q locu
pletum facit no mltia posside
si modica desiderat hns mlt
de quent sp ture dcm Jos
i c d Dns dedit Dns abstu
lit sicut dno placuit ita fac
tum p Ad hunc sp optime
facit qd narrat valli h v
c ubi dicit q cum gyses ego
lexie armis et diuiciis huius da
tissimo mflatu aio appolline
phisiu venisset sustitatu
an aliquis mortaliu se ess
feliior ille exabdito sacry
speculo voce missa aglamu
suffidu ei ptulit is eut ar
chad pauprimo si etate se
mor tma agelle sui m qm
excessat puuli rmp ficut
tibz qtenq sequit mplet
fulgore fortune sue glaua r
dit magis se pbatu seand
videns tugurium qm tste an
et polluitudimbz aula pau
castz glebas pauoris exptes
qm pigriissima lidie arua
metu x ferta et vnu d alioz
uigum bonum facili tutela
qm exata et equitatz et arua
foraabs impens onerosa
et huius mry horreolu hlli
appetendu qua thauru om
m sidis et cupiditatibz ex
posita ita gyses i di sb plan

toze vane opimonis dñi hñe
concupiscat vbi nā solida
et fñcia est felicitas didiat
mto Ergo bñ diat auctor
fñc vñas qñtutibz.

Uxore fuge ne dñas
sub noie dotis nñ rñ
noie velis si cepit esse mo
lestia tñcedamū tñe pñs p
ceptum redia pñ ad qñtu de
calogi pceptum nō oñdes
et hoc rñne motus nñ qui
aliqui mñsurgit pñt vxoris
arroganciaz et onerosa qñ
sacionem pñtū tamē eundē
aā est sciendū qñ pñus hñ
tñtorū querit qualem vxore
sapies quere deat ut eā tra
duce. Breuit̃ rñdet qñ sapies
volens vxorem traduce ad
tā pñcipalit̃ attende dñ fñ
tā bona que mñpā requirū
Vnde notandū qñ bona qñdā
sunt mñma et hñ sūt bona
extñsca sicut diuicia. Quedā
sunt media ut gñs nobilitas
Queda sūt maxima ut sūt
bona mñsca aīe et vtutes
Homo qñ volens vxore dñce
dñ pñt quere qñ sit mñteriq
ornata vtutibus ac et exte
rioribz ut moribz pulchris
quo ad exteriorem ornatū
Hec non et bona exteriōra
tā pñt attende dñ fñ nobi
litate amñcorū pñtute et di
uiciarū mñlitudine pñ nobi
litate dñ mñpñt si ē nobilis
quia mñparitas quign sepe
solet esse causa lñgñ hñ mpa
ritas attendit̃ qñtū ad duo
pñmo si vnqñ ē nobilis alter

ignobilis. Qñdō si vnus ē senex
alter iuuenis dñ etiam querere
amñcorū pluralitate et diuicias
pñt onera mñionū supportanda
hec ē dos quā vxor vñco vñde
tam diu durat qñ diu mñionū
sed eo soluto soluit̃ nñpā dos qñ
sine eo esse nō pñt ut fñ dñm
dotis lñ mñ. Et dñ dos qñ pñm
mulieris ff de mñio demqñ
hñ vñcū mñfine. Debet pñt qñ
m vxore alia corpis bona ut
pulchritudinem ad formiciorū
vitandam qñ vitat̃ qñ vxor
pulchra ē et remissa. Sic et
magnitudine et hoc pñt pñm
ex ea gnandam qñ magne ut
plūm gnant magnos filios qñ
materizant ut plūm filij eo
qñ a mñe trahunt subām cor
pulentiam. Attende ead dñ i
vxore bona aīe que sūt maxima
Et hec sūt duo sñ tñpana et
dñm opostas sñ qñ libent̃ ope
ram pñm pñm nescit mñs
huana oñsa ideo qñ non
oñpat̃ circa licita tñ illi
ta vagat̃ pñ opoñtute ergo
licitam illiata sollicitudo vitat̃
De matia vide lacus sup m p
te pñtū. Erudi liberos pñt
mediū. Debet ead esse tñpata
Et sic nō erit seaut̃ passionū
Insiper attende debz sapies
qñ talem eligat m vxorem
que sit ex honeste pñtibz or
ta plūm omñ filie eoz mñs
femazū sequit̃ a quibz tñe
runt originem vñ dñ ai qñdā
vxorem dñce vellet qñsilit
queda pñm qualem vxore
duce debet. Tñdit illam m

micio^m ducas aug mcom et aua
 noueris fuisse pudici talem
 mo^q ille filiam extimo qlem
 mcom cognoui p^odicta em atte
 dere d^z sapiens m vxore trudu
 cenda et non tantu attendat
 ad magna dotem sed eam ad v
 tutes et ceta p^olibata **P**erum
 quia scdm p^olm comio^z ead
 e disciplina et que ad modu
 vir non tm debet attende ad
 magnam dotem qm ad vtutes
 et ceta p^olibata s^z pulcos moes
 vxoris ducende sic n^o mulier
 nubenda attende debz p^oh^o adri
 xi diuicias cu quo cohere mte
 dit sed potius ad sapias et
 moru venustatem **V**n vall
 li^o vii ca^o ii **V**mce filie p^othe
 mstodem consiliut utru pau
 peru et ornato eam aut locuple
 to paru collocaret m cougio
 au illa malo mo^q filu vnum
 petunia qm petuniaz vno m
 digentem **Q**uo dco monuit
 ut generu diuicias potius qm
 diuicias genero legeret i eli
 geret **E**t suma pudentia et
 cautela s^z q^othend^z q^o q^oda^z
 vian e p^oty nuptias distimq
Equus azimq bos ames et vi
 lissima manapia vestes et
 suppellectilia p^obant^z p^ous
Et sic emat^z pla vxor absto
 dit^z ne ante displiceat q^o
 ducat^z **A**t tendens go auctor
 q^o magna p^o homi contineu
 m huc impliatuz errore vi^z
 quia potius addotem magna
 attendut qm ad vtutes uel
 alia antedicta **P**olenist^z huc
 errore p^oistud suu p^oceptu p^oit^z

r^omonie n^om p^obet obsuandum
 fore dum diat vxorem fuge
 q^o velit imere duc^z no debes
 eam sub noie dotis i p^opt^z doti
 p^oh^o quia inde supbit et exp
 bat malo s^z meliq^z esset aliqn
 sine dote ut ad modica dote ea
 tradute ne de hoc supbiat **E**t
 tuc loquit^z auctor scdm lege
 ligurgi qui docebat virgines
 nubere sine dote aut troyus
 pompeyus. **L**i p^o aug p^om
 metu intelligenda magis m
 speciali est de mstra s^opt^z du
 bitabilibz querendu p^omo v
 sapiens ducere d^z vxorem
 huc questio r^ond^z vall li vii
 c. ii. d^z q^o **P**omites q^ostia a
 quodam adolestentado v^oru
 vxore ducat an se omio ab
 stine deberet diat^z r^ondisse
 q^o v^oruq^z i quodamq^z sc^oss
 actuz p^oiaz huc te inquit
 polliatudo huc g^ois mte^z
 huc h^oes alienus exp^oiet
 s^z si non ducat^z vxor modo
 argut ad aliam p^otem q^ostine
 p^oetia polliatudo q^ostet^z q^o
 rularu dotis exp^obrato affi
 mu g^oie supaliu g^oarula
Bocerus ligira suaten foria
Aliem micio^m m^ota^z liberoz
 euentus **E**t p^oeb^z con **A**oui
 main fertur mo^q aureola
 theofrasti li de mupis m
 quo querit an vir sapiens
 ducat vxorem **E**t cum diffi
 muisset si pulata esset si
 bene morierata si honeste
 p^ontibz orta si ipe sanus et
 diues si sit sapiens imre d^z
 micio^m statim intulit h^o r^oo

in nuptijs vniuersa concordant. Pro
est go vxor dicenda a sapiente
pud end impedie studiu phie
nec posse quemq libe piter
vpori fme multa esse pnt q
mionm vsibus ncia sut pao
se vestes auctu gēme supbus
analle suppellex vaia dēnde
p totas noctes garrule qstios
illa ornatoz pcedit in publi
cum h honorat ab omibz go
in conuētu feminar misera de
spiciat. Cur aspiciat viana
quid ad analla loqbaris de fo
ro remes quid attulisti non
amici nō sodalem alii amor
sui odiū suspicat. Seq pau
pem ale est diuite fce tozm
tu adde q nulla 3 vxoris d
ao si qualisq euenerit hnda
si nraunda si fatua si deforis
si supba si fetida. Adm q vi
au est distinq pta mpaas. E
quis et alia aialia pns p
bant. Et sic emut sola vxor
nō oñdit si ante displiceat
qm ducat. Et pta quostuq
illa dilexerit mgti i indigni
etiam amandi si tota domū
regendi ei qmiseris pueni
e. Si aliquid tuo arbitrio sua
bis fidem b' hre nō putabit
verū quid pdest diligens cu
stodia cum vxor impudica
suari nō possit pudica nō
dz mfida em custos naitas
et illa nō vē pudica dicēda
e au licuit peccare si noluit
pulari ato amat sed diffi
cilter concupiscit. Difficili
custodit quod plures amat
anolestu posside qd nō hre.

dignat mōra in m fia diffor
ms suat seu hēt q formo
sa seruat mchil tutū est mgo
totius ppli vota suspirat. Aliq
forma alius faciesia alius in
gemo alius libeali be sollicita
et ibi multa. De mā vndi ad
Cor vi vrego cogitat que
dei put et in eod tribulaco
patiut. Hoc aut extraxit
pco de vis phū dndcti nec
ista recitant ad detractionē
ul dissuasionē iugiu abpt
pē ad monitionē eoz qui con
hē volut et ad pferēda vgi
mtate mōio vnd eoz mntu
diat auctor. Vxorē fuge
pma sup hta 2 mentio de
dote vale puto hic de duobz
distuend for. Et pmo quot
sūt spes dot. Qdo vtrū mā
tāteneat redde dotem cum
sit in aliis debuit obligat q
Quo ad p m que pnt dicend
e q due sūt spes dot. Pa
dz pfectiaa fa d' aduentia
pfectiaa dōd est ad quā apre
p filia ul abauo p nepte ul
ab alio noie eoz seu de bois
eoz dat ut. f. de mō de
pfectiaa. Aduentiaa vō ē qua
ipa mulier dat p se ul aliq
apre ul qua si p se uel
quius alius. Item dōs alia
extimata alia in extimata
Si extimat tam d luacūq
dampm ptmet ad maritū
sicut ad rei emptore. Si vō
in extimata dampm et luacū
ptmet ad muliere. f. de mō
do. pletq fructu tā pti et
ad maritū pti onē mōio.

supportanda unde fetus de talia
 peccato ad maritum ptinet q̄
 in fructibus computantur sic ta
 ut suppleat capita ex iam nat
 fectibus ut in p̄ all. l. p̄lexiq̄
 Quo ad scdm dicendum ē q̄ m̄
 p̄ dote h̄ obligata omnia bō vi
 in tm̄ q̄ p̄fert omnia credito
 ribus non h̄ntibus exp̄ssam
 ypotecam utpote cam et m̄si
 alius sit in sū iure ut q̄ pe
 titi dotem p̄cedentem p̄t q̄m
 filijs p̄oris m̄ioris agentib̄
 de dot̄ cont̄ nouitas q̄ qui
 po in piḡ ha. l. assiduis At
 p̄fertur creditorib̄ de quoru
 pecunia ip̄e res empte ul̄ re
 fecte sūt nō aut p̄fert m̄tu
 antib̄ ad m̄liam A fisto
 Et q̄m po in piḡ ha. aut
 quo iure Nam tales credito
 res alijs omib̄ p̄ferunt
 in donatione p̄t m̄p̄as nō
 p̄fert mulier creditorib̄ nō
 posteriorib̄ Intellegentia
 enam p̄endi m̄et̄ videlicet
 si repudiata eam si p̄t aliq̄
 quecuq̄ cepit vxo esse mo
 lesta est breuit̄ sciendum q̄
 talis instructio p̄ha et m̄
 lo mō tenenda ad hoc p̄pter
 duo p̄mo q̄ ē contra doctrinā
 euangelicā ant̄ v. c. vbi p̄t
 aut quicūq̄ dimiserit vxore
 suam excepta fornicationis
 causa facit eam m̄et̄ari et
 qui dimissam duxit adulterat
 Item an̄ x̄po. Requētib̄
 ph̄eis a x̄po si licet homi di
 mittere vxorem quacūq̄ exca
 aut illis nō legis q̄ qui sūt
 ab initio masculu et femina

fecit eos et dixit p̄t hanc dimittet
 homo patrem et m̄em et
 adhēbit vxori sue et erunt
 duo in carne vna itaq̄ id nō
 sunt duo s̄ caro vna quos aut
 deus quūxerit h̄o nō separat
 Sedo q̄ cōn̄ ordinar̄ eccl̄asi
 cam ut p̄ ip̄ia m̄ioris diffi
 m̄or̄ que h̄et x̄p̄m q̄ y
 s̄ i ubi dicit q̄ m̄ioris ē
 vni et mulieris quicūq̄ in di
 uidua vite q̄suetudine et̄ons
 licet in quibusdam casibus ex
 p̄ssis a m̄t̄ aucte eccl̄ie poss
 q̄nq̄ m̄t̄ vxo et vxore fieri
 duoru s̄m q̄d in s̄m dicit
 Resto q̄b̄ videre quō saluad
 possit p̄sus iste dicendo de
 iure duo et canonico nisi vel
 lem̄ ip̄m app̄t̄ exausare
 de hac doctrina s̄ deduc̄i
 one vxoris Am̄ q̄m hoc
 p̄cepto q̄format se veteri le
 gē que hoc q̄cedit Deut̄
 x̄m̄o ubi dicit si acceperit
 homo vxorem et habuit
 eam et non inuenit gram̄
 coram oculis ei⁹ p̄pter aliq̄
 m̄ia mulieris feditate s̄bit
 libellum repudiij et dabit m̄
 manu illius et dimittet eam
 Ista lex nature nō fuit bō
 s̄m̄p̄t unde dicente x̄o ant̄
 h̄o q̄ licet dimittē vxore
 q̄ quos deus quūxit homo
 non separat Dixit uidei
 q̄re q̄ moyses mandauit
 dare libellu repudiij et dim̄t̄
 tere T̄ndit x̄pus q̄m moyses
 ad duriciam cordis rei p̄m
 sit vos dimittē vxores vras
 s̄ ne eas occidēt ab initio

autem non fuit sic multe et va-
rie sup hoc metro dantur expo-
siciones p gmaticos Aliq em
ex eis sic exponit nec retine
velis qd velit dicere no retine
debes docem si pte dote cepit
esse molesta i quis et m tollea-
bilis quo quo? Hec exposicio no
est vera nec lre consona ymo
totalit diffona fide tamē dignoz
relacione pcepti qd fuit quida
qui fecit aliquas bonas expo-
siciones sup illo libello qd corpe-
xit hoc metro **Ido** Hanc rti-
nere des qm pte tibi molesta
hanc castigare velis si cepit
esse molesta **De** tali exposicio-
ne me intimitate intendo sed
credo sub correptione loquendo
cum reuerencia qd pma ipia vsq
no possit saluari put licet ia-
cet dicendo nec retine velis
si cepit esse molesta i adulter
rea **Per** velit pta monitione
se corrigere et age pma d' pto
h' pbat in canone **Si** quis
uxorem uxori qd i **Et** inde
Si vir de adul' **Alis** si adulter
esset notorius non debz debitu
reddere nec eo exigi **Et** si red-
deret mortu' peccaret qm
telligo ad adulteriu e noto-
riu qm cito sibi qstat d' for-
macione uxoris no tenet
reddere alis no solu mcret
irregularitatem bigamie
sed etia gnaret sibi puidia
agrandi vir tamen m h'
cau uxorem dimitte sine
iudicio ecclie non dz **Si** huc
intellctm huc auctor qd pie
credendum est optime intellexit

Et sic intelligendo vsus tollend
re absq alia reuelacione itoz
legittime pte p pmissore m
telligencia quo ad hoc metz
magis m specialis est de mfra
scriptis qstionibz quend videz
vbiu marita possit uxorem
formicantem ppa aucte dimit-
te qd nemo m eadem causa
pte esse actor et iudex ut m
decretali qlit ij de acui s vir
e actor go non pte esse iudex
In concilio facit quod stbit
vix **Qui** dnm scit uxorem
existat fornicatris ca h' dms
dat iustam smaz adubet di-
mitti ex causa fornicatris go
et si hoc de iusticia et qd ad
iudicatu est non indiget am-
pliori iudicio go sine omni ali-
o iudicio pte eam dimitte hu-
ic concilio rndet qd uxorem
dimitti a viro pte qtinge du-
phat uel qntu ad thoru ut
qntu ad cohabitacione mutua
Si pmo tenet vir compo-
et cognito certitudinaliter
qd uxor fornicet et equo
debitum deneget **Pen** dene-
gari pte xam si admister
di no solu irregularitatem
mariteret sed et gnaret
sibi impedimentu accusandi
hoc vnu est msi p censura
ecclastica qpellat **Et** tuc
si compulsa reddet licet irre-
gularitatem mcrat nullum
puidia pbi gnabit huius ro
est quia tenet et dz m ocul
to uxorem corrigere **Si** loq
mur quo ad cohabitacione
non licebit viro uxore dimitte

sine iudicio. Et si dimiserit
 cogit de ad recipiend. eam nisi
 vir in continentia formator pbae
 posset. Et si hostien. si pber
 infra vii dies non restituerit
 quibus elapsis si no pbaueat
 plena restitucio fiet. Et sic p
 intelligi xxxij. q. ij. Ecce
 dicit. Et ad hostien. q. si adul
 terum notum sit ita q. infamia
 com non sit locus tunc p. adul
 teram sua aucte dimittit. De
 duor. significasti et multo for
 tius debitu denegare q. nmo
 Si addit. Si uir q. etia si no
 toria sit fornicacio mulieris qm
 tamen ipa no recedit a viro n
 pube morat. cum adultero
 no pt eam dimittit seu sua au
 thoritate expelle. quod si fa
 ceret cogit. eam reape sed
 si ipa pube morat. cu adulte
 ro no tenet. marita eam reti
 nere si eam expulerit siue
 non. Similiter etiam no tenet
 eam reape si p. qm ea ex
 pulerit adulter. notorie et si
 cum adultero non moret. et
 in hoc et casu pt eam vita
 monasteriu intrare nisi et ipa
 fuerit fornicat. Si aut obi
 at. q. dñs snam tulit int
 xix. dñm. q. no tulit sed
 expulit. Et si illud in po
 testate sentenciandi epis di
 misit. Et p. vitas pmissio
 Pado querit. querit. quare
 in repudio ut sup. hiti est
 vir et vxor no iudicabat
 ad paria. Et qre vxor non
 repudiabit viru et nunc in di
 uortio ad paria iudicat. Tercio

que sit dñi int. repudiand. et di
 uortio quo ad p. iudicand.
 q. mulier mto p. p. sub
 iecta erat viro sed reuolu
 tione. in quo no. 3. sing. sed
 liber masculu et femina ut dñ
 plus ad Bull. in omio qntu
 ad lege thori ad paria iudicat.
 Quo ad stñm. dñm. q. repudm
 fiebat ex debito. tñ. sed diuor
 au ex debita. Item repudm fuit
 pmissum hoc aute accessum
 Item post repudm no phibe
 bat. mbe sed pta diuorau
 phibet. Item q. vir ut est
 dictu repudiabat vxorem
 non euerfo. Item q. no in
 dicabant. ad paria si m diuor
 cio ad paria iudicant. xxxij.
 q. i. Si quis vxorem n. q. v
 c. xpiana in hoc qcordat pe
 et. dñs. Et p. veritas

Multorum diste exa q. sita
 sequaxis. Que fugias
 vita nobis est aliena in gra
 Antum deca m auctois huius
 terae part. pceptu postq
 auctor sup. in pmo et secudo
 pceptis huius tñe p. lito
 rem huius carnis induxit
 ad studiu et l. obseruacia mo
 raliu pceptoru. Nunc vero
 in pnti pcepto subsequent
 intendit inducere huius car
 nis lctorem ad studendi
 modum in speiali ut si
 studere de m exepus vtuos
 foru vxor ipa diligenter
 custodiendo ac etia prudet
 imitando. Et hoc e. qd hic
 dicit. Multorum diste quasi re
 sit i. mure mspice debes dicta

et fida sapietia notabiliora et
ex illis ppendere poteris quid
sequi debeas uel vitare qm p
pioru vitam tempm regere et gu
bernare valebis Et hoc e quod
expositiue intendit d. p. iste
exempla i p exempla multoz
f. sapientia que fida i que ope
ra sequaris i mteris et que
eaa fugias i caueas qz alia
vita i alioz e nobis mgra
i esse pt et d. De ma huius p
cepti no expedit hic stare qz
lacus tangit sup m stda pbe
mali parte q. xxxviii qui
incipit Dico pmo qz hos et
vltima mediu hiet eaa satem
pma pte metrica m xvi pcep
multoz ad fida et ibi require

Quod potes id tempta
operis ne ponde pssy
Ducubatur labor et fructu
temptata relinquitur Dea^m
septu terae parte pceptum
postqm auctor m superioribus
pbiut rudimenta mdicencia
ad studiū pceptoru moralia ta
m gnali qm m speciali Ruc
vero m pnti pcepto subsequit
pbet rudimenta litore huius
carminis inducen ut ita tpate
m eis studere debeat qz circa
ea capienda et obseruanda
m pste possit ac et laudabi
consumde Et hoc e qd hic
auctor intendit dum dicit qd
potes quai velit i nuere talia
mape des que ad fine pduce
possis Et hoc e qd expositio
dicit Tempta i aggredere et
mcha id operis i id opus
qd potes pferre Ad d. f. f. f.

Qui plus posse putat q sua
na misit. posse suo supans
se mms esse pt. Et hoc e ne
labor tuus pssus i gnat et
dericta pondere i mma gnte
fluctuat i sub pot et de vma
t et tu relinqs tempta fruct
i m vtilit et ea que incepisti
m psta dimittas qz ex hoc
dampnu et vaudiam asq
ris Ex pdictis sequit qz sapi
ens no d. attemptare neqz fa
cere aliqd opus qd laudabilu
qsumare non possit huc qz
daie pt quod ex pphie d. d. d.
et saluator no fuit xpij sic m
ens quib ex vobis volens tcm
edificare no pns sedens copu
tat supia qui non fuit si qz ad
pfiand ne pta qz posuit fin
damentum et no poterit pferre
omns qui vident incipient illu
de ei dicetes qz incepit edi
ficare et no potuit qsumare
Intelligencia pmi metra et
obseruancia optime fa qd
metha m quibusda hystoris
de duobz homibz m regione
loququa pgentibz et ambo
erant qui onere pguati vnus
aute eoru quicq pondeosum
videbat m via p qua ambula
bat colligebat Et sup humes
suos ponebat et tm imposuit
vnus sup onus qz defeat m
via suffocata expss Et vita
mferabilu finit illis aut
mchil pondeos p sup onus suu
imposuit sed illud qd habuit
paulatim m mudo deposuit
et sic m alleviata e ut mcolu
me puenet ad tra ad qua pgebt

In qua gloriose et honorifice su-
 ceptus. Ita reuera moralit
 loquendo attingit hominibus hinc
 mundi qd attingit hinc duobus. Du-
 o homines sunt duo gratia vana
 qui ad terram longinquam et ad
 beatam vitam tendunt. et tendere de-
 bent que a nobis multum est
 longinquum et situ loca qd de cen-
 tro ad circumferentiam de qd dicitur. Ita
 si moyses qd a centro usq ad
 celi firmamentum qd est septimum
 celum et via septem milia annorum
 et septemaginta et quatuor de via
 plana aliquis ne posset omni
 die porta miliaria in septem mi-
 libus septemcentis annis et et
 multum longinquum ad idem ne qd
 nos sumus corruptiles et mor-
 tales. Illa uero incorruptilis et
 immortalis ad istam beatam
 et vitam solus veri vitam per
 fidem veram et spem pergunt
 quia quilibet vana sperat ad illam
 pergere et tendere et in rei vi
 solis fidelibus illa terra patet est
 Verum quia vana in duas partes
 sunt diuisi in bonos scilicet et in
 malos ideo duo homines dicuntur
 isti super se magnam habent pondus
 hoc pondus est cupiditas qd omni
 malorum est radix venenosa ut
 expressit dicit apostolus ad thymotheum
 et in super mactare vana cupiditas
 ne scilicet de consilio ex et in
 canone vniuersali et c. bonorum polyn
 d. Hoc pondus cupiditatis quilibet
 super se portat. Hoc est dicit qd neo
 a tali cupiditate et in multis de quo
 pondus loquitur super. Eam xl d.
 Augustinus que super filios adam
 a die exitus de ventre matris

usq in die sepulture in infernum
 omni. Sed fatuus vana et ma-
 lus esse quilibet pondus in via
 videt colligit et super suum omne
 ponit. Colligit ergo stultus cupiditatis
 subdia vite punit que sunt vicia
 gula auaricia et cetera vicia
 hoc non est aliud facere nisi lig-
 ligare et pondere ponderibus
 accumulare. Et sic faciendo defi-
 at in via unde dicit per idem ps.
 detin. Et sicut omne que quate-
 sunt super me et sic consumitur et
 per quos eterna morte suffocatur.
 Sedus aut per que sorde fidelium
 designatur uel que colligit qd
 sola natura contenta calcant vo-
 luptatibus et vite punitis oneris
 statibus in cupiditate illiati
 sue cupiditatis adiungit sedet vana
 concupiscentia omnium elemosinarum
 et aliorum omne operum mactat
 et sic alienatur et qd ad terram
 viuendam ad quam pergebat se-
 liciter peruenit ibique gloriose
 et honorifice susceptus est a deo
 et angelis et electis omnibus
 qui in regione illa consistunt
 Et sic intelligendo ac enaz
 obseruando bonos ex hoc con-
 sequitur et per tanto bene dicit
 quod potes per intelligentiam
 sciri metri est sciendum qd tempus
 est labor frustratorius qui
 hominem facit succumbere ut ca-
 ptata ignominia se relinquit
 vana itaq labor est frustra-
 torius et labor peracta ma-
 rendi que soli deo sunt resua-
 ta qd abscondunt ab intuitu
 cordium humanorum unde Eam p.
 Ego Ezechielis fui rex israel in relin-

Et proposui in anno meo querere et
in vestigare sapiam de omnibus q
fuit sub sole hanc occupationem
pessimam dedit deus filiis homi
ut occuparent in ea deditq cor
meum ut scirem prudentiam atq
doctrinam errores atq stultitiam
et agnouit qm hinc qd esset et af
flictio spūs eo q in multa sapien
tia multa sit indignatio et qui ad
dit scientiam addit et dolorem De
hac matia satis hētur sup in pda
pte metra in vi pcepto ante ar
chana et intellexit auctor de illis
auiosis qui querunt solum sice
ut sciant et non in aliquo pficiat
et qui sunt in accipiendo plusq
sape oportet auiosi. Sedus la
bor frustratorius ē labor edificia
construendi et terrena plus q
oportet opandi hoc adeo qz dila
bunt et dissolunt p altior
componendi elementoru dice
batq ppter hoc. Et in c. mag
ficam opa mea edificam domos
post multa occludit cumq qū
sem me ad vniūsa opa que fe
cerant manus mee et ad labores
in quibus sudaueram frustra
vidi in omibz vanitatem et anim
afflictione nē p mane sub sole
aut labor frustratorius est labor
terrenam subam congregandi qz
dissolunt qnq ad manū hēdu
mgtoru et dissipatoru. Et hoc
est qd dicit. Et in. Fursus detesta
tus sum omem industiam meam
et que sub sole studiosissime labo
ui. Futura pta me que ignoro vtz
sapiens ut stultus futurus sit et
dabit in laboribus meis in quibz
desudavi et sollicitus fui et ē qm

tam vanū unde cessavi remittat
cor meū ulara laborare sub sole
Sequitur quid em pderit homi de
labore suo et afflictio spūs qui sub
sole auiatus est. Fuit dies eius
laboribus doloribus et erupnis sit
plem nec pnoctem mente requi
esat et hoc nome vanitas ē et q
intendit auctor in pda metro dum
dicit. Succumbat labor.

Quod nosh factū nō rectū nō
lito silere. Ne videare ma
los imitari velle tacendo. xvii
tercie partis pceptum. Postq
auctor sup in qūto hula tercie
partis pcepto pbit rēdmēta
testem quemq inducentia ut aui
tamen qntunūq possit celare
debeat. Salua tamen semp vī
qua pferre dī semp oī amīcie
puxta Seneca dicit. Desbmo
veritati et non amīcie redde. In
pnti vero pcepto subsequit pbit
rēdmēta non solum testi sed
vniūq ut nō tm celare debeat
tūa amīa uel etiam absonde
qui potius tazi tū p demūcia
tionem uel etiam secretar amō
mationem non pē cum corrige
uel compestē reuelare ut aui
sare apud illum. Deat qui cor
rige ut compestē pē erran
tem. Et hoc ē quod intendit
auctor dum dicit. Quod nosh q
velit inuere. Poli silere qui
corrugas illud qd nosh. i. noui
sti p simpam esse factū nō rectū
i. pue ut in iuste factū ne vide
aris esse particeps. illis pēatū
rei em sunt non solum qui fa
ciūt sed etiam qui qsentant fa
cientibz ad b. i. c. Et in canone.

Notum h^o q^u i et m deace. i de offi
 debe ex^o et p^o tanto bⁿ dicit Veri
 deare p^o videatis velle mitali ma
 los tacendo. i dum taces hoc hab^o
 locum m manifestis q^u tuc ma^o
 carere non videret^r strepulo so
 cietatis oculis si manifesto fa
 anori desmet obviare lxxij d
 Exce^o vnde Aug^u m canone no
 vos iudicatis v^o q^u v d^r non vos
 iudicatis malivolos qui emenat
 teru^o iudicate mag^u quippe no
 centes estis si f^res v^ros quos
 iudicando corrigere potestis tace
 do p^ore p^omittit^r si em^o f^r auis
 volu^o q^u m corpore q^u vlt^r cat
 tare cum timet^r scitari nomine d^r
 Aug^u crudelit^r a te plet^r et mme
 iudicat^r Q^unto go potius mani
 festare des ne deteria p^ocestat
 m corde p^o p^omissu^o intelligea
 magis m specialⁱ est dem^ostra
 ptis dubitabilib^o querendum
 Et p^omo quo ad p^omo metrum
 queri p^ot^r v^oru^o homo ex debito
 caritatis non v^ote agente accu
 sare teneat^r huc questio r^ond^r
 breuit^r t^ho. 242e. q. lxxij d
 q^u si emen sit tale q^u vergat m
 detimentu^o rei publice tenet^r
 homo ad accusacone d^ummodo
 sufficiat^r pbare possit puta
 cum p^otm vna^o v^oget i multatu^o
 dis corruptelam corpalem si
 spualem Si aut non sit tale
 q^u m multitudine redimdat ut
 eam si sufficietem pbacionem
 h^ore non possit no^o te^o ad accusad^o
 q^u nullus tenet^r ad id q^u non
 p^ot^r debito mo^o p^ofec^o Sed nota
 q^u accusare p^ohibent^r m^ofrasp^o
 ti v^ois mulieres h^o q^u i l^o p^ohibet^r

sed hoc fallit q^ui suam uel suoru^o
 p^osequit^r m iuriam Item m^ome
 symonie ex^o de symo tanta It^r
 m^ome lese maiestatt^r v^o q^u i g
 v^oru^o p^oru^o h^o q^u i p^oa p^ohibent^r
 h^o q^u i m p^omis m^ores x^o v a
 ms m^o p^osequit^r suas m iurias
 et tuc aucte tutoris ut C de
 auc. p^ostan. l. daz Qui v^omo
 accusat m s^opto eund^o libello
 accusare non p^ot^r In d^ups v^o
 libellis duos p^ot^r et non plures
 m^o si suoz i iurias p^osequat^r z
 C de accu. l. ac de r^ocomib^o
 h^o q^u i p^ohibent^r Qui aliquid
 receperit ad accusandu^o uel
 non accusand^o Item quidam
 m^orat^r et m^olites quida^o p^o
 delictu^o ut m^ofranes Quidam
 p^ot^r suspiconem calupnie ut
 h^o q^u i p^ohibent^r Item p^oo^o d^r
 ms m^o m^o exceptis emibus
 symonie et lese maiestatis
 ut C deli. ca. l. filius lxxv d
 si t^opsit^r Item si p^oz ut simile
 comiserit de m^ofr. regu^o ut
 v^o q^u i qui emen a x^o v^o n^o
 Item pauperes suspecti h^o q^u i
 m^o p^omis ca^o med^o Item accu
 sata accusaconi m^o de mai^o v^o
 eme ut m^o q^u x^o i neganda
 Item qui semel ab accusacone
 destiterit h^o q^u i m^o g^o p^ouaita
 tot It^r libea manu m^ossdes
 pat^onos bⁿficiati et familia
 res ut m^o q^u x^o i q^u ult^r m^ofrane
 Item qui m^oq^u l. h^o m^o bⁿme
 ut h^o q^u i l^o p^ohibent^r It^r noti
 m deo p^oub^o m^otr^omissa ca^o
 m axena ut pugnat ad best
 a dentata It^r qui arte lib^oca
 ul ludritam feat It^r lenocinu^o

ut ff de pub^a iudicio infamem
 item qui falsum testimonium
 ornatum dixerit ff de acu l.
 alij In hys tamen omibz est
 gualis exceptio si suam et suam
 psequitur iuriam in q vi
 omibus Item nō q laici non
 debent accusare clericos et q
 pte in q pmo q laici nō ad
 mittunt clericos in eorū accusa
 tiombz q q vii in sita Sedo
 q nō pnt nec debent a laicis
 iudicari eo c et q Tho q nō
 sunt eiusdem com^{is} sac^{is} et opido
 eis sunt in festi ut m c claus
 de m un^{is} et l vii Sexto q
 non eos impediē deht quoz
 castitatem nolūt imitari n q
 vii c laicus Sedo quo ad p^m
 metriū querit^r vtrū tacere
 semp sit p^m mortale ana
 liqui veniale huc questio p
 obiectiōem rēderi p^r kā p^o
 videt^r q sit mortale p^m et
 hoc auctē bā greg^o d. Qui
 corrige nō valet mōrepere
 nō desinet ne se participem
 delinquenti ex consensu tacet
 mitat adiacat et loquit^r de o
 ad que officiu correctoris p^rie
 re dmo sit qte qui tenet^r me
 deri egroto et vsum medicus
 subtrahit p^rte et loto peccat
 mortalit^r inde idem Greg^o
 plei^q mō dū quorūda mala
 respiciūt et cum silencio lig
 nam p^rmit quā conspect^r
 vtrūq^q vsum medicus sub
 trahit et eo morte auctores
 fuit quo vnus qd p^r aut p
 falsam eicere loquedo noluit
 qo taciturnitas est p^m mortale

qui non ē auctor spūalis mortis
 in alio mortem contrahit in se
 ipso qz autē tacē sit veniale
 p^m pbat^r quia qm tacet ho
 in quibz loqui tenet^r aliqui lo
 quit^r cum tacere expedit uel
 congruit et non tenet^r ul ex
 pedir est veniale p^m qo tace
 aliqui veniale ē p^m Soluc^o
 dicendū ē q taciturnitas aliqui
 veniale aliqui etiam mōtale
 est p^m In hys em ad que te
 homo ē taciturnitas mortale vbi
 gradū quibz tenet^r p^m p^m
 confiteri p^r tpe debito et aliis
 cōstantiis et nō facit peccat
 mortalit^r Cum autem nō tene^r
 ē expedit ac decet veniale ē
 p^m qn autem hoc fuerit ex
 pediens et qn non difficile ē
 determinare in singulis si p^r vn
 tio docet que non p^rmittit p^ri
 horem ad hētem de facili erra
 re Ad illud vero quod in cōtri
 obiat^r d. m est q ille auctes
 bti greg^o intelligunt^r de illo
 qui ex officio tenet^r corrigere
 et alios in p^rbo correctoris me
 deri in talibz aut si fiat ob
 missio p^r tpe debito exit mōde
 p^m dicit^r em in l. x. p^rim
 c Si speculator videt^r gladiū
 vementem et nō msonuerit
 bucina et p^rplus se nō custo
 dicit venit^r gladiū et tulit
 eum sagnem ipia de manu spe
 culatoris requiram qⁱ dicat
 q plata corrige d. subditoz
 excessus nō ex odio ē ex caritate
 l. x. p^rim d. odio Et si negligit
 qm peccat et qm veniat
 puniendū talis em caus impudica

potius dicendus est quoniam Episcopus
 hoc non dicitur nec tamen huiusmodi
 esse remissus quia dum vniuersum
 indigno ad statum provocat vni
 uersos. xxviii. q. q. extra est in
 iusta et sic se et per vritas pmissio

7

Addi

Ad id autem sub magis
 lege rogato ipse etiam le
 ges cupiunt ut iure rogant
 nota quod sextuplex lex reperit
 in sacris canonibus vi. scilicet naturalis
 i. d. ius naturale lex mosaica
 ut xxxv. q. ii. moyses lex p
 phetica ut d. i. g. m. si. lex
 mangere ut ii. q. ii. si perauit
 lex canonica ut d. i. xxxi. in ca
 lex applica ut xii. d. rexu et
 d. xvi. Felix item non quod in
 lege applica continetur ius diuini
 ut i. q. vii. si quis omne ius
 manu ut iuste deum naturale lex
 ius diuini et humanum et l. d. q. ii.
 tum consuetudo ut i. q. i. vetus
 e. in q. vii. hoc quippe patet
 originale de conse. d. v. p. b. ap.
 ius canonica d. xxxi. in a. na
 vetus testamentum item lex pro
 gat. cum p. fert. i. p. mulgat.
 ut iii. d. g. leges derogatur
 cum in p. te ei detrahit. ut
 ff. de v. signi. derogat. i. sub
 tit. cum ex p. te subtrahit. et
 ex parte addit. obrogat.
 cum ei in parte addit. i. q.
 subtrahit. obrogat. ai oio
 tollit. Sed non est quod sex mo
 dis lex obrogat. primo p. con
 trariam consuetudinem quod non potest
 principi ut iii. d. g. leges. Secundo
 contra constitutionem ut d. xxxi.
 an. t. em. Tercio cause cessa
 tione ut d. lxxi. g. Ex his q. d. o.

locorum varie ut d. xxxi. alit.
 Quarto si malignandi causa
 p. b. ut xii. d. g. nos q. sue. Deo
 canonis immo rigore ut d. xxxi.
 quarta. scilicet in t. nota quod super
 diat. quod legis appellatione
 continetur consuetudo ut i. q. i. ve
 tum d. Ideo. t. d. a. g. s. u. t. ne
 e. distinguendum quod multipli
 diat. consuetudo quod quedam
 est consuetudo que repbat.
 quod est mala. Et est quedam
 que appbat. quod est bona et
 quedam consuetudo que e. g. na
 lis et alia que e. specialis p.
 namque consuetudo que e. mala
 repbat. et hoc p. t. t. e. i. a. p. mo
 p. t. e. r. m. e. t. d. a. t. i. n. a. c. i. o. n. i. s. u. t. v. i. i.
 d. mala. Secundo p. t. m. e. t. d. v. s. u. e.
 p. a. c. i. o. n. i. s. u. t. x. x. v. q. v. o. l. o. a.
 Tercio p. t. m. a. g. n. i. t. u. d. i. n. e. t. i. n. s. p. e. c. i. s.
 s. l. o. m. e. u. t. Secunda consuetudo
 que e. bona appbat. et h. e. si non
 g. t. i. n. e. a. t. i. n. s. e. q. t. u. o. r. p. m. o. q.
 non sit onerosa ut xii. d. q. i. a.
 Secundo si non malignandi occa
 sionem p. stat. ut xii. d. non
 decet. Tercio quod non scandalum
 p. stat. ut lxxxi. d. clericus.
 Quarto nisi cautela erroris
 r. m. o. u. e. a. t. ut iii. d. g. v. e. r.
 Item e. quedam consuetudo quod d.
 g. n. a. l. i. s. h. g. n. a. l. i. t. e. r. o. b. s. u. a. n. d. a.
 ut lex scripta ut xii. d. p. n.
 h. y. s. Et e. q. d. a. s. p. e. c. i. a. l. i. s. e. t.
 h. e. r. a. u. t. l. e. g. i. c. o. n. s. o. n. a. t. t. u. t.
 p. u. a. n. d. a. u. t. v. i. i. d. s. e. u. s. t. r. a.
 t. u. t. l. e. g. i. c. o. n. d. i. a. t. e. t. p. f. e. r. t.
 g. s. t. i. t. u. c. i. o. n. e. x. i. d. c. i. m. s. i. f. i. t. a.
 f. u. e. r. i. t. e. x. c. a. d. x. x. v. s. t. e. n. d.
 e. t. m. s. i. p. r. i. n. c. i. p. e. s. p. r. i. n. c. i. p. e. s. s. a.
 e. n. t. e. a. m. t. o. l. l. e. t. d. l. i. n. s. i. s. e. r. u. i. t.

90

aut excedit puta addendo aut
non attingit puta qd sup hoc
nō ē p lata qstūto. **Secundū**
octauū tae partē pceptū pta
qm̄ auctor in tertia qnto hūq
tercie partē pcepto p pductū
testē pbiuit rudimēta ipm̄ teste
testem inducētia ut r̄motis
odio amore ac etiā aliq̄ q̄uli
comodo in testificando vitatem
pferre deat ne faciat cōn id
octauū negatiuū pceptum
non falsum testimoniū dices
Rūc vero in pnti pcepto subse
quenti inducē intendit i iuste
dampnatū siue dampnū p p
falsos testes aut p falsa in
stimenta ut iudicis misericordia
hūilit̄ requirat eius et auxi
implorando qm̄ leges volunt
ut a iusto iudice i iuste dāpna
ti defendant̄. Et hoc ē qd̄ mte
dit auctor dum dicit rogato i
auxiliū iudicis implorato qui
leges tenent̄ i m̄ptari et mo
deūe sub m̄q̄ lege i sub i iu
sta s̄ qm̄ inque iudicatus ē qd̄
non solū ea que m̄q̄ b̄nfacta
sunt s̄ etiam ip̄e leges cupiūt
i expostut ut rogant̄ i iure
i a iusto iudice defendant̄. Et
aliū rogato auxiliū iudicis sub
m̄q̄ lege i non equa tibi qd̄
facit contra te sumit̄. Hic p̄
a componētibq̄ ut ibi c̄rit in
quo spacio i nō equo q̄i velit
i iurare si ip̄a lex aliq̄n damp
uerit te confuge ad iuuamen
iudicis et roga ut aliq̄ntulum
seueritatem seu rigorem legū
debeat t̄pore nulla em̄ lex p̄ci
nones appbata q̄ntū in se est

iniqua ē quia si iniqua est lex nō
est sed iniqua vādet̄ dampnato
qm̄s etiam iuste dampnet̄ vel
aliū rogato ut te liberet qd̄ ut
vñ p̄ d̄. Et homines ad iudicem
confugiūt sicut ad q̄ndā iusticiā
aiatam ip̄e autem leges cupiūt
q̄i dicat Non iurēt si ego dixi
qd̄ rearsum h̄as ad iudicem
Non em̄ in quonens qd̄ p̄p̄a
m̄fior p̄ sup̄iorem regulēt̄. Et
ip̄e leges s̄ hūane cupiūt q̄i
s̄ iure dūno Non em̄ dedignit̄
leges sacros canones imitari
i dūm d̄ legē que ē canon om̄
legum. Hec in sup̄ie h̄nt̄ in
decretali. Et clerici de iudi et
iurant ut clerici appel p̄ ep̄i
s̄ p̄ coll̄ vñ p̄ p̄missor̄ m̄el
genna ē annotandū qd̄ quatuor
p̄sone requirūt̄ ad hoc ut
hūm̄ integret̄ iudiciū vñ p̄
iudicis in iudicio p̄sident̄ p̄p̄a
actoris in iudicio postulant̄
p̄sona reū in iudicio se defendet̄
et p̄sona testis sup̄ quesit̄ vñ
tatem exp̄ment̄. Relin̄s oibq̄
ad p̄ns m̄tū ē dicendū qd̄ h̄et̄
sup̄ p̄te p̄saucta p̄cepto vñ
In iudicio ad esto vñ tamen
hic obmitte nolo qd̄ t̄q̄t p̄n
apale p̄positum vñ qd̄ op̄ss̄
quibz iudicis officiu d̄ i m̄p̄loa
re cum expedit qd̄ latū ē aig
officiū ut p̄ id qd̄ h̄et̄ in lege
i de m̄f̄ dūdi s̄ et i canoe
hūisq̄s l̄opp̄ vñ d̄ ubi d̄. Be
lasmus papa quibz i negotiis
suis n̄ci nōis m̄tercessione spe
rat p̄bi remediū posse confici
p̄na nos cōuenit aiositate p̄
stari dicit ibi glo qd̄ p̄mo coram

suo iudice quela differat^r ut in
deare in summa de fo. qpe. ex. et
in multis aliis locis latissimum ee
iudias officium ostendit^r igit^r cu
expedit implorari d^r et eq^ri
p^r pmissor^r intelligencia magis
in speciali est de m^rasptio du
bitabilis quenda v^reu inter
leges impiales que nuc viget
sint aliquae inque et p^r aia
non suande s^rm qd in m^r d^r lege
compbat^r et p^r q^rid i m^rio
Pam s^rm leges filius vnus ger
mam copulati p^rt am filia
altera g^rnam ut iust de m^rp
q^r m^rt eas et. f. de m^rp. rem
s^r s^rdm deum et cande tales de
bent p^rmita separi de q^rsag et
aff. no d^r xxxv. q. in p^rgeme
Sedo q^r s^rdm leges puella rap
ta no p^rt q^rtrah^r m^rio ad suo
raptore f. de rap. vnc. l. v.
m^rta et idem erat s^rm canones
antiquos s^r hodie p^rt de rap. c. i
Tercio quia s^rm leges licit^r est
hom^r soluto tenere mulierem
solutam in g^rubnam ut in aut
qui mona effi s^rm. f. si q^rs aut
s^r s^rdm deum eam formicatio
simplex est p^rctm mortale et
excludit a regno dei ut apl^rus
dicit i ad cor. vi. **Q**uarto q^r
s^rm leges mult^r casib^r licit^r est
v^rorem repudiare et m^rio
rite q^rtractu dissolue et maxie
in casu qui notat^r x. d. lege et
xxxv. q. ii sunt qui dicunt sed
lex diuina phibet in eis d. c. d^r
Quinto q^r s^rm leges licit^r est
v^reu adulterari omd^r v^rore
o^rmd^r madulterio de p^rhensam si
est p^rsona vilis et cui non debz

euenciam p^r de ut. l. m^ralto i.
r^rso et. l. p^r adulteriu. c. de adul.
l. grachus et similit^r licet p^rid
qui h^r filiam in p^rate omd^rre
adulteriu filie in domo sua et
generi et et omd^r filiaz f.
de adul. l. p^rid et. l. n^r in ea
et. l. q^r aut similit^r et latronez
et ag^r depopulatore s^r s^rdm deum
et canones m^rchil horu licet p^r.
hibit^r cum p^rapit^r **E**xo. xv
non omd^rre. **S**exto quia s^rm le
ges dampnat^r qui comp^rhensu
in adulterio tenet v^rorem f.
de adul. l. c^rme s^r s^rdm deum
et iura canonica p^rt c^rme s^rme
vlla pena duo^r ipa velit de a
dulterio desiste xxxi. q. i. **S**i
subaudiendu^r de aliis v^res v^r
legib^r inquis n^r ad p^rns gra
breuitat^r de legib^r eam que
p^rmittunt vsuras n^r ad p^rns q^r
h^ret^r sup^r in p^rte p^rsuta v^rin^r
p^rcepto q^rutulu da

Quod merito patris patiet^r
Terre memeto Cumq^r reg
abi s^ro n^rm te iudice dampna
p^ram nouu terae part^r p^rcep^r
legit^r m^r l^ro de p^rmo q^r quida
p^rli quadam vice in vna domo
simul quenerunt ut norma bene
v^ruendi inuenire possent et
inuenierunt q^rcorditer q^rtuor in
quib^r q^rsistat bona et recta vita
et inter sa q^rtuor det^rmauerunt
q^r iudiciu de seipso sume esset
vite p^rfectissimu^r hoc est ad vi
te p^rfectione p^rduce Nam melius
e^r q^r homo de seipso v^rmdictaz
sumat q^r alius faciat q^r p^rbat
exemplo nam m^ror e^r morsus
catule q^r reportat catulos ad

cubile quos reperit exiisse qm
 morsus canis rabidi qui tota
 venenosus insanabilis. Et mox
 homo quilibet filios suos s. vices
 ad modum canule ad mra semel
 in die ad cubile sue gratie debet
 visitare et si invenerit vices
 p. p. exiisse eos remorsu
 q. tunc reportat ad cubile no
 expectat morsum istius canis
 rabidi. Demois videlicet accusat
 que sic enade possumus. Hanc
 em. snam appbat aplus et con
 finat. 1 ad cor vi. c. Si nosmet
 ipsos diuidiamus no vtiq. iudi
 carem. ad no. Sed ena filioru
 iacob dicentiu. anito h. patim.
 q. peccatua in p. m. n. m. gen.
 xliij. et hoc p. ad quod nos au
 ctor nos induat cu. dicit qd.
 merito patris. In quo quidam
 p. cepto docet. h. m. carnis lto
 rem. motum ne m. p. m. t. p. de
 Et hoc p. t. offensam iuste ab
 alio eidem illatam. dum dicit
 qd. mto patris. 1 si p. t. tua
 culpa sustines aliqua penam.
 noli inde sed sustineas p. aet.
 vmo. te corrige. des et h. est qd.
 expositue intendit auctor du
 dicit. memento fce p. aet. 1 ai
 pacia. qd. mto patris. 1 dige
 tu. se. reus tibi. 1 culpabilis.
 et noxius dampna. 1 dapnae
 debes. te ipm. et hoc e. te existe
 te. iudice. 1 tibi ipd. esto iudex
 ut te ipm. iudices. Et sic p. aet
 aq. iudiciu. tollerabis p. p. m. s.
 foru. intelligenaa. mag. m. spe
 ciali. est. dem. fr. s. p. as. dubita.
 quendi. Et p. mo. an. liceat ac
 cusato. et ad mortem conde. p. na

to. se. defende. ut. fuge. Solo. vnu.
 p. t. em. t. p. aet. penam. qua. qd.
 tollerat. iuste. p. t. ex. demerita.
 p. t. actio. q. pena. qua. tollat.
 i. iuste. Quo. ad. p. m. d. que. p. t. d.
 r. n. det. t. h. o. p. a. s. d. e. q. h. o. m. d.
 q. p. talis. d. p. n. a. t. a. f. u. i. t. i. u. s. t. e.
 non. licet. ei. se. defende. s. p. o. n. g.
 q. p. e. t. i. t. i. u. d. i. a. r. e. s. i. s. t. e. b. e. m. p. u. g. r. e.
 Si. si. i. i. u. s. t. e. t. a. l. e. i. u. d. i. c. i. u. m. s. i. m. i. l. e. z.
 m. o. l. e. n. a. e. l. a. t. r. o. n. e. i. Et. i. d. e. o. m. t. a.
 h. i. c. a. s. u. h. a. e. t. p. r. i. n. c. i. p. i. b. u. m. m. a. l. e. r. e.
 s. i. s. t. e. m. i. s. i. f. o. r. t. e. p. p. t. s. t. a. n. d. a. l. u. m.
 v. i. t. a. n. d. u. m. a. u. t. e. x. h. o. c. a. l. i. q. u. i. s.
 t. u. r. b. a. t. o. t. i. m. e. t. z. p. a. u. s. a. t. o. a. u. t.
 a. u. i. u. i. q. f. u. g. e. h. a. e. t. q. p. n. o. h. o. r. a. t.
 r. e. s. i. s. t. e. n. o. n. t. a. t. e. n. e. t. z. f. a. c. i. e. r. e.
 i. d. v. n. d. e. m. o. r. t. e. s. e. q. u. a. t. z. s. i. m. a.
 n. e. r. e. m. l. o. c. o. v. i. d. e. d. u. c. a. t. z. a. d.
 m. o. r. t. e. m. Et. t. a. m. e. s. t. i. e. n. d. u. m. q.
 d. e. q. u. i. b. u. s. c. i. m. b. u. s. a. b. s. o. l. u. t. a. e. a. a. u.
 s. a. t. a. n. o. d. i. a. c. c. u. s. a. t. o. r. e. p. l. i. t. a. r. i.
 d. e. a. a. u. p. e. h. i. n. c. x. x. i. i. j. q. i. i. j. p. i.
 i. l. l. i. c. Quo. ad. s. i. d. m. q. u. e. s. t. i. o. n. e. m.
 q. u. i. p. o. t. a. h. u. c. a. s. u. d. i. p. l. e. x. c. o. p. a.
 t. i. o. t. a. d. e. p. t. m. i. x. e. r. e. a. q. u. e. c. o. n. c. o.
 m. i. t. a. n. t. z. e. u. q. u. i. m. i. t. o. p. a. t. i. t. z.
 s. i. m. q. u. a. d. i. u. e. r. s. a. c. o. p. a. t. o. r. e. t.
 o. s. i. d. e. r. a. t. o. r. o. p. o. r. t. e. t. d. i. u. i. s. m. o. d. e.
 c. o. n. s. i. d. e. r. a. r. e. p. m. o. n. a. m. q. c. o. m.
 p. a. r. i. p. u. n. t. b. o. n. a. q. u. e. p. p. e. n. a.
 i. l. l. a. t. a. m. m. i. u. s. t. e. p. d. u. n. t. z. Et.
 m. a. l. a. q. u. e. p. e. a. m. a. c. c. i. p. u. n. t. z.
 a. d. b. o. n. a. e. t. m. a. l. a. i. l. l. i. q. u. i. m. i. t. o.
 e. t. i. u. s. t. e. p. a. t. i. t. z. Et. p. r. d. i. c. i. p. t.
 q. p. l. o. n. g. e. g. r. i. u. s. e. d. o. l. o. r. e. t. p. e.
 n. a. e. u. s. q. u. i. p. a. t. i. t. z. m. i. u. s. t. e. n. a.
 p. l. u. r. a. m. a. l. a. e. t. m. a. i. o. r. a. i. n. f. e. r. u. d. z.
 e. t. c. o. m. i. t. t. u. t. z. p. p. e. n. a. i. l. l. a. t. a. m.
 i. i. u. s. t. e. q. m. p. p. e. n. a. i. l. l. a. t. a. m. i. u. s. t. e.
 q. d. p. r. d. e. c. l. a. t. z. I. p. a. m. p. p. e. n. a.
 i. l. l. a. t. a. m. m. i. u. s. t. e. h. o. n. o. r. u. e. l. a. m. o. r. e.

dūq; vilipendit: ac eadē hūanā
 et offendit: Nam offensē pena
 i iustam dicitur facit contra illud
 pceptum de dilectōe dei et pxi
 Diliges dnm deū tuū et pxiū
 tuū sicut teipm. Et est cō. id
 innocētem et iustū nō gdepnab
 Et cō. ubi nāle qd ē odis fieri
 caue ne tu alioi faas ppter
 i iustam penam bonū qm
 reipubē de dampno et morte
 innocētē offendit. In sup et fa
 ma maxime ledit: q; multi ce
 dunt reū de quē vident p
 pūm. Et eam ppa vita ledit:
 quā magis amat innocēs qm
 malq; uti vñ. **E**hi p penam
 aut i iuste illatam deus honoat
 et extollit: pxiū defendit: et
 vtilitas boni quib; parat: et
 reboat: si vita mali ledit: ut
 tollit: mīq; dolore d; quā mīq;
 diligit eam. Cum q; gūior sit
 dolor ubi plura bona amittit:
 et ubi plura mala sequit: q;
 sint cā doloris sequit: q; de i
 ppetu ē gūior dolor patient
 i iuste q; iuste. Et confirmat:
 id p id quod hēt: **H**ic xxij^o
 ubi dicit: q; vñs de hīs qui
 pendeat latromb; blasphemā
 bat xpm. Dicens: Si tu es x
 saluū fac teipm et nos. Al
 ter aut macepabat eum dicens
 Neq; tu times deū qui mead
 dampnacione es: et nos quide
 iuste vñ dūq; fact: vñpūq;
 hic aut nichil mali gessit q;
 dicit iste magis sentit dolorem
 qm nos q; iuste patimur. **H**ic aut
 i iuste. Et iō macepand; es q;
 p insultatōz et opprobriū addis

eius dolori maximo alii dolore
 insultatōis. **S**ed pnt copari
 ad moicem pene i iuste illata
 et iuste illata qntū ad mīlūm
 et ad pmiū quod vterq; q; dēt:
 et isto r'spectu mōr ē pena m
 iuste patienti quia pexpecta
 tionem maioris pmiū quā h;
 i iuste patientis dimittit: afflic
 tio pene mōta dēt. **B**revis spes
 pmiū minuit vñ flagellū. Et qd
 dicit: m pā ppta pat i ad
Que enī grā est si peccātes
 suffert collaphizad si p bone
 faciētes patet sustinet: h est
 grācia apud deū. **T**ercio pnt
 compari mīe sup quē tris
 accusatō iusta et m iusta. **E**t
 eam mīq; dolet i iuste patēs
 qm iuste. Nam mīa sup quem
 tris accusatō i iusta ē immo
 cētia et pūitas qstie de q;
 orit: maximū gaudium et delec
 tatio ppter quē diminiuit
 pena qnd. **E**tā xxv^o **N**o est
 censū sup oēs salū corpis
 et nō ē oblectamtu sup ob
 lectamtu cordis. i qstie gaudi
 mātū aut sup quā tris accu
 satō i iusta ē tremor sup qstie
Et end est pena maxima p
 quā gūiat: mī maximas
 penas dampnōz et vocat:
 vñs qstie. **E**t p p vñs
 pdictōz.

Multa legas facto plect
 p lege multa. **V**ñ mī
 randa tūm si nō credenda po
 ste. **V**icesimū tūe parte p
 ceptum. **P**ostq; au^o m 20
 hūq; tūe parte pcepto. **I**n
 strue pceptū pbiuit rudimēta

lectorem huius carminis inducens
ad moralium præceptorum doctrinam
addiscendam. Runt vñ in pñti
pcepto subsequenter pber mod
quem tenere debet in discendo
dum dicit multa legas fautoqñ
velit i mure sege multa qba
pletis plage. collige ut peli
ge multa de singulis ea sñ que
sūt vtiliora sñ multa ex his re
perit que nō omnia sūt meo
rie gmendanda ut ait Sen
Epla. ij. Et hoc ē qd auctor
alut' expositus intendit dum
dicit fauto legas multa et mē
tis plectis elige multa sñ ex
his que legis qñ d licet legas
nō tamē omnia sūt credenda
que xpñt' ex lectis vñd' p
vramqñ lecturam auctor sub
iungit Nam poete i fabularū
compositores canit i metre di
stribut atqñ miranda dicunt. i.
res mirandas que nō pp' qñ
credi deūt uel credenda sunt
qñ dicit velut qñ cauendum est
ne nimis imbuan' doctis
fabulosis maxie pueri ne
earū delctationibqñ alluciant
sñ qd vñtas vñt' ho vi. c.
m de lacedonib' qui libros ar
chilon a ciuit' sua deportari
iussit qñ eorū parū vere
audiat et pudicā lationē ar
bitrabant' noluerūt em ea
puerorū suorū auct' imbu' ne
plus moribqñ noceret qñ inge
niis pdesset De hac mat'ia
vide sup in pñti pte pce
pto xv. Fiste leas et in xxi
lege libros et ibi de mat'ia ple
missie ita qñ nō expedit fac

mān hic amplius fructuē
Iter conuiuias fac sñ ser
mos modestus. Ne dicat
loquax dum vis verbums hñ
Vicesimus pñti tercie pte p
ceptum pñs auctoris pcept'
induat nos ad quādā vtutem
moralē que modestia vocat'
que quidem ē tercia pñt' ipan
cia p quā sñ tullius pudor ho
nestus carum et stabilem com
pat auctoritatem. Scdm aut
theologos modestia in dictis et
in factis consistit. Ad hanc em p
uandam et hñdam int' quinas
maxime huius carminis lctorem
hoc pceptū induat. Id dicit int'
conuiuias. rationem huius dicti
reddit auctor in vñ sequenti.
Ne dicat loquax i litigio
sus et verbosus. Nam si mcon
uiuio vñtū loqñs vñtū vñtū
mazas et hoc ē qd expositus
intendit auctor dñ dicit fac sñ
sñmone modestus i quietus et
patus in conuiuio ne dicat p
dicaris loquax i vbosus et
litigiosus loquax em dicit
garrulus. Floques vero vñ
in eloquentia pñt' si ergo vis
hñ i reputari vñtū i ad
alis et pollitici sñ pñt' mo
destus. Verbamus dñ ab urbe vñ
qm rustica ē loquax msi i con
uiuio vñd' fac xxi. In conuiuio
o vñ nō arguas pñtū
et nō despicias eum in iocandis
ipñ. Opt' est ergo et morale
rudmetū istud in quo instruit
auctor ligra modē ad mēpto
actu loquendi. Et in conuiuio ma
xime at hñ pñt' multa qñ obmitto.

gratia breuitatis que lacrima expli-
cant^r sup^r in xlvij ppe precepto
pauci inchoatio loquere. Et
ibi de matia requere
Omnibus nate tu noli vba
timere Nam lacrima struit
in fidiis dum femina plorat. Por-
tae partit precepto Postq^m au-
sup^r in xliij huius pte pcepto
vxoem fuge pbat vidueta
lectorem huius lacrima induceni-
a ad repudiationem molestem
lixis seu vxoris pue que ex
motu ire insurge videt^r q^d quid
repudiatio hodie fieri no pati-
cum exorbitet a iure diuino. Tunc
vero in pnti pcepto subsequet^r
pbat vidueta motu ire tran-
cia qui quid motu insurge p-
ipia vxoris iracundia et sup-
biam vnde nouit^r maritus ppter
talem iram vba vxoris time
sed eam potius debet modo
debito castigare. Modu vero
castigandi pbat hic auctor. Du-
diat. Omnis nate qⁱ velit ex-
positiue iⁿ mure tu noli timere
vba coniugis si de alio coqueit^r
uel minat^r nam d^r esse sub po-
tentia tua nec debes ea time
nec ei crede. Rationem reddit
in pto metro dum dicit. Dum
femina plorat struit iⁿ ordnat
in fidiis et pat^r deceptiones
lacrima iⁿ p lacrimas. Hoc est dice
qnⁱ videt q^d no pt^r gnatu mims
terere quia gstant^r iⁿ utitur
arte tuc q^d tuc plorat ut eum
lacrima fallat multas eide msi-
dias pando et ordinando. Pro
huius pcepti intelligencia est
amotandu q^d maritus ita castiga-
tionem coniugis ita debet obser-

nare pmiu est ut ea adduam
timorem inclinet. Pdm est ut
arbro ipia defectib^{us} impet^r d^r
ad est ut cum expedit eam mo-
derate castiget h^{is} vbus mo-
dis fm^r Crisp^m doctrinam vxor-
male morientata castigari d^r
pmo inducendo fm^r deum. Si aut
timorem di non sentit impe-
rando ut alⁱ homines erubescat.
Si aut nec pudorem sentit fre-
quent^r confusa tuc ita eam deb^r
qdⁱ Saloⁿ papi obpuari d^r. Cor-
duem mbaudo parte p^o g^o m^o
Crisp^m admone quia se pfiat
doctrinam iusti^r deinde confunde
q^d frequens pudor fecerit est
vicioz. Tercio iustu est ut caste-
t^r tamq^m analla que erubescit
nestat ut libera uel alit^r expo-
m pt^r ut dicat^r si conu^o p^r t^r
molesta et nastat^r noli timere
ea corrig^r eam et coherere
et talit^r face q^d oset eius ira
et tepestat tuc struit tibi msi-
dias. Cum ira mulieris magna
sit et pualosa. Nam de eius
ira diat^r Crisp^m. Non est
neqmⁱ caput sup^r caput colubri
et no est ira sup^r ira mulieris.
De eius malicia et calliditate
Et vult ad ruffinu audax est
ad omnia quecuq^m amat uel o-
dit femina et artificiosa est cum
nocere intendit qdⁱ tali pbat^r
exo legit^r q^d quedam mulier ad
esset in magna pturbatione
cu marito et ipm valde odio
hret qndam cogitat^r contra eu
maliciam ad hoc ut abeo separi
posset tandem quadu vice dedit

ei pocōnem ex quibusdā herbis
venenosissimis confectā q̄ assup
ta non tantū ebrius videbat
s̄ velut insanus iacebat in lecto
huc illuc volutabat^r spumans
nec solū ratiō amiserat s̄ etiā
loquelam q̄d fēat vpor auarrit
ad mōchos et emulans dñm mōp
illa p̄ deo veniat^r mātū meū
morit^r iam amittit loquelam
n̄ petebat nisi fieri mōchus
dū ad huc loquet^r noli q̄ pp̄
me salus aūe impediat^r vnde
p̄mittē volo castitatē qm̄ dñi
ip̄e viuet etiā si deus ip̄m velit
resituē sanitati s̄ p̄ deo ato re
māt^r et cucula ip̄m induatis
q̄ p̄p̄m q̄ mōchi tantū penes
eos m̄stitit q̄ dñi mōchi venerit
et eū totūderunt et magnā
coronam ei fecerūt mane aut
fēto tū emiglasset et ebetat^r id
tūisset et sūd atput cētigisset
et se decapillatū talit^r m̄reisset
et mōchalem h̄itū m̄dūtū se
repisset De h̄is nō modicū
amrabat^r et cum ab uxore que
fuisse quid h̄c esset quis eū
p̄t p̄passet Illa q̄ flēdo clā
marite tūe nō recordari tū
qualit^r in yta nocte fētus es mō
chus nichil aliud petebas qm̄
dolorem vehēntissimū sustinebas
tūe ego consulo aūe tue p̄missi
castitatem oportet me solū ma
nere et q̄ vidua depolata fē
q̄ ille se nolle fieri mōchū
denegaret et vellet mane cum
ea sicut p̄us deince debat se as
seret illa m̄llo^o volo contra
votū meū ire p̄cto tū es mona
chus noli de q̄ mōchus m̄p̄

latū meū iaceat anser non e
rubesceris si tū votū nō cōplēs
s̄ ad p̄bū redires totū mūdus
vocaret te apostatū ul^r mōchū
renegatū tantū dicit et cum
lacrimis falsis ostendit q̄ miser
ille tamen p̄t pudore tū p̄t
mala que struere stuit et or
dmare q̄ mōchus ē effectū et
mōsteriū ē ingressus et ei do
mū ad suppellectilibz dñm sit
et ne longo te suspēdō suspē
dam lege aureolum theofasti
et medea vasom̄ et vno pau
ca m̄remes multa impossibilia
p̄mice dat t̄ om̄is mulieris
fallacia non falli q̄ nō i m̄to
auctor dicit Nam lacrimis stuit
hoc ē deceptions p̄ lacrimas pat
Demā h̄ac vide p̄lemisse sup̄
in p̄fata parte p̄cepto vltio^o
heretice fuge et

Utere questis sine videā
ris abuti Qui sua q̄sunt
dum desunt aliena sequunt^r
Vicesimū tūū h̄uā tercie p̄t
p̄ceptū postq̄m auctor supra
in vi p̄me partis merice p̄c
pto Que notatū tenes p̄buit
rudmēta inducē ad relinq̄
dum aliena eo q̄ sunt amē
notatū et p̄te eadē p̄cepto
xxiii Re tibi quid desit Et
xxxv Conserua potius rudmē
ta p̄buit ad p̄dgalitātē vitāda
q̄d sit tū ip̄ate vtim^r bonis h̄uc
vero in p̄m p̄cepto subsequē
ter induat ad vitāda rapmam
uel fructū q̄d h̄c s̄ dicit^r ad
meū nō abutim^r bonis vbi
sciendū ē q̄ rapma dup^r com
mittit^r ul^r dicit^r p̄o namq̄ dicit^r

rapina dum res ipsa rapit con
possessoris voluntatem Sed dicit
rapina qñ rei usus pñt et in
usum in ordinatu assumit qui
dicit abusus Unde hoc pceptu
put docet vitare reru abusu
reduat ad id decalogi pceptu
no furtu facies sicut et pñm
rapine Abusus em reru induat
indigentiam et indigentia adduat
furtum et hoc intendit auctor q
dum dicit Qui sua qsumit p
huius pcepti intelligencia dñe
dum q ta mala ex reru abusu
sequit et puenit pñm est bo
noru spūaliu qtemptu Interd
em abusus et pñm dat omia
bona spūalia p aliqñ petume
qñtitate ut conuiniu inde face
possit sibi Esau qui pñmogenita
vendidit p edulio lent abnt em
puppendens q pñmogenita vendi
disset ut hñtur gen xxv Qñm
ē paupertas vsq ad mendicitate
ut de filio pñmogenito qui cum dissipa
set omem subam suam luouibose
vnuendo ad tanta puenit mendici
tatem q cupiebat imple recte
suu de filiis quos pñmogenita man
ducabant et nemo illi dabat
lucē xv Terciu pñm rapine
et hoc qd hñc insinuat au
Qñm dicit Qui sua qsumit
Est em abusus araneæ similis
que texendo telas in viles se
cūstemat De raptoribz et ra
pina qd viam ex reru abusu
puent qñtu deo displiceat
recte sup in vi pñm pñm me
tute pcepto Que nocitua
de usu et abusu reru ac me
sura mo et ordine vide q in xxi

ptf metā pñm vñe quesit
Hat tibi pñm mortem
non esse timendi Que
bona si non est fñm tamen
ia maloru hæcsmu qñtum
pceptum auctor in hñ pcepto
repetit que sup tetigit in xvi
pñm partis metace pcepto
vñe timeas illam ac est in xvi
re pñm pcepto Inque metu
leni que go ibi dicta sūt pñm
repeti pñm Qñm qñm go mors
tibi accidit aut p exortidiez
aut p aliud mod no est time
da cum sit om reru huanaz
fñm qñm qñm vtilitas et nalis
vñe reru mortem no esse time
dam p pñm que si i quāuis
non sit bona i reputet hñ
bon nñ ei placeat tamen est
fñm i tñm maloz i mñm
qñm vñe pñm mñm ei q adue
tu fñm tñm maloz hñm
fñm que malicie cor finem
imponit et in hoc saltem est
bona pñm pñm intelligē
magis in speciali est de tali q
stione qñm vñe mors sit
bo vel mala Et pñm videt
qñm mors sit bo mors em est
mñm mñm mñm fñm mñm
tñm mñm est bonu go mors ē
bona qñm aut mors mñm metu
sit mñm pñm pñm qñm ē m
mñm mñm qui mortem susti
nent pñm ut pñm vñe
dicit qñm tñm em implet
iusticia moriendo sñm implet
iusticia hoc ē bonu go mors
bo pñm pñm pñm pñm
ē m mñm mñm mors pñm

Sed qd p^{ro}sum est in conspectu
domi bonu est qd mors p^{ro}cedu
bo est p^{ro}tra mors et vita op
ponit^{ur} p^{ro}natue s^{ed} vita bo est
qd mors mala Est em mors de
fectus sue p^{ro}cedu boni p^{ro}te apls
ad Ro vi S^up^{er}endia p^{ro}ti mors
Sed quod est s^up^{er}endiu p^{ro}ti est
malum qd mors mala est p^{ro}tem
argui p^{ro}t a simili copacione mo
tis sic ad aliqd genus mortis
mors em p^{ro}tem m^ullatenu
bona est s^up^{er} mors culpe qua
sepat^{ur} a^ua a deo qui est vita su
a qd apli mors corp^{is} d^{icitur} ma
la ad sepet^{ur} ab a^ua que vivit
Solutio S^uperend^{um} est qd q^uia h^{oc}
p^{ro}mi de civitate dei qd mors no
est in se bonu s^{ed} bona d^{icitur} possit
bonu d^{icitur} em sic sicut lex
no est bonu q^uia auget gaudia
peccandu p^{ro}ta mors no est malu
q^uia auget p^{ro}cedu gl^{ori}am ad
obiectum aut in g^{ra}du d^{icitur}
est qd p^{ro}te d^{icitur} instrumentu
iusticie ul^{ter} meriti s^{ed} n^{on} lic^{et} susti
nen^{ti} mortem d^{icitur} instrumentu
p^{ro}ta vero mors ma naturaliter
se h^{ab}et ad sustinendam ad p^{ro}cedu
vero d^{icitur} est qd mors p^{ro}cedu
p^{ro}cedu d^{icitur} in conspectu d^{omi}
quid em p^{ro}cedu est morte p^{ro}
d^{icitur} Aug^{ustinus} p^{ro} qua sit ut debi
ta omnia d^{im}ittant^{ur} et m^ulti
amul^{ti}anaq^{ue} augeant^{ur} q^uia mors
d^{icitur} p^{ro}cedu qd sustinen^{ti} mor
tis p^{ro} causa honesta est p^{ro}cedu
magno digna p^{ro}cedu in mors
in se sue in g^{ra}du suo no est bo
vide Aug^{ustinus} mors ad bo vid^{etur}
deb^{et} quia in tanta utilitate
no in sua in s^{ed} d^{omi}na op^{er}ib^{us}

est com^{mu}n^{is} ut que tunc metueda
p^{ro}cedu est ne p^{ro}cedu q^uia m^ulti
non suscipienda p^{ro}cedu ut p^{ro}
cedu no q^uia m^ulti com^{mu}n^{is}
qd delectat^{ur} magneq^{ue} iusticie pul
ma reddat^{ur} est

Uporis ligura si frugi est
p^{ro}cedu memeto R^{ati}o malu
est no velle pati nec posse tunc
Vice s^{im} q^uia t^uc p^{ro}cedu p^{ro}ceptu
p^{ro}cedu au^{tem} sup^{er} in p^{ro}cedu h^{oc}
t^uc p^{ro}cedu p^{ro}cepto Cong^{ru}ate
p^{ro}cedu rudm^ula motu ne ten
pana quia quida motu a^uq^{ue}
insurgit p^{ro}cedu ip^{ro}cedu up^{ro}cedu na
audia et sup^{er}bia R^{ati}o v^{er}o
in p^{ro}cedu p^{ro}cepto subsequet^{ur} p^{ro}cedu
rudm^ula p^{ro}cedu que instrum^uur
motu ne remediare qui q^uia
p^{ro}ceduq^{ue} insurgit p^{ro}cedu ip^{ro}cedu v^{er}
oris indistam locutoz q^uia eam
debem^{us} mo debito supportare
Et ideo p^{ro}cedu corrigi d^{icitur} moico
m^ula et s^up^{er} t^uc exhortatio
m^ula Si autem in corrigi h^{oc}
est tunc supportanda est ligura
tacende papue q^uia in aliis
est v^{er}alis et hoc est q^uia intendit
auctor d^{icitur} d^{icitur} v^{er}poris lig
ram quia velit d^{icitur} exposit^{ur}
Si v^{er}por tua v^{er}ia loquac^{it}
m^ula p^{ro}cedu debes p^{ro}cedu
sustine Si al^{is} est v^{er}alis tunc ne
goys q^uia tunc v^{er}us est tunc sustine
nec eadem v^{er}idere p^{ro}cedu d^{icitur}
m^ula apli p^{ro}cedu p^{ro}cedu p^{ro}cedu
ad audied^{um} tardus ad loquend^{um}
et tardus ad v^{er}am Et q^uia q^uia
m^ula s^up^{er} v^{er}poris ligura
garruli t^uc si est frugi tunc
v^{er}alis rebus p^{ro}cedu p^{ro}cedu R^{ati}o
malu est no velle pati p^{ro}cedu p^{ro}cedu
p^{ro}cedu intelligencia est p^{ro}cedu

q duo sunt ppter que vxoris
 ligua maxime qn e feugi sup
 portanda ac et patient tol
 leranda p est natura scdm
 est antiquoz exa ppter pmda
 sciendu q pms pmo politie d
 q licet mulier qslud sit mra
 lidu ai tn velut et atid valde
 rtile ut plm repit q autem
 sit rtile tali psuaderi pt roe
 nam nata que mouet a sumo
 pnapie deo qui est artifex sum
 no tanta cura h de rebus pui
 valoris qdeo videm q natua
 cius res pui valoris ad suu p
 duat complemtu sicut pt de
 mala herba que cians ocestit q
 bona qum go mulier compata
 ad vnu impfecta sit quo ad viz
 a na aq ad suu qplemtu per
 duat no ita q q aia qseqt
 complexione corporis et ideo
 sicut corpus aia puenit ad
 suu complemtu sic et opa aie
 ut est qslu go qslu velox e
 et atum angia mag e i mpa
 corpori et ideo qn muneret o
 pari ato et repente Et melia
 e qslu mulieris consilio vni
 Et hoc e qd pise mteud auor
 du diat vxoris ligua ppter
 sm narrat Pen li de clemia
 li v q ai quida rex no posset
 cum potetia destruere i mna
 qslut regnas quge suam
 que tale pbiut qslud d fac
 qd media face plent qz vbi u
 sitata remedia no psunt teptat
 gra s pueritatem mibul aliud
 pscasse me tempta quo cedat
 tibi clemencia ignosce sz illi
 qd ille gausa amut de fac

to ad impleuit qulitq postea
 illi qulatu amissim fidissim
 qui habuit heredem re
Dilige no egra caros pie
 pntes nec mrem offen
 sas dum vis bonus esse parati
 Vicesim vi et vltim terae part
 pceptu pnt pceptu e vltim
 huius tae ptis et redur pt ad
 pm pde tabule qd est de exhibe
 dis bonis ut honora prez tui
 p quod pceptu pmitit longe
 vitas vite illud obfuantibus
 dum diat Si vis esse longeu
 sup tram. Hoc autem pcep
 mcludit etia sub pda speae
 iustiae s sub pietate p quam
 reddimq debitum honore pntib
 eo q sut pna scdm vire ppa
 gationis et p quos sumus esse
 pducti ad hoc autem exequed
 p pnt pceptu induat nos auor
 du diat Dilige non egra Cu
 si quis mrez offendat volueat
 prem et hoc e qd expoitu
 mtendit auctor D Dilige pntes
 i prem et mrem caros i fuchi
 carate no egra i ficta ul pigra
 pietate ex toto cordis affectu
 nec mrem offendas du vis bo
 nus i gaus et amabilis esse pa
 renti i prez tuo vel moralit
 expom pt nec mrem offedas
 i ealesiam dum vis bonus e
 pnti i deo Delms diat p vix
 Qui affligit prem et fugit ma
 trem ignosus est et infelix
 Qui aut sunt illi degeneres
 filij qui mrem mraz s mltate
 taliam offendut dicend e q
 pnt sut omes heretici et hy
 duet smode eam offendunt

aliqui enim sunt qui falsam de fide
catholica opinionem admittunt
et ad inventionem pte sequuntur. De
his loquitur quidam in canone he
trius xxiii q. in filii sunt qui male
sentunt de ecclesiasticis facinor
De talibus hiet mdec ad abolen
dam de hereticis filii sunt qui male
ac puse sentunt circa veritatem
sacre scripture. Et de his hiet in
canone hesis xxiii q. in filii sunt
qui aduersus ecclesiam romanam
agunt et eius dignitatem a dno
illud traditam auferre conantur. De
talibus loquitur canon omnis xxiii
d. unde scilicet ambrosius se in omni
sequi magram scilicet romanam eccle
siam pfitetur. Et omnes assentes
romana ecclesiam non esse cap
omnem nec ei tamquam capiti obe
diendum sunt ipso iure maiori
excommunicatione innotati ut in can
nulli phas. viii d. et talia ab
soluendo solutio pertinet ad papam
unde de talibus puse filius con
queri per fides catholica et dice
id autem filii mei mee ecclesie
ste pugnauerunt contra me. Et ex
id ysa. v. Quia gladius securis
contra eum qui secatur mea aut
exaltabitur. Et per contra eum qui
tegit eam hiet in supptue in
in canone inferior xi d. Et hiet est
qd dicit nichilominus papa in ca
none in tm d. xlvii ubi dicit
q. non debent inferiores ponere os
in celum q. eorum ligura in ipse d.
sup tram. Notandum vero est scdm
scripturas et canones q. ecclesia
quodque modis dicitur vel accipit
pmo dicitur ecclesia maligna
unde in ps. ecclesia maligna

aut non introibo. Secundo dicitur ecclesia
colleccio fidelium ut de ose
d. i. ecclesia et i. q. i. In ecclesia
tercio dicitur ambitus de ose d. i.
de fabrica. Quarto dicitur etiam
obueniens ecclesiastice ne pla v
su. c. ultio. Quinto corpus x. xvi
q. in fi d. Et in hoc terminatur
tercia pars metricalis. Et
Cum quicumque
capis deducit vita
hec vultis mtere
am que moribus
obstant hie pcepta
ferus semp relegenda memeto
Inuenies ad q. qd te vitale mgeo
Vpo sup de quarto speculo me
thaphorico hoc est i. tercia pte
metricalis que est quarta pars p
cipalis libri. Hic vero sequetur
in hac pte metra que est ul
tima et quinta pars libri psequen
du est de quinto speculo metha
phorico qd est videri omni abster
siu atq. penitencie in pulpm
in quo instruit auctor scolasti
cos seu alios quoslibet iungitur
speculari auctore inde informari
seu reformari debere. Et hiet in
it in hac quinta et ultima pte
huius libelli in pmo pcepto. De
auram quicumque cum sequenti
in qua quidem pte quinta pcepto
seu documenta virtutiosa compler
tunt seu hietur. Ad hunc enim
denotat est sciendum q. quicumque in
vicia capitulata nec non et alia
qm plura ab eis denotantur
pluribus obstant moribus i. virtutibus
ut superius aliquando est deductum
Depuntur ta q. in hie speculo boni
pudissimo s. ppo dno mo fluxerit

singularem in virtutes per quas non
solum via ante dicta absurgunt
vel purgantur vnde etiam omnia a
lia quecumque sunt refelluntur quod
tali per declarationem videri. Tria
dunt enim astrologi quod sol per se
signa celi per se habens non mirabilia
operatur effectus quod longe mirabili
iori modo sol iustitiae christus tam
allegorice quam moraliter in medio
terre in mundi vita operatur est ut
patebit per signa singula dista
enda cetera. Sequitur.

Primum signum namque celi est
aries. Allegorice. Sol in
prima etate fuit in ariete cum
abel innocens qui agnum offerens
pastalis arietem hostiam per signum
habuit ab impio fere occisus est
perpetratum vna arietem et quod super
vni quodque latere iacere dicitur
et equa mutatur vices quod tantum
iacet super latus dexterum quantum
super sinistrum tota enim estate ia
cet in latere vno et tota hye
me in latere altero. Sic sol exi
stens in illa arcu per diuinitatem
que dicitur aries fuit equinoctium
et equales fuit dies et noctes
moraliter per hoc signum per arietem
nota primam virtutem scilicet fidem per
factam. Quia autem fides vtriusque pa
triat seu dicitur ex diffinitione
fidei probatur fides enim per apostolum
ad hebraeos xxi. Est substantia sperandarum
rerum argumentum non apperentium
In hac diffinitione dicitur substantia
et fundamentum substantie edificatio
spirituali quod gloria vel gratia. Per namque
fides sicut aliquid iam res sperandas
in nobis subsistit per gratiam et tamen
facit per gloriam sempiternam. Vel

ideo fides est fundamentum gratie
et glorie quod iam primus habitus est
virtutis per dico non ipse fuit natus
Item fides prima virtus dicitur ad in
star lapidis pasci qui inter lapi
des pascos ponitur per magis et co
loris videtur esse dicitur quia per
eum fantasmatum effugantur
per hanc enim se habet equa. Hoc
ad diem per spiritum et ad noctem
aduersatur unde vnde fides per spi
ritum non ambit nec aduersatur
metuit sicut per de mose ad hebraeos
xi fide moyses quidam factus ne
gavit se esse filium filie pharaonis
Ecce quod per fidem quam habet
per spiritum non apperit. Et sequitur
magis eligens affligi ad per
dei. Ecce quod aduersatur non ti
met per hanc scilicet fidem totus
mundus debellat et vniatur quod
est fides nostra que vniatur mundum
I. Ioh. v. c. Qui concordat quod est
in canone. Iustitiam per v. q. vii.
Est tamen sciendum quod vniatur in
deos qui hac per vniatur sunt mundum
sunt ligno putrido similes quod
licet de nocte luceat de die tan
putridum esse apparet sed si ad
lucem de spaciis adducti fuerint
et examinati inueniuntur per vniatur
nulli quod omni sunt substantia destituti per
quanta mala et pericula ex infide
litate perueniunt exempla se
quenda demerant. Nam ad hac
causam destructe sunt ciuitates
mortui reges desolate regiones
et varie multis inflicte sunt mor
tes. Exempla de his omnibus
ad primum obiectum. Solentem ta
valde go et plangendum quod est
magis fidelitas in brutis animalibus

qm̄ in hominibus Et p̄ q̄ns exm̄
complat̄ ffuit s̄ome ut narrat
historia vnus canis qui dñm suū
nec in carce deliquit quo ibide
mortuo mēstos dans euulata nē
ipm̄ dñm dereliquit au compa
cientes et fidelitatem bestie atte
dentes dum panem ei porrige
rent ad os defuncti ferebat ac
ut comederet nutibz inuitabat
s̄ videns q̄ ip̄e nō comederet
nē ip̄e similiter manducabat s̄
ieiunq̄ tum eo manebat Cumq̄
cadauer in toberm̄ p̄icerent
canis ut corpus defuncti suste
taret in flumē se p̄iecit multi
tudine Romanorū q̄darete ad vi
dendū spectacula fidei audis
vbi hodie in hominibz tanta fi
des existit ut in isto cane appa
reant p̄ hanc v̄tutem s̄ fidem
infidelitas illi cōtra rigōse
refellit̄ atq̄ in totū p̄sternit̄
q̄ sic p̄suadet p̄t v̄tuti q̄ri
atq̄ viciū Sed fides ē v̄tutis
au q̄riat̄ infidelitas gō m̄fi
delitas ē viciū fidei q̄rū vno
videt̄ q̄ infidelitas nō p̄t in
aū fidei q̄rū quia s̄m̄ p̄reg
septem sunt vicia capitalia ad
que omnia p̄ta reducit̄ sub
nullo aut̄ horū videt̄ q̄ mēd
infidelitas gō infidelitas nō ē
viciū fidei q̄tracū Huc q̄rio
rūdet̄ q̄ infidelitas dup̄ acci
pi p̄t vno s̄dm̄ purā nega
cionem ut dicat̄ infidelitas
ex hoc solū q̄ nō s̄p̄ fide Alio
p̄t intelligi infidelitas s̄dm̄
cōrietatem ad fidem q̄ s̄ d̄q̄
repugnat auditu fidei v̄tutē
q̄tempnit ip̄am s̄m̄ d̄ysa p̄ d̄s

credit auditu m̄o et in hoc p̄pe
p̄fiat̄ viciū infidelitatis et s̄m̄
hoc ē viciū Si aut̄ infidelitas
accipit̄ s̄dm̄ negatōi puram
sicut in illis qui nichil audierūt
deside nō s̄p̄ cōnem p̄cti s̄ magis
pene quia talis ignorancia di
uioz ex p̄cto p̄m̄ p̄nt̄ ē q̄scuta
qm̄ aut̄ sic sunt infideles damp
nat̄ p̄pter alia p̄ta q̄ sine fide
v̄m̄t̄ nō p̄nt̄ h̄i aut̄ dampnat̄
p̄t̄ infidelit̄ p̄ctm̄ q̄n̄ d̄ns d̄t
Job xv Si nō venissem et lo
cutus es nō fuisset p̄ctm̄ non
h̄erent quod exponens Auḡ
d̄t et loquit̄ de illo p̄cto q̄ nō
crediderūt in xpm̄ c̄

Secundum signū celi ē
thauri Allegorice sol̄ in
thauri fuit in s̄da etate cum
ocasis in diluuiū filijs v̄m̄se
carnis exceptis filijs noe et u
xoribz qm̄ cepunt p̄ta diluuiū
quā quibzdam cornibz se ho
mies impugnat̄ sicut et thauri
faciūt videm̄ em̄ q̄ thauri t̄ad
suscipiendo faciūt et locupletat̄
sic sol̄ qm̄ est in illo signo s̄ thau
ro terra est arabilis et agna
ture magis congruit et apta
axoralit̄ p̄ istud signū nota
pacem et q̄cordiam q̄ in isto
p̄culo s̄ p̄p̄o b̄ndicto singl̄
fulsit et ead̄ tamq̄ singulac̄
locale in testō suis discipulis
derelinques dicit id̄ s̄c̄ xpm̄
pacem relinquo vobis pacē
meam do vobis nē i merito si
popus pacem tamq̄ singulare
locale p̄asum suis discipulis
deliquit q̄ tam̄ ē pacē bonū
q̄ absq̄ pace n̄ ē d̄m̄ p̄mitus

et tantū bonū q̄ eam appetunt
omnia tam celestia qm̄ terrena et
quod ē mirabilis gverna que
pax est cōicia ad q̄cūq̄ ut oē
bellū sumū ut ad pacē p̄victo
riam veniamq̄ Qui sine optie
gordat dētm̄ Aug⁹ ad bonifac⁹
que insuptie hnt̄ in canōe no
li xxiii q̄ i Anno put̄ dicit Aug⁹
ā de a dei pax est tantū bonū
q̄ est in rebus tēris atq̄ morta
libus nē q̄aus poleat audire
nichil defectabilis gūpisti n̄
postremo possit melius inveniri
ad quod p̄m̄ Aug⁹ h̄ de v̄bis d̄m̄
ip̄a pax sit mētis sēntas aīni
tūquillitas cordis simplicitas
amoris v̄m̄ailū q̄forū cāi
De concordia v̄o dicit d̄m̄ p̄
ue res crescit discordia max̄e
dilabunt̄ Et in q̄m̄ ō sūc̄ xi
t̄ sēbit̄ Om̄e regnū in se diu
sūm soluet p̄ gverram dep̄la
bit̄ si quidam sēmp appetunt
esse in gverra sic eoz cōru
pta est natura in q̄c̄ similes
aībus que sēmp appetunt
nouā pūgnā ut vitā q̄servare
pnt̄ ex p̄cedi Sūnt em̄ multi
qui n̄ hnt̄ in pace p̄tēd̄ ip̄d̄
gverris gātant ut de rupi
na viuant Nam multi q̄ diu
p̄dat̄ vūit si dū timōe p̄daci
desint fame miserabiliter vitā
sunt Quāt eā doctores q̄ ad
pacem q̄suandam et mūtenda
maxime valent tā p̄m̄ ē labor
et honorū Sēdm̄ ē acceptio n̄
la p̄sonarū Terat̄ ē obliuio
in iuriarū De obliuione i iu
riarū optime fiat q̄d in h̄n
stōis Romāoz enarrat̄ d̄ illo

deo concordie De quo sup̄ in 2a
pte metra xx p̄cepto sūc̄ p̄ti
te in additōe p̄ hac v̄tutem
refellit ac et̄ tēgit rixa que
pax oppōit̄ q̄ntū ad opus
vnde p̄ hoc quēre a quib̄ possi
vireum rixa sit p̄ctm̄ et p̄mo
videt̄ q̄ sēmp sit p̄ctm̄ q̄d sic
pbat̄ dicit em̄ Ap̄b̄s ad Gal̄
v̄ c q̄ v̄re pōnit̄ m̄ opa
carnis que quid̄ qui agunt rēgū
dei nō possideb̄t go rixe nō p̄m̄
sūt p̄ctm̄ sed etiam p̄ctā mor
talia Et aut̄ rixa nō sēmp sit
p̄ctm̄ pbat̄ quia rixa videt̄
esse quoddam sp̄uale bellū p̄re
si bellū nō s̄p̄ est p̄ctm̄ go nec
rixa s̄p̄ est p̄ctm̄ sūc̄ cōcio
videt̄ q̄ sicut gtenō impoz
tat quādam cōndicionem v̄boz
ita eā rixa importat quādam
cōndicionem in factis v̄nd̄ sup̄
id̄ Gal̄ v̄ c dicit glo v̄re p̄t̄
q̄n̄ ex rixa se invicem p̄ciunt
et nō rixa videt̄ esse quoddā
p̄uatiū bellū q̄d n̄t̄ p̄uatas
p̄sonas agit̄ nō ex aliq̄ p̄b̄ta
aucte si maḡ ex m̄ ordinata
voluntē Et ideo rixa sēmp
importat p̄ctm̄ in eo q̄ qui al
terū m̄radit i iuste est p̄ctm̄
mortale Inferre em̄ notantū
p̄mo in ope manuali nō est
absq̄ p̄cto mortali in eo autē
qui se defendit p̄t̄ esse s̄i p̄cto
et q̄nq̄ cum p̄cto veniali et
q̄nq̄ cū p̄cto mortali s̄m̄ diu
sūm motum aīni eius et diu
sūm modū se defendendi Nam
si solo aīmo repellendi i iuri
am illatā et cū debita mode
ratione se defendat nō ē p̄ctm̄

net ppe dicit pte vna expte ei
Si vero tu aio vnde uel odio
uel excessu debite moderacionis
se defendet semp est ptem fest
veniale quid qn animi leuis mo
tus odii uel vnde se i mistet
uel ai multu excedat moderata
defensionem portale aut qn ob
suato aio con impugnantem insur
git ad eu occidendu ut giur le
dendum p pmissoru intelligen
seu declaracion tam de iure nali
qm etiam canonu et legu e sta
endu q quilibz vni vi repellere
pt dum tamen in qntinenti et ai
moderamine et inculspate tutele
i q tutela illa moderata et si
culpa sit nec sit ad sumenda vi
dictam si ad iuriam ppulsanda
sue ase si a pto ar xxij q
ij non ferenda et c ultio Et
si quidem vis sine i iuria sit in
psonam et tuc pt vis repelli p
ustp sit illata nam liatum est
occide insidiatenu uel ead q mlt
occide si alit no pt manu eius
euade ff ad l acq l iij et Et
pt patet veritas quesiti

Craui celi signu e gemi
Allego sol in gemi me
aa etate fuit cum sub abraha
duo ppli ceperut ab invicem
separi et me cunctatione distig
vi vnde abraham duos filios
habuit et rebecca geminos hui
in utero Gen xxv videmus
en q qn sol est in tali signo
vntz ad fecundandu inferiora
gennat ut quia in estate ad
noctes sunt breuissime qn vna
ps illa astellacionis occidit ps
antior orit et ascendit et io

dicunt poete q illoru gemioru
et fratrū fructum quos fabu
le vocant castorem et pollucem
vms celos et alter infexos po
ssedit moralit istud signu de
notat caritatem que pcpue
in xpo spendo lympdissimo
fulsit et dicit reluce ad xpe
ide caritas pfectissima et pmissa
pducet iud id i Joh iij de i au
tus e et qui manet in caritate
in deo manet et deus meo q
quid in nobis spu scio pstate
ad fecundanda vitam miam
spualem gennat in dilectione
dei et ps antior ascendit sup
ps amor dei alior postior est
inferior ps amor proxim vnde n
proximo sine deo nec de i sine
proximo diligit re i Joh iij co
hoc madatu hemo de deo ut q
diligit deu diligit et frēm suū
p hanc pclarissimā virtutem
refellunt odiu et invidia q du
o vicia sunt huc maxime di
recte opposita et summo honorem
et amorem impugnantia qd e
natue contru si hoies si frēm
et proximu suū odire qd sic p
bat nam constat q similitudo
in rebus singulis tā mutui amor
existit vnd sap i c Etā xij d
q omē dial sibi pte diligit ma
ior e qntenaa et similitudo vni
hois ad alteru qm beati ad
brutum et cone pncipi ge
nerant et rraone ultim pte
q omē homines ab vno solo hōe
sunt ad vnu tm sine facti Sed
aialia dup pncipiū quēru
et ad fines dmozps homibz
data sunt sicut quia suaa aialia

/ beuta

etiam eiusdem generis nobis ostendit
et in structu nature maior amor
hic inter homines dicitur vigeat quam inter
alias creaturas. Proinde quod vno
firmo odore et gratia nature re-
hantur etiam similes confirmat Augustinus
in quodam sermone de penitentia hortans
nos ad firmandum amorem et mutuas
caritatem dicit quod inter alia creata
homo quod imitamur naturaliter unitatem
nunc deus dicit ibi Augustinus de aue
vna fecit omnes aves nunc de vo-
piste fecit omnes pisces de vno
equo omnes equos de vna bestia
omnes bestias nunc non multas sit-
tiam produxit et multipliciter fecit
multa complevit. Venit ad ho-
minem faciendum et situs est vnicus
de vno genere quamquam omnium
Ex hoc concludit ibi Augustinus quod
naturaliter quod imitamur pacem quod
naturalem habet imitamur unitatem
Omnium celi signum est cancer
Allegorice potest esse i can-
cro qui deus eduxit populum israel
rabseliticum de egipto procedente
cum in nocte columna ignis ut
illuminaret et de die tegendo nu-
bem propter calorem solis ut eum
igne legis illuminaret qui quasi can-
cer retrogradus per totam annis or-
bitam fecit et sepe corde redibat
in egiptum ut habetur in Exodo ubi
videtur quod sol in isto signo ponitur
et illam partem zodiaci pergens
facit retrogradum in immo quod
thauri dicitur in hoc signo vix
modestie denotatur que modum
ponit ut homo ex interioribus
moribus et ornatu immo non
excedit sed potius in seipso in men-
suram debitam se retrahat et licet

homo a fortuna ducatur nobilitate
et honoratur sed tamen debet re-
trogradi per istum statum considerando
et quod fortuna volubilis est. Et
hoc est quod ad periculum in se habet
Aplius modestia vera nota sit
omnibus hominibus et virtus in christo
speculo simplici primo fuisse perfecti-
ssime quod in omnibus actibus suis mo-
dum et formam virtuose vivendi
nobis tribuit quod in omnibus medi-
temur et mensuram. Ex hac vir-
tute admittit speculum nostrum sicut christi
informamur omni inordinato
atque superfluitate repellere et
mensuram debitam in omnibus
tenere. Unde hinc supra occasio
ne potest de tali questione investigari
vtrum anima ex exteriori apparatus po-
tuit esse virtus vel virtus. Hanc ques-
tionem format beatus thomas per se
quod est bonum in qua quidam videntur
concludit quod ex exterioribus rebus exterioribus
rebus secundum quod modestiam exterioribus
rebus apparatus consistit non est aliquid
virtus sed ex parte hominis qui in mode-
rate virtus est eis que quidam in mode-
rancia potest esse duplex vno quod
modo per comparationem ad consuetudi-
nem hominum cum quibus alia vi-
uit vnde dicit Augustinus in quod fessis que
contra homines sunt et hominum mo-
res flagitia propter diuinitatem
vitanda sunt ut pactum inter se
ciuitatem et gentem consuetudine
vel lege firmatum nullatenus aut
per se in libidine violetur. Turpis
est enim omnis pars que suo non
congruit vniuerso habet in se in se
tunc vnde in amore. Que tamen
mores vnde dicitur alio potest esse in
moderato in usu talium rerum.

ex mordmato affectu utentis ex
quo quique gemit qd homo nimis
libidinosus utat^r sue p^m q^m sue
eoru cum quibus vivit sue etia^r
pter eorum q^m suetudinem **in** **iii**
de **doctrina** **vana** **in** **usu**
veru abesse oportet libidine q^m
non solu ipa eoru m^t quos vivit
q^m suetudinem nequit ab utat^r **q^m**
etiam sepe fines eius egressa
feditatem suam q^m m^t claustra
moru solempnu latebat flagitio
sissima erupcio manifestat. Con
tingit autem ista mordmato affe
tus t^m p^m q^m ad sup h^m d^m am
ciam quam ad p^m no p^m sequor
breuitate amore p^m remitto ad su
mam et q^m sione p^m dictam ad hac
virtutem auctor inducit vni que
q^m et q^m sup m p^m ma metali pte
pcepto m^t **et** **in** **virtute** **p^m ma**
et **in** **tua** **p^m te** **metali** **pcepto**
xxi **Inter** **convivas**

Omnium celi signu est leo
Allegorice sol in leone
fuit tpe regu isrl^m leo e rex
bestiaru vñ catulus leonis iuda
gen^m xlii et exponit de da
vbi no scdm y^m doru leo e forti
ssimu aialiu et maxie calidi
potissime in pte anteriori s p^m ois
pc sol mirans id signu in p^m o
in feria in omis p^m ois radios emit
tit feruenciu qm in fine p^m ois
virtutem benignitatis designat
q^m benigna e bono igne amoris
q^m ad vñfaciendu p^m ois et
assensus in tantu q^m flama aoris
quo m^t mapit in corde taq^m
in p^m ois opus plus valet et fat
torem velle face qd possit fi
naliter ope ad implere **ad** **ep^m**

iii **Estote** **ad** **invicem** **benigni** **s**
autem virtus fult in xpo specu
lo limpidissimo ad q^m ipa benig^m
ptorem ad p^m ma adducit **ad** **to** **y**
Item **de** **ipia** **benig^m** **te** **quo** **ad** **salu**
tem **nam** **idem** **ap^m l^m** **ad** **tytu** **in** **o**
scabit **d** **appazuit** **benig^m** **tas**
et huamitas saluatoris n^m **dei**
nos ex operib^m iustis que fecim^m
nos s^m p^m suam m^m a^m saluos nos
fecit **quem** **poset** **in** **scribit** **et** **leg**
nus **m^m ois** **et** **pacis** **et** **multe**
m^m **p^m stabilis** **sup** **malicia** **p^m hac**
virtutem **s^m** **benig^m** **itate** **in** **format**
auctor **tenet** **et** **h^m** **sup** **in** **p^m scia**
li **parte** **pcepto** **xli** **standi** **esto**

Sextum celi signu e vgo
Allegorice sol in vgre fuit
qn iuxta p^m p^m eam ysa vii vgo
cepit et filiu pepit et e magnu
in quo sol no mansit vno mese
s^m cum descendit iste sol s^m xpus
in signu salutis **Ecce** **ie** **s^m** **gnis**
quam ysa xxxviii. **hoc** **nota** **q^m**
quido sol e in isto signo suo calo
re hiores q^m sumit et a suo fectu
tra effiat^r sterilis pc vrego in
vregmitate sterilis e excepta
vgrine gloriosa q^m oral^r p^m hac
vgrinem intelligo castitatez vir
ginalem que calore d^m amoris
adusta amores lubricos pc in
carne consumit ut sterilis m^m eat
a generacio carnali et uberior
et fertior fiat in fructu spuali
ysa l. **letare** **sterilis** **q^m** **paris**
h^m **in** **xpo** **speculo** **limpi**
dissimo **signu** **fult** **q^m** **put**
asserit **leo** **papa** **popu** **vregm^m**
e **filia** **vni** **sup** **omnia** **q^m** **dia** **fit**
hanc **virtute** **laudabilem** **reddit**
quod **ipe** **saluator** **huam** **genis**

de mundissima v[ir]gine nasci uoluit
Et sibi placuit et q[uod] ip[s]e uirgo i se
p[er]mansit et q[uod] p[ater]is discipulis
amavit que v[ir]gine de m[un]do
carne abstinxit. Quamtu[m] v[ir]gitas
placuit q[uod] p[er]speciali hospitio v[ir]t[ut]e
v[ir]ginitatem accepit in quo b[ea]t[us]
nat[ur]e assupte m[un]das celebrat
et ad hoc ex[em]p[lu]m e[st] v[ir]ginitas q[uod]
tante dicit[ur] esse felicitas q[uod] capi
uel tenere non possit q[uod] et de
a nobis offensus fuit. ead[em] h[oc]ib[us]
sexus ut nullus possit placat
muneribus. Quid cu[m] puella v[ir]go
mittit[ur] ad desertu[m] dum ea v[ir]ginitas
n[on] esset mox om[n]is felicitatem
deponit q[uod] dei filius d[omi]n[u]s v[ir]gine
totu[m] m[un]du[m] aspexit mox fe-
licitate deponit de celis adue[n]it et
de ea natura ho[m]i[n]is sibi copulat
hoc e[st] co[n]t[ra] op[er]atione[m] ho[m]i[n]am
qui posuit v[ir]ginitate[m] n[on] esse ma-
t[er]monio p[er]fendam qui quid ex-
cor dist[ra]hit[ur] seu refellat[ur] ex[em]p[lu]m
v[ir]ginitatis d[omi]n[u]s qui m[un]du[m] v[ir]gine
elegit et ip[s]e v[ir]ginitate[m] suavit[er]
Et eam ex doctrina apli qui p[er]
ad Cor[inthios] i v[ir]ginitatem q[ue]runt
tamq[uam] melius bonu[m] d[icitur]. Atq[ue] v[ir]gini-
tatem sua m[er]ito iugit b[eat]i facit
et qui n[on] iugit melius fa-
etiam p[ro]bat[ur] r[ati]one q[uod] bonu[m] vi-
te q[ue]mplatitue p[er]fert[ur] bono ac-
tue v[ir]ginitas aut ordnat[ur] ad
bonu[m] d[icitur] p[er] v[ir]tutem q[ue]mplatitaz
q[uod] e[st] cogitare ea que su[n]t dei
Ad iugiu[m] aut ordnat[ur] ad bonu[m]
corporis quod e[st] corporalis multi-
plicatio g[ra]tis h[um]an[am] et p[er]tinet
ad vita[m] actia[m] q[uod] v[ir] et mulier
i m[er]ito v[ir]ginitas sepe n[on] h[ab]ent
cogitare que su[n]t m[un]di ut p[er]

i ad Cor[inthios] vii vnde indubitan-
v[ir]ginitas p[er]fenda e[st] q[ue]mtenae
conjugali. Sed notand[um] q[uod] hanc
v[ir]ginitate[m] q[ue]mtena[m] nullu[m] h[ab]et ut
h[ic] p[er]t[ine]t n[on] a deo p[er]uilegio singu-
fuerit p[er]mone[m] q[uod] p[ro]bat apl[us]
ad Cor[inthios] iii d[icitur] q[uod] n[on] h[ab]emus h[oc]
th[es]auru[m] s[ed] v[ir]ginitate[m] i[n] fideis
vasis s[ed] fictilib[us] de fatuis v[ir]gi-
nibus et prudentib[us] v[ir]ginitate[m] p[er]
m[un]da p[er]te metia p[re]cepto v[ir]gini-
nec te collaudes ad mediu[m]

Sextimu[m] celi signu[m] e[st] libra
Allego[rum] sol i[n] libra fuit
i[n] passione i[n] qui i[n] state[m] a
posita fuit meritu[m] passionis et
p[er]ta n[ost]ra vnde t[em]p[or]e passionis cantat
etia[m] state[m] p[er]ta[m] corp[or]is p[er]da[m]
q[uod] tulit thartar[us]. Nota s[ed] i[n] fide
q[uod] libra e[st] i[n]stru[m]entu[m] ponde[m]
di q[uod] sol i[n] illo signo ex[em]p[lu]m dies
adequat noctib[us] sicut res ade-
quat[ur] ponderi i[n] state[m] vnde
ibi sit equi notu[m] autu[m]nale
morale. h[ic] libra e[st] m[an]suetu-
que d[omi]n[u]s n[ost]ras co[m]p[er]it mala
et illicita a p[ro]p[ri]is equo au-
feri q[ue]runt[ur] facit vel dies nocti
adequant[ur] quia u[ir]ginitas uocant[ur]
corp[or]ale m[an]suetudine p[er]sist[et] i[n]
p[er]m[an]e[n]te et[n]ale. Iaco p[er] i[n] m[an]suetudine
sustipite i[n] p[er]m[an]e[n]te i[n]bu[m]
q[uod] p[er]t[ine]t saluare a[n]i[m]as v[ir]ginitas h[ic]
v[ir]ginitas p[er]f[ect]issime i[n] xpo p[er]p[et]uo
lymp[hi]ssimo ful p[er] quod t[em]p[or]e
app[ar]et[ur] s[ed] q[uod] t[em]p[or]e m[an]suetu-
cepit[ur] et e[st] a n[ost]ra vnde dicit
p[er]p[et]uo q[uod] h[oc] e[st] al[ia] m[an]suetum
natura. Queda[m] aut[em] a g[ra]tia q[uod]
e[st] v[ir]ginitas i[n]fusa p[er] i[n] m[an]suetu-
dine aut dabit g[ra]m. Et q[uod]
dam ab h[um]ana g[ra]tia i[n]dust[ri]a sicut

Octauum celi signum e scorpio
Allegorie p^r m^o scorpiione

fuit postquam ascendit populus vera
sol iustitiae in celum reprobavit in
deos uel in scorpione quod mihi uide
ob detractores conspiciat unde
de eo dicitur potuit id **Ex** **am**
dictum Cum scorpione hitas
scorpio tu retraxerit caudam
aaleo corpi quana punit quod
tunc sol declinat magis calefaciat
unde aer distempat et frigidi
atolebit et punit ut **ist** de
moralit scorpio est contumacia quod
quid caudam hitis f que aliqui ac
ter punit et licet aliqui exten
tione ledat nos tamen si non
querit occidit ad **Ro viii** Si
spu facta carnis mortificauitis
uiuetis h aut uirtu pfectissime
in speculo compidissimo popo
fulget ad hoc aut ut cta conti
nenciaz plenior heat et noticia
Est breuit attendend quod triplex
gemen exptur s uigmalis vi
dualis et quingalis de uigmalis
n ad pns quia sup in vi sgo
fatis hitum e **Sed** de gemen
viduali scribit **Job i** qpla ucin
mip npe volumus scie qles esse
debent uidue legi **Ex viii** p m
lucan **Erat** inquit anna vidua
a ab adolestentia ad hoxim
anos et non recedebat a templo
diebus neq noctib **Recordem**
similiter uidue sapientane que
sue et filioru salute helre p
tulit famem in **Ex xviij** legi
iudic uiduam ieiunans qfecta
et hitu lugubri sordidabat quod
non lugebat s uiru **Iudic viij**
Vbi notand scdm alberad quod eoz
modis dicitur uidua **Ra** dicitur
quedam uidua corpore s in honesta

mēte i ad Cor v. Vidua qm de
 lions vult mortua ē. Et ē qda
 vidua corpore si mpta mente Et
 h compat^r cōiugat^r. Et ē qdam
 vidua corpore et mēte et detalibz
 dicit aplibz. Ad thv. v. Viduas ho
 nora que v^e vidue sūt. Et to
 etiam modo dicit^r vidua qm tal
 etiam est tēno auxilio destituta.
 Et in istis duobus ultimis modis
 dictis viduus debet^r fructu s^o m^o
 sequo. h^o xiiij. Nam v^e gimbz co
 petit fructus centesimz ut thopo
 in 2° dis. xlix. Tercia qmēn
 dicit^r quigalis que v^e dia p^e
 qmēnā si sit debito mō suata
 et temperata iustis freno cohibita
 ut nō fiat p^et^r carnis lasciuam
 nisi forte fremendam si p^encus ad
 plem generandam ad dūm^o aultū.
 Nam vehemens amator vxoris
 adulter est nō em ē vxor ut
 mēteix tractanda si cū honesta
 te et reuerēcia tangenda. Felix
 materia vide laa^o sup in p^esu
 tali pte x p^ecepto. Couige ama
 et ibi satis de hoc p^e hanc vtu
 tem refellit^r seu tēgit^r m qm
 nēnā que qmēnāe oppoit^r.
 Unde ad hoc viciū querit^r de tēg^o
 pmo viciū m qmēnāe p^el^o peccet
 qm in t^ep^eat^o p^e viciū m qmēnāe
 ne p^evor sit qm in qmēnāe q^eupie
 Tercio viciū m qmēnāe sit p^etm
 Quod ad p^o questū rēdet^r q
 p^etm p^o p^eu^o p^eapue in volū
 tate consistat voluntas em est
 qua peccant^r et rēte viciū. Et iō
 vbi maior inclinatō volū^o p^e
 cāndū ibi ē qm p^etm. In eo at
 qui est in t^ep^eat^o volūtas incliat^r
 ad peccandū ex p^eria elezione.

que pcedit ex hūtu p consuetudi
 nem acq^o sito. In eo aut qui est in
 qmēnā voluntas ē ad peccandū
 ex aliq^o passione et quia passio
 ato tūst q^eitū aut ē q^eitū diffi
 ale mobilis q^eide ē qm qmēnāe
 statim pēmet^r hūstūte passione
 quod nō cāndū de mptato q^emo
 gaudet se peccasse eo q^eopitō p^eu
 est sibi facta cōnālis p^em hūitū
 unde de hūst dicit^r p^eu. q^e le
 tant^r aū male fecerunt et exul
 tant in rebus pessimis. Und p^e
 quia in t^ep^eat^o ē multo p^evor
 q^e in qmēnā v^e et eo p^eu^o d^e m
 v^o Et h^o 7. Quod ad s^edū q^estū
 rēdet^r q^e p^etm in qmēnā dūp^o
 q^esideari p^e vno^o ex passionis
 ex qua rāo supat^r. Et sic m q
 tūmēnāe q^eupie est turpior q^e in
 qmēnāe ne q^e motū q^eupistē^o
 h^o i maior mōdūmātor q^e motus
 ne. Et hoc p^e exā que p^eu^o
 tangit in v^o Et h^o 7. pmo q^e
 q^e motū ne p^erticipat aliq^o r
 rāone m qmēnā. s^o rāo tēdit
 ad vndicandū i lucra sibi factū
 si non p^efecte q^e nō intendit
 debūm modū vndicte. P^o motū
 q^eupie totū ē s^edū sensum
 et in illo s^edū rāone. P^o q^e
 motū ne mag^o q^esequit^r corp^o
 complexione m p^et^r velocitate
 motū calōe q^e intendit ad iram
 unde magis est in p^emp^o q^e re
 qui est p^em complexione cor
 dispositū ad irascendū irascit^r
 qm ille qui ē dispositū ad q^eup
 p^endū q^eupistat vnd frēq^o
 ex iracundis nascit^r iracundū
 qm ex cōcupiscentiis q^eupistat.
 Quod aut p^euēit ex nāli corp^o

dispositione reputat^r magis reie
dignu^m Terat quia ira q^uerit mai^{te}
opari si concupia querit latebras
et dolose subdit uel sub intrat
quarto quia concupiscens delat^r
opari si nata quai quada est^a
pcedente coactus q^uo^o q^uiderat
pt p^utm m^uotmentie q^untu ad
malu m qd quid uadit a rone
discedens et sic m^uotmentie est
ut plu^m g^uuoz q^u dicit m ea q^u
ptment ad p^uuim no^uu^umetu
quo ad terru questu r^undet^r
q^u m^uotmentie pt attendi a^u aq^u
t^upli^r vno^o p^upe et simp^r et m^u
tinentia attendit^r a^u concupias
delat^rom^u tacta sicut m t^upati^u
et hoc mo m^uotmentia est p^utm
dup^a r^uat^r vno^o ex eo q^u m^uot
mentie recedit ab eo quod e^u s^utm
r^uat^r q^uo^o q^u se i^u mergit q^u
busdam turpib^u delat^rom^u
Et ideo plu^m v^u Et h^u d^r q^u
m^uotmentia m^uat^rat^r no solum
sicut p^utm qd s^u e^u p^ussu^r p^ure
sum a r^uat^r sed sicut mali^a q^u
m^untu s^u p^ulas concupias s^ugt^r
q^uo^o q^u m^uotmentia d^r a^u aq^u
quidem p^upe m^untu h^u reced^r ab
eo qd e^u s^u r^uat^rem s^u non
simp^r puta cu aliquis no s^uuat
modu r^ums m^uotmentia honoz
diuiciat^r et alioru h^uuq^u que
s^u se vident^r esse bona t^uta
h^u no e^u m^uotmentia simp^r s^u s^u
quid Et sic m^uotmentia est p^utm
non ex eo q^u aliq^u m^u mergit se p^u
us concupiscens sed ex eo q^u
non s^uuat modu debitu r^ums
ead m^uotmentia r^uu p^use appeten
d^r Terat m^uotmentia a^u ali
quid non p^upe sed s^utm c^usuetu^u

puta a^u concupias v^utu a^u quas
pt dia m^uotmentie esse p^usimili^u
quia ipis no pt quis male v^u
Et quia sicut ille qui est m^uotmentie
tota^r induat ad concupiam malaz
ita aliquis dicit^r p^u concupias bona
que e^u s^u r^uonez et talis m^uotmentie
non e^u p^utm s^u p^u ad p^ussu^r v^utu^u
Nom^u celi signu^m e^u sagitta
ria allegorice sol sicut m^u
sagittario q^u deus sagitt^r p^udu^r
verbi dei gentes p^uaplos sagittat
dum m^uotmentie terram exiit so
lus eozu q^ubi nota q^u sol m^u y^uto
signo exis ad nos mittit g^undies
pluuias et m^uies p^uora^r sagitta
ria denotat paciam que g^undies
p^usecut^rom^u pluuias tribulat^r
et m^uies afflict^rom^u sustipit atq^u
portat p^uu^u v^u q^uelior e^u pac
us vir viro forti h^uet en v^uta
m^uotmentie speculo l^umpidissimo
sing^u fulsa n^u no m^u p^uo^u ap^uloz
alios tenendam docuit d^rtm id
luc^u 1. Impacia v^ura possidebi
tis amas v^uas vnde m^uotmentie co
mendat^r sup eodem v^uo d^r q^u
pacia e^u custos et r^uat^r om^u
v^utu^u Notand^r v^u e^u q^u pacie
oppo^r impacientia d^rct^r qd
e^u v^utu^u p^uuotat^r m^uotmentie nichil po
tens aduersi portat tales s^uq^u
impacientes q^u du tacti non
sunt pacietes esse p^uendunt
ut pulchra de pacia dicunt
s^u p^uicti ad mod^u vestue clamae
m^uapiunt et no solum v^uba p^u v^ubis
addunt s^u addit et facta si p^unt
De pacia quid sit regre t^uo^uza
re. q. c. xxxvi. q^u sicut d^r p^uu^u
lio de pacia. pacia est qua
mala equo a^uo tolleramus ne a^uo

iniquo bona deſeāmq p que ad
 meliora deueniamq p declara
 tione virtutis paciencie magis
 in ſpeciali eſt de tali qſtione que
 rendū vtrū i iurie ſemp ſint pa
 acienter ſuſtinende hūc qſtōb
 inter rēdet q mali tollerandi
 ſūt a bonis in hoc ab eis i iurias
 p̄as paciēter ſuſtinent ſm qd
 oportet vnde ſup id Cantic n
 Sicut lilū inter ſp̄mas d̄ glo
 nō ſuit bonus qui malos tolleā
 re nō potuit nō aut tollerent
 eos ut ſuſtineant iurias dei
 et promorū vnde Crisostomus ait
 in qm iurie p̄as quēpiā eē
 paciētem laudatē q iurias
 autē dei diſſilare impiū q hoc
 tamen intelligendū ē qn iuria
 illata p̄ſone ad ſolam p̄ſonā p
 tinet tūc qm paciēter ſuſtinendū
 eſt. Qm aut redundat iuriam
 dei et ecclie tūc d̄ aquibz ut p̄as
 iuriam uſaſti ut de helia q
 fecit ignem deſcende de celo ſup
 ip̄os qui venerat ad ip̄m capi
 endum in Et p̄mo Sūr helize
 maledixit pueis ip̄m iridentibz
 in Et n̄ Et ſilueſt papa exco
 munit eos qui ip̄m m̄ſert mexi
 lū ut xxiii. q. iii. Gualterius
 quidē am p̄cepta paciē ſunt
 ſd̄m p̄p̄atōm am̄ ut d̄ Augu
 m̄lō de ſermonē d̄m i mōte hac
 eam d̄tutem tenendam et am
 plectandū docet auo ſupra
 in p̄ma pte metā p̄cepto ē
 c̄ſmo v̄m̄. Qrue ſupare

D Eamū celi ſignū ē aq
 rius Allegorice ſol tūc
 fuit in aq̄rio qn deus aquas
 doct̄ne p doctores effudit Si

p Augu Bregm Ambrosius Iſo
 et alios qm plures quod fuit
 poſt doct̄nam et aploz p̄dica
 tionem vbi nota q iſe aq̄rio
 ſd̄m fabulas fuſſe videt p̄m
 c̄na deoz eoz mambz aqua
 fundens ideo t̄ vna i mambz
 ſm ſm veritatem dicit aqua
 qz q̄ndo ſol ē ibi aer comitit
 in aquas pluuias et fuit plu
 uie pluſq̄m in alio tpe ſm quod
 dicit yſid̄or9 choralit aq̄rius
 ſt dei bonitate p qua gr̄iam
 et m̄am h̄m̄dant effundit et
 p̄ſtare facit qz bonū ut d̄ yſid̄
 ē ſump̄a diſſuſiua Sed nota
 q in xpo ſpe c̄ilo ſymp̄diſſio
 fuit t̄plex m̄a ſm q m̄a
 dei tribus modis dicit ſm
 Et̄m p̄o dicit m̄a quā m̄ſer
 am cordis diuidens ſic accipit
 in illa aucte celi nō indigent
 m̄a qz in eis nō ē m̄ſeria Et
 ſm hūc mod m̄a ſolū ē i t̄a
 S̄o dicit quā m̄t̄es ſeāſu
 rigore cordis ſic accipit ibi
 m̄a et veritas obuiauerūt b
 ram vitas ſm rigore p̄cedit
 ſm m̄a ſeoz ſum m̄t̄it hūc rigoz
 remunerat ſup meritu et pu
 mens ultra condignū ſic eſt
 eam m̄a in m̄ſerno Tercio
 dicit m̄a q̄ m̄ra ſuauitas
 rigans corda ſic m̄a maxie
 eſt in celo licet deus ſit iuſtus
 et m̄corb ad dicit d̄i p̄p̄eſſe
 potiq m̄ſeri qm iuſto eſſe qz
 nichil requirit ad complendū
 opus m̄ie n̄ voluntas ei9 S̄
 ad complendū opus iuſt̄e req
 rit etia ex parte homis ſ exi
 genaa m̄torū m̄a etia d̄ma

pt in effectibus bñficioꝝ datam
reus vultu dimittendi tam pcti
reacion qm sequelas pcti de
quibz duobz ps exm piciatur
omnibus iniquitatibus tuis quo
ad pñ qui sanat om̃s infirm̃es
tuas quo ad scdm qtem offert sit
grām et hoc dupl̃ qz m̃c in spe
et tandem in re de hñs in ps
qui replet in bonis desideria
tūi quo ad pñm et renouabi
ut aquile uictoria tua quo ad 2m
Item deus ex m̃a paret pcto
res expectat benigne r̃uocat
vltima dissimulat de vltis per
iculis liberat grām liberalit̃ do
nat datum multiplicat multi
plicatam consuat et q̃suata
in celo pñiat Item ex m̃ficioꝝ
dia deus pctorem ad se redeun
tem hylarit̃ suscipit ad pñm
cor emollit offensam cito dimittit
iniquit̃ pcti remissionem
cito nō mem̃t Item ex m̃a
dat deus aduſa ut pctm pñe
get dat p̃sp̃era ut ad amore
puocet dat sac̃ta ut m̃itum
accumulet dat p̃cepta ut p̃
ditat Item ex m̃a existentes
a se reducit cadentes erigit
stantes tenere nō desunt p̃
ueniētes in glām introducat
p̃ hanc ṽtutem refellit in
m̃a q̃ r̃e ei opponit et h̃
s i m̃a malos effectus pducit
qz hom̃s cor indurare facit
et cor durū male h̃ebit in om̃i
ssimo Et e cor durū pñm
qd nec computatōn stndat ñ
p̃ietate mollit ñ p̃ba m̃ch
nat r̃e m̃a hodie recessit
ab aula et r̃gnat crudelis sem

aa mortalisp̃ duricia subuſo
mana clamide palliata 2c
Undecim celi signū ē capri
cornus allegorice tūc sol
fuit in capricorno qñ sena erat
martirū p̃secuto tpe tyrānoꝝ
qñ pctoꝝ cornua extollebat
vbi nō q̃ id aiat ē potes cor
nibus ita qñ sol ē in isto signo
tūc fit solsticiū hyemale et
tūc ascendē mapit ṽsus sup̃io
rem arietem et vsqz ad canciū
anoralit̃ h̃c signū denotat spū
ale gaudiū itam ṽm m̃et̃ gau
diū non sentit ñ sup̃ma et su
p̃iora petit ascendendo p̃ desi
deriū et ṽtutes s̃p̃ in sp̃ituali
bus gaudeñ ad p̃h̃it in su
dete in dñō s̃p̃ Sen fundamētū
bone m̃et̃is est non gaudere va
nis ad sumā p̃uenit qui sit
qñ gaudeat p̃ hoc spūale gau
diū quod ē ṽm et p̃f̃m̃ gaudiū
mūdiāle r̃fellit qd reuēa est
flm̃ tristorū ñc nō et cordū
om̃ afflictū 2c aut mūdi qui
diū sit flm̃ ex subsequētibz
appetit vnde si quis diligēter
inspicat q̃ in mūdo de aliquo
gaud̃ fallit qz p̃d̃ s̃cribit
risus dolore m̃st̃ebit et p̃ema
gaudiū luctus occupat Et ad
hoc q̃ cor Ampho d̃ risus i
mūdi gaudiū ē de mortifero
s̃ risus et gaudiū de deo est
de salub̃ifero ad hoc aut opt̃e
facere p̃t qd p̃ont se optima
medicus sempion d̃ q̃ quedā
vene sūt in hūano corp̃e q̃
si modunt h̃c statim puocat
ad risum et tūc ridet q̃ riden
do morit̃ anoralit̃ vene in quibz

vita spūalis consistit ē amor eter-
norum et timor suppliciorū. **¶** Sed
aduersarij has venas in homine
conat^r p̄stidere sic q̄ ne de pa-
disi gaudijs nec de tartareis sup-
plicijs p̄meditare aliquatū sūt
et istis sic masis homo de mundi
felicitatibz et a plausibz tpalibz
gaudet atqz ridet et sic ridendo
fallit^r i. morit^r qz ubi in tali gau-
dio et felici^{te} p̄petuari sp̄a bat
repente et in sperate morit^r et
sic om̄s gloria eius tollit^r desit
et euanesat. **¶** Rā n̄ inuenerunt
om̄s vni diuiciarū in manibus
suis p̄s. **¶** Et Job xxxviii. Puer cū
dormierit nichil aufert sed cū
aperuerit oculos suos nichil inue-
nit. **¶** Quidā et gaudet in multi^{ne}
deliciarū et istud ē similit^r vniu-
qz in momēto insepunt. **¶** Et xlv.
Gloria eius q̄ flos feni. **¶** Quidā
insup gaudet in multi^{ne} digtū
et hoc ē valde stultū qz tandem
affligit ap̄os. **¶** xviii. Quid glifi-
cauit tantū dāte ei tormentum.
¶ Et osee iii. Gloria eorum in igno-
miam cōmutabo qz nūc gaudet
ad somitū organi et ducit in boīs
dies suos et in pucto ad m̄fha
descendit. **¶** Job xxii. Reuerēta-
les qui sic m̄debitē de rebz te-
poralibz gaudent s̄m̄ez sunt
similes dicūt n̄ales qz s̄m̄ea
videns lunā plenā in multū
gaudet et tūc magnū solaciū
facit s̄ qm̄ videt lunam vacuā
et cōmuta i. in m̄eslū t̄stat. **¶** De
moralit^r p̄dcti p̄ om̄a faciunt
Quale aut p̄ mundiale gaudiū
clare oñdit. **¶** Aug. d. Quid est
seculi gaudiū breuit^r dico. Seculi

letitia est impunita nequicia. **¶**
luxuriari in spectaculis m̄gari
obrisitate m̄garegitari turpitudine
fotere et n̄ mali pati et hoc
gaudiū deterius est dolore. **¶** Et idō
fallax mundi glā digne i. sp̄uit^r
ipe ei q̄ qualis tūm qz statqz nome
plus qz anxietat^r qm̄ iocundit^r
dum venditas q̄ dicat qz p̄ vna
delctatione mille p̄racones h̄n-
tur. **¶** Unde Greg^o in canone nex
ui xiii d. dicit qz om̄e qd h̄ emet
plus mercedibz affiat^r qz h̄ono-
ribz gaudet. **¶** Et idō m̄to r̄sp̄n-
endum et ad vñ gaudiū est tō-
liter in herendū quia p̄ut dicit
Pasilus qui ex desiderio ad sup̄-
na suspirat gaudia p̄ntis vite
oblectamēta nō amat. **¶** Hanc pa-
lubrem doctrinā auctor docet
tenendam in p̄cepto xix. Si fa-
mam suare cupis a cū mediū
et sup̄ opta p̄te metra p̄cepto
viii. Antepone tuis d. aā finem
¶ Quodam celi signū est pi-
stis allegorice sol in p̄fite-
erit asp̄ in finem mundi qz hoies
in quos fines seculi deuenerūt
recte pistibz cōmpant^r in aquis
voluptatū deliciarū et cupidita-
tū gaudentes vbi nota qz qm̄
sol est in isto signo sit p̄stū ge-
neracio et fecitacio qz calore so-
lis ascendunt et h̄uores dispo-
nent^r solent tūc pistes fundē
semen suū. **¶** Moralit^r iste pistē
longuitatem et in bonitate p̄-
seueranciā signat p̄ quā homo
ad modū pistis in aqua vuit
et nō deficiat qz qm̄ diu in aq̄s
tribulacōm vniūqz dēu p̄ sp̄em
p̄m̄ expectare debem^r Aug.

non negatum putes quod non
 dum accipis si differt non aufert.
 Et Gregorius nemo qui tardius au-
 dit ardet quod a superna gloria ne-
 gligat. Et autem vincta si perseve-
 rantia est omni confirmativa et
 per ultimo quidam qua sola non
 fructa frustantur omnia quantum ad
 obtinendum vitam eternam ipsam
 finis hinc que sunt ad naturam
 finem imponit et ex fine laud
 accipit bonitas rei omnis quod cum
 finis bonus est ipsum quoque bonum
 est. Et cum finis malus est ipsum
 vicius malum est frustra ergo con-
 tingit alias omnes virtutes habere
 nisi ad unum finem contingat perseve-
 rando pervenire quia ergo sola
 perseverantia nos finem quingit
 et inseparabiliter illi unit ad hoc esse
 de omni studio hominis ut quod bene
 incepit perseverando finiat et
 consummet. Constat ergo etissime
 nec est contrarium invenire quod est
 realis bonitas omnis quod pendet
 a fine quia ergo perseverantia nos
 finem quingit ipsa sola de preteritis
 existit que corona felicitatis in
 vadit. Et hoc est quod habet. In dicit
 dicit Monachus dyabolus perseve-
 rantie mittere qua sola virtu-
 tem novetur coronari. Et idem
 In ad jamen de perseverantia
 a dicit tolle perseverantia nec
 obsequium mercedem habet. In
 fiam gratia nec fortitudo laude
 quod hanc ergo obtinenda omni re-
 aturam movet exa quod nulla
 omnia est creatura sue in terra
 locata sue in hominum medio co-
 stituta que non perseverat in eo
 quo ordinata est a deo. Ra. celu

et urbes singuli planetarum a suo
 motu non desinit si uniformiter
 perseverant in eo quod incepit don-
 ad finem perveniant ad quod se depu-
 tati inquit sol et luna cessant per-
 severare inquit ignis cessat calefacere
 et luce inquit aer cessat trans suas
 huc et illuc et aialibus spiramentum
 tribuere inquit mare desinit aquas
 prenas terre transmittre fontes et
 flumina gurgere et eadem insep-
 recipere. Inquit terra desinit fructus
 producere et pabulum aialibus in-
 stare. Et sic est in omnia creatu-
 ris invenire sed multa sunt hodie
 plures multo qui valde ferventer
 perdam incipit quere in per in me-
 tepesat si in fine per in desiat.
 Et sic se fame mori per in per in-
 tit quia multa in statu per in si non
 statim assequi quod cupit vel in
 aliud delictum incurrat ad deum
 redire contemnit si desperantes
 omni periculo se tribuit et tradit.
 Sed vtrum tales attendent quod
 Crisostomus dicit ac etiam expurgata
 nobis ostendit non est inquit pericu-
 losum nec in periculo in bello a quo
 cadit in bello sed est valde malum
 magnusque periculum periculum tam nolle
 surgere nec etiam aut magnam
 bellanti vulnerari sed est valde
 malum nolle medicamentum vulneri
 adhiberi. Et ponit ad hoc nau-
 te exim qui periculum in maiori nau-
 fragio perit et omnia bona sua
 amisit non tamen quiescit sed iterum
 periculose committit quousque quod
 perdidit revenerit propter hanc enim
 virtutem refellit. Quis oppositum
 videlicet peritiam que est vicius
 omni gratiam quod sic perbat. Et enim

talibus in rethorica sua q. ut se h.
ptmāa ad p. seuerantia sicut se
satis opponit religionem go et pti
naria p. seuerantia. Inconueniē
faat quod dicit būs Gregorius in
not. ubi asserit q. ptmāa orit
ex mam gloria s. mam gloria
non opponit p. seuerantia go et
Soluo dicendū ē q. sicut p. d. g.
m h. p. d. g. p. tmax ē qui est
impudent tenens q. oio tenax
et h. idem dicit p. tmax eo q. in
proposito suo ad victoriā p. seuerat
Antiqui em dicebat vian qd nos
victoria et hos p. hūs vocat m.
vii. Ethic. v. p. d. g. p. omenes i. p. d. g.
sae uel ydionenes i. p. d. g. sae
q. s. p. seuerant m. p. a. p. d. g. se
tecia plus qm oportet molli
aut m. qm oportet p. seuerant
aut sicut oportet ut q. p. seuerant
laudat sicut m. medio existens
p. tmax autē vian p. a. sicut p. m.
excessum medij molli autem
sicut defectum et

D secunda p. tula quia
q. ite p. t. libri vi. q. d.
speculum methaphisicū ē p. mē
impulsiuū ad hanc induat nos
auctor infra p. cepto xli. Cum
quid peccatib. p. aug. euidet
sciendū ē q. p. m. qd aliq. tādē
hystorie. Postq. rex salomō
multa cōmiseret p. t. cōreacō
tandē p. t. t. p. b. fuit quoddā
mirabile speculū qd talis di
spōsitiōis que res ad reuē
repntabat que ad mō de specu
lo cōtūo m. s. t. p. p. spectua cō
pbat. quia oculo m. tali specu
lo respiciente faaes apparent
postere et altitudines vident.

euer se. Indicat em oculū dū res
erūt m. speculo q. dextera ē esse
sinistra et quod supra ē esse in
feria et quod deorsū ē esse sur
sum. Unde rex Salomō q. t. res
et se cum capite deorsū vides
et cū pedib. sursum recordatū
fuit q. debet mori et extitit
totalit. se castigat. et de cōm
p. p. penitencia p. egit salutem
et sicut ē p. m. p. exom. a. p. m. b.
S. quia. Crisostomus et gregorius dicit
eum esse dampnatū. Quia
tamen alicuiusmodi euidetia
est sciendū et p. q. d. l. sione tenet
at ead. p. m. m. t. d. qd asse
rit venerabilis doctor p. d. m. d. m. e
legis m. p. p. m. m. q. m. t. d. t. m.
libri. Et p. alij. p. alij. p. alij. p. alij.
menon non ē ad d. p. p. d. d. a.
dicit s. suos suos p. m. s. s. a.
dorde de s. t. b. p. t. p. t. d. q. m.
merenoma m. t. p. a. t. q. m. qd
fit p. m. t. p. d. quod effiatue
Et cum dicit vian octauianū
q. manu cōpugnantib. m. l. t. b.
v. m. t. b. q. m. p. a. t. o. r. m. t. d. m. o.
pallio sedebat. Et idem i. cōmē
tario ead. m. refert tres libros
eundem p. t. l. p. s. m. d. d. i. s. s. e. et
p. m. a. r. e. g. i. s. s. e. Unde d. a. f. m. e. v. m. g.
ipē met dicit q. s. d. e. d. u. n. o. u. i.
s. s. m. a. et egi p. m. a. m. quod f. a. t.
ad p. p. o. s. t. u. d. p. e. a. t. q. e. t. p. m. b. r.
q. e. d. i. o. l. a. n. o. n. p. a. t. r. i. c. h. i. e. p. u. s. a. u. g.
flores m. p. a. t. i. a. m. h. o. d. e. p. r. e. d.
archis cū s. t. i. s. s. i. m. u. m. m. e. m. o. r. a. t.
dicit. S. c. i. s. s. i. m. a. p. p. h. i. t. a. t. p. a. l. o.
m. t. c. e. t. a. p. e. l. o. c. u. t. q. d. m. o. r. b. et
vita m. manu ligare euer vian
p. t. e. s. t. i. l. a. s. r. a. d. i. a. t. e. m. e. n. a. e. h. m.
v. m. d. u. o. q. m. a. x. i. a. p. b. d. o. c. t. o. r. u.

et phorū n^e nō et catholicorū in
hoc q^uo dāre nō sūnt^r ut diuie
miseracōis sit ei patefacta sūg
qui tanta fuit sapia illustratū
et p^{er} quē xpus extitit figuratū
In hoc gō splēdidissimō specu
lo ad aūg^u p^{er} aūg^u beatitū mode
stiam mā sūetudine hūilitatem
q^uo mēnāz et pietatem n^e non
et alias v^{er}itutes p^{er} nōiatas spe
culari et mō uig^u q^uo mēplari
et mōrū viciorū maculas per
q^uo mēnāz et pietatem n^e non
fūctōne v^{er}itū laudē ac eadē
tēg^u in hūg^u dī sūg^u mēla
uatorio templi erunt specula
ut sūbit^r Exo xxxviii tēas
sūptiue i s^u tēas xxxviii dīa
finem In v^{er}itūq^u mēdē dūe
et speculū sūg^u dī et p^{er} mō
p^{er} aūg^u sit tīat^r sūg^u mēla
sentētia in generali

Primū et sūm q^uo mē
p^{er} aūg^u p^{er} mēla
hec duo quidē sūmendo
Postq^u auctor mētia p^{er} mē
tēia errorē illorū cor^{re}p^{er}t^r
ex solis naturalib^u p^{er} mē
tē sūm mōraliū p^{er} mē
auxilio v^{er}itūse vūe valeant
in hac vita et ex tali errore
spūalis vūe iocunditūe con
tūg^u mēne valeant Vūe v^{er}
in hac q^uo mē p^{er} et vūmā p^{er}
sub sequēter cor^{re}p^{er}t^r mēdē
illorū errorē qui extmānt
se acquirē posse vūe sūg^u
p^{er} diuāz et aliatū vūm
p^{er} aūg^u ad sūg^u Et p^{er} mō
que impediunt vūe sūg^u
tatem ut ea euitare debeat
mūb^u Nam dīat nec vūe

hēre aūm quāi velit expōitūe
i mēre Q^u tu quāi q^uo mē
auram vitam dūcē i sūm aūa
hoc ē quietam et tranquillā
nec vūe aūm tūd hēre i tuos
sensū qūgēre uel copulāre
vūe q^u quidē vūa obst^r i nocet
bonis morib^u q^uo debes tu fa
cē ēte debes i mēoria h^u sūa
p^{er} aūg^u hēre et p^{er} a te religen
da esse q^u p^{er} h^u mēre potis
aliquid vūe ul vūe sūm i sūb
p^{er} aūg^u que ipē docet et mēstir
ipm vūe aūg^u et ipm vūe sū
euitare q^u d^r si bene q^uo mē
p^{er} aūg^u que sūp^r dīxi et que in
sequētib^u p^{er} aūg^u tibi trado ob
suāda p^{er} aūg^u dubio in h^u p^{er} aūg^u
is mēre aliquid sūm vūe
quod debes aūg^u vel q^u te m
tare mēre i docet te vūe
Et hoc me exūte mēre q^uo mē
autem doceat nos euitare mē
q^uo mē p^{er} aūg^u p^{er} mē mouet et mē
mat d^r Despice diuicias q^uo mē
quia ipē diuicias sūm In dū nō
mēdūit vūe sūg^u vūe p^{er} aūg^u
aūb^u in acquirēdo labōre in po
ssidēdo timōre in p^{er} dēdo do
lorem sūm quod in subsequētib^u
apparebit p^{er} p^{er} mē sūm iūg^u
p^{er} aūg^u est sūm q^uo mē
ens vitam sūg^u dēducere
q^u vūa que obst^r morib^u d^r
vūe tūtib^u a se debeat effūgē
et morib^u i vūe tūtib^u totalit^r
in hēre qūa dīcti rāo dīmostr^r
esse tūlis q^u ubi ē vūa vūe
mēlatēg^u esse p^{er} et eūso ac
cipiūt^r em vūe capitalia p^{er} aūg^u
p^{er} quāda q^uo mē ad vūe
contingit em q^u vūa vūe p^{er} aūg^u

opponitur pietas sicut largitas q
et auaritia et prodigalitati est
gratia qd et in omnibz possit in
veniri in quibz virtus media ipse
ex omibz opponitur. Ita quous tunc
vnde vni opponitur sicut pluri q
primo et primo et primo est intelli
gendu tunc sicut considerat du
sus sepe vnde pluri opponitur
vnde quilibz color media opponitur
alio modo et in ambobz ex
omibz quia viciatibz opponitur
rubedini et albedini et in gdm
no mei e postea nunc de concie
coloru loqui sed hoc tunc dixi ut
ex hoc no esse in quemes ppe
dat si vnde viciatibz vni
tutibz opponatur. Pro go dicitur
q supbia opponitur fidei et fi
des intellectum illuat h exacerat
fides in obsequiu xpi intellectum
captiuat h con xpm se elenat
vnde omes errores et q contra
fidem catholicam sunt inuenta
ex supbia processerunt 2o ira
opponitur spei qz ira irascibile
exigit h subdit 1a spe in deo
ponit h diffidenciam induat
iram et si ira videatur irascibile
exige et ad viciatibz mutare
hec no est eam corrigere si pu
tere quia cum sit irascibilis
detestari malum ad quod ppe
diuoruz exigitur p iram ad
eius oppositu meliorem. Tercio
invidia opponitur caritati qz
caritas proximi diligit invidia
eum odit Caritas in malo doli
invidia vero gaudet quarto auaritia
quodammodo opponitur prudentie
qz prudentie e eligere bona
triste em refugit bona vba

consilia bo. Bona opa vnde
eum ad bona et gaudet ad ma
la. Sicut em vni prudens consi
liu sapientioris requirit. Sic
vnde tristis omne bonu consiliu re
fugit prudens omnia laudat
et approbat s tristis omnia bona
condempnat. Si alio opponitur
luxuriam prudentie et auaritia
fortitudini. Quinto opponitur
auaritia iusticie quia sicut in
sticia omnia p deo distribuit
sic auaritia omnia con deum
stringit. Sexto gula opponitur
temperantie quia superflua abiit
gula superflua semper querit
Septimo luxuria fortitudini
est contraria quia sicut vbiqz
homines facit fortes sic luxuria
effeminosos et molles illa
querit aduersa h semper suam
a et ideo fortissimi quique de
recti sunt ab ea exom accipe
in Sampsonne dauid beage az
eius filio Salomoe dixi ista
pmodum quidaz congruentie que
et si letori non placent via
magis congrua cogitet p qua
si sit hanc contrarietatem assigt
Quo em virtutes tollit p viaa
si no sit illis opposita cum sit
gratioru na sua expelle con
ria. Et similiter eoz q sunt
pauitue opposita qd em virtus
et viaa opponitur gratie s po
aus pauitue quous quibz vsqz
loquedi heat q opponitur
gratie. Merito auctor go m h
pcepto instruit viaa refuge
moribz qz virtutibus am
totis vniibz ad hene diu dicit

4. nec viciis licere p pmissis mel
ligerentia magis in speciali est
de aliquibus dubitabilibus quend
pmo viciis vicia capitalia pau
ciora sunt qm vn huc quesito
rnderi pt p obiectionem et p
videt q sunt pauciora q vn p
illud quod dicitur i ioh vii 20
Qmd quod e i mudo aut est
g cupiscentia carnis aut gup
oculorum aut supbia vite glo
his tribus om viciis genea
comprehendit et ista sunt tm
ta capita viciis go 2c p mcon
faat qd dicit bns Greg qui
pmit et mnt vn capitalia m
aa sicut dicit Greg m soluce
q vn sut vicia capitalia est
ddm ad obiectu aut mconrend
rnderi qd quod d bns ioh
de gupia carnis et aliis duo
bus illa om p tuis pcorum
pmit no p pps pdis anoti
ud om ad pchm uel e gupia
carnis ul oculorum uel exsupbia
vite Et si dicat illa vicia ee
vn reducet ad ista ta et tuc
h dicent capitalia pta et co
nichiloma respectu quia oru
ex ipis Secundo qut vtr p
plura vicia capitalia q vn hu
ic etia qsto p obiectione rnderi
et pmo videt q sunt plura
qm vn p id quod scribit q vn
sup illa va Assumpsit vn sps
nequiores se ubi ponit xim
Et extrahit illa glo ex dict
ba Greg et sic emant st
insipientia stulticia m p dca
opta ignavia impietas temei
tus Et itm silacio discipline
silacio prudentie m finitae sal

461
lens obumbratio vtutu vsurpacio
stie false pietatis obtentio do
lus fide religionis Sic go dicit
xim gna pcoru omia opponit
decem domis sps sancti Font
huius qm vicia opponit vn
doma sps scti p m domo sps scti
e timor dei et hoc e con viciu
supbie unde ps (Hi quor x misse
sunt iniquitates Et i auerte fa
ciem tuam a pctis meis de pgn
d i c et venit v q adam no
et c que pemitur Secundum
e pietas et est qd inuidiam
xvi q n c visis et not de su
tm et si ca c firmit credm
m glo sup vba sancti q silu dnt
suggestione Terciu domo e stia
et hec con nam lxxviii d c ubi
m verbo sancti consili et n q
vi c de aceto mfi Quartu e for
tudo et hec e contra accidiaz
que e tedu boni vi q m c Si
quis dixerit et c ve qui dicit
qntu est domo intellectus Et he
est contra luxuriam qd he pda
intelligenciaz ut m c no sola
xv q i f exeo aut mfi et c
mle Sextu domo e q silu et h
e con auariciaz xlviii d c bonoz
et c sicut hii Septim e domo
sapie et hoc e con gulas vn
gustato spu dme sapie desip
oms caro de conse d qnta et
lii moib et c Qeium et c n
est de quibz domis inquit vsa
xvi c Spus sup eu sps sapie
et intellectus sps q silu et forti
tudinis sps stie et pietat et
requiescet sup eum sps timois
domi fac go ad q silu auctois
dicent q pcep t sp religeda me to

Item ysidorus ponit viij videlicet
castemargiam formacione plu
largiaz castemargiam formator
nam tñiam acridiaz cenodori
am et supbia et ita plura sūt
capitalia vicia qm̄ vñ solus
dicendū est et pmo ad illud qd
obiāt de glo. extracta de dict
Greḡ qd plura dēt esse qd vñ
utpote xij dicendū ē qd nūc
iste attendit sūm opm̄ onē do
norū que attendunt sū appen
ciam et defectū ul sū defectū
attendūt viij et sū appen
ciaz viij. Ex ista vero parte nō datur
dē capitaliū vicioz sū m̄ a
matorz aut fugabiliū sicut m̄ sū
ostendit qd aliud vō quod dē
ysidorus dicendū est qd po dū
m̄ cenodoriā et supbia qntū
ad hoc qd superbia respiciat appe
titum excellencie m̄teriz. Ce
nodoria vero respiciat appetitū
excellē ex tēz sū qd aliq̄s
vlt̄ videri magnā in laude hōi
et sū hoc nascunt dūsa nasce
aa ex illis. Similit̄ ponit dūz
m̄ tñiam et acridiaz ut tñi
cia dicat respectū mali appetit
de quo est dolor ul auḡ est fu
ga. Acridia vō dicat respectū
boni appetitū auḡ ē appetitus q
sū hoc assignant dūersa na
stencia vnde ex tñia dicitur
nasti rancor et pusillitas. De
acridia vō ostēdit sicut ibi dē
in glo subm̄dia vō supbia co
phendit tamq̄ nascens ex ea ex
appetitū em̄ excellencie illate
sequit̄ odū ne aliis coequet̄
uel excellat et h̄ invidia. Et
ideo ibi invidia tamq̄ nascens

computat. Sic go sū malia rōne
accipit ibi m̄s capitaliū et sū
alia aggregatio vnde nichil p
bet esse aliū sū capitaliū
ibi et hic rē

Despice diuitias si vis
duo esse bñs. Quas q
suscipuit mediat sū auari. Ter
au q̄te p̄as p̄capm̄. Postq̄
auctor supra in duobz p̄libat
p̄ceptis p̄buit rudimēta indu
centia ad vicioz diffinitionem
et virtutū acquisitionē p̄ quaz
acquisitionem vite securitas et
āim̄ tñquillitas seu felicitas
possident̄ in gnali. Hūc vero
in p̄nti p̄cepto subsequenter
p̄bet nob̄ rudimēta ad ipam fe
licitatem seu bñtudine apphen
dendā inducens in speciali. Du
diat despice diuitias q̄i velit
inuerē qd si quis velit āim̄ se
uitatem ac etiā beatitudinē
tam t̄palem qm̄ eternā acq̄re
hūc seculi diuitias q̄tēp̄nat
vnde dñs in Eccl̄. Si vis per
fitus esse vende et vende om̄ia
que habes et da pauperibus
Et hoc ē qd expositū vlt̄ di
ce. Si vis esse bñs āimo qd
bñs ē sū iugz au optima
succedunt. Despice hūc se
culi diuitias quas supple diui
cias auari i cupidū suscipiūt
i auare congregat et qd mē
dicunt i in egestate efficiūt
qd semp̄ auarū eget. Nūq̄ em̄
sū auḡ in hō de vā reliḡ
one ille qui cupit uel sequit̄
diuitias nō p̄t vite securitate
h̄re. Tūc est qd auarū om̄ez
araturā tmet. Timet aqua

ne meramoria mare submergat
timet ignem ne domu combuet
timet terram ne fruges reddat
timet aerem ne ventis et pluui
is aluaro suo impediat. **P**er solui
qui diuicias respuit n^o timet p^r
deu nec p^r timet q^d p^r fcti cau
tas foras mittit timores q^d tior
no est m caritate i qoh in xxv
q in qm nos v. q v no omis
et hoc e qd m 2o metrico auctor
intendit qn diat quas qui susti
puit qz qnto plus accumulauit
accumulare m h^uant sic semp st
egentes. Reuera si diuites cupi
di considerent picula et ma
la que p^r diuicias ut plu m
marxunt ipas diuicias gtepm
rent. De hac materia h^{et} sup
m fa p^rhemiali parte. **S** xlv
Qui mapit dixi qto et ultio
q qnto plus accumulauit p^r p^rm
fctio intelligencia magis i spe
ciali e de tali qstione querendu
vtru quis m hoc seculo optuauit
diues sanus pulch^r fort^r et bn
fortunatus possit aio esse b^us
huic questio p obiectione r^udat
Et p^rmo videt^r q non q p^rut
diat Pugn nullus e b^us nisi
finitis omnibus miserijs sⁱ nulla
m p^rnti b^us p^r esse ut e sine
miserijs go nulla m p^rnti b^us
esse p^r Item alia ratione q
nemo sat an amore uel odio
dignus sit quis go stus m^uta
est de beatitudine sua go quis
stus e m timore et mentis
angustia go nulla sⁱ a^m b^u
tudinem. P^rterea miseria con
tra e b^uitudinis go a^m qui libz
sⁱ miseriam nullus sⁱ b^uitudine

Item diat apl^us cupio dissolu et
esse b^uam xpo go cum cupie sit
desideriu apl^us no q^d q^d deside
rabat go non omia optata suae
debant ei go nouerat b^us a di
ffinitione et si ip^e no fuit b^us
m p^rnti go nulla e b^us m p^rnti
Item videt^r q aug^u impugnet
sibi p^r diat em q b^us e au oia
optata succedut et ita vlt q
sufficiat ad hoc q sit b^us q h^{et}
at quito vlt Item al^u diat q
b^us e qui sⁱ quito vlt et n^o
mali v^o et no suffiat alter n^o
concedat^r go nulla e m p^rnti b^us
In com^u est qd diat p^r b^us
v^o qui timet dnm et multa ti
ment dnm go multa sⁱ b^us Item
Apl^us i ad cor in omia m^uta
sunt sue paula sue appollo
re. It^u go h^unt omia go q^d vo
lunt m p^rnti h^unt go sunt b^us
Solucio dicendu e q a^m b^uitane
est distinguendu q duplex e
b^uitudo p^rfecta et imp^rfecta p^rer
fecta b^uitudinem h^{et} b^u sancti
m futuro m p^rnti no h^unt b^uit^r
p^rfectam. Differunt aut b^uitudo
p^rfecta et imp^rfecta dup^r p^rmo
quia qui sⁱ b^uitudin^e p^rfecta
sⁱ actua^r quito vlt h^{et} uel
m p^rnti uel m futuro sⁱ sancti
qui h^unt m p^rnti imp^rfecta b^u
tudinem no h^unt quid^u volunt
h^{et} sue n^uc sue m futuro non
em habent actualit^r gram qua
h^{et} b^u m futuro. **S**ed^o d^unt q
sancti qui h^unt b^uitudin^e imp^r
fectam no h^unt quito volunt
sue volunt^e simplia sue con
ditionali vellent em sancti qui
modo sⁱ a^m esse m paradiso

si deo placeret sicut enim duplex
est satisfactio s. pfectus et imp
fectus sic duplex est beatitudo s.
pfecta et imperfecta ad p^m est
dicendum q^d nullus e^t p^r beatus
pfecta beatitudine nisi finitis
infern^{is} de beatitudine pfecta
intelligit Aug⁹ cum imp^rfectis
beatitudine hnt n^uc sancti cum
infern^{is} corp^ralibus miserie
enim corp^rales nō sūt cōtr^rie bētu
dini mēt^r p^r hanc enī dist^rictio^r
p^r solucō ad p^rm et tertiū ob
iectum Ad p^rm obiectū rēdet^r
q^d cum dicit b^r Aug⁹ au^t omnia
optata succedunt intelligit^r de
optatis tam optatione simplici
simplici qm^o conditionali Et sic
comprehendūt^r illa duo que sūt
hic Quis est qui h^r quicq^{ue} vult
et nihil mali vult De tali aut
beatitudine imperfecta intellexit
auctor dum dicit Si vis aio esse
Comoda nē nullo tibi tpe
de erit Si q^uerit^r q^uo su
erit q^uo postulat vsus p^rterit^r
q^ute p^ris p^rceptum quod indu
at ad vite et animi securitatem
e^t sup^rfluum sollicitudine ac et
m^o ordinatū timore comodoru
natūe. i^o p^rerū p^rmentū ad vic
tam et vestitū a se p^rmit^r exclu
dere hoc enī face docet salua^r
et d^r nē d^r id est vⁱ nolite p^r
fieri esse dicentes quid mādū
cabinū aut quid bibem⁹ a^o quo
opiem^r nomine aia plus e^t qm^o
corpus esta et corp^r plusq^{ue} ve
stimentū Est aut sciendū q^udo
mā et salua^r nē p^rhibet atq^{ue}
excludit huc timorem et sup
fluum sollicitudinem comodoru

nature s^om q^u s^r iacob⁹ de roa
gine p^rmit in p^rmo s^rmonē d^rm
ce xv p^rta p^rnti vbi dicit q^d
p^rp^rus p^rhibet comodoru nature
amiam sollicitudine et h^r p^r
multiplicem sollicitudine p^rbāe
videt^r Et p^rmo p^r sollicitudinem
creature rationalis de qua po
duo exā vⁱnd ad dicit nōne aia
plus e^t q^u esta et corp^r plus
q^u vestimentū sup^r quo vⁱ dicit
glo⁹ qui dedit maia i^o aiam
et corpus dabit et mōra s^r
esta et vestes et p^rmit tā bō
que deus dedit s^r aiam corp^r
et res t^rpales aia aut subici
d^r suo sup^riori s^r deo ei semper
obediendo et corp^r s^rlo sup^riori
s^r aie sibi obtemperando et res
suis sup^rioribus s^r deo ut pau
perib⁹ distribuunt^r et aie ut
discrete diligant^r et corp^rori
ut sibi nāa m^rstant^r Hunc
enī ordinē auct^r p^ruertunt
auct^r p^ruertit q^u corp^r diuine
m^rme deo subiciūt^r q^u n^o ex
eis paup^rib⁹ distribuit n^o aie
quia eas inque diligūt n^o cor
pori q^u ip^m fame et penuria
afficiūt De hoc laq^{ue} m^r s^rm
vⁱ p^rcepto Cum fueris locu
ples s^rm exm^o q^u p^rmit ac
auct^r rationalem cum dicit^r
quis aut v^rm^o rogat^r p^r
adducē ad statū suū auct^r
vnde dicit ibi glo⁹ illi autem
regendi auct^r relinquit^r
qui illud ad hanc statū s^rt
p^ruenire p^r hū^o glo⁹ d^rti decla
ratione mone^r p^r quedam
q^ustio quā mouet glo⁹ vⁱnd
corp^r m^ra p^rta g^ra l^rm^r s^ru^rat^r

erut corpori xpi filia hinc q̄sito
r̄ndet^r q̄ ista similitudo q̄ntū ad tā
considerari p̄t p̄mo q̄ntū ad sta
turam et ad eiusdem gl̄e q̄formi
tatem et sic est imp̄q̄le q̄ nullū
gl̄a p̄t xpi gl̄a adequari q̄
gl̄a corporis xpi erit ad instar
plis gl̄a beate v̄rgis ad instar
lune gloria sanctorum ad instar
stellare De hac t̄plia similitudine
loquit^r aplūs 1 ad cor̄ xv r
vbi ait alia claritas solis 1
alias claritas lune 1 b̄e marie 1
lia claritas stellare 1 aliorū s̄torū
¶ Sed hoc similitudo considerad
p̄t q̄ntū ad eiusdem statūe eq̄
litate et sic non erit ibi talis
similitudo Et hoc est quod dicit Au
g⁹ li^o de ciu⁹ dei **¶** Si dixerim⁹
ad domū corporis modū maiorū
mōrū q̄ corpora redigenda p̄b̄t
ad multis corporib⁹ p̄ plūm
om̄ ip̄e n̄ capillum plurimū
esse p̄mittat vel tercio p̄t m̄el
figi q̄ntum ad eandem etatem
et sic erit ibi ista similitudo v̄n
subdit Aug⁹ Testat^r go ut v̄nq̄
quisq̄ recipiat suam m̄surā
qm̄ habuit i ūetute si p̄uex
e mortuus uel fuerit q̄sturus
si ē an̄ defunct⁹ Et ideo nō ē
dictū ab ap̄lo ad ep̄l⁹ m̄^o An
m̄surā stature si m̄suram
etatis p̄sentūm xpi q̄ re
surgēt mortuorū corpora et
et i ūetute et etate ad qua
xpm̄ p̄uenisse q̄nouisset **¶** Et
Aug⁹ Sedo xpus p̄hib⁹ como
dorū sollicitudinem anxiā p̄sili
tudinem creaturē r̄conalis p̄
sibilis cum dicit Respiate vola
tilia celi **¶** Ex hoc ut dicit Aug⁹

quidam dixerūt nō debere labo
rare hōiem sed dūne p̄uideae
se cōmittē **¶** De hoc n̄ hic q̄ sup̄
h̄et^r m̄ xxxix p̄^o plus mette
p̄cepto **¶** Consua p̄ci q̄ infine
¶ De hac similitudine formā potest
raco d̄ quia si p̄stat et m̄trat
q̄d ē m̄q̄ mobile m̄lto fortius
p̄stat q̄d ē magis mobile sed
deus p̄stat volucres celi absq̄
om̄ sollicitudine semandi me
tendi et m̄ horrea congregadi
go m̄lto magis p̄stat v̄s q̄
estis r̄conales absq̄ sollicitu^{ne} et
anxietate **¶** Tercio xpus p̄hib⁹
comodū nature sollicitudinem
anxiā p̄ similitudine creaturē ve
getabilis cum dicit considerate
lilia agri quō crescūt nō laboret
neq̄ nent sup̄ quo **¶** Sed⁹ quod
serici que pupura que putia
textū p̄t floribus compari
lilia induit^r veste candida rosa
veste purpurea viola veste
iacinctina r̄emū agri veste
v̄ncti sicut et sol veste lucente
m̄x id p̄s amictū lūmē si vesti
mento ex hoc concludit filii^{ne}
timorosi an̄ m̄dumēta r̄mit
tendo ad consideratō m̄dumētorū
que data sūt creaturē vege
tali s̄ plantis absq̄ eorū solli
citudine et p̄tando d̄ considerate
lilia agri et **¶** Si go d̄ actor
nē lilia m̄ orto terre nascentia
vestit folijs et florib⁹ atq̄
ornat colorib⁹ absq̄ eorū solli
citudine q̄nto magis vestiat nos filios
suos **¶** Per sollicitudine^{ne} nram
anxiā **¶** Quarto et ultimo x̄
concludit suā intencō dūm dicit
sit em̄p̄d v̄r celest⁹ quia h̄ns

omnibus indigetis quia velut dicit
 secundum Aristotelem quod bonus pater filius de
 natura cum sit eorum indigentia
 et sit quia habet substantiam alimentum indi-
 gentia non expedit quod tamen timere
 nec superflue sollicitari pro como-
 dis nature quia deus nobis da-
 bit Debemus ergo primo de rebus
 spiritualibus esse solliciti sperantes
 quod temporalia nobis perveniunt ad natu-
 ralem si fecerimus quod facere
 debemus et hoc est quod concludit
 dominus querite primum regnum dei
 et iustitiam eius et haec omnia sibi
 temporalia adiacent vobis et quod
 est quod patet intendit hic au-
 tem dicitur comoda habere quia velut
 timere quod si fueris contentus eo
 habet que natura et usus huma-
 ne vite requirunt et que ad su-
 stentationem sufficiunt comoda
 nec multo tempore deficiunt Unde Bo-
 etius paucis minimisque natura
 contentus est Et oratione latrantes
 stomachum vnde leuiticum cum sale
 panis hoc etiam docet facere
 apostolus ad philippenses ubi desuper
 dicit Facite et inquit habere scientiam et ha-
 bundantiam ubique et in omnibus inibi-
 tus sum et saturari et esurie
 et habundare et penuria pati non
 possum in eo id est pro eum qui me
 confortat habet in insumptione
 canone quod dicit dominus propter hoc
 hoc est si fueris contentus et suffi-
 ciens quod non requiris nisi quod vi-
 sus humane nature postulat et re-
 quirat Et sic paucis contentus
 eris Comoda enim et necessaria hu-
 mane nature vel utilitatis mul-
 to tempore de erunt quod si habebis
 sufficienter et in his stat contentus

secundum usum predicatorum pro premissis
 intelligentia magis in speciali
 et ut ad hanc magis veritas ple-
 na agnoscatur est de tali ques-
 tione quando videtur sollicitudo
 comodorum nature id est rerum pertinen-
 tium ad victum et vestitum sit licita
 Hanc questionem pertractat sanctus
 thomas 2a 2e questione 160 Et
 primo videtur quod licita sit sollici-
 tudine habere de temporalibus rebus sol-
 licitudo de operibus nostre laudabilis
 unde id est ad thesaurum pro romam
 remiserat sollicitate me quesivit
 et invenit sed sollicitudo rerum
 temporalium quoniam pertinet ad opera nostre
 puta cum quis sollicitudinem
 habet ad parandum negotia pu-
 pillos et pauperes ergo sollici-
 tudine rerum non est illicita Contra
 autem in noluit solliciti esse quid
 manducabimus aut quid bibemus
 aut quibus operemur que tamen
 necessaria sunt ergo etc. Hunc comen-
 tum dicitur ad thesaurum quod sollicitudo rerum
 temporalium in tribus casibus potest esse
 illicita primo ex parte eius de quo
 sollicitamur quoniam si finem ponamus in
 temporalibus et non ordinamus tem-
 poralia ad finem ultteriores scilicet ad
 vitam eternam vnde Augustinus dicit
 in libro de operibus monachorum
 cum dominus dicit nolite solliciti
 esse etc. Dixit Christus ut non ta-
 mentueantur ne propter ista faciant
 quicquid in evangelica predica-
 tione iubentur Sed potest esse
 illicita sollicitudo rerum temporalium
 propter superfluum studium quod apponitur
 ad temporalia paranda ita scilicet quod
 propter illam sollicitudinem homo
 retrahatur a spiritualibus quibus debet

ph^r fuit et de tali sollicitudine
 dia^r **h^c ix** q sollicitudo seculi
 suffocat vbum Tercio ex parte
 timoris i moderati sz qn d^r quis
 timet no faciendo quod d^r nara
 sibi no sufficiant ut deficiant
 et hac sollicitudo me excludit xⁱ
 q^r vi in **Expositione** metroz sp^r
 ta v aut no sit aliquis defectus
 p^rdictoz sollicitudo q^ralud no 3
 illata q^ria omibz q^r d^r argu^r
 m^ronem dicend^r 3 q sollicitudo
 q^ralud v^rz in opibz m^re no 3
 illata q^r ordinar^r ad finem
 caritatis sz ad dilectoz p^romi
 v^ru aut sollicitudo in futurum
 sit licita vide hanc q^rstionem
 sup^r in p^rte p^rsa^r xxviii p^rte
 p^rte Tunc q^rstio i^r ultia q^rstione
Quam sis incantu n^r rem
 rone gubernas **Noli**
 fortuna q non est dice^r cecum
 Primum q^rte p^ris p^rceptu q^r
 induat ad vite et animi securi
 tatem est ut quis caveat ab
 hys p^r que actz v^rutu impedi
 ri valent Nam maloz q homi
 vitanda occurrut queda sunt
 que ut in pluribus accidere so
 lent et tali comprehend^r rone
 p^rnt et con hoc ordinar^r cau^r
 que inter p^rtes prudentie q^ria
 t^r septima ut totalit^r vitent^r
 et hoc ut m^rq noceant queda
 vero sut que ut in pauciori
 bus casualiter accidunt et hec
 cum sint infinita racione comp
 hendi non p^rnt nec ho suffi
 enter p^ravere p^r eam Ideo q^r
 p^r offian prudentie ho contra
 omes fortune insulta dispone
 sic se d^r ut m^rq sedat et h^c est

q ex p^rnti p^rcepto vlt auctor
 vni queq^r a tali negliget^r et in
 discrecione p^ravere dum dicit
 Cum sis incantu q^ri velit invere
 cum te ipm et tua que habes
 qn in discrete dispenses noli for
 tunam m^rasare et eam dice^r ce
 cam que ceta non est licet ceta
 apoc^ris dep^rmgat^r Homo vero
 cecus 3 qui ita no munit se
 du ex m^rpp^ritate qd q^ras im
 nentis aduersitat^r no timeat
Qu^r id Eccl^r xi Memeto paup^r
 in die h^rundanie et in die bonoro
 ne memor sis maloz vel expo
 ni p^rt alit^r ut dicat^r no dicas
 fortuna cecam que no est i que
 n^r 3 fm qd p^rbat **Robecus**
 p^r de conso d^r q nichil e^r fortu
 na nisi p^rdm op^rmione v^rgi et
 hoc 3 cum sis incantu i m^rp
 uidus in tuis factis n^r guber
 nas i regas rem rone i fm
 rone noli dice^r fortuna i rei
 euentu ceta i m^rp^rida et mala
 que non est ceta ul que r^rue
 ra non est 3 nota fm amoz
 q ad cautelam futuoz adhiben
 dam v^r requit^r p^rmo noni in
 ris p^rmulgao ut nota^r xxviii
 d^r c i **Secundo** specialis p^rhibi
 cio ut dis^r h^rxxxv Decent^r p^ro
 sp^ralis libelli consp^rao ut i q v^r
 salub^rim **Quarto** specialia
 iuramenta vt viii q in actal^rda
 q^rto sp^ralis p^rsa^r ut dis^r xxviii
 q^ri p^rs^riteri **Sexto** specialis
 cau^r d^r xxviii c **Pyrausae**
 Si cuiusvis velit de fortuna bona
 et mala ubi^r p^r quere et q^r
 circa hoc tenend^r sit videat

(B)

Addi

que sumatim p aristem desunt
 m h^o defortuna bona c. 1 q sup
 posui m xviii pme pte metie
 pcepto qd fueris felix m fine et
 etiam alia que ibi tangunt^r que
 multum faciunt ad pntem matiaz
 pmi metri intelligem magis m
 speciali est de infra spto dubita^r
 p quendum videlicet qd magis
 peccat an auarq qui omnia reti
 net an pdigus qui m caute tbat
 nec aliq rone gubernat huc
 qsto rñ^r q pdiga qm tamq
 incauto sit rator gubernas sed
 omnia tbus no videt^r peccat
 si magis aggredi pscat^r eman^r
 et popi consiliu ad imple^r go die
 quod dandum q cum ceteris in
 stantijs debitas erit hne tantum
 vni exmū dicunt doctores q
 dare omnia ppter x^m no dicit
 exmū scdm supfluitate si ma
 gis pscat^r fm qd dicit^r m
 xix. sed ibi e extremū scdm
 supfluitate sicut dicit oia pte
 finem tpalem ut pte questum
 uel honorem ut laudem ut ali
 quod hmg^r Et ita dare oia
 et par esse pscat^r actq idē
 no autem sic q dicens debet
 qd e retinere omnia ut sit cet
 altera dca p secundi etia met
 intelligencia magis m speciali
 est de infra spto dubita^r qd
 vel m vestigandū vñ for
 tuna sit ceta huc quesito p
 obiectionem pte rñderi Et p^o
 videt^r q fortuna non sit dicen
 da ceta tali rator qz illa vtus
 ut res no est ceta que h^o vñ
 dmatuam prudentia ac sapie
 tum ac etia exptorū vñ dmatuare

et pphetiae videre q m d^r p^o
 vñ ppheta dicebat^r olim vi
 dens si ut dicit aristoteles m libel
 lo de bona fortuna ita finem
 bona fortuna excedit m diuina
 prudentia et expugentiam
 om sapietū et ut dicit ibi bñ
 fortunati melius diuina et ra
 tianant^r desine citius q sapie
 tes et prudentes go benefortū
 ti non sūt ceti et p qñs bona
 fortuna no e ceta Confmatur
 h ratio p prudentē Et hmo
 nam prudens dicit^r paul ut
 plura videns cum go plura
 videre non sit esse cetum sed
 bona fortuna excedit diuina
 prudentia sequit^r q bona for
 tuna no solum no sit ceta sed
 ut sit plura videns qm pru
 dentes In contrā e Robeas
 m pñ^o 2° libri de consola d
 Rendum dephendi ceti immū
 ambignos vñtus qbm pte
 omibus opimombz aristoteles
 necnon et alior pñor huc
 opimom breuissime rñdet^r
 q qredit^r q bona fortuna h
 to respectu addum mouentem
 bñ fortunatu ob bonū finem
 non e causanda ceta si ppa
 fortuna vtutem diuina que
 diuina om sapietū excedit
 ac etia prudentia et exptorū
 hoies em no hnt pte noti
 ciam de futuris si hnt alē p
 longam expugentia si diuina
 pte aut pte hoc q acta
 pñta ab hmo didicerit a etia
 ppter consuetudinē qstiliandi
 Deus aut h^o diuina defutur
 pte no ppter expugentia nec

propter doctrinam ab alio receptam
nec propter consuetudinem quod ut dicit
aristoteles diuina bnficiatorum
excedit diuinationem prudentiam
et expertorum quia hec diuina i
humana et per veritas

Dilige denarium sed parce di
lige formam. Quia nemo
sanctus nec honestus aptat hunc
Sexum propter partis preceptum quod
inducit ad viti et animi seuitate
et perone vel denarioz abdicatio
seu iporum moderate dilectio. Hec
autem per primum preceptum auctor fa
ci docet dum dicit Dilige de
narium qui velis inuere id quod
maxime impedit et viti seui
tatem auferit et immoderatiaz
diuiciarum papue artificialium et
quod diuicie prout se referre et ad
nates et ad artificiales utpu
ta ad denarios vel pecunias
ideo hic specificat artificiales
scilicet denarium et pecunias prout
emulare quod quid denarii secundum primum
pro polli et ordinati sunt ad na
turales ut per commutationem hominum
indigentias tollerent. Dicit ergo
dilige denarium si quo diligere
debes certe moderate ad hunc
finem scilicet ut tibi emas que sunt viti
natura non autem quere debes ut
tamquam auarus cumulum facias
quod nullus homo honestus ita cu
mulat nec optat hunc ad hunc
finem scilicet ut cumulet et consuet
et propterea dicit si parce dili
ge formam et actum vel esse ipsius
denarii. Nam forma est que dat
rei actum et esse ut in philosophorum
vel forma et compositione earum
videlicet inspicendo et ipsius

formam venerando qui velut dicit
quod ille qui denarios colligit et
collectos qui sacrosanctum venerat
et consuevit si in moderate et non
propter diligit denarium. Denarius autem
apud antiquos decem nummis com
putabatur. Unde denarius qui decem
narius dicitur si ipse accipit id
quod est pars ponderis scilicet sexu
pulus. Sed sunt nonnulli qui tam
immoderate diligunt denarium quod
ipsum pro deo colunt. Nam sicut dicit
Augustinus. Hoc ab homine colitur
quod preterius diligit. **¶** Superbia
autem pro deo scilicet superbiam luxuriam
suis luxuriam gulosus gulam
macundam in auarus proteritatem
vel auariciam. De hoc dicit apostolus
ad collo in. Quarta que viti
loz est fuit et facit quod legitur
et notatur in decretali. Auaria
de preben in primum. Unde quidam super
io ro. evangelii hominis auaritia
attulit ager fructus uberes sic
dicit sicut huius qui per in samam me
te in statu sunt non iam res ipsas
sed fantasias passionis sue vi
dent. Ita etiam mens auari per
omnibus cupiditas astricta per au
rum per argentum videt per redditum
computat gratia inuenit. **¶** Auarus
qui plenus in supbiae hincur
ra in canone sicut huius. **¶** Solus
ad hoc optime facit exemplum
illius auari diuitis qui denarios
pro deo colebat cum ergo quadam
vice filium et uxorem aduoca
isset et thaurum suum coram ipso aff
ri fecisset et ipsum super capenb
extendi fecisset uxorem filium et
familiam ex cameris domus fecit
hostiumque clausit tunc familiares

p foamen mspuantes quid face
 vellet viderit q ille auro et ar
 gento gemma flectes ipa pecu
 nam adorabat dices vos estis
 spes et gla mea et refugium
 meu ab alio deo no quero adiu
 toriu et pstravit se sup thauru
 se extendens et ecce int alios
 vidit vnu denariu aureu val
 de puleru et alloquens ipso flo
 reno ait qm pulcher es mul
 tum credo q bonus ps ad come
 dendum posuit qz ipm in ore
 et ipm in glutiuit ptem aliud
 maiorem vidit et est pulchore
 et eu gaudiuit et fecit similis
 Postea vidit terciu ad huc
 maiorem et int se dicit an tu
 posses istum de glutire multo
 plus vides posuit eu in ore
 et venit usq ad guttur s ppe
 ipia latitudinem non eu in gluti
 tre potuit Et sic suffocatus
 est et ei aia fuit statim in
 ferno sepulta et corpus iaces
 sup denariu inuentu e mortui
 Sic paul dubio qtingit hns
 qui denariu plusqm deu et
 aiam diligit unde vnuuqz ta
 lud dia pt qd p m m mago
 dixit bns petrus pecunia
 team sit in p ditionem actiuu
 vii c xxvii qd mterogasti
 v nam si et e palea hoc to
 ad p m ptinet metru p melli
 genia eam p di metri est
 annotandu id qd aia hoc m ex
 ondit dñs et saluator nri qui
 fuit et e stus ptozu et tota
 honestate fons et origo q sua
 honestate et sancti te via per
 fectio docuit et maxime pecu

nam qtempne tamq ad ppe
 quod reddebat hō difficilis
 ad introitu regni celestis ut hē
 qd ppo ubi dicit q difficile
 qui pecuniam hnt intrare qm
 possunt celoru Sic m dñs aplis
 pecuniam possidere qm eos ad
 pdicandu misit qd vi Et con
 vocavit xñ et pcepit illis ne
 aliquid tollent in via no vga
 non peram non pane Item
 ait xñ ubi sit dicit Et conot
 xñ distulit suis statim sequit
 hos xñ opus misit eis papies
 nolite posside aurū nec arge
 tum neqz pecuniaz in zomb
 vris et idem luce xñ ubi dicit
 nichil tulerit in via neqz vga
 neqz parum neqz pecuniaz ad
 go ipe omia ad pfectoz phien
 que alijs dedit sub pcepto
 al consilio suaverit nix id
 actiuu Cepit ihus face et
 docē consequens q qd ipe per
 amas non hret in quatuor via
 pfectois ostendit licet loculos
 querit infime condestendere
 p pmissoru mtelligen magis
 in speciali e de mfra scripta qst
 one querendum qua etiam
 mouet ois videlicet quare
 auarus mordinate diligens
 denariū seu pecuniaz ydolatre
 comparet et auaricia compat
 ydolatre Cum aplis ad cell
 in dicit que est ydoloru puitq
 et glo dicat q m fugienda
 est sicut ydolatra cui simile et
 par viau est q rebus p
 deo fuit recte ydolatre compat
 que est no dispar malicia
 Item vñ in Tepleta e tra

¶

argento et auro glo. mē ydola
 auaricia computat^r sic go ul est
 ydolata uel pars ydolate. Con
 quaricia est cō hūanaz eqtate
 si ydolata est cō dūmaz maieſta
 tem qd pñ p id quod dicit^r sup
 id ad Ephe. v. ydolata dei hō
 norificenciaz vsurpat et sibi re
 dicat go her nō illa nē pñ illiq
 est go nō est tñ pñm hūc o
 pñm talit^r rñdet^r q rē qce
 dit^r q ydolate non equat^r a
 uaricia m quātitate pñi vnde
 dicit^r ad illud quod non ē equa
 litas uel compato m pportione
 si m pportione ut vñt Ep
 qm sicut ydolata se hñ ad ydolu
 pñ m quada silitudine auarq
 ad mñm uel denariū et post
 modū rñdet sic multi hñt pec
 unias et eis uti nō audet sed
 ut sacra deponit ad nepotes
 et pñepotes intactus dñm tñs
 mñtut libenaz oculos traderet
 qm hoc scilpibile qñ mñt nō
 obedunt ydolo hñ aut subitū
 pecunie illi aut scilpibz oues
 et bones ymolant auaricia dñ
 ymola m tñmpiq aiaz ydola
 go silitudinem qz sicut bñ vñi
 venerant^r reliqas sñtōz nec
 eos reuerēcia tange hñt sic qua
 rus se hñ rñpñtū pecunie et
 iterū qm ymolatōe excedit
 auarq ydolatra plus em est
 ymolare se qm sua aliter em
 expom^r illa pportionalitas
 ad Ephe. v. sic dñedo quā
 aa equata ydolate qz sicut ydo
 latra dei honorificenciaz vsur
 pat et sibi vendicat Ita auarq
 m ordmate denariū diligit res
 dei quas deus suad vñt mōdige

tibus vsurpat sibi et recondit a
 liter em expom^r glo sup illud
 ad collo. in sicut ydolatra mitit^r
 deo ante glam ne solus nome
 dñitatis hñat ita auarq m dñi
 tñs se extēdit ut solus vsur
 pat que deus p omibz fecit pñ
 id quod obiat^r de pñtute rñdet^r
 qcedendo q si nō simp^r ta^r quo
 ad hoc ē ydolate effectus m om
 pñto qm ibi pñom^r m dilectione
 boni cōmūta^r et cōmūta^r bono
 quo ad effectū licet nō quo ad m
 telletm seu ad estācor et pñtū

Cum fueris locuples corp⁹
 auaricie memeto. Eger di
 ues hñ mñm si nō habet ipm
 Septim^m quarte part^r pceptū
 qd mduce hñ ad rñe et aīm seā
 tatem et corpales eqtūmes nō
 multū timere si ad aduenerit
 pñet^r tollerāe et ipas debito
 mō aīuī facē nē m hñ auarq
 dñ esse uel remissus ut que ad
 modū vtutes hñt aīm a morbo
 spūali pseruare ita corpales
 medicine debito mō sñp^rte hñt
 corpus pseruare a morbo corp
 li et m hoc mducat auctor vñ
 quemq et maxime locuplete
 et dñitem qui hoc meliq qñ alia
 facē pñ dñm dñat Cum fueris
 locuples qñ velit i mēre Cum
 fueris locuples i dñes locuples
 dñ a locus et plens ul locus et
 plura tenes qñ multa hñ loca
 denariū plena vñde loculi di
 cunt^r saculi m quibz mñm repo
 nit^r uel qñ plūa loca hñ sñ
 agros et villas memeto go aīa
 re corpus hoc ē salute corpōis
 conspuare et hñ maxime aī fueris

louples quia eger diues habet
 mimos s non s ipm. Ratio est
 quia mimi no curat defectum
 egeri. Eger dicit q aqn accidet
 infirmitate quat egrotus quia
 diu lagiret et talis eger licet
 diues sit mimis tamen eliera/
 paup est eo q seipm non s q
 pus pmitteret se mori q aliq
 de ipius mimis psamitate sua
 expende vellet. Exemplo illia
 auari qui maluit oculu p dore
 qm medico florem dare et ideo
 q talis ex auaricia corpus suu
 negligit ideo diuisas infirmitas
 moritur quod valde est detesta
 iuxta id. Eccl xiiii qui sibi neq
 est quo aliis bonus esse pt ad
 hoc bn fat quod hnt sup in x
 hinc partis pcepto Comoda
 na in pma similitudine Si auosa
 pstrutari velit remedia sue
 modus pseruandi se in sospitate
 longeva reuerat ad qrtum lib
 sececor aristis q ibi ponit plu
 ra documeta et remedia salub
 a et sufficiat pmt remissio
 vel alit sic motu expon pt
 ut dicat q eger diues habi
 mimos s non s seipm hoc
 est dicit q s pmt in egitudine
 no s pade longuitatem. De hoc
 deo graus referendo non dicit se
 ipm hnt ex eo q desidia cor
 totalit relit ad implere que
 omno in egro maxime desheu
 enda. Sicut em magno et forti
 medicamine egritudo s curat
 ita egitudine corpus vicia reco
 dunt hic em eger dei filiu se
 sentiet qn discipline cu flagello
 castigat p d p p. Auor vltimis

astriget mala. Hoc em e magna
 virtus qn infirmitatibz tollerandi
 fuerit et graui aadnes mittit
 ad deu. unde in vitaspacia li in
 pte pma enarrat q quidam
 schus abbas dixit tres ordines
 in conspectu dei honorabiles esse
 pmo qn opa sua munda facit
 coram deo n hns huamod. S
 qn aliquis cedet in subiectione
 prus spualis et in omibz pns
 remittet voluptatibz. Tercius
 qn ho infirmat et adducitur
 et temptationes quas cu grauo
 acione suscipit. Ante autem
 virtus sit in egrotos et meriti
 virtus pacis. Docet bns domi
 cus in miraculo illia stimonias
 que padebat in manilla ma
 gnani ac horri lem infirmitate
 immu de ipia pectore statuen
 cu qfortante eam bto. De mo
 domico ad paniam qua si hnt
 omes illi ymes in lapides
 pcosos autent. Illa subripit
 nolens ei crede bns domicus
 arrens hoc duos ex illis ymibz
 sibi dari feat qui ad oros suas
 in duos lapides pcosos sut co
 uersi in saphir et smaragd
 hic illa hoc enens padebisse
 suaz egitudine tollerat et hoc
 nulli dubiu e q omes illi y
 mes in celesti gla in lapides
 pcosos sunt conuerti. De matia
 duplici egitudine ta spualis
 qn corpalis et de ipaz egitu
 dimu remediis vide ad plenu
 in quarto. Ad part mette
 pcepto. Sit tibi papius quod
 pma cura salutis et qd hic de
 matia deficiat ibi supplet.

Uerbera cum tuleris distens
 aliqui mgerd fer pceptu mpe
 cui cum verbis exiit in re. De
 tunc qte p his pceptu qd indu
 at ad vite et aie separato est
 indignationem et pnam nam
 p huius supportatoz mitigare
 h aut p pns pceptu auctor fa
 ce docet dum dicit verba cum
 tuleris qd velit auctor inuere
 cum pr e contra te ex aliqua
 causa nati noli sibi condicere
 nec eam eidem duce uel asperere
 ridere si cum humiliter debes tolle
 rare qd sic tacendo et quod im
 perat faciendo eius re conqui
 estit hoc em exo mgerd te aliqn
 disciplinant pbare mtr dū
 in pmo metro dicit verba
 cum tuleris quai velit dicit si em
 pacent sustinisti vbera mgerd
 qn te docebat multo magis su
 stine des verba patris nati qd
 ex hoc ut dictu est eius reas
 quiescat ad hoc em exequens
 induat nos sapientissimq Sa
 lomon. Eia m c d. Qui ho
 norat prem suu vita uiuet
 longiori et qui obedit patri
 refrigerabit patri qui timet
 deum honorat pntes et quai
 dms seruiat xps qui se genu
 erunt in ope et pmo et in
 omi paciencia et hoc facit
 ad ppositu sequit ne glieus
 in contumelia no est tibi gla
 si ofusio gloria em homis
 ex honore pris sui et dedit
 filij pr sine honore hoc etia
 pceptu inducit ad obseruacia
 pmi pcepti sde tabule hono
 prem tuu. Exo. xx. p quod

pceptum scilicet vite pmitti
 obsequantibus illa dum dicit si vis
 esse longeuus sup etiam qd pmissio
 intelligencia est sciend qd p huius
 in Ethicoru aa p huius qd ta sut
 genera p sonat quibz mtr p
 reddi equiualens p huius ut p huius
 pmo deo a quo huius et p que
 huius esse diuine ronale p que
 differimus a bestis in illo quibz
 eidem satisficere posset mto pte
 a debet ei filialis timor et a
 mor unde de tali bnficio li de spid
 et aia in psona totiq huius qd
 loquitur augg d. qd ser ego qntu
 dilige debent deū qui me fecit
 cum non eram me redit ad
 pieram iam em aliquid eram
 et de nichilo me fecit no arbor
 non lapidem no aliq de aialibz
 si hominem me voluit esse dedit m
 vnie sentire et discernere quod
 facit ad ppositu. Sedo mgerd
 qui docet pntes et doctnam
 quia ai toto mudi thauo pntes
 nullatenus em posset. Et pntes
 debet ei reuerentialis honor
 vnde sup id apli ad hebr xij pa
 tres carnis mre huius erudites
 et reuerbant eos d. glo. Reuer
 est cum timore eis impendere
 Fecit pntes a quibz huius
 totu esse nate quis em possi
 oculum uel manū petuina
 certe no cum toto thauo em
 posset. Vnde in Ethic d. p huius
 mgerd dñs et pntes reddi no
 p equiualens unde nūc acta
 ad que reuer filius pntes tenet
 in duobz pmo in vis reuerentiam
 Sedo in offensa veniat et tunc
 paret tollendum est parentes

et cum omni benignitate et supportatione
vincendi. Quis autem nra pntum
nec non omni supioru tolleranda
et mitiganda et quibus modis vide
sup in xliij p se pcepto. Tracm
diam tpa de matia vide sup
in fo p se pcepto patet vince
parentes et sup in tca parte
metai xxvj pcepto Dilige no
egra et quod hic desit multa
pli supplet ibidem

Res age que p sunt rur
sus vitae meo. In quib
et cor nec spes e eta laboris. No
mi quarte pbs pceptum quod
induce intendit ad vite et animi
seantatem est v am operis et
frustratoru obmissio quia p h
excludit mali fine timor qz
si feceris opa que sunt de gne
ia bonu paul dubio p sequent
finem et ad exequend h au
p pns pceptum quembz induat
sum diat. Res age que p sunt
qi velit minie q facere debes
talua opera que fructu afferat
bonu et comia penito evitare et
hoc e qd expoibue vlt dice. A
ge que p sunt tibi uel etia alijs
Tursus vitae memto ea in qb
error m est. 1. de quib laboris
fructu no speras et io sequit
nec spes e certa laboris. P p
missoru intelligencia magis in
speciali est sciendū q de ince ta
nomi in om opere ul negotio
tria sur maxime attendenda
videt quid liceat fm equitate
quid deceat fm honestatem
et quid expediat fm vtilitatem
hoc ta hent in deae. magne
de ro et ro. re. ex. Et fm hoc

ta auctor tangit hic tum opes
genera pmo tangit opa virtuosa
et mitoria que ex toto sut aplec
tenda et ad hoc faciendū in p
metu dicit. Res age que p sunt
ad aug evidenciaz e sciendū
q doctores asserunt nullū opus
fructuosū esse nisi sit virtuosum
et meritorū qd hoc aut q opa
sint meritoria tria specialiter
requirunt. pmo q facta sint in
caritate qz opa que ex caritate
sint mortua et carbon exincto
similia. Secdo em q sunt ex caritate
multa em sunt in caritate q tamen
meritoria non sut qz ex caritate
non sunt qz no referuntur ne
ad sumū finem ordinantur. vbi
gra ego ambulo ego ambulo
et sum in caritate si ambulato
meam no ordmo in deū mediate
uel i mediate ut consequer sam
tate ut ph de naaman pncipe
srie qui venit ad helizeu pld
ut consequeretur sanitatem ut in
te. v. c. declarat hystoria. Unde
talus ambulatio licet talis facta
sit in caritate no tamen facta
e ex caritate. Terzio oportet q
opa sint talia q mltu pnt ad
bonū finem referri hoc e p bo
na intentione. Hoc ideo dico qz
q mala no pnt bona intentione
pnt fieri nisi forte aliq male
agens aliqn intendat ad bonū
no tamen pnt si p dano et mae
dent ppter que mitoria bona
non dat bonitatem alicui ma
lo sed eompo ille actus diffor
mat illam intentione. Secdo au
tangit erronea opa falsa et
deceptoria et talia pceda st

et fugienda et hoc fuit cum dicit
 onemento tunc sus vitare in qbus
 error in est. **P**rius aut errores spe
 ault fuit qui con pcepta mora
 lia fuit de quibus sup in quarta
 phemiali parte. **S**i ultra med
Tercio auctor tangit opa vana
 et frustratoria que similiter fuit
 spnenda et hoc facit docet cum
 dicit ne spes est cetera laboris
 sup^{ca} go vitare memeto. **D**e
 quadrup^a labore frustratorio
 vide supra in p^{ri}o. tunc parte me
 tte pcepto. Quod potes id tep
 ta et in expositioe secundi met
 et ibi require p pmissioe decla
 ratione magis in speciali e de a
 liquibus dubitalibus p querend.
Et pmo vtrid bona opa ex tate
 facta sunt mitoria. **E**t p^o videt
 q sic q sicut dicit Aug⁹ nullu
 malum impunitu nec nullu bo
 num remuneratu go omi bono de
 bet^r merces aliq. **P**ont pctor
 no e dignus pane quo vestit^r
 go si pctor no e dignus vme
 multo mag e dignus remunera
 tione. **H**uc optimom breuit^r en
 det^r q aliqui dicit q pctor n^e
 omo met^r apud deu n^e exco
 guo nec ex qdigno s tamen
 deus ex ratione sue hmdati
 ssime largit^r bona illiq opera
 non remunerata dimittit et
 ex hoc p^o q bonu esset pctori
 semp bonu opari licet no sit iu
 stum s potius ipm remunerat
 benignu. **S**ic vtrid p babilis dicit
 q meri de congruo et qdigno
Nam pctor aliquod opus bonu
 in gne aliqn fa^t ad ppam glaz
 ut cum dat elemo smam pter

vanam gloria ex quo no met^r
 glam s pena qm male fit aqn
 ad dei glam ut cum dat amore
 dei quod esse no pt sine gna gtf
 que disponit^r de congruo ad g
 aa gnum facietem qua de q aliq
 mo acceptat et sic met^r de qgo
 qd mntu compatu mto caritate
 in pporonabile e sicut linea
 luitudinis supficiet vnd sicut
 linea mchit est in copacione
 ad sup suem tamen aliquid q
 in se sic pctor in compacon ad
 iustum. **S**ed querit^r vtrid opa
 bona ex caritatem existencia
 adueniente caritate p pma^r e
 iuuistant. **H**uc qsto rndet. **S**ay
S q opa vna que facta fuerit
 in caritate mortificat^r p se q
 peccatu mortale et si poquat^r
 penitencia remuuant illa vo
 que nuq vna fuerit puta
 que i mortali pto fita sunt
 vme no pnt q mortua nata
 fuerit. **H**anc ead smaz appbat
 b^ous tho in qto d^r xxviii. **T**er
 cio querit^r vtrid bona opera
 in mortali pto fita aliquem
 opent^r effectiu. **H**uc qesto
 rndet. **S**ay q quis no va
 leant dnt^r ad vitam eternam
 valent tamen ad qnq pmo ad tol
 lerabili^r iudiciu futur^r subendi.
 De pe. d^r in. **S**i quis aut. **S**ed
 ad temporalem psseritatem.
 De pe d^r in. cauendu^r xxviii q^o n^o
 si quelibet. **T**ercio ad hoc ut q
 aau^r ad pnam illuaret. **D**e pe.
 d^r v falsas. mfi. **Q**uarto ad assue
 faci^r bonoz operu sicut olim
 faciebat b^ous go. **D**e qse d^r in.
 non regnabant. **Q**uinto qd dya
 bolu non h^o in eam tanta ptatem

quātam hūc si bona opa nō fac
ret sicut refert Greg⁹ in dyalo
go de uideo qui mūit se signo
crucis et tūc demōes sibi minime
nocere potuerūt dicētes impem⁹
vacuū ē signatū Et sic patet
ueritas pmissōis

Quod donare potes gñs cō
cedo roganti. Nam recte
fecisse bonis in parte lucrosū
tenim qñte partē pceptū qđ
inducit hñ ad vice et aini sordida
tem est potenta ac etiā roganti
se liberalem exhibere et potius
gñs qcedere quia hoc nō ē pde
p luari et ad hoc exequendum
p pñs pceptū induat nos auc^{or}
dum dicit quod donare potes hñ
lñā dñersimode expom pñ. Et
pñmo sic qđ donare potes sñm
tuam possibilitate et comoditate
hñ etiā vident^r nra disponere
Nra quod ē notand qđ nñs
dicit^r aliquis posse quatuor
vnde exhor tales dant^r vñs
posse quid rebus dññs nñ
ptas. Officiū meritū qñtū dñā
volūtas. Hec autē duo posse
qñq; sñm denotat potentiam
mñis uel facti quod notat^r in
deare sanctificat^r de rñp. Qñq;
potēñ qñ sñm bñ ut in canone
moyses vñ qñ. Qñq; refert^r
ad hone statem ut in canone ca
tus de pe. dñ. Qñq; comodi
ut ff. de vñ sign. leg. nepos p
culo. Sedo expom pñ ut dicit^r
sñm et de tuo pñ et nō de
alieno qñ nō est aliñ aufendū
vnde aliñ tribuas nec etiā
te misericordem de aliñ spoliis
ostendē debes nichil em pdest

si alterum resias unde alium manē
facias qdempnat ista miseria
no pssiaat talis mīa pta
non purgat sed ampliat hanc
pideri pnam Augu in omē app
bare videt et dicit multa sunt
dam diuites auari auidi d no
habeo pctm si sū illis abshde
ro et pauperibz dederō unde
em ml boni agūt mercede hre
potero Sz hūq^d cogitatio dū
callite suggerit nā si totum
tūit quod absulerit addit po
aus pctm qm minuit bisuptie
hnt vā in canone forte xiii
q. v. Item etiā qui aliq maleam
pit et bñ dispensat quāt po
aus qm minuit i q. in exmle
ad hoc bñ facit qstio qstantini
mpatoris qui donat ecclesie
romae roma cū ceteris pmijs
Item talis donatio p qm con
stantinu Ecclie romae facta in
psona sancti siluestri de q pcr
d. Constantina palea value
rit it an suassor illam rēo
care possit Svel potuit hanc
qstionem phuat danti elegi
de florentia poeta volgaris
in monarchia sua et An dū
in suma pluribz rāombz pbāe
ibidem mīt q non tenet dona
ao Quas rāones fē fūido
vnaus ordms fēm pdicatorū
rebat euident quas ad pns in
seo gāa breuit quā danti opi
eam appbat ac pā mant quo
ope pi post ph Sed nob con
qui notauit hom d Ego lud
vici q valuerit Et fit rre
uocabilis ad quod facit deare
talē fundamenta S ne autem

De elec. l. vi. et. c. de Romani p^r
apud deum^r ur^r Et facit ead^a
quod notat hosti in suma de mu
et q^d penult^a ad finem. **P**er q^d
in metro gratis concede rogati
qⁱ velit iⁿuere q^d nedu^m gratis
reu^m ead^a affectuose ac ead^a
hilarit^r et sine spe aliau^m r^emu
neracⁱoⁿis bⁿficiu^m omⁿ p^rstandum
q^d ead^a noⁿ roganti ai noⁿ videat^r
tulisse g^ris qui ai rogasset ac
cepit nec i^a res carior o^stat q^d
que p^rosⁱs pluri^bq^u vⁱpi^a q^d
et noⁿ quit^r acerbi⁹ q^d p^rq^u m
petrator rogare Et ideo v^obo
rogant^r concede volentem
mandenda sunt v^o i^a **G**enera
de bⁿfici^o l. i. p^r et c. i^a dⁱcentis
illud bⁿficiu^m iocandu^m est quod
obviam venit Et si noⁿ quent
puem^r rogantem saltem v^oba
rogant^r intercedenda sut ne ro
gata videat^r q^d hui⁹ p^rim me
tri intelligencia magis in spe
nali est de in^fra^scripto dubita^r
quendu^m v^oru^m que de iure dona
re p^rt hui⁹ quesito r^endet q^d
p^rt donare p^rsum et dⁱu^m sui
noⁿ suus noⁿ filiu^m noⁿ filia ut
f^r ea l. filia Item noⁿ mor^r xov
anis f^r si ma^r fac ali^m tu l.
vlt^r et multo vⁱq^u pupilla
qui alienare noⁿ p^rt su^m tutois
aucte f^r de acq^r re do. l. pu
pillus Item noⁿ mo^rchus ul
comⁱ sus Item noⁿ p^rt donare q^d
noⁿ est compos ment^r ut suo
sus nec ead^a p^rdigus f^r de au
ra fu. l. iulianus B. nec is
ai alienat^r p^r lege m^rdicta q^d

ut quia comⁱ sit emen^r lese n^ru^m
f^r ad l. m^r ma l. ult^r vel si here
tica est **E**t de h^eti^as m^rarcheos
q^dtem q^dep^rnatus de pub^ro eme
licet ante p^riam donare poss^r p^rs
f^r ea l. p^rq^u q^ractu et l. do
naciones f^r ult^r Et hoc modo
intelligendo bⁿ diat auctor p^rd
donare potes qⁱ velit auctor iⁿ
nuere q^d fecisse recte iⁿ iuste bo
nis in p^rte lucu^m B. q^d qui iusto
facit sibi luaru^m acq^rit q^d in hoc
noⁿ est dampnu^m sⁱ luaru^m et m^r
luaru^m comparari dⁱ q^d p^rt t^rpli^r
comparari p^rmo canone sacre sp^r
ture v^ond^r f^r bⁿficiato boⁿis ad
eat tibi em^r debita g^ria **S**ed ca
nonico iure v^ond^r dicit^r canones
q^d bⁿficiato bⁿficiat^r nata^r ad
antidota obligat^r hoc em^r p^rbat
decretalis ai in offic^r de testa^r de
qui ibi textu^m tu^m m^roffic^ris t^raz^r
p^rmo loco illis teneam^r obnox^r
a quib⁹ bⁿfici^m nos cognos^rimo
recepisse **T**ercio de c^ruili l. vⁱ
dⁱ l. c^ruili^m f^r de peti^r h^e l. et si
lege q^d **C**onsuluit q^d donataria
donatori est ad antidota obligata
p^r hui⁹ p^rdi^r metri intelligencia
est de tali q^rstione querendu^m
v^ond^r peccet **E**p^rus dⁱus bⁿfi^m
p^rmittens meliores Et p^r vⁱ q^d
q^d p^rt p^r id quod s^ribit^r **S**eu^r
vⁱ m^r vbi agit^r de sac^rdote or
dmando sup^r quo v^o dⁱ p^red^rm⁹
q^d qui p^rstancior est dⁱm^r p^rlo
doctior sanctior atq^u omⁿ vⁱute
em^ren^rior ille ad sacerdotiu^m or
dmat^r atq^u eligat^r in^fsup^rptine
hⁿt^r v^o in canone licet vⁱ q^d i
go in electioⁿe optima p^rferenda
est **N**on videt^r suffice^r q^d sit boⁿ
p^r hoc quod diat **B**elasius si de

vita uel de moribus in est qd con
 statuta canonum veniat sup scriptu
 p/biteri decorum honorabilis / ho
 nozem decorabilis Ex quibus col
 ligit qd suffiat homines boni e
 ligere qui sufficiat sit ad regn
 uarum Si ergo talis in electioe
 pferat non erat p/ctm huc oppo
 sitionem p/distinctionem r/ndet m
 qd aliud e in maiori dignitate et
 aliud est in maiori beneficio p/tea qd
 e in eligi de gremio Ecclesie
 et aliud e in eligi de gremio
 alterius Ecclesie sue postulat
 cum ergo est electio facienda
 ad Episcopalem dignitatem requirit
 qd p/dm conscientiarum valior eli
 gat in maiori beneficio sufficiat
 qd bonus sit Fili si fiat postula
 tio maior requirit deliberatio vni
 si non p/dm conscientiarum uel creduli
 tatem eligit meliorem et vtili
 orem p/tea vi ut p/dm thom
 in quoda q/tlibz attingit aliquem
 esse meliorem simpliciter qui ta
 no e melior q/tu ad h qd p/fia
 at in Ecclesia Episcopus aut non
 tenet dare meliori simplici p/d
 meliori q/tu ad hoc e Ecclesie
 vtilior vnde si p/ferat vni alteri
 fm cum que p/teat ad hono
 rem dei et vtilitatem Ecclesie
 iste e melior Si aut causa p/fe
 rendi ad h no p/teat erit acce
 ptoz p/sonarum que tanto quior
 qnto in rebus diuis amittit
 Tangit etiam h questio per
 eundem thom fa fa qd homines de
 materia quia p/dm metci require
 in xxvii p/se pcepto bonis benefa
 De materia etia quo ad beneficen
 tiam omnibus p/standam vide sup

in quinto scde parte metce pcepto
 Si potes ignotis re
Quod tibi suspectu e confesi
 distute quid sit Namq so
 lent pmo que sut neglecta no
 cere **I**ndecum qte partis metce
 pceptu quod inducet h ad vice
 et animi securitatem est pue su
 spicionis a se abdicato seu rmo
 do quia putat aut ambre reus
 animus n/ qd seare e qd suspicio
 sus semp tytiat ne vniqz sui
 mens dum in tali h/et suspici
 one quietari p/ quousq di
 stiaendo id p quod orta fuit
 suspicio radiat cognoscit Et
 tunc incipiet quietari hoc au
 docat p pns pceptum face dnd
 ord tibi suspectu e qd veliti
 mure si no in aliquibus tuis
 negotiis aliquod suspectum
 inuenis anteq ad actu ali
 quem ulterius p/cedas diliget
 distiaas et inquiras m/ i
 apli ad Tess v pma p/bate
 s expmto racomb sub audi
 et quod bonu est tenete po
 sset em tibi obesse postea
 si hoc neglexeris ad implere
 et hoc confestim s festinant
 distute i mvestiga et inquire
 id quod est tibi suspectu i du
 bium quid sit i quid ex eo sequi
 posset **P**rima metci intelli
 genca magis in specialia est de
 m/ra pto dubitabili quendu
 vtru suspecta et dubia sunt
 aut sint in meliore ptem mt
 p/anda huc qsto r/ndz thom fa
 fe qd h/et d qd sicut dicit glo
 sup id ad Ro om qm no ma
 ducat m/aducatem no indicet

Ram ex hoc ipso quod aliquis mala
opinionem habet de aliquo absque su-
fficienti causa iuratur ei et co-
tempnit ipsum nulla quod dicit alium co-
tempnare uel notumque quodamque
inferre absque causa cogente Et idem
ubi non apparent de malicia a-
licuius manifesta iudicia debemus
eum bonum habere interpretando id quod
dubium est in meliorem et saniore
partem Et melius atque securius
est quod quis frequenter fallatur
habet bonam opinionem de aliquo
malo homine quam quod rari fallatur
habet malam opinionem de aliquo
bono quia ex hoc fit iuricia
aliam non tamen ex primo ad hoc
optime facit quod legitur et nota-
tur in regula esto de regis ex
Et in canone absit xi quod in de
matia suspitionis ad plenum vide
super in xviii precepto anime
iudicia partem medietatem et melius super
in xviii precepto mette precepto
ne times si quis Et deo dante
tangeret etiam in hac in parte
et ultimum in xxxv precepto Suspi-
tus caueas et et eadem parte
in xxxv precepto Cum quibus
sit Sequitur in 2o metro Namque
solent primo quasi uolunt dicere quod
solent nocere postea que sunt
neglecta primo et multa prout imp-
uisa nocere que si prudenter
sunt prouisa minus ledere tela solent
Et gregis nos tollerabillius in
di mala suscipimus si contra habet
per prudentiam clouem munimur
hoc autem facere docet vtrumque prudentie
quod prudentia per nullum in primo re-
thorice est virtus per quam videtur
aliquid futurum antequam futurum
sit Inter cetera siquidem prudentie

inimici ipsa negligentia et acrio
subita opponuntur eidem quod eo ipso
sequitur quod homo est negligens uel
subito festina in actu eo ipso se-
natio quod impudens sit de hac ma-
vide super in xxxviii precepto
Tu te consule ac et in xviii
primo per mette precepto Cum fue-
ris felix et eadem parte precepto
xxxv quod vile est carum et
Cum te detineat ueneris
dampnosa voluptas indul-
ge gule noli que uentis dicitur
Quodammodo quod parte preceptum quod
inducere habet ad uitae et anime se-
curitatem est voluptas ueneris
omoda abdicatio quod per voluptate
ueneriam homo incrit multa ma-
la que timorem et anxietatem
inducunt et per quibus uitae secura-
tem auferunt ad remouendum
go tale uiam per quod uitae securitas
tollitur bona doctrina in scripti-
metro per auctor dum dicit An-
dulge gule noli quam uelit au-
exoptine in mure Cum dap-
nosa voluptas et dampnum inferis
que debilitat maculat atque infa-
mat ueneris et libidinis et lux-
te detineat noli gule indulge
Rotandum tamen est quod habet vbi
indulge sumit per concedere ut
papa indulget hoc in Frisco
indulge ponit per dispensare
xxxviii de ultimum in fine Frisco
ponit per premittit ut deus indul-
get peccata penitenti Frisco ponit
per uacare ut in penitenti proposito indul-
gere gule Hugo tamen dicit quod in
dulgeo per vnum neutrum quoniam vbi
actum et componit ab in et
dulgeo et dulgeo quod est fere fere

scdm pollic' unde indulgere i.
 mta algere pce ut dulcere s'm
 papiat i. g'sentire et vacare gule
 que e' ventris amica hoc e' dicit
 qn' ventres i. moderate reficiat
 gentalia ad cotumeliam amove
 p' hoc optime fit qd dicit canon
 m. 1. xlii. d. m. p. n. ubi sic dicit
 qd ventres naq' ingluviem ad lux
 facili' puocat et omne opus bon
 dissolvit unde vent' et genta
 lia sibi metipis vicina sunt et
 ex vicinitate membroz consi
 deraco intelligat' vicioz h' pul
 ar figuratue compbat' in t.
 ult. c. de nabuzardan p'ncipe
 thotor' regis Babilonie. f. na
 buchodonozor iste rex nabuzar
 dan capto zedechna rege iudeoz
 et ex oculato conducto qz mba
 bilonia et capta civitate nlm
 q'cto mense qum postea de ma
 dato ipiq' nabuchodonozor m
 q'cto mense succendit nlm igni
 et domo d'm et muros civitat'
 destruxit et paucis agrolis ibi
 relictis m babilone rediit. Sic
 reuera mora' qz vent' au tho
 tor' multa defuit edificia vtu
 tum. ad plu. i. ad tiam rediit
 qz vtutes destruit m homine m
 eum ad tiam. i. ad luxuriam
 et ad alia vicia facilliter incliat
 p' p'missoz intelligencia magis
 m speciali est sciendu q' ex vo
 luptate venerca multa pueni
 unt mala et hoc ex quadam me
 th'ca ymagine qua gentiles
 phn' et poete m honorem vener
 planete depmgi fecerut lucule
 ter declarut' m ad modu pul
 chre unde natant' m mari

et m manu maxima concham
 gestientis que etiam rosis erat
 ornata a colubis araiuolantibus
 qcomitata vulcano deo ignis ru
 stico turpissimo m quiguu assigta
 ante qua tres stabant puellae
 inde que tres g'ne rotabant' qz
 duas. f. fuaes ad eos erat guse
 Terad vero mconcuu vtebatur
 au cupido filius suus allatz et
 ceaus assistebat qui sagitta et
 arcu appolline sagittabat p'
 quod turbati dis ad mat' gre
 muu puer timida fugiebat ano
 raliter scdm fulgentiu p' p'dm
 planeta q'nto ad p'ns spectat
 intelligo voluptatem venerca
 ut p'sonam luxuriosam que sz
 diat' esse femina p' ipiq' vai
 abilem inconstantia. P'iat' ee
 munda p' ipiq' indecentiam
 m celabilem. diat' m mad na
 tare p' eo q' semp m delians ve
 lit existe. diat' contra; mai
 nam alm qua sz cant' vol
 ornat' manu gestare q' sp'i
 cantus et delians delitat' veng
 em m mari gentia fingit' p' eo
 q' luxuria ab opulencia et di
 uiciis fluxibz g'nat' p' deo au
 dam tali meta loqui videt' sp'
 tura ysa xxiii. d. h' sy terram
 et q' flume filia maris sequit'
 sume orthazam arcue civitate
 m'eb' obliuioni tradita bn caue
 frequeta cantia quid plura
 sta d'na luxuria seu voluptas to
 limbas i. luxuriosos nutrit rosas
 et flores. i. curiositates diligit
 cupidme i. carnis concupia p'
 duatq' appollinem i. vicos iustos
 sagitta temptaco m p'lexumq'

fauciatur ut nerat et inffigit tres
 autem puellas madas i tres cul-
 pas manifestas plet Venus seu
 luxuria primum h[uius] s[ic] auariciam
 que nra rapiat carnalitate qua
 nos allicit et infidelitate qua s[ic]
 nos eiciat. Constat q[ue] carnalitas
 male et luxuriose p[er]sona nos dili-
 git r[ati]one voluptat[is] auaricia in
 aione lucri et cupidit[ate] et iste du-
 e sunt que ad nos faciunt p[er] co[n]su-
 infidelitas v[er]o nos eicit et facit
 a nobis v[er]it[ate] r[ati]one n[ost]re paup[er]ta-
 tis q[uo]d i totu[m] de p[er]sona luxurio-
 sa abh[er]ens em duob[us] carnalib[us]
 viciis luxuria et gula intendit
 auctor p[er] p[ri]ncip[ali]s suu[m] p[re]ceptu[m] vnu[m]
 queq[ue] retrahere dum dicit Cu[m]
 te detineat quia velis dicit q[uo]d
 duo vicia p[ri]ncip[alia] s[un]t et magis
 ho[m]in[es] inclinant ad peccandu[m] car-
 nalit[er] cum sint carnalia q[uam] alia
 quinq[ue] vicia sp[irit]ualia h[uius] em duo
 vicia vident[ur] ita ad m[er]itum
 ordinata q[uo]d vnu[m] oritur et alio
 videat[ur] vnde p[er] s[an]c[t]u[m] scribit[ur] sa-
 turam eos et mechati s[un]t et
 in domo metricis luxuriabant[ur]
 Item p[er] s[an]c[t]u[m] ad venerat[ur] virgine[m]
 si ap[er]ius corpus suu[m] castigat[ur]
 et in fructib[us] redigit ut cum
 aliis p[re]dicasset Venus no[n] effi-
 ceret[ur] qu[od] tu uenientia ad
 huc in feruore uiuere p[er]uicax
 dapib[us] et vno plena de ca-
 sitate eris praua quia dicit
 millo. De matia venerece
 voluptat[is] requere sup[er] in xpm
 p[re]cepto s[an]c[t]e p[er] h[uius] metrice luxuri-
 am fugito et q[uo]d hic desiat sup-
 plet[ur] ibidem. In h[uius] p[ri]mi me-
 tri intelligencia magis in speci-

ali puto vtile de tali q[uest]ione que
 rendu[m] vtru[m] co[n]sensu[m] in delicta-
 aione s[ic] cogitac[i]o[n]is carnis abste-
 hoc q[uo]d co[n]senciat[ur] in actum
 sit mortalis h[uius] q[uest]io[n]e vnde
 h[uius] t[he]o[log]i p[er] s[an]c[t]u[m] q[uo]d lxxviii. Et
 t[he]olog[us] quib[us] hoc tenet nra
 et aug[ustinus] d[icit] q[uo]d de t[ri]nitate q[uo]d p[er]
 p[er]fecta cogitac[i]o[n]is ead[em] sine volu[n]te
 p[er]ficiendi s[ic] cum volu[n]tate ob-
 lectandi tota h[uius] d[icit]ur q[uo]d em
 aliquis q[ue]sentat in talem delicta-
 aionem nichil aliud q[uam] q[uo]d co[n]-
 senciaat q[uo]d affectus suus incli-
 tus sit in formac[i]o[n]em nulla em
 delictat[ur] in eo. q[uo]d q[ue]forme s[ic]
 appetitu[m] eius Et notand[um] hic
 q[uo]d putat dicit t[he]o[log]us no[n] d[icit] delicta-
 aione morosa s[ic] q[uo]d dicit in t[ri]nitate
 si ex eo q[uo]d ratio deliberat[ur] circa
 eam i morat[ur] nec eam repellit
 tenens et volens libere ea q[uo]d
 statim dum astingunt am re-
 sp[er]u[m] debuerit ut dicit id[em] aug[ustinus]
 in li[ber]o p[er] allegato. Et nota s[ic] m[er]ita
 nones q[uo]d q[ue]sentat[ur] dicit[ur] quib[us]
 tribus modis s[ic] q[uo]d triplex est
 q[ue]sentat[ur] p[ri]mi est negligencie
 h[uius] pena mor[is] a p[ri]mo ut s[an]c[t]a
 q[uo]d p[er] in p[ri]mis et i q[uo]d i. Quia
 deponit[ur] tamen p[er]seuerans ut
 lxxxi. d[icit] d[icit] s[an]c[t]u[m] q[uo]d alio[rum] s[an]c[t]u[m]
 i licencie h[uius] pena par[is] e[st]
 agenti ut i. q[uo]d i. Motu q[uo]d ali-
 oru[m] T[er]cia auctoritat[ur] h[uius]
 pena g[ra]uior ut lxxx. d[icit] Am-
 putat[ur] et xpm. q[uo]d in. Qui
 q[uo]d intelligencia p[er] s[an]c[t]u[m] metrice ma-
 tris in speciali puto vtile de
 tali q[uest]ione querendu[m] vtru[m] vi-
 cu[m] gule sit g[ra]uissimu[m] p[er]fectu[m]
 h[uius] q[uest]io[n]e etiam vnde t[he]o[log]us 292.

Addi

P

q' c' l'viii d' q' g'ntas alias pcti pt
 t'pli' considerari p'mo quid et p'n
 p'm m'am in qua peccat' et scdm
 hoc pcti que sunt aia res d'inas
 sunt maxima vnde p'm h'c viciu
 gule non sit maxi' est em aia
 ea que ad sustentatoz coz' spec
 tant. Secdo aut ex parte peccant
 et scdm hoc pctm gule magis al
 leuiat' qm aggruat' tu ppter
 naitatem sup aoi' aboz tu ppter
 difficultatem disternendi et mo
 derandi id qd in talibz quemit
 Tercio mo ex parte effectz co
 sequenti' h'c. Et scdm h'c effectz
 et viciu gule h'z quada magtu
 dmem in qntu ex ea occasiona
 tur diuersa pcti et scdm h'c huc
 modum dicit' p'au gule esse
 g'ussum pctm De matia gule
 et qnta mala ex hoc vico pre
 mant et equiso qnta bona ex
 sobrietate et patate tibi et po
 tus euemant vide sup in fa
 p'hemali pte § xxxv qui ma
 pit Dicit deamo et ultimo q'
 noxe vacant oio De matia
 et require sup ead pte §
 xlv qui ma pit Dicit terco q'
 en p' sup'undancia et parte
 p'fauiali pcepto xlvj Tercio co
 et pte ead pcepto § Tempa
 te vmo Et in omibz h'ib' r
 quere qz multa vtilia ibi mme
 mes ad matiam gule et sobri
 etat' facienda re

Quoniam tibi pponas aialia aut
 ta timere vnu p'apio ho
 m'et plus esse timend deamu
 tñu qte pte p'cep' qd iduce h'z
 ad vite et aini sequitate est
 nocua homi et aialiu p'cauao

Hoc aut p' p'us pceptu docet
 auctor facere dum dicit Qu tibi
 pponas quai velit auctor i me
 expoitu' Qu tibi pponas i
 co statuas time s' corde tuo aucta
 aialia s' ne tibi noceat vnu p'
 apio i vna rem p'n' homiez
 plus esse timend i p' aliis ai
 malibz q' d' sup' omia timeas
 homiez Et hoc face debes ppter
 tercia p'mo quia ad dei vmaier
 facta et sup aiantiba e' platy
 in hoc ostendens dignitatem
 Secdo quia ppter vnu vnu aia
 lia sunt creata et h'c ppter ipia
 valitatem et no rebellionem
 Tercio quia eius indusit est inge
 timenda Et hoc ppter ipius si
 enciaz et calliditatem ppter
 p'm d' Aug' q' suma boni
 tas quicaz volens alio boni
 sui feat creaturaz rationalem
 que sumu boni mtelligeret
 mtelligendo amaret amando
 possideret possidendo bta esset
 feat aut deus p'mu homiez
 formando corp' d' p' m'isteriu
 angeloz de limo terre i agro
 damasteno et i sp'rat' in facie
 eius sp'raculu vite hoc e' aia
 treduu qua corpe facto v
 miut fetus em ho dicit' ad
 ymaginem et silitudine dei
 ad ymagem i n'alibz ad sili
 tudine in g'it' dicit' om ho
 ad ymaginem et silitudinem dei
 fetus p'oa q' qm angelz q' co
 uerentia h'z ho ai deo ita et ex
 qd no h'z angelz Intus autem
 h'z queneia p'm memoria vo
 luntate et mtelligentia sicut
 angelus s' extra queneia

hi qua homo non h^o re angelus
 Nam sicut a patre filius sic ab homine
 homo eiusdem nature propterea sicut
 deus p^olatus e^o omni in suo vniuerso
 p^oter sicut deus ubiq^{ue} e^o sic etiam
 anima ubiq^{ue} est sui habitabilis et in
 corpore nam quid p^ocentia sed
 potius p^o potentiam dignitas huius
 nam e^o in hoc q^{uo} deus homines fecit
 ratione sapientia vita innocente d^omo
 potentem p^omi notat^r in h^o q^{uo}
 situs est homo ad ymaginem f^omi
 q^{uo} ad dei similitudinem f^omi q^{uo}
 p^opt^r e^o homo a^oantibus et a
 his creaturis que omnia sibi sunt
 d^onam inquit deus p^ostibus maris
 et volatilibus celi et vniuersis a^o
 mantibus que mouent^r sup^{er} terra
 gen^{er} i^o c^o fm hanc r^oz p^omo b^on
 diat auctor homines plus esse
 timendum p^oter p^omi b^on forma
 re possumus q^{uo}stione qua fecit
 manich^ous de a^oalium creatione
 d^o quid opus erat ut deus tam
 multa a^oalia faceret siue in aq^{ua}
 siue in terra que hominibus non sit
 natura v^omo p^omiota et i^o munda
 huius q^{uo}stionem v^ondz p^oug^o cont^r
 ipos manich^oos sic d^oces q^{uo}
 ista omnia sunt pulchra conditi
 et suo artifice q^{uo} omnia v^ont^r ad
 gubernandum vniuersum an summa
 lege d^onat^r Si eni in aliquo
 p^ostibus officina imp^oit^r intueit^r
 videt ibi instrumenta quor^{um} cas^{us}
 ignorat et p^o mltu e^o m^ospiciet^r
 sup^{er}flua putat Nam v^o si m^ofor
 nationem m^ocaut^r accidit a^o f^oca
 mento a quo cu^m id male tractat^r
 se ipm^{um} volu^oit p^omiota et no
 xia e^o estimat illi mltia quor^{um}
 tan^o v^oli nouit artifex Ansipien^o

vero eius recidet et va^o m^opt^r no
 curans officina suam m^ostant^r ex
 cet et tamen tam stulti sunt hoies
 ut apud artificem noⁿ audeant vi
 tupare que ignorant s^{ed} cu^m ea vide
 rint credant natura et p^oter aliq^{ui}s
 v^olus m^ostutia ita d^orecte in p^ooi
 to q^{uo}lioc aut mudo an^o conditor
 et adm^ostrator p^odicat^r de^o mlti
 fatui multa audent r^osp^ondere
 quor^{um} causas noⁿ vident et in op^oi
 bus atq^{ue} instrument^o artific^o v^o
 lunt se videri scire quod nesci
 unt ego v^oo fateor me noⁿ scire
 quare rane create sunt a^o m^ost^r
 aut v^omguli p^omi video tameⁿ oia
 in suo g^one pulch^ora esse q^{uo}ius
 p^octa m^ota multa videant^r q^{uo} no
 bis adu^osa vbi notand^u q^{uo} ho
 dom^o a^oalium p^odidit p^oter p^octm
 et quo ad a^oalia magna f^oca
 cia sicut sunt leones et cetera
 a^oalia ferocia ut cognoscat p^o
 p^octm suam dignitatem esse di
 minutam Et etiam quo ad m^o
 ma a^oalia ut sunt musce pu
 lices ut suam miseriam cognos
 cat et vilitatem An m^ody^o v^o
 sicut in pectoribus et v^ondet^r re
 timut dominum p^oter huanam
 necessitatem noⁿ em cu^m aliquo
 homine corpus et membra q^{uo}
 p^odo ubi noⁿ m^osuras m^o et
 ordmem m^orema ad vilitate p^oti
 nere q^{uo} omnia v^onde veniant
 noⁿ m^oteligo nisi a summa m^o
 sura m^odo et ordine que ead^{em}
 ipa dei subtilitate atq^{ue} in co
 mutabili et etna vilitate p^ostut
 adu^osus vniuersalia noⁿ hnt quid
 dicant de p^oncipis aut ut p^omi
 m^o ul^o ex^orcem^r ul^o trem^r ut

II.

nō istam vitam p̄uulis subduz
sed aliam meliorem ubi sūma ē
securitas diligētia et desideramus
et eam nob̄ pietat̄ merit̄ coope
m̄ de sup̄fluis aut q̄ nob̄ ē q̄re
si tibi disp̄scent qd nō p̄sūt pla
ceant q̄ nō obsunt q̄ si domi
nūc nō sūt nōiā eiā tamen
complet̄ huius vniū sitat̄ integ
tas q̄ multo maior ē h̄c em
multo melius adm̄strat̄ deū q̄
vniūquīsp̄ nēm domū suam et
osurpa go vtilia caule p̄mōsa
relinque sup̄flua que in oib̄
tamē q̄men suras et m̄os et or
dines vides artificem quere nō
aliū m̄uemes nisi ut sūma me
sura et sūma m̄os et sūma ordō
i. deū de quo verissime dictum
est q̄ om̄ia om̄ia in m̄sura et
m̄o et ponde disposuit **De**
pos Damastena p̄t aut eduxit
h̄a conditore iubente ḡna om̄
aiālū et reptilū et fexaz et
iūmētoz om̄ia quide ad homis
vsum Sed horū h̄c quedā ad
estam puta ceruos oues et si
m̄lia aiālia alia v̄o ad m̄
steriū puta camelos eq̄s asios
et quēcuq̄ talia alia v̄o que
ad iocunditatē puta symeas
voluaces p̄icas et quēcuq̄ talia
De et et plātaz et herbarū
h̄c qdā fructuose et comest
biles alia v̄o odorifere et
floude ad iocunditatem nob̄
tribuit puta ut sunt rose et
talialie v̄o ad eḡtudinē
sanatōnem nō em̄ est neq̄ al
neq̄ planta in quo nō op̄ator
quandam hōm vtilitatē et vsu
q̄ferre conditor imposuit **Unde**

nō im̄ito dicit auctor n̄ quo ad
scdm̄ metū vniū p̄apio hōiem
plus esse timendū p̄ter teratū
formace possum̄ questionem
talem videlicet v̄tū v̄m sit qd
dicit auctor q̄ homo sit magisti
mendus qm̄ om̄ia aiālia **Et** p̄
videt̄ q̄ non p̄tū aiāl quod
naturalit̄ mansuetū ē m̄q̄ ti
mendū est q̄ i. quod n̄aliter
est ferox et im̄ite s̄ h̄o ē n̄a
aiāl mansuetū alia aut aiāl
a sunt ferocia go h̄o ē m̄m̄
timendus p̄terea illud quod
h̄ n̄a m̄sta et inata m̄strūta
ad nocendū ē magis timendū
qm̄ i. quod nō h̄ h̄m̄q̄ m̄st
ad nocendū n̄aliter m̄sta p̄d
m̄lia aiālia m̄strūta h̄bet
ad nocendū m̄sta ut sp̄entes
que h̄nt venemū et aiālia q̄
h̄nt dentes et v̄ngues et cor
ma h̄o aut nō h̄ h̄m̄q̄ m̄st
menta m̄sta go et p̄uta i.
quod p̄t p̄are appetitū nocēdi
quia est aiāl h̄ns r̄uoz et ar
bitrū libertatem alia autē
aiālia nō p̄nt p̄are q̄ agūt
nā et nō ex arbitriū liberta
te go et **Incon** est auctor
Ad euidēciam quēstū duo p̄n
requirunt̄ declaranda p̄mo
q̄ est timor et que ē ratio ul
causa timendi aucta aiālia **2o**
confirmabit̄ auctoris dictum
p̄ rationes **Ad** intelligēciam
p̄m̄ est sciendū q̄ d̄ **Arist**
m̄ **Ter** c. vii Timor est t̄st
aa quedam ul̄ turbacō p̄osa
tasia i. ymaginacō futū ma
li aut corruptū aut cont̄sta
tū non em̄ ut dicit om̄a timet̄

sed quocumq; aut tñtias magis
 supple pnt inferre et hoc si non
 longe fape videantur ut in pro
 xime futura qm longe no ti
 mentur sicut em omes homines qa
 morientur sed qd no ppe no amut
 Cum go tam homo qm cetera
 aialia pnt inferre corruptiua
 et tñtias et istud ho stat seqtur
 qd cuncta aialia sut timenda ad
 maiorem euidencia est sciendu
 qd tplex pt esse ro qre magis
 timenda e homo qm ceta aialia
 pma est q mēbus possumus no
 timetum pati s in vita p mor
 tem et aliaz penaz illacionez
 in fama p detractione qn tpali sba
 p reru ablatoz pnt aut sic e
 qd homo magis nocere pt in hīs
 tribz et maxime in tribz ultis
 duobz s in fama et in rerum
 ablatoe qm aialia bruta p
 ratio qd no timet hois potest
 magis pueri quiter qm no timet
 tum beluar et p qns euitari m
 homo em qui agit p libertate
 arbitrii no ex impetu ne pt
 silatorie tegere appetitu noce
 di qd s qd no pnt belue Et ideo
 magis timendus e homo p
 ratio qd opus quod excoet
 p ingeniu et artem pualet opi
 quod excoet p solū mstrumtum
 ul impetu viciu naliu mō illud
 ingeniu vices supat sed ho agu
 p ingeniu et artem p belue p m
 petum naliu viciu go magis ti
 mendu est no timet hois qm
 bestiaru qd p argu mconu
 est dicendu qd licet ho sit aial nā
 mansuetu tamē qn q agit con
 id quod nā sua dicit et cont

id ad quod inclinat quia hz libere
 arbitriū p quod e in determinata
 ad conicia et ideo magis timendum
 e no timetum suu qm eoz aialiu
 que agunt scdm inclinatōe sue ne
 ad scdm argumentum e dicendu
 qd licet ho no s naliu mstrumtum
 mēta ad nocendu ta p ingeniu
 ad mēta et agut mstrumeta
 peyora qm sut mstrumeta fēaz
 ut gladios sagittas et similia ad
 terau argumentu est dicendu qd
 cet homo tpaze possit appetitu
 nocendi tamen qnq no tpaz s
 ab ira supat et piali sior est
 eius nā qm fēaz qd mō pos
 sumus remedia adhibere et pa
 ter veritas qstions et

Quoniam tibi pualide fuerint
 in corpore vices fac sa
 pias aio potes vix fortis hū
 Deum qm in pceptum
 qd inducē hz ad vū vite seau
 est vā aium fortitudo hant vām
 fortitudinem p pns pceptu doc
 auctor acqre ac etia iugit re
 tinere dum dicit in scdm metro
 ffac sapias aio quai velit ex
 portune i mē q msi tua corpa
 lis fortitudo sapia temperat
 potius dampnosa est qm vtilis
 ul p fia Et hoc e qd i sapi
 entissimz Salon docet et mstr
 ut dicens melior e sapia qm
 vices et vix prudens qm fort
 Et id pū xxviii vix sapiens
 et fort e et vix doctz prudens
 robustus et validz p hūq p
 cepti intelligē est sciendu qd
 p hūq vix pollit ostendit ex q
 bus regombz eligendi s hom
 et robusti bellatores hoc est qui

habent condicione que ad veram
fortitudinem requirunt et dicit
q in partibz nimis pmijs soli no
sunt bellatores eligendi aug ratio
est quia tales sunt nimis calore
siccati ppter hoc timet valde m
nexari quia parum hnt de sage
et illu timent effunde hmdat
tamen sagacitate gentes vero
que remote sunt a sole in rati
one et prudentia defiaut et su
perat in audistate et fortitudie
detinat tamen q gentes que
medie sunt regionis magis sut
eligende eo q hnt vtrumq sz
prudentia et fortitudinem et h
est qd i mut hnt auctor dum dicit
ffac sapias aio quai dicit q no
suffiat corporalis forti do nisi amm
sapien pualeat ac eia tpet
ex ea Et si talem sapias mte
hueris tunc sic poteris vir fort
hri hoc e dicere si vis vitam
securam possidere expedit ut
sis forte vera fortitudine et no
ea que solum sz appenat ve
fortitudinis s p ignorancia Et
ptanto st fac sapias aimo
i no sis ignorans ut sis vere
forte quia sm phm vera for
tudo phr qstut in repmendo
timores circa belloz pcula
et i moderando audacias Fita
quod sciendu q plus in stit
pmit diuin mter audacem et
vere fortem quia audaces ante
pcula sut pualentes et volen
tes i velocat ardentes ad ipa
currentes q mouent qompe
tu passionis pter rationem qm aut
sunt in pculis qstuti distede
q motu passionis pcedent viciat

a difficultate i mente ffortes
vero qm in difficilibz consistunt
operibus sunt tuti et aati q uidi
aum ratiois ex quo agunt no vm
at ab aliq difficultate et puf
qm ad pcula veniant sunt qe
ti qz exmpetu passiois non
agunt sed ex deliberacione ratio
is Et qm qm talis vera forti do
competat vmaiqz multo mag
pncipi ratio huius est quia licet
exerccio belloz spectat ad mli
tes stre unde puidere sz ipe
pnceps ut sit in suis mltibz
regimis ordinalitas et pugnadi
artificialis sagacitas sicut arbor
rei mltaris qua dicitur lae
domi tradidisse ppter qd ham
bal vltiam petitoru laedoni
quesiuit doctorem ut d in po
lianto vi li c vi De modis q
bus cognoscat vera fortitudo
ab appenti require sup in vxo
pse pcepto vte virtute uno si
nem an ead magis qstut in
aggrediendo qm in sustinendo
vide ibidem et

Auxilium a notis petito si for
te laboras Rec quishm
medici melior qm fidus amicus
Decim qntum qte pte pceptu
qd sz induc ad vite et anni
securitatem est boni et fidi am
ici confidencia qua demrat h
auctor dicens Auxilium a notis
quai velit imere q sicut bonus
medicus est utilis ad morbum
corporis remouendu ita et mltio
magis fidus amicus seu fidelis
est utilis amico ipm a misia
subleuando Et hoc e qd dicit
vi sribit p sapientem Amicis

fidelis & medicamentu vite vltale
 expom pt q sicut medica diligit
 egrotum mpt odiat egitudme ita
 et fidelis amica sic diligit amia
 qz odit et corrigit amia vicia
 unde aug9 in quoda smone esto
 medico pils. aedica em no amat
 egrotantem si non odit egitudme
 et ut liberet egrotum febre ppe
 quit nolite mpt amicos vroz
 amare vicia si vros aicos aatis
 p hui9 pcepti intelligencia est
 mendi q sicut vera et fida ami
 cus est sup omia diligendus p
 scribit. Fai. vi. Amico fideli nlla
 est comparo nec est sig pondea
 cio auri et argenti con bonitez
 fidei illiq Sic ficta et falsq sup
 omia odienda & et dampnanda
 hoc e qd En ad Euge^m scribit
 Nulla magis meti^r nam q i mmi
 nica pils se fore amicum No
 tandu e etiam scdm septuag^a
 canones qz respit homo m
 plia dia amicae Nam quida
 diat^r amica mundi dyala et dei
 Qui est amica mundi amat vana
 vnde m ps vtrq diligit van^{ez}
 et querit mendaciu Amat et
 amara vnde Ecce m omie
 xij d ait mundus iam et aqba
 amat^r amara e et ipe ruine
 eius pdicant q amandus no
 est ruine namq illiq voces sut
 qui bona mundi hui9 diligit ve
 lit nolit timor et doloris pe
 ne succumbit quid qd m h mui
 do est libeat ubiq luctu affligi
 vndiq gemitu audim⁹ et desite
 vrbes euersa regna castia de po
 pulata ager m solitudine terra
 redacta p filios m capti⁹ duci

alios detrucan alios m fia videm⁹
 Quid est qd quod m hac vita fies
 mei libeat p talem mundum ad
 huc diligim⁹ no iam gaudia sed
 vlnera amam⁹ Qui e amicus
 dyala amat iniqua vnde pul so
 letant^r ai malefecerunt et exul
 tent m reb9 pessimis Qui est
 amica dei amat vera bona vnde
 m Eru^o p^r vi Thaurizate vob
 thaurus m celo pma qut pous
 lanam qua q duc vni q i Sur
 m factia Sedus quit no lanaz
 sed ouem vni q i Qui Epitu
 Tercius fructum pbot et pastua
 ut xxi q m Tres psonas jo
 adheret mudo ut d polon slaut
 hui Sedus dyala vno id Eru^o
 dcm vob ex pre dyala estis
 vob vni Tercius ad heret deo
 vno id ps dcm Ego dyo dyest
 Talis fuit iudas vnde amice
 ad quid venisti ait xxi Talis
 fuerut apli vob aut dyo ami
 cos vob xxi Talis est quilibz
 bonus vnde vob amica mei est
 ibid r vnde defecto et plato
 amica expom pt quod poit
 ovidius li ij fabula ij diat^r
 ibi q m domo solis depictus
 erat quidam qui dicebat^r p
 thus et appellabat^r deus am
 biguis eo q no esset detmiate
 figure ymo subito et mpprate
 m diuisas figuras pmutat Sic
 reuera realit^r et fidi et plati
 amia vident^r esse tales fidi
 r solis m domo mstiae que e mltas
 Ecclia ibi om mlti sut dy de
 pidi i fidi et plati amia qui
 putam appria no reale existe
 riam hnt slaut sut ypocte qui

qui callidi et malicōsi sūt sicut a-
dulatores et placidi certe tales di-
a pnt dñi ambigui qz ppe de tali-
bus nōtat^r auz sūt figure auz
voluntat^r et bonitat^r existant
Tāto est quia facillime in diuisas
figuras se variant et trāsmutant
falsi em amia qui in pssperitate
veri ardebant^r in aduersitate sic-
ti et vani esse pbant^r tales am-
sūt ples qui hospiti dñi est i me-
sa blandit^r spans ab eo os ut
frustū carnis recipere. Et eleua-
ta mensa voluit illi bēga vmo
aliqui latrat cōm ipm vpocte
em de appnti sanctitate ad ap-
parentem iniquitate facili-
tōmūt^r malicōsi de fida pila-
cone seu dissimulatione adaptā
inimicitiaz occasione inuentūco
mutant^r adulatores insuper
sdm q magis arduū placere
de vna condicoe ad alia trāsfor-
mant^r Et sic isti ppe dñi am-
bigui i homines incerti muta-
biles et inconstantes merito
appellant^r vnde de talibz bene
dicit aplūs Comissī sūt et non
suauerūt pactū. De falsa
vero amicitia requirē sup in pa-
phemali pte q xxxi qui in
apit dñi qñto q hñ sepe de
matia eāam fictoz amicitie
quire sup in pma pte metrice
pcept xv. Cum te aliquis laudat
et pte ead pcepto xxxvi. qm
similat vbiis. Et pte ead pcep-
to xxxvii. noli hōies blandos vtrū
aut se placere amicu alterius
sit graue peccatū. Requere
supra in septimo ppe pcepto
Saluta libenter et...

Quāsis ipse nocens mouit^r
cur victima pte. Stultū
in morte alterius spāre salutem
Deamū vj qte pte pceptum
qd mouet hñ ad vere vite et ai-
securitatem est victime salutis
iugis qtemplato ad auz eūden-
tiam est sciendū q put hñt^r in
pñ^o scientie psspectus oculis
est forme sue rei visibilis recep-
tura quod sic pbat^r si quis in
lūce diei vehementer mēlū aspi-
ciat de loco sup quē domus ha-
beat foramen magnū distoophū
ad celum et reuertat^r postea
ad locum obscurū ut claudat o-
culos aspiciat illū foramen for-
mam cum figura. Sic moralit^r
foramen quod nob omēs attēte
debem⁹ et frequent^r aspice est
latus v pforatū in arce. Apol^o
i videbit eum omēs oculi et q
eum pūperunt. Qntūce igit^r
vniūssqz debet domū qstientie
sue et mentis oculū v vlnera
contemplare ut xpo passū re-
lit victima p nob oblato pro
modulo suo conformet^r hūanic-
tine foramina deuote assue-
bat. btus. Pñ^o vñd exponēs
id canticū n veni in forāmbus
petre in caūna muerie smoe
hōi st cant loquit^r mhar for-
ma. Secura hñto qz statuit su-
p petram pedes meos fecerūt
mundus pmit corp⁹ insidiat^r
dvablis nō cudo fmdat^r em
sum sup firmā petrad. Ego vō
fident^r qd ex me m de est vsur-
po m ex vistrubz dñi qm mie
sunt nec desunt foramina p que
effluent foderūt manus eius et

pedes lateraq; lancea perforant.
Et p hanc ruinam licet in fuge
mel de petra oleuq; de saxo
durissimo. i gustare et videre
qm suavis est dñs. Spaze go
salutem i mortem alteri qm a
xpo fatuitas p atq; magna pul
ticia sicut faciebant illi qui i
molacoē et oblatōe dñi foru
aiāliū credebāt se a pctis liberari.
Cōn quorū falsam estimacoē
d' auctor. Cum sēs ipē nocēs qñ
velit imere q mēhil aliud va
leat p deliberacoē a pctō nisi
illa vera victima sūm q pbat
aplis ad hebr' x d' impossib
est sanguinem hircorū aut thau
roz auferre pctā. Omis qñ sa
cerdos psto a cotidie iustias
et easdem sepe offerens hosti
as que mēqm possunt auferre
pctā. Si auctor intellexit de mor
te aiāliū de quib; fiebant sac
ficia vñ est q hū d' s' i mor
tam alteri spaze salutē pul
ticia ē magna qz quādi cōi
mōnalia sacficia pctā qm sub
intravit lex Evangelica euacu
ata sunt sicut cessant nox et
vmbra illucente sole hanc mō
detminat aplūs ad Gall' in cō
vbi dicit venit fides iam nō sūq;
sub pedagogo. Si vō intelliga
de morte xpi ut dñm s' sicut
flm qd dicit ac etiā hētaum
qz p eius mortem saluati sūq;
de hoc cōtat. Ecclia victimē pa
stali laudes ymolant. Nam qz
mūs redemit oues xpus immo
cens pñ reconaliat pēdores. Nō
drām mē sacmētū sacficia mī
steriū et qsearacōnem Sacficia

est qd pce mistica sacmētū factum
est ut 1q1 multi et est visibile
Sacmētū vō ē invisibile de qse
d' in Sacficia. Misteriū ē actus
visibilis sacra^{to} applicatū secretū
in se atmens de pēnsacōi ut 1q1
multi. Consecratio vō ē res pde
ipis satisfactōis iudicō que qñq;
ofertur ad vire stificacōis qñq; ta
ad sacri collatōi. Aug' queit de
tali qstione quare pctā qm vñas
venit offerre illas hostias pñdo
lata reputabat. videt' em q
hoc sit flm qz ymolare illa ai
malia bonū ē ul' mēdus go si
mō aliquis facit id nō deberet
reputari p ydolatra. Si dicat
q p' hoc reputat' ydolatra
qz ille qm facit spem pot' in illis
eodem mō in tpe legis si aliquis
posuisset spem in illis reputa
tus esset p ydolatra p solucōe
huius quesiti ac etiā cōmū xñ
det' q p' statu reputat' i p
ydolatra qz cultū dei carnali
cultū succēpit spūalis sicut d'
aplis ad hebr' vñ c' et est ins
criptū in decretali tñstato de qpi
ibi hēt' q tñstato sacerdotio
mō ē ut leg' i cultū legal' tñs
lato fiat. s' in petriū. Et p id
tba pape oues meas ul' stōm
alios pte et Doctē. Enstata
ē go lex et ita leg' obpūcia
nō ē em apud iudeos s' apud
petriū et suos succēssores. Et
aut tñstatum fuit sacerdotiū
a xpo in petriū pñ pōpse in
canone in nouo testāto xxi d'
Si go mō aliquis cultū carnale
exhibet deo esset mōbedies et
derogaret cultū dei spūali

et ppter hoc vtolata reputaretur vdo-
latria em derogat cultui dei spthi-
ali et ppter hoc p vtolata reputat
Et hoc est quod intendit auctor
dum dicit cur moritur victima
pte De ma dicitur msa deo da-
te xl pcep^o **Q**uare deum placari
vult ut sciam vel fidum
quis annu^o Non tibi fortu-
na horis si vita petenda **Dei^m**
vult qre pars pceptu qd mdu-
ce h ad vite et amⁱ securita-
tem est fidelis amⁱ acquisicio
invento et retentio si m electio
fidelis amⁱ magna e adhiben-
da discretio qm ille magis elige-
dus e p amico qui bona vitam
ducit verisile e et p babile q
magis licet no sit b fortunatus
qm ille qui est b fortunatus si
malum ducit vitam q magis
verisile e et p babile q magis
fidelis sit qm magis fortunatus
ppter ea de fidele amⁱ **Sci^o** vi^o
parbitur **Amⁱ** fidelis pteatio
fortis qui invenit illum invenit
thauru et hoc e qd intendit au-
dum dicit Cum tibi vel potu
quai velut oportune i mere
si vis e aliquem potioru aut cu-
pis amⁱ aliquem invenie no
queras meo diuicias ul hono-
res si potius vteu sit more pbi-
repletu mⁱ id nobilitas amⁱ so-
la e q amⁱ moribz ornat **Ro**
go fortuna homis petenda
vteu bene ul male attingit sed
vita tm est petenda s vteu ho-
nestam vitam heat ul no p m-
telligetia huius pcepti et obs-
uancia e sciendu q bonoru et
vtuosoz amⁱ licet mfortu-

natoru est affectuose petenda
ppter qtuor que in vera amⁱ
reput^{ur} que qd no msi i vtuos
reput^{ur} et verus amⁱ pma naq
amⁱia e bonoz coicatu q
veri amⁱ aucta ad mⁱcem qui-
ant vnde cum diceret **Porcari**
de quoda paupe qui auda duci
amⁱ erut ait Cur go ie dices
iste paup Et rudit amⁱ no
qui fortune particeps no est
Si va amⁱia est moru assila-
tua verus em amor assimilat
amante amato vnde hugo de
sto victore scio aia mea q qd
quid diligit m eius silitudine tuf
formais vnde p istam assilato-
quidaz phus mterrogato quid
esset verus amⁱ **Indit alt**
ego aiora **Si** condico e m am-
cia dei et stozu mroz pⁱ po-
m tm p amorem deo assilant
q di p pⁱ appellat **Ego**
dwi **Si** est **Talis** go vni^o sp
stom augⁱ qualis est dilecto sua
Si mⁱ deu diligit deus es **Si**
triam diligit tria es **Sicut** em
amor fecit bonos deo smles
se diuisa vicia faciunt esse ben-
tales quod luculent^o ostendit
Bohenq li m psa m d **Amre**
mt go ut que mformatio vi-
tis videas horem extmde no
posse **Anaiaa** feruet alienap
opu violentu eptoz lupi siles
feroz atq mqueia ligvam
litigie docet tam compabie in
sidiator oculum subripisse fran-
dibus gaudⁱ vultpetit ex ope
Pra mtempus frenit leonis cu-
gestare credit^{ur} pauidet fu-
gas no metuenta formidit

ceruus similis hēt. Regius atq
stupidus torpet asini viuit leuis
atq inconstans studia p mutāt
nē ab auba differt fides i mudo
q libidmba i mergit sordida su
a voluptate detineat ita fit ut
qui pbitate deserta homo esse
deserit cum in diuam condicione
trāire non possit vtat in belia
q ie Tercia vero amicia ē ro
luntatu vmutua Nam scdm bul
liū hō de amicia vera amicia
est idem velle et idem nolle
Idem tūll de amicia ai amica
cor sui pbeat amico ea vis a
micia ē ut vnus qī aīnq fiat
expluribz qn vera go amicia
dē esse qūctas mūfca cordū
sue exterior qūpcom amica
collatōm officiorū misteriorū
et rerū vnde cōmetator vō Eth
m pñ pū s ē de amicis qntū
aīa tua et quā omia dēto
vera amia est veneratua quā
dē esse vtriusq ab alio mutua
reueratō necnon vāandia et
reueratā semp marie dī m ami
cia oram supioris ad inferiore
ē hīe beniuolentia Inferioris
ad supiorē reueratā Equal
ad equalem amiciaz vnd pēo
sup vñ pphetis Amia autem
pares atqut aut fiat ubi aut
inequalitas ē et alteri omen
cia alteri subiecto ibi nō tā
amicia ē qm adulatō ad tā
dicat nūll mulla m amia peste
esse maiorem qm adulatōnem
et blandiae assentatōne Ca
lis go vā amia p m Boheij
smām nō m vicia nec inter
fortune bona aliqū ē cōputada

fint vntes nobilissimas ē pone
da cum sit cari similia tamq eius
filia ab ea in cordibz grāta mūt
ta et consuata h go amia tate
consistit dignit ut mūq nisi in
bons et virtuosis valeat xpri
amor vero falsz ex viabz grā
tus qm mter aliquos noie am
icie vsurpatue qmisse noiet
nomie nō manet sed est diffic
le solubilis ut vñ et hī pbat
phus vera aut amia p manet
semp floret non solu m pperis
verumet m adū sū mviolabili
psuerat vnde solebant antiqz
silāta grāzū effigiari mūda eo
q soliditas amiciae et veritas
fidei sine qua nec quā nomie
subsistat nullo silatōis fūco
debeat obvmbriari aut poli li
m qui aut eligendi sūt et qui
non docet Genē m hō de trā
qūctate amī d q nec tā eque
oblectat am qm amia fidelis
et dulc et sequit qntū bonū
est ubi pata sūt pectora m que
tute secretū esse descendat qz
qstiam mū qm tuam timeas
Quorū sūmo sollicitudine leuiat
sūa consiliū expediat hūctas
hūctā dissipat tūspectus nē
delectat quos seculi vanos qntū
fieri potuit cupiditatibz elon
get Sequit qm aut sūt vi
tandi ibidem docet vitent tē
stes et omia deplozan quibus
mulla nō tam m m querelaz
plus qstat illi licet fides et
beniuolentia tūquillitate tūme
m m m ē comes p hūctas
et omia gemēs Sed nota p m
p m q qua sūt gna hom

sue psonarū qui non pseuerat
 nec firmā tenent amicitiaz s̄ seue-
 rus senex puer et mīr pmo tru-
 delis non tenet amicitiaz ad hoc
 dup^o ratio assignat^r Nam pma
 ratio ē quia seuerus p̄mptus est
 aduerba i inriosa et mordentia p-
 fendo que sūt tā dissolutis iurā-
 unde Seneca d^r qd nō licet ioco
 offende amicu suū alia ratio ē
 quia p̄m tūll amīcorū idē ē velle
 et idem nolle s̄ aut nō s̄ crudel^r
 qd durus ē in suo sensu et nō flet
 tit^r a sua p̄pā volūte p̄t aliu
 Et ideo dicebat ea noli fieri
 amica homi racundo nec amica
 homi furioso nec duas semitas
 eius ne p̄pāus standatū aīne
 tue Scdō senex nō pseuerat
 in amica nec firmā tenet am-
 iciam Ratio qd amica causat^r
 et cōfirmat^r cum alio ex qd hō
 delectat^r in dictis et factis amī-
 cū Senex aut amittit calorem
 suū nātē qd ē tā dilectōis f̄gida
 ē et nō delectat^r in aliorū dictis
 qd nō videt^r sibi qd aliq̄ debeat
 loqui nisi ip̄e rōne etatis et s̄-
 Item non delectat^r in aliorū factis
 etiam quia ip̄e ē suspitiosus p̄-
 mala que p̄petrauit et vidit
 Ideo de factis aliorū s̄ suspitiat^r
 quia non sūt bona Tercio puer
 nō pseuerat in amica ratio est
 qd om̄is amica ē p̄t aliqua de-
 lectationem in aliis delectat^r pu-
 er in puericia in aliis adoleste-
 cia et in aliis in iuuetute Et iō
 sicut variant^r eius delectationes
 et sic variant^r amica ei⁹ quas
 p̄t delectationes q̄traxit Quarto
 mulier etiā nō pseuerat in am-

ica et rō est qd modiciū partia
 pat in rōne respectu homis magis
 sequit^r delectationes corporales
 in amando qm rōnem Et quia
 passionēs frequēt variant^r idō
 frequēt variant amicitia Ideo
 Salomō ab illa que dormit in si-
 nu tuo custodi claustra oris tu-
 qst nō s̄ p̄fecti amīci sed p̄fec-
 tus amica s̄ in amica pseue-
 rat De matia vere amicitie
 vide sup in xxxiii^o p̄me p̄tis
 metricū p̄cepto vni⁹ ad possis
 Et in s̄a p̄te metia v p̄cepto
 Si potes ignot De falsa v̄o
 amicitia vide sup in s̄a p̄ti
 ali p̄te s̄ xxi qui incipit Di-
 xi q̄nto qd h̄i sepe fecit et
 pleni⁹ de matia h̄et in hac
 p̄te xxi p̄cepto Auxiliū a not^r
 et ibi require si placet

Utere questis opib⁹ fuge
 nomen auari Quid ē
 diuicie p̄sunt si paup̄ h̄m̄das
 Deam octauu q̄te p̄tis p̄cep^m
 qd mōde s̄ ad v̄te s̄cūtatez
 est in v̄su rerū q̄sitatez libe-
 litas ad h̄ibenda p̄ quā quid
 virtutem docem̄ mediu tenere
 inter p̄digalitatez qua reb⁹
 acquirit abutim̄ et auaritia
 qua diuicias nequit et m̄debitē
 retinem⁹ Et hoc ē qd in p̄nti
 p̄cepto vni⁹ quemq̄ intendit
 auctor mōde ut reb⁹ talit^r
 vtat^r et de auaritia maxime
 notari non posset dum dicit v-
 tere questis quā velit exposci
 ue i m̄ere vtere questis opib⁹
 i diuiciis q̄t quas acq̄sisti
 et fuge i vita nomē auari
 hoc ē dicē si nō vis videri auari⁹

q̄n et vbi cum quibus expedit nec
debes hoc solum facere ut fugias no
men auari q̄ hoc non esset libeā
expendere sed fide et s̄late nec
imputaretur ad v̄tutem sed potius
ad viciū vnde si non fueris vsus
opibus tū quiescit libeā ad expe
dit quid go diuicie sic aggregate
psunt si semper hūdas et vnas
paup p̄ce expendēde misere epu
lando et egestatem paciēdo q̄
dicat q̄ m̄sū psunt v̄mo obs̄t
vnde de tali sic misere opibz q̄
s̄tis vtēdo loquitur Salō p̄u
xiii. d. est q̄ dices cū m̄l h̄eat
et q̄ paup cū m̄ multū diuicibz
sit nō s̄m canones q̄ septē
sunt que dissuadent auaricia
p̄m est nē paup̄tas quia ius nē
violat qui cōia sibi appat ut v̄m
d. sicut h̄n post p̄m s̄m est
hūana societas nam aliena rape
dormat qui ultra nāia ibidem
Tercū ē v̄te breuitas m̄ q̄ s̄al
limz om̄s quia mortem nō p̄p̄i
amq̄ auarici ē s̄m exting
uibilis vnde oratō q̄ s̄stat aē
m̄m q̄ntū ip̄a pecunia t̄stat
s̄m mens auida ut m̄ candē v̄zo
dis ea q̄ntum v̄zōm m̄ssus
xviii. q̄ i. ydolatra m̄ p̄n et x
xii. q̄ i. cū remittat Sextum
est v̄rtutē egressus et timor
vnde poeta misera ē custodia
magnū Septimū ē s̄m ut d̄
Aplūs ad coll m̄ i. q̄ i. s̄m ois
de p̄ben auaricie q̄ hūm p̄cep
ti intelligēcia ē s̄m q̄ q̄l̄z
fugē d̄ q̄ntū p̄t nomē auari
et p̄ q̄ntū ip̄am auariciā Et hoc
p̄pter tā mala q̄ ip̄a auariciā
m̄ hōie p̄n q̄ bōe fame dem̄tina

Secūdo quia est subiecti p̄m destructi
ua Tercio quia ē multū timois cau
satua De p̄mo m̄sū quia s̄p̄
m̄za p̄te metā p̄cepto xviii. c.
men auaricie s̄tis dictū est de p̄o
Nam auaricia s̄m p̄m destruit s̄
iectum q̄ nec p̄se diuicibz vti vo
lūt nec filijs alijs v̄mo n̄ filijs
expendere volūt tales gr̄fombz
et leombz auxos mōtes custodi
entibz sunt s̄les qui cum de auxo
nullam consequentur v̄tilitatem
alios tū ne tollant impedire nō
cessant r̄sic cur̄ et sollicitudimbz
se p̄os consumit quia die noctu
q̄ m̄ labore s̄t et fatigacione
vnde de talibz vaticinatus ē p̄e
p̄p̄ta d. p̄sollicitudine quiescē
non poterit q̄e xlii. Quasi cō
mūter parce v̄vūt sed l̄gus
et liberalis multū p̄u xviii. c.
odit auariciā longe s̄iant dies
eius De tercio dicit q̄e v̄e ill
qui v̄vūt res suas cito p̄ituras
vnde amittunt eternas quid est
mūdus et om̄s concupia eius m̄si
lutum et feces magna ē s̄eant̄as
n̄ concupie s̄cl̄aris l̄are v̄a cū
ad terrena concupieda cor m̄l̄rat
s̄eant̄ h̄nquillū q̄ esse non p̄t q̄
ante non h̄ita concupiscit ut h̄eat
aut h̄ita metuit ut nō amittat
et dum m̄ aduersis s̄p̄eat p̄s̄pa
m̄ p̄p̄eris formidat adūsa Et
subdit v̄tilem doctrinam Si vis
inquit te diuitem facere nō peccā
e est adiacendū s̄ cupidi d̄et̄p̄
p̄ p̄missor intelligēcia magis
m̄ s̄p̄iali ē de tali q̄st̄ōe quēnd
v̄a q̄ ē q̄d ita m̄cl̄mat appetitū
n̄m ad illiū amorem ip̄alū
et eorū m̄ordmat̄as retencionem

Hinc que sita videtur augustinus dicens
 Quia dico naturam corruptam duo dico na-
 turam et corruptionem sed constat quod
 natura non inclinat appetitum ad ad-
 rem temporalem Nam secundum naturam primam
 omnia erant coram si ubi est talis amor
 est amor perpetuus ergo non natura quod natura
 non est inclinata ad amorem illigibilem
 temporalem Item Crisostomus non est cupiditas
 naturalis que enim sunt ne omnia sunt
 quia hec autem cum hominem occupaverit
 propter naturam vult fieri Item
 licet natura quia corrupta ad hoc
 inclinet ad habendum proprium tamen non natura
 quia tamen natura nec quod corrupta ad hoc
 inclinat sed quod habens temporalia habens non
 vult sed quod cupiditas ad hoc inclinat
 avaritiam propter determinat avaritiam in
 tenendo unde Bernardus (Qualis quisque
 omnibus aufert sibi negat et cum
 omnia cupit in vultu sui comitatore
 omnia sibi facit aliena si hoc videtur
 esse contra naturam eadem in quolibet sta-
 tu quoniam etiam natura corrupta quod
 corrupta est propter suam indigentiam
 suppleendam appetitum uti temporalibus
 Si ergo avarus non vult temporalibus
 sibi necessariis facit contra naturam quod
 ergo sibi divitie possunt si pauper
 propter humilitatem ut auctor dicit certe
 nihil quod obiecta potest taliter videri
 et vult quod eodem quo omne peccatum
 dicitur naturam primitus instituta
 et bene creditur quod similiter est
 de avaritia si loquendo de natura
 corrupta dicendum est quod cum dico
 naturam corruptam duo dico naturam
 et corruptionem ut dicit Augustinus
 potest ergo ita esse quod natura et corrup-
 tio uno motu composito accut
 Et sic vult propter bonum est ne corrupte
 ipsum enim uti ne si quod est propter cor-

rupte ut potest esse quod in istomotu
 prevaleat aliter et hoc ut ipse natura
 uti propter si non cum abusu ut corrupte
 et sic fugeat appetitum non vult
 vult et ut dicam si potest et per
 vult id est Et sic est peccatum avaricie
 Et sic intelligitur quod dicit Seneca
 quod ea que aliis aufert sibi negat
 sed ad usum et sibi facit aliena
 supple abusu non est tamen intelli-
 genda corruptio sui natura si est natura
 corruptio subiecta Et hoc est quod
 vult auctor inferre dum dicit quod
 tibi divitie Item huius precepti
 tractatur super in pluribus locis
 maxime in xxiii prime precepti
 et precepto Ne tibi quid desit Et
 precepto eadem consue potest et precepto
 si precepto xxiii vult que sit
 precepto et tamen precepto xxiii vult
 que sit si ne videatur abuti et
 Et in pluribus prudens lector potest
 videre poterit et valebit et

Ad famam suare cupit
 vult honestam facit
 quod autem sunt mala gaudia
 vult Notandum secundum canones quod
 infamia dicitur quatuor modis
 primo dicitur infamia lesionis
 quoniam quis mortaliter peccat tunc
 est lesam conscientiam et quod si est
 ergo Secundo dicitur infamia
 propter commotionem simitacionis quoniam simit
 dicitur de aliquo Tercio dicitur in-
 famia consuetudinis quoniam de libero
 sit finis ut xxiii quod non octava
 Quarto dicitur infamia dimini-
 tionis quoniam diminiuntur ita status
 ne ad publicam admittantur officia
 Item nota secundum canones quod infamia
 remittitur propter quatuor primo propter
 bonum ut dicitur xxv et ultimo Secundo

Addi

p cessacionem a delicto ut p p v n
q v pceptum Tercio p absolucio
nem apcto ut in excoicatio ut in
q in bñs q rto p reconciliaco
qn recedit ab hñs q rto p mñio
restitutio ut in q in q hñc colli
git. Item nō est scdm canones
q rrogat infamia dup p
p pñam p pñe iure p pñam mñ
tractibus et hoc i mult casibus
Et pmo in mandati directi et
contrario depositi Sedo p socio
tutele si ob doli mñstuant ut
ff. e. l. in pñat. In quo aut cano
mñ differt a legali. In deo q
omñ infamia legalis et canonica
exceptis muliere nubente mñ
tñs luctu et omñ viro et pñe
et mñte qui pñia q duxit et eo
qui mñte pñe cñe lese ma
iestat pñes aut iure cano
sunt infames qñ legali ut
omñ excoicatio et omñ mortu
peccans ante pñam qñs nō pñ
eo casibus quibz legali qñ pñ
iure pñ infamis tñc qñ in mñ
cñibus ambo una pñat quā
aut hoc infamia rñmittat. In
deo legalis pñ pñam pñapam
rñmittat. Laus possit tamen
papa rñmittē eis quo ad acta
ecclesiasticos ut pñolueant. clig
aut solus papa rñmittit pñ
tegra restitucionem in q vñdo
Sed pñ iure ut pñ facto
qd idē rñ rrogat infamia
qd fit scdm canones et leges
in xñ casibus quos pñm obmñ
to breuitatis amore. Item nota
scdm canones q vñ pñ infame
effecta pñmo q infamia repellit
a pñmone Sedo repellit ab

officiū excoicatio in q vñ et testio
pñbiter qñm nota q tñco ipñ
lit ab accusaco et testio vñ q pñames
Sed repellit a postulando in
q vñ q tñ qñto a cñbiatio epi
in q vñ pñent. Septimo a qñz
dignitate. Et de dign. l. in. **[ad]**
Dea nom qñte pñtis pñp
qd mñducē hñ ad vite et ai pñu
tatem. Mala vite gaudia i
vita a se repellē et fugiē qñ
hoiēm hñt infamē et ei hñ
nestum famam pñtutes acipe
et totis eam vñcibz conseruare
quia ex hoc mñsurgit quoddam
gaudiu et spñalis leticia mñbz
aiā iocundat et fouet et ad hñ
pñe pñceptum mñducē nos au
ctor mñndit. Dum dñt. Si fama
suare cupis quāi velit expoñ
ue i mñre qñ si cupis famā hñe
stam i bonam habē et consuade
dñ viuis sñ in vita ista fac i la
bora et stude ut fugias aiō i ro
luntate ea que sunt mala gau
dia vite sñ vñra et pñu qñ re
uera sunt mala gaudia ex eo
qñ sunt vana in sua opacōne
Et in gaudio dñi quid seu
stra dñpñs sunt amara in sua
degustacōne pñd vñ. Exrema
gaudia luctu occupat et sñt mo
mentanea in sua duracōe. Job
xx gaudiu pñpñte ad mñstapñt
bñ vñ nota qñ pñctus sub lñ
dampnat eam si sup augeat
significacō. Sic pñi pñbñtū. Et
moralit gaudiu vñuosoz ē sup
lñam sñ sup celū pñuoz autem
est sub lñ qñ in istis mñferozibz
cōsistit eozū gaudiu ideo dapna
bunt. Item pñctū ē sñ latitudine

longitudine et p^rofunditate Sic
gaudium p^rior est sine longitudine
deuotio sine latitudine dilectio
et sine p^rofunditate radicatio de tali
vsa lⁱm loquit^r d^r in p^recto ad
momentum deliquerunt hⁱ em^o gau^a
que s^ut tam vana amara et mo
metanea s^ut m^udi gaudia q^u
sunt p^recto refugienda cu^m valde
p^rudiosa sunt et mala gaudia
que fuge debemus ut fama ho
nam conseruamus sapiens sapie
et sub typo stultorum luculenter
ostendit d^r h^uic fructu^m bonis
que et vⁱam^u creatura tamqua
celerit^r in uⁱetute vⁱmo p^rioso
et vⁱgento nos impleamus
ut noⁿ p^rtereant nos flos t^epo^ris
Coronemus nos rosis antequa
marcescat ut nullu^m p^recti^m p^rt
q^u noⁿ p^r hⁱseat h^uic m^udi ubi
q^u relinq^uimus signa leticie hⁱ et
similia fama maculat et dem
grat^r hoc est q^u auctor talia gau^a
hic monet refuge dum d^r ff^rac
fugas d^r Et notant^r d^r mala
gaudia quia etiam p^r induant
tristitia et dolorem et hoc p^rt
vⁱmen constie quia semp^r redit
nec vⁱq^u a tali corrosione
quiescat et talis remor^r sus con
suetudine comiat^r m^u penas ma
ximas damp^rto^ru^m De tali r^e
morsu qui ex p^rua nascit^r co
stentia vide laas sup^r m^u fa
phemali p^rte q^u xⁱvi^m qui
m^upit d^rxi nono q^u agomzat
p^rhⁱu^m p^rcepti mtelligencia est
sciendu^m q^u fama m^u res t^rpales
p^rta vⁱam p^riosior p^r p^rbat^r ad
q^u p^r eius defit^r homo a mult^r
bene agendis impedit^r Et ideo

p^r ip^rius consuetudine vⁱni^rq^uisq^u
qui vⁱlⁱ vⁱam p^raur^a possidere
conatu^m d^r q^uit^r p^rt et vⁱta d^rce
honestam et vⁱ refuge p^r que
fama ledi valeat uel et dem
gratu^m Sed sciendu^m q^u s^ut cor^r
vⁱut m^ute aia s^ut aia vⁱut
m^ute fama tollere q^u p^rmo
fama est aia vⁱde Et hoc
est quod d^rat apl^rus in ad cor^r
io Expedi^t m^uchⁱ mag^r mod^r
s^u vⁱta corpali q^u ut glam
meam et fama^m quis euacuet
hⁱ p^rptue hⁱnt^r vⁱ m^uanone
p^r q^u n^o sacerdos p^r aug^r t^rme
fame euadencia^m est sciendu^m
q^u fama m^udr^r se hⁱ ad fama^m
et infamia^m ffama aut^r p^r le
ges sic diffinit^r ffama em^o est
illⁱese dign^r statu^m vⁱta et mo
rib^u app^rbat^r ut ff^r de fama
et ex co lege cognito^m q^u
exolamato^m vel alⁱ diffinit^r
fama est cois opimo p^rli d^rnt
gata p^rmo^r ut ff^r de vⁱ sig^r lⁱ
auu^raul^r Notand^r ead^m q^u fama
q^uq^u p^r infamia accipit^r et q^uz
ex scientia et ex suspicio^m p^rced^r
q^uz ex certo auctore q^uz ex
m^uerto ut m^u cano^m s^um^r d^r de
confe^r d^r in Demfama noⁿ m^u
tendit hⁱ auctor tractat^r sed
de bona fama et hoc est q^u d^r
Si fama p^ruare cupis d^r
vⁱus honestam q^u talis fama
p^riosior p^r auctis opibus m^u
io Etai^m p^rli Curam habe
de bono noⁿie hⁱ em^o mag^r p^r
manebit t^r q^u m^ulle t^rhⁱauri
mag^r et p^riosi Qui ilo tale
negligit fama est crudelis p^r
censendi hanc aut^r vⁱam g^rosi

I

p̄ mala gaudia et p̄ua opa aede
 aquire q̄d m̄ime fieri p̄t m̄i
 aio fugiant mala gaudia sup̄d̄a
 ut auctor docet cont̄ tales dicit
 quod h̄et p̄u n̄o letant̄ cū ma
 lefecerunt et exultant in rebus
 pessimis quoz vie p̄ise et m̄fa
 mes gressus eoz h̄n v̄s v̄am
 gl̄osi figurat p̄nt p̄ illam t̄ia
 bestiam quā vidit damel dan
 vi. c. et dicit̄ ibid̄ q̄ h̄ bestia
 erit s̄lis leopardo qui h̄ d̄ip̄os
 colores et des̄pt̄a erit h̄ns eoz
 alas et quatuor capita s̄c ala
 ta et coloribus variis depicta
 denotat vanam gl̄am q̄ p̄leuq̄
 ex tali fama consurgere q̄sue
 que etiam m̄sertos colores d̄
 dicit̄ h̄re q̄ v̄m m̄ti q̄ laude
 h̄uanam m̄tendit et aliud ex̄d̄
 quo f̄aonem sanctā et ideo tū
 alis dep̄ngit̄ que nō volant
 q̄ tales dicunt̄ q̄templatini
 et nō sūt qua^{oz} capita s̄t qua^{oz}
 eius p̄tes ul̄ filie s̄m Bregf
 h̄ m̄or̄ videlicet m̄obediē
 iactancia yp̄ocris et p̄maria
 de h̄is q̄tuor m̄ans gl̄e filia
 bus et etiā de alijs t̄bus s̄oro
 ribus eazundem nō expedit
 h̄ic m̄stare quia sup̄ m̄x̄o
 s̄d̄e p̄as metice p̄cepto p̄cepto
 nec te collaudes satis ē deduc
 tum ac etiam exp̄m̄plificatū
 p̄p̄missorū intelligencia maḡ
 m̄p̄penali est de aliquibus dubi
 tabilibus m̄vestigandū Et p̄o
 v̄tū ponenda sūt felicitas in
 tali forma fama uel gl̄oria
 h̄uc quesito x̄n̄ q̄ d̄rūt fama
 et gl̄oria ab h̄onde et laude
 q̄ honor et laus sūt fame et

gl̄orie tū Ex̄tior em̄ aliquis est
 in fama et in gl̄oria q̄ laudat̄
 et honorat̄ honor aut̄ differt
 a laude q̄ v̄m̄salior ē q̄ laus
 q̄ laus nō ē n̄ p̄ s̄ḡ vocalia
 v̄nde ar̄st̄es t̄io Eth̄icor̄ dicit
 q̄ laus ē s̄mo illuad̄s v̄tutem
 s̄ honor p̄ quecumq̄ s̄ḡ h̄ om̄ia
 s̄unt ext̄m̄p̄a ideo in talibz nō
 est felicitas Ex̄h̄is em̄ videt̄
 q̄ auctor in p̄mo v̄su m̄ducit ad
 appetitū h̄uane laud̄ qui m̄sur
 git ex fama Et p̄ q̄ns ad sup̄bi
 am vite que ē t̄rta r̄ad̄o p̄
 catorū s̄m q̄d dicit̄ Jos̄ in c̄ano
 m̄a sua et s̄c ad p̄tendū h̄u
 ic obiectū r̄ndē p̄t q̄ si pon
 d̄nt̄ v̄ba et m̄ens s̄d̄i met̄i
 non m̄ducit ad p̄tendū v̄mo
 ponus ad v̄tiose viuendū dum
 dicit̄ fac fugas aio que sūt
 mala gaudia v̄x De errore
 illor̄ qui felicitate ponebant
 in fama vide sup̄ in s̄d̄a p̄te
 Tellur̄ si forte an̄ m̄ed̄ S̄d̄o
 querit̄ de v̄na h̄saone quā
 in alijs t̄m̄s mouet t̄ho. 29. x̄
 q̄ h̄orū q̄ talis ē v̄tū s̄t ma
 ius p̄ctm̄ fama alterūq̄ d̄m̄ḡe
 uel occide aut̄ adulterat̄ uel
 furat̄ Et videt̄ q̄ s̄c m̄aus
 p̄ctm̄ in fama contra v̄tū
 q̄m̄ occide v̄m̄ gl̄o sup̄ id̄ p̄s
 p̄ eo ut me diligerent d̄t̄ra
 h̄ebant m̄ dicit̄ sicut plus no
 cent in m̄bris d̄t̄rahentes
 x̄p̄o quia diabolus creditor m̄t̄f̄i
 unt q̄m̄ qui ei q̄ c̄r̄n̄e m̄ore
 surrecturū p̄merent Et n̄ q̄m̄
 est peccat̄e facto q̄m̄ v̄bo s̄d̄
 d̄m̄ḡe famam ē p̄ctm̄ v̄bi oai
 dere adulterat̄ s̄ tamen m̄aus

pctm ē qm̄ furari p̄ tunc tamen
 declaracione est sciendū q̄ maio
 ritas ul̄ m̄oritas pctōr q̄mitti
 in p̄mū sumenda ē scdm̄ maio
 ritatem et m̄oritate noūm̄toz
 que inde pueniūt. Est aut̄ tanto
 maior noūm̄entū q̄nto bonū qd̄
 p̄ id q̄ p̄ordinat̄ est maior. Nūc
 autem sic ē q̄ p̄ hominū collit̄
 vita homis iam actu existentis
 p̄ adulterū collit̄ ul̄ ledit̄ id p̄
 quod est interū ad vitā que ē
 maxi^m bonū m̄t̄ bona t̄palia
 q̄ adulteri^m est cōn̄ debitū or
 dmem̄ gūāciōis hūāne p̄ qua
 ē introit̄ ad vitā q̄re occide
 et adulterari sūt maiora pctā
 qm̄ diffamare q̄ vō bonū quod
 aufert̄ p̄ infamā s̄z fama ē
 maior bonū qm̄ bonū qd̄ aufert̄
 p̄ furtū ad fama p̄m̄et bonū
 t̄paliū m̄t̄ illud p̄d̄ x̄ij ane
 lūis est nomen bonū qm̄ diuiae
 m̄ltē. Et p̄ eo q̄ fama q̄t̄ app̄m̄
 quat̄ ad bona sp̄ualia ideo ē ma
 ius pctm̄ alterius famā dem̄gre
 in iuste qm̄ furari ad argumētū
 m̄contrariū est dicendū q̄ illi de
 trahunt x̄p̄o m̄pedientes qui
 fidem̄ m̄m̄broz eius d̄rogant
 diuinitati eius cuius fides in m̄t̄
 vnde nō solū diffamant x̄p̄m̄
 sed et blasphemant vna p̄ca
 ē diffama x̄pi q̄ cetoz hom̄
Quoniam sapias aū noli recide
 re senectum. Nam in quocū
 q̄ p̄ne p̄uerilis sensus in illo ē
 Vicesimū quarte p̄t̄ p̄ceptū
 qd̄ m̄ducē s̄z ad vitē et ad seū
 ritatem est famam q̄seruare
 et sic p̄cauere ab hīs p̄ que fa

ma dem̄grari possit vel macu
 lari sed inter cetera que sūt
 infamia r̄rogare ē r̄cisio et
 r̄reueñcia que maxime fit
 contra senes qui sūt in etate
 decrepita cōstatū. Et q̄z quod
 m̄tendit auctor dum d̄t. Cū sa
 pias aū quāi velit m̄nuere
 Cū sapias aū i m̄tegrū sensū
 habeas p̄ anni sapienciā noli
 recidere senectam q̄ p̄ talem
 senij r̄cisioem m̄uere infā
 miam. Ad auḡ euidenciā est
 sciendū q̄ senex scdm̄ v̄sū
 dicit̄ sine sensu ul̄ se nescit
 Nam dicunt p̄lia stultos esse
 homines frigidiores sanguis p̄
 dentes vero calidi v̄nd̄ senes
 in quibz iam friget et pueris
 quibz non dum callet m̄ia sa
 piūt pueri q̄ non dum sapiūt
 q̄ non dū sanguis m̄ eis in ca
 luit. Senes desipiūt q̄ sage
 in eis iam frigit iuuenēs et
 etate v̄riles ante sapiūt qd̄
 m̄ eis sage calescit antiq̄ vero
 sensum h̄nt m̄atuz q̄ eoz
 sage nō est calida neq̄ frigidā
 sed t̄mpatā. Ideo dicit̄ q̄ob
 x̄ij. In antiquis ē sapia et in
 m̄lto t̄pe prudencia. Hoc est
 qd̄ in m̄etro s̄o de decrepito
 m̄telligit auctor dum dicit̄. Nam
 in quocūq̄ senē p̄ quā p̄ceptū
 m̄telligencia q̄ senes decrepi
 te etatis in p̄ueritiā r̄d̄gūt
 et iō m̄llo despicendi sūt
 uel r̄cidendi v̄mo. Ponus ē
 eoz m̄feris et m̄beallitati
 compatiendū. Et ad hoc faciē
 m̄ducere debent tria p̄m̄ fac
 scriptura. Scdm̄ am̄phlata. nā

Tercio doctor moralium dogmata
 septa de pmo. Eam viii scribitur
 ne pnat horem in senectute
 sua etem ex nobis multa sene
 stunt. De f^o aristot^{is} in Ethicorum
 c. xvi de moribus semu pte
 pa ponit qd pueror ppetas
 quas hnt sli senes maxime de
 crepue etatis pma ppetas semu
 ac pueor est q sunt pusilla
 mmes eo q humiliati sut a vita
 nullu em magnu nec supflud
 scdm ea que ad vitam conuipi
 sunt. Qda ppetas semu e q st
 formidolosi et omia ptinentes
 conice em disponit a uiuem
 bus. Infrigidati em sut hnt aut
 calidi quare via pparet senectq
 formidm etem timor infrigida
 tio quedam. Tercia ppetas est
 quia sunt miseratim hor p
 noz mbeallitatem puenire
 diat omib em putant pati. Q
 Quarta ppetas e qz sut pla
 gitum et no culpeli. i. iocosi
 neq amatores rursi si m hor
 videntur condire pueris ppter
 quod diat auctor q puerilis
 sensus m illis. Supple deapue
 etatis. Quinta ppetas e qd no
 sunt erubescitum qz magis cu
 rant de utili qm de honesto
 et ideo p inpendit reputare
 de isto deficit et de duobus
 alijs vide sup m sa p qemma
 li pte. q m qui mapit. Dui
 terao de semu malignitas de
 terao gregf sup Ew^o li p^o
 omel. i. de q m illa etato sta
 tura aruat. ceruix exstata
 ta deponit. fcequeaq suppi
 ris veget. vltus defiat loqis

vba anhelita mtridit. Et si dan
 gor desit pmba pa salus eglu
 do. Et Gen. Epla. x. melio
 pteuolant deteriora succedunt
 et ponit exm que admod ex am
 phora qd effluit sincerissimu
 p gnuissimu turbidu quod ema
 net subdit sic e m etate nra qd
 optimu m p^o e id q exhauci
 ri m alijs patimur ut nob fecem
 reseruema. unde senectq m sa
 nabilis morbus. Ideo Bohem
 i de conso. c. i. venit em impea
 ta malis mormata senectq. Et
 dolor etatem iussit meste suaz
 No scdm scripturas q pueris affi
 mlari debent deuoti homines
 ppter septem que m puero qm
 gunt mramen sz p auitate
 puritatem sobrietate coformi
 tatem iocunditatem liberalitate
 et tranquillitatem pui sut timor
 supbie pueri con fectorem luxurie
 sobrii con fuore gule. Confor
 mes con tuorem inuidie. Hocun
 di con corporem liberales cont
 rigorem auaricie. tranquillu cont
 furore inuidie de pmo an^o p
 rursi comisi fuerit et efficam
 sicut puuli non intrabit m regnu
 celoz. De f^o i. p. xxi. scribitur
 q cum dauid cu pueris suis ve
 misset ad achimelech sacerdote
 et saccu petens panem quia
 fames eos urgebat vehement
 uidit sacerdos si mudi sut pu
 eri maxime a mulieribus ma
 ducant si i mudi no manducant
 Deterao samel i scribitur q pta
 dies x. iuuenes illi sobriissimi
 mrenti sunt vltq cop melio
 res et corpulentiores p omibq

suis qui vtebant^r cibo regio quo
 isti voluerut q^umeri si legumina
 comedebant Et ideo legit^r de pu
 eris illis dedit deus sapienciam
 et disciplinam in omni sapientia
 De 2° r^e In hoc vult deus q^u
 deuoti homines assimilant^r pueris
 puer enim si videt matrem suam
 flere statim ridet flet si videt
 statim ridet Item deuoti hoies
 compati debent afflictis et tribu
 latis Unde ap^lus ad Ro. xiii gau
 dere cu gaudentibus et flere cu
 flentibus De q^unto scribit^r i. (Et
 n^o puer samuel mstrabat
 coram dno statim cu esset oblat
 tata De sexto deuoti homines
 sicut pueri liberos esse debent
 maxime in elemosinis largi
 tione figura p pueru qui q^u
 q^u panes liberalit^r p^rmauit
 Joh vi De septimo deuoti hoies
 in hoc similes esse debent ceteris
 q^u puer no ledit Et si offen
 dat^r uel ledat^r statim dimittit
 et p^r p^romiu reconciliat^r
 q^untuq^u valde sit offensus
 in x^o m Ew^o Et q^unto
 hoc facere nos instruit et in
 format dicens. Benefacite h^{is}
 qui vos oderut Et orate p^r p^r
 sequentibus et calumpniantibus vos
 De ma^ria xristonis plenissime
 let^r in xliiii p^rse p^rcepto re
 mem^r xristus Et et in xlv
 misit noli recidere et ibi vi
 de p^r placet r^e

Diste aliquid nam cu sub
 ito fortuna recedit ars
 remanet vituq^u hoies no desit
 vnuq^u Vicesim p^m quarte p^rt^r
 p^rceptum q^u inducit q^u ad vite

secuntatem et bone fame acquisiti
 est salubris et utilis doct^rne
 adepto q^u hoc aut faciendum
 p^r p^rns p^rcept^m inducit nos auc^o
 dum dicit aliquid q^u velit ex
 postume imle q^u diste debes
 aliqua arte q^u etsi oia que
 habes amittes quousq^u vixeris
 ars m^oq^u te derelinquet et h^o
 e q^u vult dice^r diste aliquid
 i. aliqua arte nam cu fortuna
 i. diuitie que fortunate sunt
 et casuales subito recedit sp^r
 a te p^res ingenu^m sua ul p^rbi
 tas emanet que no labit^r p^r
 subiecto nec vnuq^u vitam
 homis i. hominem du vuit de
 seruit q^u scientia e nobilis po
 sessio animi r^e Breui^r de ma
 riau liberaliu tradat^r p^r p^r
 in p^rte p^rsua p^rcepto xxi
 lias diste Et p^rma p^rte me
 tra p^rcepto xxi lii Cum tibi
 sint nati De matia vero
 aru mechanicar^u requirere
 sup^r in p^rsa p^rhe^r p^rte p^r xxi
 aru m^oq^u d^r Quare ac
 cedat illud p^r et ibi plenissime
 de artibus mechanicis p^rp^rm
 s^ro^r intelligi mag^r in sp^rali
 est de tali questione quend^r
 Aru filij diuitu et nobilium
 dice^r p^rnt b^rfortunati p^rt^r
 nobilitat^r et diuitias quas
 p^rter eoru intentu^m querunt
 a deo q^u eis no expedit ar
 tes liberales vel mechanicas
 adistere Et p^rmo videt^r q^u sic
 Tali modo q^u ille videt^r b^r
 fortunata cu attingit bonu
 p^rter indus^ram rationis et p^r
 ter cognicionem boni q^u sicue^r

Quod p[ro]bat[ur] ex t[er]minis videlicet ex di-
uine pagine p[ro]m[issi]one ex n[on]
de m[er]ito et ex c[on]u[er]sione p[ro]mul-
gatoe p[er] p[ri]mo s[er]ibit[ur] q[uo]d xij^o q[uo]d
ex habundancia cordis os loquit[ur]
et idem xxvi p[er]am et loq[ui]ta tua
manifestum te fa[ci]t. Quia vniu[er]s[us]
qualis e[st] talia dicit et opat[ur] et
ideo p[er] s[er]monem q[ui]nter homi[n]u[m] mo-
res cognoscunt[ur] maxime q[uia] n[on]
sunt s[er]mones s[er]p[en]tes p[er]petui et
sunt in p[ro]p[ri]etate p[ro]lati et non
ex p[ro]posito tales mores de talib[us]
loquit[ur] sapiens. Et xxvii p[er]
rusticatu[m] de ligno o[n]dit fructu[m]
illu[m] sic v[er]u[m] in p[ro]p[ri]etate cor ho-
mi[n]is. S[er]mones vero p[ro]p[ri]etate
qui v[er]bis v[er]u[m] p[re]tendit et aliud
facit ex p[ro]posito p[ro]lati et ideo
talium mores tunc difficil[iter] comp[re]-
hendunt[ur] unde d[omi]n[u]s compat[er] eos
sepulchru[m] dealbat qui exteri[us]
vident[ur] dep[re]cati v[er]it[ate] b[ea]te Ant[oni]i
vero spurcijs et v[er]o s[er]u[m] p[re]i
et xxviii De materia p[ro]p[ri]etate
Dicit n[on] ad p[ro]positu[m] q[uo]d magis p[re]-
cipue dicit[ur] in p[re]f[ati]o[n]e d[omi]ni dante in
p[re]cepto xxviii d[omi]ni s[er]mo[n]is a[n]i[m]o
De s[er]mo[n]e dicit ar[istote]l[es] p[ri]mo p[re]parat[ur]
q[uo]d voces i[n] s[er]monib[us] sunt sig[na] eor[um]
que s[un]t in a[n]i[m]a p[er] passionem uoce
p[er] huius s[er]m[on]is d[et]erminacione et de-
claracione est sciendum q[uo]d r[ati]o[n]i
sig[na] duplici[ter] manent. Queda[m]
enim s[un]t signa n[atu]r[al]ia sig[n]ificatiua
et ad sig[n]ificand[um] t[er]m[in]u[m] d[et]erminata
et n[on] contr[ar]iu[m] sicut d[icitur] de pulsu
q[uo]d talis motus sig[n]ificat talem
cordis disposicionem et n[on] con[tra]-
et ead[em] talis v[er]ba sig[n]ificat
egritudine[m] uel sanitat[em] disposico[n]is
et in talibus signis d[et]erminatis

ad v[er]u[m] sig[n]ificand[um] n[on] fallit[ur] q[uia]
bene cognoscit signu[m] Queda[m]
v[er]o s[un]t signa voluntaria que
s[un]t hoc uel id s[ecundu]m institutio[n]em
b[ea]te p[ro]p[ri]etate sicut circuli p[ro]positus
ante d[omi]nu[m] s[un]t p[er] d[et]erminacione[m] v[er]u[m]
et sig[n]ificare p[er]t aliud uel con[tra]-
et p[er] talia signa est difficile i[n]-
dicare et facile errare q[uia] n[on] vo-
luntas a qua s[un]t instituta ad
sig[n]ificand[um] est d[et]erminata ad vo-
lendu[m] hoc et n[on] con[tra]- s[ed] p[er]
velle con[tra] d[et]erminat[ur] t[er]m[in]u[m] p[er] b[ea]te
Si in p[ro]posito p[er] talem difficil[iter]
le est mores homi[n]u[m] p[er] s[er]monem
et p[er]p[etue] q[ui] astute et d[et]erminat[ur]
loquit[ur] quia s[er]ibit[ur] p[er] d[omi]nu[m]
q[uo]d homo v[er]ba celat p[er]tencia[m]
et hoc e[st] q[uo]d auctor h[uius] m[an]u[m]
at d[omi]n[u]s d[icitur] p[er] p[ro]posito dicta de
tercio d[icitur] h[uius] m[an]u[m] q[uo]d intellige[n]-
docto[r] ex t[er]minis est assumenda
dictu[m] q[uo]d n[on] s[er]monem res s[ed]
rei est s[er]mo subiectu[m] Ex h[uius]
v[er]bis formata e[st] decretalis que
sic incipit intellige[n]d[um] q[uo]d que
lota e[st] in t[er]m[in]o de v[er]o sig[n]o extra
et ex hoc notat glo[ssa] q[uo]d non
debemus intellige[re] ut v[er]ba p[er]
facie vident[ur] p[er]onare mat[er]ie
ubi ambigua s[un]t s[ed] reat[ur]
debemus ad intencionem v[er]ba
p[er]ferent[ur] ut decretalis d[icitur] et
p[er] tanto decretalis concludit
q[uo]d n[on] s[er]monem e[st] res s[ed] rei s[er]mo
est subiectu[m] d[icitur] glo[ssa] i[n] intencio[n]e
in s[er]u[m] intellectui s[er]mo s[er]u[m]
d[icitur] q[uo]d n[on] in folijs s[ed] in radice
ratio[n]is et in sensu q[ui] s[er]u[m] et v[er]u[m]
ut d[icitur] canon marcu[m] et i[n] ta-
silides i[n] q[uo]d i[n] p[er]ba em instituta
sunt ut p[er] ea quib[us] in altera

notitiam cogitationes suas pferat
xxvii q. ii is autem qui et sicut ai
ma pferat corpori ita sicut ibi
ut in canone sedulo xxviii d. de
diffinita inter locutores et silato
nem figuratam et an plocutio
et actio silatoria illucita sit et
an pto regere sup in p^a parte
meteca pcepto xxvii postmed
qui simulat verbis et

Exerce studium quous pceptis
artem et cura ingenii
sic et manus adiuuat vsum. Vi
cesim^m tunc qte pte nictie pcep
quod induit q ad vite securitate
e assidue studio augurq artis
assiste qd no sufficit in qnq
arte solus actus nisi actus in studio
effectum maneat et ena qntuaz
illam artem pcepit. bene muel
leperit quia vsum et cotidianam
labor hominem reddit in illa ar
te periti docti et pmpu et p
qnt ad illam artem exequenda
magis seuz. Et hoc p pns pcep
auctor. docet facit dum dicit Ex
ce studium q velut inuere q stali
quia didicisti artem exocere des
te in eadem qz sicut studium cui
tumqz facultat inuadit ingenium
i intellectum sic vsum mechanice
art adiuuat manum. Et q est
qd dicitur solet q labor impbus
omnia vniat hic e vpalage fi
gura qntu ad pntudine et com
patione et etia qntu ad casu
dispositionem quai dicit sicut vsa
adiuuat manum artificis in arte
mechanica sic cura i excitium
adiuuat vsum quo ad curam q
stie facultatem. Nota p^m cano
nes manus dicitur in moris

primo conformatoria de conse dy
manus. Secundo ordinatoria xxvii
d. p^miter. Tercio consecratoria
xxv q. i vgnies. Quarto etonali
atoria xxv q. iii. cu aliquis pnto
auctorita ut in Erv^m sup egros
manq imponet. Sexto rebnduto
ria i q. i impositio. Septimo ex
pulsoria qn penitentes mittit
in Eccl^{iam} ut d. l. in capite. Octa
uo institutoria ut investitura cor
poralis. Nono exsufflatoria q
p^m meteci intelligencia et obf
liantia q p^m qd Hugo didastora
pte d. q. tria snt natia hnt qui
debent bene mstru in artibus
videlicet na excau et disciplina
in natia qsiderat ut facile au
diti papiat et pcepta fmiter
retineat. In excau ut labore et
sedulitate na tem sensu excolat
in disciplina ut laudabi vmes
mores tu stia componat pntis
tribus quictm facit qd retitit
valerius li^o viii de platone qui
li^o xxi amo sub capite libros so. i. d. d. d.
phionis fertur huisse p^m ex
ma eius quid hora cogitatione
studij varia remansit sed idem
illi vmendi ac philosophandi
fims fuit in quo etiam ondit ali
os tpe deesse alios vob tpe sub
esse. Et qntaliana in li^o de orato
rys institucionibus dicit amor
stie et vsum latonis no stolais
tpeibus s vite spatio tmetur.
Et hoc est quod dicitur pntendit
auctor quo ad p^m meteci muel
ligencia e pntendit q i qd d. po
liatus li v q. i si arte vsuq
diffones utilior e vsum expebat

qm ars que vsum no h[ab]et ars mfe
cunda e[st] sine v[er]su[us] demerandis
sine arte q[uo]d hoc benefat lexauit
ff. Dele. in l. legat. § ornat
abus dicit q[uo]d om[n]e artificiu[m] p[er] su
exau[er]it suscipit meremetu[m] u[bi]

Multu[m] venturi ne curet tpa
fati. Hec metuit mortem
qui sit cōtempnē v[er]a. Vicesim
qtu q[ue] p[er] h[oc] p[re]ceptu[m] q[uo]d induc
h[oc] ad v[er]e sēritate est q[uo]d non
debemus multu[m] curare u[bi] m[er]e
stigare tempora fati futuri s[ed]
an longa u[bi] brevis debeat esse
vita n[ost]ra quia talis m[er]estigatō
sine magna sollicitudine et ai
anxietate fieri nō p[otes]t h[oc] autē
aliqui curiosi querūt qui in t[em]p[or]e
amant vitam corpalem q[uo]d non
cessant p[er]quire quid eis debeat
in vita euenire ad hoc q[uo]d morte[m]
corpalem valeant euadere cōt[ra]
h[oc] q[uo]d curiosos p[er] hoc p[re]ceptu[m]
suu[m] auctor p[ro]b[at] remediū optimū
dum dicit multu[m] venturi quā
velit i[n] m[er]ere q[uo]d velle p[ro]noscata
et fut[ur]a t[em]p[or]a fati m[er]is sollicitate
m[er]estigare et cognoscere h[oc] e[st]
mortale p[er]t[in]et m[er]it[ur]e t[em]p[or]e etiam
in p[er]strutalia et m[er]estigat[ur]a sūt
eius opa et consilia nec etiam
iudiciū hūano uel volun[te] ducit[ur]
et contra tales curiosos dicit p[otes]t
id quod h[ab]et[ur] actiuū. Non ē v[er]m
nosse t[em]p[or]a uel momēta que p[ro]
posuit in sua p[re]sente. Ex q[uo] em
p[otes]t q[uo]d non debem[us] esse multu[m]
curiosi m[er]estigare futura ma
xime p[er] diuina sive p[er] sup[er]sticio
nem sicut aliqui stulti u[bi] ebetes
faciūt p[er] h[oc] q[uo]d p[ri]m[us] metri in
telligētia et obseruātia est

sciendū q[uo]d sūt nōnulli curiosi fatui
qui ut dictū est intantū amant
corpalem vitam qui nō cessant
t[em]p[or]a futuri fati m[er]estigare q[uo]d fieri
p[otes]t t[ri]pl[ic]iter s[ed] q[uo]d t[em]p[or]a sūt diuina
q[uo]d p[ri]mū namq[ue] diuina gēn[er]a
est p[er] manifestam demoniū m[er]o
tationem q[uo]d p[otes]t ad m[er]iganti
t[em]p[or]a. Secūm diuina gēn[er]a e[st]
p[er] solam disposiciōem u[bi] motus
alterius rei cōsiderat[ur] q[uo]d p[otes]t
ad augures. Terciū diuina gēn[er]a
e[st] ad aliq[uo]d suam p[er] q[uo]d
nob[is] manifestet[ur] aliq[uo]d occultum
quod p[otes]t ad sortilegos delin[en]s
et alios mult[os] p[er]plemissime tractat[ur]
in canone go gēn[er]a diuina
xxvi. q. iii. Et in canone nec
m[er]o e. q. v. p[ri]mū go diuina gēn[er]a
e[st] quod fit p[er] demoniū m[er]o
tationem p[er] quod exp[er]sse demones
in vocati solent p[re]nunciare fut[ur]a
fit q[ui]ntupliat[ur] q[ui]q[ue] quid p[er]st
grosis quibusdam apparitiōib[us]
se aspectu u[bi] auditu homin[um]
gerentes ad p[re]nunciandū fut[ur]a
Et hec sp[eci]es vocat[ur] p[er]stigium
ex eo q[uo]d oculi homin[um] p[er]stingunt[ur]
ne s[ed] videant rem sicut est re
diat[ur] a p[er]stingendo. P[ri]ncip[al]i[ter] au
tem p[er]sompniū. Et hec vocat[ur]
diuina p[er]sompniū. P[ri]ncip[al]i[ter] vero
p[er] mortuor[um] aliquor[um] apparitiōes
uel locuto[rum] et h[oc] vocat[ur] m[er]igro
manā q[uo]d ut d[icit] v[er]s[us] l. Et h[oc] q[uo]d
Rugro g[er]ere mortuū latine d[icitu]r
thia diuina vocat[ur] q[uo]d h[oc] b[us]
p[er]antatiōib[us] ad hibito sagne
vident[ur] resusitati mortui diu
nari et ad interrogata videri
sicut facit ut audi[re] cetera debap[er]
P[ri]ncip[al]i[ter] fut[ur]a p[re]nunciat p[er] homin[um]

vmbos flaut in areptio pti et h
 diuacio fit p phitones ut vps
 diat qui a phitone apollinis su
 dicti qui dicebat etia auctor di
 nandi pncp aut futura pmuta
 ant p aliquas figuras ut signa
 q in rebus maiatis apparent q
 quidem si apparent in corpore dco
 trestei puta vngue uel ferro
 ul lapide politico vocat geomani
 cia Si aut in aqua vocat vdro
 mania si in aere aeromania
 Si in igne pyromania Si aut
 in visceribus animalium ymolatorum
 in aeris demomus vocat aruspici
 au Nota etiam scdm canones
 q in quatuor elementis omnes com
 plectit diuacio pmo namq fuit
 in terra et tales diuit geomani
 tia Seco in aqua et h diuitur
 vdromania Tercio in aere et h
 diuit aeromania Quarto in igne
 et h diuit pyromania Duo
 aut sunt gna diuacionis s ars et
 furor nam alij p doctrina gnda
 quibus supsticiam ex quibusda
 signis futura conant filij a
 demombus arepti quai furiosi
 vacillantes pducunt vel p diu
 q ars diat astrologia p gga
 conem aggregato et dissipato
 stellaz In suma vero notad
 magor om esse gna pmi diu
 diu quai diuitate plem pleos
 em diuitate se similat et astu
 cia quada quib fraudulenti ho
 bus futura qiecurant Sed di
 cunt arioli qui tra ydoloz aras
 yphanas pces emittut Tercio di
 cunt aruspices quai horaz in
 spectores q dies et hoas i sin
 gulis opibus custodiunt Quarti

diunt augures qui volata anim
 et voces inspiciunt aliaq su xer
 uel obseruatores in pmissas homi
 bus occurrentibus ferunt pnti
 diunt auspices q anim spua ta
 ad volatum qm ad garritu mte
 diunt Sexto diunt phitonia a
 phitomo apolline dco q is au
 fuerit diuandi Septimi astrologi
 dicti sut eo q in astris auguriant
 et considerant futura Octau diunt
 gemetriliani p qsidationes na
 talioz diez geneses em homi p
 vñ signa distribut syderu q an
 sus nascentiu acta moes et eueta
 pde conat qb quali signo fu
 erit natus aut que effectus heat
 vite qui nascit mptant hñ p
 qui volgemantia vocant Rom
 diunt magi qui gna se hnt ad
 omes species et pcpue ubi ma
 tatio adhibet Tercio diunt hñ
 rostopi qui horas natiuitat hoim
 speculant dissimili et diuiso fato
 vnde diunt sortilegi qui sb
 nomie sortiu aptoz futura se scie
 pfitent Duodecimi diunt salia
 tores qui dum sub membrorum
 quecuq partes salierint aliqd
 tibi pssm seu iste tibi signari
 pducunt Tercio diunt
 mantatores qui artem verbis
 pagunt h omia p bant mca
 none gga xxxi q in p dñm
 genus diuacionis videlicet qd
 fit p solam considerationem
 dispositois uel motu alterius
 rei qd ptinet ad augures et
 fit quadrup na si conet aliquis
 aliq pnocte futura ex considera
 tione situs uel motus syderu
 h ptinet ad astrologos q geneatia

dicuntur ppter considerationem naturalium
dierum Si vero p uoces seu motus
animi sine quocumque alio sine
p permutationes hominum ut inebroz
sunt h pmet gna ad augurum
qd dicitur a garritu animi sicut aru
spiciunt ab inspectione animi quorum
pmet ad aures sedm ad oculos
An ambus em huiusmodi considerati
pripue solent Si vero huiusmodi con
sideratio fiat con vba hominum alia
intentione facta que qd retorquet
ad futurum qd vult pnostrare vocat
omen Si autem considerentur aliquae
dispositiones figurarum in aliquibus
corporibus visui occurrentes eunt alia
divinationis species non ex lima
mentis manus consideratis divinato
cyromacia vocatur Cyros em q
ce dicitur manus latine divinato
vero ex quibusdam figuris in spa
tula alicuius oculis vocatur spatula
lamacia Tercium insuper divinationis
genus qd pmet ad sortes est
illud qd fit p quod nobis mani
festetur aliquod occultum Et hoc
fit ead pphetia qnq p para
cone puctor et pmet ad artes
geomantiae qnq p considerato
figurarum que pvenit ex plubo
liquefacto in aqua pieto qnq
p quasdam cedulas scriptas in
oculto positus ut ead no sp
tus dum consideratur quis qm
accipiat pter in festum mequa
libi ppositus quis maiore ut in
nozem accipiat ut est extaxil
lorum piatione quid plura pu
cta paret ut eam dno qsidat
quid apertenti librum ostendat
que omnia nomen sortis habet huc
vero in pdictis tribus quibus et po

ca p m videlicet vtrum divinatio
p mrotoz demonum sit illicita et
dicendum e q sit p id quod hct
Deuteronomio xxiij Non inveniat
interarios sstet ne p qto
nes q silet Et huius duplex
est causa pma q mrotoz de
monum sit pactum expssum cum
demone et hoc e omno illicitum
Unde con quosdam dicitur ysaie
xvi Dixistis pmissum sedus
cu morte et cum inferno forma
pactum et adhuc gnuq esset si sa
cificium et reuerentia demonum mro
cato exhibentur Secundo p p
lum consequens demonum vnde
mordit pditione hominum de huius
suis xij ead si aliquid vera
dicat intendit hominem assue
facere ad hoc ut ei credatur q p
intendit pducere ad aliq qd sit
saluti Quane noiam vnde ana
stasius exponens illud luce iii
ca Quare pa ut illud d obmuta
te Et quis veda fatebat demono
copestebat tamen xpus smone
eius ne siml ad veritate miqua
tem p mltaret ut nos ead
assuefaciat ne aurem detestibz
etiam si vera loqui videatur ne
phas em e ut asserit nobis
scriptura dicit a dyalo mstant
De eo q saul pphetomissa q su
lunt que divinant i h xxiij
Et quia ad simpliciam non
e absurdum credere aliq dispo
sitione fuisse pmissum ut no dnan
te arte magica si potentia sed
dispositione occulta que pphetomissa
ut pte saule latebat se onderet
spus iusti aspectibz regis dicit
vnde dicit pmissum uel non va

spes samuelis requie sua exorta
tus e s aliqd fantasia et illusio
ymaginaria dicitur machinatio
bus factu qua scriptura samuele
appellat sicut solent ymagines
reru suaru appellari xxxvi q v
n^o m^o s que dicta sut appbat^r
p btm tho 2a 2e q xcv Circa
scdm qrit^r vtru dñacio p astra
sit licita Circa hoc quesitum
e sciend qd p^rox^r e effectus sub^r
lit^r causalitati celestiu corporu
p^rmo quid omes effectus p accides
qemgentes sue in rebz hūanis
sue in talibus qz ut pbat^r vi
merita^r ens p accis nō s am
et p^rapue naturalem ut qd la
pide cadente sit tke motus uel
q hōme fodiente in venatur
thauca Sed autem subtrahit^r
causalitati celestiu corp^r in actz
liberi arbitrii pnt^r ta^r celesti
a dispoitione inclinare in qntu
imp^rmut in corpus hūanū s ta^r
nulla natas ex hoc libero ar
bitrio impont^r Si quis go consi
deratōe astroru utat^r ad p^rdicta
duo s ad cognoscendū futura ca
sualia. sue fortuita aut etiam
ad cognoscendū p certitudinem
futura opa hōm pcedat hoc
ex vana et falsa opinione et
tūc opaco demōis se i mistet
vnde erit dñacio illiata Si ilo
aliquis utat^r qd^rderatōe astror
ad p^rcognoscendū futura que
ex celestibus corporibz causant^r
puta scitantes al pluias et
hūg^r nō erit illiata Circa
aut vero queit^r vtru dñacio
socrū sit licita ut illiata Hanc
qstionem vide in xvi secunde

pte mette pcepto Quid de q mteat^r
p intellectu et cōclusionē pdictor
et ut ex hīs veritas eliat^r est
de tali qstione querēdu Vtrum
omē dñacio sue sup scio sit il
licita dicend e q omē dñacio
phibita e a deo et pta^r ecclesia
cum em futua que solius dei st
aliqui p hoc mremē laborat dñi
iura creaturis attribuit vbi vli
amūciatē que ventura sunt
in futuro et sciēq q dñ est vob
Item leuit^r xix Non augurabi
m n^o obpauabit^r sompna et bibi
alia qui declinauerit ad magos
et ariolos et sequit^r iustia illa
de medio ppli mei et multa filia
et ut dicit aug^r Vantas arau
magit^r ex traditōe angelor ma
lor in toto t^raz orbe pluximo
seculū mvaliūt ut p mrenōnes
eorū mventa sūt acuspacia au
gūciōnes et ipa que dicit^r
oracla in mgromancia xxxvi
qstione pda Qui sine saluatore
et sup de phibitōe talis xxxvi
q v p totū n q vi nō licet et
m^o t se et de sorti p totū Et
specialit^r ad genus sortilegi p
tinent omē ligatū et remedi
a que medicor qz disciplina cō
dempnat sue in vbiō sue i ca
raderibz sue in quibuscūqz re
bus sue in suspendiō et ligatō
ul soluendis sūt in aures in
simb singulariū aurū aut de
struendū opibus ansule i an
nuli in digit^r Item si iust^r am
bulantibz amas lapid^r aut
puer mediq mtenit qd re
dixit ad lctm si dñ se calceat se
mutauerit Redire ad dñm si

pcedens offendit h et multa qd
 qnt² xxvi q n illud Item no p
 obseruandi dies Egyptia a' l'nd
 iamaru aut mēses ul dies d lune
 solis q cur sus et huius² xxvi q n
 non obpueis non tame dapna²
 rustia qui suat tpa ad semand
 ul arbores madend et huius² q
 ualem hnt raconem Sile phia
 cia medicinas et minucos facie
 das et filia Et qd pafemted²
 auctor in p^o metro dum dicit
 aultu venturi ne tures tpa sati
 p sdi metu intelligēcia e bte
 uiter anotadu q mors no e imo
 derate tmeuda Et h p^o mul
 tiplicis ipia mortis effectus qui
 ex corpali morte puenit ut em
 dicit quida sapiens mors n^o d^o
 est qm ex ita de carce fms exi
 lii q sumato laboris depoiatio o
 nexis giussim i corporis desti
 sus de equo furioso i de carne
 omi egitudinu tmeato omi pui
 foru euasio omi maloz q sup^o
 omi vniuoloz dnupto debui
 nalis soluco reditu in priam
 et ingressus in glam Vn bnd²
 fā vñ melior e dies mort die
 natuutatis p huius sdi est met
 intelligen magis in spenali est
 de tali qstione quēd vñ vñ
 timor excusat a pto ul no Et
 pmo videt² q excusat d em
 lex huana q que vi metu ve
 causa gestu erit ratio non hēo
 Et in iure canonico d^o q metu
 qui p^o cade in constante vñ
 excusat unde si mlti timore mor
 tis huius iurauit se intratura
 religione ab huius² iuramento
 excusat Testat go q metus ex

cusat a culpa Contra d^o p huius
 q quida sūt ita turpia q nullo
 metu mort fieri debeant vmo
 magis moriendu e si tale e p dñ
 ydolatre ul infidelitat go q vñ
 lu adorat ul negat vñ timore
 mort no excusat licet sit me
 tus qui p^o cade in ostante vñ
 Solutio dicendu e q duplex e
 metus videlicet p babilis et im
 p babilis p babilis dicit² qm ex
 huius² causa fit ut possit cade
 in homin constante Et discre
 tum Et talis metu mort in q
 busdam excusat ul a toto uel
 a tanto In actibus vñ extiorib
 in quibz pnt cadit coactio et
 magis dicit pnt passionē me
 tus excusat a culpa ad no aspi
 gtempta aliquo mo ut si quis
 compellat² manu leuare ac
 si veneret² ydola et nullate
 aspi voluās excusat² a culpa
 ad culpa sine volun^o no pot^o
 tur Eodem mo si cogat² aq
 ad rēptōz mpoitōis manus
 de hēat² quai ordinaet² excu
 sat² simpli² a culpa Si vñ m
 uemat consensus no excusat²
 omio a culpa Et si aliqui ex
 cusat² de pena nec etia omio
 a culpa Et hoc appet p hoc
 qd in deare facis que vi me
 ne ca si vbi d^o q distinguere
 dum est vñ id qui qicat
 ad excusat² mta sit et p aatōz
 attracta aut p metu inducta
 fm p^o modū no credimo tale
 ex quicacōz teneat ad magis pati
 qm agē cōmēant² In scolis
 metu culpa attenuet q cu ead
 no p^o sus excusat² ad p^o metu

debeat quis mortale pctm mēre
talem excoīcāōis labem credi
mānari in quo pti qd aliud ē in
duco aliū coactō ubi em ē induco
non consensus liberi arbitrii. Et
pti go qd metus qui tādē pti mē
stantem vnu excoīcat a pctō
ut simp^r ut in parte. Si uō fuit
metus nō p̄babilis siue vanus
nō excoīcat. Et hoc ē quod dicit
intendit auct^r dū d^r nō metuit
mortē qd sit ostepnē vitam

Oste f a doctis mdoctos
ipe doceto p̄paganda ete
m ē. xxviii doctrina bonarū
Vicesimū qntū qte p̄p̄
qd inducē h̄ ad vite p̄cūtatē
est post sic adeptōne ip̄a sic
quātō grata et p̄ ip̄a sic
gtam quōnē in p̄les diffu
nō p̄dit^r. Et p̄ partes distribu
ta detmēta nō sentit f̄ eo dū
ēma p̄petuata senescit q̄ publi
cata p̄cūdiū se diffundit ad
hanc gta quōnē p̄ p̄nō p̄p̄
inducē intendit auctor vniūque
qd dū d^r diste f̄ a doctis q̄ velt
i mē auctor qd magne p̄ vtili
a quolq̄ diste tamen lucus est
a sapientibus doctiam mvenire
vnd Galon ille sapientissimus
d^r et t̄ho in Consiliū tūc a sa
pientibus p̄quire. Cum autem
doctus fueris alios mstrue et
iuxta illud qui alios docet se
ipm mstruit et msi publicata
fuerit cito labit^r et vanestit
et publicata suscipit mēmetū
Et alibi duo sūt q̄ null abkon
dua p̄sūt. Fossus humi census
clausus sub pectore sensus
p̄ p̄m metri intelligēcia r̄ obf

uana ē sciendū qd istud metru
h̄ duas clausulas duos s̄ effctū
opantes p̄ma t̄biut distent^r nor
mam inducens ad v̄tutē p̄ tanto
d^r diste sed a doct^r. Et dā p̄biut
docentis formā inducēs ad grā
et amore cum adiūgit mdoctos
ipe doceto. Quō ad p̄mā clausu
lam v̄r^r diste sed a doct^r ē sic
dum qd quidā sapiēs stāuus de
barra nomie m̄rogato demon
adistendi que s̄ sunt natā r̄nd^r
qd sex sūt p̄ maxime natā p̄m
qd dē m̄frap̄tis v̄p̄bq̄ q̄met^r
arēs i q̄ h̄ilis studiū quendū
vita queta h̄c r̄p̄dēe solent
multas obscura legendo p̄mū
go nat^m discipline est humilitas
aūq̄ papue t̄ra documēta ad
stolastiā p̄tmet p̄m ut nullā
sp̄tūca v̄ilem teneat. Et dū ē
ut a nomie diste exubescat. In
hoc em exudūt^r nō solū n̄o
res v̄m etiam p̄lati et maiores
vnde in canone nullū Epus
xxviii d̄ h̄et^r qd nullū Epus
p̄r obp̄brū senectut^r ul nobi
litatem ḡns a p̄uulis ul m̄m̄
sq̄uidem forte ē h̄uilitat^r ac
salutē m̄q̄re negligat. Qui em
rebellit^r viuit et diste aūq̄ agē
bona recusat magis d̄vā l̄mē
brū qm̄ xpi oīdit^r et potius
m̄fidelis qd fidelis esse m̄atur.
Terzū ut ad stram adeptus fu
erit ceteros nō q̄tempnat sed
potius mdoctos doceat ut auct^r
hic mstruit et m̄format. Et dū
discipline nat^m est studiū. Et dū
dū est em̄ vehemens applicatio
animi ad aliq̄ agendū in magna
volunt^r aut tullia li^o p^o Fethoi^r

Tertium discipline nomen est quies,
interior ut mens pilliata desidia
non distinet et exterior ut oculi
et oportunitas studii suppetat. Ex
timum discipline nomen est stratum
tactum quod significat meditatio
nis diligentiam sicut studium operis
instanciam meditatio vero est cogita
tio frequens cum consilio que tam
et origine modum et utilitate vni
cuique rei investigat. Unde hugo
dicitur per litteram philosophie quatuor por
tat philosophos et corporis et amor et
labor et philosophia et agmina et
cura et vigilia. Opus inquit pa
gunt labor et amor consilium pa
gunt cura et vigilia. **A**n labo
re est ut agas in amore est ut p
ficias. **A**n cura est ut provideas in
vigilia ut attendas. Cathedra phi
sophos est sapientie que habet supposit
gestare dicitur unde pulchre iuvencius
a fronte propter robur illam tenere
dicitur sed amor et labor quod solus o
pus pagunt a posteriori puellae
describuntur per cura et vigilia quod meta
in secreto consilium parant. **Q**uartum
discipline nomen est paupertas non
sectari viam superflua quod habet maxime
spectat ad disciplinam. **S**extum nomen
discipline est exilium quod philosopho
phantibus totus mundus exilium
est ait hugo de omnibus prelibatis
loquitur poliarata libro vii. c. xiiij.
dicens sunt dispendi claves
quas senex carnocensis paucas
expovit in his et super addit quod
vna clavis est amor docentium
ait quithianus in libro de institutione
oratoris. **Q**uo ad secundam clausulam
indoctos ipse doceto est etiam anno
tandum quod ipse doctus postquam scientia

adeptus est ceteros non contempnat si
poius indoctos poius gratie et be
nivolentia doceat quod vniuersum per
beati petri sententiam sicut accepit quod
etiam in alterutro administrare debet
illam in petri in c. **E**t non dicitur
ille qui docet et salubriter docet
at debet specialiter in se quatuor habere str
vitam perfectam doctrinam claram
caritatem suauitatem et finale
perseuerantiam. **H**ec quatuor pulchre
signata sunt. **E**xo xxviii ubi
dicitur quod in parte inferiori per con
tumaciam sacerdotum erant
malagnata et contumabula au
rea per mala generata quod in cortice
habent amaritudinem et interius dulce
dinem vita doctorum perfecta desig
natur quod habere debent vite asperitatem
in corpore sed deuotionis dulcedinem
in mente. **D**e quibus dicitur **I**n multa
cruce meam qui non vident in
tatione per contumabula designat
doctrina que esse debet sonora et
clara per hoc autem ut contumabula
erant aurea designat
caritas suauitas per aurem enim fer
uor caritatis accipit debet esse
in docente feruor caritatis et
non venalem suam exponat
doctrinam sed poius ut est datum
gratis sicut accepit ea tribuat
per hoc autem ut contumabula e
rant in fimbriis quod est finalis per
tinentia finalis per perseuerantia de
signat sine qua nulla bona sunt
deo accepta. **U**nde **B**ernardus ad
monachum in suis commendationibus dicit
tolle perseuerantia nec obsequium
mercedem habet nec beneficium gratiam
nec fortitudo laudem. **V**ltima perfectio
si vis deus addiscant plenissime

vide. Rursum sup^m in xxiij p^{se} pcep^o
 hinc disto. De matia vero doctor
 et distentia vide latius sup^m eadem
 p^{te} pcepto xxiij q^o p^{se} metue
 tibi plenissime de hoc p^{se} sibi etiam
 metui intelligenda sciendum q^o p^{se} doc
 tina bonarum rerum est p^{ro}paganda iⁿ ma
 xime que ad fidem et bonos mores
 p^{ro}met talis multum est p^{ro}paganda
 iⁿ extendenda d^{is}colenda et pu
 blicanda. Et hoc p^{ro}pter duo p^{ro}
 est q^o p^{ro}xi^m iⁿformae p^{ro}met ad
 d^{is}u^m obsequi^m au nullu^m sacrificiu^m
 est magis acceptu^m qua^m zelus animarum
 ut b^{ea}tus Gregorius sup^m d^{is}colat testat^r
 nullu^m omnipotenti deo sacrificiu^m
 tale q^o quale zelus animarum. Et
 q^o acta elemosine spiritualis est aliud
 docere ad que quilibet max^{ime} doctor
 tenet^r q^o p^{ro}bat canon ta^m p^{ro}ut
 xlv. d^{is} r^o

Bebibe q^o possis si tu
 vis vive sane morbi
 namq^{ue} mali causa est quecuq^{ue} vo
 luptas. Vicesim vi q^o p^{ro} p^{ro}
 ceptu^m q^o inducit h^{ic} ad vite p^{ro}du
 ctu^m est omnis voluptas abdicat^r
 quod max^{ime} d^{is}ta sit cu^m quis ast
 p^{ro}ponem vni sobrietate suade
 dicit^r hoc aut^{em} p^{ro} p^{ro} p^{ro}ceptu^m
 auctor docet facere d^{is}u^m dicit
 hoc bibe q^o possis quai^m velit
 iⁿ m^o q^o vnu^m talit^{er} bibe debes
 q^o noⁿ ad sup^{er}fluitatem v^{el} vomitu^m
 sumas si tu vis vive sanus iⁿ p^{ro}
 tu vis animi et corporis sanu^m te
 suare non debes te vnu^m ingur
 gitare s^{ed} bibe hoc iⁿ hac rem s^{ed}
 talem q^o possit iⁿ p^{ro} p^{ro} quadrem
 potens tu sis. Et tunc sit due p^{ro}
 tes et valiant^r h^{ic} et h^{ic} pos^{it} h^{ic} q^o
 pot^{est} inde co^mponit^r possid^{et} q^o am

ebrius est noⁿ est potens sui qui
 cum ebrio litigat cu^m insano litigat
 quia multi p^{ro} p^{ro} nimia potatione
 perunt Nam quecuq^{ue} voluptas iⁿ
 omis sup^{er}fluitas cibi et pot^{est} uel
 ead^{em} co^mit^{ur} u^{el} altera^m rei est causa
 mali morbi iⁿ male est tudinis v^{el}
 mo ut venis d^{is}ta iⁿ s^{er}mitat^{em} est tu
 d^{is}u^m q^o mult^{is} est tudines et m^o
 ta mala s^{un}t s^{un}t ex omnia vni
 sup^{er}de causant^r que quid emian
 ti^{er} m^o h^{ic} d^{is} secret^{is} secretor^{um} ar^{te} h^{ic}
 li v. c. v. v^{el} noⁿ expedit p^{ro} nuc
 h^{ic} q^o matia^m explande et r^o p^{ro}
 care qui plenissime tractat^r sup^m
 in l^o p^{ro} pcepto. Tempora te vi
 no p^{ro} p^{ro} met iⁿ telligenda et
 obsequantia est amotand^{um} q^o v^{el}
 modice sup^{er} h^{ic} et c^o p^{ro} alle to
 multa confert corpori bona v^{el}
 iⁿ p^{ro} ar^{te} d^{is} secret^{is} s^{er}bens d^{is} s^{un}me
 de vno t^{em}pate s^{ed} cu^m corp^{is} exi
 genad et t^{em}pis qualitate. Et est
 m^oat p^{ro}etates boni vni d^{is} boni
 vnu^m q^o fortat stomachu^m colorem
 roborat n^{at}alem iⁿuat digestio^m
 a corrupcio^m abu^m p^{ro}suat decoq^{it}
 m^omba m^obris donec m^o subti
 lem s^{er}guem comutat^r et ad ad
 ceruicem ascendit cu^m calore te
 pato caput a fortuit^{is} cau^{sa} s^{er}u
 rum reddit iⁿsup cor letificat
 colorem rubificat liquor^{em} expe
 ditam reddit atq^{ue} homin^{em} audace
 facit et ad omnia exortat appe
 titu^m multa^m alia bona facit
 ad est t^{em}pate sumptu^m. De effecti
 bus et p^{ro}etatibus vni s^{un}t q^o
 eas exposuit noe filijs suis p^{ro}
 q^o m^o ebriata s^{un}t quas ioseph
 ponit in l^o de causis rer^{um} n^{at}alium
 sup^{er} h^{ic} d^{is} iⁿ c^o postq^{uam} noe

plantat vineas et bibit vinum mebat
 B vide sup m 2a p hemali parte
 q xxxi qui mapit dno quarto
 q agulatoz restitibi regre 42
 re posset aliquis q na sit ca pp
 qua ligura ebosoz percat ita q
 no valet rce formare va seu pmo
 nem hunc quesito pt talit unde
 q qdrup ro reddi pt al affigri
 p ma 3 q com corpa ebrendu e
 m ebrietate fallit p quod ligur
 cu sit ps corporis sic decepti per
 cat et no pt ditione arctare
 Bida ro est q ligura e spogiosa
 unde qn madefit eleuat et m
 flat qn autem e inflata ppt
 tumore de diffiali moliet et io
 no pt va forme Teraa raco
 B quia ad loquelam requit p
 cia aeris na m humido loqui no
 possumq mebatu aut e ligura
 m multo humido et io percat et fal
 lit Quarta ro pt esse q me
 etate cu compaes i sit paacs
 cu ligura patat qn aut uia patit
 necesse 3 ut et ligura pati et aia
 em pm loqdi 3 unde m alijs
 passombz ab ebrietate puate
 aia et ligura patit flou ptz m
 passione timoris na qn aia pa
 tit pp timores sit patit 3 ligur
 unde et timores n pnt bn loqui
 De ma fdi met st quo ad vo
 luptatem requit sup m xxxij
 sed pte mette pcep foraus
 ut valeas De ma etia volup
 dicet meliq infra deo dante m
 xxxij pcepto Cum venie et
 batho B ultra med 2

I audais quecuq palam
 quecuq pbaib h videns
 rurq leu eme dampnes

in septim qte pte pceptu
 quod induc q aduice seauritate
 est m omibz dicit et fact qstana
 et firmitatem tenere qz qui co
 stans e semp seaur 3 B m vta
 s costanaa docet mod suare m
 ter mutabilitate seu leuiter et p
 tinaaaz quoz vtruzq rphem
 sbile est ut ondit aplus n ad
 Cor 13. vucq leuitate vsus su
 quai velit dicit q valde 3 rpre
 hense m omes ventu se anfer
 re q hoc exmet instabilitate
 puenie vt sic multi faant qui
 q p appbauez ppt aliqd am
 dens replat et quod pmo rph
 bauez ppt aliquod emolimentu
 quod inde consequit ut qsequi
 se sperant vt appbat mte tate
 dens go auctor q ex tali vuo
 s m qstanae quis ut plm m di
 famat volens hunc vuo rme
 sul adhde hoc suu pceptu e
 mediatu pbet ab omibz obser
 uau dum dicit laudais q relit
 expositie ai aque ul aliquam
 rem corpois aliquibz laudauis
 noli pteca ipm ul ipa dep
 me detrahendo quia tuc po
 sso delem et mconstanc vi
 no dphendi Et hoc e quod
 mteudt du dicit quiaq lau
 dauis palaz cora aliquibz
 qntu ad verba pbaib etiam
 qntu ad factu vide i pnde i
 caue ne rurq i iteru dapnes
 i rphendas qd pua laudast
 q tuc e dcm de leu et nico
 stantie anie va potius mto
 culpari q hunc pceptu telli
 genia e fidei q mau mcon
 stanae tptice patit infama po

namque infamia biligivitat et in suae
contra quod viciu p id viciu dicit
arrogantiam supbia via piaz
et os biligine detestor Sedo patit
infamia fatiutatis et imprudens
contra quod Seneca dicit mict
tibi dubiu ul subitid sit sed totid
ante pspicito Nam qui prudens
e non dicit no putau h fici
qz no dubitat s expectat T
ao parit infamiam duplicitat
nequiae unde iaco i vix dup
aio in constans e in omibus vix
sus Et p tanto contra talem
leuitatem et cordis mobilitate
bonam doctrinam pbet aplius
ad hebr xiii. d. Optimu est gra
stabilire cor Ad hoc optime fa
quod in quadam cepit z hysto
in qua quidam hiet q quatuor
phi auctas de nobilitate reru
sic dixerunt pimus dux q nobi
lior res que sit est fama Sedo
dux q ventu Tercius dux q
livo Quartus q cor huam h
ro appbata fuit Btus ead ggy
e huius opiniois qui d q n
in stabili e corde huano toaes
a nob recedit quocies supflu
as cogitationes defluat ps at
testante qui ait cor meu de
linq me Et io concludend e
am aplo q optimu e gra stabi
lire cor q sic de tme leuitate
imme quis culpa potest ul
valebit Quere a quis posset po
namq bonos mores in puos mu
taret ul egu effer ne leui t
talem sic mutatu laudare uel
vitupare Huc quesito rnderi
pt q talem sic mutatu in viciu
no e leui si e in corrigibilis

eum vitupare Si vo talis muta
t de vicio ad virtutem no erit le
uitatis ipm laudde vmo est v
tus vitati hanc em snaz appbat
Btus f Greg in canone feru
l d vbi d r nemo dispiaeda
e in eo quod fuit qm mapt esse
qd no fuit De hoc dante deo
laciis dicit z infra in xlii pce
pto Damnaab miqu qz in p di
tis fit menco de laude et vitupio
Et ideo vtile puto de hys duobz
p qstionem eam disputare videz
viciu deteri q sit ptem qumelie
pcto adulacois qz adulaco atten
dit z in bonis contumelia vero
in malis pexus e impone ma
lum bono qm bonu malo ergo
poroz e cotumelia adulacois
qz magis dicit bonu uel miqu bo
maiz qm sit qd videt z declinge
ad bonu huam go videt z detior
qumelia adulacois Similit videz
esse detior detractione Detrac
ao em e cum oculis dicit z ma
lum de bono cotumelia vo mai
feste gni aut est manifeste dice
malu qz magis illud videt z despi
cere go qumelia e giug ptem
qm detracio et ita maiz Con
Exip d Desides sup facies
in iusticiis magis honorati pu
aut quia passis et ipd si
vigila uerum ca fuit p hie nob
conuicia Quu uo laudat timor
nem extollunt et meliore opan
t am go ptem adulacois e de
terius pcto qumelie In peccato
adulacois desides iuste honora
In pcto vero qumelie boni i u
ste culpant Item Eam xstbit
sicut serpens mordet in silencio

ita in his hominibus qui occulte detestantur
 cum ergo genus sit infunde venem
 ex impulsu qui in manifesto genus
 erit potius adulatois potius contumelie
 Solutio dicendum est quod contumelie
 quantum ad aliquid gravior est adulatoe
 et quantum ad ad maius genus quo adhuc
 quod bonum est malum gravior est quo
 ad hoc autem quod magis ordinat ad
 cognitionem in bonum vel a malo
 detrahendo magis malum est adulatoe
 Adulatio autem claudit oculos intel-
 ligentie ne videatur malum con-
 tumelia vero occidit apertum ut
 videatur et caueatur Ad illud vero
 quod obiicit de comparatione contumelie
 ad detractionem dicendum est quod quo ad ad
 quid magis gravis quo ad hoc enim
 gravior est quod pluribus publicatur ma-
 lum quo ad hoc autem magis gravis
 malum est quod plus potest cauere malum
 quod accidit ex contumelia statim
 enim cognoscitur ab eo cui infertur con-
 tumelia et a quo infertur cognoscitur
 sic non est in detractione igitur et

Utranquillis rebus que sunt
 aduersa caueto Anus in
 aduersis melius sperare memento
 Præceptum octauum quod per hoc præceptum
 quod inducit se ad vite securitatem
 est prudentia futurorum in omnibus
 tenere hoc est contra mutabi-
 litatem fortune prouisionem sepe
 habere Ad hoc per primum præceptum
 inducit auctor dum dicit Tranquil-
 lis rebus quæ velut expositæ
 in me caueto aduersa et fortune
 conuersa Quod id est Et si quando bo-
 norum non in meor sis malorum et eorum
 in tranquillis rebus et prosperis hoc
 est dum in prosperitate es cursus
 et similiter memento sperare melius

quia spes est de futuris in aduersis
 rebus et in contrariis aduersis
 quia gratia superueniet que sperabitur
 hora per huius præcepti intelligere
 ea est sciendum quod ad hoc quod istud
 præceptum foras impingat nobis
 tripliciter affirmatur primo namque
 in aduersis foris tollerancia ut
 de foras et marcio et multis
 aliis Secundo in testimoniis doctorum
 fidelium scilicet ut Gregorius Augustinus
 et et multis aliis Tertio et
 multis aliis requirere laicius super
 in ista parte metta præceptum
 rebus in aduersis Tercio confirmatur
 in testio et aliorum philosophorum expe-
 gentia ut valles Benet et
 aliorum per philosophorum confirmacionem
 optime facit fabula quam fin-
 gunt poete de arte que filia
 plis dicebat per quam mundi
 prosperitas designatur Asperunt
 enim cum quidam nobilis virores
 nomine per male ambularet vidit
 a longe ipsam artem palladium
 que ut fertur tantas artibus
 pollebat quod homines in quascunque
 formas vellet inmutabat Et
 dum predicti virores aliquos ut
 virtualia acciperent ad domum
 ipsam artem traxerunt quos ut
 artem vidit eos cum gaudio re-
 cepit visa est ad mensam sedere
 fecit Et cum illis vinctum perma-
 neret et eorum corpora horreste
 inciperent forma porcorum induere
 ita quod in porcos fuerunt illi po-
 niti intransformati ita tamen quod eos
 cum aliis porcos in stabulum red-
 di fecit Viros vero videns soc-
 os non redire ad eam artem ap-
 plicabat statimque per petendis

scilicet regine domū intrat ou tū
potum eidem offerret bibē noluit
et piculū mortis euasit. Quod ergo
sapienter esset et asuta eloquioq;
facundus tū cū sepe dicta circe
regina fecit qd ipm vixem m suū
maritum accepit et soaos suos i
huānam formā reduxit. Et tand
cum p annū ibi remansisset cum
soas suos ad patriam rmeauit ipm
q regnar de thelagono pugnan
tem reliquit qui tandē ipm pa
trē suū ignorant occidit. Ita i
proposito moralit' arcēs ista mundi
pssperitatem designat que filia
solis dicit' q omis pssperitas
a sole i a deo dispensante nasci
tur. In mai' regnare dicit' quia
ista videlicet in mare huius mundi
solet hūo s' loam hūo igitur
ista ē que facies hominū figurat
et condicioes mutat ipos s' de
hominibus in porcos i de lacōna
bilibus in voluptuosos hūo s' t
vnde etiam sepe scim' ē q mai'
p' hōm cum domū arcas i ad
mundi pssperitatem puenierint
et de potu deliciaz biberint in
porcos i in voluptuosos hūo s' t
manit' et figura huāna i vfu
huāno rōnis p vicia pducit. Vp
tamē vices i vici iustū et pru
dens qn a potu deliciaz carnali
mme deliciaz pcauet hūo
pssperitati secura cōiugi p' quia
nulla mutatio tmet vmo etiā
q pssus ē mutatus in porcos ad
huānam formā reuocat et redit
qn ipis p' et exis ac vīs ad
vsum rōnis hūo s' t. Et p' t'
arcem i mundi pssperitate patat
celestem nō pducit hoc ē qn non

obstantia pssperis ad paradisi p' t'
puent quā breuit' mali qui ab
utunt' pssperitate in bestias cō
mutant' s' mō id p' hōmo cum
in honore esset nō intellexit com
patus ē iumentis in spietibz. Et
Soni vero et prudentes qui pru
dent' et moderate utunt' nullis
viciis corripunt' q' ē ad aplū
qui dicebat ad phil' x' Sāo hūi
dare et penuria pati. Et expo
nens greg' s' Ezech' d' q i' nō
uit hūidare et penuria pati q
in pssperitate supbia non eleuat
nec in necessitate cupiditas i' fā
mat. Et hoc ē qd etiā d' i' i' i' i'
m' 3 p' lūm' qualis sit vfu i' i'
eaz viciū que dūnt psspe uel
eaz que dūnt adūse. Ita bonus
n' i' p'ibus bonis extollit' n' ma
lis frangit' q' alius aut ideo hū
mūdi felia t' punit' qz felia t'
corripit'. Et h' est qd sine du
bio intendit auctor dum dicit

Tranquillis rebus
Oste ne cesses cura sapia
arstat. Sāo dat' longo
prudencia tempore vfu. Vice
s' m' nomū q' t' p' t' p'ceptum
qd induc' h' ad vte securitate
et cura p' t' ad adipiscendam
curam et sollicitudine longam
hūo s' t. Et ad hoc p' p'ns p'ceptū
induat nos auctor dum d' d'
stere ne cesses quai' velit i' mūe
q' licet dūz hūo s' t m' gēnu sumo
studio p' t' p' t' p' q' u' d' d' q' n'
p' assiduū et q' t' mūi studio p' t'
magnam poteris m' v' m' s' t. S' mō
id i' i' gēnu fa' cūctis cultū la
boris Continū studiū parat
dyadema decoris. Et h' est quod

expositum intendit auctor dum
dicit diste ne cesses. s. bonas et
vales artes q. sapiā crescat cura
i. studio et exācio rura i. parua
ut modica dāt prudentia i. sta
sine longo tps vsu al. e. m. textu
paruo et tūc lra ē plana h. ē
dicē q. prudentia nō distat m.
puo tps spacio q. nō pseuerans
m studio nō msi parū ul. modicu
ape de ipā pnt q. deoq. m. pauca
et raris m. m. q. dicit q. mo
dicū pdest bñ mape msi quis m
cepto ope pseuerat attestante
veritate que ait xxi. pseuera
uerit usq. ad fine saluus erit
ait xxi. De pe. si nō reute
bant. pseuerancia go ē domū
dei et etia de optimis domis ex
hoc volunt aliqui concludē q.
sit vltus quia tullia d. q. pseue
rancia ē fortitudinis spes goz
spes vltut. et a. et spalis vti
de modo et arat addiscendi et
sollicitudine latius vide supra
m. xxi. pcepto p. saue ptis
lias diste De mā et vide sup
m. hac ē pte xxi. pcepto di
ste sed a doct. et ibi et laus
vide p. pmissor. et spealit. p.
pim metei intelligencia est sti
endū q. sapie fructu cupiens
degustare om. fugato torpore
d. illam auditate acquirē qd
fieri pt tpli. pmo p. vigilanz
ptiacionem vnde Eccl. xxxi.
vigilias honestat. calefaciet
carne. i. carnales motz Et ad
hoc inducēbat Deo. i. rustia mō
chum p. dū qd m. sup. tue hēt.
m. canone Rūm. de conse. d. vi.
vbi dicit sine m. m. missione vigil.

sensus non vagis cogitacionibus
se patens corpus putq. animus
tendat. ad dñm Sed p. iugis
studii exatacionem et meditaco
z unde Eccl. ult. freques meditaco
carne ē afflicto Et hoc ē qd m.
palle. canonet. idem Deo. i. ad p.
fatum rustiaum mōchum scb. d.
m. de manu tua aut ocul. tuis
liber disted. sequit. ama sham
stpturaz. et carne. vicia nō aa
bis Ret. vacet mens tua vāis
pturbacionibus ead. si tuo pecto
m. sedem dñā but. et te dedu
cent ad delictū max. facto
semp. aliquid boni operis ut te
dual. m. remat occupatu. Sic
ead. fecerūt antiqui phi. amoe
stienae capestende al. calabat
honores al. abiecerūt diuici.
ab al. exceptis i. m. i. gaude
bant al. contubma homi. dese
rentes vltimos recessus et
secreta homi. penetrantes soli
se phye deditabat ea de cau
sa ut cōtemplandi vānet libe
rus quo nullis cupiditatibus
que vltut. ut m. p. d. solet.
am. subiecessent vnde de Ca
lone pho. narrat vall. li. vii.
q. ipse adeo toto tpe vite sue
studiosus exatit ut ead. ad se
mlem p. ducta etate sicut cotti
die senestebat sic cotti. aliq.
addistebat Cumq. octogend.
iam multo decubens morēt. et
assistentibz amic. cō illud et de
quodam smone nura se cōfen
tibus satis iam se exp. s. d. exet
Antroogata q. quā p. h. fesset
vndit ut ai istud quicq. ē diffri
tati p. c. pero letus moriar ad.

hoc etiam faciendū induat lex aut
quid unū q̄sultū m̄ l. ap̄ m̄. ff. de
foderus li. dicebat Si unū pede
in sepulcro tenerem ad huc ad di
stare vellem Et nō m̄ deare n̄
cū p̄dem m̄ g. p̄ defectu q̄ s̄ae
de rōm̄ ex Et cass. li. in Eplaz
aut huc doctor em̄e nō h̄ h̄ bone
sta p̄bat. ambico aug. etiam
m̄m̄etas placet om̄e quidem
sac̄fianū q̄n̄co p̄fundius querit
tanto gl̄osius inuenit. Tercio sa
piē fructum cupiens de gustare
om̄ fugato corpore d̄ illū au
ditate p̄ quid quod ead sit per
aborz substitutionem unū i. d̄ sap
dctm̄ Logitū m̄ corde meo absti
nere a vmo carne mea et aia
meam t̄sferre ad sapiam. p̄ 2.
ead met̄i intelligen maḡ m̄
sp̄iali ē detali q̄stioē quend
p̄uē pruden sit m̄ suis et sub
ditis uel solum m̄ p̄ncipibus
hanc q̄stionē mouet tho. 2. 2. 2.
q. vltm̄ quā ead t̄m̄at put
infra s̄. Et p̄mo videt. q. nō
sit m̄ seruis uel subditis sed p̄m̄
m̄ p̄ncipibz. D̄ em̄ p̄ h̄us m̄.
p̄oll. 2. 2. prudenā sola ē p̄a
vixtā p̄ncipū. Alie aut v̄tutes
quē subditorz et p̄ncipū sub
diti aut nō ē v̄tus prudenā
s̄ opimio p̄p̄ia d̄ arist̄es p̄
p̄ollit. q. p̄uis nō h̄z om̄ino
quid consiliatm̄ s̄ prudenā
f̄at b̄n̄ consiliatōnes ut d̄ m̄ v̄
ethicorū go prudenā nō com
petit suis siue subditis p̄terea
prudenā ē p̄cepta utz v̄s. 2.
ethicorū s̄ nec ad suos nec ad
subditos p̄met pape sed ad
p̄ncipem go 2. 2. Incontrariū est

quod dicitur v̄. 2. 2. q. pruden
polliate sunt due sp̄es vna que
est legū positia que p̄met ad
p̄ncipēs que retinet sibi nomē
cōm̄e polliae que ē ita singu
laria sed agē ita singulāia p̄
tinet ead ad subditos et seruos
aliqua se extendit ad autm̄
telligenciā ē sciendū q. p̄denā
est m̄ rōne aī sit v̄tus intellectu
alis ad rōnē aut p̄met r̄gere
et gubernare Et iō v̄m̄s s̄p̄
m̄q̄ntū p̄cipat m̄ r̄gime 2. qu
bernatione intantū quēnt s̄bi
h̄re r̄adonem et prudenā. Nūc
aut sit est q. subditi m̄q̄ntū
est subditi et sui m̄q̄ntū ē suis
nō ē r̄gē n̄ gubernāe s̄ maḡ
regi et gubernā. Et iō prū
denā non est v̄tus subditi m̄
q̄ntū est subditi n̄ sui m̄q̄ntū
ē suis. Verū quia quibz h̄o m̄q̄
ntū ē rōnalis p̄cipat aīquid
de regimē s̄m̄ arbitrium rōnis
ideo cōuenit aliq̄l̄ prudenā
eāam suis s̄ alio q̄n̄ p̄ncipibz
quia m̄ p̄ncipibz ē ad mod̄ art̄
directiue et gubernatiue seu regn
latiue. In subditis aut ē ad mod̄
artis manu opant. ad p̄m̄go
dicendū ē q. v̄m̄ p̄h̄i intelligē
dum 2. p̄se loquendo s̄z q. prū
denā non ē subditi m̄q̄ntū
subditi ē ad p̄m̄ dicendū ē
q. p̄uis nō h̄z consiliatm̄ m̄q̄
ntū suis 2. quia ut sit ē m̄st
mentum d̄m̄ ē tamē q̄siliatm̄
m̄ q̄ntū ē al r̄acionale. Ad
cū dicendū 2. q. p̄ prudenā nō
b̄n̄ h̄o p̄cipit aliis s̄ ea s̄ p̄i p̄
ut s̄z r̄ato dicit pape m̄ferio
ribz v̄nibus et p̄z v̄tatis q̄stiois

Parte laudato nam quatuor
sepe pbaris una dies
qualis fuit incabit annos
Excepm qte partis pceptu
quod induce qz ad vite secuta
tem e paratate m omibus dict
et factis benece atqz suare ad
hanc em virtutem p pns pceptm
induat nos auctor dum dicit pce
laudato qz velit i mte noli aliq
collaudare nisi multa eu pbes ex
pientia quia m naitatis arti lo
vide poteris utru sit tibi fidelis
annos et hoc e quod expositue
intendit hic auctor d. laudato ali
que parte i tpate hoc e cont
multos qui p vili mune laudant
hoiem ultra modum et ecomiso
p aliquo vo mdisciplinato ul actu
sciam ultra mod vitupant quod
e contra auctoris pceptu facere
Exca hmg di viciu bonu doctna
pber Seneca m li o de formula
vite d lauda pce vitupa parous
Sile repbensibilis e mima lau
dac ac ecf modeata vituperaco
illa quid adulaco illa autem
maligne suspecta p huius pmi
metri mtelligencia est sciendu
qz parte et moderate dicit quis
laudare qn m ipa laude coarrit
ta pmo qn ille qui laudat dignu
est laudare quia sicut dicit En
p. Non est speciosa laus more
pctoris Pdo ex parte laudati
dicit laus digna qn dignu e
et mto laudari ecomiso de m
dignu laude dr m ps laudat
pctor m desideris aime sue re
Tercio ex parte rei laudate
laus dicit digna qn quis lauda
de re laude digna unde de hns

qui de malis laudant d. v. sive
m pple meus qui te btm dicit
ipi te deapuit si her tad m lauda
non conarrit no e laus dce
da digna ne p qseques vtuosu
asserenda Ita dicit m pposito
noli aute sine expientia aliq
laudare na que tu sepe pbaus
i laudans mstrabit i ondet
et manifestabit vna dies i vno
mometo qualis fuit amicus q
tu m tm laudasti p pti metri
mtelligencia est breuit sciendu
et annotand qz va amicia p
qtuor signa manifestat qz ondit
Et pmo p vba qn cor hois plen
est cordiali amore tuc os hmdit
mfmone Ino i d luce vi Exha
bundancia cordis os loquitur So
ppter collata bnfia et istud e ma
ius qm p m multi em fuiret de
vbiis suis qui no fuirent d rba
suis unde Greg pbaio dilao
ms exhibico est opels Tercio
p obsequia psonalia et istud e
maius multi em fuiret de suba
sua qui no fuiret de psona sua
Pen xxix Seruiuit Jacob p
rachel vii annis Qcto p ady
sa et id ultim e ultra qd d
no cepit maus multi em daent
fidem suam psonaz adfuendu
qui no daent eaz ad moiedu
de isto signo loquitur Aplis p
ad Coro xii libentissime mpe
dam et sup impendam p dia
bus vris Et ioh. x. maior
caritatem nemo qz ut aia sua
ponat quis p amicos suos et ma
ius signu amoris ostendi no pt
qm corpus suu exponit morti
p amico suo sicut fecit i papiu

.D.

de quo reatit vallet⁹ h^o vj c vñ^o
 q̄ cum essent aliqui missi ut dñ⁹
 suū occiderent amutata veste tū
 eo et p̄ mutato amulo illū claz
 emisit se aut̄ in cubitū ac lectū
 suū posuit et se ut papamoz
 occidi p̄ misit Item nariut Ben
 in de. bñf. c. xñj (Reuea nōnt
 diat hic auctor q̄ vna dies qua
 lis fuerit m̄abit amicos Et p̄
 tanto de socrate p̄ho legit̄ in
 h^o de moribz et vita p̄horum
 talem discipulis suis tradidisse
 doctrinam lēte fido amica fuitis
 aut̄ p̄seuerare m̄abit Equē
 em̄ malū ē nullū amicu h̄re et
 multos alternde quostūq̄ velis
 tibi amicos facē de h̄ne aliquid
 bonū p̄fer parca tamen Agne au
 rum p̄bans amicos autē m̄
 adūstare distermimus Est em̄
 amica s̄m̄ t̄p̄us et nō p̄ manebit
 amica in t̄pe t̄bulacōis Et est
 amica socrate mense et nō p̄maet
 in die nōt̄ amica si p̄manserit
 frouis eū tibi quāi coequalis et
 in domesticas tuis fiducialis Om̄
 vñs tempore diligit qui amica
 est est et fē in angustis cōpba
 t̄ p̄u xñj De matia p̄m̄ne
 tri require sup̄ in hac p̄te p̄
 cepto xxxñ laudat quiaq̄
 palam Sed nō s̄m̄ p̄pturas
 et iura tam auidia qm̄ cano^a
 q̄ dies m̄lā^r d̄r ut accipit^r
 p̄mo dies n̄alis et hoc quādrū
 p̄lā^r d̄r p̄mo d̄r p̄hical stiliu
 spaciū xñ horaz vñd licet
 m̄ceptaz qm̄ quāz hora m̄p̄e
 et quāz desmē p̄t Sed diat^r
 vlgarū spaciū tantū sole cōclu
 sum inter ortum solis et occasu

qui m̄apit abortu solis Tercio d̄r
 Egyptiacus spaciū videlicet xñ h̄o
 rariū m̄apiens a solis ortu et
 desmēns in alio solis ortu Quarto
 diat^r (Romana. s̄ spaciū xñ h̄o
 horaz m̄apiens a nocte media
 et fili hora desmēns ff de fers
 l. more Item dies diat^r homo
 illuatus vñd dñs in Ewāgē^o
 ioh̄ ix c. q̄re oportet opari don^t
 dies Item dies diat^r de leao
 p̄ti vñd q̄ob in p̄erit dies i^a
 in qua natus sum in delicto illa
 que hominē rapuit malipa Item
 dies diat^r homo sp̄nalis vñd
 in ps̄ xñj dies dies exultat
 vñ Item dies diat^r quānis
 sensus vñd apl̄s in autē p̄
 m̄mo s̄ ut a vobis iudicet aut
 ab huāno die i ab huāna intelli
 gē Item diat^r dies p̄ p̄erit^r
 au gr̄ia ē adūstas vñd in ps̄
 l. 66 meū amicitabit laude tua
 tota die Item diat^r dies gr̄e
 apl̄s ad Cor̄ in Ecce nūc t̄p̄us
 accēptē ecce nūc dies salut̄ Item
 dies diat^r t̄p̄us vite n̄re vñd q̄ob
 Dies mei sicut vmbra declinaue
 runt Item diat^r iudicij vñ apl̄s
 dies dñi sicut fur ita in nocte re
 met Item d̄r manifestacōis vñ
 in ps̄ Quia die liberabit eos dñs
 de manu t̄bulant̄ Item nouit̄
 s̄m̄ diat^r dies vñd i^a die sal
 lab̄ m̄otes Dulcedine au gr̄ia
 est nox vetis testat̄ vñd apl̄s
 ad Cor̄ xñj Nox p̄cessit
 dies autem app̄inquabit Item
 diatur dies glorie vñd dñm̄
 in Ewāgelio In illa die non
 non interrogabitis quicquid r̄
 Sequit̄ apl̄m̄ Ne pudeat que

Taddi

Non pudeat quod nescitis te vel
le doceri. Sicut autem laus
et pudor est mihi discere velle et
etiam si per quodam preceptum
quod inducit se ad vite scientiam
est scire acrisse per scientiam animam per scientiam
et secundum per se et per quodam preceptum in
quillat et anima tranquillata non
pudet doceri que nescit ad hoc aut
per per preceptum inducat auctor vnde
quoniam ignorantem facit dum dicit
vnde pudeat que nescitis quid re
sit dicit prout videretur a quoque
que nescitis addiscere quod putat
etiam magis malo est aliena prout
quod mea impudent ignorantia facit
huius est quia assidua questio facit
ingrem per precepta meorum amedab
et est tua claus sapientie et frequenter
interrogatio vnde hugo didascalus
licet in omnibus libent addi
scire quia humilitas tibi comue fa
cere potest quod natura cuius per se
sapientior omni eris si ab omnibus
discere volueris quoniam enim ab omnibus
accipit omnibus doctores sunt acci
piunt in pueris et quod tu non
noscis novit fortassis asellus Re
pudeat ergo que nescitis te velle
doceri. Exemplo pauli qui quod
ius sapientie legis esset perditus
ut pote a gamalielle edoctus
missus est ad ananiam vnde per se
placem ab eo instruendus vnde
dictum est ei id est actus non tunc Surge
et ingredere civitatem et dicetur
tibi quid te oporteat facere vbi
dicit glossa. Exemplo discendi
dicit et superbia impetrat et
nullus aliud existimet a quo discat
quod quod ignorat. Sicut ergo a
quid laus et quid velut dicere

sicut enim quod sciens est laudabilis
ita ignorantia affectus est mitis.
culpandus. Vnde leo constantino
politano episcopus ait quod iustitia fac
dotum nec expositione est nescire
ma et si in laicis etiam videtur
intollerabilis scientia intellige
sane de laicis qui sunt in dignitate
constituti sicut reges et principes.
quod optime facit canon si officia li
dis quoniam magis in his clericis
qui presunt ita ut habent in canone
si in laicis xxxviii. et. Expositio
nota tale argumentum quod qui non
est competentem scientiam peccet
accipiendo dignitatem. Ad hoc
facit canon si quis abbas xv
viii. q. ii. et de eta et qualita
c. si. et i. q. i. non est putanda
Cum talibus tamen dispensat
propter fluentem caritatem et scien
tiam quod in hoc casu imperfectu
scie supplet perfectio caritatis de
renuit nisi cum perdemus per de
fectu quod scie per se quoniam qui hoc
notat de elec. cum in cunctis per
permissorum intelligent magis in
speciali quod auctor dicit quod culpa est
mihi discere velle quod huius rei gratia
insurgit potest infra scripta questio de
puero vii. qui ab infanzia man
cere saracenorum includit vnde
ignorando ea que sunt fidei. Vane
peccet maxime et non habet a quo discat
hunc questionem per obiectum videtur
Et primo videtur quod non peccet
non enim potuit habere qui eum instrueret
in fide catholica ne per se potest habere cog
no non potest non ignorare quo non
peccet Nullus enim peccat meo quod
vitare non potest. Contra ad hebreos
per dicit apostolus. Si fide impia est

placere deo Et est etiam contra doctrinam doctoris dicentis quod culpa est in se dista velle Solus dicitur quod cum pervenit ad adultam etatem non habet impotentiam credendi omnino quod si fiat quod in se et deus illuminabit eum potest tam inspirator ut per angelum a hominibus videretur in per se quod dicitur Augustinus in questionibus novum testamenti quod si non fuit a quo distet nec ad eum aliquod rumor doctrine pervenerit quod tunc non suorum communiatur et in multis est a quod de per de si intelligitur et tunc de dista non per se fit per doctrinam exteriorum vel per doctrinam interiorum. Et autem quod faciat quod in se est facit autem quod in se est et videretur per quam potest apprehendere deum esse et dei adiutorium implorare dicit enim Beda quod intelligitur per universum deum esse et iudicium suum futurum esse seu venturum esse de incarnatione autem et de redemptione si aptetur intellectus secundum suum quantum in se et vocabitur vocatio interior et si non exterior. Et adhuc quod dicitur auctor in primo quod intelligitur et de 10 quod affectat potius negligentiam scire si talis non est in culpa putat scire declaratum est.

Quoniam venere et baccho libet et comitanda voluptas et dicitur laetitia est quod complectitur si fuge lites. Tractatus in primis quibus per hoc preceptum quod inducit habet ad vite securitatem et sobrietatem suare et ebrietatem fugare per sobrietatem cordis tranquillitatis ac etiam securitatis possidet qua tollit ebrietatem. Adhuc autem faciendum per primum preceptum auctor induit unumquemque dum dicitur Cum venere et baccho quod velit in modum quod homo bene potatus et ebrius magis appetit luxuriam quam sobrietatem.

a etiam magis promptus ad lites per tanto dicitur libet et comitanda voluptas quod velit dicitur quod per usum veneris bacchi. et vinum in moderate superius sequitur. Unde etiam christi vinum multum potatum veritatem et ruinas multas facit et iram. Et bene coniungit ista duo vicia quod vinum defecit alteri unde per deus venit meo estuans facile despumit in libidinem ubi ebrietas ibi libido dominatur et furor. Unde dicitur (Ecce raro vidi continentem quem non viderim abstinentem et econverso. Non dicitur vero et voluptas dicitur esse carnis sed voluntas animi. Complectere ergo i. fugias in deo tuo id quod est laetitia per simplicitatem et tranquillitatem unde nec de venere nec de baccho ultra modum sumere debes si fuge lites que sequuntur ex eis. Si enim habes duo predicta in modice sumes lites effuge non valebis operta aut mala ex voluptate perveniat architectantia plus testatur. Si nulla pestis captabilius quam voluptas corporis augere aude libidines temere et effrenate ad potandum mutantur. Hinc patet perditiones hinc res publicarum eversiones multum domus stellas multum facinus et ad quod sustinendum libido voluptatis non impellat. Per primum preceptum intelligitur maxime quo ad bacchi opus facit despectio quam faciebat rabanus in libro de naturis rerum ac etiam fulgentius attendens unumquemque bene viventibus ac malis nas econverso abutentibus ipsi esse unum deum in natura crediderunt que bacchi noverunt et eadem

etā ymagine depmperūt. Erat
igitur ymago sua puer in facie
muliebri cum pectore mudo cum
capite cornuto et vitibus corona
to qui super tygides equitabat qui
yndias notabat. a quodā mote
yndie ubi mūcipat. nūq̄ dice
bat. Ita in pposito applicando
pōcta ad viciū ebrietatis uel
ad quēlibet vmolentū qui reueat
talīs pōt puer pō nō i mīto mū
cipari et hoc pōt ignoranciar
pensatū effectatū quā ebrii nō
sunt. mēre vnd in pō turbati
sūt et moti sunt sicut ebrii et
omīs sapiā cor deuorata. mu
liebrem etiam dicūt. hīc facie
māntū ardor et gāpna mulierp
p vnu mebro gnat. ul p eo q
aias talud effemiat et eas effi
at muliebres. Etā pō vnu et
mulieres apostatare faciūt sapi
etes. Iste deus dicūt. esse cornu
tus quia vnu cornu elatū
et supbie gnat. p eo q omīs e
brius est elatū. et. iste dicūt. ty
gides. q furibunda sūt aīalia
equitare p eo ut vnu furorē
et reatandiam induat et p eo
q ebus faali effiat. furibundū
Et iō pū pō sribit. luxurio
sa res est vnu et tumultuo
sa ebrietas. Inssuptiue xxxv
Iste etia dicūt. ppartemidū
eo q archana solent ebrii fa
aliter demudare. pū i pū v
xxxv di tū ibi regnat ebrietas
ut etiam p eo q homēs plet
depauperari et diuicijs demu
dari. vū iō. Etā pō pparū
ebriosus nō loquētabit. Iste
etiam cōnatū vitib. de p eo q

ebrii vites i vmolentū sumā glāz
arbitrant. Et sicut in pā coro
na i eo glānt. Et pū pō. Qui
ue tūq pīs ve mī in hīs que
morant. i vmo et stidet talia
bus epotandis. Et amb. d. q
ebriositas ē fomes et mīb omī
viciōz. Inssuptiue xxxv d. viciū
aut vpus vnu licitū sit et vno
m ebriant alud peccet mortu
cum alijs duabus qstionibus
vide sup in v ppe pcepto vi
no te tempa et qd de mā hīc
deficit latissime ibid supplet.

Dimissos anno tacita vita
re memeto qd flumē ē
placidū forsan latet alcor vū
da. Tricesimū in tertio qte part
mette pcep. qd inducē hī ad
vite securitatem est in omīb
simplice vitate pūde et vpo
ctate cōsuetū. vnde qd hoc
autem exequendū p pns pcep
inducat auctor. Dum dicūt dnm
ssos anno quā velit dicē q
vitandi sunt hoīes tacitū in
mū pntes et dno dnmssos
i mīms hūiles quia tales p
dolo sunt vnde quidū hī
pia subdola melle venea la
tent. In talibz ena qtingit
id. Etā pō. Est qui nequit
se hūiliat et interiora eū
plena sūt dolo. Et autē sūt
tales dolosi oñdit p similitudīz
flumīs placidi d. Etā flumē
est placidū pōer hoc intelli
ge fraudulentā et etiā ma
liā quā mōrde hīc absto pā
quā velit dicē q i flumē qd
ē et videt. son apparet pla
cidum et trāquillū et quietum.

pabum cognoscit^r quia vtiuosus
 velut ovis pascat^r herbis vicia-
 bus vtiuosus lupus pascat^r volup-
 tibus unde ad Ro viij dicit apls
 qui sut de carne q carnis sut sapi-
 unt Nota etiam scdm scripturas et
 canones q ypocrite vix a vtiuof
 homibus valent disterni dicunt
 en sapietes q ars mntat^r naz
 qntu p^t Queda aut sut oped
 carnis artis que ita assilantur
 opibus ne disterne no valeret
 sicut vitream qnz faciut vitrea
 ita bn colorata q appent etiam
 ut lapides p^osi Sic reuea mo-
 raliu quidam ut ypocrite in ex-
 terioribz sic sunt compositi et
 pulchris moribus adornati ut
 ab homibz lapides p^osi videat^r
 seu vtiuosi q^uis interiq fragilis
 sunt et viliu condiciois sicut vit^e
 existit p^odeo a deo au mchil e
 occultu tales repbant^r et illi
 qui sut vere vtiuosi appbant^r
 et hoc q qd ipa veritas sz x^o
 de talibz dicebat in ewango
 Mt vii luc vii^o xxvi q vii in
 pn^o Attendite a falsis pphet
 qui veniut ad vos in vestim^o
 ouiu mti scq aut re p^o p^om
 p^ord intelligencia magis in spe-
 ciali e de aliquibz Subitali-
 bus quendum Et p^omo qrit^r
 quare d^os p^otm ypocri p^oma-
 gis qm aliud detestat^r i^o Eim^o
 Quic quesito rndet^r q tplex
 raco assignari ad hoc p^t p^a
 namq raco p^t esse ut p her
 denotet^r qnta fuit ul futua
 antrupi detestaco qui maxime
 p ypocri sm decipit magnam
 mundi partem sm qd sob xxxviii

Pass.

et scilicet. Qui fecit vpoctā et
 ppter pā ppi. Pā rāo p qā
 illi pābe et pāen quibus dñs lo
 quebat. ut plūm erāt vpocte
 Tercia rāo p quia vpoctā ē
 contrā opēi dñs pāit em dñ
 in Emānō dñs malū ordnat in
 bonū vpoctā autē bonū opē
 diffomat p malā mētor et
 quāi comitit. Unde Fabang dum
 ieiunāt orant elemosinā dat et
 non sūt fructa eoz quia p rāo
 reputant. Quarta rāo p quia
 vpoctā gūis ē totū tñt. pō ē qd
 rūs ppi vspas glāi qd ei debet
 vsa vñ glāi em alteri nō dībo p
 appāor em attibuit glā p rāo
 comitit filio qui ē vitas et vita
 qd ei dñ ē vpoctā ut vpoctā msi
 falsa vita appēs bō et ē mala
 exōis. Tāo gūis ē spūi pō au att
 bunt bonitas et vpoctā abutit
 bonitē et bono opē. Pōdō qñt
 au vñt vñt vpoctā oppōit
 hūc qñt p oppōit. rñdē. Et pō
 oppōit videt. omibz vñtibus
 vpoctā em vñt videt castā cū
 non sūt et ita oppōit castitātē
 sūt vñt videt sobriā cū nō
 sūt et ita oppōit sobrietātē
 Et de aliis vñtibus go ē pān
 omibz vñtibus oppōit. Cont
 vpoctā est speciale pān
 et spāle pān sūt speciale vñt
 te oppōitā go oppōit ali
 au vñt specialitē. Pō capi
 tale vñt quod ē mams glōia
 et filia alia capitalia hñt vñt
 ē oppōitā go et ipā vpoctā
 q nāst. etiam glā hēb vñt
 pbi spāle oppōitā p rāo nāst
 a ab iā glā p rāo mōdēdā

iactū hñt vñt ē oppōitā go et
 vpoctā pāi rōe. Solūdo dñ
 est q vpoctā mñtū sūt dupli
 citatē p rāo sūt. Et nō
 ve dupliā cordi oppōit sūt
 plūm veritatē p qñdā autem
 cōtāntā oppōit omi vñt qñ
 em oppōit bonitē p rāo oppōi
 cōnem qñdā sūt ad speciales
 vñtes. Tercio videndū ē de qñtē
 hūc pāi et compācōe. Ad eundē
 aam autē hūc pāi formabit
 quō talis vñt m opācōe duoz
 maloz qd ē leuū an apte p
 care an stitatem sūt. Et vñ
 q sūt mag pān stitatem sūt
 quia sūtāo stitātē vpoctā
 go mag pān ē esse vpoctā
 tam qñ apte pēcare. Con
 qui apte pēcat nō tñ qō ad
 se pēcat sed etiā aliis occā
 onem pēcandi dat go plus
 pēcat qñ vpoctā. Solūdo dñ
 est q vpoctā sūt p rāo
 quāz mōis pōm em dñt
 vpoctā qui vñt vñt bonū
 Et m hoc glōiari tamē sūt
 deo. Et sūt p rāo pān vñt
 ale. Pōdō dñt vpoctā ille
 qui agniam sanctitatē pōt
 deo. Et hoc mō ē mortale
 Tercio mō dñt vpoctā q
 mēndit facē aliqua ex qñq
 vñt p rāo bonū nō tamē illū
 appāat mēndit p rāo dñt
 Pōis vpoctā est oīs doctor
 qui nō pūb se corrigit q al
 terū. Quarto dñt vpoctā
 ie qui cū malus sūt vñt videt
 bonū ad palliandā maliciā
 suā et talis mōdū ē pessimū
 t plūm deceptorū. Et qō ad h

simulatore peccare deterius est q^u peccare aperte ¶ quo ad aliud q^u magis malum ita q^u nō ita puocat alios ad maliciā p^{er} exemplū de multā vpoctat^{ur} et vpocti vide sup^{er} in xxxviii p^{er} se p^{ro}prio mudus esto p^{ro} medi^{um} sequit^{ur}

Quoniam tibi displiceat rerū fortuna tuarū. Alterū spectat quo sēs distime^{re} peror^{is} Tricesimū q^uid q^uidē p^{ro}prio p^{ro}prio quod m^{agis} ducē h^{oc} ad vite p^{ro}prio est cō adūsa fortune conant^{ur} fortit^{ur} et firmū p^{ro}prio ac et infortunatorū exemplo aliorū eo p^{ro}prio tolerare ad hoc aut exequendū p^{ro}prio p^{ro}prio induat nos auct^{or} dum dicit Cū t^u displiceat quā velis iⁿmere si de paupertate que vultis considerā invemēs multos meliores te et nobiliores qui int^{er} h^{oc} et mendicare cogunt^{ur} ¶ Si de infortunio q^uidā v^{er}o multo potentiores te et nobiliores invemēs qui de magno et sublimi statu ad magnā devenērūt paupertatem n^{on} miseria De h^{oc} infirma possent p^{ro}prio exā de quibus p^{ro}prio aliq^u misia Et p^{ro}prio talem consideracōnem tuā int^{er} gabis dolorem n^{on} int^{er} res tue displiceat Quō iⁿ solam est nobis miseris p^{ro}prio h^{oc} pe nariū Et hoc q^uod expositū intendit auct^{or} dum dicit Cū fortuna tuarū rerū displiceat tibi ipi quid debes facē certe quod sequit^{ur} alterius spectat quo sēs distime^{re} peror^{is} hoc ē dūcē iⁿspice et videas quo digno sēs peror^{is} uel detior ul^{ter} q^uto distime^{re} iⁿ q^uta d^{omi}n^us alteri^{us} sēs h^{oc} in sēs peror^{is}

iⁿ m^{agis} felicio^{re} vel alit^{er} expositū potes dicendo spectat sēs q^uta d^{omi}n^us fortuna alterius sēs peror^{is} q^uid tua et infelicio^{re} h^{oc} diligenter consideratis non debent tue res sēs tibi displicere vmo potius omnia iⁿ fortuna et aduersa diligenter collere v^{er}o h^{oc} p^{ro}prio intelligēcia ¶ attendendū q^uod tā sūt p^{ro}prio q^uod d^{omi}n^us a^uari infortunia et aduersa tollerare ¶ m^{agis} est scriptura et ad q^u p^{ro}prio autentica d^{omi}n^us ¶ sēs q^uod motus celestis nā ¶ sēs v^{er}o sēs antiquorū exā De p^{ro}prio d^{omi}n^us sēs ¶ sēs sua p^{ro}prio iⁿ c^{on} ¶ sēs gaudii ex^{tra}mate sēs mei ad m^{agis} temptacōs valas int^{er} sēs tes q^uod p^{ro}prio fidei m^{agis} p^{ro}prio opat^{ur} p^{ro}prio aut opus p^{ro}prio q^uod sēs p^{ro}prio et integri iⁿ nullo deficiēs et p^{ro}prio ¶ sēs q^uod est homo p^{ro}prio vno forti q^uod iⁿ viciat exteriora et expugnāt h^{oc} v^{er}o sua interiora regit et ordiat ut exponit ¶ sēs v^{er}o pastor xii c^{on} ¶ sēs m^{agis} moralū dogte tradit^{ur} p^{ro}prio utiq^{ue} occultas q^uod diuicias p^{ro}prio em et fortis sēs sēs oem facit et dolōis aug^{mentum} iⁿme dūcē est p^{ro}prio ¶ sēs certe d^{omi}n^us d^{omi}n^us p^{ro}prio plus valere omib^{us} aliis v^{er}o ¶ sēs ¶ sēs v^{er}o v^{er}o p^{ro}prio q^uid ¶ sēs v^{er}o v^{er}o q^uid nō p^{ro}prio firmat ¶ sēs sēs aut p^{ro}prio est portus m^{agis} h^{oc} sēs q^uod nō b^{on} doct^{or} q^uod bene pati nō p^{ro}prio ¶ sēs q^uod p^{ro}prio ē multa gubnat^{ur} p^{ro}prio q^uod aut impatēs q^uod exaltabit stulticiā suā q^uod xii sēs xii v^{er}o n^{on} n^{on} p^{ro}prio p^{ro}prio q^uod

patie sepius dicebat Greg^{us} Ego
virtutem pacie signis et miracul
maiores puto tu vero bonos es in
quit Grg^{us} tollera qd malos qui
vero malos no tollerat qd met
sibi testis qd p impatietiaz bo^{us}
non est qua p^{er} impatietes dum
mala pati nolunt no efficiunt ut
a malis eruant^{ur} sicut ut mala g^{er}uo
ra paciant^{ur} tamen sūt nō mlti
qui alios hortant^{ur} ad pacietiam
et tamen ipi impatietes existūt
siles ioculatoribus qui enson se
liguram portam sūt optime agi
tare sed in manu portā nesciūt
se adiuvare De talib^{us} scribitur
Job iii Ecce docuisti plinos et
manus lassas robrasti Quē aut
venit sup te plaga et defec
sti tetigit te et conturbat^{us} es Omē
go qui pie vñe volūt in xpo p
secutionem patiūt^{ur} aut ap^{er}ius ad
th^{em} in^o et in^o sūptue in canone
suggerit vñ q^u i Quā aut debe
ant se h^{ab}ere p^{er}lati a impatietes
vide in s^o l^o pastor^{is} c. v De
tercio h^{oc} gracia breu^{iter} em^{it}
to ad thobiaz ad Job ad vñ s^{er}es
machabeos ad eleasaz quo h^{ab}et^{ur}
hystoria machabeoz s^{er}do sūnt
to etiam de s^{er}ta maina et s^{er}ta
theodora et de sanctis martino^{us}
eustachio ad legendas s^{er}toz h^{ab}et^{ur}
ibi h^{ab}et^{ur} de pacia mra li p^{er}do
et ibidem requirere de h^{ab}is oib^{us}
si placet

Quod potes id tempta na
littus arpe remis Lucus
e multu qm velu tende altum
Dei in qñtu quarte plus pceptu
quod meduē s^{er} ad vñe securitate
est meduē in oib^{us} suare et tene

qd docet possid^{ere} teptare et impossi
bilu devitare p^{er} aua tamen medu
evidencia distinguit quadruplex
medu videlicet medu nē qd con
siderat nalis p^{er} h^{ab}et^{ur} medu distan
quod considerat met^{er}ia medu
colligancie qd considerat logiaue
et medu iusticie quod considerat
Ethica sue moralis p^{er} h^{ab}et^{ur} Solus
en medis mltu sic instruit opus
teptum p^{er} fide sicut istud ult^{er} in
stae qd p^{er} p^{er} pceptu tenere
docet auctor sub nauigat met^{er}ia
phora d Quod potes id tepta
qi velit expositue i mure tepta
i aggredē quod potes consume
et pot^{er} mediora qm magna q^u
tucius e multo arpe litta cu re
mis i tuc^{us} e nauigat m^o litta
qm velum tende in aliud i in alto
ut p^{er} fundo mari hoc est dice q^u
tucius est statu p^{er}ud ut comue
tenere qm nimis sublimē ut aliud
ostende gradum q^u honori semp
alligat^{ur} omis et p^{er}icula multa
qd hoc optime facit qd d^{icit} Greg^{us}
in canone iheru xiii d ubi sic
dicit^{ur} Omē qd h^{ab}et emet plus
mexoribus affiat^{ur} qm honorib^{us}
gaudeat quid en e p^{er}tas aut
m^o m^o p^{er}ug^{us} m^o queda tepe
stas ment^{is} romaula h^{ab}u^{er}di ram
h^{ab}et aspitationē s^{er} falsam iocandi
tucem certum h^{ab}et dolore s^{er} m^ota
volunt^{ur} duxid h^{ab}et dolore sed
timidam quietem s^{er}tem s^{er}tem
om^{is} honor tremus fum^{us} spu
ma et sompnus Est sompnus
fum^{us} quia obscurat spuma q^u
mflat sompnus qd g^{er}uat p^{er}ro
p^{er}missoz mtelligēcia mag^{is} i spali
e de m^o s^{er} p^{er}ta questioe quēdu

utrum omnis virtus moralis consistat
in medio huius questionis per objectionem
potest responderi Et primo videtur quod non
quia medium equum distat ab extremis
si quedam virtutes morales magis appropinquat
quantum alii extremorum ut fortis in
gis assimilat audaci quam timido et
largus plus prodigo quam avaro go
non omnis virtus moralis consistat in
medio Item non omnis virtus est medium
duorum virtutum nam unus extremum iustitiae
est scilicet tota abstinere ab operibus
venereis hoc non est virtus go non
omnis virtus moralis est in medio
Item virtus est quoddam quod est ultimum
de potentia in re go non consistit
in medio Item plus in Ethicorum
dicitur quod virtus est habitus inmediate con
sistens quo ad nos go recte. Soluendo
dicendum est quod omnes passionibus et
operationibus humane diriguntur deus ad
regulas recte rationis In omnibus
vero regulatis consistit fortitudo
quo ad equitatem quo ad regulam
Equalitas vero medium inter ma
ius et minus unde oportet quod omnis
virtus que est rectitudo circa passi
ones et operationes humanas sit in
medio inter id quod supereminet et id
quod deficit per operationem ad rectam
rationem Ad illud de approximatione
respondetur quod medium dupliciter accipi potest
vel inter aliqua extrema sicut se per
est eque distant vel inter extrema
superfluum et diminutum non in se
sed in comparatione ad rectam
Ad id vero quod dicitur virtus est
extremum quia bonum et perfectum sed
materialiter medium quod negotiat
circa medium et passionibus et operibus
humanarum Ad id vero quod dicitur de du
obus virtutibus respondetur quod medium de

per participationem extremorum et sic
est medium duorum virtutum et hoc
accidit virtuti unde conuenit omni re
Contra hoc iustitiam praecon
tende noli Semp enim deus
iustas ultimat neas **Tractatus**
primum preceptum quod inducit
hic ad vitam securitatem et se absti
nere a veritate in nocentibus et iu
sti hominis quia deus hic valde
molestus adeo quod semper ultimat i
ustas neas hoc enim auctor per
primum preceptum facere docet dicitur
Contra hominem iustum quam ve
lit in mure quod non debes contra ho
minem innocentem aliqua machi
nari mala vel eam operari quod
deus talem iustam vitam i offe
sam sic nequiter contra innoce
tem machinatum ac eam persequi
tam acriter vindicabit **Quarta**
apostoli ad Romanos xii deuteronomio xxxv
xxv q. i in primo quodam vindictam
et ego retribuam Et hoc est no
li praecontere contra iustum
et non ostendas tui innocentem iniuste
quia semper deus iustus i iustas
ultimat neas Ad hoc bene facit
quod scribitur per in Psalmo Re
contendas adversus iustum frust
um ipse mihi malum fecerit ne emu
leris hominem iustum ne intexas
vias eius quia abhominatio est deum
omnis illudor In huius precepti in
telligentia et observantia est
endum quod deus ultimat neas i
ustas priorum per ex istis primo
ex scripturarum promulgatione Sed
exemplorum veterum inductione
Tercio ex sacrorum canonum app
licatione De primo scribitur in psal
m Deum ultimum deus de ultimum

libere egit. Et Rau p^o c^o p^oribet^z
 deus emulatoz ulastens dñs ula
 stens et hñs furore ulastens dñs
 mhostes suos et nastens ipē imm
 as suos. Inssuptue hñt^z vba
 in canone. Raum p^obita de pe d
 in. Desido legit^z in Machabeoz
 10 c. q^o rex Antiochus matus
 mira contra iudeos supbe locutus
 ventur^z se relinaz et cogerem
 sepulchri iudeoz se fructuū sed
 qui vniūsa conspuat dñs deus isrl
 paussit eum plaga insaniabili ut
 em finit hunc smone apphen
 dit em dolor vi forū dñq^o et a
 mara intestinorū tormeta. Sup
 hoc aut repletus malia igne spnas
 aio i iudeos et papiens aalea
 ri negoū contingit illū euntez
 de aere cadē et gram corpis colli
 sione membra vexari. De quoq^o
 qui sibi videbat^z eaz. Fluctibz
 maris impende sup hūand mod
 supbia repletus et motū altitū
 dñes in statera appensū appēde
 nūc hūiliatū in gestatio portā
 bat^z manifestam dei virtutem
 in semetipō q^o testans ita ut d^o cor
 pore impn dñes statudente hac
 vniētes in doloribz eiq^o carnebas
 fligent odore eaz illiq^o et fetore
 eozatū quabat^z. Et infra sequit^z
 hominada et blasphemus posse
 paussus est et ut ipē alios trac
 tauerat pēgre in motibz mspū
 obitu vitam finitus. **3** pbat^z et
 exemplo isrlita p^oli. **De q^o Exo**
30 p^oon legit^z quia p^olus e ante
 oculos dei pene inuicibilem
 coarxisset offensam ita ut rtor
 eus audisset. Desende peccauit
 p^olus tuus ac si diuina uocei dicit

qui in tali p^odo lapsus ē meā nō z
 atq^o subiūget dñm me ut tras
 cat^z furor meus contra eos ut de
 leam eos faciāq^o te in gōte magna
 inquit moyses p^ota multa si quis
 ē dei iūgat^z in congregati sunt
 adēu omēs filij leui quibz aut h
 diat dñs deus isrl. **hēt^z dñs d^o p^o**
 nat vir gladiū sup fem^z suū de
 et reddite de porta usq^o ad portā
 p^o mediū castrorū et occidit vniūsq^o
 frēm suū p^oximū suū et amīcū
 suū fecerūtq^o filij leui iux^o smone
 moysi ceciderūtq^o in die illa quia
 p^oon milia hōm. **Hec** dei vmdta
 accidit ex eo q^o p^ota qm monte sy
 na ascendisset et morā faceret de
 stende de monte cōgregatus est
 p^olus aff^z adūsus aaron tñr. **I** aut
 surges fac nobis deos qui nob p
 cedent tūc aaron tñmens furorē
 p^oli format ope fusio vitulū
 aureū conflabilem et eide obtulit
 holocausta et hostias pacificas.
Tūc locuta ē dñs ad moysen put
 sup inssuptue. **hēt^z h^o storia in**
 canone disciplina p^olix d^o pbat^z
 ead^o teras exemplo illiq^o sancti vi
 marasū. **Deopolimitam** **Exi De**
 quo p^oatū^z h^o q^oto ead^o hñstō
 et hēt^z in q^oto teras p^ota p^oo
 pductus testis et ibi requie. **De**
 bon et innocentes viri r^omitte
 dent iurias iuriamū et hoc
 maxime ppter duas cōsideratōes
 quas facere vident^z. **P^omo** ex cō
 sideratōe magni periculi. **Sec^o**
 ex cōsideratōe magni exempli
 p^oma namq^o cōsideratōe ad r^o
 mittendū in iurias ondit dñs
 sub similitudine cēi cēd^o ducentis
 ut hēt^z luce. vi ubi d^o **Si** cēus

cecū ducendū p̄stiterit et aliqui em̄
 contingit q̄ illi qui sūt i iuriam
 et ille qui recipit ambo sūt p̄detes
 q̄ sūt i e qui sūt hūiliter recogno
 scit et i e qui recipit liberalit̄ i iu
 riam dimittit Et tūc nullū ē pi
 culum Aliq̄n vero gtingit q̄ ali
 est cecus et alter ē videns q̄n sūt
 i e qui i iuriam recognovit vlt̄ sa
 tisfact̄ Sed ille qui recipit nō vlt̄
 remittere ul̄ ecomiso Et tūc non
 est p̄culū magnū quia benignitas
 vnius sepe comitit cor alterius
 Aliq̄n gtingit q̄ ambo sūt cecī
 q̄n nec ille qui i iuriam recognovit
 vlt̄ satisfact̄ nec ille qui recipit
 vlt̄ parare et tūc ē magnū pi
 culū et tūc cadūt in fouea p̄tōp̄
 Sed nota s̄dm̄ canones et s̄ptu
 ras q̄ cecitas quadrup̄ repit̄
 p̄ma ē malis s̄a gr̄e i aūsto
 a malis unde gōb oculus fui
 cecus et pes claudō Tercia culpe
 et rāonis p̄uato q̄ cecus dicit̄
 qui sup̄ne lūcē contemplatoris
 ignorat qui p̄tus vite teneb̄s
 p̄ssus dicit̄ Et vlt̄ima lūcē neq̄
 qm̄ diligendo conspiciat quo ḡpus
 op̄is corripit nescit D̄solū d̄
 hūc etem̄ in Eriū q̄t̄ xv̄ q̄
 cecus cecus p̄p̄m d̄ Que v̄s
 sacerdotib̄ de pe d̄i Quēmp̄
 mites Quarta pena de q̄ dicit̄
 in Eriū q̄h̄ xv̄ q̄m̄ illū
 oculos cecī nati xxij q̄ vi d̄is
 phoet p̄ma indiget colluxionā
 li ut d̄ p̄p̄o n̄c Bada col
 luxio p̄ceptōrū d̄i v̄nd̄ m̄p̄b̄
 p̄s xvij p̄ceptū d̄m̄ illūans
 oculos Tercia colluxio gr̄e v̄nd̄
 em̄ge oculos suos ut videas
 p̄p̄o in xlv̄ d̄ h̄m̄ etem̄

Ad di.

Quarta colluxio em̄arnatōis v̄n
 in Eriū q̄h̄ xv̄ q̄m̄ feat de s̄p̄u
 to et de conse d̄ v̄n an̄ Bap̄m̄ **Ad di.**
 consideratō que induc̄ s̄ d̄ m̄u
 rias remitte p̄uent ex considera
 tione magni exempli d̄ns et m̄ge
 n̄ p̄p̄o p̄buit nobis exm̄ m̄
 uicias remitte quia ip̄e sūt m̄ u
 rias remisit q̄ nec p̄uauit t̄baco
 m̄ corde nec m̄p̄eria p̄uauit m̄
 ore nec i iuriam exauit m̄ op̄o de
 h̄is t̄bus s̄ribit̄ p̄sa xlvij ca
 Non erat tristis neq̄ trahulentq̄
 quo ad p̄m̄ nō clamabat neq̄ au
 diebat̄ vox eius foris quo ad
 s̄dm̄ calamit̄ cassatū nō conteret
 et lignū fumigat̄ nō fumigat̄
 nō extinguet̄ hoc ē quod immā
 iuriam i iuriantibus nō recogno
 quo ad t̄erā Sed p̄ncipali
 q̄d̄ t̄erā volo expedire p̄ m̄f̄ia
 s̄ptam q̄stionem p̄t̄cū v̄ndicta
 sue vlt̄a sit motiū p̄cti n̄e et
 v̄nd̄ hoc habeat̄ veritatē quia
 doctores tenent cōter q̄ sit h̄er
 q̄stio p̄t̄ expediri p̄ obiectionem
 et sit quia p̄mo videt̄ q̄ v̄ndicta
 sue vlt̄a nō sit motiū p̄cti n̄e
 qm̄ voluntas ad sit quedā potē
 detm̄at̄ p̄ suū obiectū s̄ v̄ndicta
 bonū quid ē ergo velle v̄ndicta
 ē bonū Non ergo m̄rit̄ quis p̄
 catū go v̄ndicta nō ē motiū
 ad p̄ctm̄ n̄e m̄or h̄m̄ p̄t̄ qm̄
 id q̄d̄ deo relinq̄t̄ sue attribuit̄
 bonū esset sed deo relinq̄t̄ v̄m
 dicta ut ad s̄o xij q̄m̄ p̄m̄ com
 dictam et ego retribuaz dicit̄ d̄ns
 in s̄p̄tue xxij q̄ p̄m̄ p̄p̄o
 v̄bi dicit̄ ḡlo. nō v̄ndictam r̄fua
 ui in v̄s r̄fuaire in dicit̄ d̄ns
 et ita p̄t̄ q̄ v̄ndicta bonū est

In conuincit scribit ap̄lus ad Ro vii
 Non vosmetipsos defendentes sed
 date locū ire vbi dicit glo bona
 magis cupit corrigi inimicū qm̄
 puniri et ai deus punit delictat
 de pena inimici q̄ non odit deū
 si de iudicio dei potius q̄ deū diligit
 hoc ei placet quod et ei placet
 ideo bonū gō est velle penam
 q̄ sequitur ad odiū ut vlt̄ ista
 glosa sed velle vinctam est
 velle penā gō boni nō ē velle
 vinctā si ei q̄ oīq̄ ē odire aliud
 si om̄e tale ē malū gō p̄t esse
 motū aduam soluto dicendū est
 q̄ motū in p̄ctm̄ ire ē vinctā
 vnde sicut excellen̄ ē motū ad ap̄
 petibilem in sup̄bia ita vinctā
 est bonū in ira qd̄ obiat q̄ velle
 vinctam i. velle q̄ deus vinct
 ul̄ iudex a dno cōstitutus q̄d̄ ē
 bonū et hoc racōe iusticie iustia
 em̄ ē q̄ deus ul̄ iudex punit
 delinquentē et vinctet i iuriam
 alii illatam vinctā em̄ duplicē
 h̄ respectū respicit em̄ iusticiā
 scdm̄ quā fit et illū ai i iuri
 atū est fm̄ gō q̄ vinctā respicit
 iusticiā sic bene licet velle ip̄s
 q̄ hoc ē ex amonitōe iustie velle
 istam et hoc mō velle vinctat
 est velle q̄ deus velle q̄ deus vi
 dicet ul̄ iudex h̄ns p̄tatem a deo
 ul̄ sub deo et hoc ē bōm̄ q̄ q̄ est
 velle ip̄am retorquendo ad deū
 et non adutendo vnde ead̄ q̄ vlt̄
 ut iudex iudicet ip̄e retorquet vinct
 dictam ad deū quia iudex h̄ hanc
 p̄tatem a deo fm̄ q̄ h̄et ad Ro
 vii ca° q̄ om̄s p̄tis a dno deo
 est hoc autē modo velle vinctat
 nō ē p̄ctm̄ motū ire ymo potius

ad iusticiā ordnat Si autē loquam̄
 de vinctā scdm̄ illū respectū quē h̄
 ad illū ai fit i iuria sic velle vinct
 dictam h̄ndō solum respectū ad h̄
 malū ē et vinctū et istud velle
 nō retorquet ad deū ymo potius
 ad odiū expectandū et auertit a deo
 non em̄ appetit hoc mō amōe iu
 stie sed ex om̄p̄ba et vincta volūte
 vnde istud velle libidinōsū vlt̄
 q̄ h̄ mō vlt̄ vinctat q̄ ille qui
 i iuriatq̄ ē punit et in h̄ vo
 luntas ei9 m̄p̄ba satiet nō vlt̄
 aut q̄ iustia dei fuerit n̄ exaltet
 ymo ab ip̄o autit Et hoc modo
 vinctat velle nō ē iustis vnde
 ad Ro vii d̄ in glo q̄ sancti nō
 volunt vinctā p̄t expectandū
 odiū si vlt̄ bonū ut i inimicū pu
 niat et magis cupit corrigi im
 micū qm̄ puniri qd̄ deus punit
 non delictat in pena inimici q̄
 non odit eū sed de iudicio dei qd̄
 diligit deū p̄tandū aut vlt̄ vi
 dictam nō amore iusticie si satiat
 odiū suū in m̄flicōne pene vnd̄
 Greḡ solus ira in vinctā ei9
 qm̄ in iuria accepit Et hoc est
 ex libidine auerito ergo b̄n̄ dicit
 auctor q̄ deus ul̄cist h̄ iustas
 iras et i iustas molestias quas
 mali m̄ferunt p̄tis vix ac iust
 p̄pter iusticiā vnd̄ sup̄ie vō
 p̄cipiat armatura zelus dei
 et armabit creaturā ad adula
 cōnem inimicōrū et

Septis opibus noli mēre
 Solendo Sed potius gaude
 si te contingat h̄re Tricesimū
 septimū q̄te partē p̄ceptū qd̄ in
 dūcē h̄ ad vire p̄tutē est
 cōtemptū diuitiarū et induat m̄ḡ

vite securitas quia p hoc nō multū
times eas pderē. Et si vacante for
tuna eas pdis nō multū exhor
lebis et ad hoc autem exequendum
p pns pceptū inducat nos auctor
dum dicit. Exeptis opibz quasi
velit īmere qd nō des mēre ī
multū dolere ul luge seu contēstū
de diuitiaz pducōe. Scio qz mē nō
sunt si fortune cū sint ex et non
mtra ad hoc accedat quoddā. **¶**
Epla iij ubi hēt qz pbon pps
capta pua et am pps hōms libe
et uxore ex mēdō pūbū mē
roganti an omia pdidisset rēdit
nē em pidi mōp qmā em mead
sūt iā virtutes et sūe mēst em
bōm putare potuit qd exipi po
sset hanc sūaz appbat. **¶** Ambrosius
Non sūt bona hōms que sēd fce
non pē solamia comēs ē defūctor
sequit^r si gaude potius sup de hnt
qm de amissis tibi si contingat hēe
vnde quidā volens pxiem de fili
morte consolari ait noli flere qz
talem amissi filiū si potiq gaude
quia talem habuisti. **¶** p pmissōz
intelligēcia est sciendū qz non
multū de rerū tpalū pducōe
curāe uel dolere debemz eo qz nō
sunt mē si fortune ptem qz non
sunt vera bona sed falsa qz ex
nos sunt et quā ostendit qz
non sunt nē efficiūt quod pmit
tunt qd pbat^r ex tēbz pō ex
bonoz distīnōne. Scd exōm
et auctū inducōe. Tercio ex ca
nomū appbacoē. Circa p^m ē sūes
qz distīguūt bona tplia et
quia quedam sunt mīma qdam
media et quedā maxima. Chima
pūt esse corā bonis et malis ut

diuicie. Et iō non sūt vera bona
quia ex nos sūt ut ē dātū est
media sūt ut ingenū et potēcie
nāles ista sūt meliora. **¶** Bona
nō maxima sūt mūdā que mali
ē viciōsi participare nō pnt ut
virtutes que solū sūt in viciis
virtuosīs et hēc sūt vera bona
vnde pūus in **¶** Petrod^r **¶** Sole b
tutes sūt quibus nō conueit ma
le uti. Scd exēplōz et auctū
inducōe. **¶** Sūdit^r qm multū ē curā
de rerū tpalū amissōne. Et pō
exēplō. **¶** Iob vici simpliciter iusti
qui exēptis opibz dicit. **¶** Sūe de
dit dñs abstulit. Scd exō illius
pūi sūbon noie de quo sup dātū ē.
Tercio ex doctorū auctoritatibus
mīsa sūptis. Et p^mo Seneca vnd
idem Seneca de rēmedis fortu
torū ait pecunia pdidisti et iā
qm multos pdidit et fortā p
ce illa pdet. De hac etiā matia
loquit^r **¶** Pn^d d. **¶** Quid vobis ad
tremis diuitijs et glā tpalī qnē
vē nec vre sūt aurū et arge
tum nomē trā rubea ē et alba
quā solus error hōm facit aut
magis reputat pōsam. **¶** Deniqz
si vre sūt tollite eā vobiscum
sed homo ad mēre nō sumit
omia sēd. Et p^mea **¶** Iugū m
Enchiridion. **¶** De talū rerū am
ssōne consolat^r nos d magna
consolacō in rerū amssōne ē d
illa tpa dñm ad mēcon rēducē qbz
qting^r nos rē quas pdidimz nō
hūisse. Et dum comississimū et
qz aliqui iā nō hūit dolere tpat qd
amissit. Tercio ex canonū appbacoē
ostendit^r qz nō ē multū qz tristād
dererū tpalū pducōe cum sūt ex

nos unde Synacletus papa in amo
ne deteriores vi q i dicit q deterio
res sunt qui doctorum vitamq mores
corrumpunt hinc qui subas aliorum
q p dia ducunt ipi em q extra
nos sit auferunt si diuitias et m
hoc fat ad propositum unde (Inq)
vere diuitie no sut opes s vtutes
quas consuetudo pat ut i ppetuo di
ues fiat et Sedq

Est iactura gnis que sut
amitte dampnis Sicut qda
q ferre patienter deest amicum
Tricesimo octauo quarte part
ceptum qd induit h ad vite pecu
ritatem est graue reru iactura
ac etia p amico aduersa pati
et patient' tollerare hoc auctor
p pns pcep'm instruit dum dicit
Est iactura gnis quai velit inue
q si dampno paaus p' ai am
virtuosum id dampno paaet
des tollende et h est gnis iac
tura i gne incommodu e amitte
i pdere ea que sut s diuitias
dampnis s culpa p' go qstia
amitte ea que sut s ia que quis
h dampnis i m malo vsu s
abutendo est gnis iactura est
p' illa p dico qua naute coar
ti tempestate denau res eunt
hic aut pome' iactura inssuptie
p dampno Sicut qda q paa
enter s' deest amicu stud
metum expom p' dup' ut po
dicat' q si quis ab amico i co
modu paaat' paaet' tolle
rare d' et ferre p'el 2o ex
ponat' q quis patient' ferre
d' queda s multa incomoda
quia reuera multu deest paaio
maxime vtioso adusa sustine

unde valt c iii li vi Contempe
m' mcp amicie vinculu potens
et pualidum nec ulla ex parte
sagms vribus inferius h em cer
tus et exploratus qd i nasten
di fors fortitudo opus hoc vnus
anqz solido iudicio mchoata vo
luntas contrahit et po' exepa
de amitis quoz vnus petijt oia
di ad amico oia so pro secundi
metri intelligencia est sciendu
q scdm phi doctnam 1o Et q
c vii Amica vtiosus p amico
s'lt' conctuosu quatuor sustine
d' ac pati p'm est mort' tpalis
p'pensionem Sdm e bonoru ex
teroru puacionem Terzu e ho
norus et dignit' puenoz Qrtu
e vtiose actoms et dignitat'
concessione p'mo namqz ut dicit
d' amica vtiosus p amico vtio
so tollende mortem qd amicus
moriens p amico max'm bonu
sbi ipi paaat qd sic pbat
q magis eligit amica vtiosus
p paucis tpus multu delectari
igit' magno ope vtut' qua p
multu tpus quiete i mediocri
sue paz delectari m mediocri
vtutibz et magis eligit excellen
tere vme p vnu amicu q me
diocriter et sibi magis eliget
vnam actoz bona et magnam
qm multas actones bonas et paz
uas h aut accidit hinc q mo
unt' p' vtutem p amico q
licet m q vuant vna tamen
actone qua se p amico expom
mori magis bonu faciut qm m
alib mult' actoz Et ita p'z
q m hoc q se morti expomunt
p amict' vtiosse agendo magis

bonū sibi ip̄is eligunt manifestū
q̄ maxime se amant ad hoc sc̄
quod erat val̄ h̄m̄ ca° vj dedū
obus quorū v̄nus dederat se m̄
dere ad mortē p̄ alio rē hanc h̄
storiā requirere in s̄dā p̄hemali
parte § xx qui m̄apit **P**rius q̄
to q̄ h̄m̄ sepe **P**ro d̄ amica v̄tuo
sus p̄ amico v̄tuofo pati bonorū
exteriorū p̄uator q̄ in pecūia con
sistit **C**on d̄ **A**rist̄ q̄ v̄tuofo tā
amcorū p̄iaut i q̄tempnūt uel
dispergunt pecūias ita saluet
q̄ eorū amia p̄lā tā pecūias acci
pian et in hoc magis se amant
s̄dm̄ veritatem dum aliquis pecūi
am concedit amico et sibi ip̄i bonū
accipit honestum manifestū ē q̄ma
gis bonū sibi attribuit **E**t sic m̄ḡ
se amat **T**ercio d̄ amicus v̄tuofo
p̄ amico v̄tuofo sustinere q̄ sibi
pponant̄ in dignitate et honore
et p̄ ip̄o honores et dignit̄ accip
nere **U**nde idem p̄lū d̄ **E**odē
se h̄m̄ tā honores et p̄napiatus
om̄o d̄m̄ h̄ v̄tuofo defualit̄ de
linquat amico v̄tuofo quia h̄
ip̄m̄ ē quoddā bonū v̄tutis et
laudat̄ **E**t sic p̄t̄ q̄ id q̄d̄ facit
amica v̄tuofo p̄ amico loco
exteriorū bonorū eligit bonū
v̄tutis quod ē max̄m̄ **E**t sic
maxime diligit seip̄m̄ **Q**uarto
d̄ amica v̄tuofo sustinere p̄
amico p̄uari ad temp̄ accusatō
m̄bus v̄tuofo et concedere q̄ acci
nes v̄tuofo fiat p̄ amica quas
ip̄e facere posset ut amica ei ex
hoc p̄ficiat et laudet̄ **E**t in h̄
etiam accipit sibi id q̄d̄ meli⁹
melior ē em̄ et magis v̄tuofo sum
q̄ ip̄e sit tā dūo suo facere talia

utputa docere et sc̄lia q̄m̄ si ip̄e
facet p̄serti cū sibi r̄macat opoz
tūtas talia facere ut maiora
Quere d̄q̄ possit **P**ro doctrina
arist̄ quā h̄m̄ tribuit s̄ de p̄
pessione mortis p̄ amico v̄tuofo
sit p̄tise vera **E**t p̄ q̄ne tenenda
Et p̄mo videt̄ q̄ sic p̄ id quod
d̄et̄ m̄f̄a xxviii c ubi d̄ q̄
d̄ma d̄as p̄ s̄cibus pone q̄o
debem⁹ corp⁹ p̄ximo maxime
v̄tuofo exponere morti **C**ont̄
stola corporis est bonū et m̄d̄m̄
et magis teneor dilige bonū et m̄d̄m̄
meum q̄m̄ bonū eterm̄ p̄ximi
q̄o magis corpus p̄m̄ q̄ p̄ximi
Solutio d̄m̄ § q̄ licet stola
corporis sit s̄dm̄ se corporalis
tamē s̄dm̄ collatō seu in colla
tione ad cognitō alē sue ad be
atitudinē quā augmētat ē sp̄i
alis et quā augmētat eam no
tamē facit eam **V**ide nō p̄q̄t̄
q̄ in p̄ria sit cognitō p̄ sp̄oali
q̄m̄ cognitō p̄ sp̄oali sit per
sp̄oali i creatura **C**oncedit̄
q̄o q̄ in considerata stola corporis
m̄ia ē diligenda q̄m̄ p̄xim⁹
s̄m̄ collatione magis **D**e q̄tuor
signis v̄ amica vide sup̄ in hac
parte p̄cepto xxx **P**arce lau
dato **D**e mat̄ia eadē v̄ amica
vide sup̄ p̄te eadē p̄cepto xv
Iuxtilū a not̄ **E**t eadē p̄te xxv
p̄cepto **C**um tibi al̄ p̄dū id
Impoia longa tibi noli
p̄mittē vite **Q**uocūq̄m
gredieris sequit̄ mors corporis
ombra **T**ercio s̄m̄ nom̄
quarte partis p̄ceptū q̄d̄ m̄du
ē h̄m̄ p̄ ad vite et aīm̄ p̄dū
ē exclusio vite longioris ymaginē

longeuitate cuius dicit ne illis contin-
gat quod audiam contingit au dix-
it dñs et saluator noster opus luce vi
homo aud dñs uberes fructus
ager attulit et cogitabat ut se
dicens quid faciam quia non habeo
quo congregem fructus meos et
dixit hoc faciam destruas hor-
rea mea et maiora facia et il-
lic congregabo omnia que nata
sunt in et bona mea et dicit aue
mee anima mea habes multa bona
reposita in annos plurimos equi
este comede et bibe ac epulare
Dixit autem deus illi stulte hac
nocte repetent animam tuam et rapi-
ant a te demones que tunc passi-
m erunt hunc autem matre bene conue-
niunt versus infra sequens vi Si
sum dives ageris et nobilitate
quid inde Si mea sponsa decens
et si formosa quid inde Si in sint
nati opes et fama quid inde Si
rota fortune tollat ad astra quid
inde Tam cito perierunt omnia
quod nichil inde Fata scdm est et
breuitas sciendum quod sunt etiam non
li qui considerantes pericula mortis
in quibus iugiter vita mea consumitur
et carnis voluptate et mulierum
puditatem vel insitorem seculi ho-
rem sequuntur et in talibus usque ad
finem vite sue in volunt et imo-
rantur In hoc plures sunt caudas
de quo narrat barlaam qui fu-
giente vinctus et in baratro
cadentem tunc arbutula apphe-
dit in cuius radice vidit duos mu-
res albus et niger arboris effo-
dientes et in fundo vidit dra-
conem horribilem eum deuorare
tupietem De palete vidit quatuor

aspidum capita quatuor enim in radenau
et eleuans oculos et vidit magnam
stillam mellis draconis arbutule
descende et omni periculo oblitus
et tradidit se ad quendam mellis dul-
cedinem Sic reuertitur moraliter
de magna hominis parte sicut de ito-
tali contingit ut euenit baratro
mundus arbutula vite humane in-
seria que de albo mure et nigro
i die ac nocte consumitur in aspi-
dos quatuor sunt elementa draco ex-
pectans draconis stillam mellis de-
lectatio mundialis quam toto affectu
querunt peccatores et viciis omnibus
eas obliuiscuntur quibus dicitur pericula
ut quid diligunt vanitatem et qui-
tis mendacium hinc enim consideratio
inibus retrahuntur a peccatis libi-
dine et dignitatem ambicio vni-
us Job xxxi quatuor tumetes fluctus
spem timorem deum roborem Gregorius xxxi
mortem in fine quod in iuuentute tempe-
state et fluctibus tumetes nulla
nauigantibus rerum temporalium circa
nulla carnis delectatio ad metem
reducatur Fugite res in despectum
veniunt amorem viuendi sic in hypo-
to igitur et Quere a quibus possit Al-
terum mors sit inflata propter ma-
lum perire pro peccato an insit homini
a natura hunc opinionem videri
posse per obiectiones Et sic primo videtur
quod insit homini a natura tali ratione
corpus enim humanum componitur
ex contrariis Omne autem quod est com-
positum ex contrariis natura est disso-
lubile ergo et corpus adeo fuit
natura dissolubile si si fuit naturaliter
dissolubile fuit ab aia separabile
ostendit enim vniu sine altero non
potuit fieri si mors est separatio anime

a corpore go mors fuit a natura
Ad idem fuit videtur quod dicitur plato
in deo quod ego sum opifex nā
quidem dissolubiles sed si corpora
deorum fuerunt a natura dissolubi-
lia que non sunt composita ex con-
tinentibus multo fortius et corpus hūmā-
nū quod ex contrariis ē compositū
Item etas videtur esse ex natura
si mors ē finis etas go mors videtur
esse a natura. Quia autem etas sit a natura
ostenditur per ipsam compositionem ex
quibus ipsum corpus componitur
prima enim etas videtur esse calida
et hūda. Secunda calida et siccā
Et sic demum go etas videtur
esse a natura. trahitur enim ex ipsis co-
ponentibus. Item alia corpora sunt
defectabilia a natura pariter go rursus
corpus hūmānū ē a natura defectibile
si eius defectus est mors go mors
eius est et fuit naturalis. Contra
instatur fuit ut anima desente deo
deset animam deo deo autem desente
animā nō hūit potestatem retinendi
corpus go desente deo animā
maipit desere corpus si licet de-
serao est mors go mors secunda ē
a culpa. Deserao enim qua anima de-
serit deo culpa est. Hic Gregorius
illa que datur a deo de morte
carnis nūc finis ab ipso hūmāne ge-
neris initio usque ad finem pauli nō
mutatur. Ex quo colligitur quod mors
ē pena peccati. Prius enim est homo
et nō videbit mortem quod bene per-
mutans aut tunc terribilis est et quis
resistet tibi ex tunc natura tua quia
videlicet homo in paradiso peccā-
ti dñs natus semel de morte
carnis nūc finis fuit quod ponitur
usque ad ultimum mutari nullo vale-

bit. Soluao dicendum quod mors hominis
primū est pena peccati unde Augustinus
constat inter fidem catholicam
tenentes ipsam nobis mortē non
lege nē qua nulla mortē homini
deus sit finis infligenda esse pec-
cantis quod peccatum vnde dicitur
dixit homo in quo tunc omnis erat
terra et in terra ibis. Ad obiectū
in contrarium est dñm quod natura accipit
dixit accipit enim aliquā naturā per
pmitus instituta aliquā naturā ac-
cipit per naturā corrupta secundum primum
modū nō est mors a natura unde
Augustinus in libro de civitate dei suten-
dum est primos homines ita fuisse
institutos ut si nō peccassent
nullū genus mortis experiri fuisse
sunt si eosdem primos patres ita
fuisse ut quicquid eorum esset exor-
tum eadem pena tenerentur ob
noxiam. Propter multitudinem go culpe illius
nam dampno mutatur in penam
ut quod penatur per peccatum in peccā-
tibus hominibus primus hūc sequitur
in nascentibus ceteris. Ex qua autem
colligitur quod secundum naturam primus
institutam nō fuit mors naturalis
secundum naturam vero corrupta naturalis
secunda in his qui descendunt
a primis patribus seminat. Si nō
obiciatur quod omne compositū ex
contrariis ē naturaliter dissolubile et
ita ab anima natura separabile dicitur
et quod licet hoc contrariū ex quibus
componitur sit dissolubile rursus
tamen anima rationalis bene institute
potentis retinere corpus fuit ut
nō dissolveretur. Et ita mortale
est uno et in mortale alio. et po-
tens et nō mori. Ad primum dicitur
est id quod plato intelligit de natura

dena ipius creature que ex se
 no pot sustinere nisi ex guberna-
 aone creatoris cuius voluntas fuit
 ut quedam essent no dissolubia ad
 teram dicendum e q licet etas in
 eis tamen no erat ibi ut p seim
 declinarent ad mortem unde augu-
 m h^o deum dei senes no veraste-
 bant ut nantate pduant ad mor-
 tem et aliis abus aderat ne esu-
 xerent potius ne sitirent lignu
 vite ne ulla senecta dissolueretur
 ut dicit b^o Greg^o ai t^o pibus no
 ipe t^o pbat stabat em qm m^o m^o
 dearentib^o quia nequaquam ad
 vite t^o m^o pduant m^o m^o m^o
 licet q^o m^o m^o sit t^o m^o etas p^o
 q^o diuidit^o p^o v^o hilem etate et se-
 nectute et alias d^o etas etas ibi
 tamen no erat dissolubilitas ex m^o
 tate ne ex parte etas m^o m^o
 dicend^o q^o no est simile in aliis
 aiantibus et in homine in h^ore
 em ita q^o fuit aia ronalis posse
 h^ore q^o m^o m^o corpus i m^o m^o
 litate eo q^o ipa fuit i m^o m^o b^o
 m^o m^o a p^o h^o in aliis v^o aian-
 tibus fuit aia corruptilis q^o no
 h^ore potencia q^o m^o m^o corpus
 in m^o m^o m^o Et i^o corp^o
 eo^o fuerunt corruptibilia corp^o
 uo homis i m^o m^o i potes no
 mori v^o q^o p^o p^o m^o na cor-
 rupta fuit ad q^o na oportet
 v^o m^o m^o m^o p^o m^o aplm q^o
 statut^o est semel et p^o m^o aut^o
 in q^o m^o m^o v^o m^o m^o monet
 ut p^o m^o quia v^o m^o h^ore
 p^o m^o m^o et c^o m^o m^o v^o m^o
 v^o m^o ad d^o m^o m^o m^o
 d^o m^o m^o m^o m^o m^o mag^o
 p^o m^o m^o p^o m^o m^o qui d^o m^o

scustem carnis certu quod gestabi
 m ore ppter ipius vmbra qua vi-
 dit in aqua p m^o m^o relinques
 qd e valde fatum et con canoua
 et ouha m^o m^o m^o m^o fatu
 qui ppter vmbra q^o m^o relinquit
 diuinas etnas certas et veras me-
 t^o m^o m^o p^o caduc^o et t^o m^o
 v^o m^o v^o v^o vide amplia de malia
 requie sup^o in p^o p^o m^o p^o
 cepto v^o m^o Cum dubia m^o m^o
 Et in p^o m^o p^o m^o v^o m^o
 que metum leti Et p^o m^o p^o me-
 t^o p^o m^o Cum dubia et
 singulis Et ead p^o p^o m^o
 m^o timeas illam Et in t^o m^o p^o
 cepto v^o m^o fac t^o p^o m^o

Curre deo placare vitulum
 sine aratro aratro Hoc ar-
 das placare deo cu oede luttat^o
 Quadragesim^o q^o p^o p^o p^o
 ptum qd m^o m^o ad vite se-
 curitatem d^o deo placare i m^o
 gare t^o m^o m^o deuotione
 et orone Hoc autem p^o p^o p^o
 ceptu docet auctor facere dum
 d^o t^o deo placare quai ve-
 lit i m^o q^o odore bonoz op^o
 debes deo placare no om^o
 alicuius aialis qm qm antiqui
 m^o in veteri lege hoc fecerunt
 s^o aialis sacrificare tan^o p^o aplm
 ad Corp^o x^o hoc illis m^o m^o co-
 tigebat Et h^o e qd ex p^o m^o
 d^o aut^o d^o p^o m^o i h^o m^o
 et beniuolu^o redd^o d^o d^o m^o
 i m^o m^o h^o e op^o m^o v^o m^o
 ex^o m^o Et sine i d^o m^o m^o
 tulum ut q^o m^o aratro i ad^o
 aranda et colendam ut m^o v^o
 lutas aliq^o consequat^o nec ar-
 das deum placare cu luttat^o i sac^o

cede i occasione vituli uel alterius
animalis De hac ma requie sup
in hac pte pcepto xviij Cu sic
ipse reus p pmissore intelligen
magis in specialis est de tali qstio
ne querendum quare quedam legali
retinuit Ecce et quedam no retinuit
thymificator et non oia alia Si uero
q ppter hoc retinuit thymificator
q thymificator p q p suaed est
orator eadem rone p debuit re
tinere pceptum Non comedas car
nem porcina qd p suaed e go
debemus abstine a carne porcina
et suffocato sanguine go portamus
mortu cu comedemus carne por
cinam et suffocato sanguine De
cum thymiana p q p e facie
du p deuotionem oronis et ingre
tum quo ungebatur thabnaculu
significet spualem unitionem que
semp hnda debuit etiam retine
thymiana et ungetu sicut etiam
thymificationem et p hunc qstui
declaracion est sciendum q thymi
ficio remansit non solum hac rone
quia significet q p suaed e
p ead q hialis ipa obsequia
moralis e quod no inuenit in
carne porcina et suffocato sanguine
In thymificatione aut honorat
Deus sicut honorat in magni
tudine et pulchritudine templi
mialis significat em magnitudo
templi mialis ymaginem templi
spualis quod e templu celeste ul
aia iusti que maior e toti mudo
mol corpore distencoe p uirtute
et ptate ut dicit Augustinus ad id qd
obiectum e de thymianate vi que
non retinuit Ecce (In q p p
est causa p e ne videatur iudic

zare sit p tot legalia retineat Ra
causa e q thymiana id pstat qd
mensum Et ppter hoc sufficit
ne thymificator Tercia e quia
apud nos no ita inueniuntur spes
aromatice ex quibus sit thymiana
sicut inueniuntur mensum ungetu
aut retinuit Ecce licet no ead
in ungetu in Ecce thabnaculu
xpi spuale p ipse ho cu bapti
zatur p ungetu sicut qd dicitur
et ex oleo qntu ad interore costie
et balsamo ppter odore bone sa
me p thabernaculu miale no
ungetur ne videatur iudicare re
merito go dicit auctor thymice
Deum placat q auctor uidetur
pape q deamus deu placare thymice
re i orone et mentis deuocione
Ideo hinc supra occasione pu
to utile de mfirmis dubitabi
libus querendu Et pmo utrum
oro cadat sub pcepto Ideo
p m et dico q ad oronem
mentalem homo te ex uice
nali qd dicitur homi ut dispo
nat se sine quibus no e salus
et ad hoc uis accedat auctas
qd dicuntur luce xviij Optet
p orare Sup quod p p p
Optet nactatem d ad uolentem
vero oronem seu cu tantu no
tenet quib ex pcepto diuino
p ex statuto ead q missas
et horas canonicas indixit
misticis Ecce ul exi uicior
prie p satisfacione qd e tho
m e xviij q querit qre
Deum oramus Ideo p m tho
sicut p q lxxxviij qd ideo deu
oramus no ut dma dispoitione
inhibemus sed ut impetremus

quod deus disposuit p orones stoz
implendum ut sz homines orando
mereant^r accipe qd eis ompne
deus an secula disposuit donare
ut Greg⁹ d^r p^o d^rat Non ergo
pces deo dirigim⁹ ut ei man in
digena manifestem⁹ s ut nos
ipi consideremus in hns ad dimidui
piliu gaurid⁹ Tercio querit^r v⁹
a⁹ o⁹o dirigenda sit ad stoz no
tam⁹ p ipos (Vndeo p^m tho ut s
q sanct⁹ porrigat^r o⁹o no taq⁹
p ipos implendam sed ut eoz
meritis et pabus orones poat^r
effectu vnde a st⁹u t^mte peti⁹
ut m⁹ m⁹feat^r ab alijs sanctis
ut orent p nobis ac

Cede loco lesus fortune te
De potenti ledere q potuit
aliqui pdesse valebit / Quadra
gesim⁹ p^m q⁹te partis pceptu
quod induce h⁹ ad vite secula
tem est potentiori cedere qui
multum pt nocere ac etia iuu
re ad vlt⁹ contrariu faciens vi
te seculitate possidere no valet
ad h⁹ aut exequend⁹ p pns p
ceptu inducat nos auctor du d^r
Cede loco lesus quid velit m
nuere q si potentior te offendit
paaent⁹ offensam sustinere des
i⁹no id o⁹nd⁹ de remedio dum
furoz e m⁹su arrenti cede fu
rozi Diffiales adit⁹ impetis
om⁹s h⁹ Nam qui te aliqui le
sit pdesse poterit et valebit
Et h⁹ expoituue m⁹tend^r au⁹
dum d^rat Tu lesus cede loco
hoc e supportacone illi qui te
lesit cede potenti fortune i po
tenae et feliatati adu⁹ potent⁹
Nam qui potuit ledere expone

satisfuato potit talis exposicio
posset h⁹e instanciam pono q a
liquis memb⁹ alteru⁹ mutilet
vel v⁹rgine stuprat qua⁹ satis
faciet p hns que m⁹me restitui
pnt Ad hoc v⁹nd^r tho p a se q
v⁹li et m⁹ m⁹ q x⁹v q⁹ m hns
quib⁹ dapnu neq⁹ m se neq⁹ m
equivalenti restitui pt satisfac
et p compesacor sciendam arbit⁹
boni v⁹ri idem v⁹l p h⁹u⁹ p
cepti intellig⁹ e sciend⁹ q duost
que induce h⁹nt com⁹queq⁹ ad
h⁹u⁹ pcepti exequacor sciendam
p^m a documetu⁹ spture Sedm e
argumetu⁹ evidens canonice scie
Circu p^m nota q sex snt spt
ture documeta que instruit nos
cedere potenti fortune p^m naq⁹
documetu⁹ spture h⁹et^r E^m m⁹
vbi d^rat^r v⁹li resiste contra
facie potentis nec coneris con
ictum flum⁹ Ad hoc fat fabula
auiam inqua m⁹troduxit quer
ad euaditatem eo q v⁹liut scie
contra impetu venti semissime
flantis et pbi non cedere cum
arundo debilis no fuit euaditatu
q⁹ cedebat Sedm sptue doct⁹
h⁹et^r Job xxiij v⁹l De dno et sul
uatore m⁹o ihu xpo qui furor
iudeoz cessit qui cum lapides tu
lissent ut iacerent m eu abston
dit se et exiuit de templo T
ad documetu⁹ spture h⁹et^r m⁹
h⁹ qn ipe d^rns m⁹ a facie h⁹ed⁹
fugit m egyptu⁹ v⁹l doct⁹
spture h⁹et^r q⁹ v⁹bi d^rat^r
q ille d^rns discipulos docuit fu
ge d^r si vos psecuti fuerint m
vna ciuitate fugite m aliam
v⁹l doct⁹ spture documetu⁹ h⁹et^r

in ad Cor. xij vbi dicitur q̄ b̄tus
paulus a fratribus p̄m̄z submissus
ē in sporta et h̄ p̄dicta documēta
tr̄suptue colligitur in q̄ hoc
tamen suand vñ q̄ i. Sextum
scripture documētum h̄et. i. h̄c.
xxxij ubi dicitur Cum saul rex
dauid p̄sequeretur ad mortem et b̄
resisteret non possit cessit et ait dauid
in corde suo aliquis mada vna die
i manus saul nōne melior ē ut
fugiam et saluor in t̄ra philisti
norū ut despet saul cesset q̄rē
in oculis suis b̄tus isrl̄ fugia go ma
nus eius et surrexit dauid et abiit
ip̄e et sexcenti viri cū eo ad
achis filium maorch regem geth
Quia s̄m ē sciendū q̄ p̄lati s̄u
pastor s̄m canones p̄secutor potē
tis cedere d̄z ac etiā s̄u d̄regem
deserere p̄t vñ h̄m̄c sup̄ta occasioe
posset aliquis de tali q̄stione q̄
reze vñ vñ sit s̄m̄p̄ verum
s̄m canones p̄a se tenendū q̄ p̄
latus seu pastor p̄t p̄secutor
potentis cedere debeat et s̄u d̄gē
gem deserere ut auctor h̄c docet
h̄m̄c quesito r̄ndet b̄tus th̄o sa
s̄dē q̄ c. lxxxv. dicit q̄ ubi sub
ditorū salus exigit p̄ sone p̄q̄
stois p̄nā nō d̄z pastor grege
s̄u deserat nec p̄pter aliqd p̄
sonale p̄icū i mēns ad bonū
pastor aiam s̄uā p̄onibq̄ suis po
nere teneat. Si vñ subd̄tor sa
luti sufficienter possit in pasto
ris absētia p̄uideri p̄ aliū
tūc licitū ē pastorū p̄t aliqd
Etiā comodū ut p̄t p̄s̄e p̄icu
lum corpar s̄u deserere grege
et hoc ip̄m colligitur in canone
s̄s̄s̄taris et i canōe aduſtas vñ q̄

posset etiā plebem deserere p̄t ip̄us
maliciā nō q̄ p̄ quali culpa d̄z
at grege deserere ne mercenariō cō
pet̄ qui vidit lupū vementem
dimittit oues et fugit s̄ de sup̄io
ris licet tūc demū p̄t nō itaq̄
timde fugē q̄m p̄uide d̄finae
cū oues comituntur in lupos ut q̄
debuerūt h̄m̄litez obedire iā n̄re
uocabili cōdicunt. Sūt etiā
alie q̄q̄ cause sufficiētes p̄pter
quas Ep̄us cedendi licētiā petē
p̄t que colligitur nisi ad p̄dem
de remū. Si vñ p̄t alias cas
petit nō eīd q̄adi d̄z ut p̄dicto
c. legitur et notat.

Cum quid peccatis castiga
tem p̄m̄ subinde voluerā
dum sanas dolor ē mediā doloris
Quadragesim̄ s̄m̄ q̄te p̄tis p̄
ceptū quod inducē h̄ ad vñ se
aritate ē vñ p̄ contritiō abſ
sio et vñ p̄ penitentiā m̄tō
Dūto q̄ ex hoc nebula p̄ctorū
p̄ penitentiā stopam abstergit
et mēns p̄ virtutū m̄roduciōne
serenat. Hoc aut p̄ p̄m̄ p̄cep
auctor facit docet dū dicit Cū
quid peccatis quā velit i m̄e
Si p̄ctor ab vñm̄ corripe d̄z
et h̄c p̄ vñm̄ cordis q̄tione
et licet aliorū correctio p̄ app̄d
videat et m̄lū b̄ ḡuet th̄ lō
q̄ t̄le vñm̄ dolor et d̄aritudo
m̄tagat. Hoc aut p̄ q̄ndā m̄et̄a
phora declarat dū d̄z voluerā dū
sanas hoc ē q̄d auctor h̄c exp̄i
tūc m̄tendit dū d̄z Cū peccatis
p̄ peccatis p̄s̄m̄opa tūc p̄
subinde i postea castiga te i cor
rige te quia dū sanas voluerā me
diana dolor ē m̄fendo ip̄m ergo

sanat eū et cōreāt sanat hūc dū
mala q̄ gessit m̄se r̄phendit et
emendat^r ad hoc optime fat^r qd
d^r q̄mb^r s^r q̄t^r xxi c. quissia nodi
in ligno expelli non p̄t s̄i q̄us
sio exp̄ssio hoc ē dūc q̄ sicut
amedico dat^r medīa mortifica
tiua et maior doloze mitīgat ul̄ex
toto vlnēa sanat Sic mod^r aia
p̄cto mōzū paucaata p̄cōtōmō
doloze ut est d̄ctm ul̄ p̄mē ab̄st
sione sanat^r et a morbo p̄cti libe
rat^r cōn^r Aug^r i li^o de pe. p̄ma
ē q̄da dolet v̄mda p̄mēns
m̄se quod dolet se q̄misse et
c̄ai xxi fili peccati nō aduās
iterū s̄i de p̄stīms de p̄de ut ē
d̄mētant^r et q̄i a fūae colubū
fuge p̄ctm. hū cōn fugiēdū est p̄
catū q̄ aia vlnēat cor^r mactat
et deformat Ideo sup̄ oīa fugi
endū ac et̄ exosum ē p̄ctm hūc
et s̄m v̄sū de sū. bō q̄mū m̄dum
peccat qui diligit p̄ctm q̄m q̄ fat
et odit. Sūissim^r ē nō p̄lū facē
s̄i ip̄m p̄ctm dilige. Vnd̄ greg^r
melīa ē modica amaritudo m̄sa
tibz q̄m et̄m̄ tormētū m̄stēb̄
et vlnēa oculū mag^r cruciat^r
q̄ ad putredo interior foras eiat^r
dolor ad salutem opat^r fac m̄p
Aug^r p̄ recuperanda vita aie q̄
q̄ facies p̄ recuperanda vita cor^r
a morte m̄q̄m tamē ait Aug^r
sū p̄mēs s̄i illecebras et oēs
delatationes nō p̄tā posuero s̄i
m̄ amaritudme et afflictioe cor^r
nō satisfecero s̄i m̄ oīa dōze
caritat^r flagrans nō fuero s̄i
ab oīa v̄m̄tate oīa membrōz
motus nō refrenauero. p̄ma
īg^r velut spūalis medicina vita

mortuo impetrat m̄ fine a morte
liberat nec tamē ita q̄ oīo ul̄
lā sentiat pena m̄si tanta fuerit
cōtōmōs vehemēcia que ad
delicti p̄mōne sufficiat Et si
s̄i feceris ut est d̄ctm auctoris
p̄ceptū ad implebis dūm d^r cū
quod peccatis. S̄i nota s̄m cōno
nes q̄ quis p̄t peccare m̄ s̄p̄m̄st̄m
nō modis p̄mo ad quē male se
tit de p̄sona s̄p̄us s̄tū ut de q̄se
d̄i m̄ hūc hētia. Sed cū q̄s
obstīnat^r et dīat oīa mala ēē
impūta ut origenes. Tercio
cū quis veritatem cognitā m̄
pūgnat ut qui dixerūt x̄m m̄
beelzebub et c̄eto cū q̄s peccā
desperat ut caym et iudas qui
dixerūt maior ē iniquitas et
c̄eto ad quē mortalit^r quocūq̄
mō peccat et sic morit^r ut de
pe d̄i m̄ hūc v̄tū ad finē
Sexto cū quis p̄t p̄ctm hūc m̄p̄o
s̄to m̄q̄m p̄mēre. Septimo
cū quis m̄ mortali p̄cto s̄t̄et
p̄seuerat ut m̄p̄allē canone
p̄ctm hūc. Item nō ē s̄m canoes
q̄ quis p̄t peccare q̄m alio
v̄i modis p̄mo m̄specto lapsu
abono maiori xxi q̄ xii hē
nata. Sed m̄specta quanta ē
pene ut xxi q̄ i nō aufeā
Tercio m̄specto ex illo q̄ m̄de
sūt^r ut xi q̄ m̄ p̄apue. C̄eto
m̄specta condicōne loci q̄s et
p̄sone ut de pe d̄i. l. aut facto
q̄nto m̄specta feditate ut xxi q̄
q̄ m̄ c̄ūd m̄ oīb̄. Sexto
m̄specta v̄tūte ut de pe d̄i m̄
v̄tūte ad duobz et seq̄tibz
p̄ p̄missorū intelligēcia mag^r B
m̄ spūali max^r aia hūc d̄ h̄tūc

medianam vale puto de alijs
dubitabilibus querendum. Et primo
que et quot sit aie inductue con-
tritionis. Sed vtrum dolor contrito-
nis esse intellectualis ul' sensibilis.
Tercio vtrum in contritione requiritur
maior dolor de vno peccato quam de ali-
o. Quarto vtrum peccati emissio sit co-
tritionis effectus. Quinto vtrum con-
tritus possit tollere totum reatum peccati.
Sexto vtrum spiritualis contritio de qua
liber peccato requiratur. Septimo et ul-
timo vtrum requiratur contritio de
quolibet mortali. Quinto ad primum
questionem videtur quod sex sunt cause
contritionis inductie secundum Augustinum. Et
primo ipsa peccatorum recognitio. Vnde
xxxviii. Recognitabo omnes iniquitates
meas in amaritudine anime mee. Et
pudor qui contritionem sequitur. Vnde
xix. putredo in ossibus eius qui confusi-
one res dignas gerit. Tercia
penarum utilitas. Vnde in Am vi
his sitas es nimis iterans vias tuas.
Quarta tremor ex omni iudicio
et tormenti. Vnde in psalmo. Tremor
et pavore ubi parebit.
Ad hoc vi. Stipendia peccati mors
et tanta dolor sicut de amissione ce-
lestis patrie. Vnde in Proverbiis. Quod
habes et nemo accipiat condempnationem
tuam. Sicut et dolor de offensa
dei hic dolor dicitur de aere quia
offendimus deum creatorem acrior
quia premium nostrum celeste accipimus
quia et nostrum redemptorem qui nos
pro sanguine liberavit. Sexta est timor
sicut vult quod peccata dimittuntur. Vnde
quod bonum operemur. Et glorie quod munere-
ramur. Vnde in Psalmo. Ecce sto ad o-
sculum et pulso si quis audierit vo-
cem meam et aperuerit ianuam

introibo ad eum et cenabo cum illo
et ipse meum. Quarto ad secundam questionem
videtur secundum Petrum in quarto de xxviii.
Dicit dicit Augustinus. Vniquemque
per quas causas cognoscitur per eas
idem dissolvitur. Ex de re et uirtute
omnes res. Cum ergo peccatum
sufficiens peccatum non possit nasci
sufficiens per solum actum voluntatis
si per displicentiam et dolore quantum
est ex parte mea peccatum tolli et in huius
dolorem huius sit in peccato non autem
huius dolorem sensibilem de contri-
tione naturae sed de eius perfectione
in hoc quod hosti. Quod ad tertiam
questionem videtur secundum Petrum in
quarto de xxviii. De peccatis in quibus
quantum sunt offensa dei dicitur esse
maior de maiori peccato habitum
quod non actuatur sic et in spirituali
dicitur esse maior dolor de maiori
peccato eo quod habet maiorem rationem
doloris. Dolor quod sensibilis sit
penaliter conueniens. Sicut ut sit
maior quia maiori offensa maior
pena debetur. Contritus est tunc
ibidem. Quarto ad quartam questionem
videtur secundum Thomas in quarto de xxviii.
Contritus potest dupliciter considerari
vel quantum est per sacramentum
vel quantum est actus virtutis et utriusque
modus est causa remissionis si dimissio
de qua quantum est per sacramentum
comparatur ad remissionem peccati
instrumentum sicut etiam alia sacramenta
quantum est actus virtutis sic est quia
est malis remissionem peccati secundum maiorem
et dispositionem. Et addit hosti quod
licet in contritione dimittitur peccatum
quod sit cum proposito confitendi et
satisfaciendi si cum ipse debito non
sequatur confessio et satisfactio

Peccatum quidem commissum non
redit si mortaliter peccat is qui co
mittit Et sic intellige canonem
illud magna de pe. d. i. Quod ad
quintum respondet secundum petrum ubi super
interrogatio quesito contritionis interrogatio
attendit per dupl. vel ex parte tantum
que erat displicentia peccati vel ex
parte doloris quia in sensitiva
exaltatur et utroque modo potest bene inter
di contritio quod tota pena remittitur
in locis tamen confessio et penitentia in
vite expletio requiruntur propter
preceptum et etiam propter incertitudinem
quia si non est quis certus quod sua
contritio fuerit sufficiens ad totum
tollendum quod tunc in mente supra
Quod ad sextum quesitum respondet per
tunc in quarto d. xvij. quod quintum ad
primum contritionis si bene quis de peccatis
suis cogitat et dolet et si non do
lore contritionis saltem dolore atti
tione sic oportet quod sit specialis
de singulis peccatis que quis in memo
ria habet si quintum ad tertium qui scilicet
dolor est iam infortitatus magis
sufficit quod sit una coris contritio
de omnibus tunc enim ille motus a
git in virtute omni dispositionum
precedentium Quod ad septimum quesitum
respondet secundum petrum in quarto d. xvij.
quod in omni peccato mortali est actua
lis aversio voluntatis a deo ad peccatum
Et contra contritionis orantur oportet
quod in omni remissione peccati mor
talis sit actualis aversio a peccato
ad deum que quidem contritio appel
latur de peccatis tamen obliis
sufficit contritio generalis cum conatu
ad recordandum et dolendum non so
lum de peccato oblito oportet ali
que in genere dolere sed etiam de ob

livione eiusdem que ex negligenti
attingit et hoc est quod dicitur
intendit auctor dum dicitur resnea
dum sanas scilicet per vnam contritionem
dolor est medicina doloris qui scilicet
in sensitiva exaltatur quod reuera
iterum intendit per contritionem quod tota
pena remittitur prout superius in
quinto quesito continetur

Dampnarius inquit per longum
tempus amicum mu
tat mores si pignora per mentem
Quadragesimo tertio quartum per
preceptum quod inducit scilicet ad virtutem
caritatem est amicitie virtutis re
tentio et conservatio quod per hoc
homo in mente secundum sit seu efficitur
et potius eius fama roboratur
hoc autem per primum preceptum auctor fa
cit docet ad dicit Dampnarius
inquit per longum tempus amicum
hunc quia velut in me quod longo tempore
amicus huius non levi occasione
ab eius amicitia declinare licet
sit tibi aliquantulum alienus sed an
aque amicitie recordare et hoc
est quod expositum hic intendit
auctor Dampnarius inquit per damp
neris et inquit dampnis amicum
per longum tempus suatum et anti
quum quoniam novus non est ei similis
hoc dico si mutatur mores animi
et qualiter mentem tamen prima
pignora et prime amicitie pignora
in signa hoc est dicitur quod perseverant
debes amicum diligere non autem
ad tempus sicut multi faciunt et hoc
die falsi amici Et de talibus dicitur
Ecce xvij Est amicus per tempus
et non permanebit in die tribula
tionis primum metri intelligencia
magis in speciali est demonstrata

dubitalibus quendum p^o ponatq^{ue}
 sint duo amici unus eorum multum
 p^{er}feat in virtute et al^{ter} n^{on} p^{er}feat
 q^{uod} inter eos facta est magna distan
 cia virtutis et uirtutis v^{er}u^m q^{uod} m^ultu^m
 p^{er}feat uti deat amico eo q^{uod} tantu^m
 manet in p^{ri}mo statu ul^{ter} ne s^{ed}
 utru^m post dissolu^{ti}onem amicitie
 qui fuit amicus se h^{ab}eat alie^m
 ul^{ter} familiarem ad amicu^m quidam
 q^{uod} m^ultu^m de p^{ri}mo fuisse amicus
 Quo ad p^{ri}m^{um} questu^m r^{es}pondet^{ur} p^{ri}m^{um}
 aristoteli in ethicis q^{uod} n^{on} est
 possibile q^{uod} p^{er}fectus c^{on}suet amicu^m
 ad non p^{er}fectu^m et h^{oc} max^{ime} app^{ar}et
 in magna distan^{ti}a amicu^m puta in
 amicitia que fuit ex p^{er}icitia Si
 eni^m unus p^{er}manet puer s^{ed} m^ultu^m
 alia at^{que} fiat optima vir n^{on} potest
 remanere amicu^m cu^m n^{on} complacet
 aut sibi in eisdem nec ead^{em} de eis
 d^{ic} gaudeant et tristant^{ur} et sine
 h^{ab}is n^{on} p^{ot} amicu^m suu^m ad am
 iciam eni^m requirit^{ur} q^{uod} amicu^m con
 uant n^{on} p^{ot} aut conuine s^{ed} m^ultu^m
 in eisdem eis placeat et de eis
 gaudeant et tristant^{ur} Quo ad
 p^{ri}m^{um} questu^m r^{es}pondet^{ur} p^{ri}m^{um} eundem
 aristoteli ubi sup^{ra} q^{uod} sicut p^{er} meo
 riam p^{er}terite consuetudinis existi
 mamus q^{uod} homo magis debeat
 se exhibere amicis q^{uod} exoneis
 ita etiam in h^{ab}is q^{uod} in p^{ri}mo fue
 runt amicu^m d^{ic} h^{oc} magis se ex
 hibere amicis q^{uod} exoneis ita et
 in h^{ab}is q^{uod} p^{er} p^{ri}mitam amicitiam
 m^ultu^m in vno cau^{sa} q^{uod} s^{ed} p^{er} h^{ab}is
 bundantem malicia^m facta est
 dissolu^{ti}o amicitie Tunc eni^m n^{on}
 familiaris d^{ic} exhibet ei a quo
 dissoluit amicitia p^{er} sibi etiam
 metri intelligencia magis m^ultu^m

ali est demerit^{us} dubitabili
 bus quendum Et p^{ri}mo v^{er}u^m p^{er}
 moru^m iⁿ mutaconem in vno amicu^m
 f^{ac}it quis factus est de v^{er}tioso v^{er}tioso
 alter amicu^m d^{ic} amicitia dissolu^{ti}
 Quid v^{er}u^m p^{er} tale mutaconem
 moru^m factu^m in amicu^m sit amicitia
 dissoluenda statim aut p^{er} h^{ab}is tunc
 q^{uod} est facta magna moru^m mutaco
 Quo ad p^{ri}m^{um} questu^m r^{es}pondet^{ur} p^{ri}m^{um}
 eundem aristote ubi sup^{ra} q^{uod} sic tali
 rone n^{on} est possibile ut dicit q^{uod}
 est cu^m amicitia manifeste amet^{ur}
 a v^{er}tioso q^{uod} v^{er}tioso n^{on} p^{ot} esse
 amabile quodcu^mq^{ue} s^{ed} solum bonu^m
 honestu^m nec oportet eu^m q^{uod} iam
 factu^m est malus amicu^m iⁿ n^{on} est de
 cens neq^{ue} v^{er}tile q^{uod} n^{on} oportet q^{uod}
 h^{oc} amet malis neq^{ue} afflatur
 p^{ro} v^{er}to q^{uod} tamen oporteret
 si seruaret^{ur} amicu^m ad deu^m qui ia
 factu^m est malus amicu^m q^{uod} si se
 p^{er} h^{ab}is est amicu^m v^{er}u^m n^{on} p^{ot} esse q^{uod}
 du^m fuerit^{ur} amicu^m Quo ad p^{ri}m^{um}
 questu^m r^{es}pondet^{ur} p^{ri}m^{um} aristote ibi
 n^{on} est statim dissoluenda amicu^m
 in omnibus qui mutat mo^{res} bo
 nos in malos s^{ed} solum in illis qui
 p^{er} magnitudinem mali^m in sana
 biles s^{un}t iⁿ q^{uod} n^{on} p^{ot} de facili
 reduci ad statu^m v^{er}tutis Si aut^{em}
 aliqui s^{un}t qui sustineat d^{ic}ret
 aonem ut s^{ed} possint reduci ad
 statu^m v^{er}tutis tunc eni^m mag^{is}
 auxiliu^m ferendu^m ad recupandu^m
 bonos mo^{res} q^{uod} ad recupandu^m
 subam amissam Ratio q^{uod} v^{er}tus
 melior est et mag^{is} p^{er} amicu^m
 q^{uod} pecunia Cum aut^{em} quis dissol
 uit amicitia ad eu^m qui factu^m est
 malus n^{on} videt^{ur} aliq^{ui} in conueni
 ens fide q^{uod} n^{on} erat amicu^m h^{uic} t^u

ut tali magnum virtuosus sed magnum
virtuosus Et ideo magnum
alterat^r a prima dispositione amicitie
qui in non valet reducere ad virtute
conuenient^r recedit ab eius amicitia
Et hoc vide super in prima parte metra
precepto xxxvi^o in prima

Magis officii quo sis ma-
gis carior esto. Ne nomen
subeas quod dicit^r officiaperdi
Quadragesim^a quartu^m quartept^m
preceptu^m quod inducit hoc ad vite se-
ritatem et gratitudinem in omnibus
tenere hoc est de preceptis beneficiorum
gras atque beneficia honesta et ser-
uata honesta benefactori repende
ad hoc autem faciendum inducit nos
auctor per prius preceptum dum dicit
Magis officii quia velis inue-
re et acceptabilis et benignus habere
qui tibi finem exhibent et eis
beneficia studeas ne magis ab al-
liquo reputeris et hoc est quod ex-
positiue intendit auctor dum dicit
gratior et gratius et remunerator offi-
cii et beneficium tibi exhibuit quo
put si magis per magis carior et
carus et bonus et ut sit gratior
et gratior beneficiis esto magis
carior et exhibeas ut carus et
beniuolus quod nisi sic feceris habebis
nomen officiiperdi quia perdes
officia et beneficia et finem que
benefactor facere consuevit Ex quo
enim videbit te magnum tibi sub-
trahit beneficia ne subeas nomen
quod dicit homines officiiperdi et
magis Officiaperdi dicitur quia
perdens officium et finem quia per
suo beneficium nulla confert remun-
nerationem quam qui potest remune-

rationem finem. Officiu^m est enim et
apientis ut remunerato^r de finem
exhibito retribuatur competente
uel aliter per aliam expositionem uel
lecturam dicitur officiiperdi quoniam ille
qui recipit honore aliam officium ad
non sit dignus tali officio vel hono-
re per prius intelligenda magis
in speciali est de aliquibus dubita-
bilibus quendum Et per secundum prius
expositionem quid^r vtrum habere qui
officiis et beneficiis sunt magis sint
beneficia subtrahenda ad hoc non est
instans quia habet^r super in quinto parte
precepto beneficium accepti memor esto
Secundo secundum prius expositionem
quid^r vtrum hoc teneat^r ad gratias
actiones omnium hominum beneficiis hinc
quesito breuiter. Unde per secundum habere
ha^m per quod ex dices quod omnis effectus
naturalis ad suam causam conuertitur
Unde dicit promissa in 2° de di no-
quod deus omnia in se conuertit tamquam
omni causa per enim operetur quod effectus
ordinet^r ad finem agentis animam
festu^m est autem quod benefactor magnum
est causa beneficii Et ideo naturalis
res requirit ut iste qui recipit
beneficiu^m per gratiam recompensationem
conuertat^r ad benefactorem per modum
vtriusque sicut de pre super dictum
benefactori quid magnum huiusmodi
debet^r honor et reuerentia eo
quod sit rationem principii si per acci-
dens debet^r et subiecto ut su-
stentato si indigeat Tertio secundum
aliam expositionem ut lecturam
per quod vtrum officiales perpe-
tuari deint in officiis vel non
hinc quesito breuiter. Unde dicitur
per prius quod perpetuari non debent
in officiis Et hoc magis per tria

Et pmo ex parte constituent
Nam scdm plm in Ethic² p^{ri}
cipat⁹ vnu ostendit Nam quia
tunc ostendit⁹ bonitas ul p^{ri}us
homo meli⁹ s^z m dmo ul p^{ri}us
patu qz tales plus pnt i iusti
fici⁹ qm puate p^{ri}one Ideo p^{ri}
ceps d^z p bare omnes homines
m officio et no dimitte m offi
cio s^z qz no pt alioru bonitas
appare⁹ Sed ex parte p^{ri}us cu^m
quia videntes alios m officio
petuari et se esse despectos si
ip^{ri} sunt aiosi et viles contra
dno^s seducioⁿes mouet ac eaz
mfm tas p^{ri}aciones Ideo p^{ri}us
i Ethic² polit² d^z qz plato p^{ri}
facebat eos dno^s qd e⁹ sedi
cois cu et p^{ri}uraciois Tercio
ex parte p^{ri}us officialiu quia
si farent se esse p^{ri}etuos m offi
cio multas iurias aliis infer
rent Ne go sint m suis officio
onerosi et p consequens officia
p^{ri}dia merent⁹ multo⁹ p^{ri}etui
ari deit ac et p^{ri} h² g^{ri}iores
et ariores efficient⁹ z² aucto
ris p^{ri}us obp^{ri}uabit dum d^z

Suspecto caueas ne som
fer omibus h²ous Nam
timidis et suspect⁹ aphissima
mors **Q**uadragesim⁹ qntu
quarte ptis pceptu qd indu
et h² ad vite securitatem
e⁹ suspicioⁿis nimia et supflua
timor⁹ abdicato **R**imius en
timor et supflua suspicio ut
plu^m mortem causant tpales
qd talem go suspicioⁿem et ti
miditatem amouend⁹ et aini
leticia introducenda per p^{ri}us

pceptu induat nos auctor d^zum
d^zat Suspect⁹ caueas quia velu
i nuere caueas ne sis m suspicioⁿe
qz miser s^z p^{ri} habetis nam mors
sequit⁹ timidu et suspectu et
hoc expositiue intendit hic d^zum
d^zat Suspect⁹ i suspicioⁿis sue su
spectuosus caueas ne sis miser
quia qui m suspicioⁿe e⁹ miser om
tpe reputat⁹ ul caueas ne sis
suspect⁹ i suspectiu⁹ Nam mors
e⁹ quia meli⁹ e⁹ ut tales p^{ri} su
spicioⁿis moriant⁹ qm ut s^z m ta
li vuant miseria **P**rim⁹ met
intelligencia e⁹ sciend⁹ qz si vis ta
lem a te repellere suspicioⁿem
expedit te luacilent⁹ attende ad
auctoris doctna qua p^{ri}us supra
m xvij⁹ p^{ri}us ptis metra pceptu
Ne aures si quis ibi tractat⁹ sa
tis ad plenu de quadruplici su
spicioⁿis specie et qntu ad p^{ri}us
sufficiat remissio **E**t h²et⁹ ibi q
stio **N**am suspicio malu p^{ri} uel
bonu **z** p^{ri}us metri intellige
cia est ead⁹ attendend⁹ qm m⁹
et mordinata timor et maxime
mortis infer⁹ bonu q^{ri}uor ma
la pessima **P**rimo mag⁹ fa² h²et⁹
stupid⁹ Sed mconsluat⁹ duo
emulu **Q**uarto m opatiu⁹
Et lo ad q^{ri}u⁹ auctoris quib⁹
timorem mordinatu et imode
ratu fuge d^z **T**ali en p^{ri}us ti
mido mors e⁹ meli⁹ apta q^{ri}
e⁹ d^zat qz meli⁹ e⁹ p^{ri}us mori q^{ri}
m hoc mudo vnu **E**t q^{ri} est
quod intendit hic auctor d^zum d^z
Nam timidis et suspect⁹ **S**i
go vis hanc timiditate et su
spicioⁿis a te repellere expedit
omio ut v⁹ tute secut⁹ mminaris

hoc ideo quia h' v'us fa' i' ment' mcomodi et rei inchoate affies
 no' formidare. Huiusmodi etiam officiu
 e' cont' aspa fortune p'fortitudi
 nem solaciu dare. Font' hanc v
 tute multu affligit timor quia
 timor e' instans p'iculi ul' fluctu
 menti trepidaco' contra talem
 fluctuaco' seu met' trepidaco'ne
 bona dat remedia. Pen' h' d'et
 med'is fortuitoru. Unde timor aut
 morieris tu r'ndit scautab'la
 e' homis na' non pena hac con
 ducit m'raui et ut ex'ce. Item
 timor aut morieris r'ndit scau
 tas gentiu lex e' qd' accipit
 redde' deit. Item timor aut mo
 rieris r'ndit scautas p'egnatu
 e' vita homis cum multu am
 bulaueris redendu e' ad domu.
 Item timor aut morieris scau
 tas moriar. nec p'mq' ne vltiq'
 q'mes antecesserit om' me se
 quent'. Item timor aut iuueis
 morieris scautas hoc vnu est
 q' eque tam ad iuuenie q'm ad
 senem p'tinet. Item timor aut
 egrotabis scautas venit t'pus
 quo exp'metio mei capia no
 em tantu in mari ul' in p'lio
 vix apparet forte exhibetur
 i' q'cedit' ead' latulo virtus.
 Item timor aut male de te
 opprimant' homines et loant'.
 Scautas s' mali morier s' de
 me mala iusti et casti. Si ma
 ximiq' si casto si duo sp'ioes
 ita de me loquet' na' malis
 displicet est a bonis laudat' ul'
 lam auctem s' suba ubi qui co
 dampnand' dampnat s' ali
 os. Item timor aut male de te

aut male de te homines loant'z
 scautas morier s' hoc in iudicio
 et si culpabilis essem hoc facerent
 me morbo facit nunc male de
 me loquit'. Sene em loqui ne
 stuit facit iam qd' meor s' qd'
 solent quibusdam em sic i' na
 tum e' latrare i' nalu' mventu
 e' latrare et no' p'veritate s' po
 tuis p' consuetudine latrant eq'
 a'is audienda s'ut impitoy' co'vicia
 et ad honesta' no'endi i' t'nsendi
 q' dampnand' e' ipe co'temptus
 s' idem vitupiu multa alla
 de hac ma' valde notabilia
 h'nt'z ibidem que p'mit t'iseo
 gracia breuitat'. Conclust
 ipe Seneca q' in huc p'modu
 m'q' fidele q'st'io datur' est
 Timor scautata auuenit ad
 vltu' mit bestia. Unde lucanus
 multos in suma p'icula misit
 ventu' timor ipe malus for
 tissima e' qui p'mpta e' metuenda
 pati fortis em et constans anim
 est i' ad fortem et co'stante p
 tmet no' p'turbat in rob' adu
 sis nec tumultu de gradu elia
 s' p'nte vti consilio nec a roe
 disteda' plura em s'ut que nos
 t'rent q'm ea que nos p'mut
 ideo ne sis miser ante temp'q'
 ad id que velut i' m'meria ex
 p'isti m'q' forte ventura sunt
 tibi. Ex p'missis optime con
 cludit Innocentius papa in li
 bello suo que dedit de g'leptu
 mundi seu vilitate condiciois
 huane sic dicens. Quia
 mortalis anget anxietas affli
 git cura sollicitudo molestat
 met' ext'et tremor concutit

quod facit adpropositum error ab-
ducit dolor strimgit conturbat.
tristitia conturbatio contristat
pauper et dives finis et finis
conjugatus et gtimens demq; bo-
nus et malus omēs mūdus cru-
ciatibus affligunt¹² et mūdus
afflictionibus cruciant¹² Expto
cūda crede m̄gō. s̄. p̄ob x. Si
impus moquit fuero re m̄q̄i
Et si m̄stus nō leuabo caput sa-
tūatū afflictione et m̄p̄ia et
hoc ē quod d̄c̄e m̄tendit auctor
dum dicit h̄am timidis et susp̄t
hoc ē d̄c̄o q̄ t̄ano talem vana
timiditatem atq; susp̄cōne t̄me
am̄s despiciam⁹ et a nobis abi-
riam⁹ et v̄tutem seruutatis m̄-
duamus. Et sic auctois p̄ceptū
obseruabim⁹ cum effectu. Et nō
s̄dm̄ s̄pturas et canones q̄
sextuplex timor repit¹² p̄m̄s
d̄. f̄m̄lis xxiij. q̄. m̄. Ex h̄is
fidus m̄cialis de p̄e. d̄. i. c. Si
tame cmet. Tercia filialis ut
xxij. q̄. vi. quarta mūdāmus
ut d̄. xlvij. Si d̄. h̄. q̄. m̄. Quintus
h̄uāmus ut xi. q̄. m̄. Nolite h̄o-
tus n̄alis ut viij. q̄. p̄. r. uluo
p̄ m̄ssorū m̄telligentia maḡ
m̄ sp̄ciali est est de tali q̄st̄i-
one quēdum v̄trū timor sit
p̄tm̄ et q̄n̄ mortale et q̄n̄
veniale. H̄uc quēstio breuit̄
r̄ndet b̄us t̄ho. ca. 2. q̄. c. xxxv.
Dicens q̄ timor p̄tm̄ ē s̄dm̄ qd̄
ē m̄ordmatus p̄ut s̄z refugit
qd̄ nō ē s̄dm̄ r̄acōnem r̄fugied̄
h̄ec aut m̄ordmatio timoris q̄n̄q;
quid̄ cōsistit m̄ solo appetitu s̄n̄
situo nō sup̄ueniente cōsensu
r̄acōnalis appetitū a nō p̄t ee.

p̄tm̄ mortale sed solū veniale.
q̄n̄q; vero h̄ec m̄ordmatio timoris
p̄tingit vsq; ad appetitū r̄onalez
qui dicit¹² volūtus q̄n̄ s̄z volun-
tas ex libeō arbitr̄o refugit aqd̄
nō s̄dm̄ r̄acōz et talis m̄ordi-
natio timoris q̄n̄q; ē p̄tm̄ mor-
tale q̄n̄q; veniale. Si em̄ quis
p̄t timorem refugit p̄ualium
mortis ul̄ quod aq̄ aliud t̄pale
malum s̄z dispositū ut faciat
p̄hibitum ul̄ p̄mittat aliquod
quod ē p̄ceptum m̄ lege d̄ma-
talis timor ē p̄tm̄ mortale
aliqui est veniale. De matia m̄me
timiditatis et susp̄cōis require
sup̄ m̄ s̄. p̄hemali p̄te s̄. m̄ qui
mapit q̄d̄ s̄em̄ malignitas r̄-
q̄tū aut timor mortis exoriet̄
a p̄do require sup̄ m̄ h̄ar p̄te p̄-
cepto xxiij. q̄. m̄. q̄. m̄. m̄p̄e
Quam suos p̄pos fueris merca-
tus m̄ vsum hos d̄ famu-
los dicas h̄oles t̄ame esse me-
mento. Quadragesim. viij. p̄-
ceptum qd̄ m̄duce¹² s̄z ad v̄te
seruitutem ē m̄asuetudinem
ad suos et maxie ad empti-
os suare et tenere et per h̄
s̄m̄ fideliores suos d̄m̄s efficiūt
et ex h̄ ipi d̄m̄ secūdures exi-
stunt. Qd̄ hoc aut̄ exequēdū
p̄ p̄us p̄ceptū m̄duat nos au-
dum dicit. Cum suos p̄pos q̄
velit i m̄e si suos em̄p̄i nō
li eos m̄m̄u flagellare sed
m̄cordit̄ ce h̄eas ai eisdem et
hoc ē qd̄ expositue m̄tendit
auctor dum d̄. Cum suos m̄-
catus suos memento t̄a¹² illos
esse h̄om̄es. t̄ h̄uānos quā
dicat licet tibi s̄m̄ant i h̄uānt.

non agas con eos quia homines st
 flaut et tu es vnd Seneca Epla
 xlvij Cum suis familiariter
 vnde decet prudentiam tua sui
 sunt vno homines p huius pcepti
 intelligencia ac etiam obsequia
 e sciendum q quibz dñs cu suos
 duo singularit attende d et suae
 pmo nāq suis codicis muta
 bilitate vnde idem Seneca in
 Epla p allegata iam qui nūc
 est dñs forte aliqui erit suis
 nestis q haecba suie cepit q
 dñi iure qua plato qua dy
 genes Sed nālis pparacōis
 equalitatem sicut faciebat q
 xxxc. dicens Eum q nō mutā
 fecit me ~~hanc~~ sū pūi vnd
 q. xx. moralium. c. xxxi. pote
 ribus vis magna et vultus hu
 militate qfideata quate co
 dicōis de mīa hac vnde la
 tius sup in xxxvii. pme pti me
 ante pcepto dñs ad quade
 adhibendis ad opulū suis se
 galibus et dilas vnde sup i
 xij hie pti pcepto vnde co
 silud Sed nō fm sūh q. x. or
 smt gñā quibz obsequios
 desuim pmo tarm. p. om
 ad tūo dyalo qto deo pmo
 tūo mpmid dat smt tūombz
 momentaneam voluptatem
 Sed mūdus mistoriam sub
 limitatem Tercio dyalo ppe
 tuam calamitatem qto deus
 mīmālem felicitatem pponda
 go in latia iudici tibi pma
 tam dñsa si forsitā volup
 tate alliteris pensa quia mēe
 tanea e si sublimitas ceattra

hit vistoria est si ppetuas be
 induat calamitas est ad deum
 q conūtere qui felicitatem p
 sine mansuram se dñi pro
 mittit ut igit ad hac sumam
 felicitate que e sine fine et
 inqua est om bonoz comple
 puenire valeamq suamq illi
 in sanctitatem corā ipō omibz
 diebus mīs luce i Seruare
 go debemq dñō nō mudo horio
 quia mūdus fructores suos in
 nātatis articulo eos abiat aux
 pempta delinquit Exemplo illi
 de quo legit in barlaam vbi
 dñat sicut ples amatores h
 mūdū sūt hōi qui tres amicos
 hnt quoz vni plusq se fm
 qntū se terau mīa qm se dñi
 gebat In magno itaq pigulo
 poitū et a rege citatus iurāt
 ad p^m et eiā consiliū petens
 et auxiliū et qualū eiū sep
 dilexerit cōmeoras au ille ne
 sho quis sit q hō habeo dōs
 amicos quibz me hodie letai
 oportet quos amo possidebo
 tamen dabo tibi duo lintheola
 ut heas quibz valeas opnei
 Confusus go iuit ad scdm
 amīd et eius auxiliū postu
 lauit Qui ille nō vacat in te
 cum subire agonem aux etei
 multas cūdor modiciū tamen
 usq ad hostiū pallaci socia
 do et statim ad domū reuer
 tar ad p^a negoa Tristis i
 git et desperans ad tertium
 amīd porrexit pbi q dñs non
 hēo os loquedi ad te qm nō
 te amau ut debui si rogo ut
 me nō deseras q sum ab oibz

derelicta et ille hylari vltu dixit
certe amicu te fateor carissimu et
teu reman ad regem ut p te mi
cedam ne te i manibus inimicor
tradat qorali pimus amicus
est diuiciau possessio p quibus
homo multis subiacet periculis
venete ud mortu tmo n exom
bus hns nisi viles acapit pami
los ad sepeliendum Sedus amicus
e vxor filij et alij amici seu con
sagnei qui tm ad monumetu
seum pgentes p tunc eo sepul
to reuertuntur vacantes et in pte
tes pms negotijs Tercia amica
e fides spes et caritas et eleosie
et cetera bona q nos cu de cor
pore eximq pcedunt et p nob
apiut deu intercedut et ab in
mias et demombq nos liberat
Isti sunt illi amici qui no fa
ciut contra id quod dicitur p
xvii Om tpe diligit q amicus e
et se in angustijs compbat Et
de alijs accidit quod dicitur ibi e
xix multa colut psona potet
et amici sunt dona tribuentiu
fces hois paupers oderut eum
msup et amici recesserut ab eo
paul ad huc sensu optime fa
quod dicit btiis In h tpe est
ut hit mudo euaneat et flos
eius pteceat otempna qo mudo
qz in obscuro no e claritas
non in omi doloso veritas non
in ruinoso stabilitas sed in polo
deo het et inuenit p pmissor
intelligentia magis in speciali
est de mfra spais dubitabilibq
quendum et pmo vtru xam
possit iudeu ul paganu ma
pui hre Sedo vtru suus sine

consensu dm possit mrio contra
h Tercio q p dno suu conuga
tum vlt vende in remota regi
onem Quarto q si conuges sz sui
habant dnos diuersaz regionu
ita q no pnt conuenire ad officiu
conugale Quinto vtru suu po
ssit venire pti mrio Sexto
vtru suus qui fuerat ordinatus
et mlt e restitutu possit mrio
contrahere Septimo quot modis
sui efficiutur liberi Quo ad p
que pti videtur p obiecor et po
videtur q xam no possit iudeu
ul paganu manapiu hre p id
quod hre in canone Depe ma
loru consuetudine xxviii q xiiii vbi
sic dicitur qnq ex hns qui bap
sunt amo infidelium qfora non
intrauerut et hns xams donet
et illi publicis cedibus deputent
Et in sequenti canone dicitur nul
lus clericus aut laicus cu iudeis hi
cet vacor assignat i ad p x
corrupt bonos mores collo
quia pua q aut possint habe
pbat p illud quod het in
decretali Et si iudeos de iudeis
ubi sic dicit q iudei submissi
ex ppa culpa ppetue subuti
go xam pnt hre iudeu ul pa
ganu manapiu hre et obnet
to iuetudo maxime in pti q re
motis Solutio dicend e q li
atu e xams hre subditum
iudeu uel paganu no tamen
dz hre familiaritate cum ipis
sicut het in decretali et q de
iudeis summa em familiaritas
posset esse occasio pti hendi
ad malu infidelitatis si ta vo
luerit i fieri xamus cum effectu

non debet prohiberi. **S**piratio em spi-
tus sancti in huiusmodi non est repellenda
nec propter hoc aufertur officium
sui finem domini sed seruus dei uel
alias parui debet eius liberatio
asimilitudo. **A**d obiecta autem in cont-
ra dicendum est quod negatur ex aucto-
ritatibus subiecto seruitutis sed
cohabitatio familiaritatis et huiusmodi
veritas questionis. **Q**uo ad secundum quod
dictum videtur quod sicut finis non
subditur domino qui libere possit comedere
bibere et alia huiusmodi facere que ad
necesse corporis seu nature per-
tinent ita etiam non subditur ei
quantum ad hoc ut non possit libere
mori contra etiam eo necessitate
ac condicente. **U**nde si dominus oppo-
situm precepit non tenetur ei obe-
dire nec contrahendo nec etiam
de retinendo quia in utroque sui iuris
est et hoc mori. **D**ebet tamen magis
longius debita finis dominus exhiberi
et probantur in decretali per
de coniugio suorum. **H**anc etiam questionem
mouet beatus theodorus in 2° d. xxxvi.
Quo ad tunc questionem videtur
quod prohibenda est talis per venditionem
sed cogi debet dominus alii eum redde-
re bonas condiciones. **I**nter est enim rei
publice ne quis re sua male utatur
iusti de his qui sui uel aliam iuris
sunt. **S**ic per. **C**oncor. in hac parte
theodorus et Innocentius per et quod uult
sed hostien. addit quod si mori
fuerit factum sine licentia domini
et non sit in loco iusti emptore
posse etiam eum vendere et remouere
alibi non dicitur hoc facere. **Q**uo ad
tertium questionem videtur quod ad hoc
ut emat formatoris materia
cogatur per etiam aliter dominum

vendere alteri volentem unde si nemo
vult eum cogantur ambo vendere cui
libet ex eo in prima consuetudine uel
venalem exponere. **E**t si nullus
appareat emptor emat. **E**ccllesia
ar. lo. xlii. d. finitatis. **Q**uo ad
quantum quantum videtur quod sit. **I**tem
licet sit in potestate uxoris in his
que pertinent ad redemptionem debi-
ti in aliis omnibus est sui iuris in
in redemptione debiti non dicitur ex hoc pre-
iudicium fieri uxori si forte dominus
precepit eadem hora quod magis
esset obediendum uxori quam domino
uxor tamen sine consensu viri
se ancilla vendere non posset quia
vir caput est mulieris. **I**tem quod
theodorus et per et alii. **Q**uo ad vi.
questionem videtur quod tali finis non
licebit mori contrahere propter quod
intelligitur fecisse in sustinendo
ordines suarum ut legitur et nota-
tur in decretali. **Q**uidam. **D**e comissi. co-
iuga. lxxv. d. **C**ui in precepto
et prohibendus erit per. **E**pm. ar.
xvi. d. **S**i imperator. **C**ontra autem
pullegrus clericali non gaude-
bit de cleri coniuga. **S**ic et se.
Adem in omni genere. **L**im. d. sic
quens. **D**e materia vide plene
in prima parte materia precepto xii.
Vtile consilium. **Q**uo ad septimum
questionem videtur hostien. d. quod in
modis sui efficiantur liberi per
per manumissionem. **S**ed si dominus
eum lagridum exposuit uel ei
alimeta negauit. **T**ercio quod dominus
venderit ancillam ne perstituat et
emptor factus non sit libera. **Q**uarto
si seruus pulleatus moriatur ante
cadaver domini sui dum differtur
ad sepultura. **Q**uinto si per quoniam

lata est pñia cō illa qui diceba-
tur esse suus dñs p ipō postea
pñi recipiat Sexto si dñs ani-
llam mēio collat pñi pñi
dotem Septimo si pñi appellat
filiū actū interuentibus quai
insurgit iudiciū Octauo si dñs
dedit suo instrumētū p quod ei
pñi pbat et aliis casibz qui
hñt. **E**x quā cau s pñi li-
ar p to. **N**ono si iudex xpia
manipulū emerit et

Omni pñi rapienda tibi oc-
casio pñia. **R**e rursus que
ras que iam neglexis ante et
Quadragesimū septimū et pñi
pceptum quod inducē hñ ad vite
securitate est in omibz pñione
bona hñe quia p hñ homo magis
secura effiat et et qsequit si
nem bonū. **A**d hoc aut exequit
p pñi pceptū induat nos auctor
dum dicit qm pñi quai velit i
mñe cape aut des rem quam
inuenis tibi necessaria ne ipai
pti negligētia requiras et hñ
est quod expositiue intendit au-
dum dicit pñia occasio i pñi
rei euentū qm pñi i velocit
est rapienda manu sē grata i
hoc ne qñas rursus que negle-
xeris ante i pñi. **P**rota d lucā
tolle morā sē nocuit differe pñi
Nota sēdñ canones qñ dñs de
unū canonico sit vii modis pñi
pñi rei nouitatem ut dñi
tercia qñs. **S**ed pñi rei susti-
piende reuēciam. **D**e consē dñi
mñ ne qñ absit. **T**ercio pñi
metū incomodi ut xñ qñ sine
excepcone. **Q**uarto pñi diffi-

cultatam. **R**uocandi quod sitm e
dñi mñi mñi pñi pñi
ut hñ qñ dñs. **Q**uinto pñi certitu-
dinem hñdām ut dñi. **S**i quis
Sexto pñi rei dignitatem
ut xñ dñi mñi. **S**eptimo pñi
pñi pñi pñi pñi
De consē dñi mñi ut utaq qñ mñi
pñi pñi pñi pñi
dñi qñ mñi inducē pñi pñi mñi
mñi pñi pñi pñi pñi
inducē nos debent ad hñ pñi
tum exequendū pñi est rācōna-
lis creatura ductu rācōis pñi
Sed mñi pñi pñi pñi
inducē dñi pñi pñi
tura se nāli mñi dñi
De pñi legit mñi dñi
dñi tūitate auq mñi fuit vñ
omni acipe pñi pñi et mñi
anni ipñi spoliare et exulare
veniens autem quidam sapiens
pñi pñi et audiens qñ pñi
bona sua mñi mñi ad
quod mñi anni veniens victu
aliud nec hñ et aliud rē suffi-
cientiam ad mñi et copio-
sissime hñdavit qñ pñi
tate mñi qui omñi mñi ex-
euntes spoliat et dñi mñi
legit pñi celū aqñ pñi
exulati ad quod bona mñi
tere debemqñ videri pñi
zauisando. **D**e pñi legit pñi
xlviii De ioseph qñ ipñi dñi
pñi pñi septem annos
fertilis et vii sterilitatis
blada et alia necessaria ad
pñi sustentacōi congregat
fecit. **Q**ui quid pñi pñi
denam et pñi pñi
sunt. **D**e tercio legit de forma

quod e aial ita pñu et debile q
dum temp9 hñ estiuu sibi devit
tu pñdet m futuru pñ vñ Va
de ad formicam p pñger et qñ
sidera vias eius et diste sapias
que ad nō heat dñce ut pñcipe
parat mestate sibi abid que co
medet m hñeme Vel alit illud
meritū mōit expom pñ ut di
cat qñ pñu rapienda tibi est
ocasio pñma i pñm9 mot9 vir
tutis qui quide mot9 ad mñ pñdñ
grā i abhñme rapiend9 et ce
nendus qñus dñ pñma grāa
nullus pñe mēat dñ tamē hñ
qñtū m eo qñ hñuiliare se ad grā
sibi virtuosu bonu pñeligendum
et malū pñ posse vitando quia
nulli tali denegat grā **¶** Quō
id pñstis pñxi pñpete et accipi
etis hñc aut nō ē ex merito
dignū uel condignū sed congruū
hñc vero congruitas multo
magis est ex parte dñe boni
grāa consentis qñ ex parte
hñm9 se ad grām hñuiliant
quia m pñacōne ad grām qñ i
fusione grāie hñ se aia ad mo
dum mēe ipñe vero deus ut pñ
mōit et efficiens ffac aut
qñ m se ē lñcia complectit ut
si hñmo actū pñti et peccandi
voluntatem tota deserat i
conet m bonu ut est sibi pos
sibile Hanc autem pñmam
grām nullus pñ mereri pñe
Et hoc multiplici rōne pñma
rāa est quia talis nō hñ rā
dicem merendi i grām **¶** Secūda
pñ stat9 indignitatem qñ pñtor
nō ē dignus pane quo reficit
Tercio quia natali antecedit

tā suū effectū Et et qñ pñcedit
meritum cum ipā sit cā mñtoz
omñ pñā em stdm aug9 volūtes
mām pñcedit ut velim9 et seqñt
ne frustra velim9 Igit9 pñboñ
vñm eius et mñto condignū mēat
augeri m via et aucta mēat
pñfia m patā et hoc ē qñdeo aia
ē grām mñfundē et auge et pñ
fite stdm coopacōne volūtat
mēe Nam sicut deus ē ipñus qñ
tie fontale pñm mñfluendū sic
ipñe solus ē pñm augendi per
modum mñfundent9 grāa uñ pñ
modū meriti et dignit9 sed libe
rū arbitrium pñ grām merito
meret9 condignū augmetum
grē m statu vie sic est mñto
condignū mēm mñto ipñq com
plementū m statu pñcie mñto
go bñ dñat auctor **¶** Qñm pñm
rapienda tibi pñro stdm mē
mñtelligē magis m spñiali ē
attendendū qñ si talem motum
cōtutis rape neglexeris qñm9
tibi istud quod sequit m hñ
secundo mēto **¶** Ne rurs9 quā
volit auctor i mēre et vñquēqñ
expatare ut ne pñ negligēciam
et torporem opera virtuosā
obmittat page quia qui ob
mittit bene agē dñ pñ mñqñ
pñditū recūpare pñ **¶** Et pñtūto
dñat ne rurs9 querās aia bñ
cōuenit qñ hñet m deactali
¶ **¶** Sum sup De offi dele que dñ
qñ dum potuit noluit et qñ
voluit adimplere nequit hñcū
qñ aliqñ aliqñ possum9 et nolū9
et econtra ideo qñ m bñ agēdo
nulla ē mora aliqñbñq pñtia
qñda qñ pñm canōes negligē

et qui felices obierunt sunt beati quia
 boni mortui mori qui in domino moriuntur
 Apoc. xiii. Et ad hoc bene fit quod
 dicit beatus Augustinus mala mors pu-
 tanda non est quia bona vita prece-
 ssit Non enim facit mala mortem
 nisi qui sequitur mortem Non
 igitur curandum est nunc moriturus
 quid accidit ut moriatur sed mori-
 endo quo ire cogantur per huius per-
 in metui intelligentia est sciendum
 quod nemo gaudere debet de repentina
 morte malorum ut super est expositum
 si potius est dolendum Et hoc propter
 quod mala que reprobis in puncto
 mortis dicuntur mactant et eorum
 sustinere Et primo de morte christi
 tunc malorum dolere et compati
 debemus Et non gaudere propter
 eorum perpetuam damnationem
 ante enim quam culpa moriturus etiam
 damnationem meretur propterea
 ait christus scribitur Ne maledicti
 in ignem etiam Et per istud
 scribitur mortuo homine impiorum
 la erit ultra spes In huius figura
 David mortem absalomis filii
 sui multum fleuit ut in Regum
 monstrat historia Sed non est
 gaudendum de priorum morte sed
 potius dolendum propter ignominiosam
 mortis verandiam quia quoniam quis
 ignominiose moritur licet forte quoniam
 quod non sit dolendum propter domine
 voluntatis dispositionem prout
 tamen tamen pie compatiendum
 est in huius figura Rex david fleuit
 quando militem abnece nomine
 qui interfecit suum Regem
 ut mori solent ignavi mortui
 est abnece manus tue non sunt liga-
 te et pedes tui non sunt copediti

aggruati sed sicut solent tunc cor-
 filius iniquitatis sic coramph ut
 in Regum capitulo declaratur Historia
 Tercio non est gaudendum de impi-
 orum morte sed potius dolendum
 propter diuine visionis carenciam
 Ideo in persona eorum dicitur Job x. ca-
 vadam et non reuertar ad tenebras
 tenebrosam et optam mortis
 caligine tunc in serie et tene-
 brarum Quarto non est gaudendum
 de impiorum morte sed potius con-
 dolendum propter passionis acerbita-
 tem unde dicitur per xiii. Omnis
 quoniam amara est memoria tua
 homini in iusto tunc ignis non ex-
 tinguetur nec vniis vniquam mo-
 rietur Quinto non est de priorum mor-
 te gaudendum si potius dolendum
 propter eorum ymaginem horribilem
 et deformatam Sed notandum
 quod reprobis tunc assumunt explicitam
 ymaginem scilicet conformatam
 difformitatem et in difformitatem
 primo ymaginem difformitatem tunc
 assumunt reprobis illis bestie horri-
 bilis De qua apoc. xiii. scribitur
 Si quis adorauerit bestiam et
 ymaginem eius et acceperit ca-
 racterem eius in fronte aut in
 manu hic bibet de vino ire dei
 Sed reprobis assumunt ymaginem
 difformitatem peccati abhominabi-
 lis et quam et mortali. Et
 vii Scandalum iniquitatis eorum
 fitum est et ornamentum suorum
 pollicetur et ymaginem abhor-
 nationis suarum Tercio reprobis assu-
 munt ymaginem difformitatem
 pena in extingvibili sapientie
 xviii solum illis supposita est
 Gens vox ymago tenebrarum

que supponentur erat illis pro
secundi etiam metra intelligenda
est breuiter amotandum qd auct
mortem fidelium et beatorum destruit
iocundam sine dolore de qua mul
tum est letandum du dicit feli
ces obit Detaliu morte expoi
pt id Eccl xij qd melior e dies
mortis die natiuitatis qd tali
psuaderi pt ratione nam ai aia
fidelium non possit celoz regnum
ingredi nisi nascatur natiuitate ce
lesti que fit p mortem aucti m
statu gre mouet et de utro me
falie p mortem egredienti qd eo
mors pcedit natiuitate vocat quia
in celo nascitur Tunc autem e quia
queadmodum infans in matris aluo
du ad debitum puenit marentu
de utero exie appetit ex eo qd ac
quiret quia vide ampliore
loca ad manendu uberiore abu
ad vestendu Et maiore luce ad
videndu et uberiores aere ad re
spirandu Sed hoc quatuor accipiet
felicis in celo pmo ampliores
loca ad manendu nam mo fut
in loco arto quia tota tra est
quai puctu respectu celi Aruith
m° qd ist qm magna e domus
dei et ingens loci possessio
sue magnis et no hns finem
est em maior qm oculi possit
conspice et alior qm auris po
ssit audire et laior qm cor po
ssit cogitare Et hoc e qd dicit
Applis i ad Cor ij qd oculus
no vidit nec auris audituit ne
in cor hominis ascendit que ppauit
deus diligetibus se Sed accipi
ent felices uberiores abu ad
vestendu quia erunt in ppetua sa

ciestate p attestante qui ait Pa
ciabor cum apparuerit gla tua
q quide paretas erit cum desi
derio et desideriu erit ai fastidio
Eccl xxiij qm edut me adhuc
esurient Tercio recipiet felices
maiores aere ad respirandu
mo sancti vni respirare non
pnt pssi multo dolore et timore
Job x Si iustus fuero afflicti
one et miseria s tunc rspirabit
quia ut scribit ysa xxxv°
fugiet ab eis dolor et gemitu
Et Apoc xxiij. Absterget deus
omem lacrimam ab oculis stoz
et non erit ultra neq mors et
quarto accipient maiorem luce
ad videndu quia sup se hebunt
deum Apoc xxiij Claritas dei
illuminabit illam qneca se loam
lucosum tho m splendida luce
fulgebit pnta se am illuatiu
et gaudiosum ysa lxviij Reple
bit splendoribus aiam tua Et
ex se corpus glorificatiu m xviij
Tunc iusti fulgebunt sicut soli
regno pcris eoz Tunc em felices
assumet tptice ymagine s con
formata reformatam et biffor
mata pmo felices assumet yma
gnem conformata x° p muta
tionem vite ad Ro viij Quos
psauit hos et pdestina qfor
mes fieri ymagis filij ei9 ut
sit ipse pmo genit9 in multis
tribus Sed felices assumet
ymagne reformatam p x° m re
nouationem gre ad collo m°
Expoliatos veteri homine adar
tibus suis Et induit nouu
qui renouat in agnitione dei
sidi ymagne ei9 q creauit eum

Tercio felices assumet ymagine
 transformatam in xpm in claritate
 glorie in ad Cor. tercio Rob. autem
 reuelata facie gloriæ dñi speculata
 in eandem ymagine transformatam
 a claritate in claritate tanquam ad m
 spu. Explicatis concluditur quod feli-
 citas et electis melior est dies obitu
 die natiuitatis. Quia super sita est
 aliqualis mentio de dotibus corpo-
 ris gloriati. Ideo puto utile pro
 aliquali ymaginacione. De in-
 frascripta questione querendum. Quod
 dotes corporis gloriati sunt tri-
 quatuor aut plures vel pauciores. Et
 primo videtur quod sunt bene due et
 non quatuor tali ratione quod dotes sunt
 in corpore secundum quod compatentur ad
 animam. Si anima tamen dupliciter compatetur
 scilicet ut motor et ut perfectio. Quod
 tamen due. Item tres dicuntur vires
 secundum quas anima regit corpus in p-
 ficando et moriendo. scilicet naturalis vi-
 talis et animalis et secundum quod dicitur
 tres vires in corpore. Item tres
 sunt dotes anime. Quod si anima plures
 dotibus dotata. Quod quoniam corpus si
 anima non habet nisi tres. Quod et corpus.
 Contra anselmum ponit vii condi-
 ciones quibus anima glorificatur in
 corpore. scilicet agilitate fortitudine
 libertate in salutem voluntatem generatam
 et pulchritudinem. Quod videtur
 quod sunt multo plures quam quatuor.
 Solutio dicendum est quod nunc eorum
 accipitur sapientia in fulgebunt iusti-
 tia in fulgore claritas in iustitia
 impassibilitas. Insubstantiale nomen
 substantialitas. Indistinctu agilitas. In-
 co autem ista multi sumuntur per
 eam naturalem. Hoc modo corpus com-
 positum est ex quatuor elementis et quod

elementa sunt imperfecta quadru-
 plicem habent ab eis defectibilitatem
 ab aqua que est elementum humidum
 et frigidum et passibile habet passibili-
 tatem et corruptionem. Humidum
 enim aquam corrumpit. Terra vero
 habet obscuritatem quia est elementum
 opacum. Ab igne enim habet caliditatem
 quia eum calor consumit. Continuum
 est ideo continua indiget alimentum
 ab eo ex quo habet corpulentiam
 et ponderositatem. Ab aere habet in-
 firmitatem. Aer enim facile in muta-
 tur et cedit aut impellenti quod
 defectus isti dant per hoc opposi-
 ta remoueri ad hoc quod corpus sit
 perfectum perfectione completa. Quod ex
 sunt dotes contra corruptionem. Item in-
 passibilitas contra obscuritatem. Clari-
 tas contra caliditatem. Spiritualitas et
 agilitas contra infirmitatem. Virtus
 sue penetrabilitas. Item eadem
 sunt dotes animæ. Ad corpus.
 Seminat in corruptione surgentem
 in corruptione corruptionis. Et per
 compositionem ad illos quatuor defectus
 quos remouent. Sicut et augere
 non de cuius dei habet a corporibus
 nunc omnis diffinitas per claritatem
 omnis tarditas per agilitatem. Omnis
 infirmitas per spiritualitatem. Omnis
 corruptio per impassibilitatem. Ad id
 quod plures debent esse dotes anime
 quam corporis. Dicendum est quod do-
 tes anime accipiuntur secundum potestas
 corporis secundum qualitates spirituales
 tres elementa. Et ratio per quam
 tres istæ plures. Et per veritatem

Quoniam cum tibi sit nunc res et
 fama laborat. Vitandum
 ducas minimum nomen amari.
 Quadragessim nomen quæte partem

preceptum quod inducet qd ad vite
securitatem e immutabilis quousmo
ppter vxorem deuitare qd fit qn
magis res et constia mutatur qm
fama maxime de amico ppter vxoris
suspicionem deprauata ad qd ut
amicia confuetur n ppter vxoris
famam ad immutabilis pueniat ad
eodem ad hoc aut exequendum
p pns preceptu induat auctor vnu
quemq dum dicit Cum conuox
sit fuxa hox vnu expositone
multa dicit p lectura ut p dicit
Cum conuox quai velit i mure ad
formosum hox vxorem n hox
m bonis tm q eam decent vale
as retine caue ne alijs cedampi
at qz tam vxoris tue adulterade
tibi seruire conabitur qz talis no e
amica licet fingat se tua amica
esse Et hoc e quod expositiue m
incendit auctor dicit Cu conuox
tibi sit sup formosa n res i per
amica sit tibi quia paup sis et
fama laborat qz homines m hone
sta dicit de eadem ducas i dign
esse induas nome amica s falsi
qz fingit se amica n e corde no
amica quia cu vxoris tue fingit
se amicum q cu tu ai m rei vi
tate non sit Et dicit pte expod
ut dicitur ai quox tibi sit i qn
conuox est tibi con uox honesta
tem no laborat res i rei vitas
qz no e ita ut de n rei i const
entia tua malid de ea s q peat
cum ea amica quus tamen fama
amica i infamia amica laborat
qz homines dicit ita esse Tunc i
isto casu debes magi stare rei i ei
q tu reus de amico sine constie
qua de hoc hox qm fame q laborat

con eu et hoc face debes ut vitas
nomen i mudo amica i immu
ciam amica nam i immutabilis e no
conuox amica m qntu e amicus
Expositis notare debes q qn m
aliquo negotio fama et constia
conuoxant qz fama s vnu dicit
aut tenet et res aut vitas constie
sentat et dicit aliud tuc magis
standum est rei i constie qm
fame Nam res dicit a reor rei
qd e idem q puto tas vnu o
pimo et credulitas pt dia res
put dicit a reor reus na qstie
ul veri sen putari idem ee vi
dentur De ma constie et fame
laci q hox sup m qto telae pt
precepto cum reo vmas et ibi
requie hanc expositone sen
lecturam credo veruorem viraq
tamen bona q qz vtiq cas con
tingit ul contingit pt p pms
forum intelligencia magis mpe
nali est de mfrascriptis dubitabi
libus quendi Et p vtrud
mud esse vna e de lege nali
Et dicit vtrud mauti hox vxore
suam de adulterio suspia possit
licite distate adulteru suspecti
veritatem Quo ad p m questu
pimo pbat qz sit quia nalis
ratio dicit ne facias aln qd
tibi no vis fieri si vtr no vol
q mlt dicitur carne sua id
multis go pad rone n ppe dicit
de dicit cu multis mulieribz Et
hoc e quod dicit dicit sen n
fficiamus ei adiutoriu simile e
Et m hoc etiam consistit fides
que e vnu de bonis mionis
go nalis ratio dicit vna esse
vna go est de vice naturali

¶ Sed contra si est de iure naturali go
semper fuit p[er]m[issum] h[ab]ere plures q[ui]
contra ius naturale nullus p[ot]est dispen
sare go nec etiam deus q[ui] n[on] p[ot]est
facere contra se Item aliqui licit[um]
fuit et etiam meritoriu[m] h[ab]ere plures
go unicam esse v[er]m[um] n[on] e[st] de iure
naturali Item ponat[ur] q[uo]d n[on] s[un]t
m[ul]ti duo viri et m[ul]te mulieres
constat q[uo]d iuris dicitur ratio q[uo]d
quam multiplicat[ur] q[ua]ntu[m] p[er]m[issum] s[un]t
p[er]m[issum] fluctib[us] loti gene[si]s xvi
go dicitur n[on] q[uo]d quib[us] h[ab]eat
plures uxores go n[on] e[st] contra
ius naturale Soluco dicens e[st] q[uo]d
q[uo]s naturale quoddam e[st] speciale
quoddam vniuersali[us] quoddam
vniuersalissimu[m] q[uo]d e[st] i[n] omnib[us]
rebus s[ed] i[n] concordia om[n]i[um] reru[m]
et de tali iusticia naturali aut p[er]to
i[n] th[em]eo vni[us] e[st] enolime[n]tu[m]
n[on] p[ot]est esse sine alio vnde ut d[icitur]
i[n] iudiciu[m] de largitate est
q[uo]d quelib[et] creatu[r]a co[m]pelle[n]t dare
sepa[m] ius naturale vniuersali[us] e[st]
q[uo]d om[n]ia naturalia animalia docuit ius
naturale Sp[eci]ale e[st] q[uo]d dicitur naturalis r[ati]o
et tale ius est i[n] solis utentib[us]
rone et de tali iure sp[eci]ali e[st] m[ul]ti
mo[r]i[m] ¶ Quoddam tamen est m[ul]ti
quod e[st] de iure naturali vniuersali[us]
s[ed] co[n]iunctio[m] m[ul]tis et femine s[ed] si
delitas qua[m] d[icitur] v[ir] uxori sue e[st]
de iure sp[eci]ali conde[n]da esse
om[n]is e[st] de iure naturali speciali
¶ p[ri]mu[m] obiectu[m] dicendu[m] est
q[uo]d d[omi]n[u]s n[on] disp[en]sat co[n] ius naturale
q[ua]ntu[m] ad essentiam v[ir]tutis s[ed]
castitatis sed q[ua]ntu[m] ad opa v[ir]tutis
i[n] mutabilis est s[ed] opa mu
tabilia s[un]t suba p[re]cepti fuit
ut v[ir] n[on] diuidet carnem sua[m]

i[n] multis salua tamen quide[m] sup[er]
riorum s[ed] vnde v[ir] d[icitur] fidelita
tem uxori salua fidelitate dei
magis go tenet[ur] v[ir] deo q[uam]
uxori et p[ro]pter h[oc] ex disp[en]satione
dei p[ot]est h[ab]ere plures p[er] h[oc] p[er] solu[m]
¶ Ad s[e]cundu[m] est p[er] h[oc] p[er] q[uo]d n[on] occide
re de iure naturali tamen ex p[re]cepto
dei aliquis meritorie occiditur
¶ Ad ultimu[m] dicendu[m] e[st] q[uo]d p[ro]pter posi
conem illa[m] n[on] d[icitur] quib[us] imitari
n[on] v[ir] dimittit fidelitate[m] illa[m]
qua[m] d[icitur] uxori sue m[ul]ti ex d[omi]ni
dispensatione ut i[n] p[re]cepto co[m]m[un]i
git ¶ Et sic ordina[tur] deus q[uo]d plures
s[un]t mares q[uam] femine q[uo]d de mai
bus quosdam vult esse doctores
ul r[ati]ones qui signant[ur] p[er] noe
quosdam v[ir]gines qui signant[ur]
p[er] damelam quosdam co[n]iuga
tos qui signant[ur] p[er] iob ¶ Et sic p[er]
questu[m] ¶ Et p[ri]mo videt[ur] q[uo]d p[er]
q[uo]d m[ul]ti v[ir]i d[icitur] q[uo]d d[omi]n[u]s d[icitur]
ad moysen v[ir] aug[ustinus] v[ir] orra
uerit maitumq[ue] q[ui] tempnens
dormierit cu[m] adultero v[ir]o Et
h[oc] maitu[m] co[m]p[re]hende[n]s neque[n]t
s[ed] later adulteru[m] et testib[us] ar
qui n[on] p[ot]est q[uo]d n[on] est i[n]venta i[n]
sup[er]o si sp[iritus] zelotipie con
atauerit v[ir]u[m] contra uxorem
suam que uel polluta e[st] uel
falsa suspicio appetit[ur] adducet
eam ad sacerdotem ip[s]e aut sac[er]
dos tenebit aq[ua] amara[m] i[n] id
in quib[us] cu[m] co[n]iunctio[m] maledicta
congresserit ad iurabitq[ue] eam
et dicit si n[on] dormiuit aliq[ui] v[ir]
tead n[on] te tenebit aque yse
amarissime i[n] quas maledicta
congressit ¶ Si aut[em] declinasti a
v[ir]o tuo h[ab]is maledictionib[us]

subiacabis. Per tibi dñs in maledic-
tione et execratione cunctorum
in populo suo putrescere faciet seme-
tuum et tumens vterq; autis discen-
pat et vnde bit mulier amen. Et
sequitur quas cum biberit si adulte-
ra et rea p pñsibit ybe aque
maledictiois et inflato ventre
computrescet femur. Et tñ mñ i
maledictionem et execrationem om-
ni populo anathus absq; uxore erit et
illa recipiet iniquitatem suam q si
polluta nō fuerat i noxia erit fa-
ciat liberos her et omnia ibidem.
Ex ista lege clare patet q licet ma-
rito adulterum suspecte uxoris di-
stare gram hñc dicitur maritus abs-
q; culpa erit si q distantes ppter
idem videtur esse iudiciu de investi-
gatione furti et adulterii si investi-
gatio furti p sortes ē liata. Ad
ut patet. Posue vñ Inventu ē furtu
qd com sit actor p inquisitione
secundū go et. Contra quam re-
stigatio hñc di est p ealam p
hibita et condemnata ut in
canone sepheban pñe in q in
ex de purga volgar et pñe
soluto ista qñstione tā sunt
declanda pmo q adulteru de q
hñc tam levis suspitō nō pba-
bilis nō est investigandū nē p
iudiciu ferri candentis nē p alia
viā ead nō trñndentem actū
huāne inquisitionis. Et istud patet
de facili ut in pñ alle canonē
Sepheban. Parula et nigrita
illi sūt relinqua qui solus no-
uit corda filiorū hominū. Et adulteru
de quo dicitur levis suspitō ut
soli deo est cognitio et nō homi-
quia p solam leuē suspitōne

nichil sit licet p eam dubia
hñc alit quē. Sed dubitāe nō
est scire go adulteru leuiter
suspectum nō ē p viā aliquā
investigandū. Solutio q nō licet
in lege noua adulteru investi-
gare eam p babilis suspitione
suspectu p actum qui sit super
actionem huānam utputa p in-
diciu ferri candentis uel aque
bulientis. Et istud pbat sic
pñtatiō ē temptare deū ad hoc
sit lege pñbitū. Deut vñ pñ
temptabis dñm deū tuū. Sed
investigare adulteru spū zeloti-
pio et qualitatē suspitō pñ
quod trñndit investigatōe huā-
est temptare deū quia hoc ē qñ
signū contutis et efficacie dñe
qd rñphendit. Et xvi. Bñdicio
mala et adultera signū quēit
Et vñ vñ dñm est. Achas pete
tibi signū a dñō deo tuo q rñd
non petam et nō teptabo deū
qñ dicit si peterem signa tepta-
rem dñm. Cum go in hac in-
uestigatione petat signū a deo
ut scire nō est adulteru non
pñat adustione ferri ul simile
go nō licet adulteru taliter
investigare. Quēda mñ dñc quāda
stō vñ q dum marito hñc ea
suspectam de adulterio voluit
investigare p iudiciu ferri cadet
et ipa stens se innocente bñe
virginis marie auxilio mōto
accepit ferri in manibz nec
sensit aliquā adustione. Scio
q qñ de adulterio esset suspitō
p babilis q tñc posset investi-
gari dum tamē hoc fiet ex af-
fectu et zelo iustie non affectu

libidinoso vindicandi adulterum
suspensum et dum investigetur p
vias licitas que non essent supra
facilitate humane attigere sed
est iudiciu aque bulientis aut per
qualecunque invocacione demonum
similia Et illud probat sic Illud
potest licite investigari p vias licitas
eo quod investigacio p uenire
possumus ad cognicionem utilem
et honestam. Nunc autem sic est quod
cognoscere veritatem de adulterio
suspecto p vias licitas et zelo
bono est utile et honestum mai
to suspicanti quia si nesciret
hereditas illius pueniret ad illos
ad quos de iure non debet pue
nire Item emittit omen lenocini
quod committet tenendo mulierem scie
ter et etiam utile pro nascendi quod
mararet hereditatem alienam quod esset
iniustum Et est utile ipsi uxori
adultere quod gaudet periret po
nendo spurcum in hereditate aliena
propterea ex tali investigatione
debite facta si inveniat quod mu
lier non sit culpabilis existat a
mor prius ad filium Nam quanto ma
iorem credulitatem vel certitudinem
habet aliquis de aliquo quod sit filius
eius tanto amplius eum dili
git unde hoc est ratio quare reddit
aristoteles quare matres plus dili
gunt filios quia maiorem certi
tudinem habent de filiis quod sint
filii patris quam patres. Ad argu
mentum contra quod est dictum contra
primum articulum quod est dicendum
quod lex 14 de spiritu zelotipie in
ducta est secundum permissionem non
secundum concessionem secundum quod divina
et humana lex permittit si mora

mala ne fiant maiora et perora
propter quod cum introducta est obla
tio de bello repudiis si propter seuit
am iudeorum qui erant prius ad
infectorum uxorum. Sicut modo et
lex zelotipie non debet trahi ad i
mutacionem ex consequentia
Et quod dicitur de inquisitione
adulteri suspecti lenit vel proba
biliter potest dici de investigatione
facti lenit et probabitur suspicanti
licet contra hoc possint rationes
adduci Et sic patet veritas ques
ti De materia adulteri suspecti
licet in quod v. licet autem
Quoniam tibi contingat stu
dio cognoscere multa
fac distas multa vultis diste
velle. Quinquagesimu quid te
paris proceptu quod inducere
habet ad vite securitatem est su
mo studio multa cognoscere
et etiam multa utilia diste
ner vniquemque a tali studio cessare
quod sit cum scolasticis ligitur studet
nec a quoquam edoceri poterit
nec etiam dedignatur. Ad hoc
autem exequendum per primum pro
ceptu auctor induit. Cum tibi contingat
quod velis in me si excitando
te ipsum de studio et labore didi
cisti dicta scire noli inde scribere
Vnde quod te parum scientem
respice nec ab aliquo vel etiam
a nullo diste erubescas Et
hoc est quod expositum intendit
auctor dum dicit. Cum tibi contingat
cognoscere vel multa didicisse stu
dio cum nunquam contingat cognoscere
ita fac et labora ut distas mul
ta et semper aliquas invoces quod non

Didisti q̄ntū ad hoc q̄vz ai scdo
terae partis p̄cepto multa legas
facito et ideo vita .i. sp̄ne non
velle doceri q̄n hoc conor ad x̄v
x̄j° p̄cepto q̄te partis ne pudeat
que. Circa hoc bonā doctrinā
p̄b̄. Seneca eplā. li° x̄j° Eplā
boni dicit q̄ facili q̄ qd̄ diu
nō didicis p̄ distere sequit̄. tū
diu distendū. 3 qm̄ diu nescias v̄l
p̄ p̄b̄io credim̄ qm̄ diu vmas se
quit̄. m̄ q̄tingit iste derisus ex
aimo audienda sūt impitorū con
vicia et ad honesta vadenti cōcep
nendus ē iste cōceptū p̄ge luci
li et p̄pera ne tibi accidat quod
michi ut senex distas v̄mo ideo
magis p̄pera ne tibi accidit q̄tū
id aggressus es qd̄ p̄ diste v̄m
senex posset q̄tū m̄q̄ p̄ficiat
q̄tū tēptaueris quid expectas
nulli sape casu cōtingit pecū
ma venit ultra honor affertur
grā ac dignitas fortasse m̄geu
tibi v̄tus vite non incidet nec
ope quid leui aut p̄uo labore
cognoscit̄ sed ē tanti laborare
omnia bona semel occupat̄. Et
li° q̄to Eplā. diu d̄t. Sapia nō
cōtingit casu n̄ v̄tus q̄a nō
ē ars qm̄ casu ad effectū venit
v̄n cū thēmistodes p̄lus c et
v̄j̄ ānos expleuisset et mori
se c̄neret dixisse fert̄ se mul
tū dolere q̄ tunc egredētur
de vita qm̄ sape cepisset. De
hac matia lacus h̄et̄ sup̄ m̄
x̄v̄j̄ p̄se p̄cepto. Piste lias p̄
p̄missorū intelligentiā ē sciendū
q̄ appetitū multa addiscendi
et cognoscendi moderari d̄. ne
m̄m̄s curiosus sit stolaisticus

uel studiosus in vestigando multa
que vana sūt et in v̄talia. Et h̄
p̄pter q̄tuor mala que eximma
curiositate et studio sitate pue
mūt. p̄mo m̄q̄ntū p̄studū m̄q̄
v̄tile retrahunt̄. a studio qd̄ nō
bis ex n̄tate maluit. v̄nd̄
p̄co ad damasū p̄p̄ia. Sacerdō
dimissis Euvangelis et p̄p̄re
videm̄ comedias legē et amato
ria bucolicorū v̄sū cantāe t̄n̄
suptue h̄nt̄. v̄ba in canōe sac
dotes x̄v̄j̄ d̄. Q̄do m̄q̄ntū
studet aliquis addiscere ab eo a
quo non licet sicut p̄t̄ de h̄is
qui aliqua fūta a demonib̄ in
quirunt sicut fecit saul et otto
sias et saul in. Et .i. c. Perao
mō qm̄ h̄o m̄tat̄. veritate addi
scere n̄a creaturas nō referendo
ad debitū finem s̄ ad cognicō
dei v̄nde p̄ugn̄ de vera reli
gione dicit q̄ m̄cognicōe crea
turā nō ē vana et peritura
curiositas excenda s̄ gr̄ia ad
v̄mortalia et s̄ maneria facie
da. Q̄to mō qm̄ aliquis studet
ad cognoscendū veritatē super
huān̄ m̄gem̄ facultate q̄ p̄b̄
hoies de facili labunt̄. m̄ h̄e
sim. Adeo. Et in. Alia te ne
questeris et forōra nō strata
tus fueris et in plurib̄ opib̄
eius ne fueris curiosus s̄q̄t̄
multos em̄ supplantat̄ suspicio
eorū. Et in v̄tante detinuit
sensus quod p̄bat aplūs qm̄
ait. Non plus sape qm̄ opor
teat. Et. Et. Non p̄bat
m̄q̄ntū multa sciendū si sciendū
modū nescit q̄ qd̄ d̄ modū
sciendū n̄ ut scias quo ordine quo

studio quo sine quocumque opere oportet
 quod ordine ut id prout
 matutinus ad salutem quod stu-
 dio ut id ardentius quod vehementius
 ad amorem quo sine ut non ad ma-
 nem gloriam aut curiositatem sed
 ad edificacionem suam vel pro
 sunt tamen aliqui facti qui su-
 perbi ex luce sue non attendunt
 omnem scientiam esse adeo ut sciant
 facti per fatuus est qui de scientia
 sua gloriatur ymo quilibet in se possi-
 ate pensare debet quid sua sapie-
 tia valuit socrati quid plato
 quid aristoteli quid ciceroni quid et
 aliis sapientibus Sapientissimus
 hominum fuit Salomon et tamen
 amor mulierum sic eum infatuat
 quod idola adoravit Sapientissima
 quidam fuit Salomon rex
 fuit qui in laqueo se suspendit
 Sapientissimus Romanorum fuit
 catto et tandem manu propria se pem-
 temotus magnus prius fuit
 qui papitundo semper necavit
 Sapientis valde Seneca fuit qui
 tamen ad moriendum genus mortis
 sibi elegit Prius ergo tante fatui
 existit qui de suo ingenio vel sci-
 entia gloriatur dum cogitat quod ad
 tales fines suos possessores
 adducat De talibus et consimili-
 bus bene loquitur apostolus ad Ro-
 1 c dicens Quia cum deum cognov-
 uissent non sicut deum glorifica-
 verunt aut gratias egerunt sed e-
 uanescunt in cogitationibus suis
 et obscuratum est insipientes cor-
 eorum dicentes se esse sapientes et
 stulti facti sunt Nota quod scientia
 tripliciter nobis est necessaria et nos scire
 docet videtur flagitiorum que ipse

trahimus beneficiorum que reporta-
 uimus et suppliciorum que meruimus
 prima scientia est valde necessaria ad hoc ut
 nostra flagitia discamus et nos
 metipsos emendamus aut augemus
 de tunc laudabilior est anima aucta
 est infirmitas sua quam qui ea non
 prospecta vias sordidius persequitur
 et argumentum demonstrat ad osten-
 dendum in nobis istam scientiam affert
 nobis constantia murmurans contra
 maculas meas *Psalmus* Arguet te
 malicia tua et aduersio tua maledi-
 gabit te Sed sunt nonnulli qui
 defectus alienos valde notant qui
 tamen ipsos notant vide nolunt
 Siles oculo qui omnia vide potest
 semper sed indiget speculo ad vi-
 dendum se et reputat se sibi tu-
 les reuera bene indigent specu-
 lo *Idem* id est alicuius viri virtuo-
 si contemplantis exemplo ad quod
 aspectum cognoscant se in multis
 deficere *Vnde Gregorius* xxxv mor- 100
 quod plenissime intelligit noli
 qualis est talis aspectus debet quilibet
 ipse non debet et in bonorum forma
 metat quod deforme ipse est
 Et perperam in libro de vita ceterum
 platina tam dum quod perita que
 nosce et scire debet ignorat quod dum
 non sua sed aliena considerat Quia
 sermones si mores suos ad se ipsum
 cominus aspiciat non requirit
 quid in aliis reprehendit *Psalmus*
 scientia est beneficiorum que reportamus
 inter que papitudo est redemptio
 quam percipimus pro propria passione
 in quo corpus nobis fecit argu-
 mentum demonstratum amoris quam pro
 his in ligno crucis mori voluit
Psalmus xv maioris caritatis necesse

Ad di

qm ut aiam suam ponat pammef
 sus in supptue depe d. n. qui v^t
 Terzaa scia est supptue q me
 eumq et hanc hema de mracone
 penaz infernaliu que sut dmerse
 ac multis sanctis pibz reuelat
 ps *Comitant^r* ptores in mfm
 omes gentes que obliuiscuntur
 deum *Et* faciet opus argumentum
 de mram ptozibz in iudicio q sen
 tentialit puniet *Et* concludit
 id argumentum illi regule qui loquor
 Si affricao e cu affirmatois et ne
 gaao. negatois *Et* pxxv xps in
 iudicio sic arguet *A*ffirmaco quo
 ad bonos *E*strem et dedistis m
 manducare *Et* *Et* ite ex istis affir
 macombus sequit^r conclusio aff
 matua *Remte* bndicti pibz *Et*
Et quia iste affirmatoes sut aie
 pase pducte affricatois erut cause
 oppoite negatois unde statim s
 uigit *E*strem et no dedistis m
 manducare *Concludit* *Discedite*
a me maledicti *Et* de isto tpla
 mo arguendi et demerandi dicit
Perth pxxv *F*aciam in eis vlces
 magnas arguens et de mram
 i furore me mee *D*icamq go ad
 ps *Ne* ne in furore tuo arguas
 me ps vi *De* pe d. n. *Et* hoc id
 quidam verbis *Q*u tu quisq p
 tis opustuli serie distaxsueq
 auditor beniuolus aduenisti *De*
 umi smoms mam s ad xpe se
 audioris sme attendas et septu
 recales simplicitate fore filiam
 veritatis *Ab* hoc om mde locu
 aoms pauperem breuitate con
 nexu ut a pluribus agnita am
 plioris fructificatois palmites
 pararet *Non* go in actoris ludoz

tracta auleo ^{denem} deus chorustiaoms
 infamas sed poous benefici non
 migrata ad exhibita donaua distre
 aoms om oculos exhibeat colid
 bmos hqz bmtas sensus fiat
III *Verbis* nudis me st de
Verbis *Hoc* breuitas se
 sensus couige bmos *Quingage*
 simu pnum et *Ultimu* quarte
 partis pceptio h est qta pars
 pntis ps metra in quo tmat^r
 sma et tractata *Qua* opustuli
 vbi auctor epilogoando se excusat
 quare sit mde stpsit *Et* bmt
 hoc fate potuit p^t duo pmo p^t
 plixitate vutanduz *Pr*mo ppter
 doctnam hanc instigandam *Sta*
 pnu est sciendu q auctor si m
 plura metra suoz pceptozum
 smam contulisset su no suffice
 rent sensus ad graue et plixad
 smaz papienda *Deo* p *E*legit
 bmas smas pferre p bmos vsp
 ut plixitatem et arroganciaam
 emtaret *Et* hoc e qd hic pnt
 mtendit dum dicit amrais vbis
*L*ucta stdm e sciendu q auctor
 hic ideo duos vsus cotinuauit
 quia in hoc corpus et aie doct
 na iustificat^r *Et* ideo q hoc
 opustulu speculu regnis quo
 ad vtruzq hoiez mncupare de
 creuit pfectum quia interuoz
 homo p aia si m eo bñ adu
 tit vtutibus pfiact et sticms
 Et ho exteriou si corpq boms
 informad poterit moribz et
 valebit *De* hac ma satis est
 dictm sup in p^a ptemiali ple
 q v *Sta* q non exped^t hic v
 fructae vñ q multi possent
 no modicu admirari q ta sb puo

libello tam diffuse sp'ferim ut pro
lixo h'is reddere p'nderi p't q'uo
siderata materia potius dicta s't
paucā q'm multa eo q' victorum
et v'itum plurima genera sūt
obmissa de quibus essent no pau
ca dicenda q'uis si ad hibeatū
debita diligētia Et solitate su
erunt cūta pensata nō solū de
v'itibus nominatis et v'itis s'om
etiam de multis doctorū excellē
tū q'stomb' tam d'm q'm ead
cān' appbata p't h'ed notūa si
p'fecte inspecta fuerint et meo
comendata. Nam et alia per
suadet r'acōe Nam s'tbendo h'
michi contingit q'd ut plurimū
s'tbentib' euenire solēt a' q'sue
q' dum v'm p'meditate scribē
p'posui i momento in ictu oculi
in p'meditate aliud occurrat ut
liq' in mente q'm deareu scribēdū
fore. Hoc aliqui doctorū doctissio
b'to p'ed' dicit' contigisse s'tdm
q'd adletham m'snuare videt'z
d' Poti arrens sepe format am
plioram qui v'icem formae cōe
perit. P'ane ad amor et odiū
plurim' q' p'uertant iudiciū. Et
s'tdm Penetam perit iudiciū
cum res venit in affectum h'ic
ē q' mult' aliqui opa p'p'a licet
nō multum valencia vident'z
aliorū operibus q'uis p'stāto
ribus meliora nā q' f'e' quisp
tenet'z p'pus v'icem d't petrus
alphunsus. Catul' v'm p'st'p
glat'z in suo carmine qualescuq'
sūt et in sua p'le videt'z em s't
mee q' sua p'les alias p'cellat
in pulchritudine ad tamē ext
m'm teneat in difformitate

Vnde Pompea de suo filio fingit
dixisse Audis sup ē omib' i'te
meo. Sic em ut poeta d't p'p'a
laudat opificem et itnd cupidū
ē studioz quisp' suoz. Et sicut
quib' de suis operib' mēdū ma
le iudicat ea s't tā q' sūt ei m
m's p'p'ma p'amore. Sic eadē
de aliorū opib' si distant ab
eig affectu p'odiū ut r'acōem
Nam ut b'it' d't p'rent Non
facile caput m'tellat' q'd abhor
ret affectū. p'tanto yō p'us l'at
attendat q' p'st'p'a o'ia potius
sent magis ordinate narrari
si de ordine nō multū curauit
Ego em ut v'm fauor et ut
cuiusdam m'itū mei doctoris
v'tar verbis solū i'ea quāda
dicendū fundamētalem ma
teriaz relinques doctorib' q'um
q' autēat' et p'st'p' materie
sic dispoite pate et p'st'p' ad
dere formā et fundamētū i'd
posito ul' m'cepto lapidib' pa
tis et lignis mutanda mutare
et m'cōpōita ordinare deniq'
dirigere et ad loquendū me
dare q' p'mo potius dominos
doctores p'cor amicos s'utres
p'uosq' meos rogo necnō et af
fectib' quib' meli' possū ex
opto ut ut cor q'v'iq' ut corri
gentes que cor'ectōe nouerūt
indigere corrigant et caritate
velint emendare p'fateorū ad
beato p'ugū cōt'ud s'entē eig
q'd tull'q' s'entēbat qui dicebat
ut veniat p'ugū ad marcellū
m'q'm emisse v'm q'd r'elocac
vellet q'd p'ugū p'bat d' Non
michi videt'z s'm'a tull' qui fuit

maxima auctor hominem eloquenter
nullum unquam unum inquit quod ratione
vellet emiserit que quidem laus quod
ius preclarissima videatur tamen ex
dubiorum de nimium fatuo apparet
quoniam de sapientie perfecto sic dicitur
cum ipso Iugurta Doctore Ecclesie
eximio dicere volo in proposito quod
si in premissis aliqua dixerim que
peritorum iudicio appareant corrigenda
da nullam ut est dictum subterfugi
o correptionem dummodo a caritate et
a fide Ecclesie non fuerit aliena ut
in preterito fuit aliqua preteritum
et attendendum insuper id quod Eranianus
eruditus instruit ne talentum intel
ligentiae in licet minuto adeo tamen
dictum sub tempore vel ocio abscondere
debeam vel celare Sed potius
id ad mensam suam septuaginta ponere
ad hoc ut letitiam omnium suorum
habeam repetere Consideremus
etiam quod Dominus talenta sua multi
plicatus de suo humiliter dono
reminerat Peritum vero a bono
ope cessantem dampnat Vultusque
dampnatorum talem vitam meritis
vultu solum subintende peritorum
videtur alius potius totis viribus
popule cum huius opusculi con
structionem talia pagine quorum
fecutus etiam perseverant iacob
dicente plures vobis spiritum non
abum qui perit sed qui manet
metum quod quid producat nos bene
dictus Deus amen et Sumo
ergo deo meo vero et viro patri et
filio et spiritui sancto in essentia
vno in personis trino Ex quo omnia
per quem omnia in quo omnia in ipso
namque sumus et mouemur quod primum
est et causa omnium naturarum omnium.

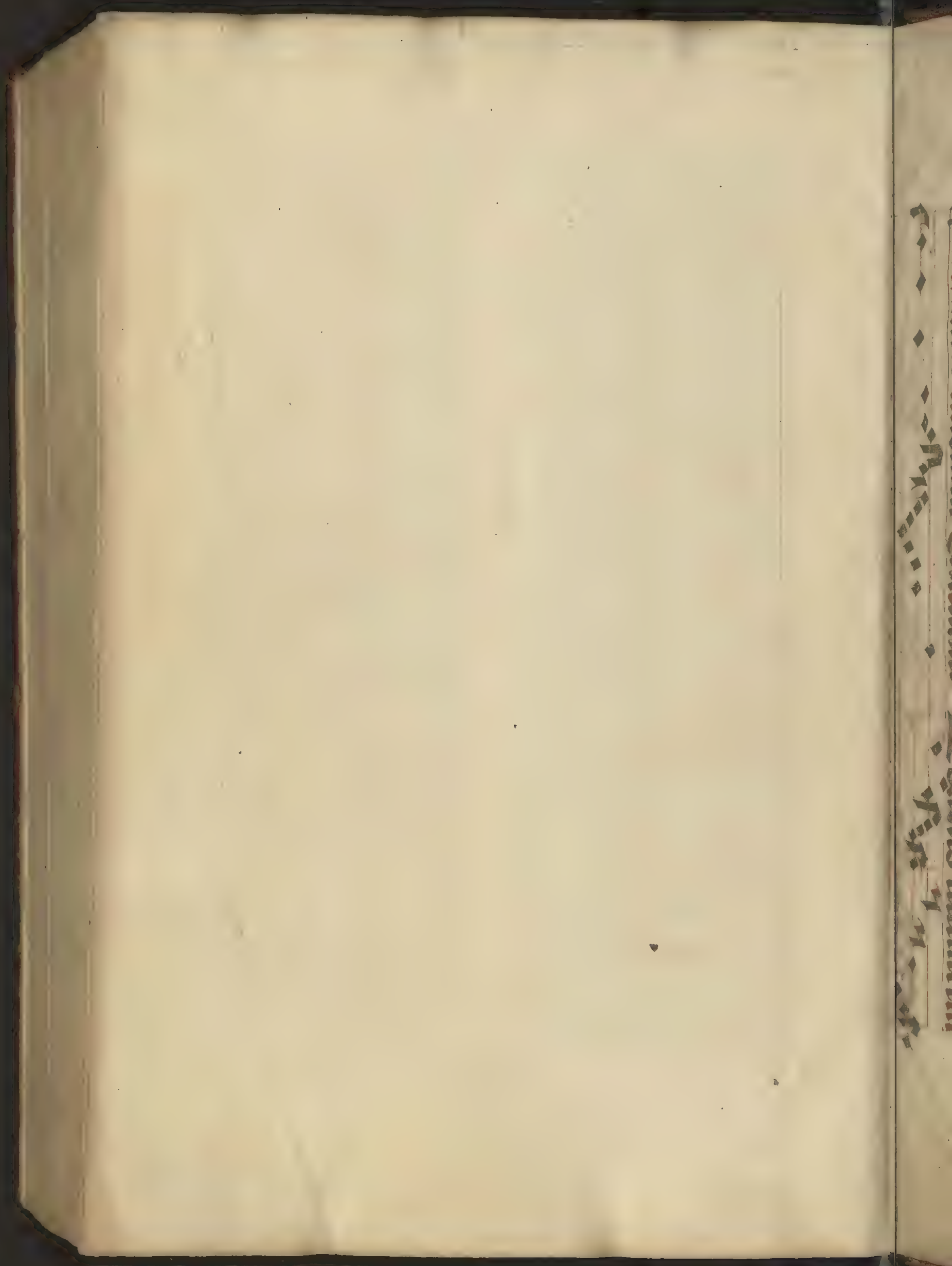
faciendum et finis naturarum omnium ac
eorum sine quo nulla natura subsistit
nulla staret instructa nulla usus
expetit tot sunt laudes et gratie
quot officio nequeunt lingue dicere
Et post deum per creaturas omnium
benedicta dei in omni mundi totius
domina et regina sub cuius pedibus
luna est posita plusquam exprime
possit lingua Cum meritis sit
et prece non solum viuis in corpore
sed ut puto magis in mente Si
quid ergo in hoc prout opusculo dictum
est quod placeat Ille solus laudes
accipiat qui multorum laudem ora
linguamque balbutientem facit diser
tas Nam ab ipso est omnis forma
quintumque maximo potestate vo
catur a pagano plato Adeoque
nullum verum est ab aliquo
contempnendum nec quis dixerit ob
attendamus si quid dixerit ob
seruemus Nam ut hugo testatur
scientie principium est humilitas
ad quam terra spectare videntur
ut nullam scripturam vilem tene
as ut a nemine diste exubestas
Et cum scientiam adeptus fueris
alios non contempnas Appropinquat
igitur ut est dictum qui singu
lariter beatus est honor sit
et gloria in secula seculorum
A — M — E — N

Et sic est finis
laus. Deo.

174

175

tuum et factum

loria patri et filio et spiritui

sancto et uobis

D

ei sum bonum uirgo

paus manens expeis omnis uicis secundis

puerum alleluia

Sanctum

F

gens sancti thi

uens colles si milis est dilaus me us humilo

capreeqz ceruorum alle lura ultant

ut gygas ad currendam uiam summus celo egeret

no eius sumit hies uia tres sed na

Handwritten text in a Gothic script, likely a page number or chapter heading, visible along the left edge of the page.

